UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Synodvs Nicæna II. Generalis. Sub Hadriano papa I. anno DCCLXXXVII.

Parisiis, 1644

urn:nbn:de:hbz:466:1-15473

Visual Library

Th. 1001a.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

CONCILIORVM

TOMVS DECIMVS NONVS.

SYNODVS NICÆNA II. GENERALIS.

Sub Hadriano papa I. anno DCCLXXXVII.

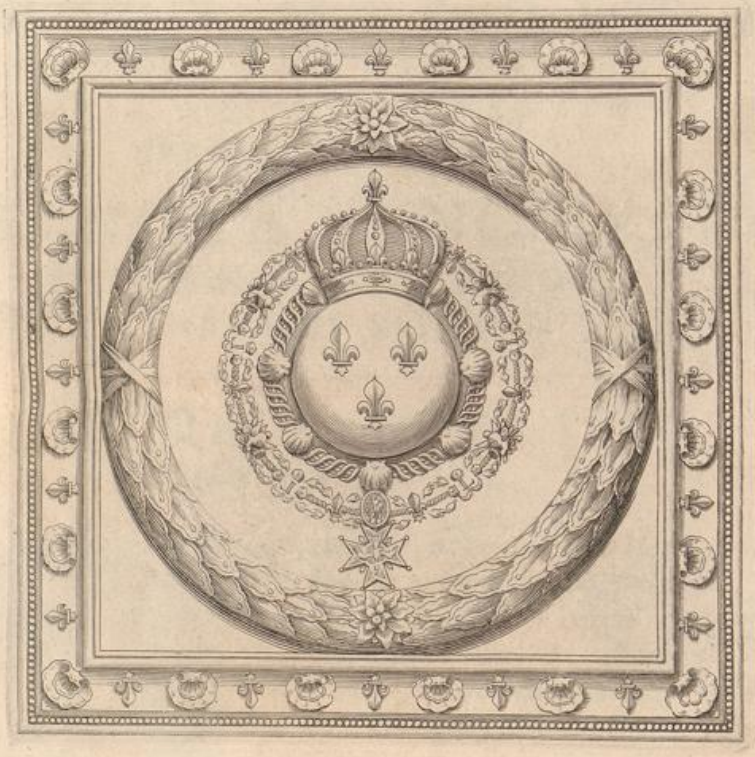

PARISIIS,
E TYPOGRAPHIA REGIA.

M. DC. XLIV.

FERDINANDVS Dei et Apostolicæ sedis gratiâ Episcopus Paderbornensis
Coadjutor Monasteriensis, S. R. I. Princeps, Comes
Pyrmontanus, Theodorianæ Soc. IESV Collegio
Paderbornæ donavit
Anno 1673. 29 Dec.

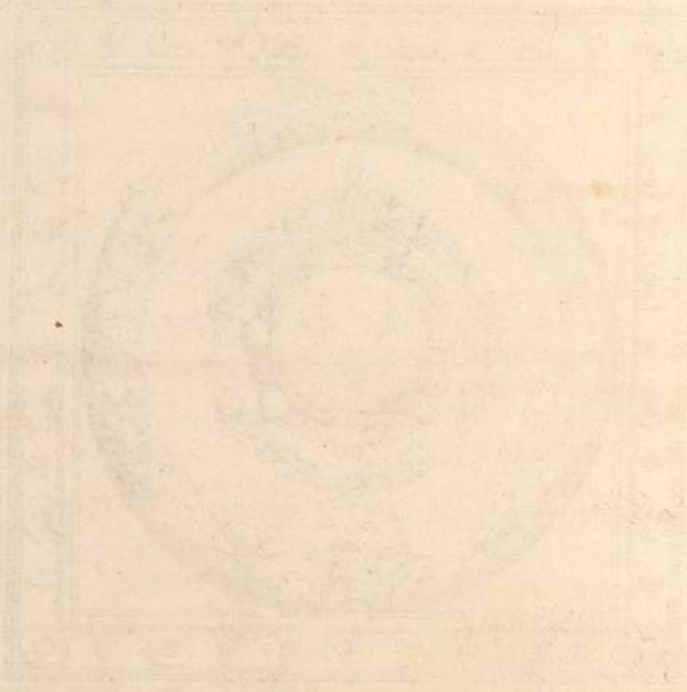

Η ΕΝ ΝΙΚΑΙΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΕΒΔΟΜΗ ΣΥΝΟΔΟΣ.

SANCTA SYNODVS NICÆNA SECVNDA, GENERALIS SEPTIMA.

HISTORIA CONCILII NICÆNI II.

Anno Christi 787.

IN *Arabia fuit, imperante Leone Isaurico, Iudæus quidam Sarantapechys* [a] *veneficus ac præstigiator insignis. Is vt odium iamdiu conceptum aduersus Christianos exaturaret aliquando, Ezidum Arabum regem, cuius leuissimum esse norat ingenium, adit: vaticinandi illi artem ostentat, diuturnum spondet imperium, si ex Christianorum templis, totiusque regni sui finibus sacrosanctas imagines detrahat. Homo vanissimus vanissimum vaticinium haud surdis accepit auribus. Imagines omnes, siue in templis, siue in foro essent, reuelli ac perfringi iubet. Cumque imperata facere nollent Christiani satellites, Hebræi atque Arabes alacriter perfecere. Ceterum fallax vaticinium nulli magis, quam vel vaticinanti, vel obsequenti fuit exitio. Nam*

[a] Sept. Syn. act. 5. Auct. hist. misc. lib. 21. Zonar. & Cedren. in Leon.

ANNO CHRISTI 787.

& rex ipse post sesquiannum interiit, & Vlidus eius filius atque heres Hebræum vatem, vt patris interfectorem, de medio sustulit. Euersarum imaginum atque inauditæ impietatis fama Christiani nominis prouincias breui peruagata est, omnibus tantum facinus execrantibus. Quamquam in quorumdam animis male alioquin affectis facile facti huius exemplum & crimen insedit, [b] *imperatoris potissimum, &* [c] *Constantini, qui Nacoliæ erat episcopus: sed & vtrique non leue calcar accessit ex consuetudine cuiusdam* [d] *Beseris, qui ex Christianis ortus parentibus, cum captiuus in Syriam esset abductus, ex Arabum consortio Mahometanis superstitionibus imbutus est. Tum libertate donatus, cum ad Romanorum ditionem rediisset, primo familiariter egit cum Constantino, deinde se in gratiam imperatoris penitus insinuauit. Beseris & Constantini suasionibus incitatus Leo, ac multo magis adactus iureiurando, quo id spoponderat Hebræis* [e] *quibusdam, qui ei prædixerant imperium, detestabile bellum sacris indicit imaginibus: neque eas ex templis tantum & priuatis ædibus deiicit & abradit, sed etiam peruetustæ magnæque religionis statuam Saluatoris, quæ ad æneam Vrbis portam in excelso illustrique loco diutissime steterat, vi ferroque deturbat. Stomachantur qui aderant: percellitur tam acerbo nuntio ciuitas: ad* [f] *arma concurritur: regii discerpuntur apparitores & administri. Fremit imperator accepta iniuria, & natura ferox ac truculentus ferinam exardescit in rabiem: publico edicto omnem imaginum cultum abrogat, cultoribus interdicit aqua & igni: alios spoliatione bonorum multat, alios in exilium eiicit, aliis abscindit manus, alios crudeliter iugulat, totam denique rempublicam velut immanissimus vere leo lacerat & cruentat. Aggreditur dein sapientissimum* [g] *doctorem, cui & præstans omnium disciplinarum scientia, & spectata morum integritas, & duodecim contubernalium modestia, quos ecclesiasticorum diuinorumque institutorum collegas & socios habebat, venerationem apud omnes iustissimam conciliauerat: vt eos non modo permulti doctrinæ ac sapientiæ causa conuenire solerent, sed ipsi etiam imperatores in rebus gerendis consulerent. Hos igitur Leo disputationibus primo & priuatis collocutionibus in suorum errorum sententiam pertrahere studet. Verum eorum deinde inuicta constantia repulsus, inclusos in ædes eis ad habitandum attributas, vna cum instructa bibliotheca, noctu imperat concremari. Sanctorum præterea de-*

[b] Auct. hist. miscel. loc. cit.
[c] Germani ad Ioannem epist. in Syn. 7. act. 4.
[d] Auct. misc. vbi sup.
[e] Cedren. & Zonar.
[f] Hist. misc. & Cedr.
[g] Zonar. Ced. & hist. misc. vbi sup.

ANNO CHRISTI 787.

precationes irridere, loculos perfodere, reliquias fœdare, neque homines, neque Deum vereri. Nec erat qui efferato Leoni ſeſe auderet obiicere, præter vnum Germanum Conſtantinopolitanum epiſcopum, cuius eximiam ſanctitatem, venerandam canitiem, & ſingularem in conſeruandis ouibus vigilantiam colebant vniuerſi. Lugebat is calamitatem eccleſiæ, & quacumque ratione poterat imperatoris impetum retardabat. Scripſit etiam ad Conſtantinum [h] *epiſcopum tot ſcelerum & conſcium & auctorem: hortatur vt ab incœpto deſiſtat, ſuæ ſuorumque ſaluti proſpiciat, redeat ad maiorum traditionem. Subdole ſimulat ille eſſe ſe, qui non erat: verſuteque reſcribit, daturum ſe operam deinceps, vt dicto factove offendat neminem. Miſſis etiam ad alios epiſcopos* [i] *literis, Germanus vehementer eos rogat, vt fidem a maioribus traditam retineant. Has ob cauſas Germanum imperator grauiter oderat, erumpentem tamen iram premebat, veritus eius inſignem virtutem, magnamque de eo orthodoxæ plebis exiſtimationem. Ergo* [k] *accerſitum blande compellat, ac, velut aliud agens, accuſat ſuperiorum temporum imperitiam, & ſacerdotes, qui fatue populos imaginibus colendis adduxerant. Sapienter Germanus furentem demulcere ſtudet: explicat eius rei vtilitatem, & eccleſiæ conſuetudinem ab apoſtolis vſque deductam. Hic vero excanduit imperator, atque antiſtitem minis & contumeliis oneratum regia expulit. Nec pepercit* [l] *Joanni Damaſceno humanarum diuinarumque rerum eruditione florentiſſimo. Etenim ei, quod de religioſo imaginum cultu non minus pie quam docte ſcripſiſſet, dextera eiuſdē Leonis opera & fraude a Saraceno principe præciſa eſt; quam tamen diuinitus reſtituit clementiſſima Dei mater, ad cuius ille imaginem, velut ad ſacram anchoram, piis fletibus & ſupplici fide confugerat.*

[h] Hiſt. miſc. Cedren.

[i] German. in epiſt. ad Ioan. & Thomam in VII. Synod. act. 4.

[k] Auct. miſc. & Cedren. in Leon.

[l] Surius tom. 3. in vit. S. Ioan. Damaſceni.

Gregorius ſecundus Romanus pontifex cum ea quæ Conſtantinopoli gerebantur, acerbiſſime ferret, coacta Romæ [m] *Synodo, eo ſtudio quod paſtorem ac patrem decet, per literas imperatorem commonefacit, deſinat aliquando eccleſiam perſequi: non eſſe imperatoris partes de diuinis ſacriſque rebus iudicare, multo minus apoſtolicas traditiones, quas omnes vetuſtas pie ſemper eſt ac ſancte venerata, conuellere. His aliiſque ſalutaribus monitis reſtitit Leo: aſpidem ſurdam potius quam hominem diceres. Germanum quoque imperator Conſtantinopolitano deiicit throno, Anaſtaſium ſufficit hominem ſceleſtiſſimum. Quocirca illum tandem Gregorius pontifex & apoſtolici anathematis*

[m] Hadrianus papa primus in epiſt. ad Carolum, & ad imper. Greg. ſecundus in epiſt. 1. & 2. ad Leon. auct. hiſt. miſc. Cedr. & Zon. vbi ſup.

mucrone vulnerat, & Italiæ spoliat imperio, abactis interceptisque Italorum annuis vectigalibus, quæ ad id tempus principibus Constantinopolitanis pendebantur. Leo vero ingentem classem, qua & Gregorium & Italiam diuexaret, instruxit; cui suppeditari sumptum iussit ex censu per capita Siculis & Calabris imposito: ecclesiæ vero Romanæ patrimonium, quod in his erat prouinciis, in suum retulit ærarium. Sed vltor tot facinorum Deus immanis tyranni classem magnis iactatam procellis, ad litus Adriatici maris obtriuit. ANNO CHRISTI 787.

Gregorio secundo tertius succedit: qui vt laboranti ecclesiæ afferret opem quam posset, ad Leonem mittit Gregorium [n] *ecclesiæ Romanæ presbyterum cum mandatis apostolico munere vigilantiaque dignissimis: quæ tamen is imperatori non reddidit, quippe eius primum minis deterritus, deinde fraudibus elusus, denique annuo damnatus exilio. Cuius rei indignitate commotus pontifex, euocatis in vrbem episcopis quam plurimis, ante B. Petri confessionem, tota approbante Synodo, oppugnatores imaginum ab ecclesiæ communione, vt pestem ac perniciem Christiani orbis, exsecuit. Postea iterum conatur Leonis animum delinire, missis per Constantinum defensorem epistolis. Verum is tabellarius in vincula coniectus, & diuturno fœtore ac fame cruciatus, vix tandem imperatoris manus effugit. Multis tum calamitatibus tamquã telis e cælo missis Leonis res acciſæ sunt. Nam* [o] *ciuitatum defectionibus & armis turbata fides erga imperatorem; ex pestilentia & belli cladibus miserabilis vastitas consecuta: sed nihil horribilius terræmotu, qui duodecim* [p] *menses regiam concussit vrbem, prostratis non modo priuatis ædibus, monasteriis, templis, sed etiam publicis mœnibus. Quorum cum nihil Leonis amentiæ mederi potuisset, tandem diris afflictatus torminibus, inter angores & eiulatus impiam animam exhalauit. Leoni successit filius Constantinus, quem Copronymum propterea cognominarunt, quod* [q] *cum baptismo infans expiaretur, sacrum lauacrum inquinarit. Eo portento territus Germanus patriarcha prædixit, rempublicam & ecclesiam huius aliquando flagitiis polluendam. Prædictionem comprobauit euentus. Nam si flagellis Leo, scorpionibus Copronymus cecidit ecclesiam, homo natus ad euertendam omnem, quod in ipso fuit, religionem; sacrarum rerum & ceremoniarum, quarum pius cultus in Dei cultum redundat, contemptor impudentissimus; ludis circensibus, victimis exsecandis, euocandis malis geniis ac*

[n] Anast. in Greg. tertio.

[o] Cedr. & Zonar. in Leon.

[p] Auct. hist. miscel. in fin. lib. 18.

[q] Cedr. in Leon. & auct. misc. lib. 21.

ANNO CHRISTI 787.

manibus, aliisque id genus veneficiis apprime deditus. Qui vt sui principatus initia bonis videlicet auspiciis consecraret, generali statim vetuit edicto, ne quis aut eos, qui religiosissimo Dei famulatu excelluerunt, sanctos cognominaret, aut eorũ reliquias veneraretur, aut tamquã patronos ac deprecatores imploraret, quod eos nihil posse diceret, ne deiparã quidem virginem, quam ne illo quidem cognomine voluit appellari. Quin etiam sumptis in manus aliquando loculis auro plenis, ex iis qui aderant, scisscitatus est, quanti eos æstimarent. Cum responsum esset, magni; vacuos eosdẽ deinde ostendit, percontatus, quanti eos licerentur. Cum responsum esset, nihili.[r] Ita (inquit) Maria quoque, dum Christum gestauit vtero, in honore fuit; postquam eum peperit, nihilo ceteris mulieribus præstitit. Eam igitur impietatem ciues grauiter ferentes, Artabasdum Curopalatem, Copronymi affinem[r] e sororis coniugio, qui contra ipsum Copronymum arma sumpserat, imperatorem designant; Beserem tot malorum auctorem atque incitamentum trucidant, sacras imagines suis restituunt locis, Copronymum anathemate conuiciisque proscissum exuunt imperio, eiusq; loco Curopalatẽ Augustum consalutant. Verum vsura gratulationis huius breuissima fuit. Collectis enim mox viribus Copronymus vrbem terra marique obsedit, eaque in deditionem compulsa, Curopalatem etiam in suam redigit potestatem, eique oculos effodit; filios autem grauibus iactatos ærumnis, capite damnat, ne quis ex tam illustri familia veræ religionis vindex relinquatur. Crudeliter etiam desæuiit in perduelles ceteros: aliorum fortunas prædam militibus exposuit, alios patriis expulit sedibus; alios, præcisis prius manibus, interemit. At vero, ne qua re rabidis feris esset absimilis, in familiares etiam suaeque hæreseos sectatores desæuiit, & in his præcipue Anastasium pseudopatriarcham, quem asello præposterè impositum, & virgis cæsum, & per vrbis plateas ludibrio habitum, rursus in pristinum thronum collocauit. Sed paulo post hic ipse episcopus, qui inter concionandũ sanctorũ gloriam conuiciis proscindere consueuerat, morti proximus, per os egerere sua ipsius excrementa coactus est. Institere tres deinceps[t] Romani pontifices, Zacharias, Stephanus & Paulus, totidem Synodis Romæ habitis, literis, cohortationibus, precibus, aliisque remediis perditi hominis curare dementiam. Copronymus vero nec vllum sanctissimis pastoribus honorẽ habere, nec diuinũ numen vereri, nec ignominiis vllis aduersus sanctos parcere; imo vero, vt suæ sectæ

[r] Zonar. in Constantin. & auct. hist. misc. lib. 21. in fin. Cedren. vbi sup.

[r] Auct. hist. miscel. lib. 22. Zonar. & Cedren. in Copron.

[t] Anastas. in vit. horum pontificum, & Hadrian. in epist. ad Constan. & Iren.

ANNO CHRISTI 787.

nomen ac dignitatem amplificaret, [u] Synodi cuiuſpiam auctoritate CCCXXXVIII. epiſcopos, quorum anteſignani erant Theodoſius Epheſi, & Pallas Pergæ, homines audaces & impii, Conſtantinopolim euocauit: per quos, quæcumque ei libuiſſet, ſine vllo metu ſtatueret. Nihil ea de re actum eſt cum apoſtolica ſede: nullus epiſcopus ex catholicis ac primariis ſedibus, Alexandrina, Antiochena, Hieroſolymitana, eſt accerſitus: nihil ordine ſuſceptum, factumque; nihil in tanto cœtu aliud reſonat, quam aduerſus imagines impudens ac veſana conclamatio: præficitur eccleſiæ Conſtantinopolitanæ Conſtantinus monachus, homo nefarius: decurritur in forum: adeſt imperator, adſunt & epiſcopi cum patriarcha Conſtantino: omnis interdicitur imaginum honor ac veneratio: indigno feriuntur anathemate Germanus, Georgius Cypri epiſcopus, Ioannes Damaſcenus, acerrimi propugnatores imaginum. Sed cum Conſtantinopolitanam hanc Synodum Stephanus pontifex abrogaſſet Romana [x] Synodo, Copronymus ad ſuæ Synodi [y] ſubſcriptionem epiſcopos ac monachos vniuerſos adigere conatus eſt. Verum reſtitit eorũ optimus quiſque, nec hominis tyrannidem timuere iam iam piorum ceruicibus imminentem, ſed lubentibus animis excepere oblatam ſibi facultatem bibendi calicem Domini, & lauandi ſtolas ſuas in ſanguine agni. Atque inter hos in primis claruere Andreas Calybites [z] eximiæ pietatis monachus, cui flagrorum vi dirupta cutis eſt; & dum traheretur per vrbem pede amputato, martyrium conſummauit: præterea Petrus vir grauiſſimus, qui vinctis per plateas pedibus tractus, & in mare demerſus eſt: Stephanus eremitarum dux & magiſter [a], qui complures annos clauſtro incluſus traduxerat. Is exemplo prioris Stephani, fuſtibus & lapidibus toto corpore dilaceratus, & in altiſſimam foueam inter reos damnatoſque proiectus: monachi [b] vero compulſi, pallio & cucullo depoſito, inire coniugia, & vitam ſordidis artibus tolerare. Tradita militibus monaſteria, vt ſacri monachatus memoria deleretur. Sanctorum patrum libri, ſacra ſupellex & reliquiæ in rogos ac flammas iniecta. Aliquot ſenatores, clariſſimi viri, quod imagines adoraſſent, duriſſimis neruis in foro verberati. Adacti denique omnes iureiurando, diraq; execratione, nullum ſe poſthac honorem imaginibus habituros. Quod cum pro ſuggeſtu Conſtantinus pſeudopatriarcha publice feciſſet, vindicem Dei iuſtitiam non effugit. Nam paulo poſt, cum Copronymus de abneganda Chriſti Domini diuinitate cogitaſſet,

[u] Auct. hiſt. miſcel. Zonar. & Cedren. vbi ſup.

[x] Hadrianus in epiſt. ad Carolum.
[y] Zonar. Cedren. & auct. hiſt. miſcel. vbi ſup.

[z] Ex act. martyr. apud Surium 17. Octobris.

[a] Ex act. martyr. Stephan. & ſociorum.

[b] Auct. hiſt. miſcel. Zonar. & Cedr. vbi ſup.

ANNO CHRISTI 787.

remque patriarchæ credidisset, quod is habere clausa non potuerit principis consilia, iussus est publice virgis cædi, conspui, per vrbem raptari, & in sordidissimis vrbis locis iugulari.

Tandem Copronymus, tamquam cædibus sacrilegiisque defessus, cum expeditionem suscepisset in Bulgaros, ardentissima febri correptus est Arcadiopoli: vtque vitæ exitus anteactæ vitæ esset vltio, pedes illi ardentibus vlceribus, quos carbunculos ab exurendi vi nominant, intumuere. Dumque hoc vehementi iactatur æstu, clamat infelix, viuum se inextinguibili igni traditum, ob violatum deiparæ Mariæ nomen & cultum: cumque eam sero iussisset honorifice coli, acerbissimo interitu, ad quæ migraret supplicia, non obscure monstrauit. Successit filius Leo quartus, qui ex Irene [c] coniuge Constantinum suscepit. Nec is diu imperauit, minus quidem quam a pietate alienus: imagines tamen perosus, earumque cultores insectatus est: sed perbreui defunctus imperio, infeliciter obiit.

[c] Auct. hist. miscel. lib. 23. Zonar. & Cedren. in Leon.

Faustis tunc auspiciis Irene [d] cum filio Constantino imperare cœpit, catholica religione ac pietate florentissima mulier. Itaque nihil ei fuit antiquius, quam vt religionem, quæ dilapsa iacebat, excitaret, regiamque vrbem multiplici ictam anathemate, & a ceteris seiunctam ecclesiæ partibus, ad reliqui corporis concordiam reuocaret. Cum vero Paulus [e] abdicato Constantinopolitano patriarchatu in Flori secessisset monasterium, seipsum voluntariis discruciaturus pœnis, huius rei causam sciscitantibus imperatoribus respondit; quia Copronymi Synodo, in qua sacras imagines ab ecclesia auferendas inique decretum fuerat, suam adiecerat subscriptionem; & nisi pœnitentiam ageret, æternis se fuisse cruciatibus puniendum. Quo responso permoti imperatores, primum de patriarcha optimo deligendo soliciti, habita, quam par erat, deliberatione, visus est nemo, cui merito Tarasius posthaberetur. Is vero grauissimum detrectabat onus, nec prius vrgentibus cessit Augustis, quam fore pollicerentur, vt omni ope atque opera Synodum indicendam curarent.

[d] Auct. hist. miscel. lib. 23. Zonar. & Cedr. in Constantin.

[e] Epist. Constantini ad Synod. in Synod. act. 1.

Ergo ad Hadrianum primum consilii animique magnitudine clarissimum, [f] synodicam Tarasius, in qua de imaginum cultu docte ac pie disserebat, scribit epistolam. Scribunt & imperatores, communicatisque consiliis rogant, vt Synodus ipsius auctoritate cogeretur, ad eamque de more legatos apostolicos mitteret. Lætior pontifici nuntius nullus afferri potuit. Itaque Petrum [g] archipresbyterum ecclesiæ sancti Petri, & Pe-

[f] Auct. hist. miscel. lib. 23. Cedr. & Zon. vbi sup.

[g] Hadrianus in epist. ad Constan. in 7. Synod. act. 2. & epist. imperator. in act. 1.

ANNO CHRISTI 787.

trum abbatem ſancti Sabæ mittit, qui ſuo nomine Concilio præſint. Verum Iconomachi, qui diu fuerant in vrbe regia dominati, incredibiles imperitæ multitudinis [h] concurſus ac tumultus aduerſus epiſcopos concitarunt: quam ſeditionem armatæ plebis cum ne imperatores quidem ſedare potuiſſent, dilata res eſt. Cogitatum deinde de [i] Nicæa Bithyniæ metropoli, quæ ob primi Concilii maieſtatem, & Arianæ peſtis euerſionem, in maximo honore habebatur, tamquam ad hoſtes eccleſiæ debellandos diuinitus conſtituta. Summo igitur conſenſu Nicæam Synodus tranſlata eſt, [k] imperatoribus Irene & Conſtantino, octauo eius anno, factumq; diſputandi initium octauo Kalendas Octobris, in eccleſia ſanctæ Sophiæ. Interfuerunt cum Taraſio Conſtantinopolitano religioſiſſimi duo monachi Ioannes ac Thomas, qui ſedium orientalium locum tenebant; & epiſcopi CCCL. [l] eximii vitæ eruditioniſque præſtantia, & archimandritæ multi cum monachis quamplurimis, qui patrũ conſeſſum ſanctitatis & doctrinæ ſplendore magnifice decorabant; clariſſimi itidem ſenatores aliquot ab imperatoribus miſſi: vniuerſo autẽ Concilio paulo ante memorati apoſtolicæ ſedis legati præſidebant. [m] Perlectis [q] initio imperatorum literis, ſtatim tres epiſcopi, Baſilius Ancyranus, Theodorus Miron, & Theodorus Amori, ſupplices obtulere libellos ad veniam deprecandam, quod Copronymi Synodo ſubſcripſiſſent. Agitata res eſt in vtramque partem, an eſſet huic hominum generi parcendum. Clementior demum, & ad ignoſcendum propenſior ſententia placuit. Quocirca & epiſcopi alii, qui in eodem hærebant luto, Hypatius Nicææ, Leo Rhodi, Nicolaus Hierapoleos, Gregorius Peßinuntis, Gregorius Antiochiæ Piſidiæ, Leo Carpathi, in primis vero Gregorius Neocæſarienſis, qui in pſeudoſynodo fuit anteſignanus ac præſes, eam ſibi noxam & crimen condonari poſtularunt. Condonatum eſt omnibus, tum qui ab hæreſi reſipiſcebant, tum qui ab hæreticis ſacerdotio fuerant initiati, permiſſumque vt (niſi flagitium aliud obeßet) ſuum quiſque gradum ac dignitatem retineret.

[n] Tum recitatæ ſunt Hadriani primum ad imperatores & ad Taraſium literæ, quibus orthodoxorum dogma de colendis imaginibus explicabatur: deinde [o] ſynodicæ tum Taraſii ad patriarchas orientis, tum orientalium eccleſiarum ad Taraſium epiſtolæ, quibus recte de fide diſſerebatur. Horum omnium epiſtolis ab vniuerſa Synodo honorifice acclamatum eſt. Ea vero fides quo fieret illuſtrior, placuit e ſanctiſſimorum patrum

[p] libris

[h] Auct. hiſt. miſcel. vbi ſup.

[i] Sept. Syn. act. 1.

[k] Cedr. & Pſel. de 7. Synod.

[l] Nicolaus epiſt. ad Michaelem incip. Propoſueramus.

[m] In 7. Syn. act. 1.

[n] Act. 1.

[o] Act. 3.

ANNO CHRISTI 787.

libris depromi, & in medium proferri apertissimas grauissimasque sententias, quibus imaginum venerationem magnopere commendant: quippe rem ab apostolis traditam, vetustissimo ecclesiarum omnium probatam vsu, & compluribus miraculis illustrem ac testatam: quæ sententiæ in Synodo ex optimis auctoribus recitatæ sunt. Quapropter constantissimis omnium patrum suffragiis sancitum [q] est, vt in basilicis, aliisque honestioribus locis Christi Domini & sanctorum imagines collocentur, ad memoriam & imitationem virtutum excitandam; atque vt debitis colantur honoribus: cum is cultus ad prototypum referatur, vt sanctorum reliquiis ea, quam par est, veneratio deferatur. Vt qui contra senserint, anathematis pœnam luant: episcopi vero & clerici deponantur. Quibus sanctissime constitutis, placuit in medium deferri sacram [r] Saluatoris imaginem, & supplicitur procumbentibus vniuersis, vt suorum ipsi decretorum fructum perciperent, adorari. Visum est etiam de Copronymi flagitiosissima [s] Synodo cognoscere: ne quid, vnde periclitari posset piorum simplicitas, resideret. Perlecta igitur est in publico conuentu, eiusque vanissimæ rationes verissimis aliis euersæ; &, quantum satis erat, explicatum, diuinarum scripturarum testimonia, quibus idola gentium redarguuntur, aduersus sanctorum imagines ab hæreticis stultissime detorqueri. Proinde iustissimum sacrosancta Synodus anathema constituit in nequissimi illius conciliabuli auctores: nec solum in [t] Anastasium, sed etiam in Constantinum ac Nicetam pseudopatriarchas: qui non ascenderunt ex aduerso, neque opposuerunt murum pro domo Israel, sed silendo etiam obsequendoque, stimulos & ignes Leonis & Copronymi furiis admouere. Postremo Canones XXII. adiecerunt.

[p] Act. 4. & 5.

[q] Act. 7.

[r] Act. 5. ad fin.

[s] Act. 6.

[t] Act. 7. in fin.

His rite peractis, Tarasius patriarcha, datis ad Hadrianum [u] Romanum pontificem literis, rerum omnium quæ gestæ fuerant, rationem reddidit. Hadrianus [x] autem eam Synodum non modo apostolicæ sedis inuiolabili iudicio comprobauit, sed conscripta etiam ad Carolum magnum imperatorem epistola, a quorumdam criminationibus defendit. Huius etiam sacrosanctæ Synodi decreta confirmata postmodum sunt ab octauo œcumenico [y] Concilio, a Nicolao primo in epistola [z] ad Michaelem imperatorem, & a Leone nono ad Petrum Antiochenum episcopum, & ab aliis.

[u] Act. 7.

[x] Epist. Hadrian. ad Carol.

[y] Act. 10.

[z] quæ incip. Proposuerunt.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΓΡΟΣ ΛΕΟΝΤΑ

βασιλέα Ⓣ Ισαυρ Ⓦ.

ANNO CHRISTI 787.

Hic fuit huius nominis secundus, licet a quibusdam non recte Dialogus appelletur.

SANCTI PATRIS NOSTRI

GREGORII PAPÆ ROMANI

DE SACRIS IMAGINIBVS AD LEONEM

Isaurum imperatorem.

Epistola prima.

LITERAS vestræ a Deo custoditæ maiestatis ac fraternitatis per augustalem Spatharocandidatum missas accepimus, imperante te indictione quartadecima; ipsius etiam 14. & 15. & 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. indictionum acceptas epistolas tuas, in sancta ecclesia repositas in limine confessionis sancti & glorioſi ac principis apostolorum Petri diligenter seruamus, vbi & Christi amantium prædecessorum tuorum qui pie imperarunt, sunt literæ. Et in decem syllabis recte ac pie, vtque imperatorem Christianorum decet, obseruaturum te ac custoditurum integre omnes sanctorum patrum nostrorum & doctorum admonitiones promisisti. Illud autem in primis præcipuum est, quod literæ tuæ, & non alienæ, sigillis imperatoriis obsignatæ diligenter sunt, & accuratæ intus subscriptiones per cinnabarin propria manu tua, vt mos est imperatoribus subscribere: recteq; admodum ac religiose confessionem inculpatæ & orthodoxæ fidei

Περὶ τῆς ἐπιστολῆς.

Τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου βασιλείας καὶ ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα διὰ αὐγουσταλίου τοῦ Σπαθαροκανδιδάτου, βασιλεύοντός σου εἰς τὸν τεσσαρεσκαιδέκατον ἔτος τῆς ἰνδ'. καὶ ιε'. καὶ α'. καὶ β'. καὶ γ'. ⁊ δ'. καὶ ε'. καὶ ϛ'. καὶ ζ'. καὶ η'. καὶ θ'. τῆς ἐπινεμήσεως δεξάμενοι τὰς ἐπιστολάς σου, ἀσφαλῶς διακατέχομεν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἀποκειμένας εἰς τὸ προσκεφάλαιον τῆς κοιμήσεως τοῦ ἁγίου ⁊ ἐνδόξου καὶ κορυφαίου τῶν ἁγίων ἀποστόλων Πέτρου· ὅπου εἰσὶ καὶ αἱ τῶν καὶ προσφιλῶς βασιλευσάντων εὐσεβῶς φιλοχείστων. ⁊ εἰς τὰς δέκα συλλαβὰς καλῶς καὶ εὐσεβῶς, ⁊ ὡς πρέπει βασιλεῖ Χριστιανῶν, οὕτως ὡμολόγησας τηρεῖν ⁊ φυλάττειν ἀνελλιπῶς πάσας τὰς παραινέσεις τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ⁊ διδασκάλων. ⁊ πέρας προσῆκον ⁊ ἐξαίρετον, ὅτι σὰ τὰ γράμματα, ⁊ ἐν ἀλλοτρίοις, ταῖς βασιλικαῖς σφραγῖσιν ἐσφραγισμένα ἀσφαλῶς, ⁊ ἔσωθεν ἀσφαλεῖς ὑπογραφαὶ διὰ κιννα βάρεως ἰδιόχειροί σου, ὡς εἴθισται τοῖς βασιλεῦσιν ὑπογράφειν. καὶ ὡμολόγησας πάνυ καλῶς καὶ εὐσεβῶς περὶ τῆς ἀμωμήτου

ANNO CHRISTI 787.

ἡμῖν καὶ ὀρθοδόξου πίστεως· ἀλλὰ καὶ ἐγέλασας· ὁ λύων καὶ καταλύων τὰ ὅρια τῶν πατέρων, ὃ ἐστὶ καταράτου. καὶ πῶτα δεξάμενοι εὐχαριστηρίους ὕμνους ἀνεπέμπομεν τῷ θεῷ καὶ θεόν, ὅτι πάντως σοὶ τὸ βασίλειον ἐκ θεοῦ σοι δεδώρηται. καλῶς σου τρέχοντος, τίς διέκοψέν σου τὰ ὦτα, καὶ πῶς καρδίαν διέστρεψεν ὡς τόξον στρεβλόν, καὶ εἰς τὰ ὀπίσω ἀπέβλεψας; τὸν δέκα ἐνιαυτὸν τῆς χάριτος θεοῦ καλῶς περιεπάτησας, καὶ εἰς μνείαν τὰς ἁγίας εἰκόνας ἐκ ἤγαγες· νῦν δὲ λέγεις, ὅτι εἰδώλων τόπον ἀναπληροῦσι, καὶ ὅτι οἱ προσκυνοῦντες αὐτὰς, εἰδωλολάτραι; καὶ ἐπέστρεψας ἀφανίσαι αὐτὰς, καὶ τελείως ἀφανεῖς γενέσθαι· καὶ ἐκ ἐφοβήθης τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ, τὰ σκάνδαλα ἐλθεῖν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οὐ μόνον πιστῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπίστων. παραγγέλλει δέ σοι ὁ Χριστὸς, μὴ σκανδαλίζειν ἕνα τῶν μικρῶν, καὶ διὰ τοῦ μικροῦ σκανδάλου εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον ἀπέρχεσθαι· καὶ σὺ ὅλον τὸν κόσμον ἐσκανδάλισας, ὡς μὴ βουλόμενον θάνατον ὑποστῆναι, καὶ κακὴν ἀπολογίαν δοῦναι; καὶ ἔγελας, ὅτι οὐ δεῖ προσκυνεῖν χειροποίητα, καὶ πᾶν εἶδος καθ' ὁμοίωμα, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς, μήτε ἐν οὐρανῷ, μήτε ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅτι πληροφόρησόν με, τίς ἡμῖν παρέδωκε σέβεσθαι καὶ προσκυνεῖν χειροποίητα· κἀγὼ ὁμολογῶ, ὅτι θεοῦ νομοθεσία ὑπῆρξεν. καὶ διὰ τί, ὡς βασιλεὺς καὶ κεφαλὴ τῶν Χριστιανῶν, ἐκ ἠρώτησας γνωστικοὺς ἔχοντας πεῖραν· καὶ παρ' αὐτῶν πληροφορηθῆναι εἶχες, ἃ ἂν ἔλεγεν ὁ θεὸς χειροποίητα· πρὶν ἢ συμφορᾶι, καὶ συγχύσαι, καὶ σωταράξαι τὸν

* Ie. ἐπέστρεψας

nostræ edidisti, sed & scripsisti, eum qui * soluit ac dissoluit terminos patrum, execrandum esse. Cumque isthæc accepissemus, gratiarum actionis hymnos Deo offerebamus, quod a Deo tibi plane donatum esset imperium. Et cum recte curreres, quis auribus tuis insonuit, & cor peruertit velut arcum prauum, & in ea quæ a tergo sunt respexisti? Decem annos Dei benignitate recte ambulasti, neque sacrarum imaginum mentionem feciſti: nunc autem eas dicis idolorum locum implere, atque illos qui eas venerantur, idololatras esse; teque ad eas euertendas penitusque delendas conuertisti: neque iudicium Dei reformidasti, cum scandala in hominum corda, non fidelium modo, sed & infidelium, ingruerent. Atqui denuntiat tibi Christus, vt ne vnum de pusillis scandalizes, & ob exiguum scandalum in ignem æternum immissum iri: at tu mundum totum scandalizasti, vt qui mortem nolis subire, atque infelicem rationem reddere? Scripsisti autem non esse manufacta veneranda, nec vllam effigiem ad similitudinem effictam, sicut dixit Deus, neque in cælo, neque in terra: & demonstra mihi quis tradiderit veneranda & adoranda esse manufacta, tum ego Dei esse mandatum fatebor. Quare vero, tamquam imperator & caput Christianorum, sapientes non percontatus es, qui experientia pollent; & ab ipsis edoceri potuisses, propter quæ manufacta Deus hæc dixerit; priusquã confunderes & cõmiscereres humiles

* rescindit & destruit

Psal. 77.

Luc. 17.

Exod. 20.

populos atque conturbares? Verumtamen tu ſanctos patres noſtros ac doctores reiecisti ac repudiasti, & foras amandasti, quibus manu propria ſcriptisque tuis te pariturum, eosque ſecuturum promisisti. Scriptura noſtra, lux & ſalus noſtra, ſancti ac Deo pleni patres & doctores noſtri ſunt; & hoc ſex in Chriſto Synodi nobis tradiderunt, & tu eorum teſtimonia non accipis. Neceſſe habemus craſſa tibi & indocta ſcribere, vt indoctus es & craſſus, ſed re vera tamen virtutem ac veritatem Dei in ſe continent. Per Deum te obteſtamur, vt arrogantiam deponas & ſuperbiam, qua circumfluis, multaque cum humilitate ſincere nobis aures accommodes. Flectat animum tuum Deus ad veritatem ſermonum ſuorum efficacitate. Propter idololatras enim, qui terrã promiſſionis occupabant, verba faciebat, qui animalia aurea & argentea ligneaque, & omnem creaturam adorabant, & volantes aues omnes; ac dicebant: Iſti ſunt dii noſtri, & alius Deus non eſt. Propter hæc manufacta diaboli noxia & execranda dicebat Deus, ne ea adoraremus. Nam quia ſunt manufacta quædam ad miniſterium & gloriam Dei, cum peculiarem populũ ſuum Hebræorum ſanctificatum introducere vellet, prout ante Deus Abraham, Iſaac, & Iacob promiſerat ſe terram illis promiſſionis daturum, & poſſeſſores ac heredes poſſeſſionum idololatrarum * illos redditurum, ac gentes illas conciſurum, penituſque deleturum,

* Iſraelitas

παπεινοὺς λαούς; ὅμως σὺ ἀπώσω, καὶ ἠρνήσω, καὶ ἐξέβαλες ἔξω σοῦ ἁγίους ἡμῶν πατέρας καὶ διδασκάλους, οἷς ἰδιοχείρως καὶ ἐγγράφως ὡμολόγησας πείθεσθαι καὶ ἀκολουθεῖν. ἡ γραφὴ ἡμῶν, καὶ τὸ φῶς, καὶ ἡ σωτηρία ἡμῶν, ⓐ ἅγιοι καὶ θεοφόροι πατέρες καὶ διδάσκαλοι ἡμῶν τυγχάνουσι, καὶ αἱ ἐν Χριστῷ ἓξ συνόδοι παρέδωκαν ἡμῖν, καὶ οὐ παραδέχῃ ἁπάντων τὰς μαρτυρίας. ἀναγκαίως ἔχομεν γράφειν σοι παχέα καὶ ἀπαίδευτα, ὥσπερ εἶ ἀπαίδευτος καὶ παχύς· ἀλλ' ὅμως δυνάμιν καὶ ἀλήθειαν θεοῦ ἔχουσι. παρακαλοῦμέν σε διὰ ⓣ θεὸν, ἀποβρίψασθαι τὴν ὑψηλοφροσύνην καὶ ὑπερηφανίαν τὴν περικειμένην σοι, καὶ μετὰ πολλῆς ταπεινώσεως χαρίσασθαι ἡμῖν γνησίως τὴν ἀκρόασίν σου· ⓒ πείθοι σε ὁ θεὸς εἰς τὴν ἀλήθειαν, δι' ὧν ἐλάλησε. διὰ γὰρ τοῦτο εἰδωλολάτρας διελέγετο, τοὺς ἐγκαθεζομένους εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας· οἵτινες ποιοῦσι ζῶα χρυσᾶ, ⓒ ἀργυρᾶ, καὶ ξύλινα, καὶ πᾶσαν τὴν κτίσιν ποιοῦσι, ⓒ πάντα τὰ πετόμενα ὄρνεα· καὶ ἔλεγον· οὗτοί εἰσιν ⓐ θεοὶ ἡμῶν, ⓒ ἄλλος θεὸς οὐκ ἔστι. διὰ ταῦτα τὰ χειροποίητα τοῦ διαβόλου, τὰ ὀπίβλαβῆ καὶ ὀπίκατάρατα, ἔλεγεν ὁ θεὸς μὴ ποιεῖσθαι. ὅτι γάρ εἰσι χειροποίητα εἰς ὑπηρεσίαν καὶ εἰς δόξαν θεοῦ, ὡς βουλόμενος ⓣ οἰκιακὸν αὐτῷ λαὸν ⓣ ἡγιασμένον τῶν Ἑβραίων εἰσαγαγεῖν, καθὼς ἐπηγγείλατο ὁ θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ⓒ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, δοῦναι αὐτοῖς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, ⓒ ποιῆσαι τοὺς Ἰσραηλίτας κτήτορας ⓒ κληρονόμους τῶν κτημάτων τῶν εἰδωλολατρῶν, καὶ σωτρίψαι, καὶ τελείως ἐξαλεῖψαι τὰς γραφὰς ἐκείνας,

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

ὅτι ἐμίαναν τὴν γῆν καὶ ⸫ ἀέρα ἐν τῇ παρανομίᾳ ὧν ἐποίησαν, προεῖλετο ὁ θεὸς, καὶ προεφυλάξετο ⸫ λαὸν αὐτοῦ, ἵνα μὴ ἐμπέσωσιν εἰς τὰ προσκυνήματα αὐτῶν. εἰς ⸫ Ισραηλίτην λαὸν δύο ἄνδρας ἐξελέξατο ὁ θεὸς, ⁊ εὐλόγησεν αὐτοὺς καὶ ἡγίασεν, ἵνα ἔργα χειροποίητα ἐργάζωνται, ἀλλ' εἰς δόξαν ⁊ ὑπηρεσίαν θεοῦ, εἰς μνημόσυνον ⸫ τῆς γενεᾶς αὐτῶν· ⸫ Βεζελεὴλ λέγω, ⁊ ⸫ Ελιὰβ τῆς προτέρας φυλῆς τοῦ Δάν. λέγει ὁ θεὸς τῷ Μωϋσῆ· λάξευσον πλάκας δύο λιθίνας, καὶ φέρε μοι. ⁊ λαξεύσας ἤγαγε· καὶ ἔγραψεν ὁ θεὸς τῷ ἰδίῳ δακτύλῳ τοὺς δέκα καὶ ζωοποιοὺς καὶ ἀθανάτους λόγους. εἶτα λέγει ὁ θεός· ποίησον χερουβὶμ ⁊ σεραφὶμ, καὶ ποίησον τράπεζαν, καὶ περιχρύσωσον ἔσωθεν ⁊ ἔξωθεν· καὶ ποίησον κιβωτὸν ἀπὸ ξύλων ἀσήπτων, ⁊ ἔμβαλλε τὰ μαρτύριά σου εἰς τὴν κιβωτὸν, εἰς μνημόσυνον τῆς γενεᾶς ὑμῶν· τουτέστι, τὰς πλάκας, τὴν στάμνον, τὴν ῥάβδον, τὸ μάννα. ἆρά εἰσι ταῦτα ⁊ εἴδη καὶ ὁμοιώματα χειροποίητα, ἢ οὐχί; ἀλλὰ εἰς δόξαν ⁊ ὑπηρεσίαν θεοῦ. ὁ Μωϋσῆς ἐκεῖνος ὁ μέγας φόβῳ συνεχόμενος ⸫, θέλων ἰδεῖν εἶδος καὶ ὁμοίωμα, μήπως πλανηθῇ, προκαλεῖ ⸫ θεὸν, λέγων· κύριε, δεῖξόν μοι σεαυτὸν γνωστῶς, ὡς ἴδω σε. ⁊ ὁ θεὸς ἀπεκρίνατο· ἐὰν ἴδῃς με, ἀποθνήσκεις· ἀλλὰ διάβηθι διὰ τῆς ὀπῆς τῆς πέτρας, καὶ ὄψῃ τὰ ὀπίσθιά μου. ἔδειξεν αὐτῷ ὁ θεὸς ἐν ὁράματι τὸ ἀποκεκρυμμένον μυστήριον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν. ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἡμετέρων γενεῶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἔδοξεν ἡμῖν ἑαυτὸν φανερὸν, καὶ τὰ ὀπίσθια καὶ τὰ ἔμπροσθεν, ὁλοτελῶς.

quia terram & aerem iniquitate sua, quam perpetrauerant, contaminarant, prædicebat Deus, ac præmuniebat populum suum, ne in eorum adorationes prolaberentur. In populo Israelitico viros duos selegit Deus, ac benedixit eos & sanctificauit, vt opera manufacta fabricarentur, verum ad gloriam & ministerium Dei, in monumentum generationũ ipsorum; Bezeleel inquam & * Eliab ex prima tribu Dan. Dixit Moysi Deus: *Præcide tabulas duas lapideas*, & affer mihi. cumque præcidisset, aduexit: & digito suo decem & viuifica & immortalia verba scripsit Deus. Deinde, fac cherubim & seraphim, inquit Deus, & fac mensam, ac deaurato intus & foris: & arcam fac de lignis imputribilibus, & impone testimonia tua in arcam in memoriale generationum vestrarum; hoc est, tabulas, vrnam, virgam, manna. Suntne hæc figuræ ac simulacra manufacta, an non? verumtamen ad gloriam & ministerium Dei. Moyses ille magnus timore correptus cum figuram vellet & simulacrum intueri, ne forte erraret, orabat Deum dicens: Ostende mihi teipsum manifesto, vt videam te. & respondit Deus: Si videris me, morieris; sed ascende per foramen petræ, & videbis posteriora mea. Ostendit ei Deus in visione mysterium a sæculis absconditum & a generationibus. Verum nostrarum generationum ætate in nouissimis temporibus manifestum seipsum, & posteriora simul & anteriora perfecte nobis ostendit.

Exod. 31.

* Ooliab.

Exod. 34.

Exod. 25.

Exod. 33.

Cum vero genus hominum in perpetuũ perire vidiſſet Deus, figmenti ſui miſertus, filium ſuum ante ſæcula genitum miſit: & de cælis deſcendens, in ventrem virginis Mariæ ingreſſus eſt, cum in eius vtero verum lumen eluxiſſet; & ſeminis loco lumen factum eſt caro: & in Iordane fluuio baptizatus eſt, & nos quoque baptizauit. Indiciorum nobis pignora dare cœpit, ne fallamur; & Hieroſolymam ingreſſus, in cœnaculo ſanctæ & glorioſæ Sion in myſtica cœna ſacrum nobis corpus ſuum appoſuit, & precioſo nos ſanguine ſuo potauit. Illic & pedes noſtros lauit, & cum ipſo bibimus & comedimus, & ipſum manus noſtræ contrectauerunt, & familiaris noſter eſt factus, & manifeſtata nobis eſt veritas, & error & caligo qua circumfuſi eramus, aufugit, & e medio ſublata eſt; atque in omnem terram exiuit ſonus eius, & in fines orbis terræ verba eius. Cœperunt ab vniuerſo terrarum orbe homines velut aquilæ aduolantes Hieroſolymam venire, prout in euangeliis dixit Dominus: *Vbi fuerit corpus, illic congregabuntur & aquilæ.* Chriſtus autem cadauer, aquilæ in ſublime volantes, religioſi ſunt homines & Chriſti amantes. Qui Dominum cum vidiſſent, prout viderant, ſpectandum ipſum proponentes depinxerunt: cum Iacobum fratrem Domini vidiſſent, prout viderant, ſpectandum ipſum proponentes depinxerunt: cum Stephanum protomartyrem vidiſſent, prout viderant, ſpectandum ipſum pro-

Matth. 24.

ὅτε δὲ εἶδεν ὁ θεὸς τὸ γένος τῶν ἀν- ANNO CHRISTI
θρώπων εἰς τέλος ἀπολλύμενον, σπλαγ- 787.
χνισθεὶς εἰς τὸ ἴδιον πλάσμα, ἐξαπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρὸ αἰώνων γεγεννημένον· καὶ κατελθὼν ἐκ τῶν οὐρανῶν, εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς ἁγίας παρθένου Μαρίας, ἐπιλάμψας τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἐν τῇ μήτρᾳ αὐτῆς, καὶ τὸ φῶς αὐτὴ σπόρου σαρξ ἐγένετο· καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ιορδάνην ποταμὸν, καὶ ἐβάπτισε καὶ ἡμᾶς. ἤρξατο δοὺς ἡμῖν ἐνέχυρα γνωρισμάτων, ἵνα μὴ πλανώμεθα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ Ιεροσόλυμα, εἰς τὸ ὑπερῷον τῆς ἁγίας καὶ ἐνδόξου Σιὼν, εἰς τὸ μυστικὸν δεῖπνον παρέβαλεν ἡμῖν τὸ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα, καὶ ἐπότισεν ἡμᾶς τὸ τίμιον αὐτοῦ αἷμα. ἐπεὶ καὶ τοὺς πόδας ἡμῶν ἔνιψε, καὶ συνεπόμεθα καὶ συνεφάγομεν αὐτῷ, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν αὐτὸν, καὶ γνώριμος ἡμῶν ἐγένετο· καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ πλάνη καὶ ἡ ἀχλὺς ἡ περικειμένη ἡμῖν ἐξέφυγε καὶ ἀφάνης ἐγένετο· καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ. ἤρξαντο ἀπὸ ὅλου τοῦ κόσμου ὡς ἀετοὶ πετόμενοι ὡς ἀετοὶ εἰς τὰ Ιεροσόλυμα παραγίνεσθαι, καθὼς εἶπεν ὁ κύριος ἐν τοῖς διαγγελίοις· ὅπου τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται καὶ οἱ ἀετοί. ὁ Χριστὸς δὲ τὸ πτῶμα, ἀετοὶ ὑψιπετεῖς οἱ θεοσεβεῖς καὶ φιλόχριστοι ἄνθρωποι. ἰδόντες τὸν κύριον, καθὼς εἶδον, ἱστορήσαντες ἐζωγράφησαν. ἰδόντες Ιάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ κυρίου, καθὼς εἶδον, καὶ ἱστορήσαντες ἐζωγράφησαν. ἰδόντες τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον, καθὼς εἶδον, καὶ ἱστο-

ANNO CHRISTI 787.

ρήσαντες ἐζωγράφησαν. καὶ κατ' ἔπος, ἰδόντες τὰ πεπόσωπα τῆς μαρτύρων τῶν ὑπερ Χριστοῦ, ἐζωγράφησαν· καὶ θεωρήσαντες λοιπὸν ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ οἱ ἄνθρωποι, ἀφέντες τὰς πεπλανημένας τοῦ διαβόλου, πάντας πεπεκυνήκασιν ἀλατρευτικῶς, ἀλλὰ σχετικῶς. ποῖόν σοι φαίνεται, βασιλεῦ, δίκαιον, πάντας τὰς εἰκόνας πεπεκυνεῖας, ἢ τὰς τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου; ἐν τῇ προόδῳ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα, Αὔγαρος ὁ τότε κρατῶν καὶ βασιλεὺς τῆς Ἐδεσσηνῶν, ἀκούων τὰς θαυματουργίας τοῦ Χριστοῦ, ἔγραψε τῷ Χριστῷ ἐπιστολήν· καὶ ὁ Χριστὸς ἀπέστειλεν ἰδιοχείρως αὐτῷ πεπρεσφον, καὶ τὸ ἅγιον καὶ ἔνδοξον αὐτοῦ πρόσωπον. καὶ εἰς ἐκείνην τὴν ἀχειροποίητον πέμψον, καὶ ἴδε· πλήθη λαῶν τὰ αἰτοπλῆς ἐκεῖ σωτηρίζονται, καὶ προσεύχονται. καὶ ἄλλα πολλὰ χειροποίητα τοιαῦτά εἰσιν, ἅπερ διακατέχουσι τὰ φιλόχριστα ἐκκρεμάσματα τῶν *θαυμάτων, ἅπερ καθ' ἡμέραν *προσκυνεῖς, καὶ προσφωνεῖς; διὰ τί τὴν πατέρα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐχ ἱστορήσωμεν καὶ ζωγραφήσωμεν; ἐπεὶ οὐκ οἴδαμεν, τίς ἐστιν, καὶ θεοῦ φύσιν ἀδιάληπτον ἱστορῆσαι καὶ ζωγραφῆσαι. καὶ εἰ ἐθεασάμεθα καὶ ἐγνωρίσαμεν, καθὼς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκεῖνον ἂν εἴχομεν ἱστορῆσαι καὶ ζωγραφῆσαι, καὶ ἵνα καὶ ἐκείνου τὴν χαρακτῆρα εἰδωλον ἀποκαλῇς. μαρτυρόμεθά σοι ὡς ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ, εἰσελθε πάλιν εἰς τὴν ἀλήθειαν, ὅθεν ἐξῆλθες. ἀπόρριψον τὸν ὑψηλοφροσύνην, καὶ τὸ πεῖσμά σου κατάργησον, καὶ χάλασον πάντα καὶ πανταχοῦ, καὶ διανάστησον οἷς ἐσκανδάλισας καὶ ἀπετύφλωσας· κἂν εἰς οὐδὲν αὐτὸ ἔχῃς,

ponentes depinxerunt : & vt vno verbo dicam, cum facies martyrum, qui sanguinem pro Christo fuderant, vidissent, depinxerunt : & his conspectis deinceps in toto terrarum orbe homines, diaboli adorationibus derelictis, has exhibuerunt non latria, sed habitudine. Num tibi iustum videtur, imperator, has imagines venerari, an erroris diabolici? Cum Hierosolymis ageret Christus, Augarus, qui tum temporis dominabatur & rex erat vrbis Edessenorum, cum Christi miracula inaudiisset, epistolam scripsit ad Christum; qui manu sua responsum, & sacram glorioſamque faciem suam ad eum misit. Itaque ad illam non manufactam imaginem mitte, ac vide: congregantur illic orientis turbæ populorum, & orant: & aliæ multæ sunt tales manufactæ, quas Christi amantes peregrinantium cœtus conseruant, qui ad spectacula eiusmodi confluunt, quæ quotidie *venera- *f. venerabaris, & conteinnis? ex Gr.
ris & circumspicis. Cur tandem patrem Domini Iesu Christi non oculis subiicimus ac pingimus? quoniam quis sit non nouimus, Deique natura spectanda proponi non potest ac pingi. Quod si eum intuiti essemus ac nouissemus prout filium eius, illum quoque spectandum proponere potuissemus ac pingere, vt & illius imaginem idolum appellares. Obtestamur te tamquam fratres in Christo, ingredere rursum ad veritatem, vnde exiuisti; excute spiritus elatos, & pertinaciam tolle, atque ad omnes scribe quoquouersum, eosque quibus offendiculo fuisti, erige, quosque excœcasti:

ANNO CHRISTI 787.

tametsi præ nimia tua stupiditate illud pro nihilo habes. Nouit caritas Christi : quando templum sancti principis apostolorum Petri ingredimur, & sancti pictam imaginem contemplamur, compunctione percellimur, & instar imbris pluente cælo lacrymæ nostræ funduntur. Christus visum cæcis restituit ; tu eos qui recte videbant, excæcasti, & obstaculo illis fuisti, tametsi pro nihilo istud habes ; & imperitos reddidisti, rectumque hominum cursum interrupisti, ac precibus ipsos priuasti, & vigiliarum loco atque assiduitatis & studii erga Deum, in somnum & dormitationem & incuriam humiles populos deuoluisti * ac præcipites egisti. Et dicis nos lapides & parietes ac tabellas adorare. Non ita est, vt dicis, imperator, sed vt memoria nostra excitetur, & vt stolida & imperita crassaque mens nostra erigatur, & in altum prouehatur per eos, quorum hæc nomina, & quorum appellationes, & quorum hæ sunt imagines; & non tamquam deos, vt tu inquis ; absit : non enim spem in illis habemus. * Ac si quidem imago sit Domini, dicimus : Domine Iesu Christe fili Dei succurre & salua nos. sin autem sanctæ matris eius, dicimus : Sancta Dei genitrix Domini mater intercede apud filium tuum verum Deum nostrum, vt saluas faciat animas nostras. sin vero martyris : Sancte Stephane, qui pro Christo sanguinem tuum fudisti, qui vt protomartyr loquendi confidentiam habes, intercede pro nobis. Et de quouis martyre, qui passus est martyrium, ita dicimus, tales

* & capite truncasti.

διὰ τὸ πολλὸ σου ἀναίσθησιαν. οἶδεν ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ὅτε εἰσελθωμεν εἰς Ⓜ ναὸν τοῦ ἁγίου κορυφαίου Πέτρου, καὶ θεωρήσωμεν τὴν ζωγραφίαν τοῦ ἁγίου, εἰς κατάνυξιν ἐρχόμεθα, ὡσπερ ὑετὸς ἐκ τῆς τοῦ ἀέρος βροχῆς, οὕτω τὰ δάκρυα ἡμῶν καταχέονται. ὁ Χριστὸς σοῦ τυφλοὺς ἀνέβλεψε· σὺ σοῦ καλῶς βλέποντας ἀπετύφλωσας, καὶ ἐνεπόδισας, κἂν εἰς οὐδὲν αὐτὸ ἔχῃς· καὶ ἀπαιδεύτους ἐποίησας, καὶ Ⓦ καλὸν δρόμον τῶν διαβεβηκότων ἐνέκοψας, καὶ τῶν δικῶν αὐτοῦ ἀπεστέρησας, καὶ αὐτὴ ἀγρυπνιῶν καὶ προσευχῆς καὶ σπουδῆς τῆς πρὸς θεὸν, εἰς ὕπνους καὶ νυσταλμοὺς καὶ ἀμελείας σοῦ ταπεινοὺς λαοὺς κατέῤῥαξας καὶ ἀπεκεφάλισας. καὶ λέγῃς, ὅτι πέτρας καὶ τοίχους καὶ σανίδια προσκυνοῦμεν. οὐχ ὡς λέγῃς, ὅτι, βασιλεῦ, ἀλλ' εἰς ὑπόμνησιν ἡμῶν, καὶ εἰς διέγερσιν, καὶ Ⓦ νοῦν ἡμῶν. Ⓦ σκαιὸν καὶ ἀπαίδευτον καὶ παχὺν αὖν ἀναφέροντα, δι' ὧν τὰ ὀνόματα, καὶ δι' ὧν ἡ ἐπίκλησις, καὶ δι' ὧν οἱ χαρακτῆρες· καὶ οὐχ ὡς θεοὺς, ὡς λέγῃς σύ· μὴ γένοιτο· ἀγὴρ ἔχομεν τὰς ἐλπίδας εἰς αὐτά. καὶ εἰ μὲν ὅτιν εἰκὼν τοῦ κυρίου, λέγομεν· κύριε Ἰησοῦ Χριστὲ υἱὲ τοῦ θεοῦ, βοήθησον, καὶ σῶσον ἡμᾶς. εἰ δὲ τῆς ἁγίας ἀνῷ μητρὸς, λέγομεν· ἁγία θεοτόκε μῆτερ τοῦ κυρίου, πρέσβευσον εἰς Ⓦ υἱόν σου Ⓜ ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν, εἰς τὸ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν. εἰ δὲ μάρτυρος· ἅγιε Στέφανε, ὁ ἐκχύσας τὸ αἷμά σου ὑπὲρ Χριστοῦ, ἔχων παῤῥησίαν ὡς πρωτομάρτυς, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν. καὶ ὅτι πάντες μάρτυρες μαρτυρήσαντες οὕτω λέγομεν. τοιαύτας

δίκας

ANNO CHRISTI 787.

βύχας ἀποπέμπομεν δι' αὐτῶν· ἐκ ἔστιν, ὡς λέγεις, βασιλεῦ, θεοὺς τοῦ μάρτυρας ὀνομάζοντες. ἀπόστρεψον τὰς ἐννοίας σου τὰς κακάς· μαρτύρομαί σοι· καὶ ῥῶσαι τὴν ψυχήν σου ἀπὸ τῶν σκωμάλων καὶ ἀπὸ καταρῶν, ὧν λαμβάνεις ἀπὸ ὅλου τοῦ κόσμου· ὅπ καὶ τὰ μικρὰ παιδία καταπαίζουσί σου. γύρωσον εἰς τὰς διατριβὰς τῶν στοιχείων, καὶ εἰπέ· ὅπ ἐγώ εἰμι ὁ καταλυτὴς καὶ διώκτης τῶν εἰκόνων· καὶ εὐθὺς τὰς πινακίδας αὐτῶν εἰς τὴν κεφαλήν σου ῥίψουσι, καὶ ὅπερ ἐκ ἐπαιδεύθης ὑπὸ τῶν φρονίμων, παιδευθήσῃ ὑπὸ τῶν ἀφρόνων. ἔγραψας, ὅπ Ὀζίας ὁ βασιλεὺς τῶν Ιουδαίων μετὰ ὀκτακοσίους ἐνιαυτοὺς ἐξήγαγε τὸν χαλκοῦν ὄφιν ἐκ τοῦ ναοῦ, κἀγὼ μετὰ ὀκτακοσίους ἐνιαυτοὺς ἐξήγαγον τὰ εἴδωλα ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν. ἀληθῶς καὶ Ὀζίας ἀδελφός σου ἦν, καὶ τὸν αὐτὸν πεῖσμα εἶχε, καὶ τοῦτο τότε ἱερεῖς ἐπραύνησεν ὥσπερ σύ. ἐκεῖνον γὰρ τὸν ὄφιν ὁ ἁγιασμένος Δαβὶδ εἰσήγαγεν εἰς τὸν ναὸν μετὰ τῆς ἁγίας κιβωτοῦ. τί γὰρ ἦν ἐκεῖνο, εἰ μὴ χάλκωμα ἡγιασμένον ὑπὸ τοῦ θεοῦ διὰ τοῦτο τότε ἀῤῥωστοῦντας καὶ δακνομένους ὑπὸ τῶν ὄφεων; ἵνα δηχθῇ τοῖς λαοῖς ὁ ὑποβαλὼν τὴν ἁμαρτίαν εἰς τὸ πρῶτον πλάσμα τὸ πλασθὲν ὑπὸ τοῦ θεοῦ, τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὔαν, αὐτὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς ἴασιν κατέστησε. σὺ δὲ καθὼς εἴκαζας, εἰς τοὺς ὀκτακοσίους χρόνους ἐξέβαλες ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν τὴν εὐλογίαν καὶ τὸν ἁγιασμὸν τῶν μαρτύρων, καὶ ὡσεὶ καλῶς ὡμολόγησας τὰ πρῶτα, πρόθεσις, καὶ ἐκ ἐκ τινος ἀνάγκης· ὕστερον δὲ ἰδιοχείρως ὑπογράψας, ἔθηκας ὅπ τὴν κεφαλήν σου τὴν καταράν αὐτῶν. ἠθελήσαμεν καὶ ἡμεῖς

per illos preces offerimus: nec ita est vti dicis imperator, quasi deos martyres appellemus. Auerte cogitationes tuas malas, te obtestor; & libera animam tuam a scandalis & execrationibus, quibus ab vniuerso mundo incesseris, quandoquidem vel a puerulis paruis illuderis. Obito scholas eorum qui elementis imbuuntur, & dic: Ego sum euersor & persecutor imaginum: & confestim tabellas suas in caput tuum proiicient, quodque a sapientibus minime doceri potuisti, ab insipientibus edocebere. Sic ad nos scripsisti: Ozias rex Iudæorum post annos octingentos serpentem æneum e templo eiecit; ego vero post annos octingentos idola ex ecclesiis eieci. Vere & Ozias frater erat tuus, & eadem erat qua tu pertinacia præditus, illiusque temporis sacerdotibus vim afferebat, vt tu facis. Illum siquidem serpentem sanctificatus Dauid vna cum arca sancta in templum inuexit. Quid enim illud erat, nisi consecratum a Deo æramentum, propter eos qui tum ægri erant & a serpentibus læsi? vt populis demonstraretur is, qui primo figmento a Deo formato Adamo & Euæ peccatum suggesserat, ipsum in medelam peccatorum cõstituit. At tu, prout gloriaris, post annos demum octingentos benedictionem ex ecclesiis eiecisti, ac martyrum sanctificationem; & sicuti recte initio confessus es, data opera, non ex aliqua necessitate: postremo autẽ manu propria subscribens, in caput tuum ipsorum execrationẽ detorsisti. Voluimus & nos,

4 *Reg.* 18. Hic videtur error ex lapsu memoriæ.

vtpote qui facultatem & potestatem atque auctoritatem a S. Petro principe apostolorum habemus, tibi pœnam irrogare: sed quoniam in teipsum execrationem ingessisti, tibi habeto illam cum consiliariis tuis, quos complecteris. Qualem, quæso, ædificationem & cursum eorum qui recte currebant, interrupisti? Nouit caritas Christi. Nosipsi cum ecclesiam ingredimur, & miraculorum Domini Iesu Christi picturas contemplamur, & sanctæ matris eius Dominum Deumque nostrum lactentem in vlnis habentis, angelosque circumstantes, ac ter sanctum hymnum canentes, non sine compunctione regredimur. Ecquis enim non compungitur & luget similiter (intuens) & vasa lauacri, & sacerdotes in orbem circumstantes, & mysticam cœnam, & cæcorum illuminationem, & Lazari exsuscitationem, & leprosi ac paralytici curationem, recubitus in herba, cophinos, sportas, & reliquias, montis Thabor transfigurationem, crucifixionem Christi, sepulturam eius & resurrectionem, sanctam ascensionem, & Spiritus sancti descensum? Quis picturam Abrahæ cernens, & gladium pueri ceruicibus imminentem, non compungitur & collacrymatur? & in vniuersum omnes Domini passiones? Expediret tibi, imperator, duobus propositis, vt hæreticus potius, quam persecutor & euersor historiarum & picturarum, imaginum & passionum Domini appellareris. Atqui malum est minimeque commodum, te hæreticum appellari:

ὡς ἔχοντες τὸ κῦρος καὶ τὴν ἐξουσίαν ⁊ τὴν αὐθεντίαν ἀπὸ τῆς ἁγίου Πέτρου τοῦ κορυφαίου δοθεῖσαί σοι ἐπιτιμία· ἀλλ' ἔνθα ἑαυτῷ τὴν κατάραν δέδωκας, μᾶλλον ἔχων αὐτὴν μετὰ τῶν συμβουλευόντων σοι, οἷς πεπλέκῃ. ἄρα ποίαν οἰκοδομὴν ⁊ δρόμον τῶν καλῶς δραμόντων ἐνέκοψας; οἶδεν ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ· ἡμεῖς αὐτοὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ⁊ θεωροῦντες τὰς ἰσοτίας τῶν θαυμαστουργιῶν τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁊ τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρὸς ἐχούσης εἰς τὰς ἀγκάλας (ν) κύριον καὶ θεὸν ἡμῶν γαλουχοῦντα, καὶ τοὺς ἀγγέλους κύκλῳ ἱσταμένους καὶ βοῶντας (ν) τρισάγιον ὕμνον, οὐ χωρὶς κατανύξεως ἐξερχόμεθα. καὶ τίς γὰρ οὐ κατανύσσεται, ⁊ κλαίει ὁμοίως, καὶ τοὺς βαπτιστηρίους, καὶ τοὺς ἱερεῖς κύκλῳ θυμιῶντας, καὶ τὸ μυστικὸν δεῖπνον, ⁊ τῶν τυφλῶν τὴν ἀνάβλεψιν, καὶ Λαζάρου τὴν ἔγερσιν, καὶ τὴν λεπρωσοῦ ⁊ παραλυτικοῦ τὴν ἴασιν, ὑπὸ τὴν χόρτου τὰς ἀνακλίσεις, τοὺς κοφίνους, ⁊ τὰς σανιδίδας, καὶ τὰ περιστεύματα, τὴν Θαβωρίου ὄρους τὴν μεταμόρφωσιν, τὴν σταύρωσιν τοῦ κυρίου, τὴν ταφὴν αὐτοῦ ⁊ τὴν ἀνάστασιν, τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν, καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος κάθοδον; τίς ὀφθῇ τὴν ἰσοτίαν τοῦ Ἀβραάμ, ἐπικειμένου τὴν μάχαιραν εἰς (ν) τραχήλου τοῦ παιδίου, οὐ κατανύσσεται καὶ δακρύει; ⁊ ἁπλῶς πάντα τὰ παθήματα τοῦ κυρίου; σὺ δὲ φέρεσαι, βασιλεῦ, τῶν δύο προκειμένων, αἱρετικόν σε ὀνομάζεσθαι, ἢ διώκτην ⁊ καταλύτην τῶν ἱστοριῶν καὶ ζωγραφιῶν τῶν εἰκόνων καὶ παθημάτων τοῦ κυρίου. ἀλλὰ κακόν, ⁊ οὐ προφορὸν τὸ αἱρετικόν σε ὀνομάζεσθαι.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ἀλλ' ἐγώ σοι λέγω, διὰ π. ὁ αἱρετικὸς γνωστὸς λέγεται, ὀλίγοις ὅτι γνωστός, καὶ οὐ πολλοῖς· καὶ τὰ σκανδαλα δύσκολα, καὶ ἐμπεπλεγμένα τὰ νοήματα & διςδιάκριτα· καὶ οἱ δογματίζοντες, καὶ μὴ ἔχοντες ταπείνωσιν, ἐκ τῆς ἀγνωσίας & ἐκ τῆς σκοτώσεως αὐτῶν, οὐδὲν πέπλοισι· καὶ οὐ τοσοῦτον ἡ κατάκρισις αὐτῶν, ὥσπερ τὸ σόν. σὺ τὰ θεωρούμενα & βλεπόμενα ὡς φῶς, φανερῶς ἰδίωξας, καὶ ἐγύμνωσας τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ· ἅσπερ ⓐ ἅγιοι πατέρες ἐνέδυσαν καὶ ἐκόσμησαν, σὺ ἐξένδυσας καὶ ἀπεγύμνωσας· καίτοι γε τοιοῦτον ἔχων ἀρχιερέα, ⓝ κύριον ⓝ Γερμανὸν λέγω ⓝ ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ συλλειτουργόν. τούτῳ ὤφειλες ὡς πατρὶ & διδασκάλῳ συμβουλεύεσθαι, καὶ ὡς παλαιῷ καὶ ἔχοντι πεῖραν καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ἀλλὰ & τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. ἄγει γὰρ ὁ αὐτὴρ σήμερον ἐννενήκοντα πέντε ἐνιαυτοὺς, ἱερουργῶν ἐπάξιως πατριαρχῇ & βασιλεῖ· ἀδιάδοχος δὲ ἐγένετο διὰ τὴν χρησιμότητα τῶν ἀμφοτέρων πραγμάτων. ἐάσας αὐτὸν ἔχειν εἰς πλευράν σου, ἐκείνου ἤκουσας τοῦ παρανόμου μώρου Ἐφέσου τοῦ υἱοῦ Ἀψιμάρου, καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ. ὁ γὰρ κύριος Γερμανὸς, καὶ ὁ τότε πατριάρχης κύριος Γεώργιος, πληροφορήσαντες καὶ πείσαντες Κωνσταντῖνον υἱὸν Κώνσταντος, πατέρα Ἰουστινιανοῦ, γράψαι πρὸς ἡμᾶς ἐν Ῥώμῃ, ἔγραψεν ἡμῖν ἐνωμότως, & λόγον ἡμῖν ἔδωκεν ὑποστεῖλαι ἡμᾶς χρησίμους αὐτοφώτους, ἵνα γένηται οἰκουμενικὴ σύνοδος· καὶ ὅπ οὐμὴ συγκαθεδῶ αὐτοῖς ὡς βασιλεὺς, καὶ ἐξουσιαστικῶς λαλήσω,

verum tibi ego referam quam ob causam. Hæreticus notus dicitur, quando paucis est notus, & non multis: & difficilia sunt offendicula, sententiæque intricatæ, neque diiudicari facile possunt: itemque qui doctrinam spargunt, & qui humilitate prædíti non sunt, ob imperitiam atque cæcitatem ipsorum statim labuntur: neque tanti criminis illi sunt, quanti tu, damnandi. Tu ea quæ cognita sunt & spectata vt lumen, aperte insectatus es, & ecclesias Dei denudasti: quas sancti patres conuestierant & ornarant, tu spoliasti atque denudasti; tametsi talem habebas pontificem, dominum inquam Germanum fratrem nostrũ & comministrum. huius debebas tamquam patris ac doctoris & tamquam senioris, multaque rerum cum ecclesiasticarum, tum ciuilium experientia pollentis, consiliis obtemperare. Annum etenim agit hodie vir ille nonagesimum quintum, singulis patriarchis & imperatoribus inseruiens: perpetuoque fuit occupatus, quod vtrisque rebus gerendis mirifice vtilis & aptus esset. Illum igitur omittens lateri tuo adiungere, improbum illum Ephesium Apsimari filium, eiusque similes audisti. Cum enim dominus Germanus, quique tum temporis patriarcha erat dominus Georgius, suggessissent persuasissentque Constantino Constantis filio, Iustiniani patri, vt Romam ad nos scriberet, sic interposito iureiurando scripsit ad nos, & nobiscum egit, vt ad vniuersalem Synodum congregandam viros vtiles mitteremus: neq; cum illis, inquit, tamquam imperator sedebo, aut imperiose loquar,

ANNO CHRISTI 787.

sed tamquam vnus ex illis; & prout statuerint pontifices, ego exequar; & eos qui recte loquuntur, admittemus; eosque qui male loquuntur, expellemus, & exiliis relegabimus. Si pater meus quidpiam ex intemerata puraque fide peruerterit, ego primus illum anathematizabo. tum nos Deo bene volente misimus: & cum pace sexta Synodus celebrata est. Scis imperator, sanctæ ecclesiæ dogmata non imperatorum esse, sed pontificum, quæ tuto debent dogmatizari. Idcirco ecclesiis præpositi sunt pontifices a reipublicæ negotiis abstinentes: & imperatores ergo similiter ab ecclesiasticis abstineant, & quæ sibi commissa sunt, capessant. Consilium autem Christi amantium imperatorum & piorum pontificum virtus est vna, quando cum pace atque caritate res administrantur. Scripsisti vt Concilium vniuersale cogeretur: & nobis inutilis ea res visa est. Tu persecutor es imaginum, & hostis contumeliosus & euersor. cessa, nobis hoc largire vt taceas: tum mundus pace perfruetur, & scandala cessabunt. Finge nos te audisse, & ex vniuerso terrarum orbe pontifices congregatos esse, senatumque ac consilium sedisse: vbi est Christi amator ac pius imperator, qui de more in senatu sedere debet, & eos qui recte loquuntur, munerari; eosque qui aliena a veritate blaterant, amandare; cum tu imperator vacilles ac barbaros imiteris? Non animaduertis hunc tuum conatum, quo aduersus imagines insurrexisti, facinus esse turbulentum & in-

ἀλλ' ὡς εἷς ὅξ ἀυτῶν· καὶ καθὼς συμβιβάζονται ⓟ ἀρχιερεῖς, ἐκβιβάσω, καὶ τοὺς καλῶς λέγοντας δεξόμεθα, καὶ τοὺς κακῶς λέγοντας ἐκδιώξομεν, ⓒ ὀξοείαις ϖραπέμψομεν. ἐαὶ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς διέστρεψέ τι τῆς ἀμωμήτου πίστεως καὶ καθαρᾶς, ἐγὼ ϖρῶτος αὐτὸν ἀναθεματίζω. καὶ θεοῦ χάριτι ἀπεστείλαμεν· καὶ μετ' εἰρήνης ἐχώρει ἡ ἁγία συνοδος. οἶδας, βασιλεῦ, ὅτι τὰ δόγματα τῆς ἁγίας ἐκκλησίας οὐχὶ βασιλέων εἰσίν, ἀλλὰ τῶν ἀρχιερέων, ⓒ ἀσφαλῶς θέλουσι δογματίζεσθαι. διὰ τοῦτο ⓟ ἀρχιερεῖς ϖροσεπάχθησαν εἰς τὰς ἐκκλησίας, ἀπέχοντες τῶν δημοσίων ϖραγμάτων· καὶ ⓟ βασιλεῖς ὁμοίως ἀπέχεσθαι τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ⓒ ἔχεσθαι τῶν ἐγκεχειρισμένων αὐτοῖς. ἡ συμβουλία δὲ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων καὶ τῶν θεοσεβῶν ἀρχιερέων μία δυνάμις ἐστιν, ὅταν μετ' εἰρήνης καὶ ἀγάπης τὰ ϖράγματα διοικῶνται. ἐχρῆν σε, ἵνα οἰκουμενικὴ συνοδος γένηται· ⓒ ἡμῖν ἀνωφόρον ἐφάνη ϖερὶ τούτου. σὺ εἶ ὁ διώκτης τῶν εἰκόνων καὶ ὑβριστὴς ⓒ καταλυτής. ἔνδος, καὶ τὸν σιωπηλόν σου χάρισαι ἡμῖν· ⓒ ὁ κόσμος εἰρηνεύσει, ⓒ τὰ σκάνδαλα ϖαύσονται. συνόδου ὅλης ἐπακούσαμέν σου, καὶ σιωπησάσης ὑπὸ ϖάσης τῆς οἰκουμένης ⓟ ἀρχιερεῖς, ⓒ ἡ σύγκλητος ⓒ ἡ βουλὴ ἐκάθισε· ϖοῦ ὁ βασιλεὺς ὁ φιλόχριστος ⓒ θεοσεβὴς, ὁ ϖρὸς συνήθειαν ὀφείλων καθῆσαι εἰς τὸ βουλεύειν, καὶ τοὺς καλῶς λέγοντας φιλοτιμήσεσθαι, ⓒ τοὺς ἔξω τῆς ἀληθείας ὑποδιώξαι, σοῦ τοῦ βασιλέως ἀσταθοῦντος καὶ βαρβαρίζοντος; ἢ οὐκ οἶδας, ὅτι τὸ ἐγχείρημα, ὅπερ εἰργάσω τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἀκαταστασίας καὶ ἀλα-

ANNO CHRISTI 787.

ζονείας & ὑπερηφανίας ὄντι; τῷ σκληρύναντι τὸν θεοῦ βαθεῖαν εἰρήνην ἔχουσαν, σὺ τὰς μάχας & τὰς ἔχθρας & τὰ σκάνδαλα συνέπηξας. παῦσον καὶ ἡσύχασον, & συνόδου χρεία οὐκ ἔστι. χρέος πάντα καὶ παντὸς εἰς πάντα οἰκουμένην, οὗ ἐσκανδάλισας, ὅτι Γερμανὸς ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἤμβρτεν εἰς τὰς εἰκόνας, καὶ Γρηγόριος ὁ πάπας Ρώμης· καὶ ἡμεῖς ἀμέριμνόν σε ποιήσομεν περὶ τὰ ἀμαρτήματα & σφάλματός σου, ὡς λαβόντες πάντα ἐξουσίαν ὑπὸ θεοῦ λύειν τὰ οὐράνια & τὰ ἐπίγεια. μάρτυς ἐστὶν ὁ θεὸς, ὅσας ἔγραψας ἡμῖν ἐπιστολὰς εἰς τὰ ὦτα καὶ εἰς τὰς καρδίας τῶν βασιλευόντων τὰ δύσεως συνεπάθημεν, εἰρηνεύοντες αὐτὰ πρὸς τὴν ψυχήν σου, καὶ ἐπαινοῦντες καὶ μεγαλύνοντές σε, καθὼς ἐθεωροῦμέν σε πολιτευόμενον τὸ πρότερον. διὰ τοῦτο & τὰ λαυρεάτα σου κατεδέξαντο, καθὼς πρέπει βασιλεῦσι τιμᾶν, & ταῦτα οὔπω τῆς κακῆς ἐγχειρήσεως τῆς εἰκόνων, ἣν ἐποίησας, ἀκηκοότες. ὅτε δὲ ἔμαθον & ἐπληροφορήθησαν, ὅτι ἀπέστειλας Ⓟ Ιουβῖνον Ⓟ Σπαθαροκανδιδάτον εἰς τὰ Χαλκοπρατεῖα εἰς Ⓟ σωτῆρα καταλῦσαι & κατακλάσαι Ⓟ λεγόμενον Ἀντιφωνητοῦ, ὅπου & πολλὰ θαύματα γεγόνασιν, εὑρέθησαν ἐκεῖ γυναῖκες ζηλώσαι & μυροφόροι, προκαλοῦσαι Ⓟ Σπαθαροκανδιδάτον· μὴ & μὴ, λέγουσαι, ποίησον ταῦτα. & μὴ δεξάμενος τῆς προκλήσεως αὐτῶν, στήσας τὴν κλίμακα ἀνῆλθε, & τρεῖς τύπας μὴ τῆς ἀξίνης εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ σωτῆρος, ἰδοῦσαι αἱ γυναῖκες, & μὴ φέρουσαι τὴν παρανομίαν, σύραντες τὴν κλίμακα,

solens & superbum? Cum ecclesiæ Dei alta pace fruerentur, tu pugnas & odia & scandala suscitasti. Cessa & quiesce, tum Synodo minime opus erit. Scribe ad omnes, & in quascumque regiones orbis terrarum, quibus offendiculo fuisti, Germanum patriarcham Constantinopolitanum, & Gregorium papam Romanum circa imagines peccasse; & nos ab hac cura quietum te præstabimus, ne peccatū aut lapsus vllus sit tuus, vtpote qui a Deo potestatem & cælestia & terrena soluendi acceperimus. Testis est Deus, quascumque misisti ad nos epistolas, auribus cordibusque regum occidentis obtulimus, pacem illorum tibi ac beneuolentiam conciliantes, teque laudantes ac mirifice efferentes, prout te antea conuersantem intuebamur.[6] Idcirco etiam laurata tua receperunt, vt reges a regibus honore affici conuenit; idque cum nondum incœptum hoc conatumque tuum, quo aduersus imagines insurrexisti, audiuissent. Cum vero didicerunt, certioresque sunt facti, te [7] Iouinum Spatharocandidatū ad Chalcopratia misisse ad euertendum & confringendum Saluatorem, qui appellatur Antiphonetæ, vbi & miracula multa fiunt, inuentæ sunt illic mulieres zelo succensæ, & illarum æmulæ quæ vnguenta ferebant, quæ Spatharocandidatum orarunt: Ne, obsecramus, ne hoc facias, aiebant. Ille vero preces earum non admittens, erecta scala conscendit: cumque ter securi faciem imaginis Saluatoris percussisset, hoc videntes mulieres, & iniquum illud facinus non ferentes, attracta scala

ANNO CHRISTI 787.

fustibus concisum illic necarunt. Tum tu mali æmulator missis satellitibus mulieres nescio quot illic occidisti, astantibus vtilibus viris Romanis, & ex Francia, ex Vandalis, ex Mauritania, ex Gotthia, & vt generatim dicam, ex toto interiori occidente. Cum autem aduenissent, & in suis regionibus singuli iuuenilia tua pueriliaque facta narrassent: tunc proiecta laurata tua conculcarunt, & faciem tuam conciderunt, ac delectu habito Longobardi & Sarmatæ, ceterique qui ad septemtrionem habitant, miseram Decapolim incursionibus infestarunt, ipsamque metropolim Rauennam occuparunt, & eiectis magistratibus tuis, proprios constituere magistratus; & vicinas nobis sedes regias, ipsamque Romam sic tractare statuerunt, cum tu nos defendere minime possis. Et hæc ob imprudentiam ac stultitiam fustinuisti. At enim nos perterrefacis, aisque: Romam mittam, & imaginem sancti Petri confringam; sed & Gregorium illinc pontificem vinctum adduci curabo,* sicut Martinum * Constantinus adduci iussit. Scire autem debes ac pro certo habere, pontifices qui pro tempore Romæ extiterint, conciliandæ pacis causa sedere tamquam parietem intergerinum, septumque medianum orientis & occidentis, ac pacis arbitros & moderatores esse: quique ante te fuerunt imperatores in hoc componendæ pacis certamine desudarunt. Quod si nobis insolenter insultes, & minas intentes; non est nobis necesse tecum in certa-

* Constantius

καὶ ὑποτυμπανίσασαι αὐτὴν, ἐκεῖ τῷ πάπᾳ αὐτῆς ἐποιήσαντο. σὺ δὲ ὁ ζηλωτὴς τῆς κακοῦ, πέμψας, οὐκ οἶδα πόσας γυναῖκας ἐφόνευσας ἐκεῖσε, παρισαμβύων ἀνδρῶπων χρησίμων ὑπὸ Ῥώμης, ὑπὸ Φραγγίας, ὑπὸ Οὐανδαλῶν, ὑπὸ Μαυριτανίας, ὑπὸ Γοθθίας, & ὡς ἐκλικῶς εἰπεῖν, ὑπὸ πάσης τῆς ἑσπερίας δύσεως. ὅταν δὲ ἦλθον καὶ ἐξηγήσαντο ἕκαστος πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν τὰ νεωτερικά σου καὶ παιδικὰ ἔργα, τότε ῥίψαντες τὰ λαυρᾶτα σου κατεπάτησαν, & ἀνασκαφῶ τῷ προσώπου σου ἐποιήσαντο· καὶ στρατολογήσαντες Λογγιβαρδοὶ καὶ Σαρμάται, & λοιποὶ τῆς ἑσπέρας, κῦρ Βορράᾳ, κατέδραμον τὴν ἐλευθερωθεῖσαν Δεκάπολιν, καὶ αὐτῶν τὴν μητρόπολιν Ραβέννης παρέλαβον, καὶ σὸν ἄρχοντας σου ἐδίωξαν, καὶ ἰδίους ἄρχοντας κατέστησαν· κῦ βουλόμενος & τὰ προσπαρακείμενα ἡμῖν βασίλεια, κῦ τὴν Ῥώμην οὕτω ποιῆσαι, σοῦ μὴ δυναμένου ἡμᾶς ἐκδικῆσαι· καὶ ταῦτα ὑπὸ ἀνεικαιότητος κῦ ἀφροσύνης ὑπάρξης. ἐκφοβεῖς δὲ ἡμᾶς, καὶ λέγεις· ὅτι ὑποστελῶ ἐν Ῥώμῃ, καὶ τὸ ἁγίου Πέτρου τὴν εἰκόνα κατακλάσω· ἀλλὰ καὶ Γρηγόριον τῷ ἐκεῖσε ἀρχιερέα δεδεμένον δυσκομίσω, καθὼς Κωνσταντῖνος Μαρτῖνον ἐποίησε. καὶ ὀφείλεις γνῶναι κῦ πληροφορηθῆναι, ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ κῦ καιρὸν ἐν Ῥώμῃ διὰ τὴν εἰρήνην καθέζονται, τῆς διαπλῆς καὶ τῆς δύσεως μεσότοιχον καὶ μεσόφραγμα τυγχάνοντες, τὴν εἰρήνην βραβεύοντες & ὡς σοῦ βασιλεῖς ὄντων ἔχων τὰ ἀγῶνα τῆς εἰρήνης. ἐὰν γὰρ σοβαρύνῃ, καθὼς λέγεις, & ἀπειλᾷς ἡμῖν ὑποβάλλῃς, οὐκ ἔχομεν διάλειμμα κῦ

ANNO CHRISTI 787.

σοδ παλαίειν. εἰκοσιπέντε σάδια ὑποχωρήσας ὁ ἀρχιερεὺς Ρώμης εἰς τὴν χώραν Καμπανίας· καὶ ὕπαγε, φησὶν, σὺν εὐθείαις. ὁ μὲν ἡμῶν ἀρχιερεὺς Μαρτῖνος διὰ τὴν εἰρήνην ἐκάθιζετο παρακαλῶν· διὰ τοῦτο ὁ κακόφρων ἐκεῖνος Κωνσταντῖνος ὁ βεβλαμμένος εἰς τὰ δόγματα τῆς ἁγίας τριάδος, καὶ συμπαρελθὼν τοῖς τότε αἱρετικοῖς ἀρχιερεῦσι τοῖς προγεγραμμένοις, Σεργίῳ καὶ Παύλῳ καὶ Πύρρῳ, πέμψας καὶ ἁρπάσας, τυραννικῇ αὐτὸν εἰς τὸ Βυζάντιον, καὶ πολλοῖς θλίψεσι συσχόντας αὐτὸν κακοῖς ἐξώλεσεν. ἄλλα καὶ εἰς Μάξιμον μοναζοντα, καὶ τοῦτου μαθητὴν Ἀναστάσιον πολλὰ κακὰ ἐνεδείξατο, καὶ εἰς ἐξορίας ἔπεμψεν ἐν Λαζικῇ· καὶ Κωνσταντῖνος ὁ ἐξορίσας αὐτοὺς ἀνῃρέθη, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἀπέθανε. Νεζούξιος γὰρ ὁ τότε κόμης τῆς πομπῆς αὐτοῦ, πληροφορηθεὶς ὑπὸ τῶν Σικελίας ἐπισκόπων, ὅτι αἱρετικός ἐστιν, ἔσω εἰς τὸ ἱερὸν τὴν φόνον αὐτοῦ ἐποιήσατο, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ ἐτελειώθη. ὃν μακάριον Μαρτῖνον μαρτυρεῖ ἡ πόλις, ἐν ᾗ ἐξωρίσθη, Χερσῶνος καὶ Βοσπόρου, καὶ ὅλος ὁ Βορρᾶς, καὶ οἱ οἰκήτορες τοῦ Βορρᾶ, εἰς τὸ μνῆμα αὐτοῦ καταντῶντες, καὶ τὰς ἰάσεις λαμβάνοντες. ἀξιοῖ καὶ ἡμᾶς κύριος ὁ θεὸς τὴν ὁδὸν Μαρτίνου πορεύεσθαι· ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν πολλῶν ὠφέλειαν θέλομεν ζῆσαι καὶ ὑπάρξαι, ὅτι πᾶσα ἡ δύσις εἰς τὴν ἡμετέραν ἀποβλέπει ταπείνωσιν. εἰ οὐχ ἡμεῖς τοιοῦτοι, ἀλλ' ἐκεῖνοι μεγάλην πίστιν ἔχουσιν εἰς ἡμᾶς, καὶ εἰς ὃν ἐπαγγέλλῃ καταλῦσαι καὶ ἀφανίσαι χαρακτῆρα τοῦ ἁγίου Πέτρου, ὃν αἱ πᾶσαι βασιλεῖαι τῆς δύσεως θεὸν ὑπήκοον ἔχουσι

men descendere. ad quatuor & viginti stadia secedet in regionem Campaniæ Romanus pontifex: tum tu vade, ventos persequere. Prædecessor noster Martinus pontifex ad pacem cohortans sedebat: idcirco malignus ille * Constantinus de fide sanctæ Trinitatis male sentiens, & hæreticis pontificibus proscriptis adstipulans, Sergio & Paulo & Pyrrho, missis satellitibus rapuit illum, & Byzantium tyrannica violentia abduxit, multisque malis obsessum in exilium amandauit. Quin etiam Maximo monacho & huius discipulo Anastasio mala multa exhibuit, & Lazicam in exilium misit. At * Constantinus qui eos relegarat, interfectus, & in peccato suo mortuus est. Nezeuxius enim qui tum comes obsequii eius erat, ab episcopis Siciliæ certior factus hæreticum eum esse, ipsum intus in templo trucidauit, & in peccato suo interiit. Beatum vero esse Martinum testatur ciuitas Chersonis, in quam relegatus est, & Bosphori, totusque septemtrio & incolæ septemtrionis, qui ad monumentum eius accurrunt, & curationes accipiunt. Atque vtinam Dei munere nobis contingat, vt per Martini viã incedamus: tametsi ob plebis vtilitatem viuere volumus & superuiuere; quandoquidem occidens vniuersus ad humilitatẽ nostram conuertit oculos: ac licet tales non simus nos, illi tamen magnopere nobis confidunt, & in eum, cuius denuntias te imaginem euersurũ atque deleturum, sancti scilicet Petri, quem omnia occidentis regna velut deum terrestrem habent.

* Constantius

* Constantius

Quod si hoc velis experiri, plane parati sunt occidentales vlcisci etiam orientales, quos iniuriis affecisti. Verumtamen per Dominum te obsecramus, a iuuenilibus ac puerilibus factis auertere. Scis Romam vlcisci imperium tuum non posse, nisi forte solam vrbem propter adiacens illi mare ac nauigia. Vt enim ante diximus, si ad quatuor & viginti stadia Roma fuerit egressus papa, nihil tuas minas extimescit. Vnũ est quod nos male habet, quod agrestes & barbari mansueti fiant, & tu mansuetus contra agrestis & ferus. Totus occidens sancto principi apostolorum fide fructus offert. Quod si quospiam ad euertendam imaginem miseris sancti Petri, vide, protestamur tibi, innocentes sumus a sanguine quem fusuri sunt; verum in ceruices tuas & in caput tuum ista recident. Nuper siquidem ab interiori occidente preces illius, quem Septetum appellant, accepimus, qui vultum expetit nostrum Dei gratia, & vt ad impartiendum ei sanctum baptisma illuc proficiscamur: ac ne socordiæ negligentiæque nostræ ratio nobis reddenda sit, ad iter nos accingimus. Deus autem timorem suum in cor tuum immittat, & te ad veritatem conuertat ab iis quæ in mundum perperam inuexisti: tuasque literas quamprimum accipiam, quæ nobis tuam annuntient conuersionem. At is qui de cælis descendit Deus, & in vterum sacræ virginis Dei genitricis propter nostram salutem intrauit, inhabitet in corde tuo, citoque abigat eos qui te

σι. καὶ εἰ τῦτο τολμήσῃς δοκιμάσαι, ὅν- Anno Christi 787.
τως ἐκδικῆσαι ἔχουσιν ⓐ τῆς δύσεως ⓒ
τὸν ἀναζολικούς, οὐς ἠδίκησας. Ἀλλὰ
παρακαλοῦμέν σε διὰ ⓜ κύριον, ὅπως
ἐκτρέψον σὲ τῆς νεωτερικῶν σου ⓒ παι-
δικῶν ἔργων. οἶδας ὅτι τῷ Ῥώμῃ τὸ
βασίλειόν σου ἁμιλλᾶσθαι οὐδυνάσαι,
εἰ μὴ μόνον τ̃ πόλιν, διὰ τῶ περικεῖσθαι
αὐτῇ θάλασσαν καὶ τὰ
πλοῖα. ὡς γὰρ εἰπομεν, εἰ εἰκοσιτέσ-
σαρα στάδια ἐξέλθῃ ὁ πάπας ἀπὸ Ῥώ-
μης, οὐδὲν πτοῦμά σε. ἐν θλιβόμε-
θα, ὅτι ⓐ ἄγριοι καὶ βάρβαροι, ἥμε-
ροι ἐγίνοντο· καὶ σὺ ὁ ἥμερος, ἄγριος
καὶ ἀνήμερος. πᾶσα ἡ δύσις καρποφο-
ρίας πρὸς πρόσφερει τῷ ἁγίῳ κορυ-
φαίῳ. ⓒ εἰ πέμψῃς τινας ὅπως καθα-
λύσῃ τῆς εἰκόνος τ̃ ἁγίου Πέτρου, βλέ-
πε, προμαρτυρόμεθά σοι, ἀθῷοι ἡμεῖς
τῶν αἱμάτων ἐσμέν, ὧν μέλλουσιν ἐκ-
χέειν· εἰς δὲ ⓜ τραχήλου σου, ⓒ εἰς τ̃
κεφαλήν σου ταῦτα. ἐρρώσω γὰρ ἐδε-
ξάμεθα ⓒ παράκλησιν ἀπὸ τ̃ ἑσπερίας
δύσεως τ̃ λεγομένης Σεπτέπου, παθου-
σῶν τὸ πρόσωπον ἡμῶν χάριτι θεοῦ, ἐπὶ
τῷ δοῦναι τὸ ἅγιον βάπτισμα, τὰ ἐκεῖ
πορευθῆναι. καὶ ἵνα μὴ τ̃ ἀμελείας καὶ
τῆς ῥᾳθυμίας ἡμῶν λόγον μέλλωμεν
ἀπαιτεῖσθαι, ὅπως τάχιον ὁδὸν ποιησώμε-
θα. ὁ δὲ θεὸς βάλῃ εἰς τὴν καρ-
δίαν σου ⓜ φόβον ⓜ αὐτ̃, καὶ ἀπο-
στρέψῃ σε εἰς τὴν ἀληθειαν ἐξ ὧν πρ
κακῶς ἐπλεύσηκας εἰς ⓜ κόσμον· καὶ
δέξωμαί σου τὰ γράμματα παρ' αὐ-
τὰ, τὴν τῆς ἐπιστροφῆς σου ἡμῖν εὐαγ-
γέλια δηλώσιν. ὁ δὲ θεὸς ὁ καταβ-
ὰς ἐκ τῶν οὐρανῶν, ⓒ εἰσελθὼν εἰς τ̃
κοιλίαν τῆς ἁγίας παρθένου τῆς θεοτό-
κου διὰ τ̃ σωτηρίαν τ̃ ἀνθρώπων, ἐνοι-
κήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ⓒ ἀποδιώξῃ ἐν
ταχᾷ

ANNO CHRISTI 787.

παλλ τοῦ ἐνοικοῦντας σοι, & τὰ σκάνδαλα ἐνδέντας· ἡ γλυκὺ εἰρηνικὸν δωρήσηται τῇ πάντων Χριστιανῶν ἐκκλησίᾳ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

inhabitant, & scandala inuehunt; pacemque cunctorum Christianorum ecclesiis largiatur in sæcula sæculorum. Amen.

NOTÆ FRONTONIS DVCÆI SOCIETATIS IESV

in præcedentem epistolam.

[1] *Gregorii.*] Hadrianus pontifex in epistola ad Constantinum Irenes filium testatur, Gregorium II. & eius successorem Gregorium III. ad Leonem Isauricum de imaginibus scripsisse. Reperitur hæc epistola act. 2. Synodi II. Nicænæ, cuius inter alia hæc verba sunt: Qua de causa in magnam tribulationem vterque Gregorius Romani pontifices per ea tempora sanctissimi coniecti sunt; sæpius etiam proauum vestræ serenitatis admonuerunt, ne sineret venerandas imagines de statu suo deiici.] Sed hanc secundi potius quam tertii esse epistolam vt credamus suadent quæ suo tempore gesta narrat pontifex, vt inter cetera illud de Rauenna a Longobardis occupata, & quod Dialogus hic auctor cognominetur. nam & hoc secundo Gregorio cognomen tribuit Cedrenus ad annum X. Leonis. Romæ autem Gregorius apostolicus vir, & Petri apostolorum coryphæi assessor, qui ob suas lucubrationes Dialogi cognomen adeptus est, a Leone ob eius impietatem defecit, & pacto cum Francis inito, tributa Leoni denegauit, Anastasium ac socios anathemate feriit, imperatoremque multis epistolis, & a multis lectis, manifesto redarguit.] & Theophanes, qui falso inscribitur Paulus diaconus, lib. 21. Anno 9. imperii sui cœpit impius imperator Leo contra sanctas & venerandas imagines facere verbum. Quod cum didicisset Gregorius papa Romanus, tributa Romanæ vrbis prohibuit, & Italiæ, scribens ad Leonem epistolam dogmaticam, non oportere imperatorem de fide facere verbum, & nouitate violare antiqua dogmata ecclesiæ catholicæ, quæ a sanctis patribus sunt prædicata. Idem legimus in libro pontificali, vnde Trithemius in libro de scriptoribus ecclesiast. hunc Gregorium virum doctum ac sanctissimum tradit plena eruditionis scripsisse quædam opuscula.

Ad interrogata Iustiniani responsionum lib. 1.
Contra Leonem August. lib. 1.
Ad Ioannem episcopum Constantinopolitanum lib. 1.
Epistolarum ad diuersos lib. 1.

Moritur anno Domini 731. indictione 14. 3. Idus Februarii.

Minus ergo mirum si Græcus siue interpres siue librarius, qui hanc exscripsit epistolam, Gregorio cognomen Dialogi addidit, cum Cedrenus ipse memoria lapsus id egerit. Nam Gregorii illius magni hoc esse cognomen apud Græcos, ex quo Zacharias pontifex eius dialogos in Græcum sermonem conuertit, constat ex Græcis, Damasceno in orat. de fidelib. defunctis, Euthymio & Euchologio Græcorum

cap. 96. & Latino Sigeberto ad annũ Christi 605. vt nimirum a Thaumaturgo, Nazianzeno, Nyssenoque distinguatur. Certe eiusdem interpretis imperitiæ tribuendum censeo, quod multa hic ἀνακόλουθα, nec satis cohærentia reperiantur. Qualecumq; tamen opusculum studio conseruandæ antiquitatis vulgamus ex illustrissimi cardinalis Caroli a Lotharingia Rhemensis archiepiscopi bibliotheca exscriptum, anno M. D. X C. quæ in monasterio sancti Remigii Rhemis seruatur. ANNO CHRISTI 787.

[2] *Ex prima tribu Dan.*] Hic error subest, ita forte tollendus, τῆς πρώτης φυλῆς, καὶ τῆς τοῦ Δαν, ex prima tribu & Dan. Legimus enim Exodi 31. Beseleel fuisse de tribu Iuda, quæ propter imperium ei delatum prima hic dici potest videri; & Ooliab, qui Eliab septuaginta Græcis, de tribu Dan. Loci etiam scripturæ qui sequuntur, non tam ad verbum quam ad sensum citantur.

[3] *Non latria, sed habitudine.*] Sic locum Nicephori Constantinopolit. ex eius orthodoxo citatum vertit Turrianus noster lib. 1. pro Canonibus apost. cap. 25. Cum Christus initio prædicatus est, cum ea prædicatione coniuncta erat σχετικῶς, id est, habitudine, prædicatio eius imaginis: & vt non adoratur imago propter se, sed propter prototypum; sic non est dicendum adorari eam absolute, sed σχετικῶς, id est, relate: & vt purpura & imperator ea indutus vnum faciunt habitu, sic imago & prototypum eius vnum faciunt σχέσει, id est, habitudine. In sententiis etiam patrum de imaginibus, quas Lutetiæ edidit G. Morelius, 1562. pag. 10. Ἐπὶ μὲν τοῦ Χριστοῦ λατρευτικὴ προσκύνησις, καὶ φυσική· ἐπὶ δὲ τῆς εἰκόνος τοῦ Χριστοῦ, σχετικὴ ἡ προσκύνησις, καὶ ὁμωνυμική. Quæ sic redduntur ab interprete Euthymii Panopliæ tit. 19. *In ipso Christo est adoratio latriæ & naturalis: in imagine vero Christi est relatiua & æquiuoca.* Vide Franc. Suarez in 3. part. S. Thomæ disputat. 44. sect. 4.

[4] *Ac si quidem imago.*] Horum similia sunt illa in eisdem sententiis de imaginibus pag. 16. καὶ εἰ μὲν ἔστιν εἰκὼν τοῦ κυρίου, λέγομεν· κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, &c. Porro quæ proxime sequuntur verba Leonis, cum inani arrogantia coniunctum habent insigne μνημονικὸν ἁμάρτημα. Non enim Ozias rex serpentem æneum confregit, sed eius nepos Ezechias, vt est 4. Reg. 18. v. 4. nisi forte alicunde didicerat Oziam e templo eduxisse serpentem æneum, Ezechiam confregisse: quale & illud est quod subiicit de Dauide, in templum siue tabernaculum illum introducente, Gregorius: quod, opinor, ex sacris literis non constat. Præterea nondum elapsi erant anni octingenti ab exordio legis euangelicæ. nam vt notat Cedrenus Græcus historicus, Leonis filius Constantinus imperare cœpit anno mundi 6236. ab incarnatione Domini 739.

[5] *Improbum illum Ephesium.*] In ms. erat τοῦ Πανόμου μώρου Ἐφέσου. ac si quidem μωροῦ legissem, improbum stultumque vertissem: sed verisimilius est nomen hic desiderari τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Ἐφέσου, *Theodosii Ephesi episcopi*, qui a consiliis erat Constantino Copronymo,

ANNO CHRISTI 787. & vt hinc conſtat, Leoni patri. Cedrenus anno 13. Copronymi, κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων βραβεῖον συνέδριον τλη'. ὑπισκόπων συνέλεξεν, ὧν ἐξῆρχε Θεοδόσιος ὁ υἱὸς Ἀψιμάρου ὁ Ἐφέσου, καὶ Γασπλᾶς ὁ Πέργης. Quæ apud Theophanem, quem dicunt Paulum diaconum, ex interpretatione Anaſtaſii bibliothecarii ſic Latine efferuntur: *Contra ſanctas imagines Concilium iniquum triginta octo epiſcoporum* (Cedreno CCCXXXVIII.) *congregauit, quorum primi erant Epheſinus filius Abſimari, & Paſtillas Pergenſis.* Sed addendum eſt, *Theodoſius Epheſinus.* nam & in VII. Synodo act. 1. in confeſſione Baſilii Ancyrani dicitur falſum conciliabulum congregatum, cui præfuit Theodoſius Epheſi epiſcopus, Siſinnius item Pergæ cognomine Paſtillas. Idem teſtatur & Zonaras.

[6] *Idcirco etiam laurata.*] Vocem Græcam retinuimus cum interprete veteri Synodi ſeptimæ, vt quidem citatur a Franc. Balduino in lib. 3. Optati ſub finem: Lauratis & iconibus, quæ mittuntur ad ciuitates vel regiones, obuii adeunt populi cum cereis & incenſis, non cera perfuſam tabulam, ſed imperatorem honorantes. Quæ verba citata eſſe arbitror ab Hadriano papa in epiſtola ad Conſtantinum actione 2. Synodi VII. ex ſermone in quintam diem paſchæ. Nam cum regiæ figuræ & imagines in ciuitates inferuntur. & rurſus act. 4. ex orat. in peluim. ſic apud Gregorium lib. XI. regiſtri epiſt. 1. Cum veniſſet icon Focæ & Leontiæ, acclamatum eſt eis. & iconem Gregorius iuſſit in oratorio S. Cæſarii reponi. Extat lex Theodoſii lib. 15. tit. 5. cod. Theod. de imaginibus imperatoriis.

[7] *Iouinum ſpatharocandidatum.*] Narratur hoc ipſum a Paulo diacono lib. 21. Miſcellæ (ita Theophanes verus auctor inſcribitur) vbi quoſdam regios homines occiſos ait, Dei deponentes icona, quæ ſuper magnam portam æneam poſita cernebatur. & in vita ſancti Stephani iunioris nuper a doctiſſimo Billio edita vna cum operibus Damaſceni. Ceterum ſpatharium Cedrenus eſſe Romanis corporis cuſtodem docet p. 139. σπαθάριος ὁ σωματοφύλαξ; & apud eumdem πρωτοσπαθάριος. Spathariorum princeps Sergius anno 1. Leonis appellatur, & a Curopalate inter magiſtratus imperatoriæ aulæ numeratur, qui & imperatoris πλὴν σπάθην, id eſt, enſem geſtaſſe principem genere proximum ſcribit. Meminit & Paulus diaconus pro Theophane inſcriptus, lib. 22. inter nomina magiſtratuum quorumdam Theophylacti candidati an. 25. Conſtantini Copronymi. Luithprandus Ticinenſis lib. 6. c. 5. Turba poſt hos immenſa vocatur protoſpatharorum, ſpathariorum, candidatorum, & id genus clientum. Ex vtroque genere magiſtratus hoc ſpatharocandidati forte coaluit.

[8] *Sicut Martinum Conſtantinus.*] Paulus diaconus Conſtantem ſcribit lib. 18. nepotem Heraclii indict. 8. anno imperii ſui nono S. Martinum & Maximum apud Cherſonam & alia climata relegaſſe, quod Monothelitarum erroribus non fauerent. Idem Cedrenus anno eius 16. accidiſſe vult. Sed Conſtantinũ hic appellat Gregorius quem-

admodum & Ado Viennenſis in chronico an. 641. & catalogus imperatorum orientis Græcus, quem alii Conſtantem dicunt. Variant etiam auctores in nomine exprimendo percuſſoris eius, quem Zonaras & Cedrenus Μιζίζιον Αρμένιον, *Mizizium Armenium*, tranſlator Theophanis, qui aſſeritur Paulus diaconus, Mitium; Conſtantinus Manaſſes in hiſtoria ſua politicis verſibus ſcripta Mixizium, ⁊ τυραννεῖ Μιξίζιος ἀνὴρ ἐκ Σικελίας. Gregorius hic Nezeuxium dicit. Librariorum culpa fortaſſe nomen barbarum immutatum eſt, vel interpretis Græci, qui & hic forte pro balneo τὸ ἱερὸν ſcripſit. nam alii omnes in balneo non in templo Conſtantem necatum aſſerunt, aut aliter fando auditum Romæ fuit. ANNO CHRISTI 787.

' *Ventos perſequere.*] Alludit ad illud Eccleſiaſtici 34. 2. ὡς ὁ δραστόμβος σκιᾶς, ⁊ διώκων ἀνέμους. *Quaſi qui apprehendit umbram, & perſequitur ventos; ſic qui intendit inſomniis.* Simile illud ex profanis. Ἀνέμους γεωργεῖς, *Ventos colis*, in eos qui e ſuis laboribus nihil fructus reportant. & ex Clementis I. Stromate profertur, quod eſt Prouerb. 16. 4. *Qui nititur mendaciis, hic paſcit ventos: idem autem ſequitur aues volantes.*

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ
ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ
πρὸς Λέοντα βασιλέα Ⓜ Ισαυρ Ⓝ.

SANCTI PATRIS NOSTRI
GREGORII PAPÆ ROMANI
DE SACRIS IMAGINIBVS AD LEONEM
Iſaurum imperatorem.

Epiſtola ſecunda.

ACCEPIMVS veſtri a Deo conſeruati imperii atque in Chriſto fraternitatis literas per Rufinum legatum veſtrum delatas; meque prorſus vitæ meæ tæduit, quod ſententiam non mutaris, ſed in eiſdem malis perſeueres, nec ea quæ Chriſti ſunt ſapias, vt ſanctos ac celebres miraculorum effectores patres noſtros ac doctores ſecteris & imiteris. Neque vero

Επιστολὴ δευτέρα.

Τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου βασιλείας ⁊ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος ἐδεξάμεθα διὰ Ρουφίνου τοῦ πρέσβεως ὑμῶν, ⁊ παύυ ἀπέγνων τῆς ἐμῆς ζωῆς, ὅτι οὐ μετέγνως, ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς κακοῖς ἐπιμένεις, μὴ φρονῶν τὰ τοῦ Χριστοῦ, ⁊ ἀκόλουθον ⁊ μιμητὴν γίνεσθαι σε τῶν ἁγίων ⁊ ἐνδόξων θαυματουργῶν ἡμῶν πατέρων ⁊ διδασκάλων. ⁊ ἁπλῶς μὴ προφέρω

ANNO CHRISTI 787.

Ξένοις διδασκάλοις, εἰ μὴ σὺν τῆς πόλεώς σου, καὶ τῆς χώρας σου. ἆρα φρονιμώτεροί εἰσι Γρηγορίου τῦ θαυματουργοῦ, & Γρηγορίου Νυσσαέως, καὶ Γρηγορίου τῦ θεολόγου, καὶ Βασιλείου Καππαδοκίας, & Ἰωαννίου τῦ Χρυσοστόμου; ἵνα μὴ χιλίων μυριάδων τῶν ὁμοίων ἐκείνοις ἁγίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν & διδασκάλων. ἀλλ' ἐξηκολούθησας τῷ πείσματι καὶ τοῖς ἐνοίκοις σου πάθεσι, & ἔγραψας· ὅτι βασιλεὺς καὶ ἱερεύς εἰμι. & τῦτο μὲν οὐδεὶς βασιλέων ἐδόξαν ἔργῳ καὶ λόγῳ, οἱ κλεινότατοι, & φρονήσαντες τῶν ἐκκλησιῶν, ἅμα τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐκζητήσαντες πόθῳ καὶ ζήλῳ τῆς ὀρθοδοξίας τ' ἀληθείας, Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, & Θεοδόσιος ὁ μέγας, καὶ Οὐαλεντινιανὸς ὁ μέγας, καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Ἰουστινιανοῦ πατὴρ, ὁ τῆς ἕκτης συνόδου. οὗτοι οἱ βασιλεῖς θεοσεβῶς ἐβασίλευσαν, μετὰ τῶν ἀρχιερέων μιᾷ βουλῇ καὶ γνώμῃ τὰς συνόδους συναθροίσαντες, καὶ τ' ἀληθείας τῶν δογμάτων ἐκζητήσαντες, τὰς ἁγίας ἐκκλησίας συνεστήσαντο καὶ κατεκόσμησαν. οὗτοί εἰσιν ἱερεῖς καὶ βασιλεῖς, οἵτινες & τῷ ἔργῳ ἐπεδείξαντο. σὺ δὲ ἀφ' οὗ ἐπελάβου τὸ βασίλειον, οὐκ ἐφύλαξας εἰς τέλος τοὺς ὅρους τῶν πατέρων, ἀλλὰ θυρεοὺς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας ἐν χρυσωτοῖς ζωνοῖς ἐνεβεβλημένας, πεποικιλμένας, ἀπεκόσμησας καὶ ἠρήμωσας. τί γὰρ εἰσὶν αἱ ἐκκλησίαι ἡμῶν; οὐχὶ χρυσοποίητα, λίθοι, ξύλα, καὶ ἄχυρα, καὶ πηλὸς, καὶ ἄσβεστος; ἀλλ' ἐκοσμήθησαν διὰ τὰς ζωγραφίας & ἱστορίας τ' θαυμάτων τῶν ἁγίων, καὶ παθημάτων τῦ κυρίου, καὶ τῆς ἁγίας ἐνδόξου αὐτῶν

simpliciter doctores peregrinos profero, sed eos tantum qui ex vrbe ac regione tua prodierunt. Num sapientiores sunt Gregorio miraculorum effectore, Gregorio Nysseno, Gregorio Theologo, Basilio Cappadociæ, & Ioanne Chrysostomo? ne infinita millia sanctorum illis similium ac Deo plenorum patrum doctorumque nostrorum commemorem. Sed obsecutus es peruicaci animo tuo ac domesticis perturbationibus, & scripsisti: Imperator sum & sacerdos. Enimuero qui ante te fuerunt imperatores hoc opere ac sermone demonstrarunt, qui condiderunt, & curã gesserunt ecclesiarum vna cum pontificibus cupiditate zeloque incensi, rectæque fidei veritatem perquestigantes, Constantinus magnus, Theodosius magnus, Valentinianus magnus, & Constantinus Iustiniani pater, qui sextæ Synodo interfuit. Imperatores isti religiose imperarũt, & cũ pontificibus vno consilio ac sententia Synodos congregantes, atque veritatem dogmatum perquirentes, sanctas ecclesias constituerunt & ornarunt. Hi sunt sacerdotes & imperatores, qui id opere demonstrarunt: tu vero ex quo imperium occupasti, definitiones patrum perpetuo non custodisti; sed cum sanctas ecclesias fimbriatis aureis vestibus conuestitas & variegatas inuenisses, eas ornatu priuasti atque vastasti. Quid enim nostræ sunt ecclesiæ? nonne res manufactæ, lapides, ligna, paleæ, lutum & calx? verum picturis historiisque miraculorum a sanctis editorum, & Christi passionum, ac sanctæ gloriosæ

matris ipsius, sanctorumque apostolorum exornatæ sunt: & in historias ac picturas homines facultates suas insumunt; & viri ac mulieres pueros paruulos nuper baptizatos in vlnis suis tenentes, itemque florentes ætate iuuenes & ex gentibus diuersis profectos, indicatis digito historiis eos ædificant, eorumque mentes & corda sursum ad Deum erigunt. At tu ab his abstinere iussos humiles populos in otiosis sermonibus, nugis, citharis, crepitaculis, tibiis & tricis occupasti, & pro gratiarum actione ac celebratione ad fabulas illos traduxisti. hereditatem cum illis habeto, & cum iis qui inutilia fabulantur, & inscitias blaterant. Audi humilitatẽ nostram, imperator; cessa, & sanctam ecclesiam sequere, prout inueneristi atque accepisti. non sunt imperatorum dogmata, sed
1. Cor. 2. pontificum; quoniam Christi sensum nos habemus. Alia est ecclesiasticarum constitutionum institutio, & alius sensus sæcularium. in administrationibus sæculi militarẽ ac ineptum quem habes sensum & crassum, in spiritalibus dogmatum administrationibus habere non potes. Et ecce tibi palatii & ecclesiarum scribo discrimen, imperatorum & pontificum: agnosce illud, & saluare, nec contentiosus esto. Si quis a te regia indumenta, purpuram, diadema capitis, trabeam abstulerit, & obsequii ordines, futurum est vt ab hominibus turpis, deformis & abiectus habearis: quem in statum ecclesias redegisti. quod enim ipse non habes, sanctas ecclesias ornatu priuasti,

μήζης, & τῆς ἁγίων ἀποστόλων. εἰς τὰς ἰσοτείας & ζωγραφίας καταναλίσκουσιν ④ αὐθέφποις τὰς οὐσίας αὐτῶν· καὶ διακατέχοντες ④ ἄνδρες & γυναῖκες εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῶν τὰ νεοφώτιστα μικρὰ παιδία, & τοὺς ἐν ἡλικίᾳ νέους, & τοὺς ἐλθόντας ἐκ τῆς ἐθνῶν, δακτύλῳ δεικνύοντες τὰς ἰσοτείας, οὕτως αὐτοὺς οἰκοδομοῦσι, & τὸ νοῦν & τὰς καρδίας ἄνω πρὸς ④ θεὸν διαφέροισι. σὺ δὲ παύσας ἐκ τούτων τοὺς ταπεινοὺς λαοὺς, ἠχόλησας αὐτοὺς εἰς ἀργολογίας, & ὕθλοις, & κιθάρας, καὶ κροτάλια τε καὶ αὐλοῖς, & λήρους, καὶ αἰτὶ θυσιαστείας καὶ δοξολογίας εἰς μύθους αὐτοὺς ἐνέβαλες. ἔχε τὴν κληρονομίαν μετ' αὐτῶν, καὶ μὴ τῶν ἀργολογούντων, καὶ ἀπαιδεύτων λαλούντων. ἄκουσον τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν βασιλεῦ, καὶ πεῖσον, καὶ ἀκολούθησον τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, καθὼς εὗρες καὶ παρέλαβες. οὐκ εἰσὶ τὰ δόγματα τῆς βασιλέων, ἀλλὰ τῆς ἀρχιερέων· ὅπ ἡμεῖς νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν. ἄλλη παίδευσις ἐστὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν διαταγμάτων, & ἄλλος νοῦς τῆς κοσμικῶν εἰς τὰς διοικήσεις τοῦ κόσμου. τὸ πολεμικὸν & σκαιὸν νοῦν ὃν ἔχεις, καὶ πεῖσον, εἰς τὰς πνευματικὰς τῶν δογμάτων διοικήσεις ἔχειν οὐ δύνασαι. καὶ χαίφωσι τὰς διαφορὰς τοῦ παλατίου καὶ τῆς ἐκκλησιῶν, τῶν βασιλέων & ἀρχιερέων· καὶ ἐπίγνωθι, καὶ σώθητι, & μὴ φιλονείκει. ἐὰν τις ἀρῇ ἐκ σοῦ τὰς βασιλικὰς ἐνδύσεις, τὴν πορφύραν, τὸ διάδημα τῆς κεφαλῆς, τὴν ἀλουργίδα, τὰς τάξεις τῆς πομπῶν, ὄντως μέλλεις θεωρεῖσθαι παρὰ τῆς αὐθεφπων ἄτιμος, & ἄμορφος, καὶ οὐδαμινὸς, καθὼς κατέστησας τὰς ἐκκλησίας. ὅπερ γὰρ ἐκ ἔχεις σὺ, τὰς ἁγίας ἐκκλησίας ἀπεκόσμησας,

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

καὶ ἀμόρφους κατέστησας. ὥσπερ γὰρ ὃν ἔχει ἐξουσίαν ὁ ἀρχιερεὺς εἰσιέναι εἰς τὸ παλάτιον, καὶ προβαλέσθαι ἀξίας βασιλικάς· οὕτως, οὔτε ὁ βασιλεὺς ἐγκύψαι εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ ψήφους ποιήσασθαι εἰς τὸν κλῆρον, οὔτε ἁγιάζειν καὶ χειρίζειν τὰ σύμβολα τῶν ἁγίων μυστηρίων, ἀλλ' οὔτε μεταλαμβάνειν χωρὶς ἱερέως. ἀλλ' ἕκαστος ἡμῶν ἐν ᾗ κλήσει ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἐν ταύτῃ μενέτω. βλέπεις βασιλεῦ τὰς διαφορὰς τῶν ἀρχιερέων καὶ βασιλέων; ἐάν τις ἁμάρτῃσι σοι βασιλεῦ, σημεύεις τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ γυμνοῖς, ἐάσας ἔχειν τὴν ψυχήν, καὶ τέλος κἀκεῖνον ἢ ἀπάγχῃς, ἢ ἀποκεφαλίζεις, ἢ ἐξορίζεις, καὶ ἀλλοδαπῆ αὐτὸν ποιεῖς τῶν τέκνων καὶ πάντων τῶν συγγενῶν καὶ φίλων αὐτοῦ. οἱ ἀρχιερεῖς οὐχ οὕτως· ἀλλ' ὅταν ἁμάρτῃ τις, καὶ ἐξομολογήσηται, αὐτὴ τῆς ἀζήνης καὶ τὸ ἀποκεφαλισμοῦ, ὑπενθέασιν εἰς τραχήλου αὐτοῦ τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, καὶ φυλακίζουσιν αὐτὸν εἰς τὰ κειμηλιαρχεῖα, καὶ εἰς τὰ διακόνια τῆς ἐκκλησίας ἐξορίζουσιν αὐτὸν, καὶ εἰς τὰ κατηχούμενα, καὶ νηστείαν εἰς τὰ ἔντερα, καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀγρυπνίαν, καὶ δοξολογίαν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐμποιοῦσι. καὶ ὅτε καλῶς παιδεύσωσι, καὶ καλῶς λιμαξηνήσωσι, παραβάλλουσιν αὐτῷ τὸ τίμιον σῶμα τοῦ κυρίου, καὶ τὸ ἅγιον αἷμα ποτίζουσιν αὐτόν· καὶ ἀποκαταστήσαντες αὐτὸν σκεῦος ἐκλογῆς καὶ ἀναμάρτητον, οὕτως αὐτὸν προπέμπουσι καθαρὸν καὶ ἄμωμον πρὸς κύριον. βλέπεις, βασιλεῦ, τὰς διαφορὰς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν βασιλειῶν; οἱ βασιλεῖς οἱ εὐσεβῶς καὶ ἐν

deformesque reddidisti. Nam quemadmodum pontifex introspiciendi in palatium potestatem non habet, ac dignitates regias deferendi; sic neque imperator in ecclesias introspiciendi, & electiones in clero peragendi, neque consecrandi, vel symbola sanctorum sacramentorum administrandi, sed neque participandi absque opera sacerdotis. Sed vnusquisque nostrum in qua vocatione vocatus est a Deo, in ea maneat. Vides, imperator, pontificum & imperatorum discrimen? Si quispiam te offenderit, domum eius publicas & spolias, solam illi vitam relinquens, tandemque illum etiam vel suspendio necas, vel capite truncas, vel relegas, eumque longe a liberis & ab omnibus cognatis & amicis suis amandas. Pontifices non ita; sed vbi peccarit quis, & confessus fuerit, suspendii vel amputationis capitis loco euangelium & crucem eius ceruicibus circumponunt, eumque tamquam in carcerem in secretaria, sacrorumque vasorum æraria coniiciunt, in ecclesiæ diaconia & in catechumena ablegant, ac visceribus eius ieiunium, oculisque vigilias, & laudationem ori eius indicunt. Cumque probe castigarint, probeque fame afflixerint, tum preciosum illi Domini corpus impartiunt, & sancto illum sanguine potant: & cum illum vas electionis restituerint, ac immunem peccati, sic ad Dominum purum insontemque transmittunt. Vides imperator ecclesiarum imperiorumque discrimen? Imperatores qui pie & in

1. Cor. 7.

ANNO CHRISTI 787.

Christo vixerunt, ecclesiarum pontificibus obedire minime recusarunt, nec eos vexarunt: tu vero, imperator, cum transgressus fueris, ac peruersus euaseris, & manu propria subscripseris, teipsum subiiciens, & confessus fueris, eum qui terminos patrum tollit, execrabilem esse; in hoc proprio iudicio condemnatus es, ac Spiritum sanctum a te alienasti. Persequeris nos, ac tyrannice vexas militari carnalique manu. Nos inermes ac nudi, qui terrenos & carnales exercitus non habemus, inuocamus principem exercitus omnis creaturæ sedentem in cælis, Christum, qui est super omnes exercitus supernarum virtutum, vt immittat tibi dæmonem, sicut ait Apostolus: *Tradere huiusmodi satanæ in interitum carnis, vt spiritus saluus sit*. Vides imperator quo impudentiæ atque inhumanitatis teipsum prouexeris? animam tuam in barathra & prærupta loca præcipitem egisti, quod humiliari nolueris, duramque ceruicem tuam submittere. Nam vbi præclara commonitione adhibita & doctrina pontifices Deo exhibuerint imperatores irreprehensibiles & mundos a peccatis ac delictis, magnam apud eum laudem & gloriam obtinent in sanctam resurrectionem magnam, quo tempore res nostras occultas, opera nostra in lucem prolaturus est in confusionem nostram coram angelis suis. Tum vero futurum est, vt nos humiles erubescamus, quod te propter inobedientiam tuam lucrati non fuerimus; cum illi qui ante nos fuerunt pontifices, eos qui suis temporibus imperarunt,

1. Cor. 5.

Χριστῷ ζήσαντες, τὸν ἀρχιερεῖς τῆς ἐκκλησιῶν οὔτε παρήκουσαν, οὔτε ἐθλιψαν. σὺ βασιλεῦ παραβὰς, καὶ διαῤῥέψας, καὶ ἰδιοχείρως ὑπέψας, καὶ ὑποβαλὼν αὐτὸν, καὶ ὁμολογήσας ὅτι ὁ καταλύων ὅρια πατέρων ὑπόκειται· ἔνθα αὐτοκατάκριτος γέγονας, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπεχώρησας ἀπὸ σοῦ, πικρεῖς καὶ τυράννεις ἡμᾶς στρατιωτικῇ καὶ σαρκικῇ χειρί. ἡμεῖς ἄοπλοι καὶ γυμνοὶ, μὴ ἔχοντες στρατόπεδα ὑπήκοα σαρκικὰ, ὑπικαλούμεθα τὸν ἀρχιστράτηγον πάσης κτίσεως, τὸν ἐν οὐρανοῖς καθήμενον Χριστὸν, τὸν ἐπάνω τῶν στρατιῶν τῆς ἄνω δυνάμεων, ἵνα πέμψῃ σοι δαίμονα, καθὼς λέγει ὁ ἀπόστολος· παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ. βλέπεις βασιλεῦ, εἰς ποίαν αἰσχύνην καὶ ἀπανθρωπίαν ἐξήλασας σεαυτόν; πρὸς ψυχικὰ σου εἰς βάραθρα καὶ κρημνοὺς ὑπέβαλες, διὰ τὸ μὴ θέλειν σε ταπεινωθῆναι, καὶ ὑποκλῖναι τὸν σκληρόν σου τράχηλον. ὅταν γὰρ οἱ ἀρχιερεῖς τοῦ βασιλεῖς διὰ νουθεσίας καλῆς καὶ διδασκαλίας τῷ θεῷ παρασήσωσιν ἀμέμπτους καὶ καθαροὺς τῆς ἁμαρτημάτων καὶ πλασμάτων, μέγαν ἔπαινον καὶ δόξαν ἕξουσι παρ' αὐτῷ εἰς τὴν ἀγίαν μεγάλην ἀνάστασιν, ὅταν μέλλῃ ὁ θεὸς τὰ κρυπτὰ ἡμῶν ἔργα φανερῶσαι εἰς αἰσχύνην ἡμῶν ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ μέλλομεν αἰσχύνεσθαι, ὅτι διὰ τῆς παρακοῆς σου οὐκ ἐκερδήσαμέν σε· ὅτι οἱ πρὸ ἡμῶν ἀρχιερεῖς οἱ κατὰ τοὺς ἰδίους καιροὺς τοὺς βασιλεύσαντας

προφέ-

ANNO CHRISTI 787.

προσφέροισι τῷ θεῷ εἰς αἰσχύνην τὴν ταπεινῶν, ὅπερ ἡ προσφέρομεν ὑπὲρ τὴν ἡμετέραν καιρῶν βασιλέα ἔντιμον & ἔνδοξον, ἀλλ' ἄτιμον & παραχαράξιμον. ἰδοὺ & νῦν παρακαλοῦμέν σε, μετανόησον καὶ ὀπίσχεψον, & εἴσελθε εἰς τὴν ἀλήθειαν, καὶ καθὼς εὗρες καὶ παρέλαβες, φύλαξον· καὶ τίμησον καὶ δόξασον τοὺς ἁγίους & ἐνδόξους πατέρας ἡμῶν καὶ διδασκάλους, οἵτινες μὴ θεὸν τὰς τυφλώσεις τῆς καρδίας καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν διλώσιξαν, καὶ ἀνέβλεψαν. ἔγραψας δὲ, ὅτι διὰ τί εἰς τὰς ἐξ συνόδους οὐδὲν ἐρρέθη περὶ τῶν εἰκόνων; ἀληθῶς, βασιλεῦ, οὔτε περὶ ἄρτου καὶ ὕδατος οὐδὲν ἐρρέθη, φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν, πεῖν ἢ μὴ πεῖν· ὅτι παῦτα ἔχεις ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς παραδεδομένα εἰς ζωὴν τῆς ἀνθρώπων· οὕτω & αἱ εἰκόνες παραδεδομέναι ἦσαν, καὶ αὐτοὶ εἰς τὰς συνόδους οἱ ἀρχιερεῖς ἐπεφέροντο τὰς εἰκόνας· & οὐδεὶς φιλόχριστος & φιλόθεος ὁδοιποροῦν, χωρεῖς εἰκόνων τὰς πορείας ἐποιεῖτο, ὡς εὐαρεστῶν & καλὸν τῷ θεῷ. παρακαλοῦμέν σε, γνοὺς ἀρχιερεῖς & βασιλεῖς, καθὼς προσέγραψας. ἐὰν τοῦτο ἐρυθριᾷς ὡς βασιλεὺς ἀπολογῆσαι ἑαυτὸν, γράψον εἰς πάσας τὰς χώρας, αἷς ἐσκανδάλισας, ὅτι Γρηγόριος ὁ πάπας Ῥώμης ἔσφαλλε περὶ τῶν εἰκόνων, & Γερμανὸς ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως· καὶ ἡμεῖς δυὰδεχόμεθα τὸ σφάλμα τῆς ἀμαρτίας, ὡς λαβόντες παρὰ κυρίου τὴν ἐξουσίαν καὶ αὐθεντίαν λύειν καὶ δεσμεῖν τὰ ὑπόγια & τὰ ἐπουράνια· καί σε ἀμέριμνον ποιήσομεν

Deo obtulerint: quod nobis humilibus pudorem incutiet, qui temporum noſtrorum imperatorem nō offeramus glorioſum & celebrē, ſed ignominioſum & adulterinum. Ecce nunc quoque te hortamur, pœnitentiam age, & conuertere, atque ad veritatem ingredere: ſicut inueniſti & accepiſti, cuſtodi. Honore affice & glorifica ſanctos & glorioſos patres noſtros ac doctores, qui cæcitatem a cordibus oculiſque noſtris ſecundum Deum diſpulerunt, iiſque viſum reſtituerunt. At enim ſcripſiſti: Qui fit vt in ſex Conciliis de imaginibus nihil ſit dictum? Enimuero, imperator, ne de pane quidem & aqua dictum eſt quidquam, ſitne comedendum, an non comedendum; bibendum, an non bibendum; quandoquidem hæc antiquitus & a principio ad vitæ humanę conſeruationem habes tradita: ſic etiam imagines traditæ fuerant, ipſique pontifices imagines ad Concilia deferebant; nec vllus ex Chriſti amantibus ac religioſis hominibus iter peragens, abſque imaginibus peregrinationes obibat, vtpote qui virtute præditi atque apud Deum probi eſſent. Hortamur te, vt ſis pontifex & imperator, prout ante ſcripſiſti. Quod ſi te pudeat, hoc tibiipſi tamquam imperatori tribuere: ad regiones omnes, quibus ſcandalo fuiſti, ſcribe, Gregorium papam Romanum circa imagines errare, itemque Germanum Conſtantinopolitanum patriarcham; & nos culpam peccati recipimus, vtpote qui poteſtatem a Domino acceperimus & auctoritatem terrena cæleſtiaque ſoluendi ac ligandi; teque ab hac cura quietum præſtabimus:

ANNO CHRISTI 787.

neque voluisti, neque vis: nos, vt rationem Christo Domino reddituri, monita atque documenta tibi adhibuimus, prout a Domino edocti sumus: at tu refugisti, atque obedire nobis humilibus recusasti, simulque Germano præsuli, & sanctis atque gloriosis miraculorum effectoribus & doctoribus patribus nostris, & secutus es peruersos prauosque dogmatum magistros, qui a veritate aberrant. Habeto partem cum illis. nos, prout ante scripsimus tibi, viam ingredimur Dei benignitate in extremas occidentis regiones versus illos qui sanctum baptisma efflagitant. Cum enim illuc episcopos misissem, & sanctæ ecclesiæ nostræ clericos; nondum adducti sunt, vt capita sua inclinarent & baptizarentur eorum principes, quod exoptent, vt eorum sim susceptor. Hac de causa nos ad viam Dei benignitate accingimus, ne forte damnationis & incuriæ nostræ rationem reddamus. Det tibi Deus prudentiam ac pœnitentiam, vt ad veritatem conuertaris, a qua desciuisti; rursusque restituat humilibus populis in vnum pastorem Christum, & in vnum ouile orthodoxarum ecclesiarum ac præsulum, & pacem Dominus Deus noster præbeat vniuerso terrarum orbi nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.

ἐκ ἠθέλησας, καὶ οὐ θέλεις· ἡμεῖς, ὡς λόγον ἀποδώσοντες τῷ δεσπότῃ Χριστῷ, τὰς νουθεσίας καὶ διδασκαλίας παρεθέμεθά σοι, καθὼς ἐδιδάχθημεν ὑπὸ τοῦ κυρίου· καὶ ἀπέφυγες, καὶ ἀπήκουες ἡμῖν τοῖς ταπεινοῖς, καὶ Γερμανοῦ τοῦ θεοφόρου, καὶ τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων θαυματουργῶν καὶ διδασκάλων πατέρων ἡμῶν, καὶ ἠκολούθησας διεστραμμένοις καὶ σαθροῖς, τῶν δογμάτων τῆς ἀληθείας σφαλλομένοις. ἔχε τὸν μερίδα μετ' αὐτῶν. ἡμεῖς καθὼς προεγράψαμέν σοι, ἐπέστημεν χάριν θεοῦ τὴν ὁδὸν ἐπὶ τὸν ἑσπέριον χώρον τῆς δύσεως τοῖς τὸ ἅγιον βάπτισμα ἐπιζητοῦσι. καὶ γὰρ ἀποστείλαντός μου ἐκεῖσε ἐπισκόπους, καὶ τῆς ἁγίας ἡμῶν ἐκκλησίας κληρικούς, οὔπω κατεδέξαντο ἐπικλῖναι τὰς κεφαλὰς καὶ φωτισθῆναι οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, ἐμὲ ἐπιζητοῦντες γενέσθαι αὐτῶν ἀνάδοχον. ἐπὶ τούτῳ ἐπέστημεν θεοῦ χάριν τὴν ὁδόν, ἵνα μὴ τῆς κατακρίσεως καὶ τῆς ἀμελείας ἡμῖν λόγον ἀποδῶμεν. ὁ θεὸς δῴη σοι σύνεσιν καὶ μετάνοιαν εἰς ἐπιγνῶσιν τῆς ἀληθείας, ὅθεν ἐξέφυγες, καὶ ἀποκαταστήσοι πάλιν τοῖς ταπεινοῖς λαοῖς εἰς ἕνα ποιμένα Χριστόν, καὶ εἰς μίαν ποίμνην τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν καὶ ἱερέων· καὶ τὴν εἰρήνην ὁ κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν παράσχοι πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

PRÆFATIO
ANASTASII BIBLIOTHECARII
IN SEPTIMAM SYNODVM, AD IOANNEM VIII. PONT. MAX.

ANNO CHRISTI 787.

Domino coangelico Ioanni pontifici ſummo & vniuerſali papæ Anaſtaſius exiguus.

Ex interpretata nuper deceſſori veſtræ beatitudinis * Hadriano reuerendæ memoriæ papæ ſancta octaua & vniuerſali Synodo. Indecorum & inconueniens arbitratus ſum ſeptimam Synodum, quæ præſidente in vicariis ſuis beatæ recordationis prædeceſſore veſtro * Hadriano apud Nicæam ſecundo conueniens ſub Irene ſeu Conſtantino imperatoribus celebrata eſt, non habere Latinos. Nam nulla ratione octaua dicitur vel teneri poterit, vbi ſeptima non habetur: non quod ante nos minime fuerit interpretata, ſed quod interpres pene per ſingula relicto vtriuſque linguæ idiomate, adeo fuerit verbum e verbo ſecutus, vt quid in eadem editione intelligatur, aut vix aut nunquam poſſit aduerti, in faſtidiumque verſa legentium, pene ab omnibus hac pro cauſa contemnatur. Vnde a quibuſdam nec ipſa lectione, vt non dicam tranſcriptione, digna penitus iudicatur. quod ipſe intuens, nec proprio infirmo corpori parcens, auxiliante Domino hanc niſus ſum interpretari Latinis, indecens & incongruum cenſens veſtram maxime omnium eccleſiarum magiſtram, Romanam videlicet eccleſiam, eadem Synodo defraudari, cum videam poſteriori, id eſt octaua, magnificentiſſime decorari. Præſertim cum ſacræ bibliothecæ veſtræ, cuius miniſter veſtra dignatione conſiſto, ex hoc quod deſuper mihi datum eſt, debitor ſum miniſtrare: ſi tamen æmulatus Apoſtolum, miniſterium meum ſtudeam honorare. Sane notandum eſt, quædam in hac Synodo ex apoſtolorum & ſextæ vniuerſalis Synodi Canonibus & ſententiis inueniri, quæ penes nos interpretata nec habentur nec admittuntur. Et certe de apoſtolorum Canonibus liquido nouimus, quoniam his quidam facile

* II. Hadrianus hic erat.

* De Hadriano loquitur huius nominis I.

non præbuere consensum. Sed & prædecessor vester beatissimus papa Stephanus non ex his plusquam quinquaginta recipiendos synodice promulgauit; licet quædam constituta pontificum ex ipsis Canonibus assumpta esse videantur. Vnde apostolatu vestro decernente non solum illos solos 50. Canones ecclesia recipit, sed & omnes* eorum, vtpote Spiritus sancti tubarum, quin & omnium omnino probabilium patrum, & sanctorum Conciliorum regulas & institutiones admittit, illas dumtaxat quæ nec rectæ fidei, nec probis moribus obuiant, sed nec sedis Romanæ decretis ad modicum quid resultant, qui potius aduersarios, id est, hæreticos potenter impugnant. Ergo regulas, quas Græci a sexta Synodo perhibent editas, ita in hac Synodo principalis sedes admittit, vt nullatenus ex his illæ recipiantur, quæ prioribus Canonibus vel decretis sanctorum sedis huius pontificum, aut certe bonis moribus inueniuntur aduersæ: quamuis omnes hactenus ex toto maneant apud Latinos incognitæ, quia nec interpretatæ; sed nec in ceterarum patriarchalium sedium, licet Græca vtantur lingua, reperiantur archiuis: nimirum quia nulla earum cum ederentur, aut promulgans, aut consentiens, aut saltem præsens inuenta est. quamquam eosdem patres illas Græci promulgasse perhibeant, qui in sexta Synodo sunt inuenti: sed hoc nullis probare certis possunt indiciis. In eo sane, quo frequenter* vniuersalem in hac Synodo Græci patriarcham suum inconuenienter appellant, apostolatus vester adulationi veniam det, sæpe prælatis suis non sine reprehensione placere studentium. Verum cum apud Constantinopolim positus frequenter Græcos super hoc vocabulo reprehenderem, & fastus vel arrogantiæ redarguerem; asserebant, quod non ideo œcumenicum, quem multi vniuersalem interpretati sunt, dicerent patriarcham, quod vniuersi orbis teneat præsulatum; sed quod cuidam parti præsit orbis, quæ a Christianis inhabitatur. Nam quod Græci œcumenem vocant, a Latinis non solum orbis, a cuius vniuersitate vniuersalis appellatur, verum etiam habitatio, vel locus habitabilis nuncupatur. Sed & illud notandum, quoniam vbicumque in huius Synodi textu subsistentiam posui, personam intelligi

ANNO CHRISTI 787.

* i. Pontificū Roman.

* œcumenicum

ANNO CHRISTI 787. volui. Quod enim Græce hypoſtaſis dicitur, hoc nonnulli perſonam, nonnulli vero ſubſiſtentiam interpretati ſunt. Porro ſubſiſtentiam multi perſonam, multi vero ſubſtantiam etiam intellexerunt. At illos ego ſecutus, qui ſubſiſtentiam non ſubſtantiam, ſed perſonam intelligi voluerunt (magni quippe ſunt) vbicumque Græce in hoc codice hypoſtaſim reperi, in ſubſiſtentiam tranſtuli, hanc perſonam, ſicut & alii quamplurimi, volens intelligi. Tanta igitur auctoritate ſancta eccleſia prædita non poteſt diſſimulare. non poteſt quiſque ſemet rationabiliter ab imaginum ſacrarum adoratione auertere. Alioquin veſtra debet pia doctrina doceri, cenſuraque apoſtolica corrigi. Præſertim cum nulli ſit fas a ſuo capite *diſcidendi, nec quod veſtram viderit tenere ſedem, quæ omnium eſt magiſtra, quoquomodo reſpuendi. Quæ enim ſuper venerabilium imaginum adoratione præſens Synodus docet, hæc & apoſtolica ſedes veſtra, ſicut nonnulla conſcripta innuunt, antiquitus tenuit, & vniuerſalis eccleſia ſemper venerata eſt, & hactenus veneratur: quibuſdam dumtaxat Gallorum exceptis, quibus vtique nondum eſt harum vtilitas reuelata. Aiunt namque quod non ſit quodlibet opus manuum hominum adorandum; quaſi non ſit codex euangeliorum opus manuum hominum, quem quotidie oſculantes adorant; venerabilior cane, quem non eſſe opus manuum hominum procul dubio non negabunt. Similiter & forma ſanctæ crucis, quam ſe adorare omnes vbique Chriſtiani fatentur: in quo videlicet conſiderare libet, quia ſi quamlibet crucem auream vel argenteam aut ligneam adoramus, quæ vtique non eadem eſt ipſa crux, in qua ſalus noſtra patrata eſt, ſed figura & imago eius; quare non adoremus figuram & imaginem eius, qui eamdem ſalutem operatus eſt in medio terræ? Venerabilior namque eſt qui ſalutem operatus eſt, quam ea materia, in qua idem ſalutem operatus eſt. Ac per hoc magis eſt adoratione digna imago Chriſti ſalutem operantis, quam imago crucis ſalutem tantummodo baiulantis. Quamobrem beatiſſime papa ſuper montem excelſum aſcende, ſta in fortitudine, quaſi tuba vocem exalta. Ecce enim Deo auctore, angelo tua, vt quondam Petri, percutiente

*f. diſcedendi,

Act. 12.

latera surrexisti; lumbos accinxisti, lucernam accendisti, zelo Dei comederis. supereſt tantum, vt fidem quam credis, doceas: viam quam tenes, cunctis ostendas. Quatenus Deo auctore, te filio excussorum, prophetarum scilicet & apostolorum, ductore, per inuia nos omnes Christi oues solertiæ tuæ per Petrum & in petra commissæ, inoffensis gressibus incedamus, & ad amœna vitæ perennis pascua Christo aperiente, qui claues regni in ipso & per ipsum tibi tradidit, feliciter ingredi mereamur. Apostolatum vestrum ad exaltationem ecclesiæ suæ, ac communem nostrum salutem, per multos annos gratia superna custodiat, domine sanctissime papa. ANNO CHRISTI 787.

Tituli designantes in breui quæ in hoc codice continentur.

PRIMA actio continet testimonia diuersarum probabilium scripturarum, quibus ostenditur hæreticos ab hæresi ad orthodoxam fidem conuersos posse suscipi. Similiter & eos, qui cum fuerint sintve orthodoxi, manus tamen impositionem ab hæreticis habuerunt.

Secunda vero continet actio lectionem epistolarum Hadriani papæ Romani, & secundum tenorem earum cunctorum sacerdotum qui interfuerunt Synodo, professionem & promulgationem.

Tertia autem actio continet receptionem antistitum ab hæresi conuersorum, & synodica Tarasii patriarchæ, & rescripta orientalium sacerdotum, nec non & subscriptiones episcoporum, Hadriani papæ ac orientalium pontificum scripta approbantium, & ita se sapere profitentium.

Quarta dehinc actio circumfert testimonia sacræ scripturæ ac diuersorum sanctorum patrum pro imaginibus.

Quinta præterea continet actio testimonia ostendentia, Iconomachos æqualia super imaginibus reprobis quibusque operari vel sapere hæreticis.

Sexta vero designat actio hæreticorum blasphemias, & harum validam destructionem.

Septima porro circumfert actio terminum sanctæ Synodi huius, subscriptiones episcoporum, epistolam Synodi imperatoribus missam. Item aliam ad clerum Constan-

ANNO CHRISTI 787. tinopolitanum ; ſermonem laudatorium, & Canones ab eadem Synodo promulgatos. Item epiſtolam Taraſii ſanctiſſimi patriarchæ ad Hadrianum ſummum pontificem pro Synodo. Item eiuſdem ad eumdem de non ordinandis eccleſiaſticis officiis per pecunias. Item eiuſdem ad Ioannem presbyterum, hegumenum & anachoretam, pro eadem re.

Diualis ſacra directa a Conſtantino & Irene Auguſtis ad ſanctiſſimum & beatiſſimum Hadrianum papam ſenioris Romæ.

QVIA Domino noſtro Ieſu Chriſto vero Deo noſtro ſuſcipiunt ſiue imperii dignitatem, ſiue principalis ſacerdotii honorem, debent quæ illi placita ſunt, & cogitare & curare, & creditos ſibi ab illo populos ſecundū eius voluntatem regere & gubernare. Ergo debitum nobis & vobis, o ſanctiſſimum caput, hoc eſt, vt irreprehenſibiliter quæ eius ſunt ſapiamus, & in ſuis verſemur, vtpote ab ipſo nos quidem imperium, vos vero principalis ſacerdotii dignitatem ſuſcipientes. Incipimus ergo hinc ſermonē. Scit veſtra paterna beatitudo quæ pridem facta ſunt in hac noſtra regia ciuitate propter venerabiles imagines; qualiter qui ante nos regnauerunt, eas deſtruxerunt, & in dehoneſtatem atque iniuriam poſuerunt: (vtinam illis non imputetur; melius enim fuerat non mittere manus ſuas in eccleſiam:) & omnem populum qui hic eſt, imo orientalem eodem modo ſeduxerunt, & in propriam voluntatem retraxerunt: vſquequo Deus ſuſcitauit nos regnare in his, qui in veritate quærimus gloriam eius, & tenere quæ tradita ſunt ab apoſtolis ſuis & omnibus ſimul doctoribus. Vnde nunc conſtanter cum mundo corde & vero cultu, quæ ad Deum pertinent, vna cum omnibus ſubditis noſtris, & his ſacerdotibus doctiſſimis, locuti ſumus, & cum conſilio decreuimus, vt fieret vniuerſale Concilium. Et rogamus veſtram paternam beatitudinem ; imo vero Dominus Deus rogat, *qui vult omnes ſaluos fieri, & in agnitionem veritatis venire* ; vt det ſeipſam, & nullam tarditatem faciat, & aſcendat huc in ſtabilitatem & firmitatem antiquæ traditionis ſuper venerabilibus imaginibus. debitum enim illi eſt hoc facere ; agnoſcit vero quia ſcriptum eſt: 1. Tim. 2.

ANNO CHRISTI 787.

Isai.40. *Consolamini, consolamini populum meum sacerdotes, dicit Domi-*
Malach.2. *nus.* Et, *Labia sacerdotum custodiunt scientiam, & de ore eius egredietur lex, quoniam angelus Domini exercituum est.* Et iterum diuinus & veritatis prædicator Apostolus, qui ab Ierusalem & circuitu vsque Illyricum prædicauit euan-
Rom.15. gelium, sic mandauit: *Pascite gregem Domini cum disciplina, quem acquisiuit proprio sanguine.* Et tamquam verus primus sacerdos, & is qui in loco & sede sancti & superlaudabilis apostoli Petri præsidet, sicut dictum est, ascendat, & simul cum omnibus sacerdotibus qui hic sunt, inue-
Matth.18. niatur, & voluntas Domini fiat: *Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo*, sicut euangelice didicimus, *ibi sum in medio eorum.* Certificetur enim & confirmetur a magno Deo & rege, omniumque Domino nostro Iesu Christo, & a nobis seruis eius, quod ascendentem vestram paternam & sacram beatitudinem huc cum omni honore & gloria habemus & suscipere, & quæ opportuna sunt impartiri. Et iterum expleto capitulo, quod beneplacito Dei Christi speramus fieri, cum honore & magnitudine præire illam habemus ad remeandum ad propria. Si enim non potuerit ascendere huc (quod putamus non fieri: scimus enim eum studiosum esse circa diuina) eligat viros honorabiles, habentes scientiam, & dirigat vna cum syllabis, vt inueniantur ex persona sacræ & paternæ vestræ beatitudinis hic. Verumtamen conuenientibus ipsis cum omnibus sacerdotibus qui hic sunt, synodice confirmetur antiqua traditio sanctorum patrum nostrorum, & confundatur omne zizanium male plantatum, & Domini nostri saluatoris Iesu Christi verbum impleatur, quoniam
Matth.16. *portæ inferi non præualebunt aduersus eam.* Et ex hoc non sit schisma & separatio in vna sancta catholica & apostolica ecclesia, cuius est caput ipse Christus verus Deus noster. Constantinum præterea sanctissimum episcopum Leontinum Christo amabilis Siciliæ nostræ insulæ, quem etiam noscit paterna vestra beatitudo, adduximus ad nos, & facie ad faciem loquentes direximus cum præsenti nostra venerabili iussione ad vos. Qui cum venerit ad vos, continuo absolue eum, vt remeet ad nos, scribens nobis per ipsum aduentum tuum, quibus diebus habet moueri illinc, & proficisci ad nos. porro sanctissi-

ANNO CHRISTI 787. ctissimum episcopum Neapolitanum omnino tenere habet, vt cum ipso ascendat huc. Etenim iter vestrum per Neapolim & Siciliam habet fieri ; & super hoc stratego Siciliæ iussimus, vt omnis requiei & honoris vestri curam habeat, quo veniat vestra paterna beatitudo ad nos. (Legimus.) Data IV. Kalendas Septembris, indictione VII. a regia vrbe.

Πρακτικὰ τῆς ἑβδόμης συνόδου.

Ἀπολογητικὸς πρὸς τὸν λαὸν γενόμενος ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἐδήλωσαν οἱ βασιλεύοντες τοῖς λαοῖς ἔ χειροτονῆσαι πατριάρχην, τὸν Ταρασίου τὸν καὶ προχειρισθέντος εἰς ἰνδικτιῶνα ὀγδόην, ἔτους ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ϛσϟγ'.

Οἱ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν Χριστιανῶν φύλακες, καὶ ζηλωταὶ τὰ εἰς δόξαν θεοῦ γινομένων περὶ βασιλέων ἡμῶν, ὡς πάντων εἰς εὐσέβειαν αὐτῶν, καὶ εἰς συμφέρον ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν τὴν φροντίδα ποιούμενοι, μάλιστα δὲ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ νῦν ὑπομελῶς διαμεεμνήσαντες, καὶ διδωσιδέντες ἔ ἀρχιερέα προχειρίσωσθαι ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι αὐτῶν πόλει, ὅπως εὐσεβῆ αὐτῶν νοῦν με ἀνέλαβον, καὶ φανερῶς μοι ἔξεισιν τὸ βεβουλευμένον αὐτοῖς ἐκέλευσαν. ἐμοὶ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνάξιον ἐμαυτὸν εἶ ὑποφωσκομένου, καὶ μηδεμίαν συγκατάθεσιν ποιησαμένου, ὡς τὸν ζυγὸν τῆς φορτίου μὴ δυναμένου βαστάσαι ἢ ὑπενεγκεῖν, ἐκέλευσαν με προαγαγεῖν καθ' πρόσωπον ὑμῶν, διὸ καὶ συμφοι γενόμενοι τῇ βουλῇ ταύτῃ. καὶ νῦν οὖν ἄνδρες φοβούμενοι θεὸν, καὶ ἔχοντες αὐτὸν ἀεὶ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, κατὰ τὴν κλῆσιν τῆς ἁγίας θεοῦ ἡμῶν ὀνομαζόμενοι, Χριστιανοὶ λέγω,

Apologeticus ad populum a Tarasio a secretis compendiose dictus die qua intimauerunt imperantes Irene & Constantinus populis , vt fieret patriarcha : qui & promotus est indictione octaua , anno a creatione mundi 6293.

IMMACVLATÆ fidei nostræ, id est, Christianorum custodes , & eorum quæ in gloriam Dei fiunt æmulatores , fideles imperatores nostri , tamquam omniũ in beneplacitum eius , & in commodum nostrum, Christianorum videlicet curam facientes, & maxime nunc ecclesiastica negotia diligenter & solicite considerantes , quo summus sacerdos in hac regia vrbe sua constitueretur , in suæ pietatis animum me assumpserunt, & vt manifestum mihi redderetur quod consiliati sunt, præceperunt. Cum ego hoc me indignum esse pronuntiarem, & nullam condescensionem facerem (vtpote qui iugum huius sarcinæ portare & sufferre non possem) iusserunt me adduci ante faciem vestram , pro eo quod & huius consilii participes effecti sitis. & nunc viri Dominum timentes,& eũ semper in cordibus vestris habẽtes, vos aio,qui Christi vocatione, veri videlicet Dei nostri, nominamini Christiani ;

ANNO CHRISTI 787.

Audite breuis sermonis ab exiguitate ac humilitate nostra rationem. Ego quidem quidquid piissimis imperatoribus nostris & per omnia orthodoxis responderim, etiam in conspectu vestro rationis meæ apologia respondeo. Timore deprimor ad consentiendum huic electioni, & reuereor a facie Dei currere taliter & quomodolibet incircumspecte, vt non terribili damnationi succumbam. Si enim Paulus diuinus apostolus, qui Dei voces audiuit, cælumque habuit * correptorem, & paradisi inspector effectus est, audiuitque arcana verba, & portauit nomen Dei in conspectu nationum & regum, Corinthiis scribens dicebat: *Ne forte cum aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar:* quomodo ego qui in mundo conuersatus, & cum laicis connumeratus, imperatoriis ministrationibus militaui, sic absque diiudicatione atque circumspectione possum insilire ad sacerdotii magnitudinem? Horrendum conamen ad exiguitatem meam, & temerarium studium: causa vero timoris, & meæ refutationis, hæc est. Aspicio enim & video ecclesiam, quæ super petram Christum Deum nostrum fundata est, scissam nunc & diuisam, & nos alias atque aliter loquentes, & aliter eos Christianos qui in oriente vnius nobiscū sunt fidei; sed & his concordantes occidentales, & nos ab omnibus illis alienatos, & a se per singulos dies anathematizatos habere. Dira pœna est anathema, procul a Deo emittit, & e regno cælorum persequitur,

* *Gr.* scholā

1. *Cor.* 9.

ἀκούσατε βραχὺ λόγον ἀπολογίας παρὰ τῆς ἡμετέρας ἀτελείας & οὐθενότητος. ἐγὼ μὲν εἶπα τοῖς εὐσεβέσιν ἡμῶν βασιλεῦσι καὶ καθ' ἅπαντα ὀρθοδόξοις ἀπελογησάμην, καὶ ἐνώπιον ὑμῶν προσαπολογοῦμαι· ὅτι φόβῳ συνέχομαι καταδέδαμαι ὑπὸ τῆ ψήφῳ ταύτη, & εὐλαβοῦμαι ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ προσδραμεῖν οὕτως εὐκόλως, & ὡς ἔτυχεν ἀσκεπτόπως, ἵνα μὴ ὑποπέσω φοβερᾷ κατακρίματι. εἰ γὰρ ὁ θεοῦ φωνῶν ἀκροατὴς, οὐρανόν τε ἐφικνεῖτο παραδείσου θεωρὸς γενόμενος, ἀκούσας τε ἀῤῥήτα ῥήματα, καὶ βαστάσας τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων, Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος Κορινθίοις γράφων ἔλεγε· μή πως ἄλλοις κηρύξας αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι· πῶς ἐγὼ ὁ τῷ κόσμῳ συναναστρεφόμενος, & μὴ λαϊκῶν ἠριθμημένος, καὶ σφαλιούμενος ἐν ταῖς βασιλικαῖς ὑπηρεσίαις, οὕτω χωρὶς διακρίσεως καὶ περισκέψεως δύναμαι εἰσπηδῆσαι εἰς τὸ τῆ ἱερωσύνης μέγεθος; φοβερὸν τὸ ἐγχείρημα πρὸς τὴ ἐμὴν σμικρότητα, θρασὺ τὸ ὑπόπτευμα· ἡ δὲ αἰτία μάλιστα τοῦ φόβου & τῆς ἐμῆς παραιτήσεώς ἐστιν αὕτη. ὁρῶ & βλέπω τὴν ὑπὲρ τὴν πέτραν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τεθεμελιωμένην ἐκκλησίαν αὖ διεσχισμένην νῦν & διηρημένην, & ἡμᾶς ἄλλοτε ἄλλως λαλοῦντας, & τοὺς τῆ ἀναθέλης ὁμοπίστους ἡμῶν Χριστιανοὺς ἑτέρως· & συμφωνοῦντας μὲν αὐτοῖς τοὺς τῆ δύσεως, ἀλλοτριωμένους δὲ ἡμᾶς ἐκείνων ἁπάντων, & καθ' ἑκάστην ὑπ' αὐτῶν ἀναθεματιζομένους. δεινόν ἐστι τὸ ἀνάθεμα, πόρρω τοῦ θεοῦ βάλλει, καὶ τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐκδιώκει,

ANNO CHRISTI 787.

ἀπάγον εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. οὐκ οἶδεν ὁ τῆς ἐκκλησίας νόμος & ὅρος ἔριν ἢ φιλονεικίαν, ἀλλ' ὥσπερ οἶδεν ὁμολογεῖν εὐσεβῶς ἓν βάπτισμα, μίαν πίστιν, οὕτω καὶ συμφωνίαν μίαν ἐπὶ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος. οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ εὐαπόδεκτον & εὐάρεστον, ὡς τὸ ἑνωθῆναι ἡμᾶς, καὶ γενέσθαι μίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν, καθὰ καὶ ἐν τῷ συμβόλῳ τῆς εἰλικρινοῦς ἡμῶν πίστεως ὁμολογοῦμεν. καὶ αἰτοῦμαι, ἀδελφοί· οἶμαι δὲ καὶ ὑμεῖς, ἐπειδὴ γινώσκω ὑμᾶς φόβον τοῦ θεοῦ ἔχειν ὑμᾶς· παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων & ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν, συνόδου οἰκουμενικῆς συναθροισθῆναι, ἵνα γενώμεθα τοῦ ἑνὸς θεοῦ ἕν· καὶ τῆς τριάδος, ἰσοψυχοι καὶ ὁμότιμοι· τῆς κεφαλῆς ἡμῶν Χριστοῦ, σῶμα ἓν συναρμολογούμενον & συμβιβαζόμενον· τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐ κατ' ἀλλήλων, ἀλλὰ συνὼν ἀλλήλοις· τῆς ἀληθείας, τὸ αὐτὸ φρονοῦντες καὶ λέγοντες, καὶ μὴ ᾖ ἔρις καὶ διχόστασία ἐν ἡμῖν· ὅπως ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, φρουρήσῃ πάντας ἡμᾶς. καὶ εἰ μὲν οὖν κελεύουσιν οἱ τῆς ὀρθοδοξίας πρόμαχοι βασιλεῖς ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐμῇ βουλήσει αἰτήσει ὑπανεῦσαι, συγκατατίθημι κἀγώ, καὶ τῷ κελεύσει αὐτῶν ἐκπλεῶ, καὶ ὑμῖν τῷ ψήφῳ ἀποκρίνομαι· εἰ δὲ μήγε, ἀδυνάτως ἔχω τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὑποβληθῶ τῷ ἀναθέματι, καὶ εὑρεθῶ κατακεκριμένος ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κριτοῦ ἡμῶν ὅλων τῆς δικαιοσύνης· ἔνθα οὔτε βασιλεῖς, οὔτε ἱερεῖς, οὔτε ἄρχοντες, οὔτε πλῆθος ἀνθρώπων δύναταί με ἐξελέσθαι. & εἰπὲ ἄρεσον & ἀρεστὸν ὑμῖν

& ducit in tenebras exteriores. Nescit ecclesiæ lex vel terminus sectam siue contentionem; sed sicut nouit confiteri vnum baptisma, vnam fidem, ita & concordiam vnam in omni ecclesiastico negotio. Nihil enim est in conspectu Dei tam acceptum atque placabile, quam vt vnum simus, & vna efficiamur ecclesia catholica, quemadmodum in sinceræ nostræ fidei symbolo confitemur. Et petimus nos, fratres, vt reor & vos, quoniam scio vos timorem Dei habere, a piissimis & orthodoxis imperatoribus nostris Synodum vniuersalem colligi: vt efficiamur nos, qui vnius Dei sumus, vnum; & qui Trinitatis cultores existimus, vniti & vnanimes & collegæ; & qui capitis nostri Christi sumus, efficiamur corpus vnum, compactum atque connexum: & qui sancti Spiritus sumus, efficiamur non contra inuicem, sed pro inuicem: & qui veritatis existimus, efficiamur idipsum sapientes atque dicentes, & non sit in nobis certamen siue dissensio: vt pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum, muniat omnes nos. & si quidem iusserint orthodoxiæ propugnatores, imperatores videlicet nostri, postulationi meæ iustæ annuere, consentio & ego, & iussionem eorum implebo: sin autem, impossibile mihi est hoc facere, ne subiiciar anathemati, & inueniar condemnatus in die Domini nostri & iusti iudicis; vbi neque imperator, neque sacerdos, neque princeps, neque hominũ multitudo poterit eripere me. & quidquid placuerit vobis

fratres, date apologiæ meæ, imo vero petitioni meæ responsum. Et libenter audierunt omnes quæ dicta sunt, consensum præbentes, vt fieret Synodus. Quidam autem perpauci ex insipientibus differebant. At vero qui a secretis, rursum ad populum disputans respondebat, quia dominus Leo imperator subuertit imagines; & quando Synodus facta est, subuersas illas inuenit: & quod propter imperatoriam manum subuersæ sunt, iterum quæstionem habet idem capitulum; quoniam antiquam consuetudinem in ecclesia traditam præsumpserunt, sicut eis libitum fuit, exterminare: sed veritas Dei non est alligata. Promotus autem scripsit synodicas literas patriarchis, Romæ, Alexandriæ, Antiochiæ, & sanctæ ciuitatis, quas inuenies II. & III. actione cum rescriptis eorum.

ἀδελφοὶ, δότε τῆς ἐμῆς ἀπολογίας, φέρουσαι ἢ μᾶλλον αἰτήσεως τὴν ἀπόκρισιν. ἀσμένως ἢ ἠκροάσαντο πάντες τῶν λαληθέντων, συμφωνήσαντες τῇ γνώμῃ συνόδου· τινὲς δὲ ὀλίγοι τῶν ἀφρόνων ἀνεβάλλοντο. ὁ ἢ ἀσηκρῆτις πάλιν πρὸς τὸν λαὸν διαλεγόμενος ἀπεκρίνατο· ὅτι ὁ κύριος Λέων ὁ βασιλεὺς κατέστρεψε τὰς εἰκόνας, καὶ ἡ συνόδος, ὅτε ἐγένετο, κατεστραμμένας αὐτὰς εὗρε. διὸ ἀπὸ βασιλικῆς χειρὸς κατεστράφησαν, πάλιν συζήτησιν ἔχει τὸ κεφάλαιον, ὅτι ἀρχαίαν συνήθειαν παραδεδομένην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατεπόλμησαν, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, ἀφανίσαι· ἀλλ' ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ δέδεται. προχειρισθεὶς δὲ ἔγραψε συνοδικὰ τοῖς πατριάρχαις, Ρώμης, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ τῆς ἁγίας πόλεως· ἅπερ εὑρήσεις ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ πράξει μετὰ τῶν αἱρεσιάρχων παρ' αὐτῶν.

Conscriptio breuis indicans quæ facta sunt ante Synodum.

VENIENTIBVS itaque a Roma quidem Petro & Petro Deo amicissimis presbyteris, & deferentibus prælatas literas: ab oriente vero, Ioanne & Thoma reuerendissimis presbyteris & monachis atque syncellis patriarcharum ibidē existentium, & ipsis pari modo deferentibus prænotatas literas, præceperunt *instauratores imperii conuenire episcopos. Qui cum peruenissent in conseruatam a Deo & regiam vrbem, apud Thraciam moras faciebant potentissimi principes. Plures autem ex ipsis in hæresi

* moderatores

Συγγραφὴ συντόμος δηλωτικὴ τῶν προχθέντων περὶ τῆς συνόδου.

ΕΛΘΟΝΤΩΝ ἀπὸ μὲν Ρώμης Πέτρου καὶ Πέτρου τῶν θεοφιλεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ ἀποκομισάντων τὰ προσφερόμενα γράμματα· ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς, Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων καὶ μοναχῶν καὶ συγκέλλων γενομένων τῶν ἐκεῖσε πατριαρχῶν, καὶ αὐτῶν ὁμοίως ἀγαγόντων τὰ προσηνεγμένα γράμματα, προστάξαν οἱ βασιλεῖς πρυτανεύοντες συναγωγιεῦσαι τοὺς ἐπισκόπους. αὐτῶν ἢ ἀφικομένων ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, ἐν τῇ Θράκῃ τὰς διατριβὰς ἐποιοῦντο οἱ αὐτοὶ κράτιστοι βασιλεῖς. οἱ δὲ πλείους τῶν ἐπισκόπων τῇ αἱρέσει τῶν

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

χειστιανοκατηγόρων ἐγκαλινδούμενοι ἐπύρθουν μὴ λαϊκῶν τινων πολλῶν τῷ ἀριθμῷ, μὴ καταδέχεσθαι γενέσθαι συνόδου, ἀλλὰ στοιχεῖν τῇ κατεπείξει τῇ ὕβρει τῶν σεπτῶν εἰκόνων· καὶ φατρείας ἐκ ὀλίγας καὶ ψιθυρισμοὺς κατὰ τοῦ πατριάρχου κινοῦντες, ὥστε καὶ παρασυναγωγὰς ἐποιοῦντο. τοῦτο οὖν βουλευομένων αὐτῶν, οὐκ ἔλαθε τὰς ἀκοὰς τοῦ πατριάρχου, ἀλλ' ἐπὶ τὰς παρασυναγωγὰς αὐτῶν ποιουμένων, ἐδήλωσεν αὐτοῖς, ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπίσκοπον ἔχει· οὐκοῦν εἰδήσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἄδεια ποιεῖν παρασυναγωγάς· ἐπεὶ καὶ τοῦ κανόνας τῇ καθαιρέσει ὑποβάλλεσθε. καὶ ἀκούσαντες οἱ ἐπίσκοποι ἑαυτοὺς συνέστειλαν φόβῳ τινὶ συνεχόμενοι. εἰσελθόντων οὖν τῶν βασιλέων, καὶ τοῦ λαοῦ τῶν ταγμάτων, σχολαρίων, *ἐξκουβιτορίων τε καὶ τῶν λοιπῶν στρατευμάτων τῶν στρατευομένων ἐν τῇ βασιλίδι πόλει, ὠρίζετο γενέσθαι ἡ σύνοδος ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων. τῇ πρὸ μιᾶς οὖν τῆς τακτῆς ἡμέρας κατὰ τὸ δεῖλινὸν ἐκινήθησαν οἱ στρατιῶται θυμῷ ζέοντες, καὶ μανίαν πνέοντες· καὶ ἐλθόντες ἐν τῷ λουτρεῖ τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας, ἄλλος τις ἄλλο ἐκραζε. πάντων δὲ ἡ φωνὴ εἰς ἓν κατέληγε, μὴ καταδέχεσθαι γενέσθαι σύνοδον. τοῦ τοίνυν πατριάρχου αἰτιαθέντος τὴν ὑποθεσιν τοῖς βασιλεῦσιν, οὐδαμῶς ἀπεκωλύθη ἡ γενέσθαι τὴν συνάθροισιν τῶν ἐπισκόπων ἐν τῷ προειρημένῳ σεπτῷ ναῷ· ἀλλὰ τῇ ἐπαύριον γίνεται ἡ συναγωγὴ τῶν ἐπισκόπων ἐν αὐτῷ. καὶ γενομένων τινῶν διαλαλιῶν πρός τε τὸν ἁγιωτάτου πατριάρχου, καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπι-

Christianos accusantium volutati conturbabant vna cum quibusdam non pauco numero laicis, non admittendum ad efficiendam Synodum, sed consentiendum depositioni & iniuriæ venerabilium imaginum; & factiones non paucas & susurrationes contra patriarcham commouebant, ita vt conuenticula facerent. Hæc ergo consiliantibus illis, aures non latuit patriarchæ, sed adhuc conciliabula sua facientibus, direxit eis, quia Constantinopolis episcopum habet, & præter notitiam eius non est vobis licentia conuenticula faciendi. Nam secundum Canones depositioni subiicimini. Quo audito episcopi retraxerunt se timore quodam obsessi. Intrantibus itaque imperatoribus, & populi ordinibus, scholariis videlicet, excubitoribus, & ceteris militiis quæ militabant in regia vrbe, definitur fieri Synodus in venerabili templo sanctorum & laudabilium apostolorum. Igitur pridie quam statutus dies aduenisset, per meridiem commoti sunt milites furore feruentes, insaniamque spirantes; & venientes ad luterem sanctæ catholicæ ecclesiæ, aliud atque aliud clamabant. Sed vox omnium in vnum terminabatur, quia videlicet non esset permissum fieri Synodum. Porro patriarcha relata causa imperatoribus, nequaquam prohibitus est, quo minus fieret episcoporum conuentus in prædicto venerabili templo. *factisque quibusdam allocutionibus tam a sanctissimo patriarcha, quam a Deo amabilibus antistitibus,

* Gr. εσῆ, sed postridie facta est congregatio episcoporũ in ipso.

& lectis quibusdam synodicis conscriptis, quæ perhibent, non oportere aliquando Synodum vniuersalem fieri præter consensum ceterorum sanctissimorum patriarcharum : cumque legerentur hæc , facta est turba militum , & ante ianuas venerandi templi simultatem & clamorem faciebant , qui ex summissione quorumdam episcoporum , qui in Synodo male sentiebant , ad hoc moti , reperti sunt esse. Quibus peractis, imperium per cubicularium omni Synodo iussit dicere : Interim abscedite , vt populi inordinatum impetum euadamus ; & posthac voluntas Domini fiet : taliter quod antistitibus e templo egredientibus , quidam eorum veritati resistentes cum turba concinnauerunt , & impie declamationem faciebant pseudosyllogi, (* *Sed catholicus scriptor hæreticorum Conciliabulum, quod ante hanc Synodum factum est , quodque septimam Synodum appellabant , pseudosyllogum, falsum collegium nuncupat*) vt septimam hanc Synodum collaudantes atque nominantes. Cum ergo taliter malignum Concilium clamorẽ emisissет , & hora esset quasi sexta , domum iam esurientes abibant, & ita commotio seditionis sopita est. Tunc imperatores iusserunt milites exire , quasi sub prætextu quidem hostilis aciei , dantes famam , quod gens Agarenorum hostiliter fuisset egressa. In veritate autem eos foras pellebant de regia ciuitate . Ergo cum fecissent isti viam vsque ad Malagenam , per iussionem eorum omnes expellebant pariter & * aspernabantur , ne horum cura fieret, iubentes singulos abire in patriam suam. Quibus ita peractis, mansit eccle-

*Verba Anastasii.

* & dimittebant, quod eorũ opera non indigerent.

σκόπων , & ἀναγνωσθέντων τινῶν συνοδικῶν τῶν διαρρηδόντων μὴ δεῖν γίνεσθαι ποτὲ συνόδον οἰκουμενικὴν ἄνευ κοινῆς συμφωνίας τῶν λοιπῶν ἁγιωτάτων πατριαρχῶν· & τούτων ἀναγινωσκομένων, ὄχλος ἐκινήθη πολὺς τῶν στρατευομένων· & ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ σεπτοῦ ναοῦ στάσιν & κραυγὴν ἐποιοῦντο, ἐξ ὑποβολῆς τινων τῶν ἐν τῇ συνόδῳ κακοφρόνων ἐπισκόπων εἰς τοῦτο κινηθέντες. ὧν γινομένων , ἡ βασιλεία ἐκέλευσε διὰ κουβικουλαρείου πάσῃ τῇ συνόδῳ ἀναχωρῆσαι, ἵνα τὸ τοῦ λαοῦ ἄτακτον φορὰν ἐκφύγωμεν· καὶ μὴ τοῦτο τὸ θέλημα τοῦ κυρίου γένηται. οὕτως γὰρ τῶν ἐπισκόπων ἐκ τοῦ ναοῦ ἐξελθόντων, τινὲς αὐτῶν ἀνεπλασάμενοι τῇ ἀληθείᾳ, τῷ ὄχλῳ συναπήχθησαν, καὶ δυνατῶς ἀνάῤῥησιν ἐποιοῦντο ἐπὶ ψευδοσυλλόγου, ἐβδόμην ταύτην συνόδον ὑφημνοῦντες. οὕτως οὖν τῆς πονηρᾶς βουλῆς κραυγὴ ἀφιείσης, & ὥρας ὄντος ὡσεὶ ἕκτης, γινόμενοι ἀσφαλεῖς οἱ καθ' ἑπτὰ ὄντες· καὶ ὅτως ἡ τοῦ στάσεως κίνησις εἰς σιγὴν κατέστη. τηνικάδε οἱ βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοῦ στρατευομένους ἐξελθεῖν, ἀσφαλείᾳ μὲν ἐπιτάξεως ἐχθρικῆς, δόντες φήμην, ὅτι τὸ ἔθνος τῶν Ἀγαρηνῶν φοβερικῶς ἐξέρχεται· τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἔξω τοῦ βασιλευούσης αὐτοῦ ἐξήλαυνον πόλεως. τούτων οὖν τὴν ὁδὸν ποιησάντων ἕως τῆς Μαλαγήνων , διὰ κελεύσεως αὐτῶν ἅπαντας ἐξώθουν καὶ ἀπεβάλλοντο, ἵνα μὴ χρείαν αὐτῶν ποιεῖσθαι , κελεύσαντες ἕκαστον ἀπελθεῖν εἰς τὸν ἴδιον παροίκιον. τούτων οὕτως ἀπαχθέντων διέμεινεν ἡ ἐκκλη-

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

σία ἐνιαυτὸν ἕνα ἐν ἡσυχίᾳ, καὶ μόνῳ ὁ πατριάρχης τῆς ἀληθείας λόγον πᾶσιν ἐκήρυττε. καὶ δὴ τοῦ ἐνιαυτοῦ παρελθόντος, αὖθις προσέταττον οἱ θεοσεβεῖς βασιλεῖς τὴν γενέσθαι σύνοδον ἐν τῇ Νικαέων μητροπόλει· καὶ ἡ πρόσταξις εἰς πέρας κατέλυτο, τῶν ἐπισκόπων δηλονότι συναθροισθέντων. ὡσαύτως καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν τοποτηρητῶν τῆς ἀνατολῆς καὶ τῆς δύσεως παρεγένετο ἐν τῇ αὐτῇ πόλει· καὶ γέγονεν ἡ σύνοδος εὐδοκίᾳ θεοῦ κατὰ τὰς ἐπιφερομένας πράξεις.

sia anno vno quieta, tantummodo patriarcha verbum veritatis omnibus prædicante. Et mox anno transacto, denuo præcipiebant piissimi imperatores, vt fieret Synodus in Nicænorum metropoli: & præceptum deueniebat in finem, * episcopis quasi congregatis in vnum. similiter & patriarcha cum vicariis orientis & occidentis ad eamdem peruenit vrbem: & facta est Synodus beneplacito Dei secundum actiones quæ proferuntur.

* episcopis f. cong.

Ὑπόμνημα τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον.

Monumenta Synodi apud Nicæam secundo celebratæ.

Πρᾶξις πρώτη.

PRIMA ACTIO.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρός, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ἐπανατείας, πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης.

Συναθροισθείσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θεὸν χάριν καὶ εὐσεβὲς διάταγμα τῶν πάλαι θεοφρόνων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας· τουτέστι, Πέτρου εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τε καὶ τοποτηρητοῦ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ τὴν Ρώμην διαφόρου μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας καὶ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi veri Dei nostri, imperio piissimorum & amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini & Irenes matris eius, octauo anno consulatus eorum, octauo Kalendas Octobrias, indictione XI.

Conueniente sancta & vniuersali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam sanctionem eorumdem Deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ: id est, Petro reuerendissimo archipresbytero sanctissimæ Romanæ ecclesiæ scilicet apostoli Petri, & Petro reuerendissimo presbytero, monacho & abbate venerabilis monasterii sancti Sabbæ Romæ siti, retinentibus locum apostolicæ sedis almi & sanctissimi archiepiscopi senioris

ANNO CHRISTI 787.

Romæ Hadriani: Tarasio almo & sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouæ Romæ, Ioanne ac Thoma reuerendissimis presbyteris, monachis & vicariis apostolicarum sedium orientalis
* Agapio diœceseos, * Agapito episcopo Cæsareæ Cappadociæ, Ioanne episcopo Ephesi, Constantino episcopo Constantiæ Cypriorum insulæ, Nicolao episcopo Cyzici, Euthymio episcopo Sardis, Petro episcopo Nicomediæ, Stauracio episcopo Calchedonis, Elia episcopo Cretæ, Epiphanio diacono ecclesiæ Catanensis, & locum obtinente Thomæ archiepiscopi Sardiniæ; Ioanne monacho & locum obtinente Nicephori episcopi
* Daniele Dyrrachii, * Damete episcopo Amasiæ, Nicolao monacho & abbate monasterii quod cognominatur Apri, & vicario metropoleos Tyanensium; Constantino episcopo Gangrensium, Niceta episcopo Claudiopoleos, Theophylacto diacono & vicario Stauropolitanorum metropoleos, Eustathio episcopo Laodiceæ, Michaele episcopo Synadensi, Constantino episcopo Pergæ, Anastasio episcopo Nicopoleos veteris Epiri, Christophoro episcopo Phasidii, Theodoro episcopo Seleuciæ, Basilio episcopo Sylæi, Nicolao monacho & vicario metropoleos Mocissi, Manuel episcopo Hadrianopoleos Thraciæ, Constantino episcopo Regii, Cyrillo monacho & locum retinente Nicetæ episcopi Gothiæ, Theodoro episcopo Ca-

πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ· Ταρασίου τῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων, μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, Ἀγαπίου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐφέσου, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κωνσταντείας τῆς Κυπρίων νήσου, Νικολάου ἐπισκόπου Κυζίκου, Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σαρδῆς, Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας, Σταυρακίου ἐπισκόπου Καλχηδόνος, Ηλία ἐπισκόπου Κρήτης, Ἐπιφανίου διακόνου τῆς ἐκκλησίας Κατάνης, καὶ τόπον ἐπέχοντος Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδινίας, Ἰωάννου μοναχοῦ καὶ τόπον ἐπέχοντος Νικηφόρου ἐπισκόπου Δυρραχίου, Δαμιὰλ ἐπισκόπου Ἀμασείας, Νικολάου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου μονῆς τῆς Πλεγουμένης Ἄρεως, καὶ τόπον ἐπέχοντος τῆς μητροπόλεως Τυανέων· Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Γαγγρῶν, Νικήτα ἐπισκόπου Κλαυδιουπόλεως, Θεοφυλάκτου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς Σταυρουπολιτῶν μητροπόλεως, Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λαοδικείας, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Σωάδων, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Πέργης, Ἀναστασίου ἐπισκόπου Νικοπόλεως τῆς παλαιᾶς Ἠπείρου, Χριστοφόρου ἐπισκόπου Φασιδίας, Θεοδώρου ἐπισκόπου Σελευκείας, Βασιλείου ἐπισκόπου Συλαίου, Νικολάου μοναχοῦ καὶ τοποτηρητοῦ τῆς μητροπόλεως Μωκισσοῦ, Μανουὴλ ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως Θράκης, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τοῦ Ρηγίου, Κυρίλλου μοναχοῦ καὶ τόπον ἐπέχοντος Νικήτα ἐπισκόπου Γοθίας, Θεοδώρου ἐπισκόπου Κατάνης,

ANNO CHRISTI 787.

πάνης, Ιωαννου ἐπισκόπου Ταυρομενείας, Γαυδιώσου ἐπισκόπου Μεσσήνης, Θεοδώρου ἐπισκόπου Πανόρμου, Στεφάνου ἐπισκόπου Βιβώνων, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λεοντίνης, Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταυρειανῶν, Χριστοφόρου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Κυριακῆς, * Θεοδώρου Θεοτίμου ἐπισκόπου Κροτώνης, Βασιλείου τῶν Νησίων, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καρίνης, Ιωαννου ἐπισκόπου Τροκάλεως, Θεοφάνους ἐπισκόπου Λιλυβαίου, Θεοδώρου ἐπισκόπου Τροπαίων, Σεργίου ἐπισκόπου Νικοτερῶν, Γαλάτωνος πρεσβυτέρου καὶ Ⓣ τόπον *Χριστόφορου ἐπέχοντος * Στεφάνου ἐπισκόπου Συρακουσίων, Θεοδώρου ἐπισκόπου Βιζύης, Μαυριανοῦ ἐπισκόπου Πομπηϊουπόλεως, Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ Ⓦ τόπον ἐπέχοντος τοῦ ἐπισκόπου Σμύρνης..... ἐπισκόπου Λεοντοπόλεως, Εὐσταθίου ἐπισκόπου * Ἀπαμείας, Γεδεών ἐπισκόπου Γερμίων, Ιωαννου ἐπισκόπου Ἀρκαδιουπόλεως, Σισιννίου ἐπισκόπου Γαείου, Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Μιλήτου, Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ ἐποπτεύοντος τὴν ἐπισκοπὴν Νικοπόλεως, Νικήτα ἐπισκόπου Προικοννήσου, Εὐσταθίου ἐπισκόπου Μεθύμνης, Λέοντος ἐπισκόπου Κίου, Ιωαννου ἐπισκόπου Ἄπρου, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κυψάλλων, *Σπφαίου Θεοφάνους ἐπισκόπου Σουγδαίων, Λέοντος ἐπισκόπου Μεσημβρείας, Ιωαννου ἐπισκόπου Νύσσης, Γεωργίου ἐπισκόπου τῶν βασιλικῶν Θερμῶν, Γεωργίου ἐπισκόπου *Καμουλιανῶν, Σωτηρίχου ἐπισκόπου Κισσισσῶν, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Μαζαύρων, Γεωργίου ἐπισκόπου * Κεσίλων, Βελέων, * Θεοδώρου Θεοδοσίου ἐπισκόπου Νύσσης, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Τραλλέων, Βασιλείου ἐπισκόπου Μαγνησίας τῆς

tanæ, Ioanne episcopo Tauromenię, Gaudioso episcopo Messanæ, Theodoro episcopo Panormi, Stephano episcopo Bibonensiũ, Constantino episcopo Leontinæ, Theodoro episcopo Taurianæ, Christophoro episcopo sanctæ Cyriacę, * Theotimo episcopo Crotonensium, Basilio episcopo Nessiorũ, Constantino episcopo * Cannæ, Ioanne episcopo * Iereopoleos, Theophane episcopo Lilybæi, Theodoro episcopo Tropæorum, Sergio episcopo Nicoterensium, Galatone presbytero & locum retinente * Stephani episcopi Syracusani, Theodoro episcopo Bizyæ, Mauriano episcopo Pompeiopoleos, Gregorio presbytero & vicario Smyrnæ..... episcopo Leontopoleos, Sisinnio episcopo Parii, Eustratio episcopo * Apamiæ, Petro episcopo Germiorum, Ioanne episcopo Arcadiopoleos, Epiphanio episcopo Mileti, Gregorio presbytero & vicario episcopatus Nicopoleos, Niceta episcopo * Protonesilorum, Eustratio episcopo Methymnæ, Leone episcopo Cii, Ioanne episcopo Apri, Theophylacto episcopo Cypsallorum, * Stephano episcopo Sugdaorum, Leone episcopo Mesembriæ, Ioanne episcopo Nyssæ, * Gregorio episcopo imperialium Thermarum, * Gregorio episcopo Camulianensium, Sotericho episcopo Ciscisensium, Constantino episcopo Mastaurensium, Georgio episcopo Briulensium, * Theodosio episcopo Nyssæ, Theophylacto episcopo Trallæ, Basilio episcopo Magnesiæ

*Theodoro

* Carinæ,

*Trocaleos

*Christophori,

* al. Amasiæ,

* Præconnesi,

* Theophane,

* Georgio,

* Georgio,

* Theodoro,

ANNO CHRISTI 787.

Anelii, Ignatio episcopo * Prunæ, Sabba episcopo Aneorum, Basilio episcopo Magnesiæ Mæandri, Gregorio episcopo Palæaspoleos, Theophane episcopo Caloæ, * Leone episcopo Algizorum, Nicodemo episcopo Euazensium, Lycasto episcopo Baretensium, Theophylacto episcopo Hypæpensi, Eustathio episcopo Erythrensium, * Theophane episcopo Lebedi, Stratonico episcopo Cymæ, Theophilo episcopo * Cunnensium, Cosma episcopo Myrrhinæ, Olbiano episcopo Elææ, Pardo episcopo Pitanæ, Basilio episcopo Pergami, Basilio episcopo Adramytii, Marino episcopo Atandri, Ioanne episcopo Assi, Leone episcopo Phociæ, Nicephoro diacono & vicario Gargarensium, Constantino diacono & vicario Agahæ, Theognide vicario Sion, Theophylacto vicario Tei, Ioanne episcopo Rhædesti, Ioanne episcopo * Prauidos, Melchisedec episcopo Calliopoleos, Leone episcopo Madyti, Sisinnio episcopo Zuruli, Theophylacto episcopo Chariopoleos, Thoma episcopo Daonii, Gregorio episcopo Theodoropoleos, Sisinnio episcopo * Calchedonis Thraciæ, Ioanne episcopo Bryseos, Beniamin episcopo Lizici, Constantino episcopo Iuliopoleos, Petro episcopo Asponæ, Synesio episcopo Cinnæ, Theophilo episcopo Anastasiopoleos, Leone episcopo Minzi, Anthimo episcopo Berinopoleos, Spyridone episcopo * Cyprensium, Eustathio episcopo Solensium, Theodoro episcopo Citii,

* Prinæ,
* Leontio
* Theophylacto,
* Tymnorum,
* Panii,
* Chalcidis,
* Cytrhorũ,

Ανηλίου, Ιγνατίου ἐπισκόπου Πρύνης, Σάββα ἐπισκόπου Ανέων, Βασιλείου ἐπισκόπου Μαγνησίας τ̃ Μαιάνδρου, Γρηγορίου ἐπισκόπου Παλαιας̃ πόλεως, Θεοφάνους ἐπισκόπου Καλόης, *Λεοντίς ἐπισκόπου Αλγίζων, Νικοδήμου ἐπισκόπου *Εὐάζων, Λυκάστου ἐπισκόπου Βαρέτων, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Υπαίπων, Εὐστάθιου ἐπισκόπου Ερυθρ̃ων, *Θεοφάνους ἐπισκόπις Λεβέδων, Στρατονίκου ἐπισκόπου Κύμης, Θεοφίλου ἐπισκόπου Τύμνων, Κοσμα̃ ἐπισκόπου Μυρρίνης, Ολβιανοῦ ἐπισκόπου Ελαίας, Παρδου ἐπισκόπου Γιταίης, Βασιλείου ἐπισκόπου Περγάμου, Βασιλείς ἐπισκόπου Αδραμυτείου, *Μαρίνου ἐπισκόπου Ατανδρου, Ιωαννου ἐπισκόπου Ασσοῦ, Λέοντος ἐπισκόπου Φωκείας, Νικηφόρις διακόνου κ̀ τοποτηρητοῦ Γαργάρων, Κωνσταντίνις διακόνις & τοποτηρητ̃ Αγάης, Θεόγνιδος τοποτηρητοῦ *Σιὼν πόλεως, Θεοφυλάκτις τοποτηρητ̃ *Τίων, Ιωαννου ἐπισκόπου Ραιδεστοῦ, Ιωαννου ἐπισκόπου Πραΐου, Μελχισεδὲκ ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Μαδύτων, Σισιννίου ἐπισκόπις Ζουρλ̃, Θεοφυλάκτις ἐπισκόπου Χαριουπόλεως, Θωμα̃ ἐπισκόπου *Ταονίς, Γρηγορίου ἐπισκόπου Θεοδωρουπόλεως, Σισιννίς ἐπισκόπις *Χαλκήδος Ιωαννης ἐπισκόπις Βρύσεως, Βενιαμὶν ἐπισκόπις Λιζίκου, Κωνσταντίνις ἐπισκόπου, Ιουλιουπόλεως, Πέτρου ἐπισκόπου Ασσώνης, Συνεσίς ἐπισκόπου Κίννης, Θεοφίλου ἐπισκόπου Αναστασιουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Μίνζου, Ανθίμου ἐπισκόπου Βερινουπόλεως, Σπυρίδωνος ἐπισκόπου Κύπρου, Εὐστάθιου ἐπισκόπου Σόλων, Θεοδώρου ἐπισκόπου Κιτίου,

* Λέοντις
* Εὐγάζων
* Θεοφυλάκτου
* Μαριανοῦ ἐπισκόπου Ατταλείας,
* Ονίων
* Τίου,
* Δαονίου,
* Καλχηδόνος τ̃ς Θράκης

ANNO CHRISTI 787. Γεωργίου ἐπισκόπου Τεμιθουῶντος, Ἀλεξάνδρου ἐπισκόπου Ἀμαθουῶντος, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Μελετουπόλεως, Θεοδώρου ἐπισκόπου Γέρμης, Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀδρανουθύρων, Λέοντος ἐπισκόπου * Ποιμανίων, Συμεὼν ἐπισκόπου Ὠκης, Στρατηγίου ἐπισκόπου Δαρδανέων, Ἰωάννου ἐπισκόπου Λαμψάκου, Θεοδότου ἐπισκόπου Παλαιῶν, Νικήτα ἐπισκόπου Ἑ Ἰλέου, Λέοντος ἐπισκόπου Τρωάδων, Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀβύδου, Ἀναστασίου ἐπισκόπου Τριπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Τρακούλων, Στεφάνου ἐπισκόπου Σάλων, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταβάλων, Στεφάνου ἐπισκόπου * Σιλάνδε, Ἰωάννε ἐπισκόπου Σέτων, Θεοφάνους ἐπισκόπου Μυωνίας, Λυκάστου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Τράλλης, Γρηγορίου ἐπισκόπου Γόρδων, Ἰωάννου ἐπισκόπου Δάλδης, Εὐσταθίου ἐπισκόπου Ὀρκανίης, Θεοπίστου ἐπισκόπου Ἑρμοκαπηλίας, Δαβὶδ ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως, Κυρίωνος ἐπισκόπου Ἑ Λόφε, Θεοφυλάκτε ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος, Κωνσταντίνε ἐπισκόπου Καισαρείας Βιθυνίας, Γεωργίε ἐπισκόπου Βασινουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπε Ἀρίσης, Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδρανοις, Βασιλείε πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Δασκυλίου, Νικήτα ἐπισκόπου Μελῆς, Νεοφύτου ἐπισκόπου Γορδοσέρβων, Λεοντίου ἐπισκόπου Λινόης, Λέοντος ἐπισκόπου Ἀσπένδων, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἑτένων, Λέοντος ἐπισκόπου Ἀμίνσου, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Ζήλων, Μαριανῦ τοποτηρητῦ Ζαλίχου, Γρηγορίε ἐπισκόπου Σινώπης, Γεωργίε ἐπισκόπου Νικοπόλεως ἄνω, Κων-

Georgio episcopo Trimithuntensium, Alexandro episcopo Amathunton, Michaele episcopo Meletiopoleos, Theodoro episcopo Germæ, Basilio episcopo Adranuthyrensium, Leone episcopo * Pœmanini, Symeone episcopo Ocæ, Strategio episcopo Dardanensium, Ioanne episcopo Lampsaci, Theodoto episcopo Palæorum, Niceta episcopo Hilei, Leone episcopo Troadensium, Theodoro episcopo Abydi, Anastasio episcopo Tripoleos, Leone episcopo Traculorum, Stephano episcopo Salensium, Ioanne episcopo Tabalensium, Stephano episcopo Silandi, Ioanne episcopo Setensium, Theophane episcopo Myoniæ, Lycasto episcopo Philadelphiæ, Michaele episcopo Trallæ, * Georgio episcopo Gordorum, Ioanne episcopo Daldæ, Eustathio episcopo Orcanæ, Theopisto episcopo Hermocapeliæ, Dauid episcopo Helenopoleos, Cyrione episcopo * Loti, Theophylacto episcopo Apollioniadis, Constantino episcopo Cæsareæ Bithyniæ, Georgio episcopo Basinopoleos, Leone episcopo Aristæ, Nicephoro episcopo Hadrani, Basilio presbytero & vicario Dascylii, Niceta episcopo Melæ, Neophyto episcopo Gordoseruorum, Leontio episcopo Linoæ, Leone episcopo Aspendonensium, Ioanne episcopo Hetenensium, Leone episcopo * Amisi, Constantino episcopo Zelensium, Mariano vicario Zalichi, Gregorio episcopo Sinopæ, Georgio episcopo Nicopoleos, Constan-

* Ῥωμανῶν
* Pomanini,
* Ἰω. Σιλαίου
* Gregorio
* Lophi,
* Aminsi,

ANNO CHRISTI 787.

tino episcopo * Asimensium, * Gregorio episcopo Amastræ, Heraclio episcopo Iunopoleos, Theophane episcopo Sorensium, Niceta episcopo Dadybrensium, Theophilo episcopo Prusiadis, Constantino episcopo Cratiæ, Niceta episcopo Hadrianopoleos, Ioanne episcopo Heracleæ Ponti, Theodoro episcopo Comanensium, Niceta episcopo Brizæi, Nicephoro episcopo Clanensium, Leone episcopo Trocnadensiũ, Leone episcopo Corydalensium, Anastasio episcopo Patarensium, Georgio episcopo Nissæ, Stephano episcopo Araxorum, Theodoro episcopo Pinnarorum, Nicodemo episcopo Sidymensium, Georgio episcopo Huniandi, Constantino episcopo Candibensiũ, Stauracio episcopo Zenonopoleos, Leone episcopo Limyrensium, Stephano episcopo Caunensium, Constantino episcopo * Thensium, Constantino episcopo Combensium, Petro diacono & vicario Oricandensium, Ioanne diacono & vicario Phaselidis, Theophylacto diacono & vicario Cariæ, Gregorio episcopo Cibyræ, Basilio episcopo Tabensium, Dorotheo episcopo Neapoleos, Constantino episcopo Alabandensium, Gregorio episcopo Heracliæ, Dauid episcopo Iassi, Gregorio episcopo Mylassensium, Sergio episcopo Beligiensium, Ioanne episcopo Mindi, Stauracio episcopo Stadiæ, Gregorio episcopo Stratoniciæ, Anthimo episcopo Hylarimensium, Theophylacto vicario Amyzonis, Niceta vicario Halicarnassi, Mauriano vicario Ce-

* Sasimorum, * Georgio

* Tlensium,

στανίνου ἐπισκόπου Σασίμων, * Γρηγορείου ἐπισκόπου Αμάστρης, Ηρακλείου ἐπισκόπου Ιωιοπόλεως, Νικήτα ἐπισκόπου Δαδύβρων, Θεοφάνους ἐπισκόπου Σόρων, Θεοφίλου ἐπισκόπου Προυσιάδος, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κρατείας, Νικήτα ἐπισκόπου Αδριανουπόλεως, Ιωάννε ἐπισκόπου Ηρακλείας Πόντου, Θεοδώρου ἐπισκόπου Κομανῶν, Νικήτα ἐπισκόπου Ροιζαίε, Νικηφόρου ἐπισκόπου Κλανέων, Λέοντος ἐπισκόπου Τροκνάδων, Λέοντος ἐπισκόπου Κορυδάλων, Αναστασίε ἐπισκόπου Γαπάρων, Γεωργίε ἐπισκόπου Νισσᾶ, Στεφάνου ἐπισκόπου Αραξέων, Θεοδώρου ἐπισκόπου Πιννάρων, Νικοδήμου ἐπισκόπου Σιδύμων, Γεωργίε ἐπισκόπου * Ουνιανδου, Κωνσταντίνε ἐπισκόπου Καμβήνων, Σταυρακίε ἐπισκόπου Ζηνωνοπόλεως, Λεοντίε ἐπισκόπου Λιμύρων, Στεφανίε ἐπισκόπου Καυνίων, Κωνσταντίνε ἐπισκόπου τῶν Τλων, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κόμβων, Πέτρου διακόνου καὶ τοποτηρητῆ Ορικανδων, Ιωαννε διακόνου καὶ τοποτηρητῆ Φασηλιδος, Θεοφυλάκτε διακόνου & τοποτηρητῆ Καρίας, Γρηγορείε ἐπισκόπου Κιβύρης, Βασιλείου ἐπισκόπου Ταβέων, Δωροθέε ἐπισκόπου Νεαπόλεως, Κωνσταντίνε ἐπισκόπου Αλαβανδων, Γρηγορείου ἐπισκόπου Ηρακλείας, Δαβὶδ ἐπισκόπου Ιασσοῦ, Γρηγορείου ἐπισκόπου * Μυλάβων, Σεργίε ἐπισκόπου Βεγυλίων, Ιωαννε ἐπισκόπου Μίνδου, Σταυρακίου ἐπισκόπου Σταδίας, Γρηγορείου ἐπισκόπου Στρατονικείας, Ανθίμου ἐπισκόπου Υλαρείμων, Θεοφυλάκτου τοποτηρητῆ Αμυζόνος, Νικήτα τοποτηρητῆ Αλικαρνασσοῦ, Μαυρεινῦ τοποτηρητῆ Κε-

* Ουνιάδου,

* Γωργίου

* Ir. Μυλάσων,

ANNO CHRISTI 787.

ραμῶν, Θεοδοσίου ἐπισκόπου Χώνων, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Χαιρετόπων, Πανταλέοντος ἐπισκόπου Οὐελεντίας, Γεωργίου ἐπισκόπου Πέλτων, Χριστοφόρου ἐπισκόπου Ἀθανασοῦ, Λέοντος ἐπισκόπου Εὐμενείας, Παύλου ἐπισκόπου Ἀκμωνείας, Γρηγορίου ἐπισκόπου Τιμηνουθήρων, Λέοντος ἐπισκόπου Τραϊανουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Ἀλέους, Νικηφόρου ἐπισκόπου Λουνδῶν, Γεωργίου ἐπισκόπου Ἀππίας, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Εὐκαρπίας, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως, Νικήτα ἐπισκόπου Ναικωλείας, Χριστοφόρου ἐπισκόπου Προβυασοῦ, Νικολάου ἐπισκόπου Φυτείας, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κιννα βώρου, Νικήτα ἐπισκόπου Αὐγουστουπόλεως, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κοτυαείου, Γεωργίου ἐπισκόπου Μηδιαΐτ, Θεοφυλάκτου οἰκονόμου & τοποτηρητοῦ Ὕψου, Στεφάνου ἐκλεκτοῦ Ὁτρεων, Ἰωάννου ἐκλεκτοῦ Ἑκτορείου, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου * Ἀμβλαδῶν, Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Πέρτων, Σισιννίου ἐπισκόπου τῆς Φιλομηλίου, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Παππαῶν, Θεοδοσίου ἐπισκόπου * Σαγαλλάου, Σισιννίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κοναίνης, Νικηφόρου ἐπισκόπου Ἀδάδων, Πέτρου ἐπισκόπου Τυασοῦ, Λέοντος ἐπισκόπου Βαρῆς, Πέτρου ἐπισκόπου Σελευκείας τῆς Πισιδίας, Λέοντος οἰκονόμου καὶ τοποτηρητοῦ Σωζοπόλεως, Μαριανοῦ ἐπισκόπου Μαγνήτων, Παύλου ἐπισκόπου Ἀτταλίας, Νικηφόρου ἐπισκόπου Φλογίνων, * Λεοντίου ἐπισκόπου Ἀνδίδων, Λέοντος ἐπισκόπου Σιβύλλων, Μανζώνος ἐπισκόπου Πρακανῶν, Θεοδώρου ἐπισκόπου Γερμανικοπόλεως, Εὐσταθίου ἐπισκόπου

ramẽsium, Theodosio episcopo Chonensium, Michaele episcopo Chæretopensium, Pantoleone episcopo Velentiæ, Georgio episcopo Peltensium, Christophoro episcopo Atanasi, Leone episcopo Eumeniæ, Paulo episcopo Acmoniæ, Gregorio episcopo Timenutherensium, Leone episcopo Traianopoleos, Leone episcopo Aleus, Nicephoro episcopo Lundensium, Georgio episcopo Appiæ, Constantino episcopo Eucarpiæ, Michaele episcopo Hierapoleos, Niceta episcopo Nacoliæ, Christophoro episcopo Promissi, Nicolao episcopo Phytiæ, Theophylacto episcopo Cinnabori, Niceta episcopo Augustopoleos, Constantino episcopo Cottyaii, Georgio episcopo Mediæi, Theophylacto œconomo & vicario Hypsi, Stephano electo Hotrensium, Ioanne electo Hectorii, Constantino episcopo * Ambladensium, Epiphanio episcopo Pertensium, Sisinnio episcopo Philomelii, Michaele episcopo Pappensiũ, Theodosio episcopo * Sagallai, Sisinnio episcopo Apamiæ Ciboti, Constantino episcopo Conanæ, Nicephoro episcopo Adadensium, Petro episcopo Tyasi, Leone episcopo Baræ, Petro episcopo Seleuciæ Pisidiæ, * Leone vicedomino & vicario Sozopoleos, Mariano episcopo Magydensiũ, Paulo episcopo Attaliæ, Nicephoro episcopo Floggensiũ, * Leone episcopo Andidensium, Leone episcopo Sibyllensiũ, Manzone episcopo Pracanẽsiũ, Theodoro episcopo Germanicopoleos, Eustathio episcopo

* Ambladensium,
* Sagallaffi,
* Leontio
* Leontio

Cylindereos, Sisinnio episcopo Sycæ, Zacharia episcopo Cardabudensium, Sisinnio episcopo Musbadensium, Eustathio episcopo Lamensium, Theophylacto episcopo Zenupoleos, Constantino episcopo Dalisandi, Anastasio episcopo Lauzendensium, Macario episcopo Arcandorum.

Sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimæ magnæ ecclesiæ quæ cognominatur Sophia, præsentibus & audientibus glorioſissimis & magnificentissimis principibus, id est, Petrona laudatissimo exconsule, patricio & comite Deo conseruandi imperialis * officii, & Ioanne imperiali ostiario & logotheta imperialis logothesii, & reuerendissimis archimandritis, hegumenis & monachis, propositis sanctis & intemeratis Dei euangeliis.

* Gr. obsequii,

Reuerendissimi episcopi Siciliæ insulæ dixerunt: Dignum ducimus, & per omnia huic sanctæ & vniuersali Synodo conueniens esse perspicimus, vt ad exquirendorum inchoationem capitulorum sanctissimus & summus ac eximius pastor & præsul regiæ Constantinopoleos nouæ Romæ procemium faciat, & ostium verbo aperiat, & quæ congrua sunt, vociferando pronuntiet.

Sancta Synodus dixit: Fiat secundum postulationem sanctissimorum episcoporum.

Tarasius sanctissimus & beatissimus patriarcha Constantinopoleos dixit: Opportunum est nunc dicere propheticam illam vocem, quã sæpe audiuimus

* Βελενδέρεως, Σισιννίου ἐπισκόπου Συκῆς, Ζαχαείου ἐπισκόπου Καρδαβουώδων, Σισιννίου ἐπισκόπου Μισβάδων, Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λάμων, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Ζηνουπόλεως, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ, Ἀναστασίου ἐπισκόπου Λαυζανδῶν, Μακαρείου ἐπισκόπου Ἀρκανδῶν. ANNO CHRISTI 787. *Καλλιδρους

Καθεζόντων τε περὶ τὸ ἱερατικὸν ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας, συμπροόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ παυσιφήμου ὑπατικίου, πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὁστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ σραπώλικοῦ λογοθεσίου, καὶ ὑπερτιμοτάτων ἀρχιμανδριτῶν, ἡγουμένων τε καὶ μοναχῶν· καὶ παρακειμένων τῶν ἁγιωτάτων καὶ ἁγίων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων.

Οἱ ὑπερτιμιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας τῆς νήσου εἶπον· Ἄξιον ἡγούμεθα καὶ πάντα πρόσφορον τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, πρὸς ἔναρξιν τῶν μελλόντων ἐκζητεῖσθαι κεφαλαίων προοιμιάσασθαι, καὶ θύραν τοῦ λόγων ἀνοῖξαι τὸν προκαθεζόμενον τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον, καὶ πρωταρχοντα προσφωνῆσαι τὰ εἰκότα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος καὶ μακαριώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· εὔκαιρον νῦν ἐστιν εἰπεῖν τὴν προφητικὴν ἐκείνην φωνήν, ἣν πολλάκις ἠκούσαμεν διὰ τῆς

ANNO CHRISTI 787.

εὐαγγελίου κηρυττομένων· ἔσαι τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας. ὅταν γάρ τι θεὸς ποιήσῃ, πᾶσα ἐν τοῖς γεγαμμένοις ἕπεται εὐκολία· ὅτι τῷ βουλήματι αὐτοῦ ἀντέστηκεν οὐδείς. εἰ γὰρ καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀρχεκάκου ἐχθρᾶς γεγόλης, τοῦ θέλοντος ἀνασοβεῖν καὶ ταράττειν τὴν ἁγίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν, τῷ πρώτῳ χρόνῳ κατὰ τὰς καλάνδας τοῦ Αὐγούστου μηνὸς ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, γεγαθημένων ἡμῶν ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῆς σαλπίγγων τοῦ πνεύματος, ἁγίων καὶ παυσόφημων ἀποστόλων, ἐκινήθη πολυάνδρου ὄχλος θυμοῦ καὶ πικρίας γέμων, χεῖρας ἡμῶν ἐπιβαλεῖν· ἐξ οὗ χρεὼ θεοῦ ἐρρύσθημεν, ἔχοντες εἰς συμμαχίαν καὶ τινας θεαρέστους ἐπισκόπους, ὧν τὰ ὀνόματα ἑκὼν ὑπερβήσομαι, ὡς παρὰ πάντων γινωσκόμενα· καὶ γεγὼς βραχὺ ἔδοξεν κωλύσαι τὸν λαληθῆναι καὶ βεβαιωθῆναι τὸν τῆς ἀληθείας εὐσεβῆ λόγον· ἀλλ' οὖν ὁ παρὰ τοῦ θεοῦ ὁδηγούμενοι γεγόνασι βασιλεῖς, ὡς ὄντες τῆς μὲν ὀρθοδοξίας ὑπέρμαχοι, τῆς δὲ κακοδοξίας ἀπήμαχοι, ὑπνον ἔδωκαν, οὐδὲ δώσουσιν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς βλεφάροις νυσταγμόν, ἕως ἂν τὸ σκήνωμα τοῦ θεοῦ, ἤτοι τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἰς ἓν ἀποκαταστήσωσιν, καὶ εἰρηνικὴν δίαιταν ταύτῃ παράσχωσιν. διὸ βουλῇ τε καὶ εὐδοκίᾳ τοῦ θεοῦ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνήγαγον ἡμᾶς. ἀλλὰ τὰς ὑπὲρ τούτων τὴν ἀγαθῶν ἀμοιβὰς λήψονται παρὰ τοῦ πάντας πολλαπλασίως ἀντιμείζειν δυναμένου Χριστοῦ τοῦ παμβασιλέως ἡμῶν. ἡμεῖς οὖν, ἱεροὶ ἄνδρες, αὐτὸν ἀρωγὸν ἐπικαλεσάμενοι, καὶ τὸν φόβον

per euangelium prædicari: *Erunt praua in directa, & aspera in vias planas.* Quãdo enim Deus facit aliquid, omnis in his quæ aguntur, facilitas sequitur, quoniam voluntati eius resistit nullus. Nam etsi ex antiqui hostis immissione, qui vult concitare super sanctam ecclesiam catholicam, præterito anno Kalendis Augusti in Deo conseruata regia vrbe præsidentibus nobis in venerabili templo tubarum spiritus, sanctorum videlicet & laudabilissimorum apostolorum, commota est multorum turba virorum furore ac amaritudine plena, vt in nos manus iniiceret; ex qua manu diuina erepti sumus, habentes in auxilium quosdam episcopos, qui facile numerari possunt, quorum nomina voluntarie præterimus, quoniam omnibus nota sunt: & ad modicum visi sunt prohibuisse loqui, & confirmare pium veritatis sermonem. Sed mitissimi imperatores nostri diuinitus acti, cum essent orthodoxiæ propugnatores, & sinistræ opinionis oblu-ctatores, non dederunt somnum oculis suis, & palpebris suis dormitationem, donec tabernaculum Dei, id est, ecclesiam eius in vnum restituerent, & pacificum hanc habitaculum redderent. Quapropter consilio & voluntate Dei rursus in idipsum congregauerunt nos. Verum pro his bonas recipient vicissitudines a Christo omnium nostrum imperatore, qui ad has multipliciter remetiendum potentissimus est. Nos ergo, sacrati viri, adiutorem illum inuocantes, & in pectore nostro ti-

Luc. 3. Esa. 40.

morem eius habentes, futurumque iudicium in mente recipientes, accingamur lumbos mentis noſtræ in veritate, & vigilantes in omnibus ſecundum Apoſtolum, æquilibraminis iudicium iudicemus; & omnem vocum nouitatem, ambitum atque ſuperfluitatem tamquam puro tritico ſuperſeminata zizania, ſine omni dilatione radicitus euellamus, vtpote veritati obuiantia, & eccleſiæ repugnantia. Quæ enim in ea tradita ſunt, non ſunt eſt & non, ſed eſt exiſtunt in veritate, & permanent incorrupta & immutilata in ſempiterna ſæcula. Sine mendacio quippe eſt qui repromiſit dicens: *Portæ inferi non præualebunt aduerſus eam*. & ſi certificati * fuerimus quod placabile ſit in conſpectu Dei, conueniant qui in præterito anno reſtitere veritati. Si quis eſt in illis ſermo vel contradictionis vel etiam ratiocinationis, dicant. Ita namque omnis examinatio manifeſta fiet.

2. Cor. 1.

Matth. 16.

* ſumus

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ Cypri dixit: Si videtur huic ſanctæ & vniuerſali Synodo, ſecundum quæ dicta ſunt a ſanctiſſimo & beatiſſimo patriarcha Taraſio, ingrediantur ſanctiſſimi epiſcopi qui in hac criminati ſunt parte, in conſpectu huius ſanctæ & vniuerſalis Synodi.

Sancta Synodus dixit: Ingrediantur. & ingreſſi ſunt epiſcopi qui prædicti ſunt. Cumque ingreſſi fuiſſent, glorioſiſſimi principes dixerunt: Domini noſtri benigni honorabilem & adorandam ſacram iuſſerunt mittere ad omnem ſacratam Synodum veſtram. Et audite.

ANNO CHRISTI 787.

ἀῳξ ἐνστερνισάμενοι, πίῳ τε μέλλουσαν κρίσιν ἐν νῷ λαμβάνοντες, ἀναζωσώμεθα τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ἡμῶν ἐν ἀληθείᾳ, & νήφοντες ἐν πᾶσιν ὀρθοζωλικῶς, τὸ ἰσόῤῥοπον κρίνωμεν· ἵνα πᾶσαν καινοφωνίαν, ὕφεσίν τε καὶ πλεονασμὸν, ὡς ζιζάνια τῷ καθαρῷ σίτῳ ἐπισπαρέντα, ἀναβολῆς πάσης ἐκτὸς ἐκριζώμεν, ὡς τῆς ἀληθείας ἀντίδετα, καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀντίμαχα. τὰ γὰρ ἐν αὐτῇ παραδοθέντα ἐκ εἰσὶ ναὶ καὶ οὐ, ἀλλὰ ναί εἰσιν ἐν ἀληθείᾳ, & μένουσιν ἀῤῥαγῆ καὶ ἀκράδαντα εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. ἀψευδὴς γάρ ἐστιν ὁ ἐπαγγειλάμενος· πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ εἰ πληροφορούμεθα ἐρεσὸν εἶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, ἀρα γλυκάνωσιν οἱ κῆ τῇ πίστει χρόνον αὐτὰ παραβάντες τῇ ἀληθείᾳ· καὶ εἴτις ἐστὶν αὐτοῖς λόγος εἴτε αἰτιολογίας, ἢ & ἀπολογίας, λαλείτωσαν. οὕτω γὰρ πᾶσα ἐξέτασις φανερὰ γενήσεται.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντείας τῆς Κυπρίων νήσου εἶπεν· εἰ δοκεῖ ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ & οἰκουμενικῇ συνόδῳ, κῆ τὰ λαληθέντα ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου & μακαριωτάτου πατριάρχου Ταρασίου, εἰσελθέτωσαν οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι, οἱ ἐν τούτῳ τῷ μέρει ἐκληθέντες, ἐνώπιον τῆς ἁγίας ταύτης & οἰκουμενικῆς συνόδου.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· εἰσελθέτωσαν. καὶ εἰσῆλθον οἱ προειρημένοι ἐπίσκοποι. καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· οἱ δεσπόται ἡμῶν οἱ ἀγαθοὶ τιμίαν σέκραν κῆ προσκυνουμένην ἐκέλευσαν ὑποστεῖλαι πρὸς πᾶσαν τὴν ἱερὰν ὑμῶν σύνοδον· κῆ ἀκούσατε.

Ἡ ἁγία

ANNO CHRISTI 787.

Η ἁγία συνοδος εἶπε· στερεώσοι ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν. καὶ ἀναλαβὼν ὑπὸ χεῖρας ὁ ἐνδοξότατος ἀσηκρῆτις Λεόντιος τὴν αὐτὴν εὐσεβῆ σάκραν ἀνέγνω.

Σάκρα. Κωνσταντῖνος καὶ Εἰρήνη πιστοὶ βασιλεῖς Ρωμαίων, τοῖς εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι θεοῦ, καὶ κελεύσει τῆς ἡμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας συναθροισθεῖσιν ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις ἐν τῇ κτ Νικαέων συνόδῳ.

Η ὄντως κτ φύσιν τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς σοφία ὁ κύριος ἡμῶν Ιησοῦς Χριστὸς, ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν, διὰ τῆς ἐν σαρκὶ θεοπάτης αὐτοῦ καὶ μεγάλης οἰκονομίας ἀποσήσας ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, τὴν ἡμετέραν διεζωσάμενος ἐπανούρησε φύσιν συνεργίᾳ τοῦ συμφυοῦς αὐτοῦ πνεύματος· καὶ θεῖος ἀρχιερεὺς γενόμενος, ταύτης ὑμᾶς ἠξίωσε τῆς θεοσηρείας, ὦ ἱεροὶ ἄνδρες. αὐτὸς οὖν ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ὁ τὸ πεπλανημένον θρέμμα ἐπὶ τῶν ὤμων βαστάσας, καὶ ἐκπεσόντα διὰ θρόπον τῆς ἰδίας πόιμνης συνκαταμίξας, ταῖς ἀγγελικαῖς καὶ λειτουργικαῖς αὐτοῦ δυνάμεσι, κατήλλαξεν ἡμᾶς ἐν ἑαυτῷ, τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, εἰρηναίαν διαγωγὴν ἡμῖν χαρισάμενος. διὸ καὶ εὐαγγελικῶς πᾶσι κηρύττων ἔλεγε· μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ, ὅτι υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. ταύτης οὖν τῆς μακαριότητος τῆς χαριζομένης ἡμῖν τὴν εὐγένειαν τῆς υἱοθεσίας, ἐντὸς γενέσθαι προαιρουμένη ἡ ἡμετέρα εὐσεβὴς βασιλεία, πρὸς εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν πᾶσαν τὴν Ρωμαϊκὴν ἡμῶν πολιτείαν διευθύνειν σπεύδομεν. ἐξαιρέτως δὲ τῆς τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν εὐταξίας φροντίζειν

Sancta Synodus dixit: Confirmet Deus imperium bonorum dominorum noſtrorum. & delatam in manibus glorioſiſſimus a ſecretis Leontius eamdem piam ſacram legit.

Sacra. Conſtantinus & Irene fideles imperatores Romanorum, ſanctiſſimis epiſcopis, qui in voluntate & gratia Dei, & iuſſione pii imperii noſtri conuenerunt in Nicæna Synodo.

Sapientia, quæ vere Dei & Patris eſt per naturam, Dominus videlicet Ieſus Chriſtus verus Deus noſter per diuinam ſuam & magnam carnis diſpenſationem remouens nos ab errore idolorum, noſtram aſſumpſit, & cooperatione connaturalis ſui ſpiritus renouauit naturam: & primus pontifex factus, hac vos appellatione dignos effecit, o ſacri viri. Ipſe igitur paſtor bonus, qui ouem, quæ errauerat, ſuper humeros portauit, hominem qui ciderat, proprio gregi, angelicis videlicet & adminiſtratoriis virtutibus ſuis conſocians, reconciliauit nos in ſemetipſo; medioque maceriæ ſublato pariete, ſoluit inimicitiam in carne ſua, pacificam nobis conuerſationem condonans. Propter quod euangelice omnibus prædicans edicebat: *Beati pacifici, quoniam ipſi filii Dei vocabuntur.* Ergo intra hanc beatitudinem, quæ nobis nobilitatem adoptionis filiorum donauit, inueniri pium imperium noſtrum volens, ad pacem & concordiam omnem Romanam rempublicam noſtram dirigere feſtinat. Præcipue autem ſanctarum Dei eccleſiarum boni ordinis

Matth. 5.

ANNO CHRISTI 787.

solicitudinem sumere cupit, atque sacerdotum mercari semper vnitatem procurat, orientis, septemtrionis, occidentis & meridiei: & præsules adsunt, Deo volente, per vicarios suos vna cum reciprocis rescriptis ad synodicas literas quæ missæ sunt a sanctissimo patriarcha. Ista enim antiquitus lex synodica catholicæ ecclesiæ, quæ a finibus vsque ad fines suscepit euangelium. Igitur beneplacito & nutu eius congregauimus vos sanctos sacerdotes ipsius, qui disponitis testamentum eius super incruenta sacrificia, vt diffinitionibus Synodorum quæ recte dogmatizauerunt, iudicium vestrum simile fiat, & cunctis splendor spiritus illucescat: *Nemo enim accendens lucernam, ponit eam sub modio,* secundum Domini vocem, *sed super candelabrum, vt luceat omnibus qui in domo sunt.* Sic enim & legis lationes, quæ olim a patribus nostris pie traditæ sunt nobis, sequemini, & sanctæ Dei ecclesiæ in pacifico ordine permanebunt. Adeo quippe confligimus pro veritate, & ad pietatem contendimus, & ecclesiastico ordini consulimus, antiquam legis lationem confirmare volentes, vt & militaribus consiliis detenti, & reipublicæ curis vacantes, primum opus habeamus pacifera obseruantiam ecclesiæ catholicæ, & in secundo hoc ponentes, ad sacratissimam vestram non fatigemur Synodum congregandam; dantes vnicuiq; licentiam, vt sine omni subtractione loquatur quæ sibi visa fuerint, vt distincta examinatio fiat,

Matth. 5.

βουλόμθα, καὶ τὴν τῶν ἱερέων ἕνωσιν διὰ παντὸς ἐμπορεύεσθαι προαιρούμεθα, ἀνατολῆς, ἄρκτου, δύσεώς τε καὶ μεσημβρίας· ὧν πάρεισι θεοῦ εὐδοκήσαντος διὰ τῶν αὐτῶν τοποτηρητῶν μετὰ καὶ αἰτησαμένων τῶν * ἀποσταλέντων συνοδικῶν γραμμάτων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου. οὗτος γὰρ ἔστιν ἀρχῆθεν νόμος συνοδικὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸ ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα διεξαμβῆναι τὸ εὐαγγέλιον. τοιγαροῦν εὐδοκίᾳ καὶ ἐπινεύσει αὐτοῦ συναγόμεθα ὑμᾶς τοὺς ὁσιωτάτους αὐτοῦ ἱερεῖς, τοὺς διαπεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίας ἀναιμάκτους, ἵνα τοῖς ὅροις τῶν ὀρθῶς δογματισάντων συνόδων ἡ κρίσις ὑμῶν ἐφάμιλλος γένηται, καὶ πᾶσιν ἡ αὐγὴ τοῦ πνεύματος καταλάμψῃ. οὐδεὶς γὰρ ἅψας λύχνον, τίθησιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ὅπως λάμψῃ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. οὕτω γὰρ καὶ ταῖς ἄνωθεν παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν εὐσεβῶς παραδοθείσαις ἡμῖν θεσμοθεσίαις ἀκολουθήσετε, καὶ αἱ ἅγιαι τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαι ἐν εἰρηναίᾳ τάξει διαμενοῦσιν. τοσοῦτον γὰρ ὑπερμαχοῦμεν τῆς ἀληθείας, καὶ πρὸς τὴν εὐσέβειαν σπουδάζομεν, καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν φρονπίζομεν κατάστασιν, τὴν ἀρχῆθεν τεθεσμοθετῆσθαι κρατῦναι θέλοντες, ὥστε καὶ στρατιωτικοῖς βουλεύμασι κατεχόμενοι, καὶ πολιτικαῖς μερίμναις ἀναχολούμενοι, πρῶτον ἔργον ἔχοντες τὴν εἰρηνικὴν διαιταν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐν δευτέρῳ ταῦτα πεθέμενοι, τὴν πανήγυριν ὑμῶν συναθροῖσαι οὐκ ἀπεκάμομεν συνοδον· διδόντες ἑκάστῳ ἄδειαν, ἵνα δίχα πάσης ὑποστολῆς λαλήσῃ τὰ βεβουλευμένα αὐτῷ, πρὸς τὸ ἀκριβῆ ἐξέτασιν γενέσθαι,

ANNO CHRISTI 787.

* L. τοὺς τὰ ἀποσταλέντα συνοδικὰ γράμματα

ANNO CHRISTI 787.

καὶ πλέον παῤῥησιαζόμενον τῷ Κλήθρῳ· ἵνα ⁊ ἐκποδὼν ἐλαθῇ ἡ τῆς ἐκκλησιῶν διάστασις, ⁊ ὁ τῆς εἰρήνης πᾶσιν ἡμῖν ἁρμοσθῇ σύνδεσμος. καὶ ἐπειδήπερ Γαῦλος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης μέλλων κῆ βούλησιν θείαν τὸν ἐντεῦθεν δεσμοῦ λύεσθαι, κὴ καταλιμπάνειν ταύτῃ τὴν παροικίαν, κὴ πρὸς τὴν ἐκεῖ κατοικίαν ἐνδημεῖν, μᾶλλον δὲ πρὸς τὸν δεσπότην Χριστὸν, τὴν ἐπισκοπὴν ἀπετάξατο, τὸν μοναχικὸν αἱρεπσάμενος βίον· ἡμῶν δὲ ἐρωτησάντων αὐτὸν, τίνος ἕνεκεν τοῦτο πεποίηκας; ἀπεκρίνατο ἡμῖν, ὅτι εἰ τῷ θανάτῳ καταληφθῶ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ ταύτης τῆς θεοφυλάκτου ⁊ βασιλίδος πόλεως, τὸ ἀνάθεμα ἔξω ἀπὸ πάσης τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὃ ἀπάγει εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ· διὸπ συνόδῳ τινα λέγουσι γενέσθαι ἐνταῦθα καθαιρέσασαν τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις, ἃς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία κρατεῖ ⁊ ἀσπάζεται, ⁊ πρὸς ὑπόμνησιν τῆς προσηκόντων ἀποδέχεται. τοῦτό μου τὴν ψυχὴν ταράττει· τοῦτό με εἰς ὑπόμνησιν φέρει, πῶς ἐκφύξομαι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ, διὸπ τοιούτοις ἀνδράσι συναναστράφην ⁊ συνηθροίσθην. ταῦτα καὶ ποσῶς τῆς ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων ἐλάλησε, καὶ οὕτως τοῦ βίου κατέλιπε. ταύτην οὖν τὴν ἀποφασιν ἐννοήσασα ἡ ἡμετέρα εὐσεβὴς βασιλεία φοβερὰν οὖσαν· καὶ διὰ ⁊ περὶ τούτου ἐκ πολλῶν ἀκηκοότες τὴν τοιαύτην ἀμφισβήτησιν· βουλὴν εἰς ἑαυτοὺς ἐβουλευόμεθα, τί ἄρα ὀφείλει γενέσθαι.

Καὶ ἀπεδώκαμεν τὴν βουλὴν ἡμῶν, ὅτι προσηκόντως πα-

& magis fiduciaiter veritas agatur, quatenus & ecclesiarum dissensio funditus abigatur, & pacis compago nobis omnibus coaptetur. Et quoniam Paulus sanctissimus patriarcha cum secundum diuinam voluntatem a præsentibus vinculis absoluendus, & hanc peregrinationem dimissurus, atque ad habitationem, imo vero ad ipsum Dominum Christum profecturus esset, episcopatum refutauit, vitam eligens monachorum: nobis autem interrogantibus eum, quamobrem hoc fecerit; respondit: Quia si morte præoccupatus fuero in episcopatu Deo conseruandæ regiæ vrbis, anathemá habebo a tota catholica ecclesia, quod ducit in tenebras exteriores, quæ præparatæ sunt diabolo & angelis eius: eo quod Synodum quamdam dicant hic effectam, quæ subuertat imaginales picturas, quas ecclesia catholica tenet, amplectitur, & ad commemorationem principalium suscipit. Hoc animam meam conturbat, hoc me in commonitionem adducit, quomodo effugiam iudicium Dei, pro eo quod cum huiusmodi viris conuersatus fuerim & computatus. Hæc vero etiam quibusdam glorioſissimorum principum nostrorum locutus est, & sic vita excessit. Hanc ergo terribilem sententiam considerante pio imperio nostro, quamquã & ante hoc ex multis audiuerimus huiuscemodi iurgium, consilium nobiscum consiliati sumus, quidnam deberet fieri.

Et deliberauimus in consilio nostro, quod cũ ordinatus foret

patriarcha, quæ dicta fuerant, mox perciperent finem. Accersentes ergo viros ecclesiasticorum negotiorum expertos, & Christum Deum nostrum inuocantes, & consilium cum eis facientes, quisnam dignus esset prouehi ad sacerdotii cathedrã huius Deo conseruandæ regiæ ciuitatis, & vnius consilii animique omnibus factis, in Tarasium qui nunc in pontificali præsidet dignitate, dabatur decretum. Hunc itaq; aduocantes, ea quæ dicta sunt & decreta super eo, pronuntiauimus. qui nequaquã annuere voluit, neque consensum his quæ decreta fuerant, effici postulabat. Cumque nos eum, quamobrem obedire minime pateretur, percontati fuissemus: primo quidem respondit excusans se, & super se iugum sacerdotii, dicens. Nos autem intelligentes, quod excusationem quamdam faceret proponens non obediendum, nequaquam discessimus ab eo, sed permansimus persuadere illi conantes, quod susciperet summi sacerdotii dignitatem. Ipse itaque videns instantiam nostram, causam renuntiationis annuntiabat. Quoniam video, inquit, & conspicio ecclesiam, quæ super petram, Christum scilicet Deum nostrum fundata est, scissam nunc & diruptam, & nos aliud atque aliud loquentes, & eos qui ex oriente vnius nobiscum fidei sunt, Christianos videlicet, aliter, & concordantes his eos qui ex occidente consistunt, nosque alienatos ab illis vniuersis, & per singulos dies ab omnibus anathematizatos agnosco: & quia Synodum vniuersalem posco fieri, dum vicarii

τειαρχου, τέλος τῷ λαληθέντων χρόνου. προσκαλεσάμενοι οὖν ἄνδρας τοῦ τῷ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων πεπειραμένους, χειρὸν δὲ τὸν θεὸν ἡμῶν ἐπικαλεσάμενοι, καὶ βουλὴν μετ' αὐτῶν ποιησάμενοι, τίς ἄρα ἄξιος ὄντι τῆ προχειρισθῆναι εἰς τὸν τῆς ἱερωσύνης καθέδραν ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως ἡμῶν, ὁμογνωμόνων δὲ καὶ ὁμοψύχων πάντων γενομένων, εἰς Ταράσιον τὸν νυνὶ προκαθεζόμενον ἐπὶ τῷ ἀρχιερατικῷ ἀξιώματι ἀπεδίδου ἡ ψῆφος. τοῦτον οὖν προσκαλεσάμενοι, τὰ λαληθέντα καὶ ψηφισθέντα ἐπ' αὐτῷ προσεῖπομεν. ὁ δὲ οὐδαμῶς ἐπινεύσαι ἠβουλήθη, οὐδὲ συγκατάθεσιν τοῖς ψηφισθεῖσιν ἀξίου χρεύεσθαι ἡμῶν ἐκελευσάντων αὐτὸν, ἕνεκεν τίνος ἐκ αἰτίας ἰσχυρὰ ἀκούσαι; τὰ μὲν πρῶτα ἀπεκρίνατο προφασιζόμενος ὑπὲρ αὐτὸν εἶναι τὸν ζυγὸν τῆς ἀρχιερωσύνης. ἡμεῖς δὲ νοησάμενοι, ὅτι προφασίν τινα πεποίηται μὴ προσαιρούμενος ἰσχυρὰ ἀκοῦσαι, ἐκ ἀπέστημεν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐπεμείναμεν πεῖσαι καὶ δέξασθαι αὐτὸν τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα. αὐτὸς οὖν σαφεστέρως τὸν ἔνστασιν ἡμῶν, τὸν αἰτίαν τῆς ἀναπαύσεως διήγγελλεν· ὅτι ὁρῶ καὶ βλέπω τὴν ἐπὶ τὴν πέτραν χειρὸν τὸν θεὸν ἡμῶν τεθεμελιωμένην ἐκκλησίαν αὖθις διεχομένην νῦν καὶ διερρηγμένην, καὶ ἡμᾶς ἄλλοτε ἄλλως λαλοῦντας, καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ὁμοπίστους ἡμῶν χειστιανοὺς ἑτέρως, καὶ συμφωνοῦντας αὐτοῖς τοὺς τῆς δύσεως, καὶ ἀλλοξιωμένους ἡμᾶς ἐκείνων ἁπάντων, καὶ καθ' ἑκάστην τοὺς πάντων ἀναθεματιζομένους· καὶ ὅτι σύνοδον οἰκουμενικὴν αἰτοῦμαι γνήσιας, τοποτηρητῶν ὁριζομένων

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

νων ἔκ τε τῦ πάπα Ρώμης, & τῦ τ' ἀνατολῆς ἀρχιερέων. ταῦτα ἐνωλισάμβροι ἡμεῖς κ' τὸ πρόσωπον τῦ τότε πρόντων ἐνταῦθα ἱερέων, καὶ τῦ ἐνδοξοτάτων ἡμῶν ἀρχόντων, & παντὸς τῦ φιλοχρίστου ἡμῶν λαοῦ, ἠγάγομεν ἄνδρα ἐξηγούμενον· & ὅπερ πρόσωπα αὐτῶν, εἶπε ἡμῖν ἀπελογήσατο, & αὐτὸς ἀπεφθέγξατο. αὐτοὶ δὲ πάντες ἀκηκοότες ἀσμένως ἐδέξαντο, αἰτησάμβροι τὸν ἡμέτερον εἰρηνοποιὸν καὶ θεσεβῆ βασιλείαν τῦ γενέσθαι οἰκουμενικὴν σύνοδον. ταύτῃ οὖν τῇ αἰτήσει ἐπενεύσαμεν, πάλιν δὲ εἰπεῖν, τὸν θεὸν δοξάσαντος κ' ἡμᾶς ὁδηγήσαντος, σωθῆναι ὑμᾶς. καὶ ἐπειδήπερ ἀπὸ πάσης τῆς οἰκουμένης ὁ θεὸς συνήγαγεν ὑμᾶς, βουλὴν τὴν οἰκείαν σῆσαι θέλων, * ἤδη προκειμένων τῶν ἁγίων εὐαγγελίων, καὶ νοητῶς βοώντων· δικαίως κρίνατε· ἦτε * ἐρασταὶ τῆς εὐσεβείας ἀγωνίσασθαι, & πᾶσαν καινοφωνίαν καὶ νεοφανῆ εἰσήγησιν ἐκτεμεῖν προθυμήθητε· καὶ καθὰ Πέτρος ὁ πρωτοκορυφαῖος τῆς ἀποστολικῆς ὁμηγύρεως τὸν ἀνδραποδώδη ἀποκόπτει παράξας, τὸ τῆς Ιουδαϊκῆς ἀκροάσεως ἀβεβαιότητος τῇ μαχαίρᾳ ἀφείλετο, οὕτω πείνατε τὸν ἀξύνετον τῦ πνεύματος, καὶ πᾶν δένδρον ποιοῦν καρπὸν ἐριθείας καὶ διχονοίας καὶ ἐπισάκτου καινοτομίας, ἢ ταῖς διδασκαλικαῖς ὑμῶν φωναῖς μεταφυτεύσατε, ἢ κανονικαῖς ἐπιμήσεσι συγκόψατε, καὶ εἰς τὸ πῦρ τῆς μελλούσης γεέννης παραπέμψατε· ἵνα ὁλόκληρον τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα ἁρμολογούμβρον & συμβιβαζόμβρον, & τῇ πατρικῇ παραδόσει κραταιούμβρον ἡ εἰρήνη τ' πνεύματος διαφυλάξῃ, καὶ ἡ τ' ὅλης Ρωμαϊκῆς ἡμῶν πολιτείας κατάστασις συν-

tam a papa Romano, quam ab orientis principibus sacerdotũ inueniuntur. Hæc nos innotescentes in præsentia sacerdotum & glorioſissimorum principum noſtrorum, & totius Chriſto amabilis populi noſtri, qui tunc hic aderant, virum eduximus, & in præsentia eorum quidquid nobis reſponderat, & ipſis affatus eſt. at vero vniuerſi illi hæc audientes libenter acceperunt, poſtulantes pacificum & pium imperium noſtrum, vt fieret vniuerſalis Synodus. Ergo huic petitioni annuimus, Deo vos, vt veritatem dicamus, congregare volente, & nos ad id dirigente. Igitur quoniam a toto terrarũ orbe collegit vos Deus, conſilium ſuum ſtatuere volens; ecce propoſitis ſanctis euangeliis, & intelligibiliter clamantibus: *Iuſte iudicate:* ſtate ſtabiles pietatis propugnatores, & omnem nouitatem vocum, & nouiter apparentem ſeditionem recidere procurate, quemadmodum & Petrus primus princeps collegii apoſtolici, qui ſeruilis deceptionis amentia percuſſa, Iudaicæ auditionis ſenſum gladio abſtulit. Extendite ſecurim ſpiritus, & omnem arborem germinantem fructum contentionis & diſſenſionis ac introductæ nouitatis, aut magiſterialibus vocibus tranſplantate, aut canonicis increpationibus concidite, & in ignem futurę gehennę tranſmittite: vt integrum eccleſiæ corpus compactum & conueniens, atque paterna traditione corroboratũ pax ſpiritus cuſtodiat, & totius Romanæ reipublicæ noſtræ conſtitutio ſimul tranquilla

Ioan. 5.

Ioan. 18.

* ἰδοὺ

* ἔλ. παγίως

cum fidei tranquillitate consistat. Literas autem suscepimus missas ab Hadriano sanctissimo papa senioris Romæ per vicarios ipsius, Petrum scilicet primum presbyterum, & Petrum Deo amabilem presbyterum & hegumenum, qui & vobiscum sedere videntur: & iubemus secundum ius synodicum in audientiam omnium recitari. Et cum debito silentio his auditis vna cum apicibus in duobus quaternionibus a summis sacerdotibus, & sacerdotibus orientalis diœceseos destinatis, per Ioannem reuerendissimum monachum & dudum syncellum patriarchalis Antiochiæ sedis, & Thomam presbyterum & hegumenum; qui & ipsi ecce vobiscum adsunt: per ipsos cognoscetis, qualis sit ecclesiæ catholicæ sensus.

Sancta Synodus dixit: Conseruet Deus imperium ipsorum. longos faciat Deus annos eorum. per amplius gaudere concedat illos.

Et adductus est Basilius Ancyræ, & Theodorus Myrorũ, & Theodosius Ammorii: & stantibus eis in medio sanctæ Synodi, Basilius episcopus Ancyræ dixit: Quantum erat ad potentiam meam, domini, quæsiui causam, & omni satisfactione accepta, accessi ad catholicam ecclesiam ego nouissimus seruus vester. Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Gloria Deo, qui vult omnes saluari, & ad agnitionem veritatis venire.

1. Tim. 2.

Basilius episcopus Ancyræ ex libello ita legit. Legislatio

γαλλιάσῃ τῇ γαλλιάσει τῆς πίστεως. χρήμματα οὖν ἐδεξάμεθα ἀποσταλέντα παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης διὰ τῶν αὐτοῦ τοποτηρητῶν, Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ Πέτρου τοῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου, τῶν καὶ σωεδρευόντων ὑμῖν· καὶ κελεύομεν καὶ τὸν συνοδικὸν θεσμὸν εἰς ἐπήκοον πάντων ἀναγνωσθῆναι. καὶ μετὰ τῆς δεούσης σιγῆς τούτων ἀκούοντες μετὰ καὶ τῶν ἀποσταλεισῶν κεραιῶν ἐν δυσὶ τετραδίοις παρὰ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, διὰ Ἰωάννου τοῦ ὁσιωτάτου μοναχοῦ καὶ συγκέλλου γενομένου τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας, καὶ Θωμᾶ πρεσβυτέρου καὶ ἡγουμένου, ἤδη καὶ αὐτῶν συμπαρόντων ὑμῖν· δι' αὐτῶν γνώσεσθε, ὁποῖόν ἐστι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸ φρόνημα.

Τούτων ἀναγνωσθέντων ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· Φυλάξει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν αὐτῶν. μακρωνεῖ ὁ θεὸς τοὺς χρόνους αὐτῶν. ἔτι πλεῖον ὁ θεὸς χαροποιήσαι αὐτούς.

Τούτων οὕτω πραχθέντων, προῆλθε Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας, καὶ Θεόδωρος ὁ Μύρων, καὶ Θεοδόσιος ὁ τοῦ Ἀμμορίου. καὶ στάντων αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἁγίας συνόδου, Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· ὅσον ἐπὶ ἐμοὶ εἰς δυνάμιν μου, δεσπόται, ἐξήτασα τὴν ὑπόθεσιν, καὶ πᾶσαν πληροφορίαν δεξάμενος, προσῆλθον τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐγὼ ὁ ἔσχατος ὑμῶν δοῦλος. Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· δόξα τῷ θεῷ τῷ θέλοντι πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας ἀπὸ λιβέλλου ἀνέγνω οὕτως· θεσμοθεσία

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

ἔστιν ἐκκλησιαστικὴ κανονικῶς παραδεδομένη ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἔκ τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ διδασκάλων, ἀλλά γε καὶ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑξ συνόδων, καὶ τῶν τοπικῶν ὀρθοδόξως διαθεμένων συνόδων, ὥστε τοὺς ἀπὸ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν ἐπιστρέφοντας πρὸς τὴν ὀρθοδοξον ὁμολογίαν καὶ παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἐγγράφως τὴν οἰκείαν ἐξαρνεῖσθαι αἵρεσιν, καὶ τὴν ὀρθοδοξον ὁμολογεῖν πίστιν. ὅθεν καὶ ἐγὼ Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας τῆς πόλεως, προαιρούμενος ἑνωθῆναι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, Ἀδριανῷ τε τῷ ἁγιωτάτῳ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ Ταρασίῳ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ, τοῖς τε ἁγιωτάτοις ἀποστολικοῖς θρόνοις, λέγω δὲ Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσι τοῖς ὀρθοδόξοις ἀρχιερεῦσί τε καὶ ἱερεῦσι, ταύτην τὴν παροῦσαν ἐγγραφόν μου ὁμολογίαν ποιοῦμαι, καὶ προσάγω ὑμῖν τοῖς ἐξ ἀποστολικῆς αὐθεντίας λαβοῦσι τὴν ἐξουσίαν. ἐν ταυτῷ δὲ καὶ συγγνώμην ἐξαιτοῦμαι παρὰ τῆς θεοσυλλέκτου ὑμῶν μακαριότητος ὑπὲρ ταύτης μου τῆς βραδυτῆτος. δέον γὰρ ἦν μὴ ὑστερηκέναι με πρὸς τὴν τῆς ὀρθοδοξίας ὁμολογίαν· ἀλλὰ τῆς ἄκρας μου ἀμαθίας καὶ νωθρείας καὶ ἠμελημένης διανοίας ὅτι τοῦτο. ὅθεν καὶ μᾶλλον αὐτῷ τῷ μακαριότητι ὑμῶν ἐξαιτῆσαι καὶ παρὰ θεοῦ συγχώρησιν μοι παρακαθῆσαι.

Πιστεύω οὖν καὶ ὁμολογῶ εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ, καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸν κύριον

est ecclesiastica canonice tradita desursum ab initio tam a sanctis apostolis, quam a successoribus eorum, sanctis videlicet patribus nostris atque magistris; sed & sanctis & vniuersalibus sex Synodis, seu localibus Conciliis quæ orthodoxe collecta sunt, vt ab hæresi quacumque ad orthodoxam confessionem & traditionem catholicæ ecclesiæ conuersi, in scriptis suam abnegent hæresim, & fidem confiteantur orthodoxam. Vnde & ego Basilius episcopus ciuitatis Ancyræ proponens vniri catholicæ ecclesiæ, Hadrianoque sanctissimo papæ, & Tarasio beatissimo patriarchæ, seu sanctissimis & apostolicis thronis Alexandriæ, sed & Antiochiæ & sanctæ ciuitatis, nec non omnibus orthodoxis pontificibus & sacerdotibus, præsentem hanc confessionem meam facio in scriptis, & offero vobis, qui ex apostolica auctoritate potestatem sumpsistis. In hoc ipso etiam veniam expeto a diuinitus collecta beatitudine vestra, pro hac tarditate mea. Oportebat enim vt non orthodoxa confessione fraudarer: sed summæ indisciplinationis meæ, & segnis ac negligentis mentis est hoc. Vnde magis postulo a beatitudine vestra, vt & petatis a Deo indulgentiam mihi concedi.

Credo igitur & confiteor in vnum Deum Patrem omnipotentem, & in vnum Dominum Iesum Christum filium eius vnigenitum, & in Spiritum sanctum Dominum &

ANNO CHRISTI 787.

viuificantem; Trinitatem consubstantialem & considentem, in vna deitate, potentia & potestate adorandam & glorificandam. Confiteor etiam omnia quæ sunt dispensationis vnius sanctæ Trinitatis, Domini videlicet & Dei nostri Iesu Christi, quemadmodum sanctæ & vniuersales sex Synodi tradiderunt. & vniuersum hæreticum sine ianua os abiiciens anathematizo, iuxta quod anathematizauerunt & ipsæ: expetens etiam & intercessiones intemeratæ dominæ nostræ sanctæ Dei genitricis Mariæ, sanctarumque & cælestium virtutum, & omnium omnino sanctorum; atque sancta & preciosa* lipsana eorum cum omni honore suscipiens saluto, & honorabiliter veneror, fidem habens illorum particeps fieri sanctimoniæ. Similiter & venerabiles imagines tam dispensationis Domini nostri Iesu Christi, secundum quod homo factus est propter salutem nostram, & intemeratæ dominæ nostræ sanctæ Dei genitricis, * atque sanctorum apostolorum, prophetarum, martyrum, & omnium simul sanctorum, salutans pariter & amplectens, atque adorationem quæ pertinet ad honorem, impendens; proiiciens nihilo minus & anathematizans ex tota anima & tota mente Synodum, quæ ex stoliditate & dementia congregata, & septima Synodus nominata est; ab his vero qui recte sapiunt, pseudosyllogos legaliter & regulariter appellatur, tamquam quæ totius veritatis & pietatis sit aliena, & contra diuinitus traditam ecclesiasticam legislationem audacter & temere, quin potius καὶ

* i. reliquias.

* Gr. ad & dei formium angelorum,

ζωοποιὸν· τελάδα ὁμοούσιον καὶ ὁμοθρόνον, ἐν μιᾷ θεότητι καὶ δυνάμει καὶ ἐξουσίᾳ προσκυνουμένην τε καὶ δοξαζομένην. ὁμολογῶ καὶ πάντα τὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος, κυρίου δὲ καὶ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ συνόδοι παραδέδωκαν. καὶ πᾶσαν αἱρετικὴν ἀθυροστομίαν ἀποβαλλόμενος ἀναθεματίζω, καθὼς καὶ αὐταὶ ἀνεθεμάτισαν· ἐξαιτούμενος καὶ τὰς πρεσβείας τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς ἁγίας, τῶν τε ἁγίων καὶ ἐπουρανίων δυνάμεων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων· καὶ τὰ ἅγια καὶ τίμια λείψανα αὐτῶν μὴ πάσης τιμῆς ἀποδεχόμενον ἀσπάζομαι, καὶ τιμητικῶς προσκυνῶ, πίστιν ἔχων μετέχειν ὑπ' αὐτῶν ἁγιασμοῦ. ὡσαύτως καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας τό τε οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὸ ἀνθρωπος γέγονε διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, τῶν τε θεοειδῶν ἀγγέλων, καὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, προφητῶν, μαρτύρων τε, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ἀσπάζομαι καὶ προσπύνω, καὶ τιμὴν κατὰ τιμὴν προσκυνήσιν ἀπονέμω, ἀποβαλλόμενος καὶ ἀναθεματίζων ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ διανοίας πᾶν ἐξαίρεσις καὶ ἀπονοίας συναθροισθεῖσαν καὶ ὀνομασθεῖσαν ἑβδόμην συνόδον, παρὰ δὲ τῶν ὀρθῶς φρονούντων * ψευδοσυνόδον ἐνθέσμως καὶ κανονικῶς καλουμένην, ὡς πάσης ἀληθείας καὶ εὐσεβείας ἀλλοτρίαν, καὶ κατὰ τῆς θεοπαραδότου ἐκκλησιαστικῆς θεσμοθεσίας τολμηρῶς καὶ θρασέως, καὶ μᾶλλον καὶ

* ψευδοσύλλογον

ANNO CHRISTI 787.

καὶ ἀθέως ὑλακτήσασαν, καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας καθυβρίσασαν, καὶ προσάξασαν ταύτας ἀφαιρεθῆναι ἐκ τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν. ἧς ἐξῆρχε Θεοδόσιος ὁ ψευδώνυμος Ἐφέσου, Σισίννιος ὁ Πέργης ὁ ἐπίκλην Πασιλλᾶς, Βασίλειος Πισίδιας ὁ κακέμφατος * τρικάκκαβος· οἷς ἐματαιώθη ἀκολουθήσας ὁ ἐλεεινὸς Κωνσταντῖνος ὁ πρώην πατριάρχης. ταῦτα οὕτως ὁμολογῶ, καὶ τούτοις συγκατατίθεμαι· διὸ καὶ ἁπλότητι καρδίας καὶ ὀρθῇ γνώμῃ, μαρτυροῦντός μοι τοῦ θεοῦ, τοῦτ' ἀποκειμένοις ἀναθεματισμοὺς πεποίημαι ἐνταῦθα. τοῖς χριστιανοκατηγόροις, ἤγουν εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα. τοῖς λαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις, τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων, εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὡς θεοῖς ταῖς εἰκόσιν οἱ Χριστιανοὶ προσέρχονται, ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα, ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς ὑβριζομένοις καὶ ἀτιμαζομένοις τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι πλὴν τοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων, ἀνάθεμα. τοῖς ἀθετοῦσι τὰς διδασκαλίας τῶν ἁγίων πατέρων * κ' τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, προφασιζομένοις καὶ ἀναλαμβάνουσι τὰς φωνὰς τοῦ Ἀρείου, Νεστορίου, Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου, ὡς εἰ μὴ ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης ἀσφαλῶς διδαχθῶμεν, οὐχ ἑπόμεθα ταῖς διδασκαλίαις τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς

& absque Deo latrauerit, & sanctas ac venerabiles imagines cõuiciis appetierit: sed & has præceperit auferri a sanctis Dei ecclesiis. * de qua exiit Theodosius falsi nominis Ephesius, Sisinnius Pergensis cognominatus Pastillas, Basilius Pisidiæ * cacemphatus * tricaccabus; quos euanuit sectatus miser Constantinus, qui fuerat patriarcha. Hæc ita confiteor, & his assentior: & idcirco in simplicitate cordis & recta mente, Deo mihi testimonium perhibente, subiectos anathematismos facio hic. Christianorum calumniatoribus, id est, imaginum confractoribus anathema. His qui assumunt eloquia, quæ a diuina scriptura aduersus idola proferuntur, in venerabiles iconas, anathema. His qui non salutant sanctas & venerabiles imagines, anathema. His qui appellant sacras iconas simulacra, anathema. His qui dicunt, quod sicuti ad deos Christiani ad imagines accedũt, anathema. His qui communicant scienter eis qui conuiciantur & exhonorant venerabiles iconas, anathema. His qui dicunt, quod præter Christum Dominum nostrum alius nos ab idolis liberauerit, anathema. His qui spernunt magisteria sanctorum patrum & traditionem catholicæ ecclesiæ, prætendentes & assumentes voces Arii, Nestorii, Eutychetis & Dioscori, atque perhibentes, quod nisi de veteri ac nouo testamento euidenter fuerimus edocti, non sequemur doctrinas sanctorum patrum, neque sanctarum * Synodorum, atque traditionem catholi-

* τρικάκκαβος

* Gr. cui præfuit * infausti nominis * alias tricos. i. ter malus.

* ἁγίων L.

* generalium Syn.

cæ eccleſiæ, anathema. His qui dicunt, quod diabolicæ argumentationis inuentio ſit factura imaginum, & non ſanctorum patrum noſtrorum traditio, anathema. His qui præſumunt dicere, catholicam eccleſiam idola aliquando ſuſcepiſſe, anathema. Hæc quidem ita confiteor, & his aſſentior, & ex toto corde, anima & mente pronuntio. Si vero (quod abſit) ex diabolica ſummiſſione aliquo tempore voluntarie vel non voluntarie auerſus fuero ab iſtis quæ iam profeſſus ſum, anathema ſim a Patre & Filio & Spiritu ſancto, atque a catholica eccleſia, ſeu ſacro ordine penitus alienus. Conſeruabo autem ſecundum diuinos Canones tam ſanctorum apoſtolorum, quam probabilium patrum noſtrorum, memetipſum ab omni dati acceptione ſeu turpi lucro.

Taraſius ſanctiſſimus & beatiſſimus patriarcha dixit: Omne hoc ſacratum collegium Deo gloriam & gratiarum actiones rependit ſuper hac confeſſione, quam catholicæ obtuliſti eccleſiæ.

Sancta Synodus dixit: Gloria Deo, qui vnit inter ſe diſſidentia. Et adductus eſt Theodorus reuerendiſſimus epiſcopus Myrorum, & dixit: Et ego peccator & indignus, multum pertractans & ſcrutans, & quod melius eſt eligens, deprecor Deum & veſtram ſanctitatē, vt cum omnibus & ego peccator vniar ſanctæ catholicæ eccleſiæ.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: * Grata eſt Domino Ieſu Chriſto miſericordia, & ideo recipit pœnitentes.

* *Gr.* Gratū eſt D. I. C. & humanum recipere

ANNO CHRISTI 787.

ἐκκλησίας, ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰδωλά ποτε δεδέχθαι, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσι διαβολικῆς μεθοδείας ἐφεύρεμα τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν, καὶ μὴ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παράδοσιν, ἀνάθεμα. ταῦτα μὲν οὕτως ὁμολογῶ, καὶ τούτοις συγκατατίθεμαι, καὶ ἐξ ὅλης καρδίας καὶ ψυχῆς καὶ διανοίας ἀποφαίνομαι. ἐὰν δέ, ὅπερ ἀπέσω, ἐκ διαβολικῆς παραβολῆς ἐν οἱῳδήποτε χρόνῳ ἑκουσίως ἢ ἀκουσίως διαστραφῶ ἐκ τῆς ὑπ' ἐμοῦ τύπων προσωμολογημένων, ἀνάθεμα ἔσομαι ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος, καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ παντὸς ἱεραρχικοῦ τάγματος ἀλλότριος. φυλάξω δὲ κατὰ σὺν θεῖοις κανόνας τῶν τε ἁγίων ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, ἑαυτὸν ἀπὸ πάσης δωροληψίας καὶ αἰσχροκερδείας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· πᾶσα ἡ ἱεραρχικὴ ὁμήγυρις αὐτῷ τῷ θεῷ δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπει ἐπὶ ταύτῃ σου τῇ ὁμολογίᾳ, ἣν προσήγαγες τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· δόξα τῷ θεῷ τῷ ἑνώσαντι τὰ διεστῶτα. καὶ προσῆλθε Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας, καὶ εἶπε· κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἀνάξιος πολλὰ ψηλαφήσας καὶ ἐρευνήσας, καὶ τὸ κρεῖττον ἐπιλεξάμενος, δέομαι τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, ἵνα μετὰ πάντων κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς ἑνωθῶ τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· φίλον τῷ δεσπότῃ Χριστῷ καὶ φιλανθρωπον, τὸ προσδέχεσθαι σὺν μετανοοῦντας.

ANNO CHRISTI 787.

Ο θεοφιλέστατος Θεόδωρος ἐπίσκοπος Μύρων τὸ ἴσον τῆς προφόρου λιβέλλου ἀνέγνω, τό· Θεσμοθεσία ὅτιν ἐκκλησιαστικὴ κανονικῶς παραδεδομένη· καὶ ἐξῆς ὡς προτέτακται. ἀναγνόντος δὲ αὐτοῦ, Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· καὶ ἐπὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ Θεοδώρῳ ἐπισκόπῳ Μύρων εὐχαριστίαν προσάγομεν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν. Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σαρδῆς εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἑνώσας αὐτὸν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Καὶ προσήχθη Θεοδόσιος ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀμμορείου, καὶ εἶπε· πανίεροι καὶ θεοτίμητοί μου δεσπόται, καὶ πᾶσα ἡ ἱερὰ συνοδος αὕτη, κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ἐλεεινὸς καὶ πεπλανημένος, ὁ πολλὰ κακὰ λαλήσας κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, σωτῆρες πλὴν λαλήσαι, ἐπέγνων, καὶ κατέγνων ἐαυτόν, καὶ ἀνεθεμάτισα σαφῶς, καὶ ἀναθεματίζω ἃ κακῶς ἐλάλησα καὶ ἐδίδαξα ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. καὶ δέομαι, καὶ προσκαλοῦμαι πλὴν ἁγίαν ὑμῶν συνοδον, ἵνα μὴ πάντων τῶν Χριστιανῶν δέξηται κἀμὲ ὡς ἀνάξιον ὑμῶν δοῦλον.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· πολλὴ σύντριμμον καρδίας ἐνεδείξατο ὁ εὐλαβέστατος Θεοδόσιος, καὶ ἄξιός ἐστι δοχῆς.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἄξιός ἐστι κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰ οὐδὲν ἕτερόν ἐστι κανονικὸν τὸ κωλύον αὐτὸν, ἄξιός ἐστι. καὶ ἀνέγνω οὗτος ὁ Θεοδόσιος Ἀμμορείου ὡς οἰκεῖον λίβελλον ἔλεγεν οὕτως.

Τῇ ἁγίᾳ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ Θεοδόσιος ὁ ἐλάχιστος Χριστιανός. ὁμολογῶ, καὶ συντίθεμαι, καὶ

Theodorus reuerendissimus episcopus Myrorum exemplar primi libelli legit: Legislatio est, &c. Cum legisset ille, Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et super reuerendissimo Theodoro episcopo Myrorum grates referimus Deo nostro Christo. Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Benedictus Deus qui vniuit eum catholicæ ecclesiæ.

Et adductus est Theodosius episcopus Ammorii, & dixit:

Sacratissimi & Deo honorabiles domini, & omnis sacra Synodus hæc, & ego peccator & miserabilis atque seductus, qui multa mala locutus sum contra venerabiles iconas, agnita veritate recognoui & reprehendi memetipsum; & anathematizaui, & anathematizo quæ male docui & locutus sum in hoc mundo: & obsecro, & rogo sanctam Synodum vestram, vt cum omnibus Christianis recipiatis & me indignum seruum vestrum.

Tarasius sanctissimus & beatissimus patriarcha dixit: Multam contritionem cordis ostendit reuerendissimus Theodosius, & dignus est receptione.

Sancta Synodus dixit: Dignus est secundum sacros Canones.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si nihil aliud est canonicum, quod prohibeat eum, dignus est.

Theodosius reuerendissimus episcopus proprium libellum legit ita.

Sanctæ & vniuersali Synodo Theodosius Christianus exiguus. Confiteor, & polliceor,

& recipio, amplector atque adoro principaliter intemeratam iconam Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, & iconam Dei genitricis, quæ illum sine semine peperit; & auxilium & protectionem eius, & intercessiones illius vnaquaque die ac nocte inuoco vt peccator in adiutorium meum, tamquam eam, quæ habeat confidentiam apud Christum Dominum nostrum, qui ex ea natus est. Pari modo sanctorum & laudabilissimorum apostolorum, prophetarum, & martyrum, & patrum atque cultorum eremi iconas recipio & adoro, non tamquam deos (absit) sed affectum & amorem animæ meæ, quem habebam prius in eos, etiam nunc ostendens, rogo cunctos illos ex tota anima vt intercedant pro me ad Deum, quatenus det mihi per intercessiones eorum inuenire misericordiam penes se in die iudicii. Similiter & lipsana sanctorum adoro & honoro, & amplector, tamquam eorum qui decertauerint pro Christo, & acceperint gratiam ab ipso ad sanitates efficiendas, & languores curandos, & dæmones eiiciendos, quemadmodum ecclesia Christianorum suscepit a sanctis apostolis & patribus, & vsque ad nos. Pingi autem consentio in ecclesiis sanctorum principaliter iconam Domini nostri Iesu Christi, & sanctæ Dei genitricis, ex varia materia auri & argenti, & omni colore: vt carnea dispensatio ipsius omnibus innotescat. Similiter pingi conuersationes sanctorum & famosissimorum apostolorum, prophetarum ac martyrum, & confessorum, & cæterorum sanctorum, vt per illas quoque ad memoriam reducamur & ad desiderium illorum prototypon, & imitationem eorum accendamur. Honorariam autem adorationem, quæ vera fide & more antiquo debetur sanctæ & consubstantiali & viuificæ Trinitati, & crucem honorifice recipio, & sanctorum Dei ecclesiarum, & sanctorum reliquias, & sanctorum apostolorum, & martyrum, & sanctorum omnium, & sanctarum imagines, & in domibus habere & venerari, & honorare, & osculari, & ad eas orare. Quæcunque autem contraria sunt his, & sanctis patribus nostris, & traditionibus ecclesiæ, & sanctis canonibus, & sanctis imaginibus, & sanctis reliquiis, & sanctis ecclesiis, & sanctis monasteriis, & sanctis sacris vasis, & sanctis sacris vestibus, & sanctis altaribus, & sanctis templis, & sanctis sacris libris

ANNO CHRISTI 787.

ἐσον, ἵνα γνωρίζωσ οἱ ἄθλοι & οἱ ἀγῶνες αὐτῶν εἰς σύντομον γραφὴν & διέγερσιν τῆς διδασκαλίαν τοῦ λαοῦ, μάλιστα τῶ ἁπλουστέρου. εἰ γὰρ βασιλέων λαυρᾶτοις & εἰκόσιν ἀποστελλομέναις ἐν πόλεσι καὶ χώραις ἀπαντῶσι λαοὶ μετὰ κηρῶν & θυμιαμάτων, οὐ τὸ κηρόχυτον σανίδα τιμῶντες, ἀλλὰ τὸν βασιλέα· πόσω μᾶλλον χρὴ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν αἰσορεῖαζ τὴν εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν θεοῦ, & τὴν ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς, & τῶν ἁγίων πάντων καὶ μακαρίων πατέρων & ἀσκητῶν; καθὼς καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος λέγει· ἐπεὶ καὶ πολέμων ἀνδραγαθήματα καὶ λογογράφοι καὶ ζωγράφοι πολλάκις διασημαίνουσιν· ὁ μὲν τῶ λόγω κοσμοῦντες, ὁ δὲ τοῖς πίναξιν ἐξαγράπτοντες· καὶ πολλοὺς διήγειρεν εἰς ἀνδρίαν ἑκάτεροι. καὶ πάλιν ὁ αὐτός· πόσα ἂν ἔκαμες μὴ θεράπτε, ἵνα εὕρῃς ἕνα ἐκ τῶν ἁγίων δυσωπῶν τὸν κύριον; καὶ ὁ Χρυσόστομος λέγει· ἡ γὰρ τῶν ἁγίων χάρις οὐ διακόπτεται θανάτω, οὐκ ἀμβλύνεται τελευτῇ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ θανεῖν τῶν ζώντων εἰσὶ δυνατώτεροι. & ἄλλα πολλὰ ἄμετρα. καὶ διὰ τοῦτο παρακαλῶ ὑμᾶς ἅγιοι τοῦ θεοῦ, κράζω· ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιον ὑμῶν· δέξασθέ με, ὡς ἐδέξατο ὁ θεὸς τὸν ἄσωτον, καὶ τὴν πόρνην, καὶ τὸν λῃστήν. ζητήσατέ με, καθὼς ἐζήτησεν ὁ Χριστὸς τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον, ὃ ἀνέλαβεν ἐπὶ τῶν ὤμων· ὅπως γένηται χαρὰ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐμῇ σωτηρίᾳ καὶ μετανοίᾳ, διὰ τῆς τῶν παναγίων ὑμῶν δεήσεως. τοῖς μὴ προσκυνοῦσι τὰς ἁγίας & σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς βλασφημοῦσιν εἰς

tyrum, quo innoteſcant certamina & agones eorum in breui ſcriptura, ad excitationem & magiſterium populorum, maximeque ſimplicium. Si enim regum laurata & iconas miſſas ad ciuitates vel regiones obuii adeunt populi cum cereis & incenſis, non cera perfuſam tabulam, ſed imperatorem honorantes; quanto magis oportet in eccleſiis Chriſti Domini noſtri iconam depingi Saluatoris Dei noſtri, & intemeratæ matris eius, omniumque ſanctorum & beatorum patrum, & ſtudioſorum virorum? quemadmodum & S. Baſilius ait: Nam & opera magna bellorum ſcriptores & pictores deſignant; illi quidem ſermone ornantes, iſti vero tabulis exarantes; & multos ad fortitudinem erexerũt vtrique. Et rurſus ipſe idem. Quantum * laboraſti vtique homo, vt inuenires vnũ ex ſanctis obſecrantem Dominum? & Chryſoſtomus dicit: Sanctorum enim gratia non reciditur morte, non hebeſcit obitu; ſed poſtquam defuncti fuerint, viuis potentiores exiſtunt. & alia multa & immenſa. Et ideo rogo vos ſancti, & clamo; peccaui in cælum & coram vobis. ſuſcipite me, ſicut ſuſcepit Deus luxurioſum & meretricem, & latronem. Quærite me, ſicut quæſiuit Chriſtus ouem quæ periit, quamque ſuper humeros ſuos ſuſtulit; vt fiat gaudium coram Deo & angelis eius ſuper ſalute & pœnitentia mea, per interuentionem veſtram, o ſanctiſſimi domini. His qui non adorant venerabiles iconas, anathema. His qui blaſphemiam

In conc. in 4o. martyr.

* laborares

Luc. 15.

ANNO CHRISTI 787.

dicunt in precioſas & venerabiles iconas, anathema. His qui audent detrahere ac blaſphemare venerabiles iconas, vel vocare illas idola, anathema. His qui non docent diligenter cunctum Chriſti amatorem populum adorare venerabiles iconas ſacras & adorandas omnium ſanctorum qui a ſæculo Deo placuerunt, anathema. * Chriſtianorum calumniatoribus, id eſt, imagines confringentibus, anathema.

* His qui ambigui ſunt, & non ex animo fatentur ſe ſacras imagines venerari, anathema.

Sabbas reuerendiſſimus hegumenus monaſterii Studii dixit: Iuxta apoſtolica præcepta, & vniuerſales Synodos, dignus eſt receptione.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Qui dudum erant rectæ fidei calumniatores, nunc facti ſunt veritatis aduocatores.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ Cypri dixit: Multam a nobis lacrymam euocauit libellus reuerendiſſimi epiſcopi Ammorii.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Videtur vobis, vt recipiant ſedes ſuas?

Reuerendi monachi dixerunt: Quemadmodum ſuſceperunt ſanctæ & vniuerſales Synodi ex hæreſi conuerſos, & nos ſuſcipimus.

Sancta Synodus dixit: Placet omnibus nobis. & iuſſi ſunt reuerendiſſimus Baſilius epiſcopus Ancyræ, & Theodorus reuerendiſſimus epiſcopus Myrorum, & Theodoſius reuerendiſſimus epiſcopus Ammorii, ſedere in gradibus ac ſedibus ſuis.

τὰς τιμίας ☩ σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι διαβάλλειν ☩ βλασφημεῖν τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἢ ὀνομαλεῖν αὐτὰς εἴδωλα, ἀνάθεμα. τοῖς χριστιανοκατηγόροις, ἤγουν εἰκονοκλάσταις, ἀνάθεμα. τοῖς μὴ διδάσκοισιν ἐπιμελῶς πάντα Ⓥ φιλόχριστον λαὸν προσκυνεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι τὰς σεπτὰς καὶ ἱερὰς καὶ τιμίας εἰκόνας πάντων τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' αἰῶνος τῷ θεῷ εὐαρεστησάντων, ἀνάθεμα. τοῖς ἀμφίβολον ἔχουσι τὴν διάνοιαν, ☩ μὴ ἐκ ψυχῆς ὁμολογοῦσι προσκυνεῖν τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος μονῆς τῶν Στουδίων εἶπε· καὶ τὰς ἀποστολικὰς διατάξεις, καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους, ἀξιός ἐστιν ἀποδοχῆς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· οἱ ποτὲ κατήγοροι τῆς ὀρθοδοξίας, νυνὶ συνήγοροι τῆς ἀληθείας ἐγένοντο.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας Κύπρου εἶπε· πολὺ ἡμῖν δάκρυον ἐκίνωσεν ὁ λίβελλος τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀμμορείας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· δοκεῖ ὑμῖν τοὺς θείους αὐτῶν ἀποδέχεσθαι;

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· καθὼς ἐδέξαντο αἱ ἁγίαι ☩ οἰκουμενικαὶ ἐξ συνόδοι τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας, ☩ ἡμεῖς δεχόμεθα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀρέσκει πᾶσιν ἡμῖν. καὶ ἐκελεύσθησαν ὅ, τε εὐλαβέστατος Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας, καὶ Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων, καὶ Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀμμορείου, καθίσαι εἰς τοὺς βαθμοὺς καὶ εἰς τὰς καθέδρας αὐτῶν.

ANNO CHRISTI 787.

Τούτου οὕτω γενομένου, Εὐθύμιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σαρδῶν εἶπε· Τὸν ὀρθόδοξον ὁ θεὸς καλῶς ἐδέξατο.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ὁ ὀρθόδοξος τῷ συνόδῳ· ὁ πατὴρ τοῖς πατράσι· τὸν ὀρθοδόξοις ὁ θεὸς καλῶς ἐδέξατο. μετὰ τούτους δὲ παρεγένοντο Υπάτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας, καὶ Λέων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ρόδου, καὶ Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πισινοῦντος, καὶ Λέων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ικονίου, καὶ Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πισιδίας, καὶ Νικόλαος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ιεραπόλεως, καὶ Λέων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Καρπάθου.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· οὐκ οἶδα πόθεν εἰπεῖν ὁρμηθέντες, βουλῇ βαθείαν ἐβουλεύσασθε, καὶ οὐ διὰ κυρίου· καὶ συνθήκας πεποιήκατε, καὶ οὐ διὰ τῆς πνεύματος ἀνῆς· παρασυνάγοντες ἑαυτοὺς κρύβδην καὶ λαθραίως τῷ παρεισιόντι χρόνῳ, παρώσασθαι βουλευσάμενοι τὴν ἀλήθειαν. καὶ εἰ μὲν ἀλόγως πεποιήκατε, δότε λόγον τῆς ἀγνοίας ὑμῶν· εἰ δὲ οὐ μετὰ λόγου ψευδοῦς, παραγέσθω ὁ αὐτὸς λόγος ὑμῶν, καὶ ἀκουστὸν γενέσθω ἅπασιν ἡμῖν· καὶ τὰς συμπλοκὰς καὶ ἀντιρρήσεις ὑμῶν σύμμαχον ἔχουσα τὴν μὴ νικωμένην ἀλήθειαν ἡ ἱερὰ ὑμήγυρις αὕτη διαρρήσουσα διαρρήξει, καὶ διαλύουσα διαλύσει ὡς συνδέσμους ψευδεῖς, καὶ μηδεμίαν ἔχουσας ἀληθείας ὑποστάσιν τε καὶ ὑπόστασιν.

Λέων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ρόδου εἶπεν· ἡμαρτομεν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἁγίας συνόδου ταύτης. ἐξ ἀμαθείας

Euthymius reuerendissimus episcopus Sardis dixit: Orthodoxum Deus bene adduxit.

Sancta Synodus dixit: Orthodoxus pater cum patribus sanctæ Synodo. Post hos autem adducti sunt Hypatius reuerendissimus episcopus Nicææ, Leo reuerendissimus episcopus Rhodi, Gregorius reuerendissimus episcopus Pessinuntis, Leo reuerendissimus episcopus Iconii, Georgius reuerendissimus episcopus Pisidiæ, Nicolaus reuerendissimus episcopus Hierapoleos, & Leo reuerendissimus episcopus Carpathi.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nescio vnde, vt ita dicam, impetum facientes, consilium altum consiliati estis, & non per Dominum; & fœdera feciſtis, & non per spiritum eius; collecti videlicet apud vosipsos clam atque latenter præterito anno, volentes depellere veritatem. Et si quidem irrationabiliter hoc feciſtis, date rationem ignorantiæ vestræ. Si vero cum falsa quasi ratione, producatur ipsa ratio vestra, & audita fiat coram omnibus nobis: & concinnationes & contradictiones vestras, auxiliatrice quæ non vincitur, habita veritate, sacer iste conuentus disrumpens disrumpet, & dissoluens dissoluet vt colligationes falsitatis & iniustitiæ, nullamque habentes veritatis substantiam.

Leo reuerendissimus episcopus Rhodi dixit: Peccauimus in conspectu Dei, & in conspectu totius ecclesiæ, & sanctæ Synodi huius. per insipien-

tiam enim cecidimus, & non habemus defensionis nostræ rationem.

Gregorius reuerendissimus episcopus Pisinuntensium dixit: Secundum traditam fidem ab apostolis & patribus confitemur & tenemus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si est ratio aliqua in vobis, quemadmodum dictum est vobis, proferatur.

Hypatius, & qui cum ipso erant, dixerunt: Non habemus, sacratissime domine, quid dicamus; per ignorantiam enim & insipientiam locuti sumus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quæ vos ratio conuertit ad veritatem?

Hypatius, & qui cum eo erant, dixerunt: Sanctorum patrum & apostolorum doctrina.

Gregorius reuerendissimus episcopus Pisinuntensium dixit: In Synodo sanctorum apostolorum, quæ apud Antiochiam congregata dicitur: Et ne vltra errent hi qui salui fiunt, circa idola, sed pro eis imaginentur deiuirilem statuam Domini nostri Iesu Christi. Sed & beatus Isidorus Pelusiotes dicit; quia templi ratio nulla est, quod non coronat imago.

Leo reuerendissimus episcopus Rhodi dixit: Omnia quæ pie ac vere dicimus, licet indigni & peccatores simus, pertractauimus: & ex legali, & ex prophetica, apostolicaque seu paterna voce certi sumus effecti, quia veritas & pietas sic se habet, vt scilicet sint sanctæ & venerabiles imagines in sancta ecclesia secundum traditam a priscis temporibus consuetudinem

γὰρ ἐξεπέσαμεν, καὶ ἐκ ἔχομεν ἀπολογίαν. ANNO CHRISTI 787.

Γρηγόριος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Πισινοῦντος εἶπε· κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ἀπό τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων, οὕτως καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ κρατοῦμεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑμῖν, καθὼς ἐλαλήθη ὑμῖν, προαγέσθω.

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον· ἐκ ἔχομεν παντέρε δέσποτα, τί λαλῆσαι· κατὰ ἄγνοιαν καὶ ἀφροσύνην ἐλαλήσαμεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· ποῖος λόγος ὑμᾶς ἔστρεψεν εἰς τὴν ἀλήθειαν;

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον· τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἡ διδασκαλία.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Πισινοῦντος εἶπεν· ἐν τῇ κατὰ Ἀντιόχειαν συνόδῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων εἴρηται, τὸ μηκέτι πλανᾶσθαι εἰς τὰ εἴδωλα τοὺς σωζομένους, ἀλλ' ἀντεικονίζειν τὴν ἀνδρικὴν ἄρρενον σήλην τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ καὶ ὁ μακάριος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης λέγει· ὅτι ναοῦ λόγος οὐδείς, ὃν οὐ στέφει ἄγαλμα.

Λέων ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπε· πάντα ἀ εὐσεβῆ καὶ ἀληθῆ λέγομεν, εἰ καὶ ἀνάξιοι καὶ ἁμαρτωλοί ἐσμεν, ἐψηλαφήσαμεν· καὶ ἐν νομικῆς, καὶ ἐν προφητικῆς, καὶ ἐξ ἀποστολικῆς, καὶ ἐν πατρικῆς φωνῆς ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ εὐσέβεια οὕτως ἔχει, τὸ εἶναι τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἔκπαλαι τῶν χρόνων συνήθειαν ἀπὸ τῶν

ἁγίων

ANNO CHRISTI 787.

ἁγίων ἀποστόλων· κἀκεῖθεν ἐπείσθημεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· καὶ πῶς ἕως τοσούτου ἔχων ἔως ὀκτὼ ἢ δέκα ἐπίσκοπος, ἕως τοῦ νῦν οὐκ ἐπείσθης;

Λέων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· ἐπειδὴ ἐχρόνισε τὸ κακόν, καὶ ἡ κακὴ διδασκαλία· καὶ ἐν τῷ χρονίσαι αὐτὴν, ὀλίγοι ἡμῶν ἐπλανήσαμεν ἡμᾶς, καὶ ἐξεκλίναμεν ἀπὸ τῆς ἀληθείας. Ἀλλ' ἐλπίζομεν εἰς τὸν θεὸν σωθῆναι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τὰ χρονιώτερα τῶν παθῶν δυσχερέστερά πως ὑπὸ τοῦ θεραπεύεσθαι. οὕτω ψυχὴ ἐν σκοτομιᾷ αἱρέσεως οὖσα, τὸ φῶς τῆς ὀρθοδοξίας δυσχερῶς ἐπιγινώσκει.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κύπρου εἶπεν· ἔδει ὑμᾶς ἐπισκόποις ὄντας μὴ διδασκαλίας δεῖσθαι, ἀλλὰ διδασκάλοις εἶναι ἑτέρων.

Λέων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· εἰ μὴ ἐπέτειναν οἱ ἐν νόμῳ τινὲς ἁμαρτῆσαι, οὐκ ἂν ἦν χρεία τῆς χάριτος.

Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καλχηδόνος εἶπεν· ἀλλ' ἡμεῖς ἀδελφοὶ οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον· ἀπὸ κακῶν διδασκάλων μαθήματα κακὰ παρελάβομεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐπειδήπερ εἴπατε κακῶν διδασκάλων κακὰ τὰ μαθήματα, ἡ ἐκκλησία ἀπὸ κακῶν διδασκάλων ἱερεῖς δέχεσθαι οὐ συγκατατίθεται.

a sanctis apostolis. & inde obediuimus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et quomodo annos vsque ad octo & decem episcopatum gerens, vsque in præsens minime obedisti?

Leo reuerendissimus episcopus Rhodi dixit: Quoniam prolixo tempore malum & nequam magisterium prolongatum est: & dum diutius moratum fuisset, pro peccatis nostris seducti sumus, & declinauimus a veritate: sed speramus in Deo saluari.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Diuturnitates passionum difficiliores sunt ad curandum. Sic & anima, quæ in obscuro est hæreseos, lumen orthodoxiæ difficile recognoscit.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Oportebat vos cum ceteris episcopis discendi nullam necessitatem habere, sed magistros esse potius aliorum.

Leo reuerendissimus episcopus Rhodi dixit: Nisi protenderent hi, qui in lege erant, peccatum, non esset necessitas gratiæ.

Stauracius sanctissimus episcopus Calchedonis dixit: Sed nos fratres non sumus sub lege, sed sub gratia.

Hypatius, & qui cum eo erant reuerendissimi episcopi dixerunt: A malis magistris malas doctrinas accepimus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam quidem dixistis malorum magistrorum malas esse doctrinas, ecclesia ex malis magistris sacerdotes admittere non consentit.

Hypatius episcopus Nicææ dixit: Sic obtinuit consuetudo.

Gregorius reuerendissimus * Pessinuntensium episcopus dixit: Sanctus Ioannes Chrysostomus dicit: Ego ex cera perfusam dilexi picturam pietate repletam.

* Pessinuntium

Sabbas reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Studii dixit: Benedictus Deus, qui direxit vos in veritatem.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Rationem & defensionem eorum iam audiuimus.

Sancta Synodus dixit: Etiam domine.

Ioannes reuerendissimus monachus & presbyter, & vicarius apostolici throni Antiochiæ, dixit: Flagitatur, sanctissime pater, a multis, quomodo oporteat eos qui ab hæresibus redeunt, suscipi: & obsecramus sanctam & sacram Synodum, vt veniant libri sanctorum patrum, & videamus & perscrutemur, atque inde sumamus veram certitudinem, quomodo illos suscipi oporteat. hæsitamus enim nos.

Constantinus reuerendissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Expetimus a beatitudine tua domine, vt veniant prædicti libri, quo certi facti, sic ordinem laudabilem faciamus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Secundum petitionem Deo amabilium virorum & vicariorum, atque sanctissimorum episcoporum, oportet libros afferri.

Constantinus Deo amabilis notarius venerabilis patriarchii

ANNO CHRISTI 787.

Ὑπάτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπεν· οὕτως ἐκράτησεν ἡ συνήθεια.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γισινοῶντος εἶπεν· ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος λέγει· ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληροφορημένην.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς Στουδίων εἶπεν· Εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ὁδηγήσας ὑμᾶς εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Ὁμοίως Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τὸν λόγον καὶ τὴν ἀπολογίαν αὐτῶν ἤδη ἠκούσαμεν.

Ἡ ἁγία συνὼδος εἶπε· ναὶ δέσποτα.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος, καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀντιοχείας, εἶπε· διαφυλλεῖται παντάπασι πατὴρ παρὰ πολλῶν, πῶς δεῖ τοὺς ἀπὸ αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας δέχεσθαι· καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν συνόδον, ὅπως ἔλθωσιν αἱ βίβλοι τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ θεωρῶμεν καὶ ἀνακρίνωμεν, κἀκεῖθεν λάβωμεν τὴν ἀκριβῆ ἀσφάλειαν, ὅπως χρὴ δέχεσθαι αὐτούς. ἀποροῦμεν γὰρ ἡμεῖς.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἐξαιτοῦμεν τὴν σὴν μακαριότητα δέσποτα, ἐλθεῖν τὰ προλεχθέντα βιβλία, ὅπως πληροφορηθέντες τάξιν ἀξίαν ταύτην ποιησώμεθα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν καὶ τοποτηρητῶν, καὶ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, δεῖ τὰς βίβλους προσκομισθῆναι.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος νοτάριος τοῦ ἁγίου πατριαρχείου

ANNO CHRISTI 787.

εἶπε· κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος παρέσμεν ὑποφερόμενοι τὰς ἱερὰς βίβλους, ἅσπερ ἠνέγκαμεν ἐκ τῶν ἀποκειμένων ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν θείων πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, τῶν τε κανόνων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν ἁγίων συνόδων, & τῶν ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, καὶ ἑτέρων ἁγίων πατέρων.

Ταρσίου ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀναγνωσθήτω ἐν πρώτοις ἡ βίβλος τῶν κανονικῶν διατάξεων.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Ὁ αὐτὸς Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τῶν θείων πατριαρχείου ἀνέγνω.

Τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν πεντηκοστὸς τρίτος. Εἴτις πρεσβύτερος ἢ ἐπισκόπου ἀποστασίαν οὐ προσδέχεται, ἀλλ' ἀποβάλλεται, καθαιρείσθω, ὅτι λυπεῖ τὸν Χριστὸν τὸν εἰπόντα· ὅτι χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

Σάββας ὁ θεοφιλέστατος μοναχὸς καὶ σὺν αὐτῷ εἶπον· τοῦτο σαφὲς ἦν, καὶ παρὰ πᾶσιν ἀποδεδεγμένον, ὅτι ἕκαστον τῶν μετανοούντων ἡ ἐκκλησία προσδέχεται.

Ταρσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἔστι καὶ ἕτερος κανὼν περὶ τούτου, ὃν ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος νοτάριος τῶν θείων πατριαρχείου ἀνέγνω.

Τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου κανὼν ὄγδοος. Περὶ τῶν ὀνομασάντων ἑαυτοὺς Καθαροί ποτε, προσερχομένων ἐν κοινῇ τῇ καθολικῇ & ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ συνόδῳ, ὥστε *χειροτονουμένους οὕτω μένειν ἐν τῷ κλήρῳ. πρὸ πάντων δὲ τοῦτο ὁμολογῆσαι

dixit: Secundum iussionem vestræ sanctitatis præsto sumus deferentes sacros libros, quos attulimus ex his qui reiacent in bibliotheca venerabilis patriarchii Constantinopoleos, tam Canonum sanctorum apostolorum, quam sanctarum Synodorum, & sancti patris nostri Basilii, & aliorum patrum sanctorum.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legatur in primis liber canonicarum institutionum.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Et accipiens idem Constantinus Deo amabilis diaconus & notarius venerabilis patriarchii legit.

Canon sanctorum apostolorum quinquagesimus tertius. Si quis presbyter eum qui conuertitur a peccato, non susceperit, sed abiecerit, deponatur, quoniam tristem effecit Christum qui dicit; quia *gaudium fit in cælo super vno peccatore pœnitentiam agente.* Luc. 15.

Sabbas, & qui cum eo erant, dixerunt: Hoc clarum & apud omnes acceptum est, quia vnumquemque pœnitentium ecclesia suscipit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Est & alius Canon super hoc 11.

Idem Deo amabilis notarius legit sanctæ Nicænæ Synodi Canonem octauum: De his qui se cognominant Catharos, id est, mundos, si aliquando venerint ad ecclesiam catholicam; placuit sancto & magno Concilio, vt impositionem manus accipientes, sic in clero permaneant. Hæc autem præ omnibus

*χειροτονουμένους

ANNO CHRISTI 787.

eos in scriptis conuenit profiteri, quod catholicæ & apostolicæ ecclesiæ dogmata suscipiant & sequantur, id est, & bigamis se communicare, & his qui in persecutione prolapsi sunt; erga quos & spatia constituta sunt, & tempora definita: ita vt ecclesiæ catholicæ & apostolicæ placita sequantur in omnibus. vbicumque vero siue in villis, siue in ciuitatibus ipsi soli reperti fuerint ordinati, qui inueniuntur in clero, in eodem habitu perseuerent; &c.

Theodorus reuerendissimus episcopus Catanæ Siculorum prouinciæ dixit: Ad hæresim hanc nil habet Canon qui lectus est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed & de omni hæresi est.

Epiphanius diaconus sanctissimæ ecclesiæ Catanæ Siculorum prouinciæ, & vicarius episcopi Sardiniæ, dixit: Hic Canon tunc de Catharis, id est, mundis, est dictus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nunc ergo & nos in tempore hoc exortam hæresim quomodo debemus recipere?

Ioannes Deo amabilis vicarius apostolici throni orientis dixit: Hæresis seperat ab ecclesia omnem hominem.

Sancta Synodus dixit: hoc manifestum est.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Eos qui manus impositionem perceperant, dixit regula suscipi.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et quomodo intelligitur manus impositio?

Reuerendissimi monachi di-

αὐτὸν ἐγγράφως προσήκει, ὅπι σωθήσονται καὶ ἀκολουθήσουσι τοῖς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας δόγμασι· τουτέστι καὶ διγάμοις κοινωνεῖν, καὶ τοῖς ἐν τῷ διωγμῷ παραπεπτωκόσιν· ἐφ' οἷς καὶ χρόνοι τέτακται, καὶ καιρὸς ὥρισται· ὥστε αὐτὸν ἀκολουθεῖν ἐν πᾶσι τοῖς δόγμασι τῆς ἀποστολικῆς ἐκκλησίας. ἔνθα μὲν οὖν ἅπαντες χροτονηθέντες εἴτε ἐν κώμαις, εἴτε ἐν πόλεσιν αὐτοὶ μόνοι εὑρέσκοιντο, ἢ εὐρισκόμενοι ἐν τῷ κλήρῳ, ἔσονται ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι· καὶ τὰ ἑξῆς.

Θεόδωρος ὁ ὑλαβέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐκκλησίας εἶπε· περὶ μὲν αἱρέσιν ταύτην οὐδὲν ἔχει ὁ ἀναγνωσθεὶς κανών.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης αἱρέσεως ἐστίν.

Ἐπιφάνιος ὁ ὑλαβέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης, καὶ τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδινίας, εἶπεν· οὕτως ὁ κανὼν τότε περὶ τῶν Καθαρῶν ἐρρέθη.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἁρπῶς οὖν ἡμεῖς καὶ καιρὸν τοῦτον πρὸς ἀναφυεῖσαν αἵρεσιν πῶς ὀφείλομεν δέξασθαι;

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· ἡ αἵρεσις χωρίζει ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πάντα ἄνθρωπον.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπε· τοῦτο δῆλον ἐστίν.

Οἱ ὑλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· χροτεπομένους εἶπεν ὁ κανὼν δέχεσθαι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· πῶς νοεῖται τὸ χροτεπόμενον;

Οἱ ὑλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον·

ANNO CHRISTI 787.

δεόμεθα δέσποτα διδασκαλίας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· μήπως ἐπ' εὐλογίας ἐνταῦθα τὴν χαροθεσίαν λέγει, καὶ οὐχὶ ἐπὶ χαροτονίας.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐὰν ἄλλο τὸ κωλύον οὐκ ἔστιν, ἕνεκεν ταύτης τῆς μετανοίας αὐτῶν δεχθήσονται κατὰ τοὺς κανόνας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐρευνῶμεν καὶ ἄλλους κανόνας περὶ λοιπῶν αἱρέσεων.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· καὶ τοῦτο αἰτιοῦμεν, ἐλθέτωσαν οἱ κανόνες.

Ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου κανὼν τρίτος.

Εἴ τινες τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει κληρικῶν ὑπὸ Νεστορίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὄντων ἐκωλύθησαν τῆς ἱερωσύνης διὰ τὸ ὀρθῶς φρονεῖν, καὶ τούτοις τὸ ἴδιον ἀπολαμβάνειν βαθμὸν ἐδικαιώσαμεν. κοινωνοὺς δὲ τοὺς τῇ οἰκουμενικῇ καὶ ὀρθοδόξῳ συνόδῳ συμφρονοῦντας ἢ συμφρονήσοντας ἤ νῦν, ἢ μετὰ ταῦτα κληρικοὺς ἐν οἱῳδήποτε χρόνῳ, τοὺς ἀποστατήσαντας ἢ ἀφιστεμένους, ἢ βραβεύοντας ἐπισκόποις τοῖς τε ἁγίοις κανόνας καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει, κελεύομεν μηδόλως ὑποκεῖσθαι καὶ μηδένα τρόπον.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· σαφέστερος κανὼν περὶ τοῦ ζητουμένου κεφαλαίου.

Ἀναγνωσθήτωσαν δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κανόνες.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου εἶπεν· ἔτι μετὰ χεῖρας ἔχομεν ἐπιστολὰς τῶν ἐν ἁγίοις πατέρων

xerunt: Deprecamur domine, vt doceamur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Forte in benedictione tantum hic manus impositionem dicit, & non consecrationem.

Glorioſissimi principes dixerunt: Si aliud non est quod prohibeat, propter hanc pœnitentiam eorum suscipientur secundum Canones.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Scrutemur & alios Canones de residuis hæresibus.

Sancta Synodus dixit: Et hoc postulamus, vt veniãt Canones.

Idem Deo amabilis diaconus & notarius legit Ephesinæ sanctæ ac vniuersalis Synodi Canonem tertium.

Si qui etiam clericorum, qui per singulas ciuitates sunt, a Nestorio, & his qui cum eo erant, inhibiti sunt sacerdotio, quod recta saperent, & hos proprium gradum recipere sancimus: * eos videlicet clericos qui cum vniuersali & orthodoxa Synodo sentiunt vel sensuri sunt, siue nunc, siue post hæc in quocumque tempore, nec hos episcopis qui recesserunt vel recesserint, aut præuaricantur tam sanctos Canones, quam orthodoxam fidem, iubemus quoquomodo subiici.

* Gr. in vniuersum autem

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Euidentior Canon est de capitulo quod quæritur.

Legantur autem & reliqui Canones.

Stephanus reuerendissimus monachus & bibliophylax venerabilis patriarchii dixit: Adhuc præ manibus habemus epistolas sanctæ memoriæ patris

ANNO CHRISTI 787.

noſtri Baſilii de prædicta cauſa, ſi recipiendi ſint in ſacerdotium, qui ex hæreſi conuertuntur. & ſi iuſſeritis legi, legantur.

Sancta Synodus dixit: Legantur.

Stephanus monachus legit. Ex prima canonica epiſtola patris noſtri Baſilii ad Amphilochium.

Encratitarum autem malignitatem intelligere nos oportet: quia vt indigni receptione iudicarentur ab eccleſia, conati ſunt iam proprio præoccupare baptiſmate. Vnde & conſuetudinem ſuam adulterauerunt. Exiſtimo ergo, quia cum nihil ſit de illis manifeſtius promulgatum, nos conueniat eorum improbare baptiſma. Et * ſi quiſpiam fuerit ab illis receptus, hunc, cum adierit eccleſiam, baptizemus. Sane, ſi futurum eſt vti vniuerſali diſpenſationi fiat impedimentum, priſtino more vtamur, & patres qui noſtra quæque diſpenſauere, ſequamur. Vereor enim, ne forte cum voluerimus pigros illos ad baptizandum facere, impedimento ſimus his qui ſaluandi eſſent, ob * prolixæ percontationis myſterium. quod ſi illi cuſtodiunt baptiſma noſtrum, * hoc a nobis non flagitetur. Non enim illis ad præſtandum gratiam debitores ſumus, ſed ſeruiendi cenſuræ canonicæ.

* *Gr.* & ſi quiſpiam ab illis receperit,

* *Gr.* ob ſententiæ auſteritatem. * hoc nos nequaquam mouebit.

Omni præterea ratione forma teneatur, vt eos qui ad illorum acceſſiſſe baptiſmum probantur, a fidelibus procul dubio primitus vngantur, & ita demum ſanctis myſteriis digni efficiantur. Noui autem, quia fratres qui circa Izoem & Saturni-

ἡμῶν Βασιλείου περὶ τῆς προσρήσεως ὑποθέσεως, εἰ δεκτοί εἰσιν εἰς τὸν ἱεροσυλίῳ ⟨ↄ⟩ ἐκ τῆς αἱρέσεως ἐπιστρέφοντες. καὶ εἰ κελεύετε, αὐτὰ ἀναγνωσθήτωσαν.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτωσαν.

Στέφανος μοναχὸς ⟨Ϲ⟩ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω ἐκ τῆς πρὸς Ἀμφιλόχιον κανονικῆς πρώτης ἐπιστολῆς τῆς ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου.

Τὸ δὲ τῶν Ἐγκρατητῶν κακούργημα νοῆσαι ἡμᾶς δεῖ, ὅτι ἵνα ἀπροσδέκτοις αὐτοὺς ποιήσωσι τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐπεχείρησαν λοιπὸν ἰδίῳ πρὸ καταλαμβάνειν βαπτίσματι. ὅθεν ⟨Ϲ⟩ τὸν συνήθειαν τὴν ἑαυτῶν παρεχάραξαν. νομίζω τοίνυν, ὅτι ἐπειδὴ οὐδὲν ὕστερον ἐκ τῶν αὐτῶν φανερῶς διηρθρωμένον, ἡμᾶς πρέπον ἐστὶν ἀθετεῖν αὐτῶν τὸ βάπτισμα· κἄν τις ἢ πρὸς αὐτῶν εἰληφὼς, προσιόντα τῇ ἐκκλησίᾳ βαπτίζειν. ἐὰν μήποτε μέλλῃ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἡ οἰκονομία ἐμπόδιον ἔσεσθαι, τούτῳ πάλιν τῷ ἔθει χρηστέον, καὶ τοῖς οἰκονομήσασι τὰ καθ' ἡμᾶς πατράσιν ἀκολουθητέον. ὑφορῶμαι γάρ, μήποτε ὡς βουλόμεθα ὀκνηροὺς αὐτοὺς πρὸς τὸ βαπτίζειν ποιῆσαι, ἐμποδίσωμεν τοῖς σωζομένοις διὰ τὸ τῆς πρόσεως αὐστηρόν. εἰ δὲ ἐκεῖνοι φυλάσσοιτο τὸ ἡμέτερον βάπτισμα, ὅπερ ἡμᾶς μὴ δυσωπείτω· οὐ γὰρ ἀποδοῦναι αὐτοῖς ὑποδύνοι χάριν ἐσμέν, ἀλλὰ δουλεύειν ἀκριβείᾳ κανόνων.

Παντὶ δὲ λόγῳ τυπωθήτω, τοὺς ἐπὶ τῷ βαπτίσματι ἐκείνων προσερχομένους χρίεσθαι, ἐπὶ τὸ πιστῶν δηλονότι, καὶ οὕτως προσίεσθαι τοῖς μυστηρίοις. οἶδα δὲ, ὅτι τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς περὶ Ἰζόην ⟨Ϲ⟩ Σα- * *Zoïen*

ANNO CHRISTI 787.

τρνῖνον ἀπ' ἐκείνης ὄντας τῆς τάξεως προσδεξάμεθα εἰς τὴν καθέδραν τῶν ἐπισκόπων. ὥστε σὺν τῷ τάγματι ἐκείνων συνημμένους ἐκ ἔτι δυνάμεθα διακρίνειν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, οἷον κανόνα τινὰ τῆς πρὸς αὐτοὺς κοινωνίας ἐνθέμενοι διὰ τῆς τῶν ἐπισκόπων παραδοχῆς.

num erant, cum essent ex illa ordinatione, in cathedram episcoporum susceepimus. Itaque eos qui illorum sunt ordini sociati, iam non possumus ab ecclesia sequestrare; vtpote qui regulam quamdam de communione nostra ad illos constituerimus per episcoporum receptionem.

Οἱ βλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· αἰτούμεθα, ἵνα κομισθῇ τὸ ἁγίου Ἀθανασίου ἡ πρὸς Ρουφινιανὸν ἐπιστολή.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Petimus, vt deferatur sancti Athanasii ad Rufinianum epistola.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· γενέσθω κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν βλαβεστάτων μοναχῶν.

Sancta Synodus dixit: Fiat secundum petitionem reuerendissimorum monachorum.

Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ Λεόντιος ὁ ἐνδοξότατος ἀσηκρήτις εἶπεν· ἐν τῷ πέως ἀναγνωσθήτωσαν αἱ λοιπαὶ τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολαί.

Interea Leontius gloriosissimus a secretis dixit: Interim legantur reliquæ sancti Basilii epistolæ.

Στέφανος ὁ βλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω. Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἐκ τῆς πρὸς Εὐαισηνοὺς ἐπιστολῆς· οὓς ὁ πρίσιν ἐκ τῆς Γαλατίας μετεσείλατο, ὡς δι' αὐτῶν δυνάμενοι τὴν παῤῥησίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἀπολαβεῖν, τοιοῦτοί εἰσιν, οἵοις ἴσασι μὲν οἱ πρὸς ὀλίγον συνελθόντες αὐτοῖς. καὶ μετ' ὀλίγα· εἰ δὲ λέγουσιν, ὅτι μετενόησαν, δέξασθε αὐτῶν ἔλεγχον τὴν μετάνοιαν, καὶ ἀνάθεμα τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει πίστεως, καὶ χωρισμὸν τῶν αἱρετικῶν· καὶ μὴ ἐξαπατάτωσαν τοὺς ἁπλουστέρους. Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς πρὸς δυτικοὺς ἐπιστολῆς. Ἔστι τοίνυν εἷς τῶν πολλὰ ἡμῖν κατασκευαζόντων λύπην Εὐστάθιος ὁ ἐκ τῆς Σεβαστείας τῆς κατὰ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν, ὃς πάλαι μαθητευθεὶς τῷ Ἀρείῳ, ὅτε ἤκμαζεν ἐπὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, ταῖς πονηραῖς κατὰ τοῦ μονογενοῦς συνῆν βλασφημίαις, ἀκολουθῶν ἐκείνῳ,

Sancti patris nostri Basilii ex epistola ad Euaisenos missa. Hi autem quos priori anno de Galatia accersierunt, quo per eos possent fiduciam episcopatus accipere, tales sunt, quales nouerunt illi, qui ad modicum quidem extitere cum illis. Et post pauca: Si vero dicunt, quia pœnitentiam egerunt, ostendant in scriptis pœnitentiam suam, & anathematismum Constantinopolitanæ fidei, & separationem sui ab hæreticis: & non decipiant quosque simpliciores. Eiusdem ex epistola ad occidentales directa: Est igitur vnus eorum, qui multam nobis tristitiam fabricauerunt, Eustathius videlicet ex Sebastia minoris Armeniæ proditus, qui olim ab Ario doctus, quando proficiebat in Alexãdria, malignas contra Vnigenitum componens blasphemias, sequebatur illum,

ANNO CHRISTI 787.

& iis, qui illi intima germanitate cohærebant, discipulis eius connumeratus. Denique ad * conscientiam rediens, beatissimo episcopo Hermogeni Cæsariensi, a quo super maligna opinione sua iudicabatur, professionem fecit sanæ fidei: & ita consecratione ab ipso suscepta, Eustathius post illius dormitionem mox ad Constantinopolitanum cucurrit Eusebium, nihilo minus & ipsum impium dogma Arii prædicantem. Deinde illinc ob aliquam causam propulsus, cum venisset ad compatriotas suos, se interim excusauit; & impium quidem sensum occultans, verborum quorumdam rectitudinem ostentabat: & vtcumque percepto episcopatu, protinus apparet, anathematismum Homousii in collegio quod ab eis apud Ancyram factum est, conscripsisse. Deinde cum Seleuciam peruenisset, scripsit vna cum consentaneis suis, quæ cuncti norunt. Constantinopoli autem iterum his quæ prætenderant hæretici, consentit, & taliter ab episcopatu propulsus, pro eo quod Melitenæ antea depositus fuerat, sibi iter restitutionis excogitauit, † quasi ad vos proficiscens. & quæ sunt, quæ illi ab eatissimo episcopo Liberio intenta sunt, & quæ ea, quæ ipse spopondit, ignoramus; nisi quia epistolam detulit restituentem se: quam ostendens Synodo apud Tyanam congregatæ, suo restitutus est loco.

* *Gr.* ad sua reuersus,

† Illud (quasi) redundat.

Lecta est autem & ad Terentium comitem eiusdem patris nostri epistola, in qua significauit idem pater Eustathii com-

καὶ τοῖς γνησιωτάτοις αὐτῷ τῆ μαθητῆ ἐναειθμούμενος, ἐπειδὴ ἐπανῆλθεν εἰς τὸν ἑαυτῷ, τῷ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἑρμογένει τῷ Καισαρείας, κρίνοντι αὐτὸν ἐπὶ τῇ κακοδοξίᾳ, ὁμολογίαν ἐδώκεν πίστεως ὑγιοῦς. καὶ οὕτω τὸν χειροτονίαν ὑπ' αὐτῷ δεξάμενος Εὐσταθίου, μετὰ τὸν ἐκείνου κοίμησιν αὖθις πρὸς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως Εὐσέβιον ἔδραμεν, οὐδενὸς ἔλαττον καὶ αὐτὸν τὸ δυσσεβὲς δόγμα τοῦ Ἀρείου προσβάλλοντα. εἶτα ἐκεῖθεν δι' οἱασδήποτε αἰτίας ἀπελαθεὶς, ἐλθὼν τοῖς ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς ἀπελογήσατο πάλιν, τὸ μὲν δυσσεβὲς ἐπικρυπτόμενος φρόνημα, ῥήματά δέ τινα ὀρθότητος προβαλλόμενος· καὶ τυχὼν τῆς ἐπισκοπῆς ὡς ἔτυχεν, αὖθις φαίνεται ζιζάνιας ἀναθεματισμὸν τοῦ ὁμοουσίου ἐν τῷ καθ' Ἀγκυραν γενομένῳ αὐτοῖς συλλόγῳ. κἀκεῖθεν ἐπὶ τὸν Σελεύκειαν ἐλθὼν, ἔγραψε μετὰ τῶν αὐτοῦ ὁμοδόξων, ἃ πάντες ἴσασιν. ἐν δὲ τῇ Κωνσταντινουπόλει σὺν ἔθετο πάλιν τοῖς ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν προτεθεῖσι. καὶ οὕτως ἀπελαθεὶς τῆς ἐπισκοπῆς διὰ τὸ ἐν τῇ Μελιτηνῇ προκαθηρῆσθαι, ὁδὸν ἑαυτῷ τῆς ἀποκαταστάσεως ἐπενόησε τὸν ὡς ὑμᾶς ἄφιξιν. καὶ τίνα μὲν ἦν ἃ προεπάθη αὐτῷ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου ἐπισκόπου Λιβερίου, καὶ τίνα ἃ αὐτὸς συνέθετο, ἀγνοοῦμεν· πλὴν ὅτι ἐπιστολὴν ἐκόμισεν ἀποκαθιστῶσαν αὐτὸν, ἣν ἐπιδείξας τῇ κῷ Τύανα συνόδῳ, ἀποκατέστη τῷ τόπῳ.

Ἀνεγνώσθη δὲ καὶ πρὸς Τερέντιον κόμητα τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἐπιστολή, ἐν ᾗ ἐσήμανεν ὁ πατὴρ τὸν πρὸς Εὐσάθιον κοινωνίαν

ANNO CHRISTI 787.

νωνίαν καὶ ἀποδοχὴν ἐκ τῆς αἱρέσεως ἐπιστρέφοντα.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τῶν ἁγίων πατριαρχείου ἀνέγνω.

Ἐκ τοῦ ὅρου τῆς ἁγίας τρίτης συνόδου κατὰ τῶν δυσσεβῶν Μασσαλιανῶν, ἤγουν Εὐχιτῶν.

Ἤρεσεν ἅπασιν ἡμῖν, καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις Οὐαλεριανῷ καὶ Ἀμφιλοχίῳ, καὶ πᾶσι τοῖς τῆς Παμφύλων καὶ Λυκαόνων ἐπαρχιῶν εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις, τὰ ἐν τῷ συνοδικῷ χαρτίῳ τυπωθέντα κρατεῖν ἅπαντα, καὶ κατὰ μηδένα τρόπον παραβαίνεσθαι αὐτά, βεβαίων ὄντων ἁπάντων δηλαδὴ, καὶ τῶν πεπραγμένων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ· ὥστε τοὺς ὄντας κατὰ πᾶσαν ἐπαρχίαν τῆς Μασσαλιανῶν, ἤγουν ἐνθουσιαστῶν αἱρέσεως, ἢ καὶ ἐν ὑποψίᾳ τῆς τοιαύτης νόσου γεγυμνωμένους, εἴτε κληρικοὶ εἶεν, εἴτε λαϊκοὶ, μεθοδεύεσθαι· καὶ ἀναθεματίζοντας κατὰ τὰ ἐν τῷ μνημονευθέντι συνοδικῷ διηρθρωμένα ἐγγράφως, μένειν τοὺς μὲν κληρικοὺς ἐν τῷ κλήρῳ, τοὺς δὲ λαϊκοὺς ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς ἐκκλησίας.

Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τῶν ἁγίων πατριαρχικοῦ σεκρέτου, ἔχων ἐπὶ χεῖρας, ἀνέγνω.

Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας Μαξίμῳ διακόνῳ Ἀντιοχείας ὑπομνηστικόν.

Ἐμαθον παρὰ τοῦ ἀγαπητοῦ μονάζοντος Παύλου, ὅτι παραιτεῖταί σου τὴν θεοσέβειαν μέχρι σήμερον τὴν κοινωνίαν τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου, διά τινας ἐν τῇ Ἀντιοχέων ἐκκλησίᾳ ἢ φρονοῦντας ἔτι τὰ τοῦ Νεστορίου, ἢ πεφρονηκότας μὲν, ἀποχωμένους

munionem & receptionem ab hæresi conuersi.

Stephanus reuerendissimus diaconus & notarius venerabilis patriarchici secreti legit.

Ex definitione sanctæ ac vniuersalis tertiæ Synodi contra impios Massalianos, id est, Euchitas.

Placuit omnibus nobis, ac Deo amabilibus episcopis Valeriano & Amphilochio, & cunctis Pamphylensis & Lycaonensis prouinciarum reuerendissimis episcopis, quo vniuersa quæ in synodica chartula statuta sunt, teneantur, & præuaricari nullo modo præsumantur, firmis videlicet existentibus etiam his quæ gesta sunt Alexãdriæ. Itaque qui sunt per omnem prouinciam ex Massalianorum, id est, furiosorum hæresi, aut si suspecti habentur, quod huiusmodi languoris existant, siue clerici sint, siue laici, remeantes, & anathematizantes in scriptis secundum ea quæ in iam memorata synodica charta promulgata sunt, maneant clerici quidem in clero, laici vero in communione ecclesiæ.

Petrus reuerendissimus lector & notarius venerabilis patriarchici secreti legit.

Sancti patris nostri Cyrilli archiepiscopi Alexandriæ Maximo diacono Antiocheno commonitorium.

Didici a diligendo mihi Paulo monacho, quia recusat pietas tua vsq; hodie communionem reuerendissimi episcopi Ioannis amplecti, pro eo quod quidam in Antiochena ecclesia male adhuc cum Nestorio vel sentiant, vel iam senserint quidem, sed

forsitan resipuerint. Probet igitur modestia tua, vtrum (aliquando) hi qui dicuntur colligi, nude ac irreuerenter cum Nestorio sentiant, & inuicem colloquantur; vel aliquando cauteriatam habuerint conscientiam, colliguntur autem nunc acta pœnitentia super his, in quibus subrepti sunt, quamuis confiteri fortasse reuereantur excessum. Accidunt enim quædam huiusmodi fieri circa deceptos. Ac si eos videas nunc ad rectam concurrere fidem, ne succenseas eis super his quæ transierunt. Volumus enim eos magis illorum abnegatores videre, quam irreuerenti mente aduocatos nequitiarum esse Nestorii. Vt autem non æstimemur amare contentionem, amplectamur reuerendissimi Ioannis communionem, indulgentes ei & causa dispensationis, vt non subtilius vel districtius seu vehementius erga se recognoscentes agatur. dispensatione enim, sicut dixi, eget negotium multa.

Eiusdem patris ad Gennadium presbyterum & archimandritam.

Intentionem quidem reuerentiæ tuæ, quam circa diuinum possides cultum, non nunc tantum agnoui, sed ab olim sciebam. & laudo vehementer eam cum tanta volentem districtionis diligentia viuere. Sed dispensationes rerum nonnunquam cogunt parum quid a debito quosdam foras exire, vt maius aliquid lucrifaciant. Sicut enim hi qui mare nauigant, tempestate vrgente, nauique periclitante, anxiati quædam exonerant, vt cetera salua permaneant: ita & nos, cum non habe-

ANNO CHRISTI 787.

νοις ἢ ἴσως. δοκιμασάτω τοίνυν τὸν σὸν ὑπεικὲς, πότερόν ποτε ④ λεγόμενοι συνάγεσθε, γυμνῶς & ἀναισχύντως * τῷ Νεστορίῳ & φρονοῦσι & λαλοῦσιν ἑτέρως· ἢ κεκαυτηριασμένῳ μὲν ἐκπίπτει ποτὲ τὴν συνείδησιν, συνάγονται δὲ νῦν μεταμεληθέντες ἐφ' οἷς συνεπράξησαν, αἰσχυνόμενοι δὲ ἴσως ὁμολογεῖν τὸ πάθημα. συμβαίνει γάρ τινα τοιαῦτα περὶ τοὺς ἀπατηθέντας γίνεσθαι. κἂν ἴδῃς συντρέχοντας τῇ ὀρθῇ πίστει, ἀμνησικάκει περὶ τῶν προελθόντων. βουλόμεθα γὰρ μᾶλλον ⑤ ἀρνουμένους αὐτοὺς ὁρᾶν, ἢ αἰσχύντῳ γνώμῃ συνηγοροῦντας τῆς Νεστορίου κακίας. ἵνα δὲ μὴ δοκῶμεν τιμᾶν τὸ φιλόνεικον, ἀσπασώμεθα τὴν περὶς ⑤ βυλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην κοινωνίαν, συγχωροῦντες αὐτῷ & οἰκονομίας ἕνεκα μὴ ἀκριβολογεῖσθαι σφόδρα περὶ τοὺς μεταγινώσκοντας. οἰκονομίας γὰρ, ὡς ἔφην, δεῖται τὸ πρᾶγμα πολλῆς.

* τοῦ Νεστορίου καὶ λοιπ. ἑπόμενος.

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γεννάδιον ⑤ πρεσβύτερον & ἀρχιμανδρίτην.

Τὸ μὲν ἔντονον εἰς βυλάβειαν τῆς θεοσεβείας σου ἔγνων, ἀλλ' ἤδην ἐπῄνεσα. & ἐπαινῶ γε σφόδρα μὴ * τοιαύτης ἀκριβείας θέλουσαν ζῆν. ἀλλ' οἰκονομίαι πραγμάτων ἐστὶ ὅτε πράγματα βραβεύουσι βραχύ τι τοῦ δέοντος ἔξω φέρεσθαί τινας, ἵνα τι μεῖζον κερδαίνωσιν. ὥσπερ γὰρ ④ τὴν θάλασσαν ναυπλοῦντες χειμῶνος ὑπειμένου, & κινδυνευούσης τὴν νεὼς, κουφίζουσί τινα, τὰ σῶσαι τὰ λοιπά· οὕτω & ἡμεῖς ἐν τοῖς πράγμασιν, ὅταν μὴ ἔχῃ τὸ λίαν ἀκριβὲς ἀποσώζειν, προΐεμέν τινα, ἵνα

* πάσης

ANNO CHRISTI 787.

μὴ τὸ πανὸς πάθωμεν ζημίαν. Ϛ ταῦτα γράφω μαθὼν, ὅτι ἡ σὴ θεοσέβεια λελύπηται εἰς Ϙ ὁσιώτατον Ϛ θεοφιλέστατον ἀδελφὸν ἡμῶν ϗ συλλειτουργὸν ἐπίσκοπον Πρόκλον, ὡς λαβόντα τοὺς κοινωνίαν Ϙ τῆς Αἰλιέων· ὃν οἱ μὴ τῆς ἐκκλησίας θεσμοὶ τῆς Παλαιστίνης ἠγούμενον ἐπίστασιν, ἐγείρει ὃ πρὸς ἀγάλλιον τὸ πράγματος ἐπιθυμίαν φιλοδοξία διάκενος πικρὸν ἔχουσα τὸ τέλος. μὴ ἀποφυγέτω τοίνυν ἡ σὴ θεοσέβεια τὸν τοὺς Ϙ ὁσιώτατον Ϛ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Πρόκλον κοινωνίαν. μία γὰρ γέγονεν ἡ φροντὶς ἐμοί τε Ϛ τῇ ὁσιότητι αὐτοῦ· Ϛ ὁ τῆς οἰκονομίας τρόπος οὐδενὶ τῶν σωτέρων ἀπήρεσεν.

Τούτων ἀναγνωσθέντων, οἱ βλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· εἰ κελεύει ἡ ἁγία συνοδος, κομισθήτω ἡ τοὺς Ρουφινιανὸν τοῦ ἁγίου Αθανασίου ἐπιστολὴ, ϗ ἀναγνωσθήτω.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· γενέσθω ἡ αἴτησις τῶν βλαβεστάτων μοναχῶν.

Στέφανος ὁ τοσειρημένος μοναχὸς ἔχων μὲν χεῖρας τὸν βίβλον ἀνέγνω.

Τοῦ ἁγίου Αθανασίου τοὺς Ρουφινιανόν.

Κυρίῳ ἀγαπητῷ καὶ ποθεινοτάτῳ συλλειτουργῷ Ρουφινιανῷ Αθανάσιος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Καὶ μετ' ὀλίγα.

Ἐπειδὴ φιλοκάλως καὶ ἐκκλησιαστικῶς· τοῦτο γὰρ πάλιν πρέπει τῇ σῇ βλαβείᾳ· ἠρώτησας τοὺς διὰ ἀνάγκην ὑποσυρέντων, μὴ φθαρέντων ὄντων ἐν τῇ κακοπιστίᾳ· καὶ ἠθέλησας γράψαι μοι τὰ δόξαντα ἐν ταῖς συνόδοις Ϛ παντελῶς τοὺς αὐτῶν· γίνωσκε κύριέ μου

mus ſaluandorum omnium negotiorum penitus certitudinem, deſpicimus ex his quædam, ne cunctorum patiamur diſpendia. Et hæc ſcribo cognoſcens, quod pietas tua triſtetur in ſanctiſſimum & Dei cultorem fratrem & communiſtrum noſtrum Proclum epiſcopum, eo quod admiſerit in communionem Ælienſium * hegumenum, quem quidem eccleſiæ leges Palæſtinæ præpoſitum non nouerunt. Suſcitat autem ad infrunitum negotii deſiderium amor gloriæ amarum terminum inaniter habens. Igitur ne refugiat pietas tua ſanctiſſimi & Deo amantiſſimi Procli epiſcopi communionem. vna enim fuit cura mihi & ſanctitati eius; & diſpenſationis modus nulli ſapientium diſplicuit.

* epiſcopum,

His lectis monachi dixerunt: Si iubet ſancta Synodus, afferatur ad Rufinianum deſtinata ſancti Athanaſii epiſtola, & legatur.

Sancta Synodus dixit: Fiat petitio reuerendiſſimorum monachorum.

Stephanus prædictus monachus, habens præ manibus librum, legit.

Sancti Athanaſii epiſtola ad Rufinianum.

Domino dilecto & amantiſſimo comminiſtro Rufiniano Athanaſius in Domino ſalutem.

Et poſt alia.

Quoniam amore bonitatis & eccleſiaſticæ inſtitutionis (hoc enim reuera decet reuerentiam tuam) interrogaſti de his, qui propter neceſſitatem abſtracti non tam in fide mala corrupti ſunt; & voluiſti ſcribere me quæ viſa ſunt Synodis & vbique de illis. Scito do-

ANNO CHRISTI 787.

mine mi amantissime, quia in primordio quidem cessante vi, quæ facta extiterat, celebrata est Synodus præsentibus etiam & episcopis, qui partium erant * eorum qui foris sunt. Facta est autem & penes comministros, qui Græciam habitant; porro nihilo minus & ab his qui in Hispania & Gallia sunt; & quod hic placuit, placuit & vbique: ita vt his qui cadunt & præsunt impietati, ignoscatur quidem cum pœnitentiam gesserint, non autem vlterius eis locus detur in clero. his autem qui auctores non fuerint impietatis, sed per necessitatem & vim abstrahuntur, placuit vt venia detur, & habeant cleri locum; maxime cum excusationem persuasoriam dederint. & placuit id dispensatorie fieri. Firmauerunt enim quod non migrassent ad impietatē: ne autem ordinati quidam impiissimi ecclesias corrumperent, elegerunt potius concurrere violentiæ, & portare pondus, quam perdere populos. Hoc autem prosequentes, visi sunt etiam nobis persuasorie fari, pro eo quod excusarentur dicentes, & Aaron Exod. 32. Moysi fratrem in eremo concurrisse quidem præuaricationi plebis, habuisse tamen defensionem; ne videlicet populus in Ægyptum reuersus, in idololatria permaneret. Nam & ratio euidens apparebat, quoniam manentes in eremo cessare ab idololatria possent: sin autem Ægyptum ingressi essent, moram facerent & incrementum impietatis. Propterea igitur dispensatio circa clerum effecta est, atque his qui decepti & vim perpessi fuerant, indulgentia tributa consistit. Hæc & Romæ scripta, & a

* earum quæ

πολὺ νότατε, ὅτι ἐν ἀρχῇ μὲν παυσαμένης τῆς γεγονυίας βίας, γέγονε σύνοδος παρόντων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἔξω μερῶν ὑποσκόπων· γέγονε δὲ καὶ παρὰ τοῖς τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦσι συλλειτουργοῖς, οὐδὲν δὲ ἧσσον καὶ τοῖς ἐν Ἱσπανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ· καὶ ἤρεσεν ὅπερ ὧδε, καὶ παντα χοῦ· ὥστε τοῖς μὲν καταπεπλωκόσι καὶ ὑποῤῥυεῖσι μὲν τῆς ἀσεβείας συγγινώσκειν μὲν μετανοοῦσι, μὴ δίδοναι δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τόπον κλήρου. τοῖς δὲ μὴ αὐθεντοῦσι μὲν τῆς ἀσεβείας, ὑποσυρεῖσι δὲ δι' ἀνάγκην καὶ βίαν, ἔδοξε δίδοσθαι μὲν συγγνώμην, εἶναι δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦ κλήρου, μάλιστα ἐπὶ ὀπολογίαν πιθανὴν ἐποείσαντο. καὶ ἔδοξε τοῦτό πως οἰκονομικῶς γεγονέναι. διεβεβαιώσαντο γὰρ μὴ μεταβεβλῆσθαι μὲν εἰς ἀσέβειαν, ἵνα δὲ μὴ καταστάντες τινὲς ἀσεβέστατοι διαφθείρωσι τὰς ἐκκλησίας, εἵλοντο μᾶλλον συνδραμεῖν τῇ βίᾳ, καὶ βαστάσαι τὸ βάρος, ἢ λαοὺς ὀπολέσθαι. τοῦτο δὲ λέγοντες, ἔδοξαν ἡμῖν πιθανῶς λέγειν, διὰ τὸ καὶ προφασίζεσθαι αὐτὸν Ἀαρὼν Μωϋσέως ἀδελφὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ συνδραμεῖν μὲν τῇ τοῦ λαοῦ παραβάσει, ὀπολογίαν δὲ ἐσκευάσθαι, ἵνα μὴ ὁ λαὸς ὑποστρέψας εἰς Αἴγυπτον ὑπομείνῃ τὴν εἰδωλολατρείαν. καὶ γὰρ ἐφαίνετο λογισμὸς ἔλογον, ὅτι μένοντες ἐν τῇ ἐρήμῳ δύναντο παύσασθαι τῆς ἀσεβείας, εἰσελθόντες δὲ εἰς Αἴγυπτον ἐπετείνοντο, καὶ αὔξησιν ἐν ἑαυτοῖς ἔλαβον ἀσέβειαν. τούτου τοίνυν ἕνεκα συγγνωστὸν πρὸς τὸ κλῆρον γέγονε· τοῖς δὲ ἀπατηθεῖσι καὶ βίᾳ παθοῦσι συγγνώμην δίδοναι. ταῦτα καὶ ἐν Ῥώμῃ ἐγράφη, καὶ

ANNO CHRISTI 787.

ἀπεδέξατο ἡ Ρωμαίων ἐκκλησία. ταῦτα καὶ τῇ σῇ εὐλαβείᾳ δηλῶ θαῤῥῶν, ὅτι τὰ δόξαντα ἀποδέξεται σου ἡ θεοσέβεια.

Τούτων ἀναγνωσθέντων, Σάββας ὁ εὐλαβέστατος καὶ Ⓐ σὺν ἄπᾳ μοναχοὶ εἶπον· ἰσὸν ἔστιν αὕτη ἡ φωνὴ Ⓣ ἁγίου Ἀθανασίου μόνον, ἀλλὰ καὶ συνόδων, διὰ τὸ λέγειν Ⓣ αὐτὸν πατέρα, ὅπερ καὶ Ⓐ Ρωμαῖοι, καὶ Ⓐ τῆς Ἑλλάδος ἀπεδέξαντο. ὃ οὐ δεῖ τὸν ἐξ αἱρέσεως ὑποστρέφοντας δέχεσθαι μὴ εἰς μετάνοιαν, πῶς ἱεροσυλῶ δὲ μὴ ὑπολαμβάνειν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· οὐ περὶ παντὸς αἱρετικοῦ ὑποστρέφοντος ἀποφαίνεται ὁ πατὴρ μὴ δεχθῆναι, ἀλλὰ περὶ τῶν πρωταρχόντων τῆς αἱρέσεως, καὶ τῶν ἐμπαθῶς ἐγκειμένων· καὶ ῥήμασι μὲν σχηματιζομένων πῶς ἀληθεύειν ὑπὲρ παρουσίας ὀρθοδόξων, περὶ δὲ Ⓝ νοῦν κακουργούντων. ὅμως δὲ αὖθις ἀναγνωσθήτω ἡ αὐτὴ πρὸς Ρουφινιανὸν ὑπογραφὴ τοῦ αὐτοῦ πάπα. Ἀναγινωσκομένου δὲ τοῦ χωρίου τοῦ λέγοντος· ὥστε τοῖς μὲν καταπεπλωκόσι καὶ προϊσαμένοις τῆς ἀσεβείας συγγνώσκειν μὲν μετανοοῦσι, μὴ δίδοναι δὲ αὐτοῖς ἐπὶ τόπον κλήρου. τοῖς δὲ μὴ αὐθεντοῦσι μὲν τῆς ἀσεβείας, ὑποσυρεῖσι δὲ δι' ἀνάγκην καὶ βίαν, ἔδοξε δίδοσθαι μὲν συγγνώμην, ἐὰν δὲ Ⓝ τόπον τοῦ κλήρου· μάλιστα δὲ ὅτι ἀπολογίαν πιθανὴν ἐποιήσαντο.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· ἰδοὺ καθὼς προέφημεν, ὁ πατὴρ οὐ δέχεται εἰς ἱεροσυλίαν τὸν ἐξ αἱρέσεως ὑποστρέφοντας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἰσὸν ἔστιν οὕτως, καθὼς νοεῖτε. ὁ μὲν γὰρ πατὴρ τὸν μὴ αὐθεντήσαντας τῆς

Romanorum ecclesia sunt recepta. hæc & reuerentiæ tuæ significo fidens, quod ea quæ approbata sũt, pietas tua suscipiet.

Sabbas & qui cum ipso reuerendissimi monachi dixerunt: Non est vox Athanasii tantum, sed & Synodorum. Nam idem pater dicit, quia & Romani & Græci receperunt: & definit, vt ex hæresi conuersi recipiantur quidem ad pœnitentiam, non tamen ad sacerdotia admittantur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non de omni conuerso hæretico idem pater minime suscipiendo denuntiat, sed de principibus hæreseos, & his qui vitiose atque affectuose verbis quidem simulant veritatem in præsentia orthodoxorum, in mente autem nequiter operantur. Verum legatur iterum eadem ad Rufinianum missa eiusdem patris epistola. Cumque legeretur locus qui dicit; Ita vt his qui cadunt & præsunt impietati, ignoscatur quidem cum pœnitentiam gesserint, non autem vlterius locus eis detur in clero. His autem qui auctores non fuerunt impietatis, sed per necessitatem & vim abstrahuntur, placuit vt venia detur, & habeant cleri locum; maxime cum excusationem persuasoriam dederint.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Ecce sicut prædiximus, hic sanctus pater non suscipit in sacerdotium eos qui ab hæresi conuertuntur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Non est ita, vt intelligitis. denique pater eos qui auctores minime fuerint impie-

tatis, quique tracti & vim passi sunt, recipit in sacerdotium: prælatos vel genitores hæreseos in sacerdotium non admisit; bene hoc & optime atque iustissime proferens. Et certo quinquies victorem sanctum Athanasium nouit ecclesia, quoniam & Romam frequenter impulsus, & * ignobili fuga a præpositis Arianæ hæreseos est abactus. & cum reuersus ecclesias obtinuisset, hostes ei adhærebant, secundum tempora commutati. Quando autem accipiebant fiduciam illo abscedente, ad priorem hæresim redibant, & persecutionem contra pios commouebant. Et idcirco eumdem æstimo dicere patrem, ne huiusmodi reciperentur in sacerdotium. Nam perceperat tam ipse, quam ceteri orthodoxi ab illis sæuissima.

* i. turpi iectione

Sabbas reuerendissimus monachus dixit: Iniuriarum immemor est pater.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Manifestum est hoc; neque enim malum pro malo reddebat alicui: propter zelum autem Dei & munitionem ecclesiæ, benignitatem sine disciplina non poterat possidere; sed in his ea quæ ad vindictam Dei sunt, præferebat.

Ioannes reuerendissimus presbyter, monachus & vicarius orientalis diœceseos dixit: * Benedicta est definitio illa ad cautelam audientium.

* Gr. Bene lecta

Monachi repetentes dixerunt: Sed tractos & vim perpessos pater admittit. dicant ergo, si tracti fuerint, & vim perpessi, & ideo recesserint a veritate.

αἱρέσεως, ἀλλ' ὑποσυρέντας καὶ βίᾳ παθόντας ὑποδέχεται εἰς ἱεροσυλίαν· μόνους γὰρ τοὺς προϊσταμένους ἢ γεννήτορας τῆς αἱρέσεως, αὐτοὺς εἰς ἱεροσυλίαν οὐ προσεδέξατο, διὸ καὶ καλῶς & δικαίως τοῦτο ὑποφαινόμενος. καὶ αὖθις, πέπαθεν οἶδε τὸ ἅγιον Ἀθανάσιον ἡ ἐκκλησία, ὡς διωχθέντα εἰς Ῥώμην διαφόρως, καὶ ἀπ' αὐτῆς φυγῇ ἐξελαθέντα ὑπὸ τῶν προϊσταμένων τῆς Ἀρειανῆς αἱρέσεως. ὑποστρέφοντος γὰρ αὖθις καὶ προσγινομένου τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ αὐτόπαλοι αὐτῷ ἐπεκολλῶντο καθὰ τοῦ καιροῖς μεταβαλλόμενοι. ὅτε γὰρ παῤῥησίαν ἐλάμβανον ἐκείνου ἀναχωροῦντος, εἰς τὴν προτέραν αἵρεσιν ἐπανήρχοντο, καὶ διωγμὸν κατὰ τῶν εὐσεβῶν ἐκίνουν. διὰ τοῦτο οἶμαι τὸν πατέρα λέγειν, μὴ δέχεσθαι τοιούτους εἰς ἱεροσυλίαν, ὡς ὑποψείαν ἔχοντα αὐτόν τε & τοὺς ὀρθοδόξους ὑπ' αὐτῶν τὰ χαλεπά.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· ἀμνησίκακός ἐστιν ὁ πατήρ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· προδηλον τοῦτο· οὐδὲ γὰρ κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἀπεδίδου τινί· διὰ δὲ τὸν θεοῦ ζῆλον & ἀσφάλειαν τῆς ἐκκλησίας, ἀπαῤῥεύστως χρηστότητα ἐκ ἠδυνάτο κτᾶσθαι, ἀλλὰ τὰ πρὸς ἐκδίκησιν τοῦ θεοῦ προετιμᾶτο.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχός τε & τοποτηρητὴς τῆς ἀνατολικῶν διοικήσεων εἶπε· καλῶς ἀνεγνώσθη ὁ ὅρος οὗτος εἰς ἀσφάλειαν τῶν ἀκουόντων.

Οἱ μοναχοὶ ἀναλαβόντες εἶπον· ἀλλὰ τοὺς προσυρέντας καὶ βίαν παθόντας ὁ πατὴρ προσίεται. εἰπάτωσαν οὖν, εἰ προσύρησαν, ἢ βίᾳ ὑποστεῖλαν, ὅπ ἀπέστησαν τῆς ἀληθείας.

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

Ὑπάτιος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι εἶπον· ὅτι ἡμεῖς οὔτε βίαν ὑπεμείναμεν, οὐδὲ ἀφεσύρημεν, ἀλλ' ἐν ταύτῃ τῇ αἱρέσει ἡμῶν γεγενημένοι ἀνετράφημεν καὶ ηὐξήθημεν.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας, μετὰ Ἐπιφανίου διακόνου Κατάνης καὶ τόπον ἐπέχοντος Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδινίας, εἶπον· ὅτι οἱ ἀναγνωσθέντες κανόνες τῶν ἁγίων πατέρων τοῦ τε Ναυατιανῶν, καὶ Ἐγκρατιτῶν, καὶ Ἀρειομανιτῶν εἴρηνται· τούτοις ἢ τῆς αἱρέσεως σου ἡγήτορας μετὰ τίνων τάξομεν;

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· βυσκόμεθα καὶ Μανιχαίους μὴ δεξαμένους εἰκόνας, καὶ Μαρκιωνιστὰς, καὶ τοὺς συγχυτικοὺς τῶν Χριστοῦ φύσεων· ὧν πρῶτος ὁ Κναφεὺς, καὶ Ξενάιας ὁ Ἱεραπόλεως, οἱ αἱρετικοὶ, ἀλλὰ καὶ Σεβῆρος.

Ἐπιφάνιος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης, καὶ τοποτηρητὴς Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδινίας, εἶπεν· ἐλάττων ὀφὶ τῶν προγεγενημένων αἱρέσεων ἡ νυνὶ καινοτομηθεῖσα, ἢ ὑπερτέρα;

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τὸ κακὸν ἤδη κακόν ὀφὶ, καὶ μάλιστα ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. τὸ γὰρ ἐπὶ δόγμασιν εἴτε μικροῖς εἴτε μεγάλοις ἁμαρτάνειν, πάντων ὀφὶν· ἀμφοτέρων γὰρ ὁ νόμος τοῦ θεοῦ ἀθετεῖται.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· ἡ αἵρεσις αὕτη χεῖρον πάντων τῶν αἱρέσεων κακόν· οὐαὶ τοῖς εἰ-
*L. κατῆρ- κονομάχοις· καὶ *κακὴ, ὡς τὶν οἰκονομίαν τοῦ σωτῆρος ἀνατρέπουσα.

Hypatius, & qui cum eo erant episcopi dixerunt: Quia nos neque vim sustinuimus, neque abstracti sumus, sed in hac nostra hæresi nati & educati sumus, & creuimus.

Theodorus Deo amabilis episcopus Catanæ, & qui cum eo sanctissimi episcopi Siciliæ, vna cum Epiphanio diacono ciuitatis Catanæ, & locum retinente Thomæ episcopi Sardiniæ, dixerunt: Quia Canones sanctorũ patrum qui lecti sunt, tam de Nouatianis & Encratitis, quam de Arianis dicti sunt, huius hæreseos censores cum quibus taxabimus?

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Inuenimus & Manichæos non recipientes iconas, & Marcionistas, & eos qui confundunt Christi naturas; quorum * primus est Petrus Gnapheus, & Xenaias Hierapolitanus, hæretici; sed & Seuerus. * vnus

Epiphanius diaconus sanctissimæ ac magnæ ecclesiæ Catanæ, & locum retinens Thomæ sanctissimi archiepiscopi Sardiniæ, dixit: Minor est prioribus hæresibus nouitas præsens, an maior?

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quod malum est, iam vtique malum est, & maxime in negotiis ecclesiasticis. In dogmatum quippe causa, siue in parua, siue in magna peccare, idipsum est: ex vtrisque enim lex Dei improbatur.

Ioannes reuerendissimus monachus & vicarius orientalium sedium dixit: Hæresis hæc peior omnibus hæresibus, & malarum pessima est, veluti quæ dispensationem Saluatoris subuertit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Docet nos dictum patris nostri Athanasii, vt reuerendissimi episcopi recipiantur , nisi alia quælibet eorum culpa facta sit.

Sancta Synodus dixit : Legantur autem cetera regularium testimoniorum.

Adhuc Constantinus diaconus & notarius venerabilis patriarchii legit : De gestis sanctæ & vniuersalis Synodi quartæ Calchedone celebratæ.

Orientales & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi clamauerunt : Omnes peccauimus, omnes veniam postulamus.

Et rursus Thalassius , Eusebius & Eustathius reuerendissimi episcopi dixerunt : Omnes peccauimus, omnes veniam postulamus. & post alia.

Et surgens reuerendissimus episcopus Iuuenalis vna cum eis contulit se ad alteram partem. & clamauerunt orientales , & qui cum ipsis reuerendissimi episcopi : Deus bene adduxit te orthodoxe ; bene venisti.

Et post alia plura , Illyriciani reuerendissimi episcopi dixerunt : Omnes excessimus, omnes veniam postulamus.

Sabbas reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Studii dixit:Si placet sanctæ Synodo , videamus , si ordinationes eorum qui recepti sunt , ab hæreticis fuerint , an non.

Sancta Synodus dixit: Quærite deinceps etiam de ordinatione.

Antonius reuerendissimus monachus legit.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν · ὁδηγεῖ ἡμᾶς τὸ ῥητὸν τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, ὅτι ἐὰν ἄλλη αἰτία τις μὴ ἐγκύηται τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, ἵνα δεχθῶσιν.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν · ἀναγνωσθήτω καὶ τὰ λοιπὰ τῶν κανονικῶν μαρτυρήσεων.

Ἐπὶ Κωνσταντῖνος ὁ θεολεστάτος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγίου πατριαρχείου ἀνέγνω ἐκ τῶν πεπραγμένων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς τετάρτης συνόδου τῆς ἐν Καλχηδόνι.

Οἱ ἀνατολικοὶ καὶ ὁ σὺν αὐτοῖς θεολεστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν · πάντες ἡμάρτομεν , πάντες συγνώμην αἰτοῦμεν.

Καὶ αὖθις Θαλάσσιος, Εὐσέβιος ὁ Εὐστάθιος ὁ θεολεστατοι ἐπίσκοποι εἶπον · πάντες ἡμάρτομεν , πάντες συγνώμην αἰτοῦμεν. καὶ μεθ' ἕτερα.

Καὶ ἀναστὰς ὁ θεολεστατος ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος ἅμα αὐτοῖς μετῆλθεν εἰς τὸ ἄλλο μέρος · καὶ ἐβόησαν ὁ ἀνατολικοὶ ὁ σὺν αὐτοῖς θεολεστατοι ἐπίσκοποι · ὁ θεὸς καλῶς ἠγάγετό σε ὀρθοδόξε, καλῶς ἦλθες. καὶ μεθ' ἕτερα πλείονα.

Οἱ Ἰλλυρικιανοὶ θεολεστατοι ἐπίσκοποι εἶπον · πάντες ἐσφάλημεν, πάντες συγνώμην αἰτοῦμεν.

Σάββας ὁ θεολεστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Στουδίου εἶπεν · εἰ δοκεῖ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ἴδωμεν τὰς χειροτονίας τῶν δεχθέντων , εἰ ἀπὸ αἱρετικῶν ἦσαν , ἢ οὔ.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπε · ζητεῖτε ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ περὶ τῆς χειροτονίας.

Ἀντώνιος ὁ θεολεστατος μοναχὸς ἀνέγνω.

Ex

ANNO CHRISTI 787.

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ρουφίνου πρεσβυτέρου Ρώμης.

Εὐσέβιος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ γγυόμενος βιάσεσθαι συνόδου κρατουμένου τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ὀλίγων μὲν ὄντων τῶν συνελθόντων, χάριν δὲ τῆς ὑπὲρ Χριστοῦ ὁμολογίας τὰ μέγιστα φέρειν καὶ λέγειν δυναμένων. ἔνιοι γοῦν ζήλῳ τῆς εὐσεβείας ἔλεγον, μὴ δεῖν τοῖς δεξαμένοις Αρειον κοινωνεῖν. ἔνιοι δὲ ἐβουλεύοντο πάντας δέχεσθαι μεταγνόντας καὶ ἀναθεματίζοντας, ἵνα μὴ πολλὰ πλήθη ἀνθρώπων ἀπόλωνται· λέγοντες, ὅτι ἐκ ὀφείλομεν τὰ ἑαυτῶν ζητεῖν, ἀλλὰ τὸ πολλοῖς συμφέρον, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ποιεῖ σαρκωθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα σώσῃ τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. οὔτε γὰρ μόνοις ἡμῖν πέφυκε βασιλείαν τῶν οὐρανῶν πρεσβεύειν ὀφείλομεν, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις πολλοῖς· ὅπου καὶ ὃν μὲν ἦν ἐν ἀσωτίᾳ βιώσαντα, μετανοήσαντα ὁ πατὴρ προσεδέξατο. ὃν συλλήβδην εἰπεῖν, τῆς ἱεροσυλίας αὐτῷ μετεῖναι τὸ ἀξίωμα βουλόμενον, πέφυκε σφραγῖδα ἐν τῷ δακτύλῳ δίδωσι, καὶ πέφυκε στολὴν περιτίθεται ποιεῖ. ἐκράτησε γοῦν αὐτὸς ὁ κανὼν ἐκ τῆς βαλσελικῆς αὐθεντίας συνεσφιγμένον, καὶ τυποῦσιν Ἀστερίου μὲν ἐν τοῖς καθ' ἑαυτὸν ἀναπολεῖ ἐκκλησίαις περὶ τούτου πρεσβεύειν, Εὐσεβίου

De eccleſiaſtica hiſtoria Rufini preſbyteri Romani.

Pergit interea Euſebius Alexandriam, ibique confeſſorum Concilio congregato (pauci numero, ſed fide integri & meritis multi) aliis videbatur calore feruentibus fidei, nullum debere vltra in ſacerdotium recipi, qui ſe vtcumque hæreticæ communionis contagione maculaſſet. Sed qui imitantes Apoſtolum, quærebant non quod ſibi vtile eſſet, ſed quod pluribus; vel qui imitarentur Chriſtum, qui cum eſſet omnium vita, pro ſalute cunctorum humilians ſe deſcendit in mortem, quo ſcilicet inueniretur & in mortuis vita; dicebant, melius eſſe humiliari ſe paululum propter deiectos, & inclinari propter eliſos, vt eos rurſum erigerent. Nec ſibimet ſolis puritatis merito cælorum regna defendere; ſed eſſe glorioſius, ſi cum pluribus illuc mererentur intrare. & ideo rectum ſibi videri, vt tantum perfidiæ auctoribus amputatis, reliquis ſacerdotibus daretur optio, ſi forte velint abiurato errore perfidiæ ad fidem patrum ſtatutaque conuerti; nec negare aditum redeuntibus, quin potius de eorum confeſſione gaudere: quia & ille euangelicus iunior filius *Luc. 15.* paternæ depopulator ſubſtantiæ, in ſemetipſum reuerſus non ſolum ſuſcipi meruit, ſed & dignus paternis amplexibus deputatur, & annulum fidei recipit, & ſtola circumdatur, per quam quid aliud quam ſacerdotii declarantur inſignia? Cum igitur huiuſcemodi ſententias ex euangelica auctoritate prolatas ordo ille ſacerdotalis & apoſtolicus approbaſſet, ex Concilii decreto Aſterio ceteriſque qui cum ipſis erant, orientis iniungitur procuratio, occidentis vero Euſebio

decernitur. additur sane in illo Concilii decreto etiam de Spiritu sancto plenior disputatio, vt eiusdem substantiæ & diuinitatis, cuius Pater & Filius, etiam Spiritus sanctus crederetur, eo quod pullularent denuo, qui eumdem Spiritum sanctum a glorificatione Patris & Filii separarent.

Constantinus reuerendissimus diaconus & notarius legit.

De ecclesiastica historia Socratis.

Photinus Sirmii quondam episcopus discipulus erat Marcelli Ancyrani; & ipse purum hominem dicebat Dominum, sicut & Marcellus.

Rursus ipse legit de ecclesiastica historia Socratis: Qui autem in Sardice conuenerant, * primum quidem horum damnauere vesaniam; & terminum fidei Nicænæ corroborantes, inæqualitatem respuunt & anathematizant. Reddiderunt autem thronos Paulo & Athanasio, nec non & Marcello Ancyræ rationem reddenti ac dicenti, quod non fuerint intellecta quæcumque in libris exposuerit; præsertim cum ipse eos qui dicebant Dominum purum hominem, auerterit.

* indicta causa illos damnauere,

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam plurimi canonici libri & synodici atque paterni relecti sunt: & ex hæresi conuersos docuerunt nos recipere, nisi forte maligna in eis fuerit noxa reperta.

Sancta Synodus dixit: Bene feciſti, domine, tam per epistolas, quam per synodica conscripta docendo nos hæreticorum agnoscendam receptionem.

ANNO CHRISTI 787.

δὲ παῖς ἐπὶ τῆς δύσεως. πρεσβύτερον δὲ καὶ πλείονα πλῶ συνοδον καὶ τὰ περὶ τῆς ἁγίου πνεύματος, διὰ τὸ ἀναφυλῶαι πάλιν τοὺς χωρίζοντας αὐτὸ τῆς δοξολογίας.

Κωνσταντῖν ὁ ἁγιωτάτος διάκον καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Σωκράτους.

Φωτεινὸς ὁ τῆ Σιρμίου γνώμν ἐπίσκοπ μαθητὴς ὢν Μαρκέλλου τῆ Ἀγκύρας, καὶ αὐτὸς ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν κύριον ἔλεγεν, ὡς ὁ Μαρκελλος.

Καὶ αὖθις ὁ αὐτὸς ἀνέγνω ἐκ τῆς αὐτῆς ἱστορίας· οἱ ἐν τῆ Σαρδικῆ ἐρήμιλω ἀυτῶν * κατεδίκησαν, ὅρον τῆ πίστεως τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκύρωσαν, καὶ ἀνόμοιον ἐκβάλλοισι καὶ ἀναθεματίζουσιν. ἀποδιδόασι δὲ τοὺς θρόνους Παύλῳ καὶ Ἀθανασίῳ, ἔτι γε μὴν καὶ Μαρκέλλῳ τῷ Ἀγκύρας ἀπολογουμένῳ καὶ λέγοντι, ὡς ἐκ ἐνοήθησαν ἅπερ ἐν βίβλοις ἐξέθετο· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς τοὺς λέγοντας ψιλὸν ἄνθρωπον τὸν Κύριον ἀποστρέφεται.

* κατεδίκασαν,

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἤδη πλεῖσται κανονικαὶ βίβλοι, καὶ σύνοδικαὶ, καὶ πατερικαὶ ἀνεγνώσθησαν· καὶ τοὺς ἐξ αἱρέσεως ἐπιστρέφοντας ἐδίδαξεν ἡμᾶς δέχεσθαι, ἐάν τις αἰτία πονηρὰ ἐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· καλῶς ἐποίησας δέσποτα, διάτε ἐπιστολῶν καὶ συνοδικῶν συγγραμμάτων διδάξας ἡμᾶς τὴν τῶν αἱρετικῶν ἀποδοχὴν ἐπιγνώσκειν.

ANNO CHRISTI 787.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τὸ ἀναγνωσθὲν καὶ πάλιν ἀναγνωσθήτω.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω κατὰ τὴν κέλευσιν τοῦ ἁγίου πάτρος ἡμῶν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐξ αἰτήσεως τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν ἀναγνωσθήτω.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ρουφινιανόν, ὡς προγέγραπται.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· καθὼς προειρήκαμεν, οὕτως ἐστὶν ὁ νοῦς τοῦ πάτρος ἡμῶν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· ἡμεῖς καὶ πρόφθασαν εἴπομεν ἀνάξιοι δοῦλοι τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν, ὅτι εἴ τινα δέχονται αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ συνόδοι, εἰ μή τί ἐστι τὸ ἀντιπροσῆκον, δεχόμεθα.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τὸν τόπον ἐπέχων τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας Ἀδριανοῦ πάπα Ρώμης εἶπε· τοῦτο φανερόν ἐστι. καὶ γὰρ ἐν Ρώμῃ ἐξόριστος ὢν Μακάριος ὁ αἱρετικὸς ὑπὸ τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου· καὶ τεσσαρακοντα ἡμερῶν ἔδωκεν αὐτῷ διωρισμὸν ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν πάπας Βενέδικτος, καὶ καθ' ἡμέραν ἀπέλυε πρὸς αὐτὸν Βονιφάτιον τὸν συμβουλιάριον αὐτοῦ, καὶ νουθετικοῖς ῥήμασιν ἐδίδασκεν αὐτὸν ἐκ τῆς θείας γραφῆς· καὶ οὐδέποτε ἠθέλησε διορθώσασθαι. τοῦτο δὲ ἐποίει πρὸς τὸ πεῖσαι αὐτὸν καὶ δέξασθαι.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· εἰ μὲν ὁλοψύχως κατάδηντο οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπίσκοποι, χάρις τῷ θεῷ καὶ αὐτοῖς. εἰ δὲ ὑπουλότητα ἔχουσι, κρινεῖ

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sancti Athanasii denuo legatur quod lectum est.

Sancta Synodus dixit: Legatur secundum iussionem sancti patris nostri.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ad petitum reuerendissimorum monachorum legatur.

Stephanus reuerendissimus monachus & librorum custos legit, sancti Athanasii ad Rufinianum, sicut scriptum est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quemadmodum prædiximus, ita est sensus patris nostri.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Nos & prius diximus indigni serui sanctitatis vestræ, quia quidquid recipiunt sanctæ & vniuersales Synodi, recipimus; nisi fuerit aliquid, quod obsistat.

Petrus Deo amabilis presbyter & locum retinens apostolicæ cathedræ Hadriani papæ Romæ dixit: Hoc perspicuum est. etenim Romæ in exilio erat Macarius hæreticus a sexta Synodo missus; & quadraginta dies dedit ei spatium sanctæ memoriæ pater noster papa Benedictus, & per singulos dies mittebat ad eum Bonifacium consiliarium suum, & commonitoriis verbis docebat eum ex diuina scriptura: & nunquam voluit corrigi. hoc autem faciebat, vt persuaderet & reciperet eum.

Sancta Synodus dixit: Si toto animo consentiunt qui examinantur episcopi, gratias Deo & ipsis. Si vero dolositatem ha-

bent, iudicet Deus ſuper illos, quemadmodum ſuper Arium & Neſtorium.

Epiſcopi qui diſcutiebantur, anathematizauerunt ſe, dicentes: Quia non ſumus ſub dolo; ſed ſi non confeſſi fuerimus, ſicut catholica eccleſia, anathema habeamus a Patre & Filio & Spiritu ſancto.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Propoſita proſequamur.

Petrus Deo amabilis preſbyter & locum retinens ſanctiſſimi papæ Romani, dixit: Vt aiunt hiſtoriographi, ſanctus Meletius ab Arianis eſt ordinatus, & aſcendit ſuper ambonem, & prædicauit homouſion. Ordinatio autem eius non eſt repudiata.

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Catanæ, & qui cum eo erant epiſcopi Siciliæ, dixerunt: Verum dicit archipreſbyter apoſtolicæ cathedræ.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: In nullo ſanctos patres inuenimus diſſonare, ſed vt eiuſdem ſpiritus omnes exiſtentes, idem ipſum docent & prædicant. Sed veluti quamdam diſpenſationem excogitans ſanctus pater Athanaſius ita expoſuit. Vnde iudicauit illos in clero ſuſcipi, qui non eſſent magiſtri hæreſeos.

Reuerendiſſimi monachi dixerunt: Quidquid iudicatum eſt in medio veſtræ ſanctæ Synodi, ſuſcipimus.

Sancta Synodus dixit: Speramus quia poſt Synodum nemo peruertetur, iuxta quod in

* Gr. depoſitionibus

* condeſcenſionibus ſuis ſemetipſi anathematizauerunt: quia

ἐπ' αὐτοὺς ὁ θεὸς, ὡς ἐπὶ Ἀρείου καὶ Νεστορίου, καὶ τῶν ὁμοίων αὐτοῖς. ANNO CHRISTI 787.

Οἱ ἐξεταζόμενοι ἐπίσκοποι ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς λέγοντες· ὅτι ἐν ἐσμὲν ἐν ὑποψίᾳ· ἀλλ' ἐὰν μὴ ὁμολογῶμεν, καθὼς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, ἀνάθεμα ἔχωμεν ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐχώμεθα τῶν προκειμένων.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Ἁδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ῥώμης, εἶπεν· ὥσπερ φασὶν οἱ ἱστορικοὶ, ὁ ἅγιος Μελέτιος ὑπὸ τῶν Ἀρειανῶν ἐχειροτονήθη, καὶ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος, καὶ ἐκήρυξε τὸ ὁμοούσιον· ἡ δὲ χειροτονία οὐκ ἀπεδοκιμάσθη.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐπίσκοποι Σικελίας εἶπον· ἀληθῶς εἴρηκεν ὁ πρωτοπρεσβύτερος τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· κατ' οὐδὲν τοῦ πατρὸς διαφωνοῦμεν διαφωνοῦντας, ἀλλ' ὡς τῇ αὐτῇ πνεύματος ὄντες πάντες τὸ αὐτὸ κηρύττουσι καὶ διδάσκουσιν. ἀλλ' ὡς οἰκονομίαν τινὰ ἐπινοῶν ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος, οὕτως ἐξέθετο. ὅθεν ἔκρινεν αὐτοὺς δέχεσθαι εἰς τὸν κλῆρον, ὅσοι οὐκ εἰσὶ διδάσκαλοι τῆς αἱρέσεως.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· * εἴ τι ἐκρίθη ἀναμέσον τῆς ἁγίας ὑμῶν * συνόδου, δεχόμεθα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἐλπίζομεν, ὅτι μετὰ τὴν σύνοδον οὐδεὶς διασχαφήσεται, καθότι ἐν ταῖς καταθέσεσιν αὐτῶν ἑαυτοὺς οἱ ἐπίσκοποι ἀνεθεμάτισαν·

ANNO CHRISTI 787.

ὅτι ἐὰν ὑπεξέφωμεν ἐπὶ τὴν πρώην αἵρεσιν, ἀναπεδεματισμένοι καὶ καθηρημένοι ἐσμέν.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· πανίερε δέσποτα, εἰ μὲν ὑπεφέροντο λιβέλλους, ὑπεδόμεθα· εἰ δὲ μή, ποιήτωσαν. καὶ εὐθὺ οὕτως κρινεῖ ἡ ἁγία συνοδος ἐπ' αὐτοῖς.

Οἱ δὲ ἔφασαν· ἕτοιμα ἔχομεν λιβέλλους ἑτοίμους, καὶ δώσομεν αὐτούς.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἔχοιτε λιβέλλους ἀπλῶν χεῖρας, καὶ ἕτοιμοί εἰσι δοῦναι.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐν τῷ τέως τὰ ὑπόλοιπα τῆς προκειμένης ζητήσεως τῶν κανόνων ἀναγνωσθήτω.

Κοσμᾶς ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ πατριαρχείου ἀνέγνω.

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα.

Τῆς τρίτης ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς πέμπτης συνόδου τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθείσης, κοινῇ καὶ καθολικῶς καθυπεβλήθησαν δύο θέματα Θεοφύλου τε καὶ Θεόδωρος ὁ Μοψουεστίας, καὶ τὰ περὶ προπαρξέως καὶ ἀποκαταστάσεως Εὐαγρίῳ καὶ Διδύμῳ εἰρημένα, παρόντων τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν, καὶ τούτοις συναινούντων. τοῦ μὲν τοι θεοφυλάκτου ἡμῶν βασιλέως ἀποσταλέντος ἐν Ἱεροσολύμοις τὰ ἐν τῇ συνόδῳ πραχθέντα, καὶ πάντων τῶν κατὰ Παλαιστίνην ἐπισκόπων χεὶρ καὶ στόμα ταῦτα βεβαιωσάντων καὶ κυρωσάντων, πλὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀβίλλης, καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἐπισκοπῆς ἐκβληθέντος, καὶ ἐν τῷ Βυζαντίῳ ὑπὸ σεισμοῦ καταχωσθέντος· οἱ μὲν Νεολαυρεῖται

si reuersi fuerimus ad priorem hæresim, depositi simus.

Constantinus Deo amabilis episcopus Constantiæ Cypri dixit: * . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

*Habent libellos suos præ manibus, & parati sunt dare.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Interim reliqua de proposita sanctorum quæstione Canonum legantur.

Cosmas reuerendissimus diaconus & notarius & cubuclesius venerabilis patriarchii legit.

* Gr. addit. Sacratissime domine, si quidem deferunt libellos, dent: sin minus, faciant. atque ita iudicabit sancta Synodus de ipsis. At illi dixerunt: Habemus libellos paratos, & dabimus illos. * Gloriosissimi principes dixerunt: Habent libellos suos præ manibus,

De vita sancti patris nostri Sabbæ.

Sanctæ venerabilis quintæ Synodi, quæ Constantinopoli congregata est, communi & vniuersali summissi sunt anathemati Origenes & Theodorus Mopsuestiæ, & ea quæ ab Euagrio & Didymo * dicta sunt, de eo videlicet, quod ante substantiam fuisse perhibebant, & quod de restitutione in statum pristinum fatebantur, consentientibus & præsentibus quatuor patriarchis. Cum autem Deo conseruandus imperator noster misisset Hierosolymam ea quæ in Synodo gesta sunt, & omnes episcopi Palæstinæ manu & ore confirmassent & roborassent, præter Alexandrum Abillæum, qui ob hoc ab episcopatu proiectus, & Byzantii a terræmotu obrutus est: noui quidam Laurenses a

* dicta sunt de præexistentia & restitutione,

ANNO CHRISTI 787.

catholica se separauerunt communione. At vero patriarcha Eustochius diuersis modis eos aggressus, & per octo menses admonitionem fecit circa illos, & precibus suis cum non valuisset eis persuadere, quo ecclesiæ catholicæ communicarent, imperialibus iussionibus vsus, per Anastasium ducem a noua illos Laura proiecit, prouinciamque totam ab eorum pestilentia liberauit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Videtis quia octo menses transegit archiepiscopus rogans & longanimiter agens super illos, quamquam nosset eos præanathematizatos in Synodo. Igitur iam audiuimus canonica præcepta & synodicas denuntiationes & sanctorum patrum censuras, quia omnes vno sensu accedentes a qualibet hæresi receperunt.

Sancta Synodus dixit: Sic se veritas habet, nisi alia canonica causa sit, quæ prohibeat.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ita placet omnibus? *

* *Gr. ad.* vt recipiamus eos?

Sancta Synodus dixit: Placet omnibus.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Et nobis placet.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et iterum dicimus, si alia canonica causa, quæ deponat accedentem, non est, recipietur. sine dubio namque oportet canonica conseruari præcepta.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Quia secundum sex sanctas & vniuersales Synodos suscipimus eos qui ex hæresi con-

τῆς καθολικῆς ἑαυτοῦ ἐχώρισαν κοινωνίας· ὁ δὲ πατριάρχης Εὐτόχιος διαφόρως αὐτοῦ μετακεισάμενος, καὶ ὅπου ὀκτὼ μῆνας τῇ πρὸς αὐτοὺς νουθεσίᾳ καὶ παρακλήσει χρησάμενος, καὶ μὴ πείσας αὐτοὺς τῇ καθολικῇ κοινωνῆσαι ἐκκλησίᾳ, βασιλικαῖς κελεύσεσι χρησάμενος, διὰ Ἀναστασίου τοῦ δουκὸς τῆς νέας Λαύρας αὐτοὺς ἐξέωσε, καὶ πᾶσαν τῆς ἀπ' αὐτῶν ἠλευθέρωσε λύμης.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁρᾶτε ὅτι ὀκτὼ μῆνας διετέλεσεν ὁ ἀρχιεπίσκοπος παρακαλῶν καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς, καίτοιγε εἰδὼς αὐτοὺς προαναθεματισθέντας ἐν τῇ συνόδῳ. ποιησάτω ἤδη ἰώσπερ μεθα τὰς κανονικὰς διατάξεις, καὶ τὰ συνοδικὰ παραγγέλματα, καὶ τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἀκρίβειαν· καὶ πάντες ὁμοφρόνως τοῦ προσερχομένους ἀπὸ αἱρέσεως τὸ ἱασσῶ ἀποδέξωμεθα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· οὕτως ἀληθῶς ἔχει, εἰ ἑτέρα κανονικὴ αἰτία οὐκ ἔστιν ἡ κωλύουσα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· οὕτω στοιχεῖ πᾶσιν, ἵνα δεξώμεθα αὐτούς;

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· στοιχεῖ πᾶσιν.

Οἱ θεοφιλέστατοι μοναχοὶ ἐξεβόησαν· καὶ ἡμῖν ἀρέσκει.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· καὶ πάλιν λέγομεν, ἐὰν ἑτέρα κανονικὴ αἰτία ἡ καθαιροῦσα τὸν προσερχόμενον οὐκ ἔστι, δεχθήσεται. πάντως γὰρ χρὴ τὰς κανονικὰς διατάξεις φυλάττεσθαι.

Οἱ θεοφιλέστατοι μοναχοὶ εἶπον· ὅτι καὶ τὰς ἐξ ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους δεχόμεθα τοὺς ἐξ αἱρέσεως ὑπο-

ANNO CHRISTI 787.

σχέφοντας, μὴ οὔσης ἐνὸς αἰτίας ἀπηρθρωμμένης ἐν αὐτοῖς.

uertuntur, si non est in illis aliqua causa nefaria.

Ταρσίου ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· καὶ ἡμεῖς πάντες οὕτως ὡρίσμεθα διδαχθέντες παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et nos * ita definimus edocti a sanctis patribus nostris. * Gr. ad. omnes

Οἱ βιλαβέσσιοι μοναχοὶ εἶπον· ἐάν τινες ἀπελείφθησαν τῆς ἁγίας συνόδου μοναχοὶ, τί δεῖ αὐτῶν γίνεται;

Reuerendissimi monachi dixerunt: Si aliqui monachi sanctæ Synodo desunt, quid de illis fit?

Ταρσίος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· πείσομεν αὐτοὺς ἐκ τῶν προαναγνωσθέντων κανόνων. ὅμως τίνος ἕνεκεν οὐκ ἀπέλιπον τὴν ἁγίαν ταύτην συνόδον;

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Persuadebimus eis ex Canonibus qui prælecti sunt. attamen quamobrem non occurrerunt ad hanc sacram Synodum?

Σάββας ὁ βιλαβέσσιος μοναχὸς εἶπεν· οὐκ οἶδα, ἀλλὰ καθ' ἑαυτοὺς εἰσιν.

Sabbas reuerendissimus monachus dixit: Nescio, sed seorsum sunt.

Εὐθύμιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σαρδέων εἶπε· καθὼς ἤδη παρεκαλέσαμεν, ἐλθέτωσαν αἱ βίβλοι, καὶ ἀναγνωσθήτωσαν· καὶ ἴδωμεν, εἰ δεῖ δέχεσθαι τοὺς ὑπὸ αἱρετικῶν χροτονηθέντας.

Euthymius Deo amabilis episcopus Sardinorum dixit: Quemadmodum rogauimus, iam veniant libri, & legantur; & videamus, si oporteat suscipi eos qui ab hæreticis ordinati sunt.

Κωνσταντῖνος ὁ βιλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· ἐπειδὴ ἐκελεύσατε περὶ τῶν χροτονηθέντων ὑπὸ αἱρετικῶν ἀναγνωσθεῖναι χρήσεις, μεθ' χεῖρας ἔχομεν τὰς βίβλους· καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνωσθήτωσαν.

Constantinus reuerendissimus diaconus & notarius dixit: Quoniam dixistis de ordinatis ab hæreticis legi exempla, præ manibus habemus libros: & si iubetis, legantur.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτωσαν.

Sancta Synodus dixit: Legantur.

Στέφανος ὁ βιλαβέστατος μοναχὸς καὶ βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω.

Stephanus reuerendissimus monachus & librorum custos legit.

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Ρουφίνου.

De ecclesiastica historia Rufini.

Τοσοῦτον μὲν οὖν ὁ ἐμφύλιον διωγμὸν βεβηκὼς ὄντα πρόθυρον εἰς τὴν ἐπισκοπὴν προελθὼν Μακεδόνιος ηὔξησεν. Ἀκάκιος δὲ καὶ Παῦλος Μάξιμον τὸν Ἱεροσολύμων ἐξεώσαντες, Κύ-

Hanc quidem inteſtinam persecutionem, cum breuis esset, primum in episcopatum transiliens Macedonius crescere fecit. Acacius autem & Patrophilus Maximum Hierosolymitanum expellentes, Cyrillum

pro eo conſtituerunt. Et poſthac Coſmas reuerendiſſimus diaconus & cubucleſius venerabilis patriarchii legit.

De eccleſiaſtica hiſtoria Theodori lectoris, libro quinto.

Dioſcorus enim contra id quod regulis placet, ſibi ordinationem Conſtantinopolitani epiſcopatus indulgens, prouehit in eius præſulatum Anatolium quemdam Alexandrinorum eccleſiæ reſponſa Conſtantinopoli facientem, habens præſto & Eutychem comminiſtrantem. Ad quem Anatolius * grato animo dixit, quod futurum erat ignorans: Quocumque ambulaſti, ſanctificaſti. Agebantur autem hæc conſulatu Protogenis & Aſterii.

* ſcite dixit,

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Quid dicitis de Anatolio? nonne primas ſanctæ Synodi fuit? & ecce a Dioſcoro impio ordinatus eſt. * Ergo & nos ſuſcipiamus eos qui ab hæreticis ordinati ſunt, quemadmodum & Anatolius eſt receptus. Et rurſus, vere vox Dei eſt, quia non morientur filii pro patribus, ſed vnuſquiſque ſuo peccato morietur: & quia ex Deo eſt conſecratio. Quod ſi forte aliqui dubitant de Anatolio, legantur ea quæ de ipſo ſunt.

* *Gr. ad.* præſente quoque Eutyche.

Ezech. 18.

Coſmas diaconus & cubucleſius venerabilis patriarchii legit.

Κοσμᾶς μοναχὸς, διάκον & καὶ κουβουκλείσιος τῆς βιβλιοθήκης πατριαρχείου, ἀνέγνω.

ειλλ῾ αὐτικατέστησαν. καὶ μετὰ τοῦτο Κοσμᾶς ὁ εὐλαβέστατος διάκον & καὶ νοτάριος & καὶ κουβουκλείσιος & τῆς βιβλιοθήκης πατριαρχείου ἀνέγνω. Anno Christi 787.

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Θεοδώρου ἀναγνώστου, βιβλίου πέμπτου.

Διόσκορος γὰρ παρὰ τὰ τοῖς κανόσι δοκοῦν ἑαυτῷ τὴν χειροτονίαν ἐπιτρέψας τῆς καθ᾽ Κωνσταντινούπολιν ἐπισκοπῆς, προχειρίζεται εἰς τὴν αὐτῆς προεδρίαν Ἀνατόλιόν τινα & τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας τὰ ἀποκρίσεις ἐν Κωνσταντινουπόλει ποιούμενον, ἔχων παρόντας καὶ Εὐτυχῆ συλλειτουργοῦντα. πρὸς ὃν Ἀνατόλιος χαριέντως ἔφη· τὸ γὰρ μέλλον ἠγνόει· ὅπου προπεπάτηκας, ὑγίακας. ἐπροσέπλεξε δὲ ταῦτα καθ᾽ ὑπατείαν Πρωτογένους & Ἀστερίου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τί λέγετε περὶ Ἀνατολίου; οὐχὶ ἔξαρχος τῆς ἁγίας τεταρτης συνόδου ἐγεγόνει; καὶ ἰδοὺ ὑπὸ Διοσκόρου τοῦ δυσεβοῦς κεχειροτόνητο, πρόγνως καὶ Εὐτυχοῦς. καὶ ἡμεῖς γοῦν δεχώμεθα τοὺς ὑπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας, ὡς καὶ Ἀνατόλιος ἐδέχθη. καὶ αὖθις ἀληθῶς φωνὴ θεοῦ ἐστὶν, ὅτι οὐκ ἀποθανοῦνται τέκνα ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ᾽ ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ ἁμαρτίᾳ ἀποθανεῖται· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν ἡ χειροτονία. ἐπειδὴ δέ τινες τυχὸν ἀμφιβάλλουσι περὶ Ἀνατολίου, ἀναγνωσθήτω τὰ περὶ αὐτοῦ.

Προοίμιον

ANNO CHRISTI 787.

Προοίμιον τῆς ἐν Καλχηδόνι ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου.

Συνελθούσης δὲ καὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇ Καλχηδονέων πόλει συναθροισθείσης · τουτέστι Παχασίνου καὶ Λουκιλλησίου τῶν βιλαβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίου τοῦ βιλαβεστάτου πρεσβυτέρου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Λέοντος · καὶ Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης·

Οἱ βιλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον · καὶ τοῦτο δεχόμεθα.

Εἶτα Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος αἴρω.

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα.

Φλαβιανοῦ τοίνυν καὶ Ἠλία τῶν πατριαρχῶν ἐν Σιδῶνι, ὡς εἴρηται, γεγονότων, καὶ γράμμασι κολακευτικοῖς τε καὶ οἰκονομικοῖς πρὸς βασιλέα χρησαμένων, καὶ τὴν ἐν Σιδῶνι κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως συναθροισθεῖσαν σύνοδον διαλυσάντων, καὶ εἰς τὸν οἰκείους θρόνους ἐπανελθόντων, ἀγανακτήσαντες ὁ τε Σωτήριχος καὶ Φιλόξενος, εἰς ὀργὴν ἄφατον ἐκίνησαν βασιλέα, ὡς ἀπατηθέντα ὑπὸ τῆς τῶν πατριαρχῶν πανουργίας καὶ ὑποκρίσεως · καὶ λαβόντες ἐξ αὐτοῦ ἤθελον ἐξουσίαν, καὶ χρυσίον ἱκανὸν τῷ Ἀντιοχείας δήμῳ διαδόντες, καὶ πολυτρόπως θλίψαντες τὸν Φλαβιανόν, καί πῃ πνὰ ἀποπνίξαντες, καὶ καθαιρεθῆναι ποιήσαντες τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ἀναθεματίσαι, οὕτως αὐτὸν τὸν ἐπίσκοπον

Concil. Tom. 19.

Proœmium Calchedonenſis ſanctæ ac vniuerſalis Synodi.

Conueniente autem etiam ſancto & vniuerſali Concilio ſecundum ſacram præceptionem in Calchedonenſi vrbe congregato; id eſt, Paſchaſino & Lucentio reuerendiſſimis epiſcopis, & Bonifacio religioſiſſimo preſbytero, tenentibus locum ſanctiſſimi archiepiſcopi ſenioris Romæ Leonis; & Anatolio ſanctiſſimo epiſcopo magni nominis Conſtantinopoleos nouæ Romæ:

Reuerendiſſimi monachi dixerunt: Et hoc ſuſcipimus.

Adhuc Conſtantinus diaconus & notarius venerabilis patriarchii legit.

De vita ſancti patris noſtri Sabbæ.

Flauiano igitur & Elia patriarchis Sidone, vt dictum eſt, conſiſtentibus, & literis blandis & diſpenſatoriis ad imperatorem vtentibus, atque apud Sidonem aduerſus rectam fidem congregatam Synodum deſtruentibus, nec non ad thronos proprios redeuntibus, indignati hi qui circa Soterichum & Philoxenum erant, in iram immenſam commouerunt imperatorem, quaſi deceptum a patriarcharum aſtutia & ſimulatione. Et accepta poteſtate quam voluerunt, & auro ſufficienti Antiochiæ vulgo dato, multis modis tribulauerunt Flauianum, & quodammodo ſuffocauerunt, cogentes Calchedonenſem Synodum anathematizare. taliter eum ab epiſcopa-

tu repellentes, exilio damnauerunt. Quo comperto imperator gauisus est, & Seuerum Acephalorum principem Antiochenum episcopum misit. Qui Seuerus apprehenso patriarchatu, multa quidem atrocia sibi non communicantibus demonstrauit. Mittit autem synodica sua Eliæ archiepiscopo: & non receptus, commouet in iram imperatorem. & rursus destinat sua ipsius synodica Hierosolymam Maio mense sextæ indictionis, cum quibusdam clericis & * virtute imperatoria. Et hoc agnito, pater noster Sabbas sanctæ memoriæ ascendens in ciuitatem sanctam vna cum aliis eremi hegumenis, eos quidem qui venerant cum synodicis Seueri, a sancta insecuti sunt ciuitate. Multitudinem autem monachorum vndique colligentes, ante sanctam caluariam cum Hierosolymitanis clamabant, dicentes: Anathema Seuero & his qui communicant ei: præsentibus & audientibus tam magistrianis, quam principibus & militibus qui fuerant ab imperatore transmissi. Iste quippe Seuerus elatione dira detentus, & imperiali potentiæ innixus, Calchedonensem Synodum decies millies summisit anathematibus, & Eutychetis externam opinionem confirmare contendens, vnam Domini Christi Filii Dei & post ex Virgine incarnationem & humanationem prædicabat naturam corruptam; & amicus turbationis existēs multas nouitates effinxit aduersus recta ecclesiæ dogmata, seu leges. impiissimam enim & latrocinio sissimam Ephesinam secundā Synodum

* i. militia

ἀξιώσαντες, ὑπερορείᾳ κατεδίκασαν. ANNO CHRISTI 787.
Ⓒ γνοὺς ὁ βασιλεὺς, ἠγθυμήθη λεγων, Σεβῆρον Ⓜ τ̃ Ακεφάλων ἔξαρχον ἐπίσκοπον Ανποχείας ἀπέστειλεν. ὅστις Σεβῆρος τὴν πατειαρχείαν δεξάμενος, πολλὰ μὲν δεινὰ τοῖς μὴ κοινωνοῦσιν αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, ἀποστέλλει τε τὰ ἑαυτ̃ συνοδικὰ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Ηλίᾳ· Ⓒ μὴ δεχθεὶς, κινεῖ εἰς ὀργὴν Ⓜ βασιλέα. καὶ πάλιν ἀποστέλλει τὰ συνοδικὰ αὐτὰ εἰς Ιεροσόλυμα τῷ Μαΐῳ μηνὶ τ̃ς ἕκτης ἰνδικτιῶνος, μετά τινων κληρικῶν Ⓒ δυνάμεως βασιλικ̃ς. καὶ τοῦτο γνοὺς ὁ ἐν ἁγίοις πατὴρ ἡμῶν Σάββας, ἀνελθὼν ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει μ̃τ τῶν ἄλλων τ̃ς ἐρήμου ἡγουμένων, οὓς μὲν ἐλθόντας μ̃τ τῶν συνοδικῶν Σεβήρου τ̃ς ἀγίας ἀπεδίωξε πόλεως, τὸ δὲ πλῆθος τῶν μοναχῶν πανθεν συνάξας, ἐμαρτύρατο τὸ ἁγίου κρανίου μ̃τ τῶν Ιεροσολυμιτῶν ἐκραζον λέγοντες· ἀνάθεμα Σεβήρῳ Ⓒ τοῖς κοινωνοῦσιν αὐτῷ· παρόντων ἔτι καὶ ἀκουόντων τῶν τε μαγιστριανῶν, Ⓒ ἀρχόντων, Ⓒ στρατιωτῶν ὑπὸ τ̃ βασιλέως ἀποσταλέντων. οὗτος γὰρ ὁ Σεβῆρος ἀλαζονείᾳ δεινῇ κρατηθεὶς, καὶ βασιλικῇ δυνατείᾳ ἐπηρμένος, τὴν ἐν Καλχηδόνι συνοδον μυρίοις καθυπέβαλλεν ἀναθέμασι, Ⓒ τὴν Εὐτυχοῦς ἐκθροδοξίαν κρατῦναι φιλονεικῶν, μίαν τε θεανδρου Χριστοῦ τ̃ θεοῦ καὶ τ̃ θεοῦ μ̃τ τὴν ἐκ παρθένου σαρκωσίν τε Ⓒ ἐνανθρωπησιν ἐκήρυττε φύσιν φθαρτήν· καὶ φιλοπάσχων ὤν, πολλὰς καινοτομίας ἀνεπλάσατο κ̃ τῶν ὀρθῶν τ̃ς ἐκκλησίας δογμάτων τε καὶ θεσμῶν. τὴν γὰρ ἀσεβεστάτην τε καὶ ληστρικωτάτην ἐν Εφέσῳ δευτέραν συνοδον

ANNO CHRISTI 787.

ἀποδέχεται, καὶ ὁμοίαν εἶναι λέγει ταύτην τῇ πρόσθεν ἐν τῇ Ἐφέσῳ συνελθούσῃ· καὶ ἴσους ἐν διδασκάλοις ἀποφαίνεται Κύριλλόν τε τὸν θεοφόρον τῶν Ἀλεξανδρέων ἀρχιεπίσκοπον, καὶ Διόσκορον τὸν εἰς κοινωνίαν δεξάμενον Εὐτυχῆ τὸν αἱρετικὸν ὡς ὁμόφρονα, καὶ τὸν ἀγιώτατον καὶ ὀρθοδοξότατον Φλαβιανὸν τῆς βασιλίδος πόλεως ἀρχιεπίσκοπον καθελόντα καὶ κτανόντα. καὶ οὕτω τῇ ἀσεβείᾳ προκόπτων ὁ αὐτὸς Σεβῆρος ἠκόνησεν εἰς βλασφημίαν θεοῦ τὴν ἑαυτοῦ γλῶτταν, καὶ διεῖλεν ἐν τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις τὴν ἐν τριάδι μίαν καὶ ἀδιαίρετον θεότητα. λέγων γὰρ καὶ διαβεβαιούμενος εἶναι τὴν ὑπόστασιν φύσιν, καὶ τὴν φύσιν ὑπόστασιν, καὶ μηδεμίαν διαφορὰν ἐν τούτοις γινώσκων τοῖς ὀνόμασι, τὴν ἀγίαν καὶ προσκυνητὴν καὶ ὁμοούσιον τριάδα τῶν θείων ὑποστάσεων, τριάδα φύσεων καὶ θεοτήτων καὶ θεῶν λέγειν τετόλμηκε. τοιοῦτον τοίνυν ψυχοφθόρον καὶ λυμεῶνα ὁ βασιλεὺς Ἀναστάσιος ἠνάγκασε τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἠλίαν κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι. τοῦ δὲ μηδόλως τοῦτο πρᾶξαι καταδεξαμένου, ὑπερρέσας τῷ θυμῷ ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλεν Ὀλύμπιόν τινα Καισαρέα τὸ δουκάτον ἔχοντα Παλαιστίνης, συναποστείλας αὐτῷ τὴν ἀπὸ Σιδῶνος χαρθεῖσαν οἰκουμενικὴν ἐπιστολήν, καθομολογοῦσαν μὴ προσίεσθαι τὰ ἐν Καλχηδόνι συνόδου, πρὸς τὸ πᾶσι τρόποις τὸν Ἠλίαν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξέωσαι. ὅστις Ὀλύμπιος μὴ δυνάμεως βασιλικῆς προσχόμενος, καὶ πολλοῖς τρόποις καὶ μηχανήμασι χρησάμενος, καὶ τὴν εἰρημένην ἐπιστολὴν ἐμφανίσας, Ἠλίαν μὲν τῆς

recipit, & similem dicit esse hanc illi, quæ prius in eadem Ephesina vrbe conuenit. Et æquales in doctoribus pronuntiat Cyrillum deiferum Alexandrinorum episcopum, & Dioscorum qui in communionem recepit Eutychetem hæreticum, vtpote consentaneum suum, & sanctissimum & orthodoxissimum Flauianum regiæ vrbis archiepiscopum deposuit & interemit. & ita in impietate proficiens idem Seuerus, exacuit in blasphemiam Dei linguam suam, & partitus est in suis ipsius sermonibus non partibilem in Trinitate diuinitatem. Dicens enim & affirmans * essentiam esse naturam, & naturam esse * essentiam, & nullam differentiam in his nominibus sciens, sanctam & adorandam & consubstantialem Trinitatem diuinarum * essentiarum, naturarum & deitatum & deorum dicere Trinitatem ausus est. huiusmodi ergo animarum corruptorem & depopulatorem imperator Anastasius coegit archiepiscopum Eliam communicatorem admittere. Qui cum nullatenus hoc agere consensisset, efferuens furore imperator direxit Olympium quemdam Cæsarienſem, ducatum habentem Palæstinæ, mittens pariter cum eo & epistolam * vniuersalem, quæ a Sidone scripta est, profitentem non admittendam Calchedonensem Synodum, vt omnibus modis Eliam ab episcopatu repelleret. Qui Olympius cum potentatu imperiali perueniens, & multis modis & machinamentis vtens, atque iam dictam epistolam manifestans, Eliam quidem

* Gr. subsistentiam

* Gr. subsistentiam,

* Gr. subsistentiarum,

* Gr. discensatoriam,

ANNO CHRISTI 787.

ab episcopatu pepulit, & apud Ailam exilio relegauit: Ioannem vero Marciani filium spondentem & Seuerum communicatorẽ admittere, & Synodum Calchedonensem anathematizare, episcopum Hierosolymorum fecit primo die * Septembris mensis, initio * decimæ indictionis. Cum autem cognouissent sanctificatus Sabbas & ceteri eremi patres, hæc spopondisse Ioannem, collecti contestati sunt, ne Seuerum in communionem reciperet, sed magis pro Calchedonensi Synodo discrimen incurreret, cum profectos illos haberet omnes auxiliantes. & ita Ioannes quotquot duci pollicitus est facere, præuaricatus est, patres reueritus. Porro Anastasius imperator comperiens Ioannem irritas sponsiones fecisse, & * insaniens aduersus Olympium qui fuerat fuga lapsus, mittit Anastasium Pamphili, qui ducatum habebat Palæstinæ, vt ageret, quo Ioannes Seuerum in communionem susciperet, & Calchedonensem Synodum anathematizaret, vel hunc ab episcopatu repelleret. Qui veniens Hierosolymam, subito capit archiepiscopum, & mittit eum in custodiam publicam. Omnes autem sanctæ ciuitatis habitatores gratulati sunt, eo quod fuerit insidiator & proditor Eliæ archiepiscopi. Zacharias autem quidam Cæsariensium vrbis principatum moderans, clam in munitionem ingressus, consilium dat Ioanni, dicens: si vis bene agere, & nullatenus episcopatu priuari, nemo tibi suadeat Seuerum in communionem recipere, sed quasi repromitte duci, &

* *Gr.* Septembris die tertia
* *al.* vndecimæ.

* & insaniens, Olympio fuga lapso, mittit.

ἐπισκοπῆς ἐξέωσε, καὶ εἰς Ⓦ Αἴλαν ἀπεώσειεν· Ἰωάννῃ δὲ Ⓦ Μαρκιανοῦ υἱὸν, συνθέμενον τόν τε Σεβῆρον κοινωνικὸν εἰσδέξασθαι, & τὴν συνόδον Καλχηδόνος ἀναθεματίσαι, ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων πεποίηκε τῇ τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς, ἀρχῇ τῆς ἐνδεκάτης ἰνδικτιῶνος. γνοὺς δὲ ὅ, τε ἡγιασμένος Σάββας, καὶ Ⓐ λοιποὶ τῆς ἐρήμου πατέρες, πᾶσα συνθέμενον Ⓦ Ἰωάννῃ, συναχθέντες διεμαρτύραντο αὐτῷ, Σεβῆρον εἰς κοινωνίαν μὴ δέξασθαι, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου προκινδυνεύειν, ἔχοντα πάντας συμμαχοῦντας. καὶ οὕτως ὁ Ἰωάννης ὅσα ὑπέσχετο τῷ δουκὶ ποιεῖν, παρέβη, τοὺς πατέρας ὑφορώμενος. Ἀναστάσιος δὲ ὁ βασιλεὺς γνοὺς Ⓦ Ἰωάννου τὰς συνθήκας ἠθετηκότα, & ὀμωμοκότας, τῷ Ὀλυμπίου ἐκπεσόντος, ἀποστέλλει Ἀναστάσιον τὸν Παμφίλου τὸν δουκάτον ἔχοντα Παλαιστίνης, ὅπως τῷ παρασκευάσῃ Ⓦ Ἰωάννῃ, Σεβῆρον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι, & τὴν συνόδον Καλχηδόνος ἀναθεματίσαι, ἢ τῆς ἐπισκοπῆς αὐτὸν ἐξέωσαι. ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἱεροσόλυμα, αἰφνιδιάζει Ⓦ ἀρχιεπίσκοπον, & βάλλει αὐτὸν εἰς τὴν δημοσίαν φρουράν, ὅπου ἦν φυλακή. πάντες δὲ Ⓐ τῆς ἁγίας πόλεως οἰκήτορες ἐπεχάρησαν, διὰ τὸ ἐνεδρεύσαι αὐτὸν ἐπιβουλὸν & προδότην τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἠλία. Ζαχαρίας δέ τις τῶν Καισαρέων ἄρχων διέπων, λαθραίως εἰς τὴν φρουρὰν εἰσελθὼν, συμβουλεύει τῷ Ἰωάννῃ λέγων· εἰ θέλεις καλῶς πρᾶξαι, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς μὴ στερηθῆναι, μηδείς σε πείσῃ Σεβῆρον εἰς κοινωνίαν δέξασθαι· ἀλλὰ δόξον συμπράττεσθαι τῷ δουκὶ, καὶ

ANNO CHRISTI 787.

λέγειν, ὡς ὅτι ⸫ ἐνταῦθα μὴ τὰ ᾠθενομένα ποιεῖν ἐκ ἀναβάλλομαι· ἀλλ' ἵνα μὴ λέγωσί τινες ὑπ' ἀνάγκην καὶ βίαν πεποιῆσθαί με, ἀπολυθῶ ἐντεῦθεν, ⸫ μετὰ δύο ἡμέρας κυριακῆς οὔσης ποιήσω προθύμως τὰ παρ' ὑμῶν μοι κελευόμενα. καὶ τοῖς τοιούτοις λόγοις πιστευθεὶς ὁ δοὺξ ἀποκατέστησεν αὐτὸν τῇ ἐκκλησίᾳ. ὁ οὖν ἀρχιεπίσκοπος ἀπολυθεὶς διὰ τῆς νυκτὸς, ἅπαν τὸ μοναχικὸν εἰς τὴν ἁγίαν μετεπέμψατο πόλιν, τοῦτο πανταχόθεν ἀθροίσας. ὡς δέ τινες ἀριθμήσαντες τὸ πλῆθος ἀπήγγειλαν, ὅτι εἶχε τὸ ἄθροισμα δέκα χιλιάδας μοναχῶν, καὶ ἐπειδὴ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ⓝ τοσοῦτον ἐκ ἐχώρει λαὸν, ἔδοξε συνελθεῖν ἅπαντας καθὰ τὴν κυριακὴν εἰς ⓝ οἶκον τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος ⊖ Στεφάνου, ἱκανὸν ὄντα εἰς ὑποδοχὴν πλήθους· ἅμα δὲ καὶ ὑπαντῆσαι βουλόμενοι Ὑπατίῳ τῷ ἀνεψιῷ τοῦ βασιλέως, τότε ἀπὸ τῆς Βιταλιανοῦ ἀπολυθέντι αἰχμαλωσίας, καὶ εἰς Ἱεροσόλυμα δι' εὐχῆς ἕνεκεν ἐλθόντι. ἐλθόντων οὖν ἁπάντων τῆς τε μοναχῶν ⸫ τ̄ πολιτῆς ἐν τῷ μνημονευθέντι σεβασμίῳ οἴκῳ, συνῆλθεν ὅ, τε Ἀναστάσιος ὁ δοὺξ, ⸫ Ζαχαρίας ὁ ὑπατικός. παραγενομένου ⸫ ᾱ Ὑπατίου, ⸫ μετὰ ⸫ πλήθους εἰς ⓝ ⸫ τ̄ πρωτομάρτυρος ναὸν εἰσελθόντος, πρεσδοκῶντος ⸫ δουκὸς τὸ θέλημα ⸫ τ̄ βασιλέως γνῶσεσθαι, ἀνέρχεται ἐπ' ἄμβωνος ὁ ἀρχιεπίσκοπος, ἔχων μεθ' ἑαυτ̄ Θεοδόσιον ⸫ Σάββαν σὺν τῆς μοναχῶν κορυφαίοις ⸫ ἡγεμόνας· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πολλὰς τὰς ὥρας ἐκραζε λέγων· σὺν αἱρετικοὶς ἀνάθεματίσον, ⸫ τὴν συνόδον βεβαίωσον. ἀμελητὶ οὖν ⓓ τρεῖς ἐκ συμφώνου

dic, quia & hic quidem, quæ intenduntur, facere non differo: sed ne fateantur quidam per neceſſitatem & violentiam me agere, dimittar hinc; & poſt duos dies dominica exiſtente agam alacriter quæ a vobis iubentur. & huiuſcemodi verbis credulus dux reſtituit eum eccleſiæ. Archiepiſcopus ergo dimiſſus per noctem, vniuerſum monachicum collegium ad ſanctam accerſiuit ciuitatem, vndique colligens. Vt autem quidam numerantes multitudinem nuntiauerunt, quia habebat congregatio decem millia monachorum, & quoniam nec tota eccleſia poterat tantum capere populum, viſum eſt vt conuenirent vniuerſi per * dominicos dies in domum ſancti protomartyris Stephani, eo quod ſufficiens eſſet ad receptionem multitudinis: ſimul autem & properarent obuiam Hypatio conſobrino imperatoris, tunc a Vitaliani captiuitate ſoluto, & Hieroſolymam orationis cauſa venienti. Conuenientibus ergo vniuerſis tam monachis quam ciuibus in memorata colenda domo, conuenit & Anaſtaſius dux, & Zacharias conſularis. Cumque * conſularis aduenisſet, & cum multitudine in primi martyris Stephani templum intraſſet, duxque putaret voluntatem imperatoris efficiendam, aſcendit ſuper ambonem archiepiſcopus, habens ſecum Theodoſium & Sabbam monachorum ſummos & duces. & omnis populus per multas horas clamabat dicens: hæreticos anathematiza, & Synodum robora. Protinus ergo tres ex conſenſu

* dominicum diem

* Hypatius

anathematizant Neſtorium, & Eutychetem, & Seuerum, & Soterichum Cæſariæ Cappadociæ, & omnem qui non reciperet Synodum Calchedonenſem.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Auditionem fecimus paternorum mandatorum: quid ergo oportet? * ſuſcipitis ab hæreticis ordinatos?

* ſuſcipere

Sancta Synodus dixit: Etiam domine audiuimus, & oportet ſuſcipere.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Quin potius & plures eorum qui in ſexta ſancta Synodo conſederunt, a Sergio, Pyrrho, Paulo, & Petro, præceptoribus videlicet hæreſeos vnam voluntatem in Chriſto prædicantium, ordinati ſunt; quoniam hi viciſſim Conſtantinopoleos thronũ ſortiti ſunt. & a Petro, qui ex his nouiſſimus eidem throno præſedit, vſque ad ſextam Synodum, anni plus non tranſierunt quam quindecim: & ipſi qui intra hoc tempus fuerunt, Thomas & Ioannes & Conſtantinus pontifices in præſignato * tempore; id eſt, dum hi qui hæretici nominati ſunt, extitiſſe noſcuntur: & propterea non ſunt improbati. per quinquaginta enim annos tunc hæreſis perdurauit. Sed ſextæ Synodi patres ipſos quatuor anathematizauerunt, quamquam ordinatio eorum eſſent.

* Gr. add. temp. a prædictis hæreticis ordinati ſunt. & propt.

Sancta Synodus dixit: Clarum eſt.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Cypri dixit: Sufficienter oſtenſum eſt honorabiliſſimi fratres & de hoc, quia qui ab hæ-

ἀναθεματίζοισι Νεστόριον καὶ Εὐτυχέα, Σεβῆρον καὶ Σωτήριχον τὸν Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ πάντα τὸν μὴ δεχόμενον τὴν συνοδον Καλχηδόνος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τὴν ἀκρόασιν ἐποιησάμεθα τῶν πατρικῶν ἐντολῶν. τί οὖν δεῖ; δέχεσθαι σοὺς ἐξ αἱρετικῶν χροτονηθέντας;

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· ναὶ δέσποτα ἠκροασάμεθα, καὶ δέον δέχεσθαι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ πλείους τῶν ἐν τῇ ἕκτῃ ἁγίᾳ συνόδῳ συνεδρευσάντων, ἀπὸ Σεργίου, Πύρρου, Παύλου, Πέτρου συνεχροτονήθησαν, τῶν καθηγητῶν τῆς αἱρέσεως τῶν Μονοθελητῶν, ὀλίγῳ ἀμοιβαδὸν οὗτοι τὸν Κωνσταντινουπόλεως θρόνον ἐκληρώσαντο. καὶ ἀπὸ τοῦ ἑξάτου αὐτῶν καθηγησαμένου τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως Πέτρου ἕως τῆς ἕκτης συνόδου, ἔτη οὐ πλέον διῆλθον ἢ δεκαπέντε· καὶ αὐτοὶ οἱ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ γενόμενοι, Θωμᾶς, καὶ Ἰωάννης, καὶ Κωνσταντῖνος ἀρχιερεῖς ἐν τῷ προδηλωθέντι χρόνῳ, τῆς χροτονίας τῶν ὀνομασθέντων αἱρετικῶν γεγόνασι, καὶ ἕνεκεν τούτου ἐκ ἀπεδοκιμάσθησαν· ὀλίγῳ πεντήκοντα γὰρ ἐνιαυτοὺς ὁ πονηρὸς ἡ αἵρεσις διήρκεσεν. ἀλλ' οἱ τῆς ἕκτης συνόδου πατέρες αὐτοὺς τοὺς τέσσαρας ἀνεθεμάτισαν, καίπερ χροτονίαι αὐτῶν ὄντες.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· προδηλον τοῦτο.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἀποδέδεικται ἱκανῶς τιμιώτατοι ἀδελφοὶ καὶ περὶ τούτου, ὅτι οἱ ἐξ αἱ-

ANNO CHRISTI 787.

ρετικῶν προσερχόμενοι δεκτοί εἰσιν· ἐὰν δέπις ἐπίτηδες πρὸς αἱρετικὸν *ἀλ. πρόσ- ἔξ, * προσχωρήσῃ, καὶ λάβῃ χειροτονίαν, ἀδεκτος ἔσω.

reticis accedunt, susciendi sunt. Si quis autem studio ad hæreticum ierit, & susceperit ordinationem, sine receptione sit.

Οἱ βιλαβέσατοι μοναχοὶ εἶπον· ἐχομεν δὲ καὶ περὶ τούτου τῆς ἁγίου Βασιλείου ἐπιστολὴν πρὸς Νικοπολίτας, καὶ δεόμεθα ἀναγνωσθῆναι αὐτήν.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Habemus & de hoc sancti Basilii epistolam ad Nicopolitas; & obsecramus legi.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legatur.

Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

Constantinus diaconus & notarius legit.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Βασιλείου πρὸς Νικοπολίτας.

De epistola sancti Basilii ad Nicopolitas.

Οὐκ οἶδα ἐπίσκοπον, μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ Ⓜ παρὰ τῶν βεβήλων χερῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς πρόστασιν προβεβλημένον. αὕτη ὅστιν ἡ ἐμὴ κρίσις. ὑμεῖς δὲ εἴ τινα ἔχετε μεθ' ἡμῶν μερίδα, ταῦτα ἡμῖν φρονήσετε δηλονότι· εἰ δὲ ἐφ' ἑαυτῶν βουλεύεσθε, τῆς ἰδίας γνώμης ἕκαστος ὅστι κύριος. ἡμεῖς ἀθῷοι ἀπὸ τοῦ αἵματος τούτου. ταῦτα δὲ ἔγραψα, οὐχ ὑμῶν ἀπιστῶν, ἀλλὰ τὸ πιστὸν ἀμφίβολον σημαίνων, ἐκ τῆς γνώμης τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην, ὡς μὴ προληφθῆναί τινας εἰς κοινωνίαν, μηδὲ τῆς χάριτος ἀπὸν ἐπιβολὴν δεξαμένους, μὴ ταῦτα εἰρήνης γενομένης διαλέξασθαι ἑαυτοὺς ἐναριθμεῖν τῷ ἱερατικῷ πληρώματι.

Neſcio episcopum, nec connumerauerim inter sacerdotes Christi eum qui a prophanis manibus in destructionem fidei ad prælationem prouectus est. hoc est iudicium meum. Vos autem si aliquam habetis nobiscum portionem, hæc nobiscum procul dubio sentietis: at vero si a nobisipsis consilium sumitis, vnusquisque suæ sententiæ dominus est. Nos autem insontes a sanguine isto. Porro hæc scripsi, non de vobis diffidens, sed quorumdam hæsitationem confirmans, ex eo quod notam faciam meam ipsius sententiam de non admittendis quibusdam in communionem, * neque illis qui manus eorum promotionem sumpserunt. Propterea pace facta, cogitate vosmetipsos annumerare sacrosanctæ plenitudini.

* *Gr.* & ne manus ipsorum impositione accepta, postmodum pace facta conentur seipsos annum.

Οἱ βιλαβέσατοι μοναχοὶ εἶπον· ἰδοὺ ὁ πατὴρ ἀποτρέπεται τὴν τῶν αἱρετικῶν χειροτονίαν, ἐν τῷ λέγειν· μηδὲ ἀριθμήσαιμι ἐν ἱερεῦσι Χριστοῦ Ⓜ παρὰ τῶν βεβήλων χερῶν ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως εἰς πρόστασιν προβεβλημένον.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Ecce pater execratur hæreticorum ordinationem, dicendo: Neque connumerauerim inter sacerdotes Christi eum qui a prophanis manibus in destructionem fidei ad prælationem prouectus est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Et ego execror eos qui ob huiusmodi causam & fidei destructionem sunt ordinati ; & maxime si episcopi orthodoxi præsentes fuerunt , a quibus poterant consecrari. sic enim est paternus sensus. Sin autem synodica promulgatio , & concordia ecclesiarum causa orthodoxiæ facta fuerit, qui præsumpserit a prophanis hæreticis ordinari , depositioni succumbet.

Sancta Synodus dixit : Hoc iustum est iudicium.

Reuerendissimi monachi dixerunt : Et quomodo in fine epistolæ scriptum est : Propterea pace facta,cogitate vosmetipsos annumerare sacrosanctæ plenitudini. Ecce enim & post pacem hi qui ordinati sunt , non recipiuntur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Non dixit pater, non recipiendos fore ; sed ne forte violentiam sustinerent , qui voluissent vniri clero orthodoxorum. Etenim in veritate non absque necessitate ac difficultate hoc fiet. Verumtamen egregius pater per tempus illud, cum essent orthodoxi episcopi plurimi, interdicebat alumnis ecclesiæ ordinatione vti Arianorum. nulla enim defensio aderat. Quia enim hoc verum est , & non ignorabant sensum patris hi qui post illum sunt ecclesiæ successores , ab hæreticis constitutos , deinde melioratos susceperunt, vt didicimus per illa quæ prælecta sunt. Vbique enim patres sibi inuicem concordantes sunt,nec ineſt illis refragatio vlla ; sed ad-

ANNO CHRISTI 787.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· κἀγὼ ἀποτρέπομαι τοὺς διὰ τοιαύτην αἰτίαν, ἤτοι τῆς πίστεως κατάλυσιν, κεχροτονημένους· καὶ μάλιστα ὀρθοδόξων ἐπισκόπων παρόντων, ὑφ' ὧν ἠδυνάσθη χροτονεῖσθαι. οὕτω γὰρ ἔστιν ἡ πατρικὴ ἔννοια. ἐὰν δὲ συνοδικὴ ἀκφώνησις γένηται, & ὁμόνοια τῶν ἐκκλησιῶν ἐπὶ ὀρθοδοξίᾳ, ὁ τολμῶν ὑπὸ τῶν βεβήλων αἱρετικῶν χροτονεῖσθαι, τῇ καθαιρέσει * ὑποπεσεῖται. * ἀλ. ὑποπίπτει.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· αὕτη δικαία κρίσις.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· καὶ πῶς ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπιστολῆς γέγραπται· μὴ ταῦτα εἰρήνης γενομένης βιάζεσθαι ἑαυτοὺς ἐναριθμεῖν τῷ ἱερατικῷ πληρώματι. ἰδοὺ γὰρ καὶ μὴ τοὺς εἰρηνεύσαντας χροτονούμενοι ἀδέκτοι.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· οὐκ ἔφησεν ὁ πατὴρ ἀδέκτους εἶναι, ἀλλὰ μή πως βίαν ὑπομένειν τοὺς βουλομένους ἑνοῦσθαι τῷ κλήρῳ τῶν ὀρθοδόξων. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς οὐκ ἔξω ἀνάγκης & δυσχερείας τοῦτο γενήσεται. ὅμως οὖν ὁ θεοφόσιος πατὴρ καὶ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, πλείστων ὄντων ὀρθοδόξων ἐπισκόπων, ἀπηγόρευε τοῖς εὐφήμοις τῆς ἐκκλησίας τῆς τῶν Ἀρειανῶν χροτονίᾳ κεχρῆσθαι. οὐδεμία γὰρ τοιαύτη ἀπολογία. ὅπερ δὲ τοῦτο ἀληθές, * οὐκ ἀγνοοῦντες τὸν γνώμονα τῆς παραδόσεως καὶ μετ' ἐκεῖνον τῆς ἐκκλησίας διάδοχοι, οὓς ὑπὸ αἱρετικῶν χροτονηθέντας, εἶτα βελτιωθέντας ἐδέξαντο, ὡς μεμαθήκαμεν διὰ τῶν ἀναγνωσθέντων. πανταχοῦ γὰρ οἱ πατέρες ἀλλήλοις σύμφωνοί εἰσιν, ἐνδιάπτωσις δὲ οὐδεμία ἔνεστιν αὐτοῖς· ἀλλ' ἐναντιοῦ- * ἀλ. καὶ οὐκ ἀγνοοῦντες

τται

ANNO CHRISTI 787.

τῶν αὐτοῖς ⓐ τὰς οἰκονομίας καὶ τοῦ τὸν σκοποὺς αὐτῶν μὴ ἐπιστάμενοι.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· πρόσφορα τὰ ἐπιλυθέντα.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· διαγνώτωσαν ⓐ προϊστάμενοι ἐπίσκοποι τοῦ οἰκείοις λιβέλλοις, ὡς νυνὶ προσελθόντες τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ.

Ταρσίου ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀναγνώτωσαν, ἐπειδὴ ἡ τῶν ζητουμένων δύο κεφαλαίων ἀκριβῶς * ἐξητάσθη ἱστόθεσις πρός τε τῶν προσερχομένων ἐξ αἱρέσεως τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῶν ἐκ αἱρετικῶν χροτονηθέντων.

* ἐξητάσθη

Ὑπάτιος ὁ ἐπίσκοπος Νικαίας ἀνέγνω ⓑ ἑαυτοῦ λιβελλον. ἦν δὲ ὁ αὐτὸς λιβελλος, ὃν ⓒ Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος Ἀγκύρας ἐποιήσατο.

Λέων ἐπίσκοπος Ῥόδου, Νικόλαος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως, Γρηγόριος ἐπίσκοπος Γισινοῦντος, Γεώργιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας, καὶ Λέων ἐπίσκοπος Καρπάθου ἀνέγνων τὰ ἴσα τῷ αὐτοῦ λιβέλλου.

Ταρσίου ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τὰς ὁμολογίας γνόντες διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν λιβέλλων, ἐν ἑτέρᾳ συνελθούσῃ ἡ αὐτῶν ἀποδοχὴ γνώσεται, εἰ μὴ ἔστιν ἕτερον αὐτοῖς τὸ κωλύον.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· γενέσθω ὡς ἐκέλευσας παναγιότατε.

Καὶ ἐν τούτοις ἐξαναστᾶσα ἡ ἁγία συνοδος ἐψήφισεν οὕτως.

Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.

Εἰρήνης καὶ Κωνσταντίνου μεγάλων βασιλέων ⓒ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη.

Ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη.

uersantur eis qui dispensationes & intentiones eorum minime didicerunt.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Congrua quæque dissoluta sunt.

Sancta Synodus dixit: Legant astantes episcopi proprios libellos, tamquam accedentes ad catholicam ecclesiam.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Legant, postquam duorum capitulorum quæ quærebantur, subtiliter causa examinata est, tam scilicet de his qui ab hæreticis sunt ordinati, quam de his qui accedunt ab hæresi ad sanctam catholicam ecclesiam.

Hypatius episcopus Nicææ legit libellum suum. Est autem ipse libellus, quem & Basilius reuerendissimus episcopus Ancyrensium fecit.

Leo episcopus Rhodi, Nicolaus Hierapoleos, Gregorius Pessinuntis, Gregorius Antiochiæ Pisidiæ, Leo Carpathi, legerunt exemplaria eiusdem libelli.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Professionibus notis per lectionem libellorum, in alio conuentu receptio eorum fiet, si non inest in illis aliud quod prohibeat.

Sancta Synodus dixit: Fiat sicut iussisti.

Et in his exurgens sancta Synodus laudauit ita.

Multos annos imperatorum.

Irenæ & Constantini magnorum principum & imperatorum multos annos.

Orthodoxorum imperatorum multos annos.

Depositores vocum nouitatis quæ facta est, domine robora. Piam da vitam eis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pax Dei sit cum omnibus nobis. Amen.

Τοὺς καθαιρέτας τῆς ἠλιομιμήτου καινοφωνίας κύριε κράτυνον. εὐσεβῆ κύριε ζωὴν αὐτοῖς δός.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἔστω μεθ' πάντων ἡμῶν. ANNO CHRISTI 787.

SECVNDA ACTIO.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi veri Dei nostri, imperio piissimorum & amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini & Irenæ Deo coronatæ matris eius, anno consulatus eorum octauo, sexto Kalendas Octobrias, indictione XI.

Conueniente sancta & vniuersali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam sanctionem eorumdem Deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ, id est, Petro reuerendissimo primo presbytero sanctissimæ Romanæ ecclesiæ sancti apostoli Petri, & Petro reuerendissimo presbytero & monacho & abbate venerabilis monasterii sancti Sabbæ Romæ siti, retinentibus locum apostolicæ sedis almi & beatissimi archiepiscopi senioris Romæ Hadriani; & Tarasio almo & sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouæ Romæ, * & Ioanne ac Thoma reuerendissimis presbyteris monachis & vicariis apostolicarum sedium orientalis diœceseos; sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi

* *Gr. ad.* Et episcopis qui cum eis erant,

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ἡγεμονείας, μηνὸς ἕξ καλανδῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης.

Συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς διάταγμα τῶν αὐτῶν θεοκινήτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ρώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ρώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ· καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ἐπισκόπων, καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀναστολικῆς διοικήσεως· καθεζόντων τε περὶ τὸ ἱερώτατον ἄμβωνος τοῦ ναοῦ

Depositores vocum nouitatis quæ facta est, domine robora. Piam da vitam eis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pax Dei sit cum omnibus nobis. Amen.

Τοὺς καθαιρέτας τῆς ἠμῶν καινοφωνίας κύριε κράτωσον. εὐσεβῆ κύριε ζωὴν αὐτοῖς δός. ANNO CHRISTI 787.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἔστω μεθ' πάντων ἡμῶν.

SECVNDA ACTIO.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi veri Dei nostri, imperio piissimorum & amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini & Irenæ Deo coronatæ matris eius, anno consulatus eorum octauo, sexto Kalendas Octobrias, indictione XI.

Conueniente sancta & vniuersali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam sanctionem eorumdem Deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ, id est, Petro reuerendissimo primo presbytero sanctissimæ Romanæ ecclesiæ sancti apostoli Petri, & Petro reuerendissimo presbytero & monacho & abbate venerabilis monasterii sancti Sabbæ Romæ siti, retinentibus locum apostolicæ sedis almi & beatissimi archiepiscopi senioris Romæ Hadriani; & Tarasio almo & sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouæ Romæ, * & Ioanne ac Thoma reuerendissimis presbyteris monachis & vicariis apostolicarum sedium orientalis diœceseos; sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi

* *Gr. ad.* Et episcopis qui cum eis erant,

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ θεσπότου Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν βασιλείας, μηνὸς ἕξ καλανδῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης.

Συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ρώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ρώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων (W) τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ· καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ἐπισκόπων, καὶ Ιωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀναπολικῆς διοικήσεως· καθεζόντων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἀμβωνος τοῦ ναοῦ

ANNO CHRISTI 787.

τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας, συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, τουτέστι Γετζωνᾶ τοῦ παυσιφήμου ὑπατικίων, πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὑφικίου, καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὑστιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατωτικοῦ λογοθεσίου, καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προπαρχθεῖσαν ἐν τῇ προόδῳ προαγόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων, καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος, προκειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων.

sanctissimæ magnæ ecclesiæ quæ cognominatur Sophia, præsentibus & auscultantibus gloriosissimis & magnificentissimis principibus, id est, Petrona famosissimo exconsule, patricio & comite Deo conseruandi imperialis obsequii, & Ioanne imperiali ostiario & logotheta militaris logothesii, & omni sancta Synodo secundum ordinem in prima actione signatum: præsentibus etiam & Deo amabilibus archimandritis & hegumenis, atque omni plenitudine monachica, propositis sanctis & intemeratis Dei euangeliis.

Νικηφόρος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ χαρτοφύλαξ τοῦ εὐαγοῦς πατριαρχείου ἔφη· βασιλικὸς ἀνθρωπος πρὸ τῶν πυλῶν τοῦδε τοῦ σεπτοῦ ναοῦ ἕστηκεν, ὑπαγόμενος μετ' ἐμοῦ τὸν ὑπέρτιμον Νεοκαισαρείας.

Nicephorus Deo amabilis diaconus & chartophylax venerabilis patriarchii dixit: Regius homo præ foribus huius venerabilis templi stat, ducens secum episcopum Neocæsariæ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰσελθέτωσαν.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ingrediantur.

Ὁ λαμπρότατος βασιλικὸς μανδάτωρ εἰσελθὼν ἔφη· ἀπεστάλην παρὰ τῶν δεσποτῶν τῶν ἀληθῶν, ἵνα ἐνέγκω τὸν εὐλαβέστατον ὑπέρτιμον Νεοκαισαρείας πρὸς τὸν θεοσεβῆ καὶ ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, ὃν κατέστησα.

Clarissimus regius mandator ingressus dixit: Missus sum a dominis nostris bonis, vt adducerem reuerendissimum episcopum Neocæsariæ ad piam & sanctam Synodum vestram, & exhibui.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ὁ θεὸς φυλάξοι τοῦτον εὐλαβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν.

Sancta Synodus dixit: Deus conseruet pios imperatores nostros.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης τῷ ὑπερτίμῳ Νεοκαισαρείας εἶπεν· ὡς ἄγνωστός σοι παρῆλθεν ἡ ἀλήθεια ἕως τοῦ νῦν; ἢ ὡς ἐγνωσμένης κατεφρόνησας; καὶ ἐὰν ὡς ἄγνωστός σοι παρῆλθε, μὴ αἰδεσθῇς ὀρθὸν λόγον μαθεῖν, ὥσπερ ἐκ ἠκριβωμένου διεστραμμένον.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit ad episcopum Neocæsariæ: Vt ignota tibi præteriit veritas vsque nunc? an vt notam tibi hanc paruipendisti? & si vt ignota tibi præteriit, ne confundaris rectum sermonem edisce, quemadmodum non es confusus peruersum.

Gregorius reuerendiſſimus epiſcopus Neocæſariæ dixit: Crede, domine, vt ignota: peto autem diſcere, & vt iubet dominus & ſancta Synodus.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Dic, quid vis diſcere?

Gregorius reuerendiſſimus epiſcopusNeocæſariæ dixit: Cum tota hæc caterua vnum dicat & ſapiat, & didici & certus ſum, quia veritas hæc eſt, quæ nunc quæritur & prædicatur: ac per hoc ego peto veniam priorum malorum meorum,& volo cum omnibus & illuminari & doceri. Delicta enim & peccata mea immenſa ſunt:& ſicut Dominus ad compunctionem duxerit ſacram Synodum & ſanctiſſimum dominum meum, ita fiat.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Num forte quaſi velamento aſtutiæ proprium ſenſum adumbrare volens, verbis ſimulas veritatem,mente autem malignanter operaris?

Gregorius reuerendiſſimus epiſcopus Neocæſariæ dixit: Abſit, veritatem confiteor, & non mentior, neque falſum faciam verbum meum.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Debueras a prioribus annis aperire aures tuas, & Paulum diuinum apoſtolum audire
2. *Theſſ.* 2. dicentem: *Tenete traditiones quas accepiſtis ſiue per ſermonem, ſiue per epiſtolam noſtram.* & rurſum Timotheo & Tito ſcribentem: *Profanas vocum nouitates*
1. *Tim.* 6. & *Tit.* 3. *deuita.* Quid enim profanius & magis vocum nouitas eſt, quam dicere Chriſtianos idololatras eſſe?

Γρηγόριος ὁ ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· πίστευον δέσποτα, ὡς ἄγνωστος· αἰτῶ δὲ μαθεῖν, καὶ ὡς καλῶς ὁ δεσπότης & ἡ ἁγία συνοδος. ANNO CHRISTI 787.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· λέγε, τί θέλεις μαθεῖν;

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· ἰδίκα πᾶσα ἡ ὁμήγυρις αὕτη τὸ ἓν λαλεῖ καὶ φρονεῖ, ἔμαθον & ἐπληροφορήθην, ὅτι ἡ ἀλήθεια αὕτη ὄντως ἐστὶν, ἡ νυνὶ ζητουμένη & κηρυττομένη. & διὰ τοῦτο κἀγὼ αἰτῶ συγχώρησιν τῆς πρόσθεν μου κακῶν, καὶ θέλω μὴ * πάντων & φωτισθῆναι & διδαχθῆναι· τὰ γὰρ πλημμελήματα & τὰ ἁμαρτήματά μου ἀμέτρητά ἐστι· & ὡς ὁ θεὸς κατανύξει τὴν ἱερὰν συνοδον καὶ τὸν πανάγιον δεσπότην. * ἀλ. πάντας

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· μήπως ὡς παραπετάσματι πανούργῳ τὸν σὸν φρόνημα συσκιάσαι θέλων, ῥήμασι σχηματίζῃ τὴν ἀλήθειαν, πρὸς δὲ τὸν νοῦν κακουργεῖς;

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· μὴ γένοιτο· τὴν ἀλήθειαν ὁμολογῶ, & οὐ μὴ ψεύσωμαι, οὐδὲ μὴ ῥᾳδιουργήσω τὸν λόγον μου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὤφειλες ἐκ τῆς ἀνέκαθεν χρόνων ἀνοῖξαι σου τὰ ὦτα, & Παύλου τοῦ θείου ἀποστόλου ἀκοῦσαι λέγοντος· κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβετε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. καὶ πάλιν Τιμοθέῳ & Τίτῳ γράφοντος· τὰς βεβήλους καινοφωνίας παραιτεῖσθαι. τί βεβηλότερον, ἢ τί καινοφωνότερον τοῦ λέγειν Χριστιανοὺς εἰδωλολατρῆσαι;

ANNO CHRISTI 787.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· κακὸν ἰῶ, καὶ ὁμολογοῦμεν, κακὸν ἰῶ· ἀλλ' οὕτως ἐπράχθη, καὶ οὕτως ἐπράξαμεν· καὶ διὰ τοῦτο αἰτοῦμεν συγγνώμην τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν. ὁμολογῶ δέσποτα ἐμπροσθεν τῆς ἁγιωτάτης ἁγιωσύνης ὑμῶν, καὶ πάντων τῶν ἀδελφῶν τῆς ἁγίας συνόδου, ὅτι ἡμάρτομεν, καὶ ἠνομήσαμεν, καὶ κακῶς ἐπράξαμεν. καὶ συγγνώμην αἰτοῦμεν περὶ τούτου.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· λέγομεν, ἵνα τῇ ἑξῆς ἀκροάσει μὴ λιβέλλου πάλιν τὰ κατ' αὐτὸν γνῶμεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ὡς κελεύει ἡ ἁγιωσύνη σου, ὁ πρεσβὺς ἐπίσκοπος μὴ λιβέλλου ἐλθέτω ἐν τῇ ἑξῆς πράξει· καὶ τῷ προκειμένῳ πραχθήσεται.

Λεόντιος ὁ ἐνκλεέστατος βασιλικὸς ἀπόκρισις εἶπε· μέμνηται ἡ πανίερος καὶ θεοσύλλεκτος σύνοδος, ὡς τῇ προγενομένῃ συνελεύσει θεῖα γράμματα ἀνεγνώσθησαν τῶν θεοφυλάκτων μεγάλων βασιλέων ἡμῶν· ἐν οἷς ἐνεφέρετο μνήμη τῶν συνοδικῶς ἀποσταλέντων γραμμάτων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, καὶ τῶν διαγεστάτων ἱερέων τῆς διαπολῆς, ἐν δυσὶ τετράδιοις· ὧν καὶ νυνὶ προκομισθέντων, ἐπιβάλλομεν πρὸς τὸ παρισταμένῳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτωσαν οἱ λιβελλοι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης.

Καὶ ἀνέγνω Νικηφόρος ὁ ἐνκλεέστατος βασιλικὸς ἀπόκρισις.

Gregorius reuerendiſſimus epiſcopus Neocæſariæ dixit: Malum erat; & confitemur, quia malum erat: ſed ita geſtum eſt, & ita geſſimus; & ideo poſtulamus veniam delictorum noſtrorum. Confiteor domine coram honorificentia ſanctitatis veſtræ, & omnium fratrum ſanctæ Synodi, quoniam peccauimus, & iniquitatem fecimus, & male patrauimus; & veniam poſtulamus ſuper hoc.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Dicimus, vt ſequenti actione cum libello rurſus conueniente, quæ illius ſunt agnoſcamus.

Sancta Synodus dixit: Vt iubet ſanctitas tua, epiſcopus qui aſtat, cum libello veniat; & in ſequenti actione, ſecundum quod placuerit, agetur.

Leontius inclytus & regius a ſecretis dixit: Meminit ſacratiſſima & diuinitus collecta Synodus, qualiter præcedenti conuentu diuinæ literæ lectæ ſint Deo conſeruatorum magnorum imperatorum noſtrorum, in quibus continebatur memoria literarum, quæ ſynodice miſſæ ſunt a ſanctiſſimo & beatiſſimo papa ſenioris Romæ, & venerabilibus ſummiſque ſacerdotibus orientis, in duobus quaternionibus: quibus & nunc allatis, ſuggerimus ad quod placuerit.

Sancta Synodus dixit: Legantur libelli ſanctiſſimi & beatiſſimi papæ Hadriani ſenioris Romæ.

Et legit Nicephorus inclytus & regius a ſecretis interpretationem literarum Latinarum Hadriani papæ Romani.

HADRIANVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei.

Dominis piissimis & serenissimis * *imperatoribus ac triumphatoribus, filiis diligendis in Deo & Domino nostro Iesu Christo, Constantino & Irenæ Augustis.*

* ad. *villoribus*

2. *Cor.* 4. DEVS, *qui dixit de tenebris lucem splendescere, qui eripuit nos de potestate tenebrarum* per incarnationem Filii sui veri *Coloss.* 1. luminis, *in quo complacuit omnem plenitudinem deitatis habitare, & per eum renouare omnia, & in ipso pacificans per sanguinem crucis eius siue quæ in cælis, siue quæ in terris sunt;* per multiplices diuitias bonitatis suæ, in faciem ecclesiæ suæ respiciēs, vestram præscitam & prædestinatam serenissimam & imperialem clementiam ad fidei nunc integritatem vocare dignatus est: ita vt omni falsitatis nubilo procul explosо per vos, victricem faciat veritatem. Quantum enim * relationibus vestræ piissimæ tranquillitatis ad nos venientium didicimus, etiam ipso auditu nimis noster exultans releuatus est animus, & tantum iocunditatis gaudium in cor nostrum ascendit, vt lingua humana explicare nullus sufficiat sermo. Quia nimirum magis nobis lætitia de vestris iussionibus nunc orta est, quam dudum pro schismaticorum hæresi mœror affecerit. De his quippe in ipsis venerandis iussionibus vestris referebatur, quæ pridem facta sunt in vestra regali ciuitate propter venerabi-

* *Gr.* relat. literarum

Ερμηνεία γραμμάτων Ρωμαϊκῶν Adριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης. ANNO CHRISTI 787.

Δεσπόταις εὐσεβεστάτοις καὶ γαληνοτάτοις, νικηταῖς, θριαμβεύταις, τέκνοις ἠγαπημένοις * τῷ θεῷ καὶ κυρίῳ ἡμῶν Ιησοῦ Χριστῷ, Κωνσταντίνῳ καὶ Εἰρήνῃ Αὐγούστοις Adριανὸς δοῦλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ.

* ἐν τῷ Sup.

ΟΘΕΟΣ ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὁ λυτρωσάμενος ἡμᾶς τὴν ἐξουσίας τοῦ σκότους διὰ τὴν σαρκώσεως τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ ἀληθινοῦ φωτὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ πάντα ἀνακαινίσας, καὶ ἐν αὐτῷ εἰρηνεύσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ ὄντα, διὰ τὸ πλῆθος τοῦ πλούτου τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ, ἐπιβλέψας εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ, πρὸ ὑμετέρου εὐσεβείαν καὶ προωρισμένην γαληνότητα τῆς βασιλικῆς ἐπιεικείας εἰς πλήρη τελειότητα τῆς πίστεως καλέσαι κατηξίωσεν· ἵνα πᾶσαν τὴν φαυλότητα τοῦ ψεύδους δι' ὑμῶν καλύψῃ, καὶ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν. μαθόντες γὰρ τὰ πρὸς τῆς ὑμετέρας γαληνότητος καὶ εὐσεβείας καταπεμφθέντα ἡμῖν γράμματα, λίαν ηὐφράνθη ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ τοσαύτης ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς ἐνεπλήσθημεν, ὅσῳ αὐθεντικὴν γλῶσσα εἰπεῖν οὐκ ἐξαρκεῖ. τοιαύτη γὰρ χαρὰ ἡμῖν ἀνέτειλε διὰ τῆς ὑμετέρας κελεύσεως, οἵᾳ πρὸ τοῦ πρόσθεν χρόνων τῆς αἱρέσεως πλῆξιν εἰσήμβη. πρὸ δὲ τοῦ ἐν τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν κελεύσει ἐμφερομένων τοῦ πρόσθεν γενομένων ἐν τῇ ὑμετέρᾳ βασιλίδι πόλει ἕνεκεν τῶν σεβασμίων

ANNO CHRISTI 787.

εἰκόνων, τὸ ὅπως ὁ πρὸ ὑμῶν βασιλεύσαντες ὑμῶν κατέσχεσαν, καὶ ἐν ἀτιμίᾳ καὶ ὕβρει κατέθηκαν ἑαυτοὺς καὶ αὐτάς· εἰ δὲ μὴ λογισθείη αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία ἐκείνη· κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐμβαλεῖν χεῖρας ἁπλῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι πᾶς ὁ λαὸς ὁ ὢν ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς μέρεσιν ἐπλανήθησαν, καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ βουλήσει, ὡς ἔδοξεν ἑκάστῳ, ἐχρήσαντο αὐτοῖς, ἕως οὗ ὁ θεὸς ἤγειρεν ὑμᾶς βασιλεύειν, τοὺς ἐν ἀληθείᾳ ζητοῦντας τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τὰ παραδοθέντα παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πάντων ἁγίων διδασκάλων κρατεῖν, καὶ τιμᾶν τὰς σεβασμίας εἰκόνας, τὰς διὰ τῆς ἀνοίας τῶν αἱρετικῶν κατενεχθείσας. ἁρπίως δὲ διὰ τῆς θείας ὑμῶν κελεύσεως εὑρόντες τὸ θέλημα ὑμῶν ἐν τούτοις, τῷ παντοδυνάμῳ θεῷ ὑπερευξάμενοι ὑπὲρ τῆς ὑμετέρου κράτους, δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀνεπέμψαμεν. τοῦτο δὲ ἐν πληροφορίᾳ καὶ πάσῃ βεβαιώσει ἔστω εἰδῶμεν ἡ θεοπρόβλητος ὑμῶν βασιλεία, ὅτι τὸ μέγα ἔργον τοῦτο, ὃ ἐπεχειρήσατε, εἰ τελειωθῇ διὰ τῆς μεσιτείας ὑμῶν, καὶ ἀποκατασταθῇ ἡ ἀρχαία ὀρθοδοξία ἐν τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς, καὶ σταθῶσιν αἱ σεβάσμιαι εἰκόνες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἁπλῶν ἀποκαταστάσει, μέτοχοι γενήσεσθε τῆς ἐν θείᾳ τῇ λήξει πάλαι βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου, καὶ τῆς *κυρᾶς Ἑλένης, τῆς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν πρανωσάντων καὶ βεβαιωσάντων,* καὶ ὅτι πλέον τὴν ἁγίαν μητέρα ὑμῶν καθολικὴν καὶ Ρωμαϊκὴν καὶ πνευματικὴν ἐκκλησίαν ὑψωσάντων, καὶ μετ' ἐκείνους πάλιν τὴν ὀρθοδόξως πρεσβεβασιλευκότων ὑμῶν καὶ κρατησάντων. καὶ οὕτως διασχήσεται καὶ

les imagines, qualiter qui ante vos regnauerunt, eas destruxerint, & in inhonestate atque iniuria posuerint. Vtinam non illis imputetur: melius enim illis fuisset non mittere manus eorum in ecclesiam: & quia omnis populus qui est in orientalibus partibus, errauerunt, & pro sua voluntate vsi sunt illis, vsquequo Deus erexit vos regnare, qui in veritate quæritis gloriam eius, & quæ tradita sunt a sanctorum apostolorum & omnium simul sanctorum magisterio tenere. quas referantes, & venerabiles imagines ad vestrum piissimum imperium laudabiliter exaratas reperientes, atque hæreticorum abiicientes vesaniam, seu in diuinæ examinationis iudicio principum, qui manus miserunt in ecclesiam, iaculum deputantes, vestram a Deo promotam in triumphis imperialem potentiam insontem esse ab eorum sæuitia prorsus credimus. Vnde omnipotentis Dei clementiam exorantes, referimus grates sine fine, tenentesque ea quæ vestra sanxit & cœpit serenitas perficere, constantes estote. Quòd si perseuerantes permanseritis in ea, quam cœpistis, orthodoxa fide; & per vos in partibus illis in pristino statu erectæ fuerint sacræ ac venerandæ imagines, sicut piæ memoriæ dominum Constantinum imperatorem & beatam Helenam, qui fidem orthodoxam promulgauerunt, atque sanctam catholicam & apostolicam spiritualem matrem vestram Romanam ecclesiam exaltauerunt, & cum ceteris orthodoxis imperatoribus, vtpote caput omnium ecclesiarum, vene-

*L. μακαρείας

* L. τῆς τῶν ἁγίων καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς, πνευματικῆς τῆς μητρός, Ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν ὑψωσάντων. καὶ μετὰ τῶν λοιπῶν ὀρθοδόξων βασιλέων, ἣν ἁπάντων τῆς ἐκκλησιῶν κεφαλὴν, ἐπᾶσαμένων.

ANNO CHRISTI 787.

rati sunt, ita vestrum a Deo protectum clementissimum nomen nouum Constantinum, & nouam Helenam habentes, per quos in primordiis sancta catholica & apostolica ecclesia robur fidei sumpsit, & ad quorum instar vibrantissima, ac in toto orbe terrarum vestra opinatissima in triumphis imperialis fama laudabiliter diuulgatur. Magis autem si orthodoxæ fidei sequentes traditiones ecclesiæ beati Petri apostolorum principis amplexi fueritis censuram, & sicut antiquitus vestri prædecessores sancti imperatores egerunt, ita & vos eam honorifice venerantes, eius vicarium ex intimo dilexeritis corde; potiusque vestrum a Deo concessum imperium eorum secutum fuerit orthodoxam, secundum sanctam Romanam nostram ecclesiam, fidem. Ipse princeps apo-
Matth. 16. stolorum, cui a Domino Deo ligandi soluendique peccata in cælo & in terra potestas data est, crebro vobis protector existens, omnesque barbaras nationes sub vestris prosternens pedibus, vbique vos victores ostendat. Etenim eius insignia dignitatis sacra pandat auctoritas, quantaque veneratio eius summæ sedi exhibenda sit a fidelibus cunctis per orbem. Dominus enim eumdem clauigerum regni cælorum cunctis præposuit principem; & hoc ab ipso honoratur priuilegio, quo ei claues collatæ sunt regni cælorum. Iste itaque tam præcelso prælatus honore promeruit confiteri fidem, supra quam fundatur ecclesia Christi. Beatam confessionem beatitudo secuta est præmiorum, cuius prædicatione sancta vniuersalis illustrata est ecclesia, & ex ea ceteræ Dei ecclesiæ fidei documenta sumpserunt. Nam ipse princeps apostolorum beatus Petrus, qui apostolicæ sedi primitus præsedit, sui apostolatus principatum

τὸ ὑμέτερον εὐσεβέστατον & θεοδώρητον ὄνομα νέου Κωνσταντίνου & νέας Ἑλένης, ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ἐπαινετῶς διαφημιζόμενον, δι' ὧν ἡ ἁγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία ἀνακαινίζεται· καὶ μάλιστα ἐὰν τῇ παραδόσει τῆς ὀρθοδόξου πίστεως τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ Παύλου τῶν κορυφαίων ἀποστόλων ἀκολουθήσῃ, καὶ ἐναλκαλίσηται (IV) βικάριον αὐτοῦ, καθὼς καὶ (4) ἐξ ἀρχῆς προεμηνσάμενοι βασιλεῖς & ἐτίμησαν (IV) βικάριον αὐτῶν, & ἠγάπησαν ἐξ ὅλης τ' καρδίας αὐτῶν. τιμήσει δὲ τὸ ὑμέτερον θεοδώρητον κράτος τῷ Ρωμαϊκῷ ἁγιωτάτῳ ἐκκλησίᾳ τῶν κορυφαίων ἀποστόλων, οἷς ἐδόθη ἐξουσία παρ' αὐτοῦ τοῦ θεοῦ λόγου λύειν τε καὶ δεσμεῖν ἁμαρτίας ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ. καὶ γὰρ αὐτοὶ ὑπερασπιοῦσι καὶ ῥυήσονται τοῦ ὑμετέρου κράτους, καὶ πάντα τὰ βαρβαρικὰ ἔθνη τοῖς ἴχνεσιν ὑμῶν ὑποζεύξουσι· καὶ ὅπου ἂν πορευθῆτε, νικητὰς ὑμᾶς ἀναδείξουσιν. αὐτοὶ γὰρ (4) ἅγιοι & κορυφαῖοι τῶν ἀποστόλων, (4) τὸ καθολικὸν & ὀρθόδοξον πίστιν ἐναρξάμενοι, ἐγγράφως ἐδεσμοθέτησαν τὰ αὐτῶν πίστιν κρατεῖν πάντας σὺν μετ' αὐτοῦ διαδόχοις μέλλοντας γίνεσθαι τῶν ἐθνῶν αὐτῶν, & ἐν αὐτῇ διαμένειν ἕως τῆς συντελείας. & οὕτως κρατεῖ ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, & ὑμᾶς σὺν ἁγίοις χαρακτῆρας αὐτῶν. ὅθεν καὶ ἕως τῆς σήμερον εἰσι πεπεκοσμημέναι &

ANNO CHRISTI 787.

κεκαλλωπισμέναι αἱ ἐκκλησίαι ἡμῶν ἐκ τῶν σεβασμίων εἰκόνων αὐτῶν, καθὼς καὶ ὁ μακαριώτατος καὶ ἁγιώτατος πάπας Σίλβεστρος μαρτυρεῖ ἐν ἀρχῇ τῆς ὀρθοδοξίας ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν, ὅτε ὁ ἐν θείᾳ τῇ λήξει πάλαι Κωνσταντῖνος ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν πίστιν ἐπέστρεψεν. ἡμέρας γὰρ ἀπελθούσης, καὶ νυκτὸς ἤδη γλυκαινούσης, ἐπέτρεψε σιωπὴν γενέσθαι. καὶ κοιμωμένου αὐτοῦ, ἰδοὺ παρέστησαν αὐτῷ οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι, ὅ, τε Πέτρος καὶ Παῦλος λέγοντες· ὅτι ἐπέτρεψας βασιλεῦ νηπίων αἱματεκχυσίαν γενέσθαι περὶ τῆς νοσημάτος οὗ ἔχεις, ἰδοὺ ἀπεστάλημεν πρὸς σοῦ δοῦναί σοι σωτηρίαν. ἄκουσον γοῦν τῶν νουθεσιῶν ἡμῶν, καὶ ποίησον πάντα ὅσα ἐντελλόμεθά σοι· καὶ πέμψας μεταπέμψαι τὸν ἐπίσκοπον τὸν ἐκφυγόντα ἐκ σοῦ διὰ διωγμὸν ὃν ἔχεις, καὶ σήμερον ὄντα ἐν τῷ ὄρει Σωρακτίνῃ κεκρυμμένον ἐν σπηλαίοις πετρῶν μετὰ τοῦ κλήρου αὐτοῦ. αὐτός σοι παρασκευάσει κολυμβήθραν ἀσεβείας, ἐν ᾗ βαπτίσει σε, καὶ γενήσεται ἐν σοὶ ἴασις τῆς λέπρας καὶ πάντων τῶν νοσημάτων σου. καὶ τούτου τοῦ ἀγαθοῦ γενομένου εἰς σέ, ἀνάγκη ἐπιστρέψαι κατὰ πάντα τόπον τῶν Ρωμαίων ἐκκλησίας ἀνακαινίσθῆναι. σὺ δὲ ἑαυτὸν καθάρισον, ἀποθέμενος πᾶσαν πλάνην τῶν εἰδώλων λατρείαν, καὶ θεὸν μόνον τὸν ἀληθινὸν προσκύνησον, καὶ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ πορεύου. διεγερθεὶς δὲ ἐκ τοῦ ὕπνου

Exl. ἐπέστρεψας siue ἔφερεξας

ac pastoralis curæ successoribus suis, qui in eius sacratissima sede perenniter sessuri sunt, dereliquit; quibus & auctoritatis potestatem, quemadmodum a saluatore nostro Domino Deo ei concessa est, & ipse quoque suis contulit ac tradidit diuino iussu successoribus pontificibus, quorum traditione Christi sacram effigiem sanctæque eius genitricis, apostolorumque vel omnium sanctorum veneramur imagines. Ex eo enim quo Christi Dei nostri ecclesiæ quietis & pacis apertæ sunt fores, hactenusque depictæ ecclesiæ imaginibus sunt ornatæ, beato atque sanctissimo papa Siluestro testante. In ipsis enim exordiis Christianorum, cum ad fidem conuerteretur pius imperator Constantinus, sic legitur. Transacta die, nocturno regi facto silentio, somni tempus aduenit, & ecce adsunt sancti apostoli Petrus & Paulus dicentes: Quoniam flagitiis tuis posuisti terminum, & effusionem innocentum sanguinis horruisti, missi sumus a Christo Iesu Domino dare tibi sanitatis recuperandæ consilium. Audi ergo monita nostra, & fac omnia quæcumque indicabimus tibi. Siluester episcopus ciuitatis Romanæ ad montem Soractem, persecutiones tuas fugiens, in cauernis petrarum cum suis clericis latebras fouet. hunc cum ad te adduxeris, ipse tibi piscinam ostendet, in quam dum tertio merserit, omnis te valetudo deseret lepræ. Quod dum factum fuerit, hanc vicissitudinem saluatori tuo compensa, vt omnes iussu tuo per orbem totum Romanum ecclesiæ restaurentur. Tu autem in hac parte purifica te, vt relicta omni superstitione idolorum, Deum vnum, qui verus & solus est, adores & excolas, & ad eius voluntatem attingas. Exurgens itaque a somno

ANNO CHRISTI 787.

ſtatim conuocat eos qui obſeruabant palatium; & ſecundum tenorem ſomni ſui miſit ad montem Soractem, vbi ſanctus Siluester in cuiusdam Christiani agro perſecutionis causa cum ſuis clericis receptus, lectionibus & orationibus inſiſtebat. At vbi a militibus ſe conuentum vidit, credidit ſe ad martyrii coronam euocari; & conuerſus ad clerum omnem qui cum eo erat, dixit: Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies ſalutis. Profectus itaque, vt dictum eſt, peruenit ad regem, cui nuntiatus cum tribus preſbyteris & duobus diaconis introiuit. Ingreſſus dixit: Pax tibi & victoriæ de cælo miniſtrentur. Quem cum rex alacri animo & vultu placidiſſimo ſuſcepiſſet, omnia illi quæ facta, quæ dicta ſunt, quæ etiam reuelata ſunt, ſecundum textum ſuperius comprehenſum expoſuit. Poſt finem vero narrationis ſuæ percunctabatur, qui eſſent iſti dii Petrus & Paulus, qui illum viſitarent ob cauſam ſalutis ſuæ, & eius latebras detexiſſent. Siluester reſpondit: Hi quidem dii non ſunt, ſed idonei ſerui Chriſti, & apoſtoli electi ab eo, & miſſi ad inuitationem gentium, vt credentes ſalutem conſequantur. Cumque hæc & his ſimiliter Auguſto diceret papa, interrogare cœpit Auguſtus, vtrumnam iſtos apoſtolos haberet aliqua imago expreſſos, vt ex pictura diſceret hos eſſe quos reuelatio docuerat. Tunc ſanctus Siluester miſſo diacone imaginem apoſtolorum ſibi exhiberi præcipit: quam imperator aſpiciens, ingenti clamore cœpit dicere, ipſos eſſe quos viderat, nec debere iam differre per Spiritũ ſanctum fa-

πραχθῆμα σωῆξε πάντας σὺν τῷ παλατίου αὐτῷ, καὶ ὡς σκοπὸν τὸ ἀνυπνίου αὐτοῦ ἐζητήσατο αὐτοῖς, καὶ βὐθέως ἀπέστειλεν ἐν τῷ ὄρει Σωράκτει, ἐν ᾧ ἦν ὁ ἅγιος Σίλβεστρος κεκρυμμένος μετὰ τοῦ κλήρου αὐτοῦ, σχολάζων ἐν ἀναγνώσει βίβλων. Καὶ ἰδὼν κύκλωθεν στρατὸν ἐπισάντα, εἶπε τῷ κλήρῳ αὐτοῦ· ἰδοὺ νῦν καιρὸς δεκτὸς, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας. καὶ ἐξελθὼν ἐρρέθη αὐτῷ παρὰ τοῦ στρατοῦ, ὅτι οὗ ζητεῖται κεφαλαίου. Καὶ ἐλθὼν πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ τριῶν πρεσβυτέρων καὶ δύο διακόνων, καὶ ἰδὼν αὐτὸν εἶπεν· εἰρήνη σοι ὡς βασιλεῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν, καὶ νίκη. ὁ οὖν βασιλεὺς ἱλαρῷ ὄμματι καὶ ἁπλῇ τῇ καρδίᾳ δεξάμενος τοὺς λόγους αὐτοῦ, πάντα ὅσα ἀπεκαλύφθησαν αὐτῷ, ἐζητήσατο τὸν ἁγίου Σιλβέστρου. μετὰ χρόνους τινὰς ἐζήτησιν ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς λέγων· οὓς εἶδον Πέτρον Καῦλον, ποῖοι θεοί εἰσιν; ὁ δὲ ἁγιώτατος Σίλβεστρος ὑποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ· οὗτοι μὲν θεοὶ οὐκ εἰσὶ, δοῦλοι δὲ καὶ μαθηταὶ τυγχάνουσι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὓς ἐξελέξατο εἰς τὸ ἐπιστρέψαι πάντα τὰ ἔθνη πιστεύειν εἰς αὐτόν. ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, πάλιν ἠρώτησεν αὐτὸν, εἰ ἄρα εἰσὶ ποῦ ποτε αἱ εἰκόνες αὐτῶν. τότε ὁ ἅγιος Σίλβεστρος ὑποστείλας διάκονον, ἐπέστρεψεν αὐτῷ ἐνέγκαι τὰς τῶν ἁγίων ὑποστόλων εἰκόνας. ἃς ἰδὼν ὁ βασιλεὺς μεγάλως ἐκραύγασεν· οὗτοί εἰσιν οὓς εἶδον ἐν ὁράματι, καὶ ἐκέτι δυνάμεθα· χρὴ σπεύδειν κολυμβήθρα τῆς σωτηρίας μου. καὶ χρισθεὶς κολυμβήθρας, ἐβαπτίσθη, καὶ παραχρῆμα ἰάθη. καὶ ἀναμνησθεὶς

ANNO CHRISTI 787.

τ ἀγαθοῦ, οὗ ἔπαθεν, ἀπήρξατο καὶ κεῖνος ποιεῖν ἐκκλησίας, ἀνασηλῶν ἐν αὐταῖς τὰς αὐτὰς σεβασμίας εἰκόνας, εἰς σέβας τε καὶ ἀνάμνησιν τῶν ἐνθεοφρόνων τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ παντῶν τῶν ἁγίων· ὥστε ὑπογράψαι * τὸν χριστιανισμὸν εἰς φῶς τε ἐλθεῖν καὶ πόθον τῶν θείων σεβάσματος, καὶ ἀπαλλαγῆναι πάντας ἐκ τῆς τῶν ἐθνῶν εἰδωλολατρείας καὶ δαιμόνων πλάνης· καθὼς ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ διάδοχος τῶν Ἀποστόλων ἐκήρυξε, τῶν πάντας ἀνθρώπους ἀγραμματίστους καὶ μὴ δυναμένους ἀναγνῶναι, θεωρεῖν τὰς διαγραφικὰς ἱστορίας, καὶ δι' αὐτῶν ἀνάγεσθαι πρὸς δόξαν καὶ ἀνάμνησιν τῆς ἐνσαρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. καὶ πάντες οἱ ὀρθόδοξοι τε χριστιανικώτατοι βασιλεῖς συὺ πᾶσι τοῖς ἱερεῦσι καὶ ἐντίμοις ἀνδράσι τοῖς θεραπεύουσι θεὸν ἅμα παντὶ τῷ χριστιανικωτάτῳ λαῷ, καὶ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων τε ἐδέξαντο, τε ἐνεφάτισαν, καὶ ἔχουσι τὰς αὐτὰς σεβασμίας εἰκόνας εἰς ἀνάμνησιν καὶ κατάνυξιν καρδίας, τε μέχρι τῆς παρούσης σέβονται αὐτὰς, τε ἐν τοῖς μέρεσι δὲ αὐτοῖς ἕως τοῦ πατρὸς ὑμῶν ὀρθοδόξως ἐσεβάσθησαν. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ πατὴρ ὑμῶν δι' ὑποβολῆς τινων ἀσεβῶν καθεῖλεν ἐν τοῖς αὐτόθι τὰς ἱερὰς εἰκόνας· καὶ ὅπου πλεῖον μεγάλη ἐν τοῖς αὐτοῖς μέρεσι τῆς Γραικίας νύξηθι, τε μέγα σκάνδαλον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ γέγονε. Ἀλλ' οὐαὶ ἐκείνοις, δι' οὓς τὰ σκάνδαλα εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καθὼς αὐτὸς, ἡ ἀλήθεια, μαρτυρεῖ.

* L. εἰς τὸν χριστιανισμὸν εἰς φῶς, &c. lat.

ctam ostensionem piscinæ, quam istos promisisse suæ saluti memorabat. Ecce, vt præmissum est, sanctorum figuræ ab ipsis sanctis fidei nostræ rudimentis apud omnes fuerunt Christianos, atque in ecclesiis sanctorum sacræ figuræ expressæ atque depictæ hactenus fuerunt: quatenus gentilitas paganorum, conspecta diuinæ scripturæ depicta historia, ab idolorum cultura & dæmonum simulacris ad verum Christianitatis lumen atque amoris Dei culturam verti deberet: sicut & præcipuus pater atque idoneus prædicator beatus Gregorius huius apostolicæ sedis præsul ait, vt hi qui literas nesciunt, saltem in parietibus videndo legant, quæ legere in codicibus non valent. Ob hoc quippe sancti probatissimi patres ipsas imagines atque picturas diuinæ scripturæ & gesta sanctorum in ecclesiis depingi statuerunt, & cuncti orthodoxi atque Christianissimi imperatores, & omnes sacerdotes ac religiosi Dei famuli, atque vniuersus Christianorum cœtus, sicut a primordio traditionem a sanctis patribus susceperunt, easdem imagines atque picturas ob memoriam piæ compunctionis venerantes obseruauerunt, & in partibus illis vsque ad tempora proaui serenitatis vestræ orthodoxe coluerunt. Sed ipse vester proauus, per quorumdam impiorum immissiones, easdem deposuit sacras imagines; & ex hoc error magnus in ipsius Græciæ partibus accreuit, & ingens scandalum in vniuersum mundum deuenit. Sed væ illi per quem scandala in vniuersum mundum venerunt, sicut ipsa veritas testatur. *Matth. 18.*

ANNO CHRISTI 787.

Vnde magno dolore constricti dominus Gregorius, atque item Gregorius, beatissimi pontifices qui illo tempore existebant, eumdem vestræ tranquillissimæ pietatis proauum suis apostolicis exarationum apicibus deprecati sunt, vt ab eadem nouæ præsumptionis temeritate resipisceret, easdemque imagines in pristino statu restitueret. Sed nullo modo eorum saluberrimis deprecationibus inclinatus est. Et postmodum dominus Zacharias, & Stephanus, atq; Paulus, & item Stephanus, prædecessores nostri sancti pontifices, sæpius auum & genitorem vestræ sereniſſimæ tranquillitatis pro statuendis ipsis imaginibus sacris deprecati sũt: simulq; & nostra pusillitas cum magna humilitate vestram studuit clementissimam imperialem potentiam constanter postulare. Et demum subnixius quæsumus, vt sicut a sanctis patribus & prædecessoribus nostris probatissimis pontificibus susceptimus, diuinæ historiæ scripturam in ecclesiis pro memoria piæ operationis & doctrina imperitorum depingimus, & sacram imaginem Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi secundum incarnatam eius humanam formam in aula Dei constituimus, simulque & sanctæ eius genitricis, atque beatorum apostolorum, prophetarum, martyrũ, & confessorum, ob eorum amorem designãtes veneramur; ita & vestra clementissima imperialis potentia partibus eiusdem Græciæ faciat vestræ orthodoxæ fidei coæquari; vt sicut scriptum est, *fiat vnus grex & vnum ouile:* quia in vniuerso mundo, vbi Christianitas est,

ὅθεν ἐν μεγάλῃ θλίψει γεγόνασι Γρηγόριος καὶ Γρηγόριος ὁ μακαριώτατοι ἀρχιερεῖς τῆς καθ' ἡμᾶς Ρωμαϊκοῦ ἔθνους, οἵτινες ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις ἦσαν, καὶ πολλάκις ἔτι πρεσβύτερον τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς γαλήνης ἐδυσώπησαν, ἵνα αἱ αὐταὶ σεβάσμιαι εἰκόνες ἐν τῇ ἰδίᾳ στάσει ἀποκατασταθῶσιν· ἀλλ' οὐδαμῶς εἰς τὰς αὐτῶν σωτηριώδους * δεήσεις ἐκλίθη. καὶ μὴν ταῦτα ὁ κύριος Ζαχαρίας, καὶ Στέφανος, καὶ Παῦλος, καὶ ἕτερος Στέφανος, οἱ πρεσημοσάμβοι ἡμῶν ἁγιώτατοι ἀρχιερεῖς, πάππων καὶ πατέρα τῆς ὑμετέρας θεοσεβοῦς βασιλείας περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν αὐτῶν ἱερῶν εἰκόνων ἐδυσώπησαν. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἡμετέρα εὐτέλεια μετὰ μεγάλης ταπεινοφροσύνης τὴν ὑμετέραν βασιλείαν δυσωπεῖ, ἵνα καθὼς ἐκ τῶν ἁγιωτάτων τῶν πρεσημοσαμβύων ἡμῶν καὶ δοκιμωτάτων ἀρχιερέων ἐδεξάμεθα, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις διὰ μνήμην τὰς ἱστορίας ἀνασηλώσωμεν, καὶ τὴν ἱεραν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ τὴν σαρκωσιν τῆς ἀγίας αὐτοῦ ἀνθρωπομορφίας ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ θεοῦ καταστήσωμεν, ἅμα καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρὸς, καὶ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων ἀποστόλων, προφητῶν τε καὶ μαρτύρων, καὶ ὁμολογητῶν, καὶ διὰ τὸν σεβώμεθα. λοιπὸν οὖν καὶ ἡ ὑμετέρα ὑπερκεχάτη βασιλεία δυναστείαν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς αὐτῆς Γραικίας ποιῆσαι κελεύσῃ, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐξισώσῃ· ἵνα, καθὼς γέγραπται, γένηται μία ποίμνη καὶ εἷς ποιμήν· ἐπειδὴ ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, ὅπου ἂν ἦ ὁ χει-

* ἄλ. αἰτήσεις

Ioan. 10.

ANNO CHRISTI 787.

σιδυισμὸς, αἱ αὐταὶ σεβάσμιαι εἰκόνες παρὰ πάντων τῶν πιστοτάτων τιμᾶσθαι· ὅπως διὰ τῆς ὁρατοῦ χαρακτῆρος εἰς τὸν ἀόρατον θεότητα τῆς μεγαλειότητος αὐτοῦ ἡ διανοια ἡμῶν ἁρπαζῇ πνευματικῇ τάξει κατὰ τὴν σαρκα, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν δέξασθαι κατηξίωσε· καὶ λυτρωτὴν ἡμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ὑπαρχοντα προσκυνῶμεν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι δοξάζοντες αἰνῶμεν· ὅτι καθὼς γέγραπται, ὁ θεὸς πνεῦμά ἐστι· καὶ κατὰ τοῦτο δοξάζοντες πνευματικῶς προσκυνοῦμεν τὴν αὐτοῦ θεότητα. ἐπεὶ μὴ γένοιτο ἡμῖν, ἵνα τὰς αὐτὰς εἰκόνας, καθὼς φλυαροῦσί τινες, θεοποιήσωμεν. ὁ γὰρ μόχθος καὶ ὁ πόθος ἡμῶν, ὃν ἔχομεν, εἰς πόθον τοῦ θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἐστι· καὶ καθὼς ἡ θεία γραφὴ ἡμῶν ἔχει, τὰς αὐτὰς εἰκόνας εἰς μνημόσυνον τοῦ σεβάσματος ἡμῶν ἐχομεν, φυλάττοντες τὴν καθαρότητα τῆς πίστεως ἡμῶν. ἐπεὶ ὁ πλάσης καὶ δημιουργὸς ἡμῶν κύριος ὁ θεὸς, ὁ κτίσας τὴν ἰδίαν εἰκόνα καὶ ὁμοιότητα ἐκ τῆς ὕλης τῆς γῆς πλάσας ἄνθρωπον, καὶ φωτίσας αὐτὸν, αὐτεξούσιον κατέστησεν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος αὐτεξούσιος ὑπαρχων, θείᾳ ἐμπνεύσει πάντα τὰ ἑρπετὰ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντα τὰ κτήνη τῆς γῆς ἰδίοις ὀνόμασιν ἐκάλεσεν. ὁ δὲ Ἄβελ ἐκ τῶν πρωτοτόκων τῆς ποίμνης αὐτοῦ δῶρα προσήγαγεν ἰδίᾳ βουλήσει κυείῳ τῷ θεῷ· περὶ οὗ ἀναγινώσκομεν, ὅτι ἐπέβλεψε κύριος ἐπὶ Ἄβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ. εἶτα καὶ ὁ Νῶε μετὰ τὴν κατακλυσμιὸν ἰδίᾳ βουλήσει κατασκευάσας θυσιαστήριον ἐκπι-

ipſæ ſacræ imagines permanẽtes, ab omnibus fidelibus honorantur; vt per viſibilem vultum ad inuiſibilem diuinitatis maieſtatem mens noſtra rapiatur ſpirituali affectu per contemplationem figuratæ imaginis ſecundũ carnem, quam Filius Dei pro noſtra ſalute ſuſcipere dignatus eſt: eumdem redemptorem noſtrum qui in cælis eſt, adoremus, & in ſpiritu glorificantes collaudemus; quoniam iuxta vt ſcriptum eſt, *Deus ſpiritus eſt:* & ob hoc ſpiritualiter diuinitatem eius adoramus. Nam abſit a nobis, vt ipſas imagines, (ſicut quidam garriunt) deificemus; ſed affectum & dilectionem noſtram, quam in Dei amorem & ſanctorum eius habemus, omni modo præferimus. Et * ſicut diuinæ ſcripturæ libros, ipſas imagines ob memoriam venerationis habemus, noſtræ fidei puritatem ſeruantes. Nam creator noſter Dominus Deus, dum ad imaginem & ſimilitudinem ſuam de limo terræ plaſmaſſet hominem, ſagacitatis induſtria illuſtrans, in proprio conſiderationis arbitrio eum conſtituit. Et ipſe primus homo ex proprio arbitrio diuina inſpiratione cuncta animantia, & vniuerſa volatilia cæli, & omnes beſtias terræ propriis nominibus appellauit, & in ipſa appellatione permiſit animantia permanere. Etiam & Abel diuino ignitus Spiritu, de primogenitis gregis ſui munera ex proprio conſiderationis arbitrio Domino obtulit. Pro quo legimus, quod reſpexiſſet Deus ad Abel & ad munera eius. Porro & Noe poſt diluuii inundationem & ipſe ſuperna inſpiratione ſuo ar-

Gr. ſecundum

Ioan. 4.

Gen. 2.

Gen. 4.

Gen. 8.

ANNO CHRISTI 787.

bitrio propriæ adinuentionis consideratione altare Domino ædificauit, & de cunctis pecoribus & volucribus mundis holocausta super eodem altare Domino obtulit. Simili modo Abraham (sicut scriptum est) suo arbitrio altare ædificauit ad honorem & gloriam Dei qui apparuit ei. Sic Iacob fugiens Esau fratrem suum, dum in somnis angelos Dei ascendentes in cælum & descendentes per scalam, atque innixum ipsi scalæ loquentem sibi Dominum aspiceret, surgens protinus suo arbitrio tulit lapidem quem supposuerat capiti suo, erexitque in titulum, fundens oleum desuper; appellauitque locum illum Bethel, dicens: *Non est hic aliud nisi domus Dei, & porta cæli.* Pro quo nequaquam omnipotēs Deus iratus est, quod lapidem illum erexit in titulum suo arbitrio & consideratione. Vnde post paululum in eadem historia Geneseos fertur dictum illi fuisse: Ego sum Deus Bethel, vbi vnxisti lapidem, & votum vouisti mihi. Ecce serenissimi domini filii magni principes, omnia quæ humana consideratione ad laudem Dei parantur, non sunt prohibenda, potius autem omnino creatori nostro Domino constat esse placabilia. Nam idem ipse Iacob proprio demum arbitrio summitatem virgæ filii sui Ioseph deosculatus est, fidei dilectione hoc agens, sicut beatus Paulus in epistola ad Hebræos testatur: non virgæ, sed tenenti eam honoris ac dilectionis exhibuit affectum. Sic & nos pro amore & dilectione quam apud Dominum & sanctos eius habemus, honorabiles eorum effigies imaginibus depingentes, non tabulis & coloribus ho-

Gen. 28.

Hebr. 11.

σε, & ἐκ παντῶν τῶν κτηνῶν & πετεινῶν καθαρῶν ἀνήνεγκε ὁλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ αὐτὸ θυσιαστήριον τῷ θεῷ προσήγαγεν. ὁμοίως καὶ Αβραὰμ, καθὼς γέγραπται, ἰδίᾳ βουλήσει θυσιαστήριον ἔκτισε πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ θεοῦ, καθὼς ἐνεφανίσθη. καὶ ὁ Ιακὼβ δὲ φυγὼν ἐκ προσώπου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ἐν ὕπνοις τοὺς ἀγγέλους τοῦ θεοῦ εἶδεν ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας διὰ κλίμακος, καὶ ἐπ' αὐτῆς Ⓦ κύριον λαλοῦντα πρὸς αὐτόν· καὶ ἀναστὰς, ἰδίᾳ βουλήσει ἔπηρε Ⓦ λίθον ὃν εἶχε πρὸς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· & στήσας αὐτὸν, & ἐκχέας ἔλαιον ἐπάνω αὐτοῦ, ἐκάλεσε Ⓦ τόπον Βαιθὴλ, λέγων· ἐκ ἔστιν ἕτερόν τι, εἰ μὴ οἶκος θεοῦ. πρὸς οὗ οὐδαμῶς ὁ θεὸς ὠργίσθη αὐτῷ, διότι Ⓦ λίθον ἔστησεν ἰδίᾳ βουλήσει. διὸ μικρόν τινος ἰσοελὰς εἶπεν· ἐγώ εἰμι θεὸς Βαιθὴλ, οὗ ἔχρισας Ⓦ λίθον, & ηὔξω μοι εὐχήν. καὶ γὰρ γαλιωόταται τέκνα, μεγάλοι ἄρχοντες & ὀρθόδοξοι βασιλεῖς, πάντα ὅσα εἰς τιμὴν ἀνθρωπίνως κατανόησιν πρὸς δόξαν θεοῦ ἀνήκοντά εἰσιν, ἀρεστὰ γίνονται τῷ θεῷ. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς Ιακὼβ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ προσεκύνησε, πίστει δ' ἀγαπήσεως τοῦτο ποιήσας. πρὸς οὗ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῇ φησιν, ὅτι ἐπὶ τὴν ῥάβδον, ἀλλὰ Ⓦ κρατοῦντα αὐτὴν, ἔνδειξιν ἀγαπήσεως ποιήσας, προσεκύνησεν. οὕτω τε καὶ ἡμεῖς κατὰ πόθον καὶ ἀγάπησιν τὴν πρὸς Ⓦ κύριον & τοὺς ἁγίους ἔχομεν, τοὺς χαρακτῆρας ἐν εἰκόσιν ἰσοροσύμως. ἐκ ἐν σανίσι & χρώμασι τὴν π-

ANNO CHRISTI 787.

μὼ ἔχοντες, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς, ὧν τιμὴ ὀνομασίαν αἱ εἰκόνες φέρουσι. πάλιν δὲ ἀναγινώσκομεν πρόσταγμα τῷ Μωσεῖ γενέσθαι παρὰ κυρίου λέγοντος· ποίησον ἱλαστήριον ἐκ χρυσίου καθαροῦ δύο πήχεων* τὸ μῆκος, καὶ μιᾶς ἡμίσεως πήχεος τὸ πλάτος· καὶ δύο χερουβὶμ χρυσᾶ ἐλατὰ, ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ὀφόντα. καὶ μικρόν· ὑπὸ τὸ μαρτύριον, ὃ δώσω σοι, ἐκεῖθεν τὸ καλύψαι τὴν κιβωτόν· καὶ λαλήσω σοι ἀνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου· τουτέστι μέσον τῶν χερουβὶμ τῶν δύο, τῶν ὄντων ἐπάνω τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου. ἀλλὰ καὶ ἐν βύσσῳ, καὶ ἐν τῷ σκεπάσματι τοῦ σκιωμάτος τῶν χερουβὶμ, ἔργον ὑφαντὸν ἐκ διαφόρων χρωμάτων γενέσθαι προσέταξε. καταναοῦσαι δὲ ὅτι γαληνιώτατοι δεσπόται καὶ τέκνα, μεγάλοι ἄρχοντες, ὅπερ ὁ παντοδυνάμος κύριος καὶ θεὸς ἡμῶν μέσον τῶν χερουβὶμ χειροποιήτων τυγχανόντων, ὑπὲρ σωτηρίας τοῦ λαοῦ λαλῆσαι κατηξίωσε. διὸ ἀδίστακτόν ὅτι, πάντα τὰ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ πρὸς ἔπαινον καὶ ὑπεροχὴν τοῦ οἴκου αὐτοῦ συστήματα, ἅγια καὶ σεβάσμια εἶναι γινώσκεται. προσήκειναι δὲ ὅτι καὶ τοῦτο, γαληνιώτατοι δεσπόται, πρὸς τὴν τῶν ἀπίστων πληροφορίαν, καὶ διόρθωσιν τῶν πεπλανημένων, ὅπερ ὁ θεὸς τῷ θεράποντι αὐτοῦ Μωσεῖ προσέταξεν, καθὼς ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ἀριθμῶν ἀναγινώσκεται, διὰ τὸν λοιμὸν τὸν ἐπελθόντα αὐτοῖς, λέγων· ποίησον ὄφιν, καὶ θὲς αὐτὸν εἰς σημεῖον· καὶ ὅστις κρουσθῇ, καὶ ἴδῃ αὐτὸν, ζήσεται. ἐποίησεν οὖν Μωσῆς ὄφιν χαλκοῦν, καὶ ἔθετο αὐτὸν εἰς σημεῖον· καὶ πάντες οἱ κρουόμενοι καὶ θεωροῦντες αὐτὸν, ἐσῴζοντο. ὦ τῆς ἀνοίας τῶν φρενοβλαβῶν καὶ τῆς πίστεως καὶ θρη-

*L. ἥμισυ πήχεως

rem exhibemus, sed illis pro quorum honore consistunt. Rursumque legimus præceptum fuisse Moysi a Domino Deo nostro, cum dicitur: *Facies & propitiatorium de auro mundissimo, duorum cubitorum & dimidii erit longitudo eius, semis & cubiti latitudo. Duos quoque cherubim aureos & productiles facies ex vtraque parte oraculi.* & post paululum; *ad cooperiendam arcam, in qua pones testimonium, quod dabo tibi: inde præcipiam & eloquar ad te;* super propitiatorium scilicet, ac medios cherubim, qui erant super arcam testimonii. Sed & in cortinis atque opertorio tabernaculi cherubim textrino opere diuersis coloribus fieri præceptum est. Considerandum quippe est, tranquillissimi domini filii magni principes, quod omnipotens Dominus noster inter eosdem cherubim manu factos existentes, ob salutem populi sui loqui dignatus est. Pro quo dubium non est, quod omnia quæ in ecclesiis Dei ad laudem & decorem ipsius constituta sunt, sancta ac veneranda esse noscantur. Etiam hoc sereniissimi filii addendum est ad incredulorum satisfactionem, & directionem errantium, quod Deus famulo suo Moysi præcepit dicens (in libro enim Numerorum ita legitur contra pestem quæ in eos irruerat:) *Fac serpentem, & pone eum pro signo: qui percussus aspexerit eum, viuet. Fecit ergo Moyses serpentem æneum, & posuit pro signo; quem cum percussi aspicerent, sanabantur.* O insania frementium contra fidem & religio-

Exod. 37.
Exod. 25.
Exod. 40.
Num. 21.

ANNO CHRISTI 787.

nem Christianam, vt asserant non colere aut venerari imagines, in quibus figuratæ sunt saluatoris effigies, & eius genitricis, vel sanctorum, quorum virtute subsistit orbis, atque potitur humanum genus salute! Ænei serpentis inspectione credimus Israeliticum populum a calamitate iniecta liberari, & Christi Domini nostri & sanctorum effigies aspicientes atque venerantes dubitamus saluari? Absit tali nefariæ temeritati cedere assensum. Patrum priscas sequamur traditiones, & ab eorum doctrina nulla declinemus ratione. At vero & Salomonem regem in templo quod

3. Reg. 6. ædificauit, cherubim ad gloriam Dei fecisse legimus, & diuersis coloribus idem adornauit templum. Ob hoc quippe nos & omnes orthodoxi ob confessionem fidei nostræ, & pulcritudinem domus Dei varietate colorum atque ornamentis picturarum exhibemus, quemadmodum Isaias prophe-

Isa. 19. ta vaticinatus ait: *In die illa erit altare Domini in medio terræ Ægypti, & titulus iuxta terminum eius Domini, eritque in signum & in testimonium Domino exercituum in terra Ægypti. Clamabunt etenim ad Dominum a facie tribulantis, & mittet eis saluatorem & propugnatorem, qui liberet eos.* sicut eximius prophetarum beatus

Psalm. 95. Dauid cecinit dicens: *Confessio & pulcritudo in conspectu eius:*

Psalm. 25. & idem ipse: *Domine dilexi decorem domus tuæ, & locum tabernaculi gloriæ tuæ.* Et iterum aduentum redemptoris nostri atque incarnationem ipsius Filii Dei annuntians, magnopere vultum eius secundum humanitatis ipsius dispensationem adorari præmonuit, in-

σκείας τ̃ Χριστιανῶν· ὅπ σπουδάσαν μὴ σέβεσθαι τὰς σεβασμίους εἰκόνας, ἐν αἷς ἰσοτύπως εἰσὶ τ̃ σωτ̃ρος ἡμῶν, & τ̃ς γενν̃τρίας αὐτ̃, & πάντων τῶν ἁγίων, ὧν ἡ δυνάμις σωτηρία & σώζ τὸ ἀνθρώπιν γένος. ἐαν γὰρ Ἰσραηλίτιν λαὸν πιστεύωμεν διὰ τ̃ ὁράσεως & χαλκοῦ ὄφεως σώζεσθ, μὴ γένοιτο ἡμῖν δισταάσαι, μηδὲ ἀποσπ̃ναι ἀπ τ̃ς παραδόσεως τ̃ ἁγίων πατέρων, μηδὲ ἀπ τ̃ διδαχ̃ς αὐτῶν ἐκκλῖναι. & Σολομὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ ᾧ ἐκόσμησε τῷ θεῷ, χερουβὶμ εἰς δόξαν θεοῦ ἐποίησε, καὶ ἀπ διαφόρων χρωμάτων κατεσθίασεν αὐτόν. λοιπὸν δὲ & ἡμεῖς & πάντες ὀρθόδοξοι τὴν ὁμολογίαν τ̃ς πίστεως ἡμῶν, καὶ τὴν ὡραιότητα τ̃ οἴκου τ̃ θεοῦ ἀπ διαφόρων χρωμάτων καὶ κοσμήσεως ζωγράφων ποιοῦμεν, ἐπεὶ καὶ Ἡσαΐας ὁ προφήτης εἶπεν· ἐν τ̃ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται θυσιαστήριον τῷ θεῷ ἐν μέσῳ τ̃ς γ̃ς Αἰγύπτου, καὶ στήλη ἐγκείμενα τ̃ ὁρίων αὐτ̃ς· & ἔσται εἰς σημεῖον & εἰς μαρτύριον κυρίῳ τῷ θεῷ ἐν γ̃ Αἰγύπτου. βοήσουσι δὲ πρὸς κύριον ἀπὸ προσώπου θλιβόντων, καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς σωτ̃ρα καὶ ὑπερμαχον τ̃ λυτρούμενον αὐτούς. & ὁ ψαλμῳδὸς ὁ Δαβὶδ ὑμνεῖ λέγων· ἐξομολόγησις καὶ ὡραιότης ἐνώπιον αὐτ̃. καὶ πάλιν ὁ αὐτός· κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου, καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου. & πάλιν τὴν ἔλευσιν καὶ τὴν σαρκωσιν τ̃ υἱοῦ τ̃ θεοῦ καὶ σωτ̃ρος ἡμῶν βαλγελιζόμενος ὁ αὐτ̃ς, μεγάλως τὸ πρόσωπον αὐτ̃ καὶ τ̃ ἐνσάρκου αὐτ̃ οἰκονομίαν προσκυνεῖσθαι ἐνουθέτησε,

*L. ἀλ. κατέκαυσεν.

λέγων·

ANNO CHRISTI 787.

λέγων · ὀξεζήτησέ σε τὸ πρόσωπόν μου, τὸ πρόσωπόν σου κύριε ζητήσω. καὶ πάλιν · τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν Ⓖ πλούσιοι τοῦ λαοῦ. καὶ πάλιν · ἐσημειώθη ἐφ' ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου κύριε. ὅθεν ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος Ⓖ ὁ μέγας διδάσκαλος ἐν ταῖς νουθεσίαις αὐτοῦ ἔφη · τί ἐστιν εἰκὼν θεοῦ, εἰ μὴ πρόσωπον θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσημειώθη ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ; ἐν τῷ μεταξὺ ὁ ἅγιος Γρηγόριος Ⓖ ὁ Νύσσης ἐπίσκοπος Ⓖ περὶ τοῦ Ἀβραὰμ λόγον συνεγράψατο, λέγων · εἶδον πλειστάκις τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ πάθους, καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ παρῆλθον ἔργον τέχνης εἰς πρόσωπον προσαχθὲν ἱστορίας. καὶ τὰ λοιπὰ ἐκ τῆς ἑρμηνείας αὐτοῦ τῆς εἰς τὰ ᾄσματα τῶν ᾀσμάτων, καθὼς ἡ γεγραμμένη διδαχὴ λέγει · ὕλη τίς ἐστι παντελῶς ἐν διαφόροις βαφαῖς * L. τῇ ἰμ- ἀναπληροῦσα τὴν τῆς * ψυχῆς μίμησιν. ὁ γὰρ πρὸς τὴν εἰκόνα θεωρῶν τὴν ἐκ τῆς τέχνης διὰ χρωμάτων ἀναπληρουμένην σανίδα, οὐκ ἐκ τῆς βαφῆς τὴν ὁμοιότητα φέρει, ἀλλὰ πρὸς τὴν θεωρίαν τοῦ προτύπου ἀνάγεται. ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγίου Βασιλείου τῇ πρὸς Ἰουλιανὸν Ⓖ παραβάτην ἐμφέρεται · καθὼς ἐκληρονομήσαμεν ἐκ τοῦ θεοῦ τὴν ἡμετέραν ἀμεμπτον Ⓖ πίστιν τῶν Χριστιανῶν, ὁμολογῶ, καὶ ἕπομαι, καὶ πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν παντοκράτορα, θεὸν Ⓖ πατέρα, θεὸν Ⓖ υἱόν, θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον Ⓖ · ἕνα θεὸν ταῦτα τὰ τέλεια προσκυνῶ καὶ δοξάζω. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὸν υἱὸν ἔνσαρκον οἰκονομίαν · εἶτα καὶ τὴν ἁγίαν Μαρίαν τὴν κατὰ σάρκα τεκοῦσαν αὐτὸν, θεοτόκον Ⓖ ὁμολογῶ. δέχομαι δὲ

quiens : *Vultum tuum Domine requiram.* Et post : *Vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis.* Et rursus : *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Hinc & beatus Augustinus præcipuus pater & optimus doctor in suis admonitionum sermonibus ait : Quid est imago Dei, nisi vultus Dei, in quo signatus est populus Dei? Interea & beatus Gregorius Nyssenus episcopus inter plura quæ in sermone, quem de Abraham instituit, ita dixit : Vidi multoties conscriptionem imaginis passionis, & non sine lacrymis visionem præterii, opere artis ad faciem afferentis historiam. Et cetera de interpretatione eius in cantica canticorum, sicut conscripta doctrina dicit : Materia quædam est omnino in diuersis tincturis, quæ complet animantis imitationem. Qui enim ad imaginem conspicit ex eadem arte per colores completam tabulam, non tincturis præfert contemplationem, sed ad visionem * depictam conspicit tantummodo, quam per colores magister demonstrauit. In epistola beati Basilii ad Iulianum transgressorem missa refertur : Secundum id quod a Deo hereditate possidemus nostram immaculatam fidem Christianorum, confiteor, sequor, & credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, Deum Filium, Deum Spiritum sanctum; vnum Deum hæc tria adoro & glorifico. Confiteor autem & Filii incarnatam dispensationem, & Dei genitricem quæ secundum carnem eum genuit, sanctam Mariam. Suscipio vero

Psal. 26. Psal. 44. Psal. 4.

* Gr. prototypi.

ANNO CHRISTI 787.

& ſanctos apoſtolos, prophetas, & martyres, qui ad Deum deprecationem faciunt; quia per eorum interuentionem propitius mihi efficitur miſericordiſſimus Dominus, & remiſſionem mihi facinorum donat; pro quo & figuras imaginum eorum honoro, & adoro, & veneror ſpecialiter: hoc enim traditum eſt a ſanctis apoſtolis, nec eſt prohibendum. ac ideo in omnibus eccleſiis noſtris eorum deſignamus hiſtoriam. Item eiuſdem de ſermone in ſanctos quadraginta martyres: Nam & bellorum triumphos ac victorias & ſermonum conſcriptores multoties & pictores ſignificant, quidam quidem verbo adornantes, quidam vero tabulis præſignantes; & multos vtrique ad virilitatem excitauerunt. Quæ enim ſermo hiſtoriæ per auditum depinxit, hæc conſcripta ſilens admonitio per imitationem demonſtrat. Item beati Ioannis archiepiſcopi Conſtantinopolitani, qui & Chryſoſtomus, de parabola ſeminis: Indumentum imperiale ſi contumeliis affeceris, nonne ei qui induitur, contumelias irrogas? Neſcis quia ſi quis imagini imperatoris iniuriam infert, ad ipſum imperatorem, id eſt, ad ipſum principalem & ad eius dignitatem refert iniuriam? Neſcis quod ſi quis imagini quæ ex ligno & coloribus eſt, maledicit, non iudicatur veluti ſi contra inanimatum quiddam præſumptuoſe ſe geſſerit, ſed tamquam is qui contra imperatorem egerit? Dupliciter enim imperatori contumeliam infert. Et iterum de ſermone eiuſdem patris habito in quinta feria paſchæ: Omnia facta ſunt propter gloriam Dei & vſum noſtrum: nubes ad imbrium miniſterium, terra ad fructuum abundantiam,

τοῦ ἁγίοις ἀποστόλοις, προφήτας τε καὶ μάρτυρας, τοῦ πρὸς Θ̄ν θεὸν λιτανεύοντας, ὅπ διὰ τῆς μεσιτείας αὐτῶν ἵλεώς μοι γένηται ὁ φιλανθρωπος θεὸς, καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν δωρεῖται· διὸ τ̄ τὰς ἰσοτείας τῶν εἰκόνων αὐτῶν τιμῶ τ̄ προσκυνῶ φανερῶς. τοῦτο γὰρ παρεδόθη ἐκ τ̄ ἁγίων ἀποστόλων, τ̄ οὐ κωλυτέον· ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τὴν αὐτῶν ἀναγραφὴν ἰσοτείαν. πάλιν ἢ ἐκ τ̄ ἁγίου, ἐκ τ̄ λόγου τ̄ εἰς τοῦ ἁγίους τεσσαρακοντα μάρτυρας· ἐπεὶ τ̄ πολέμων θριαμβα τ̄ νίκας τ̄ λογογράφοι πολλάκις, τ̄ ζωγράφοι διασημαίνουσιν· ὁ μὲν τῷ λόγῳ κοσμοῦντες, ὁ δὲ τοῖς πίναξιν ἐζωγραφήσαντες· καὶ πολλοὺς πρὸς ἀνδραγαθίαν διήγειραν ἑκάτεροι. ὁ γὰρ ὁ λόγος τῆς ἱστορίας ὑπέγραψε, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι. πάλιν δὲ ἐκ τ̄ λόγου τ̄ ἁγίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τ̄ Χρυσοστόμου, τ̄ εἰς τὴν παραβολὴν τ̄ σπόρου· ἔνδυμα βασιλικὸν ἐὰν ὑβρίσῃς, οὐχὶ τ̄ ἐνδυόμενον αὐτὸν ὑβρίζεις; * ἐκ οἶδας, ὅπ ὅστις τὴν εἰκόνα τὴν ἐκ ξύλου καὶ χρωμάτων λοιδορεῖ, οὐχ ὡς πρὸς ἄψυχον τολμήσας κρίνεται, ἀλλὰ κ τ̄ βασιλέως; διαπῶς γὰρ τῷ βασιλεῖ προσφέρει τὴν ὕβριν. τ̄ πάλιν ἐκ τ̄ λόγου τ̄ αὐτ̄ παθ̄ τ̄ εἰς τὴν ἁγίαν πεμπτὴν τῆς πασχαλίας· πάντα ἐγένετο εἰς δόξαν θεοῦ, εἰς χρῆσιν δὲ ἡμετέραν· νέφη πρὸς τὴν τ̄ ὑετοῦ διακονίαν, ἡ γῆ πρὸς καρποφορίαν πλήθους, θάλασσα

* ἐκ οἶδας, ὅπ ὅστις τὴν εἰκόνα τ̄ βασιλέως ὑβρίζει τοῦτ' ἔστι τὸν θεσπίζοντα, ἢ τὸν ἀποστολικὸν κήρυκα τὸν τὰ βασιλέα, εἶτον τὸ θεσπίσιον καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ διαφέρει τὴν ὕβριν;

ANNO CHRISTI 787.

τῶ πλεόντων ἄφθονος· πάντα δουλεύσι * θεῶ, μᾶλλον δὲ τῆ εἰκόνι τῦ θεοῦ. οὐδὲ γὰρ ὅτε βασιλικοὶ χαρακτῆρες & εἰκόνες ἐν ταῖς πόλεσιν εἰσφέρονται, & ἀπαντῶσιν ἄρχοντες καὶ λαοὶ μετὰ ἐπαίνων, τῶ σανίδα τιμῶσιν, ἢ τῶ κηρόχυτον χαρτῶ, ἀλλὰ τῶ ἰσοτέλειαν τῶ βασιλικῶ· οὕτως καὶ ἡ κτίσις οὐ τὸ ὑπόγαιον εἶδος τιμᾶ, ἀλλὰ τῶ οὐρανίω ἰσοτέλειαν ὑλαβεῖται. Ομοίως δὲ καὶ τῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐκ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἁγίω διαλέξεως * λέγοντες· ζωγραφεῖ γὰρ ἡ πίστις ἐν μορφῆ τῦ θεοῦ ὑπαρχόντα λόγον, ὡς καὶ ἡ τῆς ζωῆς ἡμῶν λύτρωσις προσωμοιώθη τῶ θεῶ, τῶ καθ' ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑποδὺς, καὶ γνόμενος ἄνθρωπος. καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς μετὰ μικρόν· εἰκόνων ἡμῖν ἀποπληρῶσι χρείαν αἱ παραβολαὶ, τὴν σημαινομένων τὴ δύναμιν οἱονεὶ πως & ὀφθαλμῶν προσθήκη, & ἁφῆ χεῖρος ὑποβάλλουσαι, & τὰ ἐν ἰχνώδεσιν ἐννοίαις ἀφανῶς ἐχόντα τῶ θεωρίαν. πάλιν τῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τῦ κυρίου, οὗ ἡ ἀρχή· ἱκανῶς μὲν ἐκ πολλῶν ὀλίγα λαβόντες ἐνεθυμήθημεν. ἔπειτα· & αὐτὰ τὰ ἐν ξύλοις γραφόμενα, μορφῆς προσθούσης ἐκ τῦ ἔξω ῥύπου, πάλιν ἀναλαβεῖν ἀνάγκαιον ἐστὶ τὸν ἀναλαβέσθαι & * ἑνῶσαι, οὗ πνός ἐστιν ἡ μορφὴ, τῦ ἀνακαινίσαι δυνηθῆναι εἰκόνα ἐν τῆ αὐτῆ ὕλη καὶ στοιχείω. διὰ γὰρ τῶ αὐτῦ μορφῶ καὶ ἡ ὕλη, ὅπου κὰ γράφεται, οὐ καταβάλλεται, ἀλλ' ἐν αὐτῆ σωτηρεῖται. καὶ ἕτερον πάλιν τῦ μακαρίου Ἀμβροσίου πρὸς Γρατιανὸν & βασιλέα, ἐκ τῦ τρίτου βιβλίου, κεφαλαίου ἐνάτου·

mare nauigantibus absque inuidia est: omnia famulantur homini, magis autem imagini Dei. neque enim quando imperiales vultus & imagines in ciuitates introducuntur, & obuiant iudices & plebes cum laudibus, tabulam honorant, vel supereffusam cera scripturam, sed figuram imperatoris. Sic & creatura non terrenam speciem honorat, sed cælestem ipsam figuram reueretur. Similiter & beati Cyrilli ex interpretatione sancti euangelii secundum Matthæum sermonem proferimus: Depingit enim fides quod in forma Dei existit verbum, sicut & nostræ vitæ redemptio oblata est Deo, secundum nos carne indutus, & factus homo. Et idem ipse post pauca: Imaginum nobis explent opus parabolæ, significantes virtutem; ac si oculorum adhibitione, & palpatu manus suggerant etiam ea quæ in exilibus cogitationibus inuisibiliter habent contemplationem. Item sancti Athanasii episcopi Alexandriæ de humanatione Domini, cuius initium est: Sufficienter quidem de multis pauca sumentes, intimauimus. & post: Et ipsa quæ scribuntur in lignis, abolita forma per exteriores sordes, iterum idipsum necesse est in omnibus resumere & vnire, cuius est forma, vt renouari possit imago in eadem materia & elemento. * Per eamdem enim formam & materia, vbi & conscribitur, non deiicitur, sed in ea ipsa configuratur: & cetera. Item beati Ambrosii ad Gratianum imperatorem ex libro tertio, capite nono:

* L. πρὸ αὐθρώπου.

* Ita legendum.

* Ita legendum.

* Gr. Proeamdem enim formam & materia, vbi & conscribitur, non deiicitur, sed in ea ipsa configuratur: & cetera. Item beati Ambrosii ad Gratianum imperatorem ex libro tertio, capite nono:

ANNO CHRISTI 787.

Numquidnam quando & deitatem & carnem adoramus, diuidimus Christum ? aut quando in ipso & Dei imaginem & crucem adoramus, diuidimus eum? Absit. Item sancti Epiphanii Constantiæ Cypri : Numquid enim & imperator pro eo quod habet imaginem, duo sunt imperatores? non sane; sed imperator vnus est etiam cum imagine. Item sancti episcopi Stephani Bostron de imagine sanctorum : De imaginibus vero sanctorum confitemur , quoniam omne opus quod fit in Dei nomine , bonum est & sanctum : aliud enim est imago , & aliud simulacrum , id est, statunculus. Quando enim Deus Adam plasmauit , id est, condidit , dicebat : *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Et fecit hominem ad imaginem Dei. Numquid enim quia imago Dei est homo , ideo simulacrum , id est, idolorum cultura est & impietas ? Nequaquam fiat. Si enim Adam imago dæmonum esset , abiectus vtique & inacceptabilis esset. Sed quia imago Dei est , honorabilis & acceptabilis est. Omnis enim imago in nomine Domini , aut angelorum , aut prophetarum, aut apostolorum , aut martyrum, aut iustorum facta , sancta est. Non enim lignum adoratur, sed id quod in ligno conspicitur & memoratur , honorificatur. Omnes enim nos adoramus principes, & salutamus , licet peccatores sint. Cur ergo non debemus adorare sanctos Dei seruos , & in memoriam eorum constituere & erigere imagines eorum, ne obliuioni tradantur?

Gen. 1.

πῶ γαρ; μὴ ποτε ☩ τὴν θεότητα ☩ τὴν σαρκα αὐτ῀ προσκυνοῦντες, μεριζομεν ⓒ Χριστον; ἢ ὅτε ἐν αὐτῷ τ῀ θεῖον εἰκόνα καὶ ⓒ σταυρὸν προσκυνοῦμεν, μεριζομεν αὐτόν; μὴ γένοιτο. πάλιν τ῀ ἁγίου Επιφανίου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου· μὴ γὰρ εἰ βασιλεὺς ἔχῃ εἰκόνα, δύο εἰσὶ βασιλεῖς; οὐμμοιου· ὁ βασιλεὺς εἷς ὅτι ☩ μετὰ τῆς εἰκόνος. πάλιν τ῀ ἁγίου Στεφανίου ἐπισκόπου Βόστρων· οἵτινες δὴ περὶ τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων ὁμολογοῦμεν, ὅτι πᾶν ἔργον τὸ γινόμενον ἐν ὀνόματι τ῀ θεοῦ, ἀγαθὸν ὅτι καὶ ἅγιον. ἄλλο γαρ ὅτιν εἰκὼν, ☩ ἄλλο ἄγαλμα, τουτέστι ζῶδιον. ὅτε γὰρ ὁ θεὸς ⓜ Ἀδὰμ ἔπλασε, τουτέστιν ἐδημιούργησεν, ἔλεγε· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν ἡμῶν. ☩ ἐποίησεν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι θεοῦ. πῶ γαρ; ὅτι εἰκὼν θεοῦ ὅτιν ἄνθρωπος, ἄγαλμά ὅτι, τουτέστιν εἰδωλολατρεία καὶ ἀσέβεια; μηδαμῶς γένοιτο. εἰ ὁ Ἀδὰμ εἰκὼν δαιμόνων ἦν, ἐκβεβλημένος ἂν ἦν καὶ ἀπροσδεκτος· ἀλλ' ὅτι εἰκὼν θεοῦ ὅτι, τετιμημένος ὅτι καὶ ὑπερόσδεκτος. πᾶσα γὰρ εἰκὼν ἐν ὀνόματι κυρίου, ἢ τ῀ ἀγγέλων, ἢ προφητῶν, ἢ ἀποστόλων, ἢ μάρτυρων, ἢ δικαίων γινομένη, ἁγία ὅτιν. οὐ γὰρ τὸ ξύλον προσκυνεῖται, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἐν τῷ ξύλῳ θεωρούμενον καὶ μνημονευόμενον τιμᾶται. πάντες γὰρ ἡμεῖς προσκυνοῦμεν τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἀσπαζόμεθα, εἰ καὶ ἁμαρτωλοί εἰσι· διὰ τί λοιπὸν οὐκ ὀφείλομεν προσκυνῆσαι τοὺς ἁγίους τ῀ θεοῦ δούλους, καὶ εἰς μνημόσυνον ⓜ αὐτῶν συσῆσαι καὶ ἐγεῖραι τὰς εἰκόνας αὐτῶν, ἵνα μὴ λησμονηθῶσιν; ἀλλὰ λέγεις, ὅτι αὐτὸς ὁ θεὸς προσκυνεῖσθαι ἀπεῖπε ἀ-

Sed dicis, quia ipse Deus interdixit

ANNO CHRISTI 787.

πηγόρδωσεν. εἰπὲ ὦ Ιουδαῖε, τί ὅστι τὸ ἐπάνω τῆς γῆς μὴ οὐ χροποίητον μᾶλλον τὸ ποιηθῆναι ὑπὸ τοῦ θεοῦ; τί λοιπόν; ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἡ ὑπὸ τῆς ὕλης Σεθὶμ κλαδεῖσα & κατασκευαδεῖσα, οὐκ ἔστι χροποίητος; καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὸ ἱλαστήριον, καὶ ἡ σάμνος ὅπου ἦν τὸ μάννα, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ λυχνία, καὶ τὸ σκήνωμα τὸ ἐνδότερον καὶ τὸ ἐξώτερον, οὐκ εἰσὶν ἔξ ἔργων χειρῶν ἀνθρώπων, ἅπερ Σολομὼν ἐποίησε; καὶ ἵνα τί ἅγια τῶν ἁγίων καλοῦνται, ὑπαρξάντων χροποιήτων; τί γάρ; τὰ χερουβὶμ, καὶ τὰ ἑξαπτέρυγα κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου οὐκ ἦσαν ζῶα & εἰκόνες τῶν ἀγγέλων, ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων; καὶ πῶς οὐκ ἐμβέβληνται; ὅτι δὲ διὰ προστάγματος θεοῦ εἰκόνες ἐγένοντο τῶν ἀγγέλων, ἅγιαί εἰσι, καὶ ταῦτα ζῶα ἦσαν. καὶ γὰρ τὰ εἴδωλα τῶν ἐθνῶν, ὅτι εἰκόνες δαιμόνων ἦσαν, ὁ θεὸς κατέβαλε & κατέκρινεν αὐτά. ἡμεῖς δὲ πρὸς μνημόσυνον τῶν ἁγίων εἰκόνας ποιοῦμεν, ἤγουν Αβραὰμ, Μωσέως, Ηλίου, Ησαΐου, Ζαχαρίου, καὶ τῶν λοιπῶν προφητῶν, ἀποστόλων, καὶ μαρτύρων ἁγίων τῶν διὰ τὸν κύριον σωζομένων· ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν αὐτοὺς ἐν εἰκόνι μιμνήσκηται αὐτῶν, & δοξάζῃ τὸν κύριον τὸν δοξάσαντα αὐτούς. πρέπει γὰρ αὐτοῖς τιμὴ καὶ προσκύνησις, καὶ ἀναπέμπεσθαι τὰ ἡμέτερα πρὸς αὐτοὺς τῷ κῷ τὴν δικαιοσύνην αὐτῶν· ἵνα πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτοὺς σπεύσωσι καὶ αὐτοὶ μιμηταὶ γενέσθαι τῆς πράξεως αὐτῶν. ποία γὰρ ὅστιν ἡ τῆς προσκυνήσεως τιμὴ, εἰ μὴ μόνον καθὼς καὶ ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοὶ προσκυνοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα ἀλλήλους τῷ τι-

adorare manufacta. Dic itaque o Iudæe, quid est super terram, quod non sit manufactum, cum a Deo sit factum? Numquid arca Dei, quæ ex lignis Sethim fabricata atque constructa fuit, manufacta non est? & altare, & propitiatorium, & vrna in qua erat manna, & mensa, & candelabrum, & tabernaculum interius & exterius, non fuerunt ex hominum operibus manuum, quæ Salomon fecit? Et cur sancta sanctorum vocantur, manufacta existentia? Numquid cherubim & senarum alarum animalia, quæ in circuitu altaris erant, non fuerunt imagines angelorum, opus manuum hominum? & quomodo non abiiciuntur? quia vero per præceptum Dei imagines factæ sunt angelorum, sanctæ sunt; & hæc animalia erant. Etenim idola gentium, quia imagines fuerunt dæmonum, Deus deposuit & condemnauit ea. Nos autem ad memoriam sanctorum imagines facimus, Abrahæ videlicet, Moysi, Eliæ, Isaiæ, Zachariæ & reliquorum prophetarum, apostolorum, & martyrum sanctorum, qui propter Dominum interempti sunt; vt omnes qui vident eos in imagine, memorentur eorum, & glorificent Dominum qui glorificauit eos. Decet enim eos honor & adoratio, & commendatio nostra secundum iustitiam eorum; vt omnes qui vident eos, festinent & ipsi imitatores effici actionis eorum. Qualis enim est adorationis honoratio, nisi tantum quemadmodum & nos peccatores adoramus & salutamus alterutrum per honorem

& dilectionem ? Ita & imaginem Domini nostri non aliter adoramus & glorificamus & contremiscimus , quia imago est similitudinis eius , & in ea ipse depictus est. Ergo quicumque pii sunt , & bonum quidem agunt , & sanctorum memores sunt , nec prohibent benefacientes , nec scandalizant eos qui honorant sanctos & seruos Dei , quin potius memorantur eorum , mercedem bonam ex bona operatione percipient. Impii vero secundum quod cogitauerunt , habebunt desolationem inhonorationis , pro eo quod illud quod erat iustum , neglexerint , & a Deo recesserint. Propter memoriam enim sanctorum imagines pinguntur, adorantur, & honorantur, sicut seruorum Dei, & pro nobis diuinitatem deprecantium. Dignum enim est commemorari præpositorum nostrorum , & gratias referre Deo. De sermone beati Hieronymi presbyteri Hierosolymitani: Etenim sicut permisit Deus adorare omnem gentem manufacta, Iudæos autem * tabulas , quas dolauit Moyses, & duos cherubim aureos:sic & nobis Christianis donauit crucem & bonarum operationum imagines pingere & adorare , venerari , & demonstrare opus nostrum. Itaque hæc ipsa , piissimi ac tranquillissimi domini & filii , prædicta testimonia sanctorum patrum transiuimus breuiter : sed & diuinæ scripturæ noui veterisque testamenti testatur historia de diuini cultus obseruatione,quod ad laudem Dei in ecclesiis in memoriam piæ operationis Dei nu-

* Gr. add. voluit ,

μὼ ϗ ἀγάπησιν ; οὕτω γὰρ τὸ κύριον ἡμῶν ἐκ ἄλλως προσκυνοῦμεν, δοξάζοντες μόν τοι τὸ τρέμομεν· εἰκὼν δέ ἐστιν ὁμοιώσεως αὐτοῦ , ὅτι ἐν αὐτῇ ἐγράφη. ἀσεβεῖς δὲ τὸ ἀγαθὸν μὴ προσάπτοντες , μήτε τῶν ἁγίων μνημονεύοντες , μὴ κωλυέτωσαν τοὺς καλοποιοῦντας , μηδὲ σκανδαλιζέτωσαν τοὺς τιμῶντας τοὺς ἁγίους ϗ δούλους τοῦ θεοῦ, ϗ μνημονεύοντας αὐτῶν. μισθὸν γὰρ ἀγαθὸν τῆς καλῆς προάξεως λήψονται· οἱ δὲ ἀσεβεῖς, καθὼς διελογίσαντο, ἔξουσι τὴν κατάλυσιν τῆς ἀτιμίας , καθὼς τοῦ δικαίου ἠμέλησαν , ἀποστάντες ἀπὸ τοῦ θεοῦ. διὰ δὲ τὸ μνημόσυνον τῶν ἁγίων εἰκόνες γράφονται, καὶ τιμῶνται, ϗ προσκυνοῦνται, ὡς δούλων τοῦ θεοῦ, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τὸν θεὸν λιτανευόντων καὶ δυσωπούντων. ἄξιον δέ ἐστι μνημονεύειν τῶν ἡγουμένων ἡμῶν, ϗ εὐχαριστίας προσφέρειν τῷ θεῷ. Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ μακαρίου Ἱερωνύμου πρεσβυτέρου Ἱεροσολύμων· καθὼς γὰρ ὡς συνεχώρησεν ὁ θεὸς προσκυνεῖν πᾶν ἔθνος τὰ χειροποίητα , Ἰουδαίοις δὲ τὰς πλάκας ἐκείνας ἐδόκησεν, ἃς ἐλατόμησεν ὁ Μωϋσῆς , καὶ τὰ δύο χερουβὶμ τὰ χρυσᾶ· οὕτως ϗ ἡμῖν τοῖς Χριστιανοῖς ἐδωρήσατο τὸν σωτῆρα ϗ τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὰς εἰκόνας γράφειν ϗ προσκυνεῖν, καὶ δεῖξαι τὸ ἔργον ἡμῶν. λοιπὸν ταύτας αὐτὰς , εὐσεβέσταται ϗ γαληνότατοι δεσπόται καὶ τέκνα , τὰς προειρημένας χρήσεις τῶν ἁγίων πατέρων προσηλθομεν βεβαιόω· ἀλλὰ ϗ τῆς θείας γραφῆς τὰ παλαιᾶς ϗ νέας διαθήκης ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ περὶ τῆς προσηκούσης τοῦ θείου σεβάσματος , ὅτι τὰ πρὸς ἐπαινῶ τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις εἰς μνημόσυνον τῆς εὐσεβοῦς ἐργασίας τῆ τοῦ θεοῦ

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

ὑπηνδύσθη καθιστάμθα, εἰσὶ καθὼς πλὴ παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων * περὶ συστάσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων, καὶ τῆς θείας γραφῆς ἐν ζωγραφίᾳ ἱστορουσης, καθὼς ἐν αὐτῇ τῇ ἀποστολικῇ ἀναφορᾷ τῇ θεοκυρώτῳ γαλήνῃ τῆς ὑμετέρας δυναστείας μετὰ πάσης ταπεινώσεως καὶ εἰλικρινοῖς καρδίας ἐπιτηδεύσαμθα ἀναγαγεῖν. ὅθεν καὶ τὰς ἐν διαφόροις καὶ δοκιμωτάτων πατέρων λεπτομερῶς μαρτυρίας, ἃ τὰς αὐτὰς ἱερὰς εἰκόνας συνεστάντων, τηρητέον ὅτι, καθὼς ἐν ταῖς βίβλοις αὐτῶν διείσκομθα, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ὑπερτάτῃ βασιλείᾳ ἐπιτηδεύσαμθα ἀναγαγεῖν. δυσωπῶ δὲ μετὰ μεγάλου πόθου καρδίας πλὴ ὑμετέραν θεαρέστατα, ἡ ὡς παρόν γονυπετῶν, καὶ τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσι κυλινδούμθος ἱκετεύω, καὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ παρακαλῶ καὶ ὁρκίζω, τὰς αὐτὰς ἱερὰς εἰκόνας ἐν αὐτῇ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ ἐν τοῖς ἀμφοτέροις μέρεσι τῆς Γραικίας, εἰς πλὴ ἀρχαίαν βάσιν συσῆσαι καὶ στηρίξαι κελεύσατε, φυλάττοντες πλὴ παράδοσιν ταύτης τῆς ἡμετέρας ἱερατικῆς καὶ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ ἀποῤῥίπτοντες καὶ βδελυττόμθοι τῶν ἀσεβῶν αἱρετικῶν πλὴ δυσωδίαν. * ἵνα ταύτῃ πλὴ ἡμετέραν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν πλὴ * ἀκαταλήπτον ἐναγκαλίσησθε.

tu constituta sunt secundum traditionem sanctorum patrum. sed & de statu sacrarum imaginum etiam a diuinæ scripturæ historia satis promulgata sunt; quemadmodum in huius apostolicæ suggestionis serie a Deo corroboratæ serenitati vestræ potentiæ cum omni humilitate & sinceritate cordis studuimus intimare. Vnde & quod in diuersis & probabilibus patrum testimoniis, qui ipsas sacras imagines statuerunt, subtiliter videri potest, sicut in eorum libris reperimus, vestræ clementissimæ potentiæ fore studuimus intimandum; deprecantes cum magna cordis dilectione mansuetissimam vestram clementiam, & tamquam præsentialiter humo prostratus, & vestris Deo directis vestigiis prouolutus quæso, & coram Deo deposco & adiuro, vt easdem sacratissimas imagines in ipsa a Deo conseruata regia vrbe & ceteris Græciæ partibus in pristinum statum restituere & confirmare iubeatis, obseruantes traditionem huius sacrosanctæ nostræ Romanæ ecclesiæ, abiicientes ac respuentes iniquorum atque hæreticorum calliditates: vt in huius nostræ sanctæ catholicæ & apostolicæ ac irreprehensibilis Romanæ ecclesiæ vlnis suscipiamini.

* L. περὶ τῆς συστάσεως τ. ι. ἡ. ἢ καὶ τῆς θείας

* L. ἵνα ὑμεῖς αὐτὴ ἡ ἡμετέρα ἁγία καθολ. καὶ ἀποστ. Ρωμαϊκὴ ἐκκλησία ἡ ἀπείληπτος ἀναγκαλίσηται.

* L. ἀπείληπτον

Τοῖς ἐντευξομένοις.

Μέλει τοίνδε φησὶν Ἀνασταίσιος ὁ τῆς ἁγίας τῶν Ρωμαίων ἐκκλησίας βιβλιοφύλαξ, ὁ καὶ πλὴ παροῦσαν ἐφερμηνεύσας σωτοδον, καὶ περί που τοῦ χρόνοις ἐκείνοις ἀκμάσας. κῦ γὰρ πλὴ ὀγδόην πλὴ κῦ Φωτίου γέγονε σωτοδον. ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Γραικῶν περιέχεται ἡ ἐπιστολὴ τοῦ πάπα. ὃν γὰρ, φησὶ, πλησιαίτατα πατριάρχης ἐκ λαϊκοῦ ἐκειροτόνητο Ταράσιος ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἔμελλε δημοσίᾳ ὑπὲρ τῆς ἐπτοῦ θεσμοῦ

ἐλεγχόμενον, ἀπλοϊας λαβεῖν τοῖς αἱρετικοῖς διδόναι, ὡς ὑπολήψεως καὶ μομφῆς ἄξιον· κινδυνεύειν δὲ παρὰ τοῦτο διακωλυθῆναι ἡ τῆς σωτηρίου, ἐν ᾗ Ταρασίου παρεῖναι, ὠφέλεια· ἔδοξε τοῖς Γραικοῖς παρασιωπηθῆναι ὅσα περί τε τῆς ἐκ λαϊκῶν χροτονίας, καὶ τῆς οἰκουμενικοῦ πρεσβυτερείας, ἣ παρὰ κανόνας ἀπενέμετο τῷ Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχῃ, κατ' ὑπόληψιν ἐμφέρεται ἐν τῇ ὑπατολῇ τοῦ πάπα· καὶ ταῦτα μήτ' ἀναγνωσθῆναι ὑπὸ τῆς συνόδου, μήθ' ὅλως τοῖς πεπραγμένοις ἐγγραφῆναι. καὶ οὕτως ἡ ὑπατολὴ πρεσβύσας, ἔδ' ὅτε πρέσβεις, πρεσβήκας τε καὶ ἀποκόπας, καὶ καθόλου ἀναλλαγὰς πέπονθεν ἀξιολόγους. πρὸ πλήσιον δέ π παρατετολμῆσθαι κἀν τῇ πρὸς Ταράσιον ἐξ αὐτοῦ πάπα ὑπατολῇ, πολλῶν δήπου χρησίμων παρελλείφθαι, ὁ αὐτὸς μαρτυρεῖ Ἀναστάσιος.

ANNO CHRISTI 787.

Anast. verb. *Ab hinc vsque ad finem huius epistolæ codex Græcus nō habet. Græci namque, quia eodem tempore ex laicis fuerat Constantinopoli patriarcha factus, ne publice ab apostolica sede argui videretur, & aduersus eū tamquam reprehensione dignum, hæreticis repugnandi occasio præberetur, ac per hoc Synodi cui intererat, vtilitas excluderetur: ea quæ siue de non facienda laicorum promotione, siue de ceterarum præsumptionum redargutionibus subsequuntur, in Synodo hac nec recitari, nec actis inseri passi sunt. Præter hæc quæ Anastasius annotauit, animadvertendum est etiam,*

Si vero impossibile est hæreticorum vesaniæ, pro incredulitate ipsorum, ipsas sacras ac venerandas imagines sine Synodi actione in pristino erigere ac confirmare statu, & nostros sacerdotes pro huiusce modi pia operatione vestra cupit serenissima imperialis potentia accersire, sicut in vestris fertur imperialibus iussionibus: in primis pseudosyllogum illud, quod sine apostolica sede enormiter & irrationabiliter nequiterque contra sanctorum venerabilium patrum traditionem de sacris imaginibus actum est, anathematizetur præsentibus missis nostris: & tunc, sicut antiquitus mos extitit, iureiurando vestra piissima ac tranquillissima potestas vna cum domina Augusta piissimi imperii vestri genitrice, seu eiusdem regiæ vrbis patriarcha, nec non & cuncto senatu, corporale tribuentes sacramentum, verbum commonitorium, sicut antiquitus, pia sacra nobis dirigere vestra dignetur imperialis potestas: quia non est apud vos partis cuiuslibet fauor aut defensio, sed æqualitatem vtrisque partibus conseruabitis, nullatenus necessitatem facientes in quocumque capitulo eis qui a nobis diriguntur quoquomodo, sed & omni honore cum munificentia competenti & susceptione dignos eos habebitis. Et si quidem vtrique conuenerint, ecce bene: si autem minime conuenerint, iterum cum omni humanitate eos ad nos dirigere satagetis; quia dudum ibidem pro zelo fidei ac sanctarum imaginum religiosi viri ac Dei famuli directi, in exilio missi sunt, & bonæ confessionis huius mundi finierunt vitam. Porro & hoc vestrum a Deo coronatum ac piissimum poscimus imperium: vt si veram

ANNO CHRISTI 787. veram & orthodoxam ſanctæ catholicæ ac apoſtolicæ eccleſiæ Romanæ nitimini amplecti fidem, ſicut antiquitus ab orthodoxis imperatoribus, ſeu a ceteris Chriſtianis fidelibus oblata atque conceſſa ſunt patrimonia beati Petri apoſtolorum principis, fautoris veſtri, in integrum nobis reſtituere dignemini pro luminariorum concinnationibus eidem Dei eccleſiæ, atq; alimoniis pauperum. Imo & conſecrationes archiepiſcoporum, ſeu epiſcoporum, ſicut olitana conſtat traditio, noſtræ diœceſis exiſtentes penitus canonice ſanctæ Romanæ noſtræ reſtituantur eccleſiæ, vt nequaquam ſchiſma inter concordiam perſeuerare valeat ſacerdotum, ſed ſicut in veſtra ſereniſſima iuſſione exaratum eſt: Confundatur omne zizanium male plantatum, & Domini & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti verbum impleatur: Quoniam *portæ inferi non præualebunt aduerſus eam.* Matth. 16. & rurſus: *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam; & tibi dabo claues regni cælorum, & quodcumque ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cælis.* Cuius ſedes in toto orbe terrarum primatu fungens, caput omnium Dei eccleſiarum conſtituta eſt. Et quemadmodum beatus Petrus apoſtolus per Domini præceptum regens eccleſiam, nihilo minus * ſubſequenter & tenuit ſemper & retinet principatum. Quod præceptum vniuerſalis eccleſiæ nullam magis oportet exequi ſedem, quam primam, quæ vnamquamque Synodum & ſua auctoritate confirmat, & continuata moderatione cuſtodit. Et valde mirati ſumus, quod in veſtris imperialibus iuſſis pro patriarcha regiæ vrbis, ſcilicet Taraſio, directis, vniuerſalem ibidem eum reperimus exaratum: ſed vtrum per imperitiam, aut ſchiſma vel hæreſim iniquorum ſcriptum eſt, ignoramus: ſed deinceps ſuademus veſtræ clementiſſimæ imperialique potentiæ, vt minime in ſuarum exarationum ſerie vniuerſalis deſcribatur; quia contra ſanctorum Canonum inſtituta, ſeu ſanctorum patrum traditionum decreta eſſe videtur. In ſecundo enim ordine, ſi non per ſanctæ noſtræ catholicæ & apoſtolicæ eccleſiæ auctoritatem (ſicut in omnibus patet) nunquam valuit nomen habere; quod nimirum ſi vniuerſalis ſuper prælatam ſibi ſanctam Romanam eccleſiam, quæ eſt caput omnium

hanc epiſtolam Hadriani Græce redditam non ſatis reſpondere epiſtolæ Latinæ, quã hic refert Anaſtaſius.

* ſubſequens

Dei ecclesiarum, describatur, tamquam sanctarum Synodorum rebellem atque hæreticum manifestare se certum est. Quia si vniuersalis est, etiam ecclesiæ nostræ sedis primatum habere dignoscitur, quod ridiculum omnibus fidelibus Christianis apparet: quia in toto orbe terrarum ab ipso redemptore mundi beato Petro apostolo principatus ac potestas data est; & per eumdem apostolum, cuius vel immeriti vices gerimus, sancta catholica & apostolica Romana ecclesia vsque hactenus & in æuum tenet principatum, ac potestatis auctoritatem: quatenus (quod non credimus) si quispiam eum vniuersalem nuncupauerit, vel assensum tribuerit, sciat se orthodoxæ fidei esse alienum, & nostræ sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ rebellem. Ipse enim Tarasius regiæ vrbis patriarcha misit nobis synodicam, priscam adimplens consuetudinem: quam suscipientes, & liquidius indagantes, & de confessione tam rectæ fidei eius, quam dogmatum sanctarum sex Synodorum & venerandarum imaginum, ouantes, nimis iterum turbati ac conturbati sumus, quia ex laicorum ordine & imperialibus obsequiis deputatus, repente patriarchatus culmen adeptus est; & apocaligus contra sanctorum Canonum censuram factus est patriarcha: & quod dicere pudet, & graue tacere est, qui regendi adhuc & docendi sunt, doctores nec erubescunt videri, nec metuunt ducatum animarum impudenter assumere, quibus via in omnibus ignota doctoris est; quo vel ipsi gradiantur, ignari sunt. Quod quam prauum, quamve sit temerarium, sæculari ordine & disciplina monstratur. Nam dum dux exercitus non nisi labore & solicitudine expertus eligitur, quales animarum duces esse possint, qui in episcopatus culmen immatura cupiunt festinatione conscendere? Huius saltem rei comparatione considerent, & aggredi repente inexpertos labores abstineant: quippe qui non didicerint quod docent. Vnde canonica instituit censura, nequaquam ex laico ad sacerdotium repente transire. Et nisi per eius fidelem concursum pro sanctarum imaginum erectione, in eius consecratione assensum omni modo tribuere nequiuimus. Et ideo domini rerum a Deo coronati magni principes & sereniſſimi imperatores petimus, & obnixe iterum deprecamur a Deo il-

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787. lustratam clementiam vestram, & per omnipotentem Deum qui vos regnare præcepit, & imperialis culminis apicem vobis conscendere iussit, pietatem vestram, vt dictum est, coniuramus, vt pio intuitu vestras clementissimas aures nostræ humillimæ deprecationi inclinare iubeatis, ipsasque sacratissimas imagines in pristino gradu constituere; *& omnes Christiani in vniuerso mundo exultent, & magno lætentur gaudio. Nam cum talis iniquum erroris scandalum, quod in ipsis Græciæ partibus irrepsit, abolitum fuerit, & Deo annuente ipsæ venerandæ imagines in pristino statu restitutæ fuerint, erit magna lætitia dilatata per vniuersum orbem terrarũ, & nunc super omnes barbaras nationes, beato Petro principe apostolorum vobiscum comitante, eritis in triumphis imperantes victores; sicut filius & spiritualis compater noster dominus Carolus rex Francorum & Longobardorum, ac patricius Romanorum, nostris obtemperans monitis, atque adimplens in omnibus voluntates, omnis Hesperiæ occiduæque partis barbaras nationes sub suis prosternens conculcauit pedibus, omnipotentatum illarum domans, & suo subiiciens regno adunauit. Vnde per sua laboriosa certamina eidem Dei apostoli ecclesiæ ob nimium amorem plura dona perpetuo obtulit possidenda, tam prouincias, quam ciuitates, seu castra & cetera territoria, imo & patrimonia quæ a perfida Longobardorum gente detinebantur, brachio forti eidem Dei apostolo restituit, cuius & iure esse dignoscebantur. Sed & aurum atque argentum quotidie pro luminariorum concinnatione, seu alimoniis pauperum, non desinit offerendo; quatenus eius regalis memoria non derelinquatur in sæculum sæculi. Idcirco nimium diligentes ac venerantes vestrum a Deo concessum imperium, magnopere suggerentes quæsumus, vt præsentium transuectores, videlicet Petrum dilectissimum nostrum archipresbyterum, seu Petrum abbatem atque presbyterum venerabilis monasterii sancti Sabbæ, hilari mente & vultu placidissimo suscipiens, sospites iterum ad nos remeare disponere iubeat vestra sereniſſima imperialis clementia: vt dum de vestra orthodoxa fide, qua cœpistis, nos reddiderint certiores, nosq; ex hoc de vestro proposito læti efficiẽtes, altis-

*f. vt omnes

simas Domino Deo nostro referre studeamus laudes, diuinam pro immensa piissimæ serenitatis vestræ lætitia exorantes clementiam, atq; consona cum Propheta inquientes: Domine saluos fac inuictissimos nostros principes & magnos imperatores, & exaudi nos in quacumque die te deprecantes pro eis inuocauerimus. Ipse enim rerum opifex & arbiter Dominus Deus noster, in cuius manu omnia regna consistunt mundi, per quem etiam reges regnant, & principes imperant, & potentes quæ pietatis sunt clementer cuncta modigerando disponunt, vestræ piæ serenitatis mellifluis cordibus inspirare dignetur ad exaudiendas nostras humillimas preces, & restituendum in pristino statu sacras imagines: tribuatque vobis, intercedentibus beatissimis apostolorum principibus Petro & Paulo, longæua ac prospera & felicia tempora, & cum maxima corporis sospitate, atque animæ salute, imperialis potentiæ sceptris vos perfrui faciat. Et sicut terræ summæ potentiæ gloriam vobis concessit, & cælorum quoque regna vobis per infinita sæcula largiri possidenda dignetur. Data VII. Kalendas Nouembris, indictione nona. ANNO CHRISTI 787.

Psal. 19.

Prouerb. 8.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ipsi vos acceptis a papa literis his, detulistis eas ad pios imperatores nostros?

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & locum tenentes Hadriani sanctissimi papæ Romani, dixerunt: Nosipsi accepimus ab apostolico patre nostro huiusce modi literas, & detulimus eas ad pios dominos.

Ioannes magnificentissimus logotheta dixit: Hæc nouerunt & honorabilissimi Siculi, Deo amabilis Theodorus Catanensium episcopus, & qui cum eo est reuerendissimus diaconus Epiphanius, qui locum tenet archiepiscopi Sardiniæ. Ambo enim per iussionem piorum imperatorum nostrorum profecti

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· αὐτοὶ ὑμεῖς λαβόντες παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τὰ γράμματα ταῦτα, ἀπεκομίσατε πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν;

Πέτρος καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ τοπον ἐπέχοντες Ἁδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ρώμης, εἶπον· ἡμεῖς αὐτοὶ λαβόντες παρὰ τοῦ ἀποστολικοῦ ἡμῶν πάπα τὰ τοιαῦτα γράμματα ἠλθομεν πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς δεσπότας.

Ιωάννης ὁ μεγαλοπρεπέστατος λογοθέτης εἶπε· ταῦτα ἴσασι καὶ ὁ τιμιώτατοι Σικελοὶ, ὅ, τε θεοφιλέστατος Θεόδωρος ὁ Κατανέων ἐπίσκοπος, καὶ ὁ σὺν αὐτῷ ὐλαβέστατος διάκον Επιφάνιος, ὁ τοπον ἐπέχων τοῦ ἀρχιεποσκόπου Σαρδινίας. ἀμφότεροι γὰρ κατ' κέλευσιν τῶν εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἀφί-

ANNO CHRISTI 787.

κονζ εἰς Ρώμλω σὺν τῷ θλαβεστάτῳ ἀποκρισιαρίῳ τ ἁγιωτάτου ἡμῶν πατειάρχου.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης σας μέσον εἶπεν· τῆς θσεβοῦς βασιλείας κελθύσεσιν διὰ πολλῶν κελθύσεως αὐτῆς, ἀποστελλῶαι Φ σὺν ἐμοὶ δοῦλον τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης Λέοντα Φ θεοφιλέστατον πρεσβύτερον, μ Ϛ πολίου γράμματος τὸ πανιέρου μου δεσπότου· ὁ σέβων τὴν ἁγιωσύνην ὑμῶν, ὁ τῆς κατ' ἐμὲ Σικελῶν ἐπαρχίας στρατηγὸς ἀπέστελέ με εἰς Ρώμλω μ Ϛ θσεβοῦς κελθύσεως τῶν ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν. καὶ ἀπελθόντων ἡμῶν, τὴν πίστιν τῆς θσεβοῦς βασιλείας αὐτῶν καὶ ὀρθοδοξίαν ἀνηγείλαμεν.

Καὶ ὁ μακαειώτατος πάπας ἀκούσας εἶπεν· ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς βασιλείας αὐτῶν εἰ γένηται τοῦτο, μεγαλῦναι ἔχει ὁ θεὸς τ θσεβῆ βασιλείαν αὐτῶν ὑπὲρ τὰς ἔμπροσθεν βασιλείας. ἐντεῦθεν Ϛ τὴν ἀναγνωσθεῖσαν διάφορα ἐξαπέστελε πρὸς σὸν θσεβέστατος βασιλεῖς ἡμῶν μ Ϛ τῶν γραμμάτων τῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα, Ϛ τῶν παρακειμένων αὐτῷ τοποτηρητῶν.

Κοσμᾶς διάκονος, νοτάειος Ϛ κουβουκλείσιος εἶπε· καὶ ἕτερα ἀπεστάλησαν γράμματα παρὰ τ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης πρὸς Ταράσιον Φ ἁγιώτατον Ϛ οἰκουμενικὸν ἡμῶν πατειάρχην. καὶ ὡς κελθύσῃ ἡ ἁγία ὁμήγυεις ὑμῶν κ πρὸ τούτων.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· ἀναγνωσκέσθω.

Κοσμᾶς ὁ πρωτοσυγκελλος διάκονος, νοτάειος Ϛ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

sunt Romam cum reuerendissimo apocrisario sanctissimi patriarchæ nostri.

Theodorus Deo amabilis episcopus Catanæ dixit: Pio imperio iubente per honorabiles iussiones suas, mittere Leonem Dei cultorem presbyterum, qui vna mecum est seruus vestræ sanctitatis, simul cum preciosa epistola sacratissimi domini mei: ille qui colit sanctitatem vestram, Siculorum scilicet meæ prouinciæ * magistratus misit me Romam cum pia iussione orthodoxorum imperatorum nostrorum. Qui abeuntes, pii imperii eorum fidem & orthodoxiam denuntiauimus.

* strategus

Et beatissimus papa audiens dixit: Quia si in diebus imperii eorum factum fuerit hoc, magnificare habet Deus pium imperium eorum super priora regna. Hinc & suggestionem quæ lecta est, transmisit ad pios imperatores nostros vna cum literis ad sanctitatem vestram, & vicariis suis qui hic præsidentes adsunt.

Cosmas diaconus, notarius & cubuclesius dixit: Et aliæ missæ sunt literæ a sanctissimo papa senioris Romæ ad Tarasium sanctissimum & vniuersalem patriarcham nostrum. & sicut iusserit sancta collectio vestra, & de his fiet.

Sancta Synodus dixit: Legantur.

Cosmas prædictus legit.

ANNO CHRISTI 787.

Epistola Hadriani sanctissimi papæ senioris Romæ, interpretata ex Latinorum dictione in Græcorum vocem.

Ἐπιστολὴ Ἁδριάνου τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ἑρμηνευθεῖσα ἐκ τῆς τῶν Ῥωμαίων διαλέκτου εἰς τὴν ἑλλάδα φωνήν.

Dilecto fratri Tarasio patriarchæ, Hadrianus episcopus seruus seruorum Dei.

Τῷ ἠγαπημένῳ ἀδελφῷ Ταρασίῳ πατριάρχῃ, Ἁδριανὸς δοῦλος τῶν τοῦ θεοῦ δούλων.

PASTORALIBVS curis quibus conuenit nos pascere populum Dei, & subtilissimis cogitationibus perpendentes, quemadmodum prædicationis vox sana a præcone in omni tempore debeat prædicari, & qualis pastor in compassione, & qualis in conuersatione debeat esse, vt omnibus proximus compassione fiat, & cunctis conuersatione insignis; quatenus & per piam miserationem ad se omnium infirmitates transferat, & ipse per summum respectum sui ad diuina transcendat: considerauimus vestræ dilectæ sanctitati sacra affari concordia, & subtiliter verbum manifestare. In synodicis confessionis vestræ fidei, quæ apostolicæ sedi nostræ directa sunt per Leonem reuerendissimum presbyterum vestrum, inuenimus in eis in initio primæ paginæ, reuerentiam vestram ex laico ordine & imperatoria administratione ad sacrati gradus sublimatam esse fastigium. Et vehementer in his anima nostra mirata est. Et nisi vestram sinceram & orthodoxam fidem in prædictis synodicis sacri symboli secundum ri-

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑΙΣ φροντίσιν, ἐν αἷς ἁρμόζει ποιμαίνειν τὸν λαὸν τοῦ θεοῦ, καὶ λεπτοπάτῳ λογισμῷ καταννοοῦντες, ὃν τρόπον ἡ τοῦ κηρύγματος φωνὴ ὑγιὴς ὑπὸ κήρυκος ἐν παντὶ καιρῷ ὀφείλει κηρύττεσθαι, καὶ ὁποῖος ὁ ποιμὴν ἐν συμπαθείᾳ, καὶ ὁποῖος ἐν διαγωγῇ ὀφείλει εἶναι, ἵνα τοῖς πᾶσι πλησίον τῇ συμπαθείᾳ γένηται, καὶ τοῖς ὅλοις τῇ διαγωγῇ ἐπίσημος· καὶ ὅπως αὐτὸς ἑαυτὸν διὰ τῆς εὐσεβοῦς διαλαλιᾶς τὰς τῶν ἁπάντων ἀῤῥωστίας μετενέγκῃ, ἢ καὶ διὰ τῆς ὑψηλοτάτης ἐπιβλέψεως ἑαυτὸν ἀπρόσκοπος εἰς τὰ θεῖα πάντας μεταβιβάσῃ· σὺν τούτων πάντων σωτηρίδι τῇ ὑμετέρᾳ ἠγαπημένῃ ἁγιωσύνῃ καὶ ἱερατικῇ ὁμονοίᾳ προσφθέγξασθαι, καὶ λεπτομερῶς τὸν λόγον φανερῶσαι. ἐν τοῖς συνοδικοῖς τῆς ὁμολογίας τῆς πίστεως ὑμῶν, τοῖς τῷ ἀποστολικῷ ἡμῶν θρόνῳ παλαιοῖς διὰ Λέοντος τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου ὑμῶν, εὕρομεν ἐν αὐτοῖς ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ προσώπου σελιδίου, τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν ἐκ λαϊκῆς τάξεως καὶ βασιλικῆς ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἱερατικὸν βαθμὸν αὐτωθεῖσαν· καὶ λίαν ἐν τούτοις ἡ ἡμετέρα ψυχὴ ἠλάθη. καὶ εἰ μὴ τὴν ὑμετέραν εἰλικρινῆ καὶ ὀρθόδοξον πίστιν εἰς τὰ προειρημένα συνοδικὰ τοῦ ἱεροῦ συμβόλου καὶ

*L. ἐαυτὸν διὰ τοῦ θείου βήματος

ANNO CHRISTI 787.

δεσμὸν τῶν ἁγίων ἓξ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων εὕρομεν καλῶς ἔχουσαν, οὐδαμῶς ἂν ἐτολμήσαμεν τῶν τοιούτων ἀκοῦσαι συνοδικῶν. ἀλλ' ὅσον ἡ καρδία ἡμῶν ἐλυπεῖτο περὶ * ἀνάρμοστου παραλαγὰς ἐξ ἡμῶν διαστάσεως, τοσοῦτον εὑροῦσα τὴν ὑμετέραν ὁμολογίαν καὶ τὴν ὀρθὴν πίστιν, πύφρανθη ἡ ἡμετέρα ψυχή. εὕρομεν δὲ ἐν τῇ προφερομένῃ συνοδικῇ ἐπιστολῇ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, μετὰ τὸ πλήρωμα τῆς πίστεως καὶ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἱεροῦ συμβόλου, καὶ πασῶν τῶν ἁγίων ἓξ συνόδων, καὶ περὶ τῶν ἱερῶν καὶ σεπτῶν χαρακτήρων θαῦμα αἰνέσεως καὶ περιπύξεως ἄξιον, περιέχον, ὅτι * καὶ τὰ ἴσα τῆς αὐτῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου δέχομαι μετὰ πάντων τῶν ἐν θεσμοῖς καὶ θεοδόξοις ἐκφωνηθέντων παρ' αὐτῆς κανόνων, ἐν οἷς ἐμφέρεται· ἐν οἷς τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τῷ προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, καὶ ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ τοῦ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοῦτ' οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς, ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ * παραδεδομένα κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου πάντως ἀποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον, ἢ ἐν ταῖς χρωματουργίαις, ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ἀπογράφηται, καὶ τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ὑπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὀφείλομεν, δι' αὐτὸ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου καταπτοοῦντες,

tum sanctarum sex vniuersalium Synodorum, & de venerabilibus imaginibus bene se inuenissemus habere, nullatenus auderemus huiuscemodi obaudire synodica. Sed quantum cor nostrum tristabatur de inepta veteri ex nobis distantia, tanto confessionem & rectam fidem vestram anima nostra inueniens lætata est. Inuenimus autem in prædicta synodica epistola sanctitatis vestræ, post plenitudinem fidei & confessionem sacri symboli & omnium sanctarum sex Synodorum, & de sacris ac venerabilibus characteribus miraculum laude ac veneratione dignissimum contineri: Quia & easdem sanctas sex Synodos suscipio, cum omnibus regulis quæ iure ac diuinitus ab ipsis promulgatæ sunt. Inter quas continetur; in quibusdam venerabilium imaginum picturis agnus digito præcursoris exaratus ostenditur, qui in figuram * præteriit gratiæ, verum nobis per legem præostendens agnum Christum Dominum nostrum. Ergo veteres figuras & vmbras, vt veritatis indicia & præsagia, ecclesiæ traditas amplectentes, gratiam præferimus & veritatem, hanc vt plenitudinem legis suscipientes. Vt ergo perfectio etiam per colorum operationes in cunctorum vultibus depingatur, agni Christi Dei nostri, qui tulit peccatum mundi, secundum humanitatem characterem, & imaginem hominis, pro veteri agno depingi definimus, per ipsum Dei Verbi humilitatis celsitudinem conside-

* L. ἀναρμοστου παραλαγὰς, ἢ ἀπαρμοστου, &c.

* L. ἢ τὰ αὐτὰ ἁγίας τῆς συνόδους δέχομαι μετὰ πάντων τῶν κανόνων τῶν ἁθ. ἢ ἑκατ. παρ' αὐτῶν.

* Gr. assumptus est

* Ἐν. ἀδιαδόχοις

ANNO CHRISTI 787.

rantes, & ad memoriam in carne conuersationis, tam scilicet passionem eius, quam salutarem mortem atque redemptionem, quæ hinc est mundo effecta, manu quodammodo reducentes. Hoc testimonio orthodoxæ fidei, malignorum curiositatem & hæreticorum garrulitatem vestrum repulit fraternum sacerdotium; quemadmodum & eorum maligna solicitudo non est a nobis neque a gratia diuina recepta, sed instabilis in huiusmodi reputata. Siquidem nobis succinctis lumbos mentis nostræ confitetur etiam nostra catholica & apostolica Romana ecclesia, consonans & concordans aduersus hæreticorum amentiam, a quibus etiam impugnata taliter disposuisse ostenditur. Quia ergo sanctas imagines Christi Dei nostri, qui secundum nos & pro nobis & propter nos incarnatus est iuxta humanum characterem, atque sanctæ intemeratæ & reuera Dei genitricis, nec non & sanctorum eius, vestra dilecta sanctitas colere atque adorare pollicita est, idcirco eius orthodoxum propositum, si quemadmodum cœpit, perseuerauerit, modis omnibus collaudamus, & vt pastoralis curæ solicitudinem habentes consilium damus, vt orthodoxam fidem quam semel confessa est, immutabilem seruet prædicando pariter & docendo. *Fundamentum enim aliud potest ponere nemo præter id quod positum est, quod est Dominus Iesus.* Ergo quisquis dilectionis Dei & proximi, ac fidei quæ in ipso est, firmamentum tenet, eumdem Iesum Christum Dei & hominis Filium apud se posuit fundamentum;

1. Cor. 3.

κὴ πρὸς μνήμλυ τ̃ ἐν σαρκὶ πολιτείας, κὴ τ̃ τε πάθους αὐτ̃, ⁊ τ̃ σωτηρίου θανάτου χαραγωγούμλυοι, ⁊ τ̃ ἐντεῦθεν γενομλύης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. ταύτη τῇ μαρτυρίᾳ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως πλὴ τ̃λ πονηρὸν παρεισρήδην ⁊ ἀδολεσήδην τ̃λ αἱρετικῶν ἀφορίζουσα, ἀπώσατο ἡ ὑμετέρα ἀδελφικὴ ἱερωσύνη καθὼς ⁊ ἡ ἀπ̃ν πονηρὰ ἀποῤῥιπὴ παρ' ἡμ̃λ οὐκ ἐδέχθη, οὐδὲ ἔστὶ τ̃ θείας χάριτος, ἀλλ' ἀβέβαιος ἐλογίσθη ἐν τοῖς τοιούτοις. παρειλλυθυίαν γὰρ πλὴ ὀσφὺν τῆς διανοίας ἡμ̃λ ὁμολογεῖ ⁊ ἡ ὑμετέρα καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ρωμαϊκὴ ἐκκλησία, ὁμονοοῦσα ⁊ συμφωνοῦσα ὄξ ἐναντίας τῆς τ̃ αἱρετικῶν διανοίας, ὑφ' ὧν πολεμουμλύη καὶ συμπεπλεγμλύη πεφανέρωται. ὅθεν ἐπεὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας, τόν τε κ̃ν τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα Χριστοῦ τ̃ θεοῦ ἡμ̃λ, τ̃ καθ' ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς καὶ ὑπὲρ ἡμ̃λ σαρκωθέντος, κὴ τῆς ἁγίας ἀχράντου κὴ ὑπερενδόξου θεοτόκου, λοιπὸν ὄ κὴ τ̃ ἁγίων αὐτ̃, ἡ ὑμετέρα ἠγαπημλύη ἁγιωσύνη σέβειν ⁊ προσκυνεῖν σπουδάσειεν, πλὴ αὐτῆς ὀρθοδόξου προαίρεσιν· ἐὰν καθὼς ἀπήρξατο, διαμείνῃ· παντελῶς ἐπαινέσλυ, ⁊ ὡς ποιμαντικὴν μεριμνῶσαν φρονπίζοντες συμβουλεύομλυ, ἵνα πλὴ ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν ἅπαξ ὡμολόγησεν, ἀμεταθέτον διατηροῦσα κηρύττουσα καὶ διδάσκουσα. θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ Ⓝ κείμλυον, ὅς ἐστὶν Ιησοῦς Χριστός. εἰ οὖν τῆς ἀγαπήσεως τ̃ Χριστοῦ καὶ τ̃ πλησίον, τῆς ἐν Χριστῷ οὔσης, τὸ στερέωμα κρατ̃λ, Ⓝ αὐτὸν Ιησοῦν Χριστὸν Ⓝ τ̃ θεοῦ ⁊ ἀνθρώπου υἱὸν παρ' ἑαυτῷ οὐκ ἐθέλει θε-

θέμελιον;

ANNO CHRISTI 787.

μέλιος; ὁμολογούμενον γάρ ἐστιν, ὅπου ὁ Χριστὸς θεμέλιός ἐστι, τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἀκολουθεῖ ἡ οἰκοδομή. αὐτὴ γοῦν δι' ἑαυτῆς ἡ ἀλήθεια λέγει· ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὸ πόιμνιον, ἀλλ' εἰσερχόμενος ἀλλοθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής. ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων· καθὼς ὁ αὐτὸς σωτὴρ ἔφη λέγων· ἐγώ εἰμι ἡ θύρα. ἐκεῖνος οὖν εἰς τὸ πόιμνιον εἰσέρχεται, ὁ διὰ τῆς θύρας εἰσερχόμενος· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, διὰ Χριστοῦ εἰσέρχεται, ὅστις *ἐν τῷ αὐτῷ δημιουργὸν καὶ λυτρωτὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους τὴν ἀλήθειαν σώιζει, διαφυλάττει δὲ πρεῖ βαθμὸν τῆς ποιμαντικῆς ἀξίας, καὶ βαστάζειν τὸ βάρος ἀνέχεται, οὐ πρὸς τὴν δόξαν δὲ τὴν τιμὴν τῆς παρερχομένης ἀποβλέπων, ἀλλ' ὡς ἀναδέξαμενος τὸ πόιμνιον, ἐπιμελῶς ἀγρυπνεῖ, ἵνα μὴ τὰ πρόβατα τοῦ θεοῦ εἴτε διὰ διεστραμμένων ἀνθρώπων καὶ σκολιὰ λαλούντων, εἴτε κακῷ πνεύματι πειθόμενα παραφθαρῶσιν. ἀληθῶς δὲ καὶ ὁ μακάριος Ιακώβ, ὅστις διὰ γυναῖκας πολλὰ ἔτη δουλεύσας Λάβαν τῷ πενθερῷ αὐτοῦ φαίνεται λέγων· εἴκοσι ἔτη ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ. τὰ πρόβατα δὲ αἱ αἶγές σου *ἐκ ἠτεκνώθησαν, κριοὶ τῶν προβάτων σου οὐ κατέφαγον, θηλάλωτον ἐκ ἐνεύσοχά σοι. ἐγὼ ἀπέτινυον ἀπ' ἐμαυτοῦ τὰ κλέμματα ἡμέρας, καὶ κλέμματα νυκτός. ἐγενόμην τῆς ἡμέρας συγκαιόμενος τῷ καύματι, καὶ τῷ παγετῷ τῆς νυκτὸς, καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. ἐὰν οὕτως *ποιεῖ καὶ ἀγρυπνεῖ ὁ ποιμαίνων τὰ πρόβατα Λάβαν, πόσους καμάτους, πόσας ἀγρυπνίας ὀφείλει ὑποφέρειν ὁ ποιμαίνων τὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ; ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις αὐτὸς ὑμᾶς παιδεύσῃ καὶ διδάξῃ, ὃς δι' ἡμᾶς ἄνθρωπος ἐγένετο, καταξιώσας

mentum. Confitendum est enim, quia vbi Christus fundamentum est, bonorum etiam operum sequatur ædificium. Ipsa vero per se veritas dicit: *Qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed intrat aliunde, ille fur est & latro. Qui autem intrat per ostium, pastor est ouium.* Vnde rursus idem Saluator ait: *Ego sum ostium.* ille ergo ad ouile intrat per ostium, qui intrat per Christum. Ipse autem per Christum intrat, qui de eodem conditore & liberatore humani generis veritatem intelligens prædicat & custodit, culmen regiminis ad officium portandi oneris suscipit, non ad appetitum gloriæ transitorii honoris: curæ quoque suscepti ouilis solerter inuigilat, ne oues Dei aut peruersi homines praua loquentes dilanient, aut maligni spiritus oblectamenta vitiorum suadentes deuastent. Certe beatum Iacob, qui pro vxoribus diu seruierat, dixisse meminimus: *Viginti annis fui tecum, oues tuæ & capræ steriles non fuerunt: arietes gregis tui non comedi, nec captum a bestia ostendi tibi. Ego damnum omne reddebam, quidquid furto perierat, a me exigebas: die noctuque æstu vrebar & gelu; fugiebat somnus ab oculis meis.* Si igitur sic laborat & vigilat qui pascit oues Laban, quanto labori quantisque vigiliis debet intendere, qui pascit oues Dei? Sed in his omnibus ipse vos instruat, qui propter nos homo factus est,

Ioan. 10.

Ibidem.

Gen. 31.

*L. ἀεὶ τῷ

*ἄλ. ἐπέκυσεν,

*ἄλ. ποίμην

ANNO CHRISTI 787.

& qui dignatus est fieri quod fecit, ipse & caritatem sancti Spiritus sui ac amorem infundat in vos, & ab omni cura conseruet, & oculos vestræ mentis aperiat; vt per cursum & agonem atque solicitudinem vestræ dilectionis, apostolicam nostram imitantis priscæ orthodoxæ fidei traditionem, in partibus piorum imperatorum nostrorum sacræ ac venerabiles iconæ secundum antiquum ordinem sistant; quatenus vestrum per hoc stabile permaneat sacerdotium. Porro post confessionem fidei vestræ notum factum est nobis, quod vestra venerabilis sanctitas postulauerit ab orthodoxis ac zelatoribus & propugnatoribus veritatis, piissimis videlicet imperatoribus nostris, qui ad gloriam Dei facti sunt, quo fieret vniuersalis Synodus; & repromiserint coram omni Christiano populo suo, supplicationi vestræ pie annuentes, Synodumque in regia vrbe fieri definientes. Nos autem, quemadmodum & in ipsorum diua continebatur iussione, dilectos nobis & approbatos atque prudentes sacerdotes pro statu sacrarum imaginum, vt prisco illis in partibus ordine constituantur, cum magno desiderio & maximo gaudio destinauimus. Sed vestra sanctitas eisdem piissimis imperatoribus & triumphatoribus alacriter suggerat, vt in primis pseudosyllogus ille, qui sine apostolica sede inordinate & insyllogistice factus est aduersus venerabilium patrum traditionem contra diuinas imagines, anathematizetur

Anast. verb. *Et hinc quoque apud Græcos multa subtracta sunt, quæ tamen sicut missa sunt, in archivo Romanæ reperiuntur ecclesiæ.*

γλυέσθαι ὃ ἐποίησεν, αὐτὸς τὴν ἀγάπην τοῦ ἁγίου αὐτοῦ πνεύματος καὶ τὸν πόθον ἐπιχέῃ εἰς ὑμᾶς, καὶ ἐν πάσῃ μερίμνῃ διατηρήσῃ, καὶ τοῦ ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν ἀνοίξῃ· ἵνα διὰ τοῦ μόχθου καὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς ὑμετέρας ἀγάπης, καὶ τοῦ δρόμου, τὴν ἡμετέραν μιμουμένης ἀποστολικὴν τῆς πάλαι ὀρθοδόξου πίστεως παράδοσιν, ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς τῶν εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν αἱ ἱεραὶ καὶ σεπταὶ εἰκόνες κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν σταθῶσιν, ὅπως ἐν τούτῳ τὸ ὑμέτερον σταθηρὸν διαμείνῃ ἱερατεῖον. μετὰ γὰρ τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως ὑμῶν ἐγνώσθη ἡμῖν, ὅτι ἡ ὑμετέρα σεπτὴ ὁσιότης ἠξίωσε τοὺς εὐσεβεστάτους καὶ ὀρθοδοξοτάτους καὶ ζηλωτὰς, τοὺς γνησίους εἰς δόξαν θεοῦ πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, τοὺς ὑπερμάχους τῆς ἀληθείας, περὶ τῆς γλυέσθαι συνόδου οἰκουμενικήν· καὶ συνέθεντο ἐνώπιον παντὸς τοῦ φιλοχρίστου ἀπαντος λαοῦ, τῇ ὑμετέρᾳ ἱκεσίᾳ εὐσεβῶς ὑπανύσαντες, καὶ τὴν συνόδον ὥρισαν ἐν τῇ βασιλίδι ἁπάντων πόλει γλυέσθαι. ἡμεῖς δὲ σὺν μεγάλῳ πόθῳ, καθὼς ἐνεφέρετο ἐν τῇ ἁπάντων θείᾳ κελεύσει, γνησίους καὶ δοκίμους καὶ φρονίμους ἱερεῖς περὶ τῆς συστάσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων, ἵνα ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τάξει ἐν τοῖς μέρεσιν ἐκείνοις καταστήσωσι, μετὰ μείζονος χαρᾶς ἐπέμψαμεν. ἀλλ' ἡ ὑμετέρα ὁσιότης τοῖς αὐτοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ ζηλωτικοῖς βασιλεῦσι περὶ τούτου ἀναγκαίως, ἵνα ἐν πρώτοις ὁ ψευδοσύλλογος ἐκεῖνος, ὁ γλυόμενος χωρὶς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου ἀτάκτως καὶ ἀσυλλογίστως ἐξ ἐναντίας τῆς τῶν σεπτοτάτων πατέρων παραδόσεως κατὰ τῶν θείων εἰκόνων, ἀναθεματισθῇ παρόντων τῶν

ANNO CHRISTI 787.

ἀποκρισιαρίων ἡμῶν· καὶ πᾶν ζιζάνιον ἐκριζωθῇ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ λόγος πληροφθῇ· ὅτι πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. καὶ πάλιν· σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ σοὶ δώσω τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν. καὶ ὅσα ἂν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὅσα ἂν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὗ ὁ θρόνος εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τῶν προσώπων διαλάμπει, καὶ κεφαλὴ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ ὑπάρχει. ὅθεν ὁ αὐτὸς μακάριος Πέτρος ὁ ἀπόστολος τῷ τοῦ κυρίου προστάγματι ποιμαίνων τὴν ἐκκλησίαν, οὐδὲν *παραλέλοιπεν, ἀλλ' ἐκράτησε πάντοτε καὶ κρατεῖ τὴν ἀρχήν. ὅ οὖν ἐὰν προσκολληθῇ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης τῷ ἡμετέρῳ ἀποστολικῷ θρόνῳ, ὅστις ἐστὶ κεφαλὴ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ, καὶ ⟨Ϟ⟩ αὐτῆς ἱερὸν καὶ ὀρθόδοξον τύπον ἀφθάρτως καὶ ἀμολύντως ἐκ βάθους καρδίας καὶ εἰλικρινοῦς διανοίας φυλάξαι ἐπιπνεύσῃ, ὡς ἀληθῶς ὀρθόδοξος καὶ θεοσεβὴς τυγχάνουσα, ταύτην προσφέρειν θυσίαν τῷ παντοδυνάμῳ κυρίῳ προσώπῳ· καὶ ὡς ἐν προσώπου ἡμῶν, τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοσεπτῶν μεγάλων βασιλέων ἡμῶν ὑπερέχουσιν ἴχνεσι κειμένην δυσωπήσῃ, καὶ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ τῆς φοβερᾶς κρίσεως αὐτοῦ κατακριμάτῃ, ἵνα τὰς ἱερὰς εἰκόνας ἐν αὐτῇ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ, εἰς τὴν ἀρχαίαν στάσιν καταστήσαι καὶ κηρύξαι κελεύσωσι, φυλάττοντες τὴν παράδοσιν ταύτης τῆς ἱερᾶς καὶ ἁγιωτάτης ἡμῶν Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας· ἀποδιώξωσι δὲ βδελυσσόμενοι τὴν

*ἀλλ' ἐφεξῆς πεποίηκεν ἕκαστα.

præsentibus apocrisariis nostris ; & omne zizanium eradicetur ab ecclesia, & Domini nostri Iesu Christi sermo compleatur : Quia *portæ inferi non præualebunt aduersus eam*. Et rursus : *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam ; & tibi dabo claues regni cælorum. Et quæcumque ligaueris super terram, erunt ligata & in cælis ; & quæcumque solueris super terram, erunt soluta & in cælis*. Cuius sedes in omnem terrarum orbem primatum tenens refulget, & caput omnium ecclesiarum Dei consistit. Vnde idem beatus Petrus apostolus Domini præcepto pascens ecclesiam, nihil dissolutum dimisit, sed tenuit semper & retinet principatum. Cui si adhærere cupit vestra sanctitas, & nostræ apostolicæ sedis, quæ est caput omnium ecclesiarum Dei, sacram & orthodoxam formam incorrupte ac incontaminate ex profundo cordis, & sinceritate mentis custodire studet, vt reuera orthodoxa & Dei cultrix consistens, hoc primum omnipotenti Deo offerat sacrificium, vt ex persona nostra prædictorum piissimorum & a Deo coronatorum magnorum imperatorum nostrorum sublimia vestigia obsecret, & vt in conspectu Dei per terribile illos adiuret iudicium, vt sacras imagines in ipsa Deo conseruanda & regia vrbe, & in omni loco, in antiquum statum restituere & stabilire iubeant, conseruantes traditionem huius sacræ ac sanctissimæ nostræ Romanæ ecclesiæ, & persequētes ac abominan-

Matth. 16.

ANNO CHRISTI 787.

tes malignorum & hæreticorum errorem per certamen veſtrum & fidelem ſolicitudinem. ſi autem ſacras ac venerabiles imagines illis in partibus non reſtituerint, conſecrationem veſtram recipere non audemus; & maxime ſi ſectatus fueris eos qui non credunt veritati. Quapropter cum ſummo labore ac amore fidei, atque agone, in his omnibus indubitanter veſtram venerabiliſſimam ſanctitatem conuenit ſacras imagines Domini & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, & ſanctæ ipſius genitricis ſemperque virginis Mariæ, ſeu ſanctorum apoſtolorum & omnium ſanctorum prophetarum atque martyrum, ſimul & confeſſorum, illis in partibus in antiquo erigere ſtatu; quatenus vno conſenſu digne propheticum canamus canticum, dicentes: Domine ſaluos fac piiſſimos reges, *& exaudi nos in die qua inuocauerimus te:* Quia dilexerũt *decorem domus tuæ, & locum tabernaculi gloriæ tuæ.* Dilectos autem noſtros, Petrum ſcilicet archipreſbyterum ſanctæ noſtræ Romanæ eccleſiæ, & Petrum monachum & presbyterum atque abbatem, qui miſſi ſunt a nobis ad veſtigia tranquilliſſimorum & piorum imperatorum, rogamus propter amorem ſancti Petri apoſtolorum principis, & propter nos, omni benigna ſuſceptione ac humanitate dignos apud vos iudicandos pariter & habendos; quatenus & in hoc magnas referre gratias valeamus. Deus omnipotens dilectionem veſtram, ſi ſtabiliter permanſerit, conſeruare annuat, & fru-

Pſalm. 19.

Pſalm. 25.

πονηρῶν καὶ αἱρετικῶν πλανίαν διὰ τ῀ ὑμετέρου ἀγῶνος ⁊ πιστοτάτου μόχθου. εἰ δὲ τὰς ἱερὰς ⁊ σεπτὰς εἰκόνας ἐν τοῖς μέρεσι τ῀ αὐτόθι οὐ καταστήσωσι, πίῳ ὑμετέραν χροτονίαν κ῀ πάντα ζῆλον οὐ τολμῶμεν δέξασθαι· καὶ μάλιστα ἐὰν ἐπακολουθήσῃς τοῖς ἀπειθοῦσι τῇ ἀληθείᾳ. τούτου ἕνεκεν μετὰ ἀκροτάτου μόχθου καὶ πόθου τῆς πίστεως καὶ ἀγῶνος ⁊ ἐν τούτοις πᾶσιν ἀδιστάκτως πίῳ ὑμετέρῳ σεπτοτάτῳ ἀγιωσυνίῳ ἁρμόζει τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας τ῀ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμ῀ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ⁊ τῆς ἁγίας ἀῦ῀ θεοτόκου ⁊ ἀειπαρθένου Μαρίας, τ῀ τ῀ ἁγίων ἀποστόλων, ⁊ πάντων τ῀ ἁγίων προφητ῀ τε ⁊ μαρτύρων, ἅμα ὁμολογητ῀, ἐν τοῖς μέρεσι τ῀ αὐτόθι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τάξει ἀναστῆσαι, ὅπως ἐν ὁμονοίᾳ ἀξίως πίῳ προφητικῷ ἀνυμνήσωμεν ᾠδήν, λέγοντες· κύριε σῶσον τὸν εὐσεβεστάτους βασιλεῖς ἡμῶν, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε· ὅτι ἠγάπησαν τ῀ ὑπερέπειαν τ῀ οἴκου σου, ⁊ τόπον σκηνώματος δόξης σου. τὸν ⁊ ἐποτρύναντας τ῀ ἡμ῀ Πέτρον τ῀ ἠγαπημένον ἡμ῀ προτοπρεσβύτερον τῆς ἁγίας ἡμ῀ Ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας, καὶ Πέτρον τ῀ ἀββᾶν, πρεσβύτερον καὶ ἡγούμενον, πρὸς τὰ ἴχνη τ῀ γαληνοτάτων καὶ εὐσεβῶν βασιλέων, δυσωποῦμεν, ἵνα διὰ τ῀ πόθον τ῀ ἁγίου Πέτρου τ῀ κορυφαίου τ῀ ἀποστόλων, καὶ δι' ἡμᾶς, ἐν πάσῃ ἀπληϊᾷ καὶ εὐμενείᾳ ἀποδεχθῆναι διάγειν καταξιώσωσιν, ὅπως καὶ ἐν τούτῳ μεγάλας ἰσχύσωμεν εὐχαριστίας προσάγειν. ὁ παντοδυνάμος θεὸς τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ, ἐὰν σταθηρῶς διαμείνῃ, ὑπνεῦσαι, ⁊ σωέλθοι ὑμῖν, ⁊ διαφυλά-

ANNO CHRISTI 787.

ξοι, καὶ ἵνα ἐγκαπισευθέντα σοι καρπὸν ὑπὲρ μέτρον πλεονασμοῦ πλεονάσοι, καὶ εἰς τὸν αἰωνίδιον χαρὰν μετενεγκεῖν κελεύσοι. ὁ θεὸς ὑγιᾶ σε διαφυλάξοι, ἠγαπημένε ἀδελφέ.

ctum qui tibi creditus est, super mensuram abundantiæ faciat abundare, atque in sempiterna transire gaudia iubeat. Deus te incolumem seruet, dilectissime frater.

Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης εἶπον· εἰπάτω ἡμῖν ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Ταράσιος τῆς βασιλευούσης πόλεως, εἰ συνοίδει τοῖς γράμμασι τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, ἢ οὔ.

Petrus & Petrus reuerendissimi presbyteri ac vicarii sanctissimi papæ senioris Romæ Hadriani dixerunt: Dicat nobis sanctissimus patriarcha Tarasius regiæ ciuitatis, si consentiat literis sanctissimi papæ senioris Romæ Hadriani, an non.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁ θεοσεβὴς τῷ φωτὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ γνησίους ἡμᾶς διὰ τοῦ εὐαγγελίου, Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος Ρωμαίοις γράφων, ἀποδεχόμενος τὸ σπουδαῖον τῆς πρὸς Χριστὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν εἰλικρινοῦς αὐτῶν πίστεως, οὕτως ἔφη· ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. ταύτῃ τῇ μαρτυρίᾳ ἕπεσθαι ἀναγκαῖόν ἐστι, καὶ ἄβουλον ἡγεῖσθαι τὸ ἀντιπάσχεσθαι. ὅθεν Ἁδριανὸς τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης πρόεδρος, τῶν μαρτυρησάντων ὑπαρχων μέτοχος, γεγράφηκε σαφῶς καὶ ἀληθῶς τοῖς εὐσεβέσιν ἡμῶν βασιλεῦσι, καὶ πρὸς τὴν ἡμετέραν μετριότητα, βεβαιούμενος ὅτι καὶ καλῶς ἔχει τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. καὶ αὐτοὶ δὲ ἡμεῖς γραφικῶς καὶ ἐρευνητικῶς, καὶ συλλογιστικῶς, καὶ ἀποδεικτικῶς ἐξετάσαντες, καὶ ταῖς πατρικαῖς διδασκαλίαις μαθητευθέντες, οὕτω καὶ ὁμολογήσαμεν καὶ ὁμολογοῦμεν καὶ ὁμολογήσομεν, καὶ στοιχοῦμεν καὶ ἐμμένομεν, καὶ βεβαιούμεθα τῇ τῶν ἀναγνωσθέντων γραμμάτων ἐμφάσει, τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ἀποδεχόμενοι κατὰ

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Sacratiſſimus Paulus apoſtolus, qui illuſtratus eſt lumine Chriſti, & genuit nos per euangelium, cum Romanis ſcriberet, approbans ſtudium ſinceræ fidei eorum, quam in Chriſtum verum Deum habebant, ſic ait: *Fides veſtra annuntiatur in vniuerſo mundo.* hoc teſtimonium ſequi neceſſarium eſt, & inconſulte agit qui huic conatur reſiſtere. Vnde Hadrianus præſul ſenioris Romæ, cum eſſet particeps eorum qui prædicto teſtimonio muniri meruerunt, ſcripſit expreſſe ac veraciter piis imperatoribus noſtris, atque ad humilitatem noſtram, affirmans bene ac optime ſe habere antiquam traditionem eccleſiæ catholicæ. Nam & ipſi nos ſcrutando ſcripturas, & ſyllogiſtice approbando, rimati ſumus: ſic quod confeſſi ſumus, confitemur & confitebimur, conſonamus & confirmamus, atque permanebimus in ſignificatione literarum quæ lectæ ſunt, imaginales deſcriptiones ſuſcipientes ſecundum

Rom. 1.

antiquam patrum noſtrorum traditionem ; & has affectuoſo amore adoramus, tamquam ad nomen Chriſti Dei, & intemeratæ dominæ ſanctæ Dei genitricis, ſanctorumque angelorum, ac omnium ſanctorum factas, manifeſtiſſime in vnum ſolum Deum verum* ſeruitutem & fidem noſtram ponentes.

* *Gr.* latriam

Sancta Synodus dixit : Tota ſacratiſſima Synodus ita credit, ita ſapit, ita dogmatizat.

Petrus & Petrus Deo amabiles preſbyteri & legati apoſtolicæ cathedræ dixerunt : Dicat nobis ſancta Synodus, ſi admittit literas ſanctiſſimi papæ ſenioris Romæ, an non.

Sancta Synodus dixit : Sequimur, & ſuſcipimus, & admittimus.

Ioannes Deo amabilis preſbyter & legatus orientalis diœceſeos dixit:

Opportunum eſt etiam in præſenti cum Pſalmiſta canere: *Miſericordia & veritas obuiauerunt ſibi, iuſtitia & pax complexæ ſunt ſe.* Miſericordia & veritas ſcimus quia Dominus noſter Ieſus Chriſtus eſt: participatione autem eius etiam ſanctiſſimi patriarchæ & orbis terræ paſtores & dicũtur & ſunt. Etenim miſericordia & veritas obuiauerunt ſibi, Hadrianus ſcilicet ſanctiſſimus papa ſenioris Romæ, & Taraſius ſanctiſſimus patriarcha regnantis * Conſtantinopoleos. Qui vnum ſentientes & confitentes, iuſtitiam & pacem complexi ſunt. Pheronyma enim Irene, & decreto Dei regnans & imperans, diuinitus mota, & decorem eccleſiæ deſiderans atque volens, literis

Pſal. 84.

* Conſt. vnum ſentientes & confitentes. Iuſtitia & pax oſculatæ ſunt. Phe.

τὴν ἀρχαίαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παράδοσιν. Anno Christi 787.
καὶ πάντας ἀληθινῷ πόθῳ προσκυνοῦμεν, ὡς εἰς ὄνομα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, τῶν τε ἁγίων ἀγγέλων καὶ πάντων τῶν ἁγίων γενομένας, προσήκοντα, εἰς ἕνα μόνον θεὸν ἀληθινὸν τὴν λατρείαν καὶ τὴν πίστιν ἡμῶν ἀναπεμπόμενοι.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· πᾶσα ἡ ἱερὰ συνοδος οὕτως πιστεύει, οὕτως φρονεῖ, οὕτως δογματίζει.

Πέτρος καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ πρεσβευταὶ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας εἶπον· λεγέτω ἡμῖν ἡ ἁγία συνοδος, εἰ παραδέχεται τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἑπόμεθα, καὶ δεχόμεθα, καὶ προσιέμεθα.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ πρεσβευτὴς τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπεν·

Εὔκαιρόν ἐστι καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος ψαλμικῶς μελῳδῆσαι· ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν. ἔλεος καὶ ἀλήθεια οἴδαμεν ὅτι ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐστιν· ἐν μετοχῇ δὲ καὶ οἱ ἁγιώτατοι πατριάρχαι καὶ τῆς οἰκουμένης ποιμένες ὑπάρχουσι καὶ λέγονται. καὶ γὰρ ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντησαν, Ἁδριανὸς ὁ ἁγιώτατος πάπας τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, καὶ Ταράσιος ὁ μακαριώτατος πατριάρχης τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως, τὸ ἓν φρονοῦντες καὶ ὁμολογοῦντες. δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν. ἡ γὰρ Φερώνυμος Εἰρήνη, καὶ ψήφῳ θεοῦ βασιλεύσασα καὶ κρατήσασα, θειωδῶς κινουμένη, καὶ τὴν ὑπερέπειαν τῆς ἐκκλησίας ποθοῦσα καὶ θέλουσα, γράμμα-

ANNO CHRISTI 787.

σι χρησαμένη, τ̃ δικαιοσυνίαν τὴν φερώνυμον, τὴν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν Ρώμης καταφίλησε, καὶ κεκίνηκεν εἰς μέσον προελθεῖν, καὶ τ̃ προθεσιν ἁγίαν ὁμήγυριν ὑφανᾶι, & τὴν ὀρθόδοξον πίστιν φανερῶσαι. καὶ νῦν χαρὰ μεγάλη γέγονεν ὑπὲ τῆ ἀναγνώσει τ̃ ἱερῶν γραμμάτων τ̃ ἁγιωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ περὶ τε τοῦ θεοφυλάκτους καὶ γαληνοτάτους ἡμῶν βασιλεῖς, καὶ περὶ τ̃ ἁγιώτατον & τελειμακάριστον πατριάρχην Ταράσιον· & ὁμολογοῦμεν χάριν μεγάλην τῷ θεῷ ἐν τούτῳ, ὅτι τοιαύτης ἠξιώμεθα χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης. καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἀναστήσας ἡμῖν βασιλέα τοιαύτην, μεριμνῶσαν καὶ διεγείρουσαν τοὺς λαοὺς πάντας πρὸς μίαν σύμπνοιαν καὶ ὁμοψυχίαν, & πρὸς φυλακὴν τῶν θείων κανόνων & παραδόσεων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. Ἀλλὰ Χριστὸς ὁ θεὸς διὰ τῆς τεκούσης αὐτὸν παναγίας θεοτόκου, & πάντων τῶν ἁγίων, & ὑμῶν τῶν ἱερέων αὐτ̃ τῶν ἐν φρονοῦντων, καὶ δόλον ἐν ταῖς καρδίαις μὴ ἐχόντων, ἀλλὰ σπουδαζόντων τὰ γεγραμμένα πληρῶσαι, τὰς ἐπαγγελίας ὑμῶν ἀληθεῖς ἀποδεῖξαι, καὶ πολυχρονίους φυλάξαι τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ δοξάσαι αὐτοὺς, καὶ ὑψῶσαι τὸ κέρας αὐτῶν, καὶ ὑποτάξαι τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἀξιώσαι αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι μετ̃ τ̃ ἁγίων βασιλέων καταριθμηθῆναι, καὶ φυλάξοι τὴν ἱερὰν ταύτην συνοδον τὸ ἐν Φρονοῦσαν.

Ἀγάπιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπεν· γέγραπται ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν θείαις γραφαῖς, ὅτι διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τ̃ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τ̃ σκό-

vsa, iustitiam pheronymam, sanctissimam videlicet ecclesiam Romanam amplexa est: & mouit in medium transire, & præsens sanctum lætificare collegium; sed & orthodoxam patefacere fidem. Et nunc gaudium magnum factum est in lectione sacrarum literarum sanctissimi papæ Hadriani, tam ad diuinitus conseruandos & tranquillissimos imperatores nostros, quam ad sanctissimum & ter beatum patriarcham Tarasium destinatarum; & magnas in hoc agimus Deo gratias, quia tanto meruimus gaudio perfrui & lætitia. Et benedictus Deus, qui susciteuit nobis tale imperium, quod solicitum sit semper, & excitet populos ad vnum consspiramentum & vnanimitatem atque custodiam diuinorum Canonum, seu traditionum sanctissimæ ecclesiæ. Sed Christus Deus per gignentem se sanctissimam Dei genitricem, & omnes sanctos suos, & vos sacerdotes suos, qui vnum sapitis, & dolum in cordibus non habetis vestris, sed festinatis quæ scripta sunt adimplere, repromissiones vestras veraces ostendat, & longæuos conseruet bonos dominos nostros, & glorificet eos, & exaltet cornu eorum, & subiiciat inimicos eorum sub pedibus ipsorum, & dignos eos faciat etiam in futuro sæculo cum sanctis regibus connumerari, conseruetque hanc sanctissimam Synodum.

Agapius sanctissimus episcopus Cæsariæ Cappadociæ dixit: Scriptum est in diuinis scripturis nostris, quia separauit Deus inter lucem & inter te-

nebras. Ecce enim ceſſante tenebroſa male opinantium hæreſi, lumen cunctis orthodoxiæ refulſit. quod lumen & ego ſequens, ſuſcipio & ſaluto ſacras ac venerabiles iconas, & eos qui ita non ſentiunt, anathemati ſubmitto.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Epheſi dixit: Sicut honorabiles literæ ſanctiſſimi papæ Romani continent, ita credo, & ita confiteor gratia Chriſti veri Dei noſtri.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ Cypri dixit: Modis omnibus lectæ ſuggeſtioni, quæ ad dominos noſtros bonos ab Hadriano ſanctiſſimo papa Romano miſſa eſt; nec non & epiſtolæ quæ ad ſanctiſſimum patriarcham directa eſt, conſentio, & ita confiteor, atque cum hac fide proficiſcar ad tribunal Chriſti veri Dei noſtri.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Quemadmodum continent literæ ſanctiſſimi Hadriani papæ ſenioris Romæ, & ſenſus ſanctiſſimi patris noſtri ac vniuerſalis patriarchæ, ſic ſapio, ſic teneo, & ita docebo, & cum hoc ſenſu meo etiam in futurum ſæculum proficiſcar.

Nicolaus ſanctiſſimus epiſcopus Cyzici dixit: Secundum literas ſanctiſſimi papæ ſenioris Romæ Hadriani, & expoſitionem confeſſionis ſanctiſſimi patriarchæ noſtri Taraſii, ſapio & ſapiam, & in illum mundum adducar cum hac confeſſione mea.

τοις. ἰδοὺ γὰρ ἀποχάσης τῆς σκοτεινῆς τῶν κακοδόξων ἀνδρῶν αἱρέσεως, τὸ φῶς πᾶσι τῆς ὀρθοδοξίας κατηύγασεν. ᾧ κἀγὼ ἑπόμενος, ἀποδέχομαί τε καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι παραπέμπω. Anno Christi 787.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· καθὼς τὰ ἡμῖν γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ρώμης ἐμφέρουσιν, οὕτως πιστεύω, καὶ οὕτως ὁμολογῶ χάριτι Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· κῖ πάντα τρόπον τῇ ἀναγνωσθείσῃ αἰναφορᾷ τῇ γαλείσῃ πρὸς τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἁγιωτάτους παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ρώμης, καὶ τῇ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην ἐπιστολῇ συνῄνεσα, καὶ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ μετὰ ταύτης τῆς πίστεως ἀπελεύσομαι ἐπὶ τὸ βῆμα Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν.

Βασίλειος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· καθὼς πρέπουσι τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, καὶ τὸ φρόνημα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα ἡμῶν καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, οὕτως φρονῶ, καὶ οὕτως κρατῶ, καὶ οὕτως διδάξω, καὶ μετὰ τούτου μου τοῦ φρονήματος καὶ ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι ἀπελεύσομαι.

Νικόλαος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· κῖ τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ, καὶ πλὴν ἐκθέσιν τῆς ὁμολογίας τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν πατριάρχου Ταρασίου, οὕτως φρονῶ καὶ φρονήσω, καὶ εἰς τὸν ἐκεῖ κόσμον ἀπενεχθήσομαι μετὰ ταύτης μου τῆς ὁμολογίας.

Εὐθύμιος

ANNO CHRISTI 787.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σαρδης εἶπε· κἀγὼ τοῖς προαναγωδηθεῖσι γράμμασι τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, καὶ τῇ ἐνθέσει τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Ταρασίου εἰλικρινῶς καὶ ἀδιστάκτως ἑπόμενος συνῳδῶ, καὶ ὁμολογῶ ὅτως φρονῆσαι πρέπει τε τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τοὺς ἱερῶν εἰκόνων· οὐχ ὡς πινέον δόγμα παραδεξάμενος, ἢ καινὸν ἐφεύρεμα, ἀλλ' ὡς ἀκριβῶς ἐπιστάμενος τὴν πρέπει αὐτῶν παράδοσιν ἔκτε τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ θείων διδασκάλων τῶν πάντας καταλελοιπότων ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ ὑπαρχουσαν. διὸ ὁλοψύχως ἀποδέχομαι τὰς τοιαύτας σεπτὰς εἰκόνας μετὰ τῆς προσκυνήσεως ἡμῶν καὶ ἀσπασικῆς προσκυνήσεως· τὸν δὲ ἕτερος ἢ ἐναντίως φρονοῦντας ἢ δογματίζοντας κατὰ τῶν ἁγίων εἰκόνων, ἀλλοτρίους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἡγοῦμαι, ἀποκηρύττω, καὶ αἱρετικοὺς καταγγέλλω.

Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Et ego prælectas literas sanctissimi papæ senioris Romæ sincere ac indubitanter sequens, polliceor & confiteor ita me sapere tam de orthodoxa fide, quam de sanctissimis iconis: non quasi quiddam nouum dogma admittens, sed tamquam certissime sciens de illis traditionem sanctorum apostolorum & sacratissimorum magistrorum qui has reliquerunt, in sancta Dei ecclesia constitutam. Propter quod tota anima recipio huiusmodi venerabiles iconas cum conuenienti honore ac salutatoria adoratione. Eos autem qui aliter vel aduerse sapiunt aut dogmatizant contra sanctas iconas, alienos a catholica ecclesia æstimans, abiicio, & hæreticos denuntio.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· κατὰ τὰ ἀναγωδεν̃τα γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ κρατῶ τῶν τιμίων καὶ ἱερῶν εἰκόνων, μὴ μετατεθεὶς ποτε· προσκυνῶ δὲ καὶ τιμῶ αὐτὰς, ὡς μέλλων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως δίδοναι λόγον τῷ κριτῇ καὶ θεῷ ἡμῶν.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediæ dixit: Secundum lectas literas sanctissimi papæ senioris Romæ Hadriani, & secundum fidem sanctissimi & vniuersalis patriarchæ Tarasii, venerabiles iconas suscipio, & adoro, & docebo, tamquam redditurus in die iudicii rationem iudici & Deo nostro.

Ηλίας ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κρήτης εἶπε· κατὰ τὰ τίμια γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ κρατῶ τῶν τιμίων καὶ ἱερῶν εἰκόνων, μὴ μετατεθεὶς ποτε· οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς μόνον προσκυνῶ αὐτάς. τὸν δὲ μὴ οὕτως ὁμολογοῦντας ἀναθεματίζω.

Elias sanctissimus episcopus Cretæ dixit: Secundum honorabiles literas sanctissimi papæ senioris Romæ Hadriani, sic confiteor & teneo precioſas & sacras iconas, nunquam aliquando commutandus, nec modo eas tantum adorans. Eos autem qui non ita confitentur, anathematizo.

ANNO CHRISTI 787.

Stauracius sanctissimus episcopus Calchedonis dixit: Secundum epistolam Hadriani sanctissimi papæ senioris Romæ, quæ ad sanctissimum patriarcham nostrum Tarasium missa est, sic & ego recipio, saluto & amplector sacras iconas, cum sint tamquam arrha salutis meæ. Eos autem qui ita non sapiunt, anathematizo.

Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καλχηδόνος εἶπε· κ τ ἐπιστολὴν Ἀδριανοῦ τ ἁγιωτάτου πάπα τ πρεσβυτέρας Ρώμης, τ πρὸς Θ ἁγιώτατον ἡμῶν πατριάρχην Ταράσιον ἀποσταλεῖσαν, ὅπως κἀγὼ δέχομαι & ἀσπάζομαι κ περιπύσσομαι τὰς ἱερὰς εἰκόνας, ὡς ἀῤῥαβῶνα τ σωτηρίας μου οὔσας· τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Nicephorus episcopus Dyrrachii dixit: Secundum relationem quæ missa est ab Hadriano sanctissimo papa senioris Romæ ad pios imperatores nostros, & ad sanctissimum & vniuersalem patriarcham Tarasium, quin & secundum eius sanctissimi Tarasii archiepiscopi doctrinam, fidem & confessionem, sapio & teneo; & cum hac confessione mea breuis vitæ meæ tempus finiam, & terribili tribunali Christi assistam.

Νικηφόρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τ Δυῤῥαχίου εἶπε· κ τ τ παλεῖσαν ἀναφορὰν παρὰ Ἀδριανοῦ τ ἁγιωτάτου πάπα τ πρεσβυτέρας Ρώμης πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν, & τ πρὸς Θ ἁγιώτατον & οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον, κ αὖ τ ἁγιωτάτου Ταρασίου ἀρχιεπισκόπου διδασκαλίαν & πίστιν & ὁμολογίαν, φρονῶ & κρατῶ & διδάσκω· καὶ μ τ πιστίς μου τ ὁμολογίας Θ βραχὺ χρόνον τ ζωῆς μου τελέσω, & τῷ φοβερῷ βήματι τ Χριστοῦ παραστήσομαι.

Epiphanius diaconus ecclesiæ Catanensis, & locum tenens archiepiscopi Sardiniæ, dixit: Nitidissimum orthodoxiæ terminum & sanctorum apostolorum traditionem relatio quæ missa est ad pios & Christo dilectos imperatores a beatissimo papa senioris Romæ Hadriano, per lectionem exhibuit: sed & epistola eius, quæ destinata est ad Tarasium sanctissimum & vniuersalem patriarcham. Vnde & ego per omnia his consentiens, & recti sensus incessu sequens, honoro & adoro & recipio ab olim in ecclesia traditas venerabiles & sacras iconas; & eum qui in his non conuenit, vt hæretici conciliabuli parti-

Ἐπιφάνιος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης, Θ τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἀρχιεπισκόπου Σαρδινίας, εἶπε· Λαμπρότατον τῆς ὀρθοδοξίας Θ ὅρ Θ, καὶ τὴν τ ἁγίων ἀποστόλων παράδοσιν ἡ περιφανεῖσα ἀναφορὰ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς παρὰ τ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ παρεστήσατο διὰ τῆς ἀναγνώσεως· καὶ μοί τοι καὶ ἡ ἀποσταλεῖσα αὖ ἐπιστολὴ πρὸς Ταράσιον Θ Θ ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην. ὅθεν κἀγὼ κ πάντα τούτοις ὁμογνωμονῶν, εὐφρόνως ἑπόμενος πιστῶ & προσκυνῶ καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἀνέκαθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παραδοθείσας σεπτὰς καὶ ἱερὰς εἰκόνας· καὶ Θ τούτοις μὴ συνιχνοῦντα ὡς αἱρετικῆς συμμορίας

ANNO CHRISTI 787.

μέτοχον ὑποτρέφομαι, καὶ τοῖς ἀναθεματισμοῖς ὑποπέμπομαι.

Λέων πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοποτηρητὴς τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Σίδης, εἶπε· κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ταρασίου, ὑποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· καὶ τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας ἀναθεματίζω.

Νικόλαος ἡγούμενος τοῦ Ἀπρου, καὶ τοποτηρητὴς τόπον ἐπέχων τῆς Τυανέων μητροπόλεως, εἶπε· κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ ὑποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· καὶ τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας ἀναθεματίζω.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Γαγρῶν εἶπε· κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας ἀναφορὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ ὑποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθεματίζει παραπέμπω.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως εἶπε· κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ ὑποδέχομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· καὶ τοὺς μὴ οὕτως φρονοῦντας τῷ ἀναθεματίζει παραπέμπω.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπε· κατὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρε-

cipem auerto, & anathematismis transmitto.

Leo presbyter sanctissimæ ecclesiæ Constantinopoleos, & locum tenens metropoleos Sidæ, dixit: Secundum lectas synodicas epistolas sanctissimi papæ senioris Romæ, & doctrinam sanctissimi patriarchæ Tarasii, susçipio venerabiles imagines secundum antiquam consuetudinem; & eos qui sic se non habent, anathematizo.

Nicolaus hegumenus Apri, & locum tenens Tyanensium metropoleos, dixit: Secundum synodicas epistolas Hadriani beatissimi papæ, quæ lectæ sunt, susçipio venerabiles iconas secundum antiquam traditionem: & qui se ita non habent, anathematizo.

Constantinus sanctissimus episcopus Gangrensium dixit: Secundum relationes quæ lectæ sunt beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani, susçipio venerabiles iconas iuxta priscam traditionem. Eos vero qui sic non sapiunt, anathemati submitto.

Niceta sanctissimus episcopus Claudiopoleos dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani susçipio venerabiles iconas secundum antiquam consuetudinem; & qui sic non sapiunt, anathemati submitto.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium Lyciæ dixit: Secundum synodicas epistolas quæ lectæ sunt beatissimi papæ

ANNO CHRISTI 787.

senioris Romæ Hadriani, credo & profiteor, atque adoro & amplector sanctas & venerabiles iconas; & qui ita non sapiunt, anathematizo & declino.

Theophylactus diaconus & exarchus, locum tenens metropoleos Cariæ, dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani profiteor; & qui ita non sapiunt, anathemati submitto.

Michael sanctissimus episcopus Synadensium dixit: Secundum synodicas epistolas a beatissimo papa Hadriano senioris Romæ directas confiteor, & admitto iuxta priscam traditionem sacras & venerabiles iconas: & qui ita non suscipiunt, anathemati submitto.

Eustathius sanctissimus episcopus Laodiceæ dixit: Secundum recitatas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & recipio precioſas & sacras iconas iuxta priscam traditionem: & qui ita non sapiunt, anathemati submitto.

Constantinus episcopus Pergæ dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & recipio precioſas & sacras imagines secundum antiquam traditionem: & qui ita non sapiunt, anathemati submitto.

Anastasius sanctissimus episcoσβυτέρας Ρώμης Αδριανοῦ οὕτως πιστεύω, & οὕτως ὁμολογῶ, καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας· καὶ τὸν μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω καὶ ἀποτρέπομαι.

Θεοφύλακτος διάκων & ἔξαρχος, τὸν τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Καρίας, εἶπε· κῷ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοῦ, οὕτως ὁμολογῶ· καὶ τὸν μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθεματίζει καθυποβάλλω.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπε· κῷ τὰς ἀναπεμφθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ ἀποδέχομαι κῷ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας· καὶ τὸν μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζει καθυποβάλλω.

Εὐστάθιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας εἶπε· κῷ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ ἀποδέχομαι τὰς τιμίας κῷ ἱερὰς εἰκόνας κῷ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· καὶ τὸν μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω καθυποβάλλω.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γέργης εἶπε· κῷ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, & ἀποδέχομαι τὰς τιμίας & ἱερὰς εἰκόνας κῷ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· & τὸν μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω καθυποβάλλω.

Ανασάσιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπι-

ANNO CHRISTI 787.

σκοπος Νικοπόλεως Ηπείρου εἶπε· κ͞ῳ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τ͞ῦ μακαριωτάτου πάπα τ͞ῆ πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοδ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ ἀποδέχομαι, & προσκυνῶ τὰς ἁγίας κ͞ὶ ἱερὰς εἰκόνας κ͞ῳ πλὴ ἀρχαίαν παράδοσιν· τ͞ὸν δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

pus Nicopoleos veteris Epiri dixit: Secundum recensitas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & suscipio, & adoro sacras & sanctas iconas iuxta priscam traditionem. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Χειροφόρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τ͞ῆ Φάσιδος εἶπε· κ͞ῳ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τ͞ῦ μακαριωτάτου πάπα τ͞ῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοδ οὕτως ὁμολογῶ, & ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς & σεπτὰς εἰκόνας κ͞ῳ πλὴ ἀρχαίαν παράδοσιν· τ͞ὸν δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Christophorus sanctissimus episcopus Phasidis dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ Hadriani confiteor, & suscipio ac adoro venerabiles iconas secundum antiquam consuetudinem. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπε· κ͞ῳ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τ͞ῦ μακαριωτάτου πάπα τ͞ῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοδ οὕτως ὁμολογῶ, & ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς & σεπτὰς εἰκόνας κ͞ῳ πλὴ ἀρχαίαν παράδοσιν· τ͞ὸν δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Theodorus sanctissimus episcopus Seleuciæ dixit: Secundum lectas synodicas literas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & suscipio sacras & venerabiles iconas secundum antiquam traditionem. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Γρηγόριος πρεσβύτερος Κωνσταντινουπόλεως τ͞ῦ ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τόπον ἐπέχων τ͞ῆς μητροπόλεως Μωκισσοδ, εἶπε· κ͞ῳ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τ͞ῦ μακαριωτάτου πάπα τ͞ῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοδ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς & σεπτὰς εἰκόνας κ͞ῳ πλὴ ἀρχαίαν παράδοσιν· τ͞ὸν δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Gregorius presbyter Constantinopoleos sanctorum apostolorum, & locum tenens metropoleos Mociſſi, dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & suscipio, & adoro sacras & venerabiles iconas secundum antiquam traditionem. Eos autem qui ita non sapiunt, anathematizo.

Βασίλειος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τ͞ῆς Συλαίου εἶπε· κ͞ῳ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τ͞ῦ μακαριωτάτου πάπα τ͞ῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοδ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ

Basilius sanctissimus episcopus * Syllegæ dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & susci- * Sylæi

pio ac adoro venerabiles & sacras imagines secundum antiquam traditionem ecclesiæ. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanæ dixit: Omni orthodoxia plenam relationem, quæ missa est a sanctissimo papa senioris Romæ Hadriano ad pios & amicos Christi imperatores nostros, sed & Tarasium almum & vniuersalem patriarcham, per lectionem agnoui. Vnde & ego his assentior, & prorsus adoro, amplector & admitto sacras iconas. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematismis transmitto, tamquam alienos ab ecclesia catholica.

Manuel sanctissimus episcopus Hadrianopoleos Thraciæ dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & recipio sanctas venerabiles iconas secundum antiquam traditionem catholicæ ecclesiæ. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Marianus sanctissimus episcopus Pompeiopoleos dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, suscipio & adoro sacras & venerabiles iconas secundum antiquam traditionem ecclesiæ. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Ioannes sanctissimus episcopus Tauromeniæ dixit: Cum veluti diuinus orthodoxiæ terminus

ANNO CHRISTI 787.

ὑποδέχομαι καὶ προσκυνῶ τὰς ἱερὰς & σεπτὰς εἰκόνας κ͞τ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν· καὶ τὸν μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπε· πάσης ὀρθοδοξίας ἐμπλεων τὴν ὑποταλεῖσαν ἀναφορὰν παρὰ τῆς ὁσιωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ τ͂ς πρεσβυτέρας Ρώμης πρὸς τὸν θεοσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους βασιλεῖς ἡμῶν, ναὶ μὴν καὶ Ταράσιον (N) ὁσιώτατον καὶ ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην, διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἔγνων. ὅθεν κἀγὼ τούτοις συντίθημι, καὶ καθὰ παντὸς μᾶλλον προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι καὶ ὑποδέχομαι τὰς ἱερὰς εἰκόνας· & τὸν μὴ οὕτως φρονοῦντας τοῖς ἀναθεματισμοῖς ὑποπέμπομαι, ὡς ἀλλοτρίους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Μανουὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως εἶπε· καθὰ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τ͂ς μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ ὑποδέχομαι τὰς ἁγίας σεπτὰς εἰκόνας κ͞τ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· τὸν δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

* Μαριανὸς ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως εἶπε· κ͞τ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τ͂ς μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ οὕτως ὁμολογῶ, & ὑποδέχομαι & προσκυνῶ τὰς ἱερὰς εἰκόνας κ͞τ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· τὸν δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

* al. Mariniani

Ιωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυρομενίας εἶπεν· ὡς θεῖον ὅρον ὀρθοδοξίας ὑπαρχοντα τὰ ὑποταλέντα

ANNO CHRISTI 787.

γράμματα παρὰ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς βασιλεῖς ἡμῶν, ἐπιγεμίζει πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν ἡμῶν πατριάρχην, οὕτως ὁμολογῶ, ἀποδεχόμενος τὰς ἱερὰς καὶ σεβασμίους εἰκόνας κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας· τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας τοῖς ἀναθέμασιν ὑποβάλλω.

sint literæ quæ ab Hadriano papa senioris Romæ ad pios imperatores, nec non & ad Tarasium vniuersalem patriarcham nostrum missæ sunt, ita profiteor, susscipiens sacras iconas secundum antiquam traditionem ecclesiæ catholicæ. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Κύριλλος ἐπίσκοπος Γοτθίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Cyrillus ex persona sanctissimi episcopi Gothiæ promulgauit similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βιζύης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus * Mitræ promulgauit similiter. * Gr. Bizyæ

Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ τόπον ἐπέχων τῆς ἐπισκοπῆς Σμύρνης, ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius presbyter & locum tenens episcopi Smyrnæ, promulgauit similiter.

*Γαυδιῶσος

* Γαύδιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μεσσιήνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gaudiosius episcopus Messinæ similiter.

Εὐσέβιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

* Eustachius sanctissimus episcopus Apamiæ similiter. * Eustratius

Ἰωάννης διάκονος καὶ τόπον ἐπέχων Ἀποστολίας, ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes diaconus & locum tenens Apostoliæ sedis, similiter.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γερμιῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Petrus episcopus Germiorum similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πανόρμου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Panormi similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus Arcadiopoleos similiter.

*L. Βιβώνων

Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος * Λιβόνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stephanus sanctissimus episcopus Bibonensium similiter.

..... ὁ βικάριος Λεοντοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

.....vicarius Leontopoleos similiter.

Σισίννιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Παρείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sisinnius sanctissimus episcopus Parii similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λεοντίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Leontinæ similiter.

*L. Μιλήτου

Ἐπιφάνιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος * Μίτων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Epiphanius sanctissimus episcopus * Mileti similiter. * Mitorum

ANNO CHRISTI 787.

Theodorus sanctissimus episcopus Taurianæ similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ταυριανῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Niceta sanctissimus episcopus Præconnesi similiter.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Προικοννήσου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Christophorus sanctissimus episcopus sanctæ Cyriacæ similiter.

Χριστόφορος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

* Eustratius

* Eustachius sanctissimus episcopus Methymnæ similiter.

Εὐστράτιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Μεθύμνης ὁμοίως.

Theotimus sanctissimus episcopus Crotonensium similiter.

Θεότιμος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κροτώνων ὁμοίως.

Theophilus sanctissimus episcopus Chii similiter.

Θεόφιλος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Χίε ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Cii similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κίε ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Basilius sanctissimus episcopus Nesiorum similiter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος τῶν Νησίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus Apri similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος τῆς Ἀπρεσου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ignatius sanctissimus episcopus Prinæ similiter.

Ἰγνάτιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Πρίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophylactus sanctissimus episcopus Cypsellorum similiter.

Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κυψέλλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Tropæorum similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Τροπαίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stephanus sanctissimus episcopus Sugdensium similiter.

Στέφανος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Σουγδαίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sergius sanctissimus episcopus Nicoterensium similiter.

Σέργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Νικοτέρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius presbyter & vicarius Nicopoleos similiter.

Γρηγόριος πρεσβύτερος καὶ τοπο τηρητὴς τῆς ὁσιωτάτου Ἐπισκόπου Νικοπόλεως, ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Mesembriæ similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Μεσημβρίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodosius sanctissimus episcopus Amorii similiter.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος τῆς Ἀμωρίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Cyriacus sanctissimus episcopus Drisiparentium similiter.

Κυριακὸς ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Δριζιπάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Galata presbyter, & ex persona sanctissimi episcopi Rhegii, similiter.

Γαλάτης πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ ὁσιωτάτου Ἐπισκόπου τῆς Ρηγίου, ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Θεοδόσιος

ANNO CHRISTI 787.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Νύσσης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodosius sanctissimus episcopus Nyssæ similiter.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Georgius sanctissimus episcopus Camulianensium similiter.

Σωτήριχος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κισκισσῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Soterichus sanctissimus episcopus Ciscissensium similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Μασταυρείων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Mastaurensium similiter.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Βριουλλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Georgius sanctissimus episcopus Briulensium similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Νύσσης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus Nyssæ similiter.

Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Τραλλης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophylactus sanctissimus episcopus Trallæ similiter.

[Βασίλιος ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Μαγνησίας ὁμοίως.]

[Basilius sanctissimus episcopus Magnesiæ similiter.]

Σάββας ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀνέων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sabbas sanctissimus episcopus Anensium similiter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius sanctissimus episcopus Palæaspoleos similiter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Basilius sanctissimus episcopus Magnesiæ Mæandri similiter.

Θεοφάνιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κάλπης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophanius sanctissimus episcopus Calpæ similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀλγιζων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Algizensium similiter.

Νικόδημος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Εὐγαζων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Nicodemus sanctissimus episcopus Eugazensium similiter.

Λύκας ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Βαρέτων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

* Lucas sanctissimus episcopus Baretensium similiter. * Lycastus

Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ὑπαίπων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophylactus sanctissimus episcopus Hypæpensium similiter.

Θεοφάνης ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Λεβέδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophanes sanctissimus episcopus Lebedensium similiter.

Στρατόνικος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κύμης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stratonicus sanctissimus episcopus Cymæ similiter.

Κοσμᾶς ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος * Μυένης ἐξεφώνησεν ὁμοίως. * al. Μύρνης

Cosmas sanctissimus episcopus Myrnæ similiter.

Ὀλβιανὸς ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἐλαίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Olbianus sanctissimus episcopus Elææ similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Pardus ſanctiſſimus epiſcopus Pittanæ ſimiliter.

* Σαρδὸς ὁ ὁσιώτατ@ ἐπίσκοπ@ Γιπαήνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Pergami ſimiliter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατ@ ἐπίσκοπ@ Περγάμου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Atrammyti ſimiliter.

Βασίλει@ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ατραμμυτοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

*Marinus

*Marianus ſanctiſſimus epiſcopus Atandri ſimiliter.

Μαρῖν@ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ατανδρου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Aſſi ſimiliter.

Ιωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ασσοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Arcadiopoleos ſimiliter.

Ιωάννης ὁ ὁσιώτατ@ ἐπίσκοπος Αρκαδιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Phociæ ſimiliter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Nicephorus diaconus & vicarius Gargarenſium ſimiliter.

Νικηφόρος διάκον@ καὶ τοποτηρητὴς Γαργάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Conſtantinus diaconus & vicarius Agaæ ſimiliter.

Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Αγάης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theognius ..... vicarius Sion ſimiliter.

Θεόγνιος ..... Ὁ τοποτηρητὴς Σιὼν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Rhædeſti ſimiliter.

Ιωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ραιδεστοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Panii ſimiliter.

Ιωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πανίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Melchiſedec ſanctiſſimus epiſcopus Calliopoleos ſimiliter.

Μελχισεδὲκ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καλλιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Madyti ſimiliter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαδύτων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophylactus ſanctiſſimus epiſcopus Chariopoleos ſimiliter.

Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Thomas ſanctiſſimus epiſcopus Daonii ſimiliter.

Θωμᾶς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δαονίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Theodoropoleos ſimiliter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Θεοδωρουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Siſinnius ſanctiſſimus epiſcopus Chalcidis ſimiliter.

Σισίννιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Χαλκίδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Bryſeos ſimiliter.

Ιωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βρύσεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Beniamin ſanctiſſimus epiſcopus Lizicenſium ſimiliter.

Βενιαμὶν ὁ ὁσιώτατ@ ἐπίσκοπος Λιζίκων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787. Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀμαστρίδος ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Θεοφάνης ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος * Σαρῶν ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

* Σηρῶν

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Δέρκων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Ηράκλειος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἰουνοπόλεως ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἰουλιοπόλεως ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Ἀντώνιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Τροιζῶνος ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ναχωλείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀσσώνης ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Συνέσιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κίννης ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Συνέσιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Σόλων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος τῆς Κιτίου ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Τριμιθουντῶν ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Ἀλέξανδρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀμαθουντῶν ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

* Ἰωάννης * Σισίννιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀδρανείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Γέρμης ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀδρανουθύρων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Λέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ποιμανινοῦ ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Συμεὼν ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ὠκης ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Gregorius sanctissimus episcopus Amastridis similiter.

Theophanes sanctissimus episcopus Sorensium similiter.

Gregorius sanctissimus episcopus Dercensium similiter.

Heraclius sanctissimus episcopus Iunopoleos similiter.

Constantinus sanctissimus episcopus Iuliopoleos similiter.

Antonius sanctissimus episcopus Trœzenis similiter.

Niceta sanctissimus episcopus Nacoliæ similiter.

Petrus sanctissimus episcopus Asponæ similiter.

Synesius sanctissimus episcopus Cinnæ similiter.

Synesius sanctissimus episcopus Anastasiopoleos similiter.

Eustathius sanctissimus episcopus Solensium similiter.

Theodorus sanctissimus episcopus Citii similiter.

Gregorius sanctissimus episcopus Trimithuntensium similiter.

Alexander sanctissimus episcopus Amathuntensium similiter.

*Ioannes sanctissimus episcopus Adraniæ similiter. * Gr. Sisinnius

Michael sanctissimus episcopus Melitopoleos similiter.

Theodorus sanctissimus episcopus Germæ similiter.

Basilius sanctissimus episcopus Hadranothyrensium similiter.

Leo sanctissimus episcopus Pœmanini similiter.

Symeon sanctissimus episcopus Ocæ similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Lampſaci ſimiliter.

Ιωαννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λαμψάκου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Niceta ſanctiſſimus epiſcopus Hilei ſimiliter.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ιλεοδ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Troadenſium ſimiliter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τροάδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Abydi ſimiliter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Αβύδου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Anaſtaſius ſanctiſſimus epiſcopus Tripoleos ſimiliter.

Ανασάσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Traculenſium ſimiliter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τραικούλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Salenſium ſimiliter.

Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σάλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes Tabalenſium ſanctiſſimus epiſcopus ſimiliter.

Ιωαννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταβάλλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stephanus ſanctiſſimus epiſcopus Silandi ſimiliter.

Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σιλανδοδ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Nicolaus ſanctiſſimus epiſcopus Pericommatis ſimiliter.

Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος ἐκ Γερικόμματος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Setenſium ſimiliter.

Ιωαννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σέτων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Liprenſium ſimiliter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λίπρεσων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophanes ſanctiſſimus epiſcopus Mæoniæ ſimiliter.

Θεοφανης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μαιωνείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Michael ſanctiſſimus epiſcopus Stratoniciæ ſimiliter.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Στρατονικείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Lycaſtus ſanctiſſimus epiſcopus Philadelphiæ ſimiliter.

Λύκαστος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Michael ſanctiſſimus epiſcopus Trallæ ſimiliter.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τράλλης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Gordenſium ſimiliter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γόρδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Daldæ ſimiliter.

Ιωαννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δάλδης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Euſtathius ſanctiſſimus epiſcopus Orcanæ ſimiliter.

Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ορκανης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

* Ioſeph *Ioannes ſanctiſſimus epiſcopus Attaliæ ſimiliter.

Ιωσὴφ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ατταλείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεροκαισαρείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Zacharias sanctissimus episcopus Hierocæsariæ similiter.

Δαυὶδ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἑλευνουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Dauid sanctissimus episcopus Helenopoleos similiter.

Κυρίων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Λόφου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Cyrio sanctissimus episcopus Lophi similiter.

Κωνσταντῖν ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Cæsariæ Bithyniæ similiter.

Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophylactus sanctissimus episcopus Apolloniadis similiter.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βασινουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Georgius sanctissimus episcopus Basinupoleos similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀελίης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Aristæ similiter.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδρανοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Nicephorus sanctissimus episcopus Adrani similiter.

Βασίλειος τοποτηρητὴς τῆς Δασκυλίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Basilius vicarius Dascylii similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καρίνης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Carinæ similiter.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μέλης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Niceta sanctissimus episcopus Melæ similiter.

Νεόφυτος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γορδοσέρβων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Neophytus sanctissimus episcopus Gordoseruorum similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λινόης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Linoæ similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἐτενῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus * Etenensium similiter.

* Necennensium

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ζήλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Zelensium similiter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σινώπης εἶπε· καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται γενόμενοι τοῦ λόγου, καὶ οἱ παρ' αὐτῶν διδαχθέντες ἅγιοι καὶ μακάριοι ἡμῶν πατέρες, οὕτως πληροφορηθεὶς εὗρον τὰ νῦν ὑποκείμενα γράμματα παρὰ Ἀδριανοῦ τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης,

Gregorius sanctissimus episcopus Sinopæ dixit: Quemadmodum tradiderunt nobis ipsi qui ab initio viderunt & ministri fuerunt sermonis, & hi qui ab eis edocti sunt, sancti videlicet & beati patres nostri; ita certissime comperiens continere literas quæ nunc ab Hadriano sanctissimo papa senioris

Act. 1.

ANNO CHRISTI 787.

Romæ tam ad pios & amicos Christi imperatores nostros, quam ad Tarasium sanctissimum & vniuersalem patriarcham missæ sunt, ita credo, ita confiteor, & ita teneo & tenebo vsque ad vltimum spiramentum meum, colens atque adorans precioſas & sacras iconas. Eos vero qui ita non sentiunt vel confitentur, anathematizo.

τὰ πρὸς σὸν θεοσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς, καὶ πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν πατριάρχην, οὕτως πιστεύω καὶ προσκυνῶ, καὶ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ οὕτως κρατῶ καὶ κρατήσω μέχρις ἐσχάτης μου ἀναπνοῆς, σεβόμενος καὶ προσκυνῶν τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας. τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω καὶ ἀποβάλλομαι.

Constantinus sanctissimus episcopus Sasimensium dixit: Secundum lectas synodicas epistolas beatissimi papæ senioris Romæ Hadriani confiteor, & adoro atque suscipio sacras & colendas imagines secundum antiquam traditionem ecclesiæ. Eos vero qui ita non sapiunt, anathematizo.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σασίμων εἶπε· καὶ τὰς ἀναγνωσθείσας συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαριωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ, οὕτως ὁμολογῶ, καὶ προσκυνῶ, καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεβασμίους εἰκόνας κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς ἐκκλησίας. τοὺς δὲ μὴ οὕτως φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Niceta sanctissimus episcopus Dadybrensium similiter.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δαδύβρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophilus sanctissimus episcopus Prusiadis similiter.

Θεόφιλος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Προυσιάδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Niceta sanctissimus episcopus Hadrianopoleos similiter.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus Heracliæ Ponti similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Cratiæ similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρατείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Niceta sanctissimus episcopus Rysæi similiter.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ρυζαίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Nicephorus sanctissimus episcopus Clanensium similiter.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κλανέων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Trocnadensium similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τροκνάδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Anastasius sanctissimus episcopus Patarensium similiter.

Ἀναστάσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πατάρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

* Georgius Gregorius * sanctissimus episcopus Nyssæ similiter.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νύσσης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Γι-
ναέρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodosius sanctissimus episcopus Pinarensium similiter.

Νικόδημος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Σι-
δύμου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Nicodemus sanctissimus episcopus Sidymi similiter.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Οὐνιαδῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

* Gregorius sanctissimus episcopus Huniadensium similiter.

* Georgius

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Καντίβων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Candibensium similiter.

Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Ζηνοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stauracius sanctissimus episcopus Zenopoleos similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Λιμύ-
ρων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Limyrensium similiter.

Στέφανος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Καύνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stephanus sanctissimus episcopus Caunensium similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Τλῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus * Tensium similiter.

* Gr. Tlon.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Κόμβων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Combensium similiter.

Πέτρος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Ὑρκα-
νῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

* Petrus sanctissimus episcopus Orcadensium similiter.

* Gr. Petrus diaconus & vicarius Hyrcanensium.

Ἰωάννης διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Φα-
σηλίδος ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes diaconus & vicegerens Phaselidensium similiter.

Σάββας ..... καὶ τοποτηρητὴς
Τίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sabbas ..... vicarius Tii similiter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κι-
βύρης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius sanctissimus episcopus Libyræ similiter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Τάβων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Basilius sanctissimus episcopus Tabensium similiter.

Δωρόθεος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεα-
πόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Dorotheus sanctissimus episcopus Neapoleos similiter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Η-
ρακλείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius sanctissimus episcopus Heracliæ similiter.

Δαβὶδ ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ιασ-
σοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Dauid sanctissimus episcopus Iassi similiter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος
Μυλάσσου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Gregorius sanctissimus episcopus Mylassi similiter.

Σέργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Με-
γυλίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sergius sanctissimus episcopus Megylienſium similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Μύδ-
βου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus Mydbi similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Stauracius ſanctiſſimus epiſcopus Stadiæ ſimiliter.

Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Stratoniciæ ſimiliter.

Theodoſius ſanctiſſimus epiſcopus Chonenſium ſimiliter.

Michael ſanctiſſimus epiſcopus Chæretopenſium ſimiliter.

Pantoleo ſanctiſſimus epiſcopus Valentiæ ſimiliter.

Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Peltenſium ſimiliter.

Chriſtophorus ſanctiſſimus epiſcopus Atanaſſi ſimiliter.

Leontius ſanctiſſimus epiſcopus Eumeniæ ſimiliter.

Paulus ſanctiſſimus epiſcopus Acmoniæ ſimiliter.

Gregorius ſanctiſſimus epiſcopus Timenutherenſium ſimiliter.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Traianopoleos ſimiliter.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Alei ſimiliter.

Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Lundenſium ſimiliter.

Georgius ſanctiſſimus epiſcopus Appiæ ſimiliter.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Eucarpiæ ſimiliter.

Michael ſanctiſſimus epiſcopus Hierapoleos ſimiliter.

Chriſtophorus ſanctiſſimus epiſcopus Promiſſi ſimiliter.

Nicolaus ſanctiſſimus epiſcopus Phytiæ ſimiliter.

Theophylactus ſanctiſſimus epiſcopus Cinnabori ſimiliter.

Niceta ſanctiſſimus epiſcopus Auguſtopoleos ſimiliter.

Σ παρθένιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Σταδείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Στρατονικείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Χώνων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Χαιρετόπων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Παντολέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Οὐαλεντίας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Πέλτων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀταναστοῦ ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Λεόντιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Εὐμενείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Παῦλος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ακμονείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Τιμηνουθήρων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Λέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Λέων ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Αλέοις ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Λουώδων ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἀππείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Εὐκαρπίας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Προμισσοῦ ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Φυτείας ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Θεοφύλακτος ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Κιννάβόρου ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος Ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ἐχειροτόνησεν ὁμοίως.

Κων-

ANNO CHRISTI 787.

Κωνσταντῖν⊙ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κοτυαείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus * Cotragii similiter. * Cotyæi

Γεώργιος ὁ ὁσιώταϛος ἐπίσκοπος Μηδαείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Georgius sanctissimus episcopus Medaii similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Δοκιμείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Docimii similiter.

Δαμιανὸς ὁ ὁσιώτατ⊙ ἐπίσκοπος τῆς Μηροῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Damianus sanctissimus episcopus Meri similiter.

Θεοφύλακτ⊙ οἰκονόμος καὶ τοποτηρητὴς τῆς Ἄψου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theophylactus vicedominus & loci conseruator Apsi similiter.

Στεφαν⊙ ἐκλεκτὸς Ὀτρεοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stephanus electus Otri similiter.

Ἰωάννης ἐκλεκτὸς Ἑκτορείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes electus Hectorii similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατ⊙ ἐπίσκοπος Ἀμαλανδῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Amalandensium similiter.

Ἐπιφάνιος ὁ ὁσιώτατ⊙ ἐπίσκοπ⊙ * Γερτεῶν ἐξεφώνησεν ὁμοίως. * Γερτεῶν

Epiphanius sanctissimus episcopus Pertensium similiter.

Σισίννιος ὁ ὁσιώταϛος ἐπίσκοπος Φιλομηλίου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sisinnius sanctissimus episcopus Philomelii similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώταϛος ἐπίσκοπ⊙ Σιβελείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus Sibliæ similiter.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώταϛος ἐπίσκοπος Πάπων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Michael sanctissimus episcopus Papensium similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώταϛος ἐπίσκοπος Σαγαλλείου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Sagallii similiter.

Σισίννι⊙ ὁ ὁσιώταϛος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sisinnius sanctissimus episcopus Apamiæ Ciboti similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατ⊙ ἐπίσκοπος Κωνώης ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Conanæ similiter.

Λέων οἰκονόμος & τοποτηρητὴς Σωζοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo vicedominus & vicarius Sozopoleos similiter.

Μαριανὸς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπ⊙ Μαγύδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Marianus sanctissimus episcopus Magydensium similiter.

Νικηφόρ⊙ ὁ ὁσιώταϛος ἐπίσκοπ⊙ Φλόγων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Nicephorus sanctissimus episcopus Flogensium similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀνδίδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Andidensium similiter.

Manzo sanctissimus episopus Pracanensium similiter.

Μαΐζων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γερακαίων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Theodosius sanctissimus episcopus Germanicopoleos similiter.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γερμανικοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Eustathius sanctissimus episcopus Celendereos similiter.

Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κελενδέρεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Zacharias sanctissimus episcopus Trapezopoleos similiter.

Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τραπεζοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sisinnius sanctissimus episcopus Sycæ similiter.

Σισίννιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συκῆς ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Zacharias sanctissimus episcopus Cardabundensium similiter.

Ζαχαρίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καρδαβένδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Sisinnius sanctissimus episcopus Murbadensium similiter.

Σισίννιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μυρβάδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Eustathius sanctissimus episcopus Lamensium similiter.

Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λάμων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Stephanus sanctissimus episcopus Philadelphiæ similiter.

Στέφανος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Sibillensium similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σιβίλλων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Cadus similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κάδων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Michael sanctissimus episcopus Tiberiopoleos similiter.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Τιβεριουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Ioannes sanctissimus episcopus Azanensium similiter.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀζάνων ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Basilius sanctissimus episcopus Dionysiopoleos similiter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Διονυσιοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

. . . . . vicarius Nicopoleos similiter.

. . . . . καὶ τοποτηρητὴς Νικοπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

. . . . . ex persona Coloniæ similiter.

. . . . . καὶ ἀπὸ προσώπου Κολωνείας ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Eustratius sanctissimus episcopus Debelti similiter.

Εὐστράτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δεβέλτου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo vicedominus & vicarius Zoropoleos similiter.

Λέων οἰκονόμος καὶ τοποτηρητὴς Ζωροπόλεως ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Bulgarophygi similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Βουλγαροφύγου ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γλυπνουπόλεως ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Georgius sanctissimus episcopus Plutinopoleos similiter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Περβέρεως ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Basilius sanctissimus episcopus Perbereos similiter.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Παμφύλου ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Michael sanctissimus episcopus Pamphyli similiter.

Ρουβὴμ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σκοπέλεως ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Ruben sanctissimus episcopus Scopelii similiter.

Σισίννιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γαριάλου ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Sisinnius sanctissimus episcopus Garialli similiter.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μονεμβασίας ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Petrus sanctissimus episcopus Monembasiæ similiter.

Γαβριὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Εγνύης ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Gabriel sanctissimus episcopus Egenæ similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πόρθμου ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Porthmi similiter.

Βαρδανὴς ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Δοάρων ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Bardanius sanctissimus episcopus Doarensium similiter.

Ανδρόνικος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου Λεοντοπόλεως, ἤτοι Ζαλίχου, ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Andronicus presbyter, & ex persona Leontopoleos seu Zalichi, similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σεβαστῆς ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Sebastæ similiter.

Νικήτας διάκονος ἐκ προσώπου Αλικαρνασσοῦ ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Niceta diaconus ex persona Halicarnassi similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κορυδάλων ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Corydalensium similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρημνῶν ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Cremnensium similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Αδριανῆς ὡξεφώνησεν ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Hadrianæ similiter.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· δίκαιόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ ἐκφωνήσωσιν.

Sancta Synodus dixit: Iustum est, vt & reuerendissimi monachi pronuntient.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· εἰ ἔστι τάξις αὕτη, ἵνα καὶ οἱ μοναχοὶ ἐκφωνήσωμεν, ὡς κελεύετε.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Si ordo est talis, vt & nos monachi pronuntiemus; vt iubetis.

Ταρασίος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἡ τάξις ἐστὶν ἑκάστῳ τῶν

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ordo est vnicuique,

qui reperitur in Synodo, vt pronuntiet confessionem suam.

Sabbas reuerendissimus monachus & hegumenus Studii dixit: Secundum antiquam & priscorum temporum illibatam fidem, quæ nobis tam a sanctis apostolis & prophetis, quam a doctoribus in catholica ecclesia est tradita, & secundum destinatam syllabam a ter beato & apostolico papa Hadriano ad pios imperatores nostros & Tarasium vniuersalem patriarcham, quæ illustrauerunt & fulgurauerunt mentes nostras, secundum fidem audientes: * confiteor & credo.

* *G. addit,* & adoro sacras imagines. Eos autem qui non ita sentiunt, anathematizo.

Gregorius reuerendissimus monachus & hegumenus sancti Sergii dixit: Secundum antiquam & priscorum temporum legislationem, quæ tradita est in sancta Dei magna ecclesia ex sanctis ac laudabilibus apostolis, & conseruata est a sanctis & sacratissimis patribus & magistris nostris, id est, sanctis sex vniuersalibus Synodis; atque orthodoxis literis quæ missæ sunt ab Hadriano senioris Romæ sanctissimo & apostolico papa ad pios & Christi amicos imperatores nostros, & Tarasium sanctissimum & vniuersalem patriarcham, quæ illustrauerunt & illuminauerunt sensus nostros, cum desiderio cordis mei suscipiens, ita confiteor & ita prædico, credens per hanc veram confessionem vna cum

Anno Christi 787.

εὐεισομβύων εἰς συνόδον, ἐκφωνεῖν τῷ ἑαυτῷ ὁμολογίαν.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ Στουδίων εἶπε· κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἔκπαλαι τοῦ χρόνων παραδοθεῖσαν ἡμῖν ἀμώμητον πίστιν ἔκ τε τῶν ἁγίων ἀποστόλων, προφητῶν καὶ διδασκάλων ἐν τῇ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ, κρατούσῃ, καὶ τὴν παλαιῶσαν συλλαβὴν παρὰ τοῦ τρισμακαρίου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα Ἀδριανοῦ πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς, καὶ Ταράσιον τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, ὡς καταυγάσασαν καὶ φωτίσασαν τὰς διανοίας ἡμῶν, μετὰ πίστεως ἀκηκόαμεν. καὶ οὕτως ὁμολογῶ καὶ πιστεύω, καὶ προσκυνῶ τὰς ἁγίας εἰκόνας· τοὺς δὲ μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Γρηγόριος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Σεργίου εἶπε· κατὰ τὴν ἀρχαίαν καὶ ἔκπαλαι τῶν χρόνων τεθεσπισμένην, τὴν παραδοθεῖσαν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐκ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, καὶ φυλαχθεῖσαν ἕως τοῦ νῦν ἁγίων καὶ πανσέπτων ἡμῶν πατέρων καὶ διδασκάλων, ἤτοι τῶν ἁγίων ἓξ οἰκουμενικῶν συνόδων, κρατούσης· καὶ τὰ ὀρθόδοξα γράμματα τὰ σταλέντα παρὰ Ἀδριανοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς καὶ φιλοχρίστους ἡμῶν βασιλεῖς, καὶ Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην, τὰ καταυγάσαντα καὶ φωτίσαντα τὰς διανοίας ἡμῶν, μετὰ πόθου καρδίας μου δεξάμενος, οὕτως ὁμολογῶ καὶ οὕτως κηρύσσω· καὶ πιστεύω ὅτι διὰ ταύτης μου τῆς ἀληθινῆς ὁμολογίας συγχώρησιν

ANNO CHRISTI 787.

λήψομαι τῶν ἡμαρτημένων μοι μετὰ τῆς καλῆς πρᾶξεως.

bona actione indulgentiam accipere peccatorum quæ gessi.

Ἰωάννης ὁ βλαβέστατος ἡγούμενος τῶν Παγουρείου ὡσαύτως.

Ioannes hegumenus Pagurii similiter.

Εὐστάθιος ὁ βλαβέστατος ἡγούμενος τῶν Μαξιμίνου ὡσαύτως.

Euſtathius hegumenus Maximini ſimiliter.

Συμεὼν ὁ βλαβέστατος ἡγούμενος τῆς Χώρας ὡσαύτως.

Symeon hegumenus Choræ ſimiliter.

Γεώργιος ὁ βλαβέστατος ἡγούμενος τῆς Πηγῆς ὡσαύτως.

* Gregorius hegumenus Pegæ ſimiliter. * Georgius

Συμεὼν ἡγουμένου τῶν Ἀβραμιτῶν ὡσαύτως.

Symeon hegumenus Abramitenſium ſimiliter.

Ἰωσὴφ ἡγούμενος τοῦ Ἡρακλείου ὡσαύτως.

Ioſeph hegumenus Heraclii ſimiliter.

Πλάτων ἡγούμενος Σακουδεῶνος ὡσαύτως.

Plato hegumenus Sacudeonis ſimiliter.

Γρηγόριος ἡγουμένου τῶν Ὑακίνθου ὡσαύτως.

Gregorius hegumenus Hyacinthi ſimiliter.

Καὶ καθεξῆς πάντες οἱ μοναχοὶ ὡσαύτως.

Et ceteri omnes monachi pronuntiauerunt ſimiliter.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν. βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοσεβοῦς μητρὸς, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν βασιλείας, τοῦ πεντάρχου καλανδῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης.

Συνελθούσης τῆς ἁγίας οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς διάταγμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας· τουτέστι Πέτρου τοῦ βλαβεστάτου πρεσβυτέρου τε καὶ ῥήμονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, καὶ Πέτρου τοῦ βλαβεστάτου

ACTIO TERTIA.

IN nomine Domini & dominatoris Ieſu Chriſti veri Dei noſtri. Imperio piiſſimorum & amicorum Chriſti dominorum noſtrorum Conſtantini & Irenæ a Deo redimitæ matris eius, anno octauo conſulatus eorum, * III. Kalendas Octobris, indictione XI. * Gr. IV.

Conueniente ſancta & vniuerſali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam ſanctionem eorumdem diuinitus corroboratorum imperatorum congregata eſt in Nicenſium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ: id eſt, Petro reuerendiſſimo archipreſbytero ſanctæ Romanæ eccleſiæ ſancti apoſtoli Petri, & Petro reuerendiſſimo

presbytero monacho & hegumeno venerabilis monasterii sancti Sabbæ siti Romæ, tenentibus vicem apostolicæ sedis almi & sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Hadriani; & Tarasio almo & sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouæ Romæ, & Ioanne ac Thoma reuerendissimis presbyteris monachis, & vicariis apostolicarum sedium orientalis diœceseos.

Residentibus quoque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimæ ac magnæ Dei ecclesiæ, quæ cognominatur Sophia; præsentibus & audientibus gloriosissimis & magnificentissimis iudicibus, id est, Petrona laudabilissimo exconsule patricio & comite Deo conseruati imperatorii obsequii, & Ioanne imperiali ostiario & logotheta militaris logotheſii, & tota sancta Synodo secundum ordinem qui præscriptus est in prima actione; præsentibus etiam Deo amabilibus archimandritis & hegumenis, atque omni monachica plenitudine; propositis sanctis & intemeratis euangeliis:

Dixit Demetrius Deo amabilis diaconus & sceuophylax sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ:

Quoniam quidem præcedenti die visum est sanctæ & vniuersali Synodo sequenti paterna & ecclesiastica iura, suscipiendos eos qui ex hæresi conuertuntur; nec non & eos orthodoxos qui ab hæreticis ordinati sunt, assumendos: præ foribus adsunt hi qui libellos suos

πρεσβυτέρου μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ρώμην διαλύσεως μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ὑποσολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ· καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ὑποσολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως. Anno Christi 787.

Καθεζόντων τε ἐπὶ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας· συμπαρόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ παυσιφήμου ὑπατικίου πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὁσιαρίου καὶ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου, καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει· παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων, καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος· παρακειμένων τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων·

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας εἶπεν·

Ἐπειδήπερ τῇ παρελθούσῃ ἐδόξε τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ἀκολουθησάσῃ τοῖς πατρικοῖς καὶ ἐκκλησιαστικοῖς θεσμοῖς, δέχεσθαι τοὺς ἐξ αἱρέσεων ἐπιστρέφοντας, ἔτι μὴν καὶ τοὺς ὑπὸ αἱρετικῶν χειροτονηθέντας ὀρθοδόξους ὄντας παρεισπορεύεσθαι· παρεῖσι παρὰ τῶν πυλῶν τοῦ λιβέλλους αὐτῶν ἤδη

ANNO CHRISTI 787. ὀρθοδόξως ἀνεγνωκότες ἐπίσκοποι, ⁊ ἀξιοῦσιν εἰσιέναι, καὶ κριθῆναι κ͞τ͞ὰ τὸ ὑμῖν παρεστάλμενον.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· παραγενέσθωσαν.

Ταρσίσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁ νεωστὶ παραγενόμενος θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀποδότω τὸν λόγον αὐτοῦ διὰ λιβέλλου.

Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας ἔφη· στερεώσαι ὁ θεὸς τὸ βασιλεύειν τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν· εὐφραίναι αὐτῶν ὁ θεὸς εἰς τὸν ἅγιον θρόνον αὐτῶν. τὸν πανάγιον ἡμῶν δεσπότην ὁ θεὸς συναρχιερατεύσαι· καὶ τὴν ἁγίαν συνοδον ὁ θεὸς συνέξοι. εὔχεσθε ὑπὲρ τῆς πτωχείας μου. καὶ προσενέγκας τὸν ἑαυτοῦ λίβελλον ἀνέγνω, περιέχοντα τὰ ἴσα τοῖς προγεγραμμένοις λιβέλλοις ἐν τῇ πρώτῃ πράξει.

Καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι τὸν λίβελλον, Ταρσίσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· ταῦτα ἁπλότητι καρδίας ὁμολογεῖς;

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· ἐν ὀνόματι τοῦ θεοῦ, ⁊ διὰ τῆς ἁγίας σου εὐχῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων, ἐν καθαρᾷ συνειδήσει καὶ πίστει ἁπλότητι ὁμολογῶ, ⁊ αἰτῶ τὴν μακαριότητά ὑμῶν, ⁊ πᾶσαν τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ ἱερὰν συνοδον εὔχεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Ταρσίσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τί πρὸς ταῦτα ἀποφαινόμεθα;

Οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας εἶπον· ὃ ἐν τοῖς ἄλλοις γέγονε, γενέσθω καὶ ἐπὶ τούτοις.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· γενέσθω οὕτως.

iam orthodoxe legerunt episcopi, & postulant ingredi, & iudicari secundum quod vobis placuerit.

Sancta Synodus dixit: Veniant.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Is qui nuper venit Deo amabilissimus episcopus Neocæsariæ reddat rationem suam per libellum.

Gregorius Deo amabilis episcopus Neocæsariæ dixit: Confirmet Deus imperium bonorum dominorum nostrorum; lætificet eos Deus in sancto solio ipsorum. Sanctissimum dominum nostrum Deus largiori æuo fungi faciat pontificio, & sanctam Synodum Deus stabiliat. Orate pro egestate mea. Et proferens libellum suum legit, continentem exemplaria libellorum qui præscripti sunt in actione prima.

Et postquam lectus est libellus, Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Hæc cum simplicitate cordis confiteris?

Gregorius Deo amabilis episcopus Neocæsariæ dixit: In nomine Dei, & per sanctam orationem tuam & sanctorum patrum, in munda conscientia & omni simplicitate confiteor, & quæso beatitudinem vestram & totam Synodum orare pro me.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Aliquid ad hæc promulgemus. *

Sancta Synodus dixit: Fiat.

* *Gr. addit,* Sanctissimi episcopi Siciliæ dixerunt: Quod in aliis factum est, fiat quoque in istis.

ANNO CHRISTI 787.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Sed sermo quidam rumoris obstrepit, quod in tempore persecutionis quidam episcoporum intolerabiles persecutiones piis viris intulerint : quibus verbis iniectis non vsquequaque sine approbatione credimus. Nouit tota sancta Synodus hæc, quia Canon sanctorum apostolorum episcopum, vel presbyterum, vel diaconum percutientem fideles delinquentes, aut infideles inique agentes, & per huiuscemodi timeri volentem, deponi præcipit.

Sancta Synodus dixit : Ita denuntiant.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Et si hoc ita est, quid vobis videtur ?

Theodorus sanctissimus episcopus Catanæ dixit : Secundum sacras catholicæ ecclesiæ regulas ita definit sancta Synodus hæc.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Si intulit episcopus quascumque plagas & tormenta viris timentibus Dominum, qui tunc persecutionem patiebantur, non est dignus episcopatu.

Sancta Synodus dixit : Non est dignus.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Quoniam & sicut persecutor cædes inflixit.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanæ, & qui cum eo Deo amabiles episcopi Siciliæ, & Epiphanius diaconus & locum tenens Thomæ episcopi Sardiniæ, dixerunt : Quarta Synodus mox vt præsedit, in primordiis exclamauit : Dioscorum foras mitte, homicidam foras mitte ; eo quod * manus iniecerit super viros insontes.

Ταρσίου ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλὰ λόγος τις ὠθεῖ θρυλλεῖται, ὅτι ἐν τῷ καιρῷ τῶν διωγμοῦ τινες τῶν ἐπισκόπων ἀφόρητον διωγμὸν ἐπήγαγον δυσεβέσιν ἀνδράσιν· οἷς λόγοις ἐπιφερομένοις οὐ σφόδρα πιστεύομεν χωρὶς ἀποδείξεως. γνωρίζει δὲ πᾶσα ἡ ἁγία συνόδος αὕτη, ὅτι ὁ κανὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον τύπτοντα πιστοὺς ἁμαρτάνοντας, ἢ ἀπίστους ἀδικήσαντας, & διὰ τῶν τοιούτων φοβεῖν ἐθέλοντα, καθαιρεῖσθαι προστάσσει.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· οὕτως διαγορεύουσι.

Ταρσίος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· & εἰ τοῦτο οὕτως ἔστι, τί δοκεῖ ὑμῖν;

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπε· κῦ σὺν ἱεροῖς κανόνας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, οὕτως ὁρίζει ἡ ἁγία συνόδος αὕτη.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης Ταρσίος εἶπεν· εἰ ἐπήνεγκεν ἐπίσκοπος οἱασδήποτε πληγὰς καὶ βασανους ἀνδράσι φοβουμένοις Θν κύριον, τοῖς τότε διωκομένοις, οὐκ ἔστιν ἄξιος ἐπισκοπῆς.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· οὐκ ἔστιν ἄξιος.

Ταρσίος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐπεὶ καὶ ὡς διώκτης ἀκισμοὺς ἐπήγαγεν.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης, καὶ Φ μετ' αὐτῦ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Σικελίας εἶπον· ἡ τετάρτη συνόδος εὐθέως προκαθεδεῖσα ἐν πρώτοις ἐβόησε· Θν Διόσκορον Μ ἔξω βάλλε, Θν φονέα ἔξω βάλλε· διότι εἰς τὸν ληστικὸν συνόδον χεῖρας ἐπέβαλεν ἐπὶ ἀθῴους ἄνδρας.

* *Gr. addit,* in Synodo latrocinali manus

Ioannes

ANNO CHRISTI 787.

Ιωαννης ὁ ὑλαβέστατος πρεσβύτερος ⁊ Ⓣ τόπον ἐπέχων τῆς ϖατριαρχικῆς διοικήσεως εἶπεν· ὁ πνεύματος ἁγίου ἐμπνευσθεῖσα ἡ ἁγία συνοδος Ⓣ ὁρισμὸν τοῦτον ἐξέθετο.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· καθὼς καὶ ϖροείπομεν, λόγοις ϖεριφερομένοις οὐ πιστεύομεν.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· ἐν καιρῷ ἰδίῳ εἴτις ϖερὶ τούτου ἔχει ἔγκλησιν, ἐγκαλείτω ϖρὸς τὴν ἁγίαν συνόδῳ ταύτην, ἢ καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιωσύνῃ· καὶ ἀποδεικνυμένης τῆς ἀληθείας, ὡς ὡρίσθη ϖαρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ταύτης, ἐπεξέλευσις γινέσθω.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· οὐ μὴ αὐθεντος κατηγορήσῃ μου, ὅτι ἔτυχα ἢ ἔδειρά τινα.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· ἐν τούτοις καὶ ἡμεῖς χαίρομεν.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπεν· οὐδὲ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ⁊ βασιλίδι πόλει, οὐδὲ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ ἐμῇ αὐθεντος ἐξ ἐμοῦ ἄμυναν ἔπαθεν.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· εἰ τοῦτό ἐστι, δεχέσθω εἰς Ⓣ τόπον αὐτοῦ.

Σάββας ὁ ὑλαβέστατος μοναχὸς ⁊ ἡγούμενος τῶν Στουδίων εἶπεν· ἔξαρχον τῆς αἱρέσεως αὐτὸν ὡμολόγησαν Ⓣ δεχειρεῖς εἶναι, ⁊ ὡς κελεύετε. ἐπειδὴ ὁ ἅγιος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος ϖρὸς Ρουφινιανὸν λέγει· ὅτι Ⓣ ἐξάρχοντες τῆς αἱρέσεως δεκείσθωσαν εἰς μετάνοιαν δεχθῆναι μόνον.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀλλ' εἶπεν, ὅτι οὐκ ἔδειρεν, οὐδὲ ἐδίωξεν.

Ioannes reuerendissimus presbyter & locum tenens orientalis diœceseos dixit: Ex Spiritu sancto inspirata sancta Synodus * sponsionem hanc exposuit. * constitutionem

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sicut & prædiximus, verbis quæ circumferuntur, non credimus.

Sancta Synodus dixit: In tempore suo quisquis hanc habet querimoniam, queratur apud hanc sanctam Synodum, vel apud sanctitatem vestram: & ostensa veritate, sicut definitum est a sancta Synodo hac, proueniet.

Gregorius sanctissimus episcopus Neocæsariæ dixit: Non me homo accusabit, quia percussi * vel occidi. * Gr. cecidi.

Sancta Synodus dixit: In his & nos gaudemus.

Gregorius sanctissimus episcopus Neocæsariæ dixit: Neque in diuinitus custodienda vrbe, neque in regione mea homo ex me vltionem passus est.

Sancta Synodus dixit: Si istud est, suscipiatur in loco suo.

Sabbas reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Studii dixit: Principem hæreseos confessi sunt pontifices eum esse: & vt iubetis. nam pater noster Athanasius ad Rufinianum dixit, quia eis qui principes fuerunt hæreseos sufficit, si tantum ad pœnitentiam admittantur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed dixit, quia non cecidit, neque persecutus est.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit:

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν·

Anno Christi 787.

Iuuenalis, & qui circa ipsum e-
* principes rant, * auctores latrocinalis Synodi extiterunt: sed in quarta Synodo recepti sunt.

Ioannes magnificentissimus logotheta dixit: Sufficit Synodo vestræ diuinitus congregatæ, quia Gregorius Neocæsariæ, & qui auctor extitit prætereuntis impiæ Synodi, conseruatus est vsque in hodiernum diem ad suam hæresim & doctrinam damnandam.

Ioannes reuerendissimus presbyter & locum tenens orientalis diœceseos dixit: Gratias agimus Deo, quia remanserunt viri e male collecta Synodo, arguentes & quæ ab ipsis male sunt gesta, & subuertentes, atque confusionem propriam publicantes.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Scimus omnes Iuuenalem patriarcham fuisse Hierosolymitanum; & secundum dignitatem suam vtique & prin-
* Gr. hic ceps Synodi fuit: & * sic post præuaricationem suam pœnitentia gesta receptus est.

Epiphanius reuerendissimus diaconus ecclesiæ Catanæ, & locum retinens Thomæ episcopi Sardiniæ, dixit: Sed neminem persecutus est Iuuenalis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Et iste respondit, quia neminem persecutus sum.

Nam & Eustathius Sebastenus princeps erat hæreseos Macedonianorum: sed cum libello sanctus Basilius pater noster suscepit illum.

Reuerendissimi monachi dixerunt: Verum est. sed quia ta-

Ιουβενάλιος ὁ τοῦ περὶ αὐτὸν, ἔξαρχοι τῆς λῃστρικῆς συνόδου ἦσαν, ἀλλ' ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ ἐδέχθησαν.

Ἰωάννης ὁ μεγαλοπρεπέστατος λογοθέτης εἶπεν· Ἀρκεῖ τῇ συνόδῳ ὑμῶν τῇ θεόθεν συναθροισθείσῃ, ὅτι Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας, καὶ ἔξαρχος τῆς παρελθούσης ἀσεβοῦς συνόδου, ἐφυλάχθη μέχρι τῆς σήμερον, τὴν τοῦ ἰδίου αἵρεσιν καὶ διδασκαλίαν κατακρίναι.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τόπον ἐπέχων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως εἶπε· χάριν ὁμολογοῦμεν τῷ θεῷ, ὅτι ὑπελείφθησαν ἄνδρες ἐκ τῆς κακοσυλλέκτου συνόδου, ἐλέγχοντες καὶ καταιρέφοντες τὰ παρ' αὐτῶν κακῶς πεπραγθέντα, καὶ τοῦ ἰδίου αἰρωῒου σπλιτεύοντες.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἴσμεν πάντες Ἰουβενάλιον πατριάρχου γεγονότα Ἱεροσολύμων· καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῷ πάντως ἔξαρχος τῆς συνόδου ἐγένετο· καὶ οὗτος μετὰ τοῦ παρανομίαν αὐτῷ μετανοήσας ἐδέχθη.

Ἐπιφάνιος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης, καὶ τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδινίας, εἶπεν· ἀλλ' οὐδένα ἐδίωξεν Ἰουβενάλιος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· καὶ οὗτος ἀπεκρίθη, ὅτι οὐδένα ἐδίωξεν.

Εὐστάθιος οὖν ὁ Σεβαστείας ἔξαρχος ἦν τῆς αἱρέσεως τῶν Μακεδονιανῶν· ἀλλὰ μετὰ λιβέλλου ὁ ἅγιος Βασίλειος ὁ πατὴρ ἡμῶν προσεδέξατο αὐτόν.

Οἱ εὐλαβέστατοι μοναχοὶ εἶπον· Ἀληθές· ἀλλὰ διότι σιωπῶν ἔμεινεν

ANNO CHRISTI 787. Ιουβενάλιος, τούτου ἕνεκεν ἀπεκρίθημεν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐπαινοῦμεν ὑμᾶς ὡς ζηλωτὰς τῶν κανονικῶν καὶ εὐαγγελικῶν διατάξεων.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τῆς Στουδίων εἶπε· φυλάξαι ὁ θεὸς τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς, τοὺς καταξιώσαντας γενέσθαι καὶ συναθροισθῆναι ταύτην τὴν ἁγίαν συνοδον πρὸς ἕνωσιν τῆς ἐκκλησίας καὶ ὁμόνοιαν.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· εὐχαριστία τῷ θεῷ καὶ αἶνος.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· προλαβοῦσα ἡ ἁγία συνοδος αὐτὴ ἀπεφήνατο, ὅτι τοὺς προσερχομένους ἐκ τῆς αἱρέσεως, ἀκολουθοῦσα τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν, προσδέχεσθαι χρὴ, ἐὰν ἑτέρα αἰτία ἐκ βάλλῃ τοιούτους ἐκ τῆς ἱερατικῆς τάξεως. τὸ αὐτὸ οὖν καὶ πάλιν λέγομεν.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· πάντες τὸ αὐτὸ λέγομεν.

Ιωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς, καὶ τοπὸν ἐπέχων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, εἶπε· τὰ καλὰ διαφόρως λεγόμενα, ὅσια καὶ ὠφέλιμα.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Ἁδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, καὶ Ιωάννης καὶ Θωμᾶς οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, εἶπον· ὑποδεξάσθωσαν τοὺς θρόνους αὐτῶν.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· τὸ αὐτὸ λέγομεν, καὶ συμψηφίζομεν πάντες.

Καὶ ἀνῆλθον εἰς τὰς ἁρμοζούσας αὐτοῖς καθέδρας οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι

cens manſit Iuuenalis, ideo reſpondimus. *

* *Gr. addit,* Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Laudamus vos, tamquam æmulatores canonicarum & euangelicarum conſtitutionum.

Sabbas reuerendiſſimus monachus & hegumenus monaſterii Studii dixit: Conſeruet Deus dominos noſtros bonos, quibus dignantibus hoc factum eſt & congregatum Concilium ad eccleſiæ vnionem atque concordiam.

Sancta Synodus dixit: Gratiarum actio Deo & laus.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Iam antea hæc ſancta Synodus promulgauit, ſecuta ſanctos patres noſtros, quod ſuſcipi oporteat *, niſi alia cauſa huiuſmodi a ſacerdotali eiiciat ordine. idipſum ergo & iterum dicimus.

* *Gr. addit,* venientes ab hæreſi,

Sancta Synodus dixit: Omnes idipſum dicimus.

Ioannes reuerendiſſimus preſbyter & monachus, locum tenens orientalium patriarcharum, dixit: Bona quæ diuerſo modo dicuntur, ſancta ſunt & vtilia.

Petrus Deo amabilis preſbyter, & locum tenens Hadriani beatiſſimi papæ ſenioris Romæ, & Ioannes ac Thomas Deo amabiles preſbyteri, & vicarii orientis, dixerunt: Recipiant ſedes ſuas.

Sancta Synodus dixit: Hoc ipſum dicimus, & conſentimus omnes.

Et aſcenderunt in competentes ſibi cathedras reuerendiſſi-

mi episcopi, Nicææ videlicet, Neocæsariæ, Rhodi, Iconii, Hierapoleos, Pisinuntensium, & Carpathi.

Sancta Synodus dixit: Deus bene adduxit orthodoxos.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Quia in priori sessione sanctæ huius & venerabilis Synodi piissimam sacram Deo coronatorum nostrorum imperatorum meruimus per regium a secretis susciperе; in qua continebatur, quod literæ a senioris Romæ præsule missæ fuerunt ad tranquillissimum imperium ipsorum, & duo quaterniones ad sanctissimum patriarcham ab orientalibus summis sacerdotibus: & literas quidem Romani papæ audiuimus, & quæ in illis continebantur, agnouimus. Postulamus itaque a claritate vestra, amplissimi patricii, vt quæ ab oriente missa sunt, legantur coram sancta ista & vniuersali Synodo, quo comperiamus, si eadem sentiant, & eadem prædicent tam senioris Romæ papa, quam sanctissimus patriarcha Tarasius, qui & præsidet regiæ vrbi, quam orientis episcopi.

Magnificentissimi principes & sancta Synodus dixerunt: Fiat secundum postulationem vestram.

Ioannes & Thomas Deo amabiles presbyteri, & locum retinentes orientalium patriarcharum, dixerunt: Si placet huic sanctæ & vniuersali Synodo, poscimus vt literæ sanctissimi patriarchæ Tarasii, quæ missæ sunt ad sanctissimos & summos

ποι, ὅ, τε Νικαίας, ⁊ ὁ Νεοκαισαρείας, ὁ τῆ Ρόδου, ⁊ ὁ τῆ Ικονίε, ὁ Ιεραπόλεως, ⁊ ὁ Γισινουῶντος, καὶ ὁ Καρπάθου. Anno Christi 787.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· ὁ θεὸς καλῶς ἤγαγε τοὺς ὀρθοδόξους.

Κωνσαντῖν⊙ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσαντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἐπειδὴ ἐν τῇ προτέρᾳ καθέδρᾳ τῆς ἁγίας ταύτης καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου πανευσεβῆ σάκραν τῷ θεοσέπτων ἡμῶν βασιλέων κατηξιώθημεν διὰ βασιλικοῦ ἀσηκρῆτις δέξασθαι· ἐνεφέρετο δὲ ἐν τῇ αὐτῇ σάκρᾳ, ὡς γράμματα ὑπὸ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης πρὸς τὸ αὐτῶν γαληνότατον κράτος, ⁊ δύο τετράδια πρὸς Ⓜ ἁγιώτατον πατριάρχου ὑπὸ τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων· ⁊ τῶν μὲν γραμμάτων τοῦ πάπα Ρώμης ἠκούσαμεν, ⁊ τὰ ἐν αὐτοῖς ἐμφερόμενα ἐγνωμεν. ἀξιοῦμεν οὖν τὴν ὑμετέραν εὐκλειαν, ὑπερφυέστατοι πατρίκιοι, ὅπως τὰ ἐκ τῆς ἀνατολῆς πεμφθέντα ἀναγνωσθῶσι τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ἵνα γνῶμεν, εἰ τὰ αὐτὰ φρονοῦσι, καὶ τὰ αὐτὰ δοξάζουσιν ὅ, τε τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης πάπας, καὶ ὁ ἁγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ταράσιος⊙, ὁ καὶ προκαθήμενος⊙ τῆς βασιλίδος πόλεως, τοῖς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόποις.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες * εἶπον· γνώσεσθε κτ. τὴν αἴτησιν ὑμῶν. *L. ἁγία συνοδος

Ιωάννης καὶ Θωμᾶς Ⓣ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, ⁊ Ⓦ τόπον ἐπέχοντες τῶν ἀνατολικῶν πατριαρχῶν, εἶπον· εἰ δοκεῖ ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ ⁊ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, τὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ταρασίου, τὰ σταλέντα πρὸς τοὺς ἁγιωτάτους ἀρχιερεῖς τῆς ἑῴας,

ANNO CHRISTI 787. ἀξιοδμῶ πρεσβύτερον ἀναγνωσθῆναι, καὶ εἶθ' οὕτως τὰ αὐτήρεφα αὐτῶν.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτωσαν.

Καὶ ἀνέγνω Στέφανος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τῆς ἁγιωτάτης πατριαρχικῆς σεκρέτου.

Ἴσον γράμμασιν ἀποσταλεῖσι πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς Ἀντιοχείας, καὶ Ἀλεξανδρείας, καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, παρὰ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

ΠΟΛΛΑΙΣ καὶ μεγάλαις προνοίαις κύριος ὁ θεὸς τοὺς τῶν ἀνθρώπων βίους διωθύνων τε καὶ διεξάγων, καὶ τὴν ἐκάστου ζωῆς κατάστασιν κηδεμονικῶς ὁδηγῶν· χωρὶς γὰρ αὐτοῦ ἐγένετο ἂν οὐδέν, ὅπου καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἠριθμημέναι εἰσὶν αὐτῷ· κἀμὲ ἐν τῷ τῶν λαϊκῶν πάλαι ἕως τοῦ νῦν ἠριθμημένον, καὶ ταῖς βασιλικαῖς ὑπηρεσίαις ἐντεταγμένον, οὐκ οἶδα οἷς κρίμασιν· αὐτὸς γινώσκει· εἰς θρόνον ἀρχιερατικὸν ἀνεβίβασε, προθύμῳ βιαίᾳ παρὰ τῶν τῆς ἀληθείας προμάχων εὐσεβεστάτων καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων ἡμῶν, καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τε καὶ κληρικῶν, εἰς ἐμὲ γενομένης. διὸ ἀναγκαστικῶς ὑποκύψας ὑπένθυσα, καὶ τὸν τῆς ὑπακοῆς καρπὸν δρέψασθαι τούτοις ἀπέδωκα. καὶ παρακαλῶ τοὺς πανιέρους ὑμᾶς, ὡς μὴ πατέρας μικροψύχως τὰ βακτηρίᾳ δυνάμεως, ταῖς πατρικαῖς ὑμῶν διδασκαλίαις ὑποστηρίξαι· ὡς δὲ ἀδελφοὶ ταῖς καθαραῖς ὑμῶν εὐχαῖς βοηθεῖν ἡμῖν, τῇ τοῦ θεοῦ πανοπλίᾳ πρὸς τὰς μεθοδείας

sacerdotes orientis, prius legantur; & ita reſcriptæ earum.

Sancta Synodus dixit: Legantur.

Et legit Stephanus diaconus Deo amabilis & notarius venerabilis patriarchici ſecreti.

Exemplar literarum quæ miſſæ ſunt ad ſummos ſacerdotes & ſacerdotes Antiochiæ, Alexandriæ, & ſanctæ ciuitatis, a Taraſio ſanctiſſimo & beatiſſimo patriarcha Conſtantinopoleos.

MVLTA & magna prouidentia Dominus Deus hominum vitas regens & protrahens, atque prouentum vitæ vniuſcuiuſque conſulte deducens (ſine ipſo namque factum eſt nihil, quia & capilli capitis noſtri numerati ſunt ei) & me in laicorum ordine vſque nunc connumeratum, & imperialibus miniſteriis deputatum, neſcio quibus iudiciis (ipſe ſcit) in cathedram pontificalem euexit, hortatu valido a veritatis propugnatoribus, piiſſimis videlicet ac orthodoxis imperatoribus noſtris, atque ſanctiſſimis epiſcopis, ſeu clericis, in me violenter effecto: cui ſuccumbens annui, & obedientiæ fructum his carpendum commiſi. Et rogo vos ſacratiſſimos, vt tamquam patres me puſillanimem baculo potentiæ, id eſt, paternis veſtris magiſteriis fulciatis, & veluti fratres puris orationibus veſtris nos cum armatura Dei contra verſutias anti-

qui hostis adiuuetis, atque fluctibus inuicem surgentibus vacillantem gubernetis, quatenus pertingam ad portum voluntatis Christi Dei nostri. Est enim prorsus apud nos quoddam prælium sine ferro, dum sermones iaciant & iaciantur. Sed triumphale habemus trophæum, veritatem quæ non vincitur. Deinde quoque & procellis vehementibus inspirantibus, in auxilium vobis assumptis, harum pauxillum quid sufferentes æstum, Christum has increpantem inueniemus, & vitam tranquille per omnia transigemus. Et his quidem sufficienter in præfatione nostra præmissis, in ceteris euidenter horum cognitio denuntiabitur. Nunc autem ad aliam intentionem dicendi progredior. Quia enim prisca quædam, & vt verius fateamur, apostolica traditio in omnibus ecclesiis inoleuit, vt hi qui ad pontificium prouehuntur, præcedentibus se in eodem ordine, qualiter se habeant quæ suæ fidei sunt, exponendo commendent: Visum est & mihi hoc sectanti, me vobis inclinare, & liquido confessionem pronuntiare, quemadmodum a tubis sancti Spiritus (quarum sonus in omnem terram exiuit, & in fines terræ verba) & ab earum alumnis atque assecli, sacratissimis videlicet patribus nostris educatus, ex ipsis mollibus vngulis didici.

Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, & in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei & Deum nostrum, natum ex Patre sine tempore coæternum: & in Spiri-

τὸ ἀπρεμμύου, καὶ κύμασιν ἀλλεπαλλήλοις ἐνθαλασσεύοντά με διακυβερνηθῆναι, ὅπως καθορμίσωμι ἐπὶ λιμένα θελήματος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ἔστι γὰρ ὄντως ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πόλεμος ὡς ἀσώματος, λόγοι βάλλοντές τε καὶ βαλλόμενοι. ἀλλὰ ζόφῳ νικητηρίῳ ἐλπίδι τῷ μὴ νικωμένῳ ἀληθείᾳ. εἶτά τε καὶ καταγίδων σφοδρῶν εἰσπνευσῶν σωτηρίας ὑμᾶς λαβόμενοι, τῷ τούτων μικρὸν ὑπενέγκαντες ζάλῃ, εὑρήσομεν αὐτῆς Χριστὸν ἐπιπλήττοντα, καὶ γαληνίως βίον ἡμῖν ὑπεξάγοντα. καὶ τούτων μὲν ἀρκούντως ἐν προοιμίοις ἡμῖν εἰρημένων, ἐν τοῖς ἑξῆς σαφῶς ἡ ἀκριβὴς περὶ αὐτῶν γνῶσις διαγελασθήσεται. νῦν δὲ ἐφ' ἕτερον σκοπὸν λέξεων ἔρχομαι. ἐπειδὴ γάρ ἐστι παράδοσις, τὰληθὲς δὲ φράσαι, ἀποστολικὴ παράδοσις ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις δέδηκε, τοὺς προϊσταμένους ἱεραρχίαν ἀγομένους τοῖς πρὸ αὐτῶν τὰς ἱεραρχίας ἐγχειρίζουσιν, ὡς ἂν ἔχοι τὰ τῆς αὐτῶν πίστεως, αὐταπόδεικτα. ἔδοξε κἀμοὶ τούτοις ἑπομένῳ ὑποκλῖναι ἐμαυτὸν ὑμῖν, καὶ ἀρίδηλος τῷ κατ' ἐμὲ ὁμολογίαν ἐξαγορεῦσαι, καθὼς ὑπὸ σαλπίζων τοῦ πνεύματος· ὧν ὁ φθόγγος εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθε, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα· καὶ παρὰ τῶν αὐτῶν σπερμάτων τε καὶ προβλημάτων θείων πατέρων ἡμῶν ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἀνατραφεὶς μεμάθηκα.

Πιστεύω εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ θεὸν ἡμῶν, γνησιότητα ἐκ τοῦ πατρὸς ἀρχόντως καὶ ἀϊδίως· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιοῦν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐκπορευόμενον, καὶ αὐτὸ θεὸν ὄν τε καὶ γνωριζόμενον· τελείαν ὁμοουσίαν, ὁμοτιμόν τε καὶ ὁμόθρονον, ἀΐδιον, ἄκτιστον, τῶν πάντων κτισμάτων δημιουργόν· μίαν ἀρχὴν, μίαν θεότητα καὶ κυριότητα, μίαν βασιλείαν & δυνάμιν καὶ ἐξουσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἀδιαιρέτως διαιρουμένην, & ἰδιωμένην διαιρετῶς· μὴ ἐξ ἀτελῶν τριῶν ἕν τι τέλειον, ἀλλ' ἐκ τριῶν τελείων ἓν ὑπερτελὲς καὶ προτέλειον, ὡς ὁ μέγας ἔφη Διονύσιος. ὥστε καθὸ μὲν τὴν ἰδιότητα τῶν προσώπων τρία τὰ προσκυνούμενα, καθ' ὃ δὲ τὸ κοινὸν τῆς φύσεως εἷς θεὸς πάντων ποιητὴς ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων, πάντων προνοητής. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν κατὰ σάρκα γέννησιν τοῦ ἑνὸς τῆς ἁγίας τριάδος τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ & θεοῦ, ἐκ τῆς ἀληθῶς ἁγίας θεοτόκου & ἀειπαρθένου Μαρίας· οὐσιωθέντος μὲν ἡμῖν ὁλικῶς χωρὶς ἁμαρτίας, μὴ ἐκστάντος δὲ οὗπερ ἦν, ὡς τῶν δύο φύσεων ἀσυγχύτων μεμενηκυιῶν μὲν καὶ τῶν ἐν αὐταῖς δύο θελημάτων τε καὶ ἐνεργειῶν· σταυρωθέντος τε ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ, καὶ ταφέντος, καὶ ἀναστάντος, εἰς οὐρανούς τε ἀνελθόντος, καὶ ἥξοντος κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. ἐπὶ τούτοις δὲ προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν, καὶ ἑκάστου τῶν πραχθέντων ἀγωνίζω ἀνταπόδοσιν ἀγαθῶν τε καὶ τῶν ἐναντίων. ἐξαιτοῦμαι δὲ καὶ τὰς πρεσβείας τῆς τε παναγίας ἀχράντου καὶ

tum sanctum, Dominum & viuificantem, ex Patre per Filium procedẽtem, & eumdem Deum esse & cognosci : Trinitatem vnius substantiæ, vnius honoris & sedis, sempiternam & increatam, omnium creaturarum conditricem : vnum principium, vnam deitatem & dominationem; vnum imperium, potentatum & potestatem in tribus subsistentiis, indiuidue quidem diuisam, & diuise vnitam: non ex imperfectis tribus vnum aliquid perfectum, sed ex tribus perfectis vnum superperfectum & pluspquam perfectum, vti magnus locutus est Dionysius. Itaque secundum proprietatem personarum tria quidem adoranda ; at vero secundum communem naturæ rationem vnus Deus omnium factor visibilium & inuisibilium, omnium prouisor. Confiteor autem factam propter salutem nostram in nouissimis diebus secundum carnem natiuitatem vnius sanctæ Trinitatis, Filii scilicet Dei & Domini nostri Iesu Christi, ex veraciter sancta Dei genitrice semperq; virgine Maria: consubstantialem quidem factũ nobis modis omnibus absq; peccato, non autem desinentem esse quod erat ; sed duabus naturis inconfuse manentibus, vna cum consistentibus in se duabus volũtatibus & operationibus: crucifixum pro nobis carne, & sepultũ, & resurrexisse, in cælosq; ascendisse, & venturum iudicare viuos & mortuos. Insuper spero resurrectionem mortuorum, & singulorum gestorum * reddi- Locus obscurus, & caute legendus.

* Gr. addit, æternam

tionem bonorum scilicet, & his contrariorum. Expetens etiam intercessiones sanctissimæ & intemeratæ dominæ nostræ Dei genitricis &

ANNO CHRISTI 787.

semper virginis Mariæ, sanctorumque angelorum, & sanctorum & gloriosissimorum apostolorum, prophetarum, martyrum, confessorum, & * magistrorum: salutans & venerabiles iconas eorum, & omnem hæreticam abominans contentionem, nec non & eorum ductores atque primores, Simonem videlicet, Marcionem, Manentem, Paulum quoque Samosatenum, & Sabellium Libyum, eorumque dogmata nefaria. Recipio etiam sanctas & vniuersales sex Synodos, & earum diuina dogmata pariter & doctrinas, tamquam quæ diuina inspiratione nobis tradita fuerint. Et cum prima quidem homousion & vna cum Patre sine initio Filium esse credens, anathematizo impium Arium, Aetium, Eunomium, Eudoxium, & Demophilum: post hos & eos qui iure dicuntur Dissimiles & Semiariani, atque omnem coinquinatam eorum cateruam. Cum secunda vero Deum esse Spiritum sanctum & viuificatorem confitens, abiicio Macedonium & omnes qui vnius cum illo sunt sensus, cum his autem & Deo perosum Apollinarium, * qui insensate desipuit. Cum tertia autem vnum Dominum Iesum Christum verum Deum nostrum ex Patre genitum, eumdemque in nouissimis diebus propter salutem nostram incarnatum ex sancta Dei genitrice semperque virgine Maria, prædicans, hominis cultorem Nestorium, & bigam quæ circa ipsum est, Diodorum aio ac Theodorum, nec non & eorum prodigiosam fabulam prædicantes, & in Christo personalem dualitatem formantes, procul

ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν τε ἁγίων ἀγγέλων, καὶ τῶν ἁγίων ἐνδόξων ἀποστόλων, προφητῶν, μαρτύρων, ὁμολογητῶν τε καὶ διδασκάλων· καὶ ἀσπάζομαι τὰς σεπτὰς αὐτῶν εἰκόνας. καὶ πᾶσαν αἱρετικὴν ἐρεσχελίαν βδελύσσομαι, καὶ τοὺς αὐτῶν ἡγήτορας τε καὶ προβολέας, λέγω δὴ Σίμωνα, Μαρκίωνα, Μάνεντα, Παῦλόν τε τὸν Σαμοσατέα, καὶ Σαβέλλιον τὸν Λίβυα, καὶ τὰ αὐτῶν ἀναγῆ δόγματα. ἀποδέχομαι δὲ καὶ τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἓξ συνόδους, καὶ τὰ αὐτῶν θεῖα δόγματά τε καὶ διδάγματα, ὡς θείᾳ ἐμπνεύσει ἡμῖν παραδοθέντα. καὶ τὴν μὲν προτην ὁμοούσιον καὶ συνάναρχον εἶναι κηρύττουσης τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, ἀναθεματίζω τὸν δυσσεβῆ Ἄρειον, Αἴτιον, Εὐνόμιον, Εὐδόξιον, Δημόφιλον· μεθ' οὓς καὶ τοὺς ἐνδίκως λεγομένους Ἀνομοίους τε καὶ Ἡμιαρείους, καὶ πᾶσαν τὴν μεμιασμένην ὁμηγυριν αὐτῶν. τῆς δὲ δευτέρας θεὸν εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον καὶ ζωοποιοῦν, ἀποβάλλομαι Μακεδόνιον καὶ πάντας τοὺς ὁμόφρονας αὐτῷ· σὺν τούτοις δὲ καὶ τὸν θεοσυλῆ Ἀπολινάριον, τὸν διὸπτως φρονήσαντα. τῆς δὲ τρίτης ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν ὁμολογοῦντα, αὐτόν τε ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντα ἐκ τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τὸν ἀνθρωπολάτρην Νεστόριον καὶ τὴν ἀμφ' αὐτὸν ξενωρείδα, φημὶ δὴ Διόδωρόν τε καὶ Θεόδωρον, καὶ τοὺς αὐτῶν τερατολογουμένην προσθέντας, ὡς νοήσαντας ὅτι Χριστοῦ τὴν προσωπικὴν δυάδα, πόρρω τῆς ἐμῆς

ὁμολο-

* *doctorum:*

* *Græc.* qui sine mente opinatus est.

ANNO CHRISTI 787.

ὁμολογίας ἐκδιώκω. τῆς δὲ τεταρτης ἐκ δύο φύσεων εἶναι Ⓝ ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος Χριστὸν Ⓝ θεὸν ἡμῶν σαρκὶ ἐπιδημήσαντα, ἀναθεματίζω Εὐτυχέα, Διόσκορον, καὶ πᾶσαν τὴν ἀκέφαλον ἀυτῶν πληθὺν, μετὰ Σεβήρου τοῦ ψευδαπόστολου, καὶ τοῦ ἀθεμίτου Ιουλιάνου τοῦ Αλικαρνασσέως, τὸ μυθευσαμένου ἄφθαρτον σῶμα Ⓝ κύριον ἡμῶν Ιησοῦ Χριστὸν ἀναλαβέσθαι. τῆς δὲ πέμπτης, ὡς ἡ τοῦ πνεύματος μάχαιρα τὰς ἐξ ἀνώθεν τῶν χρόνων ἐπιπλαζούσας ἀθέσμους αἱρέσεις ἐξέτεμε, καὶ τοὺς ἐφευρετὰς αὐτῶν ἐφριάμβευσεν, Ωριγένη Δίδυμόν τε καὶ Εὐάγριον, κἀγὼ ἐξωθοῦμαι ὡς αἱρετικῶν * περιπεσμάτων μυθεύματα. τῆς δὲ ἕκτης, ὥσπερ ἐκ δύο φύσεων Ⓝ Χριστὸν, ἐξ ὧν ἐστιν, οὕτως καὶ τὰς δύο φυσικὰς θελήσεις τε καὶ ἐνεργείας ἐν ἑκατέρᾳ φύσει πεπιστευκα, ἀνθεσπίνη τε καὶ θεϊκῇ. καὶ ὑποβάλλω τῷ ἀναθέματι Κύρον, Σέργιον, Ονώριον, Πύρρον, Παῦλον, καὶ πάντας σὺν ὁμοδόξοις αὐτοῖς, καὶ τὰ αὐτῶν δόγματα ὡς Σοδομίνῃ ἄμπελον καὶ Γομορρίνῃ κλημαίδα ἔχουσαν βότρυν πικρίας μεμισηκα. τῆς δὲ αὐτῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου, μετὰ πάντων τῶν ἐνθέσμως καὶ θεοδόξως ἐκφωνηθέντων δογμάτων παρ' αὐτῆς, καὶ σὺν ἐκδοθέντας κανόνας ἀποδέχομαι, ἐν οἷς ἐμφέρεται· ἐν πίσι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφῆς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, Ⓝ ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν Ⓝ θεὸν ἡμῶν. σὺν οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς,

a confessione mea repello. Præterea cum quarta ex duabus naturis & in duabus naturis vnum sanctæ Trinitatis Christum Deum nostrum carne venisse sentiens, anathematizo Eutychetem, Dioscorum, & totam ipsorum sine capite multitudinem, vna cum diuinitus fulminando Seuero, & infando Iuliano Halicarnassæo, qui fabulose Dominum nostrum incorruptum corpus suscepisse perhibuit. Denique in quinta, quæ sicut machæra spiritus in superficie quodammodo ex prioribus temporibus nauigantes iniquas rescidit hæreses, & inuentores patefecit earum, Origenem videlicet, & Didymum, & Euagrium; ita & ego has, vtpote portentosas hæreticorum fabulationes, repello. Porro per sextam sicut ex duabus naturis Christum, ex quibus & est, olim esse didiceram; ita & duas naturales voluntates & operationes eius in vtraque natura credidi, humana scilicet & diuina. Summittoque anathemati Cyrum, Sergium, Honorium, Pyrrhum, Paulum, & omnes consectatores eorum: dogma quoq; ipsorum, vt Sodomiticam vitem, & Gomorrhiticam propaginem, amaritudinis botrionem habentes, odiui. Ipsius autem sanctæ sextæ Synodi cum omnibus dogmatibus, quæ legaliter ac diuinitus ab ea promulgata sunt, etiam depromptos Canones recipio; in quibus refertur: In quibusdam venerabilium imaginum picturis agnus digito præcursoris exaratur ostensus, qui in figura

* ἀλ. περιπεσμάτων

præcessit gratiæ, verum nobis per legem demonstrans agnum, Christum videlicet Dominum nostrum. Veteres ergo figuras & vmbras,

vt pote veritatis indicia, & præcedentes characteres ecclesiæ traditos salutantes, gratiam honore præferimus & veritatem, hanc vt legis plenitudinem admittentes. Vt ergo perfectio etiam per colorum operationes in omnium vultibus depingatur, characterem agni Dei nostri Christi, qui tollit peccata mundi, secundum humanitatem etiam in iconis ex hoc pro veteri agno definimus depingi: per eum videlicet celsitudinem humilitatis Dei Verbi considerantes, & ad memoriam conuersationis quam in carne gessit, passionis quoque ac salutaris mortis eius adducti, atque redemptionis quæ hinc est mundo effecta. Superfluas autem tumultuationes & garrulitates post hæc inconsulte promulgatas, vt apud vos minime receptas, neque per diuinam gratiam dictas, irritas æstimamus: & aue istis dicentes, fugacesque facturi, accingimus lumbos mentis nostræ in veritate, & suscitamur vna cum piis & fidelibus imperatoribus nostris, propugnatoribus videlicet veritatis, ad vnitatem sanctæ Dei ecclesiæ: a quibus & Synodum vniuersalem petiuimus in præsentia totius eorum Deo amabilis populi; & postulationi nostræ pie annuerunt. Vnde vos qui superædificati estis super fundamentum apostolorum & prophetarum, ipsum videlicet summum & angularem lapidem Christum Iesum, quemadmodum in præcedentibus dictum est, concertatores & consectatores ac auxiliatores sumentes, confidentiam talem habemus

Ephes. 2.

ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προκαταγγέλματα, τῇ ἐκκλησίᾳ προσδεδομένους καταπαζόμενοι, τὸ χάριν προσημῶμεν καὶ τὸ ἀληθὲς, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτῃ ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὕτω τὸ τέλειον καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς πάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ ἀρνὸς τὸν ἀμνὸν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναπλάττεσθαι ὁρίζομεν, δι' οὗ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου καταπτοούμενοι, καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τούτου τε πάθους οὗ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χαρακτηριζόμενοι, καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. τὰ δὲ περιττὰ φυλλήματά τε καὶ βαττολογήματα μὴ ταῦτα ἀβούλως ἐκφωνηθέντα, ὡς παρ' ὑμῶν μὴ ἀποδεχθέντα, μηδὲ κατὰ θείαν χάριν λαληθέντα, ἀβέβαια ἡγούμενοι· καὶ χαίρειν τούτοις εἰπόντες, καὶ ἑκποδὼν ποιησάμενοι, διαζωννύμεθα τὰς ὀσφύας ἡμῶν τῆς διανοίας ἐν ἀληθείᾳ, καὶ διανιστάμεθα ἅμα τοῖς εὐσεβέσι προμάχοις τῆς ἀληθείας πιστοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν πρὸς ἕνωσιν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας· οἷς καὶ συνοδον γενέσθαι οἰκουμενικὴν ᾐτησάμεθα ἐπὶ παρουσίᾳ πάντες τοῦ φιλοχρίστου αὐτῶν λαοῦ· καὶ τῇ ἡμετέρᾳ αἰτήσει εὐσεβῶς ἐπένευσαν. ὅθεν ὑμᾶς τοὺς ἐποικοδομηθέντας ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηται, συμμάχους καὶ συνοπαδοὺς καὶ συναγωνιστὰς λαβόμενοι, πεποίηκεν τοιαύτην ἐχόμεν

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

πρὸς τὸν θεόν· οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐστιν· ὅτι τὰ διερρωγότα μέλη καὶ ἀποπεπλανημένα εἰς ἓν σῶμα συναρμολογούμενα καὶ συμβιβαζόμενα πρὸς αὔξησιν ποιήσεται, ἐν οἷς κεφαλή ἐστιν ὁ Χριστός· καὶ μηκέτι εἴη διεσκορπισμένα. καὶ λοιπὸν αἰτοῦμαι πρὸς ὑμετέραν ἀξιότιμα, ἕως τῶν δύο τοποτηρητῶν ἀποστεῖλαι μετὰ θεηγόρου γράμματος ὑμῶν, καὶ εἴ τί ἐστιν ὑμῖν ἐκ τοῦ θεοῦ ἐνηχούμενον περὶ τῆς ἱστορουμένης ταύτης, φανερῶσατε ἡμῖν· ὡς ὀφειλόντων καὶ τῶν τοποτηρητῶν ὑμῶν, καὶ τῶν γραμμάτων ὑμῶν συνοδικῶς ἅπτεσθαι πᾶσι, τῶν μὲν λαλῆσαι, τῶν δὲ ἀναγνωσθῆναι, ὅπως ἐνωθῇ τὰ διεγνωσμένα. αὐτὸ γὰρ τοῦτο καὶ παρὰ τοῦ πρεσβυτέρου Ῥώμης ἠτησάμεθα. καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς ἀδελφικῶς, πρὸς ἀποστολικὴν ὑμῖν φωνὴν φθεγγόμενος φωνῶ, ὡς τοῦ θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν, πάντα ἐρευνῶντες καὶ ἐνδελεχῶς σκοπὸν ὑμῶν, φανερώσατε ἡμῖν. γέγραπται γάρ· χείλη ἱερέων φυλάξεται γνῶσιν, καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτῶν. πεπείσμεθα γάρ, ὅτι τὰ σπέρματα τῆς ἀληθείας ἐν ἑαυτοῖς διασώζετε. καὶ οἱ εὐσεβεῖς δὲ ἡμῶν βασιλεῖς καὶ κατὰ πάντα ὀρθόδοξοι τῆς ἀληθείας βεβαιωταὶ ὑπάρχοντες, καὶ κύριον τὸν θεὸν ἱκετεύουσι καὶ τῆς θεολογίας ἐπώνυμον Γρηγόριον, ἵνα γενώμεθα οἱ τοῦ ἑνὸς θεοῦ ἐν, καὶ οἱ τῆς τριάδος, ἰσώμενοι καὶ ὁμότιμοι καὶ ὁμόψυχοι· οἱ τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐ κατ' ἀλλήλων, ἀλλὰ συν ἀλλήλοις· οἱ τῆς ἀληθείας

ad Dominum: non quod sufficientes sumus cogitare aliquid a nobis, quasi a nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est; quia disrupta membra & discissa in vnum corpus compactum & connexum crescere faciet, in quibus caput est Christus; & vltra iam non erunt dispersa. De cetero rogamus sanctitatem vestram, vsq; ad duos loci seruatores mittere cum deiloqua epistola sua; & quidquid sibi fuerit diuinitus super hoc negotio reuelatum, nobis facere manifestum: vt secundū quod debitum est, tam loci seruatores, quam literæ vestræ synodice siue ad loquendum, siue ad legendum in omnibus inueniantur, quatenus per hoc quæ scissa sunt, vniantur. idipsum enim & a præsule senioris Romæ petiuimus. & rogo vos fraterne, apostolicam vobis vocem pronuntians, tamquam Deo exhortante per nos; omnia perscrutantes secundum consilium vestrum quod in Deo, patefacite nobis. Scriptum est enim: *Labia sacerdotum custodient scientiam, & legem exquirent ex ore eorum*. Certi enim sumus, quod semina veritatis in vobis salua custodiatis. Sed & pii imperatores nostri & per cuncta orthodoxæ veritatis firmitatem sectantur, & Domino Deo supplicare non cessant, secundum Gregorium qui a theologia cognomen sortitus est: vt efficiamur nos, qui vnius Dei existimus, vnum: & qui sumus Trinitatis, vniti, & honore pares, atque vnanimes in cunctis inueniamur: & qui sumus sancti Spiritus, non contra inuicem, sed pro inuicem simus: & qui sumus veritatis, idipsum sapientes

2. Cor. 3.

Malach. 2.

Orat. de pace 1.

atque dicentes exhibeamur, & non sit contentio vel dissensio in nobis: sed sicut habemus vnum baptisma, vnam fidem, ita & consonantiam vnam in omni ecclesiastico negotio. Et pax Dei quæ exuperat omnem sensum, in vnum nos conducat, & diuisa vniat, atque diuturnum vulnus sanet, & incolumitate fidei integros seruet, & in vera confessione atque concordia stabiliat omnes, vniatque sanctam ecclesiam suam, & compescat scandala quæ superiacent ei. intercessionibus intemeratæ dominæ nostræ Dei genitricis & omnium sanctorum fiat. Amen.

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & locum retinentes beatissimi papæ Hadriani senioris Romæ, dixerunt: Huiusmodi literas sanctissimus papa recepit, & idcirco direxit nos cum rescriptis quæ iam lecta sunt.

Ioannes Deo amabilis presbyter, & locum retinens orientalium principum sacerdotum, dixit: Hæ literæ, & pietas imperii fecit nos venire huc, & effugere iniquorum illorum ecclesiæ inimicorum manus.

Sancta Synodus dixit: Deus vos bene adduxit.

Constantinus Deo amabilis diaconus & notarius dixit: Præ manibus habeo memoratos quaterniones qui missi sunt ab oriente: & si iubetis, legemus.

τὸ αὐτὸ φρονοῦντες καὶ λέγοντες, καὶ μὴ εἴη ἔρις καὶ διχοστασία ἐν ἡμῖν· ἀλλ' ὥσπερ ἔχομεν ἓν βάπτισμα, μίαν πίστιν, ὅπως καὶ συμφωνίαν μίαν ὑπὲρ παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν, εἰς ἓν σωματώσῃ ἡμᾶς, καὶ τὰ διηρημένα ἑνώσῃ, καὶ τὸ χρόνιον ἕλκος ἰάσηται, καὶ ἐν εὐσεβείᾳ πίστεως ἀκραιφνοῖς καὶ ἀληθοῖς ὁμολογίας καὶ συμφωνίας σπείσῃ πάντας, καὶ φρουρήσῃ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ ἐκκλησίαν, καὶ παύσῃ τὰ κατ' αὐτῆς ὑπεκείμενα σκάνδαλα. πρεσβείαις τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ πάντων τῶν ἁγίων γένοιτο. ἀμήν.

Anno Christi 787.

Πέτρος καὶ Πέτρος ⓓ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ Ⓣ τόπον ἐπέχοντες τοῦ μακαριωτάτου πάπα Ἀδριανοῦ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπον· τοιαῦτα γράμματα δεξάμενος καὶ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πάπας, τούτου ἕνεκεν ἀπέστειλεν ἡμᾶς μετὰ τῶν αἰτηθέντων τῶν ἤδη ἀναγνωσθέντων.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος, καὶ Ⓞ τόπον ἐπέχων τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, εἶπεν· ταῦτα τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ ἡ εὐσέβεια τῆς βασιλείας παρεσκεύασεν ἡμᾶς τοῦ παραγενέσθαι ἐνταῦθα, καὶ διαφυγεῖν τῶν παρανόμων ἐκείνων καὶ ἐχθρῶν τῆς ἐκκλησίας τὰς χεῖρας.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ὁ θεὸς καλῶς ὑμᾶς ἠνέγκειν.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος εἶπεν· ὑπὸ χεῖρας ἔχω τὰς μνημονευθείσας τετράδας τὰς ἀποσταλείσας ἐκ τῆς ἀνατολῆς· καὶ εἰ καλεῖτε, ἀναγνώσομαι.

ANNO CHRISTI 787.

Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ κυρίῳ καὶ θεοτόκῳ Ταρασίῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, καὶ πάσης ἑῴας ἀρχιερεῖς τε καὶ ἱερεῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν.

Sanctissimo ac beatissimo domino Tarasio archiepiscopo Constantinopoleos & vniuersali patriarchæ, orientis summi sacerdotes & sacerdotes in Domino salutem.

ΤΟΙΣ πανιέροις καὶ ἐκ θείας ἐπιπνοίας ὑπαγορευθεῖσι λιβέλλοις τῆς ὑμετέρας ἐντευχικοτάτης ἀποστολικῆς τε καὶ πατρικῆς ἁγιωσύνης, μακαριώτατοι, ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ, καὶ τὴν πλεῖστον ἐροικεῖν ἐφιεμένων ἔσχατοι, τρόμῳ καὶ χαρᾷ συνεχόμεθα. τρόμῳ μέν, διὰ τὸν φόβον τὸν εἰς δουλεύειν διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν κατακρίναντες, τοὺς ὄντως ὄντων ἀσεβῶν, καὶ κύκλῳ κεῖται τὰ γεγραμμένα ἐμπατούντων, καὶ σχεδὸν καθ' ἑκάστην, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἡμέραν ἐπιζητούντων τὸν θάνατον καὶ ἀπολέσαι ἡμᾶς· χαρᾷ δὲ, διὰ τὴν ἐκλάμπουσαν * ἐν ὑμῖν ἀκτίνων δίκην ἡλιακῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀκρίβειαν, καὶ τὴν ἀποστολικῶν τε καὶ πατρικῶν δογμάτων διαφανεστάτην ἔκθεσιν. σὲ οὖν βυκαίως τὸν τοῦ θεοφόρου Ζαχαρίου καὶ τῆς τοῦ λόγου φωνῆς γνήσιον εἰς μνήμην ὠθοῦντες, μεγαλοφώνως βοῶμεν· ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους ἀστραπηφόρος τε καὶ θεοφρονεστάτης διανοίας, τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου, κακοῦργου πλάνης, ἤτοι Ἀραβικῆς δυσσεβείας, καθημένοις ἡμῖν, τοῦ κατευθῦναι τοὺς νοηματικοὺς ἡμῶν πόδας εἰς ὁδὸν καὶ τέλους εἰρηνικῆς καταστάσεως. τίς λαλήσει τὰς δυνατείας κυρίου; συμψαλλέτω Δαβὶδ ἡμῖν ὁ θεοπάτωρ· ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ; ὅτι ἠλέη-

SACRATISSIMIS & ex diuina deitatis inspiratione libellis apostolicæ ac paternæ sanctitatis vestræ prælectis, o beatissimi, nos humiles, & eorum qui desertum incolere gestiunt, vltimi, tremore pariter & gaudio sumus detenti. Tremore quidem, propter timorem eorum quibus ob peccata nostra seruire decreti sumus, quique vere sunt impii, & in circuitu, secundum quod scriptum est, impii ambulant, ac per singu- *Psalm. 11.*
los pene dies occasiones exquirunt, vt nos morti tradant, & perdant: gaudio vero, propter veritatem orthodoxæ fidei quæ fulget in eis solarium more radiorum, & luculentissimam explanationem apostolicorum dogmatum & paternorum. De quibus apte genitorem vocis Verbi, id est, prophetam Zachariam ad memoriam reducentes, magna voce clamamus: *Visitauit nos oriens ex alto* splen- *Luc. 1.*
didus theorica & diuina prouidentia illustratæ mentis, in tenebris & vmbra mortis maligni erroris, id est, Arabicæ impietatis, sedentes, ad dirigendos intelligibiles pedes nostros in viam & semitas paciferæ constitutionis. *Quis loquetur potentias* *Psalm. 105.*
Domini? nobiscum psallat Dauid pater Dei; *aut auditas faciet omnes laudes eius?* quoniam

* Al. ἐν αὐτοῖς

ANNO CHRISTI 787.

misertus est Deus desperati populi sui, & distantia ad vnam fidei collegit harmoniam. *Et erexit cornu salutis nobis*, & directionis in domo, & Dominum recipiente templo vnigeniti Filii sui, Domini videlicet Dei ac saluatoris nostri Iesu Christi: quod estis vos sanctissimi, *atq; hi qui partes secundas ecclesiæ portant per legem & ordinem ecclesiæ nostræ, triumphatores scilicet ac diuinitus redimiti seu decreti principes nostri & domini terrarum orbis. Sacerdotium enim imperii sanctificatio est & constitutio, & imperium sacerdotii fortitudo & firmamentum. de quibus sapiens quidam princeps & in sanctis regibus beatissimus ait: Maximum donum Deus hominibus præstitit, sacerdotium & imperium: illud quidem adornans & regens cælestia; hoc vero gubernans legibus iustis terrestria. Nunc veraciter medius maceriæ paries solutus est, & concordia discordiæ principatur, & incuruatur vnitati diuisio, & fuga lapsa disparuit dissonantia: & pax Dei quæ exuperat omnem sensum, iocundo vultu triumphat, & fiducialiter conuersatur. Nunc nos qui facti fueramus opprobrium vicinis & affinibus nostris, subsannatio & derisio his qui in circuitu nostro sunt, ac per hoc ad terram præ confusione prospicientes, ad cælos vnanimi alacritate suspicimus, & psallentes in exultatione proclamamus: *In hoc cognoui, quoniam voluisti me, quia non gaudebit inimicus meus super me.* Me autem propter innocentiam & simplicitatem erroris titubantem suscepisti, & saluũ me faciens ere-

Luc. 1.

* Anast. verb. *Quia primas retinent patriarchæ, nam primum in ecclesia locum possident sacerdotes.*

* *Gr.* atque hi, qui part. sec. iuxta legem & ordinem in ecclesia obtinent post vos triumphat.

Psalm. 40.

σεν ὁ θεὸς Ⓗ ἀπεγνωσμένον λαὸν αὐτῦ, καὶ τὰ διεστῶτα εἰς μίαν συνῆψε πίστεως ἁρμονίαν. ὅτι ἦρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν Ⓒ διόρθωσεν ἐν οἴκῳ καὶ θεοδόχῳ ναῷ τῦ μονογενοῦς υἱοῦ αὐτῦ, κυρίου Ⓒ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· οἵ πινές ἐστε ὑμεῖς ἁγιώτατοι, Ⓒ Ⓐ τὰ δεύτερα κρατοῦντες Ⓒ τάξιν ἐκκλησίας φέροντες ὑμῶν θεοτεφεῖς θριαμβοδρόμοι Ⓒ θεοφίλεστοι βασιλεῖς ἡμῶν καὶ δεσπόται τῆς οἰκουμένης. ἱερωσύνη γὰρ βασιλείας ἁγιασμός ἐστι καὶ ἀναστοιχείωσις, καὶ βασιλεία ἱερωσύνης ἰσχὺς Ⓒ κραταίωμα. περὶ ὧν σοφός τις ἀνὴρ Ⓒ ἐν βασιλεῦσιν ἁγίοις ἔφη μακαριώτατος· μέγιστον δῶρον θεὸς ἀνθρώποις προέμενον ἱερωσύνην καὶ βασιλείαν· τὴν μὲν τὰ οὐράνια κατακοσμοῦσαν καὶ διέπουσαν, τὴν δὲ οἰακίζουσαν θνητοῖς δικαίοις τὰ ὑπήκοα. νυνὶ ἀληθῶς τὸ μεσότοιχον τῦ φραγμοῦ διαλέλυται, καὶ συμφωνία καταρχὰ διαφωνίας, καὶ ὑποκύπτει ἑνώσει διαίρεσις, καὶ φροῦδος κατέστη διάστασις· Ⓒ ἡ εἰρήνη τῦ θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νῦν, φαιδρῶς πομπεύει τῷ προσώπῳ, Ⓒ παῤῥησιαστικῶς πολιτεύεται. νυνὶ Ⓐ γηθήσαντες ἡμεῖς ὀνείδος τοῖς γείτοσι Ⓒ συνομόροις ἡμῶν, μυκτηρισμὸς καὶ χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν, κἀκ τούτου πρὸς γῆν κεχηνότες, εἰς οὐρανοὺς ἐνθύμως συναναθυόμεθα, καὶ ψαλμικῶς ἐν ἀγαλλιάσει ἀνακράζομεν· ἐν τούτῳ ἔγνων, ὅτι θεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμοί. κἀμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν Ⓒ ἁπλότητα πλανῆ πεπειραπέντος ἀντελάβου, καὶ διασώσας με ἀνέστη-

ANNO CHRISTI 787.

σας, & ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς ἀποστολικῆς πίστεως σοῦ χωλαίναντάς μου πόδας κατέπηξας. ταῦτα & τὰ τούτοις χάριν ἡμᾶς σωφρόνως παρεσκεύασαν αἱ θεοχάρακτοι δέλτοι ὑμῶν, αἳ κανονικῷ κινούμενοι νόμῳ, καὶ πατρικῆς παραδόσεως εὐταξίᾳ πεπαιδευμένοι, τοῖς τοῦ ἀποστολικοῖς θεσμοῖς διέπειν λαχοῦσι διὰ ξυνωρείδος ἁγίας & θεαρέστου τοὺς θεοσεβεστάτοις ἀδελφοῖς ἡμῶν ἀνδράσιν ἁγίοις & δεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν διορθώσεως, ἀναγνωσθέντες ἐκ παλαιᾶς & ἀρχαίας ἀναστροφῆς, λίαν ἐχάρησαν· καὶ μάλιστα εὑρηκότες ἀμφω ἐν ἑνὶ διατείβοντας τόπῳ, καὶ τῷ θεοφιλῆ ζῆλον διώκοντας. & ἀνακαλύψαντες ἑαυτοὺς, ὑπέδειξαν αὐτοῖς τοῦ τῆς ὀρθοδοξίας ὑμῶν θεοπρεπεῖς καὶ ἀξιαγάστους λιβέλλους, διηνισμένους κατ' ἔπος τῆς θεαρέστου γνώμης τῆς σῆς ἁγιότητος, καὶ τῶν θεοφυλάκτων δεσποτῶν ἡμῶν τὴν εὐβουλίαν, & τῆς κοινῆς πάντων σωτηρίας τὴν εὐσεβοκίνητον, καὶ πρὸς θεὸν ἀκαταίσχυντον ἐλπίδα. οἱ δὲ ὥσπερ μίαν ψυχὴν ἐν δυσὶ σώμασιν ἔχοντες, & τὸ ἓν ἀποστολικῶς φρονοῦντες, καὶ ὑπὸ τοῦ θείου κινούμενοι πνεύματος, μυστικῶς ἅμα & σιωπῇ τοῦ ἀδελφοὺς εὐλαβούμενοι τε καὶ κατακρύπτοντες διὰ τὸν εὐλαβούμενον τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ, οὐ κατεθάρρησαν, καίπερ σοφοὶ ὄντες, ἢ καταπιστεῦσαι τὰ σοφῶν αὐτῶν θεωρίας, ἢ τῆς ὑποθέσεως ἐνεργῆσαι τὴν διέξοδον, δεδεημένης καὶ μάλιστα διεσκεμμένης καὶ πεπυκνωμένης βουλῆς τε & σκέψεως. βουλὴ γάρ, φησὶ, καλὴ

xisti, & super petram apostolicæ fidei claudicantes pedes meos infixisti. Hæc & his concinentia scribere nos fecerunt diuinitus exarata volumina vestra, quæ canonica moti lege, & paternæ traditionis disciplina ducti, his qui apostolicarum sedium moderamen sortiti sunt, per reuerendas & a Deo directas bigas misistis. qui peruenientes, & per Dei voluntatem ac nutum occurrentes Dei cultoribus fratribus nostris, viris sanctis, qui dederunt animas suas pro ecclesiarum correctione; & recogniti ex veteri & antiqua conuersatione, valde gauisi sunt: & maxime reperientes ambos in vno loco degentes, & modum Deo placitum persequentes. Et sese reuelãtes, ostenderunt eis orthodoxiæ vestræ Deo decentes & dignos admiratione libellos, referentes per ordinem Deo placitæ sanctitatis vestræ mentis, & pium Deo conseruatorum dominorum nostrorum consilium, & communis omnium salutis expectationem, & circa Deum sine confusione spem. At illi quasi vnam animam in duobus corporibus habentes, & vnum secundum Apostolum sapientes, & a diuino agitati spiritu, secreto pariter & intelligenter fratres contegentes & occultantes propter formidinem inimicorum crucis, quæ hinc inde disposita fuerat, non ausi sunt, cum essent sapientes, vel credere visionem ipsorum, vel causæ operari decursum: præsertim cum in timore res haberetur, & quam maxime crebrescens consilium & diligens

circumspiciendi tractatus exigeretur. *Consilium enim bonum custodiet,* Prouerb. 2.

inquit, *te: cogitatio vero bona seruabit te.* Et ecce dum lateret eos qui * se sub tuitione custodiæ posuerant, cucurrerunt vsque ad nos: & in idipsum congregantes silenter, humilitatem nostram, primo quidem adiuramento * vincientes, nos seruare secreto ac sine propalatione, quæ ab eis erant dicenda, & in hunc modum quidquid ad cautelam pertinet exaggerantes, reuelauerunt nobis omnem rei quæ sibi acciderat, circumstantiam. Stupefacti autem & compuncti corde, lacrymisque perfusi feruentibus super huiusmodi narrationis miraculo, & * gloria tantæ rerum mutationis, stetimus ad orationem, veluti peccatores, cum timore ac tremore: & ei qui facit omnia, & transfert ad id quod melius est, decentem laudem referentes, petiuimus obnixe benignitatem eius, quo in minimis nobis fieret medius, & per Spiritum sanctum illucesceret lux scientiæ in cordibus nostris, atque communis vtilitatis consilii donaret virtutem, cogitationesque bonas ad determinationem optimi vestri propositi. quod & fecit, cum esset benignus atque misericors. Considerauimus igitur, sanctissimi, contaminatæ nationis cognoscentes contra nos infestationem, retinere hos qui missi sunt, & prohibere appropiare his ad quos destinati sunt: ducentes hos in medium nostrum, & admonentes plurimum, ne inducerent turbationem; imo, vt specialius dicamus, exitium quiescentibus, & Dei gratia pacificatis ecclesiis, vel populo miserabiliter iugo seruitutis afflicto, & importabilium illa-

* quos in suæ tuitionis custodiam

* *Gr. addit.* maxime horribili.

* inopinato

φυλάξει σε, ἔννοια δὲ ἀγαθὴ τηρήσει σε. καὶ δὴ λαθόντες οὓς ἐν ἀσφαλείᾳ παραφυλακῆς ἀπέδεντο, ἔδραμον ὡς ἡμᾶς, καὶ ἅπαξ τὸ αὐτὸ ἠθροικότες ἀλλοφπὴ τὴν ἡμετέραν ταπείνωσιν, πρῶτον μὲν κατακρίσει φεικωδεστάτῃ σωσήσαντες ἡμᾶς, φυλάξαι ἀνεξαγόρευτα τὰ πρὸς ἀυτῶν λεχθησόμενα, καὶ τοσοῦτον ὦ ζῆπον ἑαυτοῖς ἅπασωρυκότες τὸ ἀσφαλὲς, ἀπεκάλυψαν ἡμῖν πᾶσαν τὴν πρεπέτειαν. καταπλαγέντες δὲ καὶ κατανυγέντες τὴν καρδίαν, δάκρισί τε συρρεόντες θερμοῖς ἅπὶ τῷ τοιούτῳ διηγήσεως θαύματι, & τῷ προσδέξῳ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς, ἐστημεν εἰς προσευχὴν ὡς ἁμαρτωλοὶ μετὰ φόβου καὶ ζόμου· καὶ τῷ ποιοῦντι πάντα & μετασκευάζοντι πρὸς τὸ βέλτιον προσαγόμενοι τὴν πρέπουσαν αἴνεσιν, ἠτησάμεθα τὴν αὐτοῦ ἐκτενῶς ἀγαθότητα ἵνα ἐλαχίστων ἡμῶν γένηται ἐν μέσῳ, καὶ διὰ πνεύματος ἁγίου ἐπλάμψαι φῶς γνώσεως ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, καὶ κοινωφελοῦς βουλῆς χαρίσασθαι δυνάμιν, καὶ ἐννοίας ἀγαθὰς πρὸς πρᾶσιν τῆς κρίσης ὑμῶν προθέσεως. ὃ δὴ καὶ ἐποίησεν ἀγαθὸς ὢν καὶ φιλάνθρωπος. συνείδομεν τοιγαροῦν ἀμώτατοι, τὸ μιασμὸν γινώσκοντες ἔθνους τὴν ὡς ἡμᾶς ἀπέχθειαν, ἐπέχειν τοὺς ἀποσταλέντας, καὶ κωλύσαι προσεγγίσαι τοῖς πρὸς οὓς ἀπεστάλησαν, ἀγαγόντες αὐτοὺς μέσον ἡμῶν, καὶ νουθετήσαντες πλεῖστα μὴ ἐπαγαγεῖν ταραχὴν, μᾶλλον δὲ εἰπεῖν ὄλεθρον οἰκειοθρον ἠρεμοῦσαις καὶ θεοῦ χάριτι εἰρηνευούσαις ἐκκλησίαις, καὶ λαῷ ταλαιπωροῦντι δουλείας ζυγῷ, καὶ δυσεκπόνων

Anno Christi 787.

φόβον

ANNO CHRISTI 787.

φόβον περιῆμεν ἐπαγωγήν. ⓐ δὲ δυσανακτοῦντες ἔλεγον, ὡς εἰς τοῦτο ἀπεσταλήμεθα, παραδοῦναι τὰς ἑαυτῶν εἰς θάνατον ψυχὰς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῷ προθέσει τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου ⓒ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων εἰς πέρας ἀγαγεῖν. ἀλλ' εἰ μὲν εἰς τὰς ὑμετέρας ⓒ μόνον ψυχάς, ἔφημεν πρὸς αὐτούς, συνελαυνέτο ὁ κίνδυνος, εἶχεν ἂν ὁ λόγος ὑμῶν τὸ βέβαιον· ἐπεὶ δὲ κατὰ κοινοῦ τοῦ τῆς ἐκκλησίας προέρχεται σώματος, ποία ἔσται ὄνησις; μᾶλλον δὲ ποῖον οὐκ ἔσται βλάβος, κἂν σαθρὸν οἰκοδομῶ ἐπίσαθρον, ⓒ τερρὸν θεμελίου χωρίς οὖσαν; καὶ πῶς, ἔλεγον, ἢ ποίῳ προσώπῳ πρὸς τοὺς ἀπεσταλκότας ἡμᾶς ἐπανήξομεν, ἀπενεγκόμενοι μηδὲν τῶν κατὰ γνώμην αὐτοῖς ἐλπιζομένων; πρὸς ταῦτα ἠπορημένοι ἡμεῖς, γινώσκοντές τε τοὺς θεοφιλεῖς ἀδελφοὺς ἡμῶν Ἰωάννην καὶ Θωμᾶν ζήλῳ θείῳ τῆς ὀρθοδόξου κεκοσμημένους πίστεως, δύο ἁγίων καὶ μεγάλων πατριαρχῶν ὁμοψύχοις συγκέλλους γενομένους, οὐμὲν ἀλλὰ καὶ τῆς ἁγιοποιοῦ ἡσυχίας ὄντας ἐραστάς, ἔφημεν πρὸς αὐτούς· ἴδε καιρὸς ἀδελφοί προφορος σωτηρίας, καὶ ἡσυχίας μᾶλλον ὑψηλότερος. παρρησιάσασθε τοῖς ἀνδράσι τούτοις, καὶ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογίαν ἀναδέξασθε· ⓒ διηγήσασθε ζώσῃ φωνῇ, ἃ διὰ γραμμάτων γνωρίσαι τοῖς δεσπόταις ἡμῶν παρέλκον ἡγούμεθα. οἴδατε, ὅπως διὰ βραχυτάτης κατηγορίας ἐξόριστος γέγονεν ἀπὸ δισχιλίων * σημείων ὁ τῷ θεόνον λαχὼν διέπειν τὸν ἀδελφοθέου Ἰακώβου. ὁπλισάμενοι γὰρ τὸ τοῦ θεοῦ ἔργον πληροφορήσατε, καὶ τῷ κρατοῦσαν ἀποστολικὴν παράδοσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ ταύτης κατ'

* μυρίων

tione tributorum oppresso. At illi hæc molestè ferentes, dicebant, quia in hoc destinati sumus, vt tradamus nostras in mortem animas pro ecclesia, & propositum sanctissimi patriarchæ ac piissimorum imperatorum perducamus in finem. Sed si in vestras tantummodo animas, diximus ad eos, cohauriretur periculum, haberet forte sermo vester aliquam firmitatem. At vero quia contra commune corpus procedit ecclesiæ, qualis erit profectus? imo qualis non erit læsio, ædificium construere super putredinem, & firmo fundamento priuatum? & quomodo, inquiunt, vel qua facie ad eos qui nos miserunt, redibimus, nihil eorum quæ secundum votum suum sperabant, omnino ferentes? Ad hæc deficientes nos, scientesque Deo amabiles fratres nostros, Ioannem scilicet & Thomam, zelo diuino orthodoxæ fidei adornatos, atque duorum sanctorum & magnorum patriarcharum syncellos, quin & * sanctificandos silentii amatores, diximus ad eos: Ecce tempus, fratres, acceptum salutis, & silentio excellentius. Ite cum viris istis, & pro eis apologiam assumite; & enarrate viua voce, quæ per literas intimare dominis nostris supra vires esse coniicimus. Nostis enim qualiter per pusillam accusationem exul factus sit a bis millibus signorum ille qui ad regendum thronum fratris Domini sortitus est Iacobi. Cum autem opus Dei adimpleueritis, & apostolicam traditionem quæ tenetur in ecclesiis per

* sanctifici

Ægyptum & Syriam, dominis noſtris cognitam feceritis, tunc quod a vobis deſideratur, amplectimini. Et quomodo nos, reſponderunt, idiotæ cum ſi-
* Gr. ignoti, mus & * inexpertes, & ad tantam cauſam infirmi & indocti, præſumemus arripere negotium quod virtutem noſtram exuperat? Sed Chriſtus Deus noſter, qui per viliſſimos & idiotas, e veſtigio diximus, cooperatus eſt, ſanctos inquam apoſtolos, & per eos orbem terrarum captauit ad obedientiam verbi diſpenſationis ſuæ, potens eſt dare vobis ſermonem in apertione oris veſtri, ad ſupplendum intentionem & ſenſum eorum qui neque literas quiuerunt ſuſcipere, neque auſi ſunt ſcribere, vel ſuper talibus quolibet modo mutire. Qui cum Dei eſſent amatores, obedientiæ filii apparentes, obedierunt verbo noſtro, & acquieuerunt hortationi. quos cum prolixa promittentes oratione, & gaudium non qualecumque his qui miſſi ſunt, concilientes, taliter diuulſi ſumus abinuicem cum multa lacrymarum effuſione. Verum, o ſanctiſſimi & beatiſſimi, vt decet paternam dominationem veſtram, benigne fratres noſtros ſuſcipite, & dominis orbis abſque ſubtractione vel timore hominum præſentate. habebitis enim eos ſcientes liquido trium apoſtolicarum ſedium concinentem & concordantem orthodoxiam: qui ſanctas & vniuerſales ſex Synodos voce conſona prædicant, aliam ad has, quam & ſeptimam quidam ſuſurrando nuncupant, nullatenus admittentes, imo modis omnibus reſpuentes,

Anno Christi 787.

Αἴγυπτον καὶ Συρίαν τοῖς δεσπόταις ἡμῶν γνωρίσητε, τίνι κατὰ τὸ ποθούμενον ὑμῖν ἀσπάσασθε. καὶ πῶς ἡμεῖς, ἀπεκρίνατο, ἰδιῶται & ἀγνῶτες ὄντες, & ὡς πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἀδεκνῶς & ἀμαθῶς ἔχοντες, καταλαμβάνομεν χεῖρα τοῦ ὑπερβάλλοντος δυνάμιν; ἀλλ' ὁ διὰ ἀτελῶν καὶ ἰδιωτῶν, αὐτόφωνον, ἐνεργήσας, τῶν ἁγίων ἀποστόλων φωνὴ, καὶ διὰ ἀπλῶν ζωγρήσας τὴν οἰκουμένην πᾶσαν πρὸς ὑπακοὴν τοῦ λόγου τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας, Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, δυνατός ἐστι δοῦναι ὑμῖν λόγον ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος ὑμῶν, πρὸς τὸ ἀναπληροῦσαι τὴν σκοπὸν & τὸ φρόνημα τῶν μήτε γράμματα δυναμένων δέξασθαι, μηδ' αὖ τολμώντων γράψαι ἢ γράψαι περὶ τῶν τοιούτων. οἱ δὲ θεοφιλεῖς ὄντες, & ὑπακοῆς υἱοὶ πεφηνότες, ἐπείσθησαν τῷ λόγῳ ἡμῶν, & εἴξαν τῇ παρακλήσει. οἷς μετ' ἐκτενοῦς προσευχῆς πομφότες δῶρον, & χαρὰν οὐ τὴν τυχοῦσαν τοῖς ἀποσταλεῖσι προξενηκότες, οὕτω διεχωρίσθημεν ἀπ' ἀλλήλων μετὰ πολλῆς δακρύων χύσεως. ἀλλ' ὦ ἁγιώτατοι & μακαριώτατοι, ὡς πρέπον ἐστὶ τῇ πατρικῇ δεσποτείᾳ ὑμῶν, ἀσμένως σὺν ἀδελφοῖς ἡμῶν ὑποδέξασθε, & τοῖς δεσπόταις τῆς οἰκουμένης ἀφ' συσολῆς & ἀνθρωπίνου φόβου παραστήσατε. ἔξεστι γὰρ αὐτοῦ ἐπισταμένοις ἀκριβῶς τῶν τεσσάρων ἀποστολικῶν θεόνων τὴν ὁμονοητικήν τε & σύμφωνον ὀρθοδοξίαν· οἱ πάσας τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἑξ συνόδους ὁμοφώνως κηρύττουσιν, ἑπτάδα τοῦτον, ἣν & ἑβδόμην τινὲς ψιθυρίζουσιν, οὐ προσιέμενοι, ἀλλὰ πάμπαν ἀποβαλλόμενοι,

ANNO CHRISTI 787.

ὡς ὑπὲ καθαιρέσ τῆ ἀποστολικῶν τε
& διδασκαλικῶν παραδόσεων σωα-
θεισῶν, καὶ τῆ θείων καὶ σεπτῶν
εἰκόνων ἀναιρέσ καὶ ἐξαλείψ. ὑμεῖς
δὲ ἁγιώτατοι, πεπυρσευμένοι θείῳ ζή-
λῳ ὑπαρχοντες, σύμφρονάς τε σὺν
δικαίᾳ ψήφῳ θεοῦ βασιλεύειν ὑμῖν
προκριθέντας θεοφυλάκτοις θεσπότας
ἔχοντες, ἅμα δὲ καὶ τῷ θεοσκεπῆ &
θεοτείχιστον σύγκλητον, ἰσχύσατε καὶ ἀν-
δρίζεσθε, & κραταιούσθω ἡ καρδία ὑ-
μῶν, πᾶσαν παρακοὴν ἀποστολικῶς
ἐκδικοῦντες, καὶ εἰς τὴν τῦ Χρι-
στοῦ ὑπακοὴν μεταρμίζοντες. ἐκεῖνο
δ' ὑπομιμνήσκομεν ὡς ἀναγκαῖον τῷ
ἱεραρχικῷ ὑμῶν κορυφῷ, εἴγε εὐδο-
κία τῦ παμβασιλέως Χριστοῦ τῦ θεοῦ
ἡμῶν, & τῆ αὐτῷ συμβασιλεύειν ἠξιω-
μένων θεοσεβεστάτων καὶ θριαμβούχων
δεσποτῶν ἡμῶν, βουληθείητε συγκρο-
τῆσαι συνόδον, μὴ ἐπαχθὴς ὑμῖν φα-
νείη τῆ τειῶν ἀποστολικῶν θεσμῶν τῆ
ἁγιωτάτων πατριαρχῶν, & τῆ ὑπ'
αὐτῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ἡ ἀπό-
λειψις. οὐ γὰρ ἐξ οἰκείας αὐτῶν τὸ ἐμ-
ποδὼν προθέσεως, ἀλλὰ τῆς τῶν κρα-
τούντων & κυριευόντων αὐτῶν φρι-
κωδεστάτης ἐπαπειλήσεως & θανατη-
φόρου ἐπιπλήξεως. τοῦτο δέ ἐστιν ἀ-
κριβέστερον σκοπεῖν καὶ ἀπὸ τῆς ἁγίας
καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου, ἐν ᾗ
οὐδεὶς τῶν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἐν
τούτοις ἐπισκοπούντων τοῖς μέρεσι
συναχθεὶς εὑρηται διὰ τὴν τῶν μια-
ρῶν ἐπικράτειαν. ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τού-
του τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ πρόκριμα συνε-
πλάκη, οὐδ' αὖ παρεμπόδισε κώ-
λυσίς τις συστῆσαι, καὶ καταδῆλα
πᾶσι ποιῆσαι τὰ ὀρθὰ τῆς εὐσεβείας

nimirum vt dudum in apoſtolicarum & magiſterialium traditionum depoſitionem, atque ſacrarum ac venerabilium imaginum interemptionem & abolitionem, collectam. Vos autem ſanctiſſimi diuino illuſtrati zelo, conſentaneos quoque habentes diuinitus conſeruandos dominos, qui iuſto decreto Dei in vobis imperare præordinati ſunt, ſimul etiam & a Deo protegendum & muniendum ſenatum, prævalete & viriliter agite, & confortetur cor veſtrum, omnem inobedientiam apoſtolice vlciſcentes, & ad Chriſti obedientiam coaptantes. Illud autem tamquam neceſſarium penes pontificalem apicem veſtrum commonendum ducimus; vt ſi beneplacito cunctorum regis, Chriſti videlicet Dei noſtri, & eorum qui cum eo regnare meruerunt, Dei ſcilicet amicorum & triumphatorum dominorum noſtrorum, volueritis celebrare Synodum: ne moleſta vobis appareat trium apoſtolicarum ſedium almorum patriarcharum, & ſanctiſſimorum epiſcoporum, qui ſub ipſis degunt, abſentia, non ex proprio eorum accidens propoſito, ſed ex tenentium ſeu dominantium illis terribilibus minis & mortiferis pœnis. Hoc autem ſubtilius eſt conſiderandum etiam ab ipſa ſacra & vniuerſali ſexta Synodo, in qua nullus eorum qui per idem tempus in his partibus epiſcopi erant, conueniſſe repertus eſt propter obſcœnorum obtinentiam. Sed nullum ex hoc ſanctæ adhæſit Synodo præiudicium: neque vires habuit prohibitio aliqua ſtatuendi & manifeſta faciendi

recta dogmata pietatis, præcipue cum sanctissimus & apostolicus papa Romanus concordauerit, & in ea inuentus sit per apocrisarios suos. Et nunc, sanctissimi, hoc cum auxilio Dei similiter fiat. Nam sicut tunc illius fides in orbis terræ personuit fines, ita & Synodi quæ nunc per gratiam Dei congreganda est per interuentionem vestram, & eius qui moderatur apostolorum principis sedem, prædicabitur in omni loco qui sub sole est; videlicet quæ tyrannice destructa sunt, erigens, & in antiquam & apostolicam reformans traditionem. Porro ad munitionem humilium literarum nostrarum, satisfactionemque beatitudinis dominationis vestræ, atque victorum & triumphatorum imperatorum nostrorum, conspeximus etiam exemplar synodicorum Theodori sanctæ memoriæ patris nostri & patriarchæ Hierosolymorum subiiciendum his quæ scripta sunt a nobis. Hunc autem libellum secundum solitum ecclesiæ ritum, idem sanctæ recordationis scripsit beatis & almi termini sanctissimis patriarchis, Cosmæ scilicet Alexandriæ, ac Theodoro Antiochiæ Theopoleos; qui & reciproca synodica eorum, dum adhuc viueret, recepisse dignoscitur. Incolumes vos pro nobis orantes Dominus conseruet, sanctissimi & diuinitus honorati.

δόγματα· μάλιστα τῆς ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα Ρώμης συμφωνήσαντος αὐτῇ & συνδρεξάντος διὰ τῶν οἰκείων ἀποκρισιαρίων. καὶ ἐρρῶσθαι, ἁγιώτατοι, τοῦτο γένοιτο συὺ θεῷ. καὶ ὃν τρόπον πλανηθῆναι ἐκείνης ἡ πίστις εἰς τὰ τῆς οἰκουμένης ἐξήχηται πέρατα, οὕτω καὶ τῆς νυνὶ ἀθροιζομένης χειρὸς χάριτι συνόδου διὰ μεσιτείας ὑμῶν & τῆς ⓟ ἀποστολικῶν θρόνων τῆς κορυφαίου διέποντος, κηρυχθήσεται ἐν ὅλῃ τῇ ὑφ' ἡλίῳ· δηλαδὴ τὰ τυραννικῶς καθαιρεθέντα ἀνορθούσης, καὶ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀποκαθιστώσης κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παράδοσιν. πρὸς δὲ ὀχύρωσιν τῶν μετρίων ἡμῶν γραμμάτων, πληροφορίαν τε τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας μακαριότητος, καὶ τῶν νικητῶν καὶ τροπαιούχων ἡμῶν βασιλέων, συνεδρεύσαν καὶ τὸν ἴσον τῆς συνοδικῆς Θεοδώρου τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἐπιτάξαι τοῖς ὑφ' ἡμῶν γραφεῖσι. τοῦτον δὲ ⓟ λίβελλον κατὰ ⓟ συνήθη θεσμὸν τῆς ἐκκλησίας ὁ αὐτὸς ἐν ἁγίᾳ τῇ λήξει ἐγεγράφηκε τοῖς μακαρίοις καὶ ἐν ὁσίᾳ τῇ λήξει ἁγιωτάτοις πατριάρχαις, Κοσμᾷ Ἀλεξανδρείας, καὶ Θεοδώρῳ τῷ Ἀντιοχείας Θεουπόλεως, ὃς καὶ τὰ ἀντισυνοδικὰ αὐτῶν ἐπ ζῶν ἐδέξατο. ἐρρωμένους ὑμᾶς καὶ ἡμῖν εὐχομένους ὁ κύριος διαφυλάξειεν, ἁγιώτατοι & θεοτίμητοι.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

Ισον συνοδικοῦ Θεοδώρου τῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ιεροσολύμων.

Exemplar ſynodicorum Theodori ſanctiſſimi patriarchæ Hieroſolymorum.

ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ τοίνυν, μακαριώτατοι, καθάπερ ἄνωθέν τε καὶ ἐξ ἀρχῆς πεπιστεύκαμεν, εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ἀνάρχον παντελῶς καὶ ἀΐδιον, πάντων ὁρατῶν καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἀϊδίως καὶ ἀπαθῶς ἐξ αὐτοῦ γεννηθέντα τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, καὶ ἐκ ἄλλης ἀρχῆς ἢ τοῦ πατέρα γινώσκοντα, καὶ ἐξ αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἔχοντα, φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ· καὶ εἰς τὸ πνεῦμα ἅγιον τὸ ἀϊδίως ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ φῶς καὶ θεὸν καὶ αὐτὸ γνωριζόμενον, καὶ ὃν ἀληθῶς πατρὶ καὶ υἱῷ συναΐδιον, ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόφυλον, καὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας καὶ φύσεως, ὡσαύτως δὲ καὶ θεότητος· τριάδα ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμότιμον καὶ ὁμόθρονον, εἰς μίαν συνκεφαλαιουμένην θεότητα, καὶ εἰς μίαν συναλουμένην καὶ κοινὴν κυριότητα, δίχα ὑποστατικῆς τε καὶ ὑποστατικῆς διακρίσεως τε καὶ συναιρέσεως. τριάδα γὰρ ἐν μονάδι πιστεύομεν, καὶ μονάδα ἐν τριάδι δοξάζομεν· τριάδα μὲν τοῖς τρισὶν ὑποστάσεσι, μονάδα δὲ τῷ μοναδικῷ τῆς θεότητος. * οὔτε γὰρ τὸ ἓν ἰδίῳ συγκεχυμένῳ ἔχει, οὐδὲ αὖ τὸ τρισσὸν διαμπὰξ διαιρούμενον, ἀλλὰ θατέρᾳ δὲ μᾶλλον σωτηρούμενον θάτερον. διαιρουμένη γὰρ τοῖς ἀριθμητοῖς ὑποστάσεσι, καὶ ἀριθμουμένη τοῖς προσωπικοῖς ἐπιρρήσεσι, τῷ παντῷ τῆς οὐσίας καὶ τῆς φύσεως ἑνοῦται, καὶ

* ἀ. οὔτε γὰρ τὸ ἓν ἰδίῳ συγκεχυμένῳ ἔχει.

CREDIMVS igitur, beatiſſimi, quemadmodum credidimus deſurſum ab initio, in vnum Deum Patrem, ſine principio penitus & ſempiternum, omnium viſibilium & inuiſibilium factorem: & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum Filium Dei vnigenitum, ex ipſo Deo & Patre ſempiterne ac impaſſibiliter natum, nec aliud principium quam patrem ſcientem, & ex ipſo ſubſtantiam habentem; lumen ex lumine, Deum verum ex Deo vero. Et in Spiritum ſanctum ex Patre procedentem, lumen & Deum * per ſe cognitum, & exiſtentem veraciter Patri & Filio coæternum, homouſion & cõtribulem & eiuſdem eſſentiæ ac naturæ, ſimiliter autem & deitatis. Trinitatem homouſion ac vnius honoris & throni, quæ in vnam recapitulatur & colligitur deitatem & communem dominationem, ſine perſonali & ſubſiſtentiali refuſione vel * diuiſione. Trinitatem enim in vnitate credimus, & vnitatem in Trinitate glorificamus: Trinitatem quidem tribus ſubſiſtentiis, vnitatem vero ſingularitate deitatis: * quæ neque vnum quod proprium poſſidet, confuſum habet, neque ipſum trinum per totum diuiſum, * ſed potius in vtroque conſeruatum vtrumque. diuiſa eſt enim numeratis ſubſiſtentiis, & numerata perſonarum diuerſitatibus, identitate autem ſubſtantiæ & naturæ

* & ipſum per ſe,

* Gr. contractione.

* f. quæ neque vnum confuſum habet, &c.

* Gr. ſed potius in altero alterum.

vnita, omnino partitionem non recipit. Vnus enim Deus est, quia deitas vna famosissime prædicatur, & in Trinitate personarum cognoscitur. & neque secundum quod vnus Deus & vna deitas est, diuidendus & in tres Deos dispertiendus: Arianorum enim est ista impietas. neque secundum quod tres vnus Deus est & cognoscitur, etiam subsistentiæ tres prædicantur, & Pater & Filius & Spiritus sanctissimus dicitur, contractus vel compactus, & in vnam sese commiscens subsistentiam: Sabellianorum enim est ista nequitia. & ideo bene a deiloquis sancitum est, monadē quidem nos debere sapere in vna & in singulari deitate, Triadem vero in inconfusis tribus subsistentiis. non autem alium vnum Deum præter tres personas agnoscimus; neque tres Trinitatis vnius substantiæ personas, quæ sunt Pater & Filius & Spiritus sanctus, alias præter vnum Deum scimus. Et propterea vnum tria, in quibus deitas est, prædicamus; & tria vnum, quorum deitas est, annuntiamus: imo vt verius dicatur, quæ tria deitas & est & agnoscitur.

παντελῆ μερισμὸν οὐ προσίεται. εἷς γὰρ θεός ἐστιν, ὅπ καὶ θεότης μία διαπρισίως κηρύττεται, καὶ ἐν τριάδι προσώπων γνωρίζεται. καὶ οὔτε καθὸ εἷς θεὸς ὁ θεὸς καὶ μία θεότης ἐστί, διαιρεῖται, καὶ εἰς τρεῖς θεοὺς μερίζεται· Ἀρειανῶν γὰρ τὸ δυσσέβημα· οὔτε καθὸ τρεῖς ὁ εἷς θεός ἐστι καὶ γνωρίζεται, καὶ ὑποστάσεις τρεῖς καταγέλεται, ἡ πατὴρ καὶ ὁ υἱὸς ἡ πνεῦμα παναγίως λέγεται, συστελλόμενος ἢ συμπτυσσόμενος, καὶ εἰς μίαν ἑαυτὸν συναλείφων ὑπόστασιν· ὅπ Σαβελλιανῶν τὸ ἀνόμημα. καὶ διὰ τοῦτο καλῶς τοῖς θεολόγοις τεθέασται, μονάδα μὲν ἡμᾶς φρονεῖν ἐν μιᾷ καὶ ἰδιαίᾳ θεότητι, τριάδα δὲ ταῖς ἀσυγχύτοις τρισὶν ὑποστάσεσιν. ἐκ ἄλλου δὲ ἕνα θεὸν παρὰ τὰ τρία γινώσκομεν προσώπα· οὔτε τὰ τρία τῆς τριάδος ὁμοουσία προσώπα, ἅπερ ἐστὶν ὁ πατήρ, ὁ υἱός, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἕτερα παρὰ ἕνα θεὸν ὑπειλήφαμεν. καὶ διὰ τοῦτο ἓν τὰ τρία τὰ ἐν οἷς ἡ θεότης, κηρύττομεν· καὶ τὰ τρία ἓν, ὧν ἡ θεότης ἐστίν, ὁμολογοῦμεν· ἢ τόγε ἄλλο δεύτερον εἰπεῖν, ἃ ἡ θεότης ἐστὶ γινώσκεται.

Credimus autem & in vnum eiusdem sanctæ consubstantialis Trinitatis Dominum nostrum Iesum Christum: *qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est*, vt ait Apostolus, *esse se æqualem Deo; sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens.* Patri enim cum sit consubstantialis atque confessor, in nouissimis temporibus non est dedignatus nasci ex sancta & intemerata domina nostra Dei genitrice, carnem ex ea sumens

Philip. 2.

Γιστεύομεν δὲ καὶ εἰς ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ὃς ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο, φησὶν ὁ ἀπόστολος, τὸ εἶναι ἴσα θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβών. τῷ παντὶ γὰρ ὢν ὁμοούσιός τε καὶ συνάναρχος, ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων ἐκ ἀπηξίωσε τελειωθῆναι ἐκ τῆς ἁγίας καὶ παναχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, σάρκα λαβὼν ἐξ αὐτῆς ἐμψυ-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

χωμβρίω ψυχῇ λογικῇ τε & νοερᾷ, ἀπαρχὴν τῆς ἡμετέρου φυράματος, οὐ ἀσπερματικῶς, ἀλλὰ δημιουργικῶς διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος. & οὕτω προϊὼν ἓν ἐκ δύο τῶν ἐναντίων. ὁ θεὸς λόγος, τέλειος φύσει θεὸς ὤν, γέγονε φύσει τέλειος & ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς, οὐ τραπεὶς τὴν φύσιν, οὐδὲ φαντάσας τὴν οἰκονομίαν, ἀλλὰ τῇ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου ληφθείσῃ λογικῶς τε & νοερῶς ἐνψυχωμένῃ σαρκὶ, & ἐν ἀμφοῖν τὸ εἶναι λαχούσῃ ἑνωθεὶς καθ' ὑπόστασιν ἀσυγχύτως, ἀδιαιρέτως· μὴ μεταβαλὼν τὴν τῆς θεότητος αὐτοῦ φύσιν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς οὐσίαν, μήτε μὴν τὴν οὐσίαν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ εἰς τὴν φύσιν τῆς αὐτοῦ θεότητος. δύο τοιγαροῦν φύσεις ἀτρέπτως ἀλλήλαις ἑνωθεῖσαι ἐν μιᾷ τῇ τοῦ θεοῦ λόγου ὑποστάσει, ἕνα υἱὸν & κύριον ἡμῖν ἐγνώρισαν ὁρατὸν καὶ ἀόρατον, θνητὸν & ἀθάνατον, περιγραπτὸν & αὐτὸν & ἀπερίγραπτον, θεὸν τέλειον & ἄνθρωπον τέλειον, ἐν δύο φύσεσι γνωριζόμενον, & ἐν δυσὶν αὐτεξουσίοις ἐνεργείαις προσκυνούμενον καὶ θελήσεσιν. οὐ γὰρ ἂν ἐνήργησε θεϊκῶς ἐκ τῶν φύσει θεὸς οὐδ' αὖ πάλιν ἀνθρωπίνως, εἰ μὴ φύσει γέγονεν ἄνθρωπος. τοῦτον ὁμολογοῦμεν ὄντως ὄντα θεόν τε & ἄνθρωπον διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σταυροῦσθαι, καὶ θανάτου γεύσασθαι σαρκὶ, ταφήν τε τελήσαι κατασχεῖν, & ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῆς οἰκείας δυνάμει θεότητος, καὶ ᾅδου σκυλεύσαντα, καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος & δεσμίους ἐλευθερώσαντα, καὶ εἰς οὐρανοὺς ἀναληφθῆναι, καὶ ἐν δεξιᾷ καθεσθῆναι τοῦ πατρὸς, καὶ ἥξοντα κατὰ τὴν φωνὴν τῶν ἀσωμάτων πρὸς

animatam anima rationabili & intelligibili, primitias massæ nostræ, non seminatam, sed conditam per Spiritum sanctum. Ita procedens vnus ex duobus contrariis Deus Verbum, cum perfectus natura Deus existeret, factus natura perfectus homo idem ipse, non mutans naturam, neque simulans dispensationem; sed carni rationabiliter & intelligibiliter * ex sancta virgine sumptæ, & in ipso vt esset sortitæ, vnitus est per subsistentiam inconfuse ac indiuise; non transferens deitatis suæ naturam in carnis substantiam, sed neque substantiam carnis suæ in naturam suæ deitatis. Duæ igitur naturæ inconuertibiliter inuicem adunatæ in vna Dei Verbi subsistentia, vnum Filium & Dominum nobis demonstrauerunt visibilem & inuisibilem, mortalem & immortalem, circumscriptum eumdem & incircumscriptum, Deum perfectum & hominem perfectum, in duabus naturis agnoscendum, & in duabus liberis operationibus & voluntatibus adorandum. Nam non vtique operaretur diuine, nisi esset natura Deus: neque rursus humane, nisi natura fieret homo. Hunc confitemur, qui vere est Deus & homo, propter salutem nostram crucifixum fuisse, & carne mortem gustasse, sepulturamque trium suscepisse dierum, & resurrexisse a mortuis propriæ potentia deitatis, infernum dispoliasse, & eos qui a sæculo vincti fuerant, libertate donasse, in cælos ascendisse, & in dextera Patris sedisse, & venturum secundum vocem incorporalium

Contrarias vocat, quia visibilis vna & mortalis est, altera inuisibilis & immortalis, vt ipse paulo infra se explicat.

* *Gr.* animatæ

Act. 1.

ad apostolos delatam, in secundo suo aduentu iudicare viuos & mortuos. Confitemur autem & mortuorum in nouissima die per vocem archangelicæ tubæ resurrectionem, & operum a nobis bene vel aliter gestorum, iuste Christo Deo nostro iudicante, retributionem, & in futuro æternam vitam & terminum non habentem.

Suscipimus autem, & firmamus, & alacriter amplectimur sanctas & vniuersales sex Synodos, quæ per Spiritum sanctum contra omnem congregatæ sunt hæresim in diuersis locis atque temporibus, quas vniuersæ sub sole orthodoxorum ecclesiæ magna voce prædicantes, rectis ac diuinitus inspiratis earum dogmatibus fulciuntur, recipientes quos illæ recipiunt, & abiicientes quos ipsæ abiiciunt. Et prima quidem apud Nicæam celebrata trecentorum decem & octo sanctorum patrum Synodus in depositionem Arii a furia cognominati, & ipsius animas corrumpentium blasphemiarum: quem vt diuisorem insanum, & inconfusæ inciforem deitatis, & Filium Patris creaturam garrula verbositate fatentem, per quem profecto cuncta creata, & ex non existentibus vt essent producta sunt, anathematizauit cum omnibus consentaneis eius, & procul a diuinis sacrariis pepulit, prædicans Dominum nostrum Iesum Christum ante omnia sæcula de Patris substantia & subsistentia, sine tempore ac sine fluxu natum, consubstantialem Patri & sancto Spiritui existentem: & per symbolum, id est, fidei rectæ confessionem, omne Christi dispensationis edocuit ex-

ANNO CHRISTI 787.

τὸν ἀποστόλοις, ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ παρουσίᾳ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. ὁμολογοῦμεν δὲ καὶ τὴν τῶν νεκρῶν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ διὰ φωνῆς ἀρχαγγελικῆς σάλπιγγος ἀνάστασιν, καὶ τὴν τῶν βεβιωμένων ἡμῖν εὖ ἢ ἑτέρως ἐχόντων, κρίσιν δικαίαν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἀνταπόδοσιν, καὶ τὴν μέλλοντος αἰῶνος ζωὴν τέλος οὐκ ἔχουσαν.

Δεχόμεθα δὲ καὶ σέβομεν, καὶ ἐκθύμως ἀσπαζόμεθα τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἓξ συνόδους, τὰς διὰ πνεύματος ἁγίου καὶ πάσης συναθροισθείσας αἱρέσεως ἐν διαφόροις τόποις καὶ χρόνοις· αὐτὴ καὶ καθ' ὅλης τῆς ὑφ' ἡλίου τῶν ὀρθοδόξων ἐκκλησίαν διαπρεπῶς κηρύξασαι, τοῖς ὀρθοῖς καὶ θεοπνεύστοις αὐτῶν ἐπισπειζόμενοι δόγμασι, δεχόμεναι οὓς ἀποδέχονται, καὶ ἀποβαλλόμεναι οὓς ἀποβάλλονται. καὶ πρώτη μὲν ἡ ἐν Νικαίᾳ συναγερθεῖσα τῶν τιη'. ἁγίων πατέρων συνόδος ὑπὸ καθαιρέσει Ἀρείου τοῦ τῆς μανίας ἐπωνύμου, καὶ τὴν αὐτοῦ ψυχοφθόρον βλασφημιῶν. ὃν ὡς διαιρέτην, καὶ τῆς μιᾶς καὶ ἀσυγχύτου καταπομπὲα θεότητος, καὶ τὸν μὲν τοῦ παντὸς κτίσμα βαθρολογοῦντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα ἔκτισται, καὶ ὃν μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι παρήχθη, ἀνεθεμάτισε, καὶ σὺν αὐτῷ ὁμοφρονας, καὶ πόρρω τῶν θείων ἀδύτων ἀπεσφενδόνησε, θεσπίσασα καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πρὸ πάντων τῶν αἰώνων ἐκ τοῦ παντὸς οὐσίας καὶ ὑποστάσεως ἀχρόνως, ἀῤῥεύστως γεγεννῆσθαι, καὶ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ πεφηνότα καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι· καὶ διὰ συμβόλου, ἤτοι πίστεως ὀρθῆς ὁμολογίας, πᾶν τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς Χριστὸν οἰκονομίας πρεπόντως ἐκ-

διδάξασα

ANNO CHRISTI 787.

διδάξασα μυστήριον. ἡ δευτέρα δὲ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει σὺναχθεῖσα ϖν΄. πατέρων συνόδ ϖ κατὰ τῦ πνευματομάχου Μακεδονίου, & τῶν ἀμφ' αὐτὸν θεοσυλῶν Ημιαρείων. ἥτις ἁγία σύνοδ ϖ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τὸ ἅγι ϖ ὁδηγὸν καὶ διδάσκαλον ἔχουσα, ἐκ τῦ παντὸς ἀϊδίως τῷ ἐκπορεύσιν ἐδογμάτισεν ἔχον, καὶ ὁμοῦσι ϖ τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ, συμπροσκυνούμενόν τε καὶ συνδοξαζόμενον. τοὺς δὲ βλασφημήσαντας ἀσυγχώρητα εἰς αὐτὸν ϖ παράκλητον ἀναθέμασιν ἀσυγκρίτοις καθυπέβαλε, μετὰ & τῦ παράφρον ϖ Απολιναρίου, ὃς ϖ κ΄ ϖ σωτῆρα αὐθρωπον ἄνουν ὁ ἄνους ἐφλυάφησε. καὶ τελευτᾷ ἡ ἐν Εφέσῳ τὸ πρότερον τῶν διακοσίων ἁγίων πατέρων διαλάμψασα σύνοδος ὅτι καταλύσεως & ἀποβολῆς τῦ αὐθρωποπλάστου Νεστορίου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ· ὃς ἐκ τῶν οἰκείων ἐβδελυγμένων ἐνθυμιῶν πλανώμενον ϖ, ἄλλον ϖ προαιώνιον θεὸν λόγον, καὶ ἄλλον ϖ ἐκ παρθένου διὰ σωτηρίαν ἡμῶν σαρκωθέντα πεφλυάρηκε, τέταρτον, καὶ μὴ βουλόμενος, ὁ ἀνόσιος πρόσωπον τῇ ἁγίᾳ κ΄ ὁμοουσίῳ συνεπεισάγων τριάδι· οὐ μόνον διαιρῶν τὰς ἑνωμένας δύο τῦ Χριστοῦ φύσεις εἰς δύο ὑποστάσεις, ἀλλὰ καὶ τῷ, θεοτόκος, φωνῇ ὁ κατάρατος ἐξομυόμενος, & Χριστοτόκον καλεῖσθαι νομοθετῶν ὁ βέβηλος τῷ ὄντως θεομήτορα, καὶ πρὸ τῦ τόκου & μετὰ τόκον παρθένον, & πάσης νοητῆς τε & αἰσθητῆς ὑπερτέραν δόξης τε & λαμπρότητι δεδημιουργημένῳ φύσεως. τοσοῦτον δέ ἐστιν ἡ αὐτὴ ἁγία τῶν διακοσίων

presse mysterium. Secunda vero collecta est Constantinopoli centum quinquaginta patrum Synodus contra Spiritus impugnatorem Macedonium, & Deo exosos Semiarianos socios eius. quae sancta Synodus eumdem Spiritum sanctum ducem ac magistrum habens, ex Patre sine tempore ac sempiterne processionem dogmatizauit habere, & homousion Patri & Filio fore coadorandum & conglorificandum: eos autem qui blasphemauerunt in eumdem paracletum, sine remissione anathematismis submisit inenarrabilibus, vna cum desipiente Apollinario, qui * saluatoris nostri hominem sine intellectu, cum esset amens, verbose perhibuit. Et tertia prior Epheſi ducentorum sanctorum patrum refulgens Synodus in destructionem & deiectionem hominem colentis Nestorii & consentaneorum eius: qui ex propriis execrabilibus cogitationibus deceptus, alium esse Deum Verbum, qui ante sæcula est, & alium eum qui ex virgine propter salutem nostram incarnatus est, garrula voce profatus est, quartam sceleratus, etiam nolens, personam in sanctam & consubstantialem Trinitatem inducens: non solum separans vnitas duas Christi naturas in duas subsistentias, verum etiam vocem, qua Dei genitrix appellatur, maledictus abiurans, Christotocon hanc vocari nequissime sanxit, quæ vere Dei mater est, & ante partum & post partum virgo, atque omnis intelligibilis ac sensibilis naturæ gloria & claritate creata sublimior. Hunc igitur eadem sancta ducentorum

* Gr. saluatorem nostrum secundum hominem.

patrum Synodus anathematizauit, vna cum animam lædentibus deliramentis eius ; vnum Filium ex Patre ante sæcula illuxisse, & eumdem in nouissimis diebus de intemerata virgine ac Dei genitrice Maria natum fuisse, naturam nostram indutum edocens, & Deum perfectum & hominem perfectum eumdem Filium Dei denuntians, id est, vnum Filium & Christum & Dominum, & absolute vnam naturam Dei Verbi incarnatam : quod significat duarum naturarum vnitionem, quæ per subsistentiam facta est. Dei vero genitricem proprie ac per veritatem sanctam Mariam nominari legitime statuit. Opportunissime autem Calchedone diuinitus collecta orta est Synodus sexcentorum triginta sanctorum patrum in depositionem deceptæ hæreseos confusas Christi naturas perhibentis : quam primus insensatus Eutyches ex insipiētia sua instituit, in vno Christo duas naturas inconuertibiliter vnitas abnegans, & vnam naturam ex duabus factam & compositam prodigiose coniiciens. qui & Dioscorum noxium fautorem & defensorem habens, orthodoxorum dogmatum calumniator, & veritatis hostis inuentus est. Sed hos ambos Synodus sancta destruxit, & deliras vocum * nouitates eorum seueris cum illis anathematibus subdidit, prædicans Christi veri Dei nostri duas naturas inconfuse, inconuertibiliter & incommutabiliter vnitas in vna subsistentia sua ; perfectumque in deitate simul eumdem & in humanitate consistere, ex duabus & in duabus

* vanitates Gr.

πατέρων ἀνεθεμάτισε συνόδ Ⓖ, καὶ τὰ ψυχοβλαβῆ αὐτῆ ληρήματα, ἕνα μὲν Ⓜ ἐκ πατρὸς πρὸ αἰώνων ἐκλάμψαντα, καὶ Ⓜ αὐτὸν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐκ τῆς ἁγίας ἀπαθοῦς γεννηθέντα παρθένου καὶ θεοτόκου Μαρίας, τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀμφιασάμενον Ⓜ διδάξασα, καὶ θεὸν τέλειον Ⓜ Ⓒ ἄνθρωπον τέλειον Ⓜ αὐτὸν υἱὸν Ⓒ θεοῦ καταγγείλασα, τουτέστιν ἕνα υἱὸν Ⓒ Χριστὸν καὶ κύριον, καὶ ἁπλῶς μίαν φύσιν τοῦ θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην· ὅπερ σημαίνει τὴν τῶν δύο φύσεων καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν· θεοτόκον δὲ κυρίως Ⓒ κατ' ἀλήθειαν τὴν ἁγίαν Μαρίαν νενομοθέτηκεν ὀνομάζεσθαι. δικαιότατα δὲ καὶ ἡ ἐν Καλχηδόνι θεοσύλλεκτ Ⓖ ἀνατέταλκε συνόδος τῶν χλ'. ἁγίων πατέρων, ὑπὲρ καθαιρέσει τῆς συγχυτικῆς τῶν Χριστοῦ φύσεων πεπλανημένης αἱρέσεως· ἣν πρῶτος ὁ ἄφρων Εὐτυχὴς ἐξ ἀφροσύνης συνέστησε, τὰς ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ δύο φύσεις ἀσυγχύτως ἰνωμένας ἀπαρνούμενος Ⓖ, Ⓒ μίαν φύσιν ἐκ τῶν δύο γεγενῆσθαι πεπλασμένος συνέδριον. ὃς Ⓒ Διόσκορον Ⓜ ἀληθῆ σωτῆρα σωτηρίας καὶ δίκαιον ἔχων, τῶν ὀρθῶν δογμάτων κατήγορος, Ⓒ τῆς ἀληθείας ἀντίπαλ Ⓖ εὕρηται. ἀλλὰ τούτους ἀμφοτέρους ἁγία καταλέλυκε συνόδος, καὶ τὰς ληρώδεις * κενοφωνίας αὐτῶν αὐτηροῖς ἀναθέμασι συνέβαλε, κηρύξασα τὰς τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ ἡμῶν θεοῦ δύο φύσεις ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀμεταβλήτως ἑνωθείσας ἐν τῇ μιᾷ αὐτοῦ ὑποστάσει· τέλειόν τε Ⓜ αὐτὸν ἐν θεότητι καὶ ἀνθρωπότητι, ἐκ δύο τε καὶ ἐν δυσὶ

* κενοφωνίας L.

ANNO CHRISTI 787.

γνωριζόμενον φύσεσι. πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὴν τοῦ μυσαροῦ Νεστορίου διαίρεσιν, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον σὺν τοῖς αὐτῷ συμφρόσιν ἀπεκήρυξε. καθεξῆς δὲ καὶ ἡ πέμπτη συνεκρότησεν συνόδος ἐν τῇ διασωζούσῃ τὴν πόλεων, ρξδ'. ἁγίων πατέρων ἀριθμὸν ὑποσῴζουσα· ἥτις ἀπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος προηγουμένη, τὰς πρὸ αὐτῆς ἀηττήτους ἁγίας τέσσαρας συνόδους ἐπεκύρωσε, καὶ τοὺτων τοῖς ὀρθοῖς ἐπηκολούθησε δόγμασιν, ἀναθεματίσασα Νεστόριον, Εὐτυχέα, Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας σὺν ταῖς βλασφημίαις αὐτῶν· ἔτι τε Ὠριγένην, καὶ Εὐάγριον, Δίδυμον, καὶ πάσας τὰς μυθώδεις καὶ ἑλληνικὰς αὐτῶν τερατολογίας, πρός τε λεγομένην Ἴβα ἐπιστολὴν πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην, καὶ τὰ συγγράμματα Θεοδωρήτου, ἃ κατὰ τῆς ὀρθῶν δώδεκα κεφαλαίων τῶν ἐν ἁγίοις Κυρίλλου συνεγράψατο.

naturis noscendum. Præterea & nequam Nestorii diuisionem, & ipsum quoque cum sibi consentientibus abdicauit. Deinceps autem & quinta conuenit Synodus in dominante ciuitatibus, centum sexaginta quatuor sanctorum patrum numerum saluans: quæ ab ipso sancto Spiritu acta, ante se celebratas sanctas quatuor Synodos roborauit, & earum recta dogmata sequens, anathematizauit Nestorium, Eutychem, Theodorum Mopsuestiæ cum blasphemiis suis: adhuc etiam & Origenem, & Euagrium, Didymum quoque, & omnia fabulosa & pagana atque prodigiosa ipsorum eloquia, nec non & epistolam quæ dicitur Ibæ ad Marim Persam; & conscriptiones Theodoreti, quas contra recta duodecim capitula sanctæ memoriæ Cyrilli conscripsit.

Μεθ' ἣν ἡ ἁγία ἕκτη συνόδ ὡσπερ ἄλλος ἐξήστραψεν ἥλιος, τὴν σπθ'. ἁγίων πατέρων, τὴν βασιλίδα πόλιν λαχοῦσα καταπαυσιν. ἐν ᾗ κροτηθεῖσα, τοὺς δύο αὐτεξουσίους θελήσεις καὶ ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσαρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀπαρνουμένους, καὶ μίαν θέλησιν καὶ μίαν πεφαντασμένους ἐνέργειαν τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος, ἀνεθεμάτισε· τουτέστι Σέργιον, Πύρρον, Πέτρον, Κῦρον, Ὀνώριον, Θεόδωρον τὸν Φαρᾶν, καὶ Πολυχρόνιον τὸν ληρήσαντα γέροντα, καὶ πάντας τοὺς ἀνεθεματίσαντας, ἢ ἀναθεματίζοντας, ἢ ἀναθεματίζειν τολμῶντας μίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν δύο τοῦ Χριστοῦ Φύσεων. εἰ γάρ, ὡς που τις ἔφη σοφὸς,

The sixth holy Synod, as another sun, hath shined forth after that, the holy fathers, the royal city obtaining rest. In which being assembled, they that denied the two voluntary wills and operations in the dispensation of the flesh of Christ our God, and that fained one will and one operation of the deity and humanity of our Saviour Iesus Christ, it hath anathematized: that is, Sergius, Pyrrhus, Peter, Cyrus, Honorius, Theodorus Pharanites, and Polychronius the doting old man, and all that haue anathematized, or do anathematize, or shall attempt to anathematize one will and operation, and the two natures of Christ. For if, as a certain wise man hath said,

ANNO CHRISTI 787.

sine voluntate & sine operatione humanam Domini naturam dimiserimus, vbi perfectionem in humanitate saluabimus? Duas igitur voluntates & duas operationes congruentes duabus Christi naturis, vt naturalia earum coaptantes idiomata, sic magnum salutaris dispensationis mysterium luculenter explanauerunt, & orthodoxam fidem omnium ecclesiarum Dei sine calumnia sineque dubitatione recte sapientibus seruauerunt. Has sanctas sex Synodos solas esse vniuersales nouimus, aliam post has non admittentes Synodum. neq; enim derelictum est quid ab apostolicis traditionibus, vel paternis seu legitimis editionibus, egens correctionis, vel cuiuslibet ornamenti quoquomodo. Omnes itaque male sentientes hæreticos, tamquam satoris zizaniorum satanæ discipulos, & animas corrumpentes ministros, ab horum malo vertice, videlicet Simone mago, vsque ad eorum detestabilem caudam: & vt complexiue dicamus, ceteros omnes ex tota prorsus anathematizamus anima simul & mente: maxime illos, quos prælatæ sanctæ & vniuersales sex Synodi anathematizauerunt, vna cum Seuero Acephalorum * auctore, id est, eorum qui Christum vnius naturæ esse fatentur. Quin & Petrum respuo cognomento Cnaphea, qui in trisagio hymno argumentum apponere ausus est, & passionem impassibili applicare deitati præsumpsit; & omnes qui blasphemiam eius sectantur. Non autem refutamus, sed oppido confirmamus & admit-

* duce

ἀθέλητόν τε & ἀνενέργητον τῷ ἀνθρωπίνῳ τῆς κυρίου φύσιν παρήσομεν, ποδ τὸ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι σέσωσται; δύο τοίνυν θελήσεις καὶ δύο ἐνεργείας καταλλήλους ταῖς δυσὶ Χριστοῦ φύσεσιν, ὡς φυσικὰ αὐτῶν προσαρμόσαντες ἰδιώματα, οὕτω τὸ μέγα τῆς σωτηρίου οἰκονομίας μυστήριον σαφέστατα διεστράνωσαν, καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ θεοῦ ἀνεπηρέαστόν τε καὶ ἀναμφίβολον διεσώσαντο τοῖς ὀρθόφροσιν. ταύτας τὰς ἁγίας ἓξ συνόδους καὶ μόνας οὔσας οἰκουμενικὰς ἐπιστάμεθα, ἄλλως μὴ ταύτας οὐ προσιέμενοι συνοδον. οὐδὲ γὰρ ὑστερολέλειπταί τι τῆς ἀποστολικῶν παραδόσεων, ἢ πατρικῶν ἐννόμων ἐκδόσεων, δέομενον διορθώσεως, ἢ τοῦ οἱασοῦν ἐπικοσμήσεως οἱουδήποτε ζήτος. πάντας τοιγαροῦν τοὺς κακόφρονας αἱρετικούς, ὡς τοῦ ζιζανίων σατανᾶ φοιτητὰς καὶ ψυχοφθόρους μύστας, ἀπὸ τῆς τούτων κακῆς κορυφῆς, Σίμωνός φημι τοῦ μάγου, μέχρι τῆς βδελυρωτάτης αὐτῶν οὐρᾶς, συλλήβδην καθεξῆς ἐξ ὅλης διαθεματίζομεν ψυχῆς καὶ διανοίας, καὶ μάλιστα ὅσους αἱ προτεταγμέναι ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ συνόδοι ἀνεθεμάτισαν· μεθ' ὧν καὶ Σεβῆρον τὸν τῆς Ἀκεφάλων μονοφυσιτῶν ἔξαρχον, σὺν αὐτοῖς ἐκείνοις. ἔτι τε καὶ Πέτρον ἀποκηρύττομαι τὸν Κναφέα, τὸν ἐν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ τῷ προσθήκῃ ἐνδεῖναι τολμήσαντα, & παθητῇ ἀπαθεῖ θεότητι προσρίψαι φρασωδέστατα· καὶ πάντας τοὺς παρεπομένους τῇ βλασφημίᾳ αὐτοῦ. ὃν οὐκ ἀποστρεπόμεθα δὲ, ἀλλὰ μᾶλλον στέργομεν καὶ ἀποδεχό-

ANNO CHRISTI 787.

μεθα καὶ τὰς τοπικὰς ἁγίας συνόδους, καὶ τὰ θεία ὑπογραφὴ ἐκφωνηθέντα αὐτοῖς κανονικὰ κατορθώματα, καὶ ψυχωφελῆ νομοθετήματα· τὰς δὲ ἀποστολικὰς τῆς ἐκκλησίας παραδόσεις, δι' ὧν τιμᾶν καὶ προσκυνεῖν τὸν ἅγιον καὶ ἀναπαύεσθαι διδασκόμεθα, ἀποδεχόμεθά τε καὶ περιπυστόμεθα, τιμῶντες ὡς θεράποντας καὶ φίλους καὶ υἱοὺς θεοῦ χρηματίσαντας. ἡ γὰρ τοὺς τοῦ δεσπότου δούλους τιμὴ ἀπόδειξιν ἔχει τῆς εἰς τὸν κοινὸν δεσπότην εὐνοίας. οὗτοι γὰρ αὐτοὶ ταμεῖα θεοῦ καὶ καθαρὰ κατοικητήρια γεγόνασι, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀκηλίδωτα ἔσοπτρα· ἀλλὰ καὶ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐν χειρὶ θεοῦ πεφήνασιν, ὡς γέγραπται. ζωὴ γὰρ ὢν ὁ θεὸς καὶ φῶς, καὶ οἱ ἐν χειρὶ θεοῦ ὄντες ἅγιοι, ἐν ζωῇ καὶ φωτὶ ὑπάρξουσι. καὶ διὰ τοῦτο τίμιον ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ. οὗτοι ζῶντες ἐν παῤῥησίᾳ τῷ θεῷ προσῆλθον. πηγὰς σωτηρίους ὁ δεσπότης Χριστὸς τὰ τῶν ἁγίων ἡμῖν παρέσχετο λείψανα, πολυτρόπους τὰς ἐνεργείας τοῖς ἀσθενοῦσι πηγάζοντα, μύρων ὠφελείας βρύοντα, καὶ δαίμονας ἀπελαύνοντα· καὶ ὡς φησιν ὁ μέγας διδάσκαλος καὶ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος, τὰ τῶν μαρτύρων ὀστᾶ νόσους φυγαδεύουσιν, ἀσθενεῖς θεραπεύουσι, τυφλοῖς τὸ βλέπειν χαρίζονται, λεπροὺς καθαίρουσι, πειρασμοὺς καὶ ἀνίας διαλύουσι· καὶ πάντα διὰ Χριστοῦ τοῦ ἐν αὐτοῖς ἐνοικήσαντος. ἐφ' ᾧ δὴ καὶ καλῶς ὁ ψαλμῳδὸς ἐμελῴδησε· θαυμαστὸς ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. καὶ αὖθις· τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ ἐθαυμάσωσεν ὁ Κύριος πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐ-

timus etiam locales ſanctas Synodos, & correctiones canonicas quæ diuina ſunt ab eis inſpiratione depromptæ, atque legiſlationes earum animas illuſtrantes. Apoſtolicas autem eccleſiæ traditiones, per quas honorare & adorare ſanctos & ſalutare docemur, ſuſcipimus & amplectimur, venerantes eos vt famulos & amicos atque filios Dei. Honor enim qui circa deuotos conſeruorum agitur, probationem habet bonæ voluntatis erga communem exhibitæ Dominum. Iſti enim ipſi cellaria Dei & habitacula munda, ſanctique Spiritus puriſſima ſpecula facti ſunt. Sed & ipſorum animæ in manu Dei ſunt, vt ſcriptum eſt. Cum enim vita ſit Deus & lux, & ſancti quo- *Sap. 3.*
que qui in manu Dei ſunt, in vita & luce profecto conſiſtunt. Et ideo precioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum eius. Iſti viuentes fiducialiter Deo aſtiterunt. fontes ſalutares Dominus Chriſtus ſanctorum nobis reliquias præbuit, multimode beneficia infirmantibus rigantes, vnguentum ſuauitatis emanantes, & dæmones abigentes: & ſicut dicit magnus magiſter & ab immortalitate cognominatus, martyrum oſſa languores fugant, infirmos curant, cæcis videre donant, leproſos mundant, tentationes & mœrores diſſoluunt: & hæc per Chriſtum qui habitauit in illis. Et bene Pſalmiſta cecinit: *Mirabilis Deus in ſanctis ſuis.* Et rurſus: *Sanctis qui ſunt in terra eius, mirificauit omnes voluntates eius* *Anaſt. verb. id eſt, Athanaſius. immortalis enim Grace dicitur athanatos.* *Pſalm. 67.* *Pſalm. 15.*

ANNO CHRISTI 787.

inter illos. Cum his autem & ſanctas & venerabiles imagines adorantes amplectimur, id eſt, Verbi Dei, Domini videlicet & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, qui pro nobis incarnatus eſt, & formam ſerui ſuſcepit. Cuius imago & figura non deitatis, quæ inconuulſe intemeratæ carni eius vnita eſt, præfert characterem: inuiſibilis enim eſt & incircumſcripta & informis diuina natura: *Deum quippe nemo vidit vnquam: ipſe vnigenitus enarrauit:* ſed humanitatis eius coloribus facientes iconam adoramus. Apparuit enim Deus ſuper terram etiam cum eſſet inuiſibilis, & viſus eſt, & cum hominibus conuerſatus eſt, & fatigatus eſt, & eſuriuit, & ſitiuit lege noſtræ, quam ſuſcepit, naturæ. Adoramus Chriſti iconam, id eſt, perſonæ quæ hominibus viſa eſt, non diuiſæ ab hac inuiſibili eius diuinitate: abſit: ſed vnitæ huic ex ſumma conceptione. Nam etſi dicit Iudæis: *Quid vultis me occidere hominem, qui veritatem locutus ſum vobis?* non erat homo tantum, ſed & Deus, & dicens: *Ego & Pater vnum ſumus:* non denegat naturam noſtram. humano quippe ore ac organica hæc aſſerit lingua. Honoramus autem & adoramus etiam intemeratæ eius imaginem ſanctæ Dei genitricis & immaculatæ dominæ noſtræ, quæ illum ineffabiliter genuit. Honoramus quoque ſanctorum apoſtolorum, prophetarum, bene vincentium martyrum, confeſſorum, & iuſtorum tamquam Dei amicorum imagines: non materiæ vel coloribus cultum afferentes, ſed per hæc

Philip. 2.

Ioan. 1.

Ioan. 8.

Ioan. 10.

τοῖς. σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας προσκυνοῦντες προσπλυσόμεθα, τουτέστι τῷ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ λόγου, κυρίου δὲ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ μορφὴν δούλου λαβόντος. οὗ ἡ εἰκὼν καὶ τὸ ἐκτύπωμα οὐ τῆς θεότητος τῆς ἀδιαστάτως ἑνωθείσης τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ σαρκὶ φέρει χαρακτῆρα· ἀόρατος γὰρ καὶ ἀπερίγραπτος ἡ θεία φύσις, καὶ ἀχειμάπτος· θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· αὐτὸς ὁ μονογενὴς ἐξηγήσατο. ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ χρωματουργοῦντες τῷ εἰκόνα προσκυνοῦμεν. ἐφάνη γὰρ θεὸς ὢν καὶ ἀόρατος ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὤφθη τοῖς ἀνθρώποις συναναστραφείς, καὶ ἐκοπίασε, καὶ ἐπείνησε, καὶ ἐδίψησε, νόμῳ τῆς ἡμετέρας, ᾧ ἠμπέχετο, φύσεως. προσκυνοῦμεν Χριστοῦ τῷ εἰκόνα, τουτέστι τὸ ὁρατὸν τοῖς ἀνθρώποις προσώπου, οὐ κεχωρισμένου τῆς ἀοράτου αὐτοῦ θεότητος· ἄπαγε· ἀλλ' ἰνωμένου ταύτῃ ἐξ ἄκρας συλλήψεως. εἰ γὰρ καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· τί θέλετέ με ἀποκτεῖναι ἄνθρωπον, ὃς τῷ ἀληθειαν λελάληκα ὑμῖν; ἀλλ' οὐκ ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καὶ θεός, καὶ λέγων· ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν· οὐκ ἀπαρνεῖται τῷ ἡμετέραν φύσιν. τῷ γὰρ ἀνθρωπίνῳ σώματι καὶ τῇ ὀργανικῇ ταύτῃ διαλέγεται γλώσσῃ. τιμῶμεν δὲ καὶ προσκυνοῦμεν καὶ τῷ τῆς αὐτὸν ἀφράστως γεννησάσης ἁγίας αὐτοῦ μητρός, τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ παναμώμου δεσποίνης ἡμῶν τῷ εἰκόνα. τιμητέον δὲ καὶ τοὺς ἁγίων ἀποστόλων, προφητῶν τε καὶ καλλινίκων μαρτύρων, ὁσίων τε καὶ δικαίων, ὡς φίλων θεοῦ, τὰς εἰκόνας· οὐ τῇ ὕλῃ καὶ τοῖς χρώμασι τὸ σέβας προσάγοντες, ἀλλὰ διὰ τούτης

ANNO CHRISTI 787.

τοῖς νοεροῖς ὄμμασι πρὸς τὸ πρωτότυπον προσηγόμενοι, ἐκείνῳ τιμὴν ἀπονέμοντες προσφέρομεν· εἰδότες κατὰ μέγαν Βασίλειον, ὡς ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει. πρὸς δὲ τοὺς ἐριστικῶς ἀντεξαγομένους καὶ λέγοντας, ὡς οὐ δεῖ τοὺς ἁγίων προσκυνεῖν τὰς εἰκόνας χειροποιήτους οὔσας, εἰδωλά τε αὐτὰς, μᾶλλον δὲ δυστεβῶς ἀποκαλοῦντας αὐτὰς, λέγομεν· ἴσασιν οἱ τοιοῦτοι, ὡς τὰ χερουβὶμ, καὶ τὸ ἱλαστήριον, καὶ ἡ κιβωτὸς, καὶ ἡ τράπεζα, ἃ Μωσῆς ὁ θεσπέσιος κατεσκεύασε θείῳ προστάγματι, χειροποίητα ἦσαν, καὶ προσκυνούμενα. κατηγορεῖ δὲ ἡ θεία γραφὴ τοῦ προσκυνοῦντων τοῖς γλυπτοῖς, ἀλλὰ καὶ τοῦ θυόντων τοῖς δαίμοσιν· καὶ ἀποδεκτὸς μὲν ἡ τοῦ *Ἑλλήνων θυσία ἦν, ἡ δὲ τοῦ δικαίων ὑπερόσδεκτος. παχυτέρας οὖν γραφῆς οὔσης τοῦ σεπτῶν εἰκόνων, δεῖ τιμᾶν αὐτὰς διὰ τὰ πρωτότυπα. τοῦτοις οὖν τοῖς συνοδικοῖς ἡμῶν ὑμνοις ἐντυγχάνοντες, ἁγιώτατοι, εἴ τι εὑρεθῇ ἐν αὐτοῖς δεόμενον ἐπιδιορθώσεως, μεταδότε ἀφθόνως ἡμῖν τῆς ἐνθέου διδαχῆς ὑμῶν, καὶ δυσωπεῖσθαι προσκλήτητε· ἵνα συμφώνως ἐκ τούτου πιστευόντων εὑρεθέντων ἀμφοῖν ὑμῶν τε καὶ ἡμῶν, δοξάζηται ὁ πατήρ τε καὶ ὁ υἱὸς καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, νυνὶ καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

intelligibilibus visibus ad principalem adducti, honorem illi debitum impendimus: scientes secundum Basilium magnum, quod imaginis honor ad principalem transeat. Porro quia nonnulli contentiosius agunt, & dicunt non oportere sanctorum imagines adorare, cum sint manufacta; simulacra stolide has, imo impie nuncupantes: nouerint qui eiusmodi sunt, quod cherubim, & propitiatorium, & arca, & mensa, quæ Moyses sacratissimus diuino præcepto constructit, manufacta erant, & adorabantur. accusat autem diuina scriptura eos qui adorant sculptilia; sed *Psalm. 69.* & illos qui dæmonibus immolant. *Isai. 42.* Et quidem abiectum erat paganorum sacrificium; sed iustorum acceptum est. Cum ergo crassioris scripturæ venerabiles imagines sint, oportet eas honorare propter principalia. His itaque synodicis nostris libenter acceptis, sanctissimi, si quid inuentum fuerit in illis emendatione indigens, sine inuidia vestræ Deo plenæ doctrinæ nos participes facite, & ad remittendum ea nobis correcta estote precabiles: vt concorditer ex hoc fidelibus vtrisque, id est, vobis & nobis inuentis, glorificetur Pater & Filius & Spiritus sanctus, nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.

* εἰδώλων

* id est ἐκτυπώσεως, vt cõiicere est ex epist. Greg. ad Germanũ infra.

Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν Πέτρος καὶ Πέτρος οἱ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντες Ἁδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπον· πειθόμεθα, ὅτι κατὰ τὴν ὀρθῶς ὁμολογηθεῖσαν πίστιν παρὰ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου Κωνσταντινου-

Et post lectionem Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & locum tenentes sanctissimi papæ Hadriani senioris Romæ, dixerunt: Acquiescimus, quia secundum fidem, quam recte Tarasius sanctissimus & beatissimus patriarcha Constantino-

poleos est confessus, & apostolicus papa noster Hadrianus suscipiens vna cum venerabili sancta Synodo, quæ apud ipsum est, consentit, & eorum quæ ille confessus fuerat, communionem amplexus est. Et benedictus Deus, quia orientis sanctissimi summi sacerdotes concordes in orthodoxa fide & adoratione venerabilium imaginum sanctissimis Hadriano papæ Romano, & Tarasio patriarchæ nouæ Romæ, inuenti sunt. & qui ita non confitentur, anathema sint a sanctis trecentis decem & octo patribus, qui hic ante collecti sunt.

Sancta Synodus dixit: Fiat, fiat, fiat.

Agapius sanctissimus episcopus Cæsareæ dixit: Destinatis ab orientis sanctissimis pontificibus sacratissimis literis ad Tarasium sanctissimum patriarcham, his, tamquam titulum orthodoxiæ suscipiens, omnibus modis consentio, & communionem recipio: & eos qui ita non sapiunt, anathemati summiserim.

Ioannes episcopus Ephesi dixit: Destinatis ab iis summis sacerdotibus qui in oriente sunt, orthodoxis literis ad sanctissimum & ter beatum patriarchã Tarasium consentimus, & earum communionem amplectimur. Eos vero qui ita non confitentur, neque adorant, neque recipiunt sanctas & sacras ac venerabiles imagines, alienos existimo apostolicæ ac catholicæ ecclesiæ, atque eos anathemati transmitto.

Constantinus sanctissimus epo-

πόλεως ☩ ὁ καθ' ἡμᾶς ἀποστολικὸς πάπας Ἀδριανὸς δεξάμενος, καὶ πᾶσα ἡ κατ' αὐτὴν ἁγία σύνοδος ἐστοίχησε, ☩ τῷ ἐπ' αὐτῇ ὁμολογηθέντων πίστει καὶ κοινωνίαν ἠσπάσατο. ☩ εὐλογητὸς ὁ θεός, ὅτι ☩ οἱ τῆς ἀνατολῆς ἁγιώτατοι ἀρχιερεῖς σύμφωνοι ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει ☩ τῇ προσκυνήσει τῶν σεπτῶν εἰκόνων τοῖς ἁγιωτάτοις Ἀδριανῷ πάπᾳ Ῥώμης, ☩ Ταρασίῳ πατριάρχῃ τῆς νέας Ῥώμης, εὑρέθησαν. καὶ τοῖς μὴ οὕτως ὁμολογοῦσιν ἀνάθεμα ἔξω ἀπὸ τῶν ἁγίων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πατέρων τῶν ἐνταῦθα προαθροισθέντων.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· γένοιτο, γένοιτο, γένοιτο.

Ἀγάπιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας εἶπε· τοῖς σταλεῖσι παρὰ τῶν τῆς ἀνατολῆς ὁσιωτάτων ἀρχιερέων πανιέροις γράμμασι πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον ☩ οἰκουμενικὸν πατριάρχην, ὡς τίτλῳ εὐσεβείας ἀποδεξάμενος, καὶ πάντα τόπον στοιχῶ, ☩ τὴν κοινωνίαν ἀποδέχομαι· καὶ οὓς μὴ οὕτω φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι καταβάλλω.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς τὸν ἁγιώτατον ☩ τρισμακάριστον οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον συντιθέμεθα, ☩ τὴν αὐτῶν κοινωνίαν ἀσπαζόμεθα. τοὺς δὲ μὴ οὕτως ὁμολογοῦντας, μήτε προσκυνοῦντας, μήτε ἀποδεχομένους τὰς ἁγίας ☩ ἱερὰς ☩ σεπτὰς εἰκόνας, ἀλλοτρίους ἡγοῦμαι τῆς καθολικῆς ☩ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τῷ ἀναθέματι αὐτοὺς παραπέμπω.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπί-

σκοπος

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

σκοπος Κωνσταντίας τ Κύπρου εἶπεν· ἐν μηδεμιᾷ ἐννοίᾳ παραλλάξαντα τὰ νῦν ἀναγνωσθέντα γράμματα τὰ ἐκ τ ἀνατολῆς πεμφθέντα πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν ἐπ' αὐτοῖς ὁμολογηθέντος ὅρου τῆς πίστεως βύσσον κἀγὼ ὁ ἀνάξιος, τούτοις συνήθημι, καὶ ὁμόφρων γίνομαι, δεχόμενος καὶ ἀσπαζόμενος πιστικῶς τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας· καὶ τὴν κατὰ λατρείαν προσκύνησιν μόνῃ τῇ ὑπερουσίῳ καὶ ζωαρχικῇ τριάδι ἀναπέμπω. καὶ σὺν μὴ ὕπω φρονοῦντας, μήτε δοξάζοντας, τῆς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας ἐκχωρίζω, καὶ τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω, καὶ τῇ μερίδι τῶν ἀρνουμένων τὸν ἔνσαρκον καὶ σωματικὴν οἰκονομίαν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν προσπέμπω.

Piscopus Constantiæ Cypri dixit: In nullo sensu commutatas literas quæ nunc lectæ sunt, quæque de oriente missæ fuerunt ad Tarasium sanctissimum archiepiscopū & patriarcham, a definitione fidei quam ipse ante confessus fuerat, inueniens & ego indignus, his consentio & concors efficior, suscipiens & amplectens honorabiliter sanctas & venerabiles imagines: atque adorationem quæ per latriam, id est, Deo debitam seruitutem efficitur, soli supersubstantiali & viuificæ Trinitati impendo. Et qui ita non sapiunt, neque prædicant, a sancta catholica & apostolica ecclesia segrego, & anathemati subiicio, atque portioni negantium incarnatam & salutiferam dispensationem Christi veri Dei nostri transmitto.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· τοῖς σαλεῖσι γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς πρὸ τοῦ αὐτόθι ἁγιωτάτων ἀρχιερέων πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ ἐμμένω, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα ἀποδέχομαι μετὰ πάσης εὐμενείας καὶ προαιρέσεως· καὶ σὺν μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθέματι ὑποβάλλω.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Destinatis literis ab orientis sanctissimis summis sacerdotibus ad sanctissimum archiepiscopum & patriarcham consentio & permaneo; & quæ ipsi confessi sunt, admitto cum omni benignitate & voluntate: & qui ita non sapiunt, anathemati submitto.

Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· τοῖς ἀναγνωσθεῖσι γράμμασι τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, καὶ τοῖς ἀντιπεμφθεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ὀρθοδόξων ἀρχιερέων λιβέλλοις συνήθημαι περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων, καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν ἀποδέχομαι· καὶ σὺν μὴ οὕτω φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι προσπέμπω.

Nicolaus sanctissimus episcopus Cyzici dixit: Lectis literis sanctissimi & beatissimi archiepiscopi & patriarchæ, & e diuerso missis ab orientis orthodoxis summis sacerdotibus libellis consentio de sanctis ac venerabilibus imaginibus, & communionem eorum recipio: & eos qui ita non sapiunt, anathemati transmitto.

Euthymius ſanctiſſimus epiſcopus Sardis dixit : Vt in omnibus veritatem executus , & in traditionibus ſacratiſſimorum apoſtolorum & patrum educatus , conſentio etiam his exarationibus quæ modo lectæ ſunt , tam ſcilicet Taraſii ſanctiſſimi ac beatiſſimi archiepiſcopi & patriarchæ , quam his quæ ad has miſſæ ſunt ab orientalibus patriarchis : & eorum ac meum ſenſum ſuper ſacris dogmatibus & ſanctis iconis vnum & immutabilem exiſtimo : eos vero qui præter hæc vana loquuntur , & garriunt contra ſanctas imagines , & non conueniunt cum ſanctiſſimis patriarchis , hæreticos & peruerſos agnoſco , & ab eorum communione longe me pono.

Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Nicomediæ dixit : Secundum miſſas literas a ſummis ſacerdotibus orientalis diœceſeos ad ſanctiſſimum & ter beatum archiepiſcopum & patriarcham Taraſium , ſalutabiliter ſuſcipio,& colo atque adoro preciosas & ſacras iconas : eos vero qui ita non ſapiunt , anathematizo.

Hypatius ſanctiſſimus epiſcopus Nicææ dixit : Orthodoxis literis quæ miſſæ ſunt ab oriente , id eſt , a ſummis ſacerdotibus qui ibidem ſunt , ad ſanctiſſimum & ter beatum patriarcham Taraſium, conſentio,& ea quæ confeſſi ſunt , recipio ; & ſanctas ac venerabiles imagines honoro & adoro & amplector : & omnes qui non ſequuntur confeſſionem hanc , alienos opinor a catholica eccleſia , & anathemati ſubdo.

ANNO CHRISTI 787.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σαρδῶν εἶπεν· ὡς ἐν πᾶσι τῇ ἀληθείᾳ ἐξακολουθῶν, καὶ ταῖς παραδόσεσι τῶν θείων ἀποστόλων καὶ πατέρων ἐντεθραμμένος, συναινῶ καὶ τοῖς ἀρτίως ἀναγνωσθεῖσι χαράγμασι Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, καὶ τοῖς ἀμφοτέροις παρὰ τῆς ἀνατολῆς πατριάρχαις· καὶ τὸ αὐτῶν καὶ ἐμὸν φρόνημα περὶ τε τῶν ἱερῶν δογμάτων, καὶ περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, ἓν καὶ ἀπαράλλακτον ἡγοῦμαι. Τοὺς δὲ παρὰ ταῦτα κενολογοῦντας ἢ φλυαροῦντας καὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων, καὶ μὴ στοιχοῦντας τοῖς ἁγιωτάτοις πατριάρχαις, αἱρετικοὺς καὶ διεστραμμένους γινώσκω, καὶ τῆς αὐτῶν κοινωνίας μακρὰν ἐμαυτὸν ποιοῦμαι.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· καὶ τὰ σταλέντα γράμματα παρὰ τῶν ἱερέων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ τετραμακάριστον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον, ἀσπασίως ἀποδέχομαι, καὶ σέβομαι, καὶ προσκυνῶ τὰς τιμίας καὶ ἱερὰς εἰκόνας· καὶ τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Ὑπάτιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπε· τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἱερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ τετραμακάριστον οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ταράσιον συνῳδῶ, καὶ τὰ παρ' αὐτῶν ὁμολογηθέντα ἀποδέχομαι· καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας τιμῶ, καὶ προσκυνῶ, καὶ ἀσπάζομαι· καὶ πάντας τοὺς μὴ ἑπομένους τῇ ὁμολογίᾳ ταύτῃ, ἀλλοτρίους ἡγοῦμαι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω.

ANNO CHRISTI 787.

Ηλίας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κρήτης εἶπε· τοῖς σταλεῖσι γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀκολουθῶν συντίθημι.

Σταυράκιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καλχηδόνος εἶπε· τὰ ἀναγνωσθέντα γράμματα Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων, τοιαύτην οἰκειότητα ἔχειν πρὸς τὰ ἐκεῖ ἡγούμενα ἀρχιερέως Κωνσταντινουπόλεως, ὥστε μηδεμίαν ἑτερότητα ἐν αὐτοῖς εἶναι, ἀλλὰ τελείαν ταυτότητα· ὡς ἓν εἶναι τὰ αὐτὰ ἄμφω, ἤγουν πεπληροφορῆσθαι πάσης ὀρθοδοξίας. διὸ κἀγὼ οὕτως ὁμολογῶ, καὶ ἀλλοτρίους ἡγοῦμαι τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπε· τοῖς σταλεῖσιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων ὀρθοδόξοις γράμμασι πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην συντίθημι, καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν ὁμολογηθέντων πίστιν ἔκθεσιν ἀποδέχομαι· καὶ τοὺς μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθεματίζω.

Ἐπιφάνιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Σαρδινίας, εἶπεν· Ἀληθὲς, ὅτι κηρία μέλιτος λόγοι καλοί· γλύκασμα δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς, ὡς γέγραπται. ἰδοὺ τοίνυν καὶ τὰ ἐρρέθη ἀναγνωσθέντα συνοδικὰ γράμματα τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπισκόπου νέας Ρώμης, ἃ πρὸς τοῦτον τὸν ἀνατολῆς ὀρθοδοξότατους ἀρχιερεῖς ἐξαπέστειλε·

Elias sanctissimus episcopus Cretæ dixit: Destinatas literas ab oriente sequens consentio & paciscor.

Stauracius sanctissimus episcopus Calchedonensis dixit: Lectis literis sanctissimi & beatissimi archiepiscopi & patriarchæ, eas quæ ab orientalis diœceseos summis sacerdotibus destinatæ sunt, talem proprietatem habere ad illas quæ sunt Constantinopolitani pontificis arbitror, vt nulla diuersitas inter illas esse videatur, sed perfecta identitas: ita vt vnum vtræque sint, id est, plenæ omni orthodoxia. Propter quod & ego ita confiteor, & alienos reor esse, qui ita non sentiunt.

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Destinatis ab orientis summis sacerdotibus orthodoxis literis ad Tarasium sanctissimum patriarcham assentior & concordo, & eorum quæ confessi sunt, expositionem recipio: & eos qui ita non sentiunt, anathematizo.

Epiphanius Deo amabilis diaconus ecclesiæ Catanæ, & locum tenens Thomæ sanctissimi episcopi Sardiniæ, dixit: Verum est, quia faui mellis sunt verba bona: dulcedo autem eorum sanitas animæ, sicut scriptum est. Igitur ecce & synodicæ literæ quæ modo lectæ sunt, sanctissimi regiæ Constantinopoleos archiepiscopi nouæ Romæ, quas ad orientis orthodoxissimos summos sacerdotes transmisit; *Prouerb. 16.*

& illæ quæ ab ipsis rescriptæ sunt, dulci ac odorifero fauo fidei sanctorum patrum efflorentes, omnium nostrum intelligibiles sensus suauitate rigauerunt, & animo in fide claudicantes robusta orthodoxi virtute magisterii sanauerunt. Quapropter & ego his paria sapiens, admitto & amplector venerabiles imagines secundum antiquam consuetudinem. Et illud apostaticum reuera Concilium, quod quidam etiam septimam non iure sed desipientes nuncupant Synodum; nec non & eos qui idipsum sapiunt, terribilibus transmitto anathematibus.

Leo sanctissimus præpositus & locum retinens metropoleos Sidæ dixit: Gratia Christi veri Dei nostri, destinatis literis ab orientis summis sacerdotibus ad Tarasium sanctissimum archiepiscopum & patriarcham, annuo, & permaneo: & eos qui ita non sapiunt, anathemati transmitto.

Nicolaus reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Apri, & locum retinens metropoleos Tyanensium, promulgauit similiter.

Gregorius sanctissimus episcopus Neocæsariæ dixit: Destinatis literis a summis sacerdotibus qui in oriente sunt, ad Tarasium sanctissimum patriarcham, consentio, & admitto atque saluto sanctas imagines ac venerabiles iconas: & eos qui ita non sapiunt, anathemati submitto.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanæ dixit: Qui pie-

καὶ μὴν καὶ τὰ παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν αὐτοπροσαλείπτως, γλυκεῖ τε καὶ εὐόσμῳ κηρίῳ τῆς τῶν ἁγίων πατέρων ὀρθοδόξου πίστεως ἐρευγομένους, τὰς πάντων ἡμῶν νοερὰς αἰσθήσεις τῇ εὐωδίᾳ κατηρδευσε, καὶ σὺν καλῷ ψυχῶν ἐν τῇ πίστει χωλεύοντας τῇ ῥωστικῇ δυνάμει τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας ὠξιώσαντο. διὸ δὴ κἀγὼ τοῖς τὰ ἴσα φρονῶν, ἀποδέχομαι καὶ προσπύσσομαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῷ ἀρχῆθεν παραδόσει, δηλαδὴ τῷ ἀποστολικῷ. ἐκεῖνο δὲ τὸ συνέδριον, ὅπερ τινὲς καὶ ἑβδόμην ἀθέσμως παρελήρησαν συνοδον, καὶ σὺν τοῖς αὐτοῖς αὐτῷ φρονοῦντας τοῖς φοβεροῖς ἀποπέμπομαι ἀναθέμασιν. Anno Christi 787.

Λέων ὁ ὁσιώτατος* ἐπίσκοπος καὶ τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Σίδης εἶπε· χάρις Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, τοῖς σταλεῖσι γράμμασι παρὰ τῶν ἀνατολῶν ἀρχιερέων πρὸς Ταράσιον τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην στοιχῶ καὶ ἐμμένω· καὶ σὺν μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθέματι παραπέμπω. *Leontius

Νικόλαος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος τοῦ Ἄπρου, καὶ τόπον ἐπέχων τῆς μητροπόλεως Τυανῶν, ἐξεφώνησεν ὁμοίως.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· τοῖς σταλεῖσι γράμμασιν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς παρὰ τῶν αὐτόθι ἀρχιερέων πρὸς τὸν ἁγιώτατον καὶ οἰκουμενικὸν πατριάρχην, στοιχῶ, καὶ ἀποδέχομαι, καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας· καὶ σὺν μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθέματι ὑποβάλλω.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπε· οἷς ὁ τῆς εὐσεβείας

ANNO CHRISTI 787.

μεμελέτηται ῥῆτος, τοῦτοις δήπου πάντως ☩ ὁ τῆς ὀρθοδοξίας διαλάμπεται λόγος. εἰκότως τοίνυν κἀγὼ ἡ ἐμὴ βραχύτης τοῖς ἀναγνωσθεῖσιν ἱεροῖς ☩ συνοδικοῖς γράμμασι τοῦ ὁσιωτάτου καὶ μακαριωτάτου τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων ἀρχιερατεύοντος Ταρασίου, ἃ πρὸς σοῦ τῆς ἑώας ἐξαπέσταλεν· ἐπαινῶ μὲν ☩ τοῖς παρ' αὐτῶν πρὸς αὐτὸν ἀποσταλεῖσι νοουνεχῶς τὸ τῆς διανοίας ἐνερείσασα ὄμμα, καὶ πάντα τῇ τῶν ἁγίων πατέρων συμφωνοῦντα ὀρθοδόξῳ πίστει διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἔγνω. διὸ τὰ αὐτὰ αὐτοῖς φρονῶν, ἀποδέχομαι τὰς ἱερὰς ☩ σεπτὰς εἰκόνας· πρόδηλός τε τὴν γεγονυῖαν καινοτομίαν τῆς ψυλλουμένης ἑβδόμης ψευδοσυνόδου, καὶ σοῦ τὰ αὐτὰ αὐτῇ φρονοῦντας τοῖς ἀναθεματισμοῖς ἀποπέμπομαι.

Ἀναστάσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπε· συμφωνα ὁρῶν τὰ συνοδικὰ γράμματα Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου ☩ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ☩ τὰ ἀντιγραφα αὐτῶν τὰ ἀπὸ τῆς τῶν ἀνατολῆς ἀρχιερέων, συνήνεσμαι αὐτοῖς, ☩ ὁμολογῶ οὕτω φρονεῖν, καὶ μέχρι τέλους ἀπρεπῶς διαμένειν· ☩ ἀποδέχομαι ☩ ἀσπάζομαι τὰς σεπτὰς καὶ ἱερὰς εἰκόνας, ☩ σοῦ μὴ οὕτω φρονοῦντας τῷ ἀναθέματι ὑποβάλλω.

Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυρομενίου εἶπεν· ὥσπερ ἓν φρονοῦντες ἐνηνύσαμεν, οὕτως καὶ ἓν λέγειν ἐδιδάχθημεν. συμφώνων τοίνυν οὐσῶν τῶν ὑποδυναγνωσθεισῶν συνοδικῶν κεραιῶν Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τῶν ταλεισῶν παρ' αὐτοῦ πρὸς σοῦ τῆς ἑώας ἁγιωτάτοις ἀρχιερεῖς, ☩ τῶν ἀντιγράφων τῶν παρ' αὐτῶν

tatis meditantur modum, his vtique & orthodoxiæ sermo refulget. Competenter igitur & mea breuitas lectis sacris ac synodicis literis sanctissimi & beatissimi reginæ ciuitatum summi præsulis Tarasii, quas ad eos qui in oriente sunt, transmisit: nihilo minus & his quæ ab eis ad ipsum directæ sunt, intentæ mentis visum infigens, per omnia sanctorum patrum concordantes orthodoxæ fidei per lectionem cognouit. Ideoque cum illis hæc sentiens, recipio & saluto sacras & venerabiles iconas: & manifeste vocum nouitatem quæ facta est Synodi, quæ septima susurrando dicitur, nec non & eos qui cum illa sapiunt, anathematismis transmitto.

Anastasius sanctissimus episcopus Nicopoleos veteris Epiri dixit: Concordantes intuens synodicas literas Tarasii sanctissimi patriarchæ, & rescripta earum quæ ab orientis summis sacerdotibus missa sunt, consentio illis, & confiteor ita sapere, & vsque in finem innocuus permanere. Et recipio & saluto venerabiles & sacras iconas: & qui ita non sapiunt, anathemati submitto.

Ioannes sanctissimus episcopus Tauromeniæ dixit: Sicut vnum sentientes conuenimus, ita & vnum dicere didicimus. Concordantibus igitur synodicis apicibus Tarasii sanctissimi patriarchæ, qui lecti sunt, quique destinati fuerant ab eo ad orientis sanctissimos sacerdotes, & rescriptis quæ ab illis ad

ipsum destinata sunt sanctæ & orthodoxæ fidei sex vniuersalium Synodorum, ita & ego credo, recipiens & adorans sanctas & venerabiles imagines: & in hac orthodoxa fide viuens opto astare ante tribunal Christi cum fiducia. & qui sic non sentiunt, anathema sint.

τοὺς αὐτὴν πεμφθέντων ἁγίᾳ τῆς ἁγίας & ὀρθοδόξου πίστεως τῶν ἐξ οἰκουμενικῶν συνόδων, οὕτως κἀγὼ πιστεύω, ὑποδεχόμενος καὶ προσκυνῶν τὰς ἁγίας & σεπτὰς εἰκόνας. καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει βίωμαι ζήσας παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ μετὰ παῤῥησίας· καὶ οὓς μὴ οὕτω φρονοῦντας ἀναθέματι ὑποβάλλω.

Anno Christi 787.

Gregorius sanctissimus episcopus Pisinuntensium similiter.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πισινουντίων ὁμοίως.

Niceta sanctissimus episcopus Claudiopoleos similiter.

Νικήτας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ὁμοίως.

Basilius sanctissimus episcopus Sylæi similiter.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συλαίου ὁμοίως.

Michael sanctissimus episcopus Synadensium similiter.

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Συνάδων ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Iconii similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ικονίου ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Rhodi similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ρόδου ὁμοίως.

Georgius sanctissimus episcopus Pisidiæ similiter.

Γεώργιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πισιδίας ὁμοίως.

Eustathius sanctissimus episcopus Laodiceæ similiter.

Εὐστάθιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας ὁμοίως.

Constantinus sanctissimus episcopus Pergæ similiter.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πέργης ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Seleuciæ similiter.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁμοίως.

Theophylactus Deo amabilis diaconus & vicarius Stauropolitensium metropoleos similiter.

Θεοφύλακτος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς τῶν Σταυροπολιτῶν μητροπόλεως ὁμοίως.

Nicolaus sanctissimus episcopus Hierapoleos similiter.

Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.

Leo sanctissimus episcopus Carpathi similiter.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Καρπάθου ὁμοίως.

Theodorus sanctissimus episcopus Amorii similiter.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Ἀμορίου ὁμοίως.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787. Χειροφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φασιδος ὁμοίως.

Κύριλλος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς Νικήτα ἐπισκόπου Γοθίας, ὁμοίως.

Οἱ λοιποὶ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι ἐξεφώνησαν.

Πᾶσα ἡ κτὶ χάρις Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ φιλευσεβὴς διάταγμα τῶν γαληνοτάτων ἡμῶν καὶ ὀρθοδόξων βασιλέων συναθροισθεῖσα ἁγία σύνοδος τὴν γνησίαν διαφορὰν παρὰ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους ἡμῶν βασιλεῖς, καὶ τὴν νῦν ἀναγνωσθεῖσαν χάρτην, ὅρον ὀρθοδοξίας τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ταρασίου ὄντα, καὶ τὰ ὑπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀναπεμφθέντα πρὸς τὴν αὐτοῦ μακαριότητα παρὰ τῶν ἱερατικῶν γραμμάτων ὑποδεχόμενοι στιχόμεν, καὶ ἀσπαζόμεθα, καὶ μυστικῶς προσκυνοῦμεν τὰς ἱερὰς καὶ σεβασμίους εἰκόνας· καὶ τὴν κατ' αὐτῶν γνησίως ψευδοσύλλογον ἐπὶ καθαιρέσει τούτων ἀνασκάπτοντες, τῷ ἀναθέματι προπέμπομεν. Ἀλλ' ὁ θεὸς φυλάξοι τοὺς δεσπότας ἡμῶν τοὺς ἀγαθοὺς, καὶ τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἡ φιλονεικία πέπαυται, καὶ τὸ μεσότοιχον ἦρται τῆς ἔχθρας. ἀνατολὴ γνῶ, δύσις, ἄρκτος, καὶ μεσημβρία, ὑπὸ ζυγὸν ἕνα καὶ μίαν συμφωνίαν γεγόναμεν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· δόξα σοι ὁ θεὸς ὁ ἑνώσας ἡμᾶς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· χάρις τῷ εἰρηνοποιῷ Χριστῷ τῷ ἀληθινῷ θεῷ ἡμῶν, σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ παναγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Christophorus sanctissimus episcopus Phasidis similiter.

Cyrillus monachus & locum tenens Nicetæ episcopi Gothiæ, similiter.

Reliqui sanctissimi episcopi [atque monasticæ dignitates] promulgauerunt.

Tota Synodus quæ per gratiam Christi veri Dei nostri, & amatricem pietatis sanctionem tranquillissimorum & orthodoxorum imperatorum nostrorum congregata est, relationem quæ facta est ab Hadriano papa senioris Romæ ad orthodoxissimos imperatores nostros, & chartam orthodoxæ definitionis sanctissimi & beatissimi patriarchæ Tarasii, quæ nunc lecta est; atque literas quæ ad beatitudinem eius ab orientis summis sacerdotibus missæ sunt, recipientes consentimus, & salutamus, & honoranter adoramus sacras & colendas iconas: & pseudosyllogum qui contra eas factus est in destructionem earum, effodientes, anathemati mittimus. Sed Deus omnipotens conseruet dominos nostros bonos, & sanctissimum patriarcham.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Contentio quieuit, & medius paries sublatus est inimicitiæ. Oriens, occidens, septemtrio, & mesembria, sub iugo vno & vna consonantia facti sumus.

Sancta Synodus dixit: Gloria tibi Domine, qui vnisti nos.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Gratias pacifico Christo vero Deo nostro cum Patre & Spiritu sancto, in sæcula. Amen.

Sancta Synodus laudauit.
Multos annos imperatorum.
Constantini & Irenæ magnorum imperatorum & principum multos annos.
Orthodoxorum imperatorum multos annos.
Custodes fidei Domine serua.
Auxiliatores ecclesiæ Domine serua.
Noui Constantini & nouæ Helenæ æterna memoria.
Pacificam Domine vitam da eis.
Patriarcharum multos annos.
Sacri senatus multos annos.

Η ἁγία συνοδος εὐφήμησε.
Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.
Κωνσταντίνε & Εἰρήνης μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη.
Ορθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη.
Τοὺς φύλακας τῆς πίστεως κύριε φύλαξον.
Τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς ἐκκλησίας κύριε κράτυνον.
Νέου Κωνσταντίνου & νέας Ελένης αἰωνία ἡ μνήμη.
Εἰρηνεύοντι κύριε ζωὴν αὐτοῖς.
Τῶν πατριαρχῶν πολλὰ τὰ ἔτη.
Τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη

Anno Christi 787.

ACTIO QVARTA.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi veri Dei nostri. Imperio piissimorum & amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini & Irenæ a Deo redimitæ matris eius, octauo anno consulatus eorum, Kalendis Octobris, indictione XI.

Conueniente sancta & vniuersali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam sanctionem eorumdem Deo confirmatorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ; id est, Petro reuerendissimo archipresbytero sanctissimæ Romanæ ecclesiæ sancti apostoli Petri, & Petro reuerendissimo presbytero monacho & abbate venerabilis monasterii sancti Sabbæ Romæ siti, retinentibus locum apostolicæ sedis almi & sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Hadriani; Tarasioque almo & sanctissimo archi-

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ θεσπότου Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν. βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων δεσποτῶν ἡμῶν Κωνσταντίνου & Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοστέπτου μητρὸς, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, καλανδαις Οκτωβρίαις, ἰνδικτιῶνος ἑνδεκάτης.

Συνελθούσης τῆς ἁγίας & οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θεὸν χάριν καὶ εὐσεβὲς διάσταμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας· τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ρώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, & Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου μοναχοῦ & ἡγουμένου τῆς κατὰ Ρώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου & ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Αδριανοῦ· Ταρασίου τε τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου

ANNO CHRISTI 787.

επισκόπου τ μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, καὶ Ιωάννου & Θωμᾶ τῶν ὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τ ἀνατολικῆς διοικήσεως.

episcopo magni nominis Constantinopoleos nouæ Romæ, & Ioanne ac Thoma reuerendissimis presbyteris monachis & vicariis apostolicarum sedium orientalis diœceseos.

Καθεδέντων τε πρὸ τῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας· συμπαρόντων & ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων & μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, τουτέστι, Πετρωνᾶ τῦ πανευφήμου ὑπατικίων πατρικίου καὶ κόμητος τῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ Ιωάννου βασιλικοῦ ὁσιακίου & λογοθέτου τῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου, καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν πρὸ προκειμένην ἐν τῇ προκειμένῃ πράξει· παρόντων & τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων, καὶ παντὸς τῦ μοναχικοῦ πληρώματος· προκειμένων τῶν ἁγίων & ἀχράντων τῦ θεοῦ εὐαγγελίων.

Sedentibusque ante sacratissimum ambonem templi sanctissimæ magnæ ecclesiæ quæ cognominatur Sophia, præsentibus & auscultantibus gloriosissimis & magnificentissimis principibus, id est, Petrona famosissimo exconsule patricio & comite Deo conseruandi imperialis obsequii, & Ioanne imperiali ostiario & logotheta militaris logothesii, & omni sancta Synodo secundum ordinem in prima actione signatum; præsentibus etiam & Deo amabilibus archimandritis & hegumenis, atque omni monachica plenitudine; propositis sanctis & intemeratis euangeliis.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· κατὰ τὰς διελθούσας προσηκόντως προθέσεις, πνοῆς κυρίου παντοκράτορος διδαξάσης ἡμᾶς παροιμιακῶς, ἀληθῶς ἐμελέτησεν ὁ λάρυγξ ἡμῶν, ὅτι τοῖς διαγνωσθεῖσι γράμμασι τῶν ἁγιωτάτων ὑδρῶν ἀνατολῆς καὶ δύσεως σύμφωνοι γεγόναμεν. Ἀλλ' ἐπειδὴ προφητικὸς λόγος ἐντέλλεται ἡμῖν· ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος Σιών, κήρυξον ἐν ἰσχύϊ, τὴν φωνήν σου ὕψωσον ὁ εὐαγγελιζόμενος Ιερουσαλήμ· κήρυξατε, μὴ φοβεῖσθε. ταύτην οὖν τὴν προφητικὴν διαταγὴν ἑπόμενοι ἱερεῖς ἄνδρες, κηρύξωμεν, τὰς φωνὰς ἡμῶν ὑψώσωμεν, εἰρήνην προσφερόμενοι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶν ἀληθὴς Σιὼν &

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Per antecedentes * attentius actiones, flatu Domini omnitenentis nos docente ſecundum Prouerbiatorem, veritatem meditatum eſt guttur noſtrum; quia literis quæ lectæ ſunt, ſanctiſſimorum virorum, orientis videlicet & occidentis, concordes effecti ſumus. Sed quia propheticus nobis ſermo præcipit: *Super montem excelſum aſcende, qui euangelizas Sion: prædica in fortitudine, vocem tuam exalta qui euangelizas Ieruſalem: prædicate, ne timeatis.* Hanc ergo propheticam præceptionem ſequentes, ſacerdotes viri, prædicemus, voces noſtras exaltemus, pacem annuntiantes eccleſiæ catholicæ, quæ eſt vera Sion &

*proxime

Iſai. 40.

ciuitas cælestis regis Christi Dei nostri. Quomodo autem fiet hoc? Deferantur nobis in medium ad audientiam gloriosissimorum sanctorum patrum volumina: & ex ipsis haurientes, potemus singuli gregem nobis commissum. Taliter enim & *Psalm. 18.* in omnem terram exibit sonus noster, & in fines terræ verborum virtus nostrorum: pro eo quod non transferimus terminos quos posuerunt patres nostri, sed apostolice docti tenemus traditiones quas accepimus.

πόλις τῦ ἐπουρανίου βασιλέως Χεισοῦ τῦ θεοῦ ἡμῶν. γλυήσεται δὲ τοῦτο πῶς; πεοσαχθήτωσαν εἰς μέσον ἡμῶν πεὸς ἀκρόασιν πᾶσι πεισδόξων ἁγίων πατέρων αἱ βίβλοι· & ἐξ αὐτῶν ἀρυόμενοι, ποιήσωμεν ἕκαστος ἡμῶν τὸ καθ' ἡμᾶς ποίμνιον. οὕτω γὰρ καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξελεύσεται ὁ ἡμέτερος φθόγγος, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα ἡμῶν ἡ δύναμις· διότι οὐ μετατίθεμεν ὅρια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν, ἀλλ' ἀποστολικῶς διδαχθέντες κρατοῦμεν τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβομεν.

Anno Christi 787.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Secundum assertionem Tarasii sanctissimi patriarchæ deferantur in medium libri & testimonia beatorum patrum, & liquido sanctæ huic Synodo relegantur.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος *Κωνσταντίας Κύπρου εἶπε· κατὰ τὴν διαλαλιὰν Ταρασίου τῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἀνενεχθήτωσαν εἰς μέσον αἱ βίβλοι καὶ αἱ ῥήσεις τῶν μακαρίων πατέρων, καὶ διαῤῥήδην τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ ἀναγνωσθήτωσαν.

*f. Cons.

Leontius clarissimus a secretis dixit: Proficuæ ac salubri iussioni sanctissimi patriarchæ, & consensui vniuersalis Synodi huius parentes, & hanc terminare satagentes, attulimus & exhibuimus sacrosanctos libros. Quorum primus est diuinitus electus & scriptus liber, quem & nunc præ omnibus legam. Omnes igitur attentius & prudentius audiamus, & dictorum virtutem certius agnoscamus, quatenus integræ vtilitatis fructum capessere valeamus.

Λεόντιος ὁ ἐνκλειστος ἀσηκρῆτις εἶπε· τῇ ὀνησιφόρῳ καὶ σωτηριώδει κελεύσει τῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου πατριάρχου πειθαρχοῦντες, καὶ τῇ συναινέσει τῆς οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου, ταύτην προαιρούμενοι, προσηνέγκαμεν καὶ παρεστήσαμεν τὰς ἁγιωτάτας καὶ ἱερὰς βίβλους· ὧν πρώτη ἡ θεόλεκτος & θεόγραπτος βίβλος, ἣν & νῦν προχειρούμενος ἀναγνώσομαι. πάντες τοιγαροῦν νουνεχῶς καὶ ἐμφρόνως ἀκούσωμεν, καὶ τῆς λεγομένων τὴν δύναμιν ἀκριβῶς ἐπιγνῶμεν, ὅπως ὁλόκληρον τὴν ὠφέλειαν καρπωσώμεθα.

Ο αὐτὸς ἀνέγνω.

Ex Exodo filiorum Israel.

Εκ τῆς Εξόδου τῶν υἱῶν Ισραὴλ.

Locutus est Dominus ad Moysen: Facies propitiatorium de au- *Exod. 25.*

Καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωσῆν· ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσοῦ

ANNO CHRISTI 787.

καθαροῦ, δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος. καὶ ποιήσεις δύο χερουβὶμ χρυσᾶ τορευτά, καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ ἱλαστηρίου. ποιήσον τὸ χερουβὶμ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τοῦτο, καὶ χερουβὶμ εἷς ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου τοῦ ἱλαστηρίου· καὶ ποιήσεις τοὺς δύο χερουβὶμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη. ἔσονται οἱ χερουβὶμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν, συσκιάζοντες ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου. καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄλληλα, εἰς τὸ ἱλαστήριον ἔσονται τὰ πρόσωπα τῶν χερουβίμ· καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ ἄνωθεν· καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια, ἃ ἂν δῶ σοι. καὶ γνωσθήσομαί σοι ἐκεῖθεν, καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀναμέσον τῶν δύο χερουβὶμ τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου, καθὰ πάντα ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαί σοι πρὸς σὲ υἱοῖς Ισραήλ.

Τῶν Ἀριθμῶν.

Αὕτη ἡ ἐγκαίνισις τοῦ θυσιαστηρίου μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτὸ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι Μωσῆν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λαλῆσαι αὐτῷ. καὶ ἤκουσε τὴν φωνὴν κυρίου λαλοῦντος πρὸς αὐτὸν ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου μέσον τῶν δύο χερουβὶμ, καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν.

Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφήτου.

Καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὸν ναόν, καὶ διεμέτρησε τὸν αἰλὰμ πήχεων ἓξ τὸ πλάτος ἔνθεν, καὶ πήχεων ἓξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλάμ. καὶ μετὰ ἕτερα· καὶ ὁ οἶκος, καὶ τὰ πλησίον ἐξυλωμένα κύκλῳ, καὶ τὸ ἔδαφος· καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυρίδων· καὶ θυρίδες ἀναπεπταμέναι τελείως εἰς τὸ

ro mundissimo, duos cubitos & dimidium tenebit longitudo eius, cubitum ac semissem latitudo. Duos quoque cherubim aureos & productiles facies ex vtraque parte oraculi. Cherub vnus sit in latere vno, & alter in altero. Vtrumque latus propitiatorii tegant, expandentes alas & operientes oraculum: respiciantque se mutuo versis vultibus in propitiatorium, quo operienda est arca, in qua pones testimonium, quod dabo tibi. Inde pracipiam, & loquar ad te; super propitiatorio scilicet ac medio duorum cherubim, qui erunt supra arcam testimonii, cuncta, *quæ mandabo per te filiis Israel.*

Ex Numeris.

Hæc oblata sunt in dedicatione altaris, quando vnctum est. Cumque ingrederetur Moyses tabernaculum fœderis, vt consuleret oraculum, audiebat vocem loquentem ad se de propitiatorio, quod erat super arcam testimonii inter duos cherubim, vnde & loquebatur ei. Num. 7.

De Ezechiele.

Et introduxit me in templum, & mensus est frontes, sex cubitos latitudinis hinc, & sex cubitos latitudinis inde, latitudinem tabernaculi. Et post alia. *Et templum interius, & vestibula atrii, limina, & fenestras obliquas, & hæc tecta in circuitu per tres partes contra vniuscuiusque limen, stratumque ligno per gyrum in circuitu. terra autem vsque ad* Ezech. 41.

ANNO CHRISTI 787.

feneſtras, & feneſtræ clauſa ſuper oſtia & vſque ad domum interiorem, & forinſecus per omnem parietem in circuitu, intrinſecus & forinſecus ad menſuram. & fabrefacta cherubim & palmæ, & palma inter cherub & cherub; duaſque facies habebat Cherub, faciem hominis iuxta palmam ex hac parte, & faciem leonis iuxta palmam ex alia parte expreſſam per omnem domum in circuitu.

διακύπλειν, & ἕως πλησίον τῆς ἐσωθρας, καὶ ἕως τῆς ἐξωθρας, καὶ ἐφ' ὅλον τὸ τοῖχον κυκλόθεν ἐν τῷ ἔσωθεν & ἐν τῷ ἔξωθεν, γεγλυμμένα χερουβὶμ καὶ φοίνικες. & φοίνιξ μετὰ μέσον χερουβὶμ καὶ χερουβίμ. δύο πρόσωπα τῷ χερουβίμ· πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸ φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ πρόσωπον λέοντος πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν, διαγεγλυμμένος ὅλος ὁ οἶκος κυκλόθεν. ἐκ τῶν ἐδάφους ἕως τῶν φατνώματος τὰ χερουβίμ.

Ex epiſtola ſancti Pauli apoſtoli ad Hebræos.

Ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου.

Hebr. 9. *Habuit quidem & prius iuſtificationes culturæ, & ſanctum ſæculare. Tabernaculum enim factum eſt primum, in quo erant candelabra & menſa & propoſitio panum, quæ dicitur Sancta. Poſt velamentum autem ſecundum, tabernaculum quod dicitur ſancta ſanctorum, aureum habens thuribulum, & arcam teſtamenti circumtectam ex omni parte auro; in qua vrna aurea habens manna, & virga Aaron quæ frondurat, & tabulæ teſtamenti: ſuperque erant cherubim gloriæ obumbrantia propitiatorium.*

Εἶχε μὲν οὖν & ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας, τό, τε ἅγιον κοσμικόν. σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται ἅγια. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνὴ ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, & πᾶν κιβωτὸν τῆς διαθήκης πανταχόθεν περικεκαλυμμένην παντόθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, & αἱ πλάκες τῆς διαθήκης. ὑπεράνω δὲ * αὐτῶν χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον.

* αὐτῆς

Sancta Synodus dixit: Etiam domine, ſic ſe habet veritas.

Ὁ ὁσιώτατος πατριάρχης εἶπε· σκοπήσωμεν ἱεροὶ ἄνδρες, ὅτι ἡ παλαιὰ εἶχε θεῖα σύμβολα, χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· καὶ ἐκ ταύτης παρέλαβεν ἡ νέα.

Η ἁγία συνόδος εἶπεν· ναὶ δέσποτα, ἀληθῆ.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Si vetus habebat cherubim obumbrantia propitiatorium, & nos iconas Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſanctæ Dei genitricis, ſanctorumque ipſius habeamus, obumbrantes altare.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐὰν ἡ παλαιὰ εἶχε χερουβὶμ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, & ἡμεῖς εἰκόνας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς ἁγίας θεοτόκου, & τῶν ἁγίων αὐτῆς ἔχομεν, κατασκιαζούσας τὸ ἱλαστήριον.

ANNO CHRISTI 787.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀληθῶς θεοῦ διαταγή ἐστιν.

Magnificentissimi principes dixerunt: Veraciter Dei præceptio est.

Κωνσταντῖν⊙ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· καθὼς ἀνεγνώσθη, πρόσωπον ἀνθρώπου εἶχε τὸ χερουβίμ. καὶ πῶς τινες λέγουσιν, ὅτι τίς εἶδε πρόσωπον χερουβίμ; καίτοιγε εἶπε γλυπτὸν πρόσωπον.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Vti lectum est, vultum hominis habebat cherub. & quomodo quidam dicunt, quia quis vidit vultum cherubim? Etenim dixit sculptilem vultum.

Ο ἁγιώτατ⊙ πατριάρχης εἶπε· πάντες ⊙ ἅγιοι ⊙ ἀξιωθέντες ἰδεῖν ἀγγέλους, ἀνθρωπομόρφους αὐτοὺς ἐθεάσαντο, καθὼς διαφόρως ἐν τῇ γραφῇ ἀνέγνωμεν. διὸ ⊂ πρὸς τὸν χερουβὶμ ὁ θεὸς τῷ Μωσεῖ ἐχρημάτιζε λέγων· ὅρα, ποιήσεις πάντα κ⁻ ⊕ τύπον ⊕ δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. κἀντεῦθεν ὁ θεράπων Μωσῆς, οἱοίοις τύποις ἐθεάσατο, τοιούτοις ⊂ πεποίηκε· μεθ' ὧν καὶ τὰ χερουβίμ.

Patriarcha dixit: Omnes sancti qui meruerunt angelos videre, in specie hominum eos viderunt, quemadmodum in diuersis legimus scripturæ locis, propter quod de cherubim Deus Moysi locutus est dicens: *Vide, vt facias omnia secundum formam quæ ostensa est tibi in monte.* Et hinc famulus Moyses, quales formas vidit, tales & fecit, cum quibus & cherubim. *Exod. 25.*

Κωνσταντῖν⊙ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ὅτε δὲ ἐκινεῖτο ὁ λαὸς πρὸς εἰδωλολατρείαν, τότε ἐκώλυεν ὁ θεὸς εἰπὼν τῷ Μωσεῖ· οὐ ποιήσεις σὺν ὁμοίωμα πρὸς τὸ λατρεῦσαι αὐτοῖς.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Quando autem mouebatur populus ad idololatriam, tunc Deus dicebat Moysi: Ne facias omnem similitudinem ad seruiendum eis.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀναβολῆς εἶπεν· ὑψηλότερον τούτων, ὅτι καὶ Ἰακὼβ σὺν ἀγγέλῳ ἤλαβε τῷ θεῷ. ὅθεν καὶ ἐβούλησεν αὐτὸν, ἐπαγγειλάμενος τὰς ὑπὲρ λόγον δωρεάς. καὶ ἐπέσθη ἀνθρωποειδῶς ἐπάλαισε μετ' αὐτοῦ, καὶ προσηγόρευσεν αὐτὸν Ἰσραὴλ, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, νοῦς ὁρῶν τὸν θεόν. αὐτὸς δέ φησιν· εἶδον θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, ⊂ ἐσώθη μου ἡ ψυχή. ⊂ ἰδοὺ οὐ μόνον αἰνεραὶ δυνάμεις ὤφθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ φύσει

Ioannes reuerendissimus presbyter & vicarius apostolicarum sedium orientis dixit: Excelsius his est, quia & Iacob titulum erexit Deo. Vnde & benedixit ei repromittens donationes, quæ omne verbum excedunt. Et alibi in specie hominis luctatus est cum eo, & appellauit eum Israel, quod est interpretatum, mens videns Deum. Ipse autem ait: *Vidi Dominum facie ad faciem, & salua facta est anima mea.* & ecce non solum intelligibiles virtutes visæ sunt, sed & ipse qui natura *Genes. 28.* *Genes. 32.*

inuisibilis est Deus', & incorporeus, cum ostensus est in specie nostra.

Demetrius reuerendissimus diaconus & sceuophylax sanctissimæ magnæ ecclesiæ Constantinopoleos legit.

ἀόρατος θεὸς καὶ ἀσώματος, ὡς δέδεικται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἰδέᾳ. ANNO CHRISTI 787.

Δημήτριος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος & σκευοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω.

Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi de præconio in Meletium : cuius initium est hoc.

Vbique inter hunc sacratum gregem oculos circumferens, & vniuersam ciuitatem hic præsentem aspiciens, non habeo quem beatificem. & post alia: Et erat reuerentiæ magisterium, quod fiebat. Iugiter enim coacti eius vocabulum memorari, & sanctum illum habere præ animo, nomine ipsius fugabant omnem a se passionem & cogitationem irrationabilem: & sic multum factum est hoc, ita vt vbique in vicis, & in foro, & in agris, & in itineribus hoc vndique nomine personarent. Non autem * circa tam magni nominis affectum passi estis tantummodo, verum etiam & circa ipsam eius corporis formam. Quod ergo in nominibus fecistis, hoc & super illius iconam gessistis. Etenim in annulorum circulis, & in calicibus, & phialis, & in thalamorũ parietibus, & vbiq; iconam sanctam illam exarauerunt multi: vt non solum audirent sanctum vocabulum illud, sed & viderent corporis eius vbique figuram, & duplici quadam migrationis illius consolatione fruerentur.

* *Gr.* circa nomen tam magnum affectum

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediæ dixit: Si Ioannes

Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου ἐκ τοῦ εἰς Μελέτιον ἐγκωμίου, οὗ ἡ ἀρχή.

Πανταχοῦ τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀγέλης περιφέρων τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν ἅπασαν ἐνταῦθα παρουσαν βλέπων, ἐκ ἔχω τίνα μακαρίσω. καὶ μᾶλλον ἕτερα· καὶ γὰρ εὐλαβείας διδασκαλία τὸ γινόμενον. συνεχῶς γὰρ ἀναγκαζόμενοι τῆς προσηγορίας ἐκείνης μεμνῆσθαι, καὶ τὸν ἅγιον ἐκεῖνον ἔχειν ὑπὲρ ψυχῆς, παντὸς ἄλογου πάθους καὶ λογισμοῦ φυγαδευτήριον εἶχον τὸ ὄνομα. καὶ οὕτω πολὺ γέγονε τοῦτο, ὡς πανταχοῦ, & ἐν ἀμφόδοις, καὶ ἐν ἀγορᾷ, & ἐν ἀγροῖς, καὶ ἐν ὁδοῖς τοῦτο παντοθεν προσηχεῖσθαι τῷ ὀνόματι. οὐ προὸς τὸ ὄνομα δὲ τοσοῦτον ἐπάθετε μόνον, ἀλλὰ & προὸς αὐτὸν τοῦ σώματος τύπον. ὅπερ γοῦν ἐν ὀνόμασιν ἐποιήσατε, τοῦτο & ὑπὲρ εἰκόνος ἐπράξατε τῆς ἐκείνου. & γὰρ ἐν δακτυλίων σφενδόναις, καὶ ἐν ἐκπώμασι & φιάλαις, καὶ ἐν θαλάμων τοίχοις, & πανταχοῦ πολὺ εἰκόνα πολὺ ἁγίαν ἐκείνου διεχάραξαν πολλοί· ὡς μὴ μόνον ἀκούειν τῆς ἁγίας προσηγορίας ἐκείνης, ἀλλὰ καὶ ὁρᾶν αὐτοῦ πανταχοῦ τοῦ σώματος τύπον, καὶ διπλοῦν τινα τῆς ἀποδημίας ἔχειν παραμυθίαν.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· εἰ Ἰωάννης ὁ Χρυ-

ANNO CHRISTI 787. σόσμος τοιαῦτα λέγῃ περὶ τῶν εἰκόνων, τίς ἔτι τολμᾷ εἰπεῖν καὶ ἀντῶν τι;

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· ἀπεδέξατο αὐτὰς ἀληθῶς· καὶ τοιοῦτον πόθον εἶχον οἱ τότε εὐσεβεῖς εἰς τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, ὥστε παντα-χοῦ ἐζεπόπουν τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Μελετίου. ὅθεν καὶ ὁ πατὴρ ὑπερβαλλόντως αὐτοὺς ἐπαινεῖ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· καὶ ἡμεῖς ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν παρειληφότες τὰς διδασκαλίας, λέγομεν αὐτὰς καὶ σεπτάς, καὶ ἁγίας, καὶ ἱεράς.

Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου τοῦ Νησίου προσήνεγκε βίβλον τοῦ αὐτοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, αἰτούμενος ἀναγνωσθῆναι. ὡς λαβὼν Ἀντώνιος μοναχὸς ἀνέγνω.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου λόγος· ὅτι παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης εἷς ὁ νομοθέτης· καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἱερέως· οὗ ἡ ἀρχή.

Τῆς Χριστοῦ βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον προκηρύττοισι μὲν προφῆται. καὶ μοὶ ἔπρεπε· ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληρωμένην. εἶδον γὰρ ἄγγελον ἐν εἰκόνι ἐλαυνόντα βαρβάρων νέφη· εἶδον πατούμενα βαρβάρων φῦλα, καὶ τὸν Δαβὶδ ἀληθεύοντα· κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰ ὁ χρυσοῦ τιμαλφέστερον ἔχων τὸ σῶμα τοιοῦτον λόγον ἐφώνησεν· ἐγὼ καὶ τὴν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφήν· τί λέξομεν περὶ τῶν μισούντων;

aurei oris talia dixit de iconis, quis adhuc audet dicere contra eas quidquam?

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Recepit eas veraciter; & talem amorem habebant pii qui tunc erant, circa imaginem eius, vt vbique formarent iconam sancti Meletii. Vnde & pater hic supra modum illos laudat.

Sanctissimus patriarcha dixit: Et nos a patribus nostris percipientes doctrinas, dicimus eas & venerabiles iconas, & sanctas, & sacras.

Theodosius reuerendissimus hegumenus monasterii sancti Andreæ Nesii attulit librum eiusdem Ioannis oris aurei, petens relegi. quem accipiens Antonius monachus legit.

Sanctæ memoriæ patris nostri Ioannis Chrysostomi sermo: Quod veteris & noui testamenti vnus sit legislator: & in vestem sacerdotis: cuius initium est.

Christi regni euangelium ante quidem prædicauere prophetæ. Et post alia. Ego & cera perfusam dilexi picturam pietate repletam. Vidi enim angelum in icona pellentem barbarorum cuneos. Vidi conculcatas barbarorum nationes, & Dauid veraciter dicentem: *Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad nihilum rediges.* Psalm. 72.

Sanctissimus patriarcha dixit: Si is qui auro preciosius os habebat, perhibuit dicens: Ego & cera perfusam dilexi picturam: quid dicemus de his qui oderunt?

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Illo dicente, quia ego dilexi: quis audet effari contrarium?

Ioannes reuerendissimus presbyter & vicarius orientalium pontificum dixit: Quis autem est iste angelus, nisi ille de quo
4. Reg. 19. scriptum est: Quia angelus Domini percussit centum octoginta millia Assyriorum in vna nocte circa Ierusalem hostiliter militantia?

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Sed propitius nobis sit Dominus super delictis quæ peccauimus circa sacras imagines.

Gregorius diaconus & notarius legit.

Ex sermone sancti Gregorii Nyssæ, habito Constantinopoli, de deitate Filii & Spiritus, & in Abraham: cuius initium est.

Veluti quiddam patiuntur ad multum florida prata. Et post alia. Vidi sæpe in pictura imaginem passionis, & non sine lacrymis aspectum transiui, dum euidenter ars ante vultum afferret historiam. Ceterum ponitur Isaac apud ipsum altare
Genes. 22. super genu locatus, & ligatas habens manus retrorsum. At ille ascendens post tergum pueri
* Gr. suffragini innixus, * suffragine iuncta, læua manu comam pueri ad se reflectit,
* Gr. ad ipsum & incuruatur vultui miserabiliter * ad se respicienti, & dexteram armatus gladio ad occisionem dirigit; & tangit iam corpus gladii acie: & tunc ei fit diuinitus vox prohibens opus.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· ἐκείνου λέγοντος, ὅτι ἐγὼ ἠγάπησα, τίς τολμᾷ φάναι τὸ ἐναντίον;

Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος, καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, εἶπε· τίς ἐστιν οὗτος ὁ ἄγγελος, εἰ μὴ ὁ οὗτος ἀγγελος κυρίου ἐπάταξεν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας τῶν Ἀσσυρίων ἐν μιᾷ νυκτὶ περὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐστρατοπεδευκότων;

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῶν Δυρραχίου εἶπεν· ἀλλ' ἵλεως ἡμῖν γένοιτο κύριος ἐπὶ τοῖς παραπτώμασιν οἷς πεπράχαμεν περὶ τὰς ἱερὰς εἰκόνας.

Γρηγόριος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

Ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, λεχθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει, περὶ θεότητος υἱοῦ καὶ πνεύματος, καὶ εἰς τὸν Ἀβραάμ· οὗ ἡ ἀρχή.

Οἷόν τι πάσχουσι πρὸς τοῦ πολυανθεῖς τοὺς λειμῶνας. καὶ μετ' ἄλλα· εἶδον πολλάκις ἐπὶ γραφῆς εἰκόνα τοῦ πάθους, καὶ οὐκ ἀδακρυτὶ τὸν τόπον παρῆλθον, ἐναργῶς τῆς τέχνης ὑπὸ ὄψιν ἀγούσης τὸ ἱστορούμενον. λοιπὸν προκειται ὁ Ἰσαὰκ τῷ πατρὶ πρὸς αὐτῷ τῷ θυσιαστηρίῳ ὀκλάσας ἐπὶ γόνυ, καὶ πεπλεγμένας ἔχων εἰς τοὐπίσω τὰς χεῖρας. ὁ δὲ ἐπιβεβηκὼς κατόπιν τῷ ποδὶ τῆς ἀγκύλης, καὶ τῇ λαιᾷ χειρὶ τὸν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς πρὸς ἑαυτὸν διακλάσας, ἐπικύπτει τῷ προσώπῳ ἐλεεινῶς πρὸς αὐτὸν ἀναβλέποντι· καὶ τῇ δεξιᾷ καθωπλισμένος τῷ ξίφει πρὸς τὸν σφαγὴν κατευθύνει· καὶ ἅπτεται ἤδη τοῦ σώματος τῇ τοῦ ξίφους ἀκμῇ· καὶ τότε αὐτῷ γίνεται θεόθεν φωνὴ τὸ ἔργον κωλύουσα.

Oi

ANNO CHRISTI 787.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἴδε πῶς ἡδιώθη ὁ πατὴρ ἡμῶν εἰς τὴν ἱστορίαν, ὥστε καὶ ἐδάκρυσεν.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· πολλάκις ὁ πατὴρ ἀνέγνω τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ τυχὸν οὐκ ἐδάκρυσεν· ἀλλ' ὁπλωίκα τὴν ζωγραφίαν κατεῖδεν, ἐδάκρυσεν.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· εἰ τοιούτῳ διδασκάλῳ ἡ ἱστορία παρέσχεν ὠφέλειαν καὶ δάκρυα, πόσῳ γε μᾶλλον τοῖς ἀμαθέσι καὶ ἰδιώταις παρέξει κατάνυξιν καὶ ὠφέλειαν;

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἐν διαφόροις τόποις ἑωράσαμεν τὴν τοῦ Ἀβραὰμ ἱστορίαν, καθὼς ὁ πατὴρ φησι.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· εἰ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ ἐγρηγορὼς εἰς τὰ θεῖα νοήματα, τὴν Ἀβραὰμ τὴν ἱστορίαν θεασάμενος ἐδάκρυσε, πόσῳ μᾶλλον ἡ ἐζωγραφημένη ἐνσαρκος οἰκονομία τοῦ δεσπότου ἡμῶν Χριστοῦ, τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος, τοὺς ὁρῶντας εἰς ὠφέλειαν καὶ δακρύων χύσιν προτρέψεται;

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰ εἴδομεν εἰκόνα ἐσταυρωμένου ἐπιδεικνύσαν τὸν κύριον, οὐκ ἂν καὶ ἡμεῖς ἐδακρύσαμεν;

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· μεγάλως. ἐν αὐτῇ γὰρ ἀκριβῶς καταντοεῖται τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος ἀνέγνω.

Glorioſiſſimi principes dixerunt: Vide, quomodo *doluerit pater noſter in pictura, ita vt & lacrymaretur.

* iucundatus ſit

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Multoties pater legit hiſtoriam; ſed forte nunquam lacrymatus eſt: at vero poſtquam picturam vidit, lacrymatus eſt.

Ioannes reuerendiſſimus preſbyter & monachus, & vicarius orientalium pontificum dixit: Si tali doctori pictura præſtitit vtilitatem & lacrymas, quanto potius indoctis & idiotis præſtabit compunctionem & vtilitatem?

Sancta Synodus dixit: In diuerſis locis vidimus Abrahæ picturam, ſicut pater ait.

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Catanæ dixit: Si ſanctus Gregorius vigilans in diuinis intellectibus, Abrahæ hiſtoria viſa lacrymatus eſt, quanto magis depicta incarnata diſpenſatio Chriſti Domini noſtri, qui propter nos homo factus eſt, videntes ad profectum & lacrymarum effuſionem hortabitur?

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Si vidiſſemus iconam crucifixum oſtendentem Dominum, nonne & nos lacrymaremur?

Sancta Synodus dixit: Magnifice. nam in ipſa liquido conſideratur humilitatis celſitudo Dei, qui propter nos incarnatus eſt.

Stephanus reuerendiſſimus diaconus & notarius ac referendarius legit.

ANNO CHRISTI 787.

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς πρὸς Ἀκάκιον Ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως, περὶ τῆς ἀποπομπαίου· ἧς ἡ ἀρχή.

Sancti Cyrilli Alexandrini episcopi, ex epistola ad Acacium Scythopoleos episcopum, de apopompæo: cuius initium est.

Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν, ἥσθην ἄγαν. καὶ μάθ' ἕτερα· φαμὲν οὖν, ὅτι σκιὰ καὶ τύπος ὁ νόμος, καὶ οἷόν τις γραφὴ προτεθεῖσα πρὸς δόξαν τοῖς ὁρῶσι τὰ πράγματα. αἱ δὲ σκιαὶ τῆς τῶν γραφόντων ἐν πίναξι τέχνης τὰ πρῶτα τῶν χαραγμάτων εἰσίν· αἷς εἴπερ ἐπενεχθείη τῶν χρωμάτων τὰ αὐθη, τότε δὴ τότε τῆς γραφῆς ἀπαστράπτει τὸ κάλλος. καὶ μέλα βραχέα· γεγράπται τοίνυν ἐν τῇ τῆς κοσμοποιΐας βίβλῳ· καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς ἐπείρασε τὸν Ἀβραάμ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀβραάμ, Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπε· λάβε τὸν υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν, ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαάκ, καὶ πορεύθητι εἰς γῆν ὑψηλήν, καὶ ἀνένεγκε αὐτὸν εἰς ὁλοκαρπωσιν ἐφ' ἓν τῶν ὀρέων, ὧν ἄν σοι εἴπω. ἀναστὰς οὖν τὸ πρωΐ, ἐπέσαξε τὸν ὄνον αὐτοῦ. παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας, καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ κόψας ξύλα εἰς ὁλοκαρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη, καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. καὶ διαβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν. καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ· καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τοῦ ὄνου· ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελθόντες ἕως ὧδε· καὶ προσκυνήσαντες, ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔλαβε δὲ Ἀβραὰμ τὰ ξύλα τῆς ὁλοκαρπώσεως, καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

Missis nunc a sanctitate tua nuntiis gauisus sum valde. Et post alia plurima dixit: Dicimus ergo, quod figura & vmbra erat lex, & quasi quædam pictura posita ad visionem his qui conspiciunt res. Vmbræ autem artis sunt eorũ qui pingunt in tabulis, principia exarationum: quibus si superinducantur colorum flores, tunc profecto picturæ pulcritudo nitescet. Et post pauca: Scriptum est igitur in mundi facturæ libro. *Et factum est post verba hæc, tentauit Deus Abraham, & dixit ad eum: Abraham, Abraham. at ille respondit, Adsum. ait ei: Tolle filium tuum vnigenitum, quem diligis, Isaac; & vade in terram visionis, atque offer eum ibi in holocaustum super vnum montium, quem monstrauero tibi. Igitur Abraham de nocte consurgens, strauit asinum suum, ducens secum duos iuuenes & Isaac filium suum. Cumque concidisset ligna in holocaustum, abiit ad locum quem præceperat ei Deus. Die autem tertio, eleuatis oculis, vidit locum procul, dixitque ad pueros suos: Expectate hic cum asino; ego autem & puer illuc vsque properantes, postquam adorauerimus, reuertemur ad vos. Tulit quoque ligna holocausti, & imposuit super Isaac filium suum.*

Genes. 22.

ANNO CHRISTI 787.

ἔλαβε δὲ μετὰ χεῖρας τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν, καὶ ἐπορεύοντο ὁ δύο ἅμα. καὶ μετ' ἔτερα· καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ θυσιαστήριον, καὶ ἐπέθηκε τὰ ξύλα· καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἆρ' οὖν εἴπερ τις τῶν καθ' ἡμᾶς ἐπεθύμησεν ἰδεῖν καταγεγραμμένῳ ἐν πίναξι τὸ ὅπη γε τῷ Ἀβραὰμ ἐποίησε, πῶς δὴ αὐτὸν ἐχάραξεν ὁ ζωγράφος; ἆρ' ἐν ἑνὶ πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα, ἢ ἀνὰ μέρος καὶ ἑτεροίως, ἤγουν ἑτεροειδῶς πλειστάκις αὐτόν; οἷόν τι φημί. ποτὲ μὲν ἐφιζήσαντα τῷ ὄνῳ, συμπαραληφθέντος τοῦ παιδαρίου καὶ ἑπομένων τῶν οἰκετῶν· ποτὲ δὲ αὖ πάλιν ἀποπεμνάσης τῆς ὄνου κάτω τοῖς οἰκέταις ὁμοῦ, καταφορτίσαντα μὲν τοῖς ξύλοις τὸν Ἰσαάκ, ἔχοντα δὲ μὲν χεῖρας τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πῦρ. καὶ μὲν καὶ ἑτέρωθι αὐτὸν ἐν εἴδει πάλιν ἑτέρῳ, συμποδίσαντα μὲν τὸ μειράκιον ἐπὶ τὰ ξύλα, ὁπλίσαντα δὲ τῇ μαχαίρᾳ τὸν δεξιόν, ἵν' ἐπάρῃ τὸν σφαγιόν. ἀλλ' ἵνα οὐχ ἑτέρῳ Ἀβραὰμ πλειστάκις τῆς γραφῆς ὁρῶμενος ἑτεροίως, ἀλλ' ὁ αὐτὸς πανταχοῦ, τῆς τῶν γραμμάτων χρείας συναθισαμένης ἀεὶ τῆς τὰ γράφοντος τέχνης. οὐ γὰρ ἵνα εἰκός, ἤγουν τὸν ἐνδεχόμενον, ἐν ἑνὶ καιρῷ εἶναι αὐτὸν πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα.

Ipse vero portabat in manibus ignem & gladium. Et post alia: *Veneruntq; ad locum, quem ostenderat ei Deus, in quo ædificauit altare, & desuper ligna composuit. Cumque ligasset * Isaac filium suum, posuit eum in altari super struem lignorum, extenditque manum & arripuit gladium, vt immolaret filium suum.* Ergo si quidam nostrum desiderat videre depictam in tabula historiam de Abraham, * quomodo scilicet eum designauerit pictor: vtrum nam simul, an sigillatim gesserit quæ de illo dicuntur? * Siquidem nonnulli in alia atque alia specie diuersis eumdem locis depingunt: vtputa aliquando sedentem quidem asino, assumpto puero, sequentibus famulis: aliquando autem remanente rursus asino deorsum vna cum famulis, onerantem Isaac, & habentem præ manibus gladium simul & ignem. Nec non & alibi eumdem in specie iterum alia compedientem * super ligna, & armasse gladio dexteram, vt necem inferat. Sed non alter & alter erat Abraham diuersis in locis aliter atque aliter visus: sed idem ipse vbique semper, secundum rerum necessitatem, pictoris arte repræsentatus. Neque enim erat conueniens, imo impossibile, in vno eodemque loco videri omnia gerere quæ de illo dicuntur.

* *Gr.* pedes *Isaac filii sui*,

* *Gr.* quomodo eum *desc.* pictor?

* *Gr.* Siquidem in al. atque al. *sp.* d. eumd. loc. depinxerit.

* *super* ligna adolescentem,

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἰδοὺ καὶ ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος σύμφωνα τῷ ἁγίῳ Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης λέγει.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: En & sanctus Cyrillus consona sancto Gregorio Nysseno dicit.

Κοσμᾶς διάκονος, νοτάριος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Cosmas diaconus, notarius & cubuclesius legit.

De carminibus ſancti Gregorii Theologi, ex ſermone de virtute habito, cuius initium eſt.

Deum omnium auctorem primum inuoco. Et poſt alia. Nec Polemon a me ſilentio præteribit. Etenim miraculum eſt ex illis quæ oppido ſunt * prædicanda. Erat quidem prius iſte non inter pudicos, & valde turpis voluptatum miniſter. Aſt cum affectu boni detentus eſſet, conſiliarium inueniens (non autem habeo dicere quem) ſiue ergo ſapientem aliquem, ſiue ſemet, * audacter tantum apparuit paſſionibus ſuperior, vt vnum quoddam ponam miraculorum eius. Meretricem aduocat quidam incontinens iuuenis: quæ cum iuxta portam veniſſet, vt aiunt, in qua erat proſpiciens Polemon in icona: hanc cum vidiſſet (etenim erat colenda) abiit confeſtim, & aſpectu ſuperata, vt viuentem verecundata depictum.

Baſilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Et ſanctus Gregorius deiloquus pater mirabilem retulit iconam Polemonis.

Sanctiſſimus patriarcha dixit: Etenim caſtitas ex illa patrata eſt. niſi enim vidiſſet ſcortum iconam Polemonis, nequaquam a ſtupro ceſſaſſet.

Nicephorus ſanctiſſimus epiſcopus Dyrrachii dixit: Mirabilis eſt imago & admiratione digniſſima, quoniam potuit mulierculam liberare ab execrabili & turpi operatione.

* Georgius * Gregorius Deo amabilis diaconus & notarius venerabilis patriarchii legit.

* *Gr.* prædicata.

* *Gr.* ſubito

ANNO CHRISTI 787.

Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τῶν ἐπῶν, ἐκ τοῦ περὶ ἀρετῆς λόγου· οὗ ἡ ἀρχή.

Θεὸν τῶν πάντων ἄπιστον πρεσβύτον καλῶ. καὶ μοῦ ἕπεται· οὐδὲ ὁ Πολέμων ἐμοιγε σιγήσεται· καὶ γὰρ τὸ θαῦμα τῶν ἄγαν λαλουμένων. ἦν μὲν οὖν τὸ πρόσθεν οὗτος ἐκ τῶν σώφρονι, καὶ σφόδρα γ' ἀγαθὸς ἡδονῶν ὑπηρέτης. ἐπεὶ δέ ἑ ἔρωτος καλοῦ κατεχέθη, σύμβουλον δι' ἐμοῦ· ἐκ ἔχω δὲ εἰπεῖν τίνα· εἴτ' οὖν σοφόν τιν', εἴθ' ἑαυτὸν, ἀθρόως τοσοῦτον ὤφθη τῶν παθῶν ἀνώτερος, ὥσθ' ἓν τι θήσω τῶν ἐκείνου θαυμάτων. ἑταίρα δ' εἰσκαλεῖταί τις ἀκρατὴς νέος. ἦλθε δ' ὡς πυλῶνος ἦλθε, φασὶ, πλησίον· τῆς δὲ ὑπερκύπτων Πολέμων ἐν εἰκόνι· ταύτην ἰδοῦσα· καὶ γὰρ ἦν σεβασμία· ἀπῆλθεν εὐθὺς, ὃ θέας ἠπείγετο, ὡς ζῶντ' ἐπαισχυνθεῖσα τὸν γεγραμμένον.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεηγόρος πατὴρ θαυμασὴν ἠνίσατο τὴν εἰκόνα τοῦ Πολέμωνος.

Ο ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· ὃ γὰρ σωφροσύνη ἐξ αὐτῆς ἀπετελέσθη. εἰ μὴ γὰρ εἶδε τὴν εἰκόνα ἡ ἑταίρα τοῦ Πολέμωνος, ἐκ αὖ τῆς ἀσελγείας ἀπέστη.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπε· θαυμασὴ ἡ εἰκὼν καὶ ἀξιάγαστος, ὅτι ἠδυνήθη τὸ γύναιον ῥύσασθαι ἐκ τῆς βδελυρᾶς αἰσχουργίας.

Γεώργιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου ἀνέγνω.

ANNO CHRISTI 787.

Ἀντιπάτρου ἐπισκόπου Βόστρων, ἐκ τοῦ λόγου τῆς εἰς τὴν αἱμορροοῦσαν. οὗ ἡ ἀρχή.

Ὅτι μὲν πρώτη Ἰουδαίων κλῆσις, ἐδίδαξεν ἡ γραφή. καὶ μετ' ἄλλα ἔφερε. Ταῦτα δὲ σωτηρίου κρασπέδου λαβομένη ἔλεγεν ἡ αἱμορροοῦσα, ὡς βασιλέα τῆς φύσεως κρατοῦσα κύριον, καὶ τὰ πάθους τὴν τυραννίδα διδάσκουσα. καὶ τυχοῦσα τῆς δωρεᾶς, ἀνέβλυσε τὴν πηγὴν τῷ Χριστῷ, καὶ μὲν πλοῦτον ἰατροῖς ἀναλώσασα, τὰ δὲ πλούτου τὰ λείψανα προσενέγκασα τῷ Χριστῷ.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὥστε καὶ εἰκόνα ὁ ζωγραφῶν, τῷ θεῷ αὐτὴν προσφέρει, ὃν τρόπον καὶ ἡ αἱμορροοῦσα ἀνέβλυσε.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· κυρίως εἰπεῖν, κελεύει, καὶ ἀποδέχεται καὶ πλάτος σοῦ ποιουμένους εἰκόνας.

Θωμᾶς ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς μονῆς τοῦ Χιωλάκκου εἶπε· βίβλον τοῦ μακαρίου Ἀστερίου ἐπιφέρομαι, καὶ προσφέρω τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ· καὶ ὡς κελεύετε.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

Τοῦ μακαρίου Ἀστερίου ἐπισκόπου Ἀμασείας ἔκφρασις εἰς Εὐφημίαν τὴν μάρτυρα.

Πρώην, ὦ ἄνδρες, Δημοσθένην εἶχον ἐν χερσὶ καὶ θηρόν, καὶ Δημοσθένους ἐκεῖνα, ἔνθα δὴ καὶ Αἰσχίνην πικροῖς βάλλει τοῖς ἐνθυμήμασιν. ἐγχρονίσας δὲ τῷ λόγῳ, καὶ πυκνωθεὶς τὴν διά-

Antipatri episcopi Bostrensium, ex sermone in mulierem quæ fluxum sanguinis passa est: cuius initium est.

Quod prior quidem fuerit Iudæorum vocatio, scriptura docuit. Et post alia. Hæc salutari fimbria comprehensa dicebat mulier quæ fluxum sanguinis patiebatur, vt regem naturæ tenens Dominum, & passionis tyrannidem edocens: perceptoque dono, statuam erexit Christo. Et quidem diuitias in medicos expenderat, sed diuitiarum residua obtulit Christo.

Sanctissimus patriarcha dixit: Itaque & imaginem qui depingit, Deo illam offert, quemadmodum & mulier statuam.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Proprie dicere iubet, & recipit amplissime facientes imagines.

Thomas reuerendissimus monachus monasterii Chenolacci dixit: Librum beati Asterii affero, & offero sanctæ Synodo: & vt iubetis.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Constantinus Deo amabilis diaconus & notarius legit.

Beati Asterii episcopi Amasiæ relatio in Euphemiam martyrem.

Pridem, o viri, Demosthenem habebam in manibus illum optimum, & Demosthenis illa, vbi Æschinem amaris * immittit cogitationibus. Retardatus vero sermone, & densus in-

* *Gr.* impetit

ANNO CHRISTI 787.

νοιαν, ανέσεως εδεόμην & παρεπάτουν, ὥστε μοι λυθῆναι μικρὸν τῆς ψυχῆς τὸ πονούμενον. παρελθὼν ἡ τὸ δωματίῳ, & ὀλίγα τοῖς γνωρίμοις συμβαδίσας ἐπ' ἀγορᾶς, ἐκεῖθεν εἰς τὸ τοῦ θεοῦ τέμενος ἀφικόμην ἐξόμενος ἐν σχολῇ. ὡς δὲ & τούτου τυχὼν ἵνα δὴ * τὴν ὑποστέγων δρόμον ἐβάδιζον, εἶδον ἐκεῖ γραφήν τινα, καὶ με κατ' ἄκρας εἶλεν ἡ θέα. Εὐφρανόρος αὖ εἶπες εἶναι τὸ φιλοτέχνημα, ἢ τινῶν ἐκείνων τῶν παλαιῶν, οἳ τὴν γραφικὴν ἦρθη εἰς μέγα, ἐμψύχοις ὀλίγου δέοντος ἐργασάμενοι πίνακας. δεῦρο δ' εἰ βούλει· & γὰρ σχολὴ νῦν διηγήματος· φράσω σοι τὴν γραφήν. οὐδὲ γὰρ φαυλότερα πάντως τῶν ζωγράφων ① μουσῶν παῖδες ἔχομεν φάρμακα. γυνή τις ἱερὰ παρθένου ἀκηράτου θεῷ τὴν σωφροσύνην καθιερώσασα, Εὐφημίαν καλοῦσιν αὐτήν. τυραννοῦντός δέ ποτε σὺν δυσεβοῦσιν ἐλαυνόντος, μάλα προθύμως ⑪ ὑπὲρ θανάτου εἵλετο κίνδυνον. ① δὲ δὴ πολῖται & κοινωνοὶ τῆς θρησκείας, ὑφ' ἧς ἐτελεύτησεν, ὡς ἀνδρείαν ὁμοῦ & ἱερὰν τὴν παρθένον θαυμάσαντες, πλησίον τοῦ ἱεροῦ τὴν θήκην δημάμενοι, καταθέμενοί τε τὸ λάρνακα, πομπὰς τελοῦσιν αὐτῇ καὶ ἐτήσιον ἑορτήν, κοινὴν καὶ πάνδημον ποιούμενοι πανήγυριν. ① μὴν οὖν τῆς τοῦ θεοῦ μυστηρίων ἱεροφάντας καὶ λόγῳ τιμῶσι τὴν μνήμην ἀεί, καὶ ὅπως ἐξετέλεσε ⑪ τῆς καρτερίας ἀγῶνα, ὑπομένοντας σὺν σωφρόνων λαοῖς ἐκδιδάσκουσιν. ὁ δὲ δὴ ζωγράφος εὐσεβῶς καὶ αὐτὸς διὰ τῆς τέχνης κῦρ δύναμιν πᾶσαν τὴν ἰσοτιμίαν ἐν σινδόνι χαράξας,

* Gr. quiete egebam & ambulatione,

telligentia, quietem * deprecatus sum, & ambulacrum, quo mihi solueretur pusillum animæ dolor: & procedens de habitaculo, pauxillum cum notis comitatus in forum, illinc ad Dei templum profectus sum, oraturus in vacatione. Cum autem & hoc consecutus, in obscuro porticus domorum incederem, vidi illic picturam quamdam, & me in summitatem visio * tulit. vt Euphranoris autem diceres esse diligentiam artificii, vel cuiusque illorum veterum, qui * sculptibilem Iunonem in magnitudinem, cum modica esset, erigentes, etiam tabulas animatas operabantur. Veni ergo, si velis (etenim nunc vacatio narrationis est) edisseram tibi scripturam. Neque enim magis praua quam pictores, nos vtique musarum pueri habemus * remedia. Mulier quædam virgo sacra & incorrupta, Deo pudicitiam vouens, Euphemiam vocant eam. Cum autem tyrannus aliquando pie viuentes persequeretur, nimis alacriter mortis elegit periculum. At vero ciues & communicatores religionis, pro qua & obiit, vtpote virilem & sacram virginem admirantes, iuxta sacrarium theca constructa, & posito loculo, honores ei concelebrant, & annuam festiuitatem, * nouum & publicum facientes commercium. Ergo alii quidem Dei mysteriorum sacri disputatores hierophantæ verbo quoque memoriam semper honorant, & qualiter consummauerit sufferentiæ certamen, diligenter eos qui simul adsunt, edocent. Pictor autem pie agens, & ipse per artem pro viribus totam historiam eius desi-

* Gr. qui picturæ plurimum dignitatis conciliarunt. Anastasius videtur legisse Ηραν pro ἦρθη.

*pharmaca.

* communem & publicam celebritatem

ANNO CHRISTI 787.

ἀυξ̃ που ϖϱὸ τοῦ ϑήκου ἱερὸν ἀνέϑηκε ϑέαμα. ἔχει δὲ ὧδε τὸ φιλοτέχνημα. ὑψηλὸς ὀπὶ ϑρόνου καϑίδρυται δικαστὴς, πικρὸν & δυσμενὲς βλέπων εἰς τὴν παρϑένον. ὀργίζεται γὰρ ὅταν ἐϑέλῃ καὶν ταῖς ἀψύχοις ὕλαις ἡ τέχνη. δορυφόροι δὲ τῆς ἀρχῆς & σϱατιῶται πολλοί· ὧν μὲν τὴν ὑπομνημάτων ὑποϑεϱαφεῖς δέλτους φέροντες καὶ γϱαφίδας· ὧν ϑάτϱ@ δυαϱπήσας ἀπὸ τῆς κηϱοῦ τὴν χεῖϱα, βλέπει ϖϱὸς τὴν κϱινομένην σφοδϱῶς, ὅλον ἐκκλίνας τὸ ϖϱόσωπον, ὥσπεϱ ϖϱοκελευόμενος γεγωνότϱον λαλεῖν, ἵνα μὴ κάμνων ϖϱὸς τὸ ἀκοῦν, ἐσφαλμένα γϱάφῃ & ἐμπλήϸιμα. ἕστηκε δὲ ἡ παρϑένος ἐν φαιῷ χιτῶνι & ἱματίῳ τὴν φιλοσοφίαν σημαίνουσα· ὡς μὲν ἔδοξε τῷ γϱαφεῖ, & τὴν ὄψιν ἀστεία· ὡς δέ μοι δοκεῖ, τὴν ψυχὴν κεκαλλωπισμένη ταῖς ἀϱεταῖς. ἄγουσι δὲ αὐτὴν ϖϱὸς @ ἀϱχοντα δύο σϱατιῶται, ὁ μὲν ἕλκων ὀπὶ τὸ ϖϱόσω, ὁ δὲ κατόπιν ἐπείγων κεκαμμένον τὸ ϖάϱϑενον τὸ ἦθος αἰδοῖ & σεμνότϱεπι. νεύει μὲν γὰϱ εἰς γῆν, ὥσπεϱ ἐϱυϑϱιῶσα ταῖς ὄψεσι τὰ ἀῤῥένων. ἕστηκε δὲ ἀκαταπλήκτως, οὐδὲν πάσχουσα ϖϱὸς @ ἀγῶνα δηλόν. ὡς ἔγωγε τοῖς ἄλλοις τέως ἐπῄνουν ζωγϱάφοις, ὅτε ἐϑεασάμην τῆς γυναικὸς ἐκείνης τῆς Κολχίδ@ τὸ δϱᾶμα· ὅπως μέλλουσα τοῖς τέκνοις ὀπιφέϱειν τὸ ξίφος, ἐλέῳ καὶ ϑυμῷ μεϱίζει τὸ ϖϱόσωπον. & ϑάτεϱος μὲν τὴν ὀφθαλμὴν τῷ ὀργίλῳ ἐμφανίζει, ϑάτϱος δὲ τὴν μητέϱα μιμεῖται φειδομένην καὶ φειδομένου. νυνὶ δὲ τὸ ϑαῦμα ἀπ' ἐκείνης τῆς ἐννοίας ϖϱὸς ταύτην μετατέθηκα τὴν γϱαφήν· καὶ σφόδϱα γε ἄγαμαι τὸν τεχνίτου, ὅτι μᾶλλον ἀνὴϱ ἐπὶ σανίδος ἱεϱὸν ἀνέθηκε θέαμα. ἔχει δὲ ὧδε τὸ φιλοτέχνημα. ὑψηλὸς ὅπὶ θϱόνου καθίδρυται δικαστὴς, πικϱὸν & δυσμενὲς βλέπων εἰς τὴν παρθένον. ὀϱγίζεται γὰϱ ὅταν ἐθέλῃ καὶν ταῖς ἀψύχοις ὕλαις ἡ τέχνη. δοϱυφόϱοι δὲ τῆς ἀϱχῆς & σϱατιῶται πολλοί· ὧν μὲν τὰ ὑπομνημάτων ὑποϑεϱαφεῖς δέλτους φέϱοντες καὶ γϱαφίδας· ὧν ϑάτϱ@ δυαϱπήσας ἀπὸ τῆς κηϱοῦ τὴν χεῖϱα, βλέπει ϖϱὸς τὴν κϱινομένην σφοδϱῶς, ὅλον ἐκκλίνας τὸ ϖϱόσωπον, ὥσπεϱ ϖϱοκελευόμενος γεγωνότϱον λαλεῖν, ἵνα μὴ κάμνων ϖϱὸς τὸ ἀκοῦν, ἐσφαλμένα γϱάφῃ & ἐμπλήϸιμα. ἕστηκε δὲ ἡ παρθένος ἐν φαιῷ χιτῶνι & ἱματίῳ τὴν φιλοσοφίαν σημαίνουσα· ὡς μὲν ἔδοξε τῷ γϱαφεῖ, & τὴν ὄψιν ἀστεία· ὡς δέ μοι δοκεῖ, τὴν ψυχὴν κεκαλλωπισμένη ταῖς ἀϱεταῖς. ἄγουσι δὲ αὐτὴν ϖϱὸς @ ἀϱχοντα δύο σϱατιῶται, ὁ μὲν ἕλκων ὀπὶ τὸ ϖϱόσω, ὁ δὲ κατόπιν ἐπείγων κεκαμμένον τὸ ϖάϱϑενον τὸ ἦθος αἰδοῖ & σεμνότϱεπι. νεύει μὲν γὰϱ εἰς γῆν, ὥσπεϱ ἐϱυϑϱιῶσα ταῖς ὄψεσι τὰ ἀῤῥένων. ἕστηκε δὲ ἀκαταπλήκτως, οὐδὲν πάσχουσα ϖϱὸς @ ἀγῶνα δηλόν. ὡς ἔγωγε τοῖς ἄλλοις τέως ἐπῄνουν ζωγϱάφοις, ὅτε ἐϑεασάμην τῆς γυναικὸς ἐκείνης τῆς Κολχίδ@ τὸ δϱᾶμα· ὅπως μέλλουσα τοῖς τέκνοις ὀπιφέϱειν τὸ ξίφος, ἐλέῳ καὶ ϑυμῷ μεϱίζει τὸ ϖϱόσωπον. & ϑάτεϱος μὲν τὴν ὀφθαλμὴν τῷ ὀργίλῳ ἐμφανίζει, ϑάτϱος δὲ τὴν μητέϱα μιμεῖται φειδομένην καὶ φειδομένου. νυνὶ δὲ τὸ ϑαῦμα ἀπ' ἐκείνης τῆς ἐννοίας ϖϱὸς ταύτην μετατέθηκα τὴν γϱαφήν· καὶ σφόδϱα γε ἄγαμαι τὸν τεχνίτου, ὅτι μᾶλλον

gnans in ſindone, iuxta thecam ſacram poſuit viſionem. Habet autem ita ſe illud amabile artificium. Excelſus ſuper thronum ſtabilis eſt iudex, amare ac maligne aſpiciens in virginem. Iraſcitur enim quando vult ars etiam in inanimatis materiis. Adſunt autem ſatellites principatus, & milites multi: quorum alii quidem monumentorum deſcriptores libros ferunt & codicillos: quorum alter a cera manu ſuſpenſa, * aſpicit ad eam quæ iudicabatur, totam inclinans faciem, veluti iubens * magis loquendum, ne laborans circa auditum, mendoſa ſcribat ac reprehenſibilia. Stabat autem virgo in aquilo indumento ac veſte philoſophiam deſignans; & vt viſum eſt pictori, etiam vultu vrbano: vt vero mihi videtur, anima virtutibus decorata. Ducunt autem eam ad principem duo milites, vnus quidem illam ante trahens, alter autem poſt tergum vrgens virginis temperatum pudore atque conſtantia morem. Etenim innuit quidem in terram, vt erubeſcens a vultibus marium. Stabat autem nequaquam perculſa, nihilque paſſa penes agonem * timendum. Cumque ego alios interim laudarem pictores, quando intuitus ſum illius mulieris Colchidis opus: quæ filiis cum eſſet gladium illatura, miſericordia & furore diuidit faciem. Et vnus quidem oculorum infinuat iram, alter vero matrem indicat parcentem & trementem. Nunc autem miraculum ab illa cogitatione ad hanc commutaui ſcripturam: & vehementer admiror artificem, quoniam magis

* *Gr. addit.* iracunde

* clarius

* timidum.

misçuit colorum morem, & reuerentiam simul & virilitatem temperans, affectiones per naturam repugnantes. Procedente vero anterius imitatione, carnifices quidam in tunicis paruis nudi * iam veniebant ab opere. Et quidam apprehenso quidem capite, inclinans post tergum, præbebat alteri præparatam ad supplicium virginis * personam: quidam vero astans incidebat dentes: malleus autem & terebra supplicii organa apparent. Præterea lacrymor hinc, & mihi passio intercidit sermonem: sanguinis enim guttas sic euidenter supercolorauit pictor, vt diceres has labia veraciter distillasse, & lamentatus abires. Ad vincula post hæc, & iterũ virgo venerabilis in furuis vestibus, sed & sola extendens manus in cælum, & inuocans Deum procuratorem inter atrocia. Cui oranti apparet super caput signum, quod nunc lex est Christianis adorare atque præscribere: quodque indicium autumo fuisse passionis, quæ illam expectabat. Mox ergo & post modicum, ignem alibi validum pictor succendit, rubeo colore hinc & inde rutilanti corpoream faciens flammam: statuitque in medio illam, manus quidem ad cælos expandentem, molestiam vero nullam in facie demonstrantem, sed e contrario gaudentem, quoniam ad incorpoream & beatam vitam abibat. Vsque huc & pictor statuit manum, & ego sermonem. Tempus autem tibi est & eam, si volueris, picturam perficere, vt * si non perspicias subtiliter, * nisi multum post narrationem venimus.

* iam aggredieban-tur opus.

* faciem:

λον ἐμιξε τῶν χρωμάτων τὸ ἦθος, αἰδῶ τε ὁμοῦ & αὐθρίαν κεράσας, πάθη τῇ φύσιν μαχόμενα. προβαινούσης δὲ εἰς τὸ πρόσω τῆς μιμήσεως, δήμιοί τινες ἐν χιτωνίσκοις γυμνοὶ ἤδη ἤρχοντο τοῦ ἔργου. καὶ ὁ μὲν δραξάμενος τῆς κεφαλῆς, & ἀνακλίνας εἰς τὰ κατόπιν, παρεῖχε τῷ ἑτέρῳ βύτρεπες εἰς τιμωρίαν τῆς παρθένου τὸ πρόσωπον· ὁ δὲ παραστὰς ἐξέκοπτε τῶν ὀδόντων. σφύρα δὲ & τέρετρον φαίνεται τῆς τιμωρίας τὰ ὄργανα. δακρύω δὲ τὸ ἐντεῦθεν, καί μοι τὸ πάθος ἀπεκόπη Ⓦ λόγον. ταῖς γὰρ τοῦ αἵματος σταγόνας οὕτως ἐναργῶς ἐπέχρωσεν ὁ ζωγράφος, ὥστε εἴποις ἂν προχεῖσθαι τῶν χλεόων ἀληθῶς, & σφιωήσας ἀπέλθοις. δεσμωτήριον μὴ ταῦτα, & πάλιν ἡ παρθένος σεμνὴ ἐν τοῖς φαιοῖς ἱματίοις κάθηται μόνη ἐκτείνουσα τὰ χεῖρε πρὸς οὐρανόν, & καλοῦσα θεὸν ἐπίκουρον τῶν δεινῶν. βιβημένη δὲ ταύτῃ φαίνεται ὑπὲρ κεφαλῆς τὸ σημεῖον, ὃ δὴ νόμος Χριστιανοῖς προσκυνεῖν τε καὶ ἐπιγράφεσθαι· σύμβολον οἶμαι τὸ πάθους, ὅπερ αὐτῇ ἐξεδέχετο. βιβὺς γοῦν & μετ' ὀλίγον πῦρ ἄλλαχοῦ σφοδρὸν ὁ ζωγράφος ἀνῆψεν, ἐρυθρῷ χρώματι ἔνδεν κἀ ἔνδεν ἐπαλαμφθέντι σωματοποιήσας τὴν φλόγα. ἵστησι δὲ μέσην αὐτῇ, τὰς μὲν χεῖρας πρὸς οὐρανὸν διαπλώσασαν, ἀχθηδόνα δὲ οὐδεμίαν ἐπιφαίνουσαν τῷ προσώπῳ, ἀλλὰ τοὐναντίον χαιρούσῃ, ὅτι πρὸς τὴν ἀσώματον καὶ μακαρίαν ἐξεδήμει ζωήν. μέχρι τούτου & ὁ ζωγράφος ἔστησε τὴν χεῖρα, κἀγὼ Ⓦ λόγον. ὥρα δέ σοι & αὐτῇ, εἰ βούλει, τελέσαι τὴν γραφήν, ἵνα καπόδης ἀκριβῶς, εἰ μὴ πολὺ κατόπιν τῆς ἐξηγήσεως ἤλθομεν.

Anno Christi 787.

Oi

ANNO CHRISTI 787.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Εὐσεβὴς ζωγράφου, καὶ οὐ καθὼς αὐτῷ τινες ἀφρόνως σκώπτουσιν· αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ τὸν ζωγράφον εὐσεβοῦντα παρεδέξατο.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· Ἀλλὰ μεθ' ἱερὸν καὶ ἅγιον ἀνάθημα αὐτὸ ἀποκαλεῖ· ὁ μὲν γὰρ Θεολόγος σεβασμίαν τὴν εἰκόνα, καὶ ὁ Χρυσόστομος ἁγίαν, ὁ δὲ ἀναγνωσθεὶς πατὴρ ἱεράν. καὶ τί ἔτι τούτων δύναταί τις ἀντιλέξαι;

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· ἀκούοντες ἅπαντες τὰς τῶν πατέρων ἡμῶν διδασκαλίας, τῇ ψυχῇ κατενύγημεν, καὶ τὰ παρελθόντα ἔτη ἀποδυρόμεθα. Ἀλλ' εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ, ὅτι διὰ τῶν διδασκαλιῶν τῶν ἁγίων πατέρων ἤλθομεν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀμορίου εἶπε· πανίερε καὶ θεοτίμητε δέσποτα, ἡμεῖς καὶ πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἀκούσαντες τὰς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλίας περὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων, πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν, καὶ ἱερὰς καὶ ἁγίας αὐτὰς ἀποκαλοῦμεν· καὶ ὁ μὴ οὕτως λέγων ἔστω ἀνάθεμα.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἔστω ἀνάθεμα.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου εἶπεν· ἀεὶ ὁ καλὸς ζωγράφος διὰ τῆς τέχνης παρίστησι τὰ θεάματα, καθὼς καὶ ὁ τοῦ τῆς μάρτυρος Εὐφημίας εἰκόνα χαράξας. διὸ καὶ ἐν τούτοις ὁ διδάσκαλος τοῦ ζωγράφου τέχνου ἐπαινεῖ.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν·

Gloriosissimi iudices dixerunt: Pia igitur est ars pictorum, & non vt eam quidam insipienter vituperant: ipse quippe pater pictorem pie agere asseruit.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Sed & sacrum illud monumentum appellat. Et Theologus venerabilem imaginem, & Chrysostomus sanctam appellat: at vero pater qui lectus est, sacram. Et quid vlterius ad hæc potest aliquis contradicere?

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: Audientes vniuersi patrum nostrorum magisteria, compuncti sumus anima, & præteritos annos deflemus. Sed gratias agimus Deo, quia per doctrinas patrum nostrorum venimus ad agnitionem veritatis.

Theodosius sanctissimus episcopus Amorii dixit: Sacratissime & Deo honorabilis domine, nos & tota sancta Synodus audientes sanctorum patrum nostrorum magisteria de sacris imaginibus, credimus, & confitemur, & sacras & sanctas eas vocamus: & qui ita non dixerit, sit anathema.

Sancta Synodus dixit: Sit anathema.

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Semper bonus pictor per artem res exhibet, quemadmodum & is qui martyris Euphemiæ imaginem designauit: propter quod & in his doctor picturæ artem collaudat.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri di-

xit: Vtique dicendo: Laudabam quidem ego primitus quæ erant Colchidis, vsque dum veni ad imaginem martyris.

Sancta Synodus dixit: Et hæc contemplatus, & perculsus.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Et pater qui lectus est, ea passus est, quæ sanctissimus Gregorius: ambo enim in imaginibus lacrymati sunt.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Præcipit pater, & licentiam dat in fine sermonis volenti depingere certatorum martyrum narrationem. ait enim: Tempus autem tibi est, & eam si volueris picturam perficere: vt perspicias subtiliter, nisi multum post narrationem venimus.

Ioannes Deo amabilis presbyter, & locum retinens apostolicarum sedium orientis, dixit: Itaque maior est imago sermone: & hoc Dei prouidentia factum est propter idiotas homines.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Si sanctis viris talem compunctionem fecerunt sacræ imagines, quanto magis nobis?

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: Patribus nostris talia dicentibus, non habemus quod dicamus.

Ioannes Deo amabilis presbyter, & locum retinens apostolicarum sedium orientis, dixit: Non aduersantur pictores scripturis, sed quidquid scriptura dicit, id demonstrant; ita vt assertores sint eorum quæ scripta sunt.

εἰκότως ἐν τῷ λέγειν· ἐπῄνουν μὲν ἐγὼ πρώτην τὴν τῆς Κολχίδος, ἕως οὗ μετῆλθον ἐπὶ τὴν εἰκόνα τῆς μάρτυρος. Anno Christi 787.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· καὶ ταῦτα καθορῶν, ἐκατανυσσόμην.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· καὶ ὁ ἀναγνωσθεὶς πατὴρ τὰ αὐτὰ ἔπαθε τῷ ὁσιωτάτῳ Γρηγορίῳ· ἀμφότεροι γὰρ ἐπὶ ταῖς εἰκόσι δακρυώδεις ἐγένοντο.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· προστάττει ὁ πατὴρ, καὶ ἄδειαν δίδωσιν ἐν τῷ τέλει τοῦ λόγου τῷ θέλοντι ἀναζωγραφεῖν τοὺς ἀθλητικῶν μαρτύρων τὴν ἔκθεσιν. ἔφησε· ὥρα δέ σοι καὶ αὐτῷ, εἰ βούλει, τελέσαι τὴν γραφήν· ἵνα κατίδῃς ἀκριβῶς, εἰ μὴ πολὺ κατόπιν τῆς ἐκθέσεως ἀφ' ἡλθομεν.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος, καὶ τόπον ἐπέχων τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολῆς, εἶπεν· ὥστε μείζων ἡ εἰκὼν τοῦ λόγου· καὶ τοῦτο θεοῦ προνοίᾳ γέγονε διὰ τοὺς ἰδιώτας ἀνθρώπους.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· εἰ τοῖς ἁγίοις ἀνδράσι τοιαύτην κατανύξιν ἐποίησαν αἱ ἱεραὶ εἰκόνες, πόσῳ γε μᾶλλον ἡμῖν;

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· τῶν πατέρων ἡμῶν τοιαῦτα λεγόντων, οὐκ ἔχομεν τι εἰπεῖν.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος, καὶ τόπον ἐπέχων τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολῆς, εἶπεν· οὐκ ἐναντιοῦνται οἱ ζωγράφοι ταῖς γραφαῖς, ἀλλ' εἴ τι ἡ γραφὴ λέγει, ταῦτα παρεισφέρουσιν. ὥστε συμφωνοί εἰσι τοῖς γεγραμμένοις.

ANNO CHRISTI 787.

Θεοδόσιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀμορείου εἶπεν· ὁ θεῖος ἀπόστολος διδάσκει λέγων· ὅσα προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη. αὗται οὖν αἱ ἁγίαι καὶ σεβάσμιαι εἰκόνες, καὶ ζωγραφίαι, καὶ ὑλογραφίαι, καὶ διὰ μουσείων, εἰς ἡμετέραν διδασκαλίαν καὶ ζῆλον καὶ τύπον εἰσὶ καὶ ἐγράφησαν, ἵνα καὶ ἡμεῖς τὸν αὐτὸν τύπον καὶ ἀγῶνα ἐπιδεικνώμεθα πρὸς τὸν θεόν· ὅπως καὶ ἡμᾶς ἀξιώσῃ τῆς στάσεως καὶ τῆς μερίδος αὐτῶν, καὶ συγκληρονόμους ποιήσῃ τῆς βασιλείας αὐτοῦ.

Theodosius sanctissimus episcopus Amorii dixit: Diuinus Apostolus edocet dicens: *Quæcumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt.* Rom. 15. Ipsæ itaque sanctæ atque colendæ imagines & picturæ, *tam quæ in musiuis, quam quæ in materiali scriptione fiunt, ad nostram doctrinam & æmulationem & formam sunt, & scriptæ consistunt; vt & nos eamdem formam & agonem ostendamus circa Deum: quatenus & nos quoque dignos statione ac portione ipsorum, & coheredes faciat regni sui.

* Gr. & materiales efformationes, atque musiua, ad nostram.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· ὁ μακάριος καὶ θεοφόρος διδάσκαλος Ἀστέριος, ὡς ἀστὴρ φαεινὸς, πάντων ἡμῶν τὰς καρδίας κατηύγασεν. ὥστε οὐκ ἔξω τῆς εἰκότος ἡ καθολικὴ ἐκκλησία προσέλαβε τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, ἀλλ' ἀρμοδίως ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλίαις ἠκολουθηδοσα.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanæ dixit: Beatus & deifer doctor Asterius, sicut stella clarissima, omnium nostrum corda illustrauit. Itaque non extra consequentiam catholica ecclesia susceptit sacras & venerabiles iconas, sed apte sanctorum patrum nostrorum doctrinas secuta.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἁγίας μεγάλης ἐκκλησίας τῶν παυδοφήμων ἀποστόλων ἀνέγνω.

Gregorius Deo amabilis diaconus sanctæ magnæ ecclesiæ laudabilium apostolorum legit.

Ἐκ τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀναστασίου τοῦ Πέρσου, οὗ ἡ ἀρχή. *De martyrio sancti Anastasii martyris Persæ: cuius initium est.*

Ὁ μονογενὴς υἱὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο. καὶ μετ' ἔτερα· ὡς δὲ ἐπλεόνασεν αὐτῷ ὁ πόθος τοῦ φωτισθῆναι, προσκαλεῖ πολλὰ τῶν πρεσβυτέρων ἄνδρα, ὥστε ἀξιωθῆναι τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. ὁ δὲ ὑποπτεύων διὰ τὸν Περσῶν φόβον μὴ κινδυνώδη ἐκ τούτου, ὑπερεπάθετο αὐτό. ὅμως οὖν αὐτῷ ἀπῄει εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ ηὔχετο, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων

Vnigenitus Filius & Verbum Dei, per quem omnia facta sunt. Et post alia. Cum autem abundasset in eo desiderium, vt illuminaretur, rogabat multũ prædictum virum, vt dignus efficeretur gratia sancti baptismatis. At ille trepidans propter Persarum metum, ne periclitaretur, differebat eum. Verumtamen cum illo ibat ad ecclesias, & orabat, & picturas sanctorum

martyrum aſpiciebat, & ſciſcitabatur ab eo, quænam hæc eſſent. Et audiens ab eo ſanctorum miracula, & dura tormenta quæ illis a tyrannis illata fuerant, & ſuper hominem tolerantiam, mirabatur & ſtupefiebat. Manens ergo tempore pauco apud prædictum Chriſto dilectum virum, optimum ſumit in anima deſiderium, vt Hieroſolymam perueniret, & ibi fieret ſancto baptiſmate dignus.

Theodorus ſanctiſſimus epiſcopus Myrenſium dixit: Appareat, quia venerabilium imaginum traditio * ſolennis eſt.

* legitima

Euthymius reuerendiſſimus diaconus & monachus, * pro Deo amabili epiſcopo Gotthiæ, legit.

* *Gr.* notarius reuer. epiſcopi Gotthiæ,

Ex miraculis ſancti Anaſtaſii martyris: quorum initium eſt.

Miraculorum relationem proponere volo. Et poſt pauca. Eia nunc & ea quæ apud Cæſariam Palæſtinæ a ſancto facta ſunt, ſecundum quod poſſibile fuerit, enarremus. Cum appropinquaſſet ſanctæ ciuitati almum cadauer, notum factum eſt vniuerſæ ciuitati, & lætitia magna repleti ſunt omnes. Et ſurgentes, ſacraque ligna percutientes congregauerunt ſemetipſos in venerabiliſſimo templo Dei genitricis, quod dicitur Nouæ. Et deinde cum crucibus & litania obuiam venerunt ſancto lipſano, cum glorificatione gaudentes & exultantes: & quaſi reflorentes, imo recreati in præſentia martyris a paucitate fidei quæ erat

Anaſt. verb. *Orientales ligna pro campanis percutiunt.*

μαρτύρων ἑώρα, & ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν τὸ, τί ἂν εἴη ταῦτα. & ἀκούων παρ' αὐτῶν τὰ θαύματα, καὶ τὰς ἀφορήτους βασάνους τὰς παρὰ τῶν τυράννων ἐπαχθείσας αὐτοῖς, καὶ πλὴν ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀνῶν ὑπομονὴν, ἐθαύμαζέ τε καὶ ἐξίστατο. μείνας οὖν χρόνον ὀλίγον παρὰ τῷ εἰρημένῳ φιλοχρίστῳ ἀνδρὶ, ἀρίστην ἐπιθυμίαν εἰσδέχεται τῇ ψυχῇ, εἰς Ιεροσόλυμα παραγένεσθαι, κἀκεῖσε τὸ ἁγίου ἀξιωθῆναι βαπτίσματος.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπε· Φαίνεται, ὅτι ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων παράδοσις ἔνθεσμός ἐστιν.

Εὐθύμιος ὁ βυλαβέστατος διάκονος & μοναχὸς, νοτάριος τοῦ βυλαβεστάτου ἐπισκόπου Γοτθίας, ἀνέγνω.

Ἐκ τῶν θαυμάτων τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ἀναστασίου· ὧν ἡ ἀρχή.

Θαυμάτων διήγησιν παραβαλέσθαι βούλομαι. καὶ μετ' ὀλίγα· Φέρε δὴ & τὰ ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης γενόμενα ὑπὸ τοῦ ἁγίου κατὰ δύναμιν ἱστορήσωμεν. πλησιάσαντος ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει τοῦ ἁγίου λειψάνου, γνωστὸν γέγονε πάσῃ τῇ πόλει. καὶ βύθροσύνης μεγάλης πλησθέντες ἅπαντες, ἀναστάντες, τά τε ἱερὰ ξύλα σημανθέντες, συνηθροίσθησαν ἅπαντες ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς θεοτόκου, ἐπιλεγομένῳ τῆς Νέας. κἀκεῖθεν μετὰ σταυρῶν καὶ λιτῆς ὑπαντήσαν τῷ ἁγίῳ λειψάνῳ, μετὰ δοξολογίας χαίροντες καὶ ἀγαλλιώμενοι. καὶ ὥσπερ ἀναθηλήσαντες, μᾶλλον δὲ ἀναζωπυρήσαντες ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ μάρτυρος ἐκ τῆς ἐνεκειμένης αὐτοῖς τῆς τε ὀλιγοπιστίας καὶ ἐτέ-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ἐφ' ὧν δὲ νεκρώσεως, μεγάλως ἔλαβον παραψυχήν. προσευχομένων δὲ αὐτῶν, καὶ καταασπαζομένων, καὶ περιελισσομένων τῇ σορῷ, καὶ τὸ ὀφειλόμενον γέρας ἀπονεμόντων τῷ λειψάνῳ καὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου τούτου, γυνή τις τῶν δήθεν ἀπὸ Φωλῶν τῆς Καισαρέων· εἰ οὕτως δεῖ εἰπεῖν, καὶ μὴ μᾶλλον ὡς ἑτέρως, ὡς αὐτὰ ἐδήλωσε τὰ πράγματα· ἧ ὄνομα μὲν Ἀρετή, ζῆλος δὲ αὐτῇ θετὸς ἀρετῆς, πρὸς δυσωδίαν τραπεῖσα ἔλεγεν· ἐγὼ λείψανον ἀπὸ Περσίδος ἐρχόμενον οὐ προσκυνῶ. ὦ τῆς ἀθλίας καὶ ἀγνώμονος ψυχῆς. ἐκ ἤκουσεν ἡ παλαινα αὐτη τοῦ ἱεροψάλτου Δαβὶδ ἐπιμύστου τῇ τοῦ ἀκολάστων αὐθαδείᾳ, καὶ λέγοντος· παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. τί οὖν ὁ δοξάζων σὲ δοξάζοντας αὐτὸν θεὸς ποιεῖ ἐπ' αὐτῇ, ἀκολούθως ἐγὼ ἐρῶ. εἰσελθόντος ἐν τῇ πόλει τοῦ ἁγίου λειψάνου, κοινῇ βουλευσάμενοι οἱ τῆς αὐτῆς πόλεως, ἀπήρξαντο κτίζειν οἶκτειον τῷ ἁγίῳ πλησίον τοῦ Τετραπύλου τοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως· ἔστησαν δὲ καὶ εἰκόνα αὐτοῦ ἐκεῖ. ἔτι δὲ κτιζομένου αὐτοῦ, ὀπτασίας ὁ μάρτυς τῇ δυσηνοτάτῃ κατ' ὄναρ ἐν φαντασίᾳ μοναχοῦ, φησὶν αὐτῇ· τοὺς ψόας σου πονεῖς; ἡ δὲ πρὸς αὐτόν· οὐχὶ δέσποτα, οὐδὲν κακὸν ἔχω, ὑγιὴς εἰμι. ἅμα τε τῷ λόγῳ διυπνίσασα, καὶ ἀθρόως διεμπεσοῦσαν αὐτῇ σφοδρῶς τὴν ὀδύνην, ἤρξατο βοᾶν, καὶ στενάζειν, καὶ συνέχεσθαι, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτὴν μηδόλως ἀναπνεῦσαι ἀφόρητα πάσχουσαν· ὅπως σχολὴν ἄγουσα ἀναλογίσηται καὶ ζητήσῃ ἐν ἑαυτῇ, τίς ἡ αἰφνίδιος αὐτῆς

in illis, & aliarum nequitiarum mortificatione, magnam acceperunt consolationem. Orantibus autem illis, & deosculantibus, & se circa tumulum volutantibus, atque debitum præmium recompensantibus lipsano ac memoriæ sancti huius, mulier quædam quæ quasi ex claris erat Cæsarienſium (si ita oporteat dici, & non magis aliter, quemadmodum res ipsæ manifestarunt) nomine quidem Arete, id est, virtus, sed moribus virtuti omnino contraria, in diffidentiam versa dicebat: Ego lipsanum a Perside veniens non adoro. O miseram & sine intellectu animam, quæ non audiuit infelix sacratissimum psalmistam Dauid increpantem flagitiosorum audaciam, ac dicentem: *Cohibe linguam tuam a malo, & labia tua ne loquantur dolum.* Quid ergo Deus, qui glorificat glorificantes se, facit in ea, consequenter ego dicam. Ingresso ciuitatem sancto lipsano, communiter consiliati ciues eiusdem vrbis cœperunt construere oratorium sancto iuxta Tetrapylum, quod erat in medio ciuitatis. Statuerunt autem & imaginem eius ibidem. Cum autem adhuc ædificaretur, astans martyr infelici illi in somnis in habitu monachi, dixit ei: Lumbos tuos doles? illa vero ad eum: Non domine, nihil mali habeo, sana sum. & vna cum sermone expergefacta, & sentiens in se validum cecidisse dolorem, cœpit clamare, gemere, ac indesinenter affligi; ita vt non posset omnino respirare, importabilia patiens, vt vacationem agens reputaret secum, & requireret, quinam

Psalm. 33.

esset, & ex qua causa tam subitaneus dolor, qui sibi foret illatus. Sed in his consummauit dies quatuor. Quinta vero die illucescente vidit astantem sibi sanctum, atque dicentem: Descende ad Tetrapylum, & roga sanctum Anastasium; & sanaberis. At illa surgens, & in memoriam veniens improborum sermonum suorum quos locuta est aduersus caput suum, aduocatis pueris suis, ait eis: Tollite me, tollite me, vt eamus ad Tetrapylum sancti Anastasii. noui enim & nunc edocta, etiam a Perside veniens lipsanum adorare & honorare, & quæ Deus mundauit, non communicare, id est, commune dicere. Leuantes ergo eam pueri eius in phorio, id est, portatorio, pergebant. Cumque appropinquarent loco, illa de longe attollens oculum, & videns sancti imaginem, cœpit magna voce cum effusione lacrymarum clamare: Iste est in veritate, quem vidi in somnis prædicentem mihi de malis quæ me obtinent. Et cum se proiecisset supra pauimentum, & plorasset multum, placato sancto erecta est sana. Et quæ paulo ante ab aliis portabatur, & in extremis posita periclitabatur, propriis pedibus ambulans abiit domum suam, concorditer cum ceteris laudans & glorificans Deum, & magnificans martyrem.

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & vicarii Hadriani papæ senioris Romæ, dixerunt: Hæc imago sancti Anastasii vsque in hodiernum diem est Romæ in monasterio ipsius cum precioso eius capite.

τη ὁδωὴ, καὶ ὀκ ποίου αἰτίου. ἀλλ' ἐν τούτοις διετέλεσεν ἡμέρας τέσσαρας. πέμπτης δὲ ἡμέρας ἐπιφωσκούσης, ὁρᾷ ἑστῶτα αὐτῇ Ⓦ ἅγιον, Ⓒ λέγοντα· κάτελθε εἰς τὸ Τετράπυλον, καὶ παρακάλεσον Ⓦ ἅγιον Ἀναστάσιον· καὶ ὑγιαίνεις. ἀναστᾶσα δὲ αὐτὴ, Ⓒ εἰς μνήμιλιν ἐλθοῦσα τῶν δυσφήμων αὐτῆς ῥημάτων ὧν ἐλάλησε κ' τῆς ἰδίας κεφαλῆς, προσκαλεσαμένη τοὺς παῖδας αὐτῆς, λέγει αὐτοῖς· ἄρατέ με, ἄρατέ με, Ⓒ ἀπέλθωμεν ἐν τῷ Τετραπύλῳ Ⓦ ἁγίου Ἀναστασίου. οἶδα γὰρ νῦν διδαχθεῖσα Ⓒ ὑπὸ Περσίδος ἐρχόμενον λείψανον προσκυνεῖν Ⓒ τιμᾶν, καὶ ἃ ὁ θεὸς ἐκαθάρισε, μὴ κοινοῦσθαι. ἀναλαβόμενοι οὖν αὐτὴν Ⓐ παῖδες αὐτῆς ἐπὶ φορείου, ἀπήρχοντο. ὡς δὲ ἐπλησίαζεν Ⓦ τῷ τόπῳ, αὐτὴ ἐκ μήκους ἄρασα τὸ ὄμμα, καὶ θεασαμένη τὴν εἰκόνα τῦ ἁγίου, ἤρξατο μεγαλοφώνως σὺν ἐκχύσει δακρύων βοᾶν· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς, ὃν εἶδον ἐν ὕπνοις προλέγοντά μοι περὶ τῶν συνεχόντων με δεινῶν. καὶ ῥίψασα ἑαυτὴν ἐπὶ τὸ ἔδαφος, καὶ κλαύσασα ἱκανῶς, καὶ ἐξιλεωσαμένη Ⓦ ἅγιον, τότε ἀνέστη ὑγιαίνουσα· καὶ ἡ πρὸ ὀλίγου ὑπὸ ἑτέρων βασταχθεῖσα, καὶ περὶ τὰ ἔσχατα κινδυνεύουσα, οἰκείοις ποσὶ περιπατήσασα ἀπῆλθεν εἰς Ⓦ οἶκον αὐτῆς, συμφώνως τοῖς λοιποῖς αἰνοῦσα Ⓒ δοξάζουσα Ⓦ θεὸν, καὶ μεγαλαυχοῦσα Ⓦ μάρτυρα.

Πέτρος Ⓒ Πέτρος Ⓐ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ Ἁδριανοῦ πάπα τ πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· αὕτη ἡ εἰκὼν τῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ἐν Ῥώμῃ ἐστὶν εἰς μοναστήριον σὺν τῇ τιμίᾳ αὐτῦ κεφαλῇ.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

Ιωαννης ὁ ἁγιωτατος ἐπισκοπος * Ταυρομηνίου εἶπεν· Ἀληθῶς εἰρηκασιν οἱ τιμιώτατοι τοποτηρηταὶ, ἐπειδὴ καὶ ἐν Σικελίᾳ ἐχρημάτιζε γυνὴ τις δαιμονιῶσα· καὶ ἐν Ρώμῃ γενομένη, διὰ τῆς προσκυνητῆς ἱερωτάτης εἰκόνος ὑγιάθη.

* Al. Tauromenitæ

Ioannes sanctissimus episcopus Tauromeniæ dixit: Verum dixere honorabilissimi vicarii, quoniam & in Sicilia fuit mulier dæmonium patiens: & Romæ posita, per prædictam sacratissimam imaginem sana effecta est.

Ιωαννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ μοναχὸς, καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, εἶπε· πρὸς τοῖς εἰρημένοις ἀποδείχθη ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων, ὅτι καὶ αἱ εἰκόνες τῶν ἁγίων θαυματουργοῦσι, καὶ ἰάσεις ἀποτελοῦσιν.

Ioannes Deo amabilis presbyter, monachus & vicarius orientalium pontificum, dixit: Ad ea quæ dicta sunt, ostensum est ex his quæ lecta sunt, quia & imagines sanctorum miracula operantur, & sanitates perficiunt.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· βίβλον ἐπιφέρομαι τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ προσάγω πρὸς τὸ ἀναγνωσθῆναι.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediæ dixit: Librum defero sancti Athanasii, & sanctæ Synodo offero ad legendum.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Καὶ λαβὼν Στέφανος διάκονος καὶ ἀπέγνω.

Et accipiens Stephanus diaconus & notarius legit.

Λόγος τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου περὶ τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν, γενομένου θαύματος ἐν Βηρυτῷ τῇ πόλει.

Sermo sanctæ memoriæ patris nostri Athanasii de imagine Domini nostri Iesu Christi veri Dei nostri, facto miraculo in ciuitate Beryto.

Αἴρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας ὑμῶν, καὶ ἴδετε τὸ καινὸν θέαμα τοῦτο, ὅπερ γέγονεν νῦν. ἐμβλέψατε εἰς τὸ θαῦμα τὸ ἄπειρον τοῦ θεοῦ, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν. καταπαύσατε εἰς τὴν ἄφατον αὐτοῦ φιλανθρωπίαν, καὶ τὸ μέγεθος τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας· καὶ θρηνῶν μετ' εὐφροσύνης ἀναλάβετε. Ἐπὶ μὲν θεοῦ οὐδὲν ξένον· θεὸς γὰρ ὢν πάντα δύναται. ὅτι δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν καὶ ἐφ' ἡμῖν, ἐκπέπτωκεν πᾶσα καρδία τῶν ἀκουόντων. ὄντως ἔρρηξεν ὁ οὐρανὸς

Sustollite oculos mentis vestræ, & videte nouum miraculum hoc quod factum est nunc. In infinitam admirationem Dei aspicite, & date ei gloriam. Contemplamini ineffabilem misericordiam eius, & magnitudinem dispensationis eius; atque lamentum cum lætitia sumite. In Deo quidem nihil extraneum. Deus enim cum sit, omnia potest. Quia vero in diebus nostris & in nobis factum est, expauescet omne cor audientium. Vere expauit cælum

in eo quod temere factum est. Conturbati sunt abyssi, & sol obtenebratus est, & luna, & stellæ similiter super hoc quod patratum est. Sed iterum lætatæ sunt in eo quod a Domino dispensatum est, omnes cælorum virtutes. Audite, & admiramini quod factum est in diebus nostris. Intelligentes intelligite, & aurem vestram inclinate, * foras quod cordis est porrigite, & audite. Ciuitas est Berytus vocata, in finibus Tyri & Sidonis sita, Antiochiæ subdita. In hac ciuitate Beryto multitudines erant copiosæ Iudæorum. Porro iuxta synagogam ipsorum, quæ valde esse magna videbatur, Christianus quidam accepit ad pensionem cellulam a quodam, in qua habitans, contra accubitum suum fixit imaginem Domini nostri Iesu Christi, * honeste depictam, & integræ staturæ habentem Dominum nostrum Iesum Christum. Transacto autem modico tempore, perquisiuit mansionem maiorem ille Christianus, quemadmodum & indigebat. Hoc autem Domini nostri Iesu Christi gratia dispensauit, vt credo, qui vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire; ostendens miracula sua se colentibus, & omnibus in se credentibus, in redargutionem impiorum, & stabilitatem fidelium. Quæsiuit ergo Christianus, vt dixi, maiorem domum, & inuenit in quodam loco ciuitatis, & transtulit se illuc a domo quæ erat iuxta synagogam Iudæorum: & sublatis omnibus suis, per obliuionem (dispensatione tamen Dei) imaginem Domini dimisit obliuioni,

* & quidem ante exteriorem autem, quæ cordis

* Gr. in tabula

1. Tim. 2.

ἐπὶ τῷ πεπολιμημένῳ. ἐταράχθησαν * πάλιν ἄβυσσοι, & ὁ ἥλιος ἐσκοτάδη, καὶ ἡ σελήνη, καὶ ⓐ ἀστέρες ὁμοίως ἐπὶ τῷ γεγονότι. ἀλλὰ πάλιν εὐφράνθησαν ἐπὶ τῷ οἰκονομηθέντι ὑπὸ κυρίου πάσαι αἱ τῶν οὐρανῶν δυνάμεις. ἀκούσατε, & ἴδητε, ὃ γέγονεν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. συνιέντες συνίετε, καὶ τὸ οἷς ὑμῶν κλίνατε, πρόσχετε τῷ ἔξω τὸ τῆς καρδίας, καὶ ἀκούσατε. πόλις ἐστὶ Βηρυτὸς καλουμένη, ἐν μεθορίοις Τύρου καὶ Σιδῶνος ⓑ κειμένη, τελοῦσα δὲ ὑπὸ Ἀντιόχειαν. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει Βηρυτῷ πλῆθη πολλὰ ἦν τῶν Ἰουδαίων· πλησίον ⓒ δὲ τῆς συναγωγῆς αὐτῶν μεγάλης οὔσης σφόδρα Χριστιανός τις ἔλαβεν ἐνοικίῳ κελλίον παρά τινος, ἐν ᾧ κατοικῶν, αὐτικρὺ τοῦ ἀκουβίτου αὐτοῦ ἔπηξεν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἐν σανίσι μὲν ἦν ἐζωγραφημένην, ὁλόσταυον δὲ ἔχουσα ⓓ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. χρόνου δὲ ὀλίγου διελθόντος, ἐπεζήτησε μισθώσασθαι μεῖζον ὁ Χριστιανός, ὡς χρῄζων. τοῦτο δὲ ἡ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ᾠκονόμησε χάρις, ὡς γε ἐγὼ πείθομαι, τοῦ θέλοντος πάντας σωθῆναι ἀνθρώπους, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, δεικνύοντος τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς σεβομένοις, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν, εἰς ἔλεγχον μὲν τῆς ἀσεβῶν, στήριγμα δὲ τῆς πιστῶν. ἐζήτει οὖν ὁ Χριστιανός, ὡς ἔφην, μείζονα οἶκον, & εὗρεν ἐν τόπῳ τινὶ τῆς πόλεως, καὶ μετῆρεν ἐκεῖσε ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ πλησίον τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων. καὶ μεταρᾶς πάντα τὰ αὐτοῦ, κατέλιπεν· οἰκονομίᾳ δὲ τοῦ θεοῦ· τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ἀφῆκε λησμονήσας,

καθὼς

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

καθὼς ἔφλω. Ιουδαῖος δέ τις λαμβάνει ἐνοικίῳ τὸν οἶκον ἐκεῖνον, ἔνθα ἡ εἰκὼν τοῦ δεσπότου ἵστατο. εἰσαγαγὼν δὲ πάντα τὰ αὐτοῦ, κατέμενεν ἐν τῷ οἴκῳ, μὴ θεωρήσας πλὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου, ὅπ ἵσταται ἐκεῖ. οὐδὲ γὰρ κατενόησε τὸν τόπον ἐκεῖνον, ἀλλ' εἰσελθὼν κατέμενεν. ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐκάλεσεν ὁ αὐτὸς Ιουδαῖος συνέθνον αὐτοῦ ἐπὶ ἄριστον· καὶ ἐν τῷ ἀριστᾶν αὐτοὺς, ἐπαρὰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ κληθεὶς Ιουδαῖος εἶδε πλὴν εἰκόνα τοῦ δεσπότου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, καὶ λέγει τῷ κεκλικότι αὐτόν· σὺ Ιουδαῖε ὢν πῶς πλὴν εἰκόνα τοιούτου ἔχεις; ὕβρεις τε παμπόλλας καὶ ἀθεμίτους ἀφῆκε κατὰ τοῦ δεσπότου· ἃς οὐ τολμῶ, μὴ γένοιτο, γράψαι, ἅπερ εἶπε κατὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ὁ κληθείς. τότε ὁ καλέσας ἰδὼν πλὴν εἰκόνα τοῦ δεσπότου, ἐπληροφόρησεν αὐτὸν τὸν κληθέντα ὑπ' αὐτοῦ Ιουδαῖον, λέγων, ὅτι μέχρι τοῦ νῦν οὐκ εἶδον πλὴν εἰκόνα ταύτην. καὶ ἐσιώπησεν ὁ κληθείς. ἀπῆλθε δὲ πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς αὐτοῦ, καὶ διαβάλλει τὸν Ιουδαῖον τὸν ἐν τῷ οἴκῳ, ἔνθα ἡ εἰκὼν τοῦ κυρίου, λέγων· ὅτι ὁ δεῖνα Ιουδαῖος ἔχει εἰκόνα τοῦ Ναζωραίου ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀκούσαντες ἔφησαν· εἰ δύνασαι τοῦτο ἀποδεῖξαι. ἐκεῖνος δὲ ἐβεβαιώσατο, ὅτι ἐγὼ τοῦτο ἀποδείξω ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. οἱ δὲ ἐπλήσθησαν θυμοῦ· καὶ πλὴν μὲν ἑσπέρας ἐκείνῃ ἡσύχασαν. πρωΐας δὲ γενομένης παραλαμβάνουσιν οἱ ἀρχιερεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν, τὸν διαβάλλοντα Ιουδαῖον, καὶ ὄχλον πολὺν τῶν ἐθνῶν αὐτῶν, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ιουδαίου, ἔνθα ἡ εἰκὼν τοῦ κυρίου ἵστατο. γενόμενοι δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου

vt præfatus sum, traditam. Quidam vero Iudæus accepit domum illam ad pensionem, in qua imago Domini stabat. Intromissis autem omnibus suis permanebat in domo, minime contemplatus iconam Domini, quod staret illic. Neque enim considerauit locum illum, sed ingressus manebat. Quadam vero die inuitauit Iudæus vnum ex contribulibus suis ad prandium: & cum pranderent, eleuatis oculis Iudæus qui inuitatus fuerat, vidit iconam Domini nostri Iesu Christi; & dicit ei qui se inuitauerat: Tu cum sis Iudæus, quomodo imaginem huiusmodi habes? Conuicia plurima quoque & nefanda emittens aduersus Dominum, quæ non audeo scribere (absit) quæ dixit contra saluatorem is qui fuerat inuitatus. Tunc is qui inuitauerat, videns imaginem Domini, rationem reddidit inuitato Iudæo, dicens: Quia vsque in præsens non vidi hanc imaginem: & siluit inuitatus. Abiit autem ad summos sacerdotes suos, & accusat Iudæum qui in domo manebat, in qua imago Domini erat, dicens, quia ille imaginem habet Nazareni videlicet in domo sua. Qui audientes dixerunt: Si potes hoc ostendere. At ille affirmauit, quia ego ostendam hoc in domo eius. Illi vero repleti furore, vespere quidem siluerunt. Mane vero facto, summi sacerdotes eorum atque presbyteri, assumpto eo qui Iudæo detraxerat, & turba multa gentis suæ, pergunt ad domum Iudæi, in qua imago Domini stabat. Peruenientes autem ad

locum ſummi ſacerdotes inſiluerunt, & ſeniores, cum eo qui indicauerat, & vident imaginem Domini ſtantem. Tunc vehementer irati, Iudæum quidem qui habitabat in domo illa, extra ſynagogam facientes, expulerunt; imaginem vero Domini noſtri Ieſu Chriſti deponentes, dixerunt: Quia ſicut patres noſtri illuſerunt ei aliquando, ita & nos illudamus illi. Tunc cœperunt conſpuere in faciem ſanctæ imaginis Domini, & dare alapas coram his qui conuenerant, hinc & inde imaginem Domini in faciem percutientes, atque dicentes: Quæcumque fecerunt ei patres noſtri, omnia faciamus & nos imagini eius. Et dicunt: Audiuimus quia illuſerunt ei; & hoc ipſum nos faciamus. infinitis ergo ludibriis illuſerunt iconam Domini, quæ nos neque dicere audemus. Deinde dicunt: Audiuimus, quia clauis infixerunt manus eius & pedes: hoc & nos etiam faciamus ei. tunc in manus & pedes imaginis Domini infixerunt clauos. Iterum ſæuientes dixerunt: Audiuimus, quia aceto & felle potauerunt eum cum ſpongia; faciamus ei & nos. & fecerunt, apponentes ad os imaginis Domini ſpongiam aceto plenam. Rurſus dicunt: Didicimus, quia calamo percuſſerunt caput eius patres noſtri: id ipſum & nos faciamus. & accipientes calamum, percutiebant caput Domini. Ceterum nouiſſime dicunt: Vt liquidius edocemur, quia lancea latus eius aperuerunt, nihil prætermittamus, ſed addamus & hoc. & facientes deεἰσεπήδησαν οἱ ἀρχιερεῖς & οἱ πρεσβύτεροι σὺν τῷ καταμηνύσαντι, καὶ ὁρῶσι τὸν τοῦ κυρίου εἰκόνα ἱσταμένην. τότε θυμωθέντες σφόδρα, τὸν μὲν Ἰουδαῖον τὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ οἴκῳ ἐκείνῳ, ὅπου καὶ ἀγωγὸν ποιήσαντες ἤλασαν, τὴν δὲ εἰκόνα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καταγαγόντες, ἔφησαν· ὅτι καθὼς & οἱ πατέρες ἡμῶν ἐνέπαιξαν αὐτῷ ποτε, οὕτως & ἡμεῖς ἐμπαίξωμεν αὐτῷ. τότε ἤρξαντο ἐμπτύειν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἁγίας εἰκόνος τοῦ κυρίου, & ἐῤῥάπισαν αὐτὴν κατὰ πρόσωπον τῶν συνελθόντων· ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐῤῥάπιζον τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου, λέγοντες· ὅσα ἐποίησαν αὐτῷ οἱ πατέρες ἡμῶν, πάντα ποιήσωμεν & ἡμεῖς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. & λέγουσιν· ἠκούσαμεν, ὅτι ἐνέπαιξαν αὐτῷ· καὶ ἡμεῖς τὸ αὐτὸ ποιήσωμεν. ἐμπαιγμοῖς οὖν ἀπείροις ἐνέπαιξαν τῇ εἰκόνι τοῦ κυρίου, ἃ μηδὲ οὐδὲ λέγειν ἡμῖν τετόλμηται. εἶτα λέγουσιν· ἠκούσαμεν, ὅτι ἧλωσαν αὐτοῦ τὰς χεῖρας & τοὺς πόδας· τοῦτο & ἡμεῖς ποιήσωμεν αὐτῷ. τότε κατὰ τὰς χεῖρας & τοὺς πόδας τῆς τοῦ κυρίου εἰκόνος ἐπηξαν ἥλοις. πάλιν λέγουσι μεμνημένοι· ἠκούσαμεν, ὅτι ὄξος & χολὴν ἐπότισαν αὐτὸν μὴ ἀσύλητον· ποιήσωμεν αὐτῷ καὶ ἡμεῖς. καὶ ἐποίησαν, προσθέντες εἰς τὸ στόμα τοῦ κυρίου τῆς εἰκόνος τὸν ἀσύλητον τοῦ ὄξους πεπλησμένον. πάλιν λέγουσι· μεμαθήκαμεν, ὅτι καλάμῳ ἔτυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οἱ πατέρες ἡμῶν· τὸ αὐτὸ & ἡμεῖς ποιήσωμεν. & λαβόντες κάλαμον, ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ τὸν θεάνθρωπον. τέλος λοιπὸν λέγουσιν· ὡς ἀκριβῶς μανθάνωμεν, ὅτι λόγχῃ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ ἔνυξαν, μηδὲν παραλείψωμεν, ἀλλὰ προσθῶμεν καὶ τοῦτο. καὶ προσάξαντες κο-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

μισθῶσαι λόγχῃ, ἐπέτρεψάν τινι αὐτῶν ἆραι τὴν λόγχην, καὶ κρούσαι κατὰ τῆς πλευρᾶς τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου. Εὐθέως οὖν ἀνέβλυσε πλῆθος αἵματος καὶ ὕδατος ἀπ' αὐτῆς. Χριστὲ δόξα σοι· ἀκατάληπτε, δόξα σοι. τίς ὡς σὺ δέσποτα; τίς πλὴν σοῦ θεὸς ποιῶν φοβερὰ & ἐξαίσια; ὦ τοῦ θαύματος τῆς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν μεγαλειότητος. ἔφριξαν ἀληθῶς & νῦν αἱ δυνάμεις σου ἐπὶ τούτῳ. ὦ πόσος εἶ δέσποτα εἰς φιλανθρωπίαν· ὦ πόσος εἰς μακροθυμίαν· ὦ πόσος εἶ ἐν ἐλέει. πρόφθασας γὰρ δι' ἡμᾶς & διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθεὶς ὁ ἀσαρκος ἐκ παρθένου Μαρίας, ἐσταυρώθης ἐν ἐκείνῃ τῇ σαρκὶ, ἀπαθὴς ὢν αὐτὸς θεότης· νῦν δὲ πάλιν ἐν τῇ εἰκόνι ἀνεσταυρώθης ὦ δέσποτα, εἰς ἔλεγχον μὲν τῶν ἀσεβῶν καὶ πάντων τῶν ἀπίστων, στηριγμὸν δὲ τῶν ἐν ἀληθείᾳ εἰς σὲ πιστευόντων. Ἀλλὰ δόξα σοι δέσποτα, τῷ μόνῳ τὰ πάντα δυναμένῳ, ἅμα τῷ εὐλογητῷ θεῷ ἡμῶν καὶ πατρὶ σοῦ τῷ ἁγίῳ πνεύματι. ἀμήν. ὑμεῖς δὲ ὦ τέκνα ἀκούσατε τὰ λοιπὰ, ἅπερ οἰκονομήθη ἐπ' αὐτῷ τοῦ κυρίου· αὐτοῦ γὰρ ἡ συγχώρησις. μετὰ γὰρ τὸ κρουσθῆναι τῇ λόγχῃ τὴν πλευρὰν τῆς εἰκόνος αὐτοῦ τοῦ κυρίου, & διαβλύσαι τὸ αἷμα & τὸ ὕδωρ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, λέγουσιν οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, & οἱ πρεσβύτεροι· ἐπειδὴ σφυλλοῦσιν οἱ σεβόμενοι αὐτὸν, ὅτι ἰάσεις πολλὰς ἐποίησε, λάβωμεν νῦν τοῦτο τὸ αἷμα & τὸ ὕδωρ, & ἀπαγάγωμεν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ συνάξωμεν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐκ λαοῦ, & χείσωμεν αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, & ἴδωμεν, εἰ ἀληθῆ εἰσι τὰ λεγόμενα.

ferri lanceam, præceperunt cuidam suorum tollere lanceam, & percutere contra latus imaginis Domini. Mox ergo emanauit multitudo sanguinis & aquæ ab ea. Christe gloria tibi: incomprehensibilis, gloria tibi. quis sicut tu Deus? quis præter te Deus faciens terribilia & obstupescenda? O miraculum saluatoris nostri maiestatis! Horruerunt veraciter & iam super hoc supernæ virtutes tuæ. O quantus es Domine ad * humilitatem! o quantus ad longanimitatem! o quantus es in misericordia! Prius enim propter nos & propter salutem nostram, cum esses sine carne, incarnatus ex Virgine Maria, crucifixus es in illa carne, cum esses ipse impassibilis deitate. Nunc vero iterum in imagine crucifixus es Domine, in redargutionem impiorum & omnium incredulorum, atque stabilitatem eorum qui veraciter in te credunt. Sed gloria tibi Domine, qui solus omnia potes, vna cum benedicto Deo nostro & Patre, atque cum Spiritu sancto. Amen. Vos autem, o filii, audite reliqua, quæ dispensata sunt ab eodem Domino: ipsius enim erat permissio. Denique postquam percussum est lancea latus eiusdem imaginis Domini, & emanauit sanguis & aqua, vt superius dictum est, dicunt summi sacerdotes eorum & seniores: Quoniam susurrant colentes eum, quod sanitates multas fecerit, sumamus ergo sanguinem hunc & aquam, & deferamus ad synagogam, & colligamus omnes qui male habent in populo, & vngamus eos ex illo, & videamus si vera sunt quæ dicuntur.

* Gr. humanitatem!

Anno Christi 787.

Tunc afferentes lateri iconæ Domini vas ſecundum locum imaginis percuſſionis lanceæ, vnde exiuit ſanguis & aqua, repleuerunt ampullam ad locum iugulationis lanceæ: & inferentes, illudebant; vt iniuriis appeterent, ſicut putabant, coram omnibus vniuerſorum Dominum. Et collectis omnibus qui male habebant, ante omnes paralyticum, quem a natiuitate nouerant, adducentes vnxerunt: & ſtatim ſaliit, & exiliit ſanus homo penitus. Deinde cæcos adduxerunt, qui & ipſi viſum receperunt. Dæmonium vero * patientes mox emundati ſunt. Turbatio quoque magna & infinita per totam ciuitatem effecta eſt, cunctis confluentibus propter infinita miracula. Commotæ autem ſunt omnes multitudines Iudæorum: plures enim ciuitatem habitabant. Currebant ergo ferentes eos quos in domibus ſuis habebant, quotquot habebant languentes, aut paralyticos, * aut debiles, aut aridos, aut leproſos, omnes cucurrerunt: ita vt neque ſynagoga eorum, licet magna fuerit, caperet illos, neque locus, multitudine infiniti populi propter miracula concurrente. Omnes autem principes ſacerdotum ac ſeniores, & populus Iudæorum, virorum, puerorum, & mulierum, crediderunt in Dominum Ieſum Chriſtum, clamantes: Gloria tibi Chriſte, quem patres noſtri crucifixerunt, qui & a nobis nunc crucifixus es in imagine tua. Gloria tibi Fili Dei, qui tanta feciſti miracula. tibi credimus: propitius nobis eſto, & ſuſcipe

* *Gr. addit.* innumeri.

* *Gr. addit.* aut claudos,

τότε προσενέγκαντες τῇ πλευρᾷ τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου βῆσαν κῷ τὸν τόπον τῆς εἰκόνος τῆς σφαγῆς τῆς λόγχης, ὅθεν ἐξῆει τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ, ἔπλησαν τὴν βῆσαν κατὰ τὸν τόπον τῆς σφαγῆς τῆς λόγχης· καὶ ἀπήλαιον ἐμπαίζοντες, ἵνα, ὡς ἐνόμιζον, ὑβρίσωσιν ἐπὶ πάντων τῶν ἀπάντων κυρίου. καὶ σωσάξαντες πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, πρῶτον πάντων παράλυτον ὃν γνωστῆς, ὃν ἤδεσαν, προσαγάγοντες, ἔλεισαν αὐτόν· καὶ παραχρῆμα ἀνεπήδησε, καὶ ἤλατο ὑγιαθεὶς καθόλου ὁ ἀνθρωπος. εἶτα ὀφθαλμῶντας ἤγαγον· κἀκεῖνοι ὁμοίως χειαθέντες ἀνέβλεψαν. δαιμονῶντες δὲ ἀναείθμητοι ὑδέως ἐκαθαρίσθησαν. πρωχὴ τε μεγάλη καὶ ἄπειρος καθὰ πᾶσαν τὴν πόλιν γεγένηται, πάντων ἐπιῤῥεόντων διὰ τὰ ἄπειρα θαύματα· ὀκινήθη τε πάντα τὰ πλήθη τοῦ Ιουδαίων. οἱ γὰρ πλεῖστοι, ὅσοι ᾠκουν τὴν πόλιν, κατέτρεχον πάντες φέροντες τοὺς ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν, ὅσοι εἶχον νοσοῦντας ἢ παραλυτικοὺς, ἢ χωλοὺς, ἢ κυλλοὺς, ἢ ξηροὺς, ἢ λεπρους, πάντες κατέτρεχον· ὡς μηκέτι μήτε τὴν συναγωγὴν αὐτῶν μείζην οὖσαν χωρεῖν, μήτε τὸν τόπον, πλήθους ἀπείρου λαοῦ συνδραμόντος διὰ τὰ ἄπειρα θαύματα. πάντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ ὁ λαὸς τοῦ Ιουδαίων, ἀνδρῶν τε καὶ παίδων καὶ γυναικῶν, ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ιησοῦν Χριστὸν, κράζοντες· δόξα σοι Χριστὲ, ὃν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐσταύρωσαν, ὃς καὶ ὑφ' ἡμῶν νῦν σταυρωθεὶς ἐν τῇ εἰκόνι σου. δόξα σοι υἱὲ τοῦ θεοῦ, ὁ τοσαῦτα ποιήσας θαυμάσια. σοὶ πιστεύομεν· ἵλεως ἡμῖν γένου, καὶ δέξαι ἡ-

ANNO CHRISTI 787.

μας. ταῦτα ἐβόων πενθοῦντες ἅπαντες, καὶ αἱ βοαὶ ἀνεπέμποντο, καὶ τὰ θαύματα ἐτελοῦντο, τῆς ἀρχιερέων χειόντων, καὶ τῆς νοσούντων θεραπευομένων καὶ ζωοποιουμένων. μετὰ δὲ τὸ πάντας ἰαθῆναι, αὐθις τοὺς Ⓝ ἐπίσκοπον τῆς ἐκεῖσε ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἤδη μεμαθηκότα τὰ γενόμενα, πλήθη κατέδραμον κράζοντα· εἷς ὁ θεὸς ὁ πατὴρ, εἷς υἱὸς, αὐτὸς ὁ μονογενής. εἷς Χριστὸς, ὃν Ⓓ πατέρες ἡμῶν ἐσταύρωσαν. αὐτὸν θεὸν οἴδαμεν· τοῦτο ἡμεῖς πιστεύομεν. πολλαῖς οὖν εὐφημίαις δοξάσαντες Ⓝ θεὸν, τῷ τε εἰκόνα τοῦ ἐπισκόπου ἐπιδείξαντες, καὶ ἀπαγγείλαντες ἃ ἐποίησεν τῇ τοῦ κυρίου εἰκόνι· τό, τε αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ὁμοίως, ὅπως ἐξέβλυσεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τῆς εἰκόνος Ⓖ, τῆς τε ἀπείρων θαυμάτων τὰ γενόμενα· οὕτως παμπληθεὶ ἅπαντες τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἀξιωθῆναι ἱκέτευον Ⓦ. οἷς λαβὼν ὁ ἐπίσκοπος ἅμα τῷ ἁγίῳ κλήρῳ, κατηχήσας ἐπὶ πολλὰς τὰς ἡμέρας, ἐβάπτισε, τῷ τε συναγωγῷ ἐκκλησίαν τοῦ σωτῆρος Ⓖ ἡμῶν Χριστοῦ ἀφιέρωσεν. ἐκείνων δὲ παρακαλεσάντων, Ⓒ τὰς λοιπὰς συναγωγὰς αὐτῶν μαρτύρια πεποίηκε. Ⓒ ὅπως χαρὰ μεγάλη γέγονεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, οὐ μόνον σωμάτων ἰαθέντων Ⓒ ζωοποιηθέντων, ἀλλὰ Ⓒ τοσούτων ψυχῶν ἐκ νεκρῶν εἰς ζωὴν αἰώνιον Ⓦ ἐπελθόντων. ταῦτα γνοὺς ἐγὼ ἐσπούδασα δηλῶσαι ὑμῖν, τοῖς φιλτάτοις ἀδελφοὶ, εἰς ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν ὑμῶν· ἵνα γνόντες Ⓒ ἐπὶ τούτῳ τῆς ἡμετέρου θεοῦ Ⓒ σωτῆρος τῇ δυνάμει Ⓒ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πλέον τῇ εἰς αὐτὸν στερεωθῆτε πίστει, Ⓒ ἀγαλλιασθῆτε ἐπὶ τοῖς μεγαλείοις αὐτοῦ, τοῖς καὶ νῦν γεγενημένοις.

nos. Hæc clamabant lugentes omnes, & voces emittebantur, & miracula perficiebantur, ſummis ſacerdotibus vngentibus, & cunctis curatis & viuificatis. Poſtquam autem omnes ſanati ſunt, confeſtim ad epiſcopum ſanctiſſimæ conſtitutæ illic eccleſiæ, qui iam quæ fuerant facta didicerat, multitudines currebant clamantes: Vnus Deus Pater, vnus Deus Filius, & ipſe Vnigenitus: vnus Chriſtus, quem patres noſtri crucifixerunt. Ipſum Deum nouimus, huic nos credimus. Multis itaque laudibus glorificantes Deũ, imaginemq; archiepiſcopo demonſtrantes, & annuntiantes quæ fecerant imagini Domini, qualiter & ſanguis & aqua exierunt ex latere imaginis, nec non & infinita miracula quæ facta ſunt; ita omnes multitudines, vt ſancto baptiſmate digni fierent, ſupplicabant. Quos epiſcopus vna cum clero ſuo aſſumptos, * omnes baptizauit per multos dies, & ſynagogam eorum eccleſiam ſaluatori noſtro Chriſto dicauit. Illis autem rogantibus, etiam ceteras ſynagogas eorum martyria fecit. & ſic gaudium magnum factum eſt in ciuitate illa, non ſolum corporibus ſanatis & viuificatis, ſed & tot animabus in vitam a mortuis redeuntibus æternam. Hæc agnoſcens ego feſtinaui indicare vobis, fratres amantiſſimi, ad vtilitatem animarum veſtrarum: vt cognoſcentes & in hoc Dei & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti virtutem, plus aliquid in fide ipſius confirmemini, & exultetis ſuper magnalibus eius, quæ nunc etiam operatus eſt.

* *Gr. addit.* & initiatos,

Date ergo ipsi gloriam cum lætitia in compunctione & lamento, gaudentes & gratias agentes, quia sua nos fide, & sua fecit agnitione dignos [in Christo Iesu Domino nostro:] cum quo & Patri vna cum Spiritu sancto gloria nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: En & is qui ab immortalitate cognominatus est, totam sanctam Synodum hanc fecit compungi & lacrymari: quoniam non solum venerandas esse cognouit, verum etiam maximas gerere sanitates.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed ne quis dicat, cur illæ iconæ, quæ apud nos sunt, miracula minime faciunt? Ad quem respondemus. Quia, sicut
1. Cor. 14. Apostolus ait, signa infidelibus, non fidelibus data sunt. Nam qui ad imaginem accedebant, infideles erãt. propterea signum fecit Deus per imaginem, vt illos traheret ad fidem nostram
Matth. 12. Christianorum. *Generatio* enim *mala & adultera signum quærit, & signum non dabitur ei.*

Theodorus Deo amabilis diaconus & notarius legit.

Ex epistola beati Nili ad Heliodorum silentiarium.

Per ea quæ per singula loca & in diuersis temporibus quotidie fiunt miracula, Dominus hos quidem qui modicæ sunt fidei, nec non & infideles ad stabilitatem fidei inuitat: fidelium vero fidem, imo & spem crescere facit, & grauem & im-
* sensum. mobilem demonstrat * pru-

δότε οὖν ἅπαν δόξαν μετὰ εὐφροσύνης ἐν κατανύξει καὶ θρήνῳ, χαίροντες καὶ εὐχαριστοῦντες, ὅτι τῆς αὐτοῦ πίστεως ἡμᾶς κατηξίωσε, καὶ τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως· μεθ' οὗ τῷ πατρὶ ἅμα τῷ ἁγίῳ πνεύματι δόξα νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Anno Christi 787.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἰδοὺ καὶ ὁ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος πᾶσαν τὴν ἁγίαν συνοδον ταύτην παρεσκεύασε κατανυγῆναι καὶ δακρύσαι, ἐπειδὴ οὐ μόνον σεπτὰς αὐτὰς ἐγνώρισεν, ἀλλὰ καὶ ἁγίας ἀποτελούσας.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀλλὰ μή τις εἴπῃ, τίνος ἕνεκεν αἱ παρ' ἡμῖν εἰκόνες οὐ θαυματουργοῦσι; πρὸς ὃν ἀποκρινούμεθα, ὅτι καθὼς ὁ ἀπόστολος εἴρηκεν, ὅτι τὰ σημεῖα τοῖς ἀπίστοις, οὐ τοῖς πιστεύουσιν. οἱ οὖν προσελθόντες τῇ εἰκόνι, ἄπιστοι ἦσαν. τούτου ἕνεκεν σημεῖον ἐποίησεν ὁ θεὸς διὰ τῆς εἰκόνος, ἵνα αὐτοὺς ἑλκύσῃ πρὸς τὴν πίστιν ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν. γρυτὰ γὰρ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

Ἐπιστολὴ τοῦ μακαρίου Νείλου πρὸς Ἡλιόδωρον σιλεντιάριον.

Διὰ τῶν καθ' τόπον καὶ τόπον ἐν διαφόροις χρόνοις ἑκάστοτε γινομένων θαυμάτων ὁ κύριος τοὺς μὲν ὀλιγοπίστους καὶ τοὺς ἀπίστους πρὸς πίστιν βεβαίαν ἐκκαλεῖται, τὴν δὲ πιστὴν τὴν πίστιν μᾶλλον καὶ τὴν ἐλπίδα αὔξει, καὶ στέρεον καὶ ἀσάλευτον ἐκφαίνει

ANNO CHRISTI 787.

τὸ φρόνημα. καὶ βούλομαί σοι ἐν μυείων Πλάτωνος τοῦ ἡμετέρου θεοφόρου μάρτυρος νικὴ διηγήσασθαι, οὐ μόνον ἐν τῇ πατρίδι ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ χώρᾳ τοῖς δι' αὐτοῦ τὸν θεὸν ἐξαιτοῦσιν ἑτοιμότατα δωρουμένου τὴν χάριν, καὶ τὴν παράδοξον ἐνδεικνυμένου ἰσχύν. ἐν γὰρ τῷ ὄρει τῷ καλουμένῳ Σινᾷ, ἔνθα Μωσῆς παρὰ τοῦ θεοῦ νόμον ἐδέξατο, μοναχῶν κατοικούντων καὶ ἐντοπίων καὶ ξένων, εἷς τις ἀνὴρ Γαλάτης τὸ γένος ὑπάρχων, ἅμα τῷ ἰδίῳ υἱῷ τὸν μονήρη ἀσπασάμενος βίον, διέτειβεν ἐκεῖ, ἐξανύων τοὺς τῆς ἀσκήσεως ἄθλους ἱκανὸν χρόνον ὑπὲρ τῆς ἐρημίας. καὶ δή τινι ἡμέρᾳ αἰφνίδιον * ἐπιῤῥίψαντες τῷ εἰρημένῳ ὄρει βάρβαροί τινες Ἕλληνες τὴν θρησκείαν, καὶ ἀπηγριωμένοι, συλλαμβάνουσι σὺν ἑτοίμως εὑρεθέντας ἐκ τῆς προχείρου μονάζοντας σὺν τῷ υἱῷ τοῦ γέροντος Γαλάτου, καὶ αἰχμαλωτίζουσιν. οὕστερ περιωδήσαντες ὁπωσδήποτε, πολλὰς μονὰς ὑπερβαίνουσιν ἐρήμους, νήστεις καὶ γυμνοὺς ἐλαύνοντες, μὴ ὑποδεδεμένους παντοῖον ὑποδήματος, καὶ τὰ ἀνύδρων καὶ τραχυτάτων τόπων, τῇ βίᾳ καὶ τῇ ἀνάγκῃ περιάγοντας, καὶ τῷ ἀπείρῳ φόβῳ πεπληγμένους. μόνος δὲ ἐν τινι ἀποκρύφῳ σπηλαίῳ κατακρυβεὶς ὁ πρέσβυς, τῷ πένθει ἐτήκετο, μὴ φέρων τὴν στέρησιν τοῦ θεοφιλοῦς υἱοῦ· καὶ τὸν δεσπότην κατεδυσώπει Χριστὸν διὰ Πλάτωνος τοῦ πατρικοῦ μάρτυρος, καμφθῆναι πρὸς οἰκτιρμούς. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὁ υἱὸς διὰ τοῦ αὐτοῦ παναγίου μάρτυρος τὸν θεὸν παρεκάλει, ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ δεδεμένος, κατελεῆσαι αὐτὸν, καὶ ἐκπλέ-

dentiam. Et volo tibi quid vnum ex denis millibus Platonis noſtri trophæa reportantis & martyris modo narrare: qui non ſolum in patria noſtra, ſed in omni ciuitate ac regione paratiſſime gratiam donat, & oſtendit his qui Deum per eum poſtulant, admirabilem fortitudinem. In monte quippe qui vocatur Sina, vbi Moyſes a Deo legem accepit, monachis habitantibus indigenis & peregrinis, vnus quidam virorum genere Galata vna cum proprio filio * ſingularem amplexus vitam degebat, continentiæ certamina tranſigens multo tempore in deſerto. Et ecce quadam die repente quidam in prædicto monte religione * barbari & deteſtabiles irruentes comprehendunt eos, qui in promptu ex his & impræſentiarum inuenti ſunt monachi vna cum filio ſenis Galatæ, & in captiuitatem ducunt. Quos & ligantes poſt tergum, multas tranſeunt manſiones deſertas, ieiunos & nudos minantes eos, nec calciatos penitus aliquo calciamento, per illa inaquoſa & aſperrima, & nullius conſolationis loca, vi & neceſſitate circumeuntes, & infinito pauore detentos. Solus autem in quodam abdito ſpecu occultatus ſenior luctu tabefiebat, non ferens priuationem Deo amabilis filii: & Dominum flagitabat Chriſtum per Platonem compatriotam martyrem, vt incuruaretur ad miſerationes. Id ipſum autem & filius per eumdem ſanctiſſimum martyrem rogabat Deum in captiuitate vinctus, vt ſui miſereri, & miracu-

* monaſticam

* Gr. paganni

* Gr. ὑπερβάντες ſiue ὑπερβαίνοντες.

lum facere dignaretur. Vtroque autem exaudito, patre scilicet in spelunca montis, & filio in captiuitate, ecce subito martyr Plato noster astat super equum apparens, trahensque alterum
* vacuum, equum * opportunum, manifestatur puero vigilanti, & hunc agnoscenti ex eo, quod sæpe viderat sancti characterem in imaginibus: & statim iubet eum de medio cunctorum exsurgere, & accipere equum, & insidere. Et confestim more araneæ vincula dissoluta sunt; & solus ipse liberatus per inuocationem, nutu Dei surgens, insedit equo, & sequitur ducentem se sanctum martyrem constans & gaudens.
* celeriter Compendiose autem & * acute ambo, sanctus scilicet Plato, & nouitius monachus, quemadmodum pennati perueniunt ad habitaculum senis orantis atque lugentis: & restituens saluum victoriosissimus martyr corde dolenti patri desiderabilem filium, disparet. Itaque in omni loco his qui per eos inuocant Deum, omnes res mirandas & glorioſas Domini Christi memorabiles & inclyti athletæ perficere valent. Porro hæc tibi scripsi, vt amico martyrum existenti, & nunquam aliquando satietatem memoriæ beatorum martyrum accipienti.

Sancta Synodus dixit: Ostensum est, quia per imaginem martyris, quæ sibi ante fuerat cognita, agnouit eum astantem, cum saluare illum venit.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrorum dixit: Quia & ego præostensæ historiæ similia passus sum. Nam cum iniu-

σαι θαῦμα. ἀμφοτέρων ὑ ἐπακουσθέντων, ὅ τε παῖς ἐν τῷ σπηλαίῳ ὄρους, ὅ τε ἰδοὺ ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ, ἰδοὺ ὁ ξαίφνης ὁ ἡμέτερος μάρτυς Πλάτων ἐπιστὰς ἵππου φαινόμενος, ἕλκων τε ἄλλον ἵππον εὔκαιρον, ἐμφανίζεται τῷ παιδὶ διαγρηγοροῦσι γνωρίζοντι τοῦτον ἐκ τῶν πολλάκις χαρακτῆρα ἁγίου ἐπὶ τῶν εἰκόνων τεθεᾶσθαι· ὅ εὐθέως κελεύει αὐτὸν ἐκ μέσου πάντων ἐξαναστάντα λαβεῖν ἵππον, ὅ ἐπικαθεδεῖσθαι. ὅ ἅπερ παραυτίκα δίκην ἀράχνης τὰ δεσμὰ διελύθη· καὶ μόνος αὐτὸς λυτρωθεὶς διὰ τῆς ἐπικλήσεως, τῷ νεύματι τοῦ θεοῦ ἀνασὰς, τῷ ἵππῳ ἐποχεῖται, ὅ ἕπεται ὁδηγοῦντι τῷ ὁσίῳ μάρτυρι σπουδαίως ὅ χαίρων. σωτόμως ὑ καὶ ὀξέως ἀμφότεροι, ὅ, τε ἅγιος Πλάτων καὶ ὁ νέος μοναχὸς, καθάπερ ἐπτέρυγοι φθάνουσι πλὴν ὅ γέροντος οἴκησιν δυσθύμου καὶ κλαίοντος· καὶ ἀποσώσας ὁ καλλίνικος μάρτυς τῷ πατρὶ καρδίαν ἀλγοῦντι παρεῖ τὸν ποθητὸν υἱόν, ἀφανὴς γεγένηται. ὥστε οὖν ἐν παντὶ τόπῳ τοῖς δι' αὐτῶν τὸν θεὸν ἐπικαλουμένοις παῦ τερπνὰ θαυμαστὸν ὅ περίδοξον ὁ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἀοίδιμοι ὅ ἔνκλεεῖς ἀθληταὶ ἰσχύουσιν ἐκτελεῖν. ταῦτα δέ σοι γεγράφηκα φιλομάρτυρε ὄντι, ὅ μηδέποτε κόρον τῆς μνήμης τῶν τελεσμακαρίστων μαρτύρων λαμβάνοντι.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπε· δέδεικται, ὅτι διὰ τῆς προεγνωσμένης αὐτῷ εἰκόνος τοῦ μάρτυρος ἐπέγνω αὐτὸν ἑστῶτα, ὁπηνίκα σῶσαι αὐτὸν παρεγένετο.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· ὅτι κἀγὼ τῇ προδηλωθείσῃ ἱστορίᾳ τὰ ὅμοια πέπονθα. ἀδικουμένου

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

κουμβούχαρ μου ὑπό τινων ἀρχοντικῶν χρεῶν, λέγει μοι ὁ ἀρχιδιάκονός μου, ἀνὴρ εὐλαβὴς καὶ φοβούμενος τὸν θεόν· ὅτι εἶδον τὸν πατριάρχην ἐν ὁράματι εἰπόντα· ὅτι ἀνελθάτω πρὸς ἡμᾶς ὁ μητροπολίτης, καὶ πάντα τὰ πράγματα αὐτοῦ διοικοῦνται, ὡς συμφέρει αὐτῷ. ἠρώτησα οὖν ἐγὼ ἐγὼ τὸν ἀρχιδιάκονον· ὅτι ποίᾳ μορφῇ καὶ ἰδέᾳ σοι ἐφάνη ὁ πατριάρχης; καὶ ἀπεκρίθη μοι, ὅτι ἐρυθρὸς τῷ προσώπῳ, γηραλέος τὴν κόμην. λέγω αὐτῷ ἐγώ, ὅτι ὁ πατριάρχης οὐκ ἔστι τοιαύτης ἰδέας· ἀλλ' ἡ ἐνδυτὴ ἔχει τοῦ ἁγίου Νικολάου τὴν εἰκόνα· καὶ καθὰ ἐξηγήσω, τοιαύτης μορφῆς ἐστιν, ὃν εἶδες. καὶ ἀπεκρίθη μοι ἐκεῖνος· ὅτι ναί, ὄντως τοιαύτης μορφῆς εἶδον ἄνδρα ἐρυθρὸν λαλήσαντά μοι ταῦτα. ἐκ τούτου οὖν ἐπέγνων, ὅτι ὁ ἅγιος Νικόλαος αὐτῷ ἐφάνη, διὰ τῆς πρὸς τὴν εἰκόνα ὁμοιώσεως. εὐθέως οὖν πιστεύσας τῷ λόγῳ, ἀνῆλθον ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει· καὶ πάντα τὰ πράγματά μου γεγόνασιν εὔθετα, συμβαλλόμενα τῇ ἐπισκοπείῳ μου.

riam paterer a quibuſdam principalibus manibus, dixit mihi archidiaconus meus, vir religioſus ac timens Deum: Quia vidi patriarcham in viſione dicentem, quia aſcendat ad nos metropolita, & omnes res eius diſpenſabuntur, vt expedit ei. Interrogaui ergo ego archidiaconum, dicens: Quali forma apparuit tibi patriarcha? Et reſpondit mihi: Quia rubicundus facie, & ſenili coma. Aio ego ei: quia patriarcha non eſt talis * viſionis, ſed veſtis habet ſancti Nicolai imaginem: & bene aſſeris. Nam huiuſmodi formæ eſt, quem vidiſti. At ille reſpondit mihi, quia etiam talis reuera formæ vidi virum, qui hæc mihi locutus eſt. Ex hoc ergo cognoui, quod ſanctus Nicolaus ei apparuerit, per ſimilitudinem, quæ in icona erat. Mox ergo credens verbo, aſcendi ad Deo conſeruandam regiam vrbem: & omnia negotia mea, quæ meo pertinebant epiſcopio, facta ſunt apta.

* formæ:

Θωμᾶς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν εἶπεν· ψιθυρίζουσί τινες περὶ τοῦ ἁγίου Νείλου, ὡς κατὰ τῶν εἰκόνων συγγεγραφότος. ὑπὸ χεῖρας οὖν ἔχομεν βίβλον τοῦ αὐτοῦ πατρός· καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνωσθήτω.

Thomas reuerendiſſimus preſbyter & locum retinens orientalium pontificum dixit: Suſurrant quidam de ſancto Nilo, quia contra iconas ſcripſerit. & ideo præ manibus habeo librum eiuſdem patris: & ſi iubetis, legatur.

Η ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος λαβὼν ἀνέγνω.

Coſmas Deo amabilis diaconus & cubucleſius legit.

Eiusdem sancti patris Nili ad Olympiodorum præfectum.

Scribis mihi, si putas, decorum sit tibi extructuro templum maximum ad honorem tam sanctorum martyrum, quam Christi, quem ipsi per certamina & dolores ac sudores testificati sunt, vel imagines etiam ponere in sacrario, & variis animalium * bestiis parietes implere a dextris & a sinistris: ita vt videantur in terra quidem extensa linea, & lepores, & capræ, & cetera animalia fugere: porro illi capere festinantes cum catellis alacriter insequi: in mari vero laxari retia, & omne genus piscium capi, & ad aridam piscatoriis manibus ferri: insuper & gypso fingi omnes species, & ostendi ad desiderium oculorum in domo Dei: sed & in communi domo mille cruces infigi, & picturas volucrum ac iumentorum, & repentium, ac diuersorum germinum fieri. Ego ad ea quæ scripta sunt, dixerim; quia nimirum infantium est, & paruulos decet his, quæ prædicta sunt, seducere fidelium oculum: firmi vero & virilis sensus proprium est, in sacrario quidem ad orientem diuini templi vnam & solam crucem formare. Per vnam enim & salutarem crucem saluatur huiusmodi genus, & desperatis quidem spes vbique prædicatur: historiis autem veteris & noui testamenti replere hinc & inde manu optimi pictoris templum san-

* venationibus

διαθήκης πληροῦσαν ἔνθεν κ ἔνθεν χρὴ καλλίστου ζωγράφου τὸν ναὸν τοῦ

Anno Christi 787.

Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου πρὸς Ὀλυμπιόδωρον ἔπαρχον.

Γράφεις μοι, εἰ ἄρα πρέπωδέ ἐστιν εἰ μέλλοντί σοι κατασκευάζειν σηκὸν μέγιστον πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων μαρτύρων, κ τοῦ ἐπ' αὐτῶν διὰ μαρτυρικῶν ἄθλων κ πόνων καὶ ἱδρώτων μαρτυρηθέντος Χριστοῦ, εἰκόνας τε ἀναθεῖναι ἐν τῷ ἱερατείῳ, κ θήρας ζώων παντοίας σὺν τοῖχοις πλῆσαι, τοῖς τε ἐκ δεξιῶν, τοῖς τε ἐξ εὐωνύμων· ὥστε βλέπεσθαι κατὰ μὲν τὴν χέρσον ἐκτεινόμενα λίνα, καὶ λαγωοὺς, κ δορκάδας, κ τὰ ἐξῆς φθάνοντα ζῶα, σὺν δὲ θαλάσσαι ἀνευόντας σὺν τοῖς κυνιδίοις ἐκτόμως διώκοντας. κατὰ δὲ τὴν θαλασσαίαν χαλώμενα δίκτυα, κ πᾶν γένος ἰχθύων ἁλιευόμενα, καὶ εἰς τὴν ξηρὰν ἑλκόμενα χερσὶν ἁλιευτικαῖς· καὶ ὡσαύτως γυψοπλασίας πᾶν εἶδος ἐκφαίνειν, ἀκινήτως πρὸς ἡδονὴν ὀφθαλμῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κοινῷ οἴκῳ χιλίους σταυροὺς πήξασθαι, καὶ ἰσοειδίας πλοίων, κ κτηνῶν, κ ἑρπετῶν, καὶ βλαστημάτων παντοδαπῶν. ἐγὼ δὲ πρὸς τὰ γραφέντα λέξαιμι, ὅτι πρὸς νηπιώδεις ἂν εἴη κ βρεφοπρεπὲς, τὸ τοῖς προλεχθεῖσι προσπλανῆσαι τὸν ὀφθαλμὸν τῶν πιστῶν· στέρρου δὲ κ ἀνδρώδους φρονήματος οἰκεῖον, τὸ ἐν τῷ ἱερατείῳ μὴν κ δυσπολὰς τοῦ σωτῆρος τιμῶσι ἕνα κ μόνον τυπῶσαι σταυρόν. δι' ἑνὸς γὰρ σωτηριώδους σταυροῦ τὸ τῶν δυσσεφῶν διασώζεται γένος, κ τοῖς ἀπηλπισμένοις ἐλπὶς παντελοῦς κηρύσσεται. ἰσοειῶν δὲ παλαιᾶς καὶ νέας

ANNO CHRISTI 787.

ἁγίων· ὅπως αὐ ⟨Φ⟩ μὴ εἰδότες γράμματα, μηδὲ δυνάμενοι τὰς θείας ἀναγινώσκειν γραφὰς, τῇ θεωρίᾳ τῆς ζωγραφίας μνήμην τε λαμβάνωσι τῆς πρὸς γνησίως τῷ ἀληθινῷ θεῷ δεδουλευκότων ἀνδραγαθίας, καὶ πρὸς ἄμιλλαν διεγείρωνται τὰς εὐκλεεῖς καὶ ἀοιδίμων ἀριστευμάτων, δι' ὧν τῆς γῆς ⟨Ψ⟩ οὐρανὸν ἀντηλλάξαντο, τῶν βλεπομένων τὰ μὴ ὁρώμενα προτιμήσαντες. ἐν δὲ τῷ κοινῷ οἴκῳ πολλοῖς καὶ διαφόροις οἰκίσκοις διειλημμένῳ, ἀρκεῖσθαι ἕκαστον οἰκίσκον πεπηγμένῳ τιμίῳ σταυρῷ· τὰ δὲ περιττὰ καταλιμπάνειν ἀναγκαῖον νομίζω. διὸ χαῖρε ἐκτενέσι καὶ ἀδιστάκτῳ πίστει καὶ ἐλεημοσύναις διαρκεῖν, ⟨Ϲ⟩ ταπεινοφροσύναις, ⟨Ϲ⟩ ἐλπίσι πρὸς θεὸν ἀενάοις, ⟨Ϲ⟩ θείων λόγων μελέταις, ⟨Ϲ⟩ συμπαθείᾳ πρὸς τὸ ὁμόφυλον, ⟨Ϲ⟩ τῇ πρὸς σὺν οἰκέτας φιλανθρωπίᾳ, ⟨Ϲ⟩ πᾶσι τοῖς ἐντάλμασι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιτειχίζειν ἑαυτόν τε ⟨Ϲ⟩ τὴν σαυτοῦ σύμβιον καὶ τέκνα, καὶ πᾶσαν τὴν ὕπαρξιν περισκέπειν καὶ κοσμεῖν καὶ ἀσφαλίζεσθαι παραινῶ καὶ παρακαλῶ.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἡ ἀναγνωσθεῖσα, πρώην φαλσευθεῖσα ἀπώλεσε καὶ ἐπλάνησεν ἡμᾶς· ἐδοκοῦμεν γὰρ ἀκεραίαν αὐτὴν εἶναι καὶ ἀνεπιβούλευτον.

Οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι εἶπον· εἰ ἠκούσαμεν τότε, ὅπερ λέγει ὁ πατὴρ, ὅτι ἔνθεν καὶ ἔνθεν ζωγράφησον ⟨Φ⟩ οἶκον παλαιαῖς ⟨Ϲ⟩ νέαις ἐξηγήσεσιν, οὐκ ἂν μεταγωθέντες ἐπιστεύσαμεν. ἐκεῖνοι γὰρ ἀντὶ τοῦ, ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἰσόρησον, τὸ, λεύκανον ⟨Ω⟩ τεθείκασιν· ὅπερ ἡμᾶς ἰσχυρῶς ἐπλάνησε.

ctorum, quatenus qui nesciunt literas, neque possunt legere diuinas scripturas, contemplatione picturæ memoriam sumant fortis facti eorum qui vero Deo proprie seruierunt, & ad æmulationem erigantur gloriosarum & memorabilium actionum, pro eo quod terram pro cælo commutauerint, quæ non videntur visibilibus præponentes. Porro in communi domo multis ac diuersis domunculis insignita, sufficere vnicuique mansiunculæ infixam preciosam crucem, & superflua dimitti necessarium æstimo. Sit autem contenta prolixis orationibus, & indubitabili fide ac eleemosynis, humiliationibus & spe ad Deum perenni, & diuinorum verborum meditationibus, & compassione contribulibus, & humanitate famulis attributa, omnibusque mandatis Domini nostri Iesu Christi circumuallare se, & coniugem suam, ac filios, & totam substantiam circumtegere & ornare atque munire, admoneo & rogo.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium dixit: * Epistola hæc quæ primitus lecta est, cum esset deprauata, perdidit & seduxit nos: putabamus enim simplicem esse illam & absque insidiis.

* *Gr.* Epistola hæc quæ lecta est, deprauata prius perdidit, &c.

Sanctissimi episcopi dixerunt: Nos si audissemus tunc quod dicit pater, quia hinc & inde pinge domum veteribus & nouis narrationibus, non in vanitatem versi credidissemus. Ipsi enim pro eo quod dixit, hinc & inde pinge, dealba posuerunt: quod nos fortiter decipiebat.

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri & vicarii Hadriani papæ senioris Romæ dixerunt: Tale quid & diuæ memoriæ Constantinus magnus imperator olim fecit. ædificato enim templo saluatoris Romæ, in duobus parietibus templi historias veteres & nouas designauit, hinc Adam de paradiso exeuntem, & inde latronem in paradisum intrantem figurans: & reliqua.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si veraces erant prisci Christianos calumniantium propugnatores, cur ipsum librum sancti Nili non ostenderunt in collegio suo ad satisfactionem omnium? Dicant ergo reuerendissimi episcopi qui pseudosyllogo interfuerunt, Gregorius Neocæsariæ, & Theodorus Amorii, si protulerunt libros tunc in Concilio.

Gregorius & Theodorus Deo amabiles episcopi dixerunt: Nequaquam domine: sed pro libris pittacia nobis ostenderunt, & ex eis decipiebant nos.

Euthymius sanctissimus episcopus Sardis dixit: Et quomodo vos cum essetis summi sacerdotes, non requisistis integra testimonia ex codicibus?

Gregorius sanctissimus episcopus Neocæsariæ dixit: Crede frater, non nobis erat curæ, neque studium inde habuimus: sed vt scriptum est, obscuratum est insipiens cor nostrum: *Rom. 1.* & dicentes nos esse sapientes, stulti facti sumus.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensiũ dixit: Plane &

Anno Christi 787.

Πέτρος καὶ Πέτρος ⓓ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· τοιοῦτόν τι καὶ ὁ ἐν θείᾳ τῇ μνήμῃ Κωνσταντῖνος πάλαι πεποίηκεν. οἰκοδομήσας γὰρ ναὸν τοῦ σωτῆρος ἐν Ῥώμῃ, ἐν τοῖς δυσὶ τοίχοις τοῦ ναοῦ ἱστορίας παλαιὰς καὶ νέας ἐνετύπωσεν, ἐνταῦθα ⓔ Ἀδὰμ τοῦ παραδείσου ἐξιόντα, ἐκεῖσε δὲ ⓕ λῃστὴν εἰς ⓖ παράδεισον εἰσιόντα· καὶ τὰ λοιπά.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰ ἀληθεῖς ἦσαν ⓗ πάλαι τῶν χριστιανοκατηγόρων ὑπέρμαχοι, διὰ ποίαν αἰτίαν αὐτὴν τὴν βίβλον τοῦ ὁσίου Νείλου οὐ παρέσχοσαν ἐν τῷ συλλόγῳ ἁπάντων, εἰς πληροφορίαν πάντων; εἰπάτωσαν γοῦν ⓘ διλαβέστατοι ἐπίσκοποι, Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας, καὶ Θεόδοσιος ὁ τοῦ Ἀμορίου, εἰ προσήχθησαν βιβλία τὸ παράπαν ἐν τῇ συνόδῳ.

Γρηγόριος καὶ Θεόδοσιος ⓚ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι εἶπον· οὐδαμῶς δέσποτα· ἀλλὰ διὰ βίβλων πιττάκια ἡμῖν ἐπεδείκνυ ⓛ, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐξηπάτων ἡμᾶς.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σαρδὼν εἶπεν· καὶ πῶς ὑμεῖς ἀρχιερεῖς ὄντες οὐκ ἐπεζητήσατε ὁλοκλήρους τὰς χρήσεις ἀπὸ τῶν βιβλίων;

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· πίστευσον ἀδελφὲ, οὐκ ἔμελεν ἡμῖν, οὐδὲ ἐπόνησεν· ἀλλ' ὡς γέγραπται, ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος ἡμῶν καρδία· καὶ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθημεν.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων εἶπεν· ἀμέλει καὶ ἡ-

ANNO CHRISTI 787.

μας αὐτοῦ ἐκεῖνα τὰ πιττάκια ἀπώλεσαν, ἅπερ ὑμεῖς παρηγάγετε. οἶδε γὰρ ὁ θεὸς, ὅτι αὕτη ἡ χρῆσις τοῦ ὁσίου Νείλου παρὰ τὸ κείμενον * ἐκδιηγηθεῖσα ἐτύφλωσεν ἡμᾶς, ἐξαιρέτως δὲ ἐμὲ αὐτόν· ἀλλὰ νῦν ἀκεραία ἀναγνωσθεῖσα ἐπέστρεψε καὶ διώρθωσε, καὶ διέσωσεν.

* ἐκδοθεῖσα

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἐπειδὴ παρέστι καὶ ἄλλη βίβλος ἰσότυπος, ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου, ἀνέγνω τὴν ἑτέραν βίβλον προσφερουσαν τὴν προγεγραμμένην ἐπιστολὴν τοῦ αὐτοῦ Νείλου.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας Κύπρου εἶπεν· ἰδοὺ ἀποδέδεικται σαφῶς, ὅτι οὗτος ὁ ἅγιος καὶ θεοφόρος πατὴρ Νεῖλος τὰς ἁγίας εἰκόνας ἀπεδέχετο· κατηγορήθη δὲ ὑπὸ τοῦ ψευδοσυλλόγου ἐκείνου, ὡς κατὰ τῶν εἰκόνων λαλήσας. ὅθεν οὐ μόνον οἱ χριστιανοκατήγοροί εἰσιν οἱ δείλαιοι, ἀλλὰ μὴν καὶ ἁγιοκατήγοροι καὶ πατραλοῖαι, συκοφαντοῦντες τοὺς θείους πατέρας ἐν τῷ ψεύδει.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σαρδῶν εἶπε· βίβλον τοῦ ἁγίου καὶ ὁμολογητοῦ Μαξίμου ἔχω μετὰ χεῖρας· καὶ προσφέρω αὐτὴν εἰς τὸ ἀναγνωσθῆναι.

Καὶ λαβὼν Κωνσταντῖνος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ ἁγιωτάτου πατριαρχείου, ἀνέγνω.

nosipsos illa pittacia perdiderunt, quæ vos attuliſtis. Nouit enim Deus, quia hoc teſtimonium ſancti Nili non poſitum, vt fuerat editum, obcæcauit nos, præcipue meipſum: ſed nunc integrum lectum conuertit & emendauit, & ſaluauit nos.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ Cypri dixit: Quoniam adeſt alius liber æqualis formæ, legatur.

Et ſumens Conſtantinus diaconus & notarius venerabilis patriarchii, legit alterum librum habentem præſcriptam epiſtolam eiuſdem Nili.

Conſtantinus ſanctiſſimus epiſcopus Conſtantiæ Cypri dixit: Ecce oſtenſum eſt liquido, quia ipſe ſanctus & egregius pater Nilus ſanctas iconas ſuſcipiebat. Accuſatus eſt autem a pſeudoſyllogo illo, quod contra iconas locutus fuerit. Vnde miſeri non ſolum Chriſtianorum calumniatores, ſed & ſanctorum calumniatores exiſtunt, & parricidæ, accuſantes falſo ſacratiſſimos patres.

Euthymius ſanctiſſimus epiſcopus Sardis dixit: Librum ſancti confeſſoris Maximi habeo præ manibus, & offero eum ad legendum.

Et accipiens Conſtantinus diaconus & notarius venerabilis patriarchii, legit.

ANNO CHRISTI 787.

Ex his dogmatibus, quæ mota sunt inter sanctæ memoriæ Maximum, & Theodosium episcopum Cæsariæ Bithyniæ, & consules qui cum ipso erant: cuius initium est.

Quæ mota sunt de immaculata fide nostra Christianorum. Et post alia. Domini, postquam placuit hoc fieri, exitus fiat eorum quæ * prædicantur: & quo vultis, sequor vos. Et in his surrexerunt omnes cum gaudio & lacrymis, & miserunt metanœam, & oratio facta est: & vnusquisque ipsorum sancta euangelia, & preciosam crucem, & iconam Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, & dominæ nostræ quæ eum genuit, sanctissimæ Dei genitricis, salutauerunt, ponentes & proprias manus in confirmationem eorum quæ dicta fuerant. Et paulo post. Conuersus ergo ad episcopum abbas Maximus, cum lacrymis dixit ei: Domine magne, diem iudicii expectamus omnes. nosti quæ signata & placita sunt super sanctis euangeliis, & viuifica cruce, & imagine Dei & saluatoris nostri, ac sanctissimæ & semper virginis matris eius, quæ peperit eum.

* placuerunt:

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Salutauerunt, hic pro adoratione pater assumpsit, quoniam sanctum euangelium & viuificam crucem adorauit; cum quibus etiam colendas imagines saluatoris & eius immaculatæ matris.

Tarasius sanctissimus patriar-

Ἐκ τῶν κινηθέντων δογμάτων μεταξὺ τοῦ ἐν ἁγίοις Μαξίμου καὶ Θεοδοσίου ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Βιθυνίας, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ ὑπάτων· ὧν ἡ ἀρχή.

Τὰ κεκινημένα περὶ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως τῶν Χριστιανῶν. καὶ μετ' ἕτερα Μάξιμος εἶπε· δεσπότα, ἐπεὶ ἔδοξε τοῦτο γενέσθαι, ὀπαδός γίνοιτο τῶν δοξάντων· καὶ ὅπου κελεύετε, ἀκολουθῶ ὑμῖν. καὶ ἐπὶ τούτοις ἀνέστησαν πάντες μετὰ χαρᾶς καὶ δακρύων, καὶ ἔβαλον μετανοίαν, καὶ εὐχὴ γέγονε· καὶ ἕκαστος αὐτῶν τὰ ἅγια εὐαγγέλια, καὶ (✠) τίμιον σταυρὸν, καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἀϋπνου τεκούσης παναγίας θεοτόκου ἠσπάσαντο, τιθέντες καὶ τὰς ἰδίας χεῖρας ἐπὶ βεβαιώσει τῶν λαληθέντων. καὶ μετὰ βραχέα. στραφεὶς τοίνυν ὁ ἁββᾶς Μάξιμος πρὸς (✠) ἐπίσκοπον, μετὰ δακρύων εἶπεν αὐτῷ· κύριε ὁ μέγας, ἡμέρᾳ κρίσεως ἐκδεχόμεθα πάντες. οἶδας τὰ τυπωθέντα καὶ δόξαντα ἐπὶ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων, καὶ τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ, καὶ τῆς εἰκόνος τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ τῆς ἀϋπνου παναγίας ἀειπαρθένου μητρός.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ὃ ἠσπάσαντο, ὧδε ἐπὶ προσκυνήσεως ἔλαβεν ὁ πατὴρ, ἐπειδὴ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ (✠) ζωοποιὸν σταυρὸν προσεκυνήσε· μεθ' ὧν καὶ τὰς σεβασμίας εἰκόνας τοῦ σωτῆρος, καὶ τῆς ἀϋπνου παναγίου μητρός.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριαρ-

ANNO CHRISTI 787.

χης εἶπε· συναριθμεῖται τοῖς ἁγίοις σκεύεσιν αἱ τίμιαι εἰκόνες.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· δῆλον.

Οἱ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι Σικελίας τῆς νήσου εἶπον· ὡς ἅγια μετὰ τῶν ἁγίων συναριθμοῦνται.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· ἔχομεν καὶ ἡμεῖς τὸν αὐτὸν βίβλον τοῦ ἁγίου Μαξίμου, καὶ εἰ ἀξιοῦτε ἀναγνωσθῆναι τὰ προειρημένα.

Κοσμᾶς διάκονος καὶ κουβουκλείσιος λαβὼν ἀνέγνω τὸν προγεγραμμένον τοῦ ἁγίου Μαξίμου χρῆσιν.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· σκοπήσωμεν ἀδελφοί, ὅπως εἴρηκεν, ὅτι ἠσπάσαντο· ὅπερ καὶ ἡμεῖς τιμητικῇ διαθέσει ποιεῖν ὀφείλομεν. ἡ γὰρ λατρεία ἡμῶν πρὸς ἕνα θεὸν ἀνάγεται.

Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· εἰ μὴ ἦσαν ἀναγκαῖαι αἱ εἰκόνες, οὐκ ἂν ἐπ' ἀσφαλείᾳ αὐτὰς κατησπάσαντο. ὥστε ἰσοδυναμοῦσιν αἱ τίμιαι εἰκόνες τῷ εὐαγγελίῳ καὶ τῷ τιμίῳ σταυρῷ.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· καὶ τοῦτο οὐχ ὁ τυχὼν ἀνὴρ, ἀλλὰ Μάξιμος ὁ θεόσοφος καὶ τοῖς πατράσιν ἐφάμιλλος, ἐπιμελὴς καὶ ὁμολογητὴς, καὶ τῆς ἀληθείας ὑπέρμαχος. ἀρκετὸν οὖν καὶ ἡμᾶς μιμεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῷ ἀσπάζεσθαι τὰς ἱερὰς εἰκόνας.

Ἠλίας ὁ θεοσεβέστατος πρωτοπρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς Βλαχερνῶν, ἀνέγνω ἀπὸ χάρτου περιέχοντος τοὺς ὅρους τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου.

cha dixit: Connumerantur cum sanctis vasis honorabiles imagines.

Sancta Synodus dixit: Manifestum est.

Sanctissimi episcopi Siciliæ insulæ dixerunt: Vt sancta cum sanctis connumerantur.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediæ dixit: Habemus & nos eumdem librum sancti Maximi: & si iubetis, relegantur quæ prædicta sunt.

Cosmas diaconus & cubuclesius sumens, legit præscriptum sancti Maximi testimonium.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Conspiciamus fratres, qualiter dixerit, quia salutauerunt: quod & nos honoris affectu facere debemus. Nam latria nostra ad vnum Deum refertur.

Ioannes reuerendissimus presbyter & vicarius orientalium sedium dixit: Nisi essent necessariæ imagines, nequaquam ad cautelam eas salutauissent: ita vt æquæ potentiæ honorabiles imagines cum euangelio & preciosa cruce sint.

Petrus sanctissimus episcopus Nicomediæ dixit: Et hoc non qualiscumque vir, sed Maximus ille Deo sapiens, & sanctorum consimilis; insuper & confessor, & veritatis propugnator: qui & sufficit nobis ad imitandum in salutando sacras imagines.

Elias reuerendissimus * presbyter sanctæ ecclesiæ dominæ nostræ Dei genitricis in Blachernis sitæ, legit ex charta habente definitiones sanctæ ac vniuersalis sextæ Synodi.

* primus presbyter

ANNO CHRISTI 787.

Canon ſanctæ ac vniuerſalis ſextæ Synodi octuageſimus ſecundus.

In quibuſdam venerabilium imaginum ſcripturis agnus digito præcurſoris oſtenſus deſignatur, qui in figuram admiſſus eſt gratiæ, verum nobis per legem præoſtendens agnum Chriſtum Dominum noſtrum. Veteres ergo formas & vmbras, vt veritatis ſymbola & præfigurationes eccleſiæ traditas amplectentes, gratiam præferimus & veritatem, vt plenitudinem legis hanc ſuſcipientes. Quatenus ergo perfectio & in colorum operationibus vniuerſorum vultibus aſcribatur, agni Chriſti Dei noſtri, qui tollit peccatum mundi, ſecundum humanitatem characterem & in imaginibus ex nunc pro veteri agno * titulari definimus, per eum humilitatis celſitudinem Dei Verbi conſiderantes, & ad memoriam conuerſationis in carne factæ, tam ſcilicet paſſionis eius, quam ſalutaris mortis, & ex hac redemptionis effectæ, redeuntes. Et poſtquam legit, conuerſus ad ſanctam Synodum dixit: Honorabiles patres & ſancti, perſecutionem eccleſiæ plus me nullus elegit pro peccatis meis: ſed diuinus hamus facta eſt mihi præſens charta, in qua ſubſcripſerunt patres ſancti ſextæ Synodi, & traxerunt me ad orthodoxiæ fidem. Non autem ſolum hoc, ſed & ſanctiſſimus patriarcha, cui præbeat Deus pro me mercedem.

* depingi

Κανὼν τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμ. κῆς ϛ'. συνόδου.

Ἐν ποι σεπτῶν εἰκόνων γρα-
φαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τῷ προδρόμου
δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύ-
πον παρελήφθη τῆς χάριτος, ὡς
ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋπο-
φαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν.
τοῦτον οὖν παλαιοῖς τύποις καὶ σκιαῖς,
ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προ-
χαράγματα τὴν ἐκκλησίαν παραδεδο-
μένους καταπαλαίσμενοι, πλεῖον χάριν
προτιμῶμεν καὶ πλεῖον ἀλήθειαν, ὡς
πλήρωμα νόμου τοῦτον ἀποδεχό-
μενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καὶ ἐν ταῖς
χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄ-
ψεσιν ἀπογράφηται, τὸν ἀρχηγὸν
τοῦ ἀμβρότου τοῦ κόσμου ἀμνὸν Χρι-
στὸν τὸν θεὸν ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον
χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀντὶ τοῦ
νῦν αἰνῆ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστη-
λοῦσθαι ὁριζόμεθα· δι' οὗ τὸ τῆς τα-
πεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κα-
τανοοῦντες, καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν
σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ, καὶ
τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμε-
νοι, καὶ τῆς ἐντεῦθεν γενομένης τῷ κόσμῳ
ἀπολυτρώσεως. καὶ μετὰ τὴν ἀνα-
γνωσιν αὐτὴν, γραφεὶς εἶπε πρὸς τὴν
ἁγίαν συνοδον· τίμιοι πατέρες καὶ ἅγιοι,
διωγμὸν τῆς ἐκκλησίας πλέον ἐμοῦ
οὐδεὶς ἠρετίσατο ἐξ ἁμαρτιῶν μου· ἀλ-
λὰ θεῖον ἄγκιστρον γέγονέ μοι ὁ παρὼν
χάρτης, ἐν ᾧ ὑπέγραψαν οἱ πατέ-
ρες τῆς ἕκτης συνόδου, καὶ εἵλκυσάν
με εἰς τὴν τῆς ὀρθοδοξίας πίστιν· οὐ μό-
νον δὲ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἁγιώτατος πατριαρ-
χης, ᾧ πράσοι ὁ θεὸς ὑπὲρ ἐμοῦ
μισθόν.

Σάββας

ANNO CHRISTI 787.

Σάββας ὁ ὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπε· πινος χάριν ἐν τῷ χάρτῃ ἀνέγνω, καὶ οὐκ ἐν βίβλῳ;

Sabbas reuerendiſſimus monachus dixit : Cuius rei gratia in charta, & non in codice legit?

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὅτι αὕτη ὁ πρωτότυπος χάρτης ἐστίν, ἐν ᾧ ὑπέγραψαν οἱ ἅγιοι πατέρες.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Quia principalis charta eſt, in qua ſubſcripſerunt ſancti patres.

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· καὶ ἕτερον βίβλον ἔχω περιέχουσαν τοὺς αὐτοὺς κανόνας τῆς ἱερᾶς ἕκτης συνόδου.

Petrus ſanctiſſimus epiſcopus Nicomediæ dixit: Et alium codicem habeo, qui continet eaſdem regulas ſacræ ſextæ Synodi.

Ἧν λαβὼν Νικήτας ὁ ὐλαβέστατος νοτάριος καὶ διάκονος, ἀνέγνω τὸν αὐτὸν κανόνα.

Quo accepto, Niceta reuerendiſſimus diaconus & notarius legit eumdem Canonem.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· πινὲς ἀγνοίᾳ νοσοῦντες, εἰς τοὺς κανόνας τούτους σκανδαλίζονται, φάσκοντες· ἆρά γε τῆς ἕκτης συνόδου εἰσίν; γινωσκέτωσαν δὲ οἱ τοιοῦτοι, ὡς ὅτι ἡ ἁγία μεγάλη ἕκτη σύνοδος ἐπὶ Κωνσταντίνου συνεκροτήθη κατὰ μίαν λεγόντων ἐνέργειαν καὶ θέλησιν ἐπὶ Χριστοῦ· οἵτινες τοὺς αἱρετικοὺς ἀνεθεμάτισαν, καὶ τὸν ὀρθόδοξον διαταξάμενοι πίστιν, οἰκαδε ἀνεχώρησαν κατὰ τὸ τεσσαρεσκαιδέκατον ἔτος Κωνσταντίνου. μετὰ χρόνῳ τέσσαρας ἢ πέντε ἔτη οἱ αὐτοὶ πατέρες συναθροισθέντες ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου, τοὺς προδεδηλωμένους κανόνας ἐκτεθείκασι· καὶ μηδεὶς ἀμφιβαλλέτω περὶ αὐτῶν. οἱ γὰρ ὑπογράψαντες ἐπὶ Κωνσταντίνου, οἱ αὐτοὶ καὶ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τῷ παρόντι χάρτῃ ὑπέγραψαν, ὡς δῆλον καθίσταται ἐκ τῆς αὐτῶν ἰδιοχείρου ἀπαραλλάκτου ὁμοιότητος. ἔδει γὰρ αὐτοὺς συνόδον οἰκουμενικὴν ἀποφαίνοντας, καὶ κανόνας ἐκκλησιαστικοὺς ἐκθέσθαι· πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Quidam ignoratione languentes in hos Canones ſcandalizantur, aſſerentes: putas ſextæ Synodi ſunt? Cognoſcant autem qui huiuſmodi ſunt, quod ſancta & magna ſexta Synodus ſub Conſtantino fuerit celebrata contra illos, qui vnam dicebant operationem & voluntatem in Chriſto: in qua hæreticis anathematizatis, & orthodoxa explanata fide, domum reuerſi ſunt quartodecimo anno Conſtantini. Ergo poſt quatuor ſiue quinque annos iidem ipſi patres conuenientes ſub Iuſtiniano filio Conſtantini, præſignatos Canones expoſuerunt: & nemo dubitet de illis. Illi enim qui ſubſcripſerunt ſub Conſtantino, ipſi & ſub Iuſtiniano præſenti chartæ ſubſcripſerunt, ita vt hoc manifeſtum ſit ex eorum propriæ manus ſcripturæ immutabili ſimilitudine. Oportebat enim eos qui Synodum vniuerſalem præſentauerant, etiã Canones eccleſiaſticos exponere. Vt autem ad recordationem conuerſationis eius in carne

factæ, & salutaris mortis manu quodammodo ducamur, dixerunt & de venerabilibus iconis: & si per eas manu ducimur in dispensationem Christi Dei nostri, quales habemus æstimare illos qui subuerterunt venerandas iconas?

Sancta Synodus dixit: Vt sine Deo, & Hebræos, & veritatis inimicos.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed bonus est Dominus Deus noster ad suscipiendum omnes nos. non enim relinquet virgam peccatorum super sortem iustorum.

Psalm. 124.

Leo sanctissimus episcopus Rhodi dixit: Ecce ostensum est ex diuinis scripturis, quia ecclesia nostra tot annis impugnata est & dispoliata. sed gratias agimus Christo Deo nostro, qui erexit sacratissimum dominum nostrum ad erectionem eius.

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & locum retinentes Hadriani papæ senioris Romæ, dixerunt: Librum habemus præ manibus beati Leontii episcopi Neapoleos Cypri, & postulamus legi eum.

Et accipiens Stephanus reuerendissimus diaconus & notarius, legit.

Leontii episcopi Neapoleos Cypri, ex quinto sermone pro Christianorum apologia contra Iudæos, ac de imaginibus sanctorum.

Eia nunc de cetero super veneranter pictis imaginibus apologiam faciamus, quo obstruantur ora loquentium iniu-

ἀυτ̃, καὶ τ̃ς σωτηρίου θανάτου, χειραγωγεῖσθαι ἡμᾶς ἔφησαν ἐπ τ̃ν σεπτ̃ν εἰκόνων. καὶ ἐὰν δι' αὐτ̃ν χειραγωγούμεθα εἰς τὴν οἰκονομίαν Χριστ̃ τ̃ θεο̃ ἡμ̃ν, τίνας ἐχομεν λογίσασθαι τοὺς καταισχύναντας τὰς σεπτὰς εἰκόνας;

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ὡς ἀθέους, καὶ Ἑβραίους, καὶ τ̃ς ἀληθείας ἐχθρούς.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀλλ' ἀγαθὸς ὁτι κύριος ὁ θεὸς ἡμ̃ν προσδέξασθαι πάντας ἡμᾶς. οὐ γὰρ ἀφῆκε τὴν ῥάβδον τ̃ν ἁμαρτωλ̃ν ἐπὶ τὸν κλῆρον τ̃ν δικαίων.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ῥόδου εἶπεν· ἰδοὺ δέδεικται ἐκ τ̃ν ἁγίων γραφ̃ν, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἡμ̃ν τοσαῦτα ἔτη ἐπολεμήθη καὶ ἐσυλήθη. ἀλλ' εὐχαριστοῦμεν Χριστ̃ τ̃ θε̃ ἡμ̃ν, τ̃ ἐγείραντι τὸν πανίερον ἡμ̃ν δεσπότην ἐπὶ κατορθώσει αὐτ̃ς.

Πέτρος καὶ Πέτρος θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ, ἐπέχοντες τὸν τόπον Ἀδριανοῦ πάπα τ̃ς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπον· βίβλον ἔχομεν ἐπὶ χεῖρας τ̃ μακαρίου Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τ̃ς Κύπρου, καὶ ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθ̃ναι αὐτήν.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος, ἀνέγνω.

Λεοντίου ἐπισκόπου Νεαπόλεως τ̃ς Κύπρου, ἐκ τ̃ πέμπτου λόγου ὑπὲρ τ̃ς Χριστιανῶν ἀπολογίας κατὰ Ἰουδαίων, καὶ περὶ εἰκόνων τ̃ν ἁγίων.

Φέρε δὴ λοιπὸν περὶ τ̃ν σεπτογράφων εἰκόνων ἀπολογίαν ποιήσωμεν, ὅπως ἐμφραγῶσι στόματα λαλούντων

ANNO CHRISTI 787.

ἀδικίαν. νομικὴ γὰρ καὶ αὐτὴ ἡ παράδοσις. καὶ ἄκουσον τοῦ θεοῦ λέγοντος πρὸς Μωσῆν· εἰκόνας δύο χερουβὶμ χρυσογλύπτων κατασκεύασον, κατασκιαζόντων τὸ ἱλαστήριον. καὶ πάλιν τοῦ ναοῦ, ὃν ἔδειξεν ὁ θεὸς τῷ Ἰεζεκιήλ· πρόσωπα, εἶπε, φοινίκων, καὶ λεόντων, καὶ ἀνθρώπων, καὶ χερουβὶμ ἀπὸ ἐδάφους αὐτῆς ἕως τοῦ φατνώματος τῆς στέγης. οὕτως φοβερὸς ὁ λόγος ὁ ἐντειλάμενος τῷ Ἰσραὴλ μὴ ποιῆσαι παντοῖον γλυπτὸν, μηδὲ εἰκόνα, μηδὲ ὁμοίωμα, ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐστὶν ὑπὸ τῆς γῆς· καὶ αὐτὸς προστάσσει τῷ Μωϋσεῖ ποιῆσαι γλυπτὰ ζῴδια, χερουβὶμ, ὃς καὶ τῷ Ἰεζεκιὴλ πλήρη εἰκόνων καὶ ὁμοιωμάτων γλυπτῶν, λεόντων, φοινίκων, καὶ ἀνθρώπων δείκνυσι τοῦ ναόν. ὅθεν καὶ ὁ Σολομὼν ἐκ νόμου λαβὼν τοῦ τύπον, πλήρη πεποίηκε τοῦ ναὸν χαλκῶν, καὶ γλυπτῶν, καὶ χωνευτῶν λεόντων, καὶ βοῶν, καὶ φοινίκων, καὶ ἀνθρώπων· καὶ οὐ κατεγνώσθη ἐν αὐτῷ ὑπὸ θεοῦ. εἰ τοίνυν ἐμοῦ καταγινώσκειν θέλεις περὶ εἰκόνων, κατάγνωθι τοῦ θεοῦ τοῦ ταῦτα ποιεῖν κελεύσαντος εἰς ὑπόμνησιν αὐτῷ εἶναι πρὸ ἡμῶν. ὁ Ἰουδαῖος ἔφη· ἀλλ' οὐ προσεκυνοῦντο ἐκεῖνα ὡς θεοὶ τὰ ὁμοιώματα, ἀλλ' ὑπομνήσεως μόνης χάριν ἐγίνοντο. ὁ Χριστιανὸς ἔφη· καλῶς εἶπας, οὐδὲ παρ' ἡμῖν ὡς θεοὶ προσκυνοῦνται τῶν ἁγίων χαρακτῆρες, καὶ εἰκόνες, καὶ τύποι. εἰ γὰρ ὡς θεὸν προσεκύνουν τὸ ξύλον τῆς εἰκόνος, ἔμελλον πάντως καὶ τὰ λοιπὰ ξύλα προσκυνεῖν. εἰ γὰρ ὡς θεὸν προσκυνοῦμεν τὸ ξύλον τῆς εἰκόνος, ἐκ αὐ πάντως λειφθέντος τοῦ χαρακτῆρος, πλὴν εἰκόνα κατέκαιον. καὶ πάλιν, ἕως μὴ ὅτι συμπεπεδημένα

stitiam. Legalis enim est & hæc traditio: & audi Deum dicentem ad Moysem: *Imagines duorum cherubim aureorum sculptilium construe, obumbrantium propitiatorium.* Et iterum: templum quod Deus ostendit Ezechieli: * *Facies*, dixit, *palmarum & leonum & hominum, & cherubim a pauimento eius vsque ad laquear tecti.* Vere terribilis sermo, qui mandat Israeli non facere omne sculptile, neque iconam, neque similitudinem eorum quæcumque sunt in cælo, & quæcumque sunt super terram: & ipse præcipit Moysi facere sculptilia animalia, cherubim, qui & Ezechieli plenum imaginibus & similitudinibus sculptilium, leonum, palmarum & hominum templum ostendit. Vnde & Salomon ex lege accepta figura, plenum fecit templum æneis & sculptilibus & fusilibus leonibus, & bobus, & palmis, & hominibus: & tamen non est in his reprehensus a Deo. Si igitur me reprehendere vis super imaginibus, reprehende Deum qui hæc facere iussit, vt in recordationem eius essent apud nos. Iudæus dixit: Sed non adorabantur illæ similitudines sicut dii, sed ad recordationem solam efficiebantur. Christianus dixit: Bene dixisti, quia & penes nos sicut dii non adorantur sanctorum characteres & iconæ vel formæ. Si enim vt Deum adorarem lignum imaginis, possem profecto & ligna reliqua adorare. Nam si vt Deum lignum adorarem, minime vtique deleto charactere iconam incenderem. Et iterum, vsquequo compacta

Exod. 25.

* al. *habebat* Ezech. 41.

Exod. 20.

Exod. 25.

3. Reg. 6. & 7.

ſunt duo ligna crucis, adoro figuram propter Chriſtum, qui in ipſa crucifixus eſt: poſtquam autem ab inuicem ſeparata fuerunt, proiicio ea & incendo. Et ſicut is qui iuſſionem imperatoris ſuſcepit, & ſalutauit ſigillum, non lutum adorauit, aut chartam, aut plumbum, ſed imperatori adorationem & cultum impendit: ita & nos Chriſtianorum pueri figuram crucis adorantes, non naturam ligni adoramus, ſed ſignum & annulum & characterem Chriſti, eum aſpicientes, per eum illum qui in eo crucifixus eſt, ſalutamus & adoramus. & ſicut pueri proprii patris cuiuſdam, qui peregre profectus eſt ad tempus ab illis, multo erga eum affectu ex anima flagrantes, ſiue virgam eius in domo videant, ſiue ſedem, ſiue chlamydem; hæc cum lacrymis deoſculantes amplectuntur; & non illa adorant, ſed patrem deſiderant & honorant: ita & nos omnes fideles vt virgam, Chriſti crucem adoramus; vt ſedem vero & cubile, ipſius ſanctiſſimum monumentum; vt domum, præſepe & Bethlehem, & ſancta eius cetera tabernacula: porro vt amicos, eius apoſtolos & ſanctos martyres ac reliquos ſanctos eius: at vero vt ciuitatem eius colimus Sion, vt autem villam eius iterum Nazareth ſalutamus; atque vt diuinum eius lauacrum Iordanem amplectimur. Multa quippe & ineffabili erga ipſum affectione vbi aſcendit, vel ſedit, vel illuxit, vel tetigit, aut omnino obumbrauit, colimus & adoramus vt locum Dei: non locum, neque domum, neq; regionem, τὰ δύο ξύλα τ̃ σταυροῦ, προσκυνῶ τ̃ τύπον διὰ Χριστὸν ἐν αὐτῷ σταυρωθέντα· ἐπὰν δὲ διαιρεθῶσιν ἀπ̃ ἀλλήλων, ῥίπτω αὐτὰ κ̃ κατακαίω. ὥσπερ ὁ κέλευσιν βασιλέως δεξάμενος, καὶ ἀσπασάμενος τὴν σφραγῖδα, οὐ τὸν πηλὸν ἐτίμησεν, ἢ τὸν χάρτην, ἢ τὸν μόλυβδον, ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ τ̃ προσκύνησιν κ̃ τὸν σέβας ἀπένειμεν· οὕτω τ̃ Χριστιανῶν παῖδες τὸν τύπον τ̃ σταυροῦ προσκυνοῦντες, οὐ τὴν φύσιν τ̃ ξύλου τιμῶμεν, ἀλλὰ σφραγῖδα καὶ δακτύλιον κ̃ χαρακτῆρα Χριστοῦ αὐτὸν βλέποντες, δι' αὐτ̃ τὸν ἐν αὐτῷ σταυρωθέντα ἀσπαζόμεθα κ̃ προσκυνοῦμεν. ὥσπερ παῖδες γνήσιοι πατρός τινος ἀποδημήσαντος πρὸς καιρὸν ἀπ' αὐτῶν, πολλῇ τῇ σπουδῇ πρὸς αὐτὸν ἐκ ψυχῆς διακείμενοι, κἂν τὴν ῥάβδον αὐτ̃ ἐν τῷ οἴκῳ θεάσωνται, κἂν τὸν θρόνον, κἂν τὴν χλαμύδα, πάντα μετ̃ δακρύων καταφιλοῦντες ἀσπάζονται· τ̃ ἐκ ἐκεῖνα τιμῶντες, ἀλλὰ τὸν πατέρα ποθοῦντες τ̃ τιμῶντες· οὕτως κ̃ ἡμεῖς τ̃ πιστοὶ ἅπαντες ὡς μὲν ῥάβδον Χριστοῦ τὸν σταυρὸν προσκυνοῦμεν, ὡς δὲ θρόνον κ̃ κλίνην αὐτ̃ τὸ παναγιον μνῆμα, ὡς δὲ οἶκον τὴν Φάτνην καὶ τὴν Βηθλεέμ, τ̃ τὰ λοιπὰ ἅγια αὐτ̃ σκηνώματα· ὡς δὲ φίλους αὐτ̃, τοὺς ἀποστόλους αὐτ̃ κ̃ τοὺς ἁγίους μάρτυρας κ̃ λοιποὺς ἁγίους· ὡς δὲ πόλιν αὐτ̃ σεβόμεθα τὴν Σιών, ὡς δὲ χώραν αὐτ̃ τὴν Ναζαρὲτ ἀσπαζόμεθα, κ̃ ὡς θεῖον αὐτ̃ λουτρὸν τὸν Ιορδάνην περιπυστόμεθα. τῇ γὰρ πολλῇ τ̃ ἀφάτῳ πρὸς αὐτὸν σπουδῇ ἔνθα ἐπέβη, ἢ κεκάθικεν, ἢ ἐπέφαυσεν, ἢ ἥψατο, ἢ ὅλως ἐπεσκίασε, σεβόμεθα, τ̃ προσκυνοῦμεν ὡς τόπον θεοῦ· οὐ τόπον, οὐδὲ οἶκον, οὐδὲ τὴν χώραν,

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ἢ τὴν πόλιν, ἢ τοὺς λίθους τιμῶντες· ἀλλὰ τὸν ἐν αὐτοῖς ἀναστραφέντα καὶ ἐπιφανέντα καὶ γνωσθέντα σαρκὶ, καὶ ἡμᾶς τῆς πλάνης ἐλευθερώσαντα Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν· καὶ διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὰ Χριστοῦ πάθη ἐν ἐκκλησίαις, καὶ οἴκοις, καὶ ἀγοραῖς, καὶ ἐν εἰκόσι, καὶ ἐν σινδόσι, καὶ ἐνταμείοις, καὶ ἱματίοις, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἐκτυποῦμεν· ἵνα διηνεκῶς ὁρῶντες ταῦτα ὑπομιμνῃσκώμεθα, καὶ μὴ ἐπιλανθανώμεθα, ὡς σὺ ἐπελάθου κυρίου τοῦ θεοῦ σου. καὶ ὥσπερ σὺ προσκυνῶν τὸ βιβλίον τοῦ νόμου, οὐ τὴν φύσιν τῶν ἐν αὐτῷ δερμάτων καὶ τοῦ μέλανος προσκυνεῖς, ἀλλὰ τοὺς λόγους τοῦ θεοῦ τοὺς ἐν αὐτῷ κειμένους· οὕτως κἀγὼ τὴν εἰκόνα τοῦ θεοῦ προσκυνῶν, οὐ τὴν φύσιν τῶν ξύλων καὶ χρωμάτων προσκυνῶ· μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὸν ἄψυχον χαρακτῆρα Χριστοῦ κρατῶν, δι' αὐτοῦ Χριστὸν κρατεῖν δοκῶ καὶ προσκυνεῖν. καὶ ὥσπερ ὁ Ιακὼβ δεξάμενος παρὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ χιτῶνα ποικίλον ἡμαγμένον τοῦ Ιωσὴφ, κατεφίλησε μὲν δακρύων, καὶ τοῖς ἰδίοις ὀφθαλμοῖς τοῦτον προσέθηκεν, καὶ οὐ τὸν ἱμάτιον ἀγαπῶν ἢ τιμῶν, τοῦτο ἐποίησεν, ἀλλὰ διὰ αὐτοῦ νομίζων τὸν Ιωσὴφ καταφιλεῖν, καὶ ἐν χερσὶν αὐτὸν κατέχειν· οὕτω καὶ Χριστιανοὶ πάντες εἰκόνα Χριστοῦ, ἢ ἀποστόλου, ἢ μάρτυρος κεκτημένοι καὶ ἀσπαζόμενοι τῇ σαρκὶ, τῇ ψυχῇ αὐτὸν τὸν Χριστὸν νομίζομεν ἢ τὸν μάρτυρα αὐτοῦ κατέχειν. εἰπέ μοι σὺ ὁ νομίζων χειροποίητον μηδὲν, ἢ ὅλως κτιστὸν προσκυνεῖν, ἆρα οὐ πολλάκις γυναικός σου ἢ τέκνων τελευτησάντων χιτῶνα ἢ κοσμίδιον ἰδὼν ἐν τῷ σῷ ταμείῳ, κρατήσας ἐφίλησας, καὶ δάκρισιν αὐτὸ κατέβρεξας, καὶ ὃν ἐν

vel ciuitatem aut lapides honorantes, sed eum qui in illis conuersatus est, & illuxit, & in carne innotuit, atque ab errore liberauit, Christum videlicet Dominum nostrum; & per Christum ea quæ sunt Christi, passionem in ecclesiis, & domibus, & plateis, & in imaginibus, & in sindonibus, & in penetralibus, & in vestimentis, & in omni loco formamus: vt incessanter aspicientes hæc commoneamur, & non obliuiscamur, vt tu es oblitus Domini Dei tui. Et sicut tu adorans librum legis, non naturam pellium vel atramenti, quæ in ipso est, adoras, sed verba Dei quæ reiacent in eo: ita & ego imaginẽ Christi adorans, non naturam lignorum & colorum adoro (absit) sed inanimatum characterẽ Christi tenens, per eum Christum tenere* spero, & adorare. Et sicut Iacob acceptam a filiis suis tunicam variam & sanguinolentam Ioseph deosculatus est cum lacrymis, & propriis oculis hanc circumposuit, & non vestimentum amans vel honorans, hoc fecit, sed per id æstimans Ioseph osculari, & in manibus eum habere: ita & Christiani vniuersi imaginem Christi vel apostolorũ aut martyrum tenentes aut salutantes carne, anima ipsum Christũ æstimamus vel martyrem eius habitum retinere. Dic ergo mihi tu, qui opinaris nihil manufactum, vel nihil omnino creatum adorandum, nunquamne multotiens muliere tua, vel filiis mortuis, tunicam, vel ornamentum eius visum in cubiculo tuo osculatus es, & lacrymis illud infudisti, & in hoc non

* Gr. mihi videor,

Genes. 37.

Anno Christi 787.

es condemnatus ? non enim vt Deum veſtimenta adoraſti , ſed amorem per oſculum circa illum oſtendiſti, qui hoc aliquando fuerat circumamictus. Nam & ipſi natos noſtros & patres creatos exiſtentes & peccatores multotiens ſalutamus, & in hoc minime condemnamur: non enim vt Deos ſalutamus eos, ſed affectionem naturæ noſtræ erga illos per oſculum demonſtramus. Vt ergo ſæpe dixi, intentio exquiritur in omni ſalutatione,& omni adoratione. Porro ſi me accuſas,quod quaſi Dominum lignum adorem crucis, quare non calumniaris Iacob,

Hebr. 11. qui adorauit ſuper ſummitatem virgæ Ioſeph ? Sed manifeſtum eſt , quia non lignum videns adorauit, ſed per lignum virgæ, Ioſeph ; quemadmodum & nos per crucem Chriſtum. Nam & impios homines qui vendide-

Geneſ. 23. runt ſepulcrum, Abraham adorauit , & genu curuauit ſuper terram ; ſed non vt Deos eos

Geneſ. 47. adorauit. Et rurſus Iacob Pharaoni benedixit impio & idololatræ, ſed non vt Deo illi be-

Geneſ. 33. nedixit. Et iterum, Eſau cadens adorauit, ſed non vt Deum. Vidiſti quot ſalutationes & adorationes demonſtrauimus tibi ex ſcripturis, non habentes reprehenſionem ? Et tu quidem coniugem tuam fortaſſis & impudicam ac vitioſam per ſingulos dies oſculans non reprehenderis , cum certe nuſquam Deus tibi corporale oſculum mulieri offerre præceperit. Quia vero me vidiſti iconam Domini noſtri Ieſu Chriſti, vel immaculatæ matris eius,vel alterius cuiuſpiam iuſti ſalutare,indignaris,& τούτῳ κατεκρίθης ; οὐ γὰρ ὡς θεὸν τὰ ἱμάτια προσεκυνήσας , ἀλλὰ Ⓦ πόδον πρὸς τὸν ποτε αὐτὸ περιβεβλημένον Ⓦ διὰ τὸ φιλήματος ἔδειξας· ἐπεὶ καὶ αὐτὰ ἡμῶν τὰ τέκνα Ⓒ τοὺς πατέρας κτίσεις ὄντας καὶ ἀνθρώποις πολλάκις ἀσπαζόμεθα , καὶ οὐκ ἐν τούτῳ κατακρινόμεθα· οὐ γὰρ ὡς θεοῖς αὐτοὺς ἀσπαζόμεθα , ἀλλὰ τῷ στοργῷ ἡμῶν τῆς φύσεως τῷ πρὸς αὐτοὺς διὰ τοῦ φιλήματος ἐνδεικνύμεθα. ὡς γοῦν πολλάκις εἶπον , ὁ σκοπὸς ἐξετάζεται ἐπὶ πάντες ἀσπασμοῦ , καὶ ἐπὶ πάσης προσκυνήσεως. εἰ γὰ ἐγκαλεῖς μοι, ὅτι ὡς θεὸν προσκυνῶ τὸ ξύλον Ⓒ σταυροῦ , διὰ τί οὐκ ἐγκαλεῖς τῷ Ιακὼβ προσκυνήσαντι ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τοῦ Ιωσήφ ; ἀλλὰ πρόδηλον , ὅτι οὐ τὸ ξύλον ἰδὼν προσεκύνησεν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ξύλου Ⓦ Ιωσήφ , ὥσπερ Ⓒ ἡμεῖς διὰ τοῦ σταυροῦ Ⓦ Χριστόν. ἐπεὶ Ⓒ τοῖς πωλήσασι Ⓦ τὸ ΦΩ Ⓦ ἀσεβέσιν ἀδελφοῖς ὁ Αβραὰμ προσεκύνησε, καὶ γόνυ ἔκαμψεν ἐπὶ τῇ γῇ· ἀλλ' οὐχ ὡς θεοῖς αὐτοὺς προσεκύνησε. Ⓒ πάλιν ὁ Ιακὼβ Ⓦ Φαραὼ εὐλόγησεν ἀσεβῆ Ⓒ εἰδωλολάτρῃ ὄντα, ἀλλ' οὐχ ὡς θεὸν αὐτὸν εὐλόγησε. καὶ πάλιν Ⓦ Ησαῦ πεσὼν προσεκύνησεν, ἀλλ' οὐχ ὡς θεόν. εἶδες πόσοις ἀσπασμοῖς καὶ προσκυνήσεις ἀπεδείξαμέν σοι γραφικὰς, Ⓒ μὴ ἐχούσας κατάγνωσιν ; Ⓒ σὺ μὲν τῇ σῇ συμβίον ἴσως Ⓒ ἄσεμνον οὖσαν Ⓒ ἐμπαθῆ καθ' ἑκάστην ἀσπαζόμενος, οὐ κατάγνωστος εἶ· καὶ πρὸ οὐδαμοῦ σοι τοῦ θεοῦ σωματικὸν ἀσπασμὸν γυναικὸς ἐντειλαμένου. ἐμὲ δὲ ἐπὰν ἴδῃς εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ἢ τῆς παναμώμου αὐτοῦ μητρὸς, ἢ ἄλλου τινὸς δικαίου ἀσπαζόμενον Ⓦ, ἀγανακτεῖς, καὶ

ANNO CHRISTI 787.

οὕτως βλασφημοῦσι ἀποπηδᾷς, καὶ εἰδωλολάτρας ἡμᾶς ἀποκαλεῖς. εἶτα οὐκ αἰσχύνῃ, εἰπέ μοι; οὐ φέλοστεις, οὐ τρέμεις, οὐκ ἐρυθριᾷς, ὁρῶν με καθ' ἡμέραν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ναοὺς εἰδώλων καταλύοντα, καὶ ναοὺς μαρτύρων οἰκοδομοῦντα; εἰ τὰ εἴδωλα προσεκυνοῦμεν, διὰ τί λοιπὸν τιμῶ τοὺς μάρτυρας, τοὺς τὰ εἴδωλα καταλύσαντας; εἰ τὰ ξύλα ὡς θεοὺς τιμῶ καὶ δοξάζω, πῶς τιμῶ καὶ δοξάζω τοὺς μάρτυρας, τοὺς τὰ ξύλινα ξόανα καταλύσαντας; εἰ τοὺς λίθους ὡς θεοὺς δοξάζω, πῶς τιμῶ καὶ προσκυνῶ τοὺς μάρτυρας καὶ ἀποστόλους, τοὺς συντρίψαντας καὶ ἀπολέσαντας τὰ λίθινα ζώδια; πῶς τιμῶ, καὶ ἐπαινῶ, καὶ ναοὺς ἐγείρω, καὶ ἑορτὰς ἐπιτελῶ τοῖς τεθνηκόσι παισὶ, τοῖς ἐν Βαβυλῶνι τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ μὴ προσκυνήσασιν; ὄντως πολλὴ τῶν ἀνόμων ἡ πώρωσις, ἀληθῶς πολλὴ τῶν Ἰουδαίων ἡ τύφλωσις, πολλὴ ἡ ἀσέβεια. ἀδικεῖται ὑπ' αὐτῶν ἡ ἀλήθεια· θεὸς ὑβρίζεται ὑπὸ γλώσσης ἀχαρίστων Ἰουδαίων. ἐκ λειψάνων πολλάκις μαρτύρων καὶ εἰκόνων ἐλαύνονται δαίμονες. καὶ ταῦτα ἐνυβρίζοντες ἀνθρωποειμαροὶ διασκεδάννυσι, καὶ διαπαίζουσι, καὶ διαγελῶσι. πόσαι, εἰπέ μοι, ἐπισκιάσεις, πόσαι ἀναλύσεις, πολλάκις δὲ καὶ αἱμάτων ῥύσεις ἐξ εἰκόνων καὶ λειψάνων μαρτύρων γεγόνασι; καὶ οἱ ἀσυνέτοι τῇ καρδίᾳ ὁρῶντες οὐ πείθονται, ἀλλὰ μύθοις ταῦτα καὶ ληρους λογίζονται; ὁρῶντες οὕτως τὸ καθ' ἡμέραν ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ σχεδὸν ἄνδρας ἀσεβεῖς καὶ βδελυκτοὺς, εἰδωλολάτρας, καὶ φονεῖς, πόρνους, καὶ λῃστὰς ἐξαίφνης διὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ κατανυσσομένους,

mox blasphemans salis, & nos idololatras appellas. Deinde non confunderis? dic mihi, non horresces? non tremis? non erubescis, videns me in toto terrarum orbe templa idolorum destruere, & templa martyrum ædificare? Si idola adorarem, cur martyres, qui destruxerunt idola, * adoraremus. Si ligna vt deos honoro & glorifico, quomodo honoro & glorifico martyres, qui lignea simulacra destruxerunt? Si lapides vt deos glorifico, quomodo honoro & adoro martyres & apostolos, qui contriuerunt & perdiderunt lignea signa? quomodo honoro & laudo, & templa erigo, & festiuitates celebro tribus pueris qui in Babylone imaginem auream non adorauerunt? Certe multa est iniquorum obduratio, vere multa est Iudæorum cæcitas, multa impietas. Iniuriam patitur ab eis veritas: Deus contumelias sustinet a lingua ingratorum Iudæorum. Per reliquias martyrum & imagines multotiens effugantur dæmonia: & hæc iniuriis appetentes homines sordidi, subuertunt & illudunt atque derident. Quot, dic mihi, * visitationes, emanationes, sed & frequenter sanguinum fluores ex iconis & reliquiis martyrum facti sunt? & insensati corde videntes non credunt, sed fabulas ac deliramenta hæc existimant; videntes taliter per singulos dies in toto pene terrarum orbe viros impios & iniquos, idolorum cultores & homicidas, & fornicatores, & latrones subito per Christum & crucem eius compungi, & ad agnitionem veritatis ve-

* honoro?

Daniel. 2.

* Gr. obumbrationes,

nire, & mundo toti renuntiare, atque omnem operari virtutem. Dic mihi, quomodo ſumus idololatræ, qui & ipſa oſſa, & cinerem, & pannos, & ſanguinem, & tumulum martyrum ideo adoramus & honoramus, quia idolis non ſacrificarunt? Iudæus dixit: Et quomodo per totam ſcripturam præcepit Deus non adorari omnem creaturam? Chriſtianus dixit: Dic mihi, terra & montes, creaturæ Dei ſunt? qui ait: Vtique. Chriſtianus dixit; quomodo ergo docet inquiens:

Pſalm. 98. *Exaltate Dominum Deum noſtrum, & adorate ſcabellum pedum eius, quoniam ſanctum eſt?*

Iſai. 66. Et iterum ipſe dixit: *Cælum mihi ſedes eſt, terra autem ſcabellum pedum meorum?* Iudæus dixit: Sed non vt deos, ſed per hæc eum qui fecit, adoras. Chriſtianus dixit: Fidelis ſermo. ergo ſcito, quod & ego per cælum, & terram, & mare, & ligna, & lapides, & lipſana, & templa, & crucem, & per angelos, & homines, atque per omnem creaturam viſibilem & inuiſibilem, ſoli cunctorum conditori, dominatori & creatori adorationem & culturam offero. Non enim creatura per ſe ipſam factorem adorat, ſed per

Pſalm. 18. me cæli enarrant gloriam Dei, & per me adorat Deum luna, & per me glorificant Deum ſtellæ, per me aquæ, imbres, rores, & omnis creatura per me adorat & glorificat Deum. Et quemadmodum regis cuiuſdam benigni, qui coronam variam & precioſam ſibi propria manu parauit, omnes qui germane adhærent regi, ſalutant coronam & honorant: non aurum & mar-

κόσμου παντὸς ὑποπαστρμένους, καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἐργαζομένους. εἰπέ μοι, πῶς ἐσμεν εἰδωλολάτραι, οἱ καὶ αὐτὰ τὰ ὀστᾶ, καὶ τὴν κονίαν, καὶ τὰ ῥάκη, καὶ τὸ αἷμα, καὶ τὴν σορὸν τῶν μαρτύρων προσκυνοῦντες καὶ τιμῶντες, διὰ τὸ μὴ θῦσαι αὐτοῦ τοῖς εἰδώλοις; ὁ Ιουδαῖος ἔφη· καὶ πῶς διὰ πάσης τῆς γραφῆς παραγγέλλει ὁ θεὸς μὴ προσκυνῆσαι πάντα κτίσματα; ὁ Χριστιανὸς ἔφη· εἰπέ μοι, ἡ γῆ καὶ τὰ ὄρη, κτίσματά εἰσι τοῦ θεοῦ; ὁ δὲ ἔφη· δηλονότι. ὁ Χριστιανός· πῶς οὖν διδάσκει· ὑψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι; καὶ προσκυνᾶτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ. καὶ πάλιν αὐτὸς φησιν· ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ὁ Ιουδαῖος ἔφη· ἀλλ' οὐχ ὡς θεούς, ἀλλὰ * δι' αὐτῶν ποιήσαντα προσκυνεῖς. ὁ Χριστιανὸς ἔφη· πιστὸς ὁ λόγος. ἐκοῦν γνῶθι, ὅτι κἀγὼ δι' οὐρανοῦ, καὶ γῆς, καὶ θαλάσσης, καὶ ξύλων, καὶ λίθων καὶ λειψάνων, καὶ ναῶν, καὶ σταυροῦ, καὶ δι' ἀγγέλων, καὶ ἀνθρώπων, καὶ διὰ πάσης κτίσεως ὁρατῆς τε καὶ ἀοράτου, τῷ πάντων δημιουργῷ καὶ δεσπότῃ καὶ ποιητῇ μόνῳ τιμῶ προσκύνησιν καὶ τὸ σέβας προσάγω. οὐ γὰρ δι' ἑαυτῆς ἀμέσως ἡ κτίσις τῷ ποιητῇ προσκυνεῖ, ἀλλὰ δι' ἐμοῦ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν θεοῦ, δι' ἐμοῦ προσκυνεῖ θεὸν ἡ σελήνη, δι' ἐμοῦ δοξάζει θεὸν τὰ ἄστρα, δι' ἐμοῦ ὕδατα, ὄμβροι, δρόσοι, καὶ πᾶσα κτίσις δι' ἐμοῦ προσκυνεῖ καὶ δοξάζει θεόν. καὶ ὥσπερ βασιλέως τινὸς ἀγαθοῦ στέφανον ποικίλον καὶ πολύτιμον ἑαυτῷ ἰδιοχείρως κατασκευάσαντος, πάντες οἱ γνησίως προσκείμενοι τῷ βασιλεῖ, ἀσπάζονται καὶ τιμῶσι τὸν στέφανον· οὐ χρυσὸν ἢ μαργαρίτην

Anno Christi 787.

* Lege Lat.

ANNO CHRISTI 787.

γαείτιω τιμῶντες, ἀλλὰ τιὼ κορυφιὼ τῦ βασιλέως ἐκείνου τιμῶντες, καὶ τὰς πανσόφους αὐτῦ χεῖρας τὰς στέφανω κατασκευάσασας· οὕτως ὦ ἀνθρωπε, οἱ Χριστιανῶν λαοὶ ὅσους ἐαν τύπους σταυροῦ & εἰκόνων ἀσπάζωνται, ἐκ αὐτοῖς τὸ σέβας τοῖς ξύλοις ἢ τοῖς λίθοις προσάγουσιν, ἢ τῷ χρυσῷ, ἢ τῇ φθαρτῇ εἰκόνι, ἢ τῇ λάρνακι, ἢ τοῖς λειψάνοις, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῷ θεῷ τῷ & αὐτῶν καὶ πάντων ποιητῇ τιὼ δόξαν καὶ ἀσπασμὸν καὶ τὸ σέβας προσφέρουσιν. ὁ γὰρ εἰς τὸν ἅγιον αὐτῦ τιμῶν, εἰς αὐτὸν διατρέχει. ποσάκις τινὲς εἰκόνας βασιλικὰς ἀφανίσαντες καὶ ἐνυβρίσαντες, ἐχάτη τιμωρία κατεδικάσθησαν, ὡς αὐτὸν τὸν βασιλέα ἐνυβρίσαντες, καὶ οὐ τιὼ σανίδα; εἰκὼν τῦ θεοῦ ὄντιν ὁ κατ' εἰκόνα τῦ θεοῦ γεγονὼς ἄνθρωπος, & μᾶλιστα ἐκ πνεύματος ἁγίου ἐνοίκησιν δεξάμενος. δικαίως οὖν τιὼ εἰκόνα τῦ θεοῦ δούλων τιμῶ ἢ προσκυνῶ, καὶ οἶκον τῦ ἁγίου πνεύματος δοξάζω. ἐνοικήσω γὰρ ἐν αὐτοῖς, φησὶ, & ἐμπεριπατήσω. αἰσχυνέσθωσαν Ἰουδαῖοι, βασιλεῦσιν ἰδίοις τε & ἀλλοτρίοις προσκυνήσαντες, εἴπερ Χριστιανοὶς καταγέλωσιν εἰδωλολάτρας. ἡμεῖς δὲ οἱ Χριστιανοὶ κατὰ πᾶσαν πόλιν & χώραν, & κατὰ πάσας ἡμέρας καὶ ὥρας, κατὰ τῶν εἰδώλων ὁπλιζόμεθα, κατὰ εἰδώλων ψάλλομεν, κατὰ εἰδώλων συγγράφομεν, κατὰ εἰδώλων & δαιμόνων δυσωπόμεθα. & πῶς εἰδωλολάτρας ἡμᾶς καλοῦσιν Ἰουδαῖοι; ποῦ νυνὶ εἰσιν αἱ προσαγόμεναι τοῖς εἰδώλοις ὑπ' αὐτῶν θυσίαι τῶν προβάτων, & βοῶν, καὶ τέκνων; ποῦ αἱ κνίσσαι, ποῦ Ἰουδαῖοι & προχύσεις τῶν αἱμάτων; ἡμεῖς δὲ Χριστιανοί, οὔτε βωμὸν, οὔτε θυσίαν πῶς

garitam honorantes, sed verticem regis honorantes, & sapientissimas manus eius, quæ coronam struxerunt: sic o homo, Christianorum populi quotquot figuras crucis & iconarum salutant, non ipsis culturam lignis, vel lapidibus offerunt, vel auro, vel corruptibili imagini, vel arcæ, vel reliquiis, sed per ea Deo & ipsorum & cunctorum creatori gloriam & salutationem & cultum impendunt. Honor enim qui sanctis eius impenditur, ad eum recurrit: sicut econtra quidam imagines imperiales demolientes, principem offenderunt, & non ipsam tabulam. Imago igitur Dei est, qui ad imaginem Dei factus est homo, maximeque quia eum Spiritus sanctus habitationem accepit. Ergo iuste qui imaginem Dei seruorum honorat & adorat, etiam domum Spiritus sancti glorificat. *Inhabitabo enim in ipsis*, inquit, *Leuit. 26. & inambulabo*. Confundantur 2. Cor. 6. Iudæi, qui reges proprios & alienos adorauerunt, potius quam Christianos pronuntient idololatras. Nos autem Christiani per omnem ciuitatem & regionem, & per omnem diem & horam contra idola armamur, contra idola psallimus, contra idola scribimus, contra idola ac dæmones oramus. Et quomodo idololatras nos appellant Iudæi? Vbi enim nunc sunt exhibita idolis ab eis sacrificia ouium & boum & filiorum? Vbi nidores, vbi aræ & perfusiones sanguinum? Porro nos Christiani neque aram, neque sacrificium,

qualiter vel quid sint, nouimus. Et quidem pagani ab adulteris hominibus & homicidis & pollutis templa nominabant & idola, & illos deificabant: non autem prophetarum, vel sanctorum martyrum templum, vel aram nominauerunt. Sicut enim Israelitæ qui Babylone fuerunt, habebant organa & citharas, & alia quædam, quemadmodum & Babylonii: & alia quidem in gloriam Dei, alia vero in culturam dæmonum: ita & de imaginibus gentilium & Christianorum intelligamus, quia illi quidem in seruitutem diaboli, nos autem in gloriam & memorationem Dei. Verumtamen & multa miracula Deus per lignum audire fecit, lignum vitæ & lignum
Genes. 2. scientiæ nominans: & aliud virgultum nominans Sabec, in-
Exod. 14. dulgentiam ponit. Deinde virga Pharaonem operuit, mare scidit, aquam dulcem fecit, serpentem exaltauit, petram dirupit, aquam protulit, lignum germinans in tabernaculo Aaron sacerdotium confirmauit.
Sap. 14. Sic & Salomon ait: *Benedictum est lignum, per quod iustitia fit.*
4. Reg. 6. Sic & Elisæus ligno in Iordanem iacto, ferrum in typum Adæ quasi ex inferno reduxit.
4. Reg. 4. sic præcipit puero suo per virgam suscitare puerum Sunamitidis. Deus ergo, qui per tot ligna miracula operatus est, non potest, dic mihi, mira facere etiam per preciosum lignum sanctæ crucis? Si impium est adorare ossa, quomodo cum omni honorificentia detulerunt ossa
Genes. 50. Exod. 13. 4. Reg. 13. Ioseph ex Ægypto? quomodo mortuus homo ossa Elisæi tangens surrexit? Porro si per ossa miracula

ἢ πόθεν, ἐπιζάμεθα. Ⓓ μὴν γοῦν Ἕλ- Anno Christi 787.
λιπες μιαροῖς δυσσεβέσι καὶ φονευ-
τοῖς καὶ ἀκαθάρτοις καὶ μιαροῖς τοὺς
ναοὺς ὠνόμαζον Ⓔ καὶ τὰ εἴδωλα, καὶ
αὐτοὺς ἐθεοποίουν· οὐ μὴν γε προ-
φητῶν ἢ ἁγίων μαρτύρων ναὸν ἢ βω-
μὸν ὠνόμασαν. ὥσπερ γὰρ Ⓐ ἐν Ba-
βυλῶνι Ἰσραηλῖται εἶχον ὄργανα Ⓒ κι-
θάρας Ⓒ ἕτερά τινα, καθὼς Ⓒ οἱ Βαβυ-
λώνιοι· καὶ τὰ μὲν εἰς δόξαν θεοῦ, τὰ
δὲ εἰς θεραπείαν δαιμόνων· οὕτω καὶ
ἐπὶ εἰκόνων Ἑλληνικῶν καὶ Χριστια-
νικῶν νοήσωμεν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν εἰς λα-
τρείαν τοῦ διαβόλου, ἡμεῖς δὲ εἰς δό-
ξαν θεοῦ καὶ ὑπόμνησιν. πολλὰ Ⓒ πολ-
λὰ θαυμάσια ὁ θεὸς διὰ ξύλου ἀκοῦσαι
πεποίηκε, ξύλον ζωῆς, ξύλον γνώσεως
ὀνομάσας· καὶ ἄλλο φυτὸν ὀνομά-
σας Σαβὲκ, συγχωρήσεως πῆσιν. εἶτα
ῥάβδῳ Ⓔ Φαραὼ ἐκάλυψε, θάλασ-
σαν ἔθλασεν, ὕδωρ ἐγλύκανεν, ὄφιν ὕ-
ψωσε, πέτραν διέῤῥηξεν, ὕδωρ ἐξή-
γαγε, ξύλον βλαστῆσαν τῇ σκιωῇ πίῃ
Ἀαρὼν ἱεροσυλίαν ἐκύρωσεν. οὕτω
καὶ Σολομών φησιν· εὐλογεῖτε ξύλον,
δι' οὗ γίνεται δικαιοσύνη. οὕτω καὶ Ε-
λισσαῖος Ⓖ ξύλον ἀποῤῥίψας ἐν Ιορ-
δάνῃ, Ⓗ εἰς τύπον τοῦ Ἀδὰμ σίδηρον ὡς
ἐξ ᾅδου ἀνήγαγεν. οὕτω προστάσσει
τῷ ἑαυτοῦ παιδὶ διὰ τῆς ῥάβδου ἀνα-
στῆσαι Ⓘ παῖδα τῆς Σωμανίτιδος. ὁ
οὖν διὰ τοσούτων ξύλων θαυματουρ-
γήσας θεὸς οὐ δύναται, εἰπέ μοι, θαυ-
ματουργεῖν Ⓒ διὰ τοῦ τιμίου ξύλου τοῦ
ἁγίου σταυροῦ; εἰ ἀσεβές ἐστι λιμᾶν τὰ
ὀστᾶ, πῶς μὴ πάσης λιμῆς μετεκόμισαν-
το τὰ ὀστᾶ Ἰωσὴφ ἐξ Αἰγύπτου; πῶς νε-
κρὸς ἀνέστη Ⓖ τοῖς ὀστέοις Ἐλισσαίου
ἁλάμενος ἀνέσῃ; εἰ δὲ δι' ὀστέων θαυ-

ANNO CHRISTI 787.

ματουργεῖ θεὸς, δῆλον ὅτι δυνάται καὶ δι' εἰκόνων, καὶ διὰ λίθων, καὶ δι' ἑτέρων πολλῶν. ἐπεὶ καὶ Ἀβραὰμ οὐ κατεδέξατο θάψαι τὸ σῶμα Σάρρας ἐν μνήματι ἀλλοτρίῳ, ἀλλ' ἐν ἰδίῳ τάφῳ τιμῆς χάριν. ἐπεὶ καὶ Ἰακὼβ τιμᾷ διὰ λίθου θεὸν, στήσας καὶ χρίσας αὐτὸν εἰς τύπον Χριστοῦ τοῦ ἀκρογωνιαίου λίθου. καὶ πάλιν βουνὸν λίθων ὅπη τῷ Λάβαν ὠνόμασε μάρτυρα. μαρτυρεῖ καὶ Ἰησοῦς ὁ τοῦ Ναυῆ, δώδεκα λίθους στήσας εἰς θεοῦ ἀνάμνησιν. εἰ γὰρ ἦσαν σοι ὦ Ἰουδαῖε ἐν τῷ σῷ ναῷ τὰ δύο χερουβὶμ ἐκεῖνα τὰ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον, τὰ γλυπτὰ, εἰσῆλθε δέ τις Ἕλλην εἰδωλολάτρης ἐν τῷ ναῷ σου, καὶ θεασάμενος ταῦτα ἐμέμψατο τοῖς Ἰουδαίοις, ὡς καὶ αὐτῶν εἰδώλοις προσκυνούντων, τί ἂν εἶχες, εἰπέ μοι, ἀποκρίνασθαι αὐτῷ πρὸς τὰ δύο χερουβὶμ τὰ χρυσᾶ, καὶ τὰ βοῶν, καὶ φοινίκων, καὶ λεόντων τὰ ὄντων τότε ἐν τῷ ναῷ γλυπτῶν; οὐδὲν εἶχες πρὸς αὐτὸν ἄλλως λέγειν, εἰ μὴ τοῦτο· ὅτι οὐχ ὡς θεοῖς ἔχομεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ, ἀλλ' εἰς ἀνάμνησιν θεοῦ καὶ δόξαν τὰ χερουβὶμ ταῦτα ἔχομεν ἐν τῷ ναῷ. εἰ οὖν ταῦτα οὕτως, πῶς ἐμοὶ περὶ εἰκόνων ἐγκαλεῖς; ἀλλ' ἐρεῖς μοι, ὅτι ὁ θεὸς τῷ Μωϋσῇ προσέταξε ποιῆσαι ἐν τῷ ναῷ τὰ γλυπτά. κἀγὼ τοῦτο λέγω· ἀλλ' ὁ Σολομὼν ἐκεῖθεν ὁδηγηθεὶς καὶ πλείονα ἐν τῷ ναῷ κατεσκεύασεν, ἃ οὔτε οὐδὲ ὁ θεὸς αὐτῷ προσέταξεν, οὐδὲ ἡ σκιὰ τοῦ μαρτυρίου ἔχει, οὔτε ὁ ναὸς ὃν Ἰεζεκιὴλ ἐκ θεοῦ ἑώρακε· καὶ οὐ κατεγνώσθη ἐν τούτῳ Σολομών. εἰς δόξαν γὰρ θεοῦ τὰς τοιαύτας μορφὰς κατεσκεύασεν, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς. εἶχες δὲ σὺ ὦ Ἰουδαῖε καὶ ἕτερά τινα εἰς μνήμην

operatur Deus, perſpicuum eſt, quod poſſit etiam per imagines, & per lapides, & per alia multa. Nam & Abraham non permiſit ſepeliri corpus Saræ in monumentis alienis, ſed in proprio ſepulcro cauſa honoris. Nam & Iacob honorat per lapidem Deum, ſtatuens & vngens eum in typum Chriſti angularis lapidis. Et item aceruum lapidum in Laban nominauit teſtem. Et Ieſus Naue duodecim lapides ſtatuit in recordationem Dei. Si enim eſſent tibi o Iudæe in templo tuo duo cherubim illi, qui obumbrabant propitiatorium, ſculpti, & intraſſet quiſquam paganus idolorum cultor, & viſis his arguiſſet Iudæos, quaſi & ipſos adorantes ſimulacra, quid putas haberes, dic mihi, reſpondere illi de duobus cherubim fuſilibus, & bobus, & palmis, & leonibus, qui erant in templo ſculpti? Nihil haberes vtique verum ad eum dicendum, niſi hoc; quia non vt deos habemus ea in templo, ſed ad recordationem Dei & gloriam iſtos cherubim habemus in templo. Si ergo hæc ita ſe habent, quomodo me ſuper iconis accuſas? Sed dicis mihi, quia Deus Moyſi præcepit facere in templo ſculptilia: & ego hoc dico; Sed Salomon hinc directus etiam plura in templo conſtruxit, quæ neque ei Deus præcepit, neque tabernaculum teſtimonii habuit, neque templū quod Ezechiel ex Deo contemplatus eſt. & non eſt in hoc Salomon reprehenſus: in gloriam enim Dei huiuſmodi formas conſtruxit, quemadmodum & nos. Habuiſti autem tu o Iudæe & alia quædam in memo-

Genes. 23. Genes. 28. Genes. 31. Ioſ. 4. Exod. 25. 3. Reg. 6. Ezech. 40. 41.

riam & gloriam Dei, videlicet virgam Moysi, fabrefactas diuinitus tabulas, incombustum rubum, aridam & irriguam petram, manna gestantem vrnam, arcam, altare, Dei nominis laminam, Deum manifestans ephod, Deo habitabile tabernaculum. Vtinam & tu prius hæc adorans vacasses, & inuocans eum, qui est super omnia Deus, & ipsum memorasses per has pusillas iconas & figuras, & non vitulum & muscas haberes super tabulas a Deo patratas. Vtinam sanctum ac aureum altare desiderasse & tu, & non vaccas Samariæ. Vtinam & virgam quæ germinauerat, & non Astartem, quæ desolauit ciuitatem tuam. Vtinam diuinitus imbrem dantem petram salutauisses, & non Baal deum tuum. Sed ideo hæc omnia non adoras prisce Israel, quia non dilexisti Deum ex toto corde. Qui autem diligit amicum, aut imperatorem, & præcipue benefactorem suum, siue filium eius videat, siue virgam, siue sedem, siue coronam, siue domum, siue seruum, tenet, osculatur, & honorat per ista bene meritum, & maxime Deum. Cum ergo videris Christianos adorare crucem, scito quia crucifixo Christo adorationem offerunt, & non ligno. Nam si naturam ligni coluissent, profecto & arbores & nemora adorassent: sicuti & tu quondam Israel adorabas hæc, dicēs arbori & ligno: Tu es deus meus, & tu me genuisti. At nos iterum non sic dicimus cruci, neque figuris sanctorum: Dii nostri estis. nō enim sunt dii nostri, sed similitudines & ima-

Ierem. 2.

Anno Christi 787.

δόξαν θεοῦ, τὴν ῥάβδον Μωσέως, τὰς θεοπεύκτους πλάκας, τὸν ἄφλεκτον βάτον, τὸν ξηρένυδρον πέτραν, τὸν μαννοφόρον γάμνον, τὸν κιβωτόν, τὸ θυσιαστήριον, τὸ θεώνυμον πέταλον, τὸ θεόδηλον ἔφουδ, τὸν θεόσκιστον σκηνήν. εἰ δὲ σὺ πρώην τούτοις ἐσχόλαζες προσκυνῶν, καὶ ὑπὲρ πάλαι τὸν ὑπὲρ πάντων θεὸν, καὶ αὐτὸν ἐμνημόνευες διὰ τῶν μικρῶν τούτων εἰκόνων καὶ τύπων, καὶ μὴ μόχον τὰς μυίας κατεῖχες ὑπὲρ τὰς θεοπεύκτους πλάκας. εἰ δὲ τὸ ἄλογον χρυσοῦν θυσιαστήριον ἐπόθεις σὺ, καὶ μὴ τὰς δαμάλεις τῆς Σαμαρείας. εἰ δὲ καὶ τὴν βλαστήσασαν ῥάβδον, καὶ μὴ τὴν Ἀστάρτην ἐρημώσασαν σου τὴν πόλιν. εἰ δὲ τὸν ὀμβρόθεν πασάσσοντα πέτραν, καὶ μὴ Βαὰλ θεόν σου. ἀλλὰ διὰ τοῦτο αὐτὰ πάντα οὐ προσκυνεῖς ὁ πάλαι Ισραὴλ, ἐπειδὴ οὐκ ἠγάπησας θεὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου. ὁ γὰρ ἀγαπῶν ἑαυτῷ φίλον, ἢ βασιλέα, καὶ μάλιστα εὐεργέτην, κἂν υἱὸν αὐτοῦ θεάσηται, κἂν ῥάβδον, κἂν θρόνον, κἂν στέφανον, κἂν οἶκον, κἂν δοῦλον, κρατεῖ, ἀσπάζεται, καὶ τιμᾷ διὰ τούτων τὸν εὐεργέτην, καὶ μάλιστα τὸν θεόν. ὅταν οὖν ἴδῃς Χριστιανοὺς προσκυνοῦντας σταυρὸν, γνῶθι ὅτι τῷ σταυρωθέντι Χριστῷ τὴν προσκύνησιν προσάγουσι, καὶ οὐ τῷ ξύλῳ. ἐπεὶ εἰ τὴν φύσιν τοῦ ξύλου ἔσεβον, πάντως ἂν καὶ τὰ δένδρα καὶ τὰ ἄλση προσεκύνουν, ὥσπερ καὶ σύ ποτε ὁ Ισραὴλ προσεκύνεις τούτοις, λέγων τῷ δένδρῳ καὶ τῷ ξύλῳ· σύ μου εἶ θεός, καὶ σύ με ἐγέννησας. πάλιν δὲ οὐχ οὕτως λέγομεν ἡμεῖς τῷ σταυρῷ, οὐδὲ τοῖς μορφαῖς τῶν ἁγίων· θεοὶ ἡμῶν ἐστέ. ὀλιγάρ εἰσι θεοὶ ἡμῶν, ἀλλ' ὁμοιώματα καὶ εἰκό-

ANNO CHRISTI 787.

νες Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, πρὸς ἀνάμνησιν, καὶ τιμὴν, καὶ ὑπερέπειαν ἐκκλησιῶν προκείμενα καὶ προσκυνούμενα. ὁ γὰρ τιμῶν μάρτυρα, τὸν θεὸν ζιμᾶ· καὶ ὁ τὴν μητέρα αὐτοῦ προσκυνῶν, αὐτὸν τὸν υἱὸν προσάγει. καὶ ὁ τὸν ἀπόστολον τιμῶν, τὸν ἀποστείλαντα τιμᾶ. εἰ δὲ καὶ σὺ Μωσαϊκὰς εἰκόνας ἐποίεις καὶ προφητικὰς, καθ' ἑκάστην ἡμέραν δι' αὐτῶν προσεκύνεις τῷ θεῷ καὶ δεσπότῃ αὐτῶν, καὶ μὴ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ Ναβουχοδονόσορ. καὶ πῶς οὐκ αἰσχύνῃ κατ' ἐμοῦ κινούμενον, καὶ κατεπαιρόμενον ἐπὶ τῶν εἰκόνων καὶ τοῦ σταυροῦ, ἐγκαλῶν, εἰ Ἀβραὰμ τοῖς εἰδωλολάτραις προσεκύνησεν, εἰ Μωσῆς τῷ Ἰοθὸρ εἰδωλολάτρῃ προσεκύνησεν, καὶ Ἰακὼβ τῷ Φαραὼ, καὶ Δανιὴλ τῷ Ναβουχοδονόσορ; εἰ οὗτοι προφῆται καὶ δίκαιοι ὄντες, διά τινας ὑπερβασίας προσεκύνουν αὐτοῖς ὄντι τῷ γῇ εἰδωλολάτραις οὖσιν, ἐμοῦ καταπαίρῃ προσκυνοῦντος σταυρὸν καὶ χαρακτῆρσιν ἁγίων, ἐξ ὧν μυρία ἀγαθὰ παρὰ θεοῦ δι' αὐτῶν κομίζομαι; ὁ γὰρ βασιλέα φοβούμενος, οὐκ ἀτιμάζει τὸν υἱὸν αὐτοῦ· καὶ ὁ τὸν φοβούμενος, τιμᾷ παντὸς καὶ σέβει καὶ προσκυνεῖ ὡς υἱὸν θεοῦ Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν, καὶ τὸν τύπον τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, καὶ σὸν χαρακτῆρας τῶν ἁγίων αὐτοῦ. ὅτι αὐτῷ πρέπει δόξα σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

gines Christi & sanctorum eius, ad recordationem & honorem, & decorem ecclesiarum propositæ ac adorandæ. Qui enim honorat martyrem, Deum honorat: & qui matrem eius adorat, ipsi honorificentiam exhibet. Et qui apostolum honorat, illum qui misit, honorat. Vtinam & tu Mosaicas iconas faceres, & propheticas, atque per singulos dies in eis adorares Dominum & Deum ipsorum, & non imaginem auream Nabuchodonosor. Et quomodo non confunderis contra me commotus, & eleuatus super imaginibus, & cruci calumniam inferens? Si Abraham idololatras adorauit, & Moses Iethro idololatram, & Iacob Pharaonem, & Daniel Nabuchodonosor: si isti cum essent prophetæ ac iusti, propter quædam beneficia adorabant eos super terram idololatras existentes; in me efferris adorantem crucem & characteres sanctorum, ex quibus dena millia bona a Deo per eos percipio? Qui enim regem timuerit, non inhonorat filium eius. Et qui Deum timet, honorat vtique, & colit, ac adorat vt Filium Dei Christum Dominum nostrum, & figuram crucis eius, & characteres sanctorum eius. Quia ipsum decet gloria cum Patre ac Spiritu sancto, nunc & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

Genes. 23.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· οὗτος ὁ ἀναγνωσθεὶς πατὴρ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῆς Κύπρου ἱεροπρεπῶς διέπρεψε· καὶ πολλὰ ἐγκώμια καὶ πανηγυρικοὺς λόγους αὐτοῦ ἔχομεν, μεθ' ὧν

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Hic qui lectus est pater, in vna vrbium Cypri decore sacratissimo claruit: & multa præconia, & festiuos sermones eius habemus, cum quibus

est etiam sermo eius in transfigurationem Saluatoris nostri. Conscripsit autem & vitam sancti Ioannis archiepiscopi Alexandriæ cognomento Eleemonis, id est, misericordis: quin & sancti Symeonis simplicis, & alia quædam: atque in omnibus sermonibus suis orthodoxus cernitur. Floruit autem temporibus Mauricii imperatoris.

Ioannes Deo amabilis presbyter & vicarius apostolicæ sedis orientis, dixit: Quia vero hæc ita se habent ad gloriam prædicti patris, manifestum est. Vicarii quippe sanctissimi papæ attulerunt eius librum sanctæ Synodo; & maxime, quia latius demonstrauit sacrarum imaginum receptionem.

Item Ioannes Deo amabilis presbyter & vicarius apostolici throni orientis, librum ostendens Synodo, dixit: Librum istum, honorabiles patres, in regia vrbe reperi apud dominum Procopium silentiarium: & inuento valde gauisus sum, quoniam exemplar eius habemus in oriente simillimum. Docet autem in eo beatus Anastasius de diuersa adoratione. & si iubet sancta Synodus, legatur.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Stephanus reuerendissimus monachus legit.

καὶ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. συνεχάλατο δὲ καὶ τῷ βίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ Ἐλεήμονος· ἐπ μιλῶ καὶ τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ σαλοῦ, καὶ ἑτερόζηνα· καὶ ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις αὐτοῦ ὀρθόδοξος γνωείζεται. ἤκμαζε δὲ κατὰ τοὺς χρόνους Μαυρικίου τοῦ βασιλέως. Anno Christi 787.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· ὅτι δὲ πῶτα οὕτως ἔχει εἰς δόξαν τοῦ προειρημένου πατρός, δῆλον. ἀπὸ γὰρ τοποτηρητῶν τοῦ ἁγιωτάτου πάπα προσωλύθημεν τῷ αὐτοῦ βιβλίον τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ· καὶ μάλιστα ὅτι πλατύτερος ἀπέδειξε τὴν τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἀποδοχὴν καὶ προσκύνησιν.

Εἶτα Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς ἀνατολῆς, ἐπιδείξας τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ εἶπε· τὸ βιβλίον τοῦτο, πάμοι πατέρες, ἐν τῇ βασιλίδι πόλει εὗρηκα παρὰ τῷ κυρῷ Προκοπίῳ τῷ σιλεντιαρίῳ. καὶ εὑρὼν αὐτὸ, λίαν ἐχάρην, ἐπειδὴ τὸ ἴσον αὐτοῦ ἔχομεν ἐν τῇ ἀνατολῇ ἀπαράλλακτον. διδάσκει δὲ ἐν αὐτῷ ὁ μακάριος Ἀναστάσιος περὶ διαφορᾶς προσκυνήσεως. καὶ εἰ κελεύει ἡ ἁγία συνόδος, ἀναγνωσθήτω.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω.

ANNO CHRISTI 787.

Τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως ἐπιστολὴ πρός τινα σχολαστικὸν, δι' ἧς ἀπεκρίνατο πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἐνεχθεῖσαν αὐτῷ παρ' αὐτοῦ ἀπορίαν· ἧς ἡ ἀρχή.

Sancti Anastasii episcopi Theopoleos epistola ad quemdam scholasticum, per quam respondit ei ad illatam sibi ab eo aporiam: cuius initium est.

Εἰ τῷ μόνῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται. καὶ μετ' ἐκεῖνα. Καὶ μηδεὶς προσκοπέτω τῇ τῆς προσκυνήσεως σημασίᾳ. προσκυνοῦμεν γὰρ καὶ ἀνθρώπους, καὶ ἀγγέλους ἁγίους, οὐ μὴν λατρεύομεν αὐτοῖς. κύριον γάρ, φησὶ Μωϋσῆς, προσκυνήσεις τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ὅρα, πῶς ἐπὶ μὲν τοῦ, λατρεύσεις, προσέθηκε τὸ, μόνῳ· ἐπὶ δὲ τοῦ, προσκυνήσεις, οὐδαμῶς. ὥστε προσκυνεῖν μὲν ἔξεστι, τιμῆς γὰρ ἔμφασίς ἐστιν ἡ προσκύνησις· λατρεύειν δὲ οὐδαμῶς· ἀκουσὸν οὐδὲ προσεύξασθαι. τοῦτο μὲν ἐρεῖ τις πέως πρὸς τὸν πρῶτον· ὁ δὲ δεύτερος ταῖς τῶν πολλῶν δόξαις ὑποτάσσεται, μήπω τῆς ἔνδον ἀναγνώσεως πεῖραν εἰληφώς.

Εἰ to mone eperoteisanti sophian sophia logisthesetai. kai meth' eteron. Kai medeis proskopeto te tes proskunesews semasia. proskunoumen gar kai anthropous, kai angelous hagious, ou men latreuomen autois. kurion gar, phesi Mouses, proskunesis ton theon sou, kai autoi monoi latreuseis. Kai hora, pos epi men tou, latreuseis, prosethenke to, monoi· epi de tou, proskunesis, oudamos. hoste proskunein men exesti, times gar emphasis estin he proskunesis· latreuein de oudamos· akouson oude proseuxasthai. touto men erei tis peos pros ton proton· ho de deuteros tais ton pollon doxais hupotattetai, mepo tes endon anagnoseos peiran eilephos.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἴδωμεν περὶ τῆς προσκυνήσεως τί λέγει ὁ πατήρ.

Tarasios ho hagiotatos patriarches eipen· idomen peri tes proskunesews ti legei ho patir.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· διαφορὰν προσκυνήσεως παρέστησεν. εἶπε γάρ, ὅτι κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. ἐπὶ τῷ λατρεύσεις ἔθηκε τὸ, μόνῳ· ἐπὶ δὲ τῆς προσκυνήσεως, οὐκέτι. ἧς ψευδοσυλλογος ἐκεῖνος παρέλαβε τὸ χωλὸν τοῦτο εἰς δικαίωμα· πρόδηλον δέ, ὡς ἀσεβῶς αὐτὸ ἐκλαμβάνουσα.

Hagia sunodos eipe· diaphoran proskunesews parestesen. eipe gar, oti kurion ton theon sou proskunesis, kai autoi monoi latreuseis. epi to latreuseis ethike to, monoi· epi de tes proskunesews, ouketi. hes pseudosullogos ekeinos parelabe to chwlon touto eis dikaiwma· prodelon de, os asebos auto eklambanousa.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀλλ' ἴδε, ὁ πανσοφος πατὴρ πῶς αὐτὸ ἑρμηνεύει. ὃ περ ἐν τῷ μέσῳ τέ-

Tarasios ho hagiotatos patriarches eipen· all' ide, ho pansophos patir pos auto hermeneuei. ho per en to meso te-

Si tantum interroganti sapientiam sapientia reputabitur. Et post aliqua. Et nemo offendatur adorationis significatione. Adoramus enim homines & angelos sanctos, non tamen seruimus illis. *Dominum* enim, inquit Moyses, *Deum tuum adorabis, & illi soli seruies.* & vide quomodo in eo quidem quod dixit, *seruies*, præposuit, *soli*: In eo vero quod ait, *adorabis*, nequaquam. itaque adorare quidem licet; honoris quippe indicium est adoratio: seruire autem nequaquam; ergo nec orare. Hæc quidem dicet aliquis interim ad primum. Secundus autem multorum opinionibus subiicitur, nondum interioris percepta lectionis peritia. *Deut. 6. Matth. 4.*

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Videamus de adoratione quid dicat pater.

Sancta Synodus dixit: Diuersitatem adorationis ostendit. Dixit enim, quia *Dominum Deum tuum adorabis, & ipsi soli seruies.* In hoc quod dixit, seruies, posuit, solum: in adoratione vero, nusquam. porro, pseudosyllogus ille hunc locum in suam accepit quasi iustificationem. Euidens tamen est, quod impie hoc assumpserit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sed vide, qualiter sanctissimus pater id interpretetur. Quod autem in medio po-

fuit, valde nos omnes & eos qui contentiosius aduersantur, ad imaginum receptionem ac adorationem deducit. Honoris quippe est indicium adoratio. Cuncti ergo, qui sacras imagines se profitentur honorare, & adorationem recusant, conuincentur a sancto patre, quod in hypocrisi hoc dicant. Re enim vera qui adorationem non suscipiunt, quod est honoris indicium, contrarium noscuntur facere, id est, inhonorare.

Leo sanctissimus episcopus Phociæ dixit: Opportunum est prophetice dicere: *Conuertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti saccum meum, & præcinxisti me lætitia.* Conuerterunt enim diuinæ scripturæ intellectus nostros ab omni impietate, & repleuerunt nos diuina scientia & disciplina. *Psalm. 29.*

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri librum tradidit sancti Anastasii episcopi Theopoleos: quem susceptum Stephanus diaconus & notarius legit.

Sancti patris nostri Anastasii ad Symeon episcopum Bostræ, sermo de sabbato: cuius initium est.

Si patres oportet, secundum quod dictum est, & sicuti ipse fateris, interrogare, nec non & seniores. Et post pauca. Sicut enim dum * diligitur imperator, imago eius pro ipso adoratur: cum vero iam præsens fuerit, superfluum est deserto primitiuo adorare imaginem. * Ergo quia non adoratur, eo quod præsto sit is propter quem adoratur,

* *Gr.* abest

* *Gr.* non tamen quia

ANNO CHRISTI 787.

ἦκε, λίαν πάντας ἡμᾶς & τοὺς ἐναντιικῶς διϊπτεύοντας εἰς τιμὴν τῆς εἰκόνων ἀποδοχὴν & προσκυνήσιν ἀναγκ. πῶς γὰρ ἔστιν ἔμφασις ἡ προσκυνήσις. πάντες οὖν οἱ τὰς ἱερὰς εἰκόνας ὁμολογοῦντες ἡμᾶς, τιμὴν δὲ προσκυνήσιν παραιτούμενοι, ἐλεγχθήσονται τοῦ ἁγίου πατρὸς, ὡς ἐν ὑποκρίσει λέγοντες. τῷ ὄντι γὰρ τιμὴν προσκυνήσιν μὴ ἀποδεχόμενοι, ὅπερ ἐστὶ τιμῆς σύμβολον, τὸ ἐναντίον ἐπιδείκνυνται ποιοῦντες, ὅπερ ἐστὶν ἀτιμία.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπεν· εὔκαιρόν ἐστι προφητικῶς εἰπεῖν· ἔστρεψας τὸ κοπετόν μου εἰς χαρὰν ἐμοὶ, διέρρηξας τὸ σάκκον μου, καὶ περιέζωσάς με εὐφροσύνην. ἔστρεψαν γὰρ αἱ ἁγίαι γραφαὶ τοὺς νόας ἡμῶν ἀπὸ πάσης ἀσεβείας, καὶ ἐνέπλησαν ἡμᾶς θείας ἐπιγνώσεως καὶ ἐπιστήμης.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου βίβλον ἐπέδωκε τοῦ ἁγίου Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεουπόλεως· ἣν δεξάμενος Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀναστασίου πρὸς Συμεὼν ἐπίσκοπον Βόστρης λόγος περὶ σαββάτου, οὗ ἡ ἀρχή.

Εἰ πατέρας δεῖ καλεῖν τὸ λέγειν, καὶ ὡς σὺ φῂς, ἐπερωτᾶν, ἐπὶ γε μὴν καὶ πρεσβυτέρους. καὶ μετ' ὀλίγα· ὥσπερ γὰρ ὑπόντος μὲν βασιλέως, ἡ εἰκὼν αὐτοῦ αὐτὸ αὐτῷ προσκυνεῖται· παρόντος δὲ λοιπὸν αὐτοῦ, περιττὸν καταλιπόντα τὸ πρωτότυπον, προσκυνεῖν τιμὴν εἰκόνα· οὐ μὴν ἐπεὶ μὴ προσκυνεῖται, διὰ τοῦτο πρεῖναι φῂς, δι' ὃν προσκυνεῖται, ἀτιμά-

ANNO CHRISTI 787.

ἀπμάζεθαι αὐτῷ ἐδή. Ϛ μετ' ὀλίγα· ὥσπερ γὰρ ὁ τῷ προϊνῶν εἰκόνι βασιλέως, πμωρίαν δικαίαν ὑφίσταται, ὡς αὐτοζρημα βασιλέα ἀπμάσας· καὶ τοι τῆς εἰκόνος οὐδὲν ἕτερον οὔσης, ἢ ξύλον καὶ χρώματα κηρῷ μεμιγμένα Ϛ κεκραμένα· τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ τὸν τύπον τοῦδέ τινος ἀπμάζων, εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον, οὗ ὁ τύπος ἐστὶν, ἀναφέρει τὴν ὕβριν.

Ἰωάννης ὁ θεοσεβέστατος μοναχὸς, πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· παρέστησεν ὁ πατὴρ, ὡς μὴ παρόντος βασιλέως ἡ εἰκὼν αὐτοῦ πμᾶται, οὐ μὴν παρόντος ἀπμάζεται. ὥστε Ϛ ἀρτίως τοῦ δεσπότου τῶν ὅλων Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀοράτως ἡμῖν μὴ παρόντος· ἀόρατος γάρ ἐστι τοῖς τῆς σαρκὸς ἡμῶν ὀφθαλμοῖς, ὡς δὲ θεὸς πάντων παρεστὶ· πμητέον τὴν αὐτοῦ εἰκόνα, καθὼς ὅπερ τοῦ βασιλέως ὁ πατὴρ ὑπέβαλεν.

Γρηγόριος ὁ θεοσεβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Ορμίσδου, προσεφώνησε βίβλον τοῦ ἁγίου Σωφρονίου· ἣν λαβὼν Στέφανος ὁ θεοσεβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω.

Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου ἀρχιεπισκόπου Ιεροσολύμων ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους Κύρον καὶ Ιωάννην.

Ἄλλοι μὲν ἄλλως τοὺς ἁγίους πμάτωσαν, πολυμερῶς αὐτῶν τὰς δωρεὰς διαμυθούντες, καὶ τὰς θεραπείας πολυτρόπως κηρύττοντες· οἱ μὲν νεῶν ὑψηλῶν ἀναστήμασιν, οἱ δὲ ποικίλων μαρμάρων κοσμήσεσιν· ἄλλοι χρυσαυγῶν ψηφίδων σωνθέσεσιν· ἕτεροι φατνώμασι ζωγράφων τεχνήμασι Ϛ χρυσοῦ· ἄλλοι Ϛ ἀργύρου ἀναθήμα-

inhonorari eam oportet. Et post pauca. Sicut enim qui contumeliam infert imagini imperatoris, pœnam iustam perpetitur, ac si eidem imperatori contumelias irrogasset; quamquam imago nihil aliud sit quam lignum & colores ceræ commixti & temperati: eodem modo qui figuram alicuius inhonorat, in eumdem ipsum, cuius figura est, refert iniuriam.

Ioannes reuerendissimus monachus, presbyter & vicarius orientalium principum sacerdotum dixit: Ostendit pater, quod absente imperatore imago eius honoratur: * alioquin inhonoratur. Ita & nunc dominatore omnium Iesu Christo sensibiliter nobis absente (inuisibilis est enim carnis nostræ oculis, at vero sicut Deus vbiq; adest) ergo honoranda eius imago est, quemadmodum & pater intellexit.

* *Gr.* non tamen eo præsente inhonoratur.

Gregorius reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Hormisdæ, obtulit librum sancti Sophronii: quem accipiens Stephanus reuerendissimus monachus legit.

Sancti patris nostri Sophronii archiepiscopi Hierosolymorum laus in sanctos Cyrum & Ioannem.

Alii quidem aliter sanctos honorificent, multifarie dona eorum diuulgantes, & beneficia multimode prædicantes: alii quidem templorum excelsorum erectionibus, alii vero variorum marmorum ornamentis, alii autem deauratorum musiuorum compositionibus: alii splendidis pictorum artificiis, & aureis: alii etiam argenteis monu-

mentis: porro alii fericis & bombycinis texturis: & vt semel absolute dicamus, omnes in honorem martyrum satagant, vt vnicuique facultas & voluntas suppeditat: & inuicem in his vincere gestiant, circa sanctos* vnitum affectum demonstrantes & exhibentes, pro corruptibilibus quidem immarcescibilia, & pro temporalibus terminum non habentia præstolantes. Talibus enim suos amatores egregii recompensare consueuerunt.

* Gr. suum

Ex eadem conscriptione eiusdem patris de sanctorum eorumdem miraculo: cuius initium est.

Alexandriam Ægypti & Libyæ audio metropolim. Et post alia. Venientes ergo ad templum quoddam perfectum, specie quidem terribile & præclarum, altitudine vero ad cælum ipsum pertingens: quod intrantes maximam imaginem & admirabilem videbamus, in medio quidem Dominum Christum pictum coloribus habentem, Christi autem matrem & dominam nostram Dei genitricem & semper virginem Mariam sinistrorsum, & dextrorsum Ioannem Baptistam & præcursorem eiusdem saluatoris, qui ex vtero eum exultationibus prænuntiauit (nam & loquens cum esset intus, non audiebatur) & quosdam ex apostolorum & prophetarum glorioso choro, & martyrum cœtu: cum quibus & aderant ipsi Cyrus & Ioannes martyres, qui ante imaginem stantes, Domino procidebant genua incuruantes, & capita in pauimentum ferentes, & pro iuuenis medela intercedentes. Et post alia. Et ad imagi-

Luc. 1.

σιν· ἔνθροι ὄντες τοῖς ὑπὲρ σηρικῶν καὶ βομβύκων ὑφάσμασι· καὶ ἁπλῶς ἅπαντες ὑπὲρ τῆς μάρτυρσιν τιμῆς ἀμιλλάσθωσαν, ὡς ἕκαστος δύναται ἔχει καὶ βουλήσεως· καὶ ἀλλήλοις ἐν τούτοις νικᾶν ἐφιλοτιμήσαντο, τὸ πρὸς τοὺς ἁγίους ὑπὲρ αὐτοῖς σπουδῆς ἐνδεικνύμενοι, καὶ κομιούμενοι αὐτὴ μὲν τὰ φθαρτὰ τὰ ἀμάραντα, αὐτὴ δὲ τὰ πρόσκαιρον τὰ τέλος ὑπὲρ ἔχοντα. τοιούτοις γὰρ ἀνδράσιν οἱ θαυμάσιοι τοὺς ἐρασὰς ἀμείβεσθαι τοῖς δώροις εἰώθασιν.

Ἐκ τῆς αὐτῆς συγγραφῆς τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, τῶν ἁγίων θαυμα· οὗ ἡ ἀρχή.

Ἀλεξάνδρειαν Αἰγύπτου καὶ Λιβύων ἀκούω μητρόπολιν. καὶ μετ' ἄλλα. ἐλθόντες οὖν εἰς νεών τινα τέλειον, τῷ μὲν εἴδει φοβερὸν καὶ ὑπέρλαμπρον, τῷ δὲ ὕψει τῶν οὐρανῶν ἁπτόμενον· καὶ εἴσω τούτου γινόμενοι, μεγίστην εἰκόνα καὶ θαυμασίαν ἐβλέπομεν, μέσον μὲν τὸν δεσπότην Χριστὸν γεγραμμένον χρώμασιν ἔχουσαν, Χριστοῦ δὲ τὴν μητέρα καὶ δέσποιναν ἡμῶν τὴν θεοτόκον καὶ ἀειπαρθένον Μαριὰμ δεξιόνυμον, καὶ ἐκ δεξιῶν Ἰωάννην (Ⓐ) βαπτιστὴν αὐτοῦ καὶ σωτῆρος καὶ πρόδρομον, (Ⓑ) ἐγκολπίοις σκιρτήμασιν αὐτὸν προμηνύσαντα, ἐπεὶ καὶ λαλῶν ἔνδον ὢν ὑπ' ἠκούετο· καὶ τινας τῆς τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἐνδόξου χοροῦ καὶ τῆς μαρτυρικῆς ὁμηγύρεως· μεθ' ὧν ἐτύγχανον (Ⓒ) καὶ αὐτοὶ Κῦρος καὶ Ἰωάννης (Ⓓ) μάρτυρες, οἱ πρὸ τῆς εἰκόνος ἱστάμενοι, τῷ δεσπότῃ προσέπιπτον, τὰ γόνατα κάμπτοντες, καὶ τὰς κεφαλὰς εἰς ἔδαφος φέροντες, καὶ περὶ τῆς τοῦ νέου θεραπείας πρεσβεύοντες. καὶ μετ' ἄλλα. καὶ πρὸς τὴν εἰκό-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

να τὸ τεῖτον γλυόμβοι, τοῖς προλαβοῦσι ζήποις ἐχρῶντο καὶ ῥήμασι. καὶ ὡς ὥρᾳ πολλῇ ἐδεήθησαν, & κάτω κείμβοι τὸ, εἰ κελεύεις δέασθαι, μόνον ἀνέκραζῳ· ὁ Χριστὸς σπλαγχνισθείς, ὡς οἰκτίρμων ἐπένευσε· & δότε αὐτῷ* τοῦ τῆς εἰκόνος, ἐφθέγξατο. καὶ χαμόθεν ἀναστάντες & μάρτυρες, τοῦτον μὲν θυαείσιν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, ὡς τῆς δεήσεως αὐτῶν ἐπακούσαντι· ἔπειτα δὲ χαίροντες καὶ γαννύμβοι, ἰδού, φασί, τοῖς ἐμὲ τὸν χαρίσαν ὁ θεὸς ἐδωρήσατο. εἴσελθε γοῦν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ Τετραπύλῳ νῆστις καθεύδησον καὶ μικρὸν τοῦ τῆς καινδήλας ἐλαίου, τῆς ἄνω τοῦ τῆς τοῦ σωτῆρος εἰκόνος ἀπομβύσης, λαβὼν εἰς ληκύθιν, πάλιν ἄγευστος τὰ ἐνθάδε καταλαβέ· καὶ τούτου σοῦ πόδας ἀλειψάμβου, τῆς ὑγείας ἕξεις τὸ δώρημα. & μεθ' ἕτερα. αὐτὸς δὲ ἀναστὰς μετὰ τὸν κοίμησιν τῆς καινδήλας λαμβάνει τὸ ἔλαιον, * τοῦ τὸ τῶν ἁγίων ἔρχεται τέμβος. ἔνθα γλυόμβου, ὡς ἐκελεύσθη, τὰς χεῖρας καὶ σοῦ πόδας ἠλείψατο· καὶ παραχρῆμα τοῦ νόσον ἀπέθετο, καὶ τὸν ῥῶσιν ἀνέλαβε.

*L. ἀφ

*f. d. καὶ

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· πάντα τὰ ὑποδεδεγμένα λέγω, & τὰ τῶν ζωγράφων & τῶν λοιπῶν τεχνῶν ἀναθήματα τοῦς ὑπερέπειδν τῶν ἱερῶν οἴκων.

Θωμᾶς ὁ θυλαβέστατος μοναχὸς & πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῆς ἀνατολῆς εἶπεν· αὕτη ἡ εἰκών, τίμιοι πατέρες, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν τῷ Τετραπύλῳ ἑστῶσα ὑγιαρχεῖ ἕως τοῦ νῦν, καὶ παντοίας νόσους ἰᾶται.

Η ἁγία συνόδος εἶπε· δόξα σοι τῷ

nem tertio venientes, præmissis modis vtebantur & verbis. Et cum hora multa deprecarentur, & deorsum iacentes, iube domine, tantum clamarent: Christus miseratus, vt reuera misericors, annuit: &, date ei, per imaginem fatus est. & de humo exurgentes martyres, primo quidem gratias agebant Christo Deo nostro, qui eorumdem deprecationem exaudierat: deinde gaudentes & tripudiantes, ecce, aiunt, nobis donauit gratiam Deus. Ingredere itaque Alexandriam, & in magno Tetrapylo ieiunus dormi: & modico olei de candela, quæ sursum ante imaginem saluatoris ardet, accepto in ampulla parua, rursus ieiunus ad ista perueniens, etiam hoc pedibus vnctis, donum sanitatis habebis. Et post alia. Ipse autem surgens post extinctionem candelæ sumit oleum, & ad sanctorum peruenit templum. vbi sicut iussus fuerat, manus & pedes vnxit: & continuo languorem deposuit, & incolumitatem recepit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Omnia recipienda esse fatetur, & pictorum & reliquarum artium monumenta, ad decorem sacrarum domorum.

Thomas reuerendissimus monachus, presbyter ac vicarius orientalium principum sacerdotum, dixit: Hæc imago, honorabiles patres, Alexandriæ in Tetrapylo stat vsque nunc, & diuersas infirmitates curat.

Sancta Synodus dixit: Gloria

Deo, qui etiam per sacras imagines miracula perficit.

Eustathius reuerendissimus monachus, presbyter & abbas monasterii Maximini, dixit: Et ego, sancti patres, librum fero eiusdem patris, conscriptionem habentem vitas multorum sanctorum virorum. & sicut placuerit cœtui vestro.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Stephanus monachus legit.

Eiusdem patris nostri Sophronii ex libro Prato.

Dicebat abbas Theodorus Æliota, quia quidam inclusus erat in monte oliuarum, valde certator. Impugnabat autem eum dæmon fornicationis. Quadam ergo die cum immineret ei vehementer, cœpit senex lamentari, & dicere dæmonio: Vsquequo non parcis mihi? recede iam a me, consenuisti mihi. Apparet ei dæmon visibiliter, dicens: Iura mihi, quod nemini dicas, quod dicturus sum tibi; & vltra te non impugnabo. Et iurauit ei senex, quod per eum qui in altissimis habitat, nemini dicam, quæ mihi dixeris. Tunc dicit ei dæmon: Ne adores hanc imaginem, & te amplius non impugnabo. Habebat autem imago effigiem dominam nostram sanctam Mariam Dei genitricem, portantem Dominum nostrum Iesum Christum. Dicit inclusus dæmoni: Sine vt mecum tractem. In crastinum autem nuntiat hoc abbati Theodoro Æliotæ, qui tunc habitabat in laura Pharorum. Et venit, cui omnia indi-

θεῷ καὶ διὰ τῆς ἱερῶν εἰκόνων θαυματουργίας ἐπιτελοῦντι. Anno Christi 787.

Εὐσάθιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς, πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Μαξιμίνου εἶπε· κἀγὼ ἅγιοι πατέρες βίβλον ἐπιφέρομαι τοῦ αὐτοῦ πατρὸς, συγγραφὴν περιέχουσαν βίους πολλῶν ἁγίων ἀνδρῶν· καὶ ὡς παρέστη τῇ ὑμῶν ὁμηγύρει.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Σωφρονίου ἐκ τοῦ λειμωναρίου.

Ἔλεγεν ὁ ἀββᾶς Θεόδωρος ὁ Αἰλιώτης, ὅτι τίς ἦν ἔγκλειστος εἰς τὸ ὄρος τῆς ἐλαιῶν, ἀγωνιστὴς πάνυ. ἐπολέμει δὲ αὐτὸν ὁ δαίμων τῆς πορνείας. ἐν μιᾷ οὖν ὡς ἐπέκειτο αὐτῷ σφοδρῶς, ἤρξατο ὁ γέρων ὀδύρεσθαι, καὶ λέγειν τῷ δαίμονι· ἕως πότε οὐκ ἀνδίδως μοι; ἀπόστα λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ, σὺ γὰρ γεγήρακάς μοι. Φαίνεται αὐτῷ ὁ δαίμων ὀφθαλμοφανῶς, λέγων· ὄμοσόν μοι, ὅτι οὐδενὶ λέγεις, ὃ μέλλω λέγειν σοι· καὶ ἐκεῖ σε πολεμῶ. καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ γέρων, ὅτι μὰ τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τοῖς ὑψίστοις οὐκ εἶπω τινί, ἂν μὴ λέγῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ δαίμων· μὴ προσκυνήσῃς ταύτῃ τῇ εἰκόνι, καὶ οὐκ ἔτι σε πολεμῶ. εἶχε δὲ ἐκτύπωμα ἡ εἰκὼν τὴν δέσποιναν ἡμῶν τὴν ἁγίαν Μαρίαν τὴν θεοτόκον βαστάζουσαν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. λέγει ὁ ἔγκλειστος τῷ δαίμονι· ἄφες σκέψωμαι. τῇ οὖν ἐπαύριον δηλοῖ τῷ ἀββᾷ Θεοδώρῳ τῷ Αἰλιώτῃ οἰκοῦντι τότε ἐν τῇ λαύρᾳ Φαρῶν. καὶ ἦλθε, καὶ διηγήσατο πάντα.

ANNO CHRISTI 787.

ὁ δὲ γέρων λέγει τῷ ἐγκλείστῳ· ὄντως ἀβ-
βᾶ ἐνεπαίχθης, ὅτι ὤμοσας τῷ δαίμονι.
πλεῖον καλῶς ἐποίησας ἐξειπών. συμ-
φέρει δέ σοι μὴ καταλιπεῖν εἰς τὴν πό-
λιν ταύτην πορνεῖ(ω), εἰς ὃ μὴ εἰσέλ-
θῃς, ἢ ἵνα ἀρνήσῃ τὸ προσκυνεῖν (ω)
κύριόν(ω) ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν
μὴ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς ἐν εἰκόνι. σπ-
είξας οὖν αὐτὸν καὶ ἐνδυναμώσας
πλείοσι λόγοις, ἀπῆλθεν εἰς (ω) ἴδιον(ω)
αὐτοῦ τόπον. φαίνεται οὖν πάλιν ὁ δαί-
μων τῷ ἐγκλείστῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· τί
ἔνι κακόγερε; οὐκ ὤμοσάς μοι, ὅτι οὐ-
δενὶ λέγεις; καὶ πῶς πάντα ἐξεῖπες τῷ
ἐλθόντι πρὸς σέ; λέγω σοι κακόγερε,
ὡς ἐπίορκος ἔχεις κριθῆναι ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ τῆς κρίσεως. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἔγ-
κλειστος, λέγων· ὅτι μὲν ὤμοσα, ὤμο-
σα· καὶ ὅτι ἐπιώρκησα, οἶδα. πλεῖον (ω)
ἐμὸν δεσπότην καὶ ποιητὴν ἐπιώρκησα·
σοῦ δὲ οὐκ ἀκούω.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος (ω) ἐπίσκο-
πος (ω) Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν·
ὥσπερ ὁρμίσκοι χρυσοῖ, οὕτως εἰσὶν
οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες, συμφω-
νοῦντες εἰς τὴν προσκύνησιν τῶν ἱε-
ρῶν εἰκόνων.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος (ω) μοναχὸς,
πρεσβύτερος (ω) καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνα-
τολικῶν ἀρχιερέων, εἶπε· καὶ ἕτερον ση-
μαίνει ὁ λόγος (ω) τοῦ πατρὸς ἡμῶν Σω-
φρονίου, ὅτι συμφέρει ὀμόσαντα ἐπιορ-
κῆσαι, ἢ ὅλως φυλάξαι ὅρκον ἐπὶ τῇ
καταλύσει τῶν σεπτῶν εἰκόνων. τοῦτο δὲ
λέγομεν, ἐπειδή τινες σήμερον (ω) ἐπα-
φορμίζονται ὅρκῳ.

Ταράσιος (ω) ὁ ἁγιώτατος (ω) πατριά-
ρχης εἶπεν· ἐπειδὴ ἐγίνωσκε τὴν ἀ-
γαθότητα τοῦ θεοῦ, ὅτι μετανοοῦντας

cauit. At vero senex dicit in-
cluso: Sic abba illusus es, vt dæ-
moni iurares? Verumtamen be-
ne feciſti hoc dicere. Expedit
autem tibi potius, vt non dimit-
tas in ciuitate iſta lupanar, in
quod non introeas, quam vt
recuſes adorare Dominum &
Deum noſtrum Ieſum Chri-
ſtum cum propria matre ſua in
imagine. Confirmato ergo eo,
& confortato multis ſermoni-
bus, abiit in proprium locum
ſuum. Apparet itaque rurſus
dæmon incluſo, & dixit ei: Quid
eſt male ſenex? non iuraſti mi-
hi, quod nemini diceres? &
quomodo cuncta dixiſti ei qui
venit ad te? Dico tibi maligne
ſenex, vt periurus habeas iudica-
ri in die iudicii. Reſpondit ei
incluſus, dicens: * Quia iuraui
quidem, iuraui: & quia periu-
raui, ſcio. Verumtamen * mi-
nime Dominum & factorem
periuraui. te autem non audio.

* Gr. Quod

* Gr. meum

Conſtantinus ſanctiſſimus e-
piſcopus Conſtantiæ Cypri di-
xit: Quemadmodum aurea mo-
nilia, ita ſunt deiferi patres no-
ſtri, concordantes in adoratio-
ne ſacrarum imaginum.

Ioannes reuerendiſſimus mo-
nachus, preſbyter & vicarius
orientalium pontificum, dixit:
Et aliud ſignificat ſermo patris
noſtri Sophronii, quia expedit
ei qui iurauit, magis periurare,
quam omnino ſeruare iuſiuran-
dum in deſtructionem venera-
bilium imaginum. Hoc autem
dicimus, quoniam quidam ho-
die excuſant ſe propter iura-
mentum.

Taraſius ſanctiſſimus patriar-
cha dixit: Quoniam ſciebat bo-
nitatem Dei, quia pœnitentes

fuscipit, ideo disposuit transgredi impium iuramentum. Et nunc qui in hæresi ista iurauerunt, si quidem aliud peccatum non fecerunt, rationabilis eis est excusatio, & non habent quod dicant. nam si in alia peccata incidunt, debent Deum placare, & obsecrare de remissione illiciti iuramenti.

Theodorus sanctissimus episcopus Subritensium dixit:

Matth. 26. Princeps apostolorum Petrus negauit, sed acta pœnitentia receptus est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Herodes non periurauit, sed periit.

Marc. 6. at vero Petrus negauit cum iuramento: deinde foras egressus & lacrymatus, saluus factus est. Omne quippe peccatum benignus Deus ignoscit, si ex tota anima quis pœnitentiam gesserit.

Sancta Synodus dixit: Etiam domine, sic nos sancta scriptura docet.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Primus theologiæ princeps, sanctus videlicet Ioannes ait:

1. Ioan. 1. *Nos, filioli, si dixerimus, quia peccatum non habemus, mendaces sumus.* Si ergo rogauerimus Deum pro peccatis nostris, propitius nobis fit, & dimittit delicta nostra.

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Pauore multo detinemur domine, quia plurima mala egimus, & compendiosam pœnitentiam & confessionem precamur.

Zach. 8. Leo sanctissimus episcopus Phociæ dixit: Scriptum est, quia iuramentem mendax ne diligatis. & huius rei gratia mendax iuramentum nostrum

προσδέχεται, τούτου ἕνεκεν διεπέξατο παραλιπεῖν (N) ἀσεβῆ ὅρκον. καὶ πανυῶ (4) ἐν τῇ αἱρέσει ταύτῃ ὁμωμοκότες, εἰ μὴ ἄλλιω ἁμαρτίαν οὐ πεποιήκασιν, εὔλογος αὐτοῖς ἡ ἀποφασις, & ἐκ ἔχουσί τι λέγειν. ἐπεὶ δὲ καὶ ἄλλας ἁμαρτίας προσπίπτουσιν, ὤφειλον (N) θεὸν ἐξιλεώσασθαι, καὶ ἐκδυσωπῆσαι περὶ τῆς ἀφέσεως τοῦ ἀδεμίτου ὅρκου. Anno Christi 787.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος * Σουβειτῶν εἶπεν· ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων Πέτρος ἠρνήσατο, ἀλλὰ μετανοήσας ἐδέχθη. * Subr.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁ Ἡρῴδης ὐώρκησεν, ἀλλ' ἀπώλετο. ὁ δὲ Πέτρος ἀρνησάμενος μετ' ὅρκου, εἶτα ἐξελθὼν & δακρύσας, ἐσώθη. πᾶσαν γὰρ ἁμαρτίαν ὁ θεὸς συγχωρεῖ, ἐάν τις ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς μετανοήσῃ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· ναὶ δέσποτα, οὕτως ἡμᾶς ἡ ἁγία γραφὴ διδάσκει.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁ πρωτάρχος τῆς θεολογίας Ἰωάννης ἔφη· ἡμεῖς τεκνία, ἐὰν λέγωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν ἐκ ἔχομεν, ψευδεῖς ἐσμέν. ἐὰν οὖν προκαλώμεθα ἀεὶ (N) θεὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἵλεως ἡμῖν γίνεται, & προῆται τὰ πλημμελήματα ἡμῶν.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῶν Δυρραχίου εἶπε· δέει πολλῷ συνεχόμεθα δέσποτα, ὅτι πλεῖστα κακὰ διεπραξάμεθα, & * συντόμου μετανοίας καὶ ἐξαγορεύσεως δεόμεθα. * Συντ. μετ.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπε· γέγραπται, ὅτι ὅρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπήσητε. & τούτου χάριν ὁ ψευδὴς

ANNO CHRISTI 787.

ἡμῶν ὅρκος παρασαλήσεται, ὡς μηδε-
μίαν ἰσχὺν ἔχων.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύ-
τερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν
ἀρχιερέων εἶπεν· εἰ κελεύετε, τανῦν
τὰ περὶ τοῦ ὅρκου ζητείσθω.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρ-
χης εἶπεν· ἤδη τὰ περὶ αὐτοῦ ἐρρέθη. εἴ
τι δὲ πλέον, ἐν ἑτέρᾳ ἐξετάσει ζητείσθω.
νῦν δὲ ἐχώμεθα τῶν προκειμένων.

* ὠμίλησε

* Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος διά-
κονος, μοναχὸς καὶ νοτάριος, ἀνέγνω.

Ex τῶν θαυμάτων τῶν ἁγίων Κο-
σμᾶ καὶ Δαμιανοῦ.

Ἑτέρός τις ἀνὴρ ἐπιεικὴς σφόδρα,
σύριγγα ἐμηκὼς ἐν τῇ κοιλίᾳ, καὶ πολ-
λαῖς χρησάμενος θεραπείαις τῶν ἰα-
τρῶν, ὑποβαλὼν δὲ ἑαυτὸν καὶ τοῖς
ξίφεσι τῶν ἰατρῶν, ἐπὶ ἐνιαυτοὺς τε
δεκαπέντε παλαιπωρήσας ἐν τῷ πά-
θει, καὶ νικηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ, πλέον νῦ-
ξησε τὸ νόσημα, τετραγόμου τούτου
γενομένου, καὶ ἀφιέντος τὸ ἐναποκεί-
μενον ῥεῦμα. πολλάκις δὲ καὶ τῆς παρα-
πεμπομένου τῷ σώματι ποτοῦ ἐκεῖθεν
ἀπορρέοντος, τῶν τε ἰατρῶν εἰρηκότων
κεκωλῦσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ μὴ δύ-
εσθαι ἀνθρώπου χεῖρα δυναμένην
βοηθῆσαι τῷ πάθει· ἀπέγνω λοιπὸν ἑαυ-
τὸν ὁ ἀνὴρ, καὶ συνεβουλεύθη παρὰ πολ-
λῶν καταλαβεῖν τὸν τῶν ἁγίων καὶ θεοῦ
θεραπόντων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ ἡγια-
σμένον οἶκον. καὶ τοῦτο ποιῆσαι βου-
λόμενος· πολύβουλος γὰρ ἡ ἀνάγκη·
θεωρεῖ δὴ τοὺς ἁγίους καθ' ὕπνον λέγοντας
αὐτῷ· δεῦρο πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἰαθήσῃ. θαρ-
σήσας τοίνυν τῇ παρρησίᾳ τῶν ἁγίων,
καταλαμβάνει τὸν ἔνδοξον αὐτῶν οἶκον
καὶ καθ' ἑκάστην δυσωπῶν αὐτοὺς ἐπι-

paruipenditur, tamquam nullam fortitudinem habens.

Ioannes Deo amabilis presbyter & vicarius orientalium pontificum, dixit: Si iubetis nunc, quærantur illa quæ de iuramento sunt.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam quæ ad id pertinent, dicta sunt. Si quid autem amplius est, in alia examinatione requiratur. Nunc autem proposita exequamur.

Theodosius Deo amabilis diaconus & notarius legit.

Ex miraculis sanctorum Cosmæ & Damiani.

Alius quidam vir clemens valde, fistulam habens in femore, & multis vsus medicamentis, ita vt sese etiam gladiis medicorum traderet, per annos circiter quindecim miseriis afflictus est in passione, a qua superatus amplius * creuit languor, quadrati oris effectus, & superiacente rheumate fatigatus: frequenter etiam immisso corpori potu inde profluente, medicisque dicentibus, quod languor ita dominaretur ei, vt non posset manus hominis inueniri, quæ passioni auxiliaretur. * Postposuit ergo se vir, & accepit a multis consilium, vt ad sanctorum Dei famulorum Cosmæ & Damiani sanctificatam pergeret domum. Et cum hoc facere voluisset (* multas enim habet voluntates necessitas) videt sanctos in somnis dicentes sibi: Veni ad nos, & sanaberis. Fiducia ergo accepta per exhortationem sanctorum, peruenit ad gloriosam eorum domum; & per singulos dies non

* *Gr.* amp. auxit languorem, q. o. effectum & rheuma quod inerat, emittentem.

* *Gr.* Desperauit

* *Gr.* multa consilia

ANNO CHRISTI 787.

cessauit obsecrare, vt liberaretur a passione. Porro cum permansisset anno, & nullam visitationem fuisset adeptus, in fine egressus liminare, quod appositum erat domui sanctorum, & intuens in imaginem saluatoris, quæ posita erat in dexteriori porticu (picta vero erat in ea tam sancta Maria Dei genitrix, quam sancti famuli Christi Cosmas & Damianus, & quidam ex magnis viris, Leontius nomine) deprecationibus factis prolixis, fleuit per multas horas amare; atque obsecratis sanctis, abiit in locum cubiculi sui. Et aspicit per noctem venientes ad se famulos Christi Cosmam & Damianum, mediam habentes gratia plenam Virginem, & dicentem * sibi: Ecce iste est, adiuuate eum velociter.

* Gr. ipsis:

Item ipse legit ex eisdem miraculis. De vxore Constantini Laodicensis.

Contigit quemdam virum fidelissimum, qui in militia exercebatur, nomine Constantinum, qui glorioſorum sanctorum Cosmæ & Damiani patrocinium sedulus implorabat, profectum fuisse ab hac amabili Christo regia ciuitate, causa iniunctæ sibi militiæ. Qui in vnaquaque peregrinatione sua, in fide deferebat effigiem sanctorum in parua imagine ad proprium munimentum. Cum autem peruenisset ad Laodicensium ciuitatem, quæ cognominata est * Trimetria, ibique moratus esset occasione commissi sibi præcepti aliquo tempore, nuptias legitimas assecutus est. Paucis vero diebus transſ-

*Gr. Trimitaria, seu Trimitania.

ἐνεδίδου, ἀπαλλαγῆναι τῶν πάθους. ὡς δὲ ἐπέμεινε χρόνον, & οὐδεμιᾶς ἐπύγχανεν ἐπισκέψεως, τέλος ἐξελθὼν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῷ προσπαρακειμένῳ τῷ οἴκῳ τῶν ἁγίων, & βλέψας εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ σωτῆρος τὴν παρακειμένην ἐν τῇ κλ τὸ δεξιὸν στοᾶ· γέγραπται δὲ ἐν αὐτῇ ἥ τε ἁγία Μαρία ἡ θεοτόκος, & οἱ ἅγιοι θεράποντες τοῦ Χριστοῦ Κοσμᾶς & Δαμιανὸς, καί τις τῶν μεγάλων ἀνδρῶν Λεόντιος τοὔνομα· δεήσεις ἐκτενεῖς ποιησάμενος, καὶ κλαύσας πικρῶς ἐπὶ ὥρας πολλὰς, & δυσωπήσας τοὺς ἁγίους, ἀπῆλθεν ἐν τῷ τόπῳ τῆς κοίτης αὐτοῦ. καὶ θεωρεῖ διὰ τῆς νυκτὸς ἐρχομένους πρὸς αὐτὸν τοὺς θεράποντας τοῦ Χριστοῦ Κοσμᾶν & Δαμιανὸν, μέσιον ἔχοντας τὴν κεχαριτωμένην παρθένον, & λέγουσαν αὐτοῖς· ἴδε οὗτος ἐστι, βοηθήσατε αὐτῷ διὰ τάχους.

Επ ὁ αὐτὸς διέγνω ἐκ τῶν αὐτῶν θαυμάτων. περὶ τῆς γυναικὸς Κωνσταντίνου τοῦ ἐν Λαοδικείᾳ.

Σωίβη τινὰ ἄνδρα ἐν στρατείᾳ ἐξεταζόμενον, ὀνόματι Κωνσταντῖνον, πιστότατον, & μὴ ἀπολιμπανόμενον τῆς τῶν ἐνδόξων ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ προστασίας, ἐκδεδημηκέναι ταύτης τῆς φιλοχρίστου & βασιλίδος πόλεως, ὃν προσούσης αὐτῷ στρατείας χάριν. ὅστις ἐν ἑκάστῃ αὐτοῦ ξενιτείᾳ κατὰ πίστιν ἐπέφερε τὸ ἐκτύπωμα τῶν ἁγίων ἐν εἰκονιδίῳ πρὸς ἀσφάλειαν ἰδίαν. ἐλθὼν δὲ τῇ Λαοδικέων πόλει, ἥτις ἐπωνομάσθη ἡ *Τριμιτρεία, ἐν αὐτῇ τε διατρίψας προφάσει ἐγκειμένου αὐτῷ προστάγματος φανεροῦ χρόνου, χάριν νομίμου προσωμίλησεν. ὀλίγων δὲ ἡμερῶν διαγενομένων, ἡ συνα-

* Τριμιτανία.

ANNO CHRISTI 787.

ἡ συναφθεῖσα τούτῳ πρὸς γάμον γυνὴ ἠθένησεν ἐν τῇ σαργάνῃ αὐτῆς τῇ ἐξ ὠδίνων, ἀπόσημα ἐκβαλοῦσα· ἐπὶ τοσοῦτον τῶν ἀλγηδόνων δεινῶς δυσωδύνῃ, τῷ ἀνδρὶ οὐ μετρίους κόπους ἐνεποίει. ὅστις παραμυθούμενος τὴν ἰδίαν γυναῖκα, καὶ πολλὴν πεῖραν τῶν ἁγίων ἔχων, ἐπλαθόμενος ἦν, ὅπερ κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ τούτοις ἐπιφέρεσθαι, ἔλεγεν αὐτῇ· τί σοι ποιήσω; ὅτι ξένος εἰμί. εἰ γὰρ ἤμην ἐν τῇ πόλει μου, ἐλάμβανον τῆς κηρωτῆς τῶν δεσποτῶν μου τῶν ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, καὶ θᾶττον τοῖς πόνοις σου ἔπαυον, καὶ τὸ νόσημα ἐθεράπευον. ἡ δὲ πιστὴ ὑπαρχουσα, καὶ θαυμάσασα πρὸς τὸ συμφορον τῶν ἁγίων ἴασεως, καὶ δυσαμένη ἀξιωθῆναι μετὰ τὴν ἐπάνοδον ἀυτὴν τῆς ἐν τῷ ἐνδόξῳ αὐτῶν καὶ θεοβοήτῳ ναῷ τούτων προσκυνήσεως, καὶ προθεῖσα ἐκ μόνης τῆς ἀκοῆς τῷ πρὸς τοὺς ἁγίους πόθῳ, ἠσύχασε. καὶ ὕπνῳ καταισχεθεῖσα τῇ ἐπιούσῃ νυκτὶ ὁρᾷ τοὺς μεγάλους τούτους καὶ φοβεροὺς ἰατροὺς καὶ θεραπόντας τοῦ Χριστοῦ Κοσμᾶν καὶ Δαμιανὸν ἐν ᾧ ἐκτυποῦνται σχήματι, ἑστῶτας πρὸς τῇ κλίνῃ αὐτῆς, καὶ λέγοντας αὐτῇ· τί ἔχεις; τί ἀγωνιᾷς; τί θλίβεις προσάγεις τῷ ἀνδρί σου; ὧδε ἐσμεν μεθ' ὑμῶν, μηδενὸς φροντίσης. ταῦτα εἰπόντες αὐτῇ ἀπέστησαν. ἡ δὲ διϋπνισθεῖσα ἠρώτα τὸν ἴδιον ὁμόζυγον, πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ βουλομένη τὰ σχήματα τῶν ἐνδόξων ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, ὅπως ἱστορεῖται, καὶ ἐν ποίᾳ τάξει ἡ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀσθενεῖς γίνεται θεράπευσις. ὁ δὲ ἀνὴρ ἀπαγγείλαντος μὲν αὐτῇ τὸ σχῆμα, διηγησαμένου δὲ τὰ αὐτῶν χαρίσματα, συνεπήχθη μὲν τῷ συμβίῳ πρὸς τὰ σχήματα, ἔλεγε δὲ αὐτῇ τὰ λοιπὰ τὰ ῥηθέντα αὐτῇ ἐν ὁπτασίᾳ τοῦ τῶν ἁγίων.

actis, vxor quæ huic fuerat nupta, infirmata in maxilla sua siniſtra, & apoſtema faciens, ac a doloribus acriter agitata, non mediocres viro ingerebat labores. Qui conſolatus eſt mulierem ſuam, multum habens ſanctorum experimentum. Porro oblitus, quia ſecundum conſuetudinem ſuam eos ſecum deferret, dicebat ei: Quid tibi faciam? hoſpes ſum. Si enim in ciuitate mea eſſem, ſumerem cerotem dominorum meorum Coſmæ & Damiani, & ſtatim dolores tui quieſcerent, & infirmitas curaretur. Quæ cum eſſet fidelis, ad ſanctorum celerem * ſanitatem admirata ora- * Gr. ſanationem
uit, quo digna fieret poſt reuerſionem ſuam in glorioſa eorum & famoſa domo adorationem ipſorum adire. Nam & ex ſolo auditu compuncta præ amore quem circa ſanctos habebat, conticuit; ſomnoq; detenta poſtera nocte aſpicit magnos hos & terribiles medicos & famulos Chriſti Coſmam & Damianum ſchemate quo erant depicti, ſtantes ad ſtratum ſuum, & dicentes ſibi: Quid habes? quid certas? quid tribulationes infers viro tuo? hic ſumus vobiſcum, nihil tibi curæ ſit. Quibus ad eam dictis receſſerunt. Illa vero euigilans interrogabat coniugem ſuum, ſciſcitari ab eo volens habitus glorioſiſſimorum ſanctorum Coſmæ & Damiani, vel qualiter pingerentur, & in quo ordine ipſorum ad infirmitates fieret exhibitio. Cumque maritus ei habitum indicaſſet, & eorum * ſchemata enarraſſet: * charifilla eidem coniugi ſuo eorum
formis expoſitis, & cetera quoque ſibi a ſanctis in viſu dicta narrauit.

Ceterum & vir in recordationem ex narratione veniens, quod haberet sub axilla sua sanctorum in imagine parua effigiem, eductam protinus vxori monstrauit. At illa cum vidisset, eam adorauit, & cognouit, quod vere secum ibidem degerent sancti secundum vocem ipsorum. *

* *Gr. addit.* & statim liberata est femina morbo.

Ioannes reuerendissimus presbyter, & monachus, ac vicarius orientalium pontificum, dixit: Ostensum plane nobis est, quia & per imagines apparent sancti miracula facientes. Per imaginem enim manifesti facti sunt mulieri, sanantes eam.

Manzo sanctissimus episcopus Pracanensium dixit: Postquam recessi anno præterito a regia vrbe, & veni ad seruilem ciuitatem vestram, in qua dego, infirmitatem incurri sæuissimam, ita vt propinquos meos colligerem ad faciendum testamentum. Et in his languore comprimente, attuli augustissimam imaginem saluatoris nostri Iesu Christi, & dixi: Domine qui das gratiam sanctis tuis, visita me. Et mox vt posui eamdem colendam imaginem in membrum, quod patiebatur, confestim expulsus est languor, & restitutus sum sanus.

Exurgens autem Theodorus sanctissimus episcopus Seleuciæ dixit: Et nobis innotuit hoc: iuxta nos enim est.

* *Gr.* Theodosius

Item * Theodorus diaconus, & monachus, & vasorum custos venerabilium patriarchalium oratoriorum, legit.

λοιπὸν καὶ ὁ ἀνὴρ εἰς ἀνάμνησιν ἐλθὼν ἐκ τῆς διηγήσεως, ὅτι εἶχεν ἐν τῷ ὑπομασχάλῳ αὐτοῦ τὸ τῶν ἁγίων ἐν εἰκονιδίῳ ἐκτύπωμα, ἐκβαλὼν ἔστρωσεν αὐτοὺς ἐνθάδε τῇ γυναικί. ἡ δὲ θεασαμένη προσεκύνησε, καὶ ἔγνω, ὅτι ὄντως σὺν αὐτοῖς ἐκεῖσε διῆγον οἱ ἅγιοι καθὼς καὶ πολλάκις ἀπὸ φωνῶν. καὶ εὐθέως ἀπηλλάγη ἡ γυνὴ τῆς νοσήματος. Anno Christi 787.

Ιωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος, μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, εἶπεν· ἀπεδείχθη σαφῶς ἡμῖν, ὅτι καὶ διὰ τῶν εἰκόνων φαίνονται οἱ ἅγιοι θαυματουργοῦντες. διὰ γὰρ τῆς εἰκόνος ἐφανερώθησαν τῇ γυναικὶ, ἰώμενοι αὐτήν.

Μάνζων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Πρακανῶν εἶπε· μετὰ τὸ ἀναχωρῆσαι πέρισι ἐκ τῆς βασιλευούσης πόλεως, καὶ ἀπελθεῖν εἰς τὴν κατ' ἐμὲ δουλικὴν ὑμῶν πόλιν, ἀδενεία περιέπεσον χαλεπωτάτη, ὥστε με καὶ τοὺς ἰδίους περισώσασθαι πρὸς τὸ ποιῆσαι διαθήκην. καὶ ἐν τούτοις τῆς νόσου κατεχούσης, ἠνεγκα τὴν σεβασμίαν εἰκόνα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ εἶπον· ὁ, κύριε ὁ δοὺς τὴν χάριν τοῖς ἁγίοις σου, ἐπίσκεψαί με. καὶ ἅμα τῷ ἐπιθεῖναί με τὴν αὐτὴν σεβασμίαν εἰκόνα εἰς τὸ πάσχον μέλος, παραυτίκα ἀπηλλάγη τὸ νόσημα, καὶ ὑγιὴς κατέστην.

Καὶ ἀναστὰς Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπε· καὶ ἡμῖν διεγνώσθη τοῦτο· πλησίον γάρ ἡμῶν ἐστιν.

Επ Θεοδόσιος διάκονος, μοναχὸς καὶ σκευοφύλαξ τῶν διαγῶν πατριαρχικῶν εὐκτηρίων, ἀνέγνω.

ANNO CHRISTI 787.

Ἐκ τῶν αὐτῶν θαυμάτων, περὶ τῆς γυναικὸς τῆς ἐχούσης τὸν γρόφους.

Ex eiſdem miraculis, de muliere tortionem habente.

Καλῶς ὁ σοφώτατος Παῦλος, ὁ στύλος καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας, βοᾷ, ὅτι ἡ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ ἐκκεχυμένης ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. ταύτην τὴν ἐλπίδα κεκτημένη μία πιστὴ γυνὴ, καὶ χαλεπῶν ἀσθενειῶν ῥυσθεῖσα διαφόρως διὰ τῶν ἐνδόξων ἁγίων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, ἀνεπίληπτον τὴν μνήμην τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐχαριστίας ἐποιεῖτο, συχνότερον ἐν τῷ θαυμαστῷ ἀσύλῳ τούτῳ οἴκῳ παραγινομένη, καὶ τὸ χρέος τῆς τιμῆς αὐτοῖς ἀποπληρούσα· καὶ ἁπλῶς, καθ' ἑκάστην τοὺς μεγάλους καὶ θαυμαστοὺς ἁγίους Κοσμᾶν καὶ Δαμιανὸν ἔχουσα ἐν τῇ διανοίᾳ οὐκ ἐκορέννυτο, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα τὸν τοῖχον τοῦ οἴκου αὐτῆς τούτοις ἀνέγραφεν, ἀκόρεστος τῆς θέας αὐτῶν ὑπαρχουσα. ὅθεν ἐκ περιβάλλοντος αὐτῆς πόθου τοῦτο πέπραχε· καὶ μηδεὶς ὑπολάβοι τοῦτο ἄπιστον· οὐδὲ γὰρ ἀκατηγόρητον ἐστὶ τῷ ὠφελείᾳ ψυχῆς παντὸς τὸ ἄπιστον κρίνειν. ταύτην συνέβη ὑπὸ τῶν ἔσωθεν ἀσθενήσασαν πόνοις ἀνενδότοις ἐν τῷ ἰδίῳ οἴκῳ συνέχεσθαι, κυλιομένην τε ἐν τῷ κραββάτῳ ἄπαυστον ἔχειν τὴν ὀδύνην· καὶ οὐδεμία ἀνοχὴ τῶν ἀλγηδόνων ἦν ἐν αὐτῇ. οὕτω δὲ συμβαίνοντος, μόνην ἔλαχε ταύτην πρὸς ὀλίγον εὑρεθῆναι. ὡς δὲ εἶδεν ἑαυτὴν κινδυνεύουσαν, συρομένη κατῆλθεν ἐκ τῆς κλίνης· καὶ φθάσασα τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐν τῷ τοίχῳ ἦσαν γεγραμμένοι οἱ πάνσοφοι οὗτοι ἅγιοι, τῇ πίστει αὐτῆς αὐτὴ βακτηρίας χρησαμένη, καὶ ἀνορθώσασα ἑαυτὴν, τοῖς ὄνυξί τε αὐτῆς τῶν

Bene ſapientiſſimus Paulus, *Rom. 5.* columna & magiſter eccleſiæ, clamat, quia ſpes non confundit, & quia caritas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris. Hanc ſpem poſſidens vna fidelis mulier, & a ſæuis infirmitatibus eruta diuerſo modo per glorioſos ſanctos Coſmam & Damianum, ſine obliuione cum gratiarum actione faciebat erga illos memoriam, crebrius ad hanc mirabilem eorum domum accedens, & debitum honoris eis perſoluens: & vt compendio dicam, per ſingulos dies, magnos & admirabiles ſanctos Coſmam & Damianum habens in mente non ſatiabatur, ſed in omni pariete domus ſuæ hos depingebat, inſatiabilis ex viſione eorum exiſtens. Vnde & ex eminente amore ſuo hoc * agebat; & nemo ſuſpicetur hoc * o fideles: ſine * accuſatione quippe ſuper vtilitate animæ vbique quod non creditur, iudicatur. Hanc contigit interioribus doloribus ac inceſſabilibus infirmatam in propria domo comprimi, volutarique in lecto indefinentem habentem dolorem; & nec vna dilatio cruciatuum erat in ea. Taliter autem accidente, ſolam contigit hanc ad modicum inueniri. Cum autem vidiſſet ſe periclitantem, tracta deſcendit de ſtrato, & appropinquans loco, in quo in pariete erant depicti ſapientiſſimi ſancti iſti, fide ſua pro baculo vtens, & erigens ſemetipſam, vnguliſq; manuum ſuarum radens

* *Gr.* egit:
* *Gr.* incredibile.
* *Gr.* accuſatione quippe digna ſ. v. a. v. incredulitas.

* *id est*, linimento.

ex *vnctione, ac mittens in aquam, bibit temperatum: & continuo sana facta est, doloribus qui erant in illa, cessantibus sanctorum aduentu. Quæ postquam sana facta est, venit in hanc magnam domum, gratias agens Domino Deo, qui dedit tanta charismata sanctis suis: & narrauit omnibus curationem quæ sibi facta fuerat per sanctos in huiusmodi habitu.

Symeon reuerendissimus monachus & hegumenus regionis, tradidit librum: quem suscipiens Niceta Deo amabilis diaconus & notarius venerabilis patriarchici secreti, legit.

χλεῶν καταξέσασα τὸ χείσματος, & βαλοῦσα ἐν ὕδατι, ἔπιεν θύκρατον· & παρθὺ ὑγιὴς γέγονε, τῆς οὐσῶν ἐν αὐτῇ ὀλιγοδόνων παυσαμένων τῇ τῶν ἁγίων ἐπιφοιτήσει. ἡ πις μὲν τὴν ὑγιαίαν ἦλθεν ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ οἴκῳ, εὐχαριστοῦσα τῷ δεσπότῃ θεῷ, τῷ δεδωκότι τοσαῦτα χαρίσματα τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. καὶ διηγήσατο πᾶσι πῶς διὰ τῶν ἁγίων τεθεσχυομένῳ αὐτῇ ἐν τῷ τοιούτῳ σχήματι θεραπείαν.

Συμεὼν ὁ εὐλαβέστατος & μοναχὸς, πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος τῆς χώρας, ἐπέδωκε βίβλον· ἣν δεξάμενος Νικήτας ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ νοτάριος τοῦ βιαγουστὰ παλατιαρχικοῦ σεκρέτου, ἀνέγνω.

Sancti patris nostri Ioannis Chrysostomi sermo in lauationem quintæ feriæ.

Τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, εἰς τὴν νιπτῆρα.

Omnia facta sunt propter gloriam Dei & vsum nostrum. Nubes ad imbrium ministerium, terra ad fructuum abundantiam, mare ad mercatorum copiam. Omnia tibi ministrant, imo autem imagini Dei. Nam quando imperiales characteres & imagines in ciuitatem introducuntur, obuiam veniunt principes & vulgus cum laudatione, non tabulam honorantes, neque perfusam cera picturam, sed characterem imperatoris: sic creatura non terrenum habitum, sed cælestem figuram veneratur.

Πάντα ἐγένοντο διὰ δόξαν θεοῦ, χρῆσιν ἢ ἡμετέραν. νεφέλη εἰς τὸ τῶν ὄμβρων διακονίαν, γῆ εἰς πλοῦτον καρπῶν εὐθηνίαν, θάλαττα εἰς πλοῦτον ἐμπορίων ἀφθονίαν· πάντα σοι λειτουργεῖ τῷ ἀνθρώπῳ, μᾶλλον δὲ τῇ εἰκόνι τοῦ δεσπότου. ὥσπερ γὰρ ὅταν βασιλικοὶ χαρακτῆρες καὶ εἰκόνες εἰς πόλιν εἰσφέρωνται, καὶ ὑπαντῶσιν αὐταῖς ἄρχοντες καὶ δῆμοι μετ' εὐφημίας, οὐ σανίδα τιμῶσιν, οὐδὲ πλοῦτον κηρόχυτον γραφήν, ἀλλὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ βασιλέως· οὕτω καὶ ἡ κτίσις οὐ γήϊνον σχῆμα τιμᾷ, ἀλλὰ τὸν οὐράνιον χαρακτῆρα αἰδεῖται.

Ταῦτα ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· αἱ βίβλοι αἱ ἀναγνωσθεῖσαι ἐκ τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀναργύρων εἰσὶ, & ὄντος ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ τῆς βασιλίδι πόλει. οἱ δὲ κληρικοὶ τῆς ἐκεῖσε ὄντων ἐκόμισαν αὐτὰς πρὸς ἡμᾶς, &

ANNO CHRISTI 787.

κατέκριναν, ἵνα ἀναγνῶμεν αὐτὰς ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· καὶ δέον ἦν δέσποτα ἀναγνωσθῆναι αὐτάς. εἰς γὰρ ὠφέλειαν πάντων ἡμῶν προσῆχθησαν.

Πέτρος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης καὶ νοτάριος τῶν ἁγίων πατριαρχείου ἀνέγνω.

Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου ἐκ τῶν κατὰ Ἀρειανῶν λόγου τετάρτου, οὗ ἡ ἀρχή.

Οἱ Ἀρειομανῖται, ὡς ἔοικε, κρίναντες ἅπαξ ἀποστάται γενέσθαι. καὶ μετ' ἕτερα. τοῦτο καὶ ἀπὸ τοῦ παραδείγματος τῆς εἰκόνος τοῦ βασιλέως προσεχέστερόν τις κατανοῆσαι δυνήσεται. ἐν γὰρ τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως τὸ εἶδος καὶ ἡ μορφή ἐστι· καὶ ἐν τῷ βασιλεῖ ὁ τὸ ἐν τῇ εἰκόνι εἶδός ἐστιν. ἀπαράλλακτος δέ ἐστιν ἡ ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως ὁμοιότης· ὥστε τὸν ἑωρακότα τὴν εἰκόνα, ὁρᾶν ἐν αὐτῇ τὸν βασιλέα· καὶ πάλιν τὸν ὁρῶντα τὸν βασιλέα, ἐπιγινώσκειν ὅτι ἔστιν ὁ ἐν τῇ εἰκόνι. ἐκ δὲ τοῦ μὴ διαλλάττειν τὴν ὁμοιότητα, τῷ θέλοντι μὴ τὴν εἰκόνα θεωρῆσαι τὸν βασιλέα εἰπεῖν ἂν ἡ εἰκών· ἐγὼ καὶ ὁ βασιλεὺς ἓν ἐσμεν. ἐγὼ γὰρ ἐν ἐκείνῳ εἰμὶ, κἀκεῖνος ἐν ἐμοί· καὶ ὃ ὁρᾷς ἐν ἐμοὶ, τοῦτο ἐν ἐκείνῳ βλέπεις· καὶ ὃ ἐώρακας ἐν ἐκείνῳ, τοῦτο βλέπεις ἐν ἐμοί. ὁ γοῦν προσκυνῶν τὴν εἰκόνα, ἐν αὐτῇ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα· ἡ γὰρ ἐκείνου μορφὴ καὶ τὸ εἶδός ἐστιν ἡ εἰκών.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· αὐτὴ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων διδάσκει, ὅτι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀτιμία. ὁ δὲ πατὴρ νῦν ἐπὶ τὸ ὑπόδειγμα ἔλαβε τὰ ἀναγνωσθέντα.

runt nos, vt legeremus illos in sancta Synodo.

Sancta Synodus dixit: Et oportebat illos, domine, legi. ad vtilitatem enim omnium nostrum allati sunt.

Petrus reuerendissimus lector ac notarius venerabilis patriarchii legit.

Sancti Athanasii ex sermone quarto contra Arianos: cuius initium est.

Ariani, vt apparet, semel iudicauerunt præuaricatores fieri. Et post alia. Hoc & a paradigmate imaginis imperatoris attentius quis considerare poterit. In imagine quippe imperatoris species & forma est: in imperatore vero eadem quæ in imagine species est. Parilis autem est in imagine imperatoris similitudo: ita vt qui videat imaginem, in ea imperatorem cernat: & rursus qui viderit imperatorem, cognoscat quod hic sit, qui in imagine est. De eo vero, quia non mutetur similitudo, volenti * præ imagine videre imperatorem, imago dixerit: Ego & imperator vnum sumus. Ego enim in illo sum, & ille in me. Et quod aspicis in me, id & in illo vides: & quod intuitus es in illo, hoc vides in me. Qui ergo adorat imaginem, in ipsa adorat imperatorem. Illius enim forma & species est imago.

* *Gr.* post imaginem

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Ipsa rerum natura docet, quia imaginis honor ad principale refertur: similiter autem & inhonorantia. Pater autem nunc in exemplum sumpsit quæ lecta sunt.

Epiphanius Deo amabilis diaconus ecclesiæ Catanæ, & locum retinens Thomæ reuerendissimi episcopi Sardiniæ, dixit: Paradigmata in manifestis accipiuntur, quemadmodum & deiloquus pater imperatoris imaginem.

Niceta reuerendissimus diaconus & notarius legit.

Ἐπιφάνιος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῆς ἐκκλησίας Κατάνης, ⁊ Ⓣ τόπον ἐπέχων Θωμᾶ τοῦ θιλαβεστάτου ἐπισκόπου Σαρδινίας, εἶπε· τὰ παραδείγματα ἐπὶ τῶν ὁμολογουμένων λαμβάνονται, οἷά περ καὶ ὁ θεηγόρος οὗτος πατὴρ τὴν τοῦ βασιλέως εἰκόνα.

Νικήτας ὁ θιλαβέστατος διάκονος ⁊ νοτάριος ἀνέγνω.

Anno Christi 787.

Sancti Basilii de XXX. *capitulis ad Amphilochium scriptis de sancto Spiritu, capitulo* XVII.

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῶν πρὸς Ἀμφιλόχιον τριάκοντα κεφαλαίων περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀπὸ κεφαλαίου ιζ.

Quia rex dicitur & regis imago, & non sunt duo reges. Nam neque imperium scinditur, neque gloria diuiditur. Sicut enim principatus noster, qui nobis imperat, & potestas vna est, & * non multæ, eo quod imaginis honor ad primitiuum transeat.

Ὅτι βασιλεὺς λέγεται ⁊ ἡ τοῦ βασιλέως εἰκών, ⁊ οὐ δύο βασιλεῖς. οὔτε γὰρ τὸ κράτος μερίζεται, οὔτε ἡ δόξα μερίζεται. ὡς γὰρ ἡ κατοῦσα ἡμῶν ἀρχὴ καὶ ἐξουσία μία, οὕτως καὶ ἡ πρὸς ἡμῶν δοξολογία μία, ⁊ οὐ πολλαί· διότι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει.

* *Gr. addit.* ita & laus quæ a nobis datur, vna est &

Ioannes reuerendissimus presbyter & locum retinens orientalium summorum sacerdotum, dixit: Librum hunc quem præ manibus habemus, nobiscum detulimus ab oriente: & poscimus recitari.

Ἰωάννης ὁ θιλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ Ⓦ τόπον ἐπέχων τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, εἶπε· τὸν βίβλον τοῦτον, ὃν ἐπὶ χεῖρας ἔχομεν, μεθ' ἡμῶν ἠγάγομεν ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς· καὶ ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι.

Constantinus reuerendissimus diaconus & notarius legit.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος ⁊ νοτάριος ἀνέγνω.

Sancti Basilii ex sermone contra Sabellianos, & Arianos, & Anomœos, id est, dissimiles: cuius initium est.

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τοῦ λόγου τοῦ κατὰ Σαβελλιανῶν, ⁊ Ἀρείου, ⁊ τῶν Ἀνομοίων· οὗ ἡ ἀρχή.

Impugnat Iudaismus paganismum, & vterque Christianismum. Et post alia. Sed veritatis ratio vtrimque aduersantia refugit. Vbi enim vnus est * principatus, & vnum quod ex eo est; & vnum quidem est prin-

* *Gr.* vnum principium,

Μάχεται Ἰουδαϊσμὸς ἑλληνισμῷ, καὶ ἀμφότεροι χριστιανισμῷ. καὶ μεθ' ἕτερα. Ἀλλ' ὁ τῆς ἀληθείας λόγος ἑκατέρωθεν τὰ ἐναντιώματα διαπέφευγεν. ὅπου γὰρ μία μὲν ἡ ἀρχὴ, ἓν δὲ τὸ ἐξ αὐτῆς· καὶ ἓν μὲν τὸ ἀρχέτυπον,

ANNO CHRISTI 787.

μία δὲ ἡ εἰκών, ὁ τῆς ἐνότητος λόγος οὐ διαφθείρεται· διόπ γνήσιος ὑπαρχων ἐκ τοῦ πατρὸς ὁ υἱός, καὶ φυσικῶς ἐκτυπῶν ἐν ἑαυτῷ τὸν πατέρα, ὡς μὲν εἰκὼν τὸ ἀπαράλλακτον ἔχει· ὡς δὲ γνήσιον, τὸ ὁμοούσιον διασώζει. οὐδὲ γὰρ ὁ καθὶ ὕλην ἀγορανόμος τῇ βασιλικῇ εἰκόνι ἐναντίζων, καὶ βασιλέα λέγων ἐν τῷ πίνακι, δύο βασιλέας ὁμολογεῖ, τήν τε εἰκόνα, καὶ οὗ ἔστιν ἡ εἰκών· οὔτε ἐάν τις δείκνυς ἐν τῷ πίνακι γεγραμμένον, εἴπῃ, οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεύς, ἀπεστέρησε τὸ πρωτότυπον τῆς τοῦ βασιλέως προσηγορίας· μᾶλλον μὲν οὖν ἐκείνῳ τὴν τιμὴν ἐβεβαίωσε διὰ τῆς τοιαύτης ὁμολογίας.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπε· τὸ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνο ἐσφύλλησεν, ὅπ ὁ προσκυνῶν τῇ εἰκόνι, διαιρεῖ τὸν Χριστὸν εἰς δύο· καὶ ὅπ ὁ θεωρῶν τὴν εἰκόνα, καὶ λέγων ἢ ἐπιγράφων, ὅπ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, διαιρεῖ τὸν Χριστόν· ὅπερ δυσσεβέστατόν ἐστιν. ὁ γὰρ θεοφόρος Βασίλειος, ἅτε φωστὴρ καὶ διδάσκαλος ὢν τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ, καὶ πνεύματι ἁγίῳ μεμυημένος τὰ θεῖα, εἶπεν· ὅπ ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει· καὶ ὁ τῇ εἰκόνι τοῦ βασιλέως ἀντιζῶν, ὁρᾷ ἐν αὐτῇ τὸν βασιλέα· καὶ ὁ προσκυνῶν αὐτῇ, οὐ δύο βασιλεῖς προσκυνεῖ, οὐδὲ ὁρᾷ, ἀλλ' ἕνα βασιλέα. ἔφη γὰρ ὁ πατὴρ σαφῶς· ὅπ βασιλεὺς λέγεται καὶ ἡ τοῦ βασιλέως εἰκών, καὶ οὐ δύο βασιλεῖς. ὥστε ὁ προσκυνῶν τὴν εἰκόνα, καὶ λέγων, ὅπ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, οὐχ ἁμαρτάνει. δῆλον δὲ, ὅπ ὁ Χριστός ἐστιν ὁ τοῦ θεοῦ ἀληθινὸς υἱός, καὶ συνδεσμος τῷ πατρὶ ἐν τοῖς

cipale, vna vero est imago, vnitatis ratio non corrumpitur; proeo quod genitus ex Patre Filius existat, & naturaliter in se Patrem figuret. Vt imago quidem est, incommutabilitatem habet: vt autem genimen, substantiam vnam saluat. Neque enim qui in foro imperatoriæ imagini intendit, & imperatorem dicit eum qui in tabula est, duos imperatores confitetur, imaginem scilicet, & cuius est imago. Neque si ostendens tabulam pictam, dixerit, hic est imperator, priuauit principale imperatoris appellatione, cum magis illi honorem stabiliat per huius confessionem.

Ioannes reuerendissimus presbyter, monachus & vicarius orientalium pontificum, dixit: Pseudosyllogum illud susurrauit, quia qui adorat imaginem, diuidit Christum in duo: & qui videt imagines, & dicit vel superscribit, quia hic est Christus, diuidit Christum: quod stultissimum est. Deifer enim Basilius, vtpote luminare & magister existens ecclesiæ Dei, & Spiritu sancto diuina initiatus, ait; quia imaginis honor ad primitiuum pertransit: & qui imagini imperatoris intendit, videt in ea imperatorem: qui autem adorat eam, non duos imperatores adorat vel videt, sed vnum imperatorem. Dixit namque pater lucide, quia imperator dicitur & imperatoris imago, & non duo imperatores. Itaque qui adorat imaginem, & dicit, quia hic est Christus Filius Dei, non peccat. Manifestum autem est, quia Christus est verus Dei Filius, & Patri consessor

in cælis,& cum proprio corpore ſuo: ſed per imaginem quæ de coloribus facta paret, adoratur imperium eius, & glorificatur, & in memoriam venimus ipſius præſentiæ, qua in terra conuerſatus eſt. Vnde & hic pater oſtendit non duas adorationes, ſed vnam eſſe & imaginis & principalis, cuius imago eſt.

Petrus & Petrus Deo amabiles preſbyteri ac vicarii Hadriani papæ ſenioris Romæ, attulerunt librum : quem accipiens Demetrius Deo amabilis diaconus , & vaſorum cuſtos ſanctiſſimæ magnæ eccleſiæ,legit.

Sancti patris noſtri Baſilii ex epiſtola ad Iulianum tranſgreſſorem.

Secundum immaculatam fidem Chriſtianorum, quam diuinitus ſumus ſortiti, confiteor & polliceor credere in vnum Deum Patrem omnipotentem, Deum Patrem, Deum Filium, Deum Spiritum ſanctum : vnum Deum tria adoro & glorifico. Confiteor autem incarnatam Filii diſpenſationem,& Dei genitricem ſanctam Mariam, quæ illum ſecundum carnem peperit. Suſcipio autem & ſanctos apoſtolos , prophetas & martyres:& ad ſupplicationem, quæ eſt ad Deum, hos inuoco; vt per eos, id eſt, interuentionem eorum, propitius mihi ſit miſericors Deus , & culparum mihi redemptio fiat, & detur. Vnde & characteres imaginum eorum honoro & adoro; præcipue cum hoc traditum a ſanctis apoſtolis,& non prohibitum ſit: οὐρανοῖς καὶ μὴ τῷ ἰδίου σώματος ὄντι· ἀλλὰ διὰ τῆς εἰκόνος τῶν ἐν χρωμάτων φαινομένης προσκυνεῖται τὸ κράτος αὐτοῦ, καὶ δοξάζεται, καὶ εἰς ἀνάμνησιν ἐρχόμεθα τῆς αὐτοῦ ἐπὶ γῆς παρουσίας. ὅθεν καὶ ὁ πατὴρ ἀπέδειξεν οὐ δύο προσκυνήσεις, ἀλλὰ μίαν εἶναι καὶ τῆς εἰκόνος καὶ τοῦ ἀρχετύπου, οὗ ἐστὶν ἡ εἰκών.

Πέτρος καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, προσήγαγον βίβλον· ἣν δεξάμενος ὁ Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνέγνω.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, ἐκ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς Ἰουλιανὸν τὸν παραβάτην.

Κατὰ τὴν θεόθεν ἐπικεκληρωμένην ἡμῖν ἀμώμητον πίστιν τῶν Χριστιανῶν ὁμολογῶ καὶ συντίθημι πιστεύειν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα· θεὸν τὸν πατέρα, θεὸν τὸν υἱόν, θεὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. ἕνα θεὸν τὰ τρία προσκυνῶ καὶ δοξάζω. ὁμολογῶ δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ ἔνσαρκον οἰκονομίαν, καὶ θεοτόκον τὴν κατὰ σάρκα τεκοῦσαν αὐτὸν ἁγίαν Μαρίαν. δέχομαι δὲ καὶ τοὺς ἁγίους ἀποστόλους, προφήτας καὶ μάρτυρας, καὶ εἰς τὸ πρὸς θεὸν ἱκεσίαν τούτοις ἐπικαλοῦμαι, ἵνα δι' αὐτῶν, ἤγουν διὰ τῆς μεσιτείας αὐτῶν, ἵλεών μοι γένηται ὁ φιλάνθρωπος θεός, καὶ λύσιν μοι τῶν πλημμελημάτων γένηται καὶ δοθῇναι. ὅθεν καὶ τοὺς χαρακτῆρας τῶν εἰκόνων αὐτῶν τιμῶ καὶ προσκυνῶ· κατ' ἐξαίρετον τούτων παραδεδομένων ἐκ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἐκ ἀπηγορευμένων, ἀλλ'

ANNO CHRISTI 787.

Ἀλλ' ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν τούτων ἀνιστορούμενων.

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων ἀνέγνω.

Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου ἐκ τοῦ βίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου, οὗ ἡ ἀρχή.

Συμεών τίς ποτε, τὸ μέγα θαῦμα τῆς οἰκουμένης. καὶ μετ' ἔπερα· φασὶ γάρ οὕτως ἐν Ῥώμῃ τῇ μεγίστῃ πολυθρύλλητον γενέσθαι τὸν ἄνδρα, ὡς ἐν ἅπασι τοῖς τῶν ἐργαστηρίων προπυλαίοις εἰκόνας αὐτοῦ βραχείας ἀναθῆσαι, φυλακτήριόν τινα ἑαυτοῖς καὶ ἀσφάλειαν ἐντεῦθεν περιποιούμενοι.

Ἰωσὴφ ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ ἡγούμενος μονῆς τῆς Ἡρακλείας εἶπε· κἀγὼ ὁ ἁμαρτωλὸς βίβλον ἐπιφέρομαι περιέχουσαν τὸν βίον τοῦ ἁγίου Συμεών, ὃς ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει· καὶ ὡς κελεύετε.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Συμεὼν τοῦ ἐν τῷ θαυμαστῷ ὄρει, κεφάλ. ριθ'.

Περὶ τῆς γυναικὸς τῆς ἐν Ῥωσοπόλει ἀτέκνου οὔσης, καὶ βιαίῳ κατεχομένης δαίμονι· ἥτις ἰαθεῖσα καὶ παιδοποιήσασα, εἰκόνα τοῦ δικαίου ἀνέθετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς, ἥτις μεγάλως ἐθαυματούργει.

Γυνή τις ἐν Ῥωσοπόλει τῆς Κιλικίας, Θεοτέκνα λεγομένη, ἥτις οἰκήσασα μετ' ἀνδρὸς ἔτη εἴκοσι, τέκνον οὐκ ἔσχε.

quin & in omnibus ecclesiis nostris ostendatur depictum.

Gregorius Deo amabilis diaconus sanctissimorum & laudabilissimorum apostolorũ legit.

Theodoreti episcopi Cyri de vita Symeonis Stylitæ: cuius initium est.

Symeon, qui valde magnum erat miraculum orbis. Et post alia. Aiunt enim hunc virum in maxima Roma famosissimum fuisse, vt in omnibus ergasteriorum foribus iconas ipsi breues erigerent, custodiam quamdam sibi ex hoc & munimen acquirentes.

Ioseph reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Heracliæ, dixit: Et ego peccator librum fero continentem vitam sancti Symeonis mirabilis montis, & vt iubetis.

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Et accipiens Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius legit.

Ex vita sancti patris nostri Symeonis mirabilis montis capitulum centesimum decimum octauum.

De femina quæ Rhosopoli sterilis erat, valido dæmonio pressa: quæ sana & fecunda facta, imaginem iusti imposuit domi suæ, quæ magnifice miracula operabatur.

Mulier quædam erat Rhosopoli Ciliciæ, Theotecna dicta, quæ habitauerat cum viro annis viginti, & filium non habuit.

Contigit autem eam etiam a dæmonio a pueritia vexari, & mandere linguam. Vir autem eius vltra non valens sufferre tribulationis eius angustiam, dimisit illam a domo sua, & per quatuor annos cum nulla est femina sociatus. Illa vero inuento comitatu confugit ad iustum. Cum autem vidisset eum dæmon, statim fremuit, & torquebatur coram eo, videns cum muliere spiritualem eius imaginem, dicentem humana voce: Separabo te ab ea maligne & immunde spiritus, & reuertetur ad virum suum, & efficietur illi anno sequenti puer. & eiulauit dæmonium ferociter conturbatum: O violentia aduersus me! non est tuum matrimonii solutiones efficere. vt quid autem & filium eis das, cum a me filium minime fecerit? quid mali feci tibi? vel quid peccaui in conspectu tuo, quia separas me a muliere mea? si seruum me comparasses, dares me forsitan & in seruitium hominibus. At vero Symeon ait: Quia malus seruus es, recognosce teipsum maligne, & curre in flāma ignis arsurus; & fer aquam, & collige ligna. Et statim veluti ventus cursim & vehementer incendēs dæmon, & tollens in muliere amphoram aquæ minabatur; & impletam illam, & collecta de silua ligna attulit vlulans & dicens: Væ mihi, væ mihi malo seruo & inuentori malorum; quid passus sum? Nam a muliere mea separat me sanctus Symeon; & quid faciam infelix, nescio. His autem dictis coram populo qui conuenerat, postquam adimpleuit

σωνέβη ὃ αὐτὴν ἐπὸ δαίμονος ἐν παιδὸς καταῤῥήγνυσθαι μαστωμένην τὴν γλῶσσαν. ὁ δὲ ἀνὴρ αὐτῆς μηκέτι δυνάμενος ὑποφέρειν τῆς θλίψεως αὐτῆς τὴν πρᾶσιν, ἀπέλυσεν αὐτὴν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, μὴ ὁμιλήσας ἑτέρᾳ γυναικὶ ἐπὶ χρόνους τέσσαρας. ὑπεμείνη οὖν ἐκείνη σωφροσύνην, καὶ κατέφυγε πρὸς τὸν δίκαιον. ὡς δὲ εἶδεν αὐτὸν ὁ δαίμων, οὕτως ἔβρυχε, καὶ ἐβασανίζετο ἔμπροσθεν αὐτῆς, θεωρῶν σὺν τῇ γυναικὶ τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ εἰκόνα λέγουσαν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ· χωρίσω σε ἀπ' αὐτῆς, πονηρὸν καὶ ἀκάθαρτον πνεῦμα, καὶ ἐπιστρέψει πρὸς τὸ ἀνδρα αὐτῆς, καὶ γενήσεται αὐτῇ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἐπόντι παιδίον. καὶ ἠλάλαξε τὸ δαιμόνιον ἀγρίως παρασυρόμενον· ὠβίας * κῇ σοδ. ἐκ ἔστι σὸν ἀνδρολισίας ποιεῖν. διὰ τί δὲ κῇ τέκνον αὐτοῖς δίδως, ἀπ' ἐμοῦ τέκνον μὴ ποιησάσης αὐτῆς; τί κακὸν ἐποίησά σοι; τί ὃ ἁμάρτον ἐνώπιόν σου, ὅτι χωρίζεις με τῆς γυναικός μου; εἰ δοῦλόν με ἠγόρασας, εἶχες ἄρα κῇ εἰς δουλείαν με ἐκδοῦναι ἀνθρώποις. ἔφη ὃ Συμεών· ὅτι κακὸς ὑπάρχεις δοῦλος, ἐπίγνωθι σεαυτὸν πανκάκιστε, κῇ ὑπότρεχε ἐν φλογὶ πυρὸς καιόμενος, κῇ κόμισον ὕδωρ, καὶ σύλλεξον ξύλα. κῇ παραχρῆμα ὥσπερ ἄνεμος δρομαῖος καίων σφόδρα ὁ δαίμων, ἀγόμενος ἐν τῇ γυναικὶ τὸ κεράμιον ἔ ὕδατος ἠλαύνετο. ὁ πλήσας αὐτὸ, συλλέξας ὃ κῇ ἐκ τῆς ὕλης ξύλα, ἦλθεκεν ἀλαλάζων κῇ λέγων· οὐαί μοι, οὐαί μοι τῷ κακῷ δούλῳ, ὁ ἐφευρετὴ πάντων κακῶν. τί πέπονθα; τῆς γὰρ γυναικός μου χωρίζει με ὁ ἅγιος Συμεών. καὶ τί ποιήσω ὁ δύστηνος ἐγώ, ἐκ οἶδα. ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος ἐνώπιον τοῦ συνελθόντος λαοῦ, μὴ τὸ πληρῶσαι

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

αὐτὴν τῷ προσταχθεῖσαν ὑπηρετήσῃ, ἀνέκραγε μέγα λέγων· καὶ βλέπων * κατ' αὐτῆς Φερομένῳ ἀστραπὴν πυρὸς, ἔτρεχεν ἐν τῇ γυναικὶ κύκλῳ τῆς στάσεως αὐτῆς, μεγάλως & ἐπωδυνῶς βασανιζόμενος· καὶ οὕτως ἐξῆλθε παραχρῆμα, & ἡ γυνὴ γέγονεν ἐν καταστάσῃ, & ἀπέλυσεν αὐτὴν Συμεὼν ὑγιῆ, εἰρηκὼς πρὸς αὐτήν· ἄπελθε γυναῖ ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ συνοίκει τῷ ἀνδρί σου. ἰδοὺ γὰρ κατεύθυνεν ὁ θεὸς τὴν καρδίαν αὐτῆς, τοῦ δέξασθαί σε μετὰ χαρᾶς μεγάλης. γέγονε δὲ οὕτως. καὶ ὑποστρεψάσης αὐτῆς, εὐθέως κατηύθυνθη ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς τοῦ ἀγαπῆσαι αὐτὴν. καὶ προσῆλθεν αὐτῇ, καὶ παραχρῆμα συνείληφεν ἐν γαστρί. καὶ πληρωθέντος ἐνιαυτοῦ, ἤγαγον πρὸς Ⓦ δοῦλον τοῦ θεοῦ τὸ παιδίον, αἰνοῦντες καὶ δοξάζοντες Ⓦ θεόν. μέλλοντες δὲ τὴν πληρῶσαι αὐτῶν τὴν εὐχὴν αὐτῶν, & ἐπανελθόντες εἰς τὰ ἴδια, διέτριβεν ἡ γυνὴ πίστει φερομένη τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου ἐν τῷ ἐνδοτέρῳ αὐτῆς οἴκῳ. καὶ ἐθαυματούργει, ὑπισκιάζοντος αὐτῇ τοῦ ἐνοικοῦντος ἁγίου πνεύματος ἁγίου. καὶ δαιμονιῶντες ἐκαθαίροντο ἐκεῖ, καὶ ἐκ ποικίλων παθῶν ἀσθενοῦντες ἐθεραπεύοντο. ἐν οἷς καὶ μία γυνὴ αἱμορροοῦσα ἀπαύστως ἐπὶ δεκαπέντε χρόνοις, προσελθοῦσα ἐν πίστει, ἁπλῶς τοῦ ἰδεῖν τὴν εἰκόνα· & παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις. εἶπε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· ὅτι ἐὰν μόνον θεάσωμαι τὴν ὁμοίωσιν αὐτοῦ, σωθήσομαι. ἰδοῦσα δέ, ὅτι ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς, ἔδραμε εὐθέως πρὸς Ⓦ ἀνθρωπον τοῦ θεοῦ, προσκυνοῦσα ἐνώπιον αὐτοῦ, ὑμνοῦσά τε & δοξάζουσα Ⓦ θεὸν, & ἀπαγγέλλουσα τὸ γεγονὸς εἰς αὐτὴν παράδοξον.

ministerium quod sibi fuerat imperatum, clamauit altisone loquens; & aspiciens contra se veniens fulgur ignis, currebat in muliere per circuitum status eius, plurimum & dolenter cruciatus; & taliter protinus exiit: & muliere pristino ordini restituta, dimisit eam Symeon sanam, dicens ad illam: Vade mulier in domum tuam, & cohabita cum viro tuo. Ecce enim direxit Dominus cor eius, vt recipiat te cum gaudio magno. quod & factum est. Cumque illa reuersa fuisset, statim rectum factum est cor viri sui ad diligendum eam. & ingressus est ad illam, & confestim concepit in vtero. & completo anno, tulerunt puerum ad seruum Dei, laudantes & glorificantes Deum. Cum autem complessent orationem suam, & rediissent ad propriam domum, erexit mulier fide ducta imaginem sancti in interiori domo sua: quæ operabatur miracula, obumbrata Spiritu sancto, qui habitabat in sancto. & a dæmonio vexati emundabantur illic, & ex variis passionibus infirmati curabantur. In quibus & vna mulier fluxum sanguinis incessanter per quindecim annos passa, in fide accessit ad videndum imaginem, & continuo fluxus stetit. Dixit enim intra se, quia si tantum videro similitudinem eius, salua ero. *

* *Gr. addit.* Videns autem, quod exsiccatus esset fons sanguinis sui, ad hominem Dei protinus accurrit, adorans coram eo, laudans & glorificans Deum, ac enuntians miraculum in se perpetratum.

Item legit aliud miraculum ſancti patris Symeonis.

Accidit autem in diebus illis quemdam virum forenſem vrbis Antiochiæ dira preſſura detineri a dæmonio maligno, & anguſtari per aliquot tempora, ita vt ſtrangularetur ab ipſo, conſtrictis ſpiraminibus ſuis. Hic aſcendens ad ſanctum, & conſecutus remedium interceſſionibus ipſius, & factus tamquam nihil fuiſſet mali perpeſſus, & rediens ad propriam domum, pro gratiarum actione erexit illi imaginem in publico & clariſſimo ciuitatis loco, ſuper ianuas ergaſterii ſui. Videntes autem eam quidam ex infidelibus tam honorabiliter cum luminibus & velis glorificari, repleti zelo, conturbauerunt ſimiles ſuos, inordinatos ſcilicet homines: ita vt conueniret multitudo, & cum tumultu clamaret: Tolle a viuendo qui hoc fecit, & imago deponatur. Contigit autem per diſpenſationem Dei, vt vir non inueniretur tunc in domo ſua. Procurabant enim, vt in eum manus iniicerent, aliis alia vociferantibus. Malitia enim eorum multa & magna erat in conſpectu Dei vehementer, & inuidia immenſa, & * operantes ad hoc conuenerant, tempus inueniſſe putantes ſimultates excitandi, & ſanctum iniuriandi, vtpote illum, qui crebro redarguerat malitiam fidei & errorem eorum, qui in ipſis gentiliter conuerſabantur. Cum ergo non poſſent ferre tantam inſaniam, præceperunt vni militum aſcendere ſcalam, & eiicere imaginem. Qui

* *Gr.* furiis incitati

Ο αὐτὸς ἀνέγνω ἕτερον θαῦμα τῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Συμεών. Acta Graeca

Συνέβη δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἄνδρα τινὰ ἀγοραῖον τῆς πόλεως Ἀντιοχείας συνοχῇ δεινῇ κατέχεσθαι ὑπὸ δαίμονος πονηροῦ, καὶ στενοχωρεῖσθαι ἐπὶ χρόνους, ὥστε καταπνίγεσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτῦ, σφιγγομένων τῶν πνοϊκῶν αὐτῦ. οὗτος ἀνελθὼν πρὸς Ⓦ ἅγιον, Ⓒ τυχὼν ἰάσεως ταῖς αὐτῦ πρεσβείαις, καὶ ὑγιόμενος ὡς μηδὲν κακὸν πεπονθὼς, καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ⓦ ἴδιον οἶκον, κατ' εὐχαριστίαν ἀνέστησεν αὐτῷ εἰκόνα ἐν δημοσίῳ καὶ ἐμφανεῖ τῆς πόλεως τόπῳ, ἐπάνω τῶν θυρῶν τῦ ἐργαστηρίου αὐτῦ. ἰδόντες δὲ αὐτὴν τινες τῶν ἀπίστων οὕτως ἐντίμως μὲ φώτων καὶ βήλων δοξαζομένην, καὶ πλησθέντες ζήλου, συνετάραξαν σὺν ὁμοίοις αὐτοῖς ἀτάκτοις ἀνθρώποις, ὥστε συνελθεῖν πλῆθος, καὶ ἐνταῦθα κράζειν· ἆρε τῆς ζωῆς Ⓦ τοῦτο πεποιηκότα, καὶ ἡ εἰκὼν καταβληθήτω. συνέβη ὃ καὶ οἰκονομίᾳ θεοῦ Ⓦ ἄνδρα μὴ εὑρεθῆναι ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῦ. προεθυμοῦντο γὰρ διαχειρίσασθαι αὐτὸν, ἄλλων ἄλλα κραζόντων. ἡ γὰρ κακία αὐτῶν πολλὴ καὶ μεγάλη ἦν ἐνώπιον Ⓦ τῦ θεοῦ σφόδρα, καὶ ὁ φθόνος ἀμέτρος· καὶ ἐνηρτύμενοι εἰς τοῦτο συνελήλυθεσαν, καιρὸν νομίσαντες εὑρεῖν καταστάσεως, καὶ καθυβρίσαι Ⓦ ἅγιον, ὡς πολλάκις ἐξελέγξαντα τὴν κακοπιστίαν καὶ πλάνην τῶν ἐν αὐτοῖς ἑλληνιζόντων. ὡς οὖν ἴσχυσαν ὑβρίσαι φέρειν τοσαύτην μανίαν, ἐπέτρεψαν ἑνὶ τῶν στρατιωτῶν ἀναβῆναι ἐν ἀναβαθμοῖς, Ⓒ ῥίψαι τὴν εἰκόνα. ἀνελθὼν ὁ ἐκεῖνος,

ANNO CHRISTI 787.

καὶ ἐκτείνας τὰς χεῖρας ποιῆσαι τὸ προσταχθὲν, εὐθέως ἀπερράγη ἄνωθεν κάτω, καταπεσὼν ἐπὶ τὸν γλῶ. καὶ ἐγένετο θόρυβος μέγας εἰς τὸν ὄχλον. καὶ προσέδραμον ἅρασθέντες ἄλλον ἀναγαγεῖν. καὶ ἐκτείνας κἀκεῖνος τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὡσαύτως ἀπερράγη ἐπὶ τὸν γλῶ. καὶ τούτῳ γενομένου, φοβηθέντες πάντες ἤρξαντο τὸν σφενδόνην τοῦ σταυροῦ προσκαίειν ἑαυτοῖς. ἐπὶ πλέον δὲ μεμνημένοι οἱ ἄπιστοι ἐκεῖνοι, προσέθεντο καὶ τρίτον ἀνενέγκαι ἐπὶ τοῦτο. καὶ ὡς ἐξέτεινε καὶ αὐτὸς τὰς χεῖρας τοῦ ῥῖψαι τὸν εἰκόνα, ὁμοίως καὶ αὐτὸς κατερράγη ἐπὶ τὸν γλῶ. τότε φόβος μέγας ἐπῆλθεν ἐπὶ πάντας τοὺς περιεστῶτας πιστούς· οἱ καὶ ἐκπληττόμενοι ἐπὶ τῇ προφάσει καὶ τόλμῃ τῶν ἀπίστων καὶ ἀνοσίων ἐκείνων ἀνδρῶν, καὶ προσκυνοῦντες μετὰ προσευχῆς τὴν εἰκόνα, ἀνεχώρουν.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπε· ταῦτα μὲν, τίμιοι πατέρες, ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων ἀκηκόαμεν, καὶ πιστεύομεν. κἀγὼ δὲ ὁ μέτριος, ἅπερ γινώσκω γεγονότα σημεῖα προμνήσομαι, διηγήσομαι. ἀνήρ τις Κύπριος ἐν Κωνσταντίᾳ τῇ πόλει, ἐλαύνων τὸ ζεῦγος αὐτοῦ, καὶ ἀπιὼν ἐπὶ ἔργῳ αὐτοῦ, εἰσῆλθε τοῦ εὔξασθαι εἰς εὐκτήριον οἶκον τῆς ἁγίας θεοτόκου. καὶ ἐν τῷ εὔχεσθαι αὐτὸν, ἀναβλέψας βλέπει τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας θεοτόκου ἀπὸ χρωμάτων ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ λέγει· τοῦτο τί ποιεῖ ὧδε; καὶ ἐπάρας τὸ βάκενλον αὐτοῦ, ἐξώρυξε τὸν ὀφθαλμὸν τῆς εἰκόνος τὸν δεξιόν. καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ναοῦ, ἔνυξε τὸ ζεύγαριον αὐτοῦ τῷ βουκέντρῳ. κλασθέντος δὲ τοῦ βουκέντρου, ἐπανῆλθε τὸ κλάσμα τοῦ βουκέντρου εἰς τὸν δεξιὸν ὀφθαλμὸν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ

ascendens, & extendens manus, vt faceret quod sibi præceptum fuerat, mox elisus est a sursum vsque deorsum, cadens in terram. & facto magno tumultu in turba, apposuerunt exardescentes alium imponere. Sed & ille manus suas extendens, pari modo elisus cecidit super terram. Quod factum timentes omnes, cœperunt signaculum crucis sibi imponere. Porro infideles illi perampliùs insurgentes, adiecerunt tertium imponere ad hoc. & cum extendisset & ipse manus, vt eiiceret imaginem, similiter & ipse corruit super terram. Timor tunc venit magnus super omnes qui circumstabant fideles, qui & perculsi super cæcitate & audacia infidelium, & non sanctorum virorum illorum, adorata cum oratione imagine, recedebant.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Hæc quidem, honorabiles patres, de his quæ lecta sunt, audiuimus, & credimus. Ego autem humilis signa quæ facta scio, similia referam. Vir quidam Cyprius in ciuitate Constantia, minans iugum suum, & pergens ad opus suum, ingressus est ad orandum in orationis domum Dei genitricis. Et cum oraret, suspiciens videt imaginem sanctæ Dei genitricis ex coloribus factam in pariete, & dicit: hoc quid facit hic? Et accepto stimulo suo effodit oculum imaginis dextrum: & exiens de templo, pulsauit boues aculeo. Cumque rumperetur stimulus, rediit fragmen stimuli in dextrum oculum hominis, &

obcæcauit eum. Hunc ego vidi virum, & noui luscum effectum. Alius homo in ciuitate Citio, festiuitate sanctæ Dei genitricis, die scilicet decimoquinto mensis Augusti, ingressus est in templum, vt adornaret illud velis: & assumpto clauo, fixit eum in pariete, in ipsa fronte imaginis sancti Petri. Cum ergo funem ligasset, & explicuisset velum, eadem hora dolor apprehendit eum in capite & fronte intolerabilis: & mansit duobus diebus solennitatis iacens, & cruciatus patiens. Quo comperto episcopus Citii redarguit, & iussit pergere & educere clauum ex imagine. Qui pergens, & hoc gerens, cum educeret clauum, alleuiatus est dolor. Interrogetur autem hinc & episcopus: adest enim. Interrogatus ergo episcopus Citii, cum iuramento firmauit hæc coram Synodo sic se habere. Ante biennium
* Citienses nauigauerunt viri * Cypri in duabus nauibus in ciuitatem Syriæ, quæ vocatur Gabala. Cum autem essent Gabalæ secundum consuetudinem, taxati Agarenorum descenderunt ad maritima: & venientes quidam eorum Gabalam, diuertunt in quoddam templum ciuitatis. Porro vnus ex Agarenis videns imaginem in pariete de calculis, interrogauit quemdam Christianum qui aderat, quid prodest imago hæc? Ad quem Christianus ait, quia his quidem qui eam honorant, prodest: his autem qui illam inhonorant, nocet. Et Sarracenus: Ecce ego, inquit, effodiam oculum eius, & videbo quid mihi noceat. Hæc dixit, & extendens contum suum, imaginis oculum dextrum effodit.

πεπύφλωκεν αὐτόν. τοῦτον ⸫ ἀνδρα ἐγὼ εἶδον, καὶ ἐπίσταμαι ἑτερόφθαλμον γεγονότα. ἔστι ⸬ αὐθεφοπος ἐν τῇ πόλει λεγομένῃ Κιτίῳ, τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἁγίας θεοτόκου, πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ Αὐγούστου, εἰσῆλθεν εἰς ⸫ ναὸν, τοῦ κοσμῆσαι αὐτὸν βήλοις. καὶ λαβὼν ἦλον, ἔπηξεν αὐτὸν ἐν τῷ τοίχῳ εἰς αὐτὸ τὸ μέτωπον τῆς εἰκόνος ⸬ ἁγίου Πέτρου. γρονίσαντος οὖν δήσαντος, ⸬ ἁπλώσαντος τὸ βῆλον, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὀδυνη ἐπέλαβεν αὐτὸν ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τῷ μετώπῳ ἀφόρητος· ⸬ διέμεινε τὰς δύο ἡμέρας τῆς ἑορτῆς κείμενος ⸬ βασανιζόμενος. γνοὺς δὲ ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Κιτίου ἐμέμψατο, καὶ ἐκέλευσεν αὐτῷ ἀπελθόντι ἐκβαλεῖν τὸν ἦλον ἀπὸ τῆς εἰκόνος. ἀπελθὼν δὲ, ⸬ τοῦτο δράσας, σὺν τῷ ἐκβαλεῖν ⸫ ἦλον ἐκουφίσθη τῆς ὀδυνης. ἐρωτηθεὶς οὖν ὁ ἐπίσκοπος ⸬ Κιτίου, μεθ' ὅρκου κατέθετο ταῦτα οὕτως ἔχειν ἐπὶ συνόδου. πρὸ δύο ἐτῶν κατέπλευσαν ἄνδρες Κιτιεῖς ἐν δυσὶ πλοίοις εἰς πόλιν τῆς Συρίας καλουμένην Γάβαλα. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν Γαβάλοις κατὰ τὸ συνηθες, ταξάμενοι τῶν Ἀγαρηνῶν κατῆλθον εἰς τὸ παραθαλασσίδιον· καὶ ἐλθόντες τινὲς αὐτῶν εἰς Γάβαλα, ἐπλανήθησαν εἰς ναόν τινα τῆς πόλεως. εἷς δὲ τῶν Ἀγαρηνῶν ἰδὼν εἰκόνα ἐκ ψηφίδων ἐν τῷ τοίχῳ, ἠρώτησέ τινα Χριστιανὸν παρόντα, τί ὠφελεῖ ἡ εἰκὼν αὕτη; πρὸς ὃν ὁ Χριστιανὸς φησιν, ὅτι τοῦτο μὲν τιμῶντας αὐτὸ ὠφελεῖ, τοῦτο δὲ ἀτιμάζοντας βλάπτει. ⸬ ὁ Σαρρακηνὸς λέγει· ἰδοὺ ἐγὼ ἐξορύττω ⸫ ὀφθαλμὸν αὐτῆς, καὶ ἴδωτι με βλάπτει. ταῦτα εἰπὼν, ⸬ ἀνατείνας ⸫ κοντὸν αὐτοῦ, ⸫ ἐν τῇ εἰκόνι δεξιὸν ὀφθαλμὸν ἐξώρυξε.

Acts Concil. 7.

ANNO CHRISTI 787.

παραλῆμα οὖν καὶ αὐτὸς ὁ δεξιὸς ὀφθαλμὸς εἰς γῆν ἐξεπήδησεν, αὐτός τε κατεχέθη διακαεῖ πυρετῷ. οἱ δὲ συνόντες αὐτῷ ὡς ὀξέως ἔχοντα ἐλάβον, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἀπήγαγον. ταῦτα ἡμῖν διηγήσαντο ἐπανελθόντες εἰς τὴν Κύπρον ἄνδρες, τριάκοντα δύο ὑπάρχοντες τὸν ἀριθμόν.

Protinus ergo & suus dexter oculus in terram exiliit, idemque ignea est febre detentus. Hi autem qui simul cum illo aderant, acute illum ægrotasse videntes, tulerunt, & ad ciuitatem ipsius reduxerunt. Hæc nobis retulerunt viri qui remearunt ad Cyprum, numero triginta duo.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης ἐπέδωκε βίβλον· ἣν λαβὼν Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, ἀνέγνω.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanæ tradidit librum: quem accipiens Gregorius Deo amabilis diaconus sanctissimorum & laudatissimorum apostolorum, legit.

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τοῦ εἰς μακάριον Βαρλαὰμ μάρτυρα· οὗ ἡ ἀρχή.

Sancti Basilii de sermone in beatum Barlaam: cuius initium est.

Πρότερον μὲν τῶν ἁγίων αἱ θανάτοι. καὶ μετ' ἔτερα. ἀνάστητέ μοι νυνὶ ὦ λαμπροὶ τῶν ἀθλητικῶν κατορθωμάτων ζωγράφοι, καὶ τὴν τοῦ στρατιώτου κολοβωθεῖσαν εἰκόνα ταῖς ὑμετέραις μεγαλυνάτε τέχναις. ἀμαυρότερον ὄπτανομαι ἐμοὶ σεφθμύτῳ γραφέντα τοῖς τῆς ὑμετέρας σοφίας φωτολάμψασι χρώμασιν. ἀπέλθω τῇ τῶν ἀριστευμάτων μαρτυρος ὄψει ὑμῶν νενικημένος γραφῇ· χαίρων τῇ τοιαύτῃ τῆς ὑμετέρας ἰσχύος σήμερον ἡττώμενος νίκῃ. ἴδω τῆς χειρὸς τοῦ πῦρ ἀκριβέστερον ὄψει ὑμῶν γραφομένου τοῦ πάλαι. ἴδω φαιδρότερον ἐπὶ τῆς ὑμετέρας τοῦ παλαιστὴν γεγραμμένον εἰκόνος. κλαυσάτωσαν δαίμονες καὶ νῦν τοῖς τοῦ μάρτυρος ἀριστείαις πληττόμενοι. φλεγομένη πάλιν αὐτοῖς ἡ χεὶρ καὶ νικῶσα δεικνύσθω. ἐγγραφέσθω τῷ πίνακι καὶ ὁ τῶν παλαισμάτων ἀγωνοθέτης Χριστός· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

Κωνσταντῖνος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

Prius quidem sanctorum mortes. Et post alia. Assurgite nunc mihi, o clarissimi athleticarum virtutum pictores, & militis abbreuiatam imaginem vestris magnificate artibus. obscurius a me, qui coronatus est, scriptum, vestræ sapientiæ fulgorate coloribus. Ibo in victoriarum martyris per vos picturam victus: gaudebo tali vestræ fortitudinis hodie victoria superatus. Videbo manus ad ignem subtilius a vobis depictum certamen. Videbo clariorem in vestra depictum imagine luctatorem. Plorent dæmones, martyris factis fortibus & nunc perculsi. combusta illis manus & vincens ostendatur: & pingatur in tabula similiter & ipse agonotheta luctaminum Christus, cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Constantinus Deo amabilis diaconus & notarius legit.

* Extat antiquus codex Vat. in quo multæ patrum sententiæ præter eas quæ hic habentur, & in hac Synodo recitatæ sunt, insertæ videntur. Nam neque ordini interlocutionũ respondẽt, neque in vllo alio codice repertæ sunt. ex insertis vna esse videtur hæc Photini narratio, cum non in omnibus huius Synodi libris legatur.

* Photini Deo amabilis presbyteri & defensoris sanctissimæ magnæque ecclesiæ Constantinopoleos.

De vita sanctæ memoriæ Ioannis Ieiunatoris, qui fuit episcopus eiusdem vrbis.

Adhuc nec hoc lateat miraculum, nec indulgeamus egregio patri hoc dudum maxime celare acceleranti. Nam nox quidem erat, & deambulabamus cum velocitate multa, vtpote in terram vltra positam Mauricium imperatorem adituri: Mauricium, qui dudum quidem iustissimus & mitissimus fuit, nunc autem & martyr. hoc enim profundissimus ei draco & tyrannus etiam nolendo donauit. Cum ergo festine ambularemus, mulier quædam speciosa valde, tam veste, quam vultu & anima, quæ dudum admodum fuerat, sed non putabatur propter calamitatem quæ inerat ei, procul apparuit mihi mixta cum multitudine fratrum nostrorum pauperum, quæ * persecutionem ab his passa, qui super isto erant ordinati, nequaquam recedebat, sed cum lacrymis, licet verecundata propter naturam, necessitatis tamen causa impudenter inferebat molestiam. His visis ordinem in quo fueram deputatus, relinquo, & apprehendo mulierem, & quidnam vellet, interrogabam. At illa: Virum, inquit, habeo & dæmonium habet: & tertius annus est iste, ex quo denis millibus, vt ita dicam, venerabilibus locis & religiosis hominibus hunc miserum obtuli, &

* *Gr.* reiecta ab his

* Φωτεινοῦ τῦ θεοφιλεστάτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκκλησιεκδίκου τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐκ τῦ βίου τῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τῦ Νηστευτοῦ ἐπισκόπου γενομένου τῆς αὐτῆς πόλεως.

Ἐπὶ μηδὲν τοῦτο διαλάθῃ τὸ θαῦμα, μηδὲ συγχωρεθῶμεν τῷ θειοτάτῳ πατρὶ, τοῦτο δὴ μάλιστα σπεύδοντι κρύψαι ἀπευδάζοντι. νὺξ μὲν ἦν ἐκεῖνη, καὶ διεπορεύομεθα σὺν τάχει πολλῷ, ὡς δὴ πρὸς τὸν ἀνωτάτω τόπον Μαυρίκιον Ⓜ βασιλέα καταληψόμενοι· Μαυρίκιον Ⓜ πάλαι μὲν δικαιότατον καὶ πραότατον, νῦν δὲ ἤδη καὶ μάρτυρα. τοῦτο γὰρ ὁ βύθιος αὐτῷ δράκων ὁ τύραννος καὶ μὴ βουλόμενος ἐχαρίσατο. καὶ τοίνυν ἀπευδῆ ἐβαδίζομεν· γυνὴ δέ τις ὡραία σφόδρα καὶ τὸν ἐσθῆτα καὶ τὸν ὄψιν καὶ τὸν ψυχὴν, καὶ πλουσία λίαν οὖσα μὲν, οὐ δοκοῦσα δὲ διὰ τὸν συνοικοῦσαν αὐτῇ συμφοράν, πόρρωθεν ἑωρᾶτό μοι συνδυαφυρομένη τῷ πλήθει τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τῶν πτωχῶν. διωκομένη ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτοις τεταγμένων, οὐδαμῶς ἐνεδίδου, ἀλλά τοι μετὰ δακρύων αἰδουμένη διὰ τὸν φύσιν, διὰ τὸν ἀνάγκην ἀναιδῶς προσώχλει. ταῦτα ὁρῶν, τὸν τάξιν ὃν ἐπετάγμην, καταλιμπάνω, καὶ καταλαμβάνω τὸν αὐθέσπιον· καὶ ὅ, τι βέλοιτο αὐτὴ, ἐπυνθανόμην. ἡ δὲ· ἄνδρα ἔχω, φησὶ, καὶ δαιμόνιον ἔχει τοῦτον ἔτος ἤδη τοῦτό γε· καὶ μυρίοις, ὡς εἰπεῖν, ἀναγέσι τόποις καὶ ἁγιωτέσιν ἀνθρώποις προσαναγόντα Ⓜ ἄθλιον Ⓜ, ἴσχυσα

πλέον

ANNO CHRISTI 787.

πλέον οὐδέν. ἐγὼ δὴ οὖν τελευταῖον ἀπὸ τῆς ἐρήμου νῦν παραγέγονα. τὸν ἁγίων γὰρ τῶν καθ' ὅλου ὁ παρὰ πάντων σχεδὸν τὰ εἰκότα θαυμαζόμενος ἐπὶ τῷ θαυματουργεῖν μαρτυρούμενος, φοιτᾷ πρὸς τοῦτον ἰατρείαν καὶ αὐτὸς ἀπειπών, ἀπελθὼν, ἔφη, πρὸς Ἰωάννην τὸν πατριάρχην τὸν μέγαν, ἐκεῖθέν τε κομιῇ μετ' εὐλογίας ἀρχιερέως θεοῦ παντοκράτορος εἰκόνα τῆς παρθένου μητρὸς τοῦ θεοῦ, καὶ ἀποίσεις, καὶ ἀποκομιεῖς τὴν εἰκόνα εἰς οἶκον, ὃν κατεσκεύωκας ἐν γῇ σῇ. ἰδοὺ γὰρ ἀποστελεῖς ἤδη τὸν ἄνδρα σὸν, καὶ κατοικιεῖς γε αὐτὸν ἐν αὐλαῖς οἴκου σου· καὶ οὐ μὴ ὄψηται τὴν πόλιν τοῦ βασιλέως, οὗ ἀπελθὼν νῦν, τὴν μεγάλην· καὶ ὑψώσεις, καὶ ἀναθήσεις τὸ ὁμοίωμα, καὶ γνώσεται ἅγιον οἶκῳ σῷ· καὶ ἔσαι, πᾶς ὃς ἂν κατασκευώσῃ ἐν αὐτῷ, εὐλογίᾳ εὐλογηθήσεται· καὶ ἰδοὺ φυγὴ φεύξεται, καὶ ἀπηλλοτριωμένον ἔσαι τὸ πνεῦμα, καὶ ἐκεῖ οὐ μὴ ἔγγιεῖ, διότι κύριος ἐγγύς, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ δόξα αὐτοῦ. ἀμήν. ταῦτα εἰποῦσαν προσάγω τῷ πατριάρχῃ κατὰ τὴν ἡμέραν τὴν ἑφεξῆς, τὴν ἐν ταῖς παρασκευαῖς εἰωθυῖαν ἐν τῷ ναῷ τῆς θεοτόκου τῷ πλησίον εἴσοδον ποιουμένῳ· καὶ διαφέρω τὴν προφάσεως προσπέτειαν, νῦν μὲν μάλα δηλαδὴ νεανικῶς ὁμοῦ καὶ ῥητορικῶς, νῦν δέ γε ὑφειμένως καὶ ταπεινῶς. καὶ ἔχαιρον ὡς δηδὲν πείσων, ἐλπίζων ἅμα ἐπαινεθήσεσθαι, καθότι τὰς οὕτως εὐσεβεῖς αἱρέσεις τῶν ὑποθέσεων. ἔτι δέ μοι διδάσκοντι, καὶ λέγοντι τῷ ἀδελφῷ, ὅτι ὁ ἐρημίτης, ὦ δέσποτα, εἶπεν ὑπὸ θεοῦ κινηθείς, ὡς ἄρα * ὑμεῖς οὐκηροὶ ἀποδιώκειν μέλλητε διακόπει τέ μοι τὸν λόγον, καὶ τῷ θυμῷ ζέσας· ναὶ κύριε, ναὶ δέσποτα, τῇ φωνῇ ἄρας ἐρημίτης ἐβόα· ναὶ,

* ἀγίως

* ὑμεῖς τε ἐπιτρέπετε ἀποδιώκειν μοναστ.

nihil obtinere amplius valui. Ad extremum ego nunc ab eremo veni. Nam ille ipse, qui in ea præ omnibus fere sanctis miracula facientibus, in patrandis miraculis testimonium * habebat, ad curationem * exhortans: Vade, inquit, ad Ioannem patriarcham magnum, indeque feres cum benedictione summi sacerdotis Dei omnipotentis imaginem Virginis matris Dei; & ibis, & portabis imaginem in domum, in qua habitasti in terra tua. Ecce enim mittes de cetero virum tuum, & locabis eum in atriis domus tuæ; & non videbit ciuitatē regis magnam, ad quam nunc proficisceris: & exaltabis, & pones similitudinem, & fiet sanctificatio domui tuæ: & erit vt omnis quicumque habitauerit in ea, benedictione benedicatur: & ecce fuga fugiet, & alienatus erit spiritus, & vltra non appropinquabit ei, eo quod Dominus prope sit, & in sæcula gloria eius. Amen. His dictis, adduco eam ad patriarcham die sequenti, * qui sexta feria consueuerat in Dei genitricis templo iuxta ingressum facto celebrare: & refero negotii * circumstantiam, nunc quidem valde iuueniliter simul & rhetorice, nunc autem summisse ac dolenter: & gaudebā, suadere sperans pariter & laudari, eo quod ita pias asserem propositiones. * Adhuc autem mihi mœsto, & docenti, quoniam eremita, o domine, dixit a Deo motus, quod merito vos domine expulsurus sis: intercidit sermonem meum, & furore feruens; etiam domine, etiam domine, vocem extollens eremita clamabat: etiam,

* habet,

* Gr. ad curationem & ipse nihil proficiens:

* Gr. dum sexta feria de more in Dei genitricis propinquum templum esset ingressurus:

* easum aduersum

* Gr. Adhuc autem mihi docenti, & cum libertate dicenti, q.

vt ego dominus eiiciam dæmonem ; vt dicam, tibi dico immundo, exi a figmento, & vade huc atque illuc, & ad inuisibile. talia iubes vt garriam homo sordidus & peccator. si estis mira operantes, meum eiicite spiritum. Orationum eges multarum, frater Photine, per orationes sanctorum. Sic præter spem inhonoratus, recedebam erubescens: & silenter effugiens, efferebar retrorsum, & fortuito, & in obuiantes quasi crapulatus incidebam. & apprehendo vix quamdam sacelli extremitatem: & furore commotus (plurimum namque tristitiæ iam in furorem efferebatur, eo quod non inuenerim gratiam in conspectu summi sacerdotis Dei magni) multa silentio in me-
* Gr. conquerebar, metipso * reputabam, & quod non esset ab isto quidquam boni vlli ouium sperandum, pastore videlicet nobis ad lupi naturam peruenient. In his ergo cum essem hæsitans, mihi consilium fit. Et mittens domũ ex sequentibus quemdam, defero dominæ imaginem ex his quæ illic positæ erant, satis oppido speciosam: & adornans valde bene, & vt erat possibile ad euidentius apparen-
* Gr. quia a maximo patre vt. i. inc. acceptam haberem imaginem. dum & reputandum, * quia oportebat a maximo patre, vtpote iam inclinato, accipere imaginem, tenui hanc, & dedi mulieri; orareque pro nobis, & patriarchæ gratias multas confiteri, atque abire cum gaudio iubebam. At illa liberabatur *
* Gr. propemodum modicum & exultans, & non habens quod * faceret. Vnde &
* Gr. fieret. erat vtriusque quasi dimidium gaudium. Nam ego quidẽ *
* Gr. putabar, sen, videbar, putabatur, non autem gaudebam.

ἵνα ἐγὼ ὁ κῦρις ἐκβάλλω ⓜ δαίμονα· ἵνα εἴπω, σοὶ λέγω τῷ ἀκαθάρτῳ, ἔξελθε ἀπὸ τ̃ πλάσματος, καὶ ὕπαγε ὧδε καὶ ἐκεῖ εἰς τὸ ἄφαντον. τοιαῦτα κελεύεις ἵνα φλυαρῶ ἀνθρωπος ῥυπρὸς καὶ ἁμάρτωλός. εἰ ἐστὲ θαυμαζυροὶ, τὸ ἐμὸν ἐκβάλετε πνεῦμα. βύζων χρήζεις πολλῶν, ἀδελφὲ Φωτεινέ, μᾶτας τ̃ ἁγίων εὐχάς. οὕτω παρ' ἐλπίδας ἀπιμωθεὶς, ἀνεχώρουν ἐρυθριῶν· ☾ ἠρέμα ὑποκλαμῶν, ἐφερόμην ὅπη ☾ τύχοι, τοῖς ἀπαντῶσιν ἐμπίπτων, ὡς δὴ κεκραιπαληκώς· ☾ καταλαμβάνω πνὰ τ̃ ἱερατείου μόλις ἐφαπτόμενον. καὶ θυμῷ θυμωθείς· τ̃ς γὰρ δὴ λύπης ἤδη τὸ πλεῖστον εἰς θυμὸν ἀπενηνέχετο, καθότι οὐχ εὕρισκον χάριν ἐνώπιον ⓜ τ̃ ἀρχιερέως τ̃ θεοῦ τ̃ μεγάλου· πολλὰ σιωπῇ κατεβόων ἐπ' ἐμαυτοῦ, ☾ ὅτι ἐκ εἴη τὸ ἀπὸ τοῦδε ἐλπίσαι οὐδὲν ἀγαθὸν οὐδενὶ τ̃ προβάτων, τ̃ πημήνος ἡμῖν αὖ τ̃ πρὸς λύκου φύσιν ἐκβαίνοντος καὶ σκεδασιποιμήνου. ἐν τούτοις ὄντι μοι καὶ ἀπορουμένῳ, βουλὴ γίνεται. καὶ στείλας οἰκαδε τ̃ ἑπομένων τινὰ, κομίζω τ̃ ἀνατεθραμμένων ἐκεῖσε παῖδα τ̃ παῖδα προκαλλῆ τ̃ς θεοτοκίνης εἰκόνα. καὶ καταχρισάμενος ὕδατος καὶ ὡς οἷόν τε λιτῷ πρὸς τὸ πιθανῶς ὀφῆναί τε καὶ νομισθῆναι, ὅτι δὴ πρὸς τ̃ μείζονος παιδὸς, ὡς δὴ τὸ λοιπὸν ὑποκαμφθέντος, λαβὼν τὴν εἰκόνα κατέχοιμι, ὑποδοὺς τ̃ γυναικὶ τὴν εἰκόνα, εὔχεσθαί τε ὑπὲρ ἡμῶν, τῷ τε πατριάρχῃ χάριτας πλείστας ὁμολογεῖν, ἀπέναι μετὰ χαρᾶς ἐνεκελευόμην. ἡ δὲ ἀπηλλάττετο μικροῦ καὶ σκιρτῶσα, καὶ ἐκ ἔχουσα ὅπως κ̃ ἔχαιρεν. ὡς δὲ ὥσπερ ἥμισείας ἀμφοτέρων ἡ χαρά. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐδόκουν μὲν, ἐκ ἐχαιρ ⓜ δὲ·

ANNO CHRISTI 787.

ἡ δὲ καὶ ἐδόκει, καὶ ἔχαιρεν· ἀλλ' ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τῦ πράγματος τέλος ἐκ εἶχεν ἀρχήν. τότε μὲν οὖν τινὰ καταπροδοσαν ἡμᾶς ἀθυμίαν παραμυθεῖσθαί πως οἰηθεὶς, προσεκτησάμην ἑτέρην, ἀναθεωρῶν τε καὶ διαλογιζόμενος, πῦ, καὶ πότε, καὶ πρός, καὶ ὅτῳ τίνι, καὶ ὅπως, καὶ τίνος ἡμῖν μεσιτευούσης εἰς ἐξαπάτην ὡς δὴ καὶ προφημιζόμενος τινὰ ἀνθρωπον τινὰ τῶν ἀμεινόνων προστασίαν, καὶ τὸ δι' ἑτέρου τά γε τοιαῦτα σοφὸς παίζης, ἅπερ ἐδεῖτο, διακεκονῆσθαι. ἐπὶ τούτοις αὖ καὶ οἷα ταύτης ἕνεκα τῆς ἐξαπάτης φωνεῖν, ἐρεῖν τε καὶ προσυλακτήσειν τὸ πνεῦμα προσαναλογιζόμενος· καὶ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ τοιωδὶ πρᾶον βεβαιώσω τε καὶ ἐμπεδώσω τινὰ πρὸς τὸν δαίμονα προσεδρίαν. καὶ ὅτι γιγνόμενος αὐτῷ καὶ ὕλη καὶ πρόφασις κατηγορημάτων δικαίων, οὔπω λέγω κατ' ἐμαυτόν γε μόνον, καὶ πάντων μὲν οὖν ἐφεξῆς τῶν Χριστιανῶν, καὶ καθ' ἓν τῶν ἱερέων γε πρῶτον· καθότι τινὰ γαμετὴν ὁ πρεσβύτερος ἑτέρῳ τύφῳ, φασὶν, ἑτέρῳ δαίμονι τῷ ψεύδους ἠδίκηκεν· ὅπερ ἔστιν οὐδὲν ἕτερον, ἢ τοῦτο ἐκεῖνο σαφῶς, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐξέλειν ἐκβάλλειν δαιμόνια. ταῦτα μὲν δή μοι καὶ τὰ τοιαῦτα συνέχει τὴν ψυχὴν, εἰσιόντα δεινῶς, ἐπεπτόηκέ τε καὶ συνεπεθόλου, καὶ μεγάλα ἐλπίζειν ἐδίδου κακὰ καὶ παρὰ ἀνθρώπων, ἢ πρὸς αὐτῦ τῦ θεοῦ. πλὴν ἀντεπενόουν τε καὶ διετεινόμην ἐμαυτῷ σκῆψιν, καὶ τινα δῆθεν παραψυχῆς φαντασίαν τὸ παρὸν ἐπάγειν, λέγων ἐπ' ἐμαυτοῦ·

Illa vero & putabatur, & gaudebat: sed intentio & rei finis non habebat initium. Tunc ergo animi defectionem, quæ nos obtinuerat, consolari taliter opinatus, acquisiui * aliud, contemplans & reputans, quem, quando, & vbi, & in quo, & quomodo, vel qua nobis mediante * abirem seductus & circumueniens mulierculam miserrimam, & ita miserabilem, & tantas fiducias nobis commendantem. Maxime autem contristabar, vtpote separans mulierem a meliorum protectione, & per alium talia sapientem ad ea * quæ dealbari verebatur. In his rursus, & propter huiusmodi seductionem, dicere atque oblatrare spiritū existimaui: & quia ipse ego e contrario firmauerim atque locauerim stabilitatem, quæ erat dæmoni circa hominem. Et quod factus sum ei & materia & occasio calumniarum iustarum, non dum dico contra memetipsum solum, * ergo contra omnes quidem Christianos, & contra sacerdotes primum; eo quod vxorem quidam presbyter altero typho, aiunt, altero dæmone, qui erat mendacii, præiudicauit: quod nihil profecto est aliud, quam in Beelzebub eiicere velle dæmonia. Hæc quidem mihi & huiusmodi indesinenter animam ingressa atrociter conturbabant, & inficiebant, & magna expectare dabant mala tam ab hominibus, quam ab ipso Deo. Verumtamen recogitabam, & referebam mihimet ipsi excusationem, & quamdam quasi consolationis phantasiam ad præsens imponebam, dicens apud me:

* Gr. aliant,

* Gr. seduxissem & circumuenissem

* Gr. quæ opus illi erant exhibitione

* Gr. sed

Deus enim de futuro faciet cũ-
ram.* In hoc quippe anno intra
locum forte nobis morietur ſi-
ue muliercula, ſiue ipſe vir, ſiue
alius quiſquam. Moriar autem
multotiens ego,& ceſſabit* qui
triſtitiam inferebam. Igitur in
his tunc a dyſcolis, quæ circa
miſeram mulierem erant, vt re-
bar, liberatus, rebar a turba li-
berari. Poſt annos reor ferme
tres ſtabam penes ipſas ſacras
portas magni templi. Et ecce
mulier eleuans ſupercilia,& ve-
hementer ac indefeſſe pronun-
tians & reſpirans, intuita eſt in
me, & proximam interrogabat:
ipſe, putas,eſt?vel quid? & locu-
ta, etiam ipſe eſt veraciter; cur-
ſim mouetur, & procumbit mi-
hi ad genua; & flexa compre-
hendit mihi talos, & oſculaba-
tur circumplexans, & iacens in
pauimento. Ego quidem ſine-
bam interim & gaudebam, &
huc atque illuc ad turbas cir-
cumſpiciebam* præminens, &
his qui circumſtabant iacentem
* videndus, & oſtendens quod
eſſem vtique alicubi & ipſe eo-
rum qui multa poſſunt. At illa
alia quædam quæ egenarum e-
rant, ſæpius allocuta. * (erat
enim inde, deinde tamen &
conſtringens nos valde, deponit
vi tergis ſuis: & iacebam ca-
dens, riſus factus hinc circum-
ſtantibus multum; & vix præ
reuerentia exurgens,dedi ei ala-
pam, & decanos vocabam,& ad
decanum rapere ſceleratam iu-
bebam.* Nam & faciem intui-
tus,arbitrari cœpi hanc illam eſ-
ſe,quæ olim. Apponebat quippe
& hoc, quia Deus mercedem

* Gr. In hoc quippe intermedio tempore forte

* Gr. quod triſtitiam

* delicias faciens,

* Gr. videri dans,

* Gr. addit. & veneror Dominum, ſæpius locuta; erat enim ibi.

* Gr. Poſt vero f.

τῷ γὰρ θεῷ μελήσει τὲ μέλλοντος. ἐν Anno Christi 787.
γὰρ τούτῳ τῷ χρόνῳ τῷ μεταξὺ πεθνή-
ξοιτό που ἴσως ἡμῖν ἢ τὸ γυναιον, ἢ
αὐτὸς ὁ ἀνὴρ, ἢ καί τις ἄλλος· ἀποθα-
νοιμι δὲ πολλάκις ἐγὼ, καὶ πεπαύσε-
ται τὸ λυποῦν. ὅπη τούτοις μὲν δή πο-
τε τοῦ τοῦ ἀθλίου γυναῖκα δυ-
σκόλων, ὡς γε ᾠμην, ἀπαλλαγείς,
ᾠμην ὄχλου ἀπηλλάχθαι. μετὰ δὲ χρό-
νους οἶμαί που τρεῖς εἰσήκειν μὲν πρὸς
αὐτὰς ὅπου ταῖς ἱεραῖς πύλαις τὲ με-
γάλου ναοῦ. καὶ ἰδοὺ γυνὴ ἐπαίρασα
τὰς ὀφρῦς, καὶ σφοδρὸν ἅμα τὲ σιώπη-
νον τὲ φθεγγομένη τὲ δυσπνέουσα, βλέ-
ψασα εἰς ἐμὲ, πρὸς πέλας ἠρώτα· οὗτος
ἆρα ἐστίν; ἢ τί; τὲ προσφθεγξαμένη·
ναὶ αὐτός ἐστιν ἀληθῶς· δρόμῳ ἴεται, τὲ
προσπίπτει μοι πρὸς τὰ γόνατα· καὶ
κατασχεθεῖσα προσήψατό μου τῶν
ἀσφαλάτων, τὲ καταφιλήσασα ἐλαβοῦ-
σα, κειμένη πρὸς τὸ ἔδαφος. ἐγὼ μὲν
οὖν ἠνεχόμην πως τὲ ἔχαιρον, καὶ
τῇδε κἀκεῖσε πρὸς τοὺς ὄχλους δι-
έβλεπον θρυπτόμενος, τὲ τοῖς προεστηκό-
σι κειμένην δεῖσθαι δοῦναί μοι δοῦναι, τὲ ἐνδε-
κνύμενος, ὅτι ἄρα ἐγώ που τὲ αὐτὸς τοῦ
πολλὰ δυναμένων. ἡ δὲ τά τε ἄλλα, ὁ-
πόσα τοῦ δεομένων ἐγώ, προσῄδετο,
καὶ τὸ, προσκυνῶ Θ κύριε, προσε-
πῄδετο πολλάκις· ἐγὼ δὲ σκεῖσε· εἶτα
μοί τι ἢ προσεπιφθέγξασθαι λίαν ἡμᾶς,
ὅπη καταβάλλει τῇ βίᾳ τοῖς νώτοις τοῖς
ἑαυτῆς. τὲ μεσὸν σκείμενον, γέλως ἐγ-
ερθεὶς τοῦ προεστηκότων πολύς· τὲ μό-
λις ἐκ τῆς καταρρυθμιζούσης δημασιᾶ
προσερράπτοσα, τὲ δεκανοὺς καλοῦσα,
τὲ πρὸς τὸ δικανικὸν ἁρπάζεσθαι τὴν
ἀνοσίαν σκέλεθρον. ἐπεὶ δὲ τῷ προσώ-
πῳ ἐναπενίσας ἐκάλεσεν ἠρξάμην, παύ-

σασθαι τὴν σκείνην εἶναι τὴν πάλαι· προσεπῄδετο γάρ τοι καὶ τὸ, ὅτι ὁ θεὸς Θ μεθὲν

ANNO CHRISTI 787.

τῆς οἴκου μου δῴη σοι δέσποτα· τότε δὴ τότε ἀνεθεώρουν τὸ πᾶν, καὶ ἅμα χαίρων τε καὶ ἀγωνιῶν, τοῦτο καὶ μόνον ἠρώτων· ἰᾶσης; ἢ πῶς ἰᾶσης; ἔφλω. καὶ διαλαβοῦσα ὅπῃ φολῆς διηνήσατο τὴν ἄφιξιν πλὴν εἰς τὴν χώραν, πλὴν εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῆς ἀποκομιδὴν τῆς εἰκόνος· καὶ ὅπως ὕψος ἦρται, καὶ πεφυκατέθηται τοῦ δωματίου τοῖς τοίχοις ἱεροπρεπῶς ἅμα καὶ ἐκπρεπέστατα· ὅπως τε καὶ χρόνον ἱκανὸν τῇ εἰκόνι προσυλακτῆσαί τε καὶ καταρχισάμενον, καὶ μικροῦ ἀπαρέξαν τὸ πλάσμα, τὸ πνεῦμα τέλος οἰχήσοιτο. καὶ γέγονεν ἡμῖν ἰατρεῖον, ἔφη, τὸ πάλαι ὄντως τὸ πάλαι. σοὶ γὰρ τὰ παραπλήσια πάσχοντας ὁ τόπος, ὁ τύπος δὲ μᾶλλον τῆς παρθένου μήτηρ ἐξιᾶται. τοῦτο μὲν οὖν τὸ πρᾶς τῆς ἱστορίας.

domus meæ det tibi domine. Tunc plane, tunc cuncta videbam, pariterque gaudens & agonizans, hoc ſolum interrogabam: ſana facta es? vel quomodo ſana facta es? & aſſumens * ſecreto, enarrauit aduentum ad regionem, & deportationem imaginis ad domum ſuam: & quia in excelſum eleuata, & ſuperpoſita eſt in parietibus domicilii ſacre pariter & decentiſſime. Vt autem & per tempus frequens imagini oblatrans atque * deluſum figmentum diſcerpens ſpiritus, in fine * inſonuit: & facta eſt nobis medicina, dixit, quod * patiebatur olim in veritate. Eos enim qui ſimilia patiuntur, locus, imo figura Virginis matris curat. Hic eſt enim finis cauſæ.

* Gr. in otio,

* Gr. inſultans, ac fere figmentum, &c.

* Gr. diſcerpens.

* Gr. patiebamur

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπε· γέγραπται, ὅτι ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. καὶ σήμερον παρέσχηνται ἡμῖν πλείους ἱεραὶ βίβλοι, αἵτινες τοῦ νόας ἡμῶν ἥρδευσαν, καὶ ἐπληροφόρησαν περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἁγίων εἰκόνων.

Leo ſanctiſſimus epiſcopus Phociæ dixit: Scriptum eſt, quia in duobus vel tribus teſtibus ſtabit omne verbum. & hodie exhibiti ſunt nobis plurimi ſacri libri, qui mentes noſtras rigauerunt, & ſatisfecerunt de reſtitutione ſanctarum imaginum.

Matth. 18.

Καὶ ἀνέγνω Πέτρος ὁ ἀναγνώστης.

Et legit Petrus lector.

Ἐκ τοῦ βίου τῆς ὁσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας· οὗ ἡ ἀρχή.

De vita B. Mariæ Ægyptiæ: cuius initium eſt.

Μυστήριον βασιλέως κρύπτειν, καλόν· τὰ δὲ ἔργα τοῦ θεοῦ ἀνακηρύττειν, ἔνδοξον. καὶ μετ' ἄλλα. τοῦτ μὲν ἄλλοις ὁ ναὸς εἶχε, μηδενὸς ἐμποδίζοντος· ἐμὲ δὲ μόνῳ τῷ πάλαι ἐκ ἐδέχετο, ὥσπερ τινὰ στρατιωτικῆς πλήθους τεταγμένης εἰς τοῦτο, τῆς ἐμοὶ προστεταχθείσης ἀποκλεῖσαι τὴν εἴσοδον. οὕτω μέ τις ἀθρόα διεκώλυε δυνάμις. καὶ πάλιν ἔστην εἰς τὰ προαύλια. τοῦτο τρὶς τε καὶ τετράκις παθοῦσά τε

Secretum regis celare bonum eſt, opera vero Dei prædicare glorioſum eſt. Et poſt alia. Alios quidem templum habebat, nemine impediente: me vero miſeram non recipiebat, veluti quadam militari multitudine ad hoc ordinata vel iuſſa, vt mihi excluderet aditum. taliter me quædam * audax prohibebat convirtus. Et iterum ſteti in atriis. hoc ter & quater patiens ſiue fa-

* Gr. conferta

ciens, deficiens, vltra iam pelli & repelli non valui: factum enim mihi est corpus præ vi defessum. Desinens ergo recessi, & steti in quodam angulo aulæ templi: & vix tandem ad conscientiam perueni causæ prohibentis me videre viuificum lignum. Tetigit enim mihi oculos cordis sermo salutaris, ostendens mihi, quod cœnum esset operum meorum, quod introitum mihi claudebat. Cœpi igitur flere ac plangere, atque pectus percutiebam, gemitus ex profundo cordis attrahens. Cumque plorarem, video de loco in quo stabam, imaginem sanctissimæ Dei genitricis desuper stantem: & aio ad eam indeclinabiliter intuens: Virgo domina, quæ Deum Verbum secundum carnem genuisti; noui quidem, noui, quod non sit decibile, neque rationabile, me ita sordidam & ita luxuriosam, imaginem contemplari tuam, quæ semper es virgo casta, corpus & animam habens mundam & impollutam. Iustum enim est, vt luxuriosam me munditia tua odio habeat & detestetur. Verumtamen quoniam, vt audiui, ideo factus est Deus quem genuisti, homo, vt vocet peccatores ad pœnitentiam; auxiliare mihi, quæ sola sum, non habens quemquam in adiutorium. Iube etiam mihi indulgeri ecclesiæ ingressum, ne priues me visione ligni, in quo secundum carnem affixus Deus quem genuisti, sanguinem proprium pro me in redemptionem dedit. Iube mihi etiam o domina ianuam aperiri sacratissimæ crucis adorationis. Ecce te do Deo,

Matth. 9.

καὶ ποιήσασα, ἀποκαμοῦσα λοιπὸν, καὶ μηκέτι ὠθεῖν καὶ ἀπωθεῖσθαι ἰσχύουσα· ἐξεγένετο γάρ μοι καὶ τὸ σῶμα ἐκ τῆς βίας κατάκοπον· ἐνδοῦσα λοιπὸν ἀνεχώρησα, καὶ ἕστηκα ἐν γωνίᾳ τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ. καὶ μόλις ποτὲ ἐν σωφρονισμῷ τῆς ἀμαρτίας τῆς κωλυούσης με ἰδεῖν τὸ ζωοποιὸν ξύλον γεγόνημαι. ἤλατο γάρ μου τὴν ὀφθαλμῶν τῆς καρδίας λόγος σωτήριος, ἐπισκνιεῖ μοι, ὅτι ὁ βόρβορος ἐστὶν τῶν ἔργων μου ὁ τὴν εἴσοδον κλείων μοι. ἠρξάμην τοίνυν κλαίειν καὶ ὀδύρεσθαι, καὶ τὸ στῆθος ἐτυπτον, στεναγμοὺς ἐκ βάθους τῆς καρδίας ἀναγουσα. κλαίουσα δὲ ὁρῶ τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἱστάμην, ἐπάνω εἰκόνα τῆς παναγίας θεοτόκου ἐξῶσαν. καὶ φημι πρὸς αὐτὴν ἀκλινῶς ἀτενίσασα· Δέσποινα ἡ Θεὸν λόγον καὶ σαρκὶ γεννήσασα, οἶδα μὲν οἶδα, ὡς ἐκ ἔστιν δυσερεπές, οὐδὲ λόγον, πλὴν ὄντως ῥυπαρὰν ἐμὲ, πλὴν οὕτως πανάσωτον, εἰκόνα καθορᾶν σου τῆς ἀειπαρθένου, τῆς ἁγνῆς, τῆς σῶμα καὶ ψυχὴν ἐχούσης καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον. δίκαιον γάρ ὅτι πλὴν ἄσωτον ἐμὲ ὑπὸ τῆς σῆς καθαρότητος μισεῖσθαί τε καὶ βδελύσσεσθαι. πλὴν ἐπεὶπερ, ὡς ἤκουσα, διὰ τοῦτο γέγονεν ὁ θεὸς ὃν ἐγέννησας, ἵνα θεσπος, ὅπως καλέσῃ τοὺς ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν· βοήθησόν μοι τῇ μόνῃ, καὶ μὴ ἐχούσῃ τινὰ εἰς βοήθειαν. ἐπίταξον κἀμοὶ συγχωρηθῆναι τῆς ἐκκλησίας πλὴν εἴσοδον· μὴ στερήσῃς με τὸ ξύλον ἰδεῖν, ἐν ᾧ καὶ σαρκὶ προσπαγεὶς ὁ θεὸς, ὃν ἐγέννησας, τὸ αἷμα τὸ ἴδιον ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς ἀντίλυτρον δέδωκεν. ἐπίταξον κἀμοὶ ὦ δέσποινα, πλὴν θύραν ἀνοιχθῆναι τῆς θείας τοῦ σταυροῦ προσκυνήσεως. καί σε δίδωμι τῷ ἐκ σοῦ τεχθέντι θεῷ

ANNO CHRISTI 787.

ἐγγυητὴ ἀξιόχρεων, ὡς ἐκεῖ τῷ σαρκὶ ταύτῃ ἐνυβρίσω δι' αἰχρὰς οἱασδήποτε μίξεως· ἀλλ' ἰώμενα τὸ ξύλον τῆς σαρκός τῆς υἱοῦ σου θεάσωμαι, κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν κόσμῳ πᾶσιν ἀδῆλος ἀποτάξομαι, καὶ αὐτίκα ἐξέρχομαι, ὅπου δή αὐτή ὡς ἐγγυητὴς σωτηρίου κατόπτη καὶ ὁδηγήσης με. ταῦτα εἰποῦσα, καὶ ὥσπερ πνα πληροφορίαν λαβοῦσα τὸ τῆς πίστεως ἔμπυρον, τῇ διαπαλαιχίᾳ τῆς θεοτόκου παῤῥησιασα, κἀγὼ ἐμαυτὴν ἐξ ἐκείνου τοῦ τόπου, ἐν ᾧ ἑστῶσα ἐποιούμην τὴν δέησιν· καὶ ἔρχομαι πάλιν, καὶ τοῖς εἰσιοῦσιν ἐαυτὴν ἐγκατέμιξα. καὶ ἐκεῖ ἵν οὐδεὶς ὠθῶν με καὶ ἀντωθούμενος, οὐδεὶς ὁ κωλύων τοῦ πλησίον γλυέσθαι με τῆς θύρας, δι' ἧς εἰκὼν εἰσῆεσαν. ἔλαβέ με οὖν φέλκη καὶ ἔκπασις, καὶ ὅλη διόλου ἐκλονεμένη καὶ ἕτρεμον. εἶτα φθασάσης μου εἰς τὴν θύραν τὴν ἕως τότε ἠσφαλισμένην μοι, ὡς εἰ πᾶσα ἡ δύναμις ἡ προκόπτον με κωλύουσα, νυνὶ ἐμοὶ προωδοποίει τὴν εἴσοδον, οὕτως εἰσῆλθον ἀπόνως. οὕτως ἐντὸς τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων γεγένημαι. καὶ τε γὰρ ζωοποιοῦ θέας τοῦ σταυροῦ κατηξίωμαι, καὶ εἶδον τοῦ θεοῦ τὰ μυστήρια, καὶ οἷός ὅστιν ἕτοιμος τοῦ δέχεσθαι τὴν μετάνοιαν. ῥίψασα τοίνυν ἐμαυτὴν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ τὸ ἅγιον ἐκεῖνο προσκυνήσασα ἔδαφος, ἔτρεχον ἐξιοῦσα, πρὸς ἃ ἐγνωσμένην γλυέσθαι ἀσυδάζουσα. γίνομαι τοίνυν ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ τὸ τῆς ἐγγύης ὑπερεράφη χειρόγραφον. καὶ γόνυ κλίνασα ἔμπροσθεν τῆς παναγίας παρθένου θεοτόκου, τούτοις ἐκεχρημένη τοῖς ῥήμασι· σὺ μὴν ὦ φιλάγαθε δέσποινα, τὸ σὸν ἐν ἐμοὶ ἐπιδείξω φιλανθρωπο-

qui ex te genitus est, vadimonium, quod vlterius carni huic iniuriam non inferam per turpem quamcumque commixtionem: sed cum lignum crucis filii tui videro, mundo & his quæ in mundo sunt, confestim abrenuntiē, & statim ibo quocumq; ipsa, vtpote salutaris * vades, insinuaueris & duxeris me. His dictis, ac si quadam certitudine percepta, fidei feruore, miserationis genitricis Dei confisa, & mouens meipsam de illo loco, in quo stans deprecationem faciebam; & venio rursus, & ingredientibus memet commiscui. & non erat iam vllus qui me impelleret & * repelleret, nullusque prohiberet ianuæ appropinquare, per quam in templum ingrediebantur. Comprehendit ergo me horror & ecstasis, & tota ex toto torquebar atque tremebam. Deinde cum peruenissem ad ianuam, quæ vsque tunc mihi fuerat obserata, ac si omnino virtus, quæ prius me impedierat, nunc mihi præparasset ingressum, ita sine labore ingressa sum. ita intra sancta sanctorum ingredi digna effecta sum. Nam & viuificam crucis visionem promerui, & Dei vidi mysteria, quin & quam sit paratus ad suscipiendam pœnitentiam. Proiiciens itaque meipsam super terram, & sancto illo adorato pauimento, currebam * postulatura, penes eam quæ mihi fidem dixerat, accelerans. Fio itaque in illo loco, in quo vadimonii chirographum scriptum est: & genu flexo coram sanctissima virgine Dei genitrice, his vsa sum verbis: Tu quidem bonitatis amatrix domina, tuam in me ostendisti mi-

* vas,

* *Gr.* repelleretur,

* egressa,

fericordiam : tu indignæ non es abominata deprecationem. vidi gloriam, quam iuste non videmus nos luxurioſi. Gloria Deo, qui per te peccatorum ſuſcipit pœnitentiam. Quid enim habeo peccatrix amplius conſiderare, vel fari ? Tempus eſt domina, vt compleantur iam fœdera vadimonii, cui fidem dixiſti. Nunc deduc quo iuſſeris. Nunc eſto mihi magis ſalutis magiſtra, manu ducens in viam quæ ad pœnitentiam dirigit. Et cum hæc adhuc dicerem, audiui quemdam a longe clamantem : Si Iordanem tranſieris, bonam inuenies requiem. Ego vero hanc vocem audiens, & hanc propter me factam fuiſſe credens, lacrymata clamaui, & Dei genitrici vociferata ſum : Dei genitrix domina, ne derelinquas me. Et his dictis, exiui de atrio templi, & conſtanter ambulabam.

Ioannes reuerendiſſimus monachus, preſbyter & vicarius orientalium pontificum ſedium, dixit : Talem imaginem nos vidimus in ſancta Chriſti Dei noſti ciuitate, & crebrius eam ſalutauimus.

Stephanus Deo amabilis diaconus, notarius & referendarius venerabilis patriarchici ſecreti, legit.

Ex paſſione ſancti martyris Procopii : cuius initium eſt.

Per illa tempora regnauit Diocletianus tyrannus. Et poſt alia. Adoleſcens autem gaudio magno percepto in fide roboratus eſt, ſimiliter omnes qui cum eo erant. & eadem noctis hora reuerſus eſt cum militibus,

πον · σὺ τῆς ἀναξίας ὀπ ἐδελύξω πλὴ δέησιν. εἶδον δόξαν, ἰὼ δικαίως οὐχ ὁρῶμεν ⓐ ἄσωτοι. δόξα τῷ θεῷ, τῷ διὰ σοῦ δεχομένῳ τὴν ἁμαρτωλῶν πλὴ μετάνοιαν. τί γὰρ ἔχω πλέον ⓟ ἡ ἁμαρτωλὸς ἐννοῆσαι, ἢ φθέγξασθαι; καιρός ὅτι δέσποινα πληροφορῆσαι λοιπὸν τῆς ἐζύης, ἧς ἐνεζυήσω, τὰ σύμφωνα. νῦν ὅπου κελεύεις, ὁδήγησον · νῦν γνοῦ μοι μᾶλλον σωτηρίας διδάσκαλον ⓟ, χειραγωγοῦσα · τοὺς πλὴ ὁδὸν πλὴ εἰς μετάνοιαν ἄγουσαν. καὶ ταῦτα ἔτι λέγουσα, ἤκουσα τινὸς ⓟ πόρρωθεν κράζοντος · ἐὰν ⓟ Ιορδάνην διέλθῃς, καλὴν εὑρήσεις ἀνάπαυσιν. ἐγὼ δὲ τῆς φωνῆς ταύτης ἀκούσασα, καὶ ταύτην δι' ἐμὲ γενέσθαι πιστεύσασα, δακρύουσα ἐκραξα, καὶ τῇ θεοτόκῳ ἐβόησα · θεοτόκε δέσποινα μὴ ἐγκαταλίπῃς με. καὶ ταῦτα εἰποῦσα ἐξῆλθον τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ, ⓒ στωϊκῶς ἐβάδιζον.

Ιωάννης ὁ θεολεβέστατος πρεσβύτερος ⓒ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἱερέων εἶπε · πλὴ τοιαύτην εἰκόνα ἡμεῖς ἐθεασάμεθα ἐν τῇ ἁγίᾳ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν πόλει, ⓒ πλειστάκις αὐτὴν ἠσπασάμεθα.

Στέφανος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος, νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος τοῦ θειοτάτου σεκρέτου, ἀνέγνω.

Ex τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Προκοπίου, οὗ ἡ ἀρχή.

Κατὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνους ἐβασίλευσε Διοκλητιανὸς ὁ τύραννος. ⓒ μὴ ἕτερα · ὁ δὲ νεανίας χαρὰν μεγάλην λαβὼν ⓒ πίστιν ἐβαρσοποιήθη · ὁμοίως δὲ πάντες ⓐ σὺν αὐτῷ. ⓒ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς ἐπέστρεψε μετὰ τῶν στρατιωτῶν, καὶ

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

καὶ ἦλθεν ἐν τῇ Σκυθοπόλει. καὶ προσκαλεσάμενος κρυφίως πᾶσαν τὴν συντεχνίαν τῶν χρυσοχόων καὶ ἀργυροπλαστῶν, ἠρώτα αὐτοὺς, λέγων· δοὺς δέ μοι ποιῆσαι σκεῦος, ὃ ἐγὼ ἐκδίδωμι ὑμῖν; οἱ δὲ φοβηθέντες τὸ αὐστηρὸν τοῦ ἀνδρὸς, συμβούλιον ποιησάντες, ἔστησαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἕνα τὸν μείζονα αὐτῶν τεχνίτην ὀνόματι Μάρκον, εἰπόντες· οὗτος ποιήσει κύριε τὸ θέλημά σου. καὶ μετ' ὀλίγα. ὁ δὲ Μάρκος οὐκ ἐπείθετο αὐτῷ. ὁ δὲ νεανίας ἔπεισεν αὐτὸν, λέγων· ὅτι ἕως θανάτου οὐ μὴ ἀπαγγείλω τῷ βασιλεῖ τὸ μυστήριον. ὁ δὲ πεισθεὶς, διὰ τῆς νυκτὸς ἐν μυστηρίῳ καὶ μόνος εἰργάσατο σταυρὸν δι' ἀργυρίου καὶ χρυσίου. καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ πληρωθῆναι σταυρὸν, καὶ ἀνορθωθῆναι, ὤφθησαν ἐν αὐτῷ τρεῖς εἰκόνες. καὶ ἐπεγέγραπτο τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ ἄνω ἐν τῇ ἀρχῇ· Ἐμμανουήλ. καὶ ἐν ταῖς ἑκατέρωθεν ἀρχαῖς· Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ. ἠβουλήθη οὖν ὁ φορεθεὶς ὁ Μάρκος ἀπαλεῖψαι τὰς εἰκόνας, καὶ ἐκ ἠδυνήθη· ἡ γὰρ χεὶρ αὐτοῦ ἔμεινεν ὡσεὶ ξηρά. ἀλεκτρυόνος δὲ φωνήσαντος, ἦλθεν ὁ δοὺξ ὁ λεγόμενος νεανίας εἰς τὸν οἶκον Μάρκου, τὸν αἴροντα τὸν σταυρόν. καὶ ἰδὼν αὐτὸν, προσεκύνησεν αὐτόν. καὶ λέγει τῷ Μάρκῳ· τί ὅτι ταῦτα τὰ πρόσωπα, καὶ τίς ἡ ἐπιγραφή; λέγει αὐτῷ· κύριε ἐν ᾗ ὥρᾳ ἐτελέσθη τὸ ἔργον, ἀνέτειλαν αἱ εἰκόνες αὗται· καὶ οὐ γινώσκω τίνος, ἢ τίς ἡ ἐπιγραφή. ὁ δὲ νεανίας ἔγνω τινὰ δύναμιν ἐν αὐτῷ εἶναι. καὶ προσκυνήσας τὸν σταυρὸν, εἵλυσεν ἐν πορφύρᾳ, καὶ ἐπορεύθη τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων, δεδωκὼς τῷ τεχνίτῃ Μάρκῳ πράγματα πλείονα. καὶ εἰσῆλθε μετὰ τοῦ δούκος εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ.

& venit Scythopolim. Et aduocatis occulte omnibus auri & argenti artificibus, interrogabat eos, dicens: Poteſtis mihi facere vas, quod ego vobis expono? Qui timentes auſteritatem viri, conſilio facto ſtatuerunt coram eo vnum, qui erat maior eorum, artificem nomine Marcum, dicentes: Iſte faciet, domine, voluntatem tuam. Et poſt pauca. Marcus autem non parebat ei. Adoleſcens vero perſuaſit illi, dicens, quia vſque ad mortem non indicabo imperatori ſecretum. Qui credens, per noctem in ſecreto operatus eſt crucem de argento & auro. Et factum eſt vt conſummata & erecta cruce, apparerent tres in ea imagines: & erat ſuperſcriptum Hebraica dictione ſurſum in principio, Emmanuel: & in vtriſque initiis, Michael, & Gabriel. Voluit ergo Marcus reueritus delere imagines, & non potuit. Manus enim eius manebat veluti arida. Cum autem gallus vocem dediſſet, venit dux qui dicebatur adoleſcens, ad domum Marci, vt tolleret crucem: & videns eam, adorauit illam, & dicit Marco: Quæ ſunt hæ facies, & quæ ſuperſcriptio? Dicit ei: Domine in ea hora, qua conſummatum eſt opus, ortæ ſunt iconæ iſtæ; & neſcio cuius, vel quæ ſit ſuperſcriptio. Porro adoleſcens cognouit quamdam virtutem in ea eſſe. Et adorata cruce, inuoluit purpura, & iuit viam ſuam gaudens, datis artifici Marco preciis pluribus. & introiuit cum duobus numeris in ciuitatem ſuam.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μο-

Stephanus reuerendiſſimus

monachus & librorum custos venerabilis patriarchii, legit.

Ex vita sancti patris nostri Theodori archimandritæ Sicensium: cuius initium est.

2. *Corint.* 1. Benedictus Deus & Pater Domini nostri Iesu Christi. Et post alia. Cum autem esset quasi annorum duodecim, facta est mortalitas ex bubone in illa villa, ita vt ipse infirmaretur pene ad mortem. Porro detulerunt eum in oratoriam domum sancti Ioannis Baptistæ, quæ erat

*strauerunt iuxta villam, & * statuerunt eum ad introitum altaris. Porro super illud in receptaculo crucis stabat imago saluatoris nostri Iesu Christi. Cumque ex dolore bubonis cruciaretur, repente de imagine ceciderunt super eum roris guttæ. & statim gratia Dei a dolore conualuit, & sanus effectus est, & iuit domum suam. & post breuia: Imitari igitur volens Dauid in Deo decibili hymnodia, cœpit discere psalterium. Cumque difficile cum multoq; labore didicisset vsq; ad decimum sextum, imminentem decimum septimum psalmum non valebat memoriæ commendare. Meditans ergo in oratorio sancti martyris Christophori, quod erat de proxima villa, & non valens ediscere, prosternens se supra faciem, deprecabatur Deum, vt docibilem se faceret ad psalmorum meditationem. Porro amator hominum Deus, qui dixit,

Matth. 7. *Petite, & dabitur vobis*, dedit ei petitionem ipsius. Itaque surgens de pauimento, & imagini saluatoris intendens, & supplicans

ναχὲς καὶ βιβλιοφύλαξ τῆς ϑειοτάτης Anno Christi 787.
πατριαρχείου ἀνέγνω.

Ἐκ τῆς βίου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου ἀρχιμανδρίτου Σικέων· οὗ ἡ ἀρχή.

Εὐλογητὸς ὁ ϑεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐν μέσῳ ἑτέρων. ὄντος δὲ αὐτοῦ ὡς ἐτῶν δώδεκα, ἐγένετο θανάσιμον ἐν τῷ βουβῶνι ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ, ὥστε καὶ αὐτὸν ἀρρωστῆσαι παραπλήσιον θανάτου. ἀπήγαγον δὲ αὐτὸν ἐν τῷ ὀκτηρίῳ οἴκῳ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τῷ ὄντι πλησίον τοῦ χωρίου, καὶ ἀνέκλιναν πρὸς τὴ * εἴσοδα τοῦ θυσιαστηρίου. ἐπάνωθεν δὲ αὐτοῦ ἐν τῷ σταυροδόχῳ ἵστατο εἰκὼν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὀδυνωμένου τοίνυν αὐτοῦ ἐκ τοῦ βουβῶνος, ἄφνω ἐκ τῆς εἰκόνος ἐπέσαξαν αὐτῷ σταγόνες δρόσου. καὶ ἐξαίφνης τῇ χάριτι τοῦ ϑεοῦ κουφισθεὶς τῆς πόνου, ὑγιὴς ἐγένετο, καὶ ἀπῆλθεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ μετ' βραχέα. μιμεῖσθαι τοίνυν ϑέλων ⓦ Δαβὶδ ἐν τῇ ϑεοπρεπεῖ ὑμνῳδίᾳ, ἤρξατο μανθάνειν τὸ ψαλτήριον. δυσκόλως δὲ μετὰ πολλοῦ κόπου μαθόντος αὐτῷ ἕως ἑκκαιδεκάτου, ⓦ ὄντος ἐπὶ τὸν ἑπτακαιδέκατον ψαλμὸν ἐν ᾗ δύνατο ἀποστηθίσαι. μελετῶν γοῦν ἐν τῷ ὀκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Χριστοφόρου, τῷ ὄντι ἐν τῷ πλησίον τοῦ χωρίου, καὶ μὴ δυνάμενος μαθεῖν, ῥίψας αὐτὸν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδέετο τοῦ ϑεοῦ, ὅπως δύναται αὐτὸν ποιήσῃ εἰς τὸ τὸν ψαλμὸν μελέτην. ὁ δὲ φιλάνθρωπος ϑεὸς ὁ εἰπών· αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αἴτησιν αὐτοῦ. διὰ τοῦτο γοῦν ἐν τῷ ἐδάφους, καὶ τῇ εἰκόνι τοῦ σωτῆρος προσέχοντι καὶ δεομένῳ,

ANNO CHRISTI 787.

ἡσθετο γλυκύτητος ἡδύτερον μέλιτος ἐνεχθείσης ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. οὗ γνοὺς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ, καὶ μεταλαβὼν τῆς γλυκύτητος, καὶ εὐχαριστήσας τῷ θεῷ, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης εὐκόλως καὶ εὐμαθῶς ἀπεστήθισε τὸ ψαλτήριον.

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

sensit dulcedinem melle suauiorem illatam in os suum. Qui agnita Dei gratia, & percepta dulcedine, gratias egit Deo: & ab hora illa facilius ac * bene docte memoriæ psalterium commendabat.

* docibilius

Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius legit.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ρώμης πρὸς Γερμανὸν τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

EPISTOLA GREGORII sanctissimi papæ Romani ad sanctissimum Germanum, qui fuerat patriarcha Constantinopoleos.

ΠΟΙΑ καὶ πῆς εὐμενδία τὴν ἐμὴν οὕτως οἶδεν εὐφραίνειν ψυχήν, ὡς ἡ περὶ σὲ τὸ σεμνὸν ὄντως ἐμοὶ καὶ ὑπερφυὲς ὄνομα καὶ καλλώπισμα, ἡγιασμένε τοῦ θεοῦ ἡμῶν, χαροποιὸς ἐπαγγελία; ταύτην γὰρ τοῦ λόγου σου γράμμασιν εὐαγγελισθεὶς αἰσκίρτησα, καὶ ὑπὸ τῆς ἄγαν χαρᾶς τῷ πνεύματι ἀνεζωπύρησα. εἶτα εἰς οὐρανὸν διατείνας τὸ ὄμμα, εὐχαριστίας ἀνέπεμψα τῷ παντεμόνι κυρίῳ ὅλων θεῷ, τῷ οὕτω καὶ νῦν εὐδοκήσαντι, καὶ μέχρι τέλους ὑμῖν συνεργοῦντι, καὶ πάντα εἰς φῶς ἄγοντι τὰ ὑμέτερα. τοῦτο γὰρ καὶ δι' ἐμοῦ ἐστί μοι νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν· καὶ οὔποτε ταύτης ἀφέξομαι τῆς ἐφέσεως, εἰς χρεὼν πατρῴων ἀποφαίνομαι. μαρτυρεῖ δέ μοι τῷ λόγῳ καὶ ἡ κατὰ πᾶσαν ὥραν τῆς ὑμετέρας, ὦ πανεύφημε καὶ θεῷ πεφιλημένε, καλοκἀγαθίας εὐάμπνοις· ἰὼ πνεῦμα ἔναυλον ἔχων, τοῖς χείλεσι τὸν ὦδῖνα τοῦ λόγου φέρειν ἀδυνατῶν, αὖθις πρὸς τὸν διὰ γράμματος ἐχώρησα προσρησιν. ἔστι γὰρ χρέος ἐμοὶ, καὶ χρεῶν ἁπάντων ὑποσημότατον, τὸ σὲ τὸν ἐμὸν

QVALIS & quæ delectatio meam sic lætificare animam nouit, sicut gratificus nuntius super tuo nomine, quod reuerendum reuera mihi & magnificandum decenter est, o sanctificate & diuinitus acte? Hoc enim & nunc ego per honorabiles literas tuas euangelizatus exultaui, & præ nimio gaudio, spiritu lætificatus sum. Deinde in cælum extendens oculum, gratiarum dominatori omnium Deo retuli actiones: qui taliter etiam modo voluit, & fine tenus vobis cooperatur, & omnia vestra in lucem educit. Hoc enim & orandum mihi est noctu & interdiu, & nunquam aliquando hoc desiderium deserendum esse in Christo confidens pronuntiabo. Testimonium autem perhibet sermoni meo, o superlaudabilis & a Deo dilecte, etiam tuæ per omnem horam beneuolentiæ recordatio: quam habitatricem habens in labiis, & dolorem verbi ferre non valens, illico ad affatum per literas properaui. Est enim debitum mihi, & debitis cunctis insignius, te fratrem meum

& propugnatorem ecclesiæ salutare ac alloqui, & luctaminum tuorum collaudare materias. Etiamsi quis dicat & valde conuenienter: clamet potius ea impietatis præcursor, qui nunc passus est, bona actione malam actionem tuis commutaturus felicitatibus. Nam arbitrabatur secundum illum qui desursum cecidit, fremere simul & prævalere aduersus pietatem: sed impeditur cælitus spe fraudatus. & audiebat quidem ab ecclesia ea quæ & Pharao prius Ægyptius tyrannus, Moyse de

Exod. 15. illo canente: *Dixit inimicus, persequens comprehendam, partibor spolia, replebo animam meam.* Sed & audiebat quæ & ipse diabolus, cum prophetica illi pronuntiaretur maledictio:

Psalm. 51. *Propterea destruet te Deus in finem, euellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terra viuentium.* Ita & ille præter spem conatibus, qui in spe erant, frustratus periit, superno agone vestro & robore, apostatæ eneruata impugnatione aduersus Deum, deorsum effecta, & ad nouissimum propemodum expulsa exitium Christum impugnantis ferocitate: ita vt super eo scriptura veraci-

1. Reg. 2. ter impleatur, quæ dicit: *Arcus fortium superatus est, & infirmi accincti sunt robore:* pro eo quod nulla est ad infirmum Dei firmitas abominationis eorũ qui Deum impugnant, & pugnare pro Deo mundum contra in-

scriptum est.* sensatos * asserit. Quomodo ergo non cum Deo pugnans, o tu sanctissime, aduersus eos qui sine Deo & contra Deum sunt,

Sap. 5. commoueris? Qui videlicet in-

ἀδελφὸν, ⟨Ϟ⟩ τῆς ἐκκλησίας τὸ σῶμα τὸ συναγρεῦσαι ⟨Ϲ⟩ τὸ σῶσαι τῷ ⟨Ϟ⟩ σῶν παλαισμάτων ἐξυμνῆσαι τὰ αἴτια. εἰ καί τις ἐρεῖ κἀμάλα εἰκότως· βοάτω μᾶλλον ⟨Ϟ⟩ αὐτὰ ὁ νικῶν πεπονθὼς, καὶ τῇ ὑπερβαλλούσῃ τιμῇ διαπεραιζέσθω τοῖς σοῖς ἀνταλλαξάμενος ὑπυχήμασι, τῆς ἀσεβείας ὁ τὸ θράσος. ἐπεὶ γὰρ ὤετο κῦ ⟨Ϟ⟩ ἄνωθεν πεσόντα καταφρυάξασθαι ἅμα καὶ καπαχύσαι τῆς εὐσεβείας, συμποδίζεται ἄνωθεν, τῆς ἐλπίδος διαψευσθείς. καὶ ἦκουε μὲν ⟨Ϟ⟩ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, ἀπὸ ⟨Ϲ⟩ Φαραὼ τὸ πρότερον ὁ Αἰγύπτιος τύραννος, Μωϋσέως αὐτῷ κατεπᾴδοντος· εἶπεν ὁ ἐχθρὸς, διώξας καταλήψομαι, μεριῶ σκῦλα, ἐμπλήσω ψυχήν μου. * ἐπεφωνεῖτο δὲ ἄπερ αὐτὸς ὁ διάβολος, τῆς προφητικῆς αὐτῷ ἐπιφωνούσης κατάρας· διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος· ἐκπλαγ σε καὶ μετανασεύσαι σε διὰ σκηνώματός σου, καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων. οὕτως ἐκεῖνος παρ' ἐλπίδα τῷ κατ' ἐλπίδα διαψευσθεὶς ἐγχειρήσεων ὤλετο, τῇ τῆς ἄνωθεν ὑμῶν ἐπιμαχίας στερρότητι τῆς κάτω θεομαχίας ἐκνευρισθείσης τῷ ὑποσάτου, ⟨Ϲ⟩ πρὸς ἐσχάτῳ ἐλαμβάνου παντελεσφόρῳ μικροῦ δεῖν τῷ χειρωμάτῳ φρυάγματος· ὡς ἐπ' αὐτῷ τὸ τῆς γραφῆς ἐπληρώθησαν ῥητόν· τόξον ⟨Ϟ⟩ δυνατῶν ἠσθένησε, καὶ ⟨Ϙ⟩ ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δυνάμιν. διὸ οὐδὲν πρὸς τὸ ἀσθενὲς τοῦ θεοῦ τὸ ἰσχυρὸν τῆς θεομάχων βδελυρίας καθέστηκε· καὶ συνεκπολεμεῖν τῷ θεῷ ⟨Ϟ⟩ κόσμον ὅπη σοῦ ⟨Ϟ⟩ πράφρονας εἴρηται. * πῶς ἐκ αὐ μὴ θεοῦ πολεμούμενος ὁ ἡγιασμένος σὺ κῦ θεοῦ τῷ ἀθέων ἡ κίνησις εὑρηκότων ⟨Ϟ⟩ ἀφανῶς

ANNO CHRISTI 787.

* cf. Lipsiæ 15 Sept.

ANNO CHRISTI 787.

πολεμούμενον, & συμπολεμοῦντα δὲ μᾶλλον εἰπεῖν ἀληθέστερον, & τὸν πολεμίοις ἐμπούμενον, νίκα οὕτως ἀπήρξω τῆς παρατάξεως, ὡς ὁ θεὸς αὐτός σοι παρέδειξεν; ἡγεῖσθαι προστάξας ἐν τῇ παρεμβολῇ τῆς Χριστοῦ* βασιλείας τὸ ἔνδοξον ὄντως & ἅγιόσημον λάβαρον, τοῦτ' ἔστι ζωοποιὸν λέγω σταυρόν, τὸ μέγα κατὰ τοῦ θανάτου τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος τρόπαιον· ἐν ᾧ τὸν κόσμου τετραμερῶς τὰ πέρατα διεγράψατο, εἰκαταστίξας προσχεάμασιν. εἶτα & τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς πάντων δεσποίνης καὶ ὄντως ἀγνῆς θεομήτορος, ἧς τὸ πρόσωπον οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ λιτανεύσουσι. καὶ γὰρ ἁγία, καθὼς τοῖς πατράσι δοκεῖ, ἥτις οὕτω πρὸς ὑμᾶς εὐσεβῶς τετιμημένα πρέπει τὰς ἀμοιβάς· ἐπεὶ ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρόσωπον διαβαίνει καὶ μέγαν Βασίλειον. καὶ εὐσεβείας ἀνάμεστος ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἔκθεσις, καθὼς φησὶν ὁ Χρυσόστομος· ἐγὼ καὶ τὸν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν εὐσεβείας πεπληροφορημένον. εἶδον γὰρ ἐν εἰκόνι ἄγγελον εἰς φαρμάκων διώκοντα, & Δαβὶδ ἀληθεύοντα· κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις. & οὐδαμῶς ἡ ἐκκλησία παρέσφαλεν, εἰκὸς οὕτως λελόγισται. συγχωρήσει ὁ θεός, οὔτε κατ' ἐθνικὴν ἡ προδόσεως ἀκολουθίαν· μὴ γένοιτο· * εἰκὸς ὁ σκοπὸς τῶν πραγμάτων καθ' ἣν δοκιμάζεται, κἀ οὐδαμῶς σκοπεῖται τὰ ἀποτελούμενα. ἐπεὶ οὐδ' ἐν Παναιάδι τῇ πόλει παρὰ τὴν αἱμορροούσης εὐσεβῶς κινηθείσης εἰς ἀνάμνησιν τοῦ περὶ αὐτὴν θαύματος γνωσθέντος ἀπεπέμπετο, νίκα τὴν ἀναφυείσης βοτάνης πρὸς τοῖς ποσὶ τοῦ εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀνασταθέντος πρὸ τοῦτο ἀνδριάντος, & ξένης

ueniunt eum qui inuisibiliter oppugnatur, imo vt verius dicamus, simul pugnat, & hostes in fugam vertit: ac vbi sic cœpisti prælium, vt Deus ipse tibi monstrauit? præesse præcipiens in castris regni Christi glorio-sum vere ac insigne labarum, id est, viuificam crucem, magnum contra mortem magnitudinis suæ trophæum: in quo mundi quadrifarie terminos circumscripsit, liniamentis distinguens. Deinde & sanctam imaginem omnium dominæ ac veræ Dei matris, cuius vultum diuites plebis deprecabuntur. Etenim sancta est, quemadmodum patribus videtur, quæ taliter a vobis pie honorata tribuit vicissitudines. Nam imaginis honor ad principalem transit, secundum Basilium magnum. Et pietate est plena venerabilium imaginum causa, sicut dicit Chrysostomus: Ego & cera perfusam amaui picturam pietate refertam. vidi enim in imagine angelum cuneos barbarorum persequentem, & Dauid veritatem dicentem: Domine in ciuitate tua imaginem eorum ad nihilum rediges. Et nequaquam ecclesia errauit, licet ita fuerit æstimatum. Indulgeat Deus, neque secundum gentilem consequentiam est traditio (absit) & intentio rei secundum quid probatur, & nequaquam considerantur quæ perficiuntur. Nam neque in Paneade ciuitate hæmorrhoissæ pie motæ in recordationem facti in se miraculi repudiabatur, cum orta esset herba circa pedes statuæ, quæ ab ea in nomine Domini Iesu Christi erecta est: & extranea erat, in-

Psalm. 72.

ANNO CHRISTI 787.

cognitaque ſpecie, poſitaque omnibus in variorum languorum remedium condeſcenſione & bonitate Dei & ſaluatoris noſtri. Imo legalis, vt iam dicamus, huiuſmodi eſt in Deo erectio; licet * figuris magis ſignanda, & vmbræ præferenda ſit gratia & veritas. Vnde maximam ſalutis cauſam ſanctorum cœtus Dei conſilio hoc capitulum * tradidit, quatenus in vniuerſorum vultibus, & colorum operationibus venerabilem & ſanctum characterem ſecundum humanitatem eius qui tollit peccatum mundi, erigamus, per eum humilitatis celſitudinem Dei Verbi conſiderantes, & ad memoriam conuerſationis in carne factæ, tam videlicet paſſionis eius & ſalutaris mortis, quam redemptionis quæ hinc mundo effecta eſt, manu quodammodo ducti: & nulla eſt hinc a diuinis diſſonantia. Si enim propheticæ prælocutiones terminum minime perceperunt, ne ſcribantur res ad oſtenſionem eorum quæ adhuc facta non ſunt: id eſt, ſi non eſt incarnatus Dominus, non formetur ſancta imago eius ſecundum carnem. Si non eſt natus in Bethlehem ex gloriosa virgine Dei genitrice, neque magi munera obtulerunt, neque paſtoribus ſuprastetit angelus, neque multitudo cæleſtis exercitus nato hymnum obtulit: ſi non in vlnis genitricis vt infantulus ferebatur, qui portat vniuerſa; & lactis alimoniam pertulit, qui dat eſcam omni carni; nec hoc figuretur. Si non a ſene ſuſcipiebatur, qui vitæ tenet principatum & mortis, & omnium Dominus

* *Gr.* figuris expreſſior

* *Gr.* h. cap. eccleſiæ trad.

Matth. 2.

Luc. 2.

τῷ εἴδει, καὶ οὐ γνωείμου, προκειμένης τοῖς πᾶσι, παντοίων νοσημάτων ἀλεξητήριον ὢν συγκαταβάσει τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν. νομικὴ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ τοιαύτη ἔνθεος ἀνασήλωσις, εἰ καὶ τῆς τύπων ἐκπυπωτέρα, καὶ τῆς σκιᾶς προτιμοτέρα ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια. διὸ μείζω σωτηρίας ὑποδοχὴν ἡ τῶν ἁγίων ὁμήγυρις προβούλως τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦτο τὸ κεφάλαιον παραδέδωκεν, ὥστε ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσι, καὶ ἐν ταῖς χρωματουργίαις τὸ σεπτὸν καὶ ἅγιον χαρακτῆρα κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοῦ ἄνθρωπος τὸν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀναστηλοῦσθαι· δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες, καὶ πρὸς μίμησιν τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ, καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι, καὶ τῆς ἐντεῦθεν χορηγουμένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. καὶ οὐδὲν ἐντεῦθεν τῶν θείων ἀσύμφωνον. εἰ γὰρ αἱ προφητικαὶ ἀπαρρήσεις οὐκ εἰλήφασι τὸν πέρας τῶν πραγμάτων πρὸς ἔνδειξιν τῶν μήπω γεγονότων. τουτέστιν, εἰ μὴ ἐσαρκώθη ὁ κύριος, μὴ τυπούσθω ἡ κατὰ σαρκα ἁγία εἰκὼν αὐτοῦ. εἰ μὴ ἐτέχθη ἐν Βηθλεέμ ἐκ τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου, καὶ ἀπὸ μάγοι τὰ δῶρα προσήγαγον, καὶ ποιμέσιν ἐπέστη ὁ ἄγγελος, καὶ πλῆθος οὐρανίου στρατιᾶς τῷ τεχθέντι ὕμνον προσέφερον. εἰ μὴ ἐν αἰγιάλαις τὴν πεκούσης ὡς βρέφος ἐφέρετο ὁ βαστάζων τὰ σύμπαντα, καὶ γαλακτοτροφίας ἠξιώθη ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκί· μηδὲ τοῦτο τυπούσθω. εἰ μὴ ὑπὸ πρεσβύτου ὑπεδέχετο ὁ κατάρχων τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, καὶ τῶν ὅλων κύριος

ANNO CHRISTI 787.

δι' αὐτῦ γνωριζόμενος ἅμα καὶ κηρυττόμενος, καὶ τὴν ἀπόλυσιν παρ' αὐτῦ δυσωπούμενος. εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκονομία ἐπορεύετο ὑπὸ νεφέλης κούφης, τῆς ὁλοφώτου μητρὸς καὶ ἐρρωμένης τῇ ἀγαθότητι καὶ ἁγιότητι, ὁ εἰς ὕψος καθήμενος· ⁊ παλινδρομεῖ ἐξ Αἰγύπτου, καὶ οἰκεῖ τὴν Ναζαρέτ· μὴ τυπούσθωσαν χρώμασιν. εἰ μὴ νεκροὺς ἤγειρε, καὶ ὀρθοὺς ἔστησε παραλύτους, καὶ λεπροῖς πρόσχρησιν τῷ καθαρσίῳ, καὶ τυφλοῖς ὀμμάτωσεν, εἶτα καὶ τραυλῶν ἐποίησε γλώσσαν μογιλάλων, ⁊ βάσεις χωλῶν ἐστερέωσε, ⁊ ἀπήλασε δαιμόνια· εἰ μὴ διήνοιξεν ὦτα κωφῶν, καὶ πάντα εἰργάσατο τὰ παράδοξα, ⁊ τὰς θεοσημείας ἐτέλεσε· μὴ γραφέσθωσαν. εἰ μὴ τὸ πάθος ἑκουσίως ἐδέξατο, ⁊ τῷ ᾅδῃ ἐσκύλευσε, καὶ ἀναστὰς εἰς οὐρανοὺς ἀνελήλυθεν ὁ μέλλων ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· μὴ γραφέσθωσαν, μηδὲ τυπούσθωσαν αἱ ταῦτα διηγούμεναι καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ χρωμάτων γραφαὶ ⁊ ἱστορίαι. εἰ δὲ ταῦτα πάντα γέγονασι, καὶ μέγα τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον, εἴθε καὶ δυνατὸν καὶ τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, τὰ ζῶα πάντα καὶ τὰ φυτὰ, ⁊ εἴ τι ἄλλο, ἐκδηγεῖσθαι αὐτὰ καὶ διὰ φωνῶν, καὶ διὰ γραμμάτων, καὶ ἱστοριῶν. τῶν γὰρ μὴ ὄντων ἡ τύπωσις εἰδωλικὴ γραφὴ ὀνομάζεται, ἃ καὶ Ἑλληνικὴ μυθοποιία ἀνέπλασε, τὰ μὴ γεγονότων ἐν τῇ ὑπαρξει ληροφοδοῦσα τὴν ποίησιν. ⁊ οὐδεμία συγκατάθεσις τῇ ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ μετὰ εἰδώλων· μὴ γένοιτο. οὐδὲ γὰρ δαμάλεις προσεκυνήσαμεν, οὐδὲ μόσχον ἐν Χωρὴβ ἐχαλκεύσαμεν, οὔτε θεὸς ἡμῖν ἡ κτίσις λελόγισται· οὐτ' αὖ πάλιν τῷ γλυπτῷ ὑποπεσόμεθα, καὶ τῷ Βεελ-

per eum agnitus simul & prædicatus, & vt dimissionem concederet, postulatus. si non in Ægyptum causa dispensationis pergebat super nubem leuem, omni scilicet lumine illustratam matrem ac sanctitate robustam, qui in excelso sedet; & redit ex Ægypto, & habitat Nazareth: ne figurentur coloribus. Si non mortuos suscitauit, & erexit paralyticos, & leprosis præbuit purgationem, & cæcos illuminauit, deinde & expressam fecit linguam mutorum, & bases claudorum firmauit, & expulit dæmones: nisi aperuit aures surdorum, & omnia operatus est glorioſa, & in Deo signa perfecit: ne pingantur. & nisi passionem voluntarie suscepit, & infernum spoliauit, & surgens in cælum ascendit, qui venturus est iudicare viuos & mortuos: * neque figurent scripturæ vel historiæ, quæ ista enarrant, tam per literas, quam per colores. At si hæc omnia facta sunt, & magnum est pietatis mysterium, vtinã esset possibile, vt & cælum & terra & mare, animantia quoque omnia & virgulta, & quidquid aliud est, enarrẽt illa & per voces & per literas, & per picturas. Eorum enim quæ non sunt, formatio, idolica pictura nominatur, quæ & paganæ fabulationis poema finxit, eorum quæ nunquã fuerunt per essentiam, facturam desipienter asseuerans. Et certe nulla est condescensio ecclesiæ Christi cũ idolis: absit. Neq; enim vitulas adorauimus, neque vitulum in Choreb fudimus, neq; a nobis creatura Deus æstimata est: sed neq; rursus sculptili procidimus, & Beelphe-

* *Gr.* nec scribantur, nec figurentur

gor initiati ſumus, neque natorum occiſores aut ſacrificatores fuimus, aut occulta myſteria celebrauimus: neque filios noſtros & filias immolauimus vnquam dæmonibus, vt in nos
3. Reg. 11. ea quæ a Salomone idolorum cultoribus dicta ſunt, aſſumantur. Numquid a nobis infecta eſt terra in ſanguinibus? vel imaginem in templo fecimus, quadriforme habentem idolum, & hanc adorauimus? Numquid abominationem repentium & pecorum ſupra murum templi depinximus? Aut iterum nos Ezechiel vidit plangentes Adonidem, & incenſum
Ezec. 8. Soli offerentes, de quibus dicit
Rom. 1. Apoſtolus: *Seruierunt creaturæ potius quam creatori.* Putaſne ſtatuimus imagines duarum fornicariarum in Ægypto, Oola ſcilicet & Ooliab, & eas adorauimus? An rurſus a nobis ſacri-
Dan. 14. ficia Bel in Babylone, & Dagon
Iudic. 16. in Palæſtina oblata ſunt? vel aliis diis gentium procidimus? Non ſunt hæc, non ſunt: calumnietur nullus: quoniam in nullo eorum quæ conſiſtunt & facta ſunt, nomen quod eſt ſuper omne nomen populus Chriſti vſque hodie, præter ſanctam & viuificam Trinitatem, coluit,
* Gr. latria adorauit: vel * ſeruiuit: abſit. Nam modus idololatriæ manifeſtus eſt. Chriſtianis autem Dei cultoribus omnium dominator eſt adorandus. Porro ſi quis Iudaico more ad accuſationem motus, quæ olim contra idolorum cultores dicta ſunt, diffamauerit, & idololatriam eccleſiæ noſtræ aſcripſerit ex venerabilium imaginum deifico & mirabili ad meliora ducatu, nihil aliud arbi-

φεγὼρ ἐτελέσθημεν, οὐδὲ τεκνοφόνους τελετὰς ἢ κρύφια μυστήρια ἐτελέσαμεν, οὐδὲ τοὺς ἡμῶν Ⓒ τὰς θυγατέρας ἐθύσαμεν δαιμονίοις ποτὲ, ὡς ἂν εἰς ἡμᾶς τὰ παρὰ Σολομῶντος τοῖς εἰδωλολάτραις λεγόμενα ἐκλαμβάνεσθαι. μὴ γὰρ ὑφ' ἡμῶν ἐφοινίχθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν; ἢ εἰκόνα εἰς Ⓜ ναὸν ἐποιήσαμεν, τετράμορφον Ⓜ ἔχουσαν εἴδωλον, καὶ ταύτην προσεκυνήσαμεν; μὴ βδέλυγμα ἑρπετῶν καὶ κτηνῶν ὑπὲρ τῷ τοίχῳ τοῦ ναοῦ κατεγράψαμεν, ἢ πάλιν ἡμᾶς Ιεζεκιὴλ ἐδιδάσατο θρηνοῦντας Ⓜ Ἀδωνιν, καὶ θυμιῶντας τῷ ἡλίῳ; περὶ ὧν φησιν ὁ ἀπόστολος· ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ Ⓜ κτίσαντα. μὴ ἄρα ἐκτήσαμεν εἰκόνας τῶν δύο πορνῶν ἐν Αἰγύπτῳ, τῆς Ολοθὰμ καὶ τῆς Ολίβας, Ⓒ ταύτας προσεκυνήσαμεν; ἢ αὖθις θυσίαι ὑπὲρ ἡμῶν τῷ Βὴλ ἐν Βαβυλῶνι, Ⓒ τῷ Δαγὼν ἐν Παλαιστίνῃ προσηνέχθησαν; ἢ τοῖς ἄλλοις θεοῖς τῶν ἐθνῶν ὑπεπέσομεν; οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι. καταγορείτω μηδεὶς, ὅτι * μηδὲν τῶν ὄντων Ⓒ νοουμένων τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ μέχρι τήμερον Ⓜ, πλὴν τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος Ⓒ, ἐσεβάσθη, ἢ ἐλάτρευσε· μὴ γένοιτο. ὁ μὲν γὰρ ζῆλος τῶν εἰδώλων λατρείας προδηλος· Χριστιανοῖς δὲ θεοσεβέσιν ὁ τῶν ἁπάντων δεσπότης τὸ προσκυνούμενον. εἰ δέ τις Ιουδαϊκῶς κινούμενος πρὸς τὴν ἔγκλησιν, τὰ πάλαι τοῖς εἰδωλομανοῦσι κατηγορούμενα ὑπενθυμίζει, καὶ εἰδωλολατρείαν ὑπαγάγει τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν ἐκ τῶν τῶν σεβασμίων εἰκόνων ἐνθέου καὶ θαυμαστῆς πρὸς τὰ κρείττονα ὁδηγήσεως, ἡγείσθω μὴ οὐδὲν ἄλλο,

Anno Christi 787.

* Vt paulo

ANNO CHRISTI 787.

λο, ἢ κύων καθυλακτῇ· ☩ ὡς ἐν σφενδόνῃ πόρρω ἀποβαλλόμενος ἀκουέτω ὡς Ιουδαῖος· εἰ δὲ ἰῶν ἢ Ισραὴλ διὰ τῆς ὁρωμένων, ὧν προσετέθη, προσάγειν τῷ θεῷ τὴν προσκύνησιν, ☩ διὰ τῆς τυπικῶν μνημονεύειν τοῦ κτίσαντος, ☩ μὴ Ⓜ μόχλον κατέχειν καὶ τὰς μύας ὑπὲρ τὰς πλάκας τῆς διαθήκης. εἰ δὲ τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἐπόθει μᾶλλον, ☩ μὴ τὰς δαμάλεις τῆς Σαμαρείας. εἰ δὲ ἰῶν αὐτῷ προσέχειν τῇ ῥάβδῳ τοῦ Ααρὼν, καὶ μὴ τῇ Ἀστάρτῃ. καλὸν ἰῶν αὐτῷ ἅμα καὶ δίκαιον, τὴν ὀμβρόθεν Ⓜ πέτραν ἀσπάζεσθαι, ἢ μὴ Ⓜ Βάαλ. εἰ δὲ ἰῶν αὐτῷ πρὸς τὴν ῥάβδον Μωσέως μᾶλλον ὁρᾶν, ἢ τὴν ταμνον τὴν χρυσῆν, καὶ τὴν κιβωτὸν, τὸ ἱλαστήριον, τὸ πέταλον, τὸ ἐφούδ, τὴν πρόπεζαν, τὴν σκηνὴν τὴν ἁγίαν ☩ τὴν ἁγίαν· ἅπερ πάντα εἰς δόξαν γλυόμενα τοῦ θεοῦ, εἰ ☩ χρυσοῖ ἦτε, ἀλλ' οὖν ἅγια ἁγίων ἐλέγοντο. εἶτα ἢ τὰ χερουβὶμ τὰ γλυπτὰ, ὧν μνήμην ποιούμενος ὁ ἀπόστολος φησί· χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον· οἷς καὶ τὴν θείαν ἐποχεῖσθαι δόξαν παρὰ τῆς γραφῆς διδασκόμεθα. εἰ τούτοις προσεῖχεν, οὐκ ἂν τοῖς εἰδώλοις κατέπεσε. πᾶν γὰρ ἔργον ἐν ὀνόματι κυρίου γλυόμενον, τίμιον καὶ ἅγιον πέφυκε. καὶ τί δεῖ τὸ γράμμα εἰς μῆκος ἐκτείνεσθαι; ☩ μάλιστα πρὸς ἄνδρα σπαρέσον, ☩ σκῶς ἐκλελεγμένον θεῷ, ἢ τὴν χάριν εἰληφότα ☩ πνεύματος, ἢ παρακύπτειν εἰς τὰ βάθη τῆς θείων δογμάτων δωσάμενον, ἢ θεοπρεπῶς καταπορεῖν εἰς ἄκρον τὸ ὕψος τῆς γνώσεως. ἀλλ' εἰς μέσον τοῦδε, ἢ εἰς τὸ προκείμενον ἐπανέλθωμεν, τὴν ὑπερμάχου σου ἡγιασμένε, καὶ πάντων τῆς Χριστιανῶν δεσποίνης ἀποθαυμάζοντες τὰ μεγαλουργήματα· καὶ οἷον αὐτὸς

tremur, quam vt canis latret, & in funda procul abiectus audiat sicut Iudæus: Vtinam & Israel per visibilia visus esset Deo adorationem offerre, & per typica memor esset creantis, & non vitulum retineret ac muscas super tabulas testamenti. Vtinam sanctum altare magis desiderasset, & non vitulas Samariæ. Vtinam attendisset Aaron virgam, & non Astartem. Bonum quippe simul & iustum esset ei, petram salutare quæ imbres diuinitus dedit, & non Baal. Vtinam ad virgam Moysi magis intuitus esset, & vrnam auream, arcam, propitiatorium, petalum, ephod, mensam, tabernaculum interius & exterius: quæ omnia in gloriam Dei patrata, licet manu facta, sancta tamen appellabantur sanctorum. deinde & cherubim sculptiles, quorum memoriam faciens Apostolus ait: *Cherubim gloriæ adumbrantia propitiatorium:* quibus & diuinam vehi gloriam a scriptura docemur. Si his intendisset, non vtique idolis procidisset. Omne namque opus quod in nomine Domini fit, pretiosum & sanctum est. Et quid opus est epistolam in longum extendere? & maxime ad virum Deo placitum, & vas electum a Deo, gratiam adeptum spiritus, & in profunda diuinorum dogmatum valentem prospicere, atque Deo ductore considerare summam scientiæ altitudinem. Verum hinc ad propositum redeamus, propugnatricis tuæ o sanctissime, & omnium Christianorum dominæ magnificationes: & qualis ipse Hebr. 9.

ostensus fueris in cunctis ab illa directus & saluatus, & contra inimicos confortatus, admirantes. Illi vero qui ex multo iam tempore contra eam debacchati sunt, tanto inuenerunt resistentem, quanto inuenerunt sibi contradicentem. Et hoc mirum non est. Si enim Betulia per manum Iudith mulieris Israelitidis saluabatur, cuius opus Holofernis peremptio fuit; & hanc saluatricem Israel, qui per idem tempus fuerunt, prædicauerunt: quomodo non oporteret amplius tuam amplissimam sanctitatem tali propugnatrice vsam aggredi fidei hostes, & victoria coronare subiectos? Sed eiusdem supplicationibus & omnium sanctorum potens in prælio Deus noster, fortis & longanimus, qui deduxit te super Ioseph vt ouem, custodiat te sanctissime in annos prolixos, vniuersæ Christianæ bene operantem conuersationi, & sacro Canoni obtemperare cunctos docentem & incitantem, & custodire depositum quod a patribus suscepimus; conuertentem eos qui ad modicum quid non intellexerunt: o iuge gaudium nostrum, & communis vtilitas & refectio, sanctissime & omnibus Christianis amabilis.

Iud. 13.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Petrum diuinum apostolum æmulatus, tuba cecinit nobis a Roma veritatem etiam pater iste beatus.

* *Gr.* Theodosius

* Theodorus reuerendissimus monachus & notarius legit.

μὴν ὑπ' αὐτῆς ἀνεδείχθης ἐν ἅπασιν ὁδηγούμενος & διασωζόμενος, καὶ κατὰ τὴν ἐλθοῦσαν κραταιούμενος. ἐκεῖνοι δὲ οἱ ἐκ πολλοῦ κατ' αὐτῆς παροινήσαντες, τοσοῦτον βύρσον ἀντήμαξον, ὅσον εἶχον ἀντίδικον. καὶ τοῦτο οὐ θαυμαστόν. εἰ γὰρ Βετυλούα διὰ χειρὸς Ιουδὶθ γυναικὸς Ισραηλίτιδος διεσώζετο, ἧς ἔργον ἡ Ολοφέρνου ἀναίρεσις, ἵνα σωτηρίαν τῷ Ισραὴλ οἱ καθ' ἡμᾶς καιρὸν ἐκήρυξαν· πῶς οὐκ ἂν ἔδει πλέον τὴν σὴν ὑπερφυᾶ ἁγιότητα τοιαύτῃ συμμάχῳ κεχρημένην καταρξαι τῆς πολεμίων τῆς πίστεως, καὶ νίκην στεφανῶσαι σοῦ ὑπὸ χεῖρα; ἀλλὰ ταῖς αὐτῆς ἱκεσίαις καὶ τῆς ἁγίων ἁπάντων ὁ κραταιὸς ἐν πολέμοις θεὸς ἡμῶν, ὁ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος, ὁ ὁδηγήσας σε ὑπὲρ Ιωσὴφ ὡσεὶ ποιμένα, φυλάξοι σε ἡγιασμένε εἰς χρόνους πλείστους, ἅπαν τὸ Χριστιανικὸν εὐεργετοῦντα πολίτευμα, & τῷ θείῳ κανόνι πάντας συνιέναι ὁδηγοῦντα ἅμα καὶ παροτρύνοντα, καὶ φυλάσσειν τὴν παραλαβοῦσαν ἡμᾶς παρὰ τῶν πατέρων εἰλικρινῆ παρακαταθήκην, ἐπιστρέφοντα σοῦ ποιοῦντας ὀλίγον ἀγνωμονήσαντας· ἡ διαρκὴς ἡμῶν χαρὰ & κοινὸν ὄφελος & ἀπόλαυσις, ἁγιώτατε, καὶ πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς ποθητέ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· Γνήσιον τὸν θεῖον ἀποστολον ζηλώσας ἐσάλπισεν ἡμῖν ἐκ Ρώμης τὴν ἀλήθειαν & ὁ μακάριος οὗτος πατήρ.

Θεοδόσιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

ANNO CHRISTI 787.

* *Gr.* τῆς

ANNO CHRISTI 787.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΕΡΜΑΝΟΥ τῦ μακαριωτάτου πατριάρχου γενομένου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ιωάννην ἐπίσκοπον Σωάδων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας ἀπεδέδωκεν ἡμῖν Ταράσιος ὁ πανεύφημος πατρίκιος, ἐν ᾗ περιείχετο περὶ τῦ θεοφιλοῦς ἐπισκόπου Νακωλείας. σημαίνομεν οὖν αὐτῇ, ὡς καὶ πρὸ τῦ δέξασθαι ἡμᾶς τὰ γράμματα τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας, καταλαβόντος ἐνταῦθα τῦ αὐτῦ θεοφιλοῦς ἐπισκόπου, εἰς λόγους ἤλθομεν πρὸς αὐτὸν, ἀνακρίνοντες τὸ φρόνημα αὐτῦ, ὁποίας ἔχεται γνώμης περὶ τῆς ἀκουσθέντων ἡμῖν περὶ αὐτῦ. καὶ ταύτην ἡμῖν προεβάλετο τὴν ἀπολογίαν· δέον γὰρ λεπτομερῶς πάντα σημαῖναι τῇ ὑμετέρᾳ θεοφιλίᾳ· ὅτι ἀκούσας τῆς θείας γραφῆς λεγούσης· οὐ ποιήσεις παῦ ὁμοίωμα, προσκυνεῖν αὐτῷ, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς. καλὰ τοῦτο εἶπον, ὅτι οὐ χρὴ χειροποιήτοις προσκυνεῖν, ἤγουν τοῖς ὑπὸ ἀνθρώπων κατεσκευασμένοις· ἐπεὶ τοὺς ἁγίους τῦ Χριστοῦ μάρτυρας, τοὺς ἀληθεῖς μαργαρίτας τῆς πίστεως, πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγούμεθα, καὶ τὰς πρεσβείας αὐτῶν ἐπικαλούμεθα. πρὸς ταῦτα τοίνυν ἡμεῖς ἀπεκρινάμεθα αὐτῷ· ὅτι τῦ Χριστιανῶν ἡ πίστις ἐστὶ καὶ ἡ σέβας καὶ ἡ προσκύνησις εἰς τὸν ἕνα ἐστὶ μόνον θεὸν ὑπαρχὰ, καθὼς γέγραπται· ὅτι κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. καὶ ἡ δοξολογία ἡμῶν, ἐστὶ καὶ ἡ λατρεία ἡμῶν αὐτῷ μόνῳ προσάγεται· ἅπερ τε τῶν ἐν οὐρανοῖς ἁγίων καὶ νοερῶν ἀσωμάτων δυνάμεων,

EPISTOLA GERMANI beatissimi, qui fuit patriarcha Constantinopoleos, ad Ioannem episcopum Synadensem.

EPISTOLAM vestræ Deo amabilitatis tradidit nobis Tarasius laudabilissimus patricius, in qua continebatur de Deo amabili episcopo Nacoliæ. Significamus ergo ei, quod & antequam suscepissemus literas vestræ Deo amabilitatis, cum huc peruenisset idem ipse Deo amabilis episcopus, ad sermones venimus cum eo, diiudicantes sensum eius, qualis haberetur sententiæ super his quæ audieramus de illo: & hanc nobis proposuit * traditionem (opportunum est enim, vt omnia subtiliter significemus Deo amabilitati tuæ) quod audisset diuinam scripturam dicentem: Non facies omnem similitudinem, ad adorandum eam, eorum quæ sursum in cælo & super terram sunt. * Contra hoc dixi, quia non oportet adorare manufacta, id est, quæ ab hominibus sunt confecta. Nam sanctos Christi martyres, veras fidei margaritas, omni honore dignos arbitramur, & intercessiones eorum inuocamus. Ad hæc igitur nos respondimus ei: quia Christianorum fides & cultus & adoratio in vnum est & solum Deum, sicut scriptum est: *Dominum Deum tuum adorabis, & ipsi soli seruies.* & glorificatio nostra, & obsequium nostrum ipsi soli offertur tam a sanctis qui in cælis sunt,

* *Gr.* rationem, seu apologiam

Exod. 20.

* *Gr.* Iuxta

Deut. 6.

ANNO CHRISTI 787.

& intelligibilibus incorporalibusque virtutibus, quam ab eis, qui in terra cum * essent, viam cognouerunt veritatis: quemadmodum & in ecclesiis Christi, quæ vbique positæ sunt, sancta laudatur & glorificatur Trinitas in singulari dominatione ac deitate: secundum quod & vnus a nobis Deus prædicatur, & non est præter eum qui dominetur in potentatu suo sæculo, & ex non extantibus omnia, vt essent, produxit, quotquot visibilia & inuisibilia sunt; id est, Pater & Filius & Spiritus sanctus, sancta scilicet consubstantialis & viuifica Trinitas. In quam etiam credentes, & quam confitentes, baptizati sumus in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti, quemadmodum tradidit ipse Deus Verbum, qui incarnatus est, Dominus videlicet noster Iesus Christus, qui vnus est eiusdem sanctæ & incomprehensibilis diuinæ Trinitatis. & non creaturas adoramus (abſit) neque culturam quæ deificæ dominationi debetur, ad conseruos inflectimus. Neque enim reges vel principes in terra adorantes, æqualem adorationem ei quam Deo exhibemus, facere noscimur. Etenim Nathan prophetam constat super terram adorasse Dauid hominem existentem & regem; sed non ideo accusabitur, quasi qui hominem veneratus sit præter Deum. Neque imaginum facturam, quæ per ceram & colores formantur, in subuersionem perfectionis quæ circa diuinum efficitur cultum, admittimus. Neque enim inuisibilis deitatis imaginem & similitudinem, vel schema vel figuram aliquam formamus, quam ne ipsorum sanctorum angelorum sublimes

* sint,

Matth. 28.

3. *Reg.* 1.

τῶν ἀοράτων καὶ ἀσωμάτων καὶ νοητῶν δυνάμεων, ἐν ἁγίαις ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ ἐπὶ γῆς ἐγνωσμένων τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, καθὼς ἐν ταῖς ἁπάντων ἐκκλησίαις τοῦ Χριστοῦ ἡ ἁγία ἀνυμνεῖται καὶ δοξάζεται τελεία ἐν μονάδι καὶ κυριότητι καὶ θεότητι· καθὸ καὶ εἷς θεὸς παρ' ἡμῖν ὁμολογεῖται, καὶ ὃν ἔστι πρὸς αὐτοῦ ὁ δεσπόζων ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος, καὶ ἐκ μὴ ὄντων τὰ πάντα εἰς τὸ εἶναι παραγαγών, ὅσα τε ὁρατὰ, καὶ ὅσα ἀόρατα· τοιαῦτα εἰς πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα, τουτέστιν εἰς πατέρα καὶ υἱὸν ὁμοούσιον καὶ ζωοποιὸν τριάδα. εἰς ὃν καὶ πιστεύσαντες, καὶ ὃν ὁμολογήσαντες ἐβαπτίσθημεν, καθὼς παρεδώκεν ὁ αὐτὸς θεὸς λόγος ὁ ἐνανθρωπήσας, ὁ εἷς αὐτῆς τῆς ἁγίας καὶ ἀχωριστοτάτης θείας τριάδος, ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. καὶ οὐ κτίσμασι προσκυνοῦμεν· μὴ γένοιτο. οὐδὲ τῇ θεϊκῇ δεσποτείᾳ ὀφειλόμενον σέβας εἰς ὁμοδούλους καταγόμεν. οὐδὲ γὰρ βασιλεῖς ἢ ἄρχοντας καὶ γῆς προσκυνοῦντες, τὴν ἴσην ὡς πρὸς (Ν) θεὸν προσκύνησιν ποιοῦντες φαινόμεθα. καὶ γὰρ ὁ προφήτης Νάθαν φαίνεται ἐπὶ τῆς γῆς προσκυνήσας (Ν) Δαβὶδ ἄνθρωπον ὄντα καὶ βασιλέα· ἀλλ' οὐ πρὸς τοῦτο ἐγκληθήσεται ὡς ἄνθρωπον σεβασθεὶς πρὸ (Ν) ὄντα θεόν. οὐδὲ τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν, τὴν διὰ κηροῦ καὶ χρωμάτων ἐκτυπουμένων, εἰς πρόσληψιν τῆς πρὸς τὸ θεῖον σέβας τελειότητος δεχόμεθα. οὐδὲ γὰρ τῆς ἀοράτου θεότητος εἰκόνα, ἢ ὁμοίωμα, ἢ σχῆμα, ἢ μορφήν τινα ἐκτυποῦμεν· ἵνα οὐδὲ αὐτῶν τῶν ἁγίων ἀγγέλων αἱ ὑπερέχουσαι τάξεις οὔτε κα-

ANNO CHRISTI 787.

παν οεῖν, ὅτε ἐξιχνιάσαι ὅλως ἰσχύουσιν. ἀλλ' ἐπειπερ ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἀνακαλούμενος τὸ ἴδιον πλάσμα ἐκ τῆς τοῦ θανάτου κατακρίσεως, θεοδοκία τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀνθρωπος γενέσθαι ἠξίωσε, παραπλησίως ἡμῖν μεταλαχὼν αἵματος καὶ σαρκὸς, ὡς ὁ μέγας ἔφη ἀπόστολος, κατὰ πάντα ὅμοιος ἡμῖν γενόμενος χωρὶς ἁμαρτίας, τοῦ ἀνθρωπείου αὐτοῦ χαρακτῆρος, καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς σαρκὸς αὐτοῦ ἀνθρωπίνης ἰδέας τῷ εἰκόνα τυποῦντες, καὶ οὐ τῆς ἀκαταλήπτου αὐτοῦ καὶ ἀοράτου θεότητος, ἐντεῦθεν τὰ τῆς πίστεως παρεισάγειν ἐπειγόμεθα, δῆλον ποιοῦντες, ὡς οὐχὶ κατὰ φαντασίαν καὶ σκιωδῶς τῷ ἡμετέραν φύσιν ἰδίωσεν ἑαυτῷ, καθώς τινες τῶν ἀρχαίων αἱρετικῶν πλανηθέντες ἐδογμάτισαν· ἀλλ' ὅπ ἀληθῶς πεφύκαμεν καὶ ἀληθείᾳ ἄνθρωπος γέγονε τέλειος κατὰ πάντα, δίχα μόνης τῆς ἐπεισπαρείσης ἡμῖν ἐκ τῆς ἐχθρᾶς ἁμαρτίας. καὶ ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ τῆς περὶ αὐτοῦ ἀσφαλοῦς πίστεως τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς χαρακτῆρα ἐν ταῖς εἰκόσιν ὑποτυποῦντες ἀσπαζόμεθα, καὶ σεβασμοῦ πάντος, καὶ τιμῆς τῆς πρεπούσης ἀξιοῦμεν, εἰς ἀνάμνησιν ἐντεῦθεν ἐρχόμενοι τῆς θείας αὐτοῦ καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀῤῥήτου ἐνανθρωπήσεως. ὁμοίως καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς σαρκὸς ἀληθοῦς αὐτοῦ μήτρας τῆς ἁγίας θεοτόκου καὶ αὐτὴν τρόπον τινὰ ὁμοίωσιν αἰσθανόμενοι, δῆλον ποιοῦντες, ὅτι γυνὴ τῇ φύσει ὑπῆρχουσα, καὶ ἐκ ἀλλοτρίας τοῦ ἡμετέρου φυράματος γενομένη, θεὸν καὶ ἄνθρωπον, καὶ τὰ πάντα τῇ ἀληθείᾳ ἐποίησε, καθὼς πᾶσαν ἔννοιαν καὶ ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων ἐν τῇ ἑαυτῆς συλλαβεῖν γαστρὶ, καὶ ἐξ αὐτῆς

ordines considerare & inuestigare penitus valent. Sed quoniam vnigenitus Filius, qui est in sinu patris, reuocans proprium figmentum a mortis damnatione, beneplacito Patris sanctique Spiritus homo dignatus est fieri, similiter nobis participatus carnis & sanguinis, vti magnus ait Apostolus, per omnia similis nobis factus absque peccato: humanum eius characterem, & humanæ speciei quam per carnem susceptt, imaginem, & non incomprehensibilis eius, & inuisibilis deitatis, formantes, hinc quæ sunt fidei repræsentare * vrgemur, ostendentes quod non per phantasiam & vmbratice naturam nostram sibi vniuerit, quemadmodum quidam antiquorum hæreticorum errantes dogmatizauerunt: sed quod ipsa re ac veritate homo sit perfectus per omnia, excepto solo peccato, quod seminatum est nobis ex inimico. Et hoc sensu tutæ fidei quam in illum habemus, sanctæ ipsius carnis characterem in imaginibus formantes, & salutamus, & omnium cultu ac honore decenti dignum decernimus, in recordationem hinc venientes diuinæ illius & viuificæ ac ineffabilis incarnationis. Similiter autem & intemeratæ secundum carnem matris eius sanctæ Dei genitricis iuxta eumdem modum depingimus similitudinem, ostendentes, quia cum mulier esset natura, & extranea massæ nostræ minime facta, Deum inuisibilem & cuncta moderantem super omnem sensum & hominum & angelorum in suo concepit vtero, & ex se incar-

Hebr. 4.

* satagimus,

natum peperit. Etenim vt proprie ac veraciter matrem Dei veri colimus eam, & magnificamus, & omni visibili ac inuisibili creatura superiorem arbitramur. Et sanctos quoque martyres Christi, apostolos & prophetas, conseruos quidem nostros & veros famulos Dei factos, actibusque bonis & prædicatione veritatis, & patientia in passionibus, quas pro ipso Deo pertulerunt, probatos & amicos Dei ostensos, & multam fiduciam apud eum consecutos admiramur & beatificamus, & ad recordationem virilitatis eorum, ac germanæ circa Deum seruitutis, similitudines eorum depingimus: non eos vt diuinæ naturæ communicatores pronuntiantes, debitum deificæ gloriæ atque potestati honorem & adorationem illis impendimus; sed amorem nostrum, quem circa eos habemus, per hoc demonstrantes, quæ per auditum vera esse credimus, hæc & per picturæ imitationem ad firmiorem certitudinem nostram statuimus. Etenim carne ac sanguine connexi, * & per visionem ea quæ animæ satisfacere possunt, certissime noscere compellimur. Nam & ipsi sancti Dei in vnum & solum Deum seruitutem atque glorificationem & adorationem conseruantes, & ad hoc omnes aduocantes atque docentes, suum effuderunt sanguinem, & veræ confessionis corona redimiti sunt. Hic est modus faciendarum imaginum: non quo decentem incomprehensibili & inaccessibili deitati in spiritu & veritate adorationem transfe-

* *Gr.* etiam per vis. plenam animæ nostræ certitudinem confirmare studemus.

σαρκωθέντα ἀπεκύησε. καὶ γὰρ ὡς κυρίως & ἀληθῶς μητέρα θεοῦ & ἀληθινοῦ σεβόμεθα αὐτήν, & μεγαλυνόμεθα, & πάσης ὑφαιτῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως ὑπεραίρειν λογιζόμεθα. & τοὺς ἁγίους δὲ μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ, ἀποστόλους τε & προφήτας ὁσίους, καὶ λοιποὺς τῶν ἁγίων, συνδούλους τε ἡμῶν καὶ ἀληθεῖς θεράποντας θεοῦ ἡγούμεθα, πρεσβείαί τε ἀγαθαὶ, & τῷ κηρύγματι τῆς ἀληθείας, & ὑπομονὴ τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ & θεοῦ παθημάτων δοκίμους & φίλους θεοῦ ἀποδεχθέντας, & πολλὴν παῤῥησίαν πρὸς αὐτὸν εἰληφότας ἀποθαυμάζομεν καὶ μακαρίζομεν, & πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀνδρείας αὐτῶν & γνησίας περὶ τὸν θεὸν δουλείας, τὰ ὁμοιώματα αὐτῶν ἀναγράφομεν· οὐχ ὡς τῆς θείας φύσεως κοινωνοὺς αὐτοὺς ἀποφαίνοντες, πλὴν ὀφειλομένην τῇ θείᾳ δόξῃ τε καὶ ἐξουσίᾳ τιμὴν & προσκύνησιν αὐτοῖς ἀπονέμομεν, ἀλλὰ τὸν πόθον ἡμῶν πρὸς αὐτοὺς διὰ τούτων ἐνδεικνύμενοι, ἅπερ διὰ τῆς ἀκοῆς ἀληθῆ πεπιστεύκαμεν, ταῦτα & διὰ γραφικῆς μιμήσεως πρὸς βεβαιοτέραν ἡμῶν πληροφορίαν σωτηρίαν ποιούμεθα. καὶ γὰρ σαρκὶ καὶ αἵματι συμπεπλεγμένοι, καὶ δι' ὁράσεως τὰ τῆς ψυχῆς ἡμῶν πληροφορίας βεβαιοῦν ἐπειρώμεθα. ἐπεὶ καὶ αὐτοὶ ἅγιοι τοῦ θεοῦ εἰς ἕνα & μόνον τὸν λατρεύειν τε καὶ δοξολογεῖν καὶ προσκυνεῖν προφυλάξαντες, καὶ πρὸς τοῦτο ἅπαντας προσκαλούμενοί τε καὶ διδάσκοντες, τὰ ἑαυτῶν ἐξέχεαν αἵματα, & τοῖς ἀληθοῖς ὁμολογίας τὸν στέφανον ἀνεδήσαντο. οὗτός ἐστιν ὁ ζῆλος τῆς τῶν εἰκόνων ποιήσεως, οὐχ ὡς τὸν πρέποντα τῇ ἀκαταλήπτῳ καὶ ἀπροσίτῳ θεότητι ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκύνησιν μετα-

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

πάντων ἡμῶν εἰς χειροποίητους εἰκόνας, ἢ τέχνης ἔργα καὶ ἀνθρώπων, ἢ ὅλως εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ γλυφόμενα κτίσματα εἴτε ἐν ὁρατοῖς, εἴτε ἐν ἀοράτοις· ἀλλ' ὡς τὴν ἀγάπην ἡμῶν, ᾗ δικαίως κεκτήμεθα πρὸς τὸν ἀληθεῖς δούλους τοῦ θεοῦ ἡμῶν, διὰ τῆς τοιούτων ζήτων δείκνυοντες. καὶ διὰ τῆς ἐκείνων τιμῆς εἰς τὸν ὑπ' αὐτῶν δοξασθέντα θεὸν καὶ δοξάσαντα αὐτοῦ ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τὴν δεσποτείας αὐτοῦ, τὴν δοξολογίαν καὶ τὸ σέβας ἀναφέρομεν· ὥστε καὶ ἡμᾶς μιμητὰς τῆς αἱρέσεως αὐτῶν καὶ τῆς πρὸς θεὸν ἀγάπης, διὰ τῶν ἀγαθῶν ἔργων καὶ τῆς τῶν παθῶν αὐτῶν καταστάσεως ἀποδείξαι. κατὰ τοῦτον οὖν τὸν τρόπον τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθαι ἕκαστος πληροφορείσθω, καὶ μὴ ἑτέρωθεν ἡμᾶς τὰ τῆς σωτηρίας ἐκδέχεσθαι κατά τε τὸν ὁρώμενον κόσμον καὶ τὸν μέλλοντα αἰῶνα, εἰ μὴ παρὰ μόνου τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἅμα τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὰς θείας δωρεὰς χορηγοῦντος. οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστι τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς. εἰ γὰρ καὶ τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ τῆς ἀχράντου αὐτοῦ μητρὸς τῆς ἀληθῶς θεοτόκου, καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ τὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν διάθεσιν καὶ τὴν περὶ αὐτῶν πίστιν ἔχομεν· ἀλλὰ τὸν μὲν ὑπερσάμεθα θεὸν ἀρχὴν καὶ ἀπέλευτον, ἐν τῇ χειρὶ τὰ πάντα περιέχοντα, ποιητὴν τε ἡμῶν καὶ πάσης κτίσεως, καὶ ἀληθῶς σωτῆρα θεὸν, ἔχοντα ἐξουσίαν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ὑπὲρ γένους ἀνθρώπων ἀληθῶς ἐνανθρωπήσαντα· τὴν δὲ δούλην καὶ μητέρα αὐτοῦ κυρίως ὑπαρχούσαν, καὶ πρεσβείαν δυναπωτάτην τοῦ γένους ἡμῶν. τὸν μὲν

ramus in manufactas imagines, vel artis opera hominũ, vel omnino in eas quæ a Deo factæ ſunt creaturæ ſiue in viſibilibus, ſiue in inuiſibilibus: ſed quo dilectionem, quã iuſte poſſidemus circa veros ſeruos Dei noſtri, per talem modum monſtrantes, per illorum honorem in Deum qui ab his glorificatus eſt & illos glorificauit in confeſſione dominationis eius, glorificationẽ & cultum referamus: vt & nos imitatores virilitatis eorũ & caritatis quæ in Deum eſt, per bona opera & refragationem contra vitia demonſtremur. Iuxta ergo hunc modum imaginum facturam in eccleſia Chriſti fieri, & non aliunde nos quæ ſunt ſalutis expectare, vnuſquiſque certiſſime nouerit, tam in viſibili mundo, quam in futuro ſæculo, niſi a ſolo vnigenito Filio Dei vna cum Patre & Spiritu ſancto, qui diuina dona largitur. Neque enim aliud nomen eſt datum hominibus, in quo nos ſaluos fieri oporteat. Porro etſi Domini & ſaluatoris noſtri, & intemeratæ matris eius, quæ vere Dei genitrix eſt, & ſanctorum eius imagines ſalutamus, ſed non ſecundũ eumdem affectum etiam fidem circa illos ipſos habemus. Verumtamen * Deum quidem nouimus ſine initio & infinitum, & in manu omnia continentem, factoremque noſtrum & omnis creaturæ, & veraciter ſaluatorem Deum, habentem poteſtatem in cælo & in terra, pro genere hominum incarnatum fuiſſe. Porro hanc ancillam, & proprie matrem eius, ac interceſſionem potentiſſimam generis noſtri ſuſcipimus. Il-

Act. 4.

* Gr. Deum quidem illum nou.

lum quidem vt dominatorem, & quæ ſalutis noſtræ ſunt tribuentem; hanc vero vt materne pro nobis petentem: & ſanctos omnes, tamquam conſeruos quidem noſtros, & noſtræ naturæ conſiſtentes, ſed placentes Deo, quemadmodum prædictum eſt, & ſupernam confidentiam & beatitudinem apud eum adeptos, & gratiam conſecutos a Deo ad miniſtrandum nobis beneficia ipſius, ſanitateſq; paſſionum, & periculorum ereptiones in inuocatione Dei noſtri, cum per memoriã eorum in hymnis & cãticis, beatitudinem & honorem ipſorum recolimus. Memoria enim iuſtorum, vt ſcriptura inquit, cum laudibus. Hæc omnia iam expoſuimus iam fato Deo amabili epiſcopo Nacoliæ: quæ & ſuſcepit, & profeſſus eſt tamquam coram Deo vniuerſorum ſic ſe tenere, & nihil aliud dicere vel agere ad ſcandalizandos populos, vel turbationis eis cauſam præſtandum. Hoc ergo ſciens Deo amabilitas veſtra, neq; Deo amabilem Synodum ſuam vexari faciat, neque in hoc ſcandalum ei aliquod fiat. Sed de cetero accerſito eo, & præſentibus literis noſtris lectis, ſatisfactioneque conſenſus eius * per eas percepta, exoret quidem pro optimorum dominorum noſtrorum & imperatorum longæuitate atque victoria: poſtulet autem & Chriſtianorum plebi pacem Dei, quæ exuperat omnem ſenſum.

Prou. 10.

* *Gr.* in his

Philip. 4.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Pater noſter ſanctus Germanus concordat cum prædeceſſoribus ſuis ſanctiſſimis patribus.

ὡς δεσπότῃ τὰ τῆς σωτηρίας ἡμῖν νέμοντα, τῷ δὲ μητρικῶς τὰ ὑπὲρ ἡμῶν αἰτουμένῳ. ἅ δὴ ἅγιος ὢν πάντας, ὡς συνδούλοις μὲν ἡμῖν, καὶ τῆς αὐτῆς ἡμῖν φύσεως ὑπάρχοντας, εὐαρέστοις δὲ τῷ θεῷ γνωριμένοις, καθὼς προείρηται, καὶ τῆς ἀνωτάτω παῤῥησίας καὶ μακαριότητος παρ' αὐτῷ τετυχηκότας, καὶ χάριν εἰληφότας ἄνωθεν τοῦ θεοῦ διακονεῖν ἡμῖν τὰς παρ' αὐτοῦ ἐνεργείας, ἰάσεις τε παθημάτων, καὶ κινδύνων ἀπολυτρώσεις ἐν τῇ διὰ τῆς μνήμης αὐτῶν ἐπικλήσει τοῦ θεοῦ ἡμῶν, τῆς καθ' ἡμᾶς ἀξιομνημονεύτου, καὶ τῶν ἐν ὑμνῳδίαις μακαρισμῶν. μνήμη γὰρ δικαίων, ὡς φησιν ἡ γραφή, μετ' ἐγκωμίων. ταῦτα πάντα προεθέμεθα τῷ λεχθέντι θεοφιλεῖ Νακωλείας ἐπισκόπῳ. ἅπερ καὶ ἐδέξατο, καὶ καθωμολόγησεν ὡς ἐπὶ τοῦ θεοῦ τῶν ὅλων οὕτως κρατεῖν, καὶ μηδὲν πλέγειν ἢ πράττειν πρὸς τὸ σκανδαλίσαι τοὺς λαούς, ἢ ταραχὴν αὐτοῖς αἰτίαν παρασχεῖν. τοῦτο οὖν ἐπισταμένη ἡ ὑμετέρα θεοφιλία, μήτε τὴν θεοφιλῆ αὐτῆς συνοδον σκυλίσαι ποιήσῃ, μήτε αὐτὴ ἐν σκανδάλῳ τινὶ ἐν τούτῳ γινέσθω· ἀλλὰ δὴ μεταστελλομένη αὐτὸν, καὶ τὰ παρόντα ἡμῖν γράμματα ὑποδεικνύουσα, ἐν τούτοις συγκαταθέσεως αὐτοῦ πληροφορείσθω λαμβάνουσα, ὑπὲρ μακροθυμίας τε τοῦ κράτους ἡμῶν δεσποτῶν καὶ βασιλέων πολυχρονίου βιώσεως καὶ νίκης, αἰτείσθω δὲ καὶ τῷ τῶν Χριστιανῶν λαῷ τὴν ὑπερέχουσαν πάντα νοῦν εἰρήνην τοῦ θεοῦ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἅγιος Γερμανὸς συμφωνεῖ τοῖς πρὸ αὐτοῦ ἁγιωτάτοις πατράσιν.

ANNO CHRISTI 787.

Η ἁγία

ANNO CHRISTI 787.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀληθῶς δέ-
σποτα ἐν πᾶσι συμφωνεῖ.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρ-
χης εἶπε· ταῦτα τὰ γράμματα λαβὼν
ὁ Νακωλείας ἀπέκρυψε, & οὐκ ἔδωκεν
αὐτὰ τῷ μητροπολίτῃ αὐτοῦ. πρὸς ταῦ-
τα λοιπὸν πάλιν γράφει τῷ Νακω-
λείας ὁ μακάριος Γερμανός. ἡ γὰρ ἀρ-
χὴ τῆς αἱρέσεως ἐξ αὐτοῦ ἐγένετο.

Θεόδωρος * Θεοδόσιος ὁ θεοφιλέστατος μοναχὸς, διάκονος & νοτάριος & σκευοφύ-
λαξ τῶν θειοτάτων πατριαρχικῶν ὀρατο-
ρείων, ἀνέγνω.

Sancta Synodus dixit: Vere domine in omnibus concordat.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Has literas suscipiens Nacoliensis abscondit, & non dedit eas metropolitano suo. Ad hoc iterum scribit ad Nacoliensem beatus Germanus. Initium enim hæreseos ex illo fuit.

* Theodorus Deo amabilis diaconus, notarius & sceuophylax venerabilium patriarchicorum oratoriorum, legit.

* Theodos.

Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γερμανοῦ
πρὸς Κωνσταντῖνον ἐπίσκο-
πον Νακωλείας.

Eiusdem patris nostri sanctæ memoriæ Germani ad Constantinum episcopum Nacoliæ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ὁ θεοφιλέστατος τῆς Σωαδέων μητροπόλεως γεγράφηκεν ἡμῖν, ὡς οὐκ ἀπέδωκεν αὐτῷ ἡ θεοφιλία σου τὰ ἡμέτερα γράμματα· ἐφ' οἷς οὐ μετρίως ἐπὶ σοὶ ἐλυπήθημεν, ἐν δευτέρῳ θεμένῳ, ὡς ἔοικε, τὸν τοῦ θεοῦ φόβον, καὶ τὸν ὀφειλόμενον τοῖς μέλεσι τοῦ Χριστοῦ παρ' ἀλλήλων ἀγαπᾶν τε καὶ τιμᾶν. τοῦτο γὰρ διὰ τῶν παρόντων ἡμῶν γραμμάτων παραγγέλλομεν τῇ θεοφιλίᾳ σου, ὅπως δι' ἑαυτῆς ἀποδοῦναι τὰ προσληφθέντα ἡμῖν ἐπιστολὴ τῷ εἰρημένῳ θεοφιλεῖ αὐτῆς μητροπολίτῃ, & πᾶσαν αὐτῷ τιμὴν ἀπονέμειν, καὶ ὑποκεῖσθαι αὐτῷ κατὰ τὸν πρέποντα ἱερατικὸν τάξιν. καὶ καθὼς σοὶ τοῖς ἡμετέροις λόγοις ἐδέξατο ἡ θεοφιλία σου, καὶ τούτοις ἀκολουθεῖν ὡμολόγησεν, ἐμμεινάτω, μὴ τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορουμένη. οὐκ ἀγνοεῖ γάρ, οὔτε μὴν ἐπελάθετο, ὡς γε λογιζόμεθα, ὅτι & ἀποταξαμένου τῆς οἰκείας ἐπισκοπῆς παρεκάλεσεν ἡμᾶς,

IOANNES Deo amabilis Synadensium metropolitanus scripsit nobis, quod non tradidit sibi Deo amabilitas tua literas nostras: in quibus non mediocriter super te contristati sumus, eo quod postposueris, vt liquet, & Dei * amorem, & debitum membris Christi ab alterutris amorem pariter & honorem. Huius rei gratia per præsentes literas nostras præcipimus Deo amabilitati tuæ, vt statim per semetipsam det prædictam epistolam nostram prædicto Deo amabili metropolitano suo, & omnem ei honorem impendat, & subiaceat ei secundũ ordinem qui condecet sacerdotes. & quemadmodum sermones nostros Deo amabilitas tua susceptit, & hos sectari professa est, permaneat, non in sensu suo abundans. Non enim ignorat, nec obliuiscitur, vt existimamus, quia & pro abrenuntiando episcopatu proprio nos rogauit,

* Gr. timorem,

prætendens incursionem meditari contra se, in quibus, vt dicebat ipsa, non erat conscia: affirmans nihil ad iniuriam Domini vel sanctorum eius propter horum imaginem se dicere vel agere, sed tantummodo scripturæ sectari magisterium, eo quod nihil in creaturis diuinum mereatur honorem. Quod & nos ita se habere didicimus, & firmiter retinemus & profitemur. Quæ autem scripta sunt a nobis ad iam memoratum Deo amabilem metropolitam eius, legimus ei; & in his permanere professa est: & exemplaria huiusce modi epistolæ præbuimus ei. Ne ergo velis scandalum fieri plebi experti malorum, memorans terribilis iudicii Domini, quod etiam his qui vnum pusillorum scandalizant, inferre minatus est. Hoc autem sciat, quod donec epistolam nostram tribuerit Deo amabilissimo metropolitano suo, ex auctoritate sanctæ ac consubstantialis Trinitatis non habeat potestatem qualecumque contingere sacerdotale officium. Oportet autem magis nos austerius eam aggredi, quam non correctam diuinitus referendæ damnationi eam deserere.

Matth. 18. *Marc.* 9. *Luc.* 17.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sicuti & prædixi, fratres, introductio illatæ nouitatis huius ex prædicto viro, id est, episcopo Nacoliæ, facta est.

Constantinus Deo amabilis diaconus & notarius legit.

ANNO CHRISTI 787.

προστείνουσα ἐπανάστασιν μελετᾶσθαι κατ' αὐτῆς, ἐφ' οἷς, ὡς ἔλεγεν αὐτὴ, οὐ συνῄδεσαν· διαβεβαιουμένη μηδὲν πρὸς ὕβριν τοῦ κυρίου, ἢ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἕνεκεν τῆς τούτων εἰκόνος εἰπεῖν ἢ διαπράξασθαι, ἀλλ' ἢ μόνον τιμὴν προφυλὼ προστίνειν διδασκαλίαν περὶ τοῦ μηδὲν τῶν ἐν κτίσμασι τῆς θείας ἀξιοῦν τιμῆς. ὧν πινα & ἡμεῖς ἐδιδάχθημεν οὕτως ἔχειν, & βεβαίως κατοδόμεν, καὶ ὁμολογοῦμεν. καὶ τὰ προφέντα δὲ παρ' ἡμῶν πρὸς (τὸν) μνημονευθέντα θεοφιλῆ μητροπολίτην αὐτῆς ὑπομνήματα αὐτῇ, καὶ τούτοις ἐμμένειν καθωμολόγησε, καὶ τὰ ἴσα τῆς τοιαύτης ἐπιστολῆς προέχομεν αὐτῇ. μὴ οὖν θελήσῃς σκάνδαλον γενέσθαι λαῷ ἀπειροκάκῳ, μεμνημένος τοῦ φοβεροῦ * βήματος τοῦ κυρίου, ὅπερ & τοῖς ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίζουσιν ἐπάγειν ἠπείλησε. τοῦτο δὲ γινωσκέτω, ὡς μέχρις οὗ τὸν ἡμέτερον ἐπιστολὸν ἀποδῷ τῷ θεοφιλεστάτῳ αὐτῆς μητροπολίτῃ, ἐξ ἐπιτιμίων τῆς ἁγίας & ὁμοουσίου τριάδος (τὸν) ἐκ ἔχῃ ἐξουσίαν οἱασδήποτε ἐφάψασθαι λειτουργίας ἱερατικῆς. δεῖ γὰρ ἡμᾶς μᾶλλον αὐστηρότερον αὐτῇ προσκαθῆσαι, ἢπερ δυσεπίτευκτον αὐτὸν καταλιπεῖν, τῇ παρὰ τοῦ θεοῦ κατακρίσει ἐσομένῳ ὑπόδυνον (ῳ).

* Lucæ 17.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὡς & προέφθη, τίμιοι ἀδελφοὶ, ἡ εἰσαγωγὴ τῆς ἐπεισάκτου καινοτομίας ταύτης γέγονεν ὑπὸ τοῦ ῥηθέντος ἀνδρὸς ἐπισκόπου Νακωλείας.

Κωνσταντῖνος (ος) ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ νοτάριος ἀνέγνω.

ANNO CHRISTI 787.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΓΕΡΜΑΝΟΥ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Θωμᾶν ἐπίσκοπον Κλαυδιουπόλεως.

EPISTOLA GERMANI episcopi Constantinopoleos ad Thomam episcopum Claudiopoleos.

ΕΙΡΗΚΈ που τῷ ἑαυτῷ λόγων ὁ σοφὸς Σολομών· ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρὰ & ὑψηλή· ἰσχύει δὲ ὥσπερ μεμοχλευμένον βασίλειον. ἐγὼ οὖν οὐ τοῖς βοηθεῖν δυναμένοις ἐαυτὸν λογίζομαι, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς βοηθείας δεομένοις, τὸ παρὸν ἐγχαράξαι γράμμα πρὸς τὴν ὑμετέραν ὡρμήθην θεοφιλίαν, τῆς λογισμῶν μὴ φέρων τὴν ὄχλησιν. τινά γάρ μοι ἠκούσθη πεπονθέναι αὐτὴν, ἅπερ εἰ μὲν ψευδῆ, κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον εἰπεῖν, αὖραι φερέτωσαν· εἰ δὲ ἀληθῆ, πανταχόθεν μου τὴν διανοίαν ἀπορία περιέλαβεν. ἆρα γὰρ & αὐτὴ κατὰ τὴν τῶν πλειόνων ῥᾳθυμίαν τὸ τῆς ἀγάπης πρᾶον χείλεσι μόνον πεπεκέρωται, καὶ οὐκ εἰς τὸ βάθος κατέδυ τῆς διανοίας; δηλονότι λογιζομένης αὐτῆς, ὡς ἐν εἰλικρινεῖ ἀγάπῃ διακεῖσθαι ἡμᾶς πρὸς αὐτήν. ἢ τοῦτο μὲν οὐδαμῶς, τὸ δὲ ἀμαθὲς ἡμῶν, & πρὸς τὰ τῷ θεῷ ἀρέσκοντα ὀκνηρότερόν τε καὶ ἠμελημένον διέπυσεν, ὡς οὐ πολλῆς φροντίδος ἀξιουμένης τῆς ἐρεύνης τοῦ θείου θελήματος κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἡμῖν διὰ τῶν ἱερῶν γραφῶν ἀγίαν ἐντολήν; ἢ καὶ τούτων μὲν οὐκ εὔσχημον ἡ ὑποψία, ἐκεῖνο δὲ ἴσως ὑπολαμβάνειν ἔστιν, ὡς κρεῖττον αὐτῇ ἀποκαλύψεως γενομένης· ὀκνῶ γὰρ εἰπεῖν οἰήσεώς τινος καὶ φρονήματος· ἡ γὰρ ἀγάπη τὸ κακὸν οὐ λογίζεται, λέγει ὁ θεῖος ἀπόστολος·

DIXIT in quodam eloquiorum suorum loco sapientissimus Salomon: *Frater qui adiuuatur a fratre, quasi ciuitas firma & alta: Valet autem sicut seris munitum regnum.* Ego autem non ex his qui adiuuare possunt, memet existimans, sed potius ex illis qui adiutorio egent, præsentem exarare literam ad vestram studui Deo amabilitatem, cogitationum non ferens molestiam. Quædam enim eam egisse audiui, quæ si quidem, vt secundum deiloquum Gregoriũ dicamus, mendacia, auræ ferant: at si veracia, vndique mentem meam confusio comprehendit. Putas enim quod & ipsa, secundum multorum desidiam, dilectionis iucunditate labiis tantum * fuerit vsa, & non in profundum descenderit mentis, existimantis videlicet quod non sincera dilectione circa illam flagremus? vel hoc quidem nequaquam, sed imperitiam nostram & pigritiam, & negligentiam circa ea quæ Deo sunt placita, respuit? vtpote quæ nullam curam gesserit in perscrutanda voluntate diuina, secundum traditum nobis per sacras scripturas sanctum mandatum. Aut horum non quidem est apta suspicio, illud vero fortasse opinandum est, vt meliore sibi facta reuelatione (piget autem me dicere elatione quadam & * prudentia: Caritas enim malum non cogitat, vt ait diuinus Apostolus) † 1. Cor. 13.

* Gr. stillitia,

† sensu tumido:

ANNO CHRISTI 787.

in talem deuenerit ſatisfactionem, quam manifeſtare nobis ex neceſſitate * debeat. Porro facta eſt nobis * ex huiuſmodi ſuſpicionibus non irrationabilis occaſio: quia tempore multo degens apud nos veſtra Deo amabilitas & commorans, quæ etiam * literalium nonnunquam verborum & quæſtionum interrogationes proponens, nullum ſermonem mouit nobis aliquando de imaginibus ſiue ſanctorum virorum, ſiue ipſius Domini & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, & ſecundum carnem eius ſanctæ & veraciter Dei genitricis Mariæ: neque tamquam inquirens, & certitudinem inuenire volens, id eſt, interrogans, qualis nobis de hoc ſenſus exiſteret: & ſi ſecundum rationem eſſet quod in his fieret, nullam inferendo damnationem iſta facientibus: ſed neque ad firmam ſatisfactionem abiectione & interemptione dignum huiuſmodi ducens, ad conſilium nobis accipiendum tradidit ſemetipſam, * vtrum & nos ſimilis ſenſus eſſemus: ſed de his omnino in ſilentio perfecto ſe ſciens, in ciuitate ſua quaſi ex communi dogmate & indubitabili quadam diſceptatione imaginum depoſitionem, ſicut didicimus, fecit: ſi veritas ita ſe habet, iterum dicemus. Etenim non eſt nobis facilis animus ad credendum inconſulte his qui crebro dicuntur detrahere proximis. * Neceſſarium ponentes, in tractatione & fraterna probatione ea quæ ſenſus noſtri ſunt, manifeſtare, ſubtiliter illa quæ de hoc ſunt, conſideramus aggredi; illud primitus commonentes, quia omnino cauere nos

* Gr. debet.

* Gr. huiuſmodi ſuſpicionum

* ſcripturæ non. ſententiarum & qu.

* Gr. vt

* addit. ex Gr. Sed nos nec. pon.

εἰς τοιαύτην ἥλασε πληροφορίαν, ὡὐ φανερῶσαι ἡμῖν ὀφείλει. γέγονε δὲ ἡμῖν τῆς τοιούτων ὑπονοιῶν ἐκ εὐλόγου ἀφορμή· ὅτι χρόνῳ πολλῷ διημυμένη παρ' ἡμῖν ἡ ὑμετέρα θεοφιλία, συναυλιζομένη τε, καὶ γραφικῶν ἐαὶ ὀτε λόγων τε καὶ ζητημάτων ἐρωτήσεις παρεβαλλομένη, οὐδένα λόγον κεκίνηκεν ἡμῖν ποτε περὶ εἰκόνων εἴτε ἁγίων ἀνδρῶν, ἢ καὶ αὐτῆς τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς καθ' σαρκα αὐτῆς ἁγίας καὶ ἀληθῶς θεοτόκου μήτρος· οὔτε ὡς συζητοῦσα καὶ τὸ ἀκριβὲς εὑρεῖν βουλομένη, ἤγουν ἐρωτῶσα, ὁποῖόν ἡμῖν περὶ τούτου τὸ φρόνημα· καὶ εἰ καθ' λόγον ὂν τὸ ἐν τούτοις γινόμενον, οὐδεμίαν φέρον κατάκρισιν παρὰ θεῷ τοῖς ποιοῦσιν. ἀλλ' οὔτε ὡς βεβαίαν πληροφορίαν ὑποβολῆς καὶ αἱρέσεως ἄξιον τὸ τοιοῦτον πεπεμμένη, πρὸς τὸ συμβουλεύειν ἡμῖν ἐπιδέδωκεν ἑαυτὴν, ὥστε καὶ ἡμᾶς τῆς ὁμοίας ἔχεσθαι γνώμης· ἀλλὰ πάντα τὰ περὶ τούτου ἐν τελείᾳ σιωπῇ παρ' ἡμῖν ποιησαμένη, ἐν τῇ κατ' αὐτὴν πόλει γεγυμνημένη, ὡς ἀπὸ δόγματος κοινοῦ καὶ ἀναντῤῥήτου τινὸς διασκέψεως τὴν τῶν εἰκόνων καθαίρεσιν, ὡς μεμαθήκαμεν, ἐποιήσατο, εἰ τὰ ἀληθῆ οὕτως ἔχει, πάλιν ἐροῦμεν. καὶ γὰρ ἐκ εὔδρομος ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ πιστεύειν ἀπερισκέπτως τοῖς πρὸς τὸ διασύρειν τοὺς πλησίον λεγομένοις πολλάκις. ἀλλ' ἡμεῖς ἀναγκαῖον ποιούμεθα, ὡς ἐν διασκέψει καὶ ἀδελφικῇ δοκιμασίᾳ τὰ τῆς φρονήματος ἡμῶν φανερῶσαι, λεπτομερῶς τὰ περὶ τούτου σωρεύσαντες διεξελθεῖν· ἐκεῖνο προϋπομιμνήσκοντες, ὡς ὀφείλομεν πάντως φυλάττεσθαι ἡμᾶς

ANNO CHRISTI 787.

χρὴ τὰς τῶν γραμμάτων καινοτομίας· καὶ μάλιστα ὅπου τοῖς ἐν τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ λαοῖς θόρυβός τις καὶ σκανδάλων ὑποθεσις παρακολουθεῖ, ἔπειτα καὶ χρόνου μακροῦ ἔθος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐκράτησεν. εἰ γὰρ μὴ βουλῆς οἴνοποτεῖν ἡ γραφὴ διατάσσεται, πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς χρὴ πλείονι συζητήσει τοῖς καιρικωτέροις ἐγχεῖρεῖν, ἵνα μὴ ὑπόδικοι τῷ φοβερῷ γενώμεθα κρίματι, τῷ καὶ ἕνα τῶν μικρῶν σκανδαλίζοντι ἐπιτιμῶντι παρὰ θεοῦ· καὶ ἄλλως τῶν γε ὑβρεις τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας παρὰ τῶν ἀπίστων σωζομένων ῥημάτων ἢ γραμμάτων τῷ αἰσχρῷ ποιεῖσθαι ὀφείλοντες, καὶ τὸ ταύτης σεμνόν τε καὶ ἔνθεον δεικνύειν ἀσάλευτον. Ἕν τοίνυν ἐν πρώτοις γινώσκειν χρεών, ὡς οὐ νῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις καὶ Ἰουδαῖοι τὰ τοιαῦτα ἡμῖν προσήγαγον εἰς ὀνειδισμόν, καὶ ὡς τῆς ὄντως εἰδωλολατρείας θεραπευταὶ, αἰσχαίνειν μόνῳ ἐπιχειροῦντες τὸ τῆς πίστεως ἡμῶν ἄχραντόν τε καὶ ἔνθεον, καὶ οὐχὶ τὸ χρηστοήθεις προσέχειν αἱρεῖν ἐπειγόμενοι. ὅπου γε αὐτοῖς ἡ πᾶσα σπουδὴ καὶ τὸ σέβας περὶ τοῦτο καταγίνεται, μηδὲν τῶν ὁρωμένων καὶ αἰσθητῶν ὑψηλότερον πίστεως, ἀλλὰ τὴν θείαν φύσιν παντοίως ταπεινοῦν, ἢ τόπῳ τινὶ περικλείοντας τὸν τῶν πάντων ἐποπτικὸν αὐτῆς πρόνοιαν, ἢ σωματικαῖς εἰδοποιοῦντας μορφώσεσιν. οἷς ἐκ ἀγεννῶς μὲν τῶν ἡμετέρων προγενέστεροί τινες ὡς κυνὸς ἐνεοὺς, γραφικῶς εἰπεῖν, μᾶλλον καθυλακτοῦντας τῆς ποίμνης τοῦ Χριστοῦ ἀπεώσαντο, ὧν ἐκ ἐν χερσὶν ἡμῖν τὰ πονήματα. οὐμενοῦν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἀσεβῶν ἐπιτηδευμάτων ὁ τῆς ἀληθείας λόγος τούτοις ἐπισκήπτει.

oportet rerum nouitatem; & maxime vbi plebes quæ in fide Christi sunt, turbatio quædam & scandalorum causa subsequitur, deinde & prolixi temporis consuetudo in ecclesiis tenuit. Si enim cum consilio vinum potare scriptura præcipit, multo magis nos oportet multa inquisitione necessarioribus operam dare, vt non obnoxii terribilis efficiamur iudicii, quod & illi qui vnum ex minimis scandalizat, præparatur a Deo: & * aliter subuersionem verborum vel rerum, quæ ad iniuriam Christi ecclesiæ ab infidelibus collectæ sunt, facere debentes, etiam huius venerabilem atque diuinam ostendere immobilitatem. Hoc igitur in primis scire oportet, quia non tantum nunc, sed frequenter etiam Iudæi talia nobis intulerunt in opprobrium, & hi qui vere idololatriæ cultores existunt, vituperare solum intemeratam & diuinã fidem nostram conantes, & non, vt manufactis * intenderent, perurgentes. Vbi illis omne studium & cultus super hoc perficitur, nihil his quæ videntur & sentiuntur, excelsius ponere, sed diuinam naturam varie humiliare, aut loco quodam circumcludentes vniuersorum inspectricẽ eius prouidentiam, aut corporalibus specificantes formis. quos non ignobiliter quidã prædecessores nostri vt canes mutos, vt cum scriptura dixerimus, vane latrantes ab ouili Christi repulerunt: quorum non nobis sunt præ manibus studia. Sed & de propriis impiis adinuentionibus veritatis sermo hos compescere facit.

Prou. 31.

Matth. 18.

* alioqui

* Gr. non intendatur,

quorum quidem alius publicat paganorum immolationem & fabularum turpitudinem & execrationem. Iudæos autem alius erubescere facit, quod non solum patres eorum ad idola prolapsi sunt, exprobrans, sed & quod contra legem, quam illi tenere se gloriantur, agant: * sed loco quodam definito ea quæ typicarum sunt hostiarum, offerre decreuerit, isti in omni loco orbis terrarum hoc agere non detrectent, consuetam in sanctum Spiritum perfidiam paterna consequentia adinuenientes, & hoc modo immolantes dæmoniis & non Deo. Vera enim ad verum Deum seruitus atque adoratio in obseruatione sanctæ confessionis quæ est circa eum, atque in custodia legum & mysteriorum, quæ & ab ipso siue generaliter, siue capitulatim data sunt, certissime dirigitur. Sarracenis autem, quoniam & ipsi tale quid obtendere dignoscuntur, sufficit ad confusionem & verecundiam, afferre acclamationem, quæ vsque in præsens in eremo ab eis inanimato lapidi celebratur, * cognomenque illius dicitur Chobar, & cetera vanæ ipsorum traditionis & conuersationis ludicra mysteria, quæ in insigni solennitate * gerebant. Christianorum autem omnium per totum orbem sub vno iugo, euangelii videlicet, vt propheta dicit, seruientium Deo forma peculiarissima est fides & confessio, credens in vnum Deum Patrem & Filium & Spiritum sanctum, Trinitate increatam, sempiternam, incomprehẽsibilem, inuisibilem, vnius substantiæ ac sessionis: confitens pariter & Filii Dei * incarnationem, &

* Gr. cum illa loco q.

* inuocationemque illius quod dicitur Gr.

* gerunt.

* Gr. perfectam incarnationem,

ANNO CHRISTI 787.

τῆς μὲν σπλιτεύων τῆς Ἑλλωικῶν τελετῆς & μύθων τὸ αἰσχρὸν & ἀποπλυσμόν· Ἰουδαίοις δ' ἐντρέπων, οὐ μόνον πῶ τ πατέρων πρὸς τὰ εἴδωλα προσχώρησιν αὐτοῖς ὀνειδίζων, ἀλλὰ & πῶ πρὸς Θ̄ θεῖον νόμον, ὃν ἐκεῖνοι αὐχοῦσι κρατεῖν, ἐναντίωσιν· εἴγε ἐκείνου ἐν τόπω τινὶ διωρισμένω τὰ τῆς τυπικῶν θυσιῶν προσάγειν διαπίζοντες, οὗτοι ἐν παντὶ τόπω τῆς οἰκουμένης τοῦτο προαίρεῖν οὐ βραδύνωσι, σωήθως τὸ πρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα ἀπειθὲς παζοικὴ ἀκολουθία ἐπιτηδεύοντες, & ταύτη θύοντες δαιμονίοις & οὐ θεῷ. ἡ γὰρ ἀληθὴς πρὸς Θ̄ ἀληθινὸν θεὸν λατρεία τε & προσκυνήσις ἐν τῇ τηρήσει τ ἁγίας πρὸς αὐτὸν ὁμολογίας, & τῆς παρ' αὐτῷ δεδομένων σωτηρικῶν τε & κεφαλαιωδεστέρων μυστηρίων & νόμων φυλακῇ ἀκριβῶς κατορθοῦται. * Σαρρακηνοῖς δ', ἐπεὶ & αὐτοὶ τὸ τοιοῦτον ὑποσκήπτειν δοκοῦσιν, ἀρκετὸν εἰς αἰσχύνην & ἐντροπὴν, προσαγαγεῖν· πῶ μέχει τῦ νῦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τελουμένου παρ' αὐτῶν λίθῳ ἀψύχῳ προσφώνησιν, πῶ τε τῦ λεγομένου Χοβαρ ὑπόκλησιν, & τὰ λοιπὰ τῆς ματαίας αὐτῶν παζαδόσεως ἐκεῖσε ἀναστροφῆς ὡς ἐν ὑποσήμῳ ἑορτῇ παγνιώδη μυσήρια. Χριστιανῶν δ' πάντων καθ' ὅλης τ οἰκουμένης ἑνὸς ζυγὸν ἕνα, Θ̄ δ' εὐαγγελίου δηλαδὴ, ὡς ὁ προφήτης φησὶ, δουλευόντων θεῷ χαρακτὴρ ἰδιώτατος, ἡ εἰς ἕνα θεὸν Θ̄ πατέρα & τὸν υἱὸν & τὸ ἅγιον πνεῦμα, ζοιδὰ ἀκλινῆ, ἀΐδιον, ἀκατάληπτον, ἀόρατον, ὁμοούσιόν τε & ὁμόθρονον, πίστις τε & ὁμολογία· συνομολογουμένης & τῆς & υἱῦ τῦ θεοῦ τελείας ἐνανθρωπήσεως, καὶ

* Δι. ἀγράφοις

ANNO CHRISTI 787.

τῆ ἄλλων κτ τῷ δωρεᾷ τῆς ἱεροῦ συμβόλου, ὅπερ ὁ λαὸς τῆ Χριστοῦ ὁμοφρόνως πρὸ τῆς μυστικῆς & ἁγίας ἀναφορᾶς προσάγει θεῷ· ἥ τε εἰς τὸ ὄνομα τούτων δὴ τῶν τριῶν προτικῶν ὑποστάσεων τελουμένη διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος πνευματικὴ ἀναγέννησις, καὶ τῆς ζωοποιοῦ τῆς ἀναιμάκτου θυσίας συμβόλων ἡ θεουργικὴ μετάληψις καὶ κοινωνία· δι' ὧν ὁ τῆς ἀληθείας ἀναλάμπει φωτισμὸς, & τὸ τῆς ἀσεβείας ἀπελαυνέται σκότος, ἔχον καὶ αὐτὸ τῆς οἰκείας πλάνης ἐμφανέστατον γνώρισμα τῷ τῆς πολυθεΐας ἀθεότητα. ταῦτα δὲ οὕτως ἀλλήλοις ἀντίκειται, ἀποστολικῶς εἰπεῖν, ὃν τρόπον τὸ καταρχὰς διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀναμέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀναμέσον τοῦ σκότους. λεγέτω τοίνυν μεθ' ἡμῶν ὁ μακάριος εὐαγγελιστὴς Ιωάννης· αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. προσθέτω δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς, καὶ λεγέτω· αὕτη ἐστὶν ἡ πέτρα, ἐφ' ᾗ Χριστὸς τῷ ἑαυτοῦ ᾠκοδόμησεν ἐκκλησίαν, πύλαις ᾅδου, ἤγουν προσβολαῖς τῆς ἐναντίων δωρεῶν, ἀκατάσειστόν τε & ἀπρόσιτον. ἐντεῦθεν τὸ καινὸν ἐπιφημιζόμεθα ὄνομα, ὅπερ, Ησαΐας φησὶν, εὐλογηθήσεται. λέγει γὰρ οὕτως· εὐλογήσουσι τὸν θεὸν τὸν ἀληθινὸν, τὸ ὑπερφυῶς τε & ἀνεξιχνίαστον τῆς ἀῤῥήτου αὐτοῦ φύσεως διαγγέλλοντες· ἀόρατόν τε αὐτὸν & ἀπρόσιτον, & πάντη ἀναλλοίωτον ἐν ἀδιαστάτῳ πληροφορίᾳ κηρύττοντες, & τὸ ἀΐδιον αὐτῆς δυνάμιν & θεότητα ἀπὸ κτίσεως κόσμου, κτ τὸν ἱεροφάντορα Παῦλον, τοῖς ποιήμασι νομίζω καθορῶντες. ὅπως δουλεύειν θεῷ ζῶντι & ἀληθινῷ

alia ſecundum virtutem ſacratiſſimi ſymboli, quod plebs Chriſti concorditer ante myſticam & ſanctam oblationem offert Deo: atque illa ſpiritualis regeneratio, quæ in nomine earumdem trium * Dei principalium perſonarum per ſanctum baptiſma celebratur: atque * diuina cooperatione facta perceptio, & communicatio viuificorum * fœderum incruenti ſacrificii: per quæ veritatis illuceſcit illuminatio, & impietatis tenebræ effugantur, habentes & ipſæ proprii erroris manifeſtiſſimam cognitionem, multorum videlicet deorum ſuperſtitionem. Hæc autem ita inuicem aduerſantur, vt apoſtolice dicam, quemadmodum in principio diuiſit Deus inter lucem & inter tenebras. Dicat igitur nobiſcum beatiſſimus euangeliſta Ioannes: *Hæc eſt victoria quæ vicit mundum, fides noſtra.* addatur autem & a nobis, & dicatur: Hæc eſt petra, ſupra quam Chriſtus ædificauit ſuam eccleſiam, portis inferi, id eſt, aggreſſionibus cõtrariarum virtutum inconcuſſam & ineuertibilem. Hinc nouum nomen ſortiti ſumus, quod, vt Iſaias dicit, benedicetur. Dixit enim ita: *Benedicent Deum verũ:* & ſuperignotã atque inueſtigabilem ineffabilis eius naturæ annũtiantes incomprehenſibilitatem; inuiſibilem etiam illam, & incircumſcriptã, & omnino incommutabilem indubitabili certitudine prædicantes; atque ſempiternam eius virtutem & diuinitatem a creatura mundi, ſecundum ſacratiſſimum Paulum, per ea quæ facta ſunt, intellectam, conſpicientes. Sicque ſeruire Deo viuo & vero

* diuinarum

* Gr. atque deificans perceptio:

* Gr. ſymbolorum

1. Ioan. 5.

Matth. 16.

Iſai. 65.

Rom. 1.

meruimus, & libertate qua
Gal. 4. Christus nos liberauit, honorificati sumus & glorificati, ab omni erepti idolico errore & impietate: cuius præcipua cognitio, dicere lapidi, tu me genuisti: & ligno, tu me fecisti, secundum prophetæ vocem: &
Isai. 29. non aspicere in cælum, vt Isaias clamat, vt existimetur quis est, qui ostendit hæc omnia: qui educit per numerum mundum suum, omnia per nomen vocabit præ multa gloria, & in multitudine virtutis; cuius manus plasmauerunt vniuersam militiam cæli, quemadmodum alius quidam ait prophetarum: ceterum creaturæ vniuersæ in apto ordinem intuentes, per eam
* Gr. proportione productiuum eius verbum cons. intellectu animæ * similiter generationis rationem considerare, & per eam veraciter existentem Deum adorare, quemadmodum beatus Athanasius, sermonem contra idola componens, liquidius edocet. Sicut ergo nulla communicatio luci ad
2. Cor. 6. tenebras, vel conuentio Christi ad Belial: ita nihil est commune Christianis, qui vnum Deum in inaccessibili claritate & virtute adorandum colunt, ad eos qui fingunt Deum, & huiusmodi a propheta iuste miseri vocantur.
Isai. 44. Illis enim cinis quidem cor est, sicut scriptum est: quorum alii quidem opera idoli a se facti creari sibi Deum recentem ex non existentibus opinantur: & corruente hoc ex qualibet causa & exterminato, firmiter tenent non esse sibi omnino Deum, nisi quiddam aliud pari modo condiderint. Et hoc liquido nos diuina docet scriptura in eo quod factum est in eremo, opere vituli

ἠξιώμεθα, καὶ τῇ ἐλευθερίᾳ, ἣ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, τετιμήμεθά τε καὶ δεδοξάσμεθα, πάσης ἀπαλλαγέντες εἰδωλικῆς πλάνης τε καὶ ἀσεβείας· ἧς τὸ ἐξαίρετον γνώρισμα, λέγειν τῷ λίθῳ, σύ με ἐγέννησας· καὶ τῷ ξύλῳ, σύ με ἐποίησας, καὶ τὰ τοιαῦτα τοῦ προφήτου φωνάς· καὶ μὴ ἀναβλέπειν εἰς τὸν οὐρανὸν, ὡς Ησαΐας βοᾷ, καὶ λογίζεσθαι, τίς ὁ καταδείξας ταῦτα πάντα, ὁ ἐξάγων κατ' ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ, πάντα ἐπ' ὀνόματι * καλῶν διὰ πολλὴν δόξης, καὶ ἐν πλήθει ἰσχύος· ἃ αἱ χεῖρες ἔπλασαν πᾶσαν τὴν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ, ὡς ἑτέρου τινὸς εἶπε τῶν προφητῶν· ἢ τὰ λοιπὰ τῆς κτίσεως πάσης ἐναρμόνιον διάταξιν ὁρῶντας, δι' αὐτῆς τῷ νοερῷ τῆς ψυχῆς ἀναλόγως τὸν γεννήσαντα αὐτῆς λόγον ἐννοεῖν, καὶ δι' αὐτοῦ τὸν πατέρα καὶ ὄντως ὄντα θεὸν προσκυνεῖν, καθὼς καὶ ὁ μακάριος Ἀθανάσιος καὶ εἰδώλων συντάξεων λόγον ἐκδιδάσκει σαφέστατα. ὡς οὖν οὐδεμία κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος, ἢ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ· οὕτως οὐδὲν κοινὸν Χριστιανοῖς ἕνα θεὸν ἐν ἀπροσίτῳ δόξῃ τε καὶ δυνάμει προσκυνοῦντας σέβουσι, πρὸς τοὺς πλάττοντας θεὸν, καὶ ταύτῃ παρὰ τοῦ προφήτου ταλανιζομένους δικαίως. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἀποδὸς ἡ καρδία, ὡς γέγραπται· ὧν καὶ μιμητὴς ποιήσας τις τῶν ἀπὸ γενομένου εἰδώλου κτίζεσθαι αὐτοῖς θεὸν προσφάτως ἐκ μὴ ὄντος νομίζουσι· καὶ διαπίπτοντος τούτου ἐξ ὁποιασοῦν αἰτίας, καὶ ἀφανιζομένου, βεβαίως κρατοῦσι μὴ εἶναι αὐτοῖς ὅλως θεὸν, εἰ μήτοι γε ἕτερόν τινα ὁμοίως δημιουργήσωσι. καὶ τοῦτο σαφῶς ἡμᾶς ἡ θεία διδάσκει γραφὴ ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν ἔρημον μοσχοποιίας τοῦ

Ισραη-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

Ισραηλιτῶν, ὅτε καταστασιάσαντες τὸ Ααρὼν ἔλεγον· ποίησον ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν. ἐμφαίνοντες διὰ τούτου λογίζεσθαι αὐτὸν, καθόλου μὴ εἶναι θεὸν, μήτε ἀληθινὸν, μήτε ψευδώνυμον, εἰ μή τι ἄρα εἴδωλον αὐτοῖς τεχνουργηθεὶν τὸ ὑπεξῃρέμενον· ὧ τινι μὴ τοῦτο τιμὴ ὃς Αἰγύπτου αὐτῶν ἔξοδον μυσπράξαν, τῆς ἀσεβείας αὐτῶν καὶ ἀνοίας δηκνύοντες τὴν ὑπερβολήν. Ἀλλ' ὅ μετὰ ταῦτα τὴν τῶν Ἑλληνικῆς δεισιδαιμονίας μεπόντες αἴρεσιν, καὶ ταύτην ἐπιέπειν ἀσπουδάζοντες ἐπ' ὀνόματι τῶν παρ' αὐτοῖς ὑποκειμένων θεῶν, τὰς τῶν ξοάνων κατασκευὰς ἐφιλοπόνουν, τό τε Διὸς, ὃν καὶ πατέρα καὶ ὕπατον, ἤγουν ἐξοχώτατον θεῶν καὶ ἀνθρώπων ὠνόμαζον, καὶ τῶν λοιπῶν, ὧν ἐστι ἄδηλος ἡ ὀνομασία τοῖς πλείοσιν. ὧν τὰ σεμνολογήματα καὶ αἱ κατὰ τὰς τελουμένας αὐτοῖς θυσίας πομπαὶ, πορνεῖαί τε καὶ ἀσέλγειαι, καὶ πάσης ἀκαθαρσίας ἐπίδειξις, μικρὸν γὰρ εἰπεῖν, αἱματορρημοσύναι τε καὶ βλασφημίαι· ὅπου γε δὴ αὐτοῖς ἀνδροκτονίαι τὸ πρὸς τιμὴν θεοῦ πασπουδαζόμενον ἦν, καὶ τὸ ἐμπομπεύειν ταῖς αἱματουργίαις αὐτῶν ἐτετίμητο, εἰς τιμὴν τῶν προσκυνουμένων λαμβανόμενον, ὡς ταῦτα πεπραχότων ἐκείνων, καὶ τούτοις νενομένοις ἐφηδομένων. αἱ δὲ παρὰ Χριστιανοῖς ἁγίων ἀνδρῶν εἰκόνες, τῶν τε μέχρις αἵματος ἀνυπεραύντων τῇ ἁμαρτίᾳ κατὰ τὴν τοῦ Ἀποστόλου φωνὴν, καὶ τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας διακονησαμένων, προφητῶν τε λέγω καὶ Ἀποστόλων, εἴτε καὶ ἐν εὐσεβεῖ βίῳ καὶ κατορθώσει ἔργων ἀγαθῶν ἀληθῶς θεοῦ δούλων αἰνασθέντων, οὐδὲν ἕτερόν εἰσιν, ἢ ἀνδρείας

ab Israelitis, quando seditionem commouentes dicebant ad Aaron: *Fac nobis deos, qui nos præcedant:* ostendentes per hoc, se arbitrari non esse omnino Deum, neque verum, neque falsi nominis, nisi forte idolum sibi artificio fieret * vel exquisitum; cui post hoc exitum eorum ex Ægypto * commodarent, impietatis eorum & amentiæ ostendentes nimietatem. Alii autem post hæc gentilis religionis aggressi confusionem, & hanc circumtegere festinates sub nomine deorum qui apud eos colebantur, simulacrorum * curas studio peragebant, tam scilicet Iouis, quem & patrem & consulem, id est, sublimissimum deorum ac hominum nuncupabant; quam ceterorum, quorum non est incerta nominatio pluribus. Quorum * purgationes & honores, qui per sacrificia quæ ab eis celebrantur, fiebant, fornicationes quoque atque luxuriæ, ac totius immunditiæ demonstrationes, vt parum sit dici, turpia verba pariter & blasphemiæ: cum apud eos homicidia in honorem Dei studio agerentur, & pompa turpibus operibus eorum honorabatur, in honorem eorum qui adorabantur assumpta, vtpote hæc illis agentibus, & his factis congratulatibus. Porro quæ apud Christianos sunt imagines sanctorũ virorum, qui vsq; ad sanguinem restiterũt peccato secundum Apostoli vocem, quiq; verbo veritatis ministrauerunt, prophetarum scilicet & apostolorum: *Hebr.* 12. siue etiam eorum qui pia vita & directione operum bonorum veraciter Dei serui ostensi sunt, nihil aliud sunt quam fortitudinis

* *Exod.* 32.

* *Gr.* quod exquirebãt.

* *Gr.* attribuerent,

* *Gr.* structuras

* veneraciones

ANNO CHRISTI 787.

exemplum, conuersationisque venerandæ ac virtutum norma, atque ad glorificandum Deum, cui in præsenti vita bene placuerunt, incitamentum & excitatio. Sermo enim bonorum virorum actus edocens, iuuat audientes, & ad zelum imitationis frequenter inuitat. Id ipsum autem fit secundum competentem rationem, si finis attendatur imaginum. Quæ enim sermo historiæ per auditum commendat, hæc pictura tacens per imitationem ostendit, magnus clamat Basilius, ex vtroque isto ad fortitudinem hos qui attendunt, erigi dicens. Breuis enim, vt quis dixerit, & capitularis narratio gestorum * a pictore in imagine fit nobis, qui aspicimus, imitabilis visionis ipsius formatio. * Vt ergo & cum idolis falsorum deorum scelestæ ipsorum * coexistunt actiones. & alium quidem ex auditu percipientem ea quæ per sanctos viros gesta sunt, in recordationem auditorum huiusmodi contemplatio impellit. Alium vero ignorantem ad diligenter percunctandum instruit; & * quæ per illum docentur, in amorem eius & laudem Dei feruide suscitant: ita vt per vtrumque istorum aspicientes sanctorum opera bona, glorificent Patrem nostrum qui in cælis est, secundum euangelii vocem. At si per Moysem legislatio præcipit populo filum hyacinthinum in fimbriis quæ sunt in summitatibus vestium, imponi ad recordationem præceptorum atque custodiam: quanto magis nos cõuenit per similitudinem picturæ sanctorum virorũ aspicere prouentum conuersationis eorum, & horum

* *Gr.* ab eo qui depictus est in im.

* *Gr.* quemadmodum & cum

* *Gr.* simul apparent

* *Gr.* illius acta edoctum

Matth. 5.

Num. 15.

ὑποζεαμμὸς, πολιτείας τε ἁγαθοῖς καὶ ἀρετῆς ὑποτύπωσις, καὶ τὸ δοξάζειν θεὸν, ᾧ καὶ τὴν παροῦσαν ζωὴν εὐηρέστησαν, ὑποκνυγμὸς καὶ διέγερσις. λόγος μὲν γὰρ τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις διεξιὼν ὠφελεῖ τοὺς ἀκούοντας, καὶ πρὸς ζῆλον μιμήσεως προσκαλεῖται πολλάκις. τοῦτο δὲ ἂν ἡ διὰ τῆς προσέχειν τῇ εἰκόνι καὶ εἰκότος λόγον ἡγήσεται. ἡ γὰρ ὁ λόγος τῆς ἱστορίας διὰ τῆς ἀκοῆς ἀπόφησι, ταῦτα ζραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι, Βασίλειος ὁ μέγας βοᾷ, ἐξ ἑκατέρου τούτων πρὸς ἀνδρείαν διεγείρεσθαι τοὺς προσέχοντας λέγων. σύντομος γὰρ, ὡς ἄν τις εἴποι, καὶ κεφαλαιώδης ὑφήγησις ἡ πεπραγμένων τῷ ζραφέντι ἐν τῇ εἰκόνι, γίνεται τοῖς ὁρῶσιν ἡμῖν μιμητὴ τῆς ἰδέας αὐτῆς ἡ μόρφωσις, ὥσπερ οὖν καὶ τοῖς εἰδώλοις τῶν ψευδωνύμων θεῶν αἱ μιαραὶ αὐτῶν συναναφαίνονται πράξεις. καὶ μὲν δὴ ἐξ ἀκοῆς τὰ τοῦ ἁγίους ἄνδρας παρειληφότα εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἀκουσθέντων ἡ τοιαύτη θεωρία συνωθεῖ, τὸ δὲ ἀγνοοῦντα φιλοπευστεῖν παρασκευάζῃ, καὶ τὰ καθ' ἑκεῖνον διδασκόμενον, εἰς πόθον τε αὐτοῦ καὶ αἶνον θεοῦ θερμῶς ἐγείρῃ· ὥστε δι' ἑκατέρου τούτων τοὺς ὁρῶντας τῶν ἁγίων τὰ καλὰ ἔργα δοξάζειν πατέρα ἡμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, κατὰ τὸ εὐαγγελίου φωνῶ. * εἰ δὴ καὶ Μωσέως νομοθεσία παραγέλλει τῷ λαῷ κλῶσμα ὑακίνθινον εἰς τὰ κράσπεδα τὰ ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ἱματίων πτέναι πρὸς ἀνάμνησιν τῶν διατεταγμένων καὶ φυλακὴν, πολλῷ μᾶλλον ἡμᾶς ὄντι διὰ τῆς ὁμοιωματικῆς ἀναζωγραφήσεως τῶν ἁγίων ἀνδρῶν θεωρεῖν τὴν ἐκβασιν τῆς ἀνασροφῆς αὐτῶν, καὶ τούτων

* *Num.* 15.

ANNO CHRISTI 787.

μιμεῖσθαι τὴν πίστιν κ͞υ πῶς ἀποστολικῶς διδασκαλίαν. τὸ γὰρ τοῦ κυρίου τῆς κ͞υ σαρκὰ ἰδέας ἐν εἰκόσι τυποῦσθαι ⟨ω⟩ χαρακτῆρα, εἰς ἔλεγχον μὲν ὅτι τῶν φαντασίᾳ καὶ οὐκ ἀληθείᾳ δῶρον αὐτὸν γνωσθῆναι λεγόντων αἱρετικῶν, χειραγωγίαν δέ τινα τῶν μὴ πάντη εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀναγεσθαι τῆς πνευματικῆς θεωρίας ἰσχυόντων, ἀλλὰ δεομένων καί τινος σωματικῆς καταπαύσεως πρὸς τὸ τῶν ἀκουσθέντων βεβαίωσιν, ὅσον ἐπωφελέστερόν τε καὶ ἀσφαλέστερον. τὸ γὰρ μυστήριον τὸ καὶ τοὺς οὐρανοὺς καλύψαν τῇ ἀρετῇ, ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν ἐν τῷ θεῷ τῷ τὰ πάντα κτίσαντι, μὴ μόνον ἐξ ἀκοῆς πρὸς πίστιν ἔχειν· ἡ γὰρ πίστις ἐξ ἀκοῆς, φησὶν ὁ ἀπόστολος· ἀλλ' ἤδη καὶ δι' ὁράσεως ἐντυποῦσθαι τῶν ὁρώντων ταῖς διανοίαις, καὶ δυνάμει ἐκείνῳ βοᾷν, ὅτι ὁ θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, καὶ ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, πάντων μάλιστα ἁγιαστικώτερόν τε καὶ σωτηριωδέστερον εὑρεθήσεται· ὥστε τὰ διὰ τῶν εὐαγγελικῶν κηρυγμάτων περὶ τῆς κ͞υ σαρκὸς αὐτοῦ ἐπὶ γῆς μὴ ἀνθρώπων πολιτείας ἀναγεγραμμένα, παῖς τῶν λαῶν πρὸς τὸ ἀνεξάλειπτον ἐγγράφεσθαι μνήμαις, καὶ τὸ σέβας τῆς δόξης αὐτοῦ καὶ περὶ ἡμᾶς ἀγαθότητος ἐναργέστερον κηρύττεσθαι καὶ προσκυνεῖσθαι. οὐ γὰρ τῶν ξύλων καὶ τῶν χρωμάτων προσκυνεῖται ἡμῖν, ἀλλ' ὁ ἀόρατος θεός, ὁ ὢν εἰς ⟨ω⟩ κόλπον τοῦ πατρός, ἐκεῖνος πρὸ προσκυνήσιν δέχεται ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ, δι' ἑαυτοῦ πρὸς ⟨ω⟩ πατέρα ἡμῖν προσαγωγὸν χαριζόμενος, καὶ σοὶ αὐτῷ προσκυνούμενος. ἐπεὶ καὶ ὁ Ιακὼβ προσκυνῆσαι λέγε-

imitari fidem secundum apostolicum magisterium? Domini autem secundum carnem visionis imaginibus formari characterem, in redargutionem quidem est hæreticorum, qui phantasia & non veritate hominem eum factū maledice perhibent, & in manuductionem quamdam eorum qui non omnino ad celsitudinem ascendere spiritualis contemplationis valent, sed indigent etiam quadam corporali consideratione ad * auditorum firmamentum, quanto videlicet vtilius & solicitius fuerit. Mysterium enim quod & cælos operuit maiestate, absconditum a sæculis & generationibus in Deo, qui omnia creauit, & quod non solum ex auditu fidem habet (fides enim ex auditu, ait Apostolus) sed etiam per visionem firmatur in eorum mentibus qui vident: & virtute illud vociferatur; quia se Deus manifestauit in carne, & creditum est in mundo, omnibus sanctius atque salubrius inuenietur. Ita vt ea quæ scripta sunt per euangelicas prædicationes de conuersatione eius, qua secundum carnem in terra cum hominibus conuersatus est, in populorum, ne delerentur, descripta sint monumentis: vt & cultus claritatis eius, & circa nos bonitatis, manifestius prædicaretur & adoraretur. Non enim lignorum & colorum adoratur mixtura, sed inuisibilis Deus, qui in sinu Patris ipse adorationem assumit in spiritu & veritate, per se nobis oblationem quæ ad Patrem est, donans, ipse quoque cum ipso pariter adorandus. Nam & Iacob adorasse dicitur super sum-

* *Gr.* rerum auditarum firmamentum, quæcumque vtiliores sūt, & maiori prosequendæ affectu.

Hebr. 13.

Rom. 10.

Ioan. 4.

Hebr. 11.

mitatem virgæ Ioseph, non ligno cultum impendens, sed honorem ei qui hanc possidebat, ostendens. Sic itaque & sanctæ Domini & semper gloriosæ matris effigies intelligitur a Christi populo, & honoratur. sic a priscis sanctissimarum ecclesiarum prælatis talia recepta sunt, & * hi nullam prohibitionem adepti sunt.* Quamquam post persecutionem transitus in aduentum fidei, hæc vbique retenta Concilia vniuersalia etiam vsq; ad generationem nostram parati sunt, quæ plurimorum capitulorum super imaginibus regulas exposuere. Quas non esset congruum indiscusse super hoc & perfunctorie derelinquere, si secundum quorumdam opinionem cum idolorum formis & execramentis, quæ continentur in diuinis scripturis, etiam consuetudo quæ * antiquitus apud nos tenebatur, discebat, vel ad Dei alienationem ducatur. Is enim qui se cum apostolis esse vsque ad consummationem sæculi dixit, hoc videlicet etiam his qui post eos inspectores ecclesiæ sunt, repromittit. Non enim cum illis corporaliter perseueraturus erat vsque ad instantis sæculi transitum; quin & cum his qui in nomine eius duo vel tres congregandi erant, adesse perhibuit: & non vtique tot multitudines zelo congregatas suæ pietatis, diuinæ intelligentiæ ac ducatus exortes desereret, quo minus viderent peruenisse vsq; ad perseuerantiam perfectionis ecclesiæ ipsius, quam exhibuisse sibi credidimus non habentem maculam aut rugam, aut aliquid

* *Gr.* nulla prohibitione vetita sunt.

* *Gr.* Cum tamen persecutionibus transactis, & fide cum libertate vbique præualente, generalia quoque Concilia vsque ad nostra tempora facta sint, & ea Canones ediderint de pluribus capitulis longe minoris momẽti, quam sit de imaginibus disputatio.

* *Gr.* a priscis temporibus apud nos viget, in idem tendit, atque ad Dei alien. ducit.

Matth. 28.

Matth. 18.

ANNO CHRISTI 787.

ταις ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τοῦ Ἰωσὴφ, οὐ τῷ ξύλῳ τὸ σέβας προσαγαγών, ἀλλὰ τὸν πρὸς τὸν κατέχοντα αὐτὸ τιμὴν ἀναδεικνύμενος. οὕτω τοίνυν τῆς ἁγίας τοῦ κυρίου, καὶ ὑπερενδόξου αὐτοῦ μήτηρ τὸ ἀπεικόνισμα ὑπηνέχθη τῷ τοῦ Χριστοῦ λαῷ, καὶ τετίμηται. οὕτω τοῖς ἀνέκαθεν τῆς ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν προεστῶσι τὰ τοιαῦτα παρεδέχθησαν, καὶ οὐδεμιᾶς κωλύσεως ἔτυχον· καὶ τοσοῦτος τὰς τῆς διωγμῶν παρελθούσης, καὶ τῆς ἐν παῤῥησίᾳ τῆς πίστεως πανταχοῦ ὑπερκρατείας, καὶ συνόδων οἰκουμενικῶν μέχρι καὶ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἡλικιωμένων, καὶ περὶ πλειόνων κεφαλαίων πολὺ τὸ περὶ τῶν εἰκόνων λόγου καταδεεστέρων κανόνας ἐκθεμένων· οἷς ἐκ τοῦ εἰκὸς ἀνέξέτασον περὶ τούτου καὶ συγκεχωρημένον καταλιπεῖν, εἰμὴ καὶ τινὰ πόνων ὑπόνοιαν τοῖς περὶ τῶν εἰδώλων μορφαῖς, καὶ ἀπαγορεύσεσι ταῖς φερομέναις ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἡ παρ' ἡμῖν ἐκ παλαιοῦ κρατήσασα αὕτη συνήθεια συνυπάγεται, καὶ πρὸς τὸν τοῦ θεοῦ ἀλλοτρίωσιν φέρει. ὁ γὰρ τοῖς ἀποστόλοις συνέσεσθαι εἰπὼν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, δηλονότι τοῦτο καὶ τοῖς μετ' αὐτοὺς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ ὑποσκοποῦσιν ἐπαγγέλλεται. οὐ γὰρ δὴ ἐκείνοις σωματικῶς παραμένειν ἤμελλεν ἕως τῆς τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος παρελεύσεως. ἐπὶ μὲν καὶ τοῖς ὑπὲρ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ δύο ἢ τρισὶ συνηγμένοις συνεῖναι εἰπών, ἐκ δὲ τοσοῦτον πλῆθος ζηλῶν συνηγμένα τῆς εἰς αὐτὸν εὐσεβείας, ἀμέτοχα τῆς θείας αὐτοῦ ὑπονοίας τε καὶ ὁδηγίας καταλιπεῖν, τοῦ μὴ πρὸς καταρτισμὸν τελειότητος τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας ἰδεῖν, ἵνα πρασπόσῃ ἑαυτῷ πεποιευκαμεν μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα,

ANNO CHRISTI 787.

ἢ ἐπὶ τῶν τοιούτων· καὶ τοι ἐκ ἐν ὀλίγαις ἢ ἀσήμοις τῶν πόλεων τ τοιούτου ἔθους κρατήσαντος, ἀλλὰ σχεδὸν μᾶλλον εἰπεῖν ἐν πάσαις ταῖς χώραις, & ἐν ταῖς φερίφανεστέραις & φοιτευούσαις τῶν ἐκκλησιῶν. ὅτι δὲ ἀρχαῖόν ἐστι τὰς ἱστορικὰς διηγήσεις τ γραφῶν πολλάκις ἐν εἰκόσι τυποῦσθαι, μαρτύρησι τ ἐν ἁγίοις Γρηγορίου τ Νύσσης λόγος, εἰς (ω) Λβραὰμ ἔχων τὴν ἐπιγραφήν, ἐν ᾧ τῷ φερὶ τ θυσίας τ Ισαὰκ ἱστορίαν ἀνειλῆφθαι ἐν ζωγραφίαις διδάσκει. εἰ δὲ τὰ κατ' ἐκείνους οὕτως, πολλῷ μᾶλλον τὰ τ δεσποτικῆς οἰκονομίας θαύματά τε & παθήματα τοιαύτης ἔτυχον ἀναδείξεως, ὥσπερ & τ ἁγίων μαρτύρων αἱ ἀθλητικαὶ ἀνδραγαθίαι φερὸς ζῆλον ἀγαθὸν φέρουσαι τοὺς ὁρῶντας. ὅπερ ἐναργῶς γεγονέναι ἀποδείκνυται καὶ ἐπὶ τῆς τ ξυλαίου καὶ θαυμασοῦ μάρτυρ (θ) τῆς Ἀληθείας Ἀναστασίου ἀθλήσεως. ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἂν εἴποι τις, ὅτι βλαβεῖσθαι ἡμᾶς ἀναγκαῖ (ω) τῆς ἁγίας γραφῆς τὰ παραγγέλματα. οἷον· οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς, οὐ ποιήσεις. οὐδὲ φοσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς. καὶ πάλιν· οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ. καὶ ἐν τῷ Δευτερονομίῳ· μὴ ἀνομήσητε, καὶ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα, καὶ τὰ σεὶ αὐτοῖς. ἀλλὰ ταῦτα πάντα φανερὸν ἔχει (ω) νοῦν, τὴν θείαν φύσιν ἀεί τε ἐοῦσαν καὶ ἀκατάληπτον, & μηδενὶ ὁμοίαν ἡγεῖσθαι τῶν ὁρωμένων, σχασμοῖς καὶ ὑπονοίαις ἀγωμένους φερὸς σωματικὰς

huiusmodi: licet non in paucis vel ignobilibus ciuitatibus, sed vt ita dixerim, pene in omnibus regionibus, & in illustribus ac principalibus ecclesiis huiusmodi more retento. Quod vero antiquum sit historicas narrationes scripturarum frequenter in imaginibus formari, probat sanctæ memoriæ Gregorii Nyssæ sermo, de Abraham habens superscriptionem; in quo de sacrificio Isaac historiam in picturis assumptam docet. * Quod si secundum illos taliter se res habet, multo magis dominicæ dispensationis miracula & passiones huiusmodi debent consequi * approbationem, quemadmodum & sanctorum martyrum triumphi certaminum, qui ad zelum bonum adducunt aspicientes. Quod manifeste factum ostenditur etiam in fortissimi & mirabilis testis veritatis Anastasii certamine. Sed illud fortasse dixerit aliquis, * tueri necessarium nobis sanctæ scripturæ præcepta. Vtputa: *Non facies tibimet idolum, neque omnem similitudinem, quæcumque in cælo sursum, & super terram deorsum, & quæcumque in aquis subtus terram. non adorabis ea, neque seruies illis.* Et rursus: *Non accipies nomen Dei tui in vanum.* Et in Deuteronomio: *Neque inique agatis, & faciatis vobisipsis sculptilem similitudinem, & quæcum illis.* Sed hæc omnia manifestum habent sensum, quod diuina natura * sempiterna sit atque incomprehensibilis, & nulli similis æstimanda eorum quæ cernuntur: * sed neque tractatibus & ingeniis ferenda ad corporales

* Gr. Quod si gesta illorum ita, multo, &c.

* Gr. expressionem.

* Gr. vereri

Exod. 20.

Deut. 5.

* Gr. forma carens sit,

* Gr. vt nequis conie-

ANNO CHRISTI 787.

cturis & ſuſpicionibus ducatur ad corporeas conceptiones.

opiniones. Prædicēs enim Moyſes, cuſtodite valde animabus veſtris, quia ſimilitudinem non vidiſtis in die qua locutus eſt Dominus ad vos in Choreb de medio ignis. Hæc prædicens, intulit ſtatim: *Neque inique agatis, neque faciatis vobiſipſis ſculptile,* & quæ cum ipſis: recordatus vituli confectionis quæ facta fuerat, atque precauere hortatus, ne & ipſi ſecundum Ægyptiorum conſuetudinem, quam ſciebant, ad talem laberētur impietatem, & diuinitatem æſtimarent ſimilem iſtis. Hoc enim & magnus Apoſtolus in concione facta apud Athenienſes perhibuit: *Genus ergo cum ſimus Dei, non debemus æſtimare auro aut argento aut lapidi, ſculpturæ artis & cogitationis hominis, diuinum eſſe ſimile.* eidemque ſenſui continuat: *Et ne accipias nomen Domini Dei in vanum:* id eſt, ne voces & æſtimes Deum quod non veraciter hoc eſt, ſed fruſtra opinionem & cognomen tale promeruit. Sed nobis, ait magnus Apoſtolus, *Vnus Deus Pater ex quo omnia, & vnus Dominus Ieſus Chriſtus per quem omnia, & vnus Spiritus ſanctus in quo omnia:* non naturali alternitate pro præpoſitionum commutatione inducta. Abſit. tria enim vnus Deus cum alterutris intelligitur, vt docet Gregorius ſapiens. Nulli ergo nomen quod eſt ſuper omne nomen * populus Chriſti vſque hodie, excepta ſancta & vitæ principali Trinitate, applicuit. Abſit. * Nam vbi nos ſeruire talibus diuina ſcriptura prohibet, & alienos ſeu exortes a tali vult errore modis omnibus exhiberi.

Dent. 5.

Act. 17.

Exod. 20.

1. *Cor.* 8.

* *Gr. ad.* aut cultum, aut latriam

* Certe enim latriæ cultum non exhibendum huiuſmodi re-

ὑποληψας. προεφθεγξω γαρ, ὅπ ὁμοίωμα οκ εἴδετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐλάλησε κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν Χωρηβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τ πυρός· ταῦτα προφήτων, ἐπήγαγεν δῆθυς· μὴ ἀνομήσητε, ϗ ποιήσητε ὑμῖν αὐτοῖς γλυπτὸν, ϛ τὰ σὺν αὐτοῖς. τοῦτο μὲν ἀναμιμνήσκων τῆς γενομένης τ μόσχου κατασκευῆς, τοῦτο δ ϛ ἀσφαλιζόμενος, ὥστε μὴ ϗ αὐτοὺς ϗ τὴν τ Αἰγυπτίων συνήθειαν, ὧν ἐγίνωσκον, προς τὴν τοιαύτην καταλιθῆσαι ἀσέβειαν, ϗ τὸ θεῖον ἡγεῖσθαι τοῦτοις ὅμοιον. τοῦτο γὰρ ϛ ὁ μέγας ἀπόστολος ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους δημηγορίᾳ φησί· γένος οὖν ὑπαρχοντες τ θεοῦ, οκ ὀφείλομεν νομίζειν, χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης ϛ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον. τῆς δ αὐτῆς ἐννοίας ἔχεται ϛ τὸ· οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίε τ θεοῦ σου ματαίῳ. τουτέστιν, ὁ καλέσας ϛ ἡμᾶς θεόν, ὅπερ οκ ἀληθῶς ἔτ τὸ ὑπάρχᾳ, ἀλλὰ ματαίων ὑπονοίας καὶ ἐπωνυμίας τοιαύτης ἠξίωται. ἀλλ' ἡμῖν, ὡς ὁ μέγας διδάσκει ἀπόστολος, εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἷς κύριος Ιησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα· καὶ ἐν πνεῦμα ἅγιον, ἐν ᾧ τὰ πάντα. οὐ φυσικῆς ἐπιρρόπῃς διὰ τῆς τ προθέσεων ἐναλλαγῆς εἰσαγομένης· μὴ γένοιτο· τὰ γὰρ τελεία εἰς θεὸς μετ' ἀλλήλων νοούμενα, ὡς διδάσκει Γρηγόριος ὁ σοφός. οὐδενὶ οὖν τὸ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἢ τὸ σέβας, ἢ τὴν λατρείαν ὁ λαὸς τ Χριστοῦ μέχρι ϛ σήμερον, πλὴν τῆς ἁγίας ϛ ζωαρχικῆς τελάδος, προσήγαγε· μὴ γένοιτο. πάντως γὰρ ἅμα τὸ λατρεύειν τοῖς τοιούτοις προσιστῆσα ἡ θεία γραφή, τὸ ἀλλότριον ἡμῶν καὶ παντὶ ἀμέτοχον πρὸς τὴν τοιαύτην πλάνην παρίστησιν.

ANNO CHRISTI 787.

πρόδηλος μὲν γὰρ τῆς εἰδώλων λατρείας ὁ τρόπος. παρ' ἡμῖν δὲ ὥσπερ εἷς θεὸς τὸ προσκυνούμενον, μία τε καὶ ἡ εἰς αὐτὸν πίστις, καὶ ἓν τὸ σωτήριον βάπτισμα· οὕτω μία καὶ ἡ προσαγομένη αὐτῷ λατρεία παρ' ἡμῶν, καθὼς παρεδόθη ἐκ τῶν ἱερῶν ἀποστόλων, καὶ πεφύλακται· ἥ τε τῶν αἰνέσεως θυσία, ἣν διὰ Χριστοῦ ἀναφέρεσθαι τῷ θεῷ καὶ πατρὶ ὁ θεῖος ἔφη ἀπόστολος, τουτέστιν ὁ τῶν χειλέων καρπὸς ὁμολογούντων τῷ * ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ ἡ ἐν τοῖς ζωποιοῖς μυστηρίοις ἀκατάπαστος παράδοσις, ἣν προεμήνυσε Μαλαχίας ὁ προφήτης ὡς ἐκ προσώπου φήσας τοῦ θεοῦ· ὅτι ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου, καὶ μέχρι δυσμῶν, δεδόξασται τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου, καὶ θυσία καθαρά. οὐδεμία τοίνυν συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ, ἢ ὡς τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ μετ' εἰδώλων· μὴ γένοιτο. αὕτη μὲν γὰρ σύλλογος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας ἀποστολικῶς κατωνόμασται· τῶν δὲ εἰδώλων τὰ ὀνόματα ἐξολοθρευθήσεσθαι ἀπὸ τῆς γῆς ὁ προφήτης Ζαχαρίας βοᾷ· ὅτε πᾶς τόπος τῷ οἴκῳ Δαβὶδ, τουτέστι τῇ ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ, οὗ ὁ οἶκος ἐσμὲν ἡμεῖς, τῇ παραδοχῇ τῆς πίστεως αὐτοῦ διωικισθήσεται. τούτοις πάντως προστεθήσεται τά τε ἐν τῇ λεγομένῃ Σολομῶντος σοφίᾳ, καὶ τὰ παρὰ τῷ μεγαλοφώνῳ κείμενα Ησαΐᾳ. ἐκεῖ μὲν γὰρ λέγεται· ἀρχὴ πορνείας ἐπίνοια εἰδώλων· * ἔφεσις δὲ αὐτῶν φθορὰ ζωῆς. οὔτε γὰρ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, οὔτε εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται. κενοδοξία γὰρ ἀνθρώπων εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον· καὶ διὰ τοῦτο στύτομον αὐτῶν τὸ τέλος ἐπενοήθη. καὶ τὰ ἑξῆς. παρὰ δὲ τῷ προφήτῃ· αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσσοντες θεὸν,

* αἴτημα

* ἐφέσεως

Denique manifestus est idolorum seruitutis modus. Apud nos autem vnus est Deus adorandus, & vna & eadē in ipsum est fides, & vnum ac salutare baptismum: sic & vna quæ offertur ei seruitus a nobis, sicut traditum est a sacris apostolis, & conseruatum; sacrificiumq; laudis, quod per Christum referendum est Deo & Patri, vt diuinus ait Apostolus, id est labiorum fructus confitentium nomini eius; & diuinissima traditio quæ est in viuificis mysteriis, quam prænūtiauit Malachias propheta quasi ex persona Dei locutus: *Quia ab ortu solis vsque ad occasum glorificatum est nomen meum in gentibus, & in omni loco incensum offertur nomini meo, & sacrificium mundum.* Nullus igitur est consensus templo Dei, id est ipsius ecclesiæ cum idolis. Absit. Hæc est enim columna & firmamentum veritatis, vt apostolice nuncupata est: idolorum autem nomina exterminabuntur a terra, propheta Zacharias clamat: quando omnis locus domui Dauid, id est ecclesiæ Christi, cuius domus nos sumus, * per receptionem fidei eius adaperietur. His vtique addentur tam ea quæ sunt in sapientia quæ dicitur Salomonis, quam & illa quæ apud magniloquum reiacent Isaiam. Ibi enim dicitur: *Initium fornicationis excogitatio idolorū. Adinuentio autem eorum corruptio vitæ. Neque enim erant ab initio, neque in saculum erunt. Inani enim gloria hominum * introiuit in mundum, & ideo breuis eorum finis excogitatus est;* & cetera. apud prophetam autem: *Confundentur qui fingunt Deum*

bus, addendo scriptura, alienos nos & omnino exortes ostendit a tali errore.

Hebr. 13.

Malach. 1.

2. *Cor.* 6.

1. *Tim.* 3.

Zach. 13.

* *Gr.* receptioni

Sap. 14.

* *Gr. introierunt*

Isai. 44.

& sculpunt: & omnes vnde facti sunt, exsiccati sunt, & surdi ab hominibus facti sunt, & ea quæ cum ipsis efferuntur, fabri lignariæ artis excogitatio: & lignorum quæ in ministerium hominibus sunt, * efficientia in viri formam, & publicatio amentiæ eorum qui adorant ea. quibus infertur. Videte, non dicetis, quia mendacium in dextera mea est. quod ad præscriptæ impietatis destructionem intulit. Nos ergo scientes & credentes in Filium Dei, qui est veritas & dextera Patris, alieni a prædicta prophetæ damnatione ostendimur. & secundum hoc opportune propheticum verbum dicam; Quid paleæ ad frumentum? Quæ familiaritas non subsistentis leuitatis, quæ ventilatur a spiritibus nequitiæ, eorum qui seruiunt creaturæ potius quam creatori, ad veræ Dei cognitionis * alumnum in omni plebe Christi inuenitur? Illi enim de quibus hæc Isaias dixit, super vertices montium immolabant, & super colles sacrificabant, subtus quercum & populũ & arborem obumbrantem: quia * bene tegit, quemadmodum alius prophetarum Isaiæ coæuus clamat. Populus autem Christi regem sæculorum incorruptibilem, inuisibilem, solum & sapientem Deum adorat in aula sancta eius, adorationem in spiritu & veritate faciens, omnemque laudem & glorificationem viuificæ Trinitati incessanter offerens. Breuis autem finis idolorum, quem sapientia concionatur, id est horum demolitio, & quod non in sempiternum mancant, non a-

* *Gr.* transmutatio

Ierem. 23.

* *Gr.* nutritium sermonem, qui in omni *Isai.* 65.

* *Gr.* bonum tegumentum, *Osee.* 4.

1. *Tim.* 1.

καὶ γλύφοντες· καὶ πάντες ὅθεν ἐγέ- ANNO CHRISTI
νοντο ἐξηράνθησαν, καὶ κωφοὶ ὑπὸ 787.
ἀνθρώπων ἐγένοντο, καὶ τὰ σεμνὰ αὐτῶν
τέκτονος ξυλουργικῆς τέχνης ἐπίνοια,
καὶ ξύλων τὴν εἰς ὑπηρεσίαν ἀνθρώ-
ποις μεταποίησις εἰς ἀνδρὸς μόρφωσιν,
καὶ φρίκωδες τῆς ἀνοίας τὴν πρόσκυ-
νουμένων αὐτοῖς. οἷς ἐπιφέρεται· ἴδε-
τε, ἐκ ἐρεῖτε, ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δεξιᾷ
μου. ὅπερ τῆς προγεγραμμένης ἀσε-
βείας ὡς αἱρετικὸν ἐπήγαγον. ἡ-
μεῖς οὖν εἰδότες καὶ πιστεύοντες εἰς Ⓦ
υἱὸν τοῦ θεοῦ, ὅς ἐστιν ἀλήθεια καὶ δεξιὰ
τοῦ πατρὸς, ἀλλότριοι τῆς ἐρημίας
τοῦ προφήτου δεικνύμεθα κατακρί-
σεως. καὶ κατὰ τοῦτο δικαίως ὁ προ-
φητικὸν ῥῆμα ἐρῶ· τί τὰ ἄχυρα πρὸς
Ⓦ σῖτον; τίς οἰκειότης τῆς ῥιπιζομένης
ὑπὸ τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας
ἀνυποστάτου κουφότητος τῶν λατρευόν-
των τῇ κτίσει παρὰ Ⓦ κτίσαντα, πρὸς
Ⓦ τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας ζύφιμον
λόγον, Ⓦ ἐν παντὶ τῷ λαῷ τοῦ Χρι-
στοῦ βοσκόμενον Ⓦ; ἐκεῖνοι μὲν γάρ,
περὶ ὧν ταῦτα ὁ Ησαΐας φησὶν, ἐπὶ
τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐθυσίαζον, Ⓒ
ἐπὶ τοῦ βουνοὺς ἔθυον Ⓦ, ὑποκάτω
δρυὸς καὶ λεύκης καὶ δένδρου συσκιά-
ζοντος· ὅτι καλὸν σκέπει, ὡς ἕτερός τις
προφήτης σύγχρονος τῷ Ησαΐᾳ φη-
σίν. ὁ δὲ λαὸς τοῦ Χριστοῦ τῷ βασιλεῖ τῶν
αἰώνων ἀφθάρτῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σο-
φῷ θεῷ προσκυνεῖ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐ-
τοῦ, πνεύματι Ⓒ ἀληθείᾳ προσκυ-
νήσιν ποιούμενος, πᾶσάν τε αἴνεσιν
καὶ δοξολογίαν τῇ ζωοποιῷ τριάδι προ-
σφέρων διηνεκῶς. ὁ δὲ σοφὰ τῇ σο-
φίᾳ διηγορευμένου τῶν εἰδώλων σκύ-
βαλον τέλος, ἤγουν ὁ τούτων ἀφανισμὸς,
Ⓒ τὸ μὴ εἰσαεὶ αὐτὰ διαμεῖναι, ἐκ ἄλ-

λοθεν

ANNO CHRISTI 787.

λοθεν ἡ ἐκ τῆς ἐπιφανείας γέγονε τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης τῷ αἵματι αὐτοῦ περιποιηθεῖσα, διὰ παντὸς ἐν ὑσεβείᾳ ὁμολογεῖ καὶ δοξάζει. οὐδὲν οὖν τῆς ἐν ἐκείνοις γεγραμμένης τῶν εἰδώλων καταγνώσεως ὁ γνήσιος καὶ ἀληθὴς τῆς τριάδος προσκυνητὴς λαὸς τοῦ Χριστοῦ εἰς ἑαυτὸν ἐπισύρεται, ἐκ τοῦ τὰς ἁγίων ἀνδρῶν εἰκόνας ἔχειν πρὸς ἀνάμνησιν τῶν αὐτῶν ἀρετῆς· ὥσπερ οὐδὲ τῷ μακαρίῳ ἀποστόλῳ Παύλῳ τὸ ἐν σαρκὶ ἀπαγορεύοντι περιτομὴν, καὶ τοὺς κατὰ νόμον δικαιοῦσθαι βουλομένους ἐπιτιμῶντι, τὸ περιτεμεῖν (Ν) Τιμόθεον, νομικῶς τε περιτέμνεσθαι, καὶ θυσίαν ἐν τῷ ναῷ προσαγαγεῖν, μεμφῶν ἐπάγεταί τινα καὶ κατάκρισιν. οὐ γὰρ ἁπλῶς τὰ ἀποτελούμενα σκοπεῖν χρὴ, ἀλλὰ παντὸς ὁ σκοπὸς τῶν πραττόντων δοκιμάζεται· καὶ ἡ αἰτίας ἀφίησι τὸν ποιοῦντα, ἢ τοὐναντίον καταδικάζει. εἰ γὰρ μὴ ἔστω ἀκριβῶς παραφυλάττοιτο, τάχα οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ θεοῦ τὸ πρόσταγμα ἀκατηγόρητον πρὸς τοὺς ἀπίστους φανήσεται· εἰ γε γλυπτὸν, ἢ χωνευτὸν ἀπαγορεύοντος τοῦ νόμου, τὰ κατασκιάζοντα τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ χερουβὶμ δόξης, ὡς ὁ ἀπόστολος ὀνομάζει, τοιαύτης ὑπῆρχον κατασκευῆς· οἷς καὶ τὴν θείαν ἐποχεῖσθαι δόξαν οὐμόνον ἐκ τῆς γραφῆς διδασκόμεθα, ἀλλὰ καὶ ὁ μακάριος Ἀθανάσιος τὸ ψαλμικὸν ἑρμηνεύων ῥητὸν, ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβὶμ ἐμφάνηθι, τοιαύτην περὶ αὐτῶν παραδίδωσιν ἔννοιαν. καὶ τοι ἐκείνων τὰ χερουβὶμ τὰ ἀρχέτυπα ἄγνωστα τῇ φύσιν ἀνθρώποις παντάπασιν ὄντα· πνεῦμα γὰρ καὶ πῦρ ὑπάρχουσι, καὶ πάσης

liunde quam ex apparitione factum est magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi; quam ecclesia eius, quæ a finibus vsque ad fines orbis terræ sanguine eius acquisita est, semper pie sentiens confitetur & glorificat. Nihil ergo reprehensionis idolorum, quæ in illis scripta est, germanus & verax Trinitatis adorator populus Christi in semet attrahit, sanctorum virorum imagines habendo ad rememorationem virtutis eorum: quemadmodum nec beato Paulo apostolo carnis prohibenti circumcisionem, & eos qui secundum legem iustificari volebant, increpanti, culpam aliquam infert aut crimen, quod circumciderit Timotheum legaliter, quod totonderit, atque in templo sacrificium obtulisse claruerit. Neque enim quæ patrantur, simpliciter intueri oportet; sed vbique intentionem * gestorum conuenit comprobari. Nisi enim hoc diligenter obseruetur, fortasse nec ipsius Dei præceptum sine calumnia penes infideles efficietur. * Quod autem sculptiles lege interdicente, qui obumbrabant propitiatoriũ super arcam cherubim gloriæ, vt Apostolus nominat, talis * essent facturæ: quibus & diuinam quoque gloriam * contineretur, non solum ex scriptura discimus, sed & beatus Athanasius illud psalmi dictum interpretans, *Qui sedes super cherubim, appare*; talem de illis tradidit intelligentiam. Et certe illorum cherubim principalia ignota sunt omnimodis natura hominibus: spiritus enim & ignis existunt, & ab omni

* *Gr.* gerentium conuenit probari, quæ agentem vel crimine absoluit, vel contra damnat.

* *Gr.* Siquidem sculptile siue conflatile lege interdicente. *Hebr.* 9.

* erant * insidere,

Psalm. 79.

corporali formatione atque natura extranea. Quæ enim de illis corpulentius a propheta dicta sunt, symbolicum & * excellentem sensum habent, aliter intelligi * valentia secundum venerabilem rationem, & id quod incorporalia decet. Illudque dicere necessarium est, quoniam nequaquam Christiani eorum qui sibi sunt secundum carnem agnati, noti vel affines, speciem depingentes, colunt, aut aliquo reddunt dignos honore. Sed neque imperialium præceptorum potestati succumbentes talia excogitauerunt, super quibus iuste accusantur illi, qui *dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt, & mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis*, vt ait Apostolus: ita vt etiam ex hoc plane modo demonstretur, quod * calumnia quæ scripturæ inest, nobis non possit aptari. Ergo si pias de diuinitate opiniones ad corpulentias transferentes, & ea quæ Deo decibilis gloriæ atque seruitutis sunt, deferentes, aut secundum aliquid omnino minorantes de huiusmodi causa ostensi fuerimus, bene vtique circumauferri haberent ea quæ occupant & abstrahunt nos a cultura & sedulitate, qua circa vnum & verum vtimur Deum. quod nunc e contrario videmus factum. Intendens enim quis cum disciplina imagini cuidam sanctorum, quemadmodum conueniens est, gloria tibi Deus, dicit, sancti cuiuslibet nomen adiiciens: ita vt per hunc quoque modum compleatur quod in oratione dicitur a nobis, quo & per inuisibilia & visibilia glorificetur sanctissimum nomen Christi.

* *Gr.* anagogicum

* *Gr.* non valentia

Rom. 1.

* *Gr.* accusatio, quam infert scriptura, nobis

σωματικῆς χηματοθεσίας ἀλλότεια καὶ φύσεως. τὰ γὰρ περὶ ἀσωμάτων σωματικώτερον τῷ προφήτῃ λεγόμενα, συμβολικῶς καὶ ἀνιλιγμένως πως ἔννοιαν ἔχει, ἑτέρως νοεῖσθαι καὶ δυνατὸν καὶ ἁρμόζον καὶ τοῖς ἀσωμάτοις πρέποντα μὴ δυναμένοις λόγον. καὶ ἐκεῖνο δὲ εἰπεῖν ἀναγκαῖον, ὅτι οὐδαμῶς Χριστιανοὶ τὴν κατὰ σάρκα προσηλυῶν ἢ γνωρίμων καὶ φίλων τὸ εἶδος ἀναχρέφοντες σέβουσιν, ἢ τιμῆς τινος ἀξιοῦσιν. ἀλλ' οὐδὲ βασιλικῶν προσταγμάτων ὑποκύψαντες ἐξουσίᾳ, τὰ τοιαῦτα ὑπενόησαν, ἅπερ δικαίως ἐγκαλοῦνται ὑπ' ἐκείνοις, οἱ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν, καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ εἰς ὁμοίωμα εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, ὡς φησιν ὁ ἀπόστολος. ὥστε καὶ ἐκ τούτου δείκνυται τοῦ λόγου σαφῶς, τὸ πρὸς ἡμᾶς ἀνάρμοστον εἶναι πως προκειμένῳ τῆς γραφῆς κατηγορίαν. εἰ μὴ οὖν ταῖς περὶ τοῦ θείου εὐσεβεῖς ὑπολήψεις πρὸς τὸ σωματικώτερον μεταποιήσομεν, ἢ τὰ τῆς θεοπρεποῦς δόξης τε καὶ λατρείας καταλιπόντες, ἢ κατά πῃ οὖν ὅλως σμικρύνοντες ἐκ τῆς τοιαύτης ἀγνοίας θέσεως, καλῶς ἂν εἶχε περιαρεῖσθαι τὰ ἀπασχολοῦντα ἡμᾶς καὶ ἀφέλκοντα πρὸς τὸ ἵνα καὶ ἀληθινὸν θεὸν σεβασμιότητος καὶ προσηδείας. νῦν δὲ τοὐναντίον ὁρῶμεν γινόμενον. προσβλέπων γάρ τις μετ' ἐπιστήμης εἰκόνι τινὸς τῶν ἁγίων, ὡς τὸ εἰκὸς, δόξαι σοι ὁ θεὸς, λέγει, ὃ ἅγιος τὸ ὄνομα προσηδεῖς. ὥστε καὶ διὰ τοῦ τρόπου πληροῦσθαι τὸ ἐν τῇ εὐχῇ λεγόμενον ὑπ' ἡμῶν, ἵνα καὶ δι' ὁρωμένων καὶ δι' ἀοράτων δοξάζηται τὸ πανάγιον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

ἀλλ' οὐδὲ θεόν τινα τῶν ἁγίων ἀνδρῶν καλεῖν ἀνεχόμεθα· καὶ τοι γε κυρίως μόνου ὄντος θεοῦ τὴν τοιαύτης προσωνυμίας τοῖς εὐαρεστήσασιν αὐτῷ μεταδιδόντος, ὡς ἐν τῇ ἱερᾷ τῶν ψαλμῶν ἀναγέγραπται βίβλῳ. οὔτε πάλιν ὡς ἱκανὸν ἔχειν νομίζοντες θεογνωσίας βεβαίωσιν τὰς τοιαύτας εἰκόνας, καταφρονοῦμεν τῆς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ συνδρομῆς, καὶ τὴν ἐν αὐταῖς ἡμέρας καὶ νυκτὸς, ψαλμικῶς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ἑσπέρας καὶ πρωὶ καὶ μεσημβρίας εὐλογεῖν τὸν θεὸν, καθώς φησιν ὁ Δαβὶδ, καὶ μάλιστα ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας μυσταγωγίας καὶ λειτουργίας· ἀλλ' ὡς ἀσφαλῶς ὑπισχνούμενοι ἐκ ἄλλοθεν ἡμῖν τὴν ἐλπίδα προσγίνεσθαι τῆς σωτηρίας, ἢ ἐκ τῆς πρὸς τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν ἐν τριάδι προσκυνουμένου εὐσεβοῦς πίστεως καὶ ὁμολογίας, τῆς μὲν ἐν καρδίᾳ συνιστάμενης, τῆς δὲ διὰ στόματος προφερομένης· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν· διὰ παντὸς τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς θεοῦ ἐν τῷ στόματι ἔχοντες, καὶ τὰς ὑμνώσεις αὐτοῦ ἐν τῷ λαρυγγι φέροντες, πᾶς ὁ λαὸς τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῆς μεταλήψεως τοῦ παναγίου αὐτοῦ σώματος καὶ αἵματος, δι' ὧν τὴν μνήμην τοῦ θανάτου αὐτοῦ καὶ τῆς ἀναστάσεως κατὰ τὴν αὐτοῦ τελουμεν παράδοσιν, ἀκορέστῳ ὑπεθυμίᾳ καὶ θεοκινήτῳ σπουδῇ κατεπείγον μᾶλλον, ἢ ὑπὲρ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων ἡ ἔλαφος. ἀλλὰ μηδ' ἐκεῖνο σκανδαλιζέτω τινὰς, τὸ ἐμπροσθεν τῶν εἰκόνων τῶν ἁγίων φωταγωγίαν γίνεσθαι καὶ εὐωδη θυμίασιν. συμβολικῶς γὰρ τελεῖσθαι τὰ τοιαῦτα πρὸς τιμὴν ἐκείνων ἐπενοήθη, ὧν μετὰ Χριστοῦ ἡ ἀνάπαυσις, ὧν καὶ

Sed neq; Deum quemdam sanctorum virorum vocare patimur: quamquam huiusmodi appellationem is qui proprie solus & vnus est Deus, illis qui sibi placuerint, largitus sit, quemadmodum in sacro psalmorum scriptum est libro. Neque rursus vt sufficientem habere nos arbitrantes Dei cognitionis certitudinem, tales imagines, paruipendimus vel spernimus concursum qui in ecclesiis Dei fit; sed die ac nocte, imo vt cum psalmo dixerim, vespere & mane & meridie Deo benedicimus, & maxime in tempore diuini sacrificii ac officii: Quin potius vt liquido scientes, non aliunde nobis spem prouenire salutis, nisi ex pia fide & confessione quæ in vnum Deum, qui in Trinitate adoratur, efficitur: quarum vna quidem in corde consistit, altera vero in ore profertur: (*Corde enim creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem*) semper laudem ipsius Dei qui fecit nos, in ore habemus, & exaltationes eius in faucibus ferimus, omnisque plebs Christi ad perceptionem sanctissimi corporis eius & sanguinis, per quæ memoriam mortis eius & resurrectionis secundum ipsius celebramus traditionem, insatiabili desiderio & diuinitus mota industria perurgetur magis, quam ceruus ad fontes aquarum. Sed nec illud scandalizet quosdam, quod ante imagines sanctorum luminariorum concinnatio & suauis odoris thymiamata fiunt. Symbolice namque talia celebrari ad honorem illorum excogitata sunt, quorum cum Christo requies est, quorum

Psalm. 81.

Psalm. 54.

Rom. 6.

Psalm. 149.

Psalm. 41.

honor in eum recurrit: hoc probante Basilio sapiente, quia honor circa bonos conseruorum approbationem habet beneuolentiæ erga communem exhibitæ Dominum. Indicia sunt namque sensibilia lumina diuini ac sine materia luminis dati: porro aromatum incensum purissimæ & totius sancti Spiritus inspirationis & * refectionis insigne. Et hæc quidem veluti contra emergentes oppositiones & contradictiones, quæ quasi ex scripturis prætenduntur, scribenda considerauimus; rogantes, vt id quod sine scandalo & turbatione populi sit, omnimodis persequamini: præsertim cum, ne vnus ex minimis contemnatur, præcipiat Dominus; similiter autem & ne scandalizetur, * importabilem ferat & terribilem iis qui hoc fecerint, damnationem. Nunc autem & ciuitates * omnes & multitudines populorum non in pauco super hoc tumultu consistunt: in quo ne nos obnoxii appareamus, omni studio procuremus. Præ omnibus prouidendum est nobis, quod mentem meam commouet, ne occasionem elationis hinc capiant ii qui contra fidem nostrã inimici sunt crucis Christi, dicentes, quod vsque nunc Christiani errassent. Nisi enim hoc idololatriam esse cognouissent, nequaquam modo manufactorum abiectionẽ feciſſent. Quod quantam iniuriam & depositionem inferat fidei quæ in Christũ est, vnusquisq; confessus extiterit. Siquidem & hoc quasi quid verisimile profecto dicturi sunt, quoniam his qui semel errauerunt, * omnino persuaderi non poterit; quippe penes quos veritas non est.

Homil. in 40. martyres.

* Gr. repletionis

Matth. 18.

* cum hoc imp.

* Gr. totæ

* Gr. omnino dandæ non sunt aures;

ANNO CHRISTI 787.

ἡ τιμὴ εἰς αὐτὴν ἀναπρέχῃ· τοῦτο λέγοντος Βασιλείου τοῦ σοφοῦ, ὅτι ἡ πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς τῶν ὁμοδούλων τιμὴ ἀποδεῖξιν ἔχει τῆς πρὸς τὸ κοινὸν δεσπότην εὐνοίας. σύμβολον μὲν τὰ αἰσθητὰ φῶτα τῆς ἀΰλου καὶ θείας φωτοδοσίας· ἡ δὲ τῶν ἀρωμάτων ἀναθυμίασις, τῆς ἀκραιφνοῦς καὶ ὅλης τοῦ ἁγίου πνεύματος πρεπούσης τε καὶ πληρώσεως. καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὰς ὑφορμώσας ἀνεπιθέτους, καὶ τὰς ἐκ τῶν γραφῶν δῆθεν προϊσχομένας ἀνεπιλογίας γράψαι συνεῖδομεν, παρακαλοῦντες τὸ ἀσκανδάλιστον τοῖς λαοῖς καὶ ἀπέραντον παντὶ τρόπῳ μεταδιώκειν ὑμᾶς, ὁπότε καὶ τῶν μικρῶν ἑνὸς μὴ καταφρονεῖν παραγγέλλει ὁ κύριος· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ σκανδαλίζειν ἀφόρητον καὶ φοβερὰν τοῖς τοῦτο πρᾶξασιν ἐπάγει κατάκρισιν. νῦν δὲ πόλεις ὅλαι καὶ τὰ πλήθη τῶν λαῶν ἐκ τοῦ ὁλοσχερῶς τούτου θορύβῳ τυγχάνουσιν· οὗ ἡμεῖς μὴ αἴτιοι φανῶμεν διὰ πάσης ποιησώμεθα σπουδῆς. ὡσαύτως δὲ ἅπαντας πρόσηκον ἡμῖν, ὅπως μου κατασείει τὴν διάνοιαν, τοῦ μὴ ἀφορμὴν ἐπάρσεως ἐντεῦθεν λαβεῖν τοὺς κατὰ τῆς πίστεως ἡμῶν, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· ὥστε καὶ λέγειν αὐτούς, ὅτι μέχρι νῦν οἱ Χριστιανοὶ ἐπλανῶντο. εἰ μὴ γὰρ εἰδωλολατρείαν ἤδεισαν τὸ τοιοῦτον, ἐκ δὲ ὀρθῶς τὴν τῶν χειροποιήτων ἀποβολὴν ἐποιήσαντο. ὅπερ πόσην ὕβριν καὶ καθαίρεσιν προσρίπτεται τῇ εἰς Χριστὸν πίστει, πᾶς τις ὁμολογήσει. πάντως γὰρ καὶ τοῦτο καλὸν τὸ εἰκὸς λέγειν αὐτοῖς ἔσται, ὅτι τοῖς ἅπαξ πλανωμένοις ἐκ ἔστιν ὅλως πεισθῆναι, ὡς τῆς ἀληθείας ἐκ οὔσης παρ' αὐτοῖς.

ANNO CHRISTI 787.

ἡ δὲ, ὅπ καὶ αὐτοὶ ⓐ τὰ πάντα εὐσεβέστατοι καὶ φιλόχειστοι ἡμῶν βασιλεῖς σήλῳ ὅλῃ τῆς οἰκείας φιλοθεΐας, τὴν πρὸς τὸν βασιλείων λέγω εἰκόνα ἐγείραντες, ἐν ᾗ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἀναθέμενοι τὰς ἰδέας, καὶ τὰς τούτων πρὸς τὸ κυρίου ἐγγράψαντες φωνὰς, τῆς ἑαυτῶν πεποιθήσεως τὸ καύχημα ⓑ σωτήριον ⓒ σταυρὸν ἀνεκήρυξαν; κεφάλαιον ⓓ δὲ ὑπὸ τοῖς λεγομένοις τὸ, εἰς εἰκόνας διαφόρους ⓔ θεὸν θαυματουργῆσαι, πρὸς ὧν πολλοὶ πολλὰ ἱστορεῖν βούλονται· οἷον ἀῤῥωστιῶν θεραπείας, ὧν καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν πείρᾳ γεγόναμεν· περιεργιῶν ἀναλύσεις, αἳ καθ' ὕπνους πολλάκις τῶν γεγραμμένων ὑπεφάνειαν. τὸ δὲ πάντων μάλιστα ἐμφανέστατον, μηδεμιᾶς ἀμφιῤῥήσεως ἢ ἀμφιβολίας τινὸς ἀνεχόμενον, ἡ ἐν Σωζοπόλει τῆς Πισιδίας τὸ πρὶν ὑπάρχουσα εἰκὼν τῆς παναχράντου θεοτόκου, ἐκ τῆς γεγραμμένης παλάμης αὐτῆς τῷ μύρου βλύσιν παρέχουσα· οὗπερ θαύματος μάρτυρες πολλοί. εἰ καὶ νῦν οὐχ ὁρᾶται ἡ τοιαύτη τῆς εἰκόνος γινομένη θαυματουργία, οὐ πρὸ τοῦτο τὰ πρόσθεν ἀπιστηθήσεται· ἵνα μὴ ὁμοίως ἄπιστα κρίνωνται τὰ ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων ἱστορούμενα ἐν ἀρχῇ τοῦ κηρύγματος σημεῖα καὶ χαρίσματα διάφορα τοῦ πνεύματος, τανῦν οὐδαμῶς ἐνεργούμενα· τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ διὰ τῆς τοιαύτης συγκαταβάσεως τοὺς ἀσθενέστερον διακειμένους βεβαιοῦντος εἰς τὸ πρὸς αὐτὸν πίστιν ἐργαζομένου, καὶ ἅμα τὰ τῆς οἰκείας δυνάμεως καὶ διὰ τούτων δεικνύοντος, καθάπερ καὶ ὑπὸ τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο. ποτὲ μὲν γὰρ ἡ τούτων

Porro quid plura dixerim, cum & ipsi per cuncta piissimi & amici Christi imperatores nostri tabulam veraciter proprii deitatis amoris, id est, imaginem quæ ante regalia est, erigentes, & in ea apostolorum & prophetarum imponentes effigies, & horum de Domino inscribentes voces, confidentiæ suæ glorificationem salutarem crucem esse prædicauerunt? * Capitula vero sunt, quæ dicunt, per imagines diuersas Deum operatum miracula, de quibus multi multam historiam texere volunt: vtputa infirmitatum medelas, quas & ipsi nos experti sumus, & circumuentionum resolutiones, * quas in somnis per picturas crebro conspeximus. Porro maxime omnium manifestissimũ, & nullam cõtrouersiam vel ambiguitatem sustinens, est, quod imago quæ pridem Sozopoli Pisidiæ intemeratæ Dei genitricis fuit, ex depicta palma sua vnguenti emanationem profuderit. Cuius miraculi testes sunt multi. Licet autem nunc huiuscemodi non fiat opus miraculi, non tamen incredibilia erunt priora, ne pari modo incredibilia iudicentur quæ in actibus apostolorum sunt descripta in principio prædicationis signa diuersa & * charismata Spiritus, quæ nunc minime patrantur; amatore hominum videlicet Deo per talem condescensionem eos qui infirmiores * erant, potentiores in fide sua perficiente, & pariter suam virtutem etiam * per hos ostendente, quemadmodum apostolorum factum est tempore. Aliquando enim horum

* *Gr.* Caput vero eorum quæ dicuntur, per imag.

* *Gr.* & crebras depictorum in somnis visiones.

* sunt

* per hæc

ANNO CHRISTI 787.

* *Gr.* de vestibus pendentia

vmbra, aliquando vero * vestium ſublata ſudaria ſanitates præſtabant. Sicut ergo in illis non omnis corporis vmbra, ſed Petri tantummodo dabat laborantibus medelam: ſimiliter & ſudaria non omnis veſtimenti, ſed Pauli ſolummodo ſanabant infirmos, in ſatisfactionem fidei eius qui ab ipſis prædicabatur, qui gratiam ſuam etiam per inanimata demonſtrabat: ita & ſuper imaginibus ſæpe fieri placuit; non in omni imagine vel pictura talis ſpecie beneficii inter credentes effecta, ſed in ſolis ſanctorum, vel etiam eiuſdem Domini: quo non ſuapte intelligerentur ſanitates accedere, ſed ex ſola gratia Dei noſtri. Dignum autem, vt reor, eſt, neque illud prætermittamus, quod Euſebius Pamphili in eccleſiaſtica hiſtoria poſuit: quia in Paneade ciuitate, quam Cæſaream Philippi euangelium nominat, fertur domum eſſe ſanguinis fluxum * patientis mulieris, quæ fimbria ſaluatoris ſanata eſt, ſicut ſcriptum eſt in euangeliis. Cuius domus pro foribus aiunt ſtatuam de ære factam ſtare, imaginem ferentem Domini: contra quam formam mulieris genibus prouolutæ conſiſtere, palmis extenſis ſupplicanti ſimilem; in recordationem miraculi quod factum eſt circa ſe, hoc ab ea ſolicite acto: & quod ad pedes ſtatuæ in nomine Domini factæ, herba quædam oritur noua ſpecie ac ignota, quæ variorum languorum medicamentum eſt; quod per ſeipſum vidiſſe Euſebius ait: manifeſte ſal-

Act. 5.

Lib. 7. c. 14.

Matth. 16.

Matth. 9.

Ibidem.

σκιὰ, ποτὲ δὲ τὸ τῶν ἱματίων ἀπιρτημμένον σουδάριον τὰς ἰάσεις παρεῖχον. ὥσπερ οὖν ἐν ἐκείνοις οὐ παντὸς σώματος σκιὰ, ἀλλὰ τοῦ Πέτρου μόνου τὴν θεραπείαν ἐδίδου τοῖς κάμνουσιν· ὡσαύτως τὰ σουδάρια οὐ παντὸς ἱματίου, ἀλλὰ τοῦ Παύλου μόνον ἰῶντο τοὺς ἀσθενοῦντας, εἰς πληροφορίαν πίστεως τῆς ὑπ' αὐτῶν κηρυττομένης θεοῦ, ὡσαύτως τὴν οἰκείαν χάριν διὰ τῶν ἀψύχων ἐπιδεικνυμένου· οὕτως μὴ ἐπὶ τῶν εἰκόνων πολλάκις γίνεσθαι, ἐκ ἐπὶ πάσης εἰκόνος ἢ γραφῆς τοιούτου εἴδους τῆς ἐνεργείας ἐν τοῖς πιστεύουσι γινομένου, ἀλλ' ἐν μόναις ταῖς τῶν ἁγίων, ἢ αὐτοῦ τοῦ κυρίου· ὥστε μὴ ἐκ ταυτομάτου ὑπονοεῖν τὰς ἰάσεις συμβαίνειν, ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς τοῦ θεοῦ ἡμῶν χάριτος. ἄξιον δὲ, ὡς οἶμαι, μηδὲ ἐκεῖνο ἀπαρασήμαντον καταλιπεῖν, ὅπερ ὁ Γαμφίλου Εὐσέβιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ τέθεικεν ἱστορίᾳ· ὅτι ἐν Γαναάδι τῇ πόλει, ἣν νῦν Καισάρειαν τὴν Φιλίππου τὸ εὐαγγέλιον ὀνομάζει, λέγεται ὁ οἶκος εἶναι τῆς αἱμορροούσης γυναικὸς, ἣ παρὰ τῷ κρασπέδῳ τοῦ σωτῆρος ἰάθη, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς εὐαγγελίοις. οὗ πρὸ οἴκου πρὸς ταῖς πύλαις ἀνδριάντα φασὶν ἐκ χαλκοῦ πεποιημένον ἑστάναι, εἰκόνα φέροντα τοῦ κυρίου· ἀπέκρυ δὲ ἐκπέπωμα γυναικὸς ἐπὶ γόνυ κεκλιμένης ὑπάρχειν τετραμμένας ἐπὶ τὸ πρόσθεν ταῖς χερσὶν, ἱκετευούσῃ ἐοικὸς, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ περὶ αὐτὴν θαύματος πρὸς αὐτῆς παρασταθέντος. ὡς πρὸς τοῖς ποσὶ τοῦ εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου χυτοῦ ἀνδριάντος βοτάνη τις ἀναφύεται ξένη τὸ εἶδος, καὶ οὐ γνώριμη, ἥτις παντοίων νοσημάτων ἰατρεῖον γίνεται· ὅπερ ἐναύτοψεὶ πεπονθέναι ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος ἔφη· πρόδηλος τοῦ σωτῆρος

ANNO CHRISTI 787.

τὰ τῆς οἰκείας χάριτος ἐν συγκαταβάσῃ ποιουμένου πρὸς τὴν πίστιν τῆς γυναίου, δηκνύοντος ὅπερ ἡμῖν αὐτοπτέρφ δεδήλωται, ὅτι οὐχ ἁπλῶς τὰ ἀποτελούμενα σκοπεῖται, ἀλλ' ὁ σκοπὸς τῷ πρᾶγμα τος δοκιμάζεται. λέγει δὲ ἐν τούτῳ ὁ αὐτὸς Εὐσέβιος, ὅτι καὶ τὴν ἀποστόλων τὰς εἰκόνας Πέτρου & Παύλου, καὶ αὖ δὲ τοῦ Χριστοῦ, διὰ χρωμάτων ἐν χαφαῖς σωζομένας ἱστόρηκεν. οὐ τοσοῦτο δὲ λέγομεν ἡμεῖς, ὥστε τὰς ἐκ χαλκοῦ σήλας ἐπιτηδεύειν ἡμᾶς, ἀλλ' ἢ μόνον δηλῶσαι, ὅτι & τὸ κατ' ἐθνικὴν συνήθειαν μὴ ἀποποιησαμένου τοῦ κυρίου, ἀλλ' εὐδοκήσαντος ἐν αὐτῷ ἐπιδείκνυσθαι ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τῆς αὐτοῦ ἀγαθότητος τὸ θαυματουργόν, τὸ καθ' ἡμῶν βιαιότερόν πως κρατῆσαν ἔθος καλέσειν οὐχ ὅσιον. ἐν τούτοις μὲν οὖν ὁ ἡμέτερος πληρούσθω τῆς ὑπομνήσεως λόγος. ὁ δὲ τῆς ἀληθείας θεὸς ὁ ὁδηγήσας ἡμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, καὶ πᾶσαν διχονοίας ἀφορμὴν καὶ ὑποδέσιν ταραχῆς τῆς ἡμετέρων ἀπελαύνων ψυχῶν, ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ πνεύματι δοξάζοντας αὐτὸν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας καταξιώσῃ.

Οἱ γραικοὶ τὰ ἅγια θεασόμενον, ἵνα μὴ πανταχοῦ ἕλκηται, ἀλλὰ μόνοις ἐκκλησιαστικοῖς· ὃ οὐδὲ παρ' ἡμῖν ἀκριβοῦται· ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἅγια ἐκτίθεται, ἢ τοῖς ἁγίοις ἐπὶ πάσης ἐκκλησίας ἀναθήματα. ἐπεὶ δ' ἀληθεύει τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐμοὶ φαίνεται. ἔδει γὰρ τοῦ θείου κάτω, ἀπὸ τοῦ κατὰ μίμησιν ἐγκρίνειν ἐκεῖσε, καὶ ἐν ἀναθήμασι τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἵνα ἀγαπᾶσθαι πάντων ὑπολάβῃ, ἢ ὅτι ἐν ἐκείνῃ ἐστὶ τὸ σωθῆναι ἐκεῖθεν ἀνάθημα θεοδόσιον.

Ὁ ἀγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐβόησαν οἱ φύλακες τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, οἱ διὰ παντὸς ὑπερμάχως τῆς νοητῆς αὐτῆς ἀρχιποιμνωτῆς ἐπάλξεων. πᾶσαν παράταξιν καὶ μάταιον λόγον ἀπώσαντο· καὶ ταύτῃ ἀσπάραγκτον τηρήσαντες, παντοίαν φάλαγγα τῶν ἐναντίων ἐξεδίωξαν, καὶ ἅμα ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι καὶ τῇ πλάνῃ τῆς καινῆς φαυλότητος τοῦ Χριστιανοκατηγόρου ἐξεκέντησαν τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος. εἰπωμεν οὖν ἅπαντες μιᾷ φωνῇ μετὰ τοῦ ἡμῶν διδασκά-

uatore propriæ gratiæ diſpenſatoriæ inſignia faciente ad fidem mulierculæ : oſtendente quod nos ſuperius indicauimus, quia non ſimpliciter * tractanda ſunt quæ geruntur, ſed intentio * ei eſt comprobanda. Dicit autem idem Euſebius, quod & apoſtolorum imagines Petri & Pauli, atque ipſius Chriſti, per colores * æſtimatas in picturis aſpexerit. Non autem hoc dicimus nos, vt ſtatuas æneas facere ſtudeamus, ſed vt inſinuemus, quoniam & illud ſecundum gentilem conſuetudinem factũ, non renuente, ſed volente Domino, vt in ipſo demonſtretur per plurimum tempus ipſius bonitatis miraculum : * quod apud nos venerabilius eſt qualiter obtinens mos. doceat commemorationis ſermo. Deus autem veritatis, qui deduxit nos in omnem veritatem, & omnem diſſenſionis occaſionem & turbationis cauſam a noſtris abigit animabus, vnanimiter vno ſpiritu glorificantes eum ſupercæleſti regno dignos efficiat.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Clamauerũt cuſtodes eccleſiæ catholicæ, ſancti videlicet patres noſtri, qui ſemper ſupra intelligibiles eius vigilantes * arietes, omne prælium & inane verbum repulerunt; & hanc indiſcerptam ſeruantes, vniuerſam phalangem aduerſantium perſecuti ſunt, & vna cum veteribus hæreſibus & errorẽ nouæ prauitatis Chriſtianos calumniis appetentium pupugerunt gladio Spiritus. Dicamus ergo cuncti vna voce cum magiſtro no-

* accipienda
* facientis

Ibidem.
* Gr. conſeruatas
Græci, ne ſacra omnibus pateant, ſacrum altare cancellis circumcludunt : in quibus reponunt imagines, quas ſimul altare continent, & populo adorandas proponuntur. Huc videtur alluſiſſe Germanus; id enim ſtatua minus cõmode præſtare queunt. ac proinde vſum imaginũ vt commodiorem & communiorẽ, magis etiam pium quodãmodo vocauit. Nam alioqui pium eſſe ac receptum ab eccleſia ſacrarũ ſtatuarum vſum, ex quibuſdam epiſcoporum interlocutionibus, & ex ipſa definitione huius Synodi apertiſſime conſtat.
* Gr. morem, qui apud nos obtinuit magis pie quodammodo, non eſt fas vituperare. In his igitur abſoluatur noſtræ com.
* intelligibilia propugnacula,

ſtro, Paulo videlicet diuino apoſtolo : *Chriſtus pax noſtra, qui fecit vtraque vnum.* Ipſum decet gloria, honor & adoratio cum Patre & ſancto Spiritu, nunc & ſemper & in ſæcula ſæculorum. Amen.

Ephes. 2.

Sancta Synodus dixit : Diuinitus ſonantium patrum doctrinæ nos correxerunt. Ex ipſis haurientes veritatem potati ſumus. Eos ſequentes, mendacium perſecuti ſumus. Ab eis edocti, venerabiles imagines ſalutamus. Patres prædicant, filii obedientiæ ſumus, & congratulamur in facie matris, traditione eccleſiæ catholicæ. Credentes in vnum Deum, in Trinitate laudandum, honorabiles imagines ſalutamus. Qui ſic ſe non habent, anathema ſint: qui ita non ſentiunt, procul ab eccleſia pellantur. Nos antiquam legiſlationem eccleſiæ catholicæ ſequimur. Nos iura patrum conſeruamus. nos eos qui addunt quid vel auferunt ex catholica eccleſia, anathematizamus. Nos ſubintroductam nouitatem Chriſtianos accuſantium anathematizamus. Nos venerabiles iconas ſalutamus. Nos eos qui ſic ſe non habent, anathemati ſubmittimus. Chriſtianos accuſantibus, id eſt, imagines confringentibus anathema ſit. His qui aſſumunt dicta ſanctæ ſcripturæ, quæ ſunt contra idola, in venerabiles imagines, anathema. His qui non ſalutant ſanctas ac venerabiles iconas, anathema. His qui appellant ſacras imagines idola, anathema. His qui dicunt,

ANNO CHRISTI 787.

λου Παύλου τῦ θείου ἀποστόλου· Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἕν. αὐτῷ πρέπει δόξα, τιμὴ & προσκύνησις σὺν τῷ πατρὶ & τῷ παναγίῳ καὶ ἀγαθῷ & ζωοποιῷ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ & εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· τῶν θεοφθόγγων πατέρων αἱ διδασκαλίαι ἡμᾶς διωρθώσαντο. ἐξ αὐτῶν ἀρυσάμενοι τὴν ἀλήθειαν ἐποπάθημεν. αὐτοῖς κατακολουθήσαντες, τὸ ψεῦδος ἐδιώξαμεν. τῶν δ' αὐτῶν διδαχθέντες, τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. πατράσι κηρύττουσι, τέκνα ὑπακοῆς ἐσμεν, καὶ ἐγκαυχώμεθα ἐν προσώπῳ μητρὸς τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ⁋ ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον, τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. ⁋ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν. ⁋ μὴ οὕτως φρονοῦντες πόρρω τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν. ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων φυλάττομεν. ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι, ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὴν ἐπείσακτον καινοτομίαν τῶν Χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς Χριστιανοκατηγόροις, ἤτοι τοῖς εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις, τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων, ἐπὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας εἴδωλα, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι

ANNO CHRISTI 787.

ὅτι ὡς θεοῖς Χριστιανοὶ τοῖς εἰκόσι προσέρχονται, ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι καὶ ἀτιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς εἰδώλων, ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν πλὴν καθολικῇ ἐκκλησίᾳ εἴδωλά ποτε δεδέχθαι, ἀνάθεμα.

quod veluti ad deos Christiani ita ad iconas accedant, anathema. His qui communicant scienter iniuriam & inhonorantiam inferentibus venerabilibus imaginibus, anathema. His qui dicunt, quod excepto Christo Domino nostro, alius nos eruerit ab idolis, anathema. His qui audent dicere, catholicam ecclesiam idola aliquando recepisse, anathema.

Καὶ μετὰ τὸ ἐκφωνηθῆναι τοὺς προαφερομένους ἀναθεματισμοὺς διὰ χάρτου, ἡ ἁγία σύνοδος, ἀναγνόντος Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σαρδέων, ἐξεφώνησε τὰ ὑποτεταγμένα.

Et postquam prolati sunt præfati anathematismi per chartam, sancta Synodus, legente Euthymio episcopo Sardis, pronuntiauit subter annexa.

Τῷ τοῦ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκπληροῦντες θείαν πρόταξιν οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, τὸν ἀπ' αὐτῶν δοθέντα αὐτοῖς λύχνον τῆς θείας γνώσεως οὐχ ὑπὸ μόδιον ἔκρυψαν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἀνέθηκαν τῆς ὠφελιμωτάτης διδασκαλίας· ἵνα λάμψῃ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, τουτέστι τοῖς ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ γεγνηθεῖσι, διὰ τὸ μήποτε προσκόψαι τινὰ πρὸς λίθον τὸν πόδα τῆς αἱρετικῆς κακοδοξίας τῶν εὐσεβῶς ὁμολογούντων κύριον. αὐτοὶ γὰρ πᾶσαν πλάνην αἱρετικὴν ἐξωθοῦσι, καὶ τὸ σεσηπὸς μέλος, εἴ πως ἀνίατα νοσεῖ, ἐκκόπτουσι. καὶ τὸ πτύον κατέχοντες, τὸν ἄλωνα καθαίρουσι. καὶ τὸν μὲν σῖτον, ἤτοι τὸν ξύφιμον λόγον, τὸν στηρίζοντα καρδίαν ἀνθρώπου, ἀποκλείουσιν ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τὸ δὲ ἄχυρον τῆς αἱρετικῆς κακοδοξίας ἔξω ῥίψαντες, κατακαίουσι πυρὶ ἀσβέστῳ. διὸ καὶ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ αὕτη σύνοδος, ἡ εὐδοκίᾳ θεοῦ καὶ ἐπινεύσει τῶν εὐσεβῶν καὶ πιστοτάτων ἡμῶν βασιλέων, Εἰρήνης

Et postquam prolati sunt præfati anathematismi per chartam, sancta Synodus, legente Euthymio episcopo Sardis, pronuntiauit subter annexa.

Dei & saluatoris nostri Iesu Christi diuinum adimplentes præceptum sancti patres nostri, lucernam sibi diuinæ cognitionis ab eo datam non sub modio absconderunt, sed supra candelabrum posuerunt vtilissimi magisterii, vt luceat omnibus qui in domo, id est, qui in ecclesia catholica nati sunt: ne forte offendat aliquis eorum qui pie confitentur Dominum, ad lapidem hæreticæ & malæ opinionis pedem suum. Ipsi enim omnem errorem hæreticorum foras expellunt, & putrefactum membrum, si insanabiliter elanguet, excidunt; & ventilabrum habentes, aream purgant: & triticum quidem, id est, verbum quod nutrit, quodque confirmat cor hominis, includunt in horreo catholicæ ecclesiæ: paleam autem hæreticæ ac malæ opinionis foras proiicientes, comburunt igne inextinguibili. Quamobrē sancta & vniuersalis hæc Synodus beneplacito Dei & nutu piorum & fidelissimorū imperatorum nostrorum, Irenæ

Matth. 5. *Marc. 4.* *Luc. 8.* *Matth. 3.*

nouæ Helenæ, ac noui Constantini huius Deo conseruandi germinis, congregata secundo in hac Nicensium clara metropoli, per lectionem considerans memorabilium & beatorum patrum nostrorũ dogmata, ipsum quidem Deum glorificat, a quo illis datus est sermo ad doctrinam nostram, & ad perfectionẽ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ: aduersus vero eos qui non sentiunt ea quæ illi, sed obumbrare moliuntur eam quæ vere est veritas, per nouitatem suam, psalmi concinunt vocem: Quanta malignati sunt inimici in sancto tuo, & gloriati sunt dicentes, quia non est magister, & nos non cognoscet tractantes dolose verbum veritatis. Nos autem per omnia eorumdem deiferorum patrum nostrorum dogmata & præcepta tenentes, prædicamus vno ore & vno corde, nihil addentes, nihil auferentes ex his quæ ab illis tradita sunt nobis; sed in his roboramur, in his confirmamur: ita confitemur, ita docemus, quemadmodum sanctæ ac vniuersales sex Synodi definierunt & firmauerunt. Et credimus in vnũ Deum Patrem omnipotentẽ, omnium factorem visibilium & inuisibilium: & in vnum Dominum Iesum Christum vnigenitum Filium & Verbum eius, per quem omnia facta sunt. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, consubstantialemque & consempiternum eidem Patri & Filio eius, qui vna cum eo sine initio est. Trinitatem inconditam, indiuisam, incomprehensibilem, incircumscriptam: eamdem totam ac solam

Psalm. 73.

τῆς νέας Ελένης, καὶ νέου Κωνσταντίνου τῦ παύτης θεοφυλάκτου βλαστοῦ, σωαθροισθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τὸ δεύτερον, διὰ τῆς ἀναγνώσεως καταυοήσασα τῶν ἀοιδίμων καὶ μακαρίων πατέρων ἡμῶν τὰ δόγματα, αὐτὸν μὲν Θ̄ν θεὸν δοξάζει, παρ' οὗ ἐδόθη ἐκείνοις λόγος εἰς ἡμετέραν διδασκαλίαν, καὶ εἰς καταρτισμὸν τῆς καθολικῆς & ἀποστολικῆς ἐκκλησίας· * σὺ δὲ μὴ τὰ ἐκείνων φρονοῦντας, ἀλλὰ συσκιάσαι μηχανωμένους τὸν ὄντως ἀληθῆ διὰ τῆς αὐτῶν καινοτομίας, τῷ ψαλμικῷ κατεπᾴδοισι φωνῇ· ὅσα ἐπονηρεύσαντο Θ̄ ἐχθροὶ ἐν τῷ ἁγίῳ σου, καὶ ἐνεκαυχήσαντο λέγοντες, ὅτι οὐκ ἔστι διδάσκαλος, καὶ ἡμᾶς οὐ γνώσεται δολοῦντας Θ̄ λόγον τῆς ἀληθείας. ἡμεῖς δὲ κατὰ πάντα τῶν αὐτῶν θεοφόρων πατέρων ἡμῶν τὰ δόγματα καὶ * παράδοσεις κρατοῦντες, κηρύσσομεν ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, μηδὲν προστιθέντες, μηδὲν ἀφαιροῦντες τῶν ἐξ αὐτῶν παραδοθέντων ἡμῖν· ἀλλὰ τούτοις βεβαιούμεθα, τούτοις συνευδοκοῦμεν. οὕτως ὁμολογοῦμεν, οὕτως διδάσκομεν, καθὼς αἱ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἑξ συνόδοι ὥρισαν καὶ ἐβεβαίωσαν. καὶ πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ποιητὴν ὁρατῶν τε & ἀοράτων· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν Θ̄ μονογενῆ υἱὸν καὶ λόγον αὐτοῦ, δι' οὗ τὰ πάντα γέγονε· & εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον & ζωοποιὸν, ὁμοούσιόν τε & συναΐδιον αὐτῷ τε τῷ πατρὶ & τῷ συναναρχῳ αὐτοῦ υἱῷ. ζοιάδα ἄκτιστον, ἀμέριστον, ἀκατάληπτον, ἀπερίγραπτον· τ' αὐτὴν ὅλην & μόνην καθολι-

Anno Christi 787.

* Leg. τῶν δὲ μὴ τὰ ἐκείνων &c.

* Leg. παραδόσεις

ANNO CHRISTI 787.

πλὴ τε Ⓒ προσκυνητὴ καὶ σεβάσμιον· μίαν θεότητα, μίαν κυριότητα, μίαν ἐξουσίαν, μίαν βασιλείαν καὶ δύναμιν, ἥτις ταῖς ὑποστάσεσι διαιρεῖται ἀδιαιρέτως, Ⓒ τῇ οὐσίᾳ σὺν ἀπείρῳ διηρημένως. ὁμολογοῦμεν δὲ καὶ Ⓕ ἕνα τῆς αὐτῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου τριάδος, Ⓝ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν Ⓕ ἀληθινὸν θεόν, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντα, Ⓒ ἐνανθρωπήσαντα, Ⓒ σώσαντα διὰ τῆς σωτηριώδους αὐτοῦ οἰκονομίας, τό τε πάθους καὶ τῆς ἀναστάσεως, καὶ τῆς εἰς οὐρανοὺς ἀνόδου, τὸ γένος ἡμῶν, καὶ ἀπαλλάξαντα ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, Ⓒ ὡς φησὶν ὁ προφήτης· οὐ πρέσβις, οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς. ᾧ Ⓒ ἡμεῖς ἐπόμενοι, καὶ τὴν τούτου φωνὴν οἰκειούμενοι, μεγαλοφώνως βοῶμεν· οὐ σύνοδος, οὐ βασιλέων κράτος, οὐ συνωμοσία θεοστυγὴς τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης τὴν ἐκκλησίαν ἐλευθέρωσαν, καθὼς ἐλυσσήσε τὸ Ἰουδαϊκὸν συνέδριον, τὸ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων φρυαχθέν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ τῆς δόξης κύριος ἀνανθρωπήσας θεὸς καὶ ἔσωσε, καὶ τῆς εἰδωλικῆς ἀπάτης ἀπήλλαξεν. αὐτῷ τοίνυν δόξα, αὐτῷ χάρις, αὐτῷ εὐχαριστία, αὐτῷ αἶνος, αὐτῷ μεγαλοπρέπεια· αὐτοῦ ἡ ἀπολύτρωσις, αὐτοῦ ἡ σωτηρία τοῦ μόνου σῴζειν εἰς τὸ παντελὲς δυναμένου, Ⓒ οὐχ ἑτέρων τῶν χαμαὶ ἐρχομένων ἀνθρώπων. αὐτὸς τὰς εἰς ἡμᾶς, ἐφ' οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατέντησαν, διὰ τῆς ἐνσαρκου αὐτοῦ οἰκονομίας προκαταγγελθείσας διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ῥήσεις ἐπεραίωσεν, ἐνοικήσας ἐν ἡμῖν, καὶ ἐμπεριπατήσας, Ⓒ ἐξαλείψας τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καθὼς

* seruitute colendam, & adorandam, & venerandam: vnam deitatem, vnam dominationẽ, vnam potestatem, vnum imperium & potentiam, quæ personis diuiditur indiuise, & substantia copulatur diuise. Confitemur & vnum eiusdem sanctæ & consubstantialis Trinitatis, Dominum nostrum Iesum Christum verum Deum in nouissimis diebus propter nostram salutem incarnatum & hominem factum, saluasse per salutiferam dispensationem suam, passionemque ac resurrectionem, & in cælos regressionem, genus nostrum, & nos liberasse ab errore idolorum; & vt ait propheta: *Non legatus, non angelus, sed ipse Dominus saluauit nos.* Quem & nos sequentes, & huius vocem propriam facientes, magna voce clamamus: Non Synodus, non principum imperium, non coniuratio Deo odibilis, ab idolorum errore liberam fecerunt ecclesiã, quemadmodum Iudaicum delirauit Concilium, quod contra venerabiles imagines infremuit: sed ipse gloriæ Dominus incarnatus Deus nos saluauit, & ab idolica deceptione eripuit. Ipsi igitur gloria, ipsi grates, ipsi gratiarum actio, ipsi laus, ipsi magnificentia: ipsius redemptio, ipsius salus, qui saluare solus in *perpetuum potest, & non aliorum, qui de humo veniũt, hominum. Ipse in nobis, in quos fines sæculorum deuenerunt, per incarnatam dispensationem suam prænuntiatos prophetarum suorum affatus terminauit, inhabitans in nobis, & inambulans, & delens nomina idolorum a terra, sicuti

* latriã

Isai. 33.

* perfecte

iam ſcriptum eſt. Salutamus autem & dominicas & apoſtolicas & propheticas voces, per quas honorare & magnificare didicimus, primo quidem eam quæ proprie ac veraciter eſt Dei genitrix, & ſuperior cæleſtibus cunctis virtutibus; ſanctaſque & angelicas virtutes, atque beatos & laudabiliſſimos apoſtolos, prophetaſque & glorioſos martyres, qui pro Chriſto certauerunt; atque ſanctos & deiferos magiſtros, & omnes ſanctos viros: & horum expetere interceſſiones, vt valentes nos familiares reddere regi omnium Deo, cuſtodientes videlicet mandata eius, & in virtutibus viuere procurantes. Inſuper ſalutamus & figuram precioſæ ac viuificæ crucis, & ſancta lipſana ſanctorum; & ſanctas ac venerabiles iconas recipimus & ſalutamus, atque amplectimur ſecundum antiquam traditionem ſanctæ catholicæ Dei eccleſiæ, id eſt, ſanctorum patrum noſtrorum, qui & has ſuſceperunt, & ſtabilierunt fore in cunctis Dei eccleſiis, & in omni loco dominationis eius. Porro has precioſas & venerabiles iconas, vt prædictum eſt, honoramus & ſalutamus, ac honoranter adoramus: hoc eſt, magni Dei & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti humanationis imaginem, & intemeratæ dominæ noſtræ ſanctiſſimæ Dei genitricis, ex qua ipſe voluit incarnari, & ſaluare atque liberare nos ab omni impia idolorum veſania: ſanctorum etiam & incorporalium angelorum: vt homines enim iuſtis apparuerunt. Similiter autem & diui-

ἤδη γέγραπται. ἀσπαζόμεθα δὲ καὶ τὰς κυριακὰς, καὶ ἀποστολικὰς, καὶ προφητικὰς φωνὰς, δι' ὧν τιμᾶν καὶ μεγαλύνειν ἐδιδάχθημεν, πρῶτα μὲν τὴν κυρίως καὶ ἀληθῶς θεοτόκον, τὴν ὑπερτίμιον πασῶν τῶν οὐρανίων δυνάμεων· τάς τε ἁγίας καὶ ἀγγελικὰς δυνάμεις, τούς τε μακαρίους καὶ πανυμνήμιους ἀποστόλους, προφήτας τε τοῦ ἐνδόξους, καὶ τοῦ καλλινίκους καὶ ὑπὲρ Χριστοῦ ἀθλήσαντας μάρτυρας, καὶ τοῦ ἁγίους καὶ θεοφόρους διδασκάλους, καὶ πάντας τοῦ ὁσίους ἄνδρας· καὶ ἐξαιτεῖσθαι τὰς τούτων πρεσβείας, ὡς δυναμένους ἡμᾶς οἰκειῶσαι τῷ παμβασιλεῖ τῶν ὅλων θεῷ, φυλάττοντας δηλαδὴ τὰς αὐτοῦ ἐντολὰς, καὶ ἐναρέτως βιοῦν προθυμουμένους. ἔτι γε μὴν ἀσπαζόμεθα καὶ τὸν τύπον τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, καὶ τὰ ἅγια λείψανα τῶν ἁγίων, καὶ τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα, καὶ ἀσπαζόμεθα, καὶ προσπυνοῦμεν κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας, εἴτουν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, τῶν πάντας καὶ δεξαμένων καὶ κυροσάντων ἐν πάσαις ταῖς ἁγιωτάταις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ. πάντας δὲ τὰς τιμίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καθὼς προείρηται, τιμῶμεν καὶ ἀσπαζόμεθα, καὶ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν· τουτέστι τὴν τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως εἰκόνα, καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ παναγίας θεοτόκου, ἐξ ἧς αὐτὸς ηὐδόκησε σαρκωθῆναι, καὶ σῶσαι, καὶ ἀπαλλάξαι ἡμᾶς πάσης δυσσεβοῦς εἰδωλομανίας· τῶν τε ἁγίων καὶ ἀσωμάτων ἀγγέλων· οἷς ἀνθρωποι γὰρ τοῖς δικαίοις ἐνεφανίσθησαν. ὁμοίως δὲ καὶ τῶν θείων καὶ πανυ-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

φήμων ἀποστόλων, τῶν θεηγόρων προφητῶν, & ἀθλοφόρων μαρτύρων, & ὁσίων ἀνδρῶν τὰς μορφὰς & τὰ εἰκονίσματα· ὡς διὰ τῆς αὐτῶν ἀναζωγραφήσεως εἰς ὑπόμνησιν & μνήμην ἀναγεσθαι ἡμᾶς πρὸς τὸ πρωτότυπον, & ἐν μεθέξει γίνεσθαι τινος ἁγιασμοῦ. ταῦτα οὕτω φρονεῖν ἐδιδάχθημεν, καὶ ἐβεβαιώθημεν παρά τε τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, & τῆς αὐτῶν θεοπαραδότου διδασκαλίας. καὶ χάρις τῷ θεῷ διὰ πολὺ ἀνεκδιήγητον αὐτοῦ δωρεάν, ὅτι εἰς τέλος ἡμᾶς ἐγκατέλιπεν, οὐδὲ ἀφῆκε πολὺ ῥάβδον τῶν ἁμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κλῆρον τῶν δικαίων, ἵνα μὴ ἐκτείνωσιν οἱ δίκαιοι ἐν ἀνομίαις χεῖρας αὐτῶν, εἴπουν τὰς πρακτικὰς αὐτῶν ἐνεργείας· ἀλλ' ἀγαθύνας τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ, καθὼς ὁ ὑμνογράφος Δαβὶδ ἐμελῴδησε· μεθ' οὗ καὶ τὸ ἑξῆς συνυπαλλόμεθα· τοὺς δὲ λοιπὸν ἐκκλίνοντας εἰς τὰς σκολιὰς ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν· καὶ εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ισραὴλ τοῦ θεοῦ.

norum ac famosissimorum apostolorum, deiloquorum etiam prophetarum, & certatorum martyrum, & sanctorum virorum figuras & effigies, vtpote per picturam suam in recordationem & memoriam adducere nos valentes, & ad principale attrahere, atque participes facere alicuius sanctificationis. Hæc ita sapere & didicimus & roborati sumus a sanctis patribus nostris, & ab eorum diuinitus tradito magisterio. Et gratias Deo super inenarrabili dono suo, quia in finem non deseruit nos, neque reliquit virgam peccatorum super sortem iustorum, vt non extendant iusti ad iniquitatem manus suas, id est, actuales operationes suas: Sed bene fecit bonis & rectis corde, quemadmodum hymnographus Dauid melodice cecinit; cum quo & residuum psallimus: Quia de cetero declinantes in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem: & pax super Israel Dei. *Psalm.* 124.

Ερμηνεία ὑποσημειώσεως Ρωμαίων.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πέτρος ἐλέῳ θεοῦ πρεσβύτερος τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς & ἀποστολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸν τόπον ἀναπληρῶν Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, πάντας προσδεξάμενος τοὺς ὑποστρέψαντες ἐκ τῆς δυσσεβοῦς αἱρέσεως τῶν ἀτιμαζόντων τὰς σεπτὰς εἰκόνας, κατὰ τὴν διδασκαλίαν & παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, πᾶσι τοῖς προσαναφερομένοις ἀρέσας καὶ συνηνέσας, ὑπέγραψα.

Interpretatio subscriptionis Romanorum.

IN nomine Domini Iesu Christi. Petrus misericordia Dei archipresbyter sanctæ ecclesiæ catholicæ & apostolicæ, & locum complens Hadriani sanctissimi & apostolici papæ senioris Romæ, omnes recipiens qui conuersi sunt ab impia hæresi reprobantium venerabiles imagines, secundum doctrinam & traditionem sanctorum patrum nostrorum, omnia quæ superius efferuntur, approbans & consentiens, subscripsi.

Petrus misericordia Dei presbyter & hegumenus monasterii sancti Sabbæ, & locum complens Hadriani sanctissimi & apostolici papæ senioris Romæ, omnes recipiens qui conuersi sunt ab impia hæresi reprobantium venerabiles imagines, secundum doctrinam traditionemque sanctorum patrum nostrorum, omnia quæ superius efferuntur, approbans & consentiens, subscripsi.

Tarasius misericordia Dei episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ, confirmans sic se habere veritatem, omnia quæ superius efferuntur, libenter admittens, his subscripsi.

Ioannes misericordia Dei presbyter & patriarcharum syncellus, locum retinens trium apostolicarum sedium, Alexandriæ, Antiochiæ, & Hierosolymorum, omnibus quæ præferuntur in hoc textu, consentio, & conueniens subscripsi mea manu.

Thomas misericordia Dei presbyter & hegumenus monasterii sancti patris nostri Arsenii in Ægypto siti, locum retinens trium apostolicarum sedium, Alexandriæ, Antiochiæ, & Hierosolymorum, omnibus quæ præferuntur in hoc textu consentio, & concordans subscripsi.

Agapius indignus episcopus Cæsariæ Cappadociæ libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Ioannes episcopus Ephesi libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Constantinus episcopus Constantiæ Cypriorum insulæ, se-

Πέτρος ἐλέῳ θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, καὶ τόπον ἀναπληροῦν Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, πάντας προσδεξάμενος τοὺς ἐπιστρέψαντας ἀπὸ τῆς δυσσεβοῦς αἱρέσεως τῶν ἀθετούντων τὰς σεπτὰς εἰκόνας, κατὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις ὑπέγραψα καὶ συνήνεσα, ὑπέγραψα.

Ταράσιος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, βεβαιούμενος οὕτως ἔχειν τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις ἀσμενίσας, τούτοις ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ πρεσβύτερος καὶ πατριαρχικὸς σύγκελλος, τόπον ἐπέχων τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, πᾶσι τοῖς ἀναφερομένοις ἐν τῷδε τῷ ὄφει συντίθημι, καὶ συνήνεσα ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Θωμᾶς ἐλέῳ θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀρσενίου τῆς διακειμένης ἐν Αἰγύπτῳ, τόπον ἐπέχων τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, πᾶσι τοῖς προαναφερομένοις τῷδε τῷ ὄφει συντίθημι, καὶ συνήνεσα ὑπέγραψα.

Ἀγάπιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἐφέσου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κυπρίων νήσου, κατὰ τὴν

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787. προσαναφερομένῳ καὶ ὑφ' ἡμῶν ὁμολογηθεῖσαν ὀρθόδοξον πίστιν δέχομαι καὶ ἀσπάζομαι τὰς ἱερὰς καὶ σεπτὰς εἰκόνας, καὶ τιμητικῶς προσκυνῶν ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Θεόφιλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Θεσσαλονίκης ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας τῆς Γαλατίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Λέων ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Θράκης ὁμοίως ὑπέγραψα.

Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυζίκου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Εὐθύμιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σαρδέων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικομηδείας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Ἠλίας ἁμαρτωλὸς, ἐπίσκοπος τῆς Κρητῶν νήσου, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Ὑπάτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικαίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Σταυράκιος ἁμαρτωλὸς, ἐπίσκοπος Καλχηδόνος, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Λέων χάριτι Χριστοῦ πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ καθολικῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ ἄρχων τῶν μοναστηρίων, καὶ ἔκδικος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

cundum ea quæ superius efferuntur, quamque nos confessi sumus orthodoxam fidem, suscipio, & saluto sacras & venerabiles iconas, & honorabiliter adorans, subscripsi.

Theophilus indignus episcopus Thessalonicæ libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Basilius indignus episcopus Ancyræ Galatiæ libenter omnia quæ scripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Leo episcopus Heracliæ Thraciæ similiter.

Nicolaus indignus episcopus Cyzici omnia quæ præscripta sunt, libenter admittens, subscripsi.

Euthymius indignus episcopus Sardorum libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Petrus indignus episcopus Nicomediæ libenter quæ scripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Elias peccator, episcopus Cretensium insulæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Hypatius indignus episcopus Nicææ Bithynienſium prouinciæ libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Stauracius peccator, episcopus Calchedonis, omnia quæ præscripta sunt, libenter suscipiens, subscripsi.

Leo gratia Dei presbyter sanctissimæ Dei apostolicæ magnæ ecclesiæ, & princeps monasteriorum, & defensor sanctissimæ Dei ecclesiæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epiphanius peccator, diaconus sanctissimæ ecclesiæ Catanæ Siculorum prouinciæ, & vicarius Thomæ sanctissimi archiepiscopi Sardiniæ, sequor vt debent rationabiles pecudes pastorum voces, quemadmodum Dominus ait; quia *oues meæ vocem meam audiunt*. Ergo & ego pastorum rectas voces sequens, per vestigia eorum incedere propono: quibus & consentiens in omnibus testimoniis ipsorum quæ lecta sunt, subscripsi.

Nicephorus indignus episcopus Dyrrachianensium prouinciæ, Illyricianensium regionis, libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Nicolaus monachus hegumenus, & ex persona throni Tyanorum, libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Daniel peccator, episcopus Amaseæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Georgius indignus presbyter, & ex persona throni Nazianzi, libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Constantinus indignus episcopus Gangrensium, similiter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Nicetas peccator, episcopus Claudiopoleos, libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Gregorius exiguus episcopus Neocæsariæ libenter omnia quæ præscripta sunt, suscipiens, subscripsi.

Gregorius indignus episcopus

Ἐπιφάνιος ἁμαρτωλὸς, διάκων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κατάνης τῆς Σικελῶν ἐπαρχίας, καὶ τοποτηρητὴς Θωμᾶ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σαρδινίας· ἕπεσθαί πως φιλεῖ τὰ λογικὰ πρόβατα τῆς τῶν ποιμένων φωνῆς, καθὼς φησιν ὁ κύριος· ὅτι τὰ ἐμὰ πρόβατα τῆς ἐμῆς φωνῆς ἀκούει. ἑπόμενος οὖν κἀγὼ ταῖς τῶν ποιμένων ὀρθαῖς φωναῖς ἑπόμενος, κατ' ἴχνος αὐτῶν βαδίζειν προαιροῦμαι· οἷς καὶ συντιθεὶς ἐν πάσαις ταῖς ἀναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ὑπέγραψα. Anno Christi 787.

Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Δυρραχηνῶν χώρας τῆς Ἰλλυρικῶν ἐπαρχίας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Νικόλαος μοναχὸς ἡγούμενος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Τυανέων, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Δανιὴλ ἁμαρτωλὸς, ἐπίσκοπος Ἀμασείας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἀνάξιος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ναζιανζοῦ, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

* Κώνστας ἐπίσκοπος Γαγγρῶν ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα. * Al. Constantinus

Νικήτας ἁμαρτωλὸς, ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γισινουῶν-

ANNO CHRISTI 787. Πισινοῶντος ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Συνάδων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Θεοφύλακτος ἀνάξιος διάκονος, ἔξαρχος, & ὢν προσώπου τῆς λαμπρᾶς μητροπόλεως Καρίας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ἰκονίου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πέργης ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἁμαρτωλὸς, πρεσβύτερος, καὶ ὢν προσώπου τοῦ θείου Τραϊανουπόλεως τῆς Θρᾳκῶν χώρας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ῥόδου ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Χριστοφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Φασιδος, ἤτοι Τραπεζοῦντος,

Pisinuntensium libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Theodorus indignus episcopus Myrorum Lyciæ libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Eustathius indignus episcopus Laodicææ Phrygarum prouinciæ libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Michael indignus episcopus Synadensium, libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

* Gregorius indignus episcopus Antiochiæ Pisidiæ libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi. * Georgius

Theophylactus indignus diaconus, exarchus, & ex persona claræ metropoleos Cariæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Leo indignus episcopus Iconii libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Anastasius indignus episcopus Nicopoleos veteris Epiri libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Constantinus indignus episcopus Pergæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Gregorius peccator, presbyter, & ex persona Traianopoleos Thracensium regionis, libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Leo indignus episcopus Rhodi libenter omnia quæ præscripta sunt, susscipiens, subscripsi.

Christophorus indignus episcopus Phasidis, id est, Trape-

zuntinensium, libenter omnia præscripta susciens, subscripsi.

Manuel indignus episcopus Hadrianopoleos, libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Nicolaus indignus episcopus Hierapoleos Phrygarum prouinciæ libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi manu mea.

Basilius indignus episcopus ciuitatis Silæi, libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Galato exiguus presbyter, & ex persona [Stephani] archiepiscopi Siciliæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Theophylactus indignus episcopus Euchaitensium libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Cyrillus monachus, & ex persona Ioannis [monachi] episcopi Gotthiæ, enutritus apostolicis prædicationibus & patrum traditionibus, & quæ nunc præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Theodorus indignus episcopus Seleuciæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Stephanus indignus episcopus ciuitatis Sugdensium libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Antonius indignus monachus, & ex persona throni Smyrnæ, libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

*Gr. Rhegii Constantinus episcopus *Chii libenter omnia quæ præscripta sunt, susciens, subscripsi.

Ioannes miser & peccator ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα. ANNO CHRISTI 787.

Μανουὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως τῆς Συλαίου, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Γαλάτων ἐλάχιστος πρεσβύτερος, ἐκ προσώπου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Σικελίας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐχαϊτῶν, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Κύριλλος μοναχὸς, ἐκ προσώπου Ἰωάννου ἐπισκόπου Γοτθίας, ἐντραφεὶς τοῖς ἀποστολικοῖς κηρύγμασι καὶ τῶν πατέρων παραδόσεσι, καὶ τὰ νῦν προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σελευκείας, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σουγδαίων ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Ἀντώνιος ἀνάξιος μοναχὸς, ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Σμύρνης, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

* Κώνστας ὁ ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς * Al. Κωνσταντίνος Ῥηγίου, ἀσμένως πάντα τὰ προγεγραμμένα δεξάμενος, ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ταλαίπωρος καὶ ἁμαρτω-

ANNO CHRISTI 787.

λὸς μοναχὸς, τόπον ποιούμενος Προκοπίου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου, σύμφωνα καὶ πάντα τοῖς πατράσι φρονῶν, ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κατανῆς φιλῶν ἀεί πως τοῖς ἐρασταῖς τῆς ἀληθείας, καὶ ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων κατ' ἴχνος βαίνειν διδασκαλίαις, καὶ ταῖς ὀρθαῖς αὐτῶν κατακαλλωπίσθαι δόξαις, οἷς κἀγὼ πεπόθηκα συνδάζων, στοιχῶν πᾶσι τοῖς αὐτῶν δεδογμένοις καὶ προγεγραμμένοις, ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος * Ταυρομενίου συμφώνως καὶ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις, καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος, ὑπέγραψα.

* al. Taurominæ

Γαυδίωσος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεσσήνης, συμφώνως καὶ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις, καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος, ὑπέγραψα.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βιβώνων συμφώνως καὶ πάντα ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαις, καὶ ταῖς προαναγνωσθείσαις αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος, ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τρεοκάλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταυριανῆς συμφώνως καὶ πάντα ταῖς

cacomonachus, locum faciens Procopii reuerendissimi episcopi, consona patribus per omnia sapiens, subscripsi.

Theodorus indignus episcopus Catanæ, ratum ducens semper amatores veritatis & sanctorum patrum doctrinam & vestigia sequi, atque rectis eorum venustari dogmatibus; his & ego * taxari festinans, consentiens omnibus quæ ab eis edicta sunt, iis quæ præscripta sunt, subscripsi.

* i. annumerari

Ioannes indignus episcopus Tauromeniæ, concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas & testimonia eorum quæ prolata sunt, sequens, subscripsi.

Gaudiosus indignus episcopus * Missinæ, concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas & testimonia eorumdem, quæ prolata sunt, subsequens, subscripsi.

* Messanæ,

Theodorus indignus episcopus Panormi, concorditer doctrinas & testimonia eorum quæ præscripta sunt, sequens, subscripsi.

Constantinus indignus episcopus Leontinæ, concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas & testimonia eorum quæ prælecta sunt, sequens, subscripsi.

Stephanus indignus episcopus Bibonensium, concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas & testimonia eorum quæ prælata sunt, sequens, subscripsi.

Ioannes indignus episcopus Treocaleos definiens, similiter subscripsi.

* Theodoricus indignus episcopus Taurianæ, concorditer

* Theodorus

per omnia sanctorũ patrum doctrinas & testimonia eorum quæ prælata sunt, sequens, subscripsi.

Christophorus indignus episcopus sanctæ Cyriacæ, concorditer per omnia sanctorum patrum doctrinas & testimonia eorum quæ prælata sunt, sequens, subscripsi.

Basilius indignus episcopus Liparetensium insulæ superius latis sanctorum patrum doctrinis conueniens in omnibus, subscripsi.

Theotimus indignus episcopus Crotonensium superius prolatis sanctorum patrum testimoniis consentiens in omnibus, subscripsi.

Constantinus indignus episcopus Carinæ superius prolatis testimoniis sanctorum patrum consentiens in omnibus, subscripsi.

Theophanes episcopus Lilybæi similiter.

Theodorus episcopus Tropæorum similiter.

Sergius episcopus Nicoterensium similiter.

Theodorus episcopus Bizyæ similiter.

Maurianus episcopus Pompeiopoleos similiter.

Ioannes episcopus Salonentianæ similiter.

Eustratius episcopus Bithyniensium prouinciæ similiter.

Petrus Germiensium similiter.

Ioannes episcopus Arcadiopoleos similiter.

Constantinus presbyter, & ex persona throni Sebastopoleos, similiter.

Gregorius presbyter, & ex persona Nicetæ episcopi Coloniæ, similiter.

ANNO CHRISTI 787.

τῶν ἁγίων πατέρων ἐπόμενος, ὑπέγραψα.

Χειροτόνητος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς συμφώνως κατὰ πάντα τὰς τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας, καὶ τὰς προσαναγνωσθείσας αὐτῶν χρήσεσιν ἑπόμενος, ὑπέγραψα.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Λιπαρετῶν νήσου τὰς προσαναφερομένας τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίας στοιχῶν ἐν πᾶσιν, ὑπέγραψα.

Θεότιμος ἐπίσκοπος Κροτώνων τὰς προσαναφερομένας τῶν ἁγίων πατέρων χρήσεσι στοιχῶν ἐν πᾶσιν, ὑπέγραψα.

Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καρίνης τὰς προσαναφερομένας τῶν ἁγίων πατέρων χρήσεσι στοιχῶν ἐν πᾶσιν, ὑπέγραψα.

Θεοφάνης ἐπίσκοπος τοῦ Λιλυβαίου ὁμοίως.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Τροπαίων ὁμοίως.

Σέργιος ἐπίσκοπος Νικοτέρων ὁμοίως.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Βιζύης ὁμοίως.

Μαυριανὸς ἐπίσκοπος Γομπηϊουπόλεως ὁμοίως.

Ιωάννης ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Σαλονιωπανῆς ὁμοίως.

Εὐστράτιος ἐπίσκοπος τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας ὁμοίως.

Πέτρος ἐπίσκοπος τῶν Γερμιέων ὁμοίως.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Αρκαδιουπόλεως ὁμοίως.

Κωνσταντῖνος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Σεβαστουπόλεως, ὁμοίως.

Γρηγόριος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου Νικήτα ἐπισκόπου Κολωνείας, ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Σισίννιος ἐπίσκοπος Παείης ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Parii similiter.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Μιλήτου ὁμοίως.

Epiphanius episcopus Mileti similiter.

Νικήτας ἐπίσκοπος Προικοννήσου ὁμοίως.

Niceta episcopus Præconnesi similiter.

Ἰωάννης πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου Νικήτα ἐπισκόπου Κολωνείας, ὁμοίως.

Ioannes presbyter, & ex persona Nicetæ episcopi Coloniæ, similiter.

Οὖρσος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Ἀβαριτανῶν ἐκκλησίας ὁμοίως.

Vrsus episcopus Auaritianensium ecclesiæ similiter.

Εὐστράτιος ἐπίσκοπος Μεθύμνης ὁμοίως.

Eustratius episcopus Methymnæ similiter.

Λέων ἐπίσκοπος τῆς Κίου ὁμοίως.

Leo episcopus Cii similiter.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Ἄπρου ὁμοίως.

Ioãnes episcopus Apri similiter.

Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Κυψέλλων ὁμοίως.

Theophylactus episcopus Cypsellorum similiter.

Λαυρέντιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Ἀψαρπατηνῶν ἐκκλησίας, ὁμοίως.

Laurentius episcopus sanctæ Apsaratianensium ecclesiæ similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Καρπάθου ὁμοίως.

Leo episcopus Carpathi similiter.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Κροταδῶν ὁμοίως.

Eustathius episcopus Crotadensium similiter.

Κυριακὸς ἐπίσκοπος Ζυπάρων ὁμοίως.

Cyriacus episcopus Zyparensium similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Μεσημβρίας ὁμοίως.

Leo episcopus Mesembriæ similiter.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Δέρκων ὁμοίως.

Gregorius episcopus Dercensium similiter.

Θεοδόσιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀμορίου ὁμοίως.

* Theodorus episcopus Amorii similiter. * Gr. Theodosius

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Νύσσης ὁμοίως.

Ioãnes episcopus Nyssę similiter.

Γεώργιος ἐπίσκοπος τῶν βασιλικῶν Θερμῶν ὁμοίως.

Georgius episcopus imperialium Thermarum similiter.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Καμουλιανῶν ὁμοίως.

Georgius episcopus Camulianorum similiter.

Σωτήριχος ἐπίσκοπος Κισκιατῶν ὁμοίως.

Soterichus episcopus Ciscissensium similiter.

Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Τραλλης ὁμοίως.

[Theophylactus Hypepensium similiter.]

Theophylactus episcopus Trallæ similiter.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Μαστώρων ὁμοίως.

Constantinus episcopus Mastaurorum similiter.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Βριούλων ὁμοίως.

Georgius episcopus Briulensium similiter.

Anno Christi 787.

Ignatius episcopus Prinæ similiter. Ιγνάτιος ἐπίσκοπος Πρίνης ὁμοίως.

Constantinus presbyter, & ex persona throni * Agathæ, similiter. Κώνστας πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Ἁγάθης, ὁμοίως.

* Agatæ,

Theodosius episcopus Nyssæ similiter. Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Νύσσης ὁμοίως.

Basilius episcopus Magnesiæ similiter. Βασίλειος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ὁμοίως.

Basilius episcopus Magnesiæ Mæandri similiter. Βασίλειος ἐπίσκοπος Μαγνησίας τῆς Μαιάνδρου ὁμοίως.

Sabbas episcopus Aneensium similiter. Σάββας ἐπίσκοπος Ανέων ὁμοίως.

Nicephorus presbyter, & ex persona episcopi Gargarensium, similiter. Νικηφόρος πρεσβύτερος, ἐκ προσώπου Γαργάρων, ὁμοίως.

Gregorius episcopus Palæaspoleos similiter. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Παλαιασπόλεως ὁμοίως.

Theophanes episcopus * Chalchæ similiter. Θεοφάνης ἐπίσκοπος Καλῆς ὁμοίως.

* Caloæ

Leo episcopus Algizensium similiter. Λέων ἐπίσκοπος Αλγίζων ὁμοίως.

Nicodemus episcopus Euazensium similiter. Νικόδημος ἐπίσκοπος Εὐάζων ὁμοίως.

Lycastus episcopus Varetensium similiter. Λύκαστος ἐπίσκοπος Βαρέτων ὁμοίως.

Theognius presbyter, & ex persona Philippi episcopi Sion, similiter. Θεόγνιος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου Φιλίππου ἐπισκόπου Σιών, ὁμοίως.

Theophanes episcopus Lebendi similiter. Θεοφάνης ἐπίσκοπος Λεβένδου ὁμοίως.

Stratonicus episcopus Cymæ similiter. Στρατόνικος ἐπίσκοπος Κύμης ὁμοίως.

Eustathius episcopus Erythrensium similiter. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Ερυθρῶν ὁμοίως.

Theophilus episcopus Tymni similiter. Θεόφιλος ἐπίσκοπος Τύμνου ὁμοίως.

Cosmas episcopus Myrinæ similiter. Κοσμᾶς ἐπίσκοπος Μυρίνης ὁμοίως.

Olbianus episcopus Elææ similiter. Ολβιανὸς ἐπίσκοπος Ελαίας ὁμοίως.

Pardus episcopus Pitanæ similiter. Παρδος ἐπίσκοπος Πιτάνης ὁμοίως.

Basilius episcopus Pergamensium similiter. Βασίλειος ἐπίσκοπος Περγάμου ὁμοίως.

Basilius episcopus Atrammytii similiter. Βασίλειος ἐπίσκοπος Ατραμμυτίου ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Μαρῖν☉ ἐπίσκοπ☉ Ἀταύδρου ὁμοίως.

Marianus * episcopus Atandri similiter. * Gr. Marinus

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἄσσου ὁμοίως.

Ioannes episcopus Assi similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Φωκίας ὁμοίως.

Leo episcopus Phociæ similiter.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ῥαιδεστοῦ ὁμοίως.

Ioannes episcopus Rhædesti similiter.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Πανίου ὁμοίως.

Ioannes episcopus Panii similiter.

Μελχισεδὲκ ἐπίσκοπος Καλλιουπόλεως ὁμοίως.

Melchisedec episcopus Calliopoleos similiter.

Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως ὁμοίως.

Theophylactus episcopus Chariopoleos similiter.

Λεωνίδης ἐπίσκοπ☉ Μαδύτου, ἤτοι Κόλης, ὁμοίως.

Leonides episcopus Madyti, id est Colæ, similiter.

Σισίννι☉ ἐπίσκοπος Τζουρουλοῦ ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Zuruli similiter.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος τῆς Δαονίας ὁμοίως.

Thomas episcopus Daonii similiter.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Θεοδωρουπόλεως ὁμοίως.

Gregorius episcopus Theodoropoleos similiter.

Σισίννι☉ ἐπίσκοπος Χαλκίδ☉ ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Chalcidis similiter.

Βενιαμὶν ἐπίσκοπος Λιζύκων ὁμοίως.

Beniamin episcopus Lizycensium similiter.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Βρύσεως ὁμοίως.

Ioannes episcopus Bryseos similiter.

Σπυρίδων ἐπίσκοπος Παλαμᾶς Κύθρων ὁμοίως.

Spyridon episcopus Palææ Cythrensium similiter.

Εὐστάθι☉ ἐπίσκοπος Γόλων ὁμοίως.

Eustathius episcopus Golensium similiter.

Θεόδωρος ἐπίσκοπ☉ τῆς Κιτίου ὁμοίως.

Theodorus episcopus Citii similiter.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Τριμιθουντ☉ ὁμοίως.

Georgius episcopus Trimithuntensium similiter.

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Ἀμαθουντος ὁμοίως.

Alexander episcopus Amathuntensium similiter.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἰλιουπόλεως ὁμοίως.

Constantinus episcopus Iliopoleos similiter.

Συνέσιος ἐπίσκοπος Νήσου ὁμοίως.

Synesius episcopus Nesſi similiter.

Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως ὁμοίως.

Theophilus episcopus Anastasiopoleos similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Μίνζου ὁμοίως.

Leo episcopus Minzi similiter.

Πέτρος ἐπίσκοπος Ἀσπόνων ὁμοίως.

Petrus episcopus Asponensium similiter.

Anthimus episcopus Verinopoleos similiter.
Ἀνθιμος ἐπίσκοπος Βερινουπόλεως ὁμοίως.

Michael episcopus Melitupoleos similiter.
Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως ὁμοίως.

* Adraniæ
Sisinnius episcopus * Adriæ similiter.
Σισίννιος ἐπίσκοπος Ἀδρανίας ὁμοίως.

Theodorus episcopus Germæ similiter.
Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γέρμης ὁμοίως.

Basilius episcopus Hadranuthyrensium similiter.
Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀδρανουθύρων ὁμοίως.

Leo episcopus Pœmaninensium similiter.
Λέων ἐπίσκοπος Ποιμανηνῶν ὁμοίως.

Symeon episcopus Ocæ similiter.
Συμεὼν ἐπίσκοπος Ὠκης ὁμοίως.

Strategius episcopus Dardani similiter.
Στρατήγιος ἐπίσκοπος Δαρδάνου ὁμοίως.

Ioannes episcopus Lampsaci similiter.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁμοίως.

Theodotus episcopus Palatensium similiter.
Θεόδοτος ἐπίσκοπος Παλατίων ὁμοίως.

Leo episcopus Troadensium similiter.
Λέων ἐπίσκοπος Τρῳάδων ὁμοίως.

Niceta episcopus Hylæi similiter.
Νικήτας ἐπίσκοπος τῆς Ὑλαίου ὁμοίως.

Theodorus episcopus Abydi similiter.
Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἀβύδου ὁμοίως.

Leo episcopus Traculensium similiter.
Λέων ἐπίσκοπος Τρακούλων ὁμοίως.

Anastasius episcopus Tripoleos similiter.
Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁμοίως.

Ioannes episcopus Tabalensium similiter.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ταβάλων ὁμοίως.

Stephanus episcopus Salensium similiter.
Στέφανος ἐπίσκοπος Σάλων ὁμοίως.

Stephanus episcopus Silandri similiter.
Στέφανος ἐπίσκοπος Σιλανδρου ὁμοίως.

Nicolaus episcopus Pericommatos similiter.
Νικόλαος ἐπίσκοπος τῆς Περικόμματος ὁμοίως.

Isoes presbyter, & ex persona throni Thyaterensium, similiter.
Ἰσοὴς πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Θυατείρων, ὁμοίως.

Ioannes episcopus Setensium similiter.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Σέπων ὁμοίως.

Constantinus episcopus Acrasi similiter.
Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἀκρασοῦ ὁμοίως.

* Lymæorum
Theophanes episcopus * Mæoniæ similiter.
Θεοφάνης ἐπίσκοπος Λυμαίων ὁμοίως.

Anno Christi 787.

Μιχαὴλ

ANNO CHRISTI 787.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Στρατονικείας ὁμοίως.

Michael episcopus Stratoniciæ similiter.

Λύκαστος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁμοίως.

Lycastus episcopus Philadelphiæ similiter.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Σταύλης ὁμοίως.

Michael episcopus Stallæ similiter.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Γόρδου ὁμοίως.

Gregorius episcopus Gordi similiter.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Δάλδης ὁμοίως.

Ioannes episcopus Daldæ similiter.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Υρκανῆς ὁμοίως.

Eustathius episcopus Hyrcanæ similiter.

Ιωσὴφ ἐπίσκοπος Ατταλείας ὁμοίως.

Ioseph episcopus Attaliæ similiter.

Θεόπιστος ἐπίσκοπος Ερμοκαπηλίας ὁμοίως.

Theopistus episcopus Hermocapeliæ similiter.

Ζαχαρίας ἐπίσκοπος Ιεροκαισαρείας ὁμοίως.

Zacharias episcopus Hierocæsariæ similiter.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Κερασέων ὁμοίως.

Michael episcopus Cerasensium similiter.

Δαβὶδ ἐπίσκοπος Ελενουπόλεως ὁμοίως.

* Daniel episcopus Helenupoleos similiter. * Dauid

Κυρίων ἐπίσκοπος τῆς Λόφου ὁμοίως.

Cyrion episcopus Lophi similiter.

Βασίλειος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ Δασκυλίου, ὁμοίως.

Basilius presbyter, & ex persona Dascylii, similiter.

Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Απολλωνιάδος ὁμοίως.

Theophylactus episcopus Apolloniadis similiter.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὁμοίως.

Constantinus episcopus Cæsariæ Bithyniæ similiter.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως ὁμοίως.

Georgius episcopus Basilinupoleos similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας, ἤτοι Αεῖσης, ὁμοίως.

Leo episcopus Neocæsariæ similiter.

Νικηφόρος ἐπίσκοπος Αδρανοῦς ὁμοίως.

Nicephorus episcopus Adrani similiter.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Προύσης ὁμοίως.

Theodorus episcopus Prusæ similiter.

Επιφάνιος ἐπίσκοπος Λάμπης ὁμοίως.

Epiphanius episcopus Lampæ similiter.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ηρακλειουπόλεως ὁμοίως.

Theodorus episcopus Heracliupoleos similiter.

Ανασάσιος ἐπίσκοπος Κνωσσοῦ ὁμοίως.

Anastasius episcopus Cnossi similiter.

Μελίτων ἐπίσκοπος Κυδωνίας ὁμοίως.

Melito episcopus Cydoniæ similiter.

Leo episcopus Cisami similiter. Λέων ἐπίσκοπος Κισάμου ὁμοίως. ANNO CHRISTI 787.

Theodorus episcopus Subritensium similiter. Θεόδωρος ἐπίσκοπος Σουβρίτων ὁμοίως.

Leo episcopus Phœnicis similiter. Λέων ἐπίσκοπος Φοίνικος ὁμοίως.

Ioannes episcopus Arcadiæ similiter. Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας ὁμοίως.

Epiphanius episcopus Eleuthernæ similiter. Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Ἐλευθέρνης ὁμοίως.

Photinus episcopus Cantani similiter. Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Καντάνου ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Chersonesi similiter. Σισίννιος ἐπίσκοπος Χερσονήσου ὁμοίως.

Gregorius presbyter, & ex persona throni Cephalleniæ, similiter. Γρηγόριος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Κεφαλληνίας, ὁμοίως.

Philippus episcopus Corcyrensium similiter. Φίλιππος ἐπίσκοπος Κερκυραίων ὁμοίως.

Antonius episcopus Trœzenæ similiter. Ἀντώνιος ἐπίσκοπος Τροιζῆνος ὁμοίως.

Petrus episcopus Monembasiæ similiter. Πέτρος ἐπίσκοπος Μονεμβασίας ὁμοίως.

Gabriel episcopus Æginæ similiter. Γαβριὴλ ἐπίσκοπος Αἰγίνης ὁμοίως.

Leo episcopus Porthmi similiter. Λέων ἐπίσκοπος Πόρθμου ὁμοίως.

Philippus episcopus Orei similiter. Φίλιππος ἐπίσκοπος Ὠρεοῦ ὁμοίως.

Leo episcopus Zacynthi similiter. Λέων ἐπίσκοπος Ζακύνθου ὁμοίως.

Leo episcopus Linoæ similiter. Λέων ἐπίσκοπος Λινόης ὁμοίως.

Niceta episcopus Mellæ similiter. Νικήτας ἐπίσκοπος Μέλλης ὁμοίως.

Neophytus episcopus Gordoseruorum similiter. Νεόφυτος ἐπίσκοπος * Δοσέρβων ὁμοίως. * L. Tabiæ

* Stennon Ioannes episcopus * Tennensium similiter. Ἰωάννης ἐπίσκοπος * Στέννων ὁμοίως. * Al. Tilnon

Leo episcopus Aspendi similiter. Λέων ἐπίσκοπος Ἀσπένδου ὁμοίως.

Constantinus episcopus Zalensium similiter. * Κώνσας ἐπίσκοπος Ζάλων ὁμοίως. * Al. Καντῆνος

Gregorius episcopus Sinopæ similiter. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Σινώπης ὁμοίως.

* Martinus * Martinus diaconus, & ex persona Theodori episcopi Andrapensium, similiter. Μαρτῖνος διάκονος, καὶ ἐκ προσώπου Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἀνδράπων, ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787. Ανδρόνικος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου Ιωάννου ἐπισκόπου Ζαλίχων ὁμοίως.

*ἀλ. Κωνσταντῖνος * Κώνστας ἐπίσκοπος Σασίμων ὁμοίως.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Αμάστρης ὁμοίως.

Ηράκλειος ἐπίσκοπος Ιουνοπόλεως ὁμοίως.

Νικήτας ἐπίσκοπος Δαδύβρων ὁμοίως.

Θεοφάνης ἐπίσκοπος Σόρων ὁμοίως.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Ηρακλείας ὁμοίως.

Θεόφιλος ἐπίσκοπος Προισιάδος ὁμοίως.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κρατείας ὁμοίως.

Νικήτας ἐπίσκοπος Ριζαίου ὁμοίως.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τῆς Πολεμωνίου ὁμοίως.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κομανῶν ὁμοίως.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Κερασουῶτος ὁμοίως.

*ἀλ. Εμπορίου *Νικηφόρος ἐπίσκοπος Κλανέου ὁμοίως.

Λέων ἐπίσκοπος Τροκνάδων ὁμοίως.

Ιωάννης διάκονος, ἐκ προσώπου τῆς θρόνου Φασηλίδος, ὁμοίως.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Πιννάρων ὁμοίως.

Στέφανος ἐπίσκοπος Κανύας ὁμοίως.

Ανασάσιος ἐπίσκοπος Πάτρων ὁμοίως.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Νάσας ὁμοίως.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κανδίκων ὁμοίως.

Λέων ἐπίσκοπος Κορυδάλων ὁμοίως.

Νικόδημος ἐπίσκοπος Σιδύμων ὁμοίως.

Andronicus presbyter, & ex persona Ioannis episcopi Zalichensium, similiter.

Constantinus episcopus Sasimensium similiter.

Gregorius episcopus Amastræ similiter.

Heraclius episcopus Iunopoleos similiter.

Niceta episcopus Dadybrensium similiter.

Theophanes episcopus Sorensium similiter.

Ioannes episcopus Heracliæ similiter.

Theophilus episcopus Prusiadis similiter.

Constantinus episcopus Cratiæ similiter.

Niceta episcopus Rizæi similiter.

Constantinus episcopus Polemonii similiter.

Theodorus episcopus Comanensium similiter.

Ioannes episcopus Cerasuntensium similiter.

Nicephorus episcopus Clanei similiter.

Leo episcopus Trocnadensium similiter.

Ioannes diaconus, & ex persona throni Phaselidis, similiter.

Theodorus episcopus Pinnarensium similiter.

Stephanus episcopus Canuæ similiter.

Anastasius episcopus Patrensium similiter.

Georgius episcopus Nasæ similiter.

Constantinus episcopus Candicensium similiter.

Leo episcopus Corydalensium similiter.

Nicodemus episcopus Sidymensium similiter.

Leo episcopus Limyrensium similiter.

Constantinus episcopus Tlensium similiter.

Petrus diaconus, & ex persona throni Oricandensium similiter.

Stephanus episcopus Araxi similiter.

Georgius episcopus Oeniandi similiter.

Constantinus episcopus Combensium similiter.

Stauracius episcopus Zenopoleos similiter.

Gregorius episcopus Cibyræ similiter.

Basilius episcopus Tabensium similiter.

Dorotheus episcopus Neapoleos similiter.

Constantinus episcopus Alabandensium similiter.

Dauid episcopus Iassi similiter.

[Gregorius episcopus Mylasensium similiter.]

Sergius episcopus Bargyliensium similiter.

Gregorius episcopus Heracliæ Latomi similiter.

Ioannes episcopus Mybdi similiter.

Stauracius episcopus Stadiæ similiter.

Gregorius episcopus Stratoniciæ similiter.

Niceta diaconus, & ex persona throni Halicarnassi, similiter.

Michael episcopus Chæretopensium similiter.

Pantaleon episcopus Valentiæ similiter.

Georgius episcopus Peltensium similiter.

Christophorus episcopus Antanasi similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Λιμύρων ὁμοίως. ANNO CHRISTI 787.

Κωνσταντῖν⊙ ἐπίσκοπ⊙ Τλῶν ὁμοίως.

Γέλως διάκονος, & ἐκ προσώπου τῦ θρόνου Ορικανδης ὁμοίως.

Στέφαν⊙ ἐπίσκοπ⊙ Αραξου ὁμοίως.

Γεώργι⊙ ἐπίσκοπ⊙ Οἰνιανδου ὁμοίως.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπ⊙ Κόμβων ὁμοίως.

Σταυράκιος ἐπίσκοπος Ζηνοπόλεως ὁμοίως.

Γρηγόρι⊙ ἐπίσκοπ⊙ Κιβύρης ὁμοίως.

Βασίλει⊙ ἐπίσκοπ⊙ Ταβέων ὁμοίως.

Δωρόθε⊙ ἐπίσκοπος Νεαπόλεως ὁμοίως.

Κωνσταντῖν⊙ ἐπίσκοπος Αλαβανδου ὁμοίως.

Δαβὶδ ἐπίσκοπος Ιάσου ὁμοίως.

Σέργι⊙ ἐπίσκοπ⊙ Βαργυλίων ὁμοίως.

Γρηγόρι⊙ ἐπίσκοπος Ηρακλείας τῦ Λατόμου ὁμοίως.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Μύβδου ὁμοίως.

Σταυράκι⊙ ἐπίσκοπος Σταδίας ὁμοίως.

Γρηγόρι⊙ ἐπίσκοπος Στρατονικείας ὁμοίως.

Νικήτας διάκονος, καὶ ἐκ προσώπου τῦ θρόνου Αλικαρνασσοῦ, ὁμοίως.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπ⊙ Χαιρετόπων ὁμοίως.

Γαυταλέων ἐπίσκοπος Ουαλεντίας ὁμοίως.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Γέλτων ὁμοίως.

Χριστοφόρ⊙ ἐπίσκοπος Ανταναsοῦ ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Λέων ἐπίσκοπος Εὐμενείας ὁμοίως.
Leo episcopus Eumeniæ similiter.

Φίλιππος ἐπίσκοπος Τρανουπόλεως ὁμοίως.
Philippus episcopus Tranupoleos similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Αλέων ὁμοίως.
Leo episcopus Aleensium similiter.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
Paulus episcopus Acmoniæ similiter.
Gregorius episcopus Timenutensium similiter.

Νικηφόρος ἐπίσκοπος Λουϊδων ὁμοίως.
Nicephorus episcopus Luidensium similiter.

Γεώργιος ἐπίσκοπος Απίας ὁμοίως.
Georgius episcopus Aptiæ similiter.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Σύβεως ὁμοίως.
Ioannes episcopus Sybeos similiter.

Ζαχαρίας ἐπίσκοπος Τραπεζουπόλεως ὁμοίως.
Zacharias episcopus Trapezupoleos similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Σεβαστείας ὁμοίως.
Leo episcopus Sebastiæ similiter.

Θεοφύλακτος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Γεωργίου ἐπισκόπου Υψου, ὁμοίως.
Theophylactus presbyter, & ex persona throni Georgii Hypsi episcopi, similiter.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Εὐκαρπίας ὁμοίως.
Constantinus episcopus Eucarpiæ similiter.

Ανδρέας ἐπίσκοπος Κηδισσοῦ ὁμοίως.
Andreas episcopus Cedisosi similiter.

Δοσίθεος ἐπίσκοπος Ψονουῶτος, ἤτοι Κολλαστέων, ὁμοίως.
Dositheus episcopus Psonuntẽsiũ, id est,* Collapses, similiter.

* Gr. Colossensium.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τοῦ Κοτυαείου ὁμοίως.
Constantinus episcopus Cotyaii similiter.

Νικήτας ἐπίσκοπος Νακωλείας ὁμοίως.
Niceta episcopus Nacoliæ similiter.

Λέων ἐπίσκοπος τοῦ Δοκιμίου ὁμοίως.
Leo episcopus Docimii similiter.

Ιωάννης πρεσβύτερος, & ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Εκτορείου ὁμοίως.
Ioannes presbyter, & ex persona throni Hectorii, similiter.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Ιεραπόλεως ὁμοίως.
Michael episcopus Hierapoleos similiter.

Νικόλαος ἐπίσκοπος Φυτείας ὁμοίως.
Nicolaus episcopus Phytiæ similiter.

Θεοφύλακτος ἐπίσκοπος Κιννάβορεως ὁμοίως.
Theophylactus episcopus Cinnaboreos similiter.

Δαμιανὸς ἐπίσκοπος Μύρου ὁμοίως.
Damianus episcopus Myri similiter.

Χριστοφόρος ἐπίσκοπος Πρυμισσοῦ ὁμοίως.
Christophorus episcopus Prymisi similiter.

Niceta episcopus Augustopoleos similiter.
Νικήτας ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁμοίως. ANNO CHRISTI 787.

Georgius episcopus Midaei similiter.
Γεώργιος ἐπίσκοπος τῆς Μιδαείου ὁμοίως.

Constantinus episcopus Ambladensium similiter.
Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Αμβλαδέων ὁμοίως.

Stephanus presbyter, & ex persona throni Ostri, similiter.
Στέφανος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τῆς ἁγίου Οστρου, ὁμοίως.

*Gregorius * Georgius presbyter, & ex persona throni ciuitatis Polybati, similiter.
Γρηγόριος πρεσβύτερος, καὶ ἐκ προσώπου τῆς ἁγίου πόλεως Πολυβάτου, ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Philomelii similiter.
Σισίννιος ἐπίσκοπος τῆς Φιλομηλίου ὁμοίως.

Michael episcopus Papensium similiter.
Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Παπῶν ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Apamiæ Ciboti similiter.
Σισίννιος ἐπίσκοπος Απαμείας τῆς Κιβωτοῦ ὁμοίως.

Constantinus episcopus Comanæ similiter.
Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Κωμανῆς ὁμοίως.

Nicephorus episcopus Adadensium similiter.
Νικηφόρος ἐπίσκοπος Αδάδων ὁμοίως.

Petrus episcopus Totiassii similiter.
Πέτρος ἐπίσκοπος Τοπάσσου ὁμοίως.

Theodosius episcopus Sygalassi similiter.
Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Συγαλασσοῦ ὁμοίως.

Leo episcopus Baræ similiter.
Λέων ἐπίσκοπος Βαρῆς ὁμοίως.

Petrus episcopus Seleuciæ similiter.
Πέτρος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁμοίως.

Nicephorus episcopus Phlogensium similiter.
Νικηφόρος ἐπίσκοπος Φλόγων ὁμοίως.

Marinus episcopus Magydensium similiter.
Μαρῖνος ἐπίσκοπος Μαγύδων ὁμοίως.

Leo episcopus Andidensium similiter.
Λέων ἐπίσκοπος Ανδίδων ὁμοίως.

Stephanus episcopus Parnassi similiter.
Στέφανος ἐπίσκοπος Παρνασσοῦ ὁμοίως.

Bardanes episcopus Doarensium similiter.
* Σαρδάνης ἐπίσκοπος Δοάρων ὁμοίως. * Debelti

* Debelti Eustratius episcopus * Dabellii similiter.
Εὐστράτιος ἐπίσκοπος Δεβελτῶ ὁμοίως.

* Euthymius * Euphemius episcopus Sozopoleos similiter.
Εὐθύμιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως ὁμοίως.

Theodosius episcopus Bulgarophygi similiter.
Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Βουλγαροφύγου ὁμοίως.

Georgius episcopus Plotinopoleos similiter.
Γεώργιος ἐπίσκοπος Πλωτινουπόλεως ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Περβεραίου ὁμοίως.

Basilius episcopus Perberæi similiter.

Μιχαὴλ ἐπίσκοπος τῆς Παμφίλου ὁμοίως.

Michael episcopus Pamphili similiter.

Ρουβὶμ ἐπίσκοπος τῆς Σκοπέλου ὁμοίως.

Ruben episcopus Scopeli similiter.

Σισίννιος ἐπίσκοπος Γαριέλων ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Garielensium similiter.

Καλλίστος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐδοκιάδος ὁμοίως.

Callistus episcopus Eudociadis similiter.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Λιγυώων ὁμοίως.

Constantinus episcopus Ligynensium similiter.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Κουδρούλων ὁμοίως.

Ioannes episcopus Cudrulensium similiter.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κρημνῶν ὁμοίως.

Theodorus episcopus Cremnorum similiter.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Ἀδριανῆς ὁμοίως.

Constantinus episcopus Hadrianæ similiter.

Θεόφιλος ἐπίσκοπος τῆς Χίου ὁμοίως.

Theophilus episcopus Chii similiter.

Γαλάτιος ἐπίσκοπος τῆς Μήλου ὁμοίως.

Galatius episcopus Meli similiter.

Σέργιος ἐπίσκοπος τῆς Λέρου ὁμοίως.

Sergius episcopus Leri similiter.

Μαΐζων ἐπίσκοπος Διοκαισαρείας ὁμοίως.

Manzo episcopus Diocæsariæ similiter.

*Ἰ. Κωνσταντίας

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος * Κελενδρέως ὁμοίως.

Eustathius episcopus * Celentereos similiter.

* f. Celendereos

Ζαχαρίας ἐπίσκοπος πόλεως Καρδαβουνθου ὁμοίως.

Zacharias episcopus ciuitatis Cardabunthensium similiter.

Σισίννιος ἐπίσκοπος Μοσβάδων ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Mosbadensium similiter.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Λάμου ὁμοίως.

Eustathius episcopus Lami similiter.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Γερμανικοπόλεως ὁμοίως.

Theodorus episcopus Germanicopoleos similiter.

Σισίννιος ἐπίσκοπος Συκῆς ὁμοίως.

Sisinnius episcopus Sycæ similiter.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Δαλισανδοῦ ὁμοίως.

Constantinus episcopus Dalisandi similiter.

Λέων ἐπίσκοπος Σιβήλων ὁμοίως.

Leo episcopus Sibelensium similiter.

Στέφανος ἐπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφείας ὁμοίως.

Stephanus episcopus Philadelphiæ similiter.

Εὐδόξιος πρεσβύτερος, μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου τῆς Μετελλουπόλεως, ὁμοίως.

Eudoxius presbyter & monachus, & ex persona throni Metellupoleos, similiter.

Anno Christi 787.

Constantinus episcopus Andri similiter.
Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τῆς Ανδρου ὁμοίως.

Eustathius episcopus Teni similiter.
Εὐστάθ☉ ἐπίσκοπ☉ τῆς Τηνου ὁμοίως.

Theodorus episcopus Cadensium similiter.
Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κάδων ὁμοίως.

Michael episcopus Tiberiopoleos similiter.
Μιχαὴλ ἐπίσκοπος Τιβεριουπόλεως ὁμοίως.

Constantinus episcopus Ancyræ similiter.
Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπ☉ Ἀγκύρας ὁμοίως.

Ioannes episcopus Azanensium similiter.
Ιωαννης ἐπίσκοπος Αζανῶν ὁμοίως.

Theophylactus episcopus Mosynensium similiter.
Θεοφύλακτος ἐπίσκοπ☉ Μοσυνῶν ὁμοίως.

Basilius episcopus Dionysupoleos similiter.
Βασίλει☉ ἐπίσκοπ☉ Διονυσουπόλεως ὁμοίως.

Stephanus episcopus Synnai similiter.
Στέφαν☉ ἐπίσκοπ☉ Συνναόυ ὁμοίως.

Sabbas monachus & hegumenus monasterii Studii similiter.
Σάββας ἀρχιμανδρίτης καὶ ἡγούμενος μονῆς τῶν Στουδίων ὁμοίως.

Gregorius hegumenus Hormisdæ similiter.
Γρηγόριος ἡγούμενος τῶν Ορμίσδου ὁμοίως.

Symeon hegumenus Choræ similiter.
Συμεὼν ἡγούμενος τῆ Χώρας ὁμοίως.

Ioannes hegumenus Pagurii similiter.
Ιωαννης ἡγούμεν☉ τῆ Παγουρείου ὁμοίως.

Eustathius hegumenus * Maximi similiter.
Εὐστάθιος ἡγούμεν☉ τῶν Μαξιμίνου ὁμοίως.

* Maximini

Ioseph hegumenus & archimandrita Heraclii similiter.
Ιωσὴφ ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῆ Ηρακλείου ὁμοίως.

Thomas monachus, & ex persona Ioannis hegumeni Chenolacci, similiter.
Θωμᾶς μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου Ιωαννου ἡγουμένου τῆ Χιωλάκκου, ὁμοίως.

Plato hegumenus & archimandrita Saccudeonis similiter.
Πλάτων ἡγούμεν☉ καὶ ἀρχιμανδρίτης * Σακκουδέων ὁμοίως.

* Al. Sanudeon

Theodorus hegumenus & archimandrita Pandi similiter.
Θεόδωρος ἡγούμεν☉ & ἀρχιμανδρίτης τῆ Παύδου ὁμοίως.

Macarius hegumenus & archimandrita Barda similiter.
Μακάριος ἡγούμενος & ἀρχιμανδρίτης Βαρδὰ ὁμοίως.

Strategius monachus sanctæ Sion similiter.
Στρατήγιος μοναχὸς τῆς ἁγίας Σιὼν ὁμοίως.

Gregorius hegumenus Hyacinthi similiter.
Γρηγόρι☉ ἡγούμενος τῶν Υακίνθου ὁμοίως.

Ιωσὴφ

ANNO CHRISTI 787.

Ιωσὴφ ἡγούμενος τῶν Ακοιμήτων ὁμοίως.

Ioseph hegumenus * Acæmitensium similiter. * Acœmitorum

Μιχαὴλ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Πέτρου ὁμοίως.

Michael hegumenus sancti Petri similiter.

Θεόδωρος ἡγούμενος & ἀρχιμανδρίτης τῆς Βωδοῦ ὁμοίως.

Theodorus hegumenus, & archimandrita Bodi, similiter.

Θεοφύλακτος μοναχὸς τῶν Καθῶν ὁμοίως.

Theophylactus monachus Cathon similiter.

Κωνσταντῖνος ἡγούμενος Καλαυρεῶν ὁμοίως.

Constantinus hegumenus Calaurensium similiter.

Αντώνιος ἡγούμενος τῆς Δίου ὁμοίως.

Antonius hegumenus Diu similiter.

Ιλαρίων ἡγούμενος τῶν Φλώρων ὁμοίως.

Hilarion hegumenus Floron similiter.

Νικήτας ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Αλεξάνδρου ὁμοίως.

Niceta hegumenus sancti Alexandri similiter.

Θεόδωρος ἡγούμενος τοῦ Ξηροκήπου ὁμοίως.

Theodorus hegumenus Xerocepu similiter.

Νικήτας ἡγούμενος τῶν Γουδίλα ὁμοίως.

Niceta hegumenus Gudila similiter.

Νικήτας ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ηλία ὁμοίως.

Niceta hegumenus sancti Eliæ similiter.

Θεόκτιστος ἡγούμενος τοῦ Αὐλητοῦ ὁμοίως.

Theoctistus hegumenus Auleti similiter.

Κώνστας ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κυρίκου ὁμοίως.

Constãs hegumenus sancti *Cyriaci similiter. *Quirici

Στέφανος ἡγούμενος τοῦ Καρεώνος καὶ ἀρχιμανδρίτης, ὁμοίως.

Stephanus hegumenus Careonis & archimandrita, similiter.

Νικηφόρος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

Nicephorus hegumenus sanctæ Dei genitricis similiter.

Θεοφύλακτος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ηλία ὁμοίως.

Theophylactus hegumenus sancti Eliæ similiter.

Ιωάννης ἡγούμενος τοῦ Χιωλάκκου ὁμοίως.

Ioannes hegumenus Chenolacci similiter.

Παῦλος ἡγούμενος τοῦ Βιτίλου ὁμοίως.

Paulus hegumenus * Baulei similiter. * Bastili

Στέφανος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κηρύκου ὁμοίως.

Stephanus hegumenus sancti * Errici similiter. * Quirici

Λάζαρος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Αὐτονόμου ὁμοίως.

Lazarus hegumenus sancti Autonomi similiter.

Ιγνάτιος ἡγούμενος τοῦ Συκέως ὁμοίως.

Ignatius hegumenus Syceos similiter.

Γρηγόριος ἡγούμενος τοῦ Καλλιστράτου ὁμοίως.

Gregorius hegumenus Callistrati similiter.

Γρηγόριος ἡγούμενος τοῦ Μοναγρῶν ὁμοίως.

Gregorius hegumenus Monagri similiter.

Sisinnius hegumenus Aritæ similiter.

Σισίννι☉ ἡγούμμος Αρέτας ὁμοίως.

Anastasius hegumenus * Kam. similiter.

Ἀναστάσιος ἡγούμμος * Καμ. ὁμοίως.

Bahanes hegumenus & archimandrita Thermarũ similiter.

Βαάνης ἡγούμμος καὶ ἀρχιμανδρίτης τῶν Θερμῶν ὁμοίως.

Petrus hegumenus Homericensium similiter.

Πέτρος ἡγούμμος τῶν Ομηρέικων ὁμοίως.

Stephanus hegumenus Thermizensium similiter.

Στέφανος ἡγούμμος τῶν Θερμιζῶν ὁμοίως.

Thomas hegumenus Hieragathæ similiter.

Θωμᾶς ἡγούμμος τῶν Ιεραγάθης ὁμοίως.

Theophylactus hegumenus Cathodi similiter.

Θεοφύλακτος ἡγούμμυ☉ τῶν Καθόδου ὁμοίως.

Nicephorus hegumenus sancti Andreæ similiter.

Νικηφόρος ἡγούμμυ☉ τῦ ἁγίου Ανδρέου ὁμοίως.

Dauid hegumenus sancti Thyrsi similiter.

Δαβὶδ ἡγούμμος τῦ ἁγίου Θύρσου ὁμοίως.

Leo hegumenus sancti Georgii Cellarum similiter.

Λέων ἡγούμμος τ̃ ἁγίου Γεωργίου τῶν Κελλίων ὁμοίως.

*Laccorum Ioannes hegumenus * Laccensium similiter.

Ιωαννης ἡγούμμος τ̃ Λάκκων ὁμοίως.

Leo hegumenus Leucu hydatos similiter.

Λέων ἡγούμμος τῦ Λευκοῦ ὑδατος ὁμοίως.

Gregorius hegumenus Agauri similiter.

Γρηγόριος ἡγούμμος Αγαύρυ ὁμοίως.

Isidorus hegumenus Latri similiter.

Ισίδωρος ἡγούμμος τ̃ Λάτρου ὁμοίως.

Dositheus hegumenus Mnemosynon similiter.

Δοσίθε☉ ἡγούμμος Μνημοσυών ὁμοίως.

Nicephorus hegumenus sancti Sergii Midicionis similiter.

Νικηφόρος ἡγούμμος τῦ ἁγίου Σεργίου τῦ Μιδικιωνος ὁμοίως.

Theodorus hegumenus Amorii similiter.

Θεόδωρ☉ ἡγούμμυ☉ τῦ Αμορείου ὁμοίως.

Theodorus hegumenus Atractensium similiter.

Θεόδωρ☉ ἡγούμμυ☉ Ατρακτων ὁμοίως.

Constãtinus hegumenus sanctorum trium Puerorũ similiter.

Κωνσαντῖνος ἡγούμμος τ̃ ἁγίων τριῶν Παίδων ὁμοίως.

Ioannes hegumenus Cœladensium similiter.

Ιωαννης ἡγούμμυ☉ τῶν Κοιλάδων ὁμοίως.

Antonius hegumenus Dodecathroni similiter.

Αντώνιος ἡγούμμος τῦ * Δωδεκάθου ὁμοίως.

*L. δωδεκαθρόνου

Paulus hegumenus Agnyon similiter.

Παῦλ☉ ἡγούμμυ☉ τῶν Αγνύων ὁμοίως.

Paulus hegumenus sancti Petri ciuitatis Pœmaninensium similiter.

Παῦλος ἡγούμμος τ̃ ἁγίου Πέτρου πόλεως Ποιμανινῶν ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Εὐσχήμων ἡγούμενος Κεΐζων ὁμοίως.
Euſchemon hegumenus Crizenſium ſimiliter.

Μάκαρις ἡγούμενος Ψαρόδου ὁμοίως.
* Macarius hegumenus Pſarodi ſimiliter.
* Gr. Macaris

Ἐπιφάνιος ἡγούμενος τῶν Παρανδώδου ὁμοίως.
Epiphanius hegumenus Paranandi ſimiliter.

Ἀντώνιος ἡγούμενος τῶν Περιστερεώνων ὁμοίως.
Antonius hegumenus Periſtereonos ſimiliter.

Δαβὶδ ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Γεωργίου Περέτ. ὁμοίως.
Dauid hegumenus ſancti Georgii ſimiliter.

Ἰωάννης ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ζωπικοῦ ὁμοίως.
Ioannes hegumenus ſancti Zotici ſimiliter.

Ἀγάπιος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Θύρσου ὁμοίως.
Agapius hegumenus ſancti Thyrſi ſimiliter.

*Δανιὴλ ἡγούμενος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Μαγνησίας ὁμοίως.
* Daniel hegumenus ſanctorum apoſtolorum Magneſiæ ſimiliter.
*Al. Gabriὴl
* Gabriel

Θεοδόσιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Περιζέπων ὁμοίως.
Theodoſius hegumenus ſanctæ Dei genitricis Perizetorum ſimiliter.

Κάλλιστος ἡγούμενος διαφόρων μοναστηρίων Κύπρου ὁμοίως.
Calliſtus hegumenus diuerſorum * monachorum Cypri ſimiliter.
* Gr. monaſteriorum

Θεοφύλακτος ἡγούμενος Βορδοῦ ὁμοίως.
Theophylactus hegumenus Bordæ ſimiliter.

Θεόδωρος ἡγούμενος Λιμβοῦ ὁμοίως.
Theodorus hegumenus Limbi ſimiliter.

Κώνστας ἡγούμενος τοῦ Ἱππου ὁμοίως.
*Conſtantinus hegumenus Hippi ſimiliter.
* Gr. Conſtans

Γεώργιος ἡγούμενος Δομνίκων ὁμοίως.
Georgius hegumenus Domnicenſium ſimiliter.

Εὐθύμιος ἡγούμενος Ὀξυβετῶν ὁμοίως.
Euthymius hegumenus Oxybetenſium ſimiliter.

Ἀντώνιος ἡγούμενος Οὐζίας ὁμοίως.
Antonius hegumenus Vziæ ſimiliter.

Βασίλειος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου ὁμοίως.
Baſilius hegumenus ſancti Andreæ ſimiliter.

Φίλιππος ἡγούμενος Βεόμων ὁμοίως.
Philippus * Beſceſſium ſimiliter.
* Beomorum

Βασίλειος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ὀρτυκιδίων ὁμοίως.
Baſilius hegumenus ſanctæ Dei genitricis Ortycidienſium ſimiliter.

Ἀκάκιος μοναχὸς τοῦ ἁγίου Ὀρέστου ὁμοίως.
Acacius monachus ſancti Oreſtis ſimiliter.

Ioannes hegumenus ſancti Saluatoris ſimiliter.
Ιωάννης ἡγούμενος τοῦ Σωτῆρος ὁμοίως. ANNO CHRISTI 787.

Petrus monachus, & ex perſona * Cellarum, ſimiliter.
Πέτρος μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου Κελλαείων, ὁμοίως.
* Cellariorum

Zacharias hegumenus Syndenſium ſimiliter.
Ζαχαρίας ἡγούμενος τῶν Σωσθενῶν ὁμοίως.

Theophilus monachus, & ex perſona hegumeni ſanctæ Dei genitricis Photnon, ſimiliter.
Θεόφιλος μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ ἡγουμένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου Φωϊνῶν, ὁμοίως.

Cerycus hegumenus Dolocomæ ſimiliter.
Κήρυκος ἡγούμενος Δολοκόμης ὁμοίως.

Sergius hegumenus * Geſinenſium ſimiliter.
Σέργιος ἡγούμενος τῶν Γερμίων ὁμοίως.
* Germiorum

Ioannes preſbyter ſancti Sergii Germion ſimiliter.
Ιωάννης πρεσβύτερος τοῦ ἁγίου Σεργίου τῶν Γερμίων ὁμοίως.

Niceta hegumenus Octaorum ſimiliter.
Νικήτας ἡγούμενος Ὀκτάων ὁμοίως.

Antonius hegumenus Acraborum ſimiliter.
Ἀντώνιος ἡγούμενος Ἀκραβόρων ὁμοίως.

Petrus hegumenus Platanii ſimiliter.
Πέτρος ἡγούμενος Πλατανίου ὁμοίως.

Marcus hegumenus ſancti Ioannis Theologi ſimiliter.
Μάρκος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὁμοίως.

Leo hegumenus ſanctæ Dei genitricis Saldalenſium ſimiliter.
Λέων ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Σαλδάλων ὁμοίως.

Conſtantinus hegumenus ſancti Stephani Antipſilii ſimiliter.
Κωνσταντῖνος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Στεφάνου τοῦ Ἀντιψιλίου ὁμοίως.

Theodorus monachus, & ex perſona hegumeni ſanctæ Dei genitricis Calocetenſium, ſimiliter.
Θεόδωρος μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου Θεοδότου ἡγουμένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου Καλοκετῶν ὁμοίως.

Eutychianus monachus monaſterii Calliſtrati ſimiliter.
Εὐτυχιανὸς μοναχὸς τῶν Καλλιστράτου ὁμοίως.

Theodotus monachus ſanctæ Dei genitricis Epicanzi ſimiliter.
Θεόδοτος μοναχὸς τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ἐπικανζῆ ὁμοίως.

Ioannes monachus, & ex perſona Stephani hegumeni Boniſenſium ſimiliter.
Ιωάννης μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου Στεφάνου ἡγουμένου Βονισῶν ὁμοίως.

Calliſtus monachus eiuſdem monaſterii Boniſenſis ſimiliter.
Κάλλιστος μοναχὸς τοῦ αὐτοῦ μοναστηρίου Βονισῶν ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787

Νικήτας ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου μονῆς τῶ Κάστρου τῆς Τίου ὁμοίως.

Niceta hegumenus ſanctæ Dei genitricis monaſterii Caſtri Tii ſimiliter.

Σαμουὴλ μοναχὸς τῶ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ὁμοίως.

Samuel monachus archangeli Gabrielis ſimiliter.

Θεοδόσιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Τριάδος ὁμοίως.

Theodoſius hegumenus ſanctæ Trinitatis ſimiliter.

Ἰωάννης μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου Στρατηγίου ἡγουμένου τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

Ioannes monachus, & ex perſona Strategii hegumeni,* ſimiliter.

* ſanctæ Dei genitricis

Ἱλαρίων μοναχὸς τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῆς Κελλίων ὁμοίως.

Hilarion monachus ſanctæ Dei genitricis * ſimiliter.

* *Gr. addit.* Cellarum

Θεοδόσιος μοναχὸς τῶ ἁγίου Θεοδώρου τῆς Σικουώδας ὁμοίως.

* Doſitheus monachus ſancti Theodori Sicundæ ſimiliter.

* Theodoſius

Παῦλος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Τημπ. ὁμοίως.

Paulus hegumenus ſanctæ Dei genitricis Tyroſinun ſimiliter.

Λέων ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κυριακοῦ ὁμοίως.

Leo hegumenus ſancti Cyriaci ſimiliter.

Ἐπιφάνιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Λίμνας ὁμοίως.

Epiphanius hegumenus ſanctæ Dei genitricis Limnas ſimiliter.

Γεώργιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

Georgius hegumenus ſanctæ Dei genitricis ſimiliter.

Κοσμᾶς ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Παραδείσου ὁμοίως.

Coſmas hegumenus ſanctæ Dei genitricis Paradiſii ſimiliter.

Εὐσχήμων μοναχὸς τοῦ Σωτῆρος πλησίον τοῦ Βυραϊκοῦ ὁμοίως.

Euſchemon monachus ſancti Saluatoris iuxta Byraicum ſimiliter.

Βαρδὰς ἡγούμενος καὶ ἀρχιμανδρίτης Προυσιάδος ὁμοίως.

Bardas hegumenus, & archimandrita Pruſiadis, ſimiliter.

Πέτρος ἡγούμενος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Καστροπροτίλου ὁμοίως.

Petrus hegumenus ſanctorum apoſtolorum Caſtri Protili ſimiliter.

Βασίλειος μοναχὸς τῆς Ἀμορείου τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.

Baſilius monachus ciuitatis Amorii ſanctæ Dei genitricis ſimiliter.

Βασίλειος πρεσβύτερος μονῆς τοῦ Ὀξυπέτρου ὁμοίως.

Baſilius preſbyter, & hegumenus monaſterii Oxypetri, ſimiliter.

Φίλιππος ἡγούμενος Εὐμενείας ὁμοίως.

Philippus hegumenus Eumeniæ ſimiliter.

Βασίλειος ἡγούμενος τῆς ἁγίου Λουκιανοῦ ὁμοίως.

Baſilius hegumenus ſancti Luciani ſimiliter.

Θεοφύλακτος ἡγούμενος τῆς Πηγαδίου ὁμοίως.

Theophylactus hegumenus Pegadii ſimiliter.

* Gr. monachus

Anthimus * hegumenus Pſamathi ſimiliter.
Michael hegumenus ſancti martyris Georgii ſimiliter.
Chriſtophorus hegumenus Cădelarum ſimiliter.
Nicolaus hegumenus Cænurgon ſimiliter.
Siſinnius hegumenus Lithini ſimiliter.
Thomas monachus Moſynenſium ſimiliter.
Michael monachus, & ex perſona hegumeni monaſterii ſanctæ Dei genitricis Pyrgi, ſimiliter.
Gregorius hegumenus ſanctæ Dei genitricis Symbolorum ſimiliter.
Ioannes hegumenus ſanctæ Dei genitricis Rudenſium ſimiliter.

* Coſmas

* Conſtantinus hegumenus ſancti Petri Hydendrenſium ſimiliter.
Symeon hegumenus ſanctæ Dei genitricis Abramitenſium ſimiliter.
Gregorius hegumenus ſancti Clementis ſimiliter.
Theognis hegumenus monaſterii ſancti apoſtoli Timothei Cretenſium ſimiliter.
Ioannes hegumenus ſancti martyris Theodori ſimiliter.
Theodoſius hegumenus ſanctæ Dei genitricis ſimiliter.
Petrus hegumenus ſancti Ioannis deiloqui Cretenſium inſulæ ſimiliter.

Ανθιμος μοναχὸς Ψαμάθου ὁμοίως.
Μιχαὴλ ἡγούμενος τῆς ἁγίου μάρτυρος Γεωργίου ὁμοίως.
Χριστοφόρος ἡγούμενος τῶν Κελλίων ὁμοίως.
Νικόλαος ἡγούμενος τῶν Καινουργῶν ὁμοίως.
Σισίννιος ἡγούμενος τῆς Λιθίνου ὁμοίως.
Θωμᾶς μοναχὸς Μοσυνῶν ὁμοίως.
Μιχαὴλ μοναχὸς, καὶ ἐκ προσώπου τοῦ ἡγουμένου μονῆς τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Πύργου ὁμοίως.
Γρηγόριος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Συμβόλων ὁμοίως.
Ιωάννης ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου Ρούσων ὁμοίως.
* Κώνστας ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Πέτρου Υδένδρων ὁμοίως.
Συμεὼν ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν Αβραμιτῶν ὁμοίως.
Γρηγόριος ἡγούμενος τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ὁμοίως.
Θεόγνις ἡγούμενος τῆς ἁγίου Ἀποστόλου Τιμοθέου τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως.
Ιωάννης ἡγούμενος τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεοδώρου ὁμοίως.
Θεοδόσιος ἡγούμενος τῆς ἁγίας Θεοτόκου ὁμοίως.
Πέτρος ἡγούμενος τῆς ἁγίου Ιωάννου τοῦ Θεολόγου τῆς Κρητῶν νήσου ὁμοίως.

ACTIO QVINTA.

IN nomine Domini & dominatoris Ieſu Chriſti veri Dei noſtri. Imperio piiſſimorum & Chriſti amicorum dominorum

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ θεσπότου Ιησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν. βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φι-

ANNO CHRISTI 787. λοχείων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου & Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ θεοσέπτου μητρὸς, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ἐξουσιότητος, μηνὸς τεσσάρων νοννῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ια'.

Συνελθούσης τῆς ἁγίας & οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θεὸν χάριν & εὐσεβὲς θέσπισμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ρώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, & Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ρώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου & ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ· Ταρασίου τε τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, καὶ Ἰωάννου & Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν, καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως.

Καθεζομένων τε πρὸ τοῦ ἱερωτάτου ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας, συμπαρόντων & ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων & μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ παυσιφήμου ὑπατικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀψικίου, καὶ Ἰωάννου βασιλικοῦ ὁστιαρίου & λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου, & πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προκαθεσθεῖσαν ἐν τῇ προκειμένῃ περιόδῳ παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρ-

nostrorum Constantini & Irenæ ipsius a Deo redimitæ matris, anno octauo consulatus eorum, quarto Nonas Octobrias, indictione XI.

Conueniente sancta & vniuersali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam sanctionem eorumdem diuinitus roboratorum imperatorum congregata est in Nicensium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ, id est, Petro reuerendissimo archipresbytero sanctissimæ Romanæ ecclesiæ sancti Petri apostoli, & Petro reuerendissimo presbytero, monacho & hegumeno venerabilis monasterii sancti Sabbæ Romæ siti, obtinentibus locum apostolicæ cathedræ sanctissimi & almi archiepiscopi senioris Romæ Hadriani; Tarasioque sanctissimo & almo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouæ Romæ, atque Ioanne & Thoma reuerendissimis presbyteris monachis, & vicariis apostolicarum sedium orientalis diœceseos.

Residentibus etiam ante sacratissimum ambonem templi sanctissimæ magnæ ecclesiæ, quæ cognominatur Sophia, præsto existentibus & audientibus gloriosissimis & magnificentissimis, Petrona videlicet laudabilissimo exconsule patricio & comite Deo conseruandi imperialis obsequii, & Ioanne imperiali ostiario & logotheta militaris logothesii; & tota sancta Synodo secundum ordinem præcedentem in prima actione: præsentibus quoque & Deo amabilibus archiman-

dritis & hegumenis, nec non omni monachica plenitudine: propositis sanctis & intemeratis Dei euangeliis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Qui manifestationem futurorum per prophetas prænuntiauit Deus, ait per Ieremiam prophetam de his qui nouitatem in catholicam ecclesiam introducunt: quia duo mala fecerunt: *Ier. 2.* *Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi lacus contritos, qui aquam continere non poterunt.* Lacus enim contritus est omnis hæreticorum sermo, ex quo hauserunt Christianos accusantes hæreseos præceptores, & potauerunt simpliciores subuersione turbulenta: quibus væ transmittitur per vocem propheticam. *Habac. 2. inxta 70.* Hebræos enim & Sarracenos, gentiles & Samaritas, insuper & Manichæos atque Phantasticos, id est, Theopaschitas imitantes, voluerunt exterminare venerabilium imaginum visionem, quæ in sancta Dei ecclesia catholica tradita est ab antiquis temporibus, quemadmodum ostendetur in lectione librorum qui propositi sunt.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Legantur in redargutionem & publicationem Christianos accusantis pseudosyllogi illius conuentionis.

Leontius deuotus & imperatorius a secretis dixit: Secundum iussionem sanctæ Synodi adsunt diuini libri, qui legi debent: non solum illi, sed & maligni nominis hæreticorum,

χμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων, καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος· ANNO CHRISTI 787.
παρεκειμένων τῶν ἁγίων τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁ τὴν δήλωσιν τῶν μελλόντων διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ προκαταγγέλας θεὸς ἔφη διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου περὶ τῶν τὰς καινοτομίας εἰσαγόντων ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ· ὅτι δύο καὶ πονηρὰ πεποιήκασιν· ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. λάκκος οὖν συντετριμμένος ἐστὶ πᾶς αἱρετικῶν λόγος, ἐξ οὗ ἐπλήσαντο οἱ τῆς Χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως εἰσηγηταὶ, καὶ ἐπότισαν τοὺς ἁπλουστέρους ἀναζοπυρὸν ὀλεθρίου· οἷς τὸ οὐαὶ ἐπιπέμπεται διὰ φωνῆς προφητικῆς. Ἑβραίους γὰρ καὶ Σαρρακηνοὺς, Ἕλληνάς τε καὶ Σαμαρείτας, ἔτι γε μὴν Μανιχαίους καὶ Φανταστικοὺς, εἴτουν Θεοπασχίτας μιμησάμενοι, ἠθέλησαν ἀφανίσαι τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ὄψιν, τὴν ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδεῖσαν ἐκ τῶν ἀρχῆθεν χρόνων, ὡς δείχθησεται ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν προκειμένων βίβλων.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἀναγνωσθήτωσαν εἰς ἔλεγχον καὶ ἐρίαμβον τῆς Χριστιανοκατηγόρου καὶ ψευδοσυλλόγου ἐκείνης συνελεύσεως.

Λεόντιος ὁ καθωσιωμένος βασιλικὸς ἀσηκρῆτις εἶπε· κατὰ τὴν κέλευσιν τῆς ἁγίας συνόδου πάρεισιν αἱ θεῖαι βίβλοι αἱ ἀναγνωσθῆναι ὀφείλουσαι. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τῶν κακωνύμων αἱρετικῶν.

τῶν

ANNO CHRISTI 787. τῆς ἐκ παλαιοῦ τὰς ἱερὰς εἰκόνας διαβεβληκότων.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτωσαν.

Κοσμᾶς διάκονος καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων κατήχησις δευτέρα, ἧς ἡ ἀρχή.

Δεινὸν ἡ ἁμαρτία, καὶ νόσος χαλεπωτάτη ψυχῆς ἡ παρανομία. καὶ μετ' ἄλλα· ἦλθες οὖν ἐννοῆσαι περὶ Ναβουχοδονόσορ; οὐκ ἤκουσας ἀπὸ τῶν γραφῶν, ὅτι δυσσεβέστατος ἦν, ἀγριώτατος θηρίου τρόπον, καὶ λεοντώδη τὴν προαίρεσιν ἔχων; οὐκ ἤκουσας, ὅτι τὰ ὀστᾶ τῶν βασιλέων ἐξήνεγκεν εἰς τὸ φῶς; οὐκ ἔγνως, ὅτι τὸν λαὸν αἰχμάλωτον ἀπήγαγεν; οὐκ ἤκουσας, ὅτι τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ βασιλέως ἐξεπύρωσε, προδείξας αὐτῷ τὰ τέκνα σφαττόμενα; οὐκ ἤκουσας, ὅτι τὰ χερουβὶμ ἥρπασεν; οὐ λέγω τὰ νοητὰ καὶ ἐπουράνια, ἀλλὰ τὰ ἐν τῷ ναῷ κατεσκευασμένα, τὰ ὑπὲρ τὸ ἱλαστήριον τῆς κιβωτοῦ, ὧν μέσον ἐλάλει ὁ κύριος.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐννοήσωμεν, ὅπως ἐμέμφθη ὁ Ναβουχοδονόσορ, καταιρέψας τὰ χερουβὶμ ἐκεῖνα, καὶ ποῖον ὑπήμιον πέπονθεν.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· μεγὰ τὸ σφάλμα καὶ ἡ κατάκρισις.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀκουσὼν ἕκαστος ὁ ἱερὸν ἐκβάλλων ἐκ τῆς ἐκκλησίας καὶ καταιρέφων, τῷ αὐτῷ ὑποπίπτει ὑπημίῳ.

Πετρωνᾶς ὁ ἐνδοξότατος πατρίκιος εἶπε· μέγα ὑπήμιον ἔλαβε Ναβουχοδονόσορ, ὅτι ἐξηλάθη τῆς βασιλείας,

qui ab olim honorabilibus imaginibus detraxerunt.

Sancta Synodus dixit: Legantur.

Cosmas diaconus, [notarius] & cubuclesius, legit.

Sancti Cyrilli archiepiscopi Hierosolymorum institutio secunda, cuius initium est.

Dirum peccatum est, & languorum sæuissimus est animæ præuaricatio. Et post alia: Quã enim opinionem habes de Nabuchodonosor? Non audisti a scripturis, quia impiissimus erat, agrestem morem & leoninum propositum habens? Non audisti, quia ossa regum produxit in lucem? non comperisti, quia populum captiuum transtulit? Non audisti, quia oculos regis excæcauit, præostendens ei filios cum occiderentur? Non audisti, quia cherubim rapuit? non dico spirituales illos & supercælestes, sed qui in templo erant constructi supra propitiatorium arcæ, intra quos loquebatur Deus. Catech. 2. circa fin.

Sanctissimus patriarcha dixit: Intelligamus, qualiter vituperatus sit Nabuchodonosor, qui subuertit cherubim, & qualem pœnam sit passus.

Sancta Synodus dixit: * Magna culpa, & magna damnatio. * *Gr.* Post lapsum & damnatio.

Sanctissimus patriarcha dixit: Ergo vnusquisque qui sacrum eiicit de ecclesia & subuertit, eidem pœnæ succumbit.

Petronas gloriosissimus patricius dixit: Magnam pœnam Nabuchodonosor passus fuit, quia expulsus est de regno, & *Dan.* 4.

septem annis manſit in deſertis, ſicut bos comedens herbas.

Coſmas diaconus, notarius & cubucleſius, legit.

καὶ ἑπτὰ ἔτη διέμεινεν ἐν ταῖς ἐρήμοις, ὥσπερ βοῦς ἐσθίων τὰς βοτάνας. ANNO CHRISTI 787.

Κοσμᾶς διάκονος, νοτάριος & κουβουκλείσιος, ἀνέγνω.

Sancti Symeonis Columnalis, qui in mirabili monte fuit, epiſtola quinta ad imperatorem Iuſtinum iuniorem.

Τοῦ ἁγίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου, τοῦ εἰς τὸ θαυμαστὸν ὄρος, ἐπιστολὴ πέμπτη πρὸς τὸν βασιλέα Ἰουστῖνον τὸν νέον.

Ierem. 9. Quis dabit, ſemper Auguſte & bone domine, oculis meis fontes lacrymarum ad lugendum & flendum amare & intolerabiliter omnibus diebus miſeræ vitæ meæ? quia ſub diuino zelo veſtri * Deo redimiti & Chriſtianiſſimi imperii talia extra omnem rationem impietatis agi præſumuntur ab his qui ſine Deo ſunt, Samaritis videlicet, qui ſupra omnem immunditiam polluti & execrandi conſiſtunt, quique habitant ea quæ dicuntur Caſtra iuxta ciuitatem Porphyreonem, in venerabili domo, quam Deo placabile imperium veſtrum iuſſit illic ædificari. Quæ ſubtiliter ſciet veſtra diuinitus conſeruanda tranquillitas per ea quæ ſignificata ſunt humilitati noſtræ a Paulo ſanctiſſimo epiſcopo eiuſdem Porphyreonis, & miſſa ſunt nobis a beatiſſimo orientis patriarcha, qui & ipſe ſuper hoc vehementer doluit: * quanto magis manſuetiſſimi principes? Præſertim cum & inanimatos lapides huiuſmodi impietates facere ſufficerent exclamare, quas in præſentia vidit prædictus ſanctiſſimus pontifex. Etenim ſuper mortem & perditionem reputatum eſt ab humilitate noſtra, quod quoquomodo ad auditus noſtros venerit talis

* Deo coronati

* *Gr.* quidni enim manſ.

Τίς δώσῃ, ἀεισέβαστε καὶ ἀγαθὲ δέσποτα, τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πηγὰς δακρύων ἐπὶ τῷ πενθῆσαι & κλαῦσαι πικρῶς καὶ ἀφορήτως ἐν ὅλαις ταῖς ἡμέραις τῆς ἐλεεινῆς μου ζωῆς; ὅτι παρ' ἐπὶ τῷ θείῳ ζήλῳ τῆς ὑμετέρας θεοσεφοῦς & χριστιανικωτάτης βασιλείας τοιαῦτα ὑπὲρ πάντα λόγον ἀσεβείας πολλαχοῦ πεπραγμένα παρὰ τῶν ἀθέων & ὑπὲρ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν ἀκαθάρτων καὶ βδελυκτῶν Σαμαρειτῶν, τῶν τὰ λεγόμενα Κάστρα οἰκούντων πλησίον τῆς πόλεως Πορφυρεώνος, εἰς τὸν σεπτὸν οἶκον, ὃν τὸ θεοφίλεστον ὑμῶν κράτος ἐκέλευσε κτισθῆναι ἐκεῖ. ἅπερ καὶ λεπτὸν γνώσεται ἡ ὑμετέρα θεοφύλακτος γαλήνωσις ἐν τῷ σημανθέντων τῇ ἡμῶν ταπεινώσει παρὰ Παύλου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς Πορφυρεώνος, ἐκπεμφθέντων ἡμῖν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου τῆς ἑῴας πατριάρχου, καὶ αὐτὸ ἐπὶ τούτῳ σφοδρῶς ἀλγήσαντος. πῶς γὰρ οὐχὶ ἡμερώτατοι αὐτοκράτορες; διότι & ἀψύχοις λίθοις ἱκανὰ ἐν παρασκευάσαι ἐκβοῆσαι τὰ τοιαῦτα ἀσεβήματα, ἅπινα αὐτοψεὶ ἐθεάσατο ὁ εἰρημένος ὁσιώτατος ἀρχιερεύς. ὑπὲρ γὰρ θάνατον καὶ ἀπώλειαν λελόγισται τῇ ἡμῶν ταπεινώσει τὸ ὅλως εἰς ἀκοὰς ἡμῶν ἐλθεῖν τοιαῦτα

ANNO CHRISTI 787. ἀσεβείαν ὑπερβάλλουσαν βλάσφημον προφάσιν, πεπολυμηδήκασιν εἰς αὐτὸν (W) δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντα θεὸν λόγον, καὶ εἰς τὴν παναγίαν ἔνδοξον θεομήτορα, καὶ (W) παντίμιον καὶ τίμιον σταυρὸν, & εἰς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ. διὸ ὑπομιμνήσκοντες ἀναφέρομεν ὑπὲρ τὰς θείας ὑμῶν ἀκοὰς, ὅτι εἰ (4) παυδυσεβεῖς τὰ καλλινίκων ὑμῶν νόμοι προκελεύονται, εἰκόνος βασιλέως ἐνυβριζομένης, θανάτῳ ζημίᾳ & παντελεσρίῳ παραδίδοσθαι τοὺς τοῦτο ὑπομένειν τολμήσαντας, πόσης ἆρα ἄξιοί εἰσι καταδίκης εἰς ἀπώλειαν, (4) εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς παναγίας ἐνδόξου θεοτόκου, μετὰ πάσης ἀλέκτου αἰδείας καὶ ἀσεβείας, καὶ διὰ τὸ ὑπερβάλλον (W) κακὸν ἐκ ἔχω τί εἰπεῖν, τοιαῦτα τετολμηκότες, μηδεμιᾶς εἰς * αὐτοὺς γνωμένης φιλανθρωπίας; ὅθεν δυσωποῦμεν τὸ καλλίνικον ὑμῶν κράτος, μὴ ποιῆσαι ἔλεος εἰς τοὺς τοῦτο τετολμηκότας, μήτε φείσασθαι αὐτῶν, μήτε τὴν οἰκουμενικὴν παράκλησιν ἢ ἀπολογίαν δέξασθαι περὶ αὐτῶν, ἵνα μὴ & εἰς ἄλλό τι τραπῶσι, καθὼς ἤδη θεωρεῖται ἑωρακώς ἡμῖν δηλώσας τῷ Αὐγούστῳ μηνὶ τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεομήτορι πατριάρχῃ, σημαίνας ἐν τῷ τέως πρὸ ἑαυτοῦ ἔχειν. ὃ γὰρ ἔκρυψεν ἀφ' ἡμῶν ὁ θεὸς τὰ διαβούλια αὐτῶν. ὅθεν πεπληροφόρημαι, ἀεισέβαστοι αὐτοκράτορες, ὅτι οὐχ ὑπενέλιποι βασάνῳ ἢ ὑπὸ τῆς μεγαλειότητος αὐτοῦ ἐλλαμπομένη θεοσήεικτος ὑμῶν καρδία τὴν τοσαύτην τῆς ἀτιμίας ἀτοπίαν, ἣν οὐδέποτε μέχρι τοῦ νῦν ἀκηκόαμεν, τάχα δὲ οὔτε ἄλλος Χειστιανός. ἀλλ' ἐνορκῶ ὑμᾶς δέσποτα κύ-

impietas, quæ superexcedit omnem actionem blasphemam, præsumptam in id ipsum Dei Verbum, quod propter nos incarnatum est, & in sanctissimam ac gloriosam Dei genitricem, atque in venerabilem ac pretiosam crucem, nec non & in sanctos eius. Propter quod commemorantes suggerimus diuinis auribus vestris, quoniam si piissimæ bonarum victoriarum vestrarum leges iubent, imagine imperatoris iniuriis lacessita, morti supremæ ac pernicioſissimæ tradendos, qui hoc conari præsumpserint, quanta, putas, digni sunt damnatione in perditionem, qui in imaginem Filii Dei & sanctissimæ ac gloriosæ Dei genitricis cum omni * incessabili impudentia & impietate, & propter nimiam malitiam, non habeo quod dicam, talia præsumpserunt, nulla in eis facta misericordia? Vnde obsecramus victoriosissimum imperium vestrum, ne faciat misericordiam in eos qui hoc agere ausi sunt, neque parcat eis, neque qualemcumque postulationem vel rationem super illis accipiat, ne in aliud quid vertantur, sicuti iam visu videram, indicans Augusto mense sanctissimo & a Deo honorabilissimo patriarchæ, significans interim hoc apud se seruandum. neque enim abscondit a nobis Deus cogitationes eorum. Vnde certus sum, semper Augusti imperatores, quod non sufferat Deo confirmatum cor vestrum, quod ipsius est magnitudine illustratum, tantã inhonorantiæ procacitatem, quam nunquam hucusque audiuimus, fortassis autem nec alius quisquam Christianorum. Sed adiuro vos domine per

* ἴσ. αὐτοῖς * indicibili

Emmanuel Deum excelsum, ne sufferatis saltem ad modicum quid fieri decentem vindictam; sed iubeatis exquiri etiam illa quæ in puteo facta sunt a nimia eorum & pessima nequitia, secundum tenorem epistolæ quæ ad nostram mediocritatem transmissa est: minime permittente mansuetissima dominatione vestra, si forte putauerint quidam subseminare importunos sermones, cum * quasi dominicæ sint potestatis, Deo qui dedit vobis imperium, taliter super omnem impietatem iniuriis affecto: vt & ceteri eorum timorem habeant cunctis diebus maledictæ ac segregatæ vitæ ipsorum: quos & suscipient cognatæ tenebræ suæ in damnationem vermis qui comesturus est illos, & ignis qui splendebit. & anathematizabit eos in inferioribus abyssi ipse sanctus & omnipotens spiritus Iesu Christi Domini nostri, qui ex Patre procedit, ad perdendum illos in infinitam perditionem. Hunc enim zelum vobis strenue, Deo conseruandi & triumphatores, in ipsum qui cum pietate vestra regnat, vnigenitum demonstrantibus Deum, super sacrificium Abrahæ suscipiemini ab eius cunctorum inspectrice deitate: & erit peramplius benedictum, potentia virtutis eius, & magnificatum Christo dilectum imperium vestrum super omnia præcedentia regna: quoniam ipsi est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

* *Gr.* q. ad dominæ i. Augustæ potestatem pertineant.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Nostis, qualem sententiam exhibuerit pater?

Ἅγ Ἐμμανουὴλ θεοῦ ὑψίσου, μὴ αἰα- Anno Christi 787.
μεῖναι μήτε τοὺς μικρὸν Ἅγ θρύπτειν τὴν πρέπουσαν ἐκδίκησιν· καλοῦσαι δὲ ἐκζητητὰς καὶ τὰ ἐν τῷ φρέατι γεγονότα παρὰ τῆς ὑπερβαλλούσης αὐτῶν παγκακίου πονηρίας, Ἅγ τὴν ὑφ' ὑμῶν τῆς τοὺς τὴν ἡμῶν μετριότητα ὑπηκόους· μὴ τοσοῦτον δεχομένης τῆς ἡμερωτάτης ὑμῶν δεσποτείας, εἴ ἴσως δόξουσί τινες ὑποσπείρειν ἀκαίροις λόγοις, ὡς δεσποινιακῶν αὐτῶν ὄντων, Ἅγ θεοῦ Ἅγ δεδωκότος ὑμῖν τὸ κράτος οὕτως ὑπὲρ πᾶσαν ἀσέβειαν ἐνυβριζόντος· ὅπως Ⓒ ④ λοιποὶ αὐτῶν φόβον ἔχωσι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐπαράτου καὶ ἀφωρισμένης αὐτῶν βιώσεως· οὓς καὶ ὑποδέξεται τὸ συγγενὲς αὐτῶν σκότος εἰς τὴν καταδίκην τῆς μέλλοντος Ⓖ αὐτοὺς κατεσθίειν ἀσβέστου καὶ ἀφειδοῦς πυρός· καὶ καταθεματίσῃ αὐτοὺς εἰς τὰ κατάχθόνια τῆς ἀβύσσου αὐτὸ τὸ πανάγιον Ⓒ παντοδυνάμον πνεῦμα Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἅγ κυρίου ἡμῶν, τὸ ὑπὲρ Ἅγ πάντας ἐκπορευόμενον, Ἅγ ὀπολέσθαι αὐτοὺς εἰς ἀπέραντον ἀπώλειαν. τοσοῦτον γὰρ Ⓜ ζῆλον ἐνδυκνύμενοι ἀσυδαίως, θεοφύλακτοι ζηταιοῦχοι, εἰς αὐτὸν Ⓜ συμβασιλεύοντα τῇ εὐσεβείᾳ ὑμῶν μονογενῆ θεὸν, ὑπὲρ τὴν Ἅγ Ἀβραὰμ θυσίαν ὑποδεχθήσεσθε παρὰ τῆς αὐτοῦ παντεπόπτου θεότητος· καὶ ἔσται ὑπὲρ πλεῖον εὐλογημένη καὶ μεγαλυνομένη τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ἡ φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία ὑπὲρ πάσας τὰς ἐμπροσθεν βασιλείας· ὅτι αὐτοῦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· οἶδατε, ποίαν ὑποφασιν ὁ πατὴρ ἀπέφησεν;

ANNO CHRISTI 787.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· καὶ συγχωρήσεως ἀξίοις αὐτοὺς ἔκρινεν.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· εὔδηλόν ἐστι πᾶσιν, ὅτι ④ Σαμαρεῖται χείρονες τῶν ἄλλων αἱρετικῶν εἰσι, καὶ ἡ αἵρεσις αὐτῶν λίαν ἀποβλητος καὶ μισητή ἐστι, καὶ μακρὰν τῆς χάριτος. ὥστε ἀπέδειξεν ὁ λόγος, ὅτι ④ τὰς σεπτὰς εἰκόνας καταισχύνοντες χείρους εἰσὶ τούτων. ἱκανὸν δέ ἐστιν ὀνομάσαι αὐτοὺς Σαμαρείτας.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ἐγὼ μὲν τοὺς εἰκονοκλάστας χείρους τῶν Σαμαρειτῶν ἡγοῦμαι, ὅσον ἐκεῖνοι καὶ ἀγνοίᾳ διεφθείραντο, ἀλλότριοι ὄντες τοῦ Χριστιανισμοῦ· οὗτοι δὲ ἐν γνώσει πεποιήκασι, καὶ ἀνάξιοί εἰσιν ἀπολογίας. ὡς γὰρ γέγραπται· ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου αὐτοῦ, καὶ μὴ ποιῶν, δαρήσεται πολλάς.

Νικόλαος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· κἀγὼ ὁ ἐλάχιστος τῆς ὑμῶν ὁσιότητος βιβλον ἐπάγομαι ἔχων ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης, καὶ ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Καὶ λαβὼν Δημήτριος ὁ εὐλαβέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ ἀνέγνω.

Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης ἐκ τοῦ λόγου, οὗ ἡ ἀρχή.

Μέχρι τότε πειράζων ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστόν. καὶ μετ' ὀλίγα· ὁ Ἑλλην εἶπεν· ὑμεῖς οὖν ἐν ταῖς

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Etiam indulgentia eos indignos iudicauit.

Ioannes reuerendissimus monachus, & vicarius orientalium pontificum, dixit: Liquet omnibus, quia Samaritæ peiores sunt aliis hæreticis: & hæresis eorum nimis eiicienda & praua est, & a gratia omnino longinqua. Itaque oratio demonstrauit, quoniam hi qui venerabiles iconas subuertunt, deteriores sunt istis. * Dignum ergo est nominare illos Samaritas.

* *Gr.* Satis autem est

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Ego quidem imaginum infractores tanto peiores Samaritis arbitror, quanto illi ignoranter egerunt, cum essent alieni a Christianismo. Isti vero scienter fecerunt, & idcirco indigni sunt satisfactione. sicut enim scriptum est: *Qui nouit voluntatem domini sui, & non facit, vapulabit multis.* Luc. 2.

Nicolaus sanctissimus episcopus Cyzici dixit: Ecce ego seruus minimus sanctitatis vestræ librum defero sancti patris nostri Ioannis episcopi Thessalonicæ, & postulo recitari.

Sancta Synodus dixit: Recitetur.

Et accipiens Demetrius reuerendissimus diaconus & sceuophylax, legit.

Ioannis episcopi Thessalonicæ de sermone, cuius initium est.

Vsque nunc Dominum nostrum & Deum Iesum Christum tentans perseuerat inimicus in eremo. Et post pauca: Gentilis dixit: Vos ergo in ecclesiis

imagines non pingitis ſanctis veſtris, & adoratis illas? & non ſolum ſanctis, ſed & ipſi Deo veſtro. ſic ergo æſtima & nos ſimulacra circumfouentes, non ea adorare, ſed incorporales virtutes, quæ per illa placantur. Sanctus dixit: Sed nos imagines hominum factorum, ſanctorum videlicet ſeruorum Dei & corpora ferentium facimus ad recordandum & honorandum eos: & nihil incongruum operamur pingentes eos, quales & fuerunt. neque enim * agimus ſecundum vos, neque incorporalium quorumdam corporales characteres demonſtramus: ſed & adorantes, non imagines, vt etiam tu prædixiſti, ſed eos qui per picturam indicantur, glorificamus: & hos non vt deos (abſit) ſed vt proprios ſeruos & amicos Dei, & fiduciam habentes intercedendi pro nobis. At vero imagines Dei facimus, id eſt, Domini & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti, quemadmodum viſus eſt ſuper terram, & cum hominibus conuerſatus eſt, hunc pingentes, & non vt intelligitur natura Deus. Quæ enim ſimilitudo eſt, vel qui habitus incorporei & ſine ſchemate Verbi Patris? Spiritus enim eſt Deus, vt ſcriptum eſt, id eſt, ſanctæ & conſubſtantialis Trinitatis natura. Sed quoniam beneplacito Dei & Patris deſcendens vnigenitus Filius eius & Deus Verbum e cælis, incarnatus eſt propter ſalutem noſtram de Spiritu ſancto & intemerata virgine Dei genitrice Maria, humanitatem eius pingimus, non incorporalem deitatem. Gentilis dixit: Eſto, Deus Verbum vt incarnatus

* *Gr.* fingimus

Ioan. 4.

ἐκκλησίαις εἰκόνας οὐχ ἁφετε τοῖς ἁγίοις ὑμῶν, & προσκυνεῖτε αὐτοις; καὶ οὐ μόνον τοῖς ἁγίοις, ἀλλὰ & αὐτῷ τῷ θεῷ ὑμῶν. οὕτως οὐ νομίζε & ἡμεῖς τὰ βρέτη προβάλλοντας, ἵνα αὐτὰ προσκυνεῖν, ἀλλὰ τας δι' αὐτῶν θεραπευομένας ἀσωμάτους δυνάμεις. ὁ ἅγιος εἶπεν· ἀλλ' ἡμεῖς εἰκόνας ἀνθρώπων γεγυμνωμένων, τῶν ἁγίων δούλων τοῦ θεοῦ & σωματοφόρων, ποιοῦμεν εἰς τὸ μεμνῆσθαι αὐτῶν & τιμᾶν αὐτοὺς, & οὐδὲν ἀπρεπὲς ἐργαζόμεθα γράφοντες αὐτοὺς, οἷοι & γεγόνασιν. οὐδὲ γὰρ πλανώμεθα καθ' ὑμᾶς, οὐδὲ ἀσωμάτων πνῶν σωματικοὺς χαρακτῆρας δεικνύομεν· ἀλλὰ & προσκυνοῦντες, οὐ τας εἰκόνας, ὡς & σὺ προεῖπες, ἀλλὰ τοὺς διὰ τῆς γραφῆς δηλουμένους δοξάζομεν· καὶ τούτοις οὐχ ὡς θεοῖς· μὴ γένοιτο· ἀλλ' ὡς γνησίοις δούλοις & φίλοις θεοῦ, & παῤῥησίαν ἔχοντας πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν. τοῦ δὲ θεοῦ εἰκόνας ποιοῦμεν, λέγω δηλονότι κυρίου & σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὼς ὤφθη ἐπὶ τῆς γῆς, & τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη, τοῦτον γράφοντες, καὶ οὐχ ὡς νοεῖται φύσει θεός. ποία γὰρ ὁμοίωσις, ἢ ποῖον σχῆμα τοῦ ἀσωμάτου καὶ ἀσχηματίστου λόγου τοῦ πατρός; πνεῦμα γάρ ὁ θεός, ὡς γέγραπται, τουτέστιν ἡ τῆς ἁγίας & ὁμοουσίου τριάδος φύσις. ἀλλ' ἐπεὶ εὐδοκίᾳ τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς κατελθὼν ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱὸς καὶ θεὸς λόγος ἐξ οὐρανῶν, ἐσαρκώθη διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἐκ πνεύματος ἁγίου & τῆς ἁγράντου καὶ θεοτόκου Μαρίας, τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ γράφομεν, οὐχὶ τὴν ἀσώματον θεότητα. ὁ Ἕλλην εἶπεν· ἔστω, ⟨✠⟩ θεὸν λόγον ὡς ἐνανθρωπήσαντα

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

εἰκονογραφεῖτε· πῶς περὶ τῶν ἀγγέλων φατέ; ὅτι καὶ αὐτοὺς ζωγραφεῖτε ὡς ἀνθρώπους, καὶ προσκυνεῖτε, καὶ τοι μὴ ὄντας ἀνθρώπους, ἀλλὰ νοεροὺς & ἀσωμάτους λεγομένους τε καὶ ὑπαρχοντας. οὕτω νόμιζε καὶ τοὺς παρ' ἡμῖν τιμωμένους θεοὺς διὰ τῶν ἀγαλμάτων θεραπεύεσθαι, μηδὲν ἄτοπον ἡμῶν διαπραττομένων, ὥσπερ οὐδὲ ὑμῶν ἐπὶ τῶν γραφομένων ἀγγέλων. ὁ ἅγιος εἶπε· περὶ τῶν ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, καὶ τῶν ὑπὲρ τούτοις ἁγίων δυνάμεων, προσθήσω δὲ καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, νοεροὺς μὲν αὐτοὺς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία γινώσκει, οὐ μὴν ἀσωμάτους παντὴ καὶ ἀοράτους, ὡς ὑμεῖς ⓐ Ἕλληνες φατέ· λεπτοσωμάτους δὲ & ἀεροειδεῖς ἢ πυροειδεῖς κ.τ.λ. τὸ γεγραμμένον· ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, & τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον. & τοῦτο πολλοὶ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων φρονήσαντας εὑρίσκομεν· ὧν ἐστι Βασίλειος ὁ μέγας, & ὁ ἐν ἁγίοις Ἀθανάσιος, & ὁ μέγας Μεθόδιος, & ⓑ ἀμφ' αὐτούς. μόνον γὰρ ὡς ἀληθῶς τὸ θεῖον ἀσώματον & ἀπερίγραπτον, τὰ δὲ νοερὰ κτίσματα οὐ παντὴ ἀσώματα καὶ ἀόρατα, ὡς τὸ θεῖον. διὸ καὶ ἐν τόπῳ εἰσὶ, καὶ ἐμπεριέγραφα τυγχάνουσιν. εἰ δέ που δῦρις ἀσωμάτους καλουμένους τοὺς ἀγγέλους, ἢ δαίμονας, ἢ ψυχὰς, ὡς μὴ ὄντας ἐκ τῆς συμμίξεως τῶν ὑλικῶν τεττάρων στοιχείων, καὶ τοιαῦτα σώματα παχέα καὶ αἰσθητὰ, οἷα ἡμεῖς περικείμεθα, οὕτως αὐτοὺς προσηγόρευσαν. τῷ ὄντι γὰρ ὡς πρὸς ἡμᾶς ἀόρατοί εἰσιν, ὡς ὁρατὸν δὲ παρὰ πλειόνων ἀληθῶς πλεο-

depingitur: de angelis quid asseritis? & ipsos namque depingitis vt homines, & adoratis, quamquam homines non sint, sed intelligibiles & incorporales & dicti & existentes. sic reputa & eos qui apud nos honorantur, deos per statuas placari, nihil inconueniens nobis agentibus, quemadmodum nec vobis super depictis angelis. Sanctus dixit: De angelis & archangelis, & sanctis virtutibus quæ super istos sunt, addam autem etiam nostras hominum animas, intelligibiles quidem eos catholica & apostolica nouit ecclesia, non tamen incorporales omnino & inuisibiles, sicuti vos pagani fatemini: † subtiles autem corpore, & aereos, & igneos, secundum id quod scriptum est: *Qui facit angelos suos spiritus, & ministros suos ignem vrentem.* Et hoc multos sanctorum patrum nostrorum sensisse inuenimus: quorum est Basilius ille magnus, & sanctæ memoriæ Athanasius, atque Methodius, & qui circa ipsos sunt. sola enim, vt veraciter fateamur, diuinitas est incorporalis & incircumscripta: porro intelligibiles creaturæ non omnino incorporales & inuisibiles, vt diuinitas, sunt: propter quod in loco sunt, & circumscriptæ consistunt. Porro sicubi reperis incorporeos vocari angelos, aut dæmones, aut animas, tamquam non existentes de commixtione materialium quatuor elementorum, sic eos noueris appellatos, cum non sint, & ipsa corpora crassa, & similia his, quibus nos circumdamur. Licet, vt verius fateamur, ad comparationem nostri * incorporei sunt: at vero

† loquitur ex propria sententia. nam Concilium supra act. 4. in confessione sua angelos incorporeos affirmat. *Psalm.* 103. *& ad Hebr.* 1.

* *Gr.* inuisibiles

visi sunt a plurimis crebro sensibiliter in specie propriorum corporum suorum, (visi sunt autem ab his, quibus aperuit Deus oculos) & loco circumscripti monstrantur, cum non sint omnino incorporei, sicut diuina natura. Nos ergo non vt deos, sed vt creaturas spirituales, & ministros Dei, & non vt proprie incorporeos existentes, pingentes & honorantes angelos, non peccamus. Quod vero in humana eos forma depingamus, eo factum est, quod frequenter sic apparuerint his, ad quos missi sunt a solo Deo.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Auribus percipiamus dictum patris, quia ibi quidem Samaritæ imagines Domini & saluatoris nostri Iesu Christi & intemeratæ matris eius subuerterunt, hic autem pagani, vt didicimus. Ostendit vero pater, quod & angelos oporteat pingi, quoniam circumscripti sunt, & veluti homines apparuerunt multis.

Sancta Synodus dixit: Etiam domine.

Stephanus monachus legit.

De disputatione Iudæi & Christiani.

Iudæus dicit: Credidi ad omnia, & credo crucifixo Iesu Christo, quia est Filius Dei viui. Scandalizor autem in vos, Christiani, quia imagines adoratis. Scriptura quippe vbique præcipit, non facere sibi quemquam sculptile vel omnem similitudinem. Christianus dixit: Deum recentem præcipiunt te non adorare scripturæ, & omnem similitudinem non adorare vt

νάκις τῷ εἴδει τῆς οἰκείων ἀιμάτων σωμάτων· ὠφθησαν ᾗ ὑφ' ὧν ἠνοίξεν ὁ θεὸς αὐτῶν ὀφθαλμούς· & τόπῳ περιγραφόμενοι, δείκνυνται μὴ ὄντες παντὶ ἀσώματοι, ὡς ἡ θεία φύσις. ἡμεῖς οὖν οὐχ ὡς θεούς, ἀλλ' ὡς κτίσματα νοερὰ, καὶ λειτουργικὰ θεοῦ, καὶ μὴ κυρίως ὄντας ἀσωμάτους, ἐκ ἁμαρτάνομεν γράφοντες αὐτοὺς ἀγγέλους, καὶ πτερωτούς. τὸ δὲ ἀνθρωποειδεῖς γράφειν αὐτοὺς, ἐκ τῆς κ' συνέβη οὕτως αὐτοὺς ὀφθῆναι τοῖς ἐφ' οὓς ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ μόνου θεοῦ, γεγένηται. Anno Christi 787.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐνωτισώμεθα τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὅτι ἐκεῖ μὲν Σαμαρεῖται τὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς ἀχράντου μητρὸς κατέστρεψαν, ἐνταῦθα δὲ Ἕλληνες, ὡς μεμαθήκαμεν. ἀπέδειξε δὲ ὁ πατὴρ, ὅτι καὶ τοὺς ἀγγέλους δεῖ γράφεσθαι, ἐπειδὴ σωματοί εἰσι, & ὡς ἄνθρωποι ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπε· ναὶ δέσποτα.

Στέφανος μοναχὸς ἀνέγνω.

Ἐκ τῆς διαλέξεως Ἰουδαίου καὶ Χριστιανοῦ.

Ὁ Ἰουδαῖος λέγει· ἐπείσθην εἰς πάντα, καὶ πιστεύω τῷ ἐσταυρωμένῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. σκανδαλίζομαι δὲ εἰς ὑμᾶς ὦ Χριστιανοὶ, ὅτι ταῖς εἰκόσι προσκυνεῖτε. ἡ γραφὴ γὰρ πάντως παραγγέλλει μὴ ποιεῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν, ἢ παῦν ὁμοίωμα. ὁ Χριστιανὸς ἔφη· θεὸν νεωστὶ πεπραγέλλεσθαι μὴ προσκυνεῖν αἱ γραφαὶ, & πᾶσαν ὁμοίωσιν μὴ προσκυνεῖν

ὡς

ANNO CHRISTI 787.

ὡς θεόν. αἱ γὰρ εἰκόνες ἃς θεωρεῖς, πρὸς ὑπόμνησιν τῆς φιλανθρώπου σωτηρίας γράφονται τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ σημαίνουσαι τὸ πρόσωπον· αἱ δὲ τῶν ἁγίων εἰκόνες ὡσαύτως ἑκάστου αὐτῶν τοὺς ἀγῶνας σημαίνουσι τοῦ κατὰ τοῦ διαβόλου, καὶ τὰς νίκας αὐτῶν καὶ τοὺς στεφάνους. οὐ γάρ, ὡς σὺ νοεῖς, θεοποιοῦντες αὐτὰς προσκυνοῦσιν οἱ Χριστιανοί, ἀλλὰ ζήλῳ πυρούμενοι καὶ πίστει τὰς τῶν ἁγίων θεωροῦσιν εἰκόνας, μνήμην φέροντες τῆς τούτων θεοσεβείας. καὶ προσκυνοῦντες τῶν ἁγίων ἐκκαλοῦνται θεόν, λέγοντες· εὐλογητὸς εἶ ὁ θεὸς τοσούτου ἁγίου καὶ πάντων τῶν ἁγίων, ὁ δοὺς αὐτοῖς ὑπομονήν, καὶ ἀξίωσον τῆς σῆς βασιλείας· μετόχους ἡμᾶς ποίησον αὐτῶν, καὶ εὐχαῖς αὐτῶν διάσωσον ἡμᾶς. πλὴν δὲ τοῦ σωτῆρος εἰκόνα θεωροῦντες καὶ προσκυνοῦντες, πνευματικοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ καρδίας ὄμμασι θεῷ τῷ τῶν ὅλων δεσπότῃ εὐχαριστοῦμεν, τῷ καταδεξαμένῳ ἐν μορφῇ δούλου αὐθεφθον λαβεῖν, καὶ σῶσαι κόσμον, καὶ ὁμοιωθῆναι ἡμῖν χωρὶς πάσης ἁμαρτίας καὶ πάντα. οὕτω τῇ ξυλίνῃ εἰκόνι ἢ τῇ γραφίδι προσκυνοῦμεν ἢ σεβόμεθα, ἀλλὰ τὸν ὅλων δεσπότην Χριστὸν τὸν θεὸν δοξολογοῦμεν. πλὴν ἀδελφὲ δείξωσοι, ὅτι καὶ Μωσῆς ὁ παῖδά σοι νομοθετήσας ἐκελεύσθη, καθὼς γέγραπται, καὶ γλυπτὰ δύο σεραφὶμ ἐποίησεν ἐπάνω τοῦ ἱλαστηρίου τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, ἔνθα οὐκ ἐξὸν ἦν τινι εἰσπορεύεσθαι, εἰ μὴ μόνῳ τῷ ἀρχιερεῖ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων θυμιᾶν. ὁμοίως δὲ καὶ ὄφιν χαλκοῦν χαλκούργημα

Deum. Imagines vero quas vides, ad recordationem benignissimæ salutis pinguntur, per saluatorem nostrũ Iesum Christum effectæ, incarnationis eius personam significantes: sanctorum autem imagines similiter vniuscuiusque ipsorum signant agones, quos aduersus diabolum habuerunt, & victorias eorum atque coronas. Non autem, vt tu intelligis, deificantes eas Christiani adorant, sed zelo feruentes & fide, sanctorum contemplantur imagines, memoriam ferentes horum Dei cultus: & adorantes, sanctorum inuocant Deum, dicentes: Benedictus es Deus huius sancti ac omnium sanctorum, qui dedisti eis patientiam, & dignos illos fecisti regno tuo: nos quoque participes eorum constitue, atque orationibus eorum saluos nos fac. At vero saluatoris iconam contemplantes & adorantes, spiritualibus oculis & cordis visibus Deo cunctorum Domino gratias agimus, qui dignatus est in forma serui hominem suscipere, & saluare mundum, & similis nobis effici per omnia absque omni peccato. Ergo non ligneam imaginem vel picturam adoramus aut colimus, sed omnium Dominum Christum Deum glorificamus. Verumtamen, frater, ostendam tibi, quia & Moyses, qui hæc tibi in lege dedit, iussus est, sicut scriptum est, & sculptiles duos seraphim fecit, supra tabernaculum testimonii expansos hinc & inde: quo non licebat cuipiam ingredi, nisi soli pontifici semel in anno, & incensum offerre in sancta sanctorum. Similiter autem & serpentem æneum opus æris fusile

Exod. 25. & 37.

condens, & ſuſpendens in medio caſtrorum, dicebat: Quicumque morſus fuerit a ſerpente, intueatur æneum ſerpentem iſtum, & credat, quia ſerpens iſte potens eſt ſanare illum, & ſanabitur. Vides quomodo ille Moyſes, qui præcepit ſimilitudinem non faciendam, ſimilitudinem fecit?

Num. 21.

Ioannes reuerendiſſimus monachus, preſbyter ac vicarius orientalium pontificum, dixit: Ecce manifeſte ſacratiſſimi patres noſtri, negantes incarnatam diſpenſationem Chriſti Dei noſtri, dicunt * proiiciendas eſſe ſanctas imagines, Hebræi ſcilicet & Samaritæ. Itaque qui abiiciunt eas, iſtis ſimiles ſunt.

* *Gr.* proiecisse

Sancta Synodus dixit: Similes ſunt.

Epiphanius Deo amabilis diaconus, & locum retinens Thomæ epiſcopi Sardiniæ, legit.

Ex falſis ſuperſcriptionibus itinerariorum ſanctorum apoſtolorum.

Pictor ergo prima die lineamentis eo deſignato quieuit. Poſtera vero die etiam coloribus illum permiſcuit, & Lycomedi gaudenti iconam dedit: quam & ponens in cubiculo ſuo coronauit. Quod cum poſtea cognouiſſet Ioannes, dixit ei: Diligende mihi fili, quid agis a balneo * ingreſſus in cubiculum tuum ſolus? nonne ego tecum & cum reliquis fratribus oro? an nos celas? Et hæc dicens & ludens, cum eo ingreditur cubiculum, & videt iconam coronatam ſenioris, & appoſitas lucernas. & accerſito & vocato eo, dixit:

* ingrediēs

χων δυτὸν δημιουργήσας, καὶ κρεμάσας μέσον τῆς παρεμβολῆς, ἔλεγλυ· ὃς δὲ δηχθῇ ὑπὸ ὄφεως, ἀτενιζέτω τῷ χαλκῷ ὄφει τούτῳ, καὶ πιστευέτω, ὅτι ὄστιν ὄφις οὗτος δυνατὸς ἰάσασθαι αὐτὸν, καὶ ἰαθήσεται. ὁρᾷς, πῶς ὁ παραγγέλλων Μωσῆς ὁμοίωμα μὴ ποιῆσαι, ὁμοίωμα ἐποίησεν;

Anno Christi 787.

Ιωάννης ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς, πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, εἶπεν· ἰδοὺ προφανῶς οἱ ἱερώτατοι ἡμῶν πατέρες τὸν ἀρνουμένους τὴν ἐνσαρκον οἰκονομίαν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν λέγουσιν ἀποβαλέσθαι τὰς ἁγίας εἰκόνας, Ἑβραίους φαμὶ καὶ Σαμαρείτας. ὥστε ἀποβαλλόμενοι αὐτὰς, τούτοις ὅμοιοι εἰσίν.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· ὅμοιοι εἰσίν.

Επιφάνιος διάκονος, καὶ τόπον ἐπέχων Θωμᾶ ἐπισκόπου Σαρδινίας, ἀνέγνω.

Ex τῶν ψευδεπιγράφων ταξιδίων τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Ο οὖν ζωγράφος τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ σκιαγραφήσας αὐτὸν, ἀπηλλάγη. τῇ δὲ ἑξῆς καὶ τοῖς χρώμασιν αὐτὸν κατεκόσμησε, καὶ οὕτως τῷ Λυκομήδῃ χαίροντι τὴν εἰκόνα ἀπέδωκεν. ὃν αἰσθεὶς εἰς τὸν ἑαυτοῦ κοιτῶνα, ἔστεφεν· ὡς ὕστερον γνόντα τὸν Ιωάννην εἰπεῖν αὐτῷ· ἀγαπητόν μου τέκνον, τί διαπράττῃ ἀπὸ βαλανείου εἰσερχόμενος εἰς τὸν κοιτῶνα σου μόνος; οὐχὶ σὺν σοὶ ἐγὼ καὶ τοῖς λοιποῖς ἀδελφοῖς εὔχομαι; ἢ ἡμᾶς κρύπτεις; καὶ ταῦτα λέγων καὶ παίζων, μετ' αὐτοῦ εἰσῆσιν εἰς τὸν κοιτῶνα· καὶ ὁρᾷ εἰκόνα στεφανωμένην πρεσβύτου, καὶ παρακειμένους λύχνους, καὶ θυμιᾶν ἐμπροσθεν. καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπε·

ANNO CHRISTI 787.

Λυκόμηδες, τί βούλεταί σοι τὸ τῆς εἰκόνος ταύτης; τίς τῶν θεῶν σου τυγχάνει ὁ γεγραμμένος; ὁρῶ γάρ σε ἔτι ἐθνικῶς ζῶντα. Καὶ ὁ Λυκομήδης αὐτῷ ἀπεκρίνατο· ὁ θεὸς μού μοί ἐστιν ἐκεῖνος μόνος, ὁ ἐμὲ ἐγείρας ἐκ τοῦ θανάτου μετὰ τοῦ συμβίου μου. εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸν θεὸν τοὺς εὐεργέτας ἡμῶν ἀνθρώπους θεοὺς χρὴ καλεῖσθαι, σὺ εἶ ὁ ἐν τῇ εἰκόνι γεγραμμένος, ὃν στέφω καὶ φιλῶ καὶ σέβομαι ὁδηγὸν ἀγαθόν μοι γεγονότα. καὶ ὁ Ἰωάννης μηδέπω τὸ ἑαυτοῦ πρόσωπον θεασάμενος, εἶπεν αὐτῷ· παίζεις με τεκνίον· τοιοῦτός εἰμι μορφῇ ὑπὲρ τὸν κύριόν σου; πῶς με πείθεις, ὅπι μοι ἡ εἰκὼν ὁμοία ὑπάρχει; καὶ ὁ Λυκομήδης αὐτῷ προσήνεγκε κάτοπτρον. καὶ ἰδὼν ἑαυτὸν ἐν τῷ κατόπτρῳ, καὶ ἀτενίσας τῇ εἰκόνι, εἶπε· ζῇ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁμοία μοι ἡ εἰκών· κακῶς δὲ τοῦτο διεπραξάμην.

Lycomedes, quid sibi vult imago hæc? quis ex diis tuis est iste depictus? Video enim te adhuc gentiliter viuere. & Lycomedes ei respondit: Deus quidem mihi est ille solus, qui me erexit a morte cum coniuge mea. Si autem & post Deum illos homines, qui benefactores nostri sunt, deos oportet vocari, tu es qui in imagine es depictus, quem corono & amo & colo, quia dux mihi factus es bonus. Et Ioannes vultum suum nondum contemplatus, dixit ei: Illudis mihi filiole mi; tali sum forma super Dominum tuum? quomodo mihi persuadere poteris, quod mihi imago similis sit? & Lycomedes ei attulit speculum. Et videns semetipsum in speculo, & intuens imaginem, dixit: Viuit Dominus Iesus Christus, similis mihi est imago: male autem hoc egisti.

Ἔτι ὁ αὐτὸς ἀνέγνω ἐκ τῆς αὐτῆς βίβλου, ἧς ἡ ἀρχή.

Adhuc idem legit de ipso libro, cuius initium est.

Ποτὲ βουλόμενος τὸν Ἰησοῦν κρατῆσαι. καὶ μετ' ἄλλα. ἐν ὑλικῷ καὶ παχεῖ σώματι προσέβαλλον. ἄλλοτε δὲ πάλιν ψηλαφῶντός μου αὐτὸν, ἄϋλον ὄντα καὶ ἀσώματον τὸ ὑποκείμενον, καὶ ὡς μηδὲ ὅλως ὄν. εἰ δέ ποτε ὑπό τινος τῶν Φαρισαίων κληθεὶς εἰς κλῆσιν ἐπορεύετο, συνανεπήμεθα αὐτῷ, καὶ ἕκαστος ἡμῶν ἐλάμβανε τακτὸν ἄρτον ἕνα ὑπὸ τῶν κεκλικότων· ἐν οἷς καὶ αὐτὸς ἐλάμβανεν ἕνα. τὸν δὲ αὐτοῦ εὐλογῶν διεμέριζεν ἡμῖν· καὶ ἐκ τοῦ βραχέος ἕκαστος ἡμῶν ἐχορτάζετο. καὶ ἡμῶν ἄρτοι ὁλόκληροι ἐφυλάσσοντο, ὥστε ἐκπλήττεσθαι τοὺς καλοῦντας αὐτόν. ἐβουλόμην

Aliquando volens Iesum tenere. Et post alia. In materiali & crasso corpore * congrediebantur. Alias autem iterum palpante me eum, sine materia erat & incorporeum quod suberat, & quasi omnino non esset. Porro si aliquando ab aliquo pharisæorum inuitatus ad recubitum ibat, pergebamus & nos cum ipso; & vnusquisque nostrum accipiebat dispositum panem vnum ab his qui inuitabant: inter quos & ipse accipiebat vnum. Porro suum benedicens, diuidebat nobis; & de pauxillo vnusquisque nostrum saturabatur: panesque nostri integri conseruabantur, ita vt obstupescerent inuitantes eum. Volui

* *Gr.* manus applicui.

autem sæpe cum illo gradiens videre, si vestigium eius super terram pareret. Videbam enim eum a terra sese sustollere, & nunquam aliquando vidi. Et hæc vobis adhuc veluti exhortando, fratres, fidei quæ in ipsum est causa, loquor. Magnalia enim eius & mirabilia, cum sint ineffabilia,* taceantur, quippe cum forte neque dici, neque possint audiri. Porro antequam comprehenderetur ab impiis & ab iniquo serpente legem accipientibus Iudæis, congregans nos omnes, ait: Priusquam illis tradar, hymnum dicamus patri, & sic ad propositum exeamus. Cum ergo iussisset nobis gyrum facere tenentibus inuicem manus, ipse medius factus dicebat: Amen, obedite mihi. Cœpit ergo hymnum canere & dicere: Gloria tibi pater. & nos circumdantes respondebamus ei: Amen. Gloria tibi Verbum, gloria tibi gratia. Amen. Gloria tibi Spiritus, gloria tibi sancte, gloria gloriæ tuæ. Amen. Laudamus te pater, gratias tibi agimus, lux in qua tenebræ non habitant. Amen. In quo autem gratias agebamus, * dico: Saluari volo, & seruare volo. Amen. Solui volo, & soluere volo. Amen. * Tabefieri volo, & tabescere facere volo. Amē. Nasci volo, & gignere volo. Amen. Manducare volo, & consumi volo. Amen. Audiri volo, & audire volo. Amen. Intelligi volo, cum intellectus sim totus. Amen. Lauari volo, & lauare volo. Amen. Gratia chorum ducit. tibia canere volo, saltate omnes. Amen. Lamentari volo, plangite omnes. Amen. Et post alia. Hæc, dilectissimi, chorum ducens

* *Gr.* modo tac.

* *f.* dicit:

* *Gr. addit,* Sauciari volo, & sauciare volo. Amen.

δὲ πολλάκις σὺν αὐτῷ βαδίζων ἰδεῖν, εἰ ἴχνος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς φαίνεται. ἐώρων γὰρ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἑαυτὸν ἐπαίροντα, καὶ οὐδέποτε εἶδον. καὶ ταῦτα ὑμῖν ἔτι ὥσπερ προτρεπτικὸς ἔνεκεν, ἀδελφοί, τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως ὁμιλῶ. τὰ γὰρ μεγαλεῖα αὐτοῦ καὶ τὰ θαυμάσια τὸ νῦν σεσιγήσθω, ἄρρητα ὄντα, καὶ πάλαι οὐ δυνάμενα οὔτε λέγεσθαι, οὔτε ἀκούεσθαι. πρὶν δὲ συλληφθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀνόμων, καὶ ὑπὸ ἀνόμου ὄφεως νομοθετουμένων Ιουδαίων, συναγαγὼν πάντας ἡμᾶς, ἔφη· πρίν με ἐκείνοις παραδοθῆναι, ὑμνήσωμεν τὸν πατέρα, καὶ οὕτως ἐξέλθωμεν ἐπὶ τὸ προκείμενον. κελεύσας οὖν ἡμῖν χορὸν ποιῆσαι ἀποκρατοῦντων τὰς ἀλλήλων χεῖρας, ἐν μέσῳ δὲ αὐτὸς γενόμενος ἔλεγε τό· ἀμήν, ἐπακούετέ μου. ἤρξατο οὖν ὑμνεῖν & λέγειν· δόξα σοι πάτερ. & ἡμεῖς κυκλοῦντες

* ἐπηκούομεν αὐτῷ τὸ, ἀμήν. δόξα σοι λόγε, δόξα σοι χάρις. ἀμήν. δόξα σοι τὸ πνεῦμα, δόξα σοι ἅγιε, δόξα σου τῇ δόξῃ. ἀμήν. αἰνοῦμέν σε πάτερ, εὐχαριστοῦμέν σοι, φῶς, ἐν ᾧ σκότος οὐκ οἰκεῖ. ἀμήν. ἐφ' ᾧ δὲ εὐχαριστοῦμεν,

* λέγω, σωθῆναι θέλω, καὶ σῶσαι θέλω. ἀμήν. λυθῆναι θέλω, καὶ λῦσαι θέλω. ἀμήν. τηκθῆναι θέλω, καὶ τῆξαι θέλω. ἀμήν. φαγεῖν θέλω, καὶ βεβρωθῆναι θέλω. ἀμήν. ἀκούειν θέλω, & ἀκούεσθαι θέλω. ἀμήν. νοηθῆναι θέλω, νοῦς ὢν ὅλος. ἀμήν. λούσασθαι θέλω, καὶ λούειν θέλω. ἀμήν. ἡ χάρις χορεύει, αὐλῆσαι θέλω, ὀρχήσασθε πάντες. ἀμήν. θρηνῆσαι θέλω, κόψασθε πάντες. ἀμήν. καὶ μὴ ἕτερα. ταῦτα, ἀγαπητοί, χορεύσας μὴ

Anno Christi 787.

* Latine sana.

* ἀ. ἀφ

ANNO CHRISTI 787.

ἡμῶν ὁ κύριος ἐξῆλθε· καὶ ἡμεῖς ὥσπερ πλανηθέντες, ἢ καὶ ἀποκοιμηθέντες, ἄλλος ἄλλαχόσε πεφύγαμεν. ἐγὼ μὲν ἰδὼν αὐτὸν πάσχοντα, οὐδὲ προσεμείνα αὐτῷ τὸ πάθος, ἀλλ' ἔφυγον ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, κλαίων ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι. καὶ ὅτε τὸ, ἁρπάσατε, ἐβοᾶτο, ἀπεκρεμάθη ὥρας ἕκτης ἡμερινῆς, καὶ σκότος ἐφ' ὅλης τῆς γῆς ἐγεγόνει. καὶ σὰς ὁ κύριός μου ἐν μέσῳ τῷ σπηλαίου, καὶ φωτίσας με, εἶπεν· Ἰωάννη, τῷ κάτω ὄχλῳ ἐν Ἱεροσολύμοις σταυροῦμαι, καὶ λόγχαις νύσσομαι, καὶ καλάμοις· ὄξει τε καὶ χολῇ ποτίζομαι. σοὶ δὲ λαλῶ, καὶ ὃ λαλῶ, ἄκουσον. ἐγώ σοι ὑπέβαλον ἀνελθεῖν εἰς τοῦτο τὸ ὄρος, ὅπως ἀκούσῃς ἃ δεῖ μαθητὴν παρὰ διδασκάλου μανθάνειν, καὶ ἄνθρωπον παρὰ θεοῦ. καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἔδειξέ μοι σταυρὸν φωτὸς πεπηγμένον, καὶ περὶ τὸν σταυρὸν ὄχλον πολύν, μίαν μορφὴν μὴ ἔχοντα. καὶ ἐν αὐτῷ δὲ μορφὴ μία, καὶ ἰδέα ὁμοία. αὐτὸν δὲ τὸν κύριον ἐπάνω τοῦ σταυροῦ εἶδον σχῆμα μὴ ἔχοντα, ἀλλὰ φωνὴν μόνον· φωνὴν δὲ, οὐ ταύτην τὴν ἡμῖν σωτήριον, ἀλλὰ ἣν ἡδεῖαν καὶ χρηστὴν, καὶ ἀληθῶς θεοῦ, λέγουσαν πρός με Ἰωάννη, ἵνα δεῖ παρ' ἐμοῦ ταῦτα ἀκοῦσαι· ἐνὸς γὰρ χρήζω τοῦ μέλλοντός ἀκούειν. ὁ σταυρὸς ὁ τοῦ φωτὸς, ποτὲ μὲν λόγος καλεῖται ὑπὸ ἐμοῦ δι' ὑμᾶς, ποτὲ δὲ νοῦς, ποτὲ δὲ Χριστὸς, ποτὲ θύρα, ποτὲ ὁδὸς, ποτὲ ἄρτος, ποτὲ σπόρος, ποτὲ ἀνάστασις, ποτὲ Ἰησοῦς, ποτὲ πατὴρ, ποτὲ πνεῦμα, ποτὲ ζωὴ, ποτὲ ἀλήθεια, ποτὲ πίστις, ποτὲ χάρις.

nobiscum Dominus exiuit: & nos quasi aberrantes, vel etiam obdormientes, hac illacque fugimus. Ego ergo videns eum pati, nec expectaui quidem passionem eius, sed fugi in montem oliuarum, plorans super hoc quod contigerat. & quando, Tolle, clamabatur, suspensus est hora sexta diurna: & tenebræ super totam terram fiebant. & stans Dominus meus in medio speluncæ, & illuminans me, dixit: Ioannes, ab inferiori turba Hierosolymis crucifigor, & lanceis stimulor & arundinibus; aceto quoque & felle potor: tibi autem loquor; & quod loquor, audi. Ego tibi summisi vt ascenderes in hunc montem, quatenus audias quæ oportet discipulum a magistro discere, & hominem a Deo. Et his dictis, ostendit mihi crucem luminis infixam, & circa crucem turbam multam, vnam formam non habentem: & in ea erat forma vna & visio similis. Ipsum autem Dominum supra crucem videbam, schema non habentem, sed quamdam vocem tantummodo: vocem autem non hanc, quæ nobis est assueta, sed quamdam * propriam & suauem, & reuera Dei, dicentem ad me; Ioannes; * vnũ oportet te a me ex his audire; vnius enim egeo, * pro futuro & audias. Quod crux luminis aliquando quidem sermo vocetur a me propter vos, aliquando vero mens, modo autem Christus, modo ostium, modo via, modo panis, modo semen, modo resurrectio, modo Iesus, modo Pater, modo Spiritus, modo vita, modo veritas, modo fides, modo gratia.

Marc. 15. Matth. 27. Luc. 27. Ioan. 19.

* Gr. iucundam

* Gr. vnum op. a me hæc audire.

* Gr. qui auditurus sit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Contemplemur, quia tota conscriptio hæc contraria est euangelio.

Sancta Synodus dixit: Etiam domine. nam putatiuam humanitatem dicit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: In itineribus istis scriptum est, quod neque manducaret, neque biberet, neque pedibus terram calcaret, consimilia Phantasticorum. Sed in euangelio scriptum est de Christo, quia & manducauit & bibit; & Iudæi de ipso dicebant:

Matth. 11. *Ecce homo vorax & vini potator.* Et si, vt fabulose mentiti sunt, terram non calcabat, quomodo

Ioan. 4. scriptum est in euangeliis, quod Iesus fatigatus ex itinere sedit circa puteum?

Constantinus episcopus Constantiæ Cypri dixit: Hic liber est, qui constituit pseudosyllogum illud.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Risu digna sunt hæc.

Theodorus Deo amabilis episcopus Catanæ dixit: Ecce liber qui destruxit venustatem sanctæ

Dion. 2. Dei ecclesiæ.

Euthymius sanctissimus episcopus Sardium dixit: Decebat conuenticulum illud habere librum istum in testimonium.

Constantinus episcopus Constantiæ Cypri dixit: O blasphemiam, quæ hic Ioannem apostolum in monte oliuarum dicit fugisse in speluncam tempore crucis. Euangelium autem te-

Ioan. 18. & 19. statur, quia introiuit cum eo in atrium Caiphæ, & quia

Ταρσίσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· θεωρήσωμεν ὅλον τὸ συγγραμμα τοῦτο, ἐναντίον ὂν τῷ εὐαγγελίῳ. Anno Christi 787.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· ναὶ δέσποτα· καὶ δόκησιν τὴν ἀνανθρώπησιν λέγει.

Ταρσίσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐν ταῖς ὁδοιδοις ταύταις ἐγράφη, ὅτι οὔτε ἤσθιεν, οὔτε ἔπινεν, οὔτε ποσὶ τὴν γῆν ἐπάτει, τὰ ὅμοια τῇ φαντασιαστῶν. ἀλλ' ἐν τῷ εὐαγγελίῳ γέγραπται περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι ἔφαγε, καὶ ἔπιε, καὶ Ιουδαῖοι περὶ αὐτοῦ ἔλεγον· ἰδοὺ ἀνὴρ φάγος καὶ οἰνοπότης. καὶ εἰ καθὼς ἐμυθεύσαντο, ὅτι τὴν γῆν οὐκ ἐπάτει, πῶς γέγραπται ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, ὁ Ιησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας ἐκάθισε παρὰ τὸ φρέαρ;

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· αὕτη ἡ βίβλος ὅδε ἐστὶν ἡ συνιστῶσα Ⓜ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνον.

Ταρσίσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· γέλωτος ἄξια εἰσὶ ταῦτα.

Θεόδωρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· ἰδοὺ ἡ βίβλος ἡ καταστρέψασα Ⓜ τὸ λισμὸν τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας.

Εὐθύμιος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σαρδέων εἶπεν· ἔπρεπε τῇ συνάσσουσῃ ἐκείνῃ ἔχειν τὴν βίβλον ταύτην εἰς μαρτυρίαν.

Κωνσταντῖνος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· ὦ τῆς βλασφημίας, ὅτι ἐνταῦθα Ⓜ Ἰωάννην Ⓜ ἀπόστολον ἐν τῷ ὄρει τῶν ἐλαιῶν λέγει πεφευγέναι εἰς τὸ σπήλαιον κῦ Ⓜ καιρὸν τοῦ σταυροῦ. τὸ δὲ εὐαγγέλιον μαρτυρεῖ, ὅτι συνεισῆλθεν αὐτῷ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Καϊάφα, καὶ ὅτι

ANNO CHRISTI 787. παρεισήκει τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μητὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ μητρός.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· πᾶσα αἵρεσις ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ ὑποκρέμαται.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· αἰ αἰ, ἀπὸ ποίων βίβλων αἱρετικῶν τὴν αἵρεσιν αὐτῶν συνιστάνουσιν.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· τοῦτο τὸ βιβλίον παντὸς μιασμοῦ καὶ ἀπιμίας ὄντων ἄξιον. καὶ προσήνεγκαν ἐξ αὐτοῦ μαρτυρίαν κατὰ τῶν εἰκόνων τὰ περὶ τοῦ Λυκομήδους γεγραμμένα.

Ἰωάννης ὁ θεοβέστατος μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· εἰσφέρει τὸν Λυκομήδην στεφανοῦντα τινὰ εἰκόνα τοῦ ἀποστόλου, ὥσπερ καὶ οἱ Ἕλληνες τὰ εἴδωλα.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· μὴ γένοιτο, ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ θεολόγος ἐναντίον τοῦ εὐαγγελίου αὐτοῦ ἐφθέγξατο.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· αἱ προσαναγνωσθεῖσαι ἐννοιαί εἰσι τοῦ εὐαγγελίου;

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· μὴ γένοιτο· οὔτε τὰ προσαναγνωσθέντα δεχόμεθα, οὔτε τὰ ἔσχατα τοῦ Λυκομήδους.

Ταρασιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ὁ δεχόμενος τὰ δεύτερα τὰ περὶ τοῦ Λυκομήδους, δέχεται καὶ τὰ πρῶτα, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὸ ψευδοσύλλογον ἐκεῖνο.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀνάθεμα αὐτῷ ἀπὸ τοῦ πρώτου γράμματος ἕως τοῦ ἐσχάτου.

Ἰωάννης ὁ θεοβέστατος μοναχὸς, πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν πατριαρχῶν εἶπεν· ἰδοὺ μακάριοι πατέρες, ἀποδέδεικται σαφῶς, ὅτι

astabat cruci Christi cum sancta matre eius.

Sancta Synodus dixit: Omnis hæresis in hoc libro pendet.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Heu, heu, qualium hæreticorum libris hæresim suam constituunt.

Gregorius episcopus Neocæsariæ dixit: Hic codex omni contagione ac dehonestate est dignus. Et protulerunt ex eo testimonium contra imagines, quæ sunt de Lycomede conscripta.

Ioannes reuerendissimus monachus & vicarius orientalium patriarcharum, dixit: Inducit Lycomedem coronantem imaginem apostoli, quemadmodum pagani idola.

Basilius episcopus Ancyræ dixit: Absit, quod sanctus Ioannes deiloquus contra euangelium suum effatus sit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Sensus qui prælecti sunt, euangelii sunt?

Sancta Synodus dixit: Absit: neque quæ prælecta sunt, suscipimus, neque vltima Lycomedis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Qui suscipit secunda quæ de Lycomede sunt, suscipit etiam & prima, quemadmodum & pseudosyllogum illud.

Sancta Synodus dixit: Anathema illi a prima litera vsque ad nouissimam.

Ioannes reuerendissimus monachus & vicarius orientalium patriarcharum, dixit: Ecce, beati patres, liquido demonstratum est, quia præsules

Christianos accusantis hæreseos veraciter communicatores & participes sunt Nabuchodonosor & Samaritanorum, adhuc etiam Iudæorum atque gentilium, quin potius & a Deo alienorum ac maledictorum Manichæorum, quorum testimonium protulere. Nam hæc eorũ sunt, qui phantasiam putant incarnatam dispensationem Dei Verbi. Sed sit eis anathema pariter, & conscriptis eorum.

Sancta Synodus dixit: Anathema.

Petronas magnificentissimus patricius dixit: Si iubes, domine, interrogemus Amorien-sem & Neocæsarien-sem episcopos, si lecti sunt libri in pseudosyllogo illo.

Gregorius Neocæsariæ ac Theodorus Amorii interrogati dixerunt: Ne Deus. illic liber non apparuit, sed per falsa pittacia decipiebant nos.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Proprio animo suasi exposuerunt quæ voluerunt.

Petronas magnificentissimus patricius dixit: Sed & per imperiale suffragium cuncta faciebant.

Gregorius episcopus Neocæsariæ dixit: Sæpe, domine, dixi, & iterum dico, quia liber in medio nostrum aut conscriptio paterna non apparuit, nisi illa falsa pittacia deferebant. illud autem Lycomedis & auditus nostros contaminauit.

Ioannes reuerendissimus monachus & vicarius orientalium pontificum dixit: Si placet sanctæ ac vniuersali huic Synodo

ANNO CHRISTI 787.

πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· εἰ παρίσταται τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, γένοιτο

πρεσβύτερος τῆς χειδωνοκατηρείκης αἱρέσεως ἀληθῶς κοινωνοὶ καὶ μέτοχοί εἰσι Ναβουχοδονόσορ, ἔτι μὲν καὶ τῶν Σαμαρειτῶν, ἔτι λοιπὸν Ιουδαίων τε & Ἑλλήνων· πρός τε τούτοις & τῶν ἀθέων καὶ ἐπαράτων Μανιχαίων, ὧν πλεῖ μάρτυρείαν προήγαγον. τῶν γὰρ φαντασίαν δοκούντων τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ θεοῦ λόγου εἰσὶ ταῦτα. ἀλλ' εἴη αὐτοῖς ἀνάθεμα σὺν τοῖς γράμμασιν αὐτῶν.

Η ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀνάθεμα.

Πετρωνᾶς ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· εἰ κελεύεις δέσποτα, ἐρωτήσωμεν τὸν Αμορίου καὶ Νεοκαισαρείας, εἰ ἀνεγνώσθησαν τὰ βιβλία εἰς ψευδοσύλλογον ἐκεῖνον.

Γρηγόριος ὁ Νεοκαισαρείας καὶ Θεοδόσιος τοῦ Αμορίου ἐρωτηθέντες εἶπον· μὴ ὁ θεός. ἐκεῖ βίβλος οὐκ ἐφάνη, ἀλλὰ διὰ ψευδοπιττακίων ἐξηπάτων ἡμᾶς.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τῷ οἰκείῳ λογισμῷ πεισθέντες ἐξέθεντο ἃ ἐβούλοντο.

Πετρωνᾶς ὁ μεγαλοπρεπέστατος πατρίκιος εἶπεν· ἀλλὰ καὶ ἐξ βασιλικοῦ ἐπικουρείου πάντα ἐποίουν.

Γρηγόριος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας εἶπε· πολλάκις δέσποτα εἶπον, καὶ πάλιν λέγω, ὅτι βίβλος ἐν μέσῳ ἡμῶν ἢ σύγγραμμα πατρικὸν οὐκ ἐφάνη, εἰ μὴ τὰ ψευδοπιττάκια προεκόμιζον. τοῦτο δὲ τὸ τοῦ Λυκομήδους & τὰς ἀκοὰς ἡμῶν ἐμίανεν.

Ιωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος, μοναχὸς & τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· εἰ παρίσταται τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ,

ANNO CHRISTI 787.

γένοιτο ἀποφάσις, τὸ μηκέτι ἀπογρά-φεσθαί τινας τὸ μιαρὸν τοῦτο βιβλίον.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· μηδεὶς ἀπογραφέσθω. μὴ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ πυρὶ αὐτὸ ἄξιον κρίνομεν παραδίδοσθαι.

Γέγραπται ὁ βιβλαρίσιος ἀναγνώστης ἀνέγνω.

Τοῦ ἁγίου Ἀμφιλοχίου ἐπισκόπου Ἰκονίου περὶ τῶν ψευδεπιγρά-φων τῶν παρὰ αἱρετικοῖς· οὗ ἡ ἀρχή.

Δίκαιον δὲ ἡγησάμεθα πᾶσαν αὐτῶν γυμνῶσαι τὴν ἀσέβειαν, καὶ δημοσιεῦσαι αὐτῶν τὴν πλάνην· ἐπειδὴ καὶ βιβλία τινὰ προβάλλονται ἐπιγραφὰς ἔχοντα τῶν ἀποστόλων, δι' ὧν ἁπλούστεροι ἐξαπατῶσι. καὶ μετ' ὀλίγα. δείξομεν γὰρ τὰ βιβλία ταῦτα, ἃ προφέρουσιν ἡμῖν οἱ ἀποστάται τῆς ἐκκλησίας, οὐχὶ τῶν ἀποστόλων πράξεις, ἀλλὰ δαιμόνων συγγράμματα. καὶ μὴν ἕτερα. ταῦτα μὲν ὁ ἀπόστολος Ἰωάννης οὐκ αὖ εἶπεν, ὁ γράψας ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, ὅτι ὁ κύριος ἀπὸ τοῦ σταυροῦ λέγει· ἰδοὺ ὁ υἱός σου· ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης λαβεῖν τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὴν Μαρίαν εἰς τὰ ἴδια. πῶς ἐνταῦθα λέγει μὴ παρεῖναι; ἀλλ' οὐδὲν ξένον. ὥσπερ γὰρ ὁ κύριος ἀληθά ἐστιν, οὕτως ὁ διάβολος ψεύστης τυγχάνει. ἐκεῖνος γὰρ ψεύστης ἐστὶ, καὶ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ψεύδους.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρ-χης εἶπεν· ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος μέγας ἐστὶ, καὶ ἀκούσωμεν τί λέγει περὶ τῶν τοιούτων τῶν ψευδωνύμων. διὸ οὐ δεῖ πείθεσθαι ἡμᾶς τῇ ἐπιγραφῇ αὐτῶν.

fiat ſententia, ne vlterius ſcribant aliqui ſordidum iſtum librum.

Sancta Synodus dixit: Nemo ſcribat: non ſolum hoc, ſed igni eum dignum iudicamus fore tradendum.

Petrus reuerendiſſimus lector legit

Sancti Amphilochii epiſcopi Iconii librum de falſis ſuperſcriptionibus hæreticorum, cuius initium eſt.

Iuſtum autem arbitrati ſumus omnem eorum denudare impietatem, & publicare patenter errorem, quoniam & libros quoſdam proponunt ſuperſcriptiones habentes apoſtolorum, per quos ſimpliciores quoſque decipiunt. * Et poſt alia. Hæc quidem Ioannes apoſtolus nequaquam diceret ſcribens in euangelio, quia Dominus in cruce dicit: *Ecce filius tuus:* ita vt a die illa ſuſciperet Ioannes Mariam in ſua. Quomodo ergo hic dicit non adfuiſſe? ſed nihil extraneum. ſicut enim Dominus veritas eſt, ita diabolus mendax eſt. Ille enim mendax eſt & pater eius: & cum loquitur mendacium, ex ſuo loquitur. Sed hæc quidem de mendacio.

* *Gr. addit.* Et paulo poſt. Oſtendemus enim hos libros, quos nobis ii proferunt qui ab eccleſia deſciuerunt, non apoſtolorum acta eſſe, ſed dæmonum ſcripta. *Ioan.* 19. *Ioan.* 14. *Ioan.* 8.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Pater noſter ſanctus Amphilochius magnus eſt, & audiamus quid dicat de circuitibus his qui falſi nominis ſunt. propter quod non nos oportet parere * ſubſcriptioni ipſorum.

* *Gr.* inſcriptioni

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Nihil amplius sancto resultat euangelio, quam impia hæc conscriptio. Conuenienter ergo etiam de imaginibus contrariam opinionem habet.

Sanctissimus patriarcha dixit: * Sapienter pater publicat confusionem & garrulitatem huius codicis.

* Gr. Liquido

Sancta Synodus dixit: Etiam domine.

Nicephorus sanctissimus episcopus Dyrrachii dixit: Oportebat domine hoc legi ad satisfactionem omnium, & non illud: polluit enim aures nostras.

Sancta Synodus dixit: Sed ad cautelam bene factum est, quod lectum est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Eusebium attulerunt in testimonium, qui aduersus venerabiles imagines garrierunt, in epistola eius quam ad Constantiam Licinii vxorem scripsit. Sed videamus, cuius dogmatis sit Eusebius.

Stephanus reuerendissimus monachus legit

Octauum Eusebii Pamphili librum ad Euphrationem, cuius initium est.

Domino meo per omnia confiteor. Et post alia. Non enim coexistere Filiũ Patri, sed ante fuisse Patrẽ quam Filium dicimus. * ergo si coexistunt, quomodo erat Pater Pater, & Filius Filius? vel quomodo vnus quidem primus, alter vero secundus est? & alter quidem ingenitus, alter autem genitus? Duo quippe si

* nam si

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· πλεῖον τούτου τῶν ἀσεβοῦς συγγράμματος ἄλλο τι τῷ ἁγίῳ εὐαγγελίῳ οὐ μάχεται. εἰκότως οὖν καὶ περὶ τῶν εἰκόνων τὴν ἐναντίαν δόξαν ἔχει.

ANNO CHRISTI 787.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· σαφῶς ὁ πατὴρ βριμᾶται τὴν αἱρεσιώλιν καὶ τὴν φλυαρίαν τῆσδε τῆς βίβλου.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· ναὶ δέσποτα.

Νικηφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῶν Δυρραχίου εἶπεν· ἔδει δέσποτα τοῦτο ἀναγνωσθῆναι πρὸς πληροφορίαν πάντων, καὶ μὴ ἐκεῖνο· ἐμόλυνε γὰρ τὰ ὦτα ἡμῶν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀλλὰ πρὸς ἀσφάλειαν καλῶς ἐγένετο, ὅτι ἀνεγνώσθη.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Εὐσεβίῳ τῷ σοφιστῇ ἦλθον εἰς μαρτυρίαν οἱ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων φλυαρήσαντες, ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ τῇ πρὸς Κωνσταντίαν τὴν τοῦ Λικιννίου γυναῖκα γραφείσῃ. καὶ ἴδωμεν ποίας δόξης ὑπάρχει ὁ Εὐσέβιος.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω.

Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου πρὸς Εὐφρατίωνα· οὗ ἡ ἀρχή.

Τῷ δεσπότῃ μου κυρίῳ πάντα ὁμολογῶ. καὶ μετ' ἄλλα. οὐ γὰρ συνυπάρχειν φαμὲν τὸν υἱὸν τῷ πατρί, πρεσβύτερον ὄντα τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ. ἐὰν γὰρ συνυπάρχωσι, πῶς ἔσται ὁ πατὴρ πατήρ, καὶ ὁ υἱὸς υἱός; ἢ πῶς ὁ μὲν πρῶτος, ὁ δὲ δεύτερος; ὁ μὲν ἀγέννητος, ὁ δὲ γεννητός; δύο γὰρ

ANNO CHRISTI 787.

ἐξ ἴσου ὁμοίως ἀλλήλοις συνυπάρχοντα, ἰσότιμα αὐ νοοῖντο· ἢ ἤτοι ἄμφω, ὡς ἔφλυ, ἀγέννητα, ἢ ἑκάτερα γεννητά. ἀλλ' οὐδέτερον τούτων ἀληθές· οὔτε γὰρ ἀγέννητον, οὔτε γεννητὸν αὖ εἴη· ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον καὶ κρεῖττον καὶ τάξει καὶ τιμῇ τῆς δευτέρου ὑπείληται, ὡς αὖ καὶ τῷ εἶναι καὶ τῷ τοιῷδε εἶναι τῷ δευτέρῳ αἴτιον γεγονυῖαν.

ex æquo similiter inuicem consistunt, & æqualiter honorantur, intelligi datur, aut vtrosque, vt dixi, ingenitos, aut vtrosque genitos esse. Sed neutrum eorum verum esse dignoscitur. *neque enim ingenitum, neque genitum vtrumq; consistit: sed vnum quidem primum & maius est, atque ordine & honore secundum præcedit, * ita secundo vt causa fit & existendi & huiusmodi existendi.

* *Gr.* neque enim essent ingenitum & genitum: sed

* *Gr.* vtpote secundo causa & exist.

Ταρσίσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης κατ' ἐρώτησιν εἶπε· δεχόμεθα τοῦτον;

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha interrogando quibuſdam dixit: Suſcipimus hunc?

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· μὴ γένοιτο δέσποτα. οὗτος πλεῖον ἐκείνων μισείσθω.

Sancta Synodus dixit: Abſit domine. Iſte pluſquam illi odio habeatur.

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε· μὴ γένοιτο Χριστιανῷ ἀνθρώπῳ τοῦτο λέγειν. καὶ ἀνεγνώσθη ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς. αὐτὸν δὲ μόνον ἀληθινὸν εἶναι διδάσκει δι' ὧν φησιν· ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν θεόν. οὐχὶ ὡς ἑνὸς ὄντος μόνου τοῦ θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἑνὸς ὄντος μόνου ἀληθινοῦ θεοῦ, μὴ προσθήκης αἰαγκαιοτάτης τοῦ, ἀληθινοῦ. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς θεὸς μὲν ὁ υἱός, ἀλλ' οὐκ ἀληθινὸς θεός· εἷς γὰρ ὅστι καὶ μόνος ἀληθινὸς θεός, διὰ τὸ μὴ ἔχειν πρὸ αὑτοῦ πινά. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ἀληθινός, ἀλλ' ὡς εἰκὼν τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ εἴη αὖ καὶ θεός· ἐπεὶ καὶ θεὸς λῶ ὁ λόγος, οὐ μέντοι ὡς ὁ μόνος ἀληθινὸς θεός.

Basilius ſanctiſſimus epiſcopus Ancyræ dixit: Abſit vt Chriſtianus homo hoc dicat. Et lectum eſt ex eadem epiſtola. Eumdem autem & ſolum verum eſſe docet per ea quæ ait: *Vt sciant te solum verum Deum:* non quaſi vnus ſolus eſſet Deus, ſed tamquam vnus exiſteret verus Deus cum additamento perneceſſario veri. Nam & ipſe quidem Filius Deus, ſed non verus Deus: vnus enim eſt & ſolus verus Deus, eo quod non habeat ante ſe quemquã. Quod ſi & ipſe Filius verus eſt, ſed ſicut imago veri Dei, ſic dumtaxat & Deus eſt. Nam & Deus erat Verbum, non tamen vt ſolus verus Deus.

Ioan.17.

Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς εἶπε· πανάγιε δέσποτα καὶ πᾶσα ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ συνοδος, ὥσπερ ἡμεῖς ἔχομεν τὰ θεόπνευστα βιβλία ἀποστόλων καὶ προφητῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων, οὕτως ἔπρεπε καὶ τῷ ψευδοσυλλόγῳ ἐκείνῳ ἔχειν

Chriſtophorus ſanctiſſimus epiſcopus ſanctæ Cyriacæ dixit: Sanctiſſime domine, totaque ſancta & ſacra Synodus, quemadmodum nos habemus diuinitus conſcriptos libros apoſtolorum & prophetarum & ceterorum ſanctorum, ita decebat & pſeudoſyllogum illud

talia habere volumina in testimonium & virtutem.

Sancta Synodus dixit: Anathema & libris illis, & vtentibus eis.

Petrus & Petrus Deo amabiles presbyteri, & locum obtinentes Hadriani papæ senioris Romæ, dixerunt: Ostendit hæc lectio, quod Arianorum habuerit sensum. habebat autem prolatus liber Eusebii & alias blasphemias, quas Synodus audire non pertulit.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Conscripta eius abiicimus.

Sancta Synodus dixit: Et abiicimus, & anathematizamus.

Stephanus reuerendissimus monachus legit.

Antipatri episcopi Bostræ contradictiones in Eusebium episcopum Cæsariæ pro Origenis defensione, sermo primus, cuius initium est.

Ego quidem sufficienter æstimabam me scripsisse, & his quæ a tua sanctitate iussa sunt, satisfeciisse, per omnia Deo amabilis & sanctissime pater Ioannes. Et post pauca. Quoniam multus in historiis fuit vir, omnia antiquorum volumina & conscripta scrutatus atque rimatus, & cunctas ferme opiniones exponens, & plurima conscripta in sæculo derelinquens, quorum nonnulla omni receptione digna consistunt, talis viri opinione vtentes, subripere conantur nonnullos, fatentes quod Eusebius * ad hoc non traheretur vidisse, nisi omnes ad li-

* *Gr.* noluisset hoc suscipere, nisi

τοιαῦτα βιβλία εἰς μαρτυρίαν καὶ δωρεάν. ANNO CHRISTI 787.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀνάθεμα τοῖς βίβλοις ἐκείναις, καὶ τοῖς χρησαμένοις αὐταῖς.

Πέτρος καὶ Πέτρος ὁ θεοφιλέστατοι πρεσβύτεροι καὶ τοποτηρηταὶ Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπον· ἔδοξεν αὐτῇ ἡ ἀναγνωσις, ὅτι Ἀρειανὸν εἶχε φρόνημα. εἶχε δὲ καὶ προσαχθεῖσα βίβλος Εὐσεβίου καὶ ἑτέρας βλασφημίας, ὧν ἡ συνοδος ἐπακοῦσαι οὐκ ἠνέσχετο.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἀποβαλλόμεθα.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· καὶ ἀποβαλλόμεθα, καὶ ἀναθεματίζομεν.

Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω.

Ἀντιπάτρου ἐπισκόπου Βόστρης ἀντίρρησις τῆς Εὐσεβίου ἐπισκόπου Καισαρείας ὑπὲρ τῆς Ὠριγένους ἀπολογίας, λόγος πρῶτος, οὗ ἡ ἀρχή.

Ἐγὼ μὲν ἀρκούντως ἐνόμιζον γεγραφηκέναι, καὶ τὸ ἱκανὸν τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἐπιταχθεῖσι ποιῆσαι, τὰ πάντα θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε πάτερ Ἰωάννη. καὶ μετ' ὀλίγα. ἐπεὶ δὲ πολυίστωρ ὁ ἀνὴρ γέγονε, πάσας τὰς παρ' ἀρχαιοτέροις βίβλους τε καὶ συγγράμματα ἐξερευνήσας καὶ ἀνιχνεύσας, καὶ τὰς παντῶν μικρὸν δεῖν δόξας ἐκθέμενος, καὶ πλεῖστα συγγράμματα καταλείψας τῷ βίῳ· ὧν ἔνια καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξια τυγχάνει τῇ τοιαύτῃ τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστολῇ χρώμενοι, συναρπάζειν ἐπιχειροῦσιν ἐνίους, ὡς ὅπου, φησὶν, οὐκ ἂν εἵλετο Εὐσέβιος ἐπὶ τοῦτο ἰδεῖν, εἰ μὴ πάσας

ANNO CHRISTI 787. ἀκριβῶς ἠπίστατο τὴν παλαιῶν τὰς δόξας τοῦτο βουλομένους. ἐγὼ δὲ, ὅτι μὲν πολυΐστωρ ὁ ἀνὴρ, καὶ οὐδέν τι τῶν παλαιοτέρων συγγραμμάτων τὴν ἐκείνου διέλαθε γνῶσιν, σύμφημι καὶ ὁμολογῶ· βασιλικῇ γὰρ συνεργίᾳ χρώμενος, ῥᾳδίως τὰ πανταχοῦ πρὸς ἑαυτὸν συνάγειν ἠδυνάτο· ἐκεῖσε δὲ πρὸς τὴν δογμάτων ἀκρίβειαν φθάσαι φημὶ οὐ ἀνδρα. ὅθεν πολυμαθίας μὲν παραχωρητέον αὐτῷ, δογμάτων δὲ γνῶσιν ἐκεῖσε· ἄλλα καὶ πάνυ κατόπιν τοσοῦτον τῆς τοιαύτης ἀκριβείας ἡμῶν ὑπεσάμεθα. καὶ μετὰ βραχέα. ὥστε δὴ, ἵνα μὴ δόξωμεν ἐπεμβαίνειν τῷ ἀνδρὶ, πρὸς ὧν οὐ πρόκειται ἡμῖν ὑπὲρ τοῦ παρόντος λέγειν, ἵνα βασανίζοντες πρὸς ἀκρίβειαν τὴν ἡμομένην ἀπολογίαν, αἱρετικοὺς ἀποδείξωμεν τοὺς ἀμφοτέρους, αὐτόν τε τὸν ἀπολογησάμενον, καὶ τὸν ὑπὲρ οὗπερ τὴν ἀπολογίαν συνέταξε. καὶ μετ' ἐκεῖνα. δεῖξον πρῶτον καὶ ἀναμφίβολόν τινα τῶν τῆς ἐκκλησίας διαφανῶν διδασκάλων, ὅτι προϋπάρξουσιν αἱ τῶν ἀνθρώπων ψυχαὶ, δογματίσαντα· καὶ μὴ παραλογισμούς τινας προφέρειν πειρῶ εἰς ἀποδεῖξιν. τὸ γὰρ δεικνύναι σε ἀπευδόν, τὴν τοῦ υἱοῦ πρὸς τὸν πατέρα ὑποβασιν ὁμοίως αὐτῷ τινας εἰρηκότας, πρῶτον μὲν οὐ ξενιζόμεθα· σοὶ γὰρ καὶ τῷ σὲ ἡ τοιαύτη δόξα. ὅθεν πρὸς τούτου ὑπὲρ τοῦ προκειμένου λόγος ἡμῖν οὐδεὶς, πάλαι μὲν οἰκουμενικῇ ζητήσει ὑποβληθέντος καὶ ἀποκηρυχθέντος. *μὴ πείθεσθαι δὲ ἐν τούτῳ, μηδὲ δι' οὓς παῦται ἡμῖν πρόκειται, βασανίζειν· τὸ δὲ ψιλὸν τὴν πρὸς ἀρχὴν φωνὴν διαβάλλειν, οὐδαμῶς πρέπει τινος μέ-

quidum veterum sciret opiniones hoc velle monstrantes. At ego, quod multus quidem in historiis fuerit vir, & nihil ex veteribus conscriptionibus illius latuerit notitiam, consentio & confiteor. Imperiali quippe cooperatione vsus, facile quæ vbique sparsa erant, colligere poterat. Non autem ad dogmatum † acribiam hunc peruenisse perhibeo. Vnde concedendum quidem est illi, quod multa didicerit; quod autem dogmatum habuerit notionem, nullo modo: quem videlicet nimis fuisse procul ab horum acribia scimus. Et paulo post. Itaque ne videamur aggredi virum, de quibus non est nobis impræsentiarum dicendi propositum; neve discutientes diligentius apologiam quæ facta est, hæreticos ostendamus vtrumque, ipsum scilicet qui excusatur, & eum qui pro eo excusationem exposuit. Et post alia. Ostende quemquam ex illustribus ecclesiæ magistris, qui expresse & indubitabiliter, quod præexistant animæ, dogmatizauerit: & ne subreptiones quasdam proferre tentes ad comprobationem. Illud enim quod demonstrare festinas, Filii ad Patrem subiectionem etiam sibi similiter aliquos perhibere, primo quidem non miremur: tua est & eorum qui circa te sunt, talis opinio. Vnde nec super hoc in præsenti nobis vllus est sermo, cum videlicet vniuersali sit olim * inquisitione proiectum atq; repulsum. & non in hoc obediatur, neque discutiatur propter eos, pro quibus hæc nobis proposita sunt. Porro puræ voci quæ est Periarchon detrahi, nequaquam a quoquam

† i. exactam cognitionem.

* Gr. inquisitioni subiectum.

* Gr. μὴ πείθεσθαι δὲ τούτῳ

vsque nunc audisti o acer aduocate Origenis prauitatum.

Sanctissimus patriarcha dixit: Ostensa sunt conscripta Eusebii etiam per paternam vocem aliena esse a catholica ecclesia.

Demetrius Deo amabilis diaconus & vasorum custos legit.

Theodori lectoris de ecclesiastica historia.

Persa quidam Xenaias vocatus, quem tempore sacerdotii sui Calendio inueniens ecclesiastica adulterare dogmata, & castella excitare, pellit a regione. De hoc multa, quæ a diuersis audiens scrutatus sum, ex parte dicam. A Persarum enim regione proprium dominum fugiens, ad Romanorum peruenit. Et paulo post. Hunc Petrus pro Cyro Hierapolitanensium ecclesiæ episcopum transmittit; quem non post multum episcopi a Perside venientes quasi vernulam arguebant, & vt diuini exortem baptismatis. Quo comperto Petrus, quid oporteret fieri non curans, dixit sufficere illi episcopi consecrationem ad supplementum * diuini sacramenti.

* diuinæ initiationis.

Stephanus diaconus & notarius venerabilis patriarchii legit.

Ioannis † Diacrinomeni de ecclesiastica historia.

† Diactinomeni .i. segregati. sic vocabantur qui Synodum Calchedonensem non recipiebant. ex Leontio de sectis.

Non enim licitum asserebat Xenaias, angelos, cum incorporei sint, corpora facere, & quasi in humanis formis existentes corporeos formare. sed nec illud existimare, honorem aut

χει τῆ νεῶ ἀκήκοας ὦ ὄφις σωτῆρες τοῖς Ωεοσβύοις ἀποπέμασιν. Anno Christi 787.

Ο ἀγιώτατος πατριάρχης ἔιπεν· ἀπεδείχθησαν τὰ συγγράμματα τοῦ Εὐσεβίου ⁊ διὰ πατρικῆς φωνῆς ἄλλότρια εἶναι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος ⁊ σκευοφύλαξ ἀνέγνω.

Θεοδώρου ἀναγνώστου ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.

Πέρσης τις Ξεναίας ὀνομαζόμενος, ὃν ἐν τοῖς αὐτῆ ἱερατικοῖς χρόνοις ὁ Καλενδίων θύρηκως τὰ ἐκκλησιαστικὰ νοθεύοντα δόγματα, ⁊ τὰς κώμας διαστατοῦντα, ἀπελαύει τῆς χώρας. περὶ τούτου, ἃ πολλὰ παρὰ διαφόρων ἀκριβῶς ἱστόρησα, ὑπὸ μέρος λέξω. ὑπὸ γὰρ τῆς τῶν Περσῶν χώρας οἰκεῖον δεσπότην πεφυγώς. καὶ μετ' ὀλίγα. τοῦτον ὁ Πέτρος τῷ Κύρῳ τῷ Ἱεραπολιτῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον ἐκπέμπει· ὃν μετ' οὐ πολὺ ἐπίσκοποι ἐκ τῆς Περσικῆς παραγενόμενοι οἰκότελβαπλεγχον, καὶ τῆς θείου βαπτίσματος ἀμέτοχον. ὅπερ μεμαθηκὼς ὁ Πέτρος, τί δέοι γενέσθαι μὴ φροντίσας, ἔφησεν ἀρκεῖν αὐτῷ τὴν τῆς ἐπισκόπου χειροτονίαν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῆς θείας μυήσεως.

Στέφανος διάκονος ⁊ νοτάριος τῆς θαυμαζοῖς πατριαρχείου ἀνέγνω.

Ιωάννου τῆς Διακρινομένου ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας.

Μὴ γὰρ ἐξὸν ἦν ἔλεγεν ὁ Ξεναίας, ἀσωμάτους ὄντας ἀγγέλους σωματοποιεῖν, ⁊ ὡς ἐν μορφαῖς αἰσθητοῖς ὑπάρχοντας ἐνσωμάτοις τύποις. ἀλλὰ μὴν μηδὲ κἀκεῖνο νομίζειν, τιμὴν

ANNO CHRISTI 787.

ἡ δόξαν ἐκνέμειν τῷ Χριστῷ τὴν διὰ γραφῆς ἀπ' τεχνιτευομένην εἰκόνα· εἰ δὲ μόνην ἀπ' προσδεκτὴν εἶναι τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκύνησιν. καὶ μετ' ἔτερα. εἶναι δὲ λέγει κἀκεῖνο, νηπιώδους εἶναι φρενὸς τὸ πλάσσειν ἐν προστέραις εἰδώλῳ τὸ πανάγιον καὶ προσκυνητὸν πνεῦμα· καί τοι τὰ εὐαγγελικὰ οὐδαμῶς παραδεδωκότων γράμματα, ὅτι γέγονε περιστερὰ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀλλ' ὅτι ἐν εἴδει περιστερᾶς ὤφθη ποτέ· τὸ δὲ οἰκονομικῶς, ἀλλ' οὐκ οὐσιωδῶς οὕτω πως ἐφάπαξ φανὲν οὐδαμῶς ἁρμόδιον τοῖς εὐσεβοῦσι σώματος εἴδωλον ποιεῖν. ταῦτα Φιλόξενος διδάσκων, ὁμοῦ τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τοῦργον ἐπέφερε. πολλαχόθεν γοῦν ἀγγέλων μὲν εἰκόνας καταφέρων ἀπέλειφε, τὰς δὲ τοῦ Χριστὸν τυπούσας εἰς ἀδύτους ἐτάμιεν τόπους.

gloriam impẽdere Christo imaginem ei per picturæ artem * effi- *effectam
cere: esse autem illi solam acceptabilem nosse in spiritu & *Ioan. 4.*
veritate adorationem. Et post alia. Nosse autem dicit & illud, esse puerilis sensus, fingere in columbæ idolo sanctissimum & adorandũ Spiritum; præsertim cum euangelicæ nequaquam tradant literæ, quia factus est columba Spiritus, sed quia in specie columbæ apparuit aliquando: quia vero dispensatorie, non substantialiter semel ostensus est, non ideo aptum piis est corporis idolum faciendi. Hoc Philoxenus docens, vna cum doctrina etiam opus patrabat. Crebro namque angelorum imagines quidem deponens delebat; eas vero quæ Christum figurabant, in abditis locis occultabat. *Matth. 3. Marc. 1. Luc. 3. Ioan. 1.*

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἀκούσωμεν ἱεροὶ ἄνδρες, τίνες οὐκ ἐδέξαντο τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀβάπτιστοι, Μανιχαῖοι, καὶ φαντασίας προσβάλλοντες ὑπὲρ τῆς τοῦ Χριστοῦ οἰκονομίας. καὶ ἐκ τῶν μιασμάτων αὐτῶν καὶ τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως εἰσηγηταὶ ἔλαβον τὰς ἀφορμάς.

Taraſius ſanctiſſimus patriarcha dixit: Audiamus, ſacrati viri, qui non receperunt venerabiles imagines, non baptizati, Manichæi, & hi qui phantaſiam prædicant in Chriſti diſpenſatione: ex quorum pollutionibus Chriſtianos accuſantis hæreſeos introductores fomites ſuſceperunt.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος μονῆς τῶν Στουδίου εἶπεν· εὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ καὶ τῇ ἀγαπητικῇ προαιρέσει τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν, ὅτι καὶ ψευδοφύλακες τῆς ψευδοσυνόδου ἐκείνης ἐθριαμβεύθησαν μετὰ καὶ τῶν συνηγορούντων αὐτοῖς αἱρετικῶν.

Sabbas reuerendiſſimus hegumenus monaſterii Studii dixit: Gratias agimus Deo & bonæ voluntati dominorum noſtrorum bonorum, quia falſi cuſtodes pſeudoſyllogi illius deuicti ſunt vna cum conſentientibus ſibi hæreticis.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἀνάθεμα αὐτοῖς.

Sancta Synodus dixit: Anathema illis.

Κωνσταντῖνος ὁ εὐλαβέστατος ἀναγνώστης τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας ἀνέγνω.

Conſtantinus reuerendiſſimus lector ſanctiſſimæ eccleſiæ legit.

De vita ſancti patris noſtri Sabbæ.

Ἐκ τῦ βίου τῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα.

Anno Christi 797.

Flauiano igitur & Elia patriarchis Sidonem, vt dictum eſt, peruenientibus, & literis adulatoriis ac diſpenſatoriis ad imperatorem vtentibus, & Synodum quæ Sidone contra rectam * congregata fuerat fidem deſtruentibus, & ad proprias ſedes redeuntibus, indignati hi qui circa Soterichum & Philoxenum erant, in iram vehementem commouerunt imperatorem, quaſi deceptum a patriarcharum aſtutia & fictione. Et accipientes poteſtatem quam voluerunt, & aurum multum vulgo Antiocheno tribuentes, & multis modis Flauianum tribulantes, & quodammodo ſuffocantes, & cogentes Calchedonenſem Synodum anathematizare, taliter illum ab epiſcopatu pellentes exilio damnauerunt. Quo comperto imperator gauiſus eſt, & Seuerum *principem Acephalorum * exarchum epiſcopum Antiochiæ miſit.

* *Gr.* congregabatur

Φλαβιανοῦ τοίνυν καὶ Ἡλία τῶν πατριαρχῶν ἐν Σιδῶνι, ὡς εἴρηται, γενομένων, & χρήμασι κολακευτικοῖς τε & οἰκονομικοῖς τοὺς βασιλέα χρησαμένων, καὶ τὴν ἐν Σιδῶνι κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως συναθροισθεῖσαν σύνοδον καταλυσάντων, καὶ εἰς τὸν οἰκεῖον ἕκαστος ἐπανελθόντων, ἀγανακτήσαντες ⓐ τοὺς περὶ Σωτήριχον καὶ Φιλόξενον, εἰς ὀργὴν ἄχρι τοῦ κινῆσαι ⓝ τὸν βασιλέα, ὡς ἀπατηθέντα ὑπὸ τῶν τῶν πατριαρχῶν πανουργίας καὶ προσποιήσεως. & λαβόντες ὧν ἤθελον ἐξουσίαν, καὶ χρυσίον ἱκανὸν τῷ Ἀντιοχείας δήμῳ διαδώσαντες, καὶ πολυτρόπως θλίψαντες ⓝ Φλαβιανὸν, & τρόπον τινὰ ὑποπνίξαντες, καὶ καταναγκάσαντες τὴν ἐν Καλχηδόνι σύνοδον ἀναθεματίσαι, οὕτως αὐτὸν τῆς ἐπισκοπῆς ἐξεώσαντες, ὑποτροείᾳ κατεδίκασαν. & γνοὺς ὁ βασιλεὺς, & προχαρὴς γενόμενος, Σεβῆρον ⓝ ⓐ τῶν Ἀκεφάλων ἔξαρχον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας ἀπέστελεν.

Antonius reuerendiſſimus monachus legit.

Ἀντώνιος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς ἀνέγνω.

Habetur in Synodo Conſtantinop. ſub Menna act. 1. circa med.

Ex deprecatione quæ data eſt ſanctæ Synodo conuenienti in hac regia vrbe contra Seuerum hæreticum & Acephalum, a clericis & monachis Antiochenſium magnæ ciuitatis ſanctæ Dei eccleſiæ: cuius initium eſt.

Ἐκ τῆς δεήσεως τῆς ἐπιδοθείσης τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ συνελθούσῃ ἐν πάσῃ τῇ βασιλίδι πόλει κατὰ Σεβήρου τοῦ αἱρετικοῦ καὶ Ἀκεφάλου, παρὰ τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας· ἧς ἡ ἀρχή.

Nunc tandem tempus eſt, o beatiſſimi. Et poſt pauca. Qualia vero, ſanctiſſimi, &

Νῦν εἰς πρὸ ποτε καιρὸς, ὦ μακαριώτατοι. & μετ' ὀλίγα. οἷα δὲ ὁσιώτατοι, & ἀεὶ

ANNO CHRISTI 787.

ἃ πρὸ τῶν ἐν Δάφνῃ πηγῶν προῆξαι πετόλμηκε, μαγείαις τε χρώμενος αὐτόθι, καὶ θυμιάμασι μυσαροῖς θεραπεύων τοὺς δαίμονας, ὧν ἔστι πᾶσι δῆλα ἡ πόλις. οὐμενοῦν δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων, οὔτε τῶν ἱερῶν σκευῶν, τὰ μὲν ξέων ὡς ἐναγῆ, τὰ δὲ χωνευόντων καὶ ῥογεύων τοῖς ὁμοζήποις. πετόλμηται γὰρ αὐτῷ καὶ τοῦτο ὦ μακαριώτατοι. τὰς γὰρ εἰς τύπον τοῦ ἁγίου πνεύματος χρυσᾶς τε καὶ ἀργυρᾶς περιστερὰς κρεμαμένας ὑπεράνω τῶν θείων κολυμβηθρῶν καὶ θυσιαστηρίων, μετὰ τῶν ἄλλων ἐσφετερίσατο, λέγων, οὐ χρῆναι ἐν εἴδει περιστερᾶς ὀνομάζεσθαι τὸ ἅγιον πνεῦμα.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· εἰ τὰς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου πνεύματος αἰωρουμένας περιστερὰς ἐδέξαντο οἱ πατέρες, πόσῳ μᾶλλον τοῦ σαρκωθέντος λόγου, καὶ ὀφθέντος ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ σώματος; ἀλλὰ πιστεύσατε, ὅτι καὶ Ἀναστάσιος ὁ προκαθεσάμενος τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὰς χρυσᾶς καὶ ἀργυρᾶς εἰκόνας ἐσφετερίσατο εἰς ἰδίαν χρείαν, καθὰ πεποίηκε Σεβῆρος.

Στέφανος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος, νοτάριος καὶ ῥεφερενδάριος, ἀνέγνω.

Ἰωάννου ἐπισκόπου Γαβάλων εἰς τὸν βίον καὶ τὴν πολιτείαν Σεβήρου τοῦ αἱρεσιάρχου, οὗ ἡ ἀρχή.

Εἰ μὲν ἐβούλετο Σεβῆρος ἢ ζωῆς τῆς αὐτῆς καὶ μετ' ὀλίγα. καὶ οὐδὲ τὴν ἀγγέλων πλέον ἄλαστον εἴασε· πολλὰ γὰρ ἀεὶ λόγον ἐπὶ τοῦ βήματος ἐσώζετο, καὶ τὸ πλῆθος ἐπειρᾶτο πείθειν ἐν ἀπορίᾳ πολλάκις τῷ ἱερῷ τοῦ ἁγιωτάτου Μιχαὴλ, ὡσὲρ εἰ μὴ ἀλουργὰ τοῖς

quæ circa fontes, qui Daphnæ sunt, agere ausus sit, magicis artibus ibidem vsus, & incensis dæmonia placans, tota illa ciuitas canit. Siquidem nec ipsis sanctis altaribus vel sacratis vasis pepercit, illa quidem eradens vt * sceleſta, hæc autem conflans & erogans his qui similis moris sunt. Porro præsumptum est ab eo etiam hoc, o beatissimi. Eas enim, quæ in typum sancti Spiritus sunt, aureæ & argenteæ columbæ suspensæ supra * diuina sacramenta & altaria, cum aliis defraudabat, dicens non oportere columbas nominari Spiritum sanctum.

* Gr. profana,

* sacros fontes

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Si in nomine sancti Spiritus superpositas columbas receperunt patres, quanto magis incarnati Verbi iconas, quod apparuit super terram cum corpore? Sed credite, quia & Anastasius qui Constantinopolitanis præfuit, aureas & argenteas iconas fraudauit in proprios vsus, quod & Seuerus fecit.

Stephanus Deo amabilis diaconus & notarius & referendarius legit.

Ioannis episcopi Gabalensium in vitam & conuersationem Seueri hæresiarchæ, cuius initium est.

Si quidē voluisset Seuerus vel vitæ semper eius. Et post pauca. Et neque angelorum illæsum dimisit honorem. Multum autem sermonem in tribunali stās * fecit, & multitudini persuadere tentabat in ipso multoties sacrario sanctissimi Michaelis, quod non purpurea ange-

* faciebat,

lis vestimenta conueniant, sed alba: non ignorans quod nihil sanctis virtutibus * sensibile conueniat, sed satagens & * hæc similiter auferre, & in alterutrum commouere multos sic & aliter se habentes.

* de vestibus curæ est
* hac ratione diuidere

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Consideremus, quia cum reliquis etiam in hoc ipso accusatus est, quoniam dicebat, quia non conuenit angelos purpurea, sed alba vestimenta induere.

* Demetrius

* Theophilus Deo amabilis diaconus & sceuophylax dixit: In sancta magna ecclesia Constantinopoleos, quando promotus sum, inquisiui in breui, & reperi in eo deesse duos codices deauratos per imagines: quos requirens agnoui, quod in ignem eos mittentes incenderint. Inueni autem & alium librum Constantini chartophylacis, continentem de venerabilibus iconis: & reciderunt folia, in quibus iacebant verba super iconis. & ecce eumdem codicem præ manibus habens sanctæ Synodo ostendo.

Et explicans idem Theophilus codicem, ostendit omnibus foliorum recisionem.

Leontius deuotus a secretis dixit: Et aliud, patres, mirandum est in codice hoc. Vt videtis enim, argenteas tabulas habet, & hinc inde imaginibus omnium sanctorum adornatur. & rem ipsam dimittentes, id est, imagines, quæ scripta de imaginibus intus erant, reciderunt: quod extremæ dementiæ est.

Sancta Synodus dixit: Anathema sint qui reciderunt, & insidiati sunt.

ἀγγέλοις ἱμάτια περισκήειν, ἀλλὰ λευκά· ἐκ ἀγνοῶν, ὡς οὐδὲν τοῖς ἁγίοις δωνάμεσιν ἐσθῆτος μέλει, σπουδάζων δὲ καὶ ταύτῃ διαιρεῖν, & ἐπ' ἀλλήλοις κινεῖν οὕτως ἢ ἑτέρως ἔχοντας τοὺς πολλούς.

Anno Christi 787.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· σκοπήσωμεν, ὅτι μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ εἰς τοῦτο αὐτὸ ἐνεκλήθη, ἐπειδὴ ἔλεγεν, ὅτι οὐ πρέπει τοὺς ἀγγέλοις ἱμάτια ἁλουργά, ἀλλὰ λευκὰ ἐνδεδύσθαι.

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος & σκευοφύλαξ εἶπεν· ἐν τῇ ἁγίᾳ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτε προεβλήθην σκευοφύλαξ, ἐψηλάφησα εἰς τὸ βρέβιον, καὶ εὗρον λείποντα δύο βιβλία ἠργυρωμένα διὰ εἰκόνων. ἅπερ ζητήσας ἔγνων, ὅτι εἰς πῦρ βαλόντες ἐκαυσαν οἱ αἱρετικοί. εὗρον δὲ καὶ ἕτερον βιβλίον Κωνσταντίνου χαρτοφύλακος, περιέχουσαν περὶ τῶν σεπτῶν εἰκόνων· καὶ ἀπέτεμον τὰ φύλλα, ἔνθα ἔκειντο τὰ περὶ εἰκόνων ῥήματα, οἱ δόλιοι. καὶ ἰδοὺ τοῦτο αὐτοῦ βιβλίον μὴ χεῖρας ἔχων ὑποδείκνυμι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Καὶ ἀναπτύξας ὁ αὐτὸς Δημήτριος τοῦ βιβλίον, ὑπέδειξε πᾶσι τοῦ τῶν φύλλων ἐκτομήν.

Λεόντιος ὁ καθωσιωμένος ἀσηκρῆτις εἶπε· καὶ ἄλλο, πατέρες, θαυμάσαι ἐστὶν ἐν τῇ βίβλῳ ταύτῃ. ὡς ὁρᾶτε γάρ, ἀργυρᾶς πλυχας ἔχει, & ἑκατέρωθεν ταῖς εἰκόσι πάντων τῶν ἁγίων κεκόσμηται. καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐάσαντες, ἤγουν τὰς εἰκόνας, τὰ περὶ τῶν εἰκόνων ἔσω γεγραμμένα ἀπέτεμον· ὅπερ ἐσχάτης ἐστὶν ἀνοίας.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀνάθεμα τοῖς τεμοῦσι καὶ ὑποβουλεύσασι.

ANNO CHRISTI 787.

Λέων ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Φωκίας εἶπε· τοῦτο μὲν τὸ βιβλίῳ τὰ φύλλα ἀπώλεσεν, ἐν δὲ τῇ πόλει ἐν ᾗ κατοικῶ, ἐπάνω τεσσάκοντα βιβλίων πυρὶ κατέκαυσαν.

Leo sanctissimus episcopus Phociæ dixit: Hic quidem codex folia perdidit: in ciuitate autem in qua habito, supra triginta codices combusserunt igni.

Σάββας ἡγούμενος τῆς Στουδίου εἶπεν· ἔθος ὑπάρχει, δεσπότα, τοῖς τυφλώττουσι μὴ βλέπειν τὸ φῶς. τούτου ἕνεκεν κἀκεῖνοι τυφλοὶ ὄντες τῇ ψυχῇ ἐσκοτίσθησαν.

Sabbas reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Studii dixit: Moris est, domini, his qui cæci sunt, non videre lumen. huius rei gratia illi qui cæci sunt anima, obtenebrati sunt.

Δημήτριος ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ σκευοφύλαξ ἀνέγνω.

Demetrius Deo amabilis diaconus & sceuophylax legit.

Κωνσταντίνου διακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως εἰς πάντας τοὺς ἁγίους μάρτυρας, οὗ ἡ ἀρχή.

Constantini diaconi & chartophylacis sanctissimæ Dei magnæ ecclesiæ Constantinopoleos, in omnes sanctos martyres, cuius initium est.

Αἱ μὲν Χριστοῦ πανηγύρεις. καὶ μετ' ἕτερα. εἶτα οἴεσθε ὦ οὗτοι, ἔφησαν οἱ δικάζοντες, ὡς ἐν χαλκῷ καὶ λίθοις τὴν σωτηρίαν ποιούμεθα, οὐχὶ δὲ πρός τινα δύναμιν προνοητικὴν τε καὶ συνεκτικὴν ἀποβλέπομεν, παρ' ἧς τὰ κάλλιστα ἡμῖν προσγίνεται; καὶ πῶς πλάσται καὶ λιθουργοὶ, οἱ μάρτυρες ἔφησαν, ἀγαλμάτων πλῆθος κατασκευάζοιτο, ποικίλαις μορφαῖς διαγραπτίζοντες, καὶ τοῖς ναοῖς προσπλάσσοιεν· ὑμεῖς δὲ θυσίαις ταῦτα γεραίρετε, τὴν τῶν ἀπόρρητων λύσιν παρ' αὐτῶν ἐξαιτούμενοι; τί δὲ καὶ παρ' ὑμῖν, οἱ τύραννοι διεξῆλθον, ὃ φατὲ θεῖον, ἐν εἰκόσιν ἐκ ἐγχαράττετε; πῶς οὖν διαλοιδορεῖσθε ἡμῖν, δυσδαιμονέστερον ἐφ' ὁμοίαις πράξεσι διακείμενοι; ἀκουσον ἐπεὶ καὶ ἡμῖν, ὦ δικασταὶ, τοῖς ἀνεξελέγκτοις ψόγοις τὴν τῶν εἰκόνων γραφὴν περιτίθετε, φέρε

Christi quidem festiuitates. Et post alia. Deinde arbitramini, * quod isti dixerunt, qui litigant, quod in ære ac lapidibus salutem faciamus, & non ad quamdam virtutem prouidam & protectricem inspiciamus, a qua nobis optima obtinentur? Et quomodo pictores & lapidarii, martyres dixerunt, simulacrorum multitudinem construunt, variis formis configurantes, & templis affigunt? & vos sacrificiis hæc celebratis, * secretorum solutionem ab eis expectantes? Quid autem & apud vos? tyranni persecuti sunt. Nam quam asseritis, diuinitas in imaginibus non exaratur? Quomodo ergo nobis male dicitis, superstitiosius in similibus actibus positi? Ergo quoniam & nobis, o iudices, in exquisitis vituperationibus imaginum picturam conficitis, eia

* *Gr.* arbvos, dixerunt iudices, quod in ære

* difficultatum

ab horum errore & ambiguitate vos liberabimus, dixerunt martyres. Non enim diuinitatem, cum simplex sit & incomprehensibilis, formis quibusdam & figuris comparamus; neque cera & lignis supersubstantialem & præexistentem sine initio substantiam honorare didicimus: sed quia primo * inueterato per transgressionem homine, & deponente apostatica virtute, quæ * temere gessit natura verebatur eum qui se erecturus erat: non enim poterat ex se deorsum * iacens, superationi suæ reluctari vel reuocari, inimico casum aggrediente: sed nec conueniens erat, nisi secundis luctaminibus, victoria tyrannum excutere: ipse conditor propriæ facturæ, qui vnus est ex Trinitate, Deus Verbum, sicut non in fictione * priscæ naturæ ministrum quemquam exhibuit, ita neque nunc imaginem corruptam instauraturus, alii reparationem eius commisit; sed propriæ operationis virtute vsus, agones pro nobis humanos suscepit. Hoc enim erat conueniens, vt * proprium certamen ageret. Porro quia omnis certator tribus modis agonizans, vel vno horum superat hostem, deceptione scilicet, aut lege, aut tyrannide: sed duos penitus dimittens tamquam inutiles & non proprios, * sed neque hos duos ad agonem commodos vel proficuos, dux & propugnator noster: siue enim fraus simulatam habeat victoriam, praue repugnantem fugans: siue tyrannis irrationabili vi obtineat, non ex æquo faciens congressionem: * reliquorum qui morem nequaquam discernens ad lucta-

* denicto

* eum deposuerat, insolescente, natura indigebat eo qui ipsam erigeret.

* iacens iterum reluctari, vel congressum reuocare,

* pridem

* Gr. apte respondens

* ac ne his quidem, propter quos certamen est, com.

* ceteros modos non approbans, ad l.

τῆς περὶ τοῦτο πλάνης καὶ ἀμφιβολίας ὑμᾶς ἀπαλλάξομεν, εἶπον οἱ μάρτυρες. οὐ γὰρ τὸ θεῖον ἁπλοῦν ὑπάρχον καὶ ἀπερινόητον μορφαῖς τισὶ καὶ σχήμασιν ἀπεικάζομεν, οὔτε κηρῷ καὶ ξύλοις τὴν ὑπερούσιον καὶ προαιώνιον οὐσίαν τιμᾶν ἡμεῖς διεγνώκαμεν· ἀλλ' ἐπεὶ τῷ παλαιῷ τοῦ παραπαλαιωθέντος διὰ τῆς παραβάσεως αὐθρώπου, καὶ τῆς καθελούσης ὑποστατικῆς δραστικότητος δυνάμεως, ἡ φύσις ἐδεῖτο τοῦ ἀναστήσοντος· οὐ γὰρ οἷά τε ἦν ἐξ ἀρχῆς κάτω κειμένη ἡ φύσις ἄνω ἀναπαλαῖσαί τε καὶ ἀνακαλέσασθαι, τῷ ἐχθρὸς τῷ πτώματι ἐπιβαίνοντος, οὔτε μὴν εἰκὸς ὑπῆρχε μὴ ἐπὶ δευτέροις παλαίσμασι τῆς νίκης τύραννον ἐκπιέζεσθαι· αὐτὸς ὁ δημιουργὸς τοῦ οἰκείου ποιήματος, ὁ τῆς τριάδος εἷς θεὸς λόγος, ὥσπερ οὐ πρὸς πλάσεως πάλαι τῆς φύσεως ὑπουργόν τινα παρεσκήσατο, οὕτως οὐδὲ νῦν τὴν εἰκόνα φθαρεῖσαν ἀνανεούμενος, ἄλλῳ τινὶ ἀνάκτησιν ἐπεχείρησεν, ἀλλ' αὐτουργῷ δυνάμει χρησάμενος, οὗ ὑπὲρ ἡμῶν ἀγῶνας ἀνθρωπικῶς ἀνεδέξατο. τοῦτο γὰρ ἦν πως οἰκεῖον καταλλήλως τῷ ἀγωνίσματι διαθέσθαι. ἐπειδὴ δὲ πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος τρισὶ τρόποις, ἢ ἑνί γε τούτων ὑπερμάχεται τὸν ἀντίπαλον· ἢ γὰρ ἀπάτῃ, ἢ νόμῳ, ἢ τυραννίδι· τοὺς μὲν δύο παντελῶς διαφεύς ὡς ἀχρήστους τε καὶ οὐκ οἰκείους, οὔτε μὴν τοῖς δι' οὓς ὁ ἀγών, λυσιτελεῖς τε καὶ ὠφελίμους, ὁ ἡμέτερος πρόμαχος· ἥ τε γὰρ ἀπάτη διεψευσμένῳ ἔχει τὴν νίκην, φαύλως ἀγωνιζομένου· ἥ τε τυραννὶς παραλόγῳ βίᾳ κρατεῖ, μὴ ἐξ ἴσου ποιοῦσα τὴν συμπλοκήν· τὴν λοιπῶν μὴ ἐγκρίνας ζύ-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

πον, ἐπὶ τὸν κτ̃ν νόμον πάλιν χωρεῖ· καὶ σαρκα λαβὼν ἐκ τῆς πεσόντος φυράματος ἐψυχωμένῳ ψυχῇ τε & νοερᾷ, μείνας ὅπερ ἦν, καὶ τὸ ἑαυτῷ μὴ ἐκστας, πάντα γίνεται πλὴν τῆς ἁμαρτίας, ὅσα & ἐξ ὧν περ ὁ ἄνθρωπος, & μὴ τῇ δοκήσει * τὸ σῶμα χημαπατόμενος. & μετ' ὀλίγα. τοῦτον τοίνυν, ἐν ᾗ περ ἐδείχθη μορφῇ, καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστράφη, τοῖς πίναξιν ἐπιγράφομεν, ὑπόμνησιν τῆς δι' αὐτοῦ σωτηρίας ἔχοντες θεῖον τύπον ποιούμενοι, & οὐ καθ' ὑμᾶς ποικίλας ἰδέας παράγοντες, καὶ χήματα κατὰ τὸ δοκοῦν διαγλύφοντες.

* καὶ ἀντὶ τοῦ πλάττεται χημαπατόμενος. ἄλλο. ἢ μὴ τὸ αὐτὸ φαντασιοῦται χημαπατόμενος.

men quod secundum legem est, progressus, & carnem assumens massæ quæ occiderat, animatam anima rationali atque intellectuali, manens quod erat, & suis non carens, omnia fit absque peccato, quanta & ex quibus est homo, & non putatiue apparere caro dissimulans. Et post pauca. Igitur formam in qua demonstratus est, & cum hominibus conuersatus est, tabulis depingimus, recordationem salutis quæ per eum facta est, diuina effigie facientes; & non secundum vos varias figuras secundum quod * putantur, deriuantes aut sculpentes.

* Gr. placuerit.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ⓐ Ἕλληνες διὰ τὰ εἰδωλα τοὺς μάρτυρας κατεδίκαζον, & ἔλεγον αὐτοῖς· τίνος χάριν ἀθλεῖτε, καὶ τὰ ἡμέτερα ὁμοιώματα παραιτεῖσθε, ἔχοντες καὶ αὐτοὶ ἰδίας εἰκόνας; ⓐ ἅγιοι ἀπεκρίνοντο· ἀλλ' ἡμεῖς οὐκ ἐνδάλματα δαιμόνων ποιοῦμεν, ἀλλὰ τὸν ἐνανθρωπήσαντος θεοῦ λόγου ποιοῦμεν εἰκόνας, & τῶν αὐτοῦ ἁγίων· οὐ μὴν τοι θεοποιοῦμεν αὐτάς.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Pagani propter idola martyres condemnabant, & dicebant eis: Cuius rei gratia certatis, & nostras similitudines recusatis, habentes & ipsi proprias iconas? Sancti vero respondebant: Sed nos non simulacra dæmonum facimus, sed Dei Verbi qui incarnatus est, iconas facimus, & sanctorum eius: non tamen deificamus eas.

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος & κουβουκλείσιος εἶπε· καὶ ταύτην τὴν βίβλον ἣν φέρομαι, τῆς παλαιᾶς δέ ἐστι, μετὰ σχολίων ἐμπαραθέτων ἐν τῷ πατριαρχείῳ εὕρομεν· ἔχει δὲ σχόλιον εἰς ἀπολογίαν τῶν εἰκόνων· ⓐ δὲ ἐπιβουλοι τῆς ἀληθείας ἀπήλειψαν τὸ σχόλιον. & ἴδετε αὐτό. ὅμως δὲ ἀμυδρῶς φαίνεται· ἀλλὰ ἴδετε αὐτὸ τιμιοι πατέρες.

Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius dixit: Et hunc codicem quem fero, quique veteris est testamenti, scholiis adiacentibus in patriarchio inuenimus. habebat autem scholion in defensionem imaginum. Porro insidiatores veritatis deleuerunt scholion: & videte illud. Verumtamen obscure paret. sed videte illud honorandi patres.

Ὁ αὐτὸς θειοτάτος Κοσμᾶς ἀναπτύξας τὴν βίβλον, ἐπέδειξε πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ & ἀπαλειφθέντα τόπον.

Idem reuerendissimus Cosmas aperiens codicem, ostendit omnibus qui aderant in sancta Synodo, deletum locum.

Idem autē legit; parebat enim: *Exod. 20. Deut. 5.* *Non erunt tibi alii dii præter me. ne facias tibimet idolum, neque omnem similitudinem quæcumque sunt in cælo sursum, & quæcumque in terra deorsum, & quæcumque in aquis subtus terram. non adorabis ea, neque seruies illis.* Scholion: Et si facimus similitudinem hominum Dei cultorum, non ad adorandum vt deos, sed vt videntes, ad æmulationem ipsorum veniamus. At vero si facimus similitudines Christi, non vt similitudinem adoremus, sed vt mens videndo ad superiora volet. Non enim imaginem corruptibilem corruptibilis hominis adoramus; sed quoniam Deus dignatus est inconuertibiliter fieri homo, facimus eius iconam vt hominis, licet scientes eum natura Deum. Non ergo ipsam Deum iconam dicimus, sed Deum * videntes in icona depictum, cuius similitudinem habet imago. Porro pagani errantes, similitudines deos prædicant, quibus & immolant. Delatus est alius codex habens interpretationem scripturæ, in qua iacebat præscriptum scholion: quem & sumens Gregorius Deo amabilis episcopus Neocæsariæ legit. * Cumque adiaceret quæ deleta fuerat, & relegeretur.

* *Gr.* nouimus

* *Gr.* cui adiacebat q. d. f. & relegebatur.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Hæc fecerunt qui dicti sunt patriarchæ, Anastasius, Constātinus & Niceta hæretici.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium Lyciæ dixit: Si esset thesaurus iste tunc manifestus, non esset homo læsus. Sed Deus reddat his qui absconderunt eum in die illa.

Ο αὐτὸς ἀνέγνω, ὥσπερ φαίνεται γαρ· ἐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. οὐ ποιήσεις ἑαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδ' οὐ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς. σχόλιον. εἰ δὲ ποιοῦμεν ὁμοιώματα ἀνθρώπων θεοσεβῶν, ἐκ ἵνα τὸ προσκυνεῖν ὡς θεοῖς, ἀλλ' ἵνα ὁρῶντες αὐτοὺς, εἰς ζῆλον αὐτῶν ἔλθωμεν. εἰ δὲ ποιοῦμεν ὁμοίωμα τοῦ Χριστοῦ, οὐχ ἵνα τῷ ὁμοιώματι προσκυνῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὁ νοῦς διὰ τοῦ ὁρᾶν ἀναπτερωθῇ. οὐ γὰρ εἰκόνι φθαρτῇ φθαρτοῦ ἀνθρώπου προσκυνοῦμεν· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ θεὸς ἠξίωσεν ἀτρέπτως γενέσθαι ἄνθρωπος, ποιοῦμεν αὐτοῦ πλὴν εἰκόνα ὡς ἀνθρώπου, καὶ πρ εἰδότες αὐτὸν φύσει θεὸν ὄντα. ἐκ αὐτῶν οὖν θεὸν τὴν εἰκόνα λέγομεν, ἀλλὰ θεὸν ὁρῶντες ⓜ ἐν τῇ εἰκόνι γεγραμμένα, οὗ τὸ ὁμοίωμα ἔχει ἡ εἰκών. Ἐλλιπεῖς δὲ πλανώμενοι τὰ ὁμοιώματα θεοὺς δοξάζουσιν, οἷς καὶ θύουσιν. παρῆλθεν ἕτερα βίβλος ἔχουσα ἑρμηνείαν τῆς γραφῆς, ἐν ᾗ ἔκειτο τὸ προγεγραμμένον σχόλιον· ὃ δὲ λαβὼν Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀνέγνω, παρακειμένης τῆς ἀπαλειφθείσης, καὶ ἀναγνωσκομένης.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· ταῦτα ἐποίησαν ⓐ λεγόμενοι πατριάρχαι, Ἀναστάσιος, Κωνσταντῖνος καὶ Νικήτας ⓐ αἱρετικοί.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπεν· εἰ ἦν ὁ θησαυρὸς ἔκτος φανερὸς τότε, ἐκ ἂν ἄνθρωπος ἐβλάβη. ἀλλ' ὁ θεὸς ἀποδῴη τοῖς κρύψασιν αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κατάνης εἶπεν· ἄξιοί εἰσιν οὗτοι ἀναθέματος, ὅτι παραχαράκτας ἐλυμήναντο τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιβουλοι τῶν πατέρων. καὶ ἀφ' ὧν ἀναθεματισθέντες ἄξιοι εὐφημίας εἰσίν.

Theodorus sanctissimus episcopus Catanæ dixit : Digni sunt isti anathemate, quoniam adulterantes erant veritatem, & insidiatores patrum : & qui ab eis anathematizati sunt, digni sunt laude.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· οὐαὶ ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν, ὅτι τὴν ἀλήθειαν ἔκρυψαν.

* Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Væ animabus eorum, quoniam veritatem absconderunt. * Gr. Sancta synodus

Πέτρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Γερμίων εἶπεν· ἐξαλειφθήτω τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκ βίβλου ζώντων, καὶ μὴ δικαίων μὴ γραφήτωσαν.

Petrus sanctissimus episcopus Germiæ dixit : Deleantur nomina eorum de libro viuentium, & cum iustis non scribantur. *Psalm. 68.*

Κώνστας ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίας τῆς Κύπρου εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ μετὰ τοσαύτην καῦσιν, τμῆσιν, καὶ ἐξάλειψιν, καταλείψας αὐτά.

Constantinus sanctissimus episcopus Constantiæ Cypri dixit : Benedictus Deus, qui post tantum incendium, incisionem, & abolitionem, reliquit illa.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπεν· οἱ ταῦτα ποιήσαντες, δέσποτα, ἔθηκαν τὸν λύχνον αὐτῶν ὑπὸ τὸν μόδιον. ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ λάμψας τοῖς ἐν σκότει φῶς σωτηρίας.

Theodorus sanctissimus episcopus Myrensium Lyciæ dixit : Qui hæc fecerunt, domine, posuerunt lucernam suam sub modio. Sed benedictus Deus, qui ostendit in tenebris lumen salutis.

Κοσμᾶς ὁ θεοφιλέστατος διάκονος καὶ κουβουκλεισίων εἶπεν· εὕρομεν ἡμεῖς καὶ τὴν βίβλον ταύτην ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ τῶν διαγῶν οἴκτειρίων τοῦ πατριαρχείου, περιέχουσαν διαφόρων μαρτύρων ἄθλους· μετὰ τούτων δὲ καὶ περὶ τῆς ἀχειροποιήτου εἰκόνος * Καμουλιανῶν. ἀπέκοψαν δὲ τὰ φύλλα, οὗ ἵνα τὰ περὶ τῆς εἰκόνος. καὶ ἰδοὺ πᾶσιν αὐτὴν δείκνυω.

Cosmas Deo amabilis diaconus & cubuclesius dixit : Inuenimus autem & codicem hunc in sceuophylacio venerabilium oratoriorum patriarchii, continentem diuersorum martyrum agones : cum his autem & de imagine non manufacta Camulianensium. * Præterea recidérunt folia, in quibus erant de imaginibus scripta. & ecce omnibus eum ostendo. * Gr. Καμουλιανῶν. * porro

Μιχαὴλ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Σωάδων εἶπεν· ὁ Γαστίλλας ἔλεγε, πανάγιε δέσποτα, τοὺς ἑρμηνεύοντας καὶ ἐπιβούλους τῆς θείας γραφῆς ἀνάθεμα.

Michael sanctissimus episcopus Synadensium dixit : Pastillarius dicebat, sanctissime domine, falsos interpretes & insidiatores diuinæ scripturæ anathema.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Sed conuersus est dolor eius in caput eius.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· Ἀλλ' ἐπέστρεψεν ὁ πόνος αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ANNO CHRISTI 787.

Ioannes Deo amabilis presbyter, monachus & loci seruator orientalium pontificum, dixit : Verum dicendum est; mali mores codices incendentium ac iconas frangentium lucidiorem ostenderunt veritatem.

Ἰωάννης ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· τ' Ἀληθὲς εἰπεῖν, ἡ κακοζηλία τῶν βιβλιοκαυστῶν & τῶν εἰκονοκλαστῶν πρανοτέραν ἀπέδειξε τὴν ἀλήθειαν.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit : Non solum sacras iconas eraserunt, sed & euangelia, & alia quædam sacra. ita enim nouit veritas persecutionem passa expressius apparere.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· οὐ μόνον τὰς ἱερὰς εἰκόνας ἐξέσαν, ἀλλὰ καὶ εὐαγγέλια, καὶ ἄλλα τινα ἱερά. οὕτως γὰρ οἶδεν ἡ ἀλήθεια διωκομένη πρανοτέρως φαίνεσθαι.

Stephanus monachus dixit: Adhuc & alium codicem habemus deprauatum a Christianorum accusatoribus. & si iubetis, hunc ostendam vobis.

Στέφανος μοναχὸς εἶπεν· Ἔτι καὶ ἑτέραν βίβλον ἔχομεν διεστραμμένην ὑπὸ τῶν χριστιανοκατηγόρων. καὶ εἰ κελεύετε, ταύτην ἐπιδείξω πᾶσιν.

Sancta Synodus dixit: Ostendatur.

Et coram vniuersa Synodo ostensus est habens in duabus paginis deleta.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· δειχθήτω.

Καὶ ἐπὶ τῆς συνόδου ἁπάσης ἐδείχθη ἔχουσα ἐν δυσὶ καταβατοῖς ἀπαλοιφάς.

Gregorius Dei cultor presbyter & hegumenus monasterii * Herachitii dixit : Æqualis formæ huius habeo, domini, codicem : & si iubetis, legatur.

* *Gr.* Hyacinthi

Γρηγόριος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος μονῆς τοῦ Υακίνθου εἶπε· τὸ ἰσότυπον αὐτῷ ἔχω, δεσπόται, βιβλίον· καὶ εἰ κελεύετε, ἀναγνωσθήτω.

Et accipiens Stephanus monachus, & librorum custos, legit.

Καὶ λαβὼν Στέφανος μοναχὸς & βιβλιοφύλαξ ἀνέγνω.

De ecclesiastica historia Euagrii, ex † sermone quarto.

† i. *lib.* 4. *cap.* 26.

Ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας Εὐαγρίου, ἐκ τοῦ δ'. λόγου.

Cum enim aggressus esset aduersus ciuitatem Chosroes, millenosque impetus operatus terram multam cumulasset, adeo vt muros ciuitatis excederet, nec non & alias machinas consuisset, inefficacem patrabat

Μετὰ γὰρ τὸ προσβαλεῖν τῇ πόλει † Χοσρόῃ, μυρίας τε ἐφόδους ἐργάσασθαι, χοῦν τε συναμήσασθαι πολλὴν, ὥστε καὶ τὰ τείχη τῆς πόλεως ὑπερπηδῆσαι, ἑτέρας τε μυρίας μηχανὰς ῥάψαι, ἄπρακτον ἐποιεῖτο τὴν ὁρμὴν.

ANNO CHRISTI 787.

πρόθυσιν. λέξω δὲ τὰ γθυόμθνα. ἐπισ-
γήλεν ὁ Χοσρόης τοῖς ἀμφ' αὐτὸν δυ-
νάμεσι ξύλων ἀθροῖσαι μέγα τι χῶμα
πρὸς τὴν πολιορκίαν τῆς προσευχούσης
ὕλης. ἅτε δὲ ἐπειδὴ συνελέγη ὀξύτερον τῆς
ὑποτάξεως, κυκλοτερῶς προσιὼν τὴν γῆν
χοῦν εἰς μέσον ἐπέβαλε, καὶ ἀνεμέτω-
πος τῇ πόλει ἦει. οὕτω τε κατὰ σμικρὸν ἐ-
ποικοδομῶντο τοῖς ξύλοις τε καὶ τῷ χώματι,
καὶ τῇ πόλει προσιὼν, τοσοῦτον εἰς ὕψος
ἦρε, καὶ τὸ τεῖχος ὑπερῆλατο, ὡς ἐξ ὑπερ-
δεξίων τὰ βέλη κατὰ τῶν προσκινδυνευόν-
των ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐν τῷ τείχει ῥίπτειν.
ἐπειδὴ τοίνυν τῇ πολιορκίᾳ συνεχόμ-
μενοι τεθέαντο τὸ χῶμα πλησίον ὥσπερ
ὄρος βαδίζον ἐγγίζειν τῇ πόλει, ἐπιδόξοις
τε καὶ σὺν πολεμίοις πεζῇ τῆς πόλεως
ὑπαντήσεσθαι, ἅμα ἕω μηχανῶνται αὐ-
τικρὺς τοῦ χώματος, ὅπερ ἀγέσεται πρὸς Ρω-
μαίων κέκλητο, διώρυγα ὑπογλῶ κα-
τεργάσασθαι, ἔνθεν τε πῦρ ἀνεῖναι, ὡς δὴ
τῇ φλογὶ τὰ ξύλα φθαρόμενα τοῦ χοῦ
εἰς γλῶ καταχώσοι. καὶ τὸ μὲν ἔργον
ἐτετέλεστο. πυρὰς δὲ προσανάψαντες
τοῦ σκοποῦ διημάρτανον, ἐκ ἔχοντος τοῦ
πυρὸς διέξοδον, ὅθεν ἀέρος ὑπολαμ-
βανόμενον δυνατὸν τῆς ὕλης προσεργά-
σασθαι. ὡς δ' οὖν εἰς πᾶσαν ἀμηχανίαν
ἦλθον, φέρουσι τῷ θεοτεύκτον εἰκόνα,
ἣν αὐθαιμάτων μὴ χεῖρες ἐκ εἰργάσαν-
το, Αὐγάρῳ ὁ Χριστὸς ὁ θεὸς, ἐπεὶ αὐτὸν
ἰδεῖν ἐπόθει, πέπομφε. ταύτην τοίνυν
τὴν παναγίαν εἰκόνα καὶ τὴν εἰργασμένην
σφίσιν εἰσαγαγόντες διώρυγα, ὕδατί τε
ὑπεκλύσαντες, ἀπ' αὐτῆς κατὰ τῆς πυ-
ρᾶς καὶ τῆς ξύλων ἀφῆκαν· καὶ παυ-
τίκα τῆς θείας δυνάμεως τῇ πίστει τῶν
δεδρακότων ὑπεφοιτησάσης, ὅπερ ἦν ἐ-
τοῖς, & aqua perfundentes, * ab ea contra rogum & ligna dimiserunt. & statim diuina virtus fidei operantium adfuit, & quod prius

regressum. dicam autem quæ facta sunt. Præcipiebat Chosroes potentatibus suis lignorum colligere magnam quãdam struem ad deuastationem, cuiusque materiæ: quæ quando collectæ sunt velocius quam præceptum fuerat, in circuitu propius ponens terram in medium iecit, & contra frontem ciuitatis ibat. Sicque paulatim superædificatis lignis atque puluere, ciuitatem-que adiens, tantum in altum extulit, & murum excessit, vt superius sagittæ contra eos qui pro ciuitate perituri erant in muro, iaci viderentur. Igitur quando hi qui depopulationem patiebantur, terram videbant prope quasi montem proficiscentem vrbi appropiare, * glorioso-que hostes existere, & similiter ciuitatem pedites ingressuros, vltro machinantur ex aduerso terræ congeriei, quæ apud Romanos agger appellatur, fossam subtus, * quam fodientes hinc terram fecerunt, vt flammis ligna incensa aggerem ad terram deponerent. Et opus quidem consummatum est. aggerem autem succendentes consilio defraudati sunt, non habente igne progressionem, vnde aere recepto materiam consumere posset. Cum ergo in omnem defectionem deuenissent, deferunt diuinitus fabricatam iconam, quam hominum quidem manus non operatæ sunt: Abagaro autem Christus Deus, quoniam eum videre gestiebat, transmisit. Hanc igitur sanctissimam imaginem per effossionẽ quam sibi operati sunt, intromitten-

* *Gr.* esse-que in eo hostes, vt ciuitatem pedites ingrederentur, prima luce machinantur.

* ducere, & inde ignem emittere: vt flammis

* *Gr.* ex ea rogum & ligna resperserunt.

erat illis impossibile, perficiebatur. continuo quippe receperũt flammam ligna,* & verbo confestim in prunas versa superioribus impartiebantur, omnia igne hinc & inde porrigente.

* *Gr.* & dicto citius in prunas versa sup. impo. i. depascente.

Leo reuerendissimus lector magnæ ecclesiæ regiæ Constantinopoleos dixit: Et ego indignus seruus vester, cum descendissem ad Syriam cum regiis apocrisiariis, fui Edessæ, & sacram ac non manufactam iconam vidi a fidelibus honorari pariter & adorari.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Hesterno die reuerendissimus hegumenus Maximini codicem paradisi amœnissimi Limonarii protulit, & lectus est: & reperimus & nos in bibliotheca exemplar eiusdem Limonarii incisa habens folia, in quibus de imaginibus scripta iacuerant.

Christophorus sanctissimus episcopus sanctæ Cyriacæ dixit: Sanctissime domine, indignus seruus præsumam loqui coram sancta & sacra atque vniuersali hac Synodo. Propheticus sermo est, quia *in operibus manuum suarum comprehensus est peccator*. Quod enim putabant aduersus nos facere in pseudosyllogo illo collecti, hoc aduersus eos factum est. Et quædam quidem inciderunt, quædam vero falsauerunt, vt manifestata veritate arguantur impietates eorum.

Psalm. 9.

Stephanus monachus & librorum custos dixit: Codex datus ab hegumeno Maximini, continens sermonem qui falsatus est in altero codice qui est de iconis.

ANNO CHRISTI 787.

ἐκείνοις πρώϊμον ἀδιύατον, ἐξιυέζ. παραυτίκα γὰρ εἰσδέξατο τὰ ξύλα τὸ φλόγα, & λόγου θᾶττον ἀπανθρακωθέντα τοῖς ὑποκειμένοις μετεδίδοσαν, ἅπαντα τὸ πυρὸς ἀμφινεμομένου.

Λέων ὁ εὐλαβέστατος & ἀναγνώστης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· κἀγὼ ὁ ἀνάξιος ὑμῶν δοῦλος, ἰδίᾳ καταβὰς εἰς Συρίαν μετὰ τῶν βασιλικῶν ἀποκρισιαρίων, ἐθεώμην ἐν Ἐδέσσῃ, καὶ τὴν ἱερὰν καὶ ἀχειροποίητον εἰκόνα τεθαυμακὼς τῶν πιστῶν τιμωμένην τε καὶ προσκυνουμένην.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· κατὰ τὴν χθὲς ἡμέραν ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος τοῦ Μαξιμίνου τὸ Λειμωνάριον ἐξιώγκωσε, καὶ ἀνεγνώσθη· καὶ εὕρομεν & ἡμεῖς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τὸ ἴσον τῶν αὐτῶν Λειμωναρίου, τετμημένα ἔχοντα τὰ φύλλα, ἐν οἷς τὰ περὶ εἰκόνων ἔκειντο.

Χριστοφόρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς εἶπε· παρὰ μὲν δέοντος, ὁ ἀνάξιος δοῦλος τολμήσω λαλῆσαι ἐπὶ τῆς ἁγίας & ἱερᾶς καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου. προφητικὸς λόγος ἐστίν, ὅτι ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν συνελήφθη ὁ ἁμαρτωλός. ὃ γὰρ ἐνόουν κατ' ἡμῶν ποιεῖν ἐπὶ τῆς ψευδοσυλλόγου ἐκείνης συρράντες, τοῦτο καθ' ἑαυτῶν γέγονε. & τὰ μὲν ἔκοψαν, τὰ δὲ ἐφάλσευσαν· ἵνα τῆς ἀληθείας φανερουμένης ἐλεγχθῇ ἡ ἀσέβεια αὐτῶν.

Στέφανος μοναχὸς & βιβλιοφύλαξ εἶπε· βίβλος ἐπιδοθεῖσα παρὰ τοῦ ἡγουμένου τοῦ Μαξιμίνου, περιέχουσα Ⓜ λόγον Ⓝ φαλσευθέντα εἰς τὸ ἄλλο βιβλίον τὸ περὶ εἰκόνων.

ANNO CHRISTI 787.

Καὶ ἀνέγνω ὁ αὐτὸς Στέφανος.

Ex τῷ Λειμωναρίου.

Ελεγόν τινες τῶν γερόντων, ὅτι ἦν τις ἔγκλειστος εἰς τὸ ὄρος τῆς ἐλαιῶν ἀγωνιστὴς μέγας. ἐπολέμει δὲ αὐτὸν δαίμων τῆς πορνείας. ἐν μιᾷ δέ, ὡς ἐπέκειτο αὐτῷ σφοδρῶς, ἤρξατο ὁ γέρων ὀδύρεσθαι, καὶ λέγειν τῷ δαίμονι· ἕως πότε οὐκ ἀνδίδως μοι; ἀπόστα λοιπὸν ἀπ' ἐμοῦ, συνεχώρησάς μοι. φαίνεται αὐτῷ ὁ δαίμων ὀφθαλμοφανῶς λέγων· ὄμοσόν μοι, ὅτι οὐδενὶ λέγεις ὃ μέλλω σοι εἰπεῖν, καὶ οὐκέτι σε πολεμῶ. ὤμοσεν αὐτῷ ὁ γέρων· ὅτι μὰ τὸν ἐνοικοῦντα ἐν τοῖς ὑψίστοις, οὐκ εἴπω ζωντί, οὐδὲ εἴπῃς μοι. τότε λέγει αὐτῷ ὁ δαίμων· μὴ προσκυνήσῃς ταύτῃ τῇ εἰκόνι, καὶ οὐκέτι σε πολεμῶ. εἶχε δὲ ἡ εἰκὼν ἐκτύπωμα τῆς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας Μαρίας τῆς θεοτόκου, βαστάζουσαν τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστόν. λέγει ὁ ἔγκλειστος τῷ δαίμονι· ἄφες σκέψωμαι. τῇ οὖν ἐπαύριον ἐδήλωσε τῷ ἀββᾷ Θεοδώρῳ τῷ Αἰλιώτῃ οἰκοῦντι τότε ἐν τῇ Λαύρᾳ Φαρὲγ, καὶ διηγεῖται αὐτῷ ἅπαντα. ὁ δὲ γέρων λέγει τῷ ἐγκλείστῳ· ὄντως ἀββᾶ ἐνεπαίχθης, ὅτι ὤμοσας τῷ δαίμονι, πλὴν καλῶς ἐποίησας εἰπών. συμφέρει δέ σοι μὴ ἐᾶσαι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ πορνεῖον, εἰς ὃ μὴ εἰσέρχῃ, ἢ ἵνα ἀρνήσῃ τὸ προσκυνεῖν τὸν κύριον ἡμῶν καὶ θεὸν Ἰησοῦν Χριστὸν μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ. σπεύσας οὖν αὐτὸν καὶ ἐνδυναμώσας πλείοσι λόγοις, ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἴδιον τόπον αὐτοῦ. φαίνεται πάλιν ὁ δαίμων τῷ ἐγκλείστῳ, καὶ λέγει αὐτῷ· τί ἐνι κακόγερε; οὐκ ὤμοσάς μοι, ὅτι οὐδενὶ λέγεις; ἢ πῶς πάντα εἶπας τῷ ἐλθόντι;

Et legit idem Stephanus monachus & librorum custos.

Ex eodem Limonario.

Dicebant quidam seniorum, quia erat quidam inclusus in monte oliueti decertator maximus. impugnabat autem eum dæmon fornicationis. Quadam ergo die cum ei valide immineret, cœpit senior lamentari & dicere dæmoni: Vsquequo non parcis mihi? recede iam a me, consenuisti mihi. Apparet autem ei dæmon euidenter dicens: Iura mihi, quod nemini dicas quod tibi dicturus sum, & te vlterius non impugnabo. Iurauit ei senex, quia per eum qui habitat in excelsis, non dicam cuiquam quæ mihi dixeris. Tunc dixit ei dæmon: Ne adores hanc iconam, & te vltra non impugnabo. Habebat autem imago figurationem dominæ nostræ sanctæ Mariæ Dei genitricis portantis Dominum nostrum Iesum Christum. Dicit inclusus dæmonio: Sine tractem. In crastino autem indicat hoc abbati Theodoro Æliotæ, qui habitabat tunc in Laura Pharensium; & enarrat ei omnia. At vero senior incluso dixit: Abba vere illusus es, quia iurasti dæmonio. verumtamen bene feciſti hoc dicendo. Porro expedit tibi, vt non dimittas in hac ciuitate scortum, ad quod non ingrediaris, quam vt recuses adorare Dominum nostrum Iesum Christum cum matre ipsius. Confirmato ergo eo & confortato plurimis verbis, abibat ad proprium locum suum. Apparet iterum dæmon incluso, & dicit ei: Quid est male senex? nonne iurasti mihi quod nemini diceres? & quomodo cuncta dixisti venienti

ad te? Dico tibi, male senex, vt periurus iudicaberis in die iudicii. Respondit ei inclusus: Quia iuraui quidem, iuraui vtique; & quia periuraui, scio: verum meum Dominum & factorem periuraui; te tamen non audiam.

π πρὸς σέ; λέγω σοι κακόγερε, ὡς ἐπίορκος ἔχῃς κριθῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ κρίσεως. ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ἔγκλειστος· ὅτι μὲν ὤμοσα, ὤμοσα· καὶ ὅτι ἐπιώρκησα, οἶδα· πλὴν Ⓜ θεσπότην καὶ ποιητὴν ἐπιώρκησα, σοῦ δὲ οὐ μὴ ἀκούσω.

Anno Christi 787.

De eodem Limonario.

Narrauerunt mihi iidem patres & hoc dicentes: quia in his diebus mulier quædam Christi amatrix in finibus Apamiæ puteum fodit: & multa expendens, & multum laborem faciens, & in profundum multum descendens, non reperit aquam: & in defectione animi multa erat mulier & propter laborem & propter sumptus. Semel ergo in somnis videt mulier quemdam dicentem sibi: Mitte, fer similitudinem abbatis Theodosii, qui in Scopulo est; & aquam per eum Deus præbebit tibi. Mulier autem missis duobus hominibus suis, accepit iconam sancti; & deposita ea in puteum, statim & absque dilatione aqua exiit, ita vt medietas putei repleretur. Detulerunt ergo nobis ex eadem aqua, & bibimus, & glorificauimus Deum nostrum.

Ἐκ τῆς αὐτῆς Λειμωναρίου.

Διηγήσαντο ἡμῖν Ⓐ αὐτοὶ πατέρες καὶ τοῦτο λέγοντες· ὅτι ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις γυνή τις φιλόθεος εἰς τὰ μέρη Ἀπαμείας φρέαρ ὤρυσε· καὶ πολλὰ δαπανήσασα, καὶ εἰς βάθος πολὺ κατελθοῦσα, οὐχ εὗρεν ὕδωρ· καὶ ἐν ἀθυμίᾳ πολλῇ ὑπῆρχεν ἡ γυνὴ ἢ διὰ Ⓦ κόπον Ⓒ διὰ τὰς δαπάνας. ἐν μιᾷ οὖν ᾗ τοῦ ὕπνους θεωρεῖ ἡ γυνή τινα λέγοντα αὐτῇ· πέμψον φέρε τὴν ὁμοίωσιν τῆς ἁγίας Θεοδοσίου τῆς εἰς Ⓦ Σκόπελον, Ⓒ τὸ ὕδωρ δι' αὐτῆς ὁ θεὸς παρέξει σοι. ἡ δὲ γυνὴ πέμψασα δύο ἀνθρώπους αὐτῆς, ἔλαβε τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίου καὶ χαλασάσης αὐτὴν ἐν τῷ φρέατι, εὐθὺς καὶ παραχρῆμα τὸ ὕδωρ ἐξῆλθεν, ὥστε τὸ ἥμισυ τῆς φρέατος πληρωθῆναι. ἔφερον οὖν ἡμῖν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕδατος, Ⓒ ἐπίομεν, Ⓒ ἐδοξάσαμεν Ⓦ θεὸν ἡμῶν.

Item eiusdem.

Narrauit nobis Dionysius presbyter ecclesiæ Ascalonis de abbate Ioanne anachoreta, dicens: Quia hic magnus in præsenti generatione fuit homo, & ad * statum suum Deo beneplacentem hoc de eo miraculum asserebat. In specu, inquiens, senex sedebat in partibus Sochus possessionis, ab Hierosolymis miliariis viginti ferme distantis. Imagi-

* *Gr.* probandum statum

Τοῦ αὐτοῦ.

Διηγήσατο ἡμῖν Διονύσιος ὁ πρεσβύτερος τῆς ἐκκλησίας Ἀσκάλωνος περὶ τῆς ἁγίας Ἰωάννου τοῦ ἀναχωρητοῦ, λέγων· ὅτι οὗτος μέγας ἐν τῇ παρούσῃ γενεᾷ γέγονεν ἄνθρωπος· Ⓒ πρὸς εὐαρεστίαν τοῦτο περὶ αὐτοῦ τὸ θαῦμα. ἐν σπηλαίῳ, φησὶν, ὁ γέρων ἐκάθητο εἰς τὰ μέρη Σοχοῦς ἧς κτήματος ἀπὸ μιλίων μικρὸν πρὸς Ἱεροσόλυμα εἴκοσιν. εἰκό-

ANNO CHRISTI 787.

να δὲ εἶχεν ὁ γέρων ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἔχουσαν ἐν ἀγκάλαις Χριστὸν Ⓦ θεὸν ἡμῶν. καθότι οὖν ἐβούλετο πώποτε ἀπελθεῖν ἢ εἰς ἐρήμους μακρὰς, ἢ εἰς Ἱεροσόλυμα ὀπτῆ τῷ προσκυνῆσαι Ⓦ ἅγιον σταυρὸν καὶ τοὺς ἁγίους τόπους, ἢ καὶ εἰς τὸ Σινᾶ ὄρος προσεύξασθαι, ἢ καὶ εἰς μάρτυρας ἀφεστῶτας Ἱεροσολύμων πολλοῖς διαστήμασιν· ἦν γὰρ ἄρα φιλομάρτυς ὁ γέρων· καὶ νῦν μὲν εἰς Ⓦ ἅγιν Ⓦ Ἰωάννην εἰς Ἔφεσον, νῦν δὲ εἰς Ⓦ ἅγιον Θεόδωρον εἰς Εὐχαΐτα, ἢ εἰς τὴν ἁγίαν Θέκλαν εἰς Σελεύκειαν, ἢ εἰς Ⓦ ἅγιον Σέργιον εἰς Ἄραφας· ἐσκεύαζε τὴν καντήλαν, καὶ ἤπτεν, ὡς εἶχε συνήθειαν. καὶ πρὸς ἱκετείαν σὰς τὴν πορείαν αὐτῷ κατευθῦναι, ἔλεγε πρὸς τὴν δέσποιναν, εἰς τὴν εἰκόνα αὐτῆς προσέχων· ἁγία δέσποινα θεοτόκε, ἐπειδὴ ὁδὸν ἔχω μακρὰν βαδίσαι, πολλῶν ἡμερῶν πρόθεσμίαν ἔχουσαν, τῆς καντήλας σου φρόντισον, καὶ ἄσβεστον αὐτὴν κατὰ τὴν ἐμὴν πρόθεσιν φύλαξ Ⓦ. ἐγὼ γὰρ τὴν σὴν βοήθειαν συνοδοιπόρ Ⓦ ἔχων ἀπέρχομαι. Ⓒ ταῦτα πρὸς τὴν εἰκόνα φήσας ἀπῆρχετο. καὶ τὴν προτεθεῖσαν πορείαν πληρῶν ὑπέστρεφε, ποτὲ μὲν διὰ μηνὸς, ποτὲ δὲ διὰ δύο καὶ τριῶν, ἔστι δὲ ὅτε Ⓒ διὰ πέντε καὶ ἕξ. καὶ οὕτως εὕρισκε τὴν καντήλαν ἐσκευασμένην καὶ ἅπτουσαν, καθάπερ αὐτὴν πρὸς ὁδοιπορίαν ἐξερχόμενος εἶασε· καὶ οὐδέποτε αὐτὴν ἀφ' ἑαυτῆς σβεσθεῖσαν ἑώρακεν, οὔτε ἐξ ὕπνου διανιστάμενος Ⓒ, οὔτε ἐξ ἐρήμου φοιτῶν εἰς τὸ σπήλαιον Ⓦ.

nem autem habebat senex in specu sanctæ intemeratæ dominæ nostræ Dei genitricis & semper virginis Mariæ, habentem in vlnis Christum Dominum nostrum. Quotiescumque ergo volebat quoquam pergere, aut ad eremos longinquas, aut Hierosolymam ad adorandam sanctam crucem & sancta loca, vel etiam in Sina monte oraturus, aut ad martyres, qui ab Hierosolymis multis spatiis aberant (erat enim amicus martyrum oppido senex. Nam nunc quidem ad sanctum Ioannem Ephesum, nunc vero ad sanctum Theodorum Euchaita, aut ad sanctam Theclam Seleuciam pergebat, vel ad sanctum Sergium Arapham) perstruebat candelam & succendebat, sicuti habebat consuetudinem: & ad deprecationem stans vt iter sibi dirigeretur, dicebat ad dominam, in imaginem eius attendens: Sancta domina Dei genitrix, quoniam viam habeo longam ad ambulandum, multorum dierum spatium habentem, de candela tua curam habeto, & inextinguibilem eam secundum meum propositum custodi. Ego enim adiutorium tuum comitem habens, vadam. Et his ad imaginem dictis abibat; & proposito itinere completo reuertebatur, aliquando quidem mense vno, aliquando vero duobus vel tribus, nonnunquam quinque aut sex moratus. & sic inueniebat candelam ordinatam & ardentem, vt eam ad iter agendum egressus finebat: nunquamque illam a semetipsa extinctam vidit, neque a somno surgens, neque ab eremo rediens in speluncam.

Basilius sanctissimus episcopus Ancyræ dixit: Demonstratum est, quod antiqua traditio sit sacrarum imaginum consuetudo.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Iam satiati sumus ex paternis testimoniis, & cognouimus, quia prisca traditio est venerabilium imaginum erectio. Sectatores igitur sumus sanctorum patrum.

Sancta Synodus dixit: Sectatores & concordes.

Stephanus reuerendissimus monachus dixit: Et alios codices habemus de causa sacrarum imaginum vsque ad quindecim: & vt iubetis.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Repleti sumus atque contenti.

Sancta Synodus dixit: Satis est.

Tarasius sanctissimus patriarcha dixit: Quoniam demonstratum est in præcedenti lectione, quia ab Hebræis, & paganis, & Samaritis, ac Manichæis, atque Phantasiastis accusata est ecclesia propter venerabiles imagines, & omnes certificati sumus, iustum est etiam fratrem nostrum & dilectum dominum Ioannem, & loci seruatorem apostolicarum orientis sedium, audire: habet enim quamdam relationem insinuantem, vnde cœperit imaginum subuersio.

Sancta Synodus dixit: Et quærimus domine audire de hoc.

Ioannes reuerendissimus monachus & loci seruator orientalium pontificum, a pittacio legit.

Volo ego humilis & cunctorum nouissimus ostendere cum

Βασίλειος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· ἀπεδείχθη, ὡς ἀρχαιοπαράδοτός ἐστιν ἡ τῶν ἱερῶν εἰκόνων συνήθεια. ANNO CHRISTI 787.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἤδη ἐκορέσθημεν ἐκ τῶν πατρικῶν μαρτύρων, καὶ ἐπεγνώσθη, ὅτι ἀρχαία παράδοσίς ἐστιν ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάστηλωσις. ἀκόλουθοι οὖν ἐσμεν ἁγίων πατέρων.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀκόλουθοι καὶ σύμφωνοι.

Στέφανος ὁ βιλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· καὶ ἑτέρας βίβλους ἔχομεν περὶ τῆς ἀποθέσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἕως τῶν δεκαπέντε· καθὼς κελεύετε.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐνεπλήσθημεν, καὶ ἠρκέσθημεν.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἠρκέσθημεν.

Ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπεν· ἐπειδὴπερ ἀπεδείχθη ἐν τῇ προλαβούσῃ ἀναγνώσει, ὅτι παρὰ Ἑβραίων, καὶ Ἑλλήνων, καὶ Σαμαρειτῶν, Μανιχαίων τε καὶ Φανταστιαστῶν ἐνεκλήθη ἡ ἐκκλησία ἕνεκεν τῶν σεπτῶν εἰκόνων, καὶ πάντες ἐπείσθημεν, δίκαιόν ἐστι καὶ τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ ἀγαπητὸν κύριον Ἰωάννην τὸν τοποτηρητὸν τῶν ἑῴων ἐπαρχιῶν τῆς ἀποστολικῆς θρόνων ἐπακοῦσαι· ἔχει γάρ τινα διήγησιν δηλοῦσαν, πόθεν ἤρξατο ἡ τῶν εἰκόνων καταιρεσις. Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· καὶ ζητοῦμεν, δέεσθαι, ἀκοῦσαι περὶ τούτου.

Ἰωάννης ὁ βιλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων, ἀπὸ πιττακίου ἀνέγνω.

Βούλομαι ἐγὼ ὁ μέτριος καὶ πάντων ἔσχατος διηγήσασθαι μετὰ πάσης

ANNO CHRISTI 787.

ἀληθείας ἐπὶ τῆς παρούσης ταύτης ἁγίας ὑμῶν καὶ ἱερᾶς συνόδου, ὅπως, καὶ ποτε, καὶ ὅθεν ἐσχε τὴν ἀρχὴν ἡ κακίστη καὶ θεοστυγὴς αὕτη τῶν χριστιανοκατηγόρων καὶ Εἰκονοκλαστῶν αἵρεσις. συντομίᾳ ὀ χρήσασθαι λόγου θεσμοθετούμενον, διὰ χάρτου ἔκρινα καλὸν ποιήσασθαι τὴν ἔρευναν, ὡς ἂν μηδέν με τῆς ἀληθείας λάθοι. τῶν τῶν ἀθέων Ἀράβων τεθνηκότος τυράννου, ἤτοι συμβούλου· Σελεμὰν γὰρ οὗτος τὸ ὄνομα· διεδέξατο τοῦτον Οὐμάρος. ὃς ἐπιβὰς τῆς ἀρχῆς, εὐθὺς μεταστάλμενος ἀπέσπασε τὸν διάσκαφον Μασαλμαῖν ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης πολέμιον ὄντα δυσμενῆ· ὃς τῇ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ χάριτι, καὶ τῆς αὐτὸν τεκούσης παναγίας θεοτόκου, μετ' αἰσχύνης καὶ ἀπωλείας τῶν οἰκείων τῶν Σαρρακηνῶν στρατεύματος ὑποστρέψεν εἰς Συρίαν, μὴ ὧν ἤλπισεν οὐδέν. τελευτήσαντος δὲ τοῦ Οὐμάρου, τοῦτον διαδέχεται Ἐζίδος μήτε κοῦφός τις καὶ εὐμετάφορος. γοῦν δέ τις ἐν τῇ Τιβεριάδι θεσπέτης τῶν παρανόμων Ἑβραίων, φαρμακομάντις, δαιμόνων ψυχοπλάβων ὄργανον, ὀνομαζόμενος Τεσσαρακοντάπηχυς, δυσμενὴς ἐχθρὸς τῆς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ. ὃς μεμαθηκὼς τὴν τοῦ κρατοῦντος Ἐζίδου κουφότητα, καὶ δὴ τούτῳ θεσπεσθεὶς ὁ παμπόνηρος οὗτος Ἑβραῖος, ἐπεχείρει μαντεύεσθαί τινα καὶ θεολέκτην αὐτῷ. ὡς οὖν ἐκ τούτων εὐπαράδεκτος ἐγένετο καὶ εὐθρήσιαστος τῷ τυράννῳ, ἔφη· θέλω θεσπεσίως σοι βουλεύσασθαι, εὐοίᾳ τῇ θεός σε διακείμενον, ὑποθέσθαι σοι ῥᾴδιον τινὰ εὐχερῆ καὶ ῥᾳδίως εὑρισκόμενον, δι' οὗ σοι θεσπεσθήσεται ζωῆς

omni veritate coram præsenti ac sancta vestra & sacra Synodo, qualiter & quando & vnde habuerit initium pessima & Deo exosa hæc Christianos accusantium & imagines confringentium hæresis. compendio dumtaxat sermonis vti procurans, per chartam iudicaui bonum fieri narrationem, quatenus nil me veritatis lateat. Arabum itaque qui sine Deo sunt, mortuo tyranno, id est, consiliario (Seleman autem erat huius nomen) ei successit Vmarus: qui ad principatum ascendens, mox accersiens pepulit * e fossa proiectum Masalmam a terra hac, cum esset hostis insanissimus: qui magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi gratia, & sanctissimæ Dei genitricis quæ illum peperit, cum confusione multa & perditione propriæ Sarracenorum militiæ reuersus est in Syriam, nil eorum quæ sperabat, adeptus. Mortuo autem Vmaro subrogatus est Ezidus, vir quidam leuis & mobilis. Erat autem Tiberiade ductor quidam præuaricatorum Hebræorum, veneficus diuinus, dæmonum animas lædentium organum, cognominatus Sarantapechys, impius inimicus ecclesiæ Dei. Qui videlicet nequissimus Hebræus cum didicisset imperantis Ezidi leuitatem, accessit ad eum, & cœpit diuinare quædam & prædicere ei. Ex quo igitur factum est, vt acceptus tyranno & gratus efficeretur: Volo, inquit, prime * consiliarie, pro symbolo beneuolentiæ qua circa te flagro, dictare tibi modum quemdam, per quem facilius ac celerius adipisci possis, vt addatur tibi vitæ

* Gr. e fossa proiiciendum

* Anast. verb. (sic enim Græci appellant regem Sarracenorum.

longitudo, & permaneas annis triginta in hoc principatu tuo, si tamen in opus perduxeris verba mea. At insipiens ille tyrannus, mente obtusus auiditate longæuitatis (erat enim amator deliciarum & petulans) respondit: Quia quæcumque dictaueris, paratissime facio: & si voti compos extitero, maximis te honoribus recompensando locupletabo. At vero veneficus atque diuinus Hebræus ait ad eum: Iube statim absque omni dilatione vel induciis scribi per omnem principatum tuum encycliam epistolam, vt omnem imaginalem picturam siue in tabulis, siue per musiua in parietibus, siue in vasis sacris & vestibus altarium, & quotquot huiuscemodi reperiuntur in cunctis Christianorum ecclesiis, * exterminare ac perfecte deponere: nec non & quotquot in foris ciuitatum ad ornatum sunt & decorem in quacumque similitudine. Quin & satanæ maligna operatione motus falsus diuinus addidit, omnem similitudinem: * argumentatus hoc, vt importabilem ostenderet inimicitiã quam contra nos habebat. Ast tyrannus deceptione captus, huic leuitate vsus obsecundauit: & mittens deposuit ab omni prouincia quæ sub ipso erat, sanctas imagines, & residuas similitudines: & hoc modo non parcens deturpauit ecclesias Dei per veneficum Hebræum sub potestate sua sitas, antequam perueniret malum ad terram istam. Porro fugientibus Deo amabilibus Christianis, ne propriis manibus subuerterent sanctas imagines, Hebræos Deo odibiles, & vilissimos Arabes anga-

* exterminent, ac perfecte deponant.

* *Gr.* callide, vt nullam suspicionem suæ contra nos inimicitiæ daret.

μῆκος, καὶ διαμβεῖς χρόνους τεσσαράκοντα ἐν τῇδε σου τῇ ἀρχῇ, εἰ εἰς ἔργον ἀγάγοις σὺ λόγους μου. ὁ δὲ ἄφρων σκεῖνος τύραννος κεπφωθεὶς τῷ νοῒ ἐφέσῃ μακροβιώσεως· ὢ γὰρ φιλοτρυφητὴς καὶ ἀκόλαστος· ἀπεκρίνατο, ὅτι γε ὅσα ἂν ὑποθῇ μοι, ἑτοίμως ποιῶ. καὶ ἐὰν τύχω * πεσκπέου, μεγίσταις ἀμείψομαί σε τιμαῖς. ὁ δὲ φαρμακομάντις Ἑβραῖος φησὶ πρὸς αὐτόν· κέλευσον βύβλου πάσης ἀπὸ ἁγιαβολῆς καὶ ὑπερθέσεως γράψαι κατὰ πᾶσάν σου τὴν ἀρχὴν ἐγκύκλιον ἐπιστολήν, ὥστε πᾶσαν εἰκονικὴν διαζωγράφησιν εἴτε ἐν σανίσιν, εἴτε διὰ μουσείων ἐν τοίχοις, εἴτε ἐν σκεύεσιν ἱεροῖς καὶ ἐνδυτοῖς θυσιαστηρίων, καὶ ὅσα τοιαῦτα εὑρίσκεται ἐν πάσαις ταῖς τοῦ Χριστιανῶν ἐκκλησίαις, ἀφανίσαι, καὶ τέλεον καθελεῖν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν ταῖς ἀγοραῖς πόλεων κατὰ κόσμον εἰσὶ καὶ ὑπερέπειαν οἱασδήποτε ὁμοιώματα. σατανικῷ δὲ κακουργήματι κινούμενος ὁ ψευδομάντις προσέθηκε, παῦ ὁμοίωμα, αἰνιττόμενον δεῖξαι τὸν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μηχανώμενον. ὁ δὲ ἀλιτηρίου τύραννος τούτῳ κουφότατα πεισθεὶς, ἀποστέλλας καθεῖλεν ἀπὸ πάσης ἐπαρχίας τῆς ὑπ' αὐτὸν τὰς ἁγίας εἰκόνας καὶ λοιπὰ ὁμοιώματα. καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀπεκόσμησε τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ διὰ τοῦ φαρμακοῦ Ἑβραίου ἀφειδῶς τὰς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, πρὸ τοῦ φθάσαι ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τὸ κακόν. φυγόντων δὲ τῶν θεοφιλεστάτων Χριστιανῶν, τοῦ μὴ ταῖς οἰκείαις χερσὶ καταστρέψαι τὰς ἁγίας εἰκόνας, Ἑβραίοις θεοστυγέσι, καὶ οἰκτροὺς Ἄραβας ἀγγαρεύ-

Anno Christi 787.

* *v.* ἢ διέκρινε

εἰς

ANNO CHRISTI 787. εἰς τοῦτο ὑποζαλέντες Ἀμηραῖοι· καὶ οὕτως ἔκαιον τὰς σεπτὰς εἰκόνας, & τοὺς οἴκους τῶν ἐκκλησιῶν τῇ μὲν κατέχεον, τῇ δὲ κατέξεον. τούτων ἀκηκοὼς ὁ ψευδεπίσκοπος Νακωλείας & ⓓ κατ' αὐτὸν, ἐμιμήσαντο τοὺς παρανόμους Ἰουδαίους & τοὺς ἀσεβεῖς Ἄραβας, καὶ ἐνύβρισαν τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ. ἄξιον δὲ κρίνω τῆς ἱερᾶς ὑμῶν ἀκοῆς καὶ οἷον ἐδέξατο τέλος ὁ ἀθλιός τε & δείλαιος ἐκεῖνος καὶ φαρμακὸς Ἑβραῖος. ὡς γὰρ τοῦτο δράσας ὁ σύμβουλος Ἐζίδος, οὐ πλείω τῶν δύο ἡμίσυ χρόνων βιώσας ἀπέθανε, & ἀπῆλθεν εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ, αἱ μὲν εἰκόνες ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἱδρύσῃ καὶ τιμῇ κατέστησαν· ὁ δὲ τούτου υἱὸς Οὔλιδος τοὔνομα, ἀγανακτήσας, ὡς φονέα τοῦ ἰδίου πατρὸς ⓕ φαρμακὸν αἰσχίστῳ θανάτῳ ἀναιρεθῆναι ἐκέλευσεν, ἄξια τὰ πλήκτρα τῆς ψευδομαντείας αὐτοῦ κομισάμενον.

riabant, qui ad hoc missi erant Amiræi: sicq; incendebant venerabiles iconas, & domos ecclesiarum modo quidem linientes, modo autem eradentes. Quibus auditis pseudoepiscopus Nacoliæ, & hi qui circa ipsum erant, imitati sunt iniquos videlicet Iudæos & impios Arabes, iniuriam inferentes ecclesiis Dei. Iustum autem iudico sacro vestro intimare auditui, qualem miser ille finem & veneficus Hebræus susceperit. Cum enim hoc egisset symbulus Ezidus, non plusquam duobus annis & dimidio viuens defunctus est, & perrexit in ignem æternum. Et imagines quidem in antiquo statu suo & honore restitutæ sunt. Porro huius filius Vlidus nomine indignatus, tamquam homicidam sui patris veneficum turpissima morte interfici iussit, digna pro facto falsæ diuinationis suæ portantem.

Ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Μεσσήνης εἶπε· κἀγὼ παιδίον ἤμην ἐν Συρίᾳ, ὁπηνίκα ὁ τοῦ Σαρρακηνῶν σύμβουλος τὰς εἰκόνας κατέσρεφεν.

Sanctissimus episcopus Messanæ dixit: Et ego puerulus eram in Syria, cum Sarracenorũ symbulus imagines subuerteret.

Σάββας ὁ θεοσεβέστατος μοναχὸς & ἡγούμενος Στουδίου εἶπε· δέσποτα & ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι δοῦλοι τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν ἐξητοῦμεν, ἵνα αἱ ἱεραὶ εἰκόνες καταστα θῶσιν ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν κατὰ τὴν πρώτην συνήθειαν, & ἵνα λιτανεύωσιν ⓖ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ μετ' αὐτῶν.

Sabbas reuerendissimus monachus & hegumenus monasterii Studii dixit: Domine & nos indigni serui sanctitatis tuæ expetimus, vt sacræ imagines restituantur in locis suis iuxta priorẽ consuetudinem, & vt litanias celebrẽt pii Christiani cum illis.

Ταράσιος ὁ ἁγιώτατος πατριάρχης εἶπε· τί λέγετε τίμιοι ἀδελφοί;

Taraſius sanctissimus patriarcha dixit: Quid dicitis venerabiles fratres?

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπε· καὶ ἡμεῖς πάντες συναινοῦμεν.

Sancta Synodus dixit: Et nos omnes consentimus.

Πέτρος ὁ ἁγιώτατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης ἀνέγνω ἀπὸ πιττακίου.

Petrus Deo amabilis archipresbyter & loci seruator sanctissimi papæ senioris Romæ legit ex pittacio.

Tarasio sanctissimo Constantinopoleos nouæ Romæ patriarchæ, atque omni sanctæ huic & vniuersali Synodo Petrus archipresbyter sanctissimæ ecclesiæ sancti ac laudabilis apostoli Petri, & Petrus presbyter & hegumenus monasterii sancti Sabbæ, ambo loci seruatores Hadriani papæ senioris Romæ: Iustum arbitramur, vt secundum pronuntiationem omnium nostrum, imo iuxta antiquam traditionem catholicæ ecclesiæ, sicuti omnes sancti patres edocent nos, veniat in medio nostrum colenda imago, & hanc salutemus: & quemadmodum placuerit vobis, sacerdotes, pronuntiate super hoc. Et aliud capitulum suggerimus, vt omnes conscriptiones, quæ contra venerabiles imagines factæ sunt, cum anathemate deleantur, vel igni tradantur. & de hoc petimus pronuntiari, vt videtur sacræ Synodo.

Sancta Synodus dixit: Veniat, fiat.

Petrus Deo amabilis archipresbyter & loci seruator sanctissimi papæ senioris Romæ dixit: Si iubet sancta vestra Synodus, ponatur crastino venerabilis imago, & omnes salutemus eam.

Sancta Synodus dixit: Fiat, fiat.

Ioannes reuerendissimus monachus presbyter & loci seruator orientalium pontificum dixit: Benedictus Deus, qui glorificauit amatricem Christi Nicensium hanc ciuitatem in die-

Ταρασίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, † καὶ (οἰκουμενικῷ) πατριάρχῃ, καὶ πάσῃ τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ ☩ οἰκουμενικῇ συνόδῳ Πέτρος πρεσβύτερος ☩ τοποτηρητὴς τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Πέτρου, ☩ Πέτρος πρεσβύτερος ☩ ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἀμφότεροι τοποτηρηταὶ Ἁδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης. Δίκαιον ἡγούμεθα, ἵνα κατὰ τὴν ἐκφώνησιν πάντων ἡμῶν, μᾶλλον δὲ κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καθὼς πάντες ☩ ἅγιοι πατέρες διδάσκουσιν ἡμᾶς, ἐλθῃ ἐν μέσῳ ἡμῶν σεβασμία εἰκών, ☩ ταύτην ἀσπασώμεθα· καὶ ὡς ἂν εἰσηκούσατε ὑμῶν ἱερεῖς, ἐκφωνήσατε περὶ τούτου. καὶ ἕτερον δὲ κεφάλαιον ἀναφέρομεν, ἵνα πάντα τὰ συγγράμματα τὰ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων γενόμενα, μετὰ ἀναθεματισμοῦ λειφθῶσιν, ἢ τῷ πυρὶ παραδοθῶσι. καὶ περὶ τούτου αἰτούμεθα ἐκφωνηθῆναι, ὡς δοκεῖ τῇ ἱερᾷ συνόδῳ.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν· ἐλθέτω, γενέσθω.

Πέτρος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος ☩ τοποτηρητὴς τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης εἶπεν· εἰ κελεύει ἡ ἁγία συνόδος, τεθήτω ἀπὸ τῆς αὐγούστου σεπτὴ εἰκών, καὶ πάντες ἀσπασώμεθα αὐτήν.

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπε· γενέσθω, γενέσθω.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἀνατολικῶν ἀρχιερέων εἶπεν· εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ δοξάσας τὴν φιλόχριστον Νικαέων ταύτην πόλιν ἐν ταῖς ἡμέραις

ANNO CHRISTI 787.

† τοῦ κλήρου Graecus ὁ ἱερατικὸς ἐγκρίτου μέλους Anastasius ἐκ τοῦ αὐγούστου Graeca δὲ τοῦ πανευφήμου Ἀποστόλου.

ANNO CHRISTI 787.

Κωνσταντίνου & Εἰρήνης τῆς φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων. εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ἀναδείξας αὐτοὺς διπλῆς χάριτος ἀξίους. τὴν πίστιν πρότερον ὧδε Χριστὸς ἐτράνωσε, νῦν δὲ διὰ τῆς ἁγίας συνόδου ταύτης τὰ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ σύμβολα πᾶσιν ἐφανέρωσεν. Ἄρειος ὁ δύσφημος ἐνταῦθα καθῃρέθη· τῆς θεοσυλῶν εἰκονοκλαστῶν ἡ αἵρεσις ἐνταῦθα ἠφανίσθη. εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ λέγων διὰ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἰωάννου· ἐγώ εἰμι τὸ ἄλφα & τὸ ω μέγα. εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ κατ' ἀρχὰς ἐνταῦθα & ἐν τῷ τέλει τὴν ὀρθόδοξον πίστιν κρατύνας.

Ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησε, καὶ ἕνα ἕκαστον στίχον ἐκ τρίτου ἐκφωνοῦσα· τῆς θεοφθόγγων πατέρων αἱ διδασκαλίαι ἡμᾶς διώρθωσαντο. ἐξ αὐτῶν ἀρυσάμενοι τὴν ἀλήθειαν ἐποτίσθημεν. αὐτοῖς κατακολουθήσαντες τὸ ψεῦδος ἀπεδιώξαμεν. ὑφ' αὐτῶν διδαχθέντες τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. παρ' αὐτῆς ὁδηγηθέντες τὴν κατ' αὐτὰς προσκύνησιν αὐταῖς ἀπονέμομεν. πατέρες κηρύττουσι, τέκνα ὑπήκοοι ἐσμεν, καὶ ἐγκωμιάζομεν ἐν προσώπῳ μητρὸς τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ὑμνοῦμεν, τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν. οἱ μὴ οὕτως φρονοῦντες πόρρω τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τὴν ἀρχαίαν νομοθεσίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν. ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων φυλάττομεν. ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας τι, ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα. ἡμεῖς τὴν ἐπεισακτον καινοτομίαν τῆς

bus Constantini & Irenæ amatorum Christi imperatorum. Benedictus Deus qui exhibuit eam duplici gratia dignam. Fidem prius hic Christus expressius explanauit: nunc autem per sanctam Synodum hanc dispensationis suæ symbola omnibus manifestauit. Arius infamis hic est depositus: Deo perosorum imagines confringentium hæresis hic exterminata est. Benedictus Deus qui dicit per sanctum apostolum Ioannem: *Ego sum Alpha & Omega*. Benedictus Deus, qui hic in primis & in fine fidem orthodoxam confirmauit. *Apoc. 1. & 22.*

Sancta Synodus exclamauit, per vnumquemque versum ter pronuntians: Diuinitus sonantium patrum doctrinæ nos correxerunt: ex ipsis haurientes veritatem potati sumus: eos sequentes, mendacium persecuti sumus. Ab eis edocti venerabiles imagines salutamus. Ab eis ducti adorationem quæ per honorem fit, eis impendimus. Patres prædicant: filii obedientes sumus, & * congratulamur in facie matris traditioni ecclesiæ catholicæ. Credentes in vnum Deum in Trinitate laudandum, honorabiles imagines salutamus. Qui sic se non habent, anathema sint. Qui ita non sentiunt, procul ab ecclesia propellantur. Nos antiquam legislationem ecclesiæ catholicæ sequimur. Nos iura patrum conseruamus. Nos eos qui addunt vel auferunt ex catholica ecclesia, anathematizamus. Nos venerabiles iconas salutamus. Nos superinductam nouitatem

* *Gr.* gloriamur in f. m. traditione c. c.

Christianos accusantium anathematizamus. Nos eos qui sic se non habent, anathemati submittimus. Christianos accusantibus, id est, imagines confringentibus anathema. His qui assumunt dicta sanctæ scripturæ, quæ sunt contra idola, in venerabiles imagines, anathema. His qui non salutant sanctas ac venerabiles imagines, anathema. His qui appellant sacras imagines idola, anathema. His qui dicunt, quod veluti ad deos Christiani ad iconas accedant, anathema. His qui communicant scienter iniuriam & inhonorantiam inferentibus venerabilibus imaginibus, anathema. His qui dicunt, quod excepto Christo Deo nostro alius eruerit nos ab idolis, anathema. His qui audent dicere catholicam ecclesiam idola aliquando recepisse, anathema.

Multos annos imperatorum. Constantini & Irenæ magnorum principum & imperatorum multos annos.

Pacificorum imperatorum multos annos.

Depositores nouitatis quæ pridem facta est, Domine conforta.

Piam da Domine vitam eis.

χειστιανοκατηγόρων ἀνάθεμα πᾶσιν. ἡμεῖς τοὺς μὴ ὕπως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς χειστιανοκατηγόροις, ἤτοι τοῖς εἰκονοκλάσταις ἀνάθεμα. τοῖς λαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις, τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων, εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας ἀνάθεμα. τοῖς ὑποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἰδωλα ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὡς θεοῖς ταῖς εἰκόσιν οἱ χειστιανοὶ προσπλησιάζουσιν, ἀνάθεμα. τοῖς κοινωνοῦσιν ἐν γνώσει τοῖς ὑβρίζουσι καὶ ἀτιμάζουσι τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι πλὴν χειστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων, ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν, πάλαι καθολικὴν ἐκκλησίαν εἴδωλά ποτε δεδέχθαι, ἀνάθεμα.

Γολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.

Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη.

Εἰρηνοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη.

Τοὺς καθαιρέτας τῆς προσφυομένης καινοφωνίας κύριε κράτυνον.

Εὐσεβῆ κύριε ζωὴν αὐτοῖς.

Anno Christi 787.

ACTIO SEXTA.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi veri Dei nostri. Imperio piissimorum & amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini & Irenæ a Deo redimitæ matris eius, anno octauo consulatus eorum, *tertio Nonas Octobrias, indictione XI.

*pridie Nonas, al.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τοῦ λληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν. βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς ἁγίας θεοστέπτου μητρὸς, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, πρὸ δύο νωνῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ια.

ANNO CHRISTI 787.

Συνελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θείαν χάριν καὶ εὐσεβὲς διάταγμα τῶν αὐτῶν θεοκυρώτων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας· τουτέστι Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς κατὰ Ρώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, καὶ Πέτρου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ρώμην εὐαγοῦς μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ· καὶ Ταρασίου τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, καὶ Ἰωάννου καὶ Θωμᾶ τῶν εὐλαβεστάτων πρεσβυτέρων μοναχῶν, καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως.

Καθεζόντων τε περὶ τὸ ἱερώτατον ἄμβωνα τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας· συμπροσόντων καὶ ἀκροωμένων τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ παυσιφήμου ὑπατικοῦ πατρικίου καὶ κόμητος τοῦ θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὀφικίου, καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου κατὰ τάξιν τὴν προτεταχθεῖσαν ἐν τῇ προτέρᾳ πράξει· παρόντων καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἀρχιμανδριτῶν τε καὶ ἡγουμένων, καὶ παντὸς τοῦ μοναχικοῦ πληρώματος· προκειμένων τε τῶν ἁγίων καὶ ἀχράντων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων.

Λέων ὁ εὐκλεέστατος ἀσηκρῆτις εἶπεν· Ἥσθησαν ἡ ἁγία καὶ μακαρία σύνοδος, ὡς τῇ προλαβούσῃ συνελθοῦ-

Conueniente ſancta & vniuerſali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam ſanctionem eorumdē diuinitus corroboratorum imperatorum congregata eſt in Nicenſium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ; id eſt, Petro reuerendiſſimo archipreſbytero ſanctæ Romanæ eccleſiæ ſancti apoſtoli Petri, & Petro reuerendiſſimo preſbytero, monacho & hegumeno monaſterii ſancti Sabbæ Romæ ſiti, tenentibus vices apoſtolicæ ſedis almi & ſanctiſſimi archiepiſcopi ſenioris Romæ Hadriani; & Taraſio almo & ſanctiſſimo archiepiſcopo magni nominis Conſtantinopoleos nouæ Romæ; & Ioanne ac Thoma reuerendiſſimis preſbyteris monachis, & vicariis apoſtolicarum ſedium orientalis diœceſeos.

Reſidentibus quoque ante ſacratiſſimum ambonem templi ſanctiſſimæ ac magnæ eccleſiæ quæ cognominatur Sophia: præſentibus & audientibus glorioſiſſimis & magnificentiſſimis iudicibus, id eſt, Petrona laudabiliſſimo exconſule patricio & comite Deo conſeruandi imperatorii obſequii; & tota ſancta Synodo ſecundum ordinem qui præſcriptus eſt in prima actione: præſentibus etiam Deo amabilibus archimandritis & hegumenis, atque omni monachica plenitudine: propoſitis ſanctis & intemeratis Dei euangeliis.

Leontius inclytus a ſecretis dixit: Nouit ſancta & beata Synodus, qualiter in præcedenti

conuentu diuersa dicta * legerimus diuinitus insequendorum hæreticorum, qui accusauerunt sanctam & immaculatam Christianorum ecclesiam ad * erigendas sacras imagines. Hodie autem præ manibus habemus eorumdem Christianos accusantium blasphemiam in scriptis, id est, absurdam & euertendam atque per se redarguendam definitionem pseudosyllogi, in omnibus consonantem impiæ opinioni Deo odibilium hæreticorum: sed & artificiosam & efficacissimam eius refutationem, quam Spiritus sanctus liquido præbuit: (oportebat enim eam diuulgari sapientibus * affatibus, & discerpi fortibus refutationibus) quam & subiicimus ad quod placuerit.

* *al.* digessimus

* *Gr.* ob erectionem sacrarum imaginum

* *Gr.* contradictionibus

Sancta Synodus dixit: Legatur.

Ioannes Deo amabilis diaconus sanctissimæ magnæ ecclesiæ Constantinopoleos, & cancellarius, legit.

REFVTATIO EIVS quæ resarcinata & fallaciter nominata est definitio a congregata turba eorum qui Christianos accusant.

TOMVS PRIMVS.

GRATVM est semper odienti homines dæmoni tam a Deo separare, quam multiplicibus fallere seductionibus hominem qui ad imaginem Dei factus est: & nil ei magis solicitudini & studio est, quam pietati resistere, & ecclesiasticæ pacis concutere ordinem. Quod etiam & in temporibus nostris ostendit per conciliabulum quod-

Anno Christi 787.

σϕ διαφόροις ῥήσεσι διεξηλθομεν τῆς ἁγιας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησιας τῶν χριστιανῶν τὴν ἀσεβῆ καὶ ἀνοσιον διαβολὴν τῶν ἐν γραφαῖς ἐκτιθεμένων, ἣν ἐστιν ἀλλόκοτος καὶ ἀνάρμοστος καὶ ἀνυπόστατος ὁ τῆς ψευδοσυλλογίας λόγος, ἐν πᾶσι συμφωνῶν τῇ δυσσεβείᾳ τῶν θεομάχων αἱρετικῶν. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔντεχνον καὶ δραστικωτάτην αὐτῆς ἀνάλυσιν, ἣν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον προέφερε· ἔδει γὰρ αὐτὴν σοφοῖς ἀναμεθυθῆναι σοφαῖς ἀντρρήσεσι, καὶ ἀναμεχθῆναι ἰσχυραῖς ἀναλύσεσιν· ἣν καὶ ὑποβάλλομεν τοῖς παρισταμένοις.

Ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν· ἀναγνωσθήτω.

Ἰωάννης διακονος καὶ * σακελλάριος ἀνέγνω.

* Lege σακελλαρίου

ΑΝΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΘΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ψευδῶς ὀνομασθέντος ὅρου παρὰ τῆς ὀχλαγωγησάσης πληθύος τῶν χριστιανοκατηγόρων.

ΤΟΜΟΣ α'.

ΦΙΛΟΝ ἀεί πως τῷ μισανθρώπῳ δαίμονι χωρίζειν ἀπὸ θεοῦ κατ' εἰκόνα θεοῦ ἀνθρωπον, καὶ πολυτρόποις ἀπάταις διασφάλλειν· καὶ οὐδὲν αὐτῷ θεομισουδαιότερον, ἢ τῆς εὐσεβείας καταγωνίσασθαι, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης ἀνασοβεῖν τὴν κατάστασιν. ὁ δὴ καὶ ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐπεδείξατο διὰ συμμορίας

ANNO CHRISTI 787.

λενὸς, ἐν ᾗ ⓐ ἀθροισθέντες τῆς ὑποκειμένης ὑλικότητος εἰσηγηταὶ γεγόνασι, καὶ ἑβδόμην σφῶν αὐτοὶ ψευδῶς ἑαυτοῖς ἐπεφήμισαν, τὸ ἁπλοῦν καὶ ἐγνωσμένον πᾶσι τὸ κῦ ἡμῶν εἰδώλων μῖσος οἷον λίαν ὡς ἐν ἀγκίστρῳ δέλεαρ προβαλλόμενοι, καὶ τὸ ἀπὸν μῖσος αἱρεσιν παραδέντες πρὸς τὰς εἰκονικὰς ὑπαπτώσεις, τοῦ ἁπλουστέρους σωπήρπασαν. καὶ τὴν παλαιὰν καὶ διεφθαρμένην φωνὴν, τὴν εἰδωλολατρείαν λέγω, ἀναχαλκεύσαντες, δι' ἧς οἱ τῷ διαβόλῳ καὶ ταῖς πονηραῖς αὐτοῦ δυνάμεσι διὰ δαιμονικῶν ἀγαλμάτων, κτίσει μᾶλλον ἢ τῷ κτίσαντι λατρεύσαντες, δικαίως εἰδωλολάτραι ὀνομάζεσθαι κατεδικάσθησαν. τὸ * βασίλειον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον, τοῖς ἐνδεδυμένοις Χριστὸν, καὶ τῇ χάριτι αὐτοῦ ἀπαλλαγεῖσι τῆς εἰδώλων, καὶ τῆς πλάνης ἀπὸν ἀναστωθεῖσι προσρίψαι ἐπειρᾶτο. εἰδὲ δίκην ἀμβλωθρίδιον οὐθὲν τεχθέντα τὰ ῥήματα ἀπὸν διεφθάρησαν, ὡς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γνώμενα μιάσματα. Ἀλλ' ἐπειδὴ ληροδιδάσκαλα ὑπό τινων ἐγαλακτοτροφήθησαν, οὐ μὴν δὲ εἰς τελείαν ἡλικίαν κατέστησαν, ταῦτα ἀναιρεῖν τῇ μαχαίρᾳ τῷ πνεύματος ἀναγκαῖόν ἐστιν. Ἀλλ' ἡγείσθω Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς θεὸς ἡμῶν, ὁ φωτίζων πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον, ὁ μόνος νοῦς τῆς εὐσεβῶς νοούντων καὶ νοουμένων, καὶ λόγος τῆς λεγόντων καὶ λεγομένων, καὶ πᾶσι πάντα καὶ ὢν καὶ γινόμενος· ὁ δοὺς γλῶσσαν παιδείας τοῦ γνῶναι, ἰδίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον. ἡ δήλωσις γὰρ τῆς λόγον αὐτοῦ φωτεῖ καὶ σοφίζει νηπίους.

dam, in quo qui congregati sunt subiectæ * materiæ suasores sunt effecti, & septimum semet diffamauerunt esse Concilium, simplex & cunctis agnitum quod est aduersus idola odium, veluti quamdam in hamo seductoriam escam obiicientes, * execramentum suum e contrario proponentes contra imaginales figuras, subripuere simpliciores: & antiquissimam illam & corruptam vocem, idolorum videlicet culturam, iterum fabricantes, per quam ii qui diabolo & malignis eius virtutibus per dæmonica simulacra, & creaturæ potius quam creatori seruierunt, iuste idololatræ decreti sunt nominari: (quos &) iis qui Christum induerunt, & gratia eius ab idolis liberati, atque ab eorum errore saluati, regale sacerdotium & gens sancta * effecti, comparare atque conferre conati sunt. sed vtinam more imperfectorum abortiuorum mox nata verba eorum * corrumperentur, priusquam in ecclesia talia essent effecta contagia. Verum quia cum inepta essent, a quibusdam lacte nutrita sunt: licet ad perfectam nondum peruenissent ætatem, hæc perimere gladio Spiritus necessarium ducimus. Sed in his omnibus dux nobis sit Christus verus Deus noster, qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, qui solus intellectus est pie intelligentium & intellectorum, & sermo dicentium & dictorum, qui omnia omnibus & est & efficitur; qui dat linguam disciplinæ cognoscendi, cum oportet dicere verbum. Declaratio enim sermonum eius illuminat, & intellectum dat paruulis: *Psalm.* 118.

* *Gr.* expositionis auctores ef.

* *Gr.* & ex. eorum reiicientes in imaginales fig.

* *Gr.* sunt effecti, inurere conati sunt.

* *Gr.* corrupta essent,

* *Gr.* τῶν χριστιανῶν βασίλειον, &c.

Ioan. 1.

quatenus mendacium pellatur, & veritas introeat omnibus lucide ac ſplendide fulgens: quam pietatis zelatores amplexati, diuini Apoſtoli memores inquientis, *Væ mihi eſt, ſi non euangelizauero;* debent eius & aduocati & protectores eſſe, mendacium redarguentes, & funda ſpiritus lapidantes. Vnde tam ſecundum ſcripturas, quam mores patrum, ſcrutabiliter ac ſyllogiſtice contra ſtultiloquia venientes, ſecundum Phinees mucrone ſpiritus, vna redargutionis plaga facile hos qui ſibi in hac impietate conglobati ſunt, ſimul pungere ſtudeant, & mendaces per euidentem exhibitionem linguas eorum cunctis oſtendant: quippe quæ & contra notitiam vnici Filii Dei, & contra eccleſiam eius elatæ, & iniquitatem in excelſum incarnationis ipſius locutæ ſunt: & ita demum diſruptis vinculis eorum gladio ſpiritus, qui eſt Verbum Dei, & depoſito iugo indiſciplinationis eorum, tegmina verſutiarum ipſorum omnibus manifeſta conſtituant: quia Dominus deriſit eos, & ſubſannauit eos, & loquetur ad eos in ira ſua, dicens: *Diſcedite a me, non noui vos.* De quibus etiam per prophetam Ieremiam prædixit: *Falſo prophetæ vaticinantur in nomine meo: non miſi eos, & non præcepi eis, neque locutus ſum ad eos: viſionem mendacem & diuinationem fraudulentam & ſeductionem cordis ſui prophetizant vobis.* Idcirco erunt proiecti in viis Ieruſalem, id eſt, eccleſiæ catholicæ;

1. Cor. 9.

Epheſ. 6.

Matth. 7.

Ierem. 14. & 23.

ὅπως τὸ ψεῦδος ἐξελαθείη, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπεισέλθῃ πᾶσι τηλαυγῶς καὶ φαιδρῶς διαλάμπουσα· ὧν οἱ εὐσεβείας ζηλωταὶ ὑπάρχοντες, μεμνημένοι τοῦ θείου ἀποστόλου εἰπόντος· οὐαί μοί ἐστιν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι· συνηγορεῖν καὶ ὑπερασπίζεσθαι πάντας, καὶ ἀπελέγχειν τὸ ψεῦδος, καὶ λιθοβολεῖν τῇ σφενδόνῃ τοῦ πνεύματος ὀφείλετε εἰσίν. ὅθεν γραφικῶς καὶ πατερικῶς, ἐρεωνητικῶς τε καὶ συλλογιστικῶς ἐλθόντες εἰς ἐπόψιαν τῶν φλυναφηθέντων, κατὰ Φινεὲς τῷ σφρομάσῃ τοῦ πνεύματος, τῇ μιᾷ πληγῇ τοῦ ἐλέγχου ῥᾳδίως σοῦ κατὰ τοῦ ἀσεβεῖν ταύτῃ ἀλλήλοις συμπεπλεγμένους συνεκκεντήσαν, καὶ ψευδηγόρους δι' ἀποδείξεως ἐναργοῦς τὰς γλώσσας αὐτῶν πᾶσι γνωρίσαν, ὡς ἐῤῥαγεῖσας κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ κατὰ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ, καὶ ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος τῆς αὐτοῦ ἐνανθρωπήσεως λελαληκυίας. εἶτά τε διαῤῥήξαντες σοῦ δεσμοὺς αὐτῶν τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα θεοῦ, καὶ διαλύσαντες τῆς ἀμαθίας αὐτῶν ζυγὸν, τῆς πανουργίας αὐτῶν τὰ προκαλύμματα ἐμφανῆ πᾶσι καταστήσαν. διὸ καὶ ὁ κύριος ἐκγελάκιεν αὐτοὺς, καὶ ἐκμεμυκτήρικεν αὐτοὺς, καὶ λαλήσει πρὸς αὐτοὺς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ, λέγων· ἀπέλθετε ἀπ' ἐμοῦ, ἐκ οἶδα ὑμᾶς. προεὶ ὧν καὶ διὰ τοῦ προφήτου Ιερεμίου ἀπεφώνατο· ψευδῆ ἔστι προφητεύουσιν ὑμῖν τῷ ὀνόματί μου· οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς, καὶ ἐκ ἐνετειλάμην αὐτοῖς· καὶ ὁράσεις ψευδεῖς καὶ μαντείας καὶ οἰωνίσματα καὶ προαιρέσεις καρδίας αὐτῶν λελαλήκασι. διὰ τοῦτο ἔσονται ἐῤῥιμμένοι ἐν ταῖς ὁδοῖς Ιερουσαλὴμ, ἤτοι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

καὶ καταπάτημα πᾶσι τοῖς εὐσεβῶς ὁμολογοῦσι τὸ κύριον. παγὶς γὰρ ἰσχυρὸς ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, & ἁλίσκεται ῥήμασιν ἰδίου στόματος· ἀνταπόδομα δὲ χειλέων ἀνὴρ δοθήσεται αὐτῷ τῆς ἀσεβείας ὁ ἔλεγχος. ἐλέγξω σε γάρ, φησὶ, καὶ παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας σου. καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον. ἵνα δὲ μὴ μακροῖς ἐπεισοδίοις τὸν λόγον μηκύνωμεν, τῆς προκειμένης ὁδοῦ ἐχόμενοι, πρὸς τὸν ἐλέγχοις ἐξ αὐτῆς ἐπιγραφῆς τὸν λόγον ποιούμεθα. οὐδὲ γὰρ πῶς ἄλλως ἔστιν ἄλλως πως τούτων ἀποδεῖξαι ματαιολογίαν ἀνδρὶ καὶ λοιδορίας μεμεστωμένῳ, εἰ μὴ ἐλεγκτικῶς μὴ τῆς τοῦ κρείττονος ἐπιφροσύνης πρὸς αὐτὸν ἀνταξόμεθα, μᾶλλον ἀσφάλειαν ἑαυτοῖς προξενοῦντες, τὸ μὴ καινουργεῖσθαί τι πρὸς ἡμῶν τῶν ἡκόντων εἰς θεοσέβειαν· πειθόμενοι δὲ μᾶλλον ἀποστολικαῖς & πατρικαῖς διδασκαλίαις, καὶ ἐκκλησιαστικαῖς παραδόσεσι. παρακαλοῦμεν δὲ τὸν ἐντυγχάνοντας τῷδε τῷ συντάγματι, ἐρευνητικῶς ἀναγινώσκειν, καὶ μὴ παροδευτικῶς· ἵνα σαφῶς καὶ τρανῶς ἐπιγνόντες τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀνατάσεως, τὰ νικητήρια τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ ἀποπέσωσιν. ἐζήτησαντο δὲ προοιμίοις τοιοῖσδε.

* Ἰσ. μετὰ τῆς λύπης τῆς κρείττονος &c.

& conculcatio omnibus qui pie Deum confitentur. Laqueus enim fortis viro labia sua, & capitur sermonibus oris sui. Retributio autem labiorum eius dabitur ei impietatis argutio. Ait enim: *Arguam te, & statuam contra faciem tuam peccata tua.* Et quidem super his ista dixisse sufficiat. Ne vero prolixis anfractibus prolongemus sermonem, propositam viam continuantes, ad redargutiones ex ipsa superscriptione verbum faciamus. Neque enim aliter horum vaniloquium ignauum & maledictis refertum ostendi poterit, nisi redarguendo cum Dei aspiratione aduersus eos aciem præparemus: * vnam ipsis acquisituri cautelam, vt videlicet nihil nouiter sine nobis agant ex his quæ ad diuinum cultum pertinere noscuntur; sed magis apostolicis & paternis * obediant documentis, nec non & ecclesiasticis institutis. Rogamus autem eos qui hanc fuerint adepti scripturam, quo eam scrutabiliter & non transitorie legant: vt liquido & expresse comperientes subtilitatem obiectionis, * lauream Dei ecclesiæ soluant. Vsi sunt autem procemiis huiusce modi.

Psalm. 49.

* Gr. vnam nobis acquirentes caut. vt videlicet nihil a nobis innouetur ex his quæ

* obediamus

* victoriam

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΣ ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ἀνέγνω.

GREGORIVS DEO amabilis episcopus Neocæsariæ legit.

Quidquid Gregorius iste Neocæsariensis post hæc dixisse aut legisse hic scribitur, id ex Synodo

Ὅρος τῆς ἁγίας μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἑβδόμης συνόδου.

Terminus sanctæ magnæ ac vniuersalis septimæ Synodi.

IOANNES DIACONVS legit.

AMendacio inchoantes, & per totam hanc rebellium vocum nouitatem hoc in opitulationem assumpto, in mendacium finierunt Christianorum calumniatores. Quomodo enim sancta, quæ nec quid est sanctum in notione susceipit? præsertim cum sit polluta, profana & execranda. Illi namque qui in ea congregati sunt, vt prophetice fateamur, inter sanctum & pollutum non distinxerunt, & inter mundum & immundum non discreuerunt, iconam incarnati Dei Verbi, Domini videlicet nostri Iesu Christi, similiter vt iconam satanæ, idolum nuncupantes. Quomodo autem magna & vniuersalis, quam neque receperunt, neque concordauerunt reliquarũ præsules ecclesiarum, sed anathemati hanc transmiserunt? Non habuit enim adiutorem illius temporis Romanorum papam, vel eos qui circa ipsum sunt sacerdotes, nec etiam per vicarios eius, neque per encyclicam epistolam, quemadmodum lex dictat Conciliorum. Sed nec consentientes sibi patriarchas orientis, Alexandriæ scilicet, Antiochiæ, ac sanctæ ciuitatis, vel comministros & summos sacerdotes, qui cum ipsis existunt. Vere fumus caligine plenus, obtenebrans oculos stolidorum, est sermo eorum, & non lucerna posita super candelabrum, vt illuminet omnibus qui in domo sunt: pro eo quod localiter in abdito, & non super orthodoxiæ montem dicta fuerunt verba ipsorum. Neque enim in omnem terram more apostolorum exiuit sonus eorum, aut in fines orbis

illa falso septima dicta sumptum, hic confutatur. quare ea quæ hic curſiuis (vt vocant) literis exprimũtur, sunt verba Synodi falso septimæ dictæ, eamque variationem non honoris, sed discretionis gratia fieri scito.

Ierem. 22.

Matth. 5.

Psalm. 18.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἀνέγνω.

ΕΚ ψεύδους ἠρξάμεθα, καὶ δι' ὅλης αὐτῶν ταύτης τῆς νεωτροποιοῦ κενοφωνίας τοῦτο εἰς σωτασιασμὸν λαβόντες, εἰς ψεῦδος κατέληξαν ⓐ χριστανοκατήγοροι. πῶς γὰρ ἁγία ἡ μηδὲ ὄ, τί ὄστιν ἅγιον, ἐν γνώσει λαβοῦσα; ἀναγὴς δὲ ⓒ βέβηλος ⓒ παρέγραπτος. ⓓ γὰρ ἐν αὐτῇ ἀθροισθέντες, προφητικῶς φάναι, ἀνὰ μέσον ἁγίου ⓒ βεβήλου οὐ διέστειλαν, τὴν εἰκόνα τοῦ σαρκωθέντος θεοῦ λόγου, κυρίου δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁμοίως τῇ εἰκόνι τοῦ σατανᾶ, εἴδωλον ὀνοκαλέσαντες. πῶς δ' αὖ μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ, ἣν οὔτε ἐδέξαντο, οὔτε συνεφώνησαν ⓓ τοῖς λοιποῖς ἐκκλησιῶν πρόεδροι, ἀλλ' ἀναθέματι ταύτην προέπεμψαν; ἐκ ἔρχ συνεργὸν ⓜ πεποιημῶτα τ Ρωμαίων πάπαν, ἢ τοὺς περὶ αὐτὸν ἱερεῖς, οὔτε διὰ τοποτηρητῶν αὐτοῦ, οὔτε δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, καθὼς νόμος ὅστι τῆς συνόδοις. ἀλλ' οὔτε συμφρονοῦντας αὐτῇ τοὺς πατριάρχας τῆς ἑῴ, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ τῆς ἁγίας πόλεως, ἢ τοὺς σὺν αὐτοῖς μύστας καὶ ἀρχιερεῖς. ὄντως καπνὸς ἀχλύῳ πλήρης, σκοτίζων ὀφθαλμοὺς ἀφρόνων, ὁ λόγος αὐτῶν, καὶ οὐχὶ λύχνος τεθεὶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐ φωτίζῃ τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ· διότι τοπικῶς ὡς ἐν κρυβῇ τὰ αὐτῶν ἐλαλήθη, καὶ ἐκ ἐπαύω τῆς τῆς ὀρθοδοξίας ὄρους. οὐδὲ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἀποστολικῶς ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, ἢ εἰς τὰ πέρατα τῆς

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

οἰκουμβήνης τὰ ῥήματα αὐτῶν, ὥσπερ τῆς ἐξ ἁγίων οἰκουμβηνικῶν συνόδων. ἑβδόμη δὲ πάλιν πῶς, ἡ μὴ συμφωνήσασα ταῖς πρὸ αὐτῆς ἐξ ἁγίας καὶ οἰκουμβηνικαῖς συνόδοις; πᾶν γὰρ ἕβδομον τεταγμένον, τῆς πρὸ αὐτοῦ ἀριθμήσεως προκειμένων πραγμάτων ἀκόλουθον ὀφείλει εἶναι· ἐπεὶ τὸ μηδὲν τῆς συναριθμουμένων μετέχον οὐδὲ συναριθμεῖται. ὡς γὰρ εἴ τις ἓξ χρυσίνους σταθμὸν κατατιθείη, εἶτα τούτοις παραθείη χαλκοῦν νόμισμα, ἕβδομον δὲ αὐτὸ τοῦτον προσαγορεύσειε διὰ τὸ τῆς ὕλης ἐνδέουσιον· ὁ γὰρ χρυσὸς πολυτελὴς καὶ τίμιος, ὁ δὲ χαλκὸς εὐτελὴς καὶ ἄτιμος. οὕτως καὶ αὕτη χρυσοῦ μηδὲν ἧττον τίμιον ἐν δόγμασιν ἔχουσα, ἀλλὰ παντὶ ἰοβόλῳ χαλκὸς οὖσα καὶ κίβδηλος, ἰοῦ θανατηφόρου γέμουσα, ταῖς ἓξ πανιέροις συνόδοις, καὶ χρυσέοις πνεύματι ἔπεσιν ἐκλαμπούσαις συναριθμεῖσθαι οὐκ ἠξίωται. ἔχουσα τὸ πρὸ αὐτῆς ἔπαρσιν τοῦ εἰπόντος, Ἐπάνω τοῦ θρόνου μου ἐπάνω τῶν νεφελῶν, ὑψηλὰ τοιάδε.

terræ verba eorum, quemadmodum sex sanctarum & vniuersalium Synodorum. Porro septima quomodo, quæ non concordauit cum præcedētibus sex sanctis ac venerabilibus Synodis? Omne quippe, septimum quod fuerit ordinatum, in supputatione præcedentium rerum subsequens debet esse. nam quod eorum quæ sibi connumerantur, nihil participat, profecto non connumeratur. Sicut enim si quis sex aureos more versus ordinet, deinde apponat æneum nummum, septimum hunc propter alterius materiæ substantiam nullatenus appellauerit. Siquidem aurum multi & precioſi metallum est commodi, æs vero vile & inhonorabile. Ita & hæc cum aureum vel precioſum in dogmatibus nihil habeat, sed in omnibus ærea sit & reproba, venenoque mortifero plena, sacratissimis sex Synodis, aureis carminibus spiritus refulgentibus, connumerari non meruit. Habens autem elationem eius qui dixit, *Ponam thronum meum supra nubes*, personat huiuscemodi.

* rubigine mortifera.

Isai. 14.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ἡ ἁγία καὶ οἰκουμβηνικὴ συνοδος, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ πανδυσεβὲς θέσπισμα τῆς θεοσεπτῶν καὶ ὀρθοδόξων ἡμῶν βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Λέοντος συναχθεῖσα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, ἐν τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῷ ἐπονομαζομένῳ Βλαχέρναις, ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα.

GREGORIVS EPISCOPVS Neocæsariæ legit.

Sancta magna & vniuersalis Synodus, quæ per gratiam Dei & piißimam sanctionem Deo redimitorum & orthodoxorum imperatorum nostrorum Constantini & Leonis congregata est in hac Deo conseruanda regia vrbe, in colendo templo sanctæ ac intemeratæ dominæ nostræ Dei genitricis semperque virginis Mariæ, quod appellatur Blachernæ, definiuit subter annexa.

IOANNES DIACONVS legit.

Si per diuinam gratiam eorum congregatio facta esset, verbis quæ per Dei gratiam dicta sunt, adornaretur, & veritate vtique refulgeret; quoniam gratia huic coniuncta est, & compares sibi atque contubernales existunt, testante Ioanne qui in theologia præeminet, ac dicente: *Gratia & veritas per Iesum Christum facta est.* Ipsi ergo veritatem deferentes, in qua Salomon gloriatur dicens: *Veritatem meditabitur guttur meum:* & mendacium amplectentes, a gratia proculdubio exciderunt. Vnde nec sermo eorum diuino est sale conditus, vt det gratiam audientibus. Illud autem quod dicitur, in venerabili templo congregatos eos fuisse, non est mirum. In hoc enim nullo fuco meliorabuntur: quemadmodum nec Annam & Caipham, vel Iudaicum eorum concilium quod factum est in Christum, iuuit quod in templo aduersus eum initum est sine lege consilium. Nam Deo magis damnabiles ostendebantur, quia in locis sanctis non sancta, sed inimica Deo fœdera pepigerunt. * Sed vtinam ex paterna voce proœmiũ sumerent, Dionysii videlicet deiloqui, traditionesque ipsius atque omnium sanctorum patrum nostrorum incorruptas seruarent. Sed non est hoc in illis, sicuti cetera per totam expositionem eorum manifestabunt: licet inconuenienter hi qui falsa ouium pelle cooperiuntur, de theologia præfationem faciant, ita dicentes.

Ioan. 1.

Prou. 8. *Coloss.* 4.

* *Gr.* Sed vtinam vt ex p. v. pr. sumpserunt Dion. d. traditiones quoque ipsius

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΦΙΛΕΣΑΤΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ΑΝΕΓΝΩ.

Anno Christi 787.

Εἰ κῂ θείαν χάριν ἡ ἄθροισις αὐτῶν γένοντο, τοῖς τῇ χάριτι τοῦ θεοῦ λαληθεῖσι ῥήμασιν ἐκεκόσμητο ἂν, καὶ ἀληθείᾳ ἐφαιδρύνετο· ἐπειδὴ ἡ χάρις ταύτῃ συνέζευκται, καὶ σύζυγα δύο, καὶ ὁμοδίαιτα ταῦτα. καὶ μάρτυς Ἰωάννης ὁ τῆς θεολογίας πρωτοπαρθένος, λέγων· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ ἐγένετο. αὐτοὶ οὖν πῶς ἀλήθειαν ἀφέντες, ἐν ᾗ ὁ παροιμιαστὴς αὐχεῖ λέγων· ἀλήθειαν μελετήσει ὁ λάρυγξ μου· καὶ τὸ ψεῦδος ἀγκαταστέρνιοι, δῆλον ὅτι τῆς χάριτος ἐκπεπτώκασιν. ὅθεν οὐδὲ ὁ λόγος αὐτῶν θείῳ ἁλατὶ ἄλατί ἐστιν ἠρτυμένος, ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι. τὸ δὲ ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τῆς δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου συναγηέρθαι αὐτούς, οὐδὲν θαυμαστόν· ἐν τούτῳ γὰρ ἐκ ἐξαλλωπισθήσονται· ὡς οὐδὲ Ἄνναν καὶ Καϊάφαν, καὶ τὸ αὐτῶν Ἰουδαϊκὸν συνέδριον τὸ κῂ τοῦ Χριστοῦ βουλευόμενον ὤνησεν ἡ ἐν τῷ ἱερῷ κῂ Χριστοῦ γνωσθεῖσα ἄθεσμος βουλή. διὰ τοῦτο γὰρ μᾶλλον κατάκριτοι ἐδείκνυντο, ὅτι ἐν τοῖς ἁγίοις τόποις τὰ ἐναγῆ καὶ ἐχθρὰ θεῷ συνήματα συνεσκεύασαν. εἴθε δὲ ὡς πατρικῇ φωνῇ προοιμιασάμενοι Διονυσίου τοῦ θεοφάντορος, καὶ τὰς παραδόσεις αὐτοῦ τε καὶ πάντων τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἀῤῥαγεῖς διεφύλαττον. ἀλλ' ἐκ ἔστι τοῦτο ἐν αὐτοῖς, ὡς τὰ ἑξῆς διὰ πάσης τῆς ἐκθέσεως αὐτῶν δηλώσει. εἰ δὲ ἀκαταλλήλως, οἷα λύκοι κωδίῳ προκαλυπτόμενοι, ἐκ θεολογίας προοιμιάζονται, οὕτως φάσκοντες.

ANNO CHRISTI 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ Νεοκαισαρείας ἀνέγνω.

Η παντων αἰτία καὶ τελεσιουργὸς θεότης, ἡ τὰ ὅλα τῇ ἑαυτῆς ἀγαθότητι ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι ἐξεποιήσατο, ταῦτα κοσμίως τε καὶ εὐτάκτως φέρεσθαι ὡείσατο· ὅπως τῆς κτίσεως χάριν δεδωρημένης αὐτοῖς εὐεξίας ἔμμονα, ἀκλινῆ τῷ διαμονῷ καὶ ἀῤῥεπῆ τῷ πρὸς ἑκάτερα νεύσιν τῆς ἀληθοῦς στάσεως διασώζοιεν.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Η μὲν ἅπασα κτίσις παρὰ θεοῦ δημιουργηθεῖσα, καὶ λαβοῦσα τὸ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι ἐξαπενεχθὲν δυνάμει, νῦν τῷ αὐτῷ προστάγματι κινουμένη τε καὶ διοικουμένη, γινώσκει τὸν τὰ κτίσαντος φυλάττειν προσταξιν, ὡς δὴ αὐτῷ καὶ προνοουμένη, κἂν ἄψυχός τις ᾖ, κἂν ἔμψυχωμένη. αὐτοὶ δὲ τὸν δοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ πρὸς ἀνάμνησιν τῆς σωτηριώδους οἰκονομίας αὐτοῦ παράδοσιν ἀναθεματίσαι τετολμήκασιν, ἀγνοοῦντες, ὡς οὐδὲν τῶν ἐν αὐτῇ χωρὶς αὐτοῦ γέγονε. καὶ ἀποδείκνυνται τῶν ἀψύχων ἀναισθητότεροι, καὶ τῶν ἀλόγων ἀλογώτεροι. καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' εὐδρομεῖν οἰόμενοι τὸν γλωττῶδη ἐν τοῖς ἀτόποις λόγοις καὶ δόγμασι, ψευδηγοροῦσι τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν εἰδώλοις ἐγκαλλωπίζεσθαι. καὶ ἐπὶμυοι ψευδῶς τὸν ἐλπίδα αὐτῶν, πρὸς αὐτὸν ἀποφθέγγονται· ὁδοὺς σου εἰδέναι οὐ βουλόμεθα, οὐδὲ τὴν ἐξ ἀρχῆθεν παράδοσιν κατακολουθεῖν προαιρούμεθα. μᾶλλον δὲ ἀκούσονται παρὰ τοῦ αὐτὸν θεμελιώσαντος Χριστοῦ· οὐκ οἶδα

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Cunctorum causa & consummatio deitas, quæ omnia bonitate sua ex non existentibus vt essent exhibuit, hæc ornate & ordinate agitari definiuit: quatenus incolumitati per gratiam donatæ coniuncta, indeclinabilem perpetuitatem & inflexibilem ad vtraque nutum veri status salua custodiant.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Si vniuersa creatura a Deo condita accepit ex non extante subsistendi virtutem, nunc eius vtique præcepto mota & directa, nouit creatoris custodire mandatum, tamquam ab ipso quoq; prouisionem adepta, siue inanimata sit, siue animata. Ipsi autem traditionem quæ a Christo nobis in sancta ecclesia sua ad recordationem salutiferæ dispensationis suæ data est, anathematizare præsumpserunt, ignorantes, quod nihil eorum quæ in illa sunt, sine ipso fuerit factum; & ostenduntur inanimatis insensibiliores, & irrationabilibus irrationabiliores: & non solum hæc, sed & bene se currere arbitrantes, linguam in prauis sermonibus & dogmatibus suis fallacem demonstrant, sanctam Dei ecclesiam idolis adornari perhibentes; atque mendacium spem suam ponentes, ad eam proferunt: Vias tuas scire nolumus, neque antiquam traditionem sequi proponimus. Et quidem audient a Christo qui eam fundauit: *Nescio* Matth. 7. & 25. Iob. 21.

vos. fingunt autem se diabolum triumphare, dicentes ita.

GREGORIVS EPISCOPVS Neocæsariæ legit.

Quia vero hic qui ob priorem claritatem Lucifer dictus est, proprium ordinem circa Deum collocatum habens, & in excelsum contra factorem suum sensum extendens, tenebræ hinc cum apostatica virtute sua factus est, & ex glorioſissima, lucem faciente, & super lucem existente Dei principalitate sponte cadens, omnis malitiæ vltroneus factor & inuentor ac magister apparuit, & offuscatus est; non ferens aspicere hominem a Deo creatum pro eo in gloriam intromissum, in qua ipse fuerat constitutus, omnem aduersus eum malitiam suam euacuauit, & per deceptionem illum a diuina gloria & claritate reddidit alienum, creaturam potius quam creatorem adorare cohortans.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Si quidem contra idolorum seruitutem, vel contra creaturarum seruitutem, quam sancti apostoli qui induti sunt virtutem ex alto, ac diuini prophetæ qui ante vaticinati sunt, sicque demum egregii patres nostri qui illos secuti sunt, interdixerunt & execrati sunt, sermo eorum esset, omnes vtique alumni ecclesiæ * componerent, & hæc tradere scripturæ illis opportunum existeret. Sed quia hanc deferentes, mendacium protegunt; & patrem huius, diabolum videlicet publicare simulantes, contra ea quæ sunt im-

* assentirentur,

ὑμᾶς. σχηματίζονται δὲ ⟨Ν⟩ διάβολον θριαμβεύειν, λέγοντες οὕτως. Anno Christi 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ἐπεὶ δὲ ὁ διὰ τὴν πρὶν λαμπρότητα Ἑωσφόρος τὴν οἰκείαν τάξιν περὶ θεὸν ἱδρυμένην ἔχων, καὶ πρὸς ὕψος ⟨Ϛ⟩ τὸ πεποικότος τὸ ἑαυτοῦ αἰτίνας φρόνημα, σκότος ἐντεῦθεν μετὰ τῆς ἀποστατικῆς αὐτοῦ δυνάμεως γέγονεν· ὅτε τε τῆς ὑπερενδόξου, φωτοποιοῦ τε ⟨Ϛ⟩ ὑπερφώτου πρωτουργίας αὐθαιρέτως ἐκπεπτωκὼς, πάσης κακίας αὐτουργὸς, εὑρετὴς ⟨Ϛ⟩ διδάσκαλος ἀποδειχθεὶς ἡμαυρώθη· μὴ φέρων εἰς ἰδὼν κατεπτακὼς δόξαν ἀντεισαχθέντα ⟨Ν⟩ ὑπὸ θεοῦ κτισθέντα ἄνθρωπον ὁρᾶν, πᾶσαν κατ' αὐτοῦ τὴν ἑαυτοῦ κακίαν ἐκένωσε, ⟨Ϛ⟩ δι' ἀπάτης αὐτὸν τῆς τοῦ θεοῦ δόξης τε ⟨Ϛ⟩ λαμπρότητος ἠλλοτρίωσε, τῇ κτίσει παρὰ ⟨Ν⟩ κτίσαντα προσκυνεῖν ὑποθέμενος.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ⟨Ϛ⟩ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Εἰ μὴ τῆς ἀπηρθρωμένης καὶ ἐδελυγμένης παρά τε τῶν ἐνδυσαμένων δύναμιν ἐξ ὕψους ἁγίων ἀποστόλων, ⟨Ϛ⟩ τῶν ἐμπνεύσει τοῦ ἁγίου πνεύματος προαναφωνησάντων θείων προφητῶν, εἶτά τε ⟨Ϛ⟩ τῶν αὐτοῖς ἀκολουθῶν θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν, εἰδωλολατρείας καὶ κτισματολατρείας ὢν ὁ λόγος ἀπὼν, πάντες ἂν ⟨Ϙ⟩ τῆς ἐκκλησίας ζόφιμοι συνεπήχθησαν, ⟨Ϛ⟩ εὔκαιρον ἂν αὐτοῖς παῦται γραφῆς προδοῦναι. ἀλλ' ἐπειδὴ παύτην ἀφέντες, τῷ ψεύδει ὑπερασπίζονται, καὶ ⟨Ν⟩ πατέρα τούτου διάβολον θριαμβεύειν ὑποκρινόμενοι, κατὰ τῆς ἀληθείας

ANNO CHRISTI 787.

ἐκκλησίας τὴν γλῶσσαν ἐκθήροισι, καπήλων δίκην οἶνον μίσγουσιν ὕδατι, καὶ ἀναζύμην θολεραὶ πλησίον ποτίζειν οὐκ ἐβουλήθησαν, ἐνδίκως ἀκούουσι θείας φωνῆς ὡς πρὸς αὐτοῦ ὑποπτευομένης διὰ τοῦ θεοφάντορος Δαβὶδ ψάλλοντος· ἵνα τί ἐκδιηγεῖσθε τὰ δικαιώματά μου, καὶ ἀναλαμβάνετε τὴν διαθήκην μου διὰ στόματος ὑμῶν; ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατε παιδείαν, καὶ ἐξεβάλετε τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω, τὴν μερίδα ὑμῶν τεθήκατε μετὰ τῶν παραχαραξάντων τὰ δόγματα τῆς ἀληθείας. ἔνθεν ὑποκρινόμενοι τὴν ἀλήθειαν, φασίν.

maculatæ ecclesiæ, linguam exacuunt, & cauponum more vinum miscuerunt aquæ, & subuersione turbulenta proximum potare non sunt reueriti, iuste audiunt diuinam ad se vocem per deiloquum Dauid & psalmistam prolatam: Quare enarratis iustitias meas, & assumitis testamentum meum per os vestrum? vos autem odistis disciplinam, & proiecistis sermones meos retrorsum, portionem vestram ponentes cum his qui adulterant dogmata veritatis. Vnde simulantes veritatem, aiunt. *Psalm.* 49.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΝΕΓΩ.

Ὅθεν τὸ τῆς οἰκείας χειρὸς ἔργον ὁ πλάσης θεὸς βλέπειν τέλεον εἰς ἀπώλειαν χωρουῦν μὴ ἀνεχόμενος, μὴ τὸν διὰ νόμου καὶ προφητῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ τούτου γνωρισθέντα ἐπιμέλειαν, καὶ μή πω δυνηθέντος εἰς τὴν προτέρου ἐπανελθεῖν εὐγένειαν, κατηξίωσε τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν καὶ λόγον ἐν ἐσχάτοις καὶ προωρισμένοις καιροῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀποστεῖλαι. ὃς εὐδοκίᾳ πατρικῇ, καὶ συνεργίᾳ τοῦ ὁμοδυναμοῦ καὶ ζωαρχικοῦ πνεύματος ἐν μήτρᾳ οἰκήσας παρθενικῇ, καὶ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ ἀμωμήτου σαρκὸς αὐτῆς ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑπάρξει, ἤτοι ὑποστάσει, σάρκα λαβὼν τὴν ἡμῖν ὁμοούσιον, καὶ ταύτην διὰ μέσης ψυχῆς λογικῆς τε καὶ νοερᾶς συμπήξας τε καὶ διαμορφώσας, γενόμενός τε ἐξ αὐτῆς ὑπὲρ λόγον καὶ πάντας νοῦς διανοήσιν, ταφόν τε ὑπομείνας ἑκούσιον, καὶ θάνατον ἐλόμενος, καὶ τριήμερος ἐκ νεκρῶν ἀναστάς, καὶ πᾶσαν τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ οἰκονομίαν πληρώσας.

GREGORIVS EPISCOPVS Neocæsariæ legit.

*Vnde propriæ manus opus fictor Deus * cum vidisset modis omnibus in perditionem demersum, nequaquam sustinuit, sed post diligentiam quæ per legem atque prophetas pro huius est effecta salute, nondumque illo redire valente in priorem nobilitatem, dignatus est filium suum & Verbum in nouissimis & prædestinatis temporibus mittere ad terram. Qui voluntate paterna, & cooperatione viuifici & æqualis sibi potentia Spiritus, in vtero virginali habitans, & ex sancta & immaculata carne eius in propria * substantia vel subsistentia carnem sumens nobis consubstantialem, hanc mediante anima rationabili & intelligibili compaginauit atque formauit, & natus est ab ipsa super omnem rationem & omnem intellectum & cogitationem; crucemque pertulit vltroneam, & mortem elegit, atque tertia die resurgens ex mortuis, omnem salutarem dispensationem impleuit.*

* Gr. *videre m. o. in p. labens non passus, post*

* Gr. *existentia*

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Ait ſcriptura in mundi factura Deum dixiſſe: *Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram*. Ingens ergo eſt magnitudo dignitatis, quia terrigena imagine Dei honoratus eſt. Sed eo ſeductione cadẽte, ac non conſeruante primæ plaſmationis dignitatem, humanum genus in idololatriam tranſlapſum eſt. Hunc Deus & Verbum patris factus homo, non mutata natura, perfectus, reuocans a caſu, atque remouens eum ab errore idolorum, denuo in immortalitatem fingit, præbens ei donum ſine pœnitentia. * Hæc iterata fictio, Dei magis inſpectrix efficitur, & priori fictione præſtantior, ac donum æternum. Has ergo donorum magnitudines obtenebrare volentes, aliam idololatriam per facturam imaginum ore aſpero perhibent introduci, & redemptionem nouam iactanter * factam aſſeuerant; & variis verbis ſuam ſententiam conſuentes, eccleſiam Dei tamquam errantem iudicant, mollientes ſermones ſuos ſuper oleum, ſcripta quædam pronuntiantes. Sed doloſa verba eorum, & iaculum ſaucians eſt lingua ipſorum. Loquuntur pacifica, in ſe autem habent inimicitiam. propter quod & inferunt.

Geneſ. 1.

* *Gr.* Hæc priore deiformior & præſtantior formatione fit reformatio, ac d.

* *Gr.* per ſe factam

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Remouit nos a corruptionem faciente dæmonum magiſterio, id

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ καὶ κυβουκλείσι & ἀνέγνω.

Anno Christi 787.

Φησὶν ἡ θεία γραφὴ ἐν τῇ κοσμοποιΐᾳ Ⓝ θεὸν εἰρηκέναι· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν. μέγα οὖν τὸ μέγεθος τῆς ἀξίας, ὅτι πρὸς γηγενοῦς εἰκόνι θεοῦ τετίμηται. ἀλλὰ τούτου ἐκπιωθέντος τῇ ἀπάτῃ, & μὴ φυλάξαντος τὸ τῆς πρώτης πλάσεως ἀξίωμα, τὸ ἀνθρώπινον Ⓝ γένος εἰς εἰδωλολατρείαν κατωλίσθησε. πρόνοια ὁ θεὸς καὶ λόγος τοῦ πατρὸς γενόμενος τέλειος ἄνθρωπος, μὴ τραπεὶς πρὸ φύσιν, ἀνεκαλέσατο τῆς ἐκπτώσεως· καὶ ἀποσήσας αὐτὸν τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, ἀναπλάττει εἰς ἀθανασίαν, πραγόμενος αὖθις δωρεὰν ἀμεταμέλητον. αὕτη τοῦ πρώτου θειοτέρα, & κρείττων τῆς πλάσεως γίνεται ἡ ἀνάπλασις, & τὸ χάρισμα αἰώνιον. τὰ οὖν μεγέθη ταῦτα τῶν δωρημάτων ἀμαυρῶσαι θέλοντες, ἑτέραν εἰδωλολατρείαν πρασυσκευάζουσιν ἐπεισελθεῖν πρὸ τῶν εἰκόνων ποίησιν, καὶ ἀπολύτρωσιν καινὴν ἀλαζονικῶς ἐγκαυχᾶσθαι δι' ἑαυτῶν πεποιημένην. καὶ ποικίλοις ῥήμασι πρὸ ἑαυτῶν γνώμην συρράψαντες, πρὸ ἐκκλησίαν τοῦ θεοῦ ὡς ἐσφαλμένην κρίνουσιν, ἀπαλύνοντες τοὺς λόγους αὐτῶν ὑπὲρ ἔλαιον, γραφικά τινα φθεγγόμενοι. ἀλλὰ δόλια τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ βολὶς πρεπόκουσα ἡ γλῶσσα αὐτῶν. λαλοῦσι μὲν εἰρηνικά, ἐν ἑαυτοῖς δὲ ἔχουσι πρὸ ἔχθραν. διὸ καὶ ἐπιφέρουσιν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ἀπέστησεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς φθοροποιοῦ τῶν δαιμόνων διδασκαλίας, ἤτοι τῆς τῶν

ANNO CHRISTI 787.

τῆς εἰδώλων πλανῆς τε καὶ λατρείας, καὶ τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκύνησιν παρεδώκεν.

est, ab idolorum errore pariter & cultura, & tradidit adorationem quæ in spiritu est & veritate.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Ἀκοντες, ὦ βέλτιστοι, πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἕλκεσθε. πᾶσα γὰρ ἡ τῶν ἀποστόλων θεία ὁμήγυρις, καὶ ἡ ἁγία πληθὺς τῶν πατέρων ἡμῶν εἰς ἀνθρώπους ἐλθόντα τὸν τοῦ θεοῦ παῖδα τὸν καὶ λόγον κηρύττει λυτρώσασθαι ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων. ἀλλὰ καὶ προκαταγγελθείσας φωνὰς ἐξεμέσαι διὰ τῶν προφητῶν οὕτω βοώσας· ἰδοὺ γάρ, φησὶν, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ ἐξαλείψω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκ ἔσται ἀπ' αὐτῶν μνεία. ὥστε καὶ ὑμεῖς ὁμολογεῖν ὠφελημένοι, λυτρώσασθαι ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. καὶ εἰ ἀπέστησε, πῶς πάλιν εἰδωλολάτρησαν οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύσαντες; ἀπάγε τῆς ληρῳδοῦς ὑμῶν φλυαρίας. θεὸς λυθῆναι σαρκωθεὶς, καὶ πάλιν αἰχμαλωτιζόμεθα; καὶ ὑπὸ τοῦ τυραννήσαντος ἡμᾶς πάλιν νυνὶ χαρούμεθα; ἀκούσατε τῆς θείας γραφῆς λεγούσης· ἡ βασιλεία αὐτοῦ βασιλεία αἰώνιος, καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν. καὶ βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ θεός σου Σιὼν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. οὐδαμῶς, καθὼς ὁ ἐπὶ τῆς γῆς βασιλεῖς ποτὲ μὲν νικῶσι, καὶ αὖθις ἡττῶνται, ὅτως οὐ ὁ θεός· ἀλλ' ἡ νίκη αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μένει. οὐδὲ γὰρ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεὸς διαπατηθῆναι, οὐδὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἀπειληθῆναι, ὡς γέγραπται. τούτοις δὲ καὶ ὁ ἀπόστολος συμφωνεῖ· ἀμεταμέλητα γὰρ, φησὶ, τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ. τὰ αὐτὰ δὲ

Inuiti, o præstantissimi, ad veritatem trahimini. Totus enim sacer apostolorum cœtus, & sancta patrum nostrorum caterua, ad homines veniſſe Dei Patris Verbum & Filium prædicat, vt erueret nos ab idolorum errore. Sed & prænuntiatas voces habemus per prophetas ita clamantes: *Ecce* enim, ait, *dies veniunt, dicit Dominus; & delebo nomina idolorum a terra, & non erit vltra memoria eorum.* Ita vt vos confiteri coacti sitis, quod nos ab idolorum errore Christus Deus noster eruerit. Et si eruit, quomodo rursus idolis seruierunt, qui in illum crediderunt? Cesset vestra maledica garrulitas. Deus redemit incarnatus, & rursus captiuamur? & ab eo qui tyrannidem in nos exercuit, nunc iterum superamur? Audite diuinam scripturam dicentem: *Regnum eius æternum, & potestas eius in generationes generationum.* &, *regnabit Dominus in æternum, Deus tuus Sion in generationem & generationem.* Nequaquam, vt imperatores terreni modo superant, modo superantur, ita & Deus: sed victoria eius in æternum manet. Neque enim vt homo est Deus vt formetur, neque vt Filius hominis, vt comminetur ei, sicut scriptum est. His autem & Apostolus consonat dicens: *Sine pœnitentia enim sunt*, inquit, *dona & vocatio Dei.* Porro eadem effantur,

Zach. 13.

Psalm. 144. & 145.

Vbi legitur διαπατηθῆναι videtur Anastas. legisse διαπεσεῖται.

Rom. 11.

ſemet adornare putantes. Subinferunt enim, ſeſe impugnantes.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

*Et ita demum cum aſſumptione in cælos aſcendit, ſanctos diſcipulos & apoſtolos ſuos magiſtros huius ſalutiferæ fidei derelinquens. Qui eccleſiam noſtrã tamquam ſponſam eius variis pietatis atque lucifluis dogmatibus ſpecioſam reddentes, * optimam & clariſſimam, vtpote quibuſdam fimbriis aureis oſtenderunt circumamictam & variatam. Cuius ſpeciem accipientes inclyti patres noſtri atque magiſtri, nec non & ſanctæ ac venerabiles ſex Synodi, ſine diminutione conſeruauerunt.*

* formoſſimam

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Indoctum & ineruditum ſenſum habentes, nec ſenſerunt tyrannicæ ſuæ ipſius vocum nouitatis abiiciendam opinionem, faſtumque & arrogantiam ſuam iſti, qui tumultuari ſuſurrando conantur: & verſuto volentes velamento ſuum ipſius ſenſum obumbrare, ridiculum quoddam ex deſidia patiuntur, laudantes multum ac magnifice eccleſiaſticam legiſlationem; & hanc immutilatam ſeruare ſanctas ſex & vniuerſales Synodos, licet nolentes, * promittunt. & verbis quidem ſimulant pietatem, mente autem iniquitatem operantur: & labiis eam honorant, corde autem longe diſtant ab illa; minime conſentientes admittere traditionẽ, quæ in omni præterito tem-

* Gr. aſſentiuntur.

Iſai. 29.

φθέγγονται, ἑαυτοὺς σεμνύειν δοκοῦντες. ὑπὲρ γὰρ, ἑαυτοῖς μαχόμενοι. Anno Christi 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Καὶ εἰθ' οὕτως μὲν τὰ τῆς θεοσλήμπτου εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως, τοὺς ἁγίους αὐτοῦ μαθητὰς καὶ ἀποστόλους, διδασκάλους τῆς τοιαύτης σωτηριώδους πίστεως καταλελοιπώς. οἱ τὴν ἡμῖν ἐκκλησίαν ὡς νύμφην αὐτοῦ τῆς εὐσεβείας ποικίλοις καὶ φωτοφαέσι δόγμασιν ὡραΐσαντες, πάγκαλον ἐπεργάσαντο, ὡς οἷα κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιειλημμένην καὶ πεποικιλμένην αἰνέσεως. ἧς τὴν ὡραιότητα παραλαβόντες οἱ κλεινοὶ ἡμῶν πατέρες καὶ διδάσκαλοι, καὶ αἱ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικαὶ συνόδοι, ἀμείωτον διεφύλαξαν.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Ἀμαθὲς καὶ ἀπαίδευτον φρόνημα ἔχοντες, οὐδὲ ἡδονῆς τῆς νεωτεροποιοῦ κενοφωνίας συλλολέκται τῆς ἑαυτῶν παρεγχρίπτου οἰήσεως· καὶ παραπετάσματι πανούργῳ ὑποσκιάσαι θέλοντες τὸ ἑαυτῶν φρόνημα, γελοιότατόν τι ὀχθοσεξίας πάσχουσιν, ἐπαινοῦντες πολλὰ καὶ μεγάλα τὴν ἐκκλησιαστικὴν δεσμοθεσίαν, καὶ ταύτην ἀμείωτον φυλάττειν τὰς ἁγίας ἓξ οἰκουμενικὰς συνόδους, κἂν μὴ θέλωσι, συμπαθεῖται. ῥήμασι μὲν χρηματίζονται τὴν εὐσέβειαν, τῇ δὲ γνώμῃ κακουργοῦσι· καὶ τοῖς χείλεσι ταύτην τιμῶσι, τῇ δὲ καρδίᾳ πόρρω ἀπέχουσιν ἀπ' αὐτῆς, μὴ προσιέμενοι δέχεσθαι τὴν ἐν παντὶ τῷ παρελθόντι χρόνῳ ὑπὸ

ANNO CHRISTI 787.

τοσούτων ἁγίων κεκρατηκυῖαν προσάδοσιν. ὄφελον ἠκμώοντο τὸ πλῆθος τῶν τε νῦν Χριστιανῶν, καὶ τῶν ὅσοι γεγόνασιν ἀφ' οὗ κατηγγέλη τὸ εὐαγγέλιον, ἀποβαλλόμενοι καὶ ἐξουθενοῦντες τὴν τούτου διὰ ποικιλογραφίας διήγησιν. μὴ γὰρ τὸ γεγενῆσθαι τὴν ἁγίαν οἰκουμενικὴν ἕκτην συνόδον ἕως οὗ αὐτοὶ συνηθροίσθησαν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, οὐ πλείονα ἢ ἑβδομήκοντα ἔτη παρελήλυθεσαν. καὶ ὡς οὐδαμοῦ ἐν τούτοις τοῖς ἔτεσιν αἱ τῶν εἰκόνων ἀναζωγραφήσεις παρεδόθησαν, πᾶσι καταδηλόν ἐστιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπέκεινα χρόνοις τῆς ἕκτης συνόδου, εἰσὶν δὲ πολλοὶ, ἀποστόλων κηρύξεως γεγόνασι, καθὼς ἐν παντὶ τόπῳ ἐξ αὐτῆς τῆς ὄψεως τῶν ἁγίων ναῶν διδασκόμεθα, καὶ πατέρες ἅγιοι μεμαρτυρήκασι, καὶ ἱστορικῶν εἰσηγηταὶ διαρρήδην, καὶ σώζονται ἄχρι τοῦ νῦν τὰ αὐτῶν συγγράμματα. ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ καὶ πεντακισχιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ἔτει Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς ἀνθρώπους ἐλθὼν, καὶ τριάκοντα τρία ἔτη σὺν μησὶ παρὰ μικρὸν πέντε βιοτεύσας μεθ' ἡμῶν, καὶ τὸ μέγα καὶ σωτήριον μυστήριον τῆς ἡμῶν ἀπολυτρώσεως ἐργασάμενος, τὴν εἰς οὐρανοὺς πορείαν ἐποιήσατο, ἀνελθὼν δῆλον, ὅθεν κατῆλθεν, ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διδάσκειν πάντα τὰ ὑφ' αὐτῶν διαταχθέντα. ἀπὸ οὖν τῶν χρόνων τούτων ἕως Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως, τοῦ πρώτου Χριστιανῶν βασιλεύσαντος, διῆλθον ἔτη ὡσεὶ τριακόσια, τὸ πρὶν Ἑλλήνων τυραννούντων· ὅτε λοιπὸν ⓐ πλείους τῶν Χριστιανῶν ⓜ καλὸν ἀγῶνα ἀγωνισάμενοι, μαρτυρικῶς ⓜ βίον τοῦτον κατελίμπανον, καὶ τῶν εἰδώλων

pore a tot sanctis retenta est. Vtinam multitudinem saltem reueriti essent Christianorum, qui tam impræsentiarum, quam qui fuerunt ex quo annuntiatum est euangelium, exprobrando & abiiciendo eius narrationem quæ per titulorum picturam effecta est. Nam postquam sancta & vniuersalis sexta Synodus facta est, vsque dum ipsi congregati sunt contra venerabiles iconas, non plusquam septuaginta præterierunt anni. Vnde omnibus liquet, quod nequaquam in his annis imaginum picturæ sunt traditæ, sed in temporibus sextam Synodum præcedentibus: & reuera ab apostolorum fuerunt prædicatione, quemadmodum in omni loco ex ipsa visione sanctorum templorum ediscimus, & patres sancti testati sunt, atque historiarum perhibent relatores, saluanturque hactenus conscriptiones eorum. In primo enim & quingentesimo post expleta quinque annorum millia, Christus Deus noster ad homines veniens, & per triginta tres annos & menses pene quinq; nobiscum conuersans, magnum & salutare mysterium nostræ redemptionis operatus est; sicque ad cælos iter effecit, ascendens procul dubio vnde descendit, præcipiens apostolis docere omnia quæ illos ipse docuerat. A temporibus ergo istis vsque ad Constantinum imperatorem qui primus ex Christianis regnauit, transierunt anni quasi trecenti, cum prius tyrannidem pagani exercerent: quando scilicet plurimi Christianorum bonum certamen certantes, martyrio sæculum hoc derelinquebant, aduersus i-

dola insurgentes. Christianorum vero copia diuino zelo commota, templaque construentes, quidam in nomine Christi, quidam vero in honore sanctorum, alii humanitatis in eis Christi Dei nostri acta, alii autem certaminis martyrum narrationes coloribus exarabant: alii autem tabulis semper memoriam ferre volentes * in eis, desiderati martyris imaginem depingebant, vel etiam ipsius Christi. Sed & in sacris vestibus & cimeliis imagines tam a sanctis patribus nostris, quam a piis viris depingebantur, & in ipsis incruenta sacrificia celebrabant: & vsque ad nos hæc omnia liquido demonstrata sunt, & permanent in æternum. Et certe etiam hæresibus exortis felle ac amaritudine plenis aduersus ecclesiam, sed & sex Synodis vniuersalibus Dei nutu per diuersa tempora in earum euersionem congregatis, omnia quæ tradita sunt in ecclesia catholica siue scripto siue sine scripto ab antiquis temporibus, vna cum sanctarum quoque imaginum demõstratione corroborata sunt & stabilita. Sancta vero sexta & vniuersalis Synodus cum promulgasset definitionem suam contra eos qui vnam voluntatem prædicant in Christo Deo nostro, & Constantinus qui tunc imperabat, & præceptione sua per beneplacitum Dei hanc congregauerat, vita post modicum excessisset, Iustinianusque filius eius imperium obtinuisset: iidem ipsi qui in ea fuerant congregati, rursus nutu diuino vnanimiter conuenientes post quatuor vel quinque an-

* *Gr.* in seipsis

ἀνταναιρέμενοι. ἡ δὲ τῆς Χριστιανῶν πληθὺς ἐνθέῳ ζήλῳ κινουμένη, ναοὺς ἀναστηλοῦντο, τινὲς μὲν εἰς ὄνομα Χριστοῦ, ἕτεροι δὲ εἰς μνήμην ἁγίων, ἃ μὲν τὰ τῆς ἐναν θρωπήσεως τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἀνεζωγράφουν, ἃ δὲ τοὺς ἀθλητικοὺς τῶν μαρτύρων ἐξηνόησε. ἄλλοι ἐν σανίσιν ἀεὶ τὴν μνήμην φέρειν θέλοντες ἐν ἑαυτοῖς, τὸν ποθουμένου μάρτυρος τὴν εἰκόνα ἐσηζωγράφουν, ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ. ἀλλὰ & ἐν ἱεραῖς ἐσθῆσι & ἐν κειμηλίοις αἱ εἰκόνες ἐφαίνοντο τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν καὶ θεοσεβῶν ἀνδρῶν ἀνεζωγράφωντο, καὶ ἐν αὐτοῖς τὰς ἀναιμάκτους θυσίας ἐτέλουν· & ἕως ἡμῶν ταῦτα πάντα ἐμφανῶς ἀναδέδεικνυται, & μένουσιν εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ μήν τοι καὶ αἱρέσεων ἐκφυεισῶν χολῆς καὶ πικρίας πεπληρωμένων κατὰ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἐξ συνόδων τῶν οἰκουμενικῶν θεοῦ ἐπινεύσει κατὰ διαφόρους χρόνους συναθροισθεισῶν ἐπὶ τῇ τούτων καταστροφῇ, πάντα τὰ παραδοθέντα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως ὑπὸ τῶν ἀρχῆθεν χρόνων αὗται καὶ ἐβεβαίωσαν καὶ ἐσφράγισαν, μεθ' ὧν & τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάθεσιν. ἡ δὲ ἁγία ἕκτη καὶ οἰκουμενικὴ συνόδος μετὰ τὸ ἐκφωνῆσαι τὸν ἑαυτῆς ὅρον κατὰ τῶν τὸ ἓν θέλημα προσβαλόντων ἐπὶ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, Κωνσταντίνου τοῦ τότε βασιλεύοντος, καὶ τῇ αὐτοῦ προστάξει εὐδοκίᾳ θεοῦ παντὸς σωσθείσαντος, μετ' οὐ πολὺ τὸν βίον ἀπολιπόντος, & Ἰουστινιανοῦ τοῦ αὐτοῦ υἱοῦ τὸ βασίλειον εἰσποιημένου, αὐτοὶ ἐκεῖνοι ἐν αὐτῇ συναθροισθέντες, πάλιν θείᾳ ἐπινεύσει ὁμοθυμαδὸν συνελθόντες μετὰ τέσσαρας ἢ πέντε χρόνους,

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787. κανόνας ἐξέδωκαν ἐπὶ κατορθώσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἕως τῶν δύο ☩ ἑκατόν. ἐν οἷς κανόσι ☩ περὶ τῶν εἰκόνων ἐν τῷ ὀγδοηκοστῷ δευτέρᾳ κανόνι ἐξέθεντο οὕτως. Ἐν ποσὶ τῶν στηλῶν εἰκόνων γραφῆς ἀμνὸς δακτύλῳ τὸν πρόδρομον δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τὸ χάριτος, Ⓜ ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν Ⓜ θεὸν ἡμῶν. τοῦτον οὖν παλαιοῖς τύποις καὶ ταῖς σκιαῖς, ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε ☩ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένοις καταπαλαίομεν, τὴν χάριν προτιμῶμεν ☩ τὴν ἀλήθειαν, ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον καὶ ταῖς χρωματουργίαις ἐν πᾶσιν ἀπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, Ⓜ τὸν αἴροντος τὸν κόσμου τὴν ἁμαρτίαν ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κ᾽ τὸ αἰσθητὸν χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ὑπὸ τοῦ νῦν αἴτει τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναπλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι᾽ οὗ τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου καταναοοῦντες, ☩ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ ☩ τοῦ σωτηρίου θανάτου χαραττόμενοι, ☩ τῆς ἐντεῦθεν γλυκυθείσης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. ὁρῶμεν οὖν πάντες ☩ σωζόμεθα, ὅτι ☩ πρὸ τῶν ἁγίων συνόδων, ☩ μετὰ τὰς ἁγίας συνόδους αἱ τῶν εἰκόνων ἀναζωγραφήσεις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομέναι ἦσαν, ὥσπερ καὶ τὸ τοῦ εὐαγγελίου. καὶ γὰρ διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐν τοῖς ὠσὶ δεχόμενοι τὴν ταύτης ἀκρόασιν τῷ νοῒ προπέμπομεν, καὶ τοῖς ὄμμασιν ὁρῶντες τὰς εἰκονικὰς ἀναπλάσεις, ὡσαύτως νοερῶς ἀναζώμεθα· καὶ διὰ δύο πραγμάτων ἀλλήλοις ἑπομένων, τῆς τε ἀναγνώσεως

nos, regulas ediderunt pro correctione ecclesiasticorum negotiorum vsque ad duas & centum. In quibus Canonibus etiam de imaginibus in octuagesima secunda regula exposuerunt ita: In quibusdam venerabilium imaginum picturis agnus digito præcursoris exaratur ostensus, qui in figuram * præcessit gratiæ, verum nobis per legem præmonstrans agnum, Christum videlicet Deum nostrum. Veteres ergo figuras & vmbras, vtpote veritatis indicia & præcedentes characteres ecclesiæ traditos salutantes, gratiam honore præferimus & veritatem, hanc vt legis plenitudinem admittentes. Vt ergo perfectio etiam per colorum operationes * in omnium vultibus depingatur, characterem agni Christi Dei nostri qui tollit peccatum mundi, secundum humanitatem, etiam in iconis ex hoc pro veteri agno definimus depingi: per eum videlicet celsitudinem humilitatis Dei Verbi considerantes, & ad memoriam conuersationis quam in carne gessit, passionis quoque ac salutaris mortis eius adducti, atque redemptionis quæ hinc est mundo effecta. Videmus ergo cuncti & intelligimus, quod & ante sanctas Synodos & post sanctas Synodos imaginum descriptiones in ecclesia traditæ fuerint, quemadmodum & euangelii. Etenim per lectionem auribus perceptam huius auditionem menti transmittimus, & oculis intuentes imaginales formas, simili modo intelligibiliter illustramur: & per duas res inuicem se sequentes, lectionem aio

* Gr. assumptus est

* ante omnium oculos

& picturas, vnius notitiam accipimus, ad memoriam rerum veniendo gestarum. Hinc & duorum generalissimorum sensuum in canticis canticorum copulata hæc operatio potuit inueniri, cum dicitur: *Ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis: vox enim tua dulcis, & facies tua decora.* Quibus consonantes & nos psallendo dicimus: *Sicut audiuimus, ita & vidimus.* His ergo ita se habentibus, opportune dicendum est ad eos qui contra sanctas imagines garrierunt: *Vana locutus est vnusquisque ad proximum suum; labia dolosa in corde, & corde locuti sunt mala.* A quibus eruamur gratia Christi veri Dei saluatoris nostri.

Cant. 2.

Psalm. 47.

Psalm. 11.

φημὶ, καὶ τῆς ἀναζωπυρήσεως, ἐκ γνῶσιν λαμβανόμενον, τῷ εἰς μνήμην ἐρχεσθαι τῶν πεπραγμένων. ἔνθεν καὶ τῶν δύο γλυκωτάτων αἰσθήσεων ἐν τοῖς ἄσμασι τῶν ἀσμάτων ἐστὶν εὑρεῖν συνεζευγμένην τὴν ἐνέργειαν, διὰ τὸ λέγειν· δεῖξόν μοι τὸ ὄψιν σου, καὶ ἀκούτισόν μοι τὴν φωνήν σου· ὅτι ἡ φωνή σου ἡδεῖα, καὶ ἡ ὄψις σου ὡραία. οἷς συμφώνως καὶ ἡμεῖς ψαλμικῶς λέγομεν· καθάπερ ἠκούσαμεν, οὕτως καὶ εἴδομεν. τούτων οὕτως ἐχόντων, εὔκαιρόν ἐστιν εἰπεῖν πρὸς τοὺς κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων βαπτίσαντας· μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ· χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά. ὧν ῥυσθείημεν τῇ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ χάριτι.

TOMVS SECVNDVS.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

OBLITI non mentientis Domini repromissionis, quam de ecclesia sua spopondit, quia *portæ inferi non præualebunt aduersus eam*, nudo capite, reuelataque facie, habentes contrarias opiniones, impugnant illam; & furantes paternas voces, quasi suas opponunt, dicentes ita.

Matth. 16.

ΤΟΜΟΣ β'.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ὁ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

ΕΠΙΛΑΘΟΜΕΝΟΙ τῆς ἀψευδοῦς τοῦ κυρίου περὶ τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ ἐπαγγελίας· πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς· γυμνῇ τῇ κεφαλῇ καὶ ἀποκαλύπτῳ τῷ σώματι, ἔχοντες ἐναντιωτάτας δόξας, πολεμοῦσιν αὐτῇ. καὶ κεκλοφότες πατρικὰς φωνὰς, ὡς οἰκείας προτείνονται, λέγοντες οὕτως.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Iterum autem huius decorem videre non ferens prædictus malitiæ fabricator, non est fraudatus per diuersa tempora & modos maligno ingenio faciendi sibi subditum genus humanum: sed in schemate Christianismi idolola-

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Πάλιν δὲ ταύτης τῆς ὑπερτέρου βλέπειν μὴ φέρων ὁ προλεχθεὶς τῆς κακίας δημιουργὸς, οὐκ ἀπορήσε κατὰ διαφόρους καιρούς τε καὶ τρόπους πονηρᾶς ὑπονοίας, ὥστε ὑπὸ χεῖρα δι' ἀπάτης ἑαυτῷ ποιῆσαι τὸ ἀν-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787.

τὰ ὁ λελησθὸς ἐπανήγαγε, πείσας τοῖς ἰδίοις σοφίσμασι τοὺς πρὸς αὐτὸν ὁρῶντας μὴ ἀποστῆναι τῆς κτίσεως, ἀλλὰ ταύτῃ προσκυνεῖν, καὶ ταύτῃ σέβεσθαι, καὶ θεὸν τὸ ποίημα οἴεσθαι τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσει ἐπονομαζόμενον.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ καὶ κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Οἱ τῷ πνευματικῷ πολεμοῦντες Ἱερουσαλήμ, ἤγουν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίαν, συμβολίζονται πως τοῖς τῷ γαίῳ πολεμήσασιν Ἱερουσαλήμ. καὶ σπουδάζουσι καὶ αὐτοὶ πατρικῷ χρήσασθαι λόγῳ, καθάπερ Ραψάκης ποτὲ τῇ ἑβραΐδι διαλέκτῳ κατὰ τοῦ Ἰσραὴλ ἐχρήσατο. οὗτοι γὰρ οἱ αἱρετικοὶ τὸ πατρικὸν διδασκαλίαν καὶ τῷ ἐκκλησιαστικῷ φωνῇ κατὰ τῶν πατέρων καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὁπλίζουσιν. ἀλλ' ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν, φησὶν ὁ κύριος, ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. προσοικασι γὰρ τάφοις κεκονιαμένοις, οἱ ἔξωθεν μὲν φαίνονται τοῖς ἀνθρώποις ὡραῖοι, καθὼς καὶ οὗτοι οἱ χριστιανοκατήγοροι, τοῖς πατρικοῖς δόγμασι προκαλυπτόμενοι ῥήμασιν· ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων καὶ πάσης ἀκαθαρσίας, νεκρῶν φημι καὶ ὀδωδότων δογμάτων. ἡμεῖς δὲ τὸν αὐτῶν τάφον ἀνακαλύψαντες, εἰς φανερὸν ποιησώμεθα τῷ πᾶσαν αὐτῶν ἀκαθαρσίαν· ὅτι καὶ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐρεύξασθαι τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκδοθέντα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ φωναῖς μὲν ταῖς αὐταῖς κέχρηνται, ἀλλὰ πανούργως παραλλάσσοντες τῷ αὐτῶν ἐννοίᾳ. ἃ γὰρ κατὰ τῶν Ἀρειανῶν αὐτοὶ ἀπεφήναντο, οὗτοι εἰς τῷ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων σκληροφάνειαν ἀντηλλάξαντο. ὁ γὰρ ἀοίδιμος Γρηγόριος ὁ τῆς ἐκκλησίας Νυσσέων

triam ſenſim * *induxit, perſuadens ſophiſmatibus ſuis ad ſe ſpectantibus minime a creatura recedore, ſed hanc adorare, hancque percolere, & Deum facturam arbitrari Chriſti vocabulo nominandam.*

* Gr. *reduxit*,

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Qui ſpiritualem expugnant Ieruſalem, id eſt, catholicam eccleſiam, his figurantur qui terrenam expugnauere Ieruſalem. Et feſtinant & ipſi patrio vti ſermone, quemadmodũ quondam Rhapſaces, qui Hebræa lingua contra Iſrael vtebatur. Iſti enim hæretici paternam doctrinam & eccleſiaſticam vocem contra patres contraq; catholicam eccleſiam armant. Sed *a fructibus*, inquit Dominus, *eorum cognoſcetis eos*. Comparati enim ſunt ſepulcris dealbatis, quæ foris quidem parent hominibus ſpecioſa: quemadmodum & iſti Chriſtianorum calumniatores patriis quaſi cooperti ſermonibus, intus autem pleni ſunt oſſibus & omni ſpurcitia, mortuis videlicet fœtidiſque dogmatibus. Nos autem idem ſepulcrum reuelantes, in manifeſtationem faciamus cunctam eorum immunditiam: quia ſecundum propria deſideria peruertunt quæ in eccleſia catholica ſunt a ſanctis patribus edita. Et vocibus quidem eiſdem vtuntur, ſed aſtute commutãt ſenſus eorum. Quæ namque aduerſus Arianos ipſi profati ſunt, iſti contra venerabiles iconas ſtilo ſcripturæ mutato fatentur. Quod enim memorabilis pater Gregorius Nyſſæorum præſul eccleſiæ in

Anno Christi 787.

4. *Reg.* 18.

Matth. 7.

Matth. 23.

ANNO CHRISTI 787.

†Paulo post principium.

† epitaphii sermone, quem super sancto Basilio, suo videlicet carne ac spiritu fratre, scribens aduersus Arianos dogmatizauit, isti contra imagines assumpserunt: quod ex eadem præfatione ipsius periochæ videri poterit, quæ ita se habet: Vtique nullus ignorat * intentionem ostensionis, quæ tempore magistri nostri effecta est. Quia enim hominum vesania circa idola prædicatione Christi extincta fuerat, & omnes erant in ruinis iam & abolitione vanorum culturæ, per totum pene orbem prædicatione pietatis exorta; is qui tenebat humanæ deceptionis principatum, vndique coercitus Christi nomine ab orbe terrarum abactus est. Cum autem in malitia sapiens malitiæ inuentor existeret, non est fraudatus malignis argumentis ad faciendum rursus per seductionem sibi humanitatem subiectam; sed sub prætextu Christianitatis idolorum culturã paulatim * induxit, persuadens sophismatibus suis ad se respectum habentibus, vt non recederent a creatura, sed hanc adorarent & colerent, Deumque facturam arbitrarentur, Filii nomine nuncupatam. At vero si ex non * extantibus vel a creatura, vel a diuina substantia in sua est alienatus natura, nullus est huic sermo reddendus, sed hi qui nomen Christi creaturæ imposuerunt, hanc adorent, huic deseruiant, in ea spem salutis habeant, & ab ipsa præstolentur iudicium. * nec non & apostata qui cecidit, totam nequitiam suam hominibus qui indigni sunt, largiatur, Ario scilicet &

* Gr. int. cur tali tempore noster claruerit doctor.

* Gr. reduxit,

* ex. est creatura, & secundum propriam naturam aliena est a diuina substantia, nihil de hoc curarent; sed nomen Christi creaturæ imponentes, hanc adorarent, huic deseruirent, in ea spem sal. haberent, & ab ipsa præstolarentur iud.

* & omnino nactus apostata homines totius eius nequitiæ capaces, Ariũ inquam, Aetium, Eun. Eud. & præterea multos alios, per ipsos idololatriã, &c. reduxit.

πεθέδρος ἐν τῷ εἰς Ⓦ ἅγιον Βασίλειον ἐπιταφίῳ λόγῳ, Ⓦ αὐ῀ σαρκὶ καὶ πνεύματι ἀδελφὸν, ὅπερ ῥητὸν αὐτοὶ κ῀ τ῀ῦ εἰκόνων ἐξελάβοντο, ὁ πατὴρ κ῀ Ἀρειανῶν ἐδογμάτισεν· ὡς ἐξ αὐ῀ τ῀ῦ πεθοιμίου τῆς αὐτῆς πειοχῆς ἔξεστιν ἰδεῖν, ἥτις ἐπὶ λέξεως ἔχει οὕτως· πάντως οὐδεὶς ἀγνοεῖ Ⓦ σκοπὸν τῆς κ῀ Ⓦ χρόνον τ῀ῦ διδασκάλου ἡμῶν᾽ ἀναδείξεως. ἐπειδὴ γὰρ ἡ πεὶ τὰ εἴδωλα τ῀ῶν ἀνθεώπων μανία τῷ κηρύγματι τ῀ῦ Χει῀οῦ κατεπτώθη, καὶ πάντα ἰῶ ἐν ἐρειπίοις ἤδη καὶ ἀφανισμῷ τὰ τ῀ῶν ματαίων σεβάσματα, διὰ πάσης σχεδὸν τῆς οἰκουμένης τ῀ῦ κηρύγματος τῆς εὐσεβείας φοιτήσαντος, ὥστε Ⓦ ἐπικρατοῦντα τῆς ἀνθεωπίνης ἀπάτης ἀπανταχόθεν ἐξείργεσθαι τῷ τ῀ῦ Χει῀οῦ ὀνόματι τῆς οἰκουμένης ἐξελαυνόμενον· σοφὸς μὲν εἰς κακίαν ὢν ὁ τῆς κακίας εὑρετὴς οὐκ ἠπόρησε πονηρᾶς ἐπινοίας, ὡς πάλιν ὑποχείριον ποιῆσαι δι᾽ ἀπάτης ἑαυτῷ τὸ ἀνθεώπινον· ἀλλ᾽ ἐν πεοχήματι Χει῀ιανισμ῀ῦ τὴν εἰδωλολατρείαν κ῀ τὸ λελητὸς ἐπανήγαγε, *τοῖς ἰδίοις σοφίσμασι σὺν πρὸς αὐτὸν ὁρῶντας μὴ ἀποστῆναι τῆς κτίσεως, ἀλλὰ ταύτην πεοσκυνεῖν, καὶ ταύτην σέβεσθαι, ⟨ θεὸν τὸ ποίημα *σέβεσθαι τὴ τ῀ῦ ὑπ῀ὸ κλήσεως ὀνομαζόμενον. εἰ δὲ ἐν μὴ ὄντων ἐστὶν ἡ κτίσις, καὶ τῆς θείας οὐσίας κατὰ τὴν ἰδίαν ἀλλοτρίωσιν Φύσιν, μηδένα ποιεῖσθαι τοῦτον λόγον· ἀλλὰ Χει῀οῦ ὄνομα ἐπιθέντας τῇ κτίσει, ταύτῃ πεοσκυνεῖν, ταύτῃ λατρεύειν, ἐν αὐτῇ τὰς ἐλπίδας τ῀ῆς σωτηείας ἔχειν, πᾶν᾽ αὐτῆς ἀναμένειν τὴν κρίσιν. καὶ ὅλως ἐμπεσὼν ὁ ἀποστάτης ἀνθεώποις πᾶσιν αὐ῀ τὴν κακίαν ἱκανοῖς χορῆσαι, Ἀρείῳ τε λέγω, καὶ

* ἐν τοῖς τ῀ῦ ἁγ῀ίου τάφ῀ου

Ἀετίῳ,

ANNO CHRISTI 787. * Gr. ἐν ᾧ καὶ

Αετίῳ, Εὐνομίῳ, Εὐδοξίῳ, καὶ τοῖς τούτοις, καὶ πολλοῖς ἄλλοις, * δι' ὧν ἐκλέιπουσαν ἤδη τὴν εἰδωλολατρείαν πάλιν, καθὼς εἴρηται, τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπανήγαγε. καὶ κατεκράτει τοῦ ἀνθρώπων ἡ νόσος τοῦ τῇ κτίσει λατρευόντων παρὰ τὸν κτίσαντα· ὡς τῇ συμμαχίᾳ τοῦ τότε βασιλέως τὴν ἀπάτην κρατυνέσθαι, καὶ πάσας τὰς ὑπερεχούσας δρχὰς τῆς τοιαύτης ὑπερμάχεσθαι νόσου. καὶ πάντων μικροῦ δεῖν ἀνθρώπων τοῖς ὑπὸ κράτος μεταπεσόντων, τότε πρὸ τοῦ θεοῦ ἀναδείκνυται ὁ μέγας Βασίλειος, καθάπερ Ηλίας ἐπὶ τοῦ Αχαάβ· καὶ τῆς ἱερωσύνης ἤδη ζόφον τινὰ περιωκυίας ἀνάπλαμβανόμενος, ὥσπερ τινα λύχνον ἐκλελοιπότα τῆς πίστεως λόγον διὰ τῆς ἐνοικούσης αὐτῷ χάριτος ἀνάλαμψαι πάλιν ἐποίησε. σκοπήσωμεν τάληθές, ὅτι πᾶσα ἡ ἔννοια καὶ παῖς κατὰ τοῦ Αρειομανιτοῦ ἀποτείνεται. λέγω γὰρ ἀναδεδεῖχθαι τὸν ἅγιον Βασίλειον ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις, ἐν οἷς ἦν Αρειος, Εὐνόμιος, Εὐδόξιος, Μακεδόνιος, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Ανόμοιοί τε καὶ Ημιάρειοι, κτίσμα τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ παιδὸς καὶ θεὸν ἡμῶν λέγοντες. ὡς θεῷ δὲ τῷ κτίσῃ λατρεύοντες, εἰδωλολάτραι δικαίως ὑπ' αὐτῶν τε καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὀνομάζονται· διότι, ᾧ λατρεύουσιν, ἐκ μὴ ὄντων εἰς τὸ εἶναι λέγουσι γεγονέναι, καθὼς πᾶσα ἡ τοῦ δημιουργημάτων κτίσις. τὰς τοίνυν σεπτὰς εἰκόνας οἱ Χριστιανοὶ οὔτε θεοὺς ὠνόμασαν, οὔτε ὡς θεοῖς ἐλάτρευσαν, οὔτε τὰς ἐλπίδας τοῦ σωτηρίας αὐτῶν ἐν αὐταῖς ἔσχον, οὔτε παρ' αὐτῶν ἐκδέχονται τὸν μέλλουσαν κρίσιν, εἰ μὴ εἰς ἀνάμνησιν καὶ

Aetio & Eunomio & Eudoxio, quin potius & multis aliis, per quos idololatria quæ iam defecerat, denuo, ſicut dictum eſt, nomine Chriſtianitatis inducta eſt. Et obtinuit homines languor, qui ſeruierunt creaturæ potius quam creatori: ita vt & auxilio illius temporis imperatorum deceptio confortaretur, & omnes excellentes principatus pro eodem languore certarent. * Tunc ex Deo demonſtratur magnus Baſilius, quemadmodum Elias ſub Achab; qui ſacerdotio iam quodammodo decidenti auxilium præbens, veluti quamdam deficientem lucernam verbum fidei per gratiam quæ inhabitabat in eo, rurſus reſplendeſcere fecit. Intendamus quod verum eſt, quia totus huius patris ſenſus aduerſus Arii furia laborantes intenditur. Dicit enim ſanctum Baſilium illis temporibus demonſtratum, quibus Arius, Eunomius, Eudoxius, Macedonius, & qui circa illos, * diſſimiles ſcilicet & Semiariani, creaturam Filium & Verbum Patris & Deum noſtrum fatebantur, tamquam * Deo quidem, ſed creato ſeruientes. Vnde idolorum cultores iuſte tam ab ipſo quam a catholica eccleſia nominantur, eo quod eum quem colunt, ex non extantibus vt eſſet, fateantur effectum, ſicuti omnis eorum quæ condita ſunt, creatura. Itaque ſanctas imagines Chriſtiani neque deos nominarunt, neq; vt diis deſeruierunt, neque ſpem ſalutis ſuæ in eis aliquando habuerunt, neque ab illis expectant futurum iudicium, niſi ad recordationem & monimen

* Gr. Cum ergo omnes propemodum homines ad partem quæ prævalebat, tranſiſſent, tunc, &c. 3. Reg. 17. 18. 19.

* Anomœi

* Gr. tamquam Deo illi qui creatus erat, ſer.

eas habentes,& amore circa illarum principalia flagrantes, has & amplexi sunt, & honoranter adorauerunt:non tamen diuinæ his seruitutis vel cultus officium impenderunt,(abesto calumnia) sed neq; aliis quibuslibet rebus. Ariani autem creaturæ connumerantes Dei Filium & Verbũ, ab eo spem salutis suæ prædicabant habere, & per eum futurum iudicium effici. Huius rei gratia egregius pater arguens illos ait:Hanc,id est,creaturam,adorare,huic seruitutem exhibere, in ea salutis spem habere, ab ipsa expectare iudicium. Ergo probantur veritatis adulteratores huius vocum nouitatis propugnatores, & secundum prophetam caupones,miscentes vinum aquæ: & non solum hoc, sed & falsarii paternarum traditionũ effecti sunt. Eodem quippe deifero patre dicente,* Dei vocatione nominatam, ipsi volentes in imaginalem formationem sensum transferre, pro Filii vocatione, Christi vocatione falso profati sunt. Manifestum est enim quod dicens,Filii vocatione nominatam, aduersus Arianos pronuntiauerit, in supernam & increatam diuinam generationem Filii blasphemantes. Propter quod & primores eiusdem hæreseos publicauit dicens, Ario videlicet, Eunomio, Eudoxio, & Aetio. Ipsi autem pro eo vt dicerent Filii, dicentes Christi, mutato sensu in venerabilium imaginum formationem blasphemiam conati sunt vsurpare. Igitur & in hoc falsiloqui quidam & mendaces manifestantur, qui & inferunt quæ licita minime comprobantur.

Isai. 1.

* Gr. Filii

ὑποδυνησιν, ⁊ πόθῳ διακείμενοι πρὸς τὰ ἀυτῶν πρωτότυπα, ⁊ ἠσπάσαντο ⁊ τιμητικῶς προσεκυνησαν· οὐ μὴν δὲ ἐλάτρευσαν, ἢ τὸ θεῖον σέβας ταύτης ἀπένειμαν· ἄπαγε τῆς κατηγορίας· ἀλλ' οὐδὲ ἄλλοις τισὶ τ' ἐν τοῖς κτίσμασιν ἠριθμημένων. Ἀρειανοὶ δὲ τῇ κτίσῃ συναριθμοῦντες Ⓦ τὸν θεὸν υἱὸν καὶ λόγον, παρ' αὐτῆς τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας αὐτῶν ἐδόξαζον ἔχειν, καὶ τὴν μέλλουσαν κρίσιν δι' αὐτῆς * γενήσεσθαι. τούτου ἕνεκεν ⁊ ὁ θεοπέσιος πατὴρ ἐλέγχων αὐτοὺς ἔφη· ταύτῃ προσκυνεῖν, ἤγουν τῇ κτίσῃ· ταύτῃ λατρεύειν, ἐν αὐτῇ τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχειν, παρ' αὐτῆς ἀναμένειν τὴν κρίσιν. ὁκοιοῦ ὑποδείκνυνται παραχαράκται τῆς ἀληθείας οἱ ταύτης τῆς κενοφωνίας πρόβολοι, κ⁊ Ⓦ προφήτην κάπηλοι μίξαντες Ⓦ οἶνον ὕδατι. ⁊ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ⁊ φαλσευται τῶν πατρικῶν ἐκδόσεων γεγόνασι. τὸν γὰρ αὐτῶ θεοφόρου πατρὸς εἰπόντος, τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσῃ ὀνομαζόμενον, αὐτοὶ θέλοντες εἰς τὴν εἰκονικὴν ἐκτύπωσιν τὴν ἔννοιαν μετενέγκαι, αὐτὴ, τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσῃ, τῇ τοῦ Χριστοῦ κλήσῃ ἐψευδηγόρησαν. πρόδηλον γὰρ εἰρηκότος αὐτοῦ, τῇ τοῦ υἱοῦ κλήσῃ ὀνομαζόμενον, ὅτι κατὰ Ἀρειανῶν ὑποφαίνεται, ὡς εἰς τὴν ἄνω ⁊ ἄκτιστον θείαν γέννησιν τοῦ υἱοῦ βλασφημούντων. διὸ ⁊ τοῦτ' ἔξαρχοις τῆς αὐτῆς αἱρέσεως ἐσπλίτευσεν εἰπὼν, Ἀρείῳ τε λέγω ⁊ Εὐνομίῳ, Εὐδοξίῳ ⁊ Αετίῳ. αὐτοὶ δὲ αὐτὴ τοῦ υἱοῦ, Χριστοῦ εἰπόντες, εἰς τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐκτύπωσιν ἐπειράθησαν τὴν βλασφημίαν προσάψαι. τοίνυν ⁊ ἐν τούτῳ φαλσορρήμονές τινες ⁊ ψευδολόγοι πεφανέρωνται· καὶ ἐπάγουσιν ἃ μὴ θέμις.

Anno Christi 787.

* v. prima Dec.

ANNO CHRISTI 787. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Διὸ δὴ καθὼς πάλαι ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἀρχηγὸς & τελειωτὴς Ιησοῦς τοῦ ἑαυτοῦ πανσόφοις μαθηταῖς & ἀποστόλοις τῇ τοῦ παναγιωτάτου πνεύματος δυνάμει ἐπὶ ἐκμειώσει τῶν τοιούτων κ̄ῃ παντὸς ἐξαπέστειλεν, οὕτως & νῦν τοῦ αὐτοῦ θεράποντας, & τῶν ἀποστόλων ἐφαμίλλους πιστοὺς ἡμῶν βασιλεῖς ἐξανέστησε, τῇ τοῦ αὐτοῦ πνεύματος σοφίᾳ δεῖπνας δυνάμει, πρὸς καταρτισμὸν μὲν ἡμῶν & διδασκαλίαν, καθαίρεσιν δὲ δαιμονικῶν ὀχυρωμάτων ἐπαιρομένων κ̄ῃ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ ἔλεγξιν διαβολικῆς μεθοδείας & πλάνης.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Propter quod quemadmodum olim Iesus salutis nostræ auctor & consummator sapientissimos discipulos suos sancti Spiritus induens virtute, pro imminutione talium, in omnem terram direxit: ita nunc famulos suos & apostolorum consimiles, fideles videlicet imperatores nostros erexit, eiusdem Spiritus sapientia præditos, & dignos virtute factos, ad perfectionem scilicet & doctrinam nostram, atque destructionem dæmonicarum munitionum extollentium se contra scientiam Dei, atque redargutionem diabolicæ argumentationis pariter & erroris.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ & κουβουκλείσιος ἀνέγνω.

Τίς ἐλάλησεν ἀδικίαν τοιαύτην εἰς τὸ ὕψος ποτέ; τίς αὖ γένοιτο τῆς ἀσεβείας ταύτης χαλεπωτέρα; ὦ τῆς δυσχεύτου & πονηρᾶς βλασφημίας· ὦ τοῦ κεκρυμμένου δόλου, καὶ τῆς ποικίλης ῥᾳδιουργίας· ὡς ὄντως αὐτοῦ τοῦ διαβόλου τὴν μεθοδείας διδαχθέντες φθέγγονται, ὅπ τὸν σαφῶς καὶ τρανῶς ἡμᾶς πρὸς δόξαν θεοῦ χειραγωγοῦσαν θέαν καὶ ὄψιν, δι' ἧς τὸ τῆς ταπεινώσεως ὕψος τοῦ θεοῦ λόγου καταναοῦμεν, καὶ πρὸς μίμησιν τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας αὐτοῦ, τῶν τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμεθα, δαιμονικὰ ὀχυρώματα ἐπαιρόμενα κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ, καὶ διαβολικὴν μεθοδείαν καὶ πλάνην ἐξρασυνόμενον ἀποκαλέσαι. ὄντως ἐνέτεινάν τὸ τόξον αὐτῶν, πρᾶγμα πικρὸν, τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄμωμον. εἰ γὰρ ὁμολόγουν

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Quis locutus est iniquitatem talem in excelsum aliquando? quæ fiat hac impietate crudelior? O irreuerentem & malignam blasphemiam! o absconditam fraudem, & variam falsitatem! vt ex ipsius diaboli argumentatione instructi effantur; quia visionem & vultum, quæ clare nos & expresse ad gloriam Dei manu quodammodo ducunt, & per quæ humilitatis celsitudinem Dei Verbi consideramus, & ad conuersationis eius quam in carne gessit, id est, passionis & salutaris mortis eius memoriam trahimur, dæmonicas munitiones extollẽtes se aduersus scientiam Dei, & diabolicam argumentationem & errorem ausi sunt nuncupare. Intenderunt vere arcum suum rem amarã, vt sagittent in occultis immaculatum. Si enim confiteren- *Psalm. 63.*

tur, pro imminutione idolorum indutos virtute ex alto sanctos discipulos, adueniente super eos Spiritu sancto, fuisse missos, non vtique dicerent alios erectos, postquam obtinuit illorum traditio & doctrina annos circiter octingentos, & patres sancti hanc vt ancoram securam confirmauerunt & stabilierunt. Semel enim vniuersaliter erepti per Christum ab idolis, non egemus super idolis* conqueri: nisi forte præsumant dicere, mutationem factam in ecclesia, & leges alias & ordinationes traditas; inducentes nobis occasiones irrationabiles & negatione refertas. Hoc enim rumore fortes isti tumultuantes dicebant, sicut olim Iesus salutis nostræ auctor & consummator. Hinc accedit eis dicere: *Omne quod antiquatur & senescit, prope interitum fit:* & quia antiquata est apostolorum doctrina, nouam nos procuramus erigere: quia & Moyses & Aaron sacerdotes simili modo fuisse probantur. Sed quando gratia subintrauit, Apostolus dixit alium surrexisse sacerdotem. Ergo & nunc debuerant dare maximam quamdam gratiam, apostolorũ gratia superiorem (sic enim & dicunt) ad perfectionem quidem nostram & magisterium. Et cum episcopi essent qui talem Synodum adunauerunt, & perfectionem apostolicarum dispositionum haberent, & alios debuissent perficere, non ab aliis perfici. Nam magis renuerunt doctrinam magisterii ac traditionis sanctorum apostolorum & illustrium patrum nostrorum. Vnde consortes & par-

* *Gr.* reprehendi:

Hebr. 8.

ὅπῃ καθαιρέσει τῶν εἰδώλων σὺν ἐνδυναμώσει δωρεᾶς ἁγίου πνεύματος ἐξ ὑψους ἁγίους μαθητὰς, ἐπελθόντος αὐτοῖς τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἀπεστάλθαι, ὡς ἂν ἑτέρους ἔλεγον ἀνίστασθαι μετὰ τὸ νενεκρῶσθαι τὴν ἐκείνων παράδοσίν τε καὶ διδασκαλίαν χρόνους ὡσεὶ ὀκτακοσίους, καὶ παντὰς ἁγίους πατέρας ὡς ἀγκύρᾳ ἀσφαλῆ κρατούσας τε καὶ βεβαιώσας. ἅπαξ γὰρ καθόλου λυτρωθέντες παρὰ Χριστοῦ ὡς τῶν εἰδώλων, οὐ χρείαν ἔχομεν περὶ τῶν εἰδώλων ἐγκαλεῖσθαι· εἰ μή που τολμήσωσι λέγειν, μεταποίησιν γεγονέναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ θεσμοὺς ἑτέρους καὶ τάξεις παραδεδόσθαι, προφέροντες ἡμῖν προφάσεις ἄλογους καὶ ἀρνήσεως μεστάς. τοῦτο γὰρ ἐθρύλλησαν οἱ γυναῖα εἰπόντες, καθὼς πάλαι ὁ τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς Ἰησοῦς. ἐντεῦθεν παρέπεται αὐτοῖς λέγειν· παλαιούμενον καὶ γηράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ· καὶ ὅτι πεπαλαίωται ἡ τῶν ἀποστόλων διδασκαλία, νέαν ἡμεῖς προαιρούμεθα ἀνασῆσαι· ὅτι καὶ Μωσῆς καὶ Ἀαρὼν ἱερεῖς· ἀλλ' ὅτε ἡ χάρις παρεγένετο, ὁ ἀπόστολος λέγει ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα. ἐκοινῶν καὶ νυῦν ὤφειλον δωρεὰν μείζονα τινὰ χάριν ὑπὲρ τὴν τῶν ἁγίων ἀποστόλων· οὕτω γὰρ λέγουσι· πρὸς καταρτισμὸν μὲν ἡμῶν καὶ διδασκαλίαν. καὶ ἐπίσκοποι ὄντες οἱ τῆς τοιαύτης συνόδου, πάντως τὴν τελειότητα τῶν ἀποστολικῶν διαταξέων ἔχοντες, καὶ ἄλλους ὤφειλον καταρτίζειν, οὐχὶ ὑπὸ ἄλλων καταρτίζεσθαι· ὡς μᾶλλον ἀπηνίωντο μαθητείαν τῆς διδασκαλίας καὶ παραδόσεως τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ τῶν κλεινῶν ἡμῶν πατέρων. ὅθεν ἀμέτοχοι ἀπεδείχθησαν

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

τῆς τούτων διδασκαλικῆς παιδεύσεως, ὡς μὴ συνχωροῦντες τῇ αὐτῶν παραδόσει. καὶ ἀποφαίνεται αὐτοῖς ὁ ψαλμῳδὸς Δαβὶδ λέγων· ἐξολοθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χείλη τὰ δόλια, γλῶσσαν μεγαλορρήμονα. εἰπάτω δὲ ἡμῖν ψάλλων ὁ αὐτὸς Δαβὶδ ἀληθῶς, καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ· τὸ ἐχθροὶ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος, καὶ πόλεις καθεῖλες. πότε ἐξέλιπον οἱ ἐχθροὶ αἱ ῥομφαῖαι καὶ αἱ πόλεις, ἤτοι τὰ ὀχυρώματα αὐῶν; οὐχὶ ἐπὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως; ἢ οὖ καὶ γέγραπται, ὅτι τῶν ἰσχυρῶν μεμέρισται σκῦλα. μὴ ἐπὶ τοῦ ψευδοσυλλόγου καὶ τῆς συμμορίας αὐτῶν γέγραπται, ὅτι τὸ ἐχθροὶ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος; καὶ ἐαν εἰς τέλος, ἢ παντὶ πάσιν ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι τοῦ ἐχθροῦ, καὶ τῆς ἀσεβείας αἱ πόλεις καθηρέθησαν, πῶς ταῦτα πάλιν ἀνοικοδομεῖσθαι καὶ ἀνῳκοδομῆσθαι πεφλυαρήκασιν; ἵνα ἑαυτοῖς ὑπογράψωσι τὴν αὐτῶν καθαίρεσιν, καὶ τοῦ ἀνθρωπείου γένους τὴν ἐξ αὐτῶν ἀπολύτρωσιν; σμικρύνοντες τὸ μέγα τῆς σωτηρίας ἡμῶν μυστήριον, τὴν οἰκονομίαν Χριστοῦ τοῦ ὑπὲρ πάντων θεοῦ, τοῦ ὄντως εὐλογημένου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. εἶτα ταῖς κολακείαις πρὸς τοὺς κρατοῦντας χαίρουσιν, οὕτως φασίν.

ticipes nullatenus ostensi sunt horum eruditionis & doctrinæ, eo quod non consenserunt traditioni eorum. & imprecatur eis psalmista Dauid dicens: *Dispersdat Dominus vniuersa labia dolosa, & linguam magniloquam.* Dicat & nobis psallens veraciter ipse Dauid, & nos vna cum ipso: *Inimici defecerunt frameæ in finem, & ciuitates eorum destruxisti.* Quando defecerunt inimici frameæ, & ciuitates, id est, munitiones eius? nonne in Christi humanatione? de quo scriptum est, quia *fortium diuidet spolia.* An super pseudosyllogo & factione ipsorum scriptum est, quia inimici defecerunt frameæ in finem? Et si in finem & per omnia defecerunt frameæ inimici, impietatisque ciuitates destructæ sunt, quomodo hæc iterum reædificata & renouata esse garrierunt, vt sibimet adscribant destructionem eorum, & redemptionem humani generis quæ ex illis effecta est? Derogantes magno salutis nostræ mysterio & dispensationi Christi, qui est super omnia benedictus Deus in sæcula sæculorum. Amen. Deinde adulationibus ad imperatores vsi, ita aiunt.

Psalm. 11.

Psalm. 9.

Isa. 53.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Οἱ τῷ θείῳ αὐτοῖς ζήλῳ κινούμενοι, τὴν τῶν πιστῶν ἐκκλησίαν τὴν τῶν δαιμόνων ληζομένην ἀπάτην ὁρᾶν μὴ ἀνεχόμενοι.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Qui diuino zelo, qui illis inest, moti, fidelium ecclesiam dæmonum subreptam seductione videre non patientes.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Hæc dicentes, neque cognouerunt repromissiones quas catholica ecclesia susceptit a Christo qui eam fundauit, neque per redemptionem quæ est in Iesu Christo Domino nostro confitentur saluari genus humanum. Quos enim Christus proprio mercatus est sanguine, iterum diabolo vendunt. Quos propria morte viuificauit, ipsi toxico labiorum suorum mortificant, & in laqueum inferni demergunt. Audiant cantica canticorum aperte ad ecclesiam ex persona Christi cantantia: *Tota * bona es proxima mea, tota bona es, & macula non est in te.* Ecce iam audierunt totam eam bonam esse & proximam Christi, ac ab omni macula liberam; ad quam & per Isaiam affatur: *In manu mea depinxi muros tuos, & in conspectu meo es semper.* Et quomodo quæ has repromissiones accepit, subripitur a dæmonum aduersa virtute? & maxime vbi Christus est caput secundum diuinum Apostolum, quis est qui hanc possit in prædam arripere? Ipse exhibuit eam sibi non habentem maculam aut rugam, & quomodo rursus coinquinatur? O *reprehensionem istam! Certum est enim quod negationem dispensationis eius sequestret opinio hæc. Sed festinauerunt ecclesiam spernere: idcirco spernet illos Dominus, & erunt apud omnes qui in ea nati sunt, reprobati & anathematizati. manſit enim inexpugnabilis & * incorruptibilis &

* pulcra Cant. 4.

Isa. 49.

Ephes. 5.

* Gr. opinionem

* Gr. inconcussa

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ καὶ κουβουκλείσιῳ ἀνέγνω.

Anno Christi 787.

Ταῦτα λέγοντες, οὔτε ἔγνωσαν τὰς ἐπαγγελίας, ἃς ἡ καθολικὴ ἐκκλησία παρὰ τοῦ αὐτῷ θεμελιώσαντος Χριστοῦ ἔλαβεν, οὔτε διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ὁμολογοῦσι σωτηρίαν τὸ ἀνθρώπινον γένος. οἱ γὰρ Χριστὸς τῷ ἰδίῳ αἵματι ἐξωνήσατο, πάλιν τῷ διαβόλῳ πωλοῦσιν· οἱ τῷ ἰδίῳ θανάτῳ ἐζωοποίησεν, αὐτοὶ τῷ θανατηφόρῳ τοῦ στόματος χυλεῶν θανατοῦσι, καὶ εἰς πέταυρον ᾅδου καταβιβάζουσιν. ἀκουσάτωσαν τοῦ ἁσμάτων διαῤῥήδην ᾀδόντων πρὸς τὴν ἐκκλησίαν ὡς ἐκ προσώπου Χριστοῦ· ὅλη καλὴ εἶ πλησίον μου, ὅλη καλή, καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί. ἤδη ἤκουσαν ὅλην αὐτὴν καλὴν εἶναι καὶ πλησίον Χριστοῦ, καὶ μώμου παντὸς ἀπηλλάχθαι. πρὸς ἣν καὶ διὰ Ἡσαΐου φθέγγεται· ἐπὶ τῆς χειρός μου ἐζωγράφησά σου τὰ τείχη, καὶ ἐνώπιόν μου εἶ διὰ παντός. καὶ πῶς ἡ ταύτας τὰς ἐπαγγελίας λαβοῦσα λήΐζεται ὑπὸ τῆς τοῦ δαιμόνων ἀντικειμένης δυνάμεως; καὶ ἔνθα Χριστὸς ὅστι κεφαλὴ κῆ ⟨ϟ⟩ θεῖον ἀπόστολον, τίς ὁ ταύτην δυνάμενος εἰς πρόνομὴν λαβεῖν; αὐτὸς παρέστησεν αὐτῇ ἑαυτῷ μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ῥυτίδα, καὶ πῶς πάλιν μολύνεται; φεῦ τῆς ὑπολήψεως ταύτης. πρόδηλον γάρ, ὅτι ἀρνησις τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας μεσολαβεῖ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην. ἀλλ' ἔσπευσαν ἐξουδενῶσαι τὴν ἐκκλησίαν· διὰ τοῦτο ἐξουδενώσει αὐτοὺς κύριος, καὶ ἔσονται παρὰ πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ γεννηθεῖσιν ἐξουδενωμένοι καὶ ἀναπεθεματισμένοι. ἔμεινε γὰρ ἀλήϊστος καὶ ἀῤῥαγὴς

ANNO CHRISTI 787. ⁊ ἀσάλευτος. παῖς δὲ κολακείας πλησθέντες τὸ στόμα, ὑπὲρ τῆς διηγήσεως ἧς παρ' αὐτοῖς πεπραχθέντων Ⓦ λόγον ποιοῦνται σεμνυνόμενοι.

immobilis. Porro adulationibus replentes os, ad narrationem a se gestorum sermonem faciunt gloriantes.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Πᾶσαν τὴν ἱερατικὴν συνεκαλέσαντο τῆς θεοφιλοῦς ἐπισκόπων ὁμήγυριν, ὅπως συνοδικῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γνωμένη, γραφικήν τε συζήτησιν ποιησαμένη περὶ τῆς ἀπατηλῆς τῆς ὁμοιωμάτων χρωματουργίας, τῆς καταπαυούσης ἐκ τῆς ὑψηλῆς ⁊ θεοῦ πρεπούσης λατρείας εἰς τὴν χαμαίζηλον ⁊ ὑλικὴν κτισματολατρείαν Ⓦ τῆς ἀνθρώπων νοῦ, θεοκινήτως ἐκφώνησε τὸ αὐτῇ δοκοῦν· εἰδότες τὸ γεγραμμένον ἐν προφήταις· ὅτι χείλη ἱερέων φυλάξεται γνῶσιν, ⁊ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτῶν, ὅτι ἄγγελοι κυρίου παντοκράτορος εἰσίν.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Omne sacratum conuocauerunt Deo amabilium episcoporum collegium, vt synodice in id ipsum effectum, & scripturarum quæstionem faciens de seductoria similitudinum colorum operatione, quæ auellit ex summa & Deo decibili latria ad humilem & materialem creaturæ latriam hominis sensum, Deo mouente pronuntiet quid sibi fuerit visum: scientes quod scriptum est in prophetis: Quia labia sacerdotum custodient scientiam, & legem exquirent ex ore ipsorum, quia angeli Domini omnipotentis sunt. Malach. 2.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ἀμνημονήσαντες τὸν ⁊ θεοῦ λόγου ἐκ παρθένου γέννησιν, ⁊ τοῦτο τὸ μέγα ⁊ σωτήριον μυστήριον, ὅπερ αὐτὸς σαρκὶ ἐπιδημήσας ἡμῖν ἐχαρίσατο, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης, ⁊ τῆς τούτων μανιώδους φρενοκεῖας· αὐτοί τε τούτου τὸν σωτηρίαν σφετερισάμενοι, δόξαν ἑαυτοῖς βουλόμενοι περιθεῖναι, ἀδόξως παρὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας φραμβεύονται. οἷς εἰκότως προσφθέγγεται Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν διὰ τοῦ προφήτου· Ⓓ ἱερεῖς ἠθέτησαν νόμον μου, καὶ ἐβεβήλωσαν τὰ ἅγιά μου. ἀνὰ μέσον ἁγίου ⁊ βεβήλου οὐ διέστειλαν, ⁊ ἀνὰ μέσον καθαροῦ ⁊ ἀκαθάρτων οὐ διέστειλαν. αὐτοὶ γὰρ τὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Immemores Dei Verbi natiuitatis ex virgine, huiusque magni & salutaris mysterii quod ipse in carne veniens nobis donauit, eruens nos ab idolorum errore, ac horum insana superstitione: ipsique hanc salutem vsurpantes, gloriamque sibi cumulare volentes, inglorii a catholica ecclesia prædicantur. Quibus aperte affatur Christus Deus noster per prophetam dicens: *Sacerdotes spreuerunt legem, & coinquinauerunt sancta mea. Inter sanctum & pollutum non distinxerunt, & inter mundum & immundum non distinxerunt.* Ipsi enim iconas Domini & sanctorum eius a dæ- Ezech. 22.

moniorum icona non distinxerunt, eas similiter idola nominantes, & calumniose accusantes ecclesiam, quam acquisiuit proprio sanguine Christus Deus noster; seductoriamque colorum operationem euangelii enarrationem susurrando fatentes, quam venerabilem & sanctam fideles dicunt & nominant; non profecto aspicientes ad id quod videtur, sed ad ea quæ in ipso signantur. Audientes enim auribus, gloria tibi domine, proclamant: & videntes oculis, eamdem vtique deferunt gloriæ actionem. In memoriam quippe venimus conuersationis eius, qua cum hominibus conuersatus est. Quidquid enim narratio in scriptis insinuat, id ipsum & pictura denũtiat. Qualia vero impudenter iactanterque verbosa fauce garrierunt, inspiciamus. Quæ auellit ex summa & Deo decibili latria ad humilem ac materialem creaturæ latriam. O vesaniam, linguam vt gladium acutã & mendacio infectam habentium, immaculatam fidem Christianorũ in imaginum æstimantium commutari culturam; quique contumelioſe profantur, humilem ac materialẽ creaturæ latriam hanc appellantes. Nullus Christianorum hominum qui sub cælo sunt, imagini cultum seruitutis exhibuit: pagana est enim ista fabulatio, & dæmonum adinuentio, atque opus actionis satanicæ. Periit hoc Christi aduentu. Seruitus nunc in spiritu & veritate est: diuersa autem quæ Deo exhibentur, ad memoriam videlicet eius & sanctorũ ipsius, habet ecclesia reposita: ex qui-

Ioan. 4.

οὐ διέσταλαν, τῇ τῶν δαιμόνων εἰκόνι αὐτὰς παραπλησίως εἴδωλα ὀνομάσαντες, & κατηχρεικῶς συκοφαντήσαντες τὴν ἐκκλησίαν, ἣν περιεποιήσατο Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν τῷ ἰδίῳ αἵματι. ἀπατηλὴν δὲ χρωματουργίαν τὴν τοῦ εὐαγγελίου διήγησιν ἐφύλλησαν, ἣν σεπτὴν καὶ ἁγίαν ⓐ πιστοὶ λέγουσί τε καὶ ὀνομάζουσιν, ἐπι βλέποντες εἰς τὸ ὀφθαλμῶν, ἀλλ' εἰς τὰ ἐν αὐτῇ ἐνσημαινόμενα. ἀκούοντες γὰρ τοῖς ὠσὶ, δόξα σοι κύριε προσφέρονται· καὶ ὁρῶντες τοῖς ὄμμασι, πάντως τὴν αὐτὴν αἰνετικὴν δοξολογίαν. εἰς γὰρ μνήμην ἐρχόμεθα τῆς ἐν ἀνθρώποις αὐτοῦ ἀναστροφῆς. εἰπὼν δὲ ἡ ἱστορία ἐγράφως ἡμῖν δηλοῖ, τοῦτο καὶ ἡ ἀναζωγράφησις. οἷα δὲ αἰσχίστως & ἀλαζονικῶς περιλαλοῦσι, σκοπήσωμεν. τῆς καταστάσης ἐκ τῆς ὑφηλῆς καὶ θεῷ πρεπούσης λατρείας εἰς τὴν χαμαίζηλον καὶ ὑλικὴν κτισματολατρείαν. ὡς παπληξίας. τὴν γλῶσσαν ὡς μάχαιραν ὀξεῖαν ἔχοντες καὶ τεθηγμένην τῷ ψεύδει, τὴν ἀμώμητον πίστιν ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν εἰς τὴν τῶν εἰκόνων νομίζοισι μετηλλάχθαι σεβασμιότητα· καὶ ὑβριστικῶς προσφέρονται, χαμαίζηλον & ὑλικὴν κτισματολατρείαν ταύτην ὀνομαλοῦντες. οὐδεὶς γὰρ ὑπὸ ⓜ οὐρανὸν Χριστιανῶν ἀνθρώπων εἰκόνι ἐλάτρευσεν. ἑλληνικὸν γὰρ τὸ μύθευμα, δαιμόνων ἐφεύρημα, πλάνης σατανικῆς τὸ ἐγχείρημα. ὀπώλετο τοῦτο τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐπιδημίᾳ. λατρεία νυῦν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ ἔστι· διάφορα δὲ τῷ θεῷ ἀναπεμπόμενα πρὸς μνήμην αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἔχει ἡ ἐκκλησία ἀναφορικὰ, ἐξ ὧν ἔστι καὶ

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις. αὐτοὶ δὲ ἑαυτοὺς ἐλέγχουσιν εἰπόντες· ἐκφωνήσῃ κατὰ τὸ αὐτῇ δοκοῦν. λέληθεν αὐτοὺς τὸ γεγραμμένον παρὰ τοῦ κυριακοῦ στόματος· ὁ λαλῶν ἀφ' ἑαυτοῦ, τὴν ἰδίαν δόξαν ζητεῖ. τοίνυν αὐτοὶ μαρτυροῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν φθέγγεσθαι, καὶ οὐ παρὰ τοῦ πνεύματος. τίς ἆρα τούτων ἀκούσεται; εἰ μή που ἐκ ἔστι τοῦ πνεύματος. εἶτα ἐγκαυχώμενοι, ἐκ ἐν κυρίῳ, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν γλώσσῃ, οὕτως φασίν.

bus etiam imaginum est factura. Ipsi præterea sese arguunt dicentes: Pronuntiet quod sibi fuerit visum. Latuit eos quod ab ore dominico scriptum est: *Qui loquitur a semetipso, propriam gloriam quærit.* Igitur ipsi testantur se a semetipsis affari, & non a Spiritu sancto. Quis, putas, hæc audiat? nisi forte qui non fuerit Spiritus. Deinde gloriantes, non in Domino, sed in lingua sua, sic aiunt. *Ioan. 7.*

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
Νεοκαισαρείας ἀνέγνω.

Καὶ δὴ τανῦν συναθροισθεῖσα ἡ καθ' ἡμᾶς ἱερὰ σύνοδος, ἧς τὸν ἀριθμὸν πληροῦμεν τριακόσιοι τριάκοντα ὀκτώ, ταῖς συνοδικαῖς ἑπόμενοι θεσμοθεσίαις, ἀσπασίως δεχόμεθα καὶ ἀνακηρύττομεν τὰ δόγματα καὶ τὰς παραδόσεις, ἃς αὐταὶ βεβαιώσασαι, ἀσφαλῶς κρατεῖν ἡμᾶς πεποιήκασιν.

GREGORIVS EPISCOPVS
Neocæsariæ legit.

Et ecce nunc congregata sacra Synodus, cuius numerum implemus trecenti triginta octo, synodicas sequentes legislationes, amplectenter suscipimus & prædicamus dogmata seu traditiones, quas ipsæ roborantes, secure nos tenere sanxerunt.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ
ἀνέγνω.

Πολυάνδρου ἐχόντες τὸν ὄμιλον εὐαριθμήτου τῷ πλήθει ἐγκαυχώμενοι. ὀχλαγωγήσαντες γὰρ κατὰ τῆς ἐκκλησίας περιφραγήσαν ἀθυροστομοῦντες, ἃ μὴ θέμις, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος λαλήσαντες· καὶ κατὰ τὸν Ἑβραίων λαὸν ηὐξήθησαν, καὶ χυδαῖοι ἐγένοντο. ἀλλ' ἐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς ὁ κύριος. διατί; ὅτι τῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς ἐξωθήσαντες ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν ἀύδρῳ, τὸν εὐφραίνοντα καρδίας ἀνθρώπων πνευματικὸν οἶνον μὴ ἔχοντες. οὕτως οὖν τὰ αὐτὰ περὶ τῶν ἀπὸ φθέγγονται, λόγῳ μὲν χαραττόμενοι ταῖς συνοδικαῖς ἀκολουθεῖν θεσμοθεσίαις,

Populosum habentes Concilium, iactant de multitudine gloriãtes. Turbas quippe contra ecclesiam congregantes garrierunt, os non habens ostium aperientes, quod licitum non est, iniquitatem in excelsum locuti sunt; & secundum Hebræum populum creuerunt, & vilissimi facti sunt. Sed non beneplacuit in eis Domino. Quare? quoniam ab ecclesia sese pellentes, errauerunt in eremo, in inaquoso, vinum spirituale, quod lætificat corda hominum, non habentes. Rursus autem eadem de * semetipsis asseuerant, verbo quidem figurantes synodicas sectari legum positiones, *Exod. 1. iuxta 70. *Psalm. 103. *Gr.* iisdem

factis autem negant, & dinumerant vniuersales Synodos, dicentes.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

* Gr. *Primo quidem loco sanctæ*

* *Secundum quidem primum sermonem sancta & vniuersalis ac magna Synodus, quæ apud Nicæam celebrata est sub sanctæ memoriæ Constantino Magno imperatore; quæ impiissimum Arium a sacerdotali deposuit dignitate, eo quod diceret creaturam increatum Filium Dei, qui consubstantialis Patri & Spiritui sancto, & per omnia vnius gloriæ ac vnius est honoris: quæ & a Deo * electum salubris fidei nostræ protulit symbolum. * Sicque demum centum quinquaginta sanctorum patrum qui conuenerunt in hac regia vrbe sub maiore Theodosio imperatore: quæ Macedonium Pneumatomachum damnauit, tamquam in sanctissimum Spiritum blasphemantem, & non esse homousion Patri & Filio impie dogmatizantem: ipsum quoque salutaris fidei nostræ symbolum latius expressit, Deum etiam & sanctum omnipotentem Spiritum firmans.*

* Gr. *dictatum*
* Gr. *Deinde centum*

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Has sanctas vniuersales duas Synodos etiam impius recepit Nestorius, & qui partis eius erant hæretici. Ita & horum factiosæ cohortis Synodus has recipiens, aliam hæresim introduxit, a qua qui intendunt ei, Christianorum calumniatores nominati sunt a sancta Dei catholica ecclesia, in nullo ab insensatis

τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, καὶ ἀπαρεθμοῦσι τὰς οἰκουμενικὰς συνόδους, λέγοντες. ANNO CHRISTI 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Κατὰ μὲν τοῦτον λόγον ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθεῖσα μεγάλη σύνοδος ἐπὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου βασιλέως· ἥτις τὸν δυσσεβέστατον Ἄρειον τῆς ἱερατικῆς καθεῖλεν ἀξίας, διὰ τὸ λέγειν κτίσμα εἶναι τὸν ἄκτιστον υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, καὶ κατὰ πάντα ὁμόδοξον καὶ ὁμότιμον· ἣ καὶ τὸ θεόλεκτον τῆς σωτηριώδους ἡμῶν πίστεως ἐξεφώνησε σύμβολον. εἶθ' οὕτως ἡ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει ἐπὶ Θεοδοσίου βασιλέως τοῦ μεγάλου· ἥτις Μακεδόνιον τὸν Πνευματομάχον κατέκρινεν, ὡς εἰς τὸ πανάγιον καὶ ἄκτιστον βλασφημοῦντα πνεῦμα, καὶ μὴ εἶναι αὐτὸ ὁμοούσιον τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ ἀσεβῶς δογματίζοντα· αὐτό τε τὸ τῆς σωτηριώδους ἡμῶν πίστεως σύμβολον πλατύτερον ἐξέτεινε, θεόν καὶ τὸ ἅγιον καὶ παντοδύναμον πνεῦμα κηρύσσουσα.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ταύτας τὰς ἁγίας οἰκουμενικὰς δύο συνόδους καὶ Νεστόριος ὁ δυσσεβὴς ἐδέξατο, καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν αἱρετικοί. οὕτως καὶ ἡ τῶν τούτων ὀχλαγωγίας σύνοδος ταύτας δεχομένη, ἑτέραν αἵρεσιν ἐπεισήγαγε, ἀφ' ἧς ἡ αὐτὴ προσηγορίαν συκοφάντας χριστιανοκατήγοροι ὠνομάσθησαν παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας, κατ' οὐδὲν διαφέρον-

ANNO CHRISTI 787.

τες αὐοήτων ἀνδρῶν ☉ ἥλιον ὀρεφντων ὑπὲρ γῆν ὄντα, ☾ πρὸς ἀλλήλους φασκόντων· τῇ λαμπρότητι τῦ ἡλίου ☉ ἀστέρες κεκρυμμένοι εἰσὶ, ☾ ἡμέρα ἐστὶ καὶ οὐχὶ νύξ· τὰ πεφανῆ ☾ δῆλα ἀργολογίᾳ συλλογισάμενοι πράσσουσιν, εἶτα ὑπιφέροισιν.

viris discrepantes, qui solem videntes esse super terram, dicunt adinuicem: Præ claritate solis stellæ absconsæ sunt, & dies est, & non est nox: manifestissima & certissima otioso sermone ratiocinantes * deliberant, ita subdentes.

* Gr. concludunt,

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Μετὰ ταύτας ἡ τῶν διακοσίων ἁγίων πατέρων ἐν Εφέσῳ τὸ πρότερον συνελθοῦσα ἐπὶ Θεοδοσίου τῦ νέου, ἥτις ☉ ἰουδαιόφρονα καὶ ἀνθρωποπλάτρην Νεστόριον κατεδίκασε, διὰ τὸ δοξάζειν αὐτὸν Χριστὸν ἰδικῶς ☉ ἐκ θεοῦ λόγον, ☾ Χριστὸν ἕτερον ☉ ἐκ γυναικὸς, καὶ μέρος καὶ ἰδικῶς πιθέντα ☉ θεὸν λόγον, ☾ καὶ μέρος ☉ ἄνθρωπον· δύο ἐντεῦθεν ὑποστάσεις ἐπὶ τῦ ἑνὸς Χριστοῦ δογματίζοντα, ☾ ἀρνούμενον τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν· καθ' ἣν οὐχ ὡς ἕτερος ἑτέρῳ συμπροσκυνεῖται, ἀλλ' εἷς νοεῖται Ιησοῦς Χριστὸς υἱὸς μονογενὴς, μιᾷ προσκυνήσει τιμώμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκός.

Post has ducentorum sanctorum patrum apud Ephesum prius conueniens sub iuniori Theodosio imperatore, quæ Iudæorum sensum habentem, & hominem colentem, Nestorium condemnauit: quoniam prædicabat Christum seorsum ex Deo Verbum, & Christum alterum qui esset ex muliere; partim priuatimque ponens Deum Verbum, & partim hominem: duas hinc subsistentias in vno Christo dogmatizans, & negans vnitatem quæ per subsistentiam facta est: secundum quam non quasi alter cum altero coadoratur, sed vnus intelligitur Christus Iesus Filius vnigenitus, vna adoratione honorandus cum propria carne.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Ταύτῃ ☾ Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος, καὶ ☉ σὺν αὐτοῖς συγχυτικοὶ ἐδέξαντο· ἀλλ' αἱρετικοὶ μεμψάμενοι, ἑτέραν αἵρεσιν εἰσαγαγόντες. ἐκοὶ τούτοις συναριθμηθήσονται ☾ αὐτοὶ, ὡς νεωτεροποιὸν κενοφωνίαν παρεισενέγκαντες ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. καὶ οἷα παῖδες τὰ παρὰ τῶν ἰδίων πατέρων σαφῶς λεγόμενά τε καὶ γινόμενα χλευαστικῶς ἀλλήλοις διηγούμενοι, οὕτως καὶ οὗτοι τὰ παρὰ πάντων ἀρι-

Hæc & Eutyches, & Dioscorus, atque qui confusionem duarum in Christo naturarum prædicant, admiserunt. Sed hæretici permanserunt aliam hæresim inferentes. Ergo his connumerabuntur & ipsi, tamquam versutam vocum nouitatem in catholicã ecclesiam inferentes. Et veluti pueri, qui ea quæ a patribus suis euidenter dicta & facta, illusorie adinuicem enarrãt; ita & isti quæ ab omnibus ma-

* more doctorum

nifeſte ſciuntur,* docte opinantur proferre, tradereque ſcripturæ. ſed ridendi omnibus facti ſunt. Et rurſus vana confabulatione vtentes dicunt.

λως γινωσκόμενα, διδακτικῶς οἴονται προσφέρεσθαι & γραφῆ παραδυῶαι· ἀλλὰ καταγέλαστοι τοῖς πᾶσι γεγόνασι. καὶ αὖθις τῇ ἑαυτῶν κενομυθίᾳ χρώμενοι λέγουσιν.

ANNO CHRISTI 787.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

*Deinde Calchedone magna & opinatißima Synodus, quæ ſub Marciano Deo amabili principe concurrit, quæque Dioſcorum & infelicem Eutychem anathematizauit, prædicantes non in duabus naturis poſt ſummam Dei Verbi vnitatem, quæ in ſubſiſtentia facta eſt, eumdem & vnum Chriſtum & Dominum cum carne ſubſiſtere; ſed ex duabus naturis vnitionem factam, & vnam mixtam & confuſam effectam. Præterea & quæ Conſtantinopoli conuenit centum ſexaginta quinque ſanctorum patrum ſub Iuſtiniano diuæ recordationis: quæ anathematizauit Origenem, qui & Adamantius dictus eſt, Euagrium, Didymum, cum paganis conſcriptis eorum; atque Theodorum Mopſueſtenum, & Diodorum præceptorem Neſtorii, Seuerum, Petrum, Zooram, cum impiis dogmatibus eorum; & * factam Ibæ epiſtolam, quæ ſcribitur ad Marim Perſam: ſanctæ & magnæ quartæ Synodi pia corroborans dogmata.*

* Gr. dictam

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἶτα ἡ ἐν Καλχηδόνι μεγάλη καὶ θεοβόητος σύνοδος, ἡ ἐπὶ Μαρκιανοῦ τοῦ θεοφιλοῦς βασιλέως συνδραμοῦσα· ἥ τε Διόσκορον καὶ τὸν δυσυχῆ Εὐτυχέα ἀνεθεμάτισε, δογματίζοντας μὴ ἐν δυσὶ φύσεσι μετὰ τὴν ἄκραν καθ' ὑπόστασιν τοῦ θεοῦ λόγου ἕνωσιν εἶναι τὸν αὐτὸν καὶ ἕνα Χριστὸν & κύριον μετὰ τῆς σαρκὸς, ἀλλ' ἐκ δύο μὲν γεγενῆσθαι φύσεων τὴν ἕνωσιν, μίαν δὲ ἀποτελεσθεῖσαν πεφυρμένῃ τε & συγκεχυμένῃ. πρός γε τούτοις ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθοῦσα τῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας μνήξεως· ἥτις ἀνεθεμάτισεν Ὠριγένη & Ἀδαμάντιον, Εὐάγριον, Δίδυμον, μετὰ τῶν ἑλληνικῶν αὐτῶν συγγραμμάτων, Θεόδωρον τὸν Μοψουεστίας, & * Θεόδωρον τὸν καθηγητὴν Νεστορίου, Σεβῆρον, Πέτρον, Ζωορᾶν, μετὰ τῶν ἀσεβῶν αὐτῶν δογμάτων, καὶ τὴν λεγομένην Ἶβα ἐπιστολὴν γραφεῖσαν πρὸς Μάριν τὸν Πέρσην· τὰ τῆς ἁγίας & μεγάλης τετάρτης συνόδου εὐσεβῆ ἐπικυρώσασα δόγματα.

* Leg. ἐκ

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Has ſanctas & vniuerſales Synodos, & præcedentes eas, ſuſceperunt Sergius Conſtantinopolitanus, Cyrus Alexandrinus, Honorius Romanus,

Ταύτας τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς συνόδους & τὰς πρὸ αὐτῶν ἐδέξαντο Σέργιος ὁ Κωνσταντινουπόλεως, Κῦρος Ἀλεξανδρείας, Ὀνώριος Ῥώμης,

ANNO CHRISTI 787.

Καὶ οἱ περὶ αὐτὸν Μονοθελητὴν λεγόμενοι· ἀλλ' ὡς αἱρετικοὶ ἀναθεματίζονται παρὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡς κενὰ διὰ τῆς αὐτῶν αἱρέσεως λαρυγίσαντες ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ. οὕτως καὶ οὗτοι ταύτας τὰς ἁγίας συνόδους δεξάμενοι, ἀλλ' οὐ διὰ τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν ἐκβέβληνται τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· καὶ μάταιος αὐτοῖς ὁ περὶ τούτου λόγος καὶ ἔρις, καὶ οὐδὲ ἀποκρίσεως ἄξιος, ὅτι ἐν περισσοτρεπείᾳ τῶν ἁγίων συνόδων, ταύταις ἀντίκεινται καὶ ἐναντιοῦνται. Καὶ εἰ μὲν ἀγνωσίᾳ τοῦτο πεποιήκασιν, ἀπαιδευσίας καὶ ἀμαθίας ἀνάμεσον· εἰ δὲ ἐν γνώσει, ἀσεβείας καὶ πάσης ἀλλοκότου συνειδήσεως. ἢ γὰρ δείξουσιν ἡμῖν συνόδους ἀντικειμένην συνόδῳ, εἰ μήπου ἐκ τῶν ἀλλοτρίων ὄντων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας καὶ ἀναθεματισθέντων, ὡς καὶ αὐτῶν· ἢ ταῖς ἁγίαις καὶ ἐγκρίτοις ἀκολουθήσουσι, καὶ ἄφεῖασιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οὗτοι δέξονται. Καὶ εἰ μὲν δέξονται τὰς σεπτὰς εἰκόνας, τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἕπονται, ὡς παρὰ τῶν ἁγίων ἓξ οἰκουμενικῶν συνόδων δεδεγμένας. εἰ δὲ μὴ ἕπονται τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, οὐδεὶς αὐτῶν ἀκούσῃ μὴ ἀκολουθούντων τῇ θεοπρεπεῖ παραδόσει τούτης.

& qui circa ipsos sunt vnam voluntatem in Christo condicentes. Sed vt hæretici anathematizantur a catholica ecclesia, per hæresim suam vana loquentes. Sic & isti licet & has sanctas Synodos admittant, propter hæresim tamen suam abiiciuntur a catholica ecclesia: & vanus illis est super hoc sermo, & otiosus, ac nulla responsione condignus; quoniam in appellatione sanctarum Synodorum, his resultant & aduersantur. Et si quidem ignorantia hoc fecerunt, amentia est & indisciplinatione plenum: quod si scienter, impietate & omni absurda conscientia. Aut enim ostendant nobis Synodum aduersantē Synodo, nisi forte ex illis quæ alienatæ sunt a catholica ecclesia, & anathematizatæ, quemadmodū & eorum: aut probabiles sequantur, & sanctas; & quæ dimiserunt in ecclesia, & isti suscipiāt. Et si quidem susceperint venerabiles iconas, catholicam ecclesiam sectantur, vtpote a sanctis sex vniuersalibus susceptas Synodis. Si vero non sectantur catholicam ecclesiam, nemo illos audiet non sequentes Deo decibilem traditionem huius.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν χρόνοις Κωνσταντίνου τοῦ θεοσεβοῦς βασιλέως ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἁγίων πατέρων· ἥτις ἀνεθεμάτισε καὶ ἐκήρυκτον ἐποίησε Θεόδωρον τὸν τῆς Φαρὰν, Κύρον τὸν Ἀλεξανδρείας, Ὀνώριον Ῥώμης, Σέργιον, Παῦλον, Πύρρον καὶ Πέτρον τοὺς ἐνταῦθα προε-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Similiter & ea quæ temporibus Constantini pii principis in hac a Deo conseruanda vrbe centum septuaginta sanctorum patrum conuenit; quæ anathematizauit & abiectum fecit Theodorum Pharanitanum, Cyrum Alexandrinum, Honorium Romanum, Sergium, Paulum, Pyrrhum & Petrum, qui hic præsules

extiterunt ; Macariumque Antiochenum, & Stephanum discipulum eius : eo quod dicerent vnam voluntatem & operationem in duabus vnius Christi Dei nostri naturis.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

His ratiunculis nullus est refutationis sermo necessarius, eo quod sint hæc superius confutata. Sophismate autem profano sanctas Synodos iterum in medium afferunt, ita dicentes.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Ipsæ igitur sanctæ & vniuersales sex Synodi pie ac Deo placabiliter dogmata immaculatæ Christianorum fidei exponentes, & traditis diuinitus euangeliis imbutæ, vnam subsistentiam in duabus naturis & voluntatibus & operationibus in vno Christo Domino nostro & Deo tradiderunt ; & vnius eiusdemque miracula & passiones existere docuerunt.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

O elationem & sensum arrogantissimum ! Quasi imperitam & diuinorum dogmatum ignaram ecclesiam docere nituntur ; cui nimirum testimonium perhibetur, quod omni sapientia plena sit : quemadmodum magna voce spiritus exclamauit diuinus Apostolus, qui hanc sacramentis imbuit, dicens de illa : *Vt innotescat principatibus & potestatibus per ecclesiam multiformis sapientia Dei.* Non igitur recte iudicauerunt,

Ephes. 3.

ὀρθύσαντας, Μακαρίου τε Ἀντιοχείας, καὶ Στέφανον τὸν αὐτοῦ μαθητὴν, διὰ τὸ λέγειν αὐτοὺς μίαν θέλησιν καὶ ἐνέργειαν ἐπὶ τῶν δύο τῆς ἑνὸς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν φύσεων. ANNO CHRISTI 787.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Τούτοις τοῖς λογιδρίοις οὐδεὶς λόγος ἀνασκευῆς, διὰ τὸ ἀνωτέρω ταῦτα ἀνεσκευάσθαι. σοφίσματι δὲ βεβήλῳ τὰς ἁγίας συνόδους πάλιν εἰς μέσον ἄγουσιν, οὕτως λέγοντες.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Αὗται τοίνυν αἱ ἁγίαι καὶ οἰκουμενικαὶ ἓξ συνόδοι εὐσεβῶς τε & σαφῶς τὰ δόγματα τῆς καθ' ἡμᾶς ἀμωμήτου τῶν Χριστιανῶν πίστεως ἐκθέμεναι, ἐκ τῆς θεοπαραδότων εὐαγγελίων μυηθεῖσαι, μίαν ὑπόστασιν ἐν δυσὶ φύσεσι καὶ θελήμασι καὶ ἐνεργείαις ἐπὶ τῆς ἑνὸς Χριστοῦ, κυρίου δὲ ἡμῶν καὶ θεοῦ, παραδεδώκασι, & ἑνὸς κατὰ τὰ αὐτὰ τά τε θαύματα καὶ τὰ πάθήματα ὑπαρχὴν ἐδίδαξαν.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ὢ τῆς οἰήσεως καὶ τοῦ ἀλαζονικοῦ φρονήματος. ὡς ἀμαθῆ τὴν ἐκκλησίαν, καὶ μηδέπω θείων δογμάτων ἐν γνώσει οὖσαν, διδάσκειν πειρῶνται· ἥτις μεμύρτυρηται πάσης σοφίας ἀναπλέως οὔσα, καθὼς τῇ μεγαλοφωνίᾳ τοῦ πνεύματος ἐμβοᾷ ὁ παντὸς μυσταγωγὸς θεῖος ἀπόστολος, φάσκων περὶ αὐτῆς· ἵνα γνωρισθῇ ταῖς ἀρχαῖς & ταῖς ἐξουσίαις διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ θεοῦ. οὐ τοίνυν ὀρθῶς κεκρίκασιν,

ANNO CHRISTI 787.

ἀλλὰ & λίαν ἐσφαλῶς τὰ μὴ ζητούμενα εἰς μέσον ἄγοντες. ὡς γὰρ ἀγκυρᾳ ἀσφαλεῖ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ταῦτα τὰ δόγματα & ἀπεδέξατο & ἐσφράγισε, & τὴν διδασκαλίας τούτων ἀνένδεως ἔχει. ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν θείων αὐτῶν δογμάτων & τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἐδέξατο, καὶ σεβασμοῦ τινος & τιμῆς ταύτας οἱ πατέρες ἡμῶν ἠξίωσαν, & ἀνεγκλογράφησαν ταύτας ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς τοῖς ὑπ' αὐτῶν δομηθεῖσιν· ἀλλὰ κὴ ἐν παντὶ τόπῳ τῷ δέοντι διεζωγράφησαν, & ταύτας ἠσπάσαντο. αὐτοὶ δὲ πᾶσαν τὴν αὐτῶν θείαν ὑπεροχὴν ὑπερβεβηκέναι τετολμήκασι, & τὸ θεῖον αὐτῶν ἐξ ἐναντίας τούτων τεθείκασι, τραγικὰ σατυρίσαντες κῆ τὸν πατέρα τῶν ψευδῶν διάβολον· & τὰ ἅγια ἐκοίνωναν & ἐμύσαττον, & πυρὶ παρέπεμψαν. ὦ τῆς ἐπιχρήσεως· ὦ τῆς τολμηρᾶς ἐπινοίας. οἰχέσθω αὐτῶν τὸ φρόνημα, καὶ φείσεται τοῦ λαοῦ αὐτοῦ κύριος ἐκ τῆς φθοροποιοῦ ταύτης αὐτῶν κακίας· καὶ γένοιτο πάντας τὴν καθολικὴν κατακολουθεῖν ἐκκλησίαν, ὑποδέχεσθαι πάσας τὰς εὐαγγελικὰς διαζωγραφήσεις, & τὴν μαρτυρικῶν ἄθλων τὰς ἐκτυπώσεις, & ταύτας ἀσπάζεσθαι, καθὼς ἤρξατο ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία παρέλαβεν. ἐπὶ δὲ τῶν αὐτῶν ἐχόντων τεχνασμάτων οὕτως ληροδοῦντες.

sed nimis periculose quæ non quæruntur in mediũ deducentes. Vt enim ancoram certam catholica ecclesia hæc dogmata & recepit & signauit, atque horum magisterio opus non habet. Verum cum diuinis dogmatibus eorum etiam venerabiles imagines receperunt, & cultu quodam & honore patres nostri dignas iudicauerunt, & pictas erexerunt eas in venerabilibus templis quæ ab eis ædificata sunt: sed & in omni congruo loco depinxerunt, & has amplexi sunt. Ipsi autem omnem diuinam cateruam eorum transcendere præsumpserunt, & aduersus hos sedem suam locauerunt, superbientes secundum patrem mendacii, id est, diabolum: & sancta coinquinauerunt, iniuriisque affecerunt, atque igni mandauerunt. O * argumentum, o audacem dementiam! Recedat sensus eorum, & parcet populo suo Dominus ab hac corruptrice malitia eorum: fiatque vt * omnes qui catholicam sectantur ecclesiam, recipiant euangelicas picturas, & martyricorum certaminum formationes; & has amplectantur, quemadmodum antiquitus sancta Dei ecclesia susceptit. Adhuc autem sua continuantes artificia taliter maledicunt.

* facinus

* Gr. omnes cath. sectentur

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Α μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας & διασκέψεως & ἡμεῖς τῇ ἐπιπνοίᾳ τοῦ παναγίου πνεύματος ἐξετάσαντες, καὶ ἐπιγνόντες, εὕρομεν εἰς αὐτὸ τὸ καιριώτατον δόγμα τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἤτοι εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν οἰκονομίαν τὴν ἀθέμιτον τῆς ζωγράφων τέχνης βλασφημοδ-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Quæ cum multo studio & tractatu & nos aspiratione sancti Spiritus examinantes & cognoscentes, inuenimus in ipsum opportunissimum salutis nostræ dogma, id est, in dispensationem Christi, illicitam pictorum artem blasphemam-

tem , & ſubuertentem eaſdem ſanctas & vniuerſales ſex Synodos diuinitus collectas & inſpiratas.

σαν, καὶ διατρέπουσαν μὴ τὰς αὐτὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἐξ θεοσυλλέκτους συνόδους. ANNO CHRISTI 787.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Eſt ſtudium & tractatus etiam in malo , quemadmodum ſtudebat & tractabat cum Achitophel contra patrem ſuum Abeſſalom ; ſic & ipſi contra ſanctos patres : & vt videbatur Achab ex diuina inſpiratione pſeudoprophetarum dicta ſuſcipere: ſed & iſte fraudatus eſt ſpe. Ait autem Prouerbiator: *Sunt viæ quæ videntur viro rectæ eſſe, nouiſſima tamen earum mergunt in profundum inferni.* Talia & iſti paſſi ſunt: quippe qui paſſione * homini placita ſuperati, ex proprio ventre profati, putantes quidem vias ſuas rectas, in laqueum autem inferni obedientes ſibi demergunt. Quomodo enim in ipſum opportuniſſimum , vt aiunt , diſpenſationis Chriſti myſterium imaginum factio a pictore facta ore blaſphemo refertur ? vel quomodo iterum ſanctas ſex vniuerſales Synodos pictorum ars ſpernit , & præter voluntatem earum in eccleſiis ſunt imagines poſitæ, cum iidem ipſi diuini patres noſtri didaſcalice ac voluntarie expreſſius explanantes ſalutis noſtræ myſterium , in venerabilibus templis figurauerint, arte pictorum vſi,& non vt iſti fatentur? Quis ſacratiſſimorum patrum noſtrorum in ipſum opportuniſſimum dogma ſalutis noſtræ , id eſt in Chriſti diſpẽſationem, illicitam pronuntiauit pictorum artem?

2. *Reg.* 15. 16. & 17.

Prou. 14.

* *Gr.* hominibus placendi

Εστιν ἐπιμέλεια καὶ διάσκεψις ἐπὶ κακῷ γινομένη, καθὼς ἐπεμελεῖτο καὶ διεσκέπτετο μετὰ Αχιτόφελ κατὰ ἰδίου πατρὸς ὁ Αβεσσαλὼμ, οἷα καὶ αὐτοὶ κατὰ τῶν ἁγίων πατέρων· καὶ ὡς ἐδόκει τῷ Αχαὰβ ἐκ θείας ἐπιπνοίας τὰς διὰ τῶν ψευδοπροφητῶν προρρήσεις δέχεσθαι· ἀλλὰ καὶ οὗτος ἐψεύσθη τῆς ἐλπίδος. ἔφη δὲ καὶ ὁ παροιμιαστής· εἰσὶν ὁδοὶ δοκοῦσαι ἀνδρὶ ὀρθαὶ εἶναι, τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν κατάγουσιν εἰς πυθμένα ᾅδου. τοιαῦτα καὶ οὗτοι πεπόνθασιν, ἅτε τῷ πάθει τῆς αὐθεντοπαρεσκείας ἡττημένοι, καὶ ἐκ τῆς ἰδίας κοιλίας φθεγγόμενοι, δοκοῦντες τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ὀρθὰς εἶναι, αἳ εἰς πέταυρον ᾅδου σὺν πειθομένοις αὐτοῖς καταγουσι. πῶς γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ καιρικὸν, ὡς φασι, τῆς οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ μυστήριον ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις παρὰ τοῦ ζωγράφου γινομένη βλασφήμως φέρεται; ἢ πῶς πάλιν τὰς ἁγίας ἑξ οἰκουμενικὰς συνόδους ἡ τοῦ ζωγράφου τέχνη ἀθετεῖ, καὶ παρὰ γνώμην αὐτῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αἱ εἰκόνες ἀνετέθησαν, ὁπόταν αὐτοὶ ἐκεῖνοι καὶ θεῖοι πατέρες ἡμῶν διδασκαλικῶς καὶ ἐθελουσίως τρανοῦντες τὸ τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας μυστήριον, ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς ἀνετύπωσαν τῇ τῶν ζωγράφων τέχνῃ χρώμενοι, καὶ οὐχ ὡς οὗτοι φασί; πῆ τῶν θείων πατέρων ἡμῶν εἰς αὐτὸ τὸ καιρικὸν δόγμα τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἤγουν εἰς τὸν κατὰ Χριστὸν οἰκονομίαν, ἀθέμιτον ἀπεφώνατο τὸν τῶν ζωγράφων τέχνην; ὁ γὰρ

ANNO CHRISTI 787.

ὁ γὰρ μὴ ἀποδέχεται, τοῦτο ψέγειν οὐκ ἀνέχεται. τοιγαροῦν ληροδεῖν γινώσκουσιν, ἀλλ' οὐκ ἀποδεικνύειν τὰ ληροδούμενα. ὡς ἔοικεν, ὑπολαβὼν, ὅτι οὐδεὶς αὐτοῦ γνώσεται δολοῦντας τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. πᾶσαι μὲν οὖν αἱ βαύσουσι τέχναι τὸ σκοπὸν τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλίνουσαι, ἀποκήρυκτοί εἰσιν· αἱ δὲ μὴ οὕτως ἔχουσαι, ἀλλ' εἰς τὸν βίον ἡμῶν χρησιμεύουσαι, οὐδαμῶς τὰ ἀπρεπῆ ἔχουσιν, οὐδὲ ἁπλῶς τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διεπύθησαν ἢ ἀπεβλήθησαν. καὶ τὴν ζωγραφικὴν τέχνην, εἰ μὲν εἰς ὕβριν αἰσχρότητος ταύτην χρήσαιτό τις, ἀπόπυστος ἔστι καὶ ἀπόβλητος· οἷον ἐάν ζωγραφήσῃ τις γήματα πορνικὰ καὶ θεάματα, λυγίσματά τε ὀρχηστικὰ, καὶ ἱπποδρομίων θέας· καὶ εἴπερ ἕτερον τούτοις ἁπλῶς ἐπιτήδευμα. εἰ δὲ ἐναρέτων ἀνδρῶν βίους καὶ μαρτυρικῶν ἄθλων διηγήσεις, καὶ τὰ τούτων ἐξηγητικὰ παθήματα, καὶ τῆς τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν οἰκονομίας τὸ μυστήριον γράφειν ἐθέλωμεν, πιστικῶς τῇ τῶν ζωγράφων χρώμενοι τέχνῃ, εὑρεθησόμεθα λίαν ὀρθῶς ἐργαζόμενοι. καὶ γὰρ καὶ σταυρὸν ζωγράφος ἀνατυπῶ, καὶ οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων γραφέντα σταυρὸν ἀποβάλλεται, οὐδὲ θείας τοῦτον γυμνοῖ χάριτος, κἂν ζωγράφος αὐτὸν ἐχρωματούργησε. τοὔμπαλιν δὲ ἐπὶ τῶν βιβλίων ὁμοίως ὑπολητέον. εἰ μὲν γὰρ αἰσχρὰ διηγήματα ἐν βίβλοις τις διαγράφει, αἰσχρὰ κἀποβλητα, καὶ χριστιανικῆς ἀκοῆς ἀλλότρια· εἰ δέ γε θεόπνευστα ῥήματά τε καὶ διηγήματα ὁδηγοῦντα πρὸς εὐσέβειαν, ἀξιεπαίνετα καὶ ἀποδεκτὰ,

Quod enim quis suscipit, id vituperare non patitur. Igitur desipere sciunt, sed non demonstrare illa in quæ desipiunt. Vt enim apparet, arbitrati sunt, quod nemo agnoscat verbum eos veritatis fraudare. Omnes quidem manuales artes quæ a consilio mandatorum Dei declinant, abiiciendæ sunt: quæ vero ita se non habent, sed ad vitam nostram non inutiles esse probantur, nihil indecens habent, neque has sancti patres nostri respuerunt vel abiecerunt. Porro si picturæ arte in effigiem turpitudinis quis vsus fuerit, respuenda & noxia est: vtputa si pinxerit quis figuras meretriculares, siue spectacula, infractusque saltatorios, & circorum visiones; & quidquid aliud his simile ab arte fuerit factum, * turpis est adinuentio. At vero si industriorum virorum vitas & martyricorum certaminum relationes, & horum narrandas passiones, & magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi dispensationis mysterium pingere voluerimus, tum pictorum vsi artificio, inueniemur valde recte operantes. Etenim pictor crucem formet, & nullus eorum qui bene sapiunt, depictam crucem eiicit, neque diuina eum denudat gratia: licet pictor eam coloribus operatus extiterit. Rursusque super libris similiter accipiendum est. Nam si turpes quidem narrationes quis in libris depinxerit, turpes sunt & reiiciendi, atque ab auditu Christiano alienandi: si vero diuinitus inspirata verba seu narrationes ducentes ad pietatem, laudandum est & admittendum,

* turpe exercitium.

& ecclesia dignissimum iudicandum. Idipsum etiam super icona Domini nostri Iesu Christi ac sanctorum eius, vt prædiximus, existimare necessarium. Nam & si citharam vel tibias quis operatus fuerit, turpis est operatio : si autem quid sacrorum vasorum, acceptabile : & nullus eorum qui bene sapiunt, arti derogat, si in his quæ huius sunt vitæ necessaria, vtile quid effecerit. Considerare enim oportet intentionem & modum, per quem * perfectio artium fit : & siquidem ad pietatem spectat, acceptabile : si vero ad quamlibet turpitudinem, odibile & abiectum est. Porro accusationi insistentes deinceps aiunt.

* opus

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

* *Statuerunt autem Nestorium partientem in filiorum dualitatem eum qui propter nos homo factus est, vnum Filium & Verbum Dei.*

* *Stabilientem autem*

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Iterum, sicut prædiximus, tantum pronuntiant, & non ostendunt. Quomodo sistit Nestorium, qui pingit imaginem Christi ? Nestorius duos filios introducit, vnum Verbum Patris, alterum eum qui est ex virgine. Veri autem Christiani vnum eumdemque confitentur Filium & Christum & Dominum : & pingentes iconam secundum id quod Verbum caro factum est & habitauit in nobis, id est, homo perfectus, valde recte & pie faciũt. Circumscriptus est enim Deus Verbum carne, ad nos profectum, non tamen

Ioan. 1.

ANNO CHRISTI 787.

τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας ἐπάξια. τὸ αὐτὸ καὶ ὅπερ τῆς εἰκόνος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ὡς φθάσαντες εἰπομεν, ἐννοεῖν ἀναγκαῖον. ἐπεὶ καὶ κιθάραν ἢ αὐλοὺς ὁ ἐργαζόμενος, αἰσχρὸν τὸ αὐτοῦ ἐπιχείρημα· εἰ δέ τι τῶν ἱερῶν σκευῶν, ἀποδεκτόν· καὶ οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων τῷ τέχνῳ κακίζει, αἱ εἰς τὰ τοῦ βίου τούτου ἀναγκαῖα χρήσιμόν τι κατασκευάσῃ. διανοίας γὰρ χρὴ σκοπὸν καὶ τρόπον, δι' οὗ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τεχνῶν γίνεται· καὶ εἰ μὲν πρὸς εὐσέβειαν, δεκτόν· εἰ δὲ πρὸς αἰσχρότητά τινα, συγκατακεκλημένον. τῇ δὲ κατηγορίᾳ προσκαιρυόμενοι καὶ ἑξῆς φασίν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Σωιζῶσαν δὲ Νεστόριον τὸν διαιροῦντα εἰς υἱὸν δυάδα τὸν δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντα ἕνα υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Πάλιν, καθὼς φθάσαντες εἰπομεν, μόνον ἀποφαίνονται, καὶ ἐκ ἀποδεικνύουσι. πῶς γὰρ σωιζᾷ Νεστόριον ὁ διαζωγραφῶν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ; ὁ Νεστόριος δύο υἱοὺς εἰσάγει, ἕνα τὸν λόγον τοῦ πατρός, καὶ ἕτερον τὸν ἐκ τῆς παρθένου. οἱ δὲ ἀληθινοὶ Χριστιανοὶ ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσιν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, καὶ ἀναζωγραφοῦντες εἰκόνα κατὰ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, ἥγουν ἀνθρωπος τέλειος, λίαν ὀρθῶς ποιοῦσι. περιγράφη γὰρ ὁ θεὸς λόγος σαρκὶ εἰς ἡμᾶς ἐπιδημήσας· οὐμὲν δὲ τῷ

ANNO CHRISTI 787.

θεότητα αὐτοῦ διανοηθῆναί τις ἀναζωγραφῆσαι. θεὸν γάρ, φησὶν, οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. ἀπερίγραπτος γάρ καὶ ἀόρατος καὶ ἀκατάληπτος, ἀλλὰ περιγραπτὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. ἐν δύο γὰρ φύσεων ἴσμεν τὸν Χριστὸν, καὶ ἐν δύο φύσεσιν ἀδιαιρέτως, ἤγουν θεία καὶ ἀνθρωπίνη. ἡ μία οὖν ἀπερίγραπτος, καὶ ἡ μία περιγεγραμμένη ἐν τῷ ἑνὶ Χριστῷ θεωρεῖται. καὶ ἡ εἰκὼν οὐ κατὰ τὴν οὐσίαν τῷ πρωτοτύπῳ ἔοικεν, ἢ μόνον κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὴν θέσιν τῶν χαρακτηριζομένων μελῶν. οὐδὲ γὰρ εἰκόνα τις ἀναζωγραφῶν ἀνθρώπου τινὸς, ψυχὴν ἐν τῇ εἰκόνι ζητεῖ· καίτοι γε τῆς διαφορᾶς ἀσυγκρίτου οὔσης ψυχῆς ἀνθρώπου καὶ θείας φύσεως. ἡ μὲν γὰρ ἄκτιστος καὶ δημιουργικὴ καὶ ἄχρονος, ἡ δὲ κτιστὴ καὶ χρονικὴ καὶ παρ' αὐτῆς δημιουργηθεῖσα. καὶ οὐδείς ποτε τῶν εὖ φρονούντων ἰδὼν ἀνθρώπου εἰκόνα, ἐλογίσατο, ὅπως χωρίζεται διὰ τῆς ζωγράφου ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς ψυχῆς. οὐ μόνον γὰρ ψυχῆς ἐστέρηται εἰκὼν, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς τῆς τοῦ σώματος οὐσίας, φημὶ δὴ σαρκῶν, μυῶν, νεύρων, ὀστῶν καὶ στοιχείων, ἤτοι αἵματος, φλέγματος, χυμοῦ, καὶ χολῆς· ὧν τὴν σύγκρασιν ἐν εἰκόνι ἰδεῖν τῶν ἀμηχάνων ὄντων. εἰ γὰρ ταῦτα ἐν τῇ εἰκόνι καθωρᾶτο, ἄνθρωπον ἂν αὐτὴν ὀνομάσαιμεν, καὶ οὐκ ἀνθρώπου εἰκόνα. ἑκοῦσα οἴχεται μετὰ τῶν λοιπῶν αὐτῆς προβλημάτων καὶ ἡ παροῦσα περιφρεία. γέλωτος δὲ ἄξια καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς προφερόμενα.

quis excogitauit diuinitatem eius depingere. *Deum*, inquit, *nemo vidit vnquam.* incircumscriptus est enim, & inuisibilis, & incomprehensibilis: * sed humanitatem. ex duabus enim naturis nouimus Christum, & in duabus naturis indiuise, id est, diuina & humana. Vna ergo incircumscripta, & vna circumscripta in vno Christo videtur: & imago non secundum substantiam principali assimilatur, sed tantum secundum nomen & secundum positionem membrorum figuratorum. Neque enim imaginem quis scribens hominis alicuius, animam in imagine quærit: præsertim cum differentia incomparabilis sit animæ hominis & diuinæ naturæ. Nam illa quidem increata est, & conditrix, & sine tempore: ista vero creata & temporalis, & ab ipsa condita. Et nullus aliquando bene sentientium visa hominis imagine cogitauit, quod separetur per pictorem homo ab anima. Non enim solummodo anima priuatur imago, sed & ipsa substantia corporis, videlicet carnibus, * medullis, neruis, ossibus, & elementis, id est, sanguine, phlegmate, nigra & rubea cholera: quorum temperantiam in imagine videri impossibile. Si enim hæc in imagine vidissemus, hanc vtique iam hominem, & non imaginem hominis nominassemus. Ergo perit vna cum reliquis problematibus suis etiam præsens vaniloquium: risu præterea digna sunt quæ proferuntur.

1. Ioan. 4.

* Gr. sed circumscriptus secundum humanitatem.

* Gr. musculis

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Nec non & Arium & Dioscorum, & Eutychetem, & Seuerum, qui confusionem & mixtionem in duabus naturis vnius Christi dogmatizant.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

O inconsideratas & aniles eorum fabulas, & absconditam fraudem! Iterum enim eisdem gratum illis est immorari garrulitatibus. Aut enim ignorant diuersitatem a se numeratorum hæreticorum, aut sponte garrire procurant. Arii enim ac Dioscori & Eutychetis hæreses contrariæ sunt Nestorio, & inuicem aduersantur, licet pares in impietate persistant. Arius enim ex non extantibus, vt esset, inquiens æternum & increatum Verbum Dei & Patris, addidit impietati suæ etiam aliam hæresim, non habere dicens Christum animam rationalem, sed pro anima diuinitatem, quam & passio tetigisset. Dioscorus autem & Eutyches Nestorio dicenti duas naturas & subsistentias in Christo, ex aduerso ducti, naturas confundentes, vnam vane locuti sunt; & procul a regia via incedentes, quæ non declinat neque ad dexteram neque ad sinistram, ab apostolica & paterna doctrina retrouersi sunt. Et quæ communicatio vel consensus catholicæ sanctæ Dei ecclesiæ propter venerabiles picturas, cum Ario & Dioscoro & Eutyche? nisi quod tantum inanes sunt sermones eorum, & corruptibi-

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Οὐ μὴν ἀλλὰ & Ἀρέου & Διοσκόρου, & Εὐτυχέα, καὶ Σεβῆρον, τοὺς συγχύσιν & φυρμὸν ἐπὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ δογματίζοντας.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ω τῶν ἀνοήτων καὶ γραϊκῶν μύθων, & τῆς κεκρυμμένου δόλου. πάλιν γὰρ ταῖς αὐταῖς φίλον αὐτοῖς ἐστὶν ἐνδιατρίβειν φλυαρίαις· ἢ ἀγνοοῦσι τὴν ἐνδιάθετον τῶν ἀπὸ αἰῶνος ἠριθμημένων αἱρεσιωτῶν, ἢ ἑκόντες φλυαρεῖν προαιροῦνται. Ἀρείου γάρ, Διοσκόρου τε καὶ Εὐτυχέος αἱ αἱρέσεις ἐναντίαι πῶς εἰσι τῷ Νεστορίῳ, καὶ ἀλλήλαις μάχονται, κἂν ὁμόπιμοι τῇ ἀσεβείᾳ. Ἀρείου γὰρ ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι λέγων Ⓜ προαιώνιον καὶ ἄκτιστον λόγον τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, προστίθησι τῇ ἀσεβείᾳ καὶ ἑτέραν αἵρεσιν, μὴ ἔχειν λέγων Ⓜ Χριστὸν ψυχὴν λογικήν, ἀλλ' αὐτὴ τῆς ψυχῆς τὴν θεότητα, ἣ καὶ τὸ πάθος προσῆψε. Διοσκόρῳ δὲ καὶ Εὐτυχεῖ τῷ Νεστορίῳ λέγοντι δύο φύσεις καὶ ὑποστάσεις ἐπὶ Χριστοῦ ἐξ ἐναντίας φερόμενοι, τὰς φύσεις συγχέοντες, μίαν ἐκενολόγησαν, καὶ πόρρω τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ βαδίσαντες τῆς μὴ ἐκκλινούσης μήτε δεξιὰ μήτε ἀριστερά, τῆς ἀποστολικῆς καὶ πατρικῆς διδασκαλίας ἐξετράπησαν. καὶ τίς ἡ κοινωνία καὶ συμφωνία τῇ καθολικῇ τοῦ θεοῦ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἕνεκεν τῶν ἐξηπτικῶν ἀναζωγραφήσεων μετὰ Ἀρείου καὶ Διοσκόρου καὶ Εὐτυχοῦς; ἀλλ' ἢ μόνῳ κενοὶ λόγοι καὶ ἐξίτη-

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

λοι, καὶ ἀποστολικοῦ παραγγέλματος ἀλλότριοι, διαγορεύοντος· ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἔστω ἐν τῇ χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος. οὓς βδελυττόμενος ὁ πολύαθλος Ἰὼβ ἔλεγεν· εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός; εἰ δὲ ἔστι γεῦμα ἐν ῥήμασι κενοῖς; πῶς οὖν, ὡς εἰκῇ μάτην κατηγοροῦσι τῆς τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας, τῇ μὲν λέγοντες Νεστορίῳ τῷ δυσσεβεῖ καὶ διαιρέτῃ ταύτην συμφέρεσθαι ἐπικοινωροῦσαν τὴν τοῦ κυρίου ἐνανθρώπησιν, τῇ δὲ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ τοῖς ἐναγέσι καὶ συγχυτικοῖς. καὶ πρόδηλον, καθὼς ἀποδέδεικται, ὡς ἐναντίως μὲν ἀλλήλοις ἔχουσιν, ἀμφω δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ πολεμοῦσιν. εἰ γὰρ δῶμεν τῷ Νεστορίῳ καὶ τὴν αὐτῶν φωνὴν τὴν ἐκκλησίαν παρέπεσθαι, διαψεύδονται, λέγοντες τῷ Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ ταὐτὸν ὁμονοεῖν. εἰ δὲ τοὐναντίον Εὐτυχεῖ καὶ Διοσκόρῳ συμφρονεῖν συγχωρήσωμεν, καὶ ἐν τούτῳ πεφωνέσονται ψευδολογοῦντες. ὡς γὰρ φθάσας ὁ λόγος ἀπέδειξε, Νεστόριος καὶ Εὐτυχὴς ἀλλήλων τῇ ἀσεβείᾳ διενίσχασι, καὶ ἄλογος καὶ περιττὸς ὁ τοιοῦτος αὐτῶν παρασυλλογισμός.

les, & ab apoſtolico mandato alieni, quod ait: *Sermo veſter* Coloſſ. 4. *ſemper ſit in gratia Dei ſale conditus.* Quos & abominatus multi certaminis Iob dicebat: *Si* Iob. 6. *comeditur panis abſque ſale? ſi vero & guſtus eſt in verbis inanibus?* Claret ergo, quod fruſtra & vane calumnientur eccleſiam Dei, nunc quidem dicentes eam cum Neſtorio impio & diuiſore commiſceri, pingendo in iconis humanitatem dominicam; nunc vero cum Eutyche ac Dioſcoro ſceleratis cõfundere. nam manifeſtum eſt, ſicut ſupra oſtenſum eſt, quod contrarie ſibimet ſentiant, licet vterque impugnet eccleſiam. Si enim dederimus, quod Neſtorium ſecundum ipſorum vocem ſequatur eccleſia, mentiuntur, dicentes eam cum Eutyche ac Dioſcoro ſapere. Si vero potius eam (quod contrarium eſt) Eutychi ac Dioſcoro conſentire permittimus, etiam in hoc manifeſtantur falſo loquentes. Vt enim ſermo præcedens oſtendit, Neſtorius & Eutyches abinuicem impietate variantur, & irrationabile ac ſuperfluum eſt huiuſmodi eorum commentum.

ΤΟΜΟΣ γ'.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

ΚΑΙ ἐπειδὴ ἐπ' ἀκάνθαις ἀροτριάσαντες, τὰ ἀποστολικῶν σπερμάτων ἀλλότρια φθέγγονται, τὰ δὲ αἱρετικῶν ζιζανίων βλαστήματα καρποφοροῦσι, περὶ αὐτῶν ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου βοᾷ· ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπελῶνά μου, ἐμόλυναν τὸν μερίδα μου, ταῦτα λέγοντες.

TOMVS TERTIVS.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

ET quia in ſpinis arantes, ab apoſtolicis ſeminibus aliena profantur, & hæreticorum zizaniorum germina fructificant, ad eos Dominus per prophetam clamat: *Paſtores multi corrupe-* Ierem. 12. *runt vineam meam, demoliti ſunt portionem meam*, hæc dicentes.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Vnde iustum arbitrati sumus, subtiliter per præsentem definitionem nostram ostendere, qui faciant & colant errorem. * *Omnium igitur deiferorum patrum & sanctarum ac vniuersalium Synodorum, qui puram & incontaminatam & Deo acceptam fidem & confessionem nostram ita tradiderunt, vt nullum modum diuisionis vel confusionis excogitaret aliquis in illam ineffabilem & ignotam vnitionem, quæ super omnem sensum & cogitationem est, duarum scilicet per subsistentiam naturarum vnice demonstratæ personæ.*

* Gr. *Omnibus igitur deiferis, &c. puram & incontaminatam tradentibus*

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Vere suum errorem ostenderunt subtiliter vana sapientes. Omnibus enim sanctis patribus nostris, qui in sanctis sex vniuersalibus Synodis conuenerunt, venerabiles imagines pictas in sanctis templis & in aliis congruentibus locis stabilientibus, & suscipientibus has, ipsi reprobauerunt per quasdam falsidicas ratiunculas, errorem dicentes, & idololatriam alteram præter dæmonicam subrogantes: & duas res sibimet aduersantes non discreuerunt ab inuicem. Eorum enim quæ ad gloriam Christi Dei nostri, & rememorationem in carne conuersationis eius patrata sunt, & eorum quæ propter gloriam & memoriam dæmoniorum a paganis & quibusdam Iudæis qui eis deseruiunt, facta sunt, vnam & eamdem nominationem

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω. ANNO CHRISTI 787.

Οθεν δίκαιον ὡήθημεν, λεπτομερῶς διὰ τῆς παρόντος ἡμῶν ὅρου ἀποδείξαι τὴν τῶν τοιούτων & σεβομένων πλάνην. πάντων οὖν τῶν θεοφόρων πατέρων, & τῶν ἁγίων ἡ οἰκουμενικῶν συνόδων τὴν καθαρὰν ἡ ἀμίαντον ἡ ἀποδεκτὸν πίστιν ἡμῶν ἡ ὁμολογίαν οὕτως παραδεδωκότων, ὥστε μηδένα τρόπον διαιρέσεως ἢ συγχύσεως ὑπονοεῖν τινα εἰς τὴν ὑπὲρ νοῦν τε ἡ ἔννοιαν, ἄρρητόν τε ἡ ἄγνωστον ἐκείνου ἕνωσιν τῶν δύο καθ' ὑπόστασιν μίαν τῆς μονωτάτως δηλουμένου προσώπου φύσεων.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οντως τὴν ἑαυτῶν πλάνην ἐδείξαν λεπτομερῶς & ματαιόφρονες. πάντων γὰρ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν καὶ ἐν ταῖς ἁγίαις ἓξ οἰκουμενικαῖς συνόδοις ἀθροισθέντων, τὰς σεπτὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις καθιδρυσάντων ἐν τοῖς ἁγίοις ναοῖς, & ἐν ἄλλοις ὑπηκόοις ἔθεσι τόποις, ἡ ἀποδεξαμένων ταύτας, αὐτοὶ ἀποκηρύκτους πεποιήκασι διά τινων παρέργων λογιδρίων, πλάνην λέγοντες, & εἰδωλολατρείαν ἑτέραν παρὰ τὴν δαιμονικὴν αἱρεσιάζοντες. & δύο πραγμάτων ἀλλήλοις ἀντικειμένων οὐ διέστειλαν ἀπ' ἐκάτερα αὐτῶν. τὰ γὰρ εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἀνάμνησιν τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας πεπραγμένα, καὶ τὰ διὰ δόξαν καὶ μνήμην δαιμονίων ὑπὸ τῶν αὐτοῖς λατρευόντων Ἑλλήνων & Ἰουδαίων τινῶν γεγενημένα, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ὀνομασίαν

ANNO CHRISTI 787.

τοῖς σώμασιν αὐτῶν ἀνθρώποις, καὶ γραφῇ παραδοῦναι αἰσχύνονται, μιγνύντες τὰ ἄμικτα, καὶ ἀνθρωποπρεπῆ μὴ δυνάμενα πάθη ἐν ἀμερίστοις. διαιρέσεως καὶ συγχύσεως ἀνθρωποπρεπῆ ἐπιφέρουσι λήρου ἐμπλήματα εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· καὶ φλυάροις λέγοντες, μηδένα τρόπον διαιρέσεως ἐπινοεῖν ἐν τῇ καθ' ὑπόστασιν σαρκὶ ἑνώσει τοῦ θεοῦ λόγου. καὶ ὡς ἔοικε, πατρικὰς φωνὰς οὐδέπω ἀνέγνων. εἰ δὲ καὶ ἀνέγνων, παροδευτικῶς ἀνέγνων, οὐκ ἐρευνητικῶς. ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἀναιρεῖ τὸ διάκενον αὐτῶν ῥαψῴδημα, οὕτως λέγων· ἰώνικα αἱ φύσεις διίστανται ταῖς ἐπινοίαις, συνδιαιρεῖται καὶ τὰ ὀνόματα. καὶ πάντες οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν τὴν σύγχυσιν μὴ προσιέμενοι, χωρίσας τῇ ἐπινοίᾳ λέγουσι τὰς δύο φύσεις τῷ λόγῳ τῆς διαφορᾶς, οὐ τῆς διαιρέσεως. τοιγαροῦν ἢ ἠγνόηται αὐτοῖς καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀκριβὴς τῶν δογμάτων ἐπίγνωσις, ἢ κατηγοροῦσι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, κατὰ μηδένα τρόπον λέγειν αὐτοὺς διαίρεσιν ἐπὶ τῇ τῶν δύο φύσεων ἑνώσει τῆς κυ Χριστοῦ οἰκονομίας. ὁ μὲν Νεστόριος τοῖς πράγμασι διαιρεῖ τὰς φύσεις, λέγων ἄλλο τὸν θεοῦ λόγον, καὶ ἄλλο τὸν ἐκ τῆς παρθένου, εἰς αὐτόσπορον ἰδικῶς, καὶ εἰς θεὸν ἰδικῶς. ἡ δὲ καθολικὴ ἐκκλησία ἀσυγχύτως ὁμολογοῦσα τὴν ἕνωσιν, τῇ ἐπινοίᾳ καὶ μόνῃ διαιρεῖ τὰς φύσεις ἀδιαιρέτως, ἕνα τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσα Ἐμμανουὴλ καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν. ὕβριν δὲ πνέοντες ἐν τοῖς ἑαυτῶν μυκτῆρσιν, ἐπιφέρουσι.

ore suo circumferunt, & scripturæ tradere non sunt reueriti, miscentes quæ misceri non possunt, & excusantes excusationes in peccatis. Diuisionis & confusionis deliramentorum strepitum dant in theologicam disciplinam ecclesiæ catholicæ, & garriunt dicentes, nullum modum diuisionis excogitare in vnitione quæ per subsistentiam in carne facta est Dei Verbi. Et vt apparet, paternas voces nunquam legerunt. porro si legerunt, transeundo legerunt, & non scrutando. Deiloquus Gregorius interimit inane ipsorum commentum, ita dicens: Cum naturæ * distent, cum intellectibus quoque diuiduntur & nomina: & omnes sancti patres nostri confusionem non admittentes, separatas dicunt intellectu duas naturas ratione differentiæ, non diuisionis. Igitur aut ignota est illis etiam in hoc vera dogmatum agnitio, aut calumniantur sanctos patres nostros, quod nullo modo dicant diuisionem in duarum naturarum vnitione dispensationis Christi. Et Nestorius quidem rebus diuidit naturas, dicens alterum Dei Verbum, & alterum eum qui est ex virgine, in hominem specialiter, & in Deum specialiter. Catholica vero ecclesia inconfuse confessa vnitionem, intellectu solo diuidit naturas indiuise, vnum eumdemque confessa Emmanuel etiam post vnitionem. Porro iniuriam spirantes in suis nasis, efferunt.

Orat. 2. de Filio.

* *Gr.* distant consideratione intellectus, simul diuiduntur

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Quis est insensatus intellectus vani scriptoris, propter friuolum & turpe lucrum studentis quod studeri non potest? id est, corde credita & oris confessione prolata manibus pollutis formare.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Apoplexia est hoc dicere vel sentire. neque enim viri prudentis est culpare inculpabiles. Nam quæ est eorum siniſtri sermonis excogitatio, hæc deliramenta intelligendi in ecclesiæ dicatis rebus? Si is qui pingit, propter turpe lucrum dicatur imaginari Dominum nostrum secundum quod homo perfectus factus est, & sanctos eius: oportet illos etiam qui diuina euangelia scribunt, incusare, & eos qui crucem per colores exarant, stultos pictores appellare, ac dicere quod propter turpe lucrum hoc faciant. Ergone & faber qui crucem facit, stultitiæ fabricator nominabitur; & latomus mensam sanctam incidens & formãs, stultitiæ latomus est; & aurifex, & argentarius, & textor similiter? Itaque iuxta illorũ vesaniam discessit omnis disciplina & ars a Deo data tam ad gloriam suam, quam ad statum vitæ nostræ. Et quia venerunt in ignorantiæ ac malignitatis superfluitatem, ex diuina scriptura & sanctis patribus nostris audiant laudari sapientiã quæ data est naturæ nostræ per magnum datorem Deum qui nos condi-

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω. Anno Christi 787.

Τίς ἡ αὐθάδης ἀπόνοια τῆς σκαλογράφου δι' οἰκεῖαν αἰσχροκέρδειαν ἀπιστεύσαντος τὸ ἀνεπιστεύτον; τουτέστι τὰ καρδίᾳ πιστευόμενα & στόματι ὁμολογούμενα χερσὶ βεβήλοις διαμορφῶσαι.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ἀποπληξία τοῦτο λέγειν & φρονεῖν. οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς σώφρονος τὸ αἰτιάσασθαι ἀναιτίους. πῶς γὰρ ἡ αὐτῶν *σκαλόγραφος διάνοησις, ταῦτα τὰ ληρήματα ἐννοεῖσθαι ἐπὶ τῶν τῆς ἐκκλησίας καθιερωμένων γραμμάτων; εἰ ὁ ζωγράφων δι' αἰσχροκέρδειαν λέγειν εἰκονίζειν τὸν κύριον ἡμῶν καθὸ ἄνθρωπος τέλειος γέγονε, & τοὺς ἁγίους αὐτοῦ, ὥσπερ αὐτοὺς καὶ τοὺς θείους θαλγέλια γράφοντας αἰτιᾶσθαι, & τοὺς τὸν σταυρὸν ἐγχαράττοντας διὰ χρωμάτων σκαλογράφους ὀνομάζειν, καὶ δι' αἰσχροκέρδειαν λέγειν τοῦτο ποιεῖν. τί οὖν; & τέκτων σταυρὸν κατασκευάζων σκαιτέκτων ὀνομασθήσεται; καὶ λιθουργὸς τράπεζαν ἁγίαν ὑποξέων & διατυπῶν, σκαλιθουργός; & χρυσοχόος, καὶ ἀργυροκόπος, & ὑφάντης ὡσαύτως; ἀκούω κἀγὼ τὴν αὐτῶν ἀβουλίαν οἴεσθαι πᾶσαν ἐπιστήμην καὶ τέχνην δεδεῖσθαι παρὰ τοῦ θεοῦ πρός τε τὴν αὐτοῦ δόξαν, καὶ πρὸς σύστασιν τῆς ἡμετέρας ζωῆς. καὶ ἐπειδὴ ἥκασιν εἰς ἀγνωσίας καὶ μοχθηρίας ὑπερβολήν, ἐκ τῆς θείας γραφῆς καὶ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἀκουσάτωσαν ἐπαινουμένην· ὅτι δεδεῖσθαι τῇ φύσει ἡμῶν σοφίαν διὰ τοῦ δημιουργήσαντος ἡμᾶς μεγαλοδώρου θεοῦ· τοῦ

ANNO CHRISTI 787.

τῦ μὲν Ἰωὺ φησὶ τ̃ θεοῦ φάσκοντος· τίς ἔδωκε γυναιξὶν ὑφάσμασος σοφίαν; ⁊ τῆς θείας γραφῆς μαρτυρούσης διὰ τ̃ θεοῦ δεδόσθαι σοφίαν τῷ Βεσελεὴλ εἰς πᾶσαν τεκτονικὴν ἐπιστήμην. φησὶ γὰρ οὕτως· ⁊ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωσῆν, λέγων· ἰδοὺ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος τ̃ Βεσελεὴλ τ̃ τ̃ Οὐρείου υἱοῦ Ωρ ἐκ τ̃ φυλῆς Ιούδα. ⁊ ἐνέπλησα αὐτὸν πνεύματα θεῖον σοφίας ⁊ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης, ἐν παντὶ ἔργῳ διδυοεῖσθαι ⁊ ἀρχιτεκτονεῖν, ἐργάζεσθαι τὸ χρυσίον, ⁊ τὸ ἀργύριον, ⁊ τ̃ χαλκὸν, ⁊ τ̃ ὑακινθον, ⁊ τῷ πορφύρᾳ, ⁊ τὸ κόκκινον τὸ νηθὸν, ⁊ τῷ βύσσῳ τῷ κεκλωσμένῳ, ⁊ τὰ λιθουργικὰ, ⁊ εἰς τὰ ἔργα τὰ τεκτονικὰ τ̃ ξύλων, ἐργάζεσθαι ⁊ τ̃ πάντα τὰ ἔργα. καὶ ἐγὼ δέδωκα αὐτὸν ⁊ Ⓣ Ελιαὺ Ⓣ τ̃ Αχισαμὰκ ἐκ φυλῆς Δάν. καὶ παντὶ συνετῷ καρδίᾳ δέδωκα σύνεσιν· ⁊ ποιήσουσι πάντα ὅσα συνέταξά σοι. οἷς σῴωσὰ καὶ ὁ πολὺς ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριος φάσκει· ⁊ κατέβη πνεῦμα κυρίου, ⁊ ὠδήγησεν αὐτούς. ⁊ πνεῦμα ἐπιστήμης ἐνέπλησε Ⓣ Βεσελεὴλ Ⓦ ἀρχιτέκτονα τ̃ σκιωῆς. οὐκοῦν τὰς ὁρᾶ τ̃ θεοῦ δοθείσας ἐπιστήμας τοῖς ἀνθεφόποις ὁ τοφαυλίζοντές τε ⁊ καταγινώσκοντες, τῇ τ̃ θεοκαταγνώστων αἱρέσει συναριθμοῖ εἰσί τε ⁊ λέγονται, πρόσθετες ⁊ τὸ γεγραμμένον ἁμαρτίαν ἐφ' ἁμαρτίᾳ. ⁊ οὐ γνήσιοι ⁊ οὐ νόθοι υἱοὶ τῆς ἐσολισμένης νύμφης τ̃ Χριστοῦ, ⁊ ασπιλον ἢ ῥυτίδα μὴ ἔχούσης καθολικῆς ἐκκλησίας, μόνῳ θεῷ τὰς λογικὰς θυσίας ⁊ τὰς λατρείας προσφέροντες, διὰ μὲν τ̃ ὁρατικῆς αἰσθήσεως βλέποντες τῷ σεπτῷ εἰκόνα τ̃ Χριστοῦ, ⁊ τῆς κυρίως ⁊ ἀληθῶς δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, ἀγίων ἀγγέλων τε καὶ πάντων ἁγίων, ἁγιάζονται,

dit, & quidem Iob de Deo asserente: Quis dedit mulieribus texturæ sapientiam? Diuina quoque scriptura testatur Dominum dedisse sapientiam Beseleel in omnem fabrilem disciplinam, ita dicens: *Ego vocaui ex nomine Beseleel filium Vrii filii Or de tribu Iuda: & impleui eum spiritu Dei, sapientia & intelligentia & scientia in omni opere, ad excogitandum quidquid fabre fieri potest & auro & argento & ære, marmore & gemmis & diuersitate lignorum. Dedique ei socium Eliab filium Achisamec de tribu Dan. Et in corde omnis eruditi posui sapientiam, vt faciant cuncta quæ præcepi tibi.* Quibus consonans Gregorius, qui multus est in theologia, profatur: Et descendit spiritus Domini, & deduxit eos: & spiritus disciplinæ repleuit Beseleel principem fabrorum tabernaculi. Ergo qui disciplinas Dei, quæ hominibus datæ sunt, * deprauant & reprehendunt, diuinitus reprobatorum hæresi connumerati & sunt & dicuntur, addentes, secundum quod scriptum, peccatum super peccatum. Hi ergo qui germani & non nothi stolis amictæ sponsæ Christi, & maculam vel rugam non habentis, catholicæ videlicet ecclesiæ filii sunt, soli Deo rationabilia sacrificia & seruitutes offerentes, per visibilem sensum intuentes venerabilem imaginem Christi, & proprie ac veraciter dominæ nostræ sanctæ Dei genitricis, sanctorumq; angelorum & omnium sanctorum, sanctificantur,

Iob. 38. secundum transl. 70.

Exod. 31.

Greg. Naz. orat. funebr. in sanctũ Basil. circa med.

* *Gr.* vituperant

Isai. 31.

& per recordationem horum mentem ſuam informant, & corde in vnum Deum credunt ad iuſtitiam, & ore confitentur ad ſalutem. Similiter & euangelium audientes, auditorium ſenſum ſanctificatione ac gratia replent, & corde intelligunt eorum quæ ſcripta ſunt narrationem. Deinde fruſtra inflati quid aiunt?

Rom. 10.

καὶ εἰς ἀνάμνησιν τούτων Ⓣ νοῶν αὐτῆς ἀναπροδοσι, Ⓒ καρδίᾳ εἰς ἔνα θεὸν πιστεύοισιν εἰς δικαιοσύνην, καὶ στόματι ὁμολογοῦσιν εἰς σωτηρίαν. ὡσαύτως Ⓒ τὸ εὐαγγελίου ἀκούοντες, πλεῖ τῆς ἀκουσῶν αἴθουσιν ἁγιασμοῦ καὶ χάριτος πληροῦσι, καὶ τῇ καρδίᾳ σωιᾶσι τὸ τῆς γεγραμμένων διήγησιν. εἶτα εἰκῆ φρυαύμενοι φασιν; Anno Christi 787.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Fecit enim iſte talis imaginem, nominans eam Chriſtum: & eſt nomen quod eſt Chriſtus, Deus & homo. Ergo & imago Dei & hominis. Itaque aut circumſcripſit, ſecundum quod viſum eſt vanitati ſuæ, incircumſcriptionem deitatis circumſcriptione creatæ carnis; aut confudit inconfuſibilem vnitionem illam, confuſionis iniquitatem incurrens; duas blaſphemias ex hoc deitati applicans per circumſcriptionem & confuſionem. Eiſdem ergo & is qui adorauit, blaſphemiis ſummittitur: & væ vtriſque conſimile, quia cum Ario & Dioſcoro & Eutyche, atque cum Acephalorum hæreſi errauerunt.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ἐποίησε γὰρ ὁ τοιοῦτος εἰκόνα, ὀνομάσας αὐτὸν Χριστόν· Ⓒ ἔστι τὸ, Χριστὸς, ὄνομα θεὸς καὶ ἄνθρωπος. λοιπὸν Ⓒ εἰκὼν θεοῦ Ⓒ ἀνθρώπου. Ⓒ λοιπὸν ἢ συμπεριέγραψε καὶ τὸ δοκοῦν τῇ ἀυτοῦ ματαιότητι τὸ ἀπερίγραφον τῆς θεότητος τῇ περιγραφῇ τῆς κτιστῆς σαρκὸς, ἢ συνέχεε τὴν ἀσύγχυτον ἕνωσιν ἐκείνην, τῷ τῆς συγχύσεως ἀνομήματι περιπεσών, δύο βλασφημίας ἐκ τούτου τῇ θεότητι προσάψας διὰ τῆς περιγραφῆς τε Ⓒ συγχύσεως. ταῖς αὐταῖς οὖν Ⓒ ὁ προσκυνήσας βλασφημίαις ὑποβέβληται· καὶ τὸ οὐαὶ ἀμφοτέροις ἐφάμιλλον, ὅπ Ἀρείῳ καὶ Διοσκόρῳ Ⓒ Εὐτυχεῖ Ⓒ τῇ τῶν Ἀκεφάλων αἱρέσει συνεπλανήσαν.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Non eſt pictorum adinuentio imaginum factura, ſed catholicæ eccleſiæ approbabilis legiſlatio & traditio: atque antiquitati congruens reuerentia ſecundum diuinum Baſilium. Teſtimonium perhibet ipſa rerum antiquitas & ſpiritu inductorum patrum noſtrorum doctrina, quia videntes has in venerabilibus templis, libenter ſuſce-

De Spiritu ſancto ad Amphil. cap. 29.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οὐ ζωγράφων ἐφεύρεσις ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις, ἀλλὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἔγκριτος θεσμοθεσία καὶ παράδοσις. καὶ τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον, ἀδέσμευτον καὶ Ⓣ θεῖον Βασίλειον. μαρτυρεῖ δὲ αὐτὴ τῶν πραγμάτων ἡ ἀρχαιότης, καὶ ἡ τῶν πνευματοφόρων πατέρων ἡμῶν διδασκαλία, ὅπ ὁρῶντες ταύτας ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς, ἡσμενίσαν-

ANNO CHRISTI 787.

το· καὶ αὐτοὶ σεπτοὺς ναοὺς ἁγιάσμασι, τούτους ἐπληροφόρησαν· ἐν οἷς τὰς θεοπροσδέκτους αὐτῶν εὐχὰς καὶ ἀναιμάκτους θυσίας τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων θεῷ προσέφερον. μηνυτὴς γε αὐτῶν ἡ ἐπίνοια καὶ ἡ παράδοσις, καὶ οὐ τῆς ζωγραφου. τῆς γὰρ ζωγραφου ἡ τέχνη μόνον, ἡ δὲ διάταξις πεφώνηκεν τῶν ἁγιασμάτων ἁγίων πατέρων. τὸ δὲ, Χριστὸς, ὄνομα σημαντικὸν ὄντι θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, τῶν δύο τελείων τῆς σωτηρίου Φύσεων. καὶ καθ' ὃν ὡράθη φύσιν, τοῦτον εἰκόνα αὐτῆς οἱ Χριστιανοὶ ἀναζωγραφεῖν ἐδιδάχθησαν, ἀλλ' οὐ καθ' ὃν ἀόρατος ἦν· αὐτὴ γὰρ ἀπερίγραπτος· θεὸν γὰρ οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, εὐαγγελικῶς ἠκούσαμεν. τῇ ἀπεριγράπτῳ οὖν Φύσει τοῦ Χριστοῦ ἀναγραφομένου, δῆλον ὅτι καθὼς ἡ ἀλήθεια ἔδειξε, κατὰ τὸ ὄνομα μόνον ὁμολογοῦσιν οἱ Χριστιανοὶ κοινωνεῖν τοῦτο ὁρωμένῳ εἰκόνα τῷ ἀρχετύπῳ, καὶ οὐ κατ' οὐσίαν. αὐτοὶ δὲ καταφωνοῦντες ἀδιάφορον λέγουσιν εἶναι εἰκόνα καὶ πρωτότυπον, καὶ ἑτεροουσίοις τὰ ταὐτὸ τῆς οὐσίας κρίνουσι. καὶ πῶς αὐτοῖς οὐγελάσῃ τις ἀληθείας; μᾶλλον δὲ σφῶν τῆς ἀσεβείας; εἰς ἀδόκιμον γὰρ νοῦν ἐκτραπέντες λαλοῦσι τὰ μὴ καθήκοντα, συγχύσεως αἰτίαν σφυλλοῦντες ἑαυτοῖς διὰ τῆς τῶν σεπτῶν εἰκόνων ποιήσεως τοῦτο ἁγίασμα τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, καὶ προσάπτειν αὐτοῦ τῇ θεότητι προσεγραφῆς εἶδος. εἶτά τε καὶ ἀνομίαν ἐπ' ἀνομίᾳ προστιθέντες, οὐαὶ ἐπιπέμπουσιν. ἀλλ' ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. εἰ γὰρ ὁ καταράμενος τὸν πάλαι Ισραὴλ ἐπικατάρατος, καὶ ὁ εὐλογῶν αὐτὸν εὐλογημένος,

perunt: & ipſi venerabilia templa dedicantes, has pingere ſtuduerunt; in quibus Deo accepta vota ſua & incruenta ſacrificia Domino cunctorum Deo obtulerunt. Igitur eorum eſt ingenium & traditio, & non pictoris. nam pictoris ſola ars eſt: diſpoſitio manifeſtum eſt quod ſit ſanctorum patrum qui dedicauerunt. Nomen autem quo Chriſtus dicitur, indicium eſt deitatis & humanitatis, duarum videlicet perfectarum ſaluatoris naturarum. Et ſecundum naturam qua viſus eſt, imaginem eius Chriſtiani pingere ſunt edocti, & non ſecundum quam inuiſibilis erat: ipſa enim incircumſcripta eſt. Deum quippe nemo vidit vnquam, ex euangelio audiuimus. Humana ergo natura Chriſto depicto, ſcilicet iuxta quod veritas demonſtrauit, ſecundum nomen tantum Chriſtiani confitentur communicare imaginem ei quod principale eſt, & non ſecundum ſubſtantiam. Ipſi autem ſtolidi effecti indifferentem dicunt eſſe imaginem & principale, atque * in aliis ſubſtantiis eſſe ipſam ſubſtantiam iudicant. Et quis eorum non derideat indiſciplinationem, imo lugeat impietatem? In reprobum quippe ſenſum conuerſi loquuntur quæ non conueniunt, confuſionis * cauſam ſuſurrantes habere per venerabilium imaginum effectum eccleſiam, & applicare eam diuinitati circumſcriptionis ſpeciem aſſerentes: deindeque iniquitatem ſuper iniquitatem apponentes, væ tranſmittunt. Sed conuertetur dolor eorum in caput ipſorum. Si enim qui maledicit antiquo Iſrael, maledictus eſt; qui benedicit, benedictus eſt: *Ioan. 1.*

* *Gr.* in aliis & aliis ſubſtantiis eſſe eamdem ſubſtantiam

* crimen

Num. 24.

quanto magis qui nouo Iſrael, qui intelligibiliter videt Deum, id eſt, Dei eccleſiæ maledicit, eſt maledictione repletus? Quis autem eos non execrabitur, cum Ario & Dioſcoro & Eutyche dicentes, atque cum Acephalorum hæreſi illam errare, ipſis hos habentibus præceptores & tutores ſuæ ipſius noua eligentis hæreſeos? In ſubſequentibus enim Euſebius Pamphili ab eis in teſtimonium ducitur, qui ab omni eccleſia catholica noſcitur patronus eſſe Arii hæreſeos, quemadmodum in omnibus conſcriptis ſuis expoſitionibuſque continetur; ſecundum adorabile Deum Verbum dicens & miniſtrum Patris, & ſecunda dignitatis habentem, * ab homouſii differens maieſtate, & commutationem ſanctæ carnis Domini in diuinitatis naturam; ac per hoc confuſionem dogmatizans, nec iconam recipit, ſed neque omnis Arianorum ſcelerata collectio. Prædicant enim ſine anima rationali hominem factum fuiſſe Dominum noſtrum, & pro anima diuinitatem habere, vt paſſionem in eam efferant, ſicuti teſtatur Gregorius deiloquus: & vt pote deitatem paſſam fatentes, non admittunt imaginem. Similiter & Seuerus confuſibilis minime ſuſcepit imaginem Chriſti Dei noſtri in eccleſia, ſicut plurimi hiſtorici narrant. Quomodo ergo Arium & Dioſcorum ac Eutychetem, Acephalorum ſcilicet hæreſim ſecutam fuiſſe catholicam eccleſiam aſſerant, quæ ſuſcepit imaginales hiſtorias, mirandum eſt: dum magna eructent, & quaſdam blaſphemas ratiunculas ex lingua

* *Gr.* ſententiæ conſubſtantialitatis repugnans, & commu.

Gregor. Nazianzen. in epiſt. 2. ad Cledonium circa medium.

πόσῳ μᾶλλον ὁ ⓦ νέον Ισραὴλ ⓦ νοερῶς ὁρῶντα θεὸν, τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν καταρώμενος, ὅτι καθάρας ἐμπλεως; τίς δὲ οὐκ ἂν αὐτοῦ βδελύξηται, Αρείῳ & Διοσκόρῳ καὶ Εὐτυχεῖ λέγοντας, & τὴν τῶν Ακεφάλων αἱρέσεως τοιαύτην ὑποπλασάμενα, αὐτῶν τούτους ἐχόντων καθηγητὰς καὶ προστάτας τῆς ἑαυτῶν * μισολέκτου αἱρέσεως; ἐν οἷς τοῖς ἑξῆς Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου ὡς αὐτῶν εἰς μαρτυρίαν ἄγεται, ὅστις παντὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γινώσκεται προστάτης εἶ τῆς Αρείου αἱρέσεως, καθὼς ἐν πᾶσι τοῖς γράμμασιν αὐτοῦ & ἐκδόσεσιν ἐμφέρεται· δεύτερον προσκυνητὸν λέγων ⓦ θεὸν λόγον, καὶ ὑποῦργον τοῦ πατρὸς, & τὰ δευτέρεια τῆς ἀξίας ἔχοντα, τῇ τοῦ ὁμοουσίου αὐτῷ φερόμενος δόξῃ, & μεταβολὴν τῆς ἁγίας σαρκὸς τοῦ κυρίου εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν. καὶ ἐκ τούτων σύγχυσιν προσβάλων, οὐδὲ εἰκόνα δέχεται, ἀλλ' οὐδὲ πᾶσα ἡ τῶν Αρειομανιτῶν ἀναγὴς ὁμήγυρις. δοξάζουσι γὰρ ὁπῆς ψυχῆς λογικῆς ἐνανθρωπῆσαι ⓦ κύριον ἡμῶν, αὐτὴ τῆς ψυχῆς τὴν θεότητα ἔχοντα, ἵνα τὸ πάθος αὐτῇ προσενέγκωσι, καθὰ μαρτυρεῖ Γρηγόριος ὁ θεολόγος· & ὡς θεοπαθῆτον εἰκόνα ἐκ ἀποδέχονται. ὡσαύτως & Σεβῆρος ὁ συγχυτικὸς ἐκ ἐδέξατο εἰκόνα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐν ἐκκλησίᾳ, καθὼς πλεῖστοι τῶν ἱστορικῶν διήλωσαν. πῶς οὖν Αρείῳ καὶ Διοσκόρῳ καὶ Εὐτυχεῖ & τῇ τῶν Ακεφάλων αἱρέσει ἑπόμενον καθολικὴν ἐκκλησίαν φάσκοιεν, τὰ δεξαμένην τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις, θαυμάσαι ἔστι, μέγα ἐρεύγεσθαι, καὶ ληρα βλάσφημα λογίδρια ἐκ τῆς

Anno Christi 787.

* *Græcum*

ANNO CHRISTI 787.

ἀπυλώτου αὐτῶν γλώσσης εἰς ἀέρα * χέομένα, καὶ οὐδὲν ἕτερον. ἀκουσάτωσαν οὖν ὀλιγῶς· μᾶλλον δὲ ἀκριβῶς ὅτι, καθὼς εἴπομεν, ἡ θεία φύσις· ἢ δέ γε ἀνθρωπίνη, περιγεγραμμένη. Καὶ οὐδεὶς τῶν εὖ φρονούντων περιγραπτὸν λέγων τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν, ταύτην συμπεριγράφει τῷ ἀπερίγραπτον οὖσαν. Καὶ γὰρ ὁ κύριος, καθὸ τέλειος ἄνθρωπος ἦν, ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, οὐκ ἦν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Καὶ τοῦτο αὐτὸς πρόδηλον λέγων· ἀπέρχομαι εἰς τὴν Ἰουδαίαν πάλιν. Καὶ περὶ Λαζάρου διαλεγόμενος τοῖς αὐτοῦ φοιτηταῖς, οὕτως ἔφη· χαίρω δι' ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ. καθὸ δὲ θεός ἐστιν, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ πάρεστι, μένων πανταχόθεν ἀπερίγραπτος. πῶς οὖν φλύαρα ῥήματα λένα κενοφωνοῦντες, βακτηρίζουσιν ἀκρατεῖ γλώσσῃ λέγοντες· συμπεριέγραψεν ὁ ζωγράφος καὶ τὸ δοκοῦν τῇ αὐτοῦ ματαιότητι τὸ ἀπερίγραπτον τῆς θεότητος τῇ περιγραφῇ τῆς κτιστῆς σαρκός; εἰ συμπεριεγράφη ἀνακειμένου καὶ ἐσπαργανωμένου ἐν φάτνῃ τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος ἡ φύσις τῆς θεότητος αὐτοῦ, συμπεριεγράφετο καὶ ἐν τῇ διαγεγραμμένῃ εἰκόνι τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ ἡ ἀπερίγραπτος θεότης αὐτοῦ. ὡσαύτως καὶ ἐν σανίδι εἰ συμπεριεγράφη τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος ἡ φύσις τῆς θεότητος αὐτοῦ, συμπεριεγράφετο καὶ ἐν τῇ διαγεγραμμένῃ εἰκόνι τῆς ἀνθρωπότητος αὐτοῦ ἡ ἀπερίγραπτος θεότης αὐτοῦ. εἰ δὲ ἐκεῖνα οὐ λέγομεν, οὐδὲ τοῦτο πάντως. εἰ δὲ ἔγνωσαν τὸ θεοφόρου Διονυσίου ῥηθὲν ἐκ τῆς ἱεραρχίας λόγου, ὅπου λέγοντος· οὐδὲ γὰρ ἔστιν ἀκριβὴς ἐμφέρεια τοῖς ἀπλατοῖς καὶ τοῖς ἀύλοις· ἀλλ' ἔχει

sua quæ sine porta est, in aerem fundant, & non aliud. Audiant ergo veraciter: Superior circumscriptione est, quemadmodum diximus, diuina natura: *an potius humana est circumscripta. Et nullus bene sentientium circumscriptam dicens humanam naturam, cum hac circumscribit eam quæ incircumscripta est. Etenim Dominus secundum quod homo perfectus erat, cum esset in Galilæa, non erat in Iudæa. & hoc ipse affirmat dicens: *Eamus in Iudæam iterum.* Et cum de Lazaro differeret discipulis suis, ita dixit: *Gaudeo propter vos, quia non eram ibi.* Porro secundum quod Deus est, in omni loco dominationis suæ præsto est, manens modis omnibus incircumscriptus. Quomodo ergo vaniloquiis quibusdam vanitate vocis perstrepentes, verbosantur infreni lingua dicentes: Circumscripsit pictor secundum quod visum est vanitati suæ incircumscriptibile deitatis circumscriptione creatæ carnis? Si circumscripta est reclinati & cunabulis inuoluti in præsepio *natura humanitatis natura diuinitatis eius, simul circumscripta est etiam in depicta imagine humanitatis eius incircumscripta deitas eius. similiter & in cruce si circumscripta est *natura humanitatis natura deitatis eius, simul circumscripta est & in depicta imagine humanitatis eius incircumscripta deitas eius. Si vero illa *non est factus, nec hoc vtique. Vtinam cognouissent deiferi Dionysii dictum in sermone de hierarchia ita perhibentis:

* L. χέονται.

* Gr. at vero humana

Ioan. 11.

* Gr. cum natura

* cum nat.

* Gr. facta non sunt,

De cælesti hierarchia cap. 2.

Neque enim *certa similitudo est causalibus & causis; sed habent

* Gr. exacta

quidem cauſalia cauſarum conuenientes imagines : ipſæ autem cauſæ cauſalibus ſupereminent & ſuperſtabilitæ ſunt, ſecundum principii ſui rationem. Itaque oſtenſum eſt etiam his qui pauca intelligere poſſunt, quod vanam vocum quamdam nouitatem introducere tentet reſarcinatus eorum ſermo, contra eccleſiam, & non contra pictorem agones apponens. Porro impudentiam continuantes, temere dicunt.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Damnandi autem ab his qui bene ſentiunt, eo quod incomprehenſibilem & incircumſcriptam diuinam Chriſti naturam pingere conentur, profecto ad aliam confugient malæ machinationis defenſionem, quia ſolius carnis illius quam vidimus & palpauimus, & cum qua conuerſati ſumus, iconam depingimus; quod eſt impium, & Neſtoriani peßimi ſenſus inuentio.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Adhuc eiſdem continuantur artificiis falſi aſſertores circa veritatem, ad impudentem contradictionem conuerſi. Verum conuenientia ſibi dicentes, incidunt in laqueum blaſphemiæ ; & amentiæ continuantes verba, id eſt, incomprehenſibilem & incircumſcriptam diuinam Chriſti naturam, accuſant Chriſtianos, dicentes hanc eos circumſcribere. Deinde artificioſe loquentes, eorum aſſumendo perſonam, falſo pronuntiant, quia ſolius carnis illius

μὴν τὰ ἀπατὰ τῆς τῶν ἀπίων ἐνδεχομένας εἰκόνας, αὐτὰ δὲ τὰ ἄπατα τῆς ἀπατῆς ὀζήρηται καὶ ὑπερείδρυται, κ(ὴ) (Ν) τῆς οἰκείας ἀρχῆς λόγον. ὥσε δέδεικται καὶ τοῖς μικρὰ νοεῖν δυναμένοις, ὡς ματαίαν κενοφωνίαν πνὰ εἰσάγειν πειρᾶται ὁ ἐρραψῳδημένος ἀπῶν λόγος, κατὰ τῆς ἐκκλησίας τοὺς ἀγῶνας τῷ ποιητῇ μὴν, & οὐ κ(ὴ) τῷ ζωγράφου. τὸ δὲ ἀναισχυντεῖν ἔχοντες, αὐθαδῶς λέγουσιν. Anno Christi 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Κατακρινόμενοι δὲ παρὰ τῶν εὖ φρονούντων ἐν τῷ πάντῃ ἀκαταλήπτῳ & ἀπερίγραφον θείαν τοῦ Χριστοῦ φύσιν ὑπογράφειν αὐτὸν γράφειν, πάντως ὅπου ἐφ' ἑτέρου καταφεύγονται κακομηχανον ἀπολογίαν· ὅτι τῆς σαρκὸς μόνης, ἣν ἑωράκαμεν καὶ ἐψηλαφήσαμεν, καὶ ᾗ συνανεστράφημεν, ἐκείνης ἰσοροποῦμεν πάντῃ εἰκόνα· ὅ ἐστι δυσεβὲς, καὶ τῆς Νεστοριανῆς κακοδαιμονίας ἐφεύρημα.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Επὶ τῶν ἀπῶν ἔχονται τεχνασμάτων ψευδηγόροι πρὸς πάντῃ ἁλῶναι, πρὸς ἀναίσχυντον συνωμοσίαν ἐκπεσόντες. ὅμως ἑαυτοῖς ἀκολουθα λέγοντες, ἐμπίπτουσιν εἰς παγίδα βλασφημίας· & πρόσωπα ἔχοντες ῥήματα, τὸ ἀκατάληπτον & ἀπερίγραφον τοῦ Χριστοῦ φύσιν, κατηγοροῦσι τῶν Χριστιανῶν, λέγοντες πάντῃ αὐτὸν περιγράφειν. εἶτα καὶ τεχνολογοῦντες, ἀπῶν ἀναλαμβάνοντες τὸ πρόσωπον, ψευδῶς ἀποφαίνονται, ὅτι τῆς σαρκὸς μόνης,

ANNO CHRISTI 787.

λῶ ἑωρακάμεν & ἐψηλαφήσαμεν, & ᾗ συνδιεσκάφημεν, ἐκείνης ἱστορεῦμεν τὴν εἰκόνα· ἵνα ὡς ἐκ τούτου πάλιν εἰς τὴν Νεστορίου δυσφημίαν τὴν ἐκκλησίαν ἀπάγωσιν. ἔνθεν & ἐπάγουσιν· ὅτι ὅστι δυσεβὲς, & τῆς Νεστοριανῆς κακοδαιμονίας ἐφεύρημα. ἐκοινῶ πάλιν ἀκουσάτωσαν. ④ Χριστιανοὶ ἵνα Ⓜ Ἐμμανουὴλ γινώσκοντες Χριστὸν κύριον, αὐτὸν διαζωγραφοῦσι, καθὸ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο· & τὰς πολυπλόκους φλυαρίας ἀφ' ἑαυτῶν ἐξελαύνουσιν, ἁπλῇ καρδίᾳ πάντα τὰ παραδεδομένα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀποδεχόμενοι· καὶ βλέποντες τὰς διαζωγραφήσεις, οὐδὲν ἕτερον ἐννοοῦσιν, ἢ τὸ ἐνσημαινόμενον ἐν αὐταῖς. ὅταν γὰρ ἴδωσιν ἐν τῇ διαζωγραφήσει τεκοῦσαν τὸν παρθένον, & ἀγγέλους ὑπισταμένους ποιμένων, ἀναλογίζονται θεὸν ἐνανθρωπήσαντα πεπιστεῦσθαι διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν, καὶ ὁμολογοῦσι λέγοντες· ὁ ἄσαρκος ἐσαρκώθη, ὁ λόγος ἐπαχύνθη, ὁ ἀκτιστος ἐκτίσθη, ὁ ἀνάψηλαφητος ἐψηλαφήθη· & ἵνα & Ⓜ αὐτὸν ὁμολογοῦσι τέλειον ἐν θεότητι καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι, θεὸν ἀληθῶς καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς. εἴρηται ἐν τοῖς κατόπιν περὶ τῆς Νεστορίου ἐναντίας αἱρέσεως, ὅτι αἱ τῶν εἰκόνων ἀναπαραστάσεις οὐδὲν αὐτῇ συμφωνοῦσι· καὶ ἤδη ἱκανῶς εἴρηται. εἰ δὲ χρὴ, καὶ πάλιν ῥηθήσεται. δοκοῦντες δὲ ἐν ἑαυτοῖς τι ἐννοεῖν, φασί.

quam vidimus & palpauimus, & cum qua conuersati sumus, iconam depingimus: vt quasi ex hoc iterum in Nestorii blasphemiam ecclesiam inducant. Vnde & inferunt: Quod est impium, & Nestoriani pessimi sensus inuentio. Ergo veritatem audiant. Christiani vnum Emmanuel scientes Christum Dominum, ipsum depingunt secundum quod Verbum caro factum est; & multiplices garrulitates à se procul repellunt, simplici corde omnia quæ tradita sunt in ecclesia suscipientes; & intuentes picturas, nihil aliud intelligunt, nisi quæ signantur in ipsis. Etenim cum viderint in pictura parientem virginem & angelos supra stantes cum pastoribus, recogitant Deum humanatum nasci propter salutem nostram; & confitentur dicentes: Is qui sine carne erat, caro factus est, Verbum incrassatum est, increatus creatus, impalpabilis palpatus est: atque vnum eumdemque confitentur perfectum in deitate & perfectum in humanitate, Deum veraciter & hominem veraciter. Præterea dictum est retro de sceleste Nestorii hæresi, quia imaginum effigies in nullo cum ea concordant; & sufficienter dictum est. Quod si oportuerit, & iterum dicetur. Putantes autem in se quid intelligere, aiunt.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Σκοπητέον γὰρ ἐν τούτῳ, ὅτι εἰ ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις πατράσι, ἅμα σὰρξ, ἅμα θεοῦ λόγου σὰρξ, μηδέποτε μεριστοῦ ἔννοιαν δεχομένη, ἀλλ' ὅλη ὅλως

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Tractandum est enim in hoc, quia si secundum orthodoxos patres simul caro, simul Dei Verbi caro, nunquam partitionis sensum suscipiens, sed tota ex toto a

diuina natura ſuſcepta & integre deificata eſt, quomodo ſcindetur, vel ſeparatim ſtatuetur ab his qui impie hoc agere conantur? ſimiliter autem & ſuper eius habetur anima. Aſſumente quippe Filii deitate in propria perſona carnis naturam, anima mediatrix effecta eſt inter deitatem & carnis craſitudinem: & ſicut ſimul caro, ſimul Dei Verbi caro eſt; ita ſimul anima, ſimul Dei Verbi anima eſt: & vtraque ſimul, deificata ſcilicet anima, ſicut & corpore, & ab his indiuiſa deitate manente etiam in ipſa diſiunctione animæ a corpore in voluntaria paſsione. Vbi enim anima Chriſti, ibi & deitas: & vbi corpus Chriſti, ibi & deitas.

τῇ θείᾳ φύσει προσληφθεῖσα, & ὁλοκλήρως θεωθεῖσα, πῶς διχαθήσεται, ἢ ἰδιοσατηθήσεται παρὰ τῶν ἀσεβῶς τοῦτο δρᾶν ἐπιχειρούντων; ὡσαύτως ἔχει & ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ἁγίας ψυχῆς. προσλαβούσης γὰρ τῆς τοῦ υἱοῦ θεότητος ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν, ἡ ψυχὴ ἐμεσίτευσε θεότητι & σαρκὸς παχύτητι. καὶ ὥσπερ ἅμα σαρξ, ἅμα θεοῦ λόγου σαρξ· οὕτως ἅμα ψυχὴ, ἅμα θεοῦ λόγου ψυχή· ἡ ἀμφότερα ἅμα, τεθεωμένη δηλονότι τῆς ψυχῆς, ὡς & ἓν σώματος, & ἀχωρίστου τούτων τῆς θεότητος ὑπαρχούσης, & ἐν αὐτῇ τῇ διαζεύξει τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἐν τῷ ἑκουσίῳ πάθει. ὅπου γὰρ ψυχὴ Χριστοῦ, ἐκεῖ & ἡ θεότης· καὶ ὅπου σῶμα Χριστοῦ, ἐκεῖ καὶ ἡ θεότης.

Anno Christi 787.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Quando aliquem tacturi ſunt nequam ſermonem * ſubuerſores catholicæ eccleſiæ, aſſumunt aliqua quæ omnes profitentur: vt per ſenſum bonum qui in his eſſe cernitur, nec de reliquis * incredibiles iudicentur. Pauca enim quædam bene pronuntiantes, & quodammodo glareis margaritas commiſcentes, atque ad vomitum proprium repedantes, aiunt, ſcindi & ſeparatim ſtatui vnum Chriſtum ab his qui recipiunt venerabiles imagineas picturas. Et vituperabiliter effantur, nunquam partitionis ſenſum fuiſſe receptum. Liquet ergo quod ignorentur ab eis patrum voces. * Studioſe quippe omnes ſeparationem duarum naturarum expreſſius prædicant, ſed non rebus, vt ſuperius dictum eſt,

* *Gr.* qui auertunt ſe a catholica eccleſia,

* *i.* fide minus digni

* *Gr.* Cogitatione

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οταν τινὸς ἅπτεσθαι μέλλωσι πονηροῦ λόγου ⓐ προεκτρεπόμενοι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, προσλαμβάνουσί τινα ὁμολογούμενα παρὰ πάντων· ἵνα διὰ τῆς ἐν τούτοις εὐγνωμοσύνης μηδὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἀπιστῶνται. ὀλίγα γὰρ ἅπαξ καλῶς ἀποφωνάμενοι, σὺν κάχληκας τοῖς μαργαρίταις συμφύροισι, καὶ ἐπὶ ⓑ ἴδιον ἔμετον ἐπιστρέφαντες, φάσκουσι διχαθῆναι καὶ ἰδιοσατηθῆναι ⓒ ἕνα Χριστὸν παρὰ τῶν ἀποδεχομένων τὰς σεπτὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις· & δυσφήμως φθέγγονται, μηδέποτε μερισμοῦ ἔννοιαν * δεχομένου. ὡς ἔοικεν, ἠγνόηνται αὐτοῖς αἱ τῶν πατέρων φωναί. κατ' ἐπίνοιαν γὰρ πάντες διαίρεσιν τῶν δύο φύσεων σαφῶς κηρύττουσιν· οὐμὴν τοῖς πράγμασι, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, ὡς

* *L.* λήψεται.

ANNO CHRISTI 787.

ὡς βλασφήμως τετόλμηκεν εἰπεῖν Νεστόριος. οὐδεὶς γὰρ ἀληθείᾳ λόγος, ἕνεκα τοῦ διαζωχρεαφεῖσθαι τῷ κύριον, καὶ ἀνθρωπος τέλειος γέγονε, διαιρέσεως ἢ ἰδιοποιήσεως, ἢ πινος διαιρέσεως, ἢ πάλιν τοὐναντίον συγχύσεως, καθὼς πολλαχῶς ἐψευδηγόρησαν. ἄλλο γάρ ἐστιν εἰκὼν, καὶ ἄλλο τὸ πρωτότυπον· καὶ τὰ ἰδιώματα τοῦ πρωτοτύπου οὐδαμῶς τις τῶν φρονούντων ἐν τῇ εἰκόνι ἐπιζητεῖ. ἐν γὰρ τῇ εἰκόνι ἄλλο οὐδὲν ὁ ἀληθὴς λόγος γινώσκει, ἢ κατὰ τὸ ὄνομα κοινωνεῖν, οὗ πινός ἐστιν εἰκὼν, καὶ οὐ κατὰ τὴν οὐσίαν, καθὼς πολλαχῶς εἴπομεν, ἀναγκαζόμενοι ἐκ τῶν αὐτῶν διαλέξεων. ἐπαπορούντες γὰρ δίκαιόν τι λέγειν κατὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν φθέγγονται, κενὰ λαρυγίζοντες, καὶ ἀδολεσχίαν τοῖς ἀκροωμένοις ἐμποιοῦντες. διὸ καὶ καταγέλασοι πρὸ πᾶσιν ἀποδείκνυνται, ποτὲ μὲν διαίρεσιν, ποτὲ δὲ σύγχυσιν λέγοντες, ἑτοιμοπάτην τὴν γλῶσσαν ἔχοντες πρὸς τὸ ἁμαρτάνειν. ἔνθεν καὶ λέγουσιν.

sicuti blaſpheme Neſtorius dicere auſus eſt. Nulla autem eſt procul dubio ratio diſſenſionis vel ſeparationis, aut alicuius diuiſionis, vel rurſus eſſentiæ confuſionis, quemadmodum crebro falſo concionati ſunt, pro eo quod pingitur Dominus ſecundum id quod homo fuit perfectus. Aliud eſt enim imago, & aliud principale: & proprietates principalis nullatenus quis eorum qui ſanum ſapiunt, in imagine quærit. In imagine quippe nil aliud vera ratio nouit, quam ſecundum nomen communicare illi cuius eſt imago, & non ſecundum ſubſtantiam, iuxta quod crebro iam diximus coacti ex * ipſis diſputationibus. Inopiam enim paſſi aliquid dicendi contra catholicam eccleſiam, eadem de eiſdem effantur, vana fauce loquentes, & * exercitium audientibus facientes. Propter quod & ridendi apud omnes monſtrantur, aliquando partitionem, aliquando vero confuſionem dicentes, paratiſſimam linguam habentes ad * ſubſequendum. vnde & dicunt.

* ipſorum

* Gr. vaniloquentiam

* Gr. ad verbis peccandum.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ἀνέγνω.

Εἰ τοίνυν ἐν τῷ πάθει ἀχώριστος τούτων ἔμεινεν ἡ θεότης, πῶς οἱ ἀνόητοι καὶ πάσης ἀλογίας πεπληρωμένοι διαιροῦσι τὴν σαρκὰ τῇ θεότητι συμπλακεῖσαν καὶ θεωθεῖσαν, καὶ οὐκ οἴδεν ὡς ψιλὸν ἀνθρώπου εἰκόνα γράφειν πειρῶνται; καὶ ἐν τούτῳ γὰρ εἰς ἕτερον ἀνομίας βάραθρον ἐμπίπτουσι, χωρίζοντες τὴν σαρκὰ ἐκ τῆς θεότητος, καὶ ἰδιοϋπόστατον αὐτὴν παρεισάγοντες, καὶ ἕτερον πρόσωπον διδόντες τῇ σαρκὶ, ὅπερ εἰκονίζειν

GREGORIVS EPISCOPVS
legit.

*Si igitur in paſsione inſeparabilis manſit ab his diuinitas, quomodo inſenſati & cuncta irrationabilitate repleti, diuidunt carnem quæ cum diuinitate connexa & deificata eſt, & quaſi puri hominis imaginem pingere tentant? Nam & in iſto in aliud iniquitatis barathrum incidunt, ſeparantes carnem a diuinitate, & priuatæ ſubſiſtentiæ illam aſſeuerantes, & aliam perſonam carni tribuentes, quam & * imaginare*

* i. imaginibus exprimere

ANNO CHRISTI 787.

*fatentur: ex hoc oſtendentes quartæ perſonæ additamentum in Trinitate: ſuper hæc & * aſſumptionem, quæ diuinitus eſt ſuſcepta, atheoton depingentes. Colligitur ergo ab his qui Chriſti imaginem * pingendam exiſtimant, aut diuinitatem circumſcriptam & carne confuſam, aut corpus Chriſti atheoton & diuiſum, ac perſonam priuatæ ſubſiſtentiæ * ſuper carnem dari: ſimiles in hoc effecti Neſtorianorum impugnationi quæ in Deum eſt. In talem blaſphemiam atque impietatem incurrentes confundantur & reuereantur, & ceſſent qui patrant, & deſiderant, & colunt imaginem, quæ fallaciter ab eis facta & dicta eſt Chriſti. Ceſſet etiam a nobis ex æquo & Neſtorii partitio, atque Arii, Dioſcori & Eutychetis, & Seueri confuſio, quæ ſunt * immenſa mala, & impietate comparia.*

*Gr. & quod ex aſſumptione deificatum eſt, atheoton id eſt, non deificatum depingentes.

*Gr. pingi

*in carne

*Gr. e diametro pugnantia mala.

λέγοισιν· ἐκ τούτου δηκτικώτερος τεταρτου προσώπου προσθήκην ἐν τῇ τελάδι· πρός γε τούτοις ⁊ τὸ θεωθὲν προσλημμα ἰσορροῦντες ἀθέωτον. σωματθήσεται οὖν τοῖς τῆς Χριστοῦ εἰκόνα γράφειν οἰομένοις ἢ τὸ θεῖον προσγραπτὸν ⁊ τῇ σαρκὶ συγχυθὲν, ἢ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἀθέωτον καὶ διηρημένον, ⁊ προσωπον ἰδιοϋπόστατον ὑπὸ τῆς σαρκὸς δίδοναι, ἐξομοιουμένοις ἐν τούτῳ τῇ Νεστοριανῶν θεομαχίᾳ. εἰς τοιαύτην οὖν βλασφημίαν τε ⁊ ἀσέβειαν ἐμπίπτοντες αἰσχυνθήτωσαν ⁊ ἐντραπήτωσαν, καὶ παυέσθωσαν ⓓ δρῶντες ⁊ ⓓ ποθοῦντες καὶ σεβόμενοι τὴν ψευδωνύμως γινομένην ⁊ λεγομένην ὑπ' αὐτῶν τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα. ἀπέστω ἡμῶν ἐξ Ἰσου ⁊ ἡ τοῦ Νεστορίου διαιρεσις, καὶ ἡ τοῦ Ἀρείου, Διοσκόρου, Εὐτυχοῦς καὶ Σεβήρου σύγχυσις, τὰ ἐκ διαμέτρου καινὰ ⁊ ὁμόπαθα τὴν ἀσέβειαν.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Nequaquam per vnam viam gradiuntur Chriſtianos calumniantis hæreſeos propugnatores, quemadmodum moris eſt orthodoxis, qui de diuinis dogmatibus diſputantes, regiam viam tantum retinent, & hac vel illac nullo pacto declinant. Sed euertentes vias Domini, contrarias opiniones apud ſe colligunt: & in ſuo ſenſu abundantes, ſapientes per omnia eſſe putantur. Sed audiant ab Iſaia, qui fiducialiter dicit: *Væ qui ſapientes eſtis in oculis veſtris, & coram vobiſmetipſis prudentes.* Etenim quæ nunquam ab orthodoxis Chriſtianis dicta ſunt, quaſi prædicata per illos aſſumunt; & ſeductorios ſyllogiſmos

*Iſai. 5.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οὐδαμῶς τῆς μιᾶς ὁδοῦ ἔχονται οἱ τῶν χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως πρόβολοι, καθὼς ἔθος ὑπάρχει τοῖς περὶ θείων δογμάτων * ὀρθοδόξοις τῆς βασιλικῆς ὁδοῦ ἐχέσθαι μόνον, ⁊ μὴ ἐκκλίνειν ἔνθεν ⁊ ἔνθεν. Ἀλλὰ διαστρέφοντες τὰς ὁδοὺς κυρίου, ἐναντιωτάτας δόξας παρ' ἑαυτοῖς συλλέγοισι τῷ ἰδίῳ νοὶ πληροφορούμενοι, σοφοὶ τε πάντα δοκοῦντες εἶναι. Ἀλλὰ ἀκούσωσι παρ' ἁγίου παρρησιαστοῦ Ἡσαΐου λέγοντος· οὐαὶ οἱ σοφοὶ ἐν ἑαυτοῖς, ⁊ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἔμφρονες. ἡμεῖς δὲ τὰ μηδέπω παρὰ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν λαληθέντα, ὡς ὁμολογούμενα λαμβάνειν· καὶ παρασυλλογιζόμενοι

*παρὰ διαμετρικά.

ANNO CHRISTI 787.

νοι σοφιστικῶς ἡ ἐκκλησίαν ἐλέγχοισι· & συναγεται ἀπ' αὐτῶν ὕβρεις & λοιδορία, ὅπη προσθήκη δὲ τούτων καὶ ἀσέβεια. ἃ γὰρ Διόδωρος καὶ Θεόδωρος ὁ Μοψουστίας, καὶ Νεστόριος, Εὐτυχής τε καὶ Διόσκορος καὶ Σεβῆρος ἀνελάβοντο κατὰ τῆς ἀληθείας λυττήσαντες, αὐτοὶ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσνέμοισι· καὶ κακῷ τὸ κακὸν ἀναμιγνύντες προσάπτοισι, ταύτῃ τοῖς δυσσεβέσιν αἱρεσιώταις συμφύρεσθαι, ἠλιθιότητος & ἀληθείας ἀνάμεσα ἔροντες ῥήματα. καὶ ὡς κάπηλοι μιγνύουσι οἶνον ὕδατι, ἀληθῆ λόγον τῷ διεστραμμένῳ, & δυσκιρνῶσι χολῆς πικρίας. ἡ γὰρ αἵρεσις Διοσκόρου καὶ Εὐτυχέος ἐναντία Νεστορίῳ πῶς ἔστι, καθὰ φθάσαντες εἰπομεν· καὶ ἐναντίας αἱρέσεις ἐν μιᾷ δόξῃ τε καὶ ὁμολογίᾳ εἶναι, ὡς ἐνδεχομένων ἐστὶν ἔστιν· ὥσπερ λευκὸν καὶ μέλαν, ἢ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἀμήχανον ἰδεῖν ἐν ἑνὶ ὑποκειμένῳ κατὰ αὐτὸν καιρόν. οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ χιόνι εὕρηται ποτε τὸ θερμόν, οὐδὲ ἐν τῷ πυρὶ τὸ ψυχρόν. τῆς δὲ παροιμίας αὐτῶν πλεῖω δύνασθαι ἐκδηλοτέραν ἔχομεν. πλεῖω εἰκόνα & τὸ προτύπωμα παντὸν λέγοισιν εἶναι ἢ ταχεῖς πρὸς πλεῖω κατηγορίαν· καὶ τούτου ἕνεκεν εἰς συγχύσεις & διαιρέσεις εἰσάγοισι τοὺς σπουδαιοφανοῦντας πλεῖω διαβολικὴν εἰσήγησιν. τῶν γὰρ Εὐτυχιανιστῶν, ἤτοι τῶν προσβυόντων μίαν φύσιν ὅπη τῆς καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως τοῦ Χριστοῦ, καὶ σύγχυσιν ἐκ τούτου δογματιζόντων, τῆς ἀληθείας ἡ παραβολὴ οὐδὲν ἕτερον αὐτοῖς ἔστιν, εἰμὴ ὅτι ὑπόστασιν καὶ φύσιν ταὐτὸν ὁρίζονται· ὅπερ ἄλλο & ἄλλο γινώσκομεν ἡ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ζήφισμα.

contexentes sophistice arguunt: & colligitur ab eis iniuria & maledictio, quin potius & impietas. Quæ enim Diodorus atque Theodorus Mopsuestiæ, ac Nestorius & Eutyches & Dioscorus & Seuerus assumpsere contra veritatem rabiem eructantes, ipsi catholicæ ecclesiæ tribuunt: & malo malum commiscentes * applicant, hanc * impiis istis hæreticis conspergi perhibentes, & stoliditate & inutilitate verba referta possidentes, & sicut caupones miscent vinum aqua, id est, verum sermonem cum peruerso, & temperant fel amaritudinis. Hæresis enim Dioscori & Eutychetis contraria est Nestorio, quemadmodum iam diximus: atque contrarias hæreses in vna opinione atq; professione esse possibile non est: quemadmodum album & nigrum, vel calidum & frigidum impossibile est videri in vno subiecto in vno eodemq; tempore. Neque enim in niue inuentũ est aliquando calidum, neque in igne frigidum. Porro amentiæ ipsorum inutilitatem manifestiorem dicemus. Imaginem enim & principale idipsum dicunt veloces erga calumniam: & idcirco in confusiones & partitiones inducunt eos qui depingunt euangelicam relationem. Eutychianorum enim, id est, eorum qui prædicant vnam naturam secundum subsistentiam in vnitione Christi, ac per hoc dogmatizant confusionem, veritatis transmutatio nihil aliud in illis est, nisi quod subsistentiam & naturam idipsum definiunt: quod aliud esse atq; aliud alumni catholicæ norunt ecclesiæ.

* addunt

* cum imp. i. h. sentire per.

ANNO CHRISTI 787.

Subsiſtẽtiam enim dicimus ſubſtantiam quamdam cum proprietatibus, ab eo quod eſt † hypheſtanæ. Porro autem naturam fatemur rem per ſe * ſubſiſtentem, non indigentem alio ad ſui * ſtabilitatem, ab eo quod eſt pephycenæ. Hoc præterea modo & iſti imaginem Chriſti & ipſum Chriſtum nihil diſtare per ſubſtantiam dicunt. Nam ſi differentiam noſſent, nequaquam has vocum nouitates portentoſe prætenderent. Omnibus enim euidens eſt, quia aliud eſt imago, & aliud primitiuum: hoc quidem animatum, illud autem inanimatum eſt. Et quoniam verboſati ſunt, in imagine circumſcribi pariter diuinam naturam, excidentes a recta ratione, traditi ſunt in reprobum ſenſum. Petrus enim & Paulus depicti videntur, ſed eorum animæ in imaginibus non adſunt: quandoquidem nec ipſo corpore Petri præſente, animam eius aliquis videt. Cum ergo ipſa non aſpiciatur, quis eorum qui veritatem ſectantur, dicit, quia ſeparata eſt caro Petri ab anima eius, niſi forte per intelligentiam tantum? Quanto magis incircumſcripta natura Dei Verbi a circumſcripta carne quæ ab eo aſſumpta eſt? Neque enim quando fatigatus eſt ex itinere, & a muliere Samaritana bibere quærebat, & a Iudæis lapidabatur, deitatis natura fatigabatur, vel lapidibus ſubmittebatur: abſit blaſphemia. Has ergo multiplices conglobationes, volens imaginales picturas reſpuere, multum ſuſurrans vanitas Chriſtianos calumniantium incontinenti lingua indu-

† *Gr.* hypheſtanæ, id eſt, ſubſiſtere.

* *Gr.* exiſtentem,

* conſtitutionem,

ὑπόστασιν γὰρ λέγομεν οὐσίαν πνὰ μετὰ ἰδιωμάτων, ἢ πρὸς τὸ ὑφεστάναι· φύσιν δὲ πρᾶγμα αὐθύπαρκτον, μὴ δεόμενον ἑτέρου πρὸς σύστασιν, ἢ πρὸς τὸ πεφυκέναι. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ καὶ οὗτοι τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ αὐτὸν τὸν Χριστὸν οὐδὲν ἕτερον τοῦ ἑτέρου κατ' οὐσίαν λέγοντες διαφέρειν· ἐπεὶ εἰ τὴν διαφορὰν ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τοιαύτας τὰς κενοφωνίας ἐπεραπολόγησαν. δῆλον γὰρ πᾶσιν ὑπάρχει, ὅτι ἄλλο ἐστὶν εἰκών, καὶ ἄλλο πρωτότυπον· τοῦτο μὲν ἔμψυχον, ἐκεῖνο δὲ ἄψυχον. καὶ ὅπερ ἐφιλωνείκησαν ἐν τῇ εἰκόνι συμπεριγράφεσθαι τὴν θείαν φύσιν, ἐκστάντες τοῦ ὀρθοῦ λόγου, πρεσδόξησαν εἰς ἀδόκιμον νοῦν. Πέτρος γὰρ καὶ Παῦλος ἀναζωγραφούμενοι βλέπονται, αἱ δὲ ψυχαὶ αὐτῶν ἐν ταῖς εἰκόσιν οὐ παρεισιν· ὁπόταν οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ σώματος τοῦ Πέτρου παρόντος, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ βλέπει τις. καὶ ἐπειδὴ αὐτὴν οὐχ ὁρᾶται, τὶς τῶν τῇ ἀληθείᾳ ἑπομένων λέγει, ὅτι κεχωρισμένη ἐστὶν ἡ σὰρξ τοῦ Πέτρου ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, εἰ μή που κατ' ἐπίνοιαν μόνον; πόσῳ γε μᾶλλον ἡ ἀπερίγραπτος φύσις τοῦ θεοῦ λόγου ἐκ τῆς προσληφθείσης ὑπ' αὐτοῦ σαρκὸς περιγραφομένης; οὐδὲ γὰρ ὅτε κεκοπίακεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, καὶ παρὰ γυναικὸς Σαμαρείτιδος πεῖν ἐζήτει, καὶ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ἐλιθάζετο, ἡ τῆς θεότητος φύσις κεκοπακεν, ἢ λίθοις ἐβάλλετο· ἄπαγε τῆς βλασφημίας. ταύτας οὖν τὰς πολυπλόκους συζυγίας, θέλουσα τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις διαπύσαι, ἡ πολυφύλλητος ματαιότης τῶν χριστιανοκατηγόρων παρεισήγαγε ἀκρατεῖ γλώττῃ, καὶ ἕτερά τινα παρεισφέρου-

ANNO CHRISTI 787.

σα, καὶ ἀνομίαν ἐπ' ἀνομίαις σωρεύουσα, τεταρτον πρόσωπον προσθήκην ἐν τῇ ἁγίᾳ τριάδι ἐφιλοτιμήσατο. Οἱ δὲ ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὡς τέκνα γνήσια γεγονότες, πάντα τὰ τῆς οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποδεχόμενοι, καὶ Ἄρειον & Νεστόριον, Ἀπολλιναρίου τε καὶ τοῦ τούτου φοιτητὰς Εὐτυχέα καὶ Διόσκορον βδελυττόμενοι, τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα, εἰκόνας μόνον καὶ οὐδὲν ἕτερον αὐτὰς γινώσκοντες, καθὸ & τοῦ προτύπου τὸ ὄνομα μόνον ἐχούσας, καὶ οὐχὶ πῶς οὐσίαν. καρκίνου δὲ δίκην λοξὰ βαίνοντες, ἐφ' ἑτέραν βλασφημίας ὁδὸν ἀπάγονται, λέγοντες.

xit; & alia quædam subinferens, atque iniquitatem super iniquitates congerens, quartæ personæ additamentum in sancta Trinitate stolide locuta est. At nos qui in catholica ecclesia vtpote proprii filii nati sumus, omnia quæ sunt dispensationis Domini nostri Iesu Christi suscipientes, atque Arium & Nestorium, Apollinarium quoque & huius discipulos Eutychetem & Dioscorum abominantes, venerabiles imagines suscipimus, imagines tantum & nihil aliud eas scientes, secundum quod principalis tantummodo nomen habent & non substantiam. Cancri autem more oblique gradientes, ad aliam blasphemiæ ducuntur viam, dicentes.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν, καὶ παῤῥησιαζέσθωσαν οἱ τὴν ἀληθῆ τοῦ Χριστοῦ εἰκόνα εἰλικρινεστάτῃ ψυχῇ ποιοῦντες καὶ ποθοῦντες καὶ σεβόμενοι, καὶ εἰς σωτηρίαν ψυχῆς καὶ σώματος προσφερόμενοι· ὧν αὐτὸς ὁ ἱεροτελεστὴς καὶ θεὸς, τὸ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν ὁλικῶς ἀναλαβόμενος φύραμα, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ ἑκουσίου πάθους εἰς τύπον & ἀνάμνησιν ἐναργεστάτην τοῖς αὐτοῦ μύσταις παραδόσεως. μέλλων γὰρ αὐτὸν ἑκουσίως ἐκδιδόναι τῷ ἀοιδίμῳ & ζωοποιῷ θανάτῳ αὐτοῦ, λαβὼν ἄρτον εὐλόγησε, & εὐχαριστήσας ἔκλασε, & μεταδιδοὺς εἶπε· λάβετε, φάγετε εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα. ὁμοίως καὶ τὸ ποτήριον μεταδιδοὺς εἶπε· τοῦτό μού ἐστι τὸ αἷμα· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡς ἐκ ἄλλου εἴδους ὑποκειμένου παρ' αὐτοῦ ἐν τῇ ὑπ' οὐρανὸν, ἢ τύπου, εἰκονίσαι τὴν

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Lætentur & exultent, & fiducialiter agant hi qui veram Christi imaginem sincerissima anima faciunt, & desiderant, & colunt, & in salutem animæ & corporis offerunt: quam ipse sacratissimus immolator & Deus noster, ex nobis ex toto massam assumens, secundum tempus propriæ passionis in typum & rememorationem euidentissimam tradidit ministris suis. Sese namque voluntarie traditurus memorabili & vinifica morti suæ, acceptum panem benedixit, & gratias agens fregit, & dans dixit: Accipite & comedite in remissionem peccatorum; Hoc est corpus meum. *Similiter & calicem tradens dixit:* Hic est sanguis meus: hoc facite in meam commemorationem. *Veluti nulla alia specie ab eo electa sub cælo, vel* * *forma*

Matth. 26.

Marc. 14. Luc. 22.

* *figura*

ANNO CHRISTI 787.

imaginari eius incarnationem valente. * Vide ergo quod imago vi-

* Gr. Energe imago vicor. quæ prec. ac hon. sit.

uifici corporis eius precioſe ac honorabiliter facta ſit. Quid enim argumentatus eſt in hoc ſapientiſſimus Deus? Nonne vt oſtenderet & exprimeret euidenter nobis hominibus myſterium quod operatus eſt per diſpenſationem ſuam? quia ſicut id quod ex nobis ſuſcepit, materia ſola eſt humanæ ſubſtantiæ per omnia perfectæ, non figurantis proprie ſubſiſtentem perſonam, vt non additamentum perſonæ diuinitati intercidat: ita & imaginem materiam præcipuam, id eſt, panis ſubſtantiam præcepit offerri, non figurantem hominis formam, ne idololatria ſubintroducatur. Sicut ergo corpus Chriſti quod ſecundum naturam, ſanctum eſt,

* Gr. vtpote deificatum

* vtpote diuinitus ſanctificatum; ita manifeſtum eſt, quod adoptione, id eſt, ipſa imago eius ſancta eſt, vtpote per quamdam ſanctificationem gratiæ * ſanctificata.

* Gr. deificata.

Hoc enim & * mercatus eſt, vt diximus, Dominus Ieſus, vt ſicut carnem quam ſuſcepit, propria ſecundum naturam ſanctificatione ex ipſa vnitione deificauit; ſimiliter & euchariſtiæ panem, * non

* induſtria geſſit.

* vt non f.

vt falſam imaginem naturalis carnis, per ſancti Spiritus aduentum ſanctificandum, diuinum corpus fieri voluit mediante ſacerdote, qui oblationem de communi ſeparans, ad ſanctificationem pertingere facit. Itaque Chriſti caro ſecundum naturam animata & * intelligibilis, vncta eſt Spiritu ſancto in diuinitatem. Similiter & diuinitus tradita imago carnis eius, diuinus videlicet panis repletus eſt Spiritu ſancto cum calice vitam ferentis ſanguinis lateris eius. Hæc ergo demon-

* mente prædita, vncta eſt per Spiritum ſanctũ diuinitate.

ἀυ῀ σαρκωσιν δωαμθμου. ἰδου οὖ ἡ εἰκὼν τ῀ ζωοποιοῦ σώματ⊙ ἀυ῀, ἡ ἐντίμως ⊂ τετιμημθμως προσκομθμη. τί γὰρ ἐμηχανήσατο ἐν τούτῳ ὁ παν-σοφ⊙ θεός; οὐχ ἕτερόν τι, ἢ δεῖξαι καὶ προδῶσαι φανερ῀ς ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις τὸ προγματευθὲν μυστήρι⊛ ἐν τῇ κατ' αὐτὸν οἰκονομία· ὅτι ὥσπερ ὁ ἐξ ἡμῶν προσελάβετο, ὕλη μόνη ὑπ-ὰρχουσα ἀνθρωπίνης οὐσίας κ῀ πάντα τελείας, μὴ χαρακτηρίζουσης ἰδιοσύστατον προ-σωπον, ἵνα μὴ προσθήκη προσώπου ἐν τῇ θεότητι παρεμπέσῃ· οὕτω ⊂ τὸ εἰκόνα ὕλῃ ἐξαίρετον, ἤγουν ἄρτου οὐσίαν προστάξαν προσφέρεσθαι, μὴ χημαπτίζουσαν ἀνθρώπου μορφὴν, ἵνα μὴ εἰδωλολατρεία παρεισαχθῇ. ὥσπερ οὖν τὸ κ῀ φύσιν τ῀ Χριστοῦ σῶ-μα ἅγιον, ὡς θεωθὲν· οὕτως δῆλον καὶ τὸ θεσθ, ἤτοι ἡ εἰκὼν ἀυ῀ ἁγία, ὡς διά τινος ἁγιασμοῦ χάριτι θεουμθμη. τοῦ-το γὰρ καὶ ἐπραγματεύσατο, ὡς ἔφη-μθν, ὁ δεσπότης Χριστὸς, ὅπως καθά-περ τὴν σαρκα, ἣν ἀνέλαβε, τῷ οἰ-κείῳ κατὰ φύσιν ἁγιασμῷ ἐξ αὐτῆς ἑνώσεως ἐθέωσεν, ὁμοίως κ῀ ⊛ τ῀ θυ-χαριστίας ἄρτον, ὡς ἀψευδὴ εἰκόνα τ῀ φυσικ῀ς σαρκὸς, διὰ τ῀ς ⊛ ἁγίου πνεύ-ματ⊙ ἐπιφοιτήσεως ἁγιαζόμθν⊛, θεί⊛ σῶμα εὐδόκησε γίνεσθαι, μεσι-τεύοντ⊙ τ῀ ἐν μετεχέσει ὂν τ῀ κοι-νοῦ πρὸς τὸ ἅγι⊛ τὴν ἀναφορὰν ποιουμθμου ἱερέως. λοιπὸν ἡ κατὰ φύ-σιν ἔμψυχος κ῀ νοερὰ σαρ῀ τ῀ κυρίου ἐχρίσθη πνεύματι ἁγίῳ τὴν θεότητα. ὡσαύτως καὶ ἡ θεοπάραδοτος εἰκὼν τ῀ς σαρκὸς αὐ῀, ὁ θεῖος ἄρτος ἐπληρώθη πνεύματος ἁγίου σὺν τῷ ποτηρίῳ τ῀ ζωηφόρου αἵματ⊙ τ῀ς πλευρ῀ς αὐ-τ῀. αὕτη οὖν ὑποδέδεκται ἀψευδὴς

ANNO CHRISTI 787.

εἰκὼν τ ἐνσαρκου οἰκονομίας Χριστοῦ τ θεοῦ ἡμῶν, καθὼς προελέκτη· ἣν αὐτὸς ἡμῖν ὁ ἀληθινὸς τ φύσεως ζωοπλάστης οἰκειοφώνως παρέδωκεν.

strata est vera imago dispensationis quæ in carne facta est, scilicet Christi Dei nostri, quemadmodum supra dictum est; quam ipse nobis verus naturæ viuificator & fictor voce propria tradidit.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Εοικέ πως πᾶς λόγος προβαλλόμενος, ἐπειδὴ τῆς ἀληθείας ἅπαξ παρεκτραπῆ, εἰς πολλὰς καὶ ὑπικινδύνους ἀποπίας ὑπὸ τῆς κ τὴν πλάνην ἀκολουθίας ἐκφέρεσθαι. ὁ λοιπὸν καὶ οὗτοι ⓓ τῆς καινοτομίας εἰσηγηταὶ πεπόνθασιν. ἐκτραπέντες γὰρ τῆς ἀληθείας ἕνεκεν τῆς τῶν εἰκόνων ποιήσεως, καὶ εἰς ἑτέραν ἐσχάτην ἀποπληξίας μανίαν καταπεπτώκασιν. ὡς γὰρ ἐκ Δελφικοῦ τρίποδος τὰ λοξὰ ταῦτα καὶ ὀλέθρια ἐχρησμῴδησαν δόγματα. ἀλλ' ἀκούουσι παρὰ τῆς παροιμιακοῦ λόγου· παγὶς ἐχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χείλη, καὶ ἁλίσκεται ῥήμασιν ἰδίου στόματος. ξύλα γὰρ καὶ χόρτον καὶ καλάμην παρέθεντο, ὧν τὸ τέλος εἰς καῦσιν. οὐδεὶς γάρ ποτε τῶν σαλπίγγων τῆς πνεύματος ἁγίων ἀποστόλων, ἢ τῶν ἀοιδίμων πατέρων ἡμῶν, τὴν ἀναίμακτον ἡμῶν θυσίαν, τὴν εἰς ἀνάμνησιν τῶν παθῶν τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ πάσης τῆς αὐτοῦ οἰκονομίας γινομένην, εἶπεν εἰκόνα τοῦ σώματος αὐτοῦ. οὐδὲ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου οὕτως λέγειν ἢ ὁμολογεῖν, ἀλλὰ ἀκούουσι λέγοντος αὐτοῦ εὐαγγελικῶς· ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ☩, ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, ☩ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. καὶ, λαβὼν ἄρτον, καὶ εὐχα-

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Patet, qualiter omnis sermo propositus, quando semel a veritate auersus est, in multas & periculosas prauitates a consequentia seductoria proferatur: quippe quod & isti præceptores nouitatis perpessi sunt. Auersi enim a veritate propter imaginum factionẽ, etiam in alteram extremam apoplexiæ insaniam delapsi sunt. Etenim quasi ex Delphico tripode obliqua hæc & pernicioſa dogmata oraculo *consecuti sunt. Sed audiant a prouerbiali verbo: *Laqueus fortis viro labia sua, & capitur proprii verbis oris.* Ligna enim & fenum & stipulam apposuerunt, quorum finis in combustionem. Nullus enim aliquando tubarum Spiritus, sanctorum videlicet apostolorum, aut illustrium patrum nostrorum, incruentum sacrificium nostrum, quod in commemorationem Christi Dei nostri ac omnis dispensationis eius efficitur, dixit imaginem corporis eius. Neque enim acceperunt a Domino sic dicere vel confiteri, sed audiunt euangelice dicentem eum: *Nisi manducaueritis carnem Filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non intrabitis in regnum cælorum.* Et, *qui manducat meam carnem, & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in eo.* Et, *accepto pane gratias agens,*

* vaticinati sunt. *Prou. 6.*

Ioan. 4.

Matth. 26.

ANNO CHRISTI 787.

Marc. 14. Luc. 22. *fregit, & dedit discipulis suis, & ait: Accipite & comedite; hoc est corpus meum. Et accipiens calicem, gratias egit, & dedit illis dicens: Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Et non dixit, accipite & comedite imaginem corporis mei. Sed & Paulus diuinus apostolus ex diuinis Domini vocibus hauriens,

1. Cor. 11. ait: *Ego accepi a Domino quod & tradidi vobis, quoniam in qua nocte tradebatur, accepit panem, & gratias agens, fregit & dixit: Accipite & comedite; Hoc est corpus meum quod pro vobis frangitur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem postquam cœnauit, dicens: Hic calix nouum testamentum est in meo sanguine: hoc facite, quotiescumque biberitis, in meam commemorationem. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc, & calicem hunc bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.* Ergo liquido demonstratum est, quod nusquam Dominus vel apostoli, aut patres imaginem dixerunt sacrificium sine sanguine, quod per sacerdotem offertur, sed ipsum corpus, & ipsum sanguinem. Et ante sanctificationis quidem * celebrationem, typos quibusdam sanctorum patrum hæc pie visum est nominare: quorum est Eustathius propugnator orthodoxæ fidei & Arianæ destructor vesaniæ, & In Liturgia. Basilius eiusdem infelicis superstitionis depositor, qui omne quod sub sole est, planam rectorum dogmatum basim edocuit. Ex vno enim eodemque

* *Gr.* Consummationem, antitypa quibusdam

εὐχήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες. τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ὃκ εἶπε· λάβετε, φάγετε τὴν εἰκόνα τοῦ σώματός μου. ἀλλὰ καὶ Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐκ τῆς θείων φωνῶν τοῦ κυρίου ἀρυσάμενος, ἔφη· ἐγὼ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν· ὅτι ἐν τῇ νυκτὶ, ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό μού ἐστι τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖπνῆσαι, λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε * εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. ἐκοινῶ σαφῶς ἀποδέδεικται, ὅτι οὐδαμοῦ οὔτε ὁ κύριος, οὔτε οἱ ἀπόστολοι, ἢ πατέρες εἰκόνα εἶπον τὴν διὰ τοῦ ἱερέως προσφερομένην ἀναίμακτον θυσίαν, ἀλλὰ αὐτὸ σῶμα καὶ αὐτὸ αἷμα. καὶ περὶ μὲν τῆς τοῦ ἁγιασμοῦ τελειώσεως, αἱ τύποι τινὲς τῶν ἁγίων πατέρων εὐσεβῶς ἔδοξεν ὀνομάζεσθαι· ὧν ἐστιν Εὐστάθιος ὁ θεσπέσιος ὁ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ τῆς Ἀρειανῆς κακοδαιμονίας καταλύτης, καὶ Βασίλειος τῆς αὐτῆς δυσδαιμονίας καθαιρέτης, ὁ τὴν ὑφ' ἥλιον πᾶσαν λείαν βάσιν τῶν ὀρθῶν ἐκδιδάξας δογμάτων. ἐξ ἑνὸς γὰρ καὶ τοῦ αὐτοῦ πνεύμα-

* *Lat.* ἐσθίετε, καὶ πίνετε

ANNO CHRISTI 787.

πνεύματος φερόμενοι, ὁ μὲν ἑρμιωνέων τὸ ἐν τῇς παροιμίας Σολομώντειον ῥητὸν· Φάγετε τὸν ἐμὸν ἄρτον, καὶ πίετε οἶνον, ὃν κεκέρακα ὑμῖν· παῖδε φησί· διὰ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ἄρτου τὰ ἀντίτυπα τοῦ σωματικῶν τοῦ Χριστοῦ μελῶν. ὁ δὲ ἐκ τῆς αὐτῆς πηγῆς ἀπαντλήσας, ὡς ἴσασι πάντες τῆς ἱεροσυνῆς μυσταγωγοί, ἐν τῇ εὐχῇ τῆς θείας ἀναφορᾶς ὧδέ πως λέγει· προσφερόμενοι προσαγάγωμεν τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ, καὶ προθέντες τὰ ἀντίτυπα τοῦ ἁγίου σώματος καὶ αἵματος τοῦ Χριστοῦ σου, σοῦ δεόμεθα, καί σε παρακαλοῦμεν. καὶ τὸ ἑξῆς ἐπιφερόμενον ἐκδηλοῖ τὴν ἔννοιαν τῆς παῤῥήσιας καταρτίζει, ὡς πρὸ τοῦ ἁγιασθῆναι ἐκλήθη † ἀντίτυπα, μετὰ δὲ τὸν ἁγιασμὸν σῶμα κυρίου καὶ αἷμα Χριστοῦ λέγονται, καί εἰσι, καὶ πιστεύονται. αὐτοὶ δὲ οἱ γενναῖοι θέλοντες τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀφανίσαι θέαν, ἑτέραν εἰκόνα παρεισήγαγον, ἥτις οὐκ εἰκών ἐστιν, ἀλλὰ σῶμα καὶ αἷμα· μοχθηρίᾳ δὲ πανουργίᾳ συνεχόμενοι, συοφίσματι κεδήλῳ ἑαυτοὺς παρακρουόμενοι, θεοῦ ὠνόμασαν γίνεσθαι ταύτην τὴν θείαν προσένεξιν. καὶ ὥσπερ τοῦτο λέγειν ἐστὶ μανίας σαφοῖς, οὕτω καὶ τὸ εἰκόνα λέγειν τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ κυρίου, τῆς ἴσης ἔχεται παροινίας, καὶ πλέον τῆς ἀμαθίας τὴν ἀσέβειαν ἔχει. εἶτα ἀφέντες τὸ ψεῦδος, ἁπλοῦνται μικρόν τι τῆς ἀληθείας, θεῖον σῶμα λέγοντες γίνεσθαι. καὶ εἰ εἰκών τοῦ σώματός ἐστιν, οὐκ ἐνδέχεται εἶναι αὐτὸ τὸ θεῖον σῶμα. ἐκεῖθεν οὖν κἀκεῖθεν περιφερόμενοις ἀβέβαια πάντα τὰ παρ' αὐτῶν ῥυλλούμενα. ὥσπερ γὰρ ὀφθαλμὸς διαταραχθεὶς οὐκ

† ἀντίτυπα μετὰ τὸ ἁγιασθῆναι πολλάκις εὕρηται καὶ λείψανα τὰ ἅγια δῶρα, εἴον παῤῥησ. Γρηγορ. παῤῥησ. ἐν τῷ εἰς τὸν ἀδελφὸν δεῖπν. ἐν τῷ λόγῳ. παῤῥησ. Κυρίλλ. Ἱεροσολ. κατηχ. μυστ. ε. καὶ ἄλλοις.

spiritu disputantes, vnus quidem eorum interpretans Salomoniacum dictum, quod in prouerbiis legitur: *Comedite panem meum, & bibite vinum quod miscui vobis:* hæc dicit; per panem & vinum, typos corporalium Christi prædicat membrorum. Alter vero ex eodem fonte hauriens, vt nouerunt omnes sacerdotii mystici cultores, in oratione diuinæ oblationis ita dicit: Confidentes appropinquamus sancto altari, & proponentes typos sancti corporis & sanguinis Christi tui, te deprecamur, & te rogamus. & quod deinceps infertur, certiorem patris huius perfecit intellectum, qualiter † antequam sanctificata fuerint, vocata sint typi: post sanctificationem autem, corpus proprie ac sanguis Christi dicuntur, sunt, & creduntur. Ipsi vero viri fortes volentes venerabilium imaginum demoliri visionem, aliam imaginem introduxerunt, quæ non est imago, sed corpus & sanguis: porro * fatigatione & astutia depressi, sophismate prauo semet * offendentes, adoptione nominauerunt fieri hanc diuinam oblationem.* & corpus & sanguinem Domini, æquali quodammodo appropinquat amentiæ, & ampliorem * indisciplinationis habet impietatem. Deinde dimisso mendacio tangunt pauxillum quid veritatem, diuinum corpus dicentes fieri: &, si imago corporis est, non potest esse hoc diuinum corpus. Ergo hinc inde circumductis, inualida omnino manent ea quæ ab illis susurrata sunt. Sicut enim oculus turbatus non

Pron. 9.

† Græci patres iam sanctificata non raro vocant antitypa, vt Nazian. ora. fun. in sororem, & apolog. 1. Cyrillus Hier. catech. 5. myst. & alii.

* Gr. improbitate
* Gr. decipientes
* Gr. addit. & quemadmodum hoc dicere aperta insania est, sic & imaginem asserere corpus, &c.
* Gr. indisciplinatione

recte videt, ita & ipsi nequam confusione cogitationum sensum suum turbantes & turbulentum reddentes, idipsum patiuntur quod insanientes, alia scilicet pro aliis * phantastice passi: aliquando quidem imaginem dicentes sancti corporis Christi * intelligibile sacrificium nostrum, aliquando vero positione corpus. Porro hæc passi sunt, quemadmodum supra diximus, imaginalium formationum * vultum ab ecclesia volentes exterminare, gaudentes super euersione ecclesiasticarum traditionum.

* Gr. phantastice iudicantes:

* Gr. sacrum

* aspectum

ANNO CHRISTI 787.

ὀρθῶς ὁρᾷ, οὕτω καὶ αὐτοὶ τῇ τοῦ πονηροῦ συγχύσει λογισμῶν ⁂ ἑαυτῶν νοῦν ταράξαντες & παλώσαντες, τὸ αὐτὸ πάσχουσιν, οἷα ⁂ μανόμενοι, ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων φαντάζομενοι· ποτὲ μὲν εἰκόνα λέγοντες & ἁγίου σώματος Χριστοῦ τὴν ἱερὰν θυσίαν ἡμῶν, ποτὲ δὲ θέσιν σῶμα. ταῦτα δὲ πεπόνθασι, καθὼς φθάσαντες εἴπομεν, τὴν τῶν εἰκονικῶν ἀνατυπωμάτων ὄψιν ἐκ τῆς ἐκκλησίας θέλοντες ἀφανίσαι, ὑπερχαίροντες τῇ διαστροφῇ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων.

TOMVS QVARTVS.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

ITERVM insistentes iisdem oblocutionibus, mouent linguas suas, has ad iniuriam acuentes sanctæ Dei ecclesiæ. etenim aiunt.

ΤΟΜΟΣ δ'

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

ΠΑΛΙΝ ἐχόμενοι τῶν αὐτῶν δυσφημιῶν, κινοῦσι τὰς γλώσσας αὐτῶν, πρὸς ὕβριν ταύτας θήγοντες τῆς ἁγίας & θεοῦ ἐκκλησίας. & δή φασιν.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Mendacis autem cognominationis malum imaginum nomen neque ex traditione Christi vel apostolorum aut patrum esse habet, neque orationem sacram sanctificantem illud, vt ex hoc ad sanctitatem ex eo quod commune est transferatur: sed manet commune & inhonoratum, sicuti patrauit hoc pictor.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ἡ δὲ τῶν ψευδωνύμων εἰκόνων κακωνυμία οὔτε ἐκ παραδόσεως Χριστοῦ, ἢ ἀποστόλων, ἢ πατέρων τὸ εἶναι ἔχει, οὔτε εὐχὴν ἱερὰν ἁγιάζουσαν αὐτὴν, ἵνα ἐκ τούτου πρὸς τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ κοινοῦ μετενεχθῇ· ἀλλὰ μένει κοινὴ & ἄτιμος, ὡς ἀπήρτισεν αὐτὴν ὁ ζωγράφος.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Linguam habentes magniloquam, adiectionibus malum absque timore Dei amplificant; & temerario corde ac potentatu inania meditantes, mendacis cognominis & mali nominis ima-

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Γλῶσσαν ἔχοντες μεγαλορρήμονα, προσθήκαις τὸ κακὸν πλεονάζουσι, φόβου θεοῦ ἐκτός· καὶ θράσει ἀκράτει κενὰ μελετήσαντες, ψευδωνύμοις & κα-

ANNO CHRISTI 787.

κωνύμοις εἰκόνας τὰς ἐπ' ὀνόματι Χριστοῦ ἀπεφθέγξατο. καὶ εἰ τοῦτο τετολμήκασιν ὅτι βασιλέων εἰκόσιν εἰπεῖν, θανάτῳ τάχα δίκῃ ἴσως ἐζημίωσαν. πείσονται δὲ ταύτῃ τε λήθοισιν, ὅτε τε λόγων τε πράξεων ἀνταμείψις γένηται. μετὰ δὲ πολλῶν τῶν ἀγράφως ἡμῖν παραδεδομένων, καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πεπλάτυνται ἀπὸ τῆς τῶν ἀποστόλων κηρύξεως. καὶ δηλοῖ ἡ ἱστορία ἡ περὶ τὴν αἱμορροοῦσαν ἐπὶ διαφόρων ἱστοριῶν μαρτυρουμένη, ὅτι αὐτὴ ἀνδριάντα ἀναθεῖσα τῷ κυρίου, τε ἑαυτῆς ἁπομάξης τῷ κρασπέδου τῷ ἀνδριάντος, καθὼς λοιπὸν δηλοῖται τὸ εὐαγγέλιον, ὅτι τῆς ἰάσεως ἔτυχε· μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τῆς τοῦ κυρίου εἰκόνος βοτάνη τις ἀνέφυ προσεγγίζουσα τῷ ποδὶ τῷ ἀνδριάντος, πάσης νόσου ἀλεξητήριον. καὶ ἐγγράφως δὲ ταύτας ἐμπολιτεύεσθαι εἰς τοὺς Χριστιανοὺς, πλεῖστοι τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν παραδεδώκασι. Βασίλειος ὁ μέγας, οὗ ἡ διδασκαλία πρόεισι πάντα τὰ πέρατα, ἐν διαφόροις λόγοις αὐτῶν μνήμην ἀπὸ πεποίηται· Γρηγόριος ὁ αὐτῶν καὶ σαρκὶ καὶ πνεύματι ἀδελφὸς, ὁ Νυσσαέων προέδρος, ἐν τῷ εἰς τὸν Ἀβραὰμ λόγῳ αὐτοῦ· καὶ Γρηγόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος ἐν τοῖς γεγραμμένοις ἔπεσιν αὐτοῦ, ἐν οἷς λόγος ἐμφέρεται ὑπογεγραμμένος περὶ ἀρετῆς· Ἰωάννης ὁ χρυσοῦ πολλῷ φέτερον σῶμα κεκτημένος ἐν τῷ ἐπιταφίῳ λόγῳ αὐτοῦ εἰς Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, τε εἰς τὸν ὑπογεγραμμένον λόγον αὐτοῦ, ὅτι παλαιᾶς τε καινῆς διαθήκης εἷς ὁ νομοθέτης· Κύριλλος ὁ καθαιρέτης Νεστορίου ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ τῇ πρώτῃ πρὸς Ἀκάκιον

gines quæ sub nomine Christi factæ sunt, pronuntiauerunt. Et si hoc de regum imaginibus dicere auderent, morte vindictam forsitan pertulissent. Patientur autem hanc & percipient vtique, quando & verborum & actuum retributio fiet. Præterea cum multis quæ nobis sine scripto tradita sunt, etiam imaginum factio in ecclesia ab apostolorum prædicatione dilatata est. Indicat autem hoc & historia de hæmorrhoissa, quæ ex diuersis historiis testimonium habet, & secundum quod sanctum euangelium refert, sanitatem adepta est: quia hæc statuam erexit Domini, & se tangentem fimbriam statuæ posuit. Inter illam autem & Christi imaginem herba quædam oriebatur, appropinquans pedi statuæ, omnis languoris remedium. Porro has etiam in scriptis inter Christianos versari, sanctorum patrum nostrorum plurimi tradiderunt. Basilius Magnus, cuius doctrina per omnes terminos resonat, in diuersis sermonibus suis mentionem earum facit: Et Gregorius ipsius & carne & spiritu frater, Nyssæorum præsul, in sermone de Abraham: Et Gregorius cognomento deiloquus in scriptis a se carminibus; in quibus sermo refertur, qui est inscriptus de virtute: Ioannes etiam qui os auro precioſius possidet, in epitaphio sermone suo, quem in Meletium habuit episcopum Antiochiæ; & in sermone suo qui etiam supra scribitur, quia veteris & noui testamenti vnus est legislator: Cyrillus depositor Nestorii epistola * sua ad A-

Matth. 9.

Marc. 5.

Luc. 8.

* *Gr.* ep. sua prima

cacium episcopum Scythopoleos, Sophronius, Maximus. Sed quid nominatim horum memoriam facimus, cum omnes sancti patres nostri imaginum facturam susceperint? At hi mendaciter asserunt perhibentes, quod patrum non sit traditio. Etiam, satis congrue. si euangelium legendum minime tradiderunt, nec imagines figurandas: at si hoc, & illud. Sequitur enim titulationis vel picturæ formatio euangelicam relationem, & hæc picturalem narrationem: & vtræque bonæ & honorabiles. Quæ enim indicatiua sunt inuicem, indubitanter etiam alterum alterius habet intelligentias. Si enim dixerimus, sol super terram est, vtique dies est: & si dixerimus, quia dies est, vtique sol super terram est. Ita & si viderimus in imagine euangelizantem angelum virgini, vtique in commemorationem habemus venire euangelicæ narrationis: *Quia missus est angelus Gabriel a Deo ad virginem: & ingressus ad eam dixit: Aue gratia plena, Dominus tecum; benedicta tu inter mulieres.* Ergo ex euangelio audiuimus gestum mysterium per angelum ad virginem, & commonemur: & in imaginem intuentes similiter quod gestum est, manifestius intelligimus. Porro & in aliam rursus indisciplinationis viam conuersi sunt, dicentes.

Luc. 1.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Neque orationem sacram sanctificantem illud, vt ex hoc ad sanctificationem ab eo quod com-

ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως, Ἀναστάσιος Θεουπόλεως, Σωφρόνιος, Μάξιμος. καὶ τί κατ' ὄνομα τούτων μνημονεύομεν; πάντες ⓐ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν ἀπεδέξαντο· καὶ ψευδηγοροῦσι λέγοντες, ὅτι παράδοσις ἐκ ἔστι. ναὶ, καὶ πάνυ εἰκότως. ἐὰν οὐδὲ εὐαγγέλιον παρέδωκαν ἀναγινώσκεσθαι, οὐδὲ εἰκόνας ἀναγράφω· εἰ δὲ τοῦτο, κἀκεῖνο. ἐπακολουθεῖ γὰρ ἡ διὰ συγγραφίας ἀναπλάσεις τῇ εὐαγγελικῇ διηγήσει, καὶ αὕτη τῇ συγγραφικῇ ἐξηγήσει· καὶ ἀμφω καλὰ καὶ τίμια. τὰ γὰρ ἀλλήλων δηλωτικά, ἀναμφιβόλως καὶ τὰς ἀλλήλων ἔχουσιν ἐμφάσεις. εἰ γὰρ εἴπωμεν, ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστί, πάντως ἡμέρα ἐστί· καὶ ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι ἡμέρα ἐστί, πάντως ὁ ἥλιος ὑπὲρ γῆν ἐστιν· οὕτως ἐνταῦθα, ἐὰν ἴδωμεν ἐν εἰκόνι εὐαγγελιζόμενον ⓜ ἄγγελον τῇ Θεοτόκῳ, πάντως εἰς ὑπόμνησιν ἔρχομεν ἐληλυθέναι τῆς τοῦ * ἀγγέλου διηγήσεως, ὅτι ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ θεοῦ πρὸς τὴν Θεοτόκον· ⓒ εἰσελθὼν πρὸς αὐτὴν εἶπε· χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν. ἀκούω ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ἀκούσαμεν τὸ πραγματευθὲν μυστήριον διὰ τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὴν παρθένον, καὶ ἀναμιμνησκόμεθα· καὶ ἐν εἰκόνι ὁρῶντες ὡσαύτως ἐμφανικώτερον τὸ πραγματευθὲν ἐννοοῦμεν. εἰς δὲ ἑτέραν αὖθις ἀμαθίας ὁδὸν ἐξετράπησαν, εἰπόντες.

Anno Christi 787.

* Lucæ 1.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Οὔτε εὐχὴν ἱερὰν ἁγιάζουσαν αὐτὴν, ἵνα ἐκ τούτου πρὸς τὸ ἅγιον ἐκ

ANNO CHRISTI 787.

τῦ κοινοῦ μετενεχθῆ· ἀλλὰ μένει κοινὴ καὶ ἄτιμος, ὡς ἀπήρτισεν αὐτῷ ὁ ζωγράφος.

mune est, transferatur: sed manet commune ac inhonorandum, quemadmodum hoc pictor effecit.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Καὶ τὰ λοιπὰ ἀκουσάτωσαν. πολλὰ ἡμῖν καθιερωμένων ξύλων ἱερῶν οὐ δέχονται, αὐτόθεν ἐξ αὐτῦ τῦ ὀνόματος πλήρη ὄντα ἁγιασμοῦ τε καὶ χάριτος. τοίνυν ὡς σεπτὰ καὶ τιμῶμεν καὶ ἀσπαζόμεθα. αὐτὸς οὖν ὁ τύπος τῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ χωρὶς ξύλης ἱερᾶς γινόμενος, ἀφ' ἡμῖν σεβάσμιός ἐστι, & προκυνούμεθα τῷ τύπῳ αὐτῦ λαμβάνειν ἁγιασμόν. διά τε τῆς γινομένης παρ' ἡμῶν εἰς αὐτὸν προσκυνήσεως, τῆς τε ἐν τῷ μετώπῳ σημειώσεως, καὶ τῆς ἐν τῷ ἀέρι διὰ δακτύλου γινομένης σφραγῖδος, ἀποδιώκειν δαίμονας ἐλπίζομεν. ὡσαύτως & ἐπὶ τῆς εἰκόνος διὰ τῆς τῦ ὀνόματος σημασίας εἰς τὴν τῦ πρωτοτύπου τιμὴν ἀναφερόμεθα· καὶ ἀσπαζόμενοι παύτην, & τιμητικῶς προσκυνοῦντες, μεταλαμβάνομεν ἁγιασμοῦ. ἐπεὶ & ἱερὰ διάφορα σκεύη ἔχοντες, ταῦτα ἀσπαζόμεθα καὶ προσπυνοῦμεν, καὶ ἁγιασμόν τινα εἰληφέναι ἀφ' αὐτῶν ἐλπίζομεν. ἢ & σταυρὸν & τὰ ἱερὰ σκεύη φλιναφήσουσι κοινὰ καὶ ἄτιμα εἶναι, ὡς ἀπήρτισεν αὐτὰ ὁ τέκτων, & ὁ ζωγράφος, & ὁ ὑφαντής, ἐπειδὰν ἐκ ἔχουσιν ξύλῳ ἱερῷ ἁγιάζουσαν αὐτά· ἢ & τὰς σεπτὰς εἰκόνας ὡς ἱερὰς & ἁγίας καὶ τιμίας ἀποδέξονται. βουλόμενοι δὲ & ἕτερα ζιζανιώδη φυτουργῆσαι σπέρματα, ὡς ἐκ πνεύματος πυθωνικοῦ καὶ ἔτι φθέγγονται.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Et quod verum est audiant. Multa quæ in nobis sacrata sunt, orationem sacram non recipiunt, cum inde & ex ipso nomine plena sint sanctitudine simul & gratia. Et propterea hæc vt reuera veneranda honoramus & salutamus. ipse enim typus viuificæ crucis absque oratione sacra effectus, penes nos colitur, & contenti sumus figura eius ad suscipiendam sanctificationem. Et per adorationem quæ facta est a nobis in eum, & per notam in fronte expressam, atque per signaculum quod in aere per digitum fit, abigere dæmones speramus. Similiter & in imagine per nominis annotationem ad primitiui honorem reducimur: & salutantes ac honorabiliter adorantes, percipimus sanctificationem. Nam & sacra diuersa vasa habentes, hæc salutamus atque amplectimur, & sanctitatem quamdam percipere ab eis speramus. Itaque aut crucem & sacra vasa stulte dicturi sunt communia & inhonoranda, sicuti fecit ea faber & pictor & textor, eo quod non habeant orationem sacram sanctificantem illa: aut certe & venerabiles imagines tamquam sacras & sanctas & honorandas admittent. Ceterum volentes & alia zizaniis immixta plantare semina, quasi ex spiritu pythonico etiam adhuc effantur.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si vero quidam eorum qui in tali errore detinentur, dixerint, recte quidem a nobis & pie dici ea quæ in subuersionem imaginis quæ Christi dicitur, asseruntur, propter inseparabiles & inconfusas duas naturas, quæ in vna subsistentia conuenerunt: sed * *deficere nos a ratione, eo quod super immaculatæ ac semper gloriosæ, quæ proprie Dei genitrix est, & prophetarum, apostolorum quoque & martyrum, cum sint puri homines, & non ex duabus naturis, diuinitate scilicet & humanitate, in vna subsistentia, instar vnius Christi, ad fiendum imagines interdictionem facimus.*

* Gr. *dubitare eo q.*

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Anno Christi 787.

Εἰ δέ τινες τῶν ἐν τῇ τοιαύτῃ πλάνῃ καταγηρασάντων λέγοιεν, ὀρθῶς μὲν καὶ εὐσεβῶς εἰρῆσθαι παρ' ἡμῶν τὰ ἐπὶ διαιρέσει τῆς λεγομένης τοῦ Χριστοῦ εἰκόνος λεχθέντα, διὰ τὸ ἀδιαίρετον καὶ ἀσύγχυτον τῶν δύο φύσεων, τῶν ἐν τῇ μιᾷ ὑποστάσει συνελθουσῶν· ἀπορεῖν δὲ, ὅτου ἕνεκα τῆς παναμώμου καὶ ὑπερενδόξου κυρίας θεοτόκου, προφητῶν, ἀποστόλων τε καὶ μαρτύρων, ψιλῶν ἀνθρώπων ὄντων, καὶ ἐκ δύο φύσεων, θεότητος καὶ ἀνθρωπότητος, ἐν μιᾷ ὑποστάσει, ὡς ἐπὶ τοῦ ἑνὸς Χριστοῦ, τὰς εἰκόνας γίνεσθαι πρὸ ἀπαγορεύσεως ποιούμεθα.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Nullus eorum qui in catholica ecclesia enutriti sunt, intellexerit vel direxit, quia recte ac pie iudicauerunt super hac nouitate: sed omnes summi sacerdotes, & sacerdotes tam orientis & occidentis, quam arcti & mesembriæ, anathemati destinauerunt eos qui ita senserunt. Verum modicam partem harum diœceseon seduxerunt, & a toto ecclesiæ corpore reciderunt, aut ignorantes, aut contemnentes Domini vocem dicentem: *Matth. 18.* *Qui enim vnum ex minimis meis istis scandalizauerit, expedit ei vt suspendatur mola asinaria circa collum eius, & demergatur in mare.* Et ipsum non reuerentes, vtpote aduersus imaginem eius rabiem exercentes, nec sanctos eius erubescunt: sed & aduersus ipsos commouerunt linguas, ita dicentes.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἀνατεθραμμένων νοήσειεν ἢ εἴποιεν, ὅτι ὀρθῶς καὶ εὐσεβῶς κεκρίκασιν ἐπὶ ταύτῃ τῇ καινοτομίᾳ· ἀλλὰ πάντες ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς τῆς ἑῴας καὶ δύσεως, ἄρκτου τε καὶ μεσημβρείας, ἀναθέματι παρέπεμψαν τοὺς οὕτω φρονήσαντας. μικρὸν δὲ μέρος ἀπεπλανήσαντο τῶν δε παροικιῶν, καὶ τοῦ σώματος ὅλου τῆς ἐκκλησίας ἐξέπεσον, ἢ ἀγνοήσαντες τὸν τοῦ κυρίου φωνὴν, ἢ καταφρονήσαντες, τὸν λέγουσαν· ὃς ἂν σκανδαλίσῃ μικρῶν τούτων σκανδάλιόν, συμφέρει αὐτῷ ἵνα μύλος ὀνικὸς κρεμασθῇ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ βληθῇ εἰς τὸν θάλασσαν. καὶ αὐτὸν μὴ ἐντραπέντες, ὡς καὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ λυπήσαντες, οὔτε τοὺς ἁγίους αὐτοῦ αἰδεσθέντες· ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς κεκινήκασι τὰς γλώσσας, οὕτως λέγοντες.

ANNO CHRISTI 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ἀνέγνω.

Ἀπορεῖν, ὅτου ἕνεκα τῆς παναμώμου καὶ ὑπερενδόξου κυρίως θεοτόκου, προφητῶν, ἀποστόλων τε καὶ μαρτύρων, ψιλῶν ἀνθρώπων ὄντων, καὶ οὐκ ἐκ δύο φύσεων, θεότητός τε καὶ ἀνθρωπότητος· καὶ ὅπ δεῖ πρὸς τούτοις λέξαι, τῶ πρώτου διαπραπέντος, οὐδὲ αὐτῶν ὄντι χρεία.

GREGORIVS EPISCOPVS
legit.

Deficere nos a ratione, eo quod super immaculatæ & semper gloriosæ, quæ proprie Dei genitrix est, & prophetarum, apostolorum quoque ac martyrum, cum sint puri homines, & non ex duabus naturis, diuinitate scilicet & humanitate: & quia oportet ad istos dicere, quod primo destructo, nec his sit opus.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ
ἀνέγνω.

Οὔτε πρῶτον εὐαγγελικῶς ἢ ἀποστολικῶς, ἢ γραφικῶς, ἢ πατρικῶς, ἢ ἀποδεικτικῶς, ἢ ἁπλῶς εἰπεῖν, εὐσεβῶς ἀναίρεσιν πεποιήκασιν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας κοιλίας φθεγξάμενοι, τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τῆς θεοῦ ἀντεπάχθησαν· οὔτε περὶ τῶν προκειμένων τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου εἰκόνων, ἢ τῶν ἁγίων, ὅστις αὐτοῖς ἀληθὴς ἢ εὐσεβὴς λόγος ἀντιτάξασθαι· καθὰ θεοῦ δόντος λόγον ἀπεδείξαμεν. φθάσαντες γὰρ εἴπομεν ἐκ τῶν ἁγίων πατέρων ἁρυσάμενοι, ὅτι ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει· καὶ ὅτι ὁ τὸν τοῦ βασιλέως, ὁρᾷ ἐν αὐτῇ Ⓦ βασιλέα. ὁ γραφῶν προσκυνῶν τινὸς εἰκόνα, ἐν αὐτῇ προσκυνεῖ Ⓦ βασιλέα· ἡ γὰρ ἐκείνου μορφὴ καὶ τὸ εἶδος ὅστις ἐν τῇ εἰκόνι. καὶ ὥσπερ ὁ παροινῶν εἰκόνι βασιλέως, τιμωρίαν δικαίως ὑφίσταται, ὡς αὐτοκρατορα βασιλέα ἀτιμάσας· καί τοι τῆς εἰκόνος οὐδὲν ἕτερόν οὐσίας, ἢ ξύλον καὶ χρώματα κηρῷ μεμιγμένα καὶ κεκραμένα. Ⓦ αὐτὸν γὰρ ὁ Ⓦ τύπον τῶδέ τινος ἀτιμάζων, εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο, οὗ ὁ τύπος ὅστις,

GREGORIVS EPISCOPVS
legit.

Neque primum euangelice aut apostolice, aut scripturaliter, aut paterne, aut argumentose, & vt absolute dicamus, aut pie destructionem fecerunt; sed ex proprio ventre pronuntiantes, catholicæ ecclesiæ Dei restiterunt; neque de propositis intemeratæ dominæ nostræ genitricis Dei imaginibus aut sanctorum est illis verax vel pius sermo resistendi: quemadmodum iam, dante Deo verbum, demonstrauimus. Prius enim diximus, ex sanctis patribus haurientes, quia imaginis honor ad principale transit; & quia qui intuetur imaginem regis, intuetur in ea regem. Qui ergo adorat imaginem, in ea adorat regem: illius enim forma & species est * imago: & sicut qui iniuriam infert regis imagini, pœnam iure perpetitur, tamquam qui ipsi causæ, videlicet regi, inhonorantiam intulit: quamquam imago nihil aliud sit quam lignum & colores ceræ immixti & temperati. Ita & hoc modo qui figuram cuiuslibet inhonorat, in id ipsum cuius imago est,

* *Gr.* in imagine,

refert iniuriam. Sed & ipſa natura rerum docet, quia dum imago inhonoratur, vtique principale inhonoratur. Hoc omnes homines ſciunt, ipſoſque cognoſcunt aduerſus patres inſurgere, & catholicæ eccleſiæ traditioni reſiſtere, atque naturam rerum non ſequi. Iterum autem refertam mendacio habentes linguam, opinantur * offendere veritatem, dicentes.

* fraudare

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Verumtamen dicamus ea quæ ſunt eorum deſtructionis. Quoniam quidem noſtra catholica Chriſtianorum eccleſia media inter Iudaiſmum & paganiſmum exiſtens, neutrorum ſolennes ceremonias habet, ſed noua pietatis & myſtici ſacrificii diuinitus traditi ſemita incedit, Iudaiſmi quidem ſacrificia ſanguinolenta & holocauſta non admittens, paganiſmi autem præter ſacrificia omnem idolorum factionem, & idolorum cultum abominans, qui auctor & inuentor abominabilis huius artis factus eſt. ſpem enim reſurrectionis non habens, dignum ludibrium ſibi adinuenit, vt non præſentem quaſi præſentem per deriſionem exhibeat. Si ergo nil extraneorum eſt in ea, merito vt alienum etiam hoc, & dæmonici ſenſus virorum adinuentio, auertatur a Chriſti eccleſia.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Immenſurabilis ac friuolæ dictionis eorum litera pleniſſime deliramentis procurata, importunum quiddam & nimis

ἀναφέρει πλὴν ὕβρεως. ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων διδάσκει, ὅτι τῆς εἰκόνος ἀτιμαζομένης, πάντως τὸ πρωτότυπον ἀτιμάζεται. τοῦτο πάντες ἄνθρωποι ἴσασι, καὶ αὐτοῦ γινώσκουσι τοὺς πατέρων κατεπανίστασθαι, καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐναντιοῦσθαι, καὶ τῇ φύσει τῶν πραγμάτων μὴ ἀκολουθεῖν. πάλιν δὲ μεστὴν ψεύδους ἔχοντες τὴν γλῶτταν, οἴονται ἀκριβοῦν τὴν ἀλήθειαν, λέγοντες.

Anno Christi 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Πλὴν ἐροῦμεν καὶ τὰ τῆς ἀπῶν αἱρέσεως. ἐπείπερ ἡ καθολικὴ ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησία μέση Ἰουδαϊσμοῦ καὶ ἑλληνισμοῦ τυγχάνουσα, οὔτε ὁποτέρας ἀπῶν συνήθους τελετῆς μετέχει, ἀλλὰ καινὴν εὐσεβείας καὶ μυσταγωγίας θεοπαράδοτον τέλεον ὁδεύει, τὴν μὲν Ἰουδαϊσμοῦ τὰς ἐναίμους θυσίας καὶ ὁλοκαυτώσεις μὴ προσδεχομένη, τὸ δὲ ἑλληνισμοῦ πρὸς ταῖς θυσίαις καὶ πᾶσαν εἰδωλοποιΐαν τε καὶ εἰδωλολατρείαν βδελυσσομένη, ὃς ἀρχηγὸς καὶ ἐφευρετὴς τῆς βδελυρᾶς ταύτης τέχνης γεγένηται. ἐλπίδα γὰρ ἀναστάσεως μὴ ἔχων, ἄξιον ἑαυτῷ παίγνιον συνεσκόπησεν, ἵνα τὰ μὴ παρόντα ὡς παρόντα διὰ τῆς χλεύης παρασήσῃ. εἰ οὖν οὐδὲν τῶν ξένων ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἄρα ὡς ἀλλότριον τοῦτο καὶ δαιμονιοφόρων ἀνδρῶν εὕρημα ἀποτραπέσθω τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Τὸ τῆς ἀμέτρου ματαιολεξίας αὐτῶν γράμμα πληρέστατα ταῖς ληροποιαῖς ἐξησκημένον, σφόδρα τι κομψὸν γελοῖον

ANNO CHRISTI 787.

γελοῖον τυγχάνει. ἐν γὰρ τοῖς κατόπιν εἰς κρημνοὺς καὶ φάραγγας κατενεχθέντες διὰ τῶν ἑαυτῶν λογιδρίων, νυνὶ εἰς πέτρωρον ἅδου ἑαυτοὺς καταπόχασιν, ἑλληνισμοῦ τε Ἰουδαϊσμοῦ ἀποφαινόμενοι μέσιν εἶναι τὴν τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίαν. εἶτα πάλιν ἑαυτοῖς ἀντιπίπτοντες λέγουσιν, οὐδ' ὁποτέρας αὐτῶν σωήθους τελετῆς μετέχειν. τοιγαροῦν ἢ κἀκεῖ διαψεύδονται, ἢ ὧδε οὐκ ἀληθεύουσι. τἀληθὲς γὰρ εἰπεῖν, ἑαυτοῖς ψεύδονται. τὸ γὰρ ψεῦδος οὐ τῇ ἀληθείᾳ μόνον ἐναντιοῦται, ἀλλὰ τε ἑαυτῷ, ὡς ὁ ἱεροψάλτης ἔφη Δαβίδ· ἐψεύσατο, γάρ, φησὶν, ἡ ἀδικία ἑαυτῇ. Βασίλειος οὖν ὁ Καισαρέων ἀρχιερεύς, οὗ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ὁ φθόγγος ἐξῆλθεν, ἐν αὐτῷ τῷ προοιμίῳ τῆς κατὰ Σαβελλίου λόγου αὐτοῦ οὕτως φησί· μάχεται Ἰουδαϊσμὸς ἑλληνισμῷ, ἀμφότεροι δὲ Χριστιανισμῷ. αὐτοὶ δὲ δοκοῦντες ὑπερφρονεῖν τὸν πατέρων εἶναι, μέσιν ἀπεφήναντο τὴν τῶν Χριστιανῶν πίστιν τούτων τῶν δύο ἐναντίων. ὁ μὲν γὰρ Ἰουδαϊσμὸς πενίαν θεότητος, ὁ δὲ ἑλληνισμὸς πολυθείαν εἰσήγαγε. Γρηγόριος γὰρ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος τὴν ἀμφοτέρων ἀποστροφὴν ποιούμενος, οὕτω φησί· θεὸν δὲ ὅταν εἴπω, λέγω πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἁγίου πνεύματος· οὔτε ὑπερ τοῦτο τῆς θεότητος χεομένης, ἵνα μὴ δῆμον θεῶν εἰσαγάγωμεν· οὔτε ἐντὸς τούτων ὁριζομένης, ἵνα μὴ πενίαν θεότητος κατακρίνωμεν, ἢ διὰ τὴν μοναρχίαν Ἰουδαΐζοντες, ἢ διὰ τὴν ἀφθονίαν ἑλληνίζοντες. τὸ γὰρ κακὸν ἀμφοτέροις ὅμοιον, κἂν ἐν τοῖς ἐναντίοις εὑρίσκηται. τὰ μὲν τῆς παλαιᾶς διαθήκης, ἧς μετέσχεν ὁ Ἰσραηλίτης

risu dignum exiſtit. In * poſterioribus enim in præcipitia & * fauces per ratiunculas ſuas inducti ſunt: nunc autem in profundum inferni ſe intulerunt, mediam inter Iudaiſmum & paganiſmum pronuntiantes eſſe Chriſtianorum eccleſiam. Deinde iterum * intra ſe cadentes dicunt, neutrorum ſolennes ceremonias habere. Igitur aut ibi mentiuntur, aut hic veritatem non dicunt. Sed vt verius dicatur, ſibimet mentiuntur. Mendacium enim non modo veritati contradicit, ſed & ſibi, vt ſacer pſalmiſta inquit Dauid. *Mentita eſt* enim, ait, *iniquitas ſibi*. Baſilius ergo Cæſarienſium præſul, cuius in omnem terram exiuit ſonus, in ipſo proœmio ſermonis ſui contra Sabellianos ſcripti ſic ait: Impugnat Iudaiſmus paganiſmum, vterque vero Chriſtianiſmum. Ipſi autem qui * putantur ſuper patres eſſe ſapientes, mediam perhibuerunt eſſe Chriſtianorum fidem inter hos duos aduerſarios. Iudaiſmus quidem inopiam diuinitatis, at vero paganiſmus multitudinem deorum induxit. Gregorius enim qui a theologia cognominatur, vtriuſque abiectionem faciens, ita dicit: Dei autem cum dixero, Patris aio & Filii & Spiritus ſancti: neque ſupra hæc deitate excedente, vt non vulgus deorum introducamus, neque intra hæc definita: ne diuinitatis inopia * iudicemur, aut propter monarchiam iudaizantes, vel propter deorum copiam paganizantes. malum enim in vtroque ſimile, licet in contrariis inueniatur. Et quæ veteris quidem ſunt teſtamenti, quod tenuit Iſraeliticus

* Gr. antecedentibus
* barathra
* ſibi non conſtantes dicunt,
Pſalm. 26.
* ſibi videntur
Oratione in Chriſti natiuit.
* damnemur,

populus, Dei traditio erat: paganorum autem, dæmonum. Ergo & hic cum diuinitus traditis præceptis dæmonica connumerauerunt & commiſcuerunt, imaginem Domini idolum pronuntiantes, dæmonum imaginibus conſimilem. Calumniantur ergo & Abel & Noe & Abraham ſacrificiorum cauſa, quæ ab ipſis per animalia ſunt oblata, & Moyſem, & Samuel, & Dauid, & reliquos patriarchas; quia & ipſi extranea & pagana ſacrificia Deo ſacrificabant: quamquam ſcriptura teſtimonium eorum perhibeat ſacrificio, dicens: *O doratus eſt Dominus in odorem ſuauitatis.* Vtinam cognouiſſent veritatem, quia quæ Deo dicantur, accepta ſunt apud Deum. Immolauerunt enim Domino Deo, ſcriptum eſt. Quæ vero dæmonibus, abominabilia & reſpuenda. *Sacrificarunt* enim *dæmoniis, & non Deo,* ait ſcriptura. A nobis ergo & per nos eſt malum atque huius aduerſum, & non ex ſubiectis materiis. Idolum enim, vt ait Apoſtolus, quid eſt? & idolothytum quid eſt, niſi quod quæ immolant gentes, dæmoniis immolant, & non Deo? Porro plurimum errantes, & iniurias & mendacia fingentes, deliberant, & inferunt huiuſcemodi.

Genes. 8.

Dent. 32.

1. Cor. 10.

λαὸς, θεοῦ παράδοσις ὑπῆρχεν· αἱ δὲ τῶν Ἑλλήνων, δαιμονίων. ἐκοινώ ⸗ συ- Anno Christi 787.
ταῦθα τοῖς θεοπαραδότοις προστάγμα-
σι τὰ δαιμονιώδη συνεῖθμησάν τε ⸗
συνέμιξαν, ὥσπερ πλὴ εἰκόνα τοῦ κυ-
ρίου εἴδωλον ἀπεφθέγγοντο τῶν δαι-
μονίων εἰκόσι παραπλησίως. κατηγο-
ροῦσιν οὖν ⸗ Ἄβελ, ⸗ Νῶε, καὶ Ἀ-
βραάμ, χάριν τῶν παρ' αὐτῶν προσ-
αχθέντων θυσιῶν διὰ ζώων, ⸗ Μωϋ-
σέως, ⸗ Σαμουὴλ, καὶ Δαβὶδ, ⸗ τῶν
λοιπῶν πατριαρχῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ ξέ-
νας καὶ Ἑλληνικὰς θυσίας τῷ θεῷ ἐθυ-
σίαζον· καίτοι γε τῆς γραφῆς μυρτι-
ρούσης τῇ αὐτῶν θυσίᾳ· ὠσφράνθη κύ-
ριος εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. εἰδὲ ἔγνωσαν
πλὴ ἀληθῶς, ὅτι τὰ τῷ θεῷ εὐάρεστα
μόνα, ἀποδεκτὰ παρ' αὐτῷ. ἔθυσαν γὰρ
κυρίῳ τῷ θεῷ, γέγραπται. τὰ δὲ τοῖς
δαιμονίοις, βδελυκτὰ καὶ ἀποπλυτέα. ἔ-
θυσαν γὰρ δαιμονίοις καὶ οὐ θεῷ, φησὶν ἡ
γραφή. ἀφ' ἡμῶν οὖν καὶ δι' ἡμῶν ὅτι
τὸ κακὸν ⸗ τὸ ἐναντίον τούτου, καὶ ἐκ
τῶν ὑποκειμένων ὑλῶν. εἴδωλον γάρ,
φησὶν ὁ ἀπόστολος, τί ὅτιν; ἢ εἰδωλόθυτόν
τί ὅτιν, εἰ μὴ ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις
θύει, καὶ οὐ θεῷ; τὰ μέντοι γε σφαλλό-
μενοι, καὶ ὕβρεις καὶ ψευδῆ ἀναπλάττον-
τες, σκέπτονται, καὶ ὑποφέρουσι τοιάδε.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Quieſcat ergo omne os obloquens iniqua & contumelioſa contra noſtrum Deo acceptum conſilium atque ſententiam. Sancti enim qui Deo placuerunt, & ab ipſo ſunt dignitate ſanctitatis honorati, viuunt ſemper Deo, licet hinc migrauerint. Quos qui in mortua arte

Παυσάτω οὖν πᾶν στόμα λαλοῦν
ἄδικα καὶ ἐφύβριστα κατὰ ταύτης ἡμῶν
τῆς θεαποδέκτου γνώμης τε καὶ ψήφου.
⸗ γὰρ τῷ θεῷ εὐαρεστήσαντες ἅμα,
καὶ παρ' αὐτῷ τιμηθέντες τῷ ἀξιώματι
τῆς ἁγιότητος, ζῶσιν ἀεὶ θεῷ, κἂν ἐν-
θένδε μετέστησαν. οὓς ὁ ἐν νεκρᾷ τέχνῃ

ANNO CHRISTI 787.

καὶ συγκῆ, μηδέποτε ζησάσῃ, ἀλλ' ἐξ ἀθέων Ἑλλήνων παταίως ἐφευρεθείσῃ, λογιζόμενος ἀναπλάττω, βλάσφημος ἀποδείκνυται.

atque odibili, nunquam viuente, sed ab aduersariis paganis vane reperta, pensat erigere, blasphemus ostenditur.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ἐπὶ τοῖς παρ' ἀπῶν νυνὶ λεχθεῖσι ξένους καὶ ἀλλοτρίους ἑαυτοῦ τῆς τοῦ θεοῦ εἰρήνης ἀποδείκνυσιν, ἣν ὁ κύριος ἡμῶν τοῖς γνησίως καὶ ἀδόλως εἰς αὐτὸν πιστεύουσιν ἀφῆκεν, εἰπών· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν. πῶς γὰρ εἰρήνη, ἐὰν κατὰ τῆς ἀπῶν γνώμης καὶ ψήφου ἡ καθολικὴ ἐκκλησία διανίσταται, κρατοῦσα καὶ βεβαιουμένη ταῖς παραδόσεσιν αὐτῆς; ἡμεῖς γὰρ θείῳ ζήλῳ κινούμενοι πάντοτε τοῖς πατράσι συμφωνοῦσι, καὶ τῇ παραδόσει τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν, τὸν δὲ ἐναντίως ἔχοντα ὡς ἐχθρὸν ἀποφεύγομεν. τούτοις οὖν ὡς ἐξ ὅλου τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας ἑαυτοὺς ἀποτεμόντας, οὐ παύονται ἀληθεῖς προσκυνηταί, καὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ τῷ θεῷ λατρεύοντες, καὶ τὰς εἰκονικὰς διαζωγραφήσεις εἰς ἐξήγησιν καὶ ἀνάμνησιν μόνον ἔχοντες, καὶ ταύτας προσπυασόμενοι καὶ ἀσπαζόμενοι, κατὰ τῆς ἀδέκτου ἀπῶν παρὰ τῷ θεῷ γνώμης τε καὶ ψήφου ἐνδεδυμένοι θώρακα τῆς ἀληθείας ἐνδεδυμένοι, τῷ σφρομάσῃ τοῦ πνεύματος ἐκκεντᾶν. οἱ γὰρ ἀπ' αἰῶνος εὐαρεστήσαντες τῷ θεῷ ἅγιοι, πρὸς ἡμετέραν ὠφέλειάν τε καὶ σωτηρίαν τοῦ βίους ἀπῶν ἀναγεγραμμένους ἡμῖν καταλιπόντες, καὶ τὰ ὑπ' ἀπῶν πραχθέντα διὰ ζωγραφικῆς ἐξηγήσεως ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδώκασιν εἰς ὑπόμνησιν τοῦ ἡμετέρου νοός, καὶ πρὸς διαγω-

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

In his quæ ab eis nunc dicta sunt, extraneos & alienos se a Dei pace demonstrant; quam videlicet Dominus noster his qui germane ac sine dolo in illum credunt, dimisit dicens: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis.* Quomodo enim pax, si contra eorum consilium & sententiam catholica ecclesia erigitur, confortata & certificata traditionibus suis? Qui enim diuino zelo mouentur, semper patribus & traditioni ecclesiasticarum legum concordant: eum vero qui contrarie se habet, vt inimicum effugiunt. Hos ergo tamquam eos qui ex toto corpore ecclesiæ sese reciderunt, non cessant veri adoratores, qui in spiritu & veritate Deo seruiunt, & imaginales picturas in relationem & commemorationem tantum habent, & has amplectuntur atque salutant, contra reprobum diuinitus consilium eorum atque sententiam, thorace veritatis induti, pugione spiritus pungere. Sancti enim patres qui a sæculo Deo placuerunt, ad nostram salutem atque vtilitatem vitas suas conscriptas nobis dimittentes, etiam ea quæ a se acta sunt, per picturæ narrationem in catholica ecclesia tradiderunt, in commemorationem animi nostri, & ad erectio-

Ioan. 14.

Ioan. 4.

nem conuersationis suæ. Etenim sanctus Basilius in sermone suo super laude sanctorum quadraginta martyrum sic ait: Age itaque, in medium eos per commemorationem adducentes, communem vtilitatem ipsorum his qui præsentes sunt, constituamus, præmonstrantes omnibus velut in pictura virorum fortia facta. Nam & bellorum præconia & verborum scriptores multotiens & pictores designant, * alii quidem sermone adornantes, alii vero tabulis exarantes; multosque ad virilitatem erexerunt vtrique. Quæ namque sermo historiæ per auditionem exhibet, hæc pictura tacens per imitationem ostendit. Commiscentes autem præconia sua versutia, talia fantur.

* *Gr.* illi quidem s. ad. hi vero t.

γλὼ τῆς ἀυτῶν πολιτείας. καὶ γὰρ καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος ἐν τῷ * ἐγκωμίῳ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα μαρτύρων λόγῳ ἀυξῆ οὕτως φησί· δεῦρο δὴ οὖν εἰς μέσον αὐτοὺς ἀγαγόντες διὰ τῆς ὑπομνήσεως, κοινὸν τὸ παρ' ἀυτῶν ὠφέλειαν τοῖς παροῦσι κατασκωμεθα, ὡς δείξαντες πᾶσιν ὥσπερ ἐν γραφῇ τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀρετάς. ἐπεὶ καὶ πολέμων ἀνδραγαθήματα καὶ λογογράφοι πολλάκις καὶ ζωγράφοι διασημαίνουσιν, ὁ μὲν τῷ λόγῳ κοσμοῦντες, οἱ δὲ τοῖς πίναξιν ἐξαγγέλλοντες· καὶ πολλοὺς διήγειραν εἰς ἀνδρίαν ἑκάτεροι. ὁ μὲν γὰρ ὁ λόγος τὰς ἱστορίας δι' ἀκοῆς παρίστησι, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσι. συμμίξαντες δὲ ἐγκώμια ἑαυτῶν τῇ πανουργίᾳ, τάδε φασίν.

Anno Christi 787.

* ἐγκωμίῳ

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

*Quomodo autem & superlaudabilem matrem Domini, in qua obumbrauit plenitudo diuinitatis, per quam nobis illuxit lux inaccessibilis, excelsiorem cælis, & sanctiorem cherubim, in vili gentilis arte pingere audent? Aut iterum eos qui conregnaturi sunt Christo, confessoresque * fieri, ac iudicare orbem terrarum, atque conformes * fore gloriæ ipsius, quibus, vt sacra dicunt eloquia, dignus non erat mundus, non erubescunt gentili arte pingere? Nefas enim est Christianis, qui spem resurrectionis habent, dæmonum cultricum gentium moribus vti, & sanctos, qui tali & tanta gloria resplendebunt, in ingloria & mortua materia iniuriis cumulare. Nos enim ab alienis*

* *futuri, ac iudicaturi*

* *futuri Hebr.* 11.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Πῶς δὲ καὶ τὸν πανύμνητον μητέρα τοῦ θεοῦ, ἐν ᾗ ἐπεσκίασε τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, δι' ἧς ἡμῖν ἔλαμψε τὸ φῶς τὸ ἀπρόσιτον, τὸν ὑψηλοτέρα τῶν οὐρανῶν, καὶ ἀγιωτέρα τῶν χερουβὶμ, ἐν τῇ χυδαίᾳ τοῦ Ἑλλήνος τέχνῃ γράφειν καταπολμῶσιν; ἢ πάλιν τοὺς μέλλοντας συμβασιλεύειν τῷ Χριστῷ, συγκαθέδρους τε γίνεσθαι, καὶ κρίνειν τὸν οἰκουμενὸν, καὶ συμμόρφους τῆς δόξης αὐτοῦ ἔσεσθαι· ὧν, ὡς τὰ λόγια φασὶν, οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος· οὐκ ἐντρέπονται τῇ τοῦ Ἑλλήνος ἀναγράφεσθαι τέχνῃ; οὐ δεινὸν γὰρ τοῖς ἐλπίδα ἀναστάσεως κεκτημένοις Χριστιανοῖς δαιμονολατρῶν ἐθνῶν ἔθεσι χρῆσθαι, καὶ τοὺς τοιαύτην μέλλοντας δόξαν φαιδρυνεῖσθαι ἁγίους ἐν ἀδόξῳ καὶ νεκρᾷ ὕλῃ καθυβρίζειν. ἡμεῖς γὰρ τὰ τῶν

ANNO CHRISTI 787.

ἀλλοτελῶν οὐ δεχόμεθα τὰς ἀποδείξεις τῆς καθ' ἡμᾶς πίστεως. καὶ γὰρ τῶν δαιμόνων θεολογούντων τὸν Ἰησοῦν, ἐπέπηα αὐτοῖς, ἀπαξιῶν ὑπὸ δαιμόνων μαρτυρεῖσθαι.

non suscipimus probationes fidei nostræ. Etenim dæmoniis Deum prædicantibus Iesum, increpabat eos, dedignatus a dæmonibus testimonium habere. Marc. 1. Luc. 4.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Ἐξ ἐγκωμίων ἀρξάμενοι βούλονται τοὺς ἁπλουστέρους σαγηνεύσαι πρὸς τὸ ἑαυτῶν ματαιόφρονα νοῦν. ἀλλ' ὁ τὸ φρόνημα τοῦ ὄφεως ἔχοντες καὶ οὐχὶ τὸ πανοῦργον, καὶ τὸ ἀκέραιον τῆς περιστερᾶς, ἴσασι καὶ λόγοις καὶ ἐγκωμίοις τὸν παναχραντον καὶ παναμωμον, καὶ ἀληθῶς καὶ κυρίως θεοτόκον, καὶ τοὺς ἁγίους πάντας, καὶ τὰς τούτων ἀρετὰς διὰ ἱστορικῶν βίβλων ἐν μνήμῃ φέρειν, καὶ αὖθις διὰ εἰκονικῆς ἐπιγραφίας ἀναγωγεύειν τούς τε ἄθλους καὶ τὰς ἀνδρίας αὐτῶν, καὶ τούτοις μεγαλυνειν τὰς ἀνωτάτω τιμάς, καὶ γινώσκειν αὐτοὺς τὸν θεῖον ἀπόστολον ἀναλύσαντας, καὶ σὺν Χριστῷ ὄντας, καὶ πρεσβεύειν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τὸν εἰλικρινῆ καὶ ἀκραιφνῆ πίστιν καὶ λατρείαν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ τῷ θεῷ μόνῳ προσφέρειν, καὶ μὴ τοῖς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν οἱοισδήποτε κτίσμασι. τὸ δὲ τὸν ὕλιν λαβόντες ὡς αἱρεσιν, κακίζειν ἐθέλουσι τὸν ἀληθῆ; ἔδει αὐτοὺς μᾶλλον φυγεῖν τὸ χεῖρον, καὶ τὸ κρεῖττον ἑλέσθαι, καὶ ἀναμνησθῆναι τῶν πάλαι παρὰ τῆς γραφῆς ἐπαινουμένων ἁγίων θυσιῶν, ὅτε τῷ θεῷ προσήγοντο, ὅτε δὲ τοῖς δαιμονίοις· καίτοι γε ἡ αὐτὴ ὕλη τυγχάνουσα, παντὸς μιασμοῦ ὑπῆρχεν ἔμπλεως. καὶ εἰς τὸ ὑποκείμενον μόνον ἀποβλέποντες, κατηγοροῦσι τῆς ἐκκλησίας Ἑλληνικῶν ἀναπλασμάτων ἔχειν σύμβολα. ἀλλ' ἐκ ὧν

A laudibus inchoantes, volunt simpliciores surripere ad vanum sensum suum. Sed qui prudentiam serpentis habent & non versutiam, simplicitatemque columbæ, norunt & sermonibus & laudibus intemeratam & immaculatam vere ac proprie Dei genitricem & sanctos honorare, & horum virtutes per historicos libros ad memoriam reducere, & rursus per imaginales titulationes nota facere certamina & fortitudines eorum, atque hos magnificare supremis honoribus, & scire illos secundum sacrum Apostolum dissolutos cum Christo esse, & intercedere pro nobis, & sinceram ac summam fidem & seruitutem in spiritu & veritate soli Deo offerre, & non quibuscumque creaturis quæ sub cælo sunt. Quid autem materiam sumentes vt turpem, contumeliis volunt afficere veritatem? quos oportebat potius quod peius est fugere, & quod melius est sectari, & priscorum recordari sanctorum sacrificiorum, quæ a scriptura laudantur; * quomodo Deo, modo vero dæmonibus offerrentur: quamquam existens materia omni erat contagio plena. & subiectum tantum aspicientes, calumniantur ecclesiam gentilium figmentorum habere indicia. Sed nō quia Phil. 1.

* Gr. quando Deo offerebantur, quando vero dæmonibus: quamquam eadem existēs materia, omni

materia in diuersis contrarietatibus rerum vtilis exprobratur vel turpis ostenditur, despicienda est eius vtilitas. Si enim studuerint taliter intelligere & excipere, * polluentur omnia secundum ipsos quæ Deo sunt dicata, sacra scilicet vestimenta, & vascula sacra. Etenim qui quæ paganorũ sunt sapiebãt, ex auro & argento idola construebant, ac libamina ex vino libabant, & ex farina lagana militiæ cæli offerebant hi qui ex Hebræis idololatræ fiebant. Restat ergo eis incusare catholicam ecclesiam, quia pagani per historicos libros deos suos dæmones collaudabant: & nos non collaudemus sicut pagani neque Deum qui super omnia est, neque sanctos eius, per historicos libros; quia ex alienis recipimus approbationes. O subuersionem & amentiam! Cum enim homines procul dubio simus sensibiles, rebus sensibilibus vtimur ad cognitionem & commemorationem omnis diuinæ ac piæ traditionis. Deinde vt adulteratores veritatis, subuertentes vias simul & intelligentias Domini, dicunt.

* Gr. abibunt

ὕλη εἰς διαφόροις ἐνδωπότητας πρα- ANNO CHRISTI 787.
γμάτων χρησιμεύουσα κακίζεται ἢ αἰ-
ρετὰ δείκνυται, προσκτέον αὐτῆς τὸ
χρήσιμον. εἰ γὰρ μέλλοιεν οὕτω νοεῖν τε
καὶ ἐκλαμβάνεσθαι, οἰχήσεται πάντα
κατ' αὐτοὺς τὰ τῷ θεῷ καθιερωμένα,
λέγομεν δὴ ἱεραὶ ἐσθῆτες, & σκεύη ἱερά.
& γὰρ οἱ τὰ Ἑλλήνων φρονοῦντες, ἐκ
χρυσοῦ & ἀργύρου εἰδωλα κατεσκεύα-
σαν, & σπονδὰς ἐξ οἴνου ἔσπενδον, & ἐξ
ἀλφίτου* χαυόνας τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρα- * χαῦνος ἐκ γύρεως Lat. lagan.
νοῦ οἱ παρ' Ἑβραίων εἰδωλολατρήσαντες
προσέφερον. λείπεται οὖν αὐτοῖς ἐγ-
καλεῖν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι οἱ
Ἕλληνες διὰ ἱστορικῶν βίβλων τοὺς
ἑαυτῶν θεούς τε & δαίμονας ἐγκωμιάζου-
σι· ἡμεῖς μὴ ἐγκωμιάσωμεν, καθὼς οἱ
Ἕλληνες, μήτε (ὡς) ὅτι παντῶν θεὸν,
μήτε τοὺς ἁγίους αὐτοῦ διὰ ἱστορικῶν βί-
βλων, ὅτι ἐξ ἀλλοτρίων δεχόμεθα τὰς
ἀποδείξεις. ὦ τῆς παραφροσύνης καὶ τῆς
παραφρονίας. δηλαδὴ γὰρ αἰσθητοί ὄντες
αἰσθητικοὶ, αἰσθητοῖς πράγμασι χρώ-
μεθα πρὸς ἡμετέραν ἀναγώγειαν, &
ὑποφαίνουσι πάσης θείας & εὐσεβοῦς πα-
ραδόσεως. εἶτα ὡς παραφρόνων τῆς
ἀληθείας, διαστρέφοντες & τὰς ὁδοὺς
& τὰς ἐννοίας τοῦ κυρίου, λέγουσιν.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

* Gr. dogmate

*Super hoc ergo examinato & pertractato * edicto nostro, præbeamus & ex diuinitus inspirata scriptura, & ex probabilibus patribus nostris manifesta testimonia conspirantia nobis, & roborantia huiuscemodi piam intentionem nostram; quibus non contradicat qui horum habet experimentum: qui autem ignorat, discat & retineat illa vt Dei.*

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Πρὸς τοῦτο οὖν τῷ διεξεπικῶς & διεσκεμμένῳ ἡμῖν δόγματι, προσδέξο-
μεθα & ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς καὶ τῶν
ἐγκρίτων ἡμῖν πατέρων ἐναργεῖς τὰς
μαρτυρίας συμπνεούσας ἡμῖν, & ὑπη-
κουούσας (ὡς) τοιοῦτον ἡμῖν εὐσεβὲς σκο-
πὸν· αἷς μὴ ἀντερεῖ ὁ ἐν πείρᾳ τούτων
ὑπάρχων. ὁ δὲ ἀγνοῶν, μανθανέτω
καὶ κατεχέτω αὐτὰς, ὡς τῆς θεοῦ οὔσας.

ANNO CHRISTI 787.

καὶ κατὰ μὲν τὸν πρῶτον λόγον ἐκ τῆς κυριολέκτου φωνῆς λεγούσης· πνεῦμα ὁ θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν· καὶ πάλιν· θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· καὶ, οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε· καὶ μακαρίζουσι τοὺς μὴ ἰδόντας αὐτὸν, καὶ πιστεύσαντας.

& secundum primam quidem rationem ex eius voce diuinitus dicta, quæ ait: Spiritus est Deus, & qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare: *& iterum:* Nemo Deum vidit vnquam: *&*, neque vocem audistis, neque speciem eius vidistis: *& beatificante eos qui non viderunt eum, & crediderunt.* Ioan. 4. Ioan. 1. Ioan. 5. Ioan. 20.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

EPIPHANIVS DIACONVS & cubuclesius legit.

Ὅταν τινὲς τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν ἐπιχειρῶσι δόγματα κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, θαυμαζέτω μηδεὶς, εἰ γραφικοῖς λόγοις κέχρηνται· ἐπεὶ καὶ πάντες αἱρεσιάρχαι ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς τὰς τῆς ἑαυτῶν πλάνης συλλέγουσιν ἀφορμὰς, τὰ διὰ τοῦ ἁγίου πνεύματος ὀρθῶς εἰρημένα τοῖς ἑαυτῶν κακονοίαις παραχαράττοντες. καὶ τοῦτο φανερὸν ποιεῖ Πέτρος ὁ κορυφαῖος τῶν ἀποστόλων σάλπιγξ, λέγων· ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσι κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας. ἴδιον γάρ ἐστι τοῖς αἱρεσιώταις, τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας στρεβλοῦν πρὸς τὴν θείων καὶ ἁγίων δογμάτων γνῶσιν. καθόλου γὰρ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἐστὶν, κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ, ἐπὶ τὴν σαρκικὴν οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ ἐκλαβόντων, Ἀρείου καὶ Εὐνομίου, οἵ τε περὶ αὐτοὺς, ἐπὶ τὴν θείαν γνῶσιν ἐξελάβοντο, καὶ ἐκ τούτου τῆς γνώσεως ἐξετράπησαν. πάλιν δὲ ὁ Ἀπολλινάριος εὐαγγελικὴν φωνὴν κακῶς νοήσας, τό· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· εἰς ἀποπλάνην ἐκτέτραπται, λέγων, μετὰ

Cum aliqui recta, secundum quod sibi videtur, dogmata conantur peruertere, nemo miretur, si scripturæ verbis vtuntur. Nam & omnes hæresiarchæ de diuinitus inspirata scriptura erroris sui colligunt occasiones, quæ per Spiritum sanctum recte dicta sunt, malignis sensibus suis adulterantes. Et hoc summa prænuntiauit apostolorum tuba, Petrus videlicet dicens: Quæ indocti & instabiles peruertunt secundum sua desideria. Proprium est enim hæreticis, secundum sua desideria peruertere diuinorum & verorum scientiam dogmatum. Generaliter enim sanctis patribus nostris, *Dominus creauit me initium viarum suarum in opera sua*, in dispensationem Christi secundum carnem factam assumentibus, Arius & Eunomius, & qui iuxta ipsos sunt, in supernam & diuinam generationem acceperunt, ac per hoc a recta scientia retro redierunt. Rursus autem Apollinarius euangelicam vocem male intelligens: *Nemo ascendit in calum, nisi qui de celo descendit Filius hominis:* ad prauitatem conuersus est, dicens, cum 2. Petr. 3. Prou. 8. Ioan. 3.

ANNO CHRISTI 787.

carne illa descēdisse Deum Verbum, quam habens in cælis erat, æternam quamdam & consubstantialem sibi: & apostolicum quoddam dictū obiiciens, quod perhibet: *Secundus homo Dominus de cælo:* * dicat, secundum quod sibi visum fuerat. Nullique mirandum, si & nouæ huius prauitatis sectatores ex diuina scriptura nobis proferunt opiniones: ex magistris enim suis acceperunt occasiones. Voces enim quæ super inuisibili & incomprehensibili diuinitate dictæ sunt, in carnis dispensationem Domini nostri Iesu Christi, qui est vnus ex sancta trinitate, commutauerunt. Quis enim eorum qui bene sentiunt, nescit, quod illud quod dicitur, *Deum nemo vidit vnquam,* super diuina natura sit scriptum? & illud, *neque vocem eius audistis, neque speciem eius vidistis*, si intellexerit quis super humanitate, totum euangelium subuertet? Vbi enim ponemus illud quod fatemur, *Dixit Dominus discipulis suis*: Et, *dixit Dominus ad Iudæos qui ad se venerant: Et Dominus dixit, Væ vobis scribæ & pharisæi?* vel rursus quomodo intelligemus, *Aperiens os suum, docebat eos?* significanter hæc super humanitate. Illud autem: *Neque vocem eius audistis, neque speciem eius vidistis*, super diuina substantia. Secundum id enim quod homo factus est perfectus Deus Verbum, vt prædiximus, & vocem audiuimus, & speciem eius vidimus etiam post resurrectionem. Palpatus est enim, & apparēs discipulis, differebat eis de regno. Deinde & diuinam seruitutem & adorationem, quam Christiani

1. *Cor.* 15.

* *Gr.* decipiebatur

Ioan. 1.

Ioan. 5.

Matth. 23.

Matth. 5.

Ioan. 5.

Ioan. 20.

σαρκὸς καταβεβηκέναι τὸν θεὸν λόγον ἐκείνης, ὃν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἔχων ἐτύγχανε, προαιώνιόν τινα καὶ συνουσιωμένην αὐτῷ· καὶ ἀποστολικόν τινα ῥῆσιν προβαλλόμενος λέγουσαν· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἐξ οὐρανοῦ· ἠπατᾶτο τῇ ἀπὸ δόκου. καὶ θαυμαστὸν οὐδέν, εἰ καὶ τὴν κενῆς ταύτης φαντασίας αἱρεσιῶται ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἡμῖν προφέρονται τὰς ὑπολήψεις· ἐκ γὰρ ἑαυτῶν διδασκάλων ἔλαβον τὰς ἀφορμάς. τὰς γὰρ ὑπὲρ τῆς ἀοράτου καὶ ἀκαταλήπτου θεότητος φωνὰς εἰρημένας, εἰς τὴν τῆς σαρκὸς οἰκονομίαν ἀντηλλάξαντο τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν ἐνὸς τῆς ἁγίας τριάδος. πῶς γὰρ οὐ φρονοῦντων οὐ γινώσκει, ὅτι ὁ θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε, ὑπὲρ τῆς θείας φύσεώς ἐστι γεγραμμένον; καὶ τὸ, οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε, εἰ συνοήσαί τις ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅλον τὸ εὐαγγέλιον ἀνατρέπει; ποῦ γὰρ θήσομεν τὸ, εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς; καὶ, εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς αὐτὸν Ἰουδαίους; καὶ εἶπεν ὁ κύριος· οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί πῶς συνοήσομεν· ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτούς; δῆλον ταῦτα ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. τὸ δέ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε· ὑπὲρ τῆς θείας οὐσίας. καθὸ γὰρ ἄνθρωπος τέλειος ἐγένετο ὁ θεὸς λόγος, ὡς προεῖπαμεν εἰρήκαμεν, καὶ φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόαμεν, καὶ εἶδος αὐτοῦ ἑωράκαμεν καὶ μὴν καὶ ἐψηλαφήθη γὰρ, καὶ ὀπτανόμενος τοῖς μαθηταῖς, ἔλεγεν αὐτοῖς τὰ περὶ τῆς βασιλείας. εἶτά τε καὶ τὴν πρὸς αὐτὸν λατρείαν καὶ προσκύνησιν, ἣν τῷ Χρι-

ANNO CHRISTI 787.

σιδνοὶ * ἀληθινῶ ⁊ εἰλικρινῆ πίστιν ἐν ἑαυτοῖς ἔχοισι, τῇ σεπτικῇ καὶ τιμητικῇ προσκυνήσει καθωμοίωσαν. ἐν τούτοις γὰρ τοῖς δυσὶ θεάγματσιν ὅτι τὸ παρ' αὐτοῖς διεστραμμένον. τοιῶνεκεν καὶ χειστιανοκατήγοροί εἰσί τε ⁊ συκοφαντοῦνται. λέγοισι γάρ, ὅτι τῷ πρέπουσαν τῷ θεῷ προσκύνησιν καὶ λατρείαν ταῖς σεπταῖς εἰκόσι προσφέροισιν ⓓ χειστιανοί, καὶ ὅτι τῷ ἀκατάληπτῳ ⓜ φύσιν προσγράφοισιν. ὦ τῆς παρεκβάσεως καὶ ἠλιθιότητος, καὶ εἶπ τούτοις ἕτερον ἔπεται· οὐ γὰρ χώραν ὁ λόγος, ἀλλὰ λοιδορίας καὶ συκοφαντίας μεστός. ⓓ γὰρ χειστιανοὶ οὔτε τῷ ἐν πνεύματι ⁊ ἀληθείᾳ προσκύνησιν ταῖς εἰκόσιν ἀπένειμαν, οὔτε τῷ θείῳ τύπῳ τοῦ σταυροῦ, οὔτε τῆς ἀοράτου καὶ ἀκαταλήπτου φύσεως εἰκόνα ποτὲ πεποιήκασιν· ἀλλὰ καθὸ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, ⁊ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τὰ τῆς θεοπρεποῦς οἰκονομίας αὐτοῦ ἀναγράφοισι ⁊ εἰκονίζοισι. καὶ γινώσκοντες, ὅτι πνεῦμα ὁ θεός, ⁊ τοὺ προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι ⁊ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν, τῷ κατὰ πίστιν προσκύνησιν ⁊ λατρείαν αὐτῷ μόνῳ τῷ ὑπὲρ πάντων θεῷ ἐν τριάδι ἀυμνουμένῳ προσάγοισιν. ἐπεὶ ⓝ θεῖον τύπον τοῦ σταυροῦ ⁊ τὰς σεπτὰς εἰκόνας πόθῳ ⁊ σπουδῇ κινούμενοι πρὸς τῷ τοιούτων ἀναγωγὴν ἀσπαζόμεθα, ⁊ τιμητικῶς προσκυνοῦμεν. μάταιοι οὖν ⁊ ὑπόκενοι ⁊ σαθραὶ παντάπασιν αἱ κουφολογίαι αὐτῶν παρὰ τῆς ἀληθείας ἀποδείκνυνται, ὡς ⁊ τὰ ἐξῆς ἀλλοτρίως τῆς εὐσεβείας ἐννοήσαντες, φασίν.

στιανοὶ * veram & sinceram fidem in se habentes, affectuosæ ac honoranti adorationi consimilem prædicant. In his quippe duabus rebus est illud quod apud eos peruersum est. quare & Christianorum calumniatores sunt & appellantur. Dicunt enim, quia decentem Deum adorationem & seruitutem imaginibus offerunt Christiani, & quia incomprehensibilem diuinam naturam circumscribunt. O abnegationem & stoliditatem, & quidquid his aliud attinet! Non enim locum habet sermo, sed maledicto plenus est & calumniis. Christiani quippe adorationem quæ in spiritu & veritate est, neque imaginibus, neque diuinæ figuræ crucis impartiti sunt; sed neque inuisibilis & incomprehensibilis naturæ imaginem vnquam fecerunt, sed secundum quod Verbum caro factum est, & habitauit in nobis, ea quæ humanæ dispensationis eius sunt, pingunt & * imaginantur. Scientesque quia spiritus est Deus, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare, adorationem & seruitutem quæ per fidem est, ipsi soli Deo, qui super omnes in Trinitate laudatur, offerunt. Nam diuinum typum crucis & venerabiles imagines desiderio & affectu flagrantes, secundum principalium relationem salutamus, & honorabiliter adoramus. Vana itaque & inania, seu * clandestina omnimodis atque leuia eorum eloquia esse monstrantur a veritate, quemadmodum & cetera aliene a pietate intelligentes, aiunt.

* *f.* vera & sincera fide in se habêt,

Ioan. 4.

Ioan. 1.

* imaginibus exprimunt.

* *Gr.* infirma

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Et in veteri testamento dicente ad Moysem & ad populum: Non facies tibimet idolum, neque omnem similitudinem, quæcumque in cælo sursum, & quæcumque in terra deorsum: *eo quod in monte de medio ignis vocem verborum vos audiuistis, & similitudinem non vidistis, sed vocem.*

Deut. 5.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Hinc occasionem impietatis attrahunt, quasi pueros Christianos sophismatibus suis * portentuosa rabie inficere nitentes. Quia igitur si per imaginum scriptionem habes in commemorationem Christum, vel sanctos eius, in idololatriam dilaberis. Omnemque hi fortes iniustitiam meditantes, in prælocutionibus suis ad dictionem qua præcipitur, Non facies omnem similitudinem, fugiunt: & veritatem in iniustitia possidentes, & suam iustitiam volentes statuere, exercent se ad impietatem: & in insubsistentia mendacii gloriantes, a veritate alienantur. Voces enim quæ olim in lege datæ sunt populo Israel qui vitulo seruiit, & Ægyptiarum abominationum experimentum habuit, Christianorum sacratæ cateruæ coaptantes, se publicant & portentuose loquuntur, * adusti labiis oris sui. Vtinam intellexissent, quia Dominus inducturus eos in terram repromissionis, eo quod habitarent in ea gentes colentes idola, & adorantes dæmonia, solem quoque ac lunam,

* *Gr.* veluti larua territantes, quod si per.

Exod. 32.

* *Gr.* & capiuntur

ANNO CHRISTI 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ φήσας * πρὸς Μωσέα ☪ Φ λαόν· οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, ☪ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω· διότι ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς φωνὴν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκούσατε, καὶ ὁμοίωμα οὐκ εἴδετε, ἀλλ' ἢ φωνήν.

* ὡς, ras.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ἐντεῦθεν τὴν ἀφορμὴν τῆς ἀσεβείας ἐφέλκονται, ὥσπερ παῖδας τοῦ Χριστιανοὺς μορμολύττοντες τοῖς ἑαυτῶν σοφίσμασιν, ὅτι γε εἰ διὰ εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως ἔχεις εἰς ἐπόμνησιν Χριστὸν ἢ τοῦ ἁγίους αὐτοῦ, εἰς εἰδωλολατρείαν καταλιθαίνεις. καὶ πᾶσαν ἀδικίαν μελετήσαντες ἐν τοῖς προλελεγμένοις παρ' αὐτῶν Φ γυνάδαν, πρὸς τὴν τὸ, οὐ ποιήσεις πᾶν ὁμοίωμα, καταφθόγγοις λέξιν· ☪ τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατέχοντες, τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, παραδοξολογοῦσιν ἑαυτοὺς πρὸς ἀσέβειαν· ☪ τῇ αὐτοῦ ἀρξίᾳ τοῦ ψεύδους ἐναβρυνόμενοι, τῆς ἀληθείας ἠλλοτρίωνται. τὰς γὰρ πάλαι νενομοθετημένας τῷ λαῷ ☪ Ισραὴλ φωνὰς, τοῦ τῷ μόσχῳ λατρευσάντων, καὶ τοῦ Αἰγυπτιακῶν βδελυγμάτων πεῖραν ἐόντων, μεταῤῥυθμίζοντες εἰς τὴν τοῦ Χριστιανῶν θείαν ὁμήγυριν, ἑαυτοὺς τε θεατρίζοντες περιπλέκουσιν, καὶ ἁλίσκονται χείλεσιν ἰδίου στόματος. ὅθεν ἐνενόησαν, ὅτι μέλλων ὁ θεὸς εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας εἰσάγειν αὐτοὺς, διὰ τὸ κατοικεῖν ἐκεῖ ἔθνη εἰδωλολατροῦντα ☪ προσκυνοῦντα δαιμονίοις, ἥλιόν τε καὶ σελήνην,

ANNO CHRISTI 787.

καὶ ἀσεβάσι, ⁊ ἑτέροις κτίσμασιν, ἀλλὰ ⁊ πετεινοῖς, ⁊ τετραπόδοις, καὶ ἑρπετοῖς, ⁊ οὐ θεῷ ζῶντι ⁊ ἀληθινῷ, ἐνομοθέτει τό· οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, ⁊ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω. ἐπειδήπερ ὑπέφερε, ἀπάγων αὐτοὺς τῆς εἰδωλολατρείας· οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδ' οὐ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς. ὡσαύτως ὁ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρείου κατὰ τὸν θεοῦ διαταγὴν ἐποίει ὁ πιστὸς θεράπων αὐτοῦ Μωσῆς, τὰ σύμπαντα δηλῶν δοῦλα αὐτῷ, αἰσθητὰ χερουβὶμ ἀθεωρήτου μορφὰ, αὐτύπα τῶν νοητῶν, ἐκ χρυσίου κατασκευάσας, καταισχάζοντα τὸ ἱλαστήριον, (ἱλαστήριον) τὸ ⓝ Χριστὸν προτυποῦν. αὐτὸς γάρ ἐστιν ἱλασμὸς τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὡς φησιν ὁ θεῖος ἀπόστολος. ἐκεῖνον διὰ δύο προσωπείων αὐτοῦ εἰσηγάγου εἰς θεογνωσίαν, τοῦτο μὲν λέγων· κύριον ⓝ τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· τοῦτο δέ, ποιήσας χρυσᾶ χερουβὶμ, καταισχάζοντα τὸ ἱλαστήριον, ἵνα προσκυνοῦντα αὐτῷ. ⁊ διὰ τῆς ὁράσεως καὶ τῆς ἀκοῆς αἴρησιν αὐτοῦ κυρίῳ τῷ θεῷ προσκυνεῖν, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύειν. ἀλλ' οὗτοι διαστροφῆς μεστὸν ἔχοντες φρόνημα, ⁊ ἀποστολικὸν ῥῆσιν προβάλλονται τοιάνδε.

stellasque & alias creaturas, sed & volucres, & quadrupedia, atque repentia, & non Deum viuum & verum; legem dabat: *Non facies tibi idolum, neque omnem similitudinem, quæcumque in cælo sursum, & quæcumque in terra deorsum.* Quandoquidem subinfert, abstrahens eos ab idololatria: *Non adorabis ea, neque seruies illis.* Cum autem tabernaculum testimonii secundum Domini dispositionem faceret fidelis famulus eius Moyses, vniuersa ostendens seruire illi, sensibiles cherubim humanæ formæ * instar intelligentium ex auro patrauit, obumbrantes propitiatorium, Christum præfigurans. Ipse est enim propitiatio peccatorum nostrorum, vt ait diuinus Apostolus. Ergo per duas res eos introduxit ad Dei cognitionem, * illud quidem dicendo: *Dominum Deum tuum adorabis, & ipsi soli seruies:* * hoc vero faciendo aureos & conflatiles cherubim obumbrantes propitiatorium, id est, adorantes illud: & per visionem & auditum subleuabat eos ad Dominum Deum adorandum, & soli illi seruiendum. Sed isti peruersitate plenum habentes sensum, etiam apostolicum dictum proponunt huiusmodi.

Exod. 20.
Ibid.
* typos intelligibilium
1. Ioan. 2.
* tum dic.
Matth. 4.
* tum fac.
Deut. 6.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Καὶ ἤλλαξαν τὸν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἐσεβάσθησαν, καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. καὶ αὖθις· εἰ δὲ ⁊ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώ-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Et commutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis: & coluerunt, & seruierunt creaturæ potius quam creatori. *Et rursus:* Et si nouimus secundum carnem Christum, sed nunc iam non nouimus

Rom. 1.
2. Cor. 5.

eum: per fidem enim ambulamus, non per ſpeciem. *& eodem approbanter dicente:* Ergo fides ex auditu, auditus autem per Verbum Dei.

Rom. 10.

ANNO CHRISTI 787.

σκοπῶ· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους. καὶ τῷ αὐτῷ ἀποδεκτικῶς εἰρηκότος· ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς, ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος θεοῦ.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Palam dicendum eſt, quia ipſi comparati ſunt gentibus, quæ commutauerunt gloriam Dei, & ſeruierunt creaturæ potius quam creatori, commutantes & peruertentes ſenſus apoſtolicos ſecundum ſua deſideria. Nam omnibus certum eſt, quia paganos irridere videtur Apoſtolus, dicendo: *Commutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in ſimilitudinem imaginis corruptibilis hominis.* Infert enim: *& volucrum, & quadrupedum, & ſerpentium:* licet ipſi fraudulenter integram reciderint diſputationem, vt quaſi ex hoc ſimpliciores decipiant, quaſi de eccleſiæ imaginalibus deſcriptionibus Apoſtolus hoc prætendat; præſertim cum illa quæ ſubinferuntur, manifeſtam habeant explanationem. Volucrum enim & quadrupedum & ſerpentium mentionem fecit, & quia ſeruierunt creaturæ potius quam creatori. Nouerunt hiſtoricorum librorum peritiſſimi, quia Ægyptii olim boues colebant, & alia quadrupedia, & volatilia diuerſa, & muſcas, & crabronum habitacula, & viliora iſtis animantia: Perſæ vero ſolem & ignem. Græci autem ſuper hoc omni creaturæ ſeruierunt; ſed & Hebræorum quidam, vt liber Regnorum narrat, & prophetarum relationes. Nam dicant, quando ſtultæ factæ ſunt gentes,

Rom. 1.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Διαῤῥήδην ὀφθὲν εἰπεῖν, ὅτι αὐτοὶ παρεοίκασι τοῖς ἔθνεσι, τοῖς ἀλλάξασι τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ, καὶ λατρεύσασι τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ἀλλάξαντες καὶ διαστρέψαντες τὰς ἐννοίας τὰς ἀποστολικὰς κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας. ἐπεὶ πᾶσιν οὔ δηλόν ὅστιν, ὅτι Ἕλλησιν κωμῳδῶν ὁ ἀπόστολος φαίνεται ἐν τῷ λέγειν· ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου. ὑπφέρει γάρ· καὶ πετεινῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἑρπετῶν· κἂν ὑπούλως ἔχοντες αὐτοὶ ἑξέτεμον τὴν ὁλόκληρον φράσιν, ἵνα ὡς ἐκ τούτου τοῦ ἁπλουστέρους δελεάσωσιν, ὅτι περὶ τῆς ἐκκλησίας εἰκονικῶν ἀναζωγραφήσεων ὁ ἀπόστολος ὑποτίνεται· καίτοι γε τὰ ὑπφερόμενα φανερὰν ἔχει τὴν διασάφησιν. πετεινῶν γὰρ καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν μνήμην πεποίηται, καὶ ὅτι ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. ἴσασιν οὖν οἱ ἱστορικῶν βίβλων ἐμπειρότατοι, ὅτι Αἰγύπτιοι πάλαι βόας ἐσέβοντο, καὶ ἕτερα τετράποδα, καὶ πετεινὰ διάφορα, καὶ μύας, καὶ σφηκίας, καὶ εὐτελέστερα τούτων κνώδαλα· Πέρσαι δὲ τὸν ἥλιον καὶ τὸ πῦρ. Ἕλληνες δὲ πρὸς τούτοις καὶ πάσῃ κτίσει ἐλάτρευσαν· ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑβραίων τινές, καθὼς ἱστορεῖ ἡ τῶν Βασιλειῶν βίβλος, καὶ τῶν προφητῶν αἱ διηγήσεις. ἐπεὶ εἰπάτωσαν, πῶς ἢ ποτε ἐματαιώθη τὰ ἔθνη,

ANNO CHRISTI 787.

καὶ ἐσκοτάθη ἡ ἀσυνέτος αὐτῶν καρδία; πρὸ τοῦ πιστεῦσαι εἰς Χριστὸν, ἢ μετὰ τὸ πιστεῦσαι; πάντως πρὸ τοῦ πιστεῦσαι. φανερὸν γὰρ τοῦτο. εἰ γὰρ φασι, μετὰ τὸ πιστεῦσαι εἰς Χριστὸν τὰ ἔθνη τῇ κτίσει καὶ τοῖς εἰδώλοις λατρεῦσαι, * τῆς οἰκονομίας λέγω Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ψευδεῖς αἱ προφητεῖαι κατ' αὐτοὺς, αἱ διὰ τῶν προφητῶν προκαταγγελθεῖσαι περὶ τῆς ἐκκλησίας. ἔσται Ἰερουσαλὴμ ἁγία, καὶ ἀλλογενεῖς οὐ διελεύσονται δι' αὐτῆς ἔκτοπ. καὶ, τὸ ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπ' αὐτῶν, οὐδὲ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου, καὶ τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου οὐ μὴ ἀθετήσω. εἰ δὲ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ θεοῦ ἑαυτοὺς ἐξοικίσαντες, καὶ πρὸ τῆς Χριστοῦ ἐπιδημίας παρεδόθησαν εἰς ἀδόκιμον νοῦν, τῷ διαβόλῳ λατρεύσαντες, ματαία ἡ ἔγκλησις ἡ κατὰ τῶν Χριστιανῶν νυνὶ ὑπ' αὐτῶν γεγενημένη, καὶ παῤῥησιάσεται πρὸς αὐτοὺς Ἡσαΐας βοῶν· οὐαὶ οἱ γράφοντες πονηρίαν· γράφοντες γὰρ, πονηρίαν γράφουσι. πονηρῶς καὶ κακούργως τὰς ἀποστολικὰς καὶ γραφικὰς φωνὰς ἐκλαμβάνοντες, ἀποδιοσι τὸ μέγα τῆς σωτηρίας μυστήριον, τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, δι' οὗ ἐλυτρώθημεν τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, διαστρέψαι, καὶ εἰς ἑαυτοὺς ἀπενέγκαι τὴν δόξαν. ἀλλ' οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν αὐτοῖς πιστεύει. ὁμολογοῦμεν γὰρ ἅπαντες, ἀποστῆσαι ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων καὶ πάσης Ἑλληνικῆς θρησκείας Χριστὸν τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν ἐν τῇ κατὰ σάρκα πρὸς ἡμᾶς ἐπιδημίᾳ αὐτοῦ. εἰ δὲ αὐτοὶ τοῦτο οὐχ ὁμολογοῦσι γινέσθαι, οὐδὲ τὴν κλῆσιν αὐτοῦ ἔχουσι.

* Ἤγουν κατὰ τὴν οἰκονομίαν

& obſcuratum eſt inſipiens cor eorum? antequam credidiſſent in Chriſtum, an poſtquam crediderunt? vtique antequam credidiſſent: manifeſtum enim hoc. Si enim dixerint, poſteaquam crediderunt in Chriſtum gentes, creaturæ ac idolis deſeruiſſe, diſpenſationis Chriſti Dei noſtri prophetiæ ſecundum ipſos mendaces erunt, quæ prænuntiatæ ſunt de eccleſia. Erit Ieruſalem ſancta, & alienigenæ non tranſibunt per eam vltra. &; *Miſericordiam meam non diſpergam ab eis, neque profanabo teſtamentum meum; & quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita.* Si vero ab agnitione Dei ſe exules facientes, & ante Chriſti aduentum traditi ſunt in reprobum ſenſum, diabolo ſeruientes, vana eſt aduerſus Chriſtianos accuſatio quæ nunc ab eis efficitur, & fiducialiter dicet ad eos Iſaias clamans: *Væ qui ſcribunt malitiam: ſcribentes enim, malitiam ſcribunt.* Igitur maligne ac tergiuerſatorie apoſtolicas & ceteras ſacras ſcripturas voces accipientes, feſtinant magnum ſalutis noſtræ myſterium diſpenſationis Chriſti Dei noſtri, per quem redempti ſumus ab errore idolorum, peruertere, & in ſe gloriam transferre: ſed nullus eis credit Chriſtianorum. Confitemur enim vniuerſi, ab errore idolorum & ab omni religione gentili Chriſtum verum Deum noſtrum in profectione ſua, qua ſecundū carnem ad nos venit, nos penitus abſtraxiſſe. Porro ſi ipſi hoc minime confitentur fuiſſe factum, nec confeſſionem, nec vocationem eius ha-

Pſal. 88.

Iſai. 10. ſecundum 70.

bent. Vnde aduersus eos Apostolus ait: *Quid enim habes, quod non accepisti?* At si acceperunt, illam redemptionem confiteri debuerãt, & susci-
1. Cor. 4. pere imagines, quæ sunt ecclesiastici decoris in oculorum aspectum nobis effectæ, & enarrationes euangelicæ per eas in mentes nostras assumptæ in commemorationem & relationem euangelicæ historiæ, sicuti crebrius dictum est. Et quoniam alias quoque apostolicas voces proponunt, dicentes:
2. Cor. 5. *Et si noueramus Christum secundum carnem, sed nunc iam non nouimus: per fidem enim ambulamus, non per speciem:* in medium proferamus harum interpretes & magistros magniuocos. Ioannes itaque qui fulgentius auro & lapide possidet magisterium, interpretans Apostoli dictum
Hom. 11. in 2. ad Cor. quod ait: *Itaque ex hoc nos neminem nouimus secundum carnem. Et si cognouimus secundum carnem Christum, sed nunc iam non nouimus:* ita dicit: Neminem nouimus secundum carnem fidelium. Quid enim & si in carne sunt? sed vita illa carnalis periit, & desursum nati sumus spiritu, & aliam nouimus ciuilitatem & conuersationem, & vitam, & constitutionem quæ in cælis est. Iterum eiusdem; Auctorem esse Christum demonstrat: vnde &
2. Cor. 5. intulit: *Et si noueramus Christum secundum carnem, sed nunc iam non nouimus.* Dic mihi, numquid carnem deposuit, & nunc non est cum corpore? absit: etenim & nunc in carne est.
Act. 1. Hic enim Iesus, qui assumptus est a nobis in cælum, sic veniet. Sic, quomodo? in carne cum corpore. Quomodo ergo ait: *Et si*

καὶ πρὸς αὐτοὺς φησιν ὁ ἀπόστολος· τί γὰρ ἔχεις, ὃ οὐκ ἔλαβες; εἰ δὲ καὶ ἔλαβον, ἐκείνῳ ὁμολογεῖν ὤφειλον τὴν ἀπολύτρωσιν, καὶ τὰς εἰκόνας δέξασθαι, ἐκκλησιαστικὰς εὐπρεπείας ἐν τῇ τῶν ὀφθαλμῶν ὁράσει ἡμῖν γεγονυίας, καὶ διηγήσεις εὐαγγελικὰς δι' αὐτῶν εἰς τὸν νοῦς ἡμῶν ἀναλαμβανομένας πρὸς ἀνάμνησιν καὶ ζήτησιν τῆς εὐαγγελικῆς ἱστορίας, ὡς πολλαχῶς εἴρηται. καὶ ἐπειδήπερ καὶ ἑτέρας ἀποστολικὰς φωνὰς προβάλλονται λέγοντες· εἰ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, καὶ οὐ διὰ εἴδους· εἰς μέσον ἀγάγωμεν τοῦ τούτων ἑρμηνευτὰς μεγαλοφώνους διδασκάλους. Ἰωάννης οὖν ὁ ὑπὲρ χρυσίον καὶ λίθον τίμιον διδασκαλίαν κεκτημένος, ἑρμηνεύων τὴν αὐτὴν τοῦ ἀποστόλου ῥῆσιν λέγουσαν· ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ γὰρ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν, οὕτω φησίν· οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα τῶν πιστῶν. τί γὰρ εἰ καὶ ἐν σαρκί εἰσιν; ἀλλὰ ἡ ζωὴ ἐκείνη ἡ σαρκικὴ ἀπώλετο, καὶ ἄνωθεν ἐγεννήθημεν πνεύματι, καὶ ἑτέραν οἴδαμεν πολιτείαν καὶ διαγωγὴν, καὶ ζωὴν, καὶ κατάστασιν τὴν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. καὶ πάλιν τοῦ αὐτοῦ· ἀρχηγὸν τὸν Χριστὸν ὄντα δείκνυσι. διὸ καὶ ἐπῆγαγεν· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. τί οὖν, εἰπέ μοι; τὴν σάρκα ἀπέθετο, καὶ νῦν οὐκ ἔστι μετὰ τοῦ σώματος; ἄπαγε· καὶ γὰρ καὶ νῦν ἐν σαρκί ἐστιν. οὕτος γὰρ ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλημφθεὶς ἀφ' ἡμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται. οὕτως, πῶς; ἐν σαρκὶ μετὰ τοῦ σώματος. πῶς οὖν φησιν· εἰ δὲ καὶ

Anno Christi 787.

* Sic.

ANNO CHRISTI 787.

ἐγνώκαμεν κ͂τ̄ σαρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νυν̃ οὐκέτι γινώσκομεν; ὅτι εἰ ⁊ παθητὸν ἐγνώκαμεν Θ̄ν Χριστὸν, ἀλλὰ νυν̃ οὐκέτι. ὅτι ἡμῶν μὲν γὰρ τὸ κ͂τ̄ σαρκα, τὸ ἐν ἁμαρτίαις εἶναι· ὅτι δὲ μὴ κ͂τ̄ σαρκα, τὸ μὴ ἐν ἁμαρτίαις εἶναι· ὅτι δὲ Χριστοῦ τὸ κ͂τ̄ σαρκα, τὸ ἐν τοῖς παθήμασιν εἶναι τῆς φύσεως, οἷς ἐν τῷ διψῆν, ἐν τῷ πεινῶ, ἐν τῷ κοπιᾶν, ἐν τῷ καθεύδειν. ἁμαρτίαν γὰρ οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ δόλος εὑρέθη ἐν τῷ στόματι αὐτ̄ου. διὸ ⁊ ἔλεγε· τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; καὶ πάλιν· ἔρχεται ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου, ⁊ ἐν ἐμοὶ οὐρήσει οὐδέν. τὸ δὲ μὴ κ͂τ̄ σαρκα, τὸ καὶ τούτων ἀπηλλάχθαι λοιπὸν, οὐ τὸ ἐκτὸς σαρκὸς εἶναι. καὶ γὰρ μ͂τ̄ ταύτης ἔρχεται κρινῶν τὴν οἰκουμένην, ἀπαθῆ αὐτὴν ἔχων ⁊ ἀκήρατον. εἰς ὃ καὶ ἡμεῖς βαδιούμεθα, συμμόρφου τοῦ σώματος ἡμῖν γενομένου τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτ̄ου. ⁊ Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ ὀρθόδοξος ἑρμαχος τῆς εἰλικρινοῦς ἡμῶν πίστεως, σαφηνίζων ἡμῖν τὸ αὐτὸ ῥητὸν, οὕτως διερμηνεύει· ἐπειδὴ γὰρ γέγονεν ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος, ⁊ ῥίζα τοῦ γένους ἐφάνη δευτέρα, οὐ κ͂τ̄ τὴν πρώτην ἐξ Ἀδὰμ, ἀλλ' ἐν ἀμείνοσιν ἀσυγκρίτως νοουμένην ⁊ ὑπαρχουσαν μεταποιούμεθα πρὸς ζωήν. οὐ γὰρ ἐσμεν ὑπὸ θάνατον, ἀλλ' ὑπ' αὐτὸν Θ̄ν τὸ πάντα ζωοποιοῦντα λόγον. ⁊ οὐδείς ἐστιν ἔτι ἐν σαρκὶ, τουτέστιν ἐν ἀσθενείᾳ σαρκικῇ, ὅ ἐστιν ἡ φθορά. οὐ τοῦτο δὲ λέγει ὁ Παῦλος, ὅτι οὐ σεσάρκωται Χριστός. εἰ γὰρ ⁊ λέγει, ὅτι οὐδένα ἐγνώκαμεν κ͂τ̄ σαρκα, οὐ τοῦτο σημαίνει. ἐπεὶ πῶς ἀπέθανε; σαρκὸς γὰρ ἐστὶ τὸ ἀποθνήσκειν. ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐγνώκαμεν Χριστὸν, ἀλλ' ἐπὶ τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα καὶ ἀναβάντα εἰς οὐρανοὺς καὶ καθεσθέντα ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, ἐξ οὗ καὶ προσδοκῶμεν τὸν σωτῆρα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτ̄ου.

noueramus ſecundum carnem Chriſtum, ſed nunc iam non noui-mus? quia & ſi paſſibilem noueramus Chriſtum, ſed iam nunc non. Nam noſtrum ſecundum carnem eſſe, eſt in peccatis eſſe: & non ſecundum carnem eſſe, in peccatis non eſſe. Chriſti vero eſſe ſecundum carnem, eſt in paſſionibus eſſe naturæ; vtputa ſitiendo, eſuriendo, fatigando, dormiendo. Peccatum enim non fecit, nec dolus inuentus eſt in ore eius. Vnde & dicebat: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* & iterum: *Venit princeps mundi huius, & in me non inueniet quidquam.* Igitur non ſecundum carnem Chriſtum eſſe, eſt iam ab his triſtitiis liberari, & non abſque carne eſſe. Etenim cum ipſa veniet iudicaturus orbem, impaſſibilem eam habens & incorruptibilem: in quod & nos tranſibimus, configurato corpore nobis effecto corpori claritatis eius. Præterea Cyrillus Alexandrinus propugnator ſinceræ fidei noſtræ, explanans nobis idem dictum, taliter interpretatur: Nam quia factus homo eſt vnigenitus Dei Verbum, & radix generis apparuit ſecunda, non iuxta primam quæ eſt ex Adam, ſed in melioribus incomparabiliter intelligendam & exiſtentem transformamur ad vitam. Non enim ſumus ſub morte, ſed ſub ipſo Verbo quod cuncta viuificat. & nemo eſt in carne, id eſt, in infirmitate carnali, quod eſt corruptio. Non autem hoc dicit Paulus, quod non ſit in carne Chriſtus. Nam etſi dicit, *Neminem nouimus ſecundum carnem*, non tamen hoc ſignificat. ſiquidem quomodo mortuus eſt? hoc enim carnis in-

Iſai. 53.

Ioan. 8.

Ioan. 14.

Anno Christi 787.

firmitas est. Ergo quod dicit, hoc est: Factum est caro Verbũ, & pro omnibus mortua est: & sic cognouimus eum secundum carnem, verumtamen ex hoc iam non nouimus. Nam & si est nunc in carne (resurrexit enim tertio die, & ascendit in cælos) sed supra carnem intelligitur. Non enim iam moritur, neque aliam aliquam carnis infirmitatem sustinet, sed his omnibus est potior tamquam Deus. Videtis ergo aduersarii, quia non solum apostolicas voces peruertitis, sed sanctis patribus aduersamini. Ipsi enim per antelata dicta Christum passionibus liberatum post resurrectionem ostendunt, & nos docent tamquam conformes effectos corpori claritatis eius, non secundum carnem ambulare, id est, non sectari carnales voluptates. Porro vos vestigia horum persequi minime patientes, aliter quã patres sapiendo, vanam quamdam * gloriam introducitis, & viam non tritam ambulantes, vosmet & sectatores vestros in præcipitia & fauces inducendo, in profundum inferni demergitis. Verum vobis nemo credit non sequentibus sanctorum patrum nostrorum doctrinam. Sane illud quod dicitur, *Per fidem enim ambulamus, non per speciem*, idem Ioannes interpretans, sic ait: Ne quis dicat: quid ergo? dicendo, *quam diu sumus in corpore, peregrinamur a Domino*, vt quid hæc dicis? Alieni ergo efficimur ab eo hic existentes? Ante correxit, dicens: *Per fidem ambulamus, non per speciem.* Et hic quidem eum scimus, sed non ita liquido. & alibi dicit:

κὸς γὰρ ἀσθένεια τοῦτο. ὁ οὖν λέγει, τοῦτό ἐστι· γέγονεμὲν σαρξ ὁ λόγος, καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανε, καὶ ὅτως αὐτὸν ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα· πλὴν ἀπὸ τοῦ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. εἰ γὰρ καὶ ἔστι νῦν ἐν σαρκί· ἀνέστη γὰρ τριήμερος, καὶ ἀνέβη εἰς οὐρανούς· ἀλλ' ὑπὲρ σάρκα νοεῖται· οὐκέτι γὰρ ἀποθνήσκει, οὔτε ἄλλην τινὰ σαρκὸς ἀσθένειαν ὑπομένει, ἀλλὰ πάντων ἐστὶ τούτων ἀμείνων ὡς θεός. ὁρᾶτε οὖν ὦ δι' ἐναντίας, ὅτι οὐ μόνον τὰς ἀποστολικὰς φωνὰς διαστρέφετε, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἁγίοις πᾶσιν ἐναντίοσθε. αὐτὶ μὲν γὰρ διὰ τῶν προκειμένων ἀποστολικῶν ῥητῶν, παθῶν ἀπηλλάχθαι τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἀποδεικνύουσι, καὶ ἡμᾶς ὁδηγοῦσιν ὡς συμμόρφους γενομένους τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, μὴ κατὰ σάρκα περιπατεῖν, τουτέστι μὴ ἐπακολουθεῖν ταῖς σαρκικαῖς ἡδοναῖς. ὑμεῖς δὲ τοῖς ἴχνεσι τούτων κατακολουθεῖν μὴ ἀνεχόμενοι, ἑτέρας πρὸ τοῦ πατρὸς φρονήσαντες, καινήν τινα δόξαν παρεισφέρετε· καὶ ὁδὸν ἀτελῆ βαδίζοντες, ἑαυτούς τε καὶ τοὺς ἑπομένους ὑμῖν εἰς κρημνοὺς καὶ φάραγγας ἀπάγοντες, εἰς πέλαγος ἄβυσσον καταβιβάζετε. ἀλλ' οὐδεὶς ὑμῖν πιστεύει μὴ ἑπομένοις τῇ τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλίᾳ. τὸ δὲ, διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, καὶ οὐ διὰ εἴδους, ὁ αὐτὸς Ἰωάννης ἑρμηνεύων, οὕτω φησίν· ἵνα μή τις εἴπῃ· τί οὖν; λέγοντός του, ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου, τί ταῦτα λέγεις; ἀλλοτριούμεθα οὖν αὐτοῦ ἐνταῦθα ὄντες; προδιώρθωσεν εἰπών· διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους. καὶ ἐνταῦθα μὲν αὐτὸν ἴσμεν, ἀλλ' οὐχ οὕτω σαφῶς. ὁ καὶ ἀλλαχοῦ λέγει· ἀρτι

* opinionem

2. Cor. 5.

Hom. 10. in 2. ad Cor.

ANNO CHRISTI 787.

ἀρτι βλέπομεν ἐν ἐσόπτρῳ καὶ ἐν αἰνίγματι, τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. καὶ ταῦτα μὲν ἄμφω ⓐ θεοπέσιοι πατέρες εἰρήκασιν· ἐπεὶ καὶ ἐν ἄλλοις ῥητοῖς αὐτῆς ὁ ἀπόστολος σαφῆ ἡμῖν διαγγέλλει τὴν ἔννοιαν, λέγων· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. πρόδηλον οὖν, ὅτι διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, καὶ οὐ διὰ εἴδους. οὐ γὰρ ὁρῶμεν ἐνταῦθα ⓦ θεόν, ἀλλὰ πιστεύομεν εἰς αὐτόν· ὅτι καὶ τὰ δημιουργήματα αὐτῆς πίστει λέγομεν παρ' αὐτῆς γεγονέναι, καθὼς τῇ μεγαλοφωνίᾳ τοῦ πνεύματος ὁ αὐτὸς κηρύττει λέγων· πίστει νοοῦμεν καταρτίσθαι τοὺς αἰῶνας ῥήματι θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. καὶ θεωροῦντες τὴν διάταξιν κίνησιν τοῦ παντὸς, εἰς ἔννοιαν ἐρχόμεθα τῆς σοφίας τὰ πάντα ποιήσαντος θεοῦ. τοῦτο οὖν ἐστι, διὰ πίστεως περιπατοῦμεν, καὶ οὐ διὰ εἴδους· καὶ οὐχ ὡς αὐτοὶ ἐξ ἀπαιδευσίας γλώσσης στρεβλοῦντες τὴν ἔννοιαν τῆς ἀποστολικῆς, εἰς τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ποίησιν ἐξετράπησαν τὸ εἰρημένον. τὰς οὖν πατρικὰς διδασκαλίας ἀκούσαντες, ταύτας ἀκολουθήσωμεν, καὶ τὴν νυνὶ καινοτομίαν βδελυξώμεθα λέγοντες· ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων, καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω.

Nunc videmus in ſpeculo & in 1. Cor. 13.
enigmate, tunc autem facie ad faciem. Et hæc quidem ambo egregii patres dixerunt; quoniam & in aliis dictis ſuis Apoſtolus liquido nobis ſenſum indicat, dicens: *Quod enim videt quis, quid ſperat? Si autem quod non videmus, ſperamus, per patientiam expectamus*. Perſpicuum ergo eſt, quia per fidem ambulamus, & non per ſpeciem. Neque enim videmus hic Deum, ſed credimus in eum: quia & ea quæ condidit, fide dicimus ab eo facta fuiſſe; quemadmodum magna ſpiritus voce ipſe prædicat, dicens: *Fide intelligimus aptata eſſe ſæcula Verbo Dei, vt ex inuiſibilibus viſibilia fierent*. Et contemplantes ordinatum motum vniuerſitatis, ad intelligentiam venimus Dei, qui omnia in ſapientia fecit. Hoc ergo eſt: Per fidem ambulamus, & non per ſpeciem: & non vt ipſi ex indiſciplinatione linguæ deprauantes ſenſum apoſtolicum, in venerabilium imaginum factionem acceperunt quod dictum eſt. Doctrinis ergo patriis auditis, has ſequamur, & præſentem nouitatem abominemur, dicentes: *Odiui eccleſiam malignantium, & cum impiis non ſedebo*. Rom. 8. Hebr. 11. Pſalm. 25.

TOMVS QVINTVS.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

QVONIAM ad malitiam currentes pedes eorum, irretiti sunt suis laqueis; ecce ostensum est, neminem ex his qui in ecclesia nutriti sunt, gloriam Dei in imaginum facturam, vel in aliam qualemcumque commutasse creaturam. Eia nunc & ceterorum destructionem faciamus, auxiliatrice habita, quæ non vincitur, veritate. Etenim ipsi additamentis malum abundare volentes, etiam sanctos patres in medium adduxerunt, eos obloquendo contra venerabilium imaginum picturam effatos fuisse, addentes.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Porro æqualia & apostolorum discipuli & successores deiloqui, videlicet patres nostri edocent. Dicit ergo in patrandis signis famosissimus Epiphanius Cyprius: Attendite vosipsos, & tenete traditiones quas suscepistis; ne declinetis ad dexteram, neque ad sinistram. Quibus subinfert: Et in hoc memoriam habete filii dilecti, ne inducatis imagines in ecclesias, neque in cœmeteria sanctorum; sed per memoriam habete Deum in cordibus vestris: sed neque in domum communem. non enim expedit Christiano per oculos & vagationes mentis efferri. Qui & alios sermones exposuit in subuersionem efficiendarum imaginum, quos qui amorem discendi habent, quærentes inuenient.

ΤΟΜΟΣ Ε'.

ANNO CHRISTI 787.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

ΟΤΙΠΕΡ εἰς κακίαν τρέχοντες οἱ πόδες αὐτῶν, τοῖς ἑαυτῶν ἐνεπόδησαν βρόχοις, καὶ ἤδη ἀποδέδεκται, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνατεθραμμένων τὴν τοῦ θεοῦ δόξαν ἀντηλλάξατο εἰς τὴν τῶν εἰκόνων ποίησιν, οὔτε ἐν ἄλλῳ οἱῳδήποτε κτίσματι. Φέρε νῦν καὶ τῶν ἐξῆς τὴν διάσκευὴν ποιησώμεθα, σύμμαχον ἔχοντες τὴν μὴ νικωμένην ἀλήθειαν. καὶ γὰρ αὐτοὶ προσθήκας τῷ κακὸν πλεονάσαι θέλοντες, καὶ ἁγίους πατέρας εἰς μέσον ἤγαγον, αὐτοῦ* λοιδοροῦντες χάριν τῶν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναζωγραφήσεως διαγορεῦσαι, παῦται προσῳδέμενοι.

* al. αὐτοὺς

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Τὰ ἴσα δὲ καὶ οἱ τῶν ἀποστόλων μαθηταὶ καὶ διάδοχοι θεοφάντορες ἡμῶν πατέρες ἐκδιδάσκουσι. λέγει οὖν ὁ ἐν σημειοφόροις προβόητος Ἐπιφάνιος ὁ Κύπρου· προσέχετε ἑαυτοῖς, κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβετε· μὴ ἐκκλίνητε δεξιὰ, μηδὲ ἀριστερά. οἷς ἐπιφέρει· ἐν τούτῳ μνήμην ἔχετε τέκνα ἀγαπητὰ, τοῦ μὴ ἀναφέρειν εἰκόνας ἐν ἐκκλησίαις, μήτε ἐν τοῖς κοιμητηρίοις τῶν ἁγίων· ἀλλ' ἀεὶ διὰ μνήμης ἔχετε τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἀλλ' ὅτε κατ' οἶκον κοινόν. ὀκνεῖ γὰρ χριστιανῷ δι' ὀφθαλμῶν μετεωρίζεσθαι καὶ ῥεμβασμῶν τὸν νοῦν. ὃς καὶ ἑτέροις λόγοις ὑφηγήσατο ὑπὲρ διαζωγῆς τῶν τῶν εἰκόνων ποιήσεως, οὓς ἂν φιλομαθῶς ζητοῦντες εὑρήσουσιν.

ANNO CHRISTI 787. ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Οἱ φιλομαθεῖς περὶ πάντων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἔρευναν, τὸν ἑτέρως φρονοῦντας, καὶ θέλοντας πάντα ἰδίαν δικαιοσύνην στῆσαι, καὶ τῇ τοῦ θεοῦ ἀντιτάξεσθαι, ἴσασι κιβδήλοις καὶ πλαστοῖς συγγράμμασιν ἐγγριζομένους, ὡς νόθοις ὄντας καὶ οὐ γνησίοις υἱοῖς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀδελφοῖς δέξασθαι οὐ πρέπειν· μᾶλλον δὲ ἀποκρυπτόμενοι λέγουσι· σπέρμα Χαναὰν καὶ * Ἰούδα γνόντες τὸ ὑπὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ εἰρημένον· ἐξῆλθον ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν. εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν. καὶ πάλιν, τοῦ θείου ἀποστόλου λέγοντος· ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου, ἵνα ἀποσπάσωσι τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν. καὶ βλέπετε, μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης. καὶ πάλιν ὁ αὐτός φησι· μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε. πρέπον ἦν ὄντι παντὶ Χριστιανῷ φυγεῖν βίβλων ἀκρόασιν ποιεῖσθαι, ταύτας διαπτύειν, καὶ μηδόλως προσδέχεσθαι. καὶ γὰρ τοῦ θείου ἀποστόλου πρὸς Λαοδικεῖς φέρεται πλαστὴ ἐπιστολή, ἣν ἔν τισι βίβλοις τοῦ ἀποστόλου ἐγκειμένην, ἣν οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπεδοκίμασαν, ὡς ἀλλοτρίαν· καὶ τὴν κατὰ Θωμᾶν Μανιχαῖοι παρεισηγάγοντο εὐαγγέλιον, ὅπερ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ὡς ἀλλότριον εὐσεβῶς ἀποσκέφεται. οἷα καὶ νυνὶ ἡ ἔρευνα, ἡ λεγομένη μὲν τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, μὴ οὖσα δέ. αὐτὸς γὰρ ὁ θεοφόρος πατὴρ ὀγδοήκοντα κεφαλαίων ἔκδοσιν ποιησάμενος, πάσας τὰς αἱρέσεις ἐξηρίθμησεν,

* *Gr.* Studiosi in scrutandis rebus ecclesiasticis,

* *Gr.* οὐκ ἐξ Ἰούδα.

Daniel. 13.

1. *Ioan.* 2.

Act. 20.

1. *Ioan.* 4.

*Amatores discendi ecclesiasticorum negotiorum scrutiniũ, eos qui aliter sapiunt, suamque volunt statuere iustitiam, & diuinæ resistere, nouerunt nothis & falsis conscriptionibus innitentes, tamquam spurios & non proprios ecclesiæ catholicæ filios, minime vt fratres admittere; imo vero abdicantes dicunt: *Semen Chanaam & non Iuda:* scientes ab euangelista dictum: *Exierunt ex nobis, sed non erant ex nobis. Si enim essent ex nobis, permansissent vtique nobiscum.* Et iterum sacratissimo Apostolo dicente: *Quia intrabunt post discessum meum lupi graues in vos, non parcentes gregi, vt abducant discipulos post se. Et videte ne quis vos decipiat per philosophiam & inanem fallaciam.* Et rursus idem: *Nolite omni spiritui credere.* Decet ergo vnumquemque Christianum, qui falsos libros audit, hos expuere, ac nullatenus admittere. Etenim diui Apostoli ad Laodicenses fertur ficta epistola in quibusdam libris Apostoli iacere, quam patres nostri reprobauere, vt alienam ab ipso: & Manichæi secundum Thomam introducunt euangelium, quod catholica ecclesia pie tamquam alienum auertit. Ita & præsens testimonium dicitur quidem, sed non est sancti patris nostri Epiphanii. Ipse namque egregius pater octuaginta capitulorum editione facta, cũctas hæreses publicauit,

paganas ſcilicet & Iudaicas, & quotquot poſt Chriſtianiſmum factæ ſunt, nullam dimittens: & ſi imaginum factionem alienam a Chriſto noſſet, hanc vtique in numero hæreſeon ſtatuiſſet. Et rurſus ſi expoſitiones has, quæ ſunt aduerſus venerabiles imagines, eccleſia ſuſcepiſſet, non vtique imagines pingerentur ad ornatum venerandorum templorum & commemorationem noſtram. Ex ipſis enim ſcripturis, quas nouitatis præceptores in teſtimonium proferunt, earum habetur euerſio. Sanctus enim Epiphanius temporibus erat Theodoſii & Arcadii. extenduntur ergo vſque ad præſentem hæreſim quaſi anni quadringenti. Et libros aduerſus imagines nullus Chriſtianorum recepit, niſi falſi præſentis nouitatis aſſertores: & ſi tot annis in eccleſia non ſunt recepti, neque nunc recipiantur, eo quod aliquando recepti non fuerint. Epiſtolam enim, quam quidam eorum proferunt, falſo ſupraſcriptam eiuſdem ſancti Epiphanii Cypriorũ inſulæ præſulis ad Theodoſium imperatorem, nos in manibus accipientes, & ſcrutabiliter, non tranſitorie perlegentes, inuenimus in fine epiſtolæ ſententiam huiuſmodi contineri: quia multoties locutus cum comminiſtris meis, vt auferrentur imagines, receptus non ſum ab eis, neque audire vocem meam ſaltem paululum paſſi ſunt. Intendamus ergo, qui fuerint temporibus iam memorati patris noſtri Epiphanii in eccleſia illuſtres magiſtri, & incorruptæ munitiones eccleſiæ: Ba-

Ἑλλωικάς τε ⁊ Ἰουδαϊκάς, ⁊ ὅσαι μ̄τ̄ Ⓜ χειστιωισμὸν γεγόνασι, μηδεμίδν παραλελοιπώς. καὶ εἰ τὸν τ̄ν εἰκόνων ποίησιν ἀλλοτρίαν τ̄ χριστοῦ ἐγνώσκεν, εἰς Ⓜ ἀριθμὸν τ̄ν αἱρέσεων ταύτην κατέταξεν ἄν. πάλιν δὲ τὰς ἐκδόσεις ταύτας τὰς κ̄τ̄ τ̄ν σεπτῶν εἰκόνων ἡ ἐκκλησία εἰ ἐδέξατο, οὐσὶ ἂν αἱ σεπταὶ εἰκόνες ἀνεζωγράφωντο ἔν τε κοσμήσι τ̄ν σεπτῶν ναῶν, καὶ πρὸς ἡμετέραν ἀνάμνησιν. ἐκ γὰρ ἁπάντ̄ν τ̄ν χρήσεων, ὧν εἰς μαρτυρίαν προφέρονται Ⓓ τῆς κενοφωνίας εἰσηγηταὶ, αὐτόθεν ἔχ τὴν ἀναζοπήν. ὁ γὰρ ἅγιος Ἐπιφάνιος ἐν τοῖς χρόνοις τ̄ῦ Θεοδοσίου ⁊ Ἀρκαδίου. προεκτείνονται οὖν ἕπ ἕως τῆς νυνὶ αἱρέσεως ὡσεὶ τετρακόσια. καὶ τὰς βίβλους τὰς κατὰ τ̄ν εἰκόνων οὐδεὶς τ̄ν χειστιανῶν ἐδέξατο, εἰ μὴ Ⓓ τῆς νυνὶ κενοφωνίας ψευδηγόροι. καὶ ἐαν τοσαῦτα ἔτη ἐν τῇ ἐκκλησία ἐκ ἐδέχθησαν, οὐδὲ νυνὶ ἀποδεχθήσονται, διὰ τὸ μηδέπω αὐτὰς δεδέχθαι. τ̄ῦ γὰρ ἀπισολικ̄ῦ τινες ἁπάντ̄ν προφέρονται ψευδῶς ἐπιγεγραμμένου τ̄ῦ ἁγ̄ου ἁ Ἐπιφανίου τ̄ῦ τῆς Κυπρίων νεοδρου πρὸς Θεοδόσιον Ⓜ βασιλέα, ἡμεῖς ταύτ̄ν μετὰ χεῖρας λαβόντες, ⁊ ἀναγνόντες ἐρευνητικῶς, ⁊ οὐ προπετευτικῶς, εὕρομεν ἐν τῷ τέλει τῆς ἐπισολῆς ἔμφασιν τοιάδε περιέχουσαν· ὅτι πολλάκις λαλήσας τοῖς συλλειτουργοῖς μου, περιαιρεθῆναι τὰς εἰκόνας, ἐκ ἐδέχθη παρ' αὐτ̄ν, οὐδὲ πρὸς βραχὺ ἀκοῦσαι τῆς ἐμῆς φωνῆς ἠνέσχοντο. σκοπήσωμεν οὖν, τίνες ἦσαν ἐν τοῖς χρόνοις τ̄ῦ μνημονευθέντος πατρὸς ἡμ̄ν Ἐπιφανίου ἐν τῇ ἐκκλησία ἀοίδιμοι διδάσκαλοι καὶ πρόβολοι ἀῤῥαγεῖς τῆς ἐκκλησίας· Βασι-

ANNO CHRISTI 787.

λειος ὁ μέγας ἐν ἔργῳ & λόγῳ, Γρηγόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος, Γρηγόριος ὁ τῆς Νυσσαέων πόλεως πρόεδρος, ὁ πατὴρ πατέρων παρὰ πάντων ὀνομαζόμενος· καὶ Ἰωάννης, οὗπερ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή· ὅθεν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ χρυσοῦ στόματος ἐδέξατο. πρὸς τούτοις καὶ Ἀμβρόσιος, Ἀμφιλόχιος, καὶ Κύριλλος Ἱεροσολύμων. εἰ τοίνυν αὐτὸς ὁ συγγραφόμενος τὴν ῥῆσιν ταύτην ἔκθεσιν, τὴν κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, μὴ δεδέχθαι λέγει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τότε ἐν τῷ βίῳ ὄντων, πῶς ἂν αὐτοὶ οἱ ἅγιοι πατέρες ὃν ἐδέξαντο, ἡμεῖς οἱ εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων καταντήσαντες, & λόγου καὶ γνώσεως ἀπορούμενοι, ὅπου οὐδὲ μαθηταὶ ἐσμεν ἄξιοι αὐτῶν καλεῖσθαι, τὰ φαλσογραφηθέντα κατὰ τῆς ἐκκλησίας δεξόμεθα; ἄπαγε τῆς ἐναντίοις καὶ τολμηρᾶς ἐκθέσεως. ἐξέστησαν τὸν ὀρθὸν λόγον οἱ τοῦτο κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐγχειρήσαντες. ἔστω ἐν ἡμῖν τοῖς φιλοχρίστοις τὸ δὲ ἀποστόλου ῥηθέν, τὸ φάσκον· κρατήσωμεν τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβομεν, καὶ τὰς βεβήλοις κενοφωνίας παραιτησώμεθα, καὶ ψευδῆ καὶ πεπλασμένα ταῦτα γνωσώμεθα εἶναι. αἱ γὰρ βίβλοι τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἐπιφανίου, ἥ τε λεγομένη Ἀγκυρωτὸς, καὶ αἱ λοιπαί, εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διαβεβόηνται, καὶ ὁ φθόγγος αὐτῶν ἐξῆκται, καὶ παρὰ μικρὸν κατὰ πᾶσαν ἐκκλησίαν διεσπαρμέναι εἰσί. ταῦτα δὲ τὰ λογίδρια, ἃ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων τολμῶσι, δύο ἢ τρεῖς βίβλοι αἱ ἁπᾶσαν τὴν οἰκουμένην οὔπω εὑρῆσθαι, εἰ μὴ νεωστὶ ἐγράφησαν. καὶ εἰ ἦσαν γνώριμοι ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ὥσπερ ἡ λεγομένη

* πάντων δὲ τῶν λογιδρίων, Lat.

filius magnus in opere & sermone, Gregorius cognomento Theologus, Gregorius Nyssensium ciuitatis præsul, pater patrum ab omnibus nominatus: & Ioannes, cuius a lingua vox melle dulcior effluebat, vnde & cognomen aurei oris accepit. Insuper & Ambrosius, Amphilochius, & Cyrillus Hierosolymitanus. Si igitur ipse qui conscripsit horum expositionem dictorum contra venerabiles imagines, se non receptum dicit a sanctis patribus qui tunc in vita supererãt, quomodo falsa dicta quæ ipsi sancti patres non receperunt, nos qui in finem sæculorum deuenimus, & scientia ac sermone deficimus, quia nec discipuli eorum digni sumus vocari, contra ecclesiam recipiemus? Absit scelerata ac temeraria expositio. Caruerunt * recto sermone qui hoc contra ecclesiam nisi sunt: in nobis sit Christum diligentibus Apostoli dictum, teneamus traditiones quas accepimus, & profanas vocum nouitates deuitemus, & mendacia hæc esse sciamus. Libri enim sancti patris nostri Epiphanii, siue qui dicitur Ancyrotos, siue reliqui, in omnem orbem terrarum diffamantur, & sonus eorum vulgatus, & propemodum per vniuersam ecclesiam sparsi sunt. Harum autem ratiuncularum quæ contra venerabiles imagines murmurant, duo vel tres per vniuersum orbem libri non inueniũtur, nisi forte nouiter scripti sint. & si essent noti in catholica ecclesia, sicut ille qui dicitur

* recta ratione

2. Thess. 2. 2. Tim. 3. Tit. 3.

Ancyrotos sancti Epiphanii, in omnibus est ecclesiis dilatatus, ita & ipsi dilatati existerent. Sed vt extranei & alieni & falsati, nondum in ecclesia catholica recepti sunt, neque apparuerunt. Ergo nec nunc, vt pax Dei in omnibus ecclesiis & antiqua traditio degat. Ne emittant autem linguas vaniloqui, calumniantes eos qui recte sapiunt, quod sancto Epiphanio aduersentur hi qui recipiunt antiquam legislationem catholicæ ecclesiæ: quod nequaquam verum est. Conscriptionem enim abiicimus, sanctum vero patrem doctorem ecclesiæ catholicæ nouimus. Etenim sacratissimi patres, qui in quarta & vniuersali sancta Calchedonensi Synodo congregati sunt, epistolam quidem quæ dicitur Ibæ episcopi Edessæ ad Marin Persam anathematizauerunt, veluti Nestorio concordantem: similiter & quintæ Synodi patres: Ibam autem nequaquam. Non enim verum apparuit, quod Ibæ fuerit epistola. hinc in anathematismis non Ibam anathemati submiserunt, sed epistolam quæ dicebatur Ibæ: dicebatur enim, licet non esset. Ita ergo & hæc mendacis assertionis conscripta, quæ contra venerabiles imagines sunt, dicuntur quidem a quibusdam sancti Epiphanii esse, sed nullo modo sunt, vt demonstratum est. Etenim templum dedicauerunt in Cypriorum insula eius discipuli, nominantes illud eiusdem vocabulo patris; & cum multis aliis titularibus picturis imaginem eius in ipso templo locauerunt. Et si iste taliter venera-

Ἀγνοοῦντες τὸ ἁγίου Ἐπιφανίου ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις πεπλάτυνται, οὕτως καὶ αὐτὰς ἂν ἐπλατύνθησαν· ἀλλ' ὡς ξένας ⁊ ἀλλοτρίας ⁊ παρεγγράπτους, οὐδέπω ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐδέχθησαν, ἀλλ' οὐδὲ ἐνεφανίσθησαν· ἐκοῦω οὐδὲ νυνὶ, ἵνα ἡ εἰρήνη τοῦ θεοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ⁊ ἡ ἐρχῆθεν παράδοσις ἐμπολιτεύηται. μὴ θρασυπεμπέσθωσαν δὲ ταῖς γλώσσαις ⓓ κακολόγοι, κατηγοροῦντες τῶν ὀρθῶς φρονούντων, ὅτι τῷ ἁγίῳ Ἐπιφανίῳ ἐναντιοῦνται οἱ ἀποδεχόμενοι τὴν ἀρχαίαν θεσμοθεσίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· οὐδαμῶς· τὸ μὲν γὰρ σύγγραμμα ἀποβαλλόμεθα, Ⓦ δὲ ἅγιον πατέρα διδάσκαλον τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας γινώσκομεν. καὶ γὰρ ⓓ ἐν τῇ ἁγίᾳ τετάρτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ τῇ ἐν Καλχηδόνι συναθροισθέντες θεῖοι πατέρες τὴν ἐπιστολὴν τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπισκόπου Ἐδέσσης πρὸς Μάριν Ⓦ Πέρσην ἀνεθεμάτισαν, ὡς Νεστορίῳ συμφωνοῦσαν· ὡσαύτως ⁊ ⓓ τῆς ἁγίας πέμπτης συνόδου· Ⓦ δὲ Ἴβαν οὐδαμῶς. οὐ γὰρ ἀληθὴς ἀπεδείχθη, ὅτι Ἴβα ἦν ἡ ἐπιστολή. ἔνθεν ⁊ εἰς τὸν ἀναθεματισμοὺς οὐ Ⓦ Ἴβαν ἀνεθεμάτισαν πρόσωπον, ἀλλὰ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολήν· ἐλέγετο γάρ, ἐκ ἦν δέ. οὕτως οὖν καὶ ταύτας τὰ ψευδηγορήσαντα συγγράμματα κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων λέγονται μὲν θρασύνων τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου, οὐδαμῇ ἢ οὐδαμῶς εἰσιν, ὡς δέδεικται. ⁊ δὴ ναὸν ἀνεδείματο ἐν τῇ Κυπρίων νήσῳ ⓓ αὐτοῦ μαθηταὶ, ὀνομάσαντες αὐτὸν τοῦ αὐτοῦ πατρός· ⁊ μετὰ πολλῶν εἰκονικῶν ἐπιλογεφίων καὶ αὐτοῦ εἰκόνα ἐν τῷ ναῷ ἀνέθηκαν. ⁊ εἰ οὕτως τὸ

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

τὴν σεπτῶν εἰκόνων ἐβδελύσσετο ὄψιν, πῶς ⓐ τούτου φοιτηταὶ εἰκονικῶς τοῦτον ἐσηλογράφησαν; κρίνατε πάντες ⓐ ἀκούοντες, καὶ τ' ἀληθὲς διὰ τῆς ψεύδους χωρίσατε· ὅπου τῆς πατρὸς αἱ ἐκδόσεις αὗται, ἀλλὰ Μανιχαϊκαί τινες, ἀφ' ὧν φεύξώμεθα, ὡς χολῆς πικρίας μεμεστωμένων. αὐτοὶ γὰρ καὶ ⓐ τῆς συγχύσεως εἰσηγηταὶ ταύτην τὴν ὄψιν ἐδέξαντο οὐδαμῶς, ὡς ἐκ ἀληθῶς προσβύοντες ἐνανθρωπῆσαι ⓦ θεὸν λόγον σαρκὶ, ἀλλὰ κ' φαντασίᾳ κ' δόκησιν. διὸ ⓒ οὗτοι φαντασιούμενοι, ἕτερα αὖθ' ἑτέρων νοοῦντες, προφέρονται τάδε.

bilium abominaretur vultum imaginum, quomodo discipuli eius imaginaliter hunc depingerent? Iudicate omnes qui auditis, & veritatem a mendacio separate: quia non patris editiones hæ, sed Manichaicæ quædam sunt: quas fugiamus vt felle amaritudinis plenas. Ipsi enim & confusionis introductores hanc effigiem minime receperunt, quippe non veraciter humanatum Deum Verbum carne fuisse dogmatizantes, sed per phantasiam & coniecturam. Propterea & isti phantasiam passi, aliis pro aliis intellectis, proferunt hæc.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ομοίως δὲ κ' Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ἐν τοῖς αὐτοῦ ἔπεσι λέγει· ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι, κ' μὴ ἐν καρδίᾳ. τὰ μὲν γὰρ ἐν χρώμασιν εὐχερῶς ἐκπλύνεται· τὰ δὲ ἐν τῷ βάθει τῆς νοὸς, ἐκείνη ἐμοὶ θεοσφιλής.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Similiter autem & Gregorius deiloquus in carminibus suis dicit: Iniuria est fidem habere in coloribus, & non in corde. Quæ enim in coloribus est, facile diluitur: quæ vero in profundo mentis, illa est mihi amabilis.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Διεστραμμένως αὖθις νοήσαντες, ⓒ ἕτερόν ⓦ ῥητὸν Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου προβάλλονται· ὅπερ παρὰ μὲν τοῦ πατρὸς ἐξεδόθη.

Ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι, μὴ καρδίηισι·

Ῥεῖα κεν ἔκπλυτ' ἔοι· βένθος ἔμοιγε φίλον.

Ὑπὸ δὲ τούτων τῶν ψευδοφαλσολόγων·

Ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι, κ' μὴ ἐν καρδίᾳ. τὰ μὲν γὰρ ἐν χρώμασιν εὐχερῶς ἐκπλύνεται· τὰ δὲ ἐν τῷ βάθει τῆς νοὸς, ἐκείνη ἐμοὶ θεοσφιλής. ἔθυ-

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Peruerse rursus intelligentes, & aliud dictum Gregorii Theologi proferunt, quod a patre quidem ita prolatum est.

Iniuria est fidem habere in coloribus, & non in cordibus,
Qui fluentes diluuntur: sed
mihi gratum est profundum.

Ab istis autem falsiloquis ita:

Iniuria est fidem habere in coloribus, & non in corde. Quæ enim in coloribus est, facile diluitur: quæ vero in profundo mentis, illa est mihi amabilis. Obtu-

rauerunt aures, & oculos clauſerunt, & recta intelligere noluerunt hi qui ſpreuerunt eccleſiaſticas traditiones. Auditione quippe audierunt, & non intellexerunt: & videntes viderunt, & non cognouerunt. Obcæcati enim ſunt corde, & paternas doctrinas * peruerterunt ſecundum ſua deſideria. Sanctus namque Gregorius deiloquus in metricis editionibus ſuis ſententiam quam protulerunt ipſi, dictans, quemdam moralem ſermonem inducit, informans vitam noſtram, vt recedamus a temporalibus & mundanis negotiis & carnalibus voluptatibus, atque ſectemur vitam ſpiritualem quæ ad cæleſtia ducit; & non credamus huic mundo, & temporalibus quæ non permanent, nec perdurant, quæ & colores nominauit: ſed hæreamus potius ſpiritalibus & veris, quæ in corde firmitatem habent, & permanent in æternum. Nam ſæculum noſtrum fluxibile, incolatus eſt præſens vita. Sicut enim color & atramentum cito diluitur, * licet a pictore conficiantur: ita & in mundo iſto, quemadmodum ipſe ait, circuitus noſtrarum diſcurrit rerum nonnunquam aliter, * in vna die, eſt autem quando & hora fert mutationes. Etenim more vmbræ omnia exterminantur humana, & ampulla in aqua ex pluuia facta magis expirat omnis elatio potentatus humani. Omnis enim homo fenum, & omnis gloria eius quaſi flos feni. Porro ſpiritualium operum exhibitio immobilis quidem eſt, & in his quæ permanent, habet * viciſſitudinem. Si enim contra imagines dictum

* *Gr. addit.* ac traditiones In ſen. diſt.

* vel a pictore transformatur,

* *Gr.* alias aliter, in vna

Iſai. 40.

* retributionem.

σαν τὰ ὦτα, καὶ τὰ ὄμματα ἔμυσαν, καὶ ὁρᾶν νοεῖν οὐκ ἠθέλησαν, ἀθετήσαντες τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις. ἀκοῇ γὰρ ἤκουσαν, καὶ οὐ συνῆκαν· καὶ ἔβλεψαν, καὶ οὐκ εἶδον. πωρωθέντες γὰρ τῇ καρδίᾳ & τὰς πατρικὰς διδασκαλίας καὶ παραδόσεις ἐξετέλωσαν κ᾽ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας. ὁ γὰρ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν ταῖς μετρικαῖς αὐτοῦ ἐκδόσεσι τὸ ῥηθὲν, ὁ αὐτὸ ποιήσας, διαγορεύων, ἠθικόν τινα λόγον εἰσάγει ῥυθμίζοντα Ⓜ βίον ἡμῶν, πρὸς τὸ ἀφίστασθαι τῶν ποσκαίρων κ᾽ κοσμικῶν πραγμάτων & ἡδονῶν σαρκικῶν, & Ⓜ πνευματικὸν ἐλέσθαι βίον, ὅστις ποιεῖ τὰ οὐράνια διώκει· καὶ μὴ πιστεύειν τῷ κόσμῳ τούτῳ, & τοῖς πρόσκαίροις & μὴ μένουσι προσανέχειν, ἃ & χρώματα ὠνόμασεν· ἀλλ᾽ ἔχεσθαι μᾶλλον τῶν Ⓜ πνευματικῶν κ᾽ ἀληθινῶν, ἅ τινα ἐν τῇ καρδίᾳ πίστιν βεβαίωσιν ἔχει, & μένουσιν εἰς Ⓜ αἰῶνα. ὁ γὰρ βίος ἡμῶν ῥευστὸς, & παροικία ἡ ἐνταῦθα ζωή. ὥσπερ γὰρ χρῶμα & μέλαν ταχέως ἐκπλύνεται, ἢ & ὑπὸ τῶν χρωματουργούντων μεταβάλλεται· οὕτως καὶ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ, καθὼς ὁ αὐτὸς φησι, κύκλος τῶν ἡμερῶν ποικίλα πράγματα ἄλλοτε ἄλλως, ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας, ἔστι δὲ ὅτε & ὥρας, φέρων μεταβολάς. καὶ γὰρ πάντα σκιᾶς δίκην ἀφανίζεται τὰ ἀνθρώπινα· καὶ πομφόλυγος διὰ πνευστοῦ ὕδατος ἡ πᾶς ὁ τῆς ἀνθρωπίνης δυναστείας ὄγκος. πᾶς γὰρ ἄνθρωπος χόρτος, & πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου. ἡ δὲ τῶν πνευματικῶν ἔργων ἐπίδειξις ἀκράδαντός τίς ἐστι, & ἐν τοῖς μένουσιν ἔχει τὴν διαμονήν. ἐὰν γὰρ κ᾽ τῶν εἰκόνων λάβῃ τὸ

εἰρη-

ANNO CHRISTI 787.

εἰρημβύον, διηγόρευσεν αὖ· ὕβρις πίστιν ἔχειν ἐν χρώμασι, καὶ μὴ εἰς τὸν θεόν· ἀλλὰ μὴ ἐν καρδίαις, ἀπεφθέγατο· τουτέστι, τὰ πάγια καὶ βέβαια ἵνα ἐργαζώμεθα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, καὶ οὐχὶ τοῦ κόσμου τούτου· ἃ πινα ὡς ῥευστὰ, ταχέως ἀλλοιούμενα, πίστιν οὐκ ἔχει. αὖθις δὲ κακῶς ἀλληγοροῦντες, καὶ κατὰ ἴδιον νοῦν τὰ πάντα σωάγοντες, τῶν μεγάλων μυσταγωγῶν Βασιλείου καὶ Ἰωάννου ῥητὰ προφέρουσιν εἰς μαρτυρίαν, λέγοντες.

illud esset, assereret vtique dicens: Iniuria est fidem habere in coloribus, & non in Deum. Sed non in cordibus, pronuntiauit: id est, firma & stabilia vt operemur regni cælorum, & non mundi huius: quæ vt fluida, cito mutata, fidem non habent. Rursus autem male allegorizantes, & secundum proprium sensum omnia colligentes, magnorum antistitum Basilii & Ioannis dicta proferunt in testimonium, asserentes.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Ἰωάννης δὲ ὁ Χρυσόστομος διδάσκει οὕτως· ἡμεῖς διὰ τῶν γραφῶν τῶν τῶν ἁγίων ἀπολαύομεν παρουσίας, οὐχὶ τῶν σωμάτων αὐτῶν, ἀλλὰ τῶν ψυχῶν τὰς εἰκόνας ἐχόντες. τὰ γὰρ παρ' αὐτῶν εἰρημένα, τῶν ψυχῶν αὐτῶν εἰκόνες εἰσί. μεγίστη γὰρ ὁδὸς πρὸς τὴν τῶν καθηκόντων εὕρεσιν, ὁ ἅγιος ἔφη Βασίλειος, ἡ μελέτη τῶν θεοπνεύστων γραφῶν. ἐν ταύταις γὰρ καὶ αἱ τῶν πράξεων ὑποθῆκαι ἀνεύρισκονται, καὶ τῶν βίοι τῶν μακαρίων ἀνδρῶν ἀνάγραπτοι παραδεδομένοι, οἷόν τινες εἰκόνες ἔμψυχοι τῆς κατὰ θεὸν πολιτείας, τῷ μιμήματι τῶν κατὰ θεὸν ἔργων προκείμενοι.

*Ioannes autem Chrysostomus docet ita: Nos per scripturas sanctorum præsentia fruimur, non corporum eorum, sed animarum imagines habentes. Quæ enim ab illis dicta sunt, animarum ipsorum imagines sunt. Maxima enim via ad * opportunitatis inuentionem, sanctus ait Basilius, meditatio est scripturarum diuinitus inspiratarum. In his enim & actuum commonitiones inueniuntur, & vitæ beatorum virorum inscriptæ traduntur, veluti quædam imagines animatæ conuersationis quæ in Deo est, imitatione operum quæ secundum Deum sunt, positæ.*

* Gr. *efficit*

In 1. epist. ad S. Greg. de vita solitaria.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Οὐδαμῶς πως τῶν ὀρθὰ φρονούντων ἐστὶ καταλυπῆ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ταύτας τὰς ἐκδόσεις ἐνενόησεν ἢ ἐννοήσει. ἀναφανδὸν γὰρ πᾶσίν ἐστιν, ὅτι ἀκούοντες τὰς ἀνδρίας τῶν ἁγίων καὶ τὰς ἀπαρτείας, τῶν ψυχῶν αὐτῶν τὸ σθένος καὶ γενναῖον μακαρίζομεν·

Nequaquam aliquis eorum qui recta sapiunt, in subuersionem venerabilium imaginum has expositiones sensit vel senserit. Euidens quippe omnibus est, quia audientes virilitates sanctorum & perseuerantias eorum, animarum ipsorum stabilitatem & fortitudinem beatifi-

camus; & diuinas scripturas recitantes, vitasque sanctorum virorum relegentes, & imaginales picturas intuentes, gestorum secundum Deum ipsorũ operum recordamur. Quæ enim sermo per auditionem repræsentat, hæc pictura tacens per imitationem ostendit, sicuti ait magnus Basilius. Sed & Ioannes Chrysostomus asserit in sermone suo, Quod veteris & noui testimonii vnus sit legislator, & in indumentum sacerdotis, habito, cuius initium est: Christi regni euangelium prædicant quidem prophetæ. Et post alia: Ego & cera perfusam dilexi picturam pietatis causa. Vidi enim angelum in imagine pellentem barbarorum cuneos: vidi conculcatas barbarorum tribus, & Dauid veritatem dicentem: *Domine in ciuitate tua imagines eorum ad nihilum rediges*. Comprobatum est igitur, quod ea quæ a sanctis patribus bene sunt edita, ipsi extra diuinum chorum effecti subuerterunt. Porro adhuc detinentur a malitia, & mala quæ contra idola a sancto patre nostro Athanasio dicta sunt, ad subuersionem imaginalium picturarum proponunt, dicentes.

Sermone in 40. mart.

ante med. serm.

Psalm. 72.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Denique & Athanasius Alexandriæ luminare ait: Quomodo non misereamur eorum qui creaturas colunt? quoniam hi qui vident, eos qui non vident, & qui audiunt, eos qui non audiunt, orant: creatura enim a creatura nunquam saluabitur.

Sanctus Athanas. in oratione contra gentes paulo post princip.

καὶ θείαις γραφαῖς ἐντυγχάνοντες, & βίοις ἀνδρῶν ἁγίων ἀναγινώσκοντες, & εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ὁρῶντες, τῆς κτ τοῦ θεοῦ ἀνδρῶν ἔργων ἐν ἀναμνήσει γινόμεθα. ἃ γὰρ ὁ λόγος διὰ τῆς ἀκοῆς παρίστησι, ταῦτα γραφὴ σιωπῶσα διὰ μιμήσεως δείκνυσιν, ὡς ὁ μέγας ἔφη Βασίλειος ἐν τῷ ἐγκωμίῳ τῆς ἁγίων τεσσαράκοντα. Ἀλλὰ & Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ, ὅτι παλαιᾶς & καινῆς διαθήκης εἷς ὁ νομοθέτης· καὶ εἰς τὸ ἔνδυμα τοῦ ἱερέως, οὗ ἡ ἀρχή· τῆς Χριστοῦ βασιλείας τὸ εὐαγγέλιον κηρύττοισι μὲν οἱ προφῆται. & μοῦ ἔτερα· ἐγὼ καὶ τὸν κηρόχυτον ἠγάπησα γραφὴν δυσσεβείας ἕνεκεν. εἶδον γὰρ ἄγγελον ἐν εἰκόνι ἐλαύνοντα βαρβάρων στίφη· εἶδον πατούμενα βαρβάρων φῦλα, καὶ Δαβὶδ ἀληθεύοντα· κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις. ὅπου δέδεκται πόνον, ὅτι τὰ παρὰ τῆς ἁγίων πατέρων καλῶς ἐκδεδομένα αὐτοὶ ἔξω θείου χοροῦ γενόμενοι διέστρεψαν. ἔτι δὲ ἔχονται κακίας, & τὰ κτ τῆς εἰδώλων πρὸς τὰ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ῥηθέντα, πρὸς ἀναζωπύρησιν τῆς εἰκονικῶν ἀναζωγραφήσεων προβάλλονται, λέγοντες.

Anno Christi 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Καὶ Ἀθανάσιος δὲ ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας φωστὴρ ἔφη· πῶς οὐκ ἔστιν ἐλεῆσαι τοὺς τὰ κτίσματα σεβομένους; ὅτι ὁ βλέποντες τοῖς μὴ βλέπουσι προσεύχονται, καὶ ὁ ἀκούοντες τοῖς μὴ ἀκούουσι· κτίσμα γὰρ ὑπὸ κτίσματος οὐδέποτε σωθήσεται.

ANNO CHRISTI 787.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Βαθαὶ τῆς φρενοβλαβείας. καινὴν ζητοῦντες βλασφημίας ὁδὸν ἐννοήσαντες, τῆς ἀληθείας παρεκβεβήκασι. τὸ γὰρ θεοπρεπὲς πατὴρ τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου εἰδώλων παῦται διαγορεύσαντος, αὐτοὶ μὴ πλὴν ἐπιγνῶσιν τῆς ἀληθείας, καὶ τῆς εἰλικρινοῦς ὁμολογίας, καὶ τῆς θείας ἀναγεννήσεως, οὐκ ὄντες ἕνὸς ὑπὲρ πάντων θεοῦ κτίσμασι λατρεύειν τοῦ Χριστιανοὺς κατηγοροῦσι, καὶ εἰδωλολατρεῖν ἀποφαίνονται. φεῖσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου, καὶ μὴ δῷς ἵνα ἀπαχθῶσι τῇ αὐτῶν βλασφημίᾳ. πάντες γὰρ ἐν τῷ ὀνόματί σου κεκλημένοι ὁμολογοῦμέν σε λυτρώσασθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων ἀπάτης καὶ πλάνης· καὶ μετὰ πλεῖον σὲ ἐπιγνῶσιν οὐδαμῶς ἐκ τῆς θείας ἀναγεννήσεως ἀξιωθέντες ἐξετράπημέν ποτε κτίσματι τοῦ ὑπὸ τὸν οὐρανὸν πλὴν θείου σου προσκυνῆσαι προσώπου, ἀλλά σοι τῷ μόνῳ λυτρωτῇ ἡμῶν. καὶ ψαλλομέν· κύριε ἐκτὸς σοῦ ἄλλον οὐκ οἴδαμεν, τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν. μάρτυς αὐτὸς, καὶ ἁγίων ἀγγέλων σκηναὶ, καὶ θεία ὁμήγυρις ἀποστόλων, προφητῶν καὶ μαρτύρων καὶ θεοπρεπῶν πατέρων. ἔχομεν δὲ εἰς ὑπόμνησιν καὶ πάντες ἡμῶν αἰσθητήριον, εἰς δόξαν σήν, πρὸς τὸ ἀναγεθῆναι ἡμᾶς πρὸς πλὴν σὴν μεγαλειότητα, καὶ τύπον τοῦ θείου σταυροῦ, καὶ διαγελικὴν διήγησιν, καὶ εἰκονικὴν ἀναζωγράφησιν, καὶ ἑτέρα πλεῖστα καθιερωμένα σκεύη· καὶ παῦτα ἀσπαζόμεθα διὰ τὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου γεγενῆσθαι καὶ ἀνατεθεῖσθαι. ἀλλ' ἐνεργήσαντες ἐπισυνείσματα γλώσσης ψευδεῖ, μάταια ἐβόησαν. διὸ καὶ οἴχεται αὐτῶν

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Papæ quanta amentia! inanem quamdam blasphemiæ viam excogitantes, a veritate proiecti sunt. Cum enim egregius pater contra idola hæc promulgauerit, ipsi post agnitionem veritatis, & sinceræ confessionis, ac diuinæ regenerationis, absque vno qui est super omnia Deus, creaturis seruire Christianos accusant, & idololatriam exercere pronuntiant. Parce Domine populo tuo, & ne dederis quemquam horum seduci blasphemia. Omnes enim qui nomine tuo vocamur, confitemur te redemisse nos ab idolorum deceptione pariter & errore: atque post agnitionem tuam, nos qui diuina regeneratione digni facti sumus, nequaquam conuersi sumus, vt alicui creaturæ sub cælo diuinam adorationem tuam offerremus; sed tibi soli redemptori nostro psallimus: Domine præter te alium nescimus, nomen tuum nominamus. Testis est ipse, & sanctorum angelorum militiæ, & sacratissimus cœtus apostolorum, prophetarum, martyrum, & egregiorum patrum. Habemus autem in commemorationem omnis sensus nostri, & in gloriam tuam, vt subleuemur ad magnitudinem tuam, figuram diuinæ crucis, & euangelicam narrationem, & imaginalem picturam, nec non & alia plura vasa sacrata: & hæc salutamus, eo quod in nomine tuo fiant & statuantur. Sed * vt compotes thesaurorum lingua mendaci vana persecuti sunt. propter quod & * procedit

* Gr. qui collegerunt thesauros linguæ perit

omnis eorum garrulitas. Nam quemadmodum lumine illucescente tenebræ abiguntur, ita veritate apparente mendacium linguæ ipsorum excisum est gladio spiritus. Sed ex eo quod excisum est habentes quædam residua, hæc proferunt, ita dicentes.

πᾶσα γλωσσαλγία. καθάπερ γὰρ φωτὸς ἀναλάμψαντος τὸ σκότος ἐκδιώκεται, οὕτως τῆς ἀληθείας φανείσης τὸ ψεῦδος τῆς ἀπῶν γλώττης ἐξετμήθη τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος. τὰ δὲ τμηθέντος ἔχοντες καταλείμματα, ἐπιφέροισι, λέγοντες τοιάδε. Anno Christi 787.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Similiter & Amphilochius Iconii dicit: Non enim in tabulis carneas personas sanctorum per colores curæ nobis est figurare, quoniam non his opus habemus; sed conuersationem eorum virtutibus imitari.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ὁμοίως & Ἀμφιλόχιος ὁ τῆς Ἰκονίου οὕτω φησίν· οὐ γὰρ τοῖς πίναξι τὰ σαρκικὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων διὰ χρωμάτων ἐπιμελὲς ἡμῖν ἐντυπωῦν, ὅπου οὐ χρήζομεν τούτων, ἀλλὰ τὴν πολιτείαν ἀπῶν δι' ἀρετῆς ἐκμιμεῖσθαι.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Hæreticorum ergo proprium est recisa producere testimonia. Nam si quis studiose scrutatus fuerit, nullo modo sensum patris inueniet inhibentem venerabilium imaginum formationem: sed fortitudinem collaudans, & firmamentum animæ sanctorum affectus, & præferens virtutum effectum, hæc locutus est pater, & vt ad imitationem nos erigeret conuersationis eorum. Non enim ob carnalem amorem illos laudamus, aut depingimus: sed ad imitationem volentes habere virtutem eorum, & in libris vitas ipsorum describimus, & in imaginali scriptura illos depingimus; cum minus indigeant hoc a nobis historice collaudari, vel in imagine lineamentis depingi: sed ad vtilitatem nostram hoc, sicuti prædictum est, facimus. Non enim tantum passio-

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Αἱρετικῶν οὖν ἴδιόν ἐστι τὰ πρεικεκομμένας ἐκβάλλειν τὰς χρήσεις. ἐπὶ εἴ τις φιλοπόνως ἐρευνήσῃ, οὐδαμῶς τὴν ἔννοιαν τοῦ πατρὸς κωλύσει ἀπαγορεύουσαν τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐκτύπωσιν· ἀλλ' ἐγκωμιάζων τὸ ἀνδρίαν καὶ στερρότητα τῆς ψυχικῆς διαθέσεως τῶν ἁγίων, & πρακτικὸν τὴν τῶν ἀρετῶν ἐργασίαν, ταῦτά φησιν ὁ πατήρ, & ἵνα πρὸς μίμησιν ἡμᾶς ἀναγάγῃ τῆς ἀπῶν πολιτείας. οὐ γὰρ διὰ σαρκικὴν φιλίαν αὐτοὺς ἐγκωμιάζομεν, οὐδὲ ἀνάστηλογραφοῦμεν· ἀλλὰ πρὸς μίμησιν θέλοντες ἔχειν τὰς ἀπῶν ἀρετάς, καὶ ἐν βίβλοις τοὺς βίους ἀπῶν ἀναγραφόμεν, καὶ εἰκονικῇ γραφῇ αὐτοὺς ἀναζωγραφοῦμεν, ἥκιστα χρηζόντων τοῦ παρ' ἡμῶν ἱστορικῶς ἐγκωμιάζεσθαι ἢ σπλαγχνικῶς εἰκονίζεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμῶν ὠφέλειαν, καθὰ εἴρηται, τοῦτο ποιοῦμεν. οὐ γὰρ μόνον τὰ πάθη τῆς

ANNO CHRISTI 787.

ἁγίων πρὸς ἡμετέραν σωτηρίαν ὄχι παιδαγωγά, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ συγγραφὴ τῶν παθημάτων αὐτῶν καὶ διὰ εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως δήλη γίνεται, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐπέτειος αὐτῶν μνήμη. ὅλος γὰρ ὁ χαρακτὴρ τοῦ λόγου ταύτην τὴν ἔννοιαν παρίστησι, καὶ πρὸς ἀναζήτησιν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ὄχι οὐδαμῶς τὸ παρὰ τοῦ παρόντος εἰρημένον, οὐδὲ διαβολήν τινα πρὸς αὐτὰς πεποίηται. εἰ γὰρ φάσκει, οὐ χρώμασι τοῖς πίναξι τὰ σαρκικὰ αὐτῶν πρόσωπα ἐπιμελὲς ἡμῖν ἐντυποῦν, διὰ τοῦτο σκοπὸν τῆς ἀρετῆς ταῦτα παρ' αὐτοῦ λέλεκται. ἐπιφέρει γάρ· ἀλλὰ τὴν πολιτείαν αὐτῶν δι' ἀρετῆς ἐκμιμεῖσθαι. ἐπιμελὲς γὰρ ἡμῖν τὰς ἀρετὰς τῶν ἁγαθῶν ἀνδρῶν ἐκλέγεσθαι, καὶ τὰς πράξεις αὐτῶν μιμεῖσθαι, καὶ τὴν πολιτείαν αὐτῶν ζηλοῦν. τὸ δὲ ναοῖς αὐτοῖς ἀναθέμασι διϊσχυρίζεσθαι, ἢ ἐν εἰκόνι τούτους διασπλοῦν, καταφρονοῦντας τῆς τούτων ἀρετῆς, ὄχι ἐπαινετόν. οὐδεὶς γὰρ ἂν ἐπαινέσειεν, εἰ ἴδοι αὐτὸς τὰς ἀρετὰς τῶν ἁγίων ὑποκρουόμενον, καὶ *ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ εἰκόνας τούτων διαπλέκοντα, ἢ ναοὺς ἐγείροντα πλείστους, ἢ σκεύη ἱερὰ κατασκευάζοντα, καὶ ἑαυτὸν ναὸν ταῖς ἐνθέοις ἀρεταῖς μὴ κατακοσμοῦντα. ἔφη γὰρ ὁ θεὸς διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς οὕτω διακειμένους· ἐὰν προσφέρητέ μοι σεμίδαλιν, μάταιον θυμίαμα, βδέλυγμά μοί ὄχι. καὶ ὅταν τὰς χεῖρας ὑμῶν ἐκτείνητε πρός με, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν· καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν. ἀλλὰ τί ποιήσετε; λούσασθε, καθαροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου·

* Ter. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας

nes sanctorum nos ad salutem nostram erudiunt, sed ipsa conscriptio passionum ipsorum etiam per imaginalem picturam ostensa, similiter & anniuersaria eorum memoria. Totus enim sermonis stylus hunc sensum commendat, & ad subuersionem venerabiliū imaginum nullatenus est id quod a patre dictum est. Neque enim oblocutionem aliquam aduersus illas facit. Nam & si dicit: Non coloribus in tabulis carneas eorum * personas curæ nobis est figurare: propter intentionem virtutis hæc ab eo dicta sunt. subinfert enim: Sed cōuersationem eorum per virtutem imitari. Curæ quippe nobis est virtutes bonorum virorum eligere, & actus eorum imitari, atque conuersationem ipsorum æmulari. Præterea templa istis iugiter dedicare, aut in imagine istos erigere, illos qui virtutem ipsorum contemnunt, non est laudabile. Nemo plane laudauerit, si viderit hominem virtutes sanctorum paruipendentem, de die in diem horum imagines * commendantem, vel templa multa erigentem, aut vasa sacra patrantem, & suum ipsius templum deificis virtutibus non adornantem. Ait enim Deus per Isaiam prophetam ad eos qui huiuscemodi erant: *Si obtuleritis mihi similam, vanum: thus abominatio mihi est. Et cum manus vestras extenderitis ad me, auertam oculos meos a vobis: & si multiplicaueritis deprecationem vestram, non exaudiā vos.* Sed quid facietis? *Lauamini, mundi estote, auferte mala ab animabus vestris in conspectu oculorum meorum:*

* facies

* dicantem

Isai. 1. iuxta 70.

ANNO CHRISTI 787.

quiescite a malis vestris, discite bene facere: quærite iudicium, liberate oppressum, iudicate pupillum, iustificate viduam. Ergo cum ista correxerimus, tunc & ea quæ a nobis offeruntur, apud Deum accepta erunt, siue sancta templa, siue sacrata vasa, siue venerabiles imagines sint. Sic ergo aptum est, ad memoriam sanctorum nos virtutes horum, secundum quod possibile fuerit, * imitari. Martyrum enim laudatio est, collectorum ad virtutem hortatio, sicut magnus ait Basilius in moralibus sermonibus suis. Cum his autem, sicuti dictum est, etiam templa erigere, & imagines formare, & sacra vasa Deo offerre, laude dignum est: oportet enim & hæc facere, & illa non omittere, vt verus sermo nos docet. Non enim quis vtique virtutem acquirere poterit, nisi in atriis Domini assuescat, & per lectionem diuina eloquia audiat, & per visionem ducatur ad sensum tam euangelicarum narrationum & disciplinarum, & martyricarum relationum atque certaminum. In omni autem tempore, loco, momento, & hora virtutibus dare operam perneccessarium est: quia in passionibus Christi semper & continuo conuersari necesse est, & mortificationem eius in corpore nostro circumferre; & hoc diligenter facere commodum est: conciliatio enim est regni cælorum. Porro multas cruces exarare in vna domuncula, & contemnere mandata Christi, & imitationem passionum eius, insipientissimum est. sine operibus namque fides mortua est.

παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηρῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν· ἐκζητήσατε κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δικαιώσατε χήραν. ὅταν οὖν ταῦτα κατορθώσωμεν, τότε καὶ τὰ παρ' ἡμῶν προσφερόμενα δεκτὰ ἔσται τῷ θεῷ, εἴτε ἅγιοι ναοί εἰσιν, εἴτε ἱεραὶ σκεύη, εἴτε καὶ σεπταὶ εἰκόνες. οὕτως οὖν ἀριθμόθεν ἐστὶν ἐκλέγεσθαι ἡμᾶς πρὸς μνήμην ἁγίων τὰς τούτων ἀρετάς, καὶ καθ' ὃ δυνατὸν ἐκμιμεῖσθαι. τοῦτο γὰρ ἐστὶ μαρτύρων ἐγκώμιον, ἡ τῶν ἀρετῶν ἔσται κλῆσις τῶν συνειλεγμένων, ὡς ὁμοίας ἔφη Βασίλειος ἐν τοῖς ἠθικοῖς αὐτοῦ λόγοις. σὺν τούτοις δέ, καθὰ εἴρηται, καὶ τὸ ναοὺς ἐγείρειν, καὶ εἰκόνας ἀναπλάττειν, καὶ ἱερὰ σκεύη τῷ θεῷ προσφέρειν, πάνυ ἀξιεπαίνετόν ἐστι· δεῖ γὰρ καὶ ταῦτα ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι, ὁ ἀληθὴς λόγος ἡμᾶς ἐκδιδάσκει. οὐ γὰρ ἄν τις ἀρετὴν κτήσασθαι δυνατὸν, ἐὰν μὴ ἐν ταῖς αὐλαῖς τοῦ κυρίου * παροδεύῃ, καὶ διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐνωπίζηται τὰς θείας λογίας, καὶ διὰ τῆς ὁράσεως πρὸς αἴσθησιν ὁδηγῆται τὰ τε εὐαγγελικῶν ἐξηγήσεων καὶ μαθημάτων, καὶ τὰ μαρτυρικῶν διηγήσεών τε καὶ ἄθλων. ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ τόπῳ καὶ χρόνῳ καὶ ὥρᾳ τὰς ἀρετὰς ποιεῖν ἐπιμελὲς ἐστι καὶ ἐπάναγκες· ὅπ καὶ τοῖς παθήμασι τοῦ Χριστοῦ ἐμπολιτεύεσθαι παντὸς καὶ ἀεὶ καὶ διὰ παντὸς ἀναγκαῖον, καὶ τὴν νέκρωσιν αὐτοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν περιφέρειν, καὶ ἐπιμελῶς τοῦτο ποιεῖν, λυσιτελές· πρόξενον γάρ ἐστι τῆς οὐρανῶν βασιλείας. τὸ δὲ σταυροὺς πολλοὺς ἐγχαράττειν ἐν ἑνὶ οἰκίσκῳ, καὶ καταφρονεῖν τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς μιμήσεως τῶν παθημάτων αὐτοῦ, πάνυ ἀνόητον ἐστιν· ἀνθ' ὧν γὰρ τῶν ἔργων ἡ πίστις νεκρά

* Gr. diligere & imitari.

In serm. in 40. mart.

Matth. 23.

Iacob. 2.

* Malè.

ANNO CHRISTI 787.

φησὶ γὰρ διαγγελικῶς ὁ κύριος· οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ἐπὶ δὲ ἐχόμενοι τῶν προκειμένων, καὶ ἐπῆλθον ἀποδέξειν πρὸς τοὺς εἰρημένους ἀποδώσομεν. σωφρονοῦντες ὅτι τοῖς τὸ σωτήριον ἡμῶν τοῦ θεοῦ διασαφήσασι θέλημα ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν, κατὰ * ἔκτασιν πρὸ τῆς ἐντολῶν τήρησιν ἐκδιδάσκειν ἡμᾶς, καὶ πρὸς τὴν ἐντολὴν ὅστιν αὐτοῖς ὁ σκοπὸς ῥυθμίζειν τοὺς ἀκροωμένους, παύτῃ διαγγέλλειν ὑψηλόν τε καὶ μείζονα· ἵνα ὡς ἄγκυραν ἀσφαλῆ παύτῃ κατέχοντες, μηδὲν περὶ τὰς λοιπὰς ἀμελῶμεν. διὰ δὲ πρὸ ἔκτασιν τοὺς μήκους τοὺς πλείους σιγήσαντες, Ἀστέριον Ⓜ Ἀμασείας εἰς μέσον ἀγάγωμεν. καὶ γὰρ αὐτὸς εἰς Ⓜ Λάζαρον καὶ εἰς Ⓜ πλούσιον λόγον συγγράμμενος, ἔμφασίν ἵνα πρὸς πλουσίους καὶ πτωχοὺς φίας καὶ τῶν πλουτούντων διαῤῥύσας, παραινεῖ τοῖς πλουσίοις πρὸ ἐλεημοσύνῃ ἐγκαρπίζεσθαι, καὶ μὴ φαιδρῶς καὶ λαμπρῶς μαλακοῖς ἱματίοις ἀμφιέννυσθαι. καὶ παρεισάγει ἠθικόν ἵνα λόγον πρός τινας εὐλαβεστέρους καὶ Ⓜ βίον, πλούτου ἐφιεμένους, λέγων οὕτως· μὴ γράφε Ⓜ Χριστὸν ἐν ἱματίοις, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸ τῆς ἀναλωμάτων τούτων δαπάνῃ πτωχοῖς πρόσαρκέσου. εἶτα καὶ θέλων ἐκκόψαι τὸν πλούτου πρὸ ἔφεσιν, ἐπιφέρει· ἀρκεῖ γὰρ αὐτῷ ἡ μία τῆς ἐνσωματώσεως ταπείνωσις· τουτέστιν, ὅτι ἀρεστὸν Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, διὰ κοσμικῆς προσποιείας καὶ φιλαργυρείας ἐμφαίνεσθαι τὰ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ μυστήρια. οὐδὲ γὰρ εὐσεβές ὅστιν ἢ ἀπόδεκτον ἐνώπιον αὐτοῦ, διαγγελικῆς ἀναμνήσεως ἕνε-

Dicit enim euangelice Dominus: *Non omnis qui dicit mihi, Domine Domine, intrabit in regnum calorum, sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cælis est.* Adhuc autem subiungentes propositis, & aliam probationem his quæ dicta sunt reddemus. Moris est sanctis patribus nostris qui salutarem nobis Dei voluntatem disseruerunt, prolixe mandatorum nos dicta docere, & ad mandatum, de quo eis intentio est, moderari audientes, hoc annuntiare excelsum esse & maius: vt tamquam ancoram certam id habentes, nec circa reliqua negligentes simus. Porro prolixitatem vitantes, pluresque silentio prætereuntes, Asterium Amasinum in medium adducamus. Etenim in Lazarum & in diuitem conscribens sermonem, * quoddam verbum de pauperibus alendis & contra diuites dictans, admonet diuites eleemosynæ fructus reddere, & non splendide vel clare mollibus vestimentis amictos esse. & introducit moralem quemdam sermonem ad quosdam * religiosiores, in vita diuitias ambientes, perhibens ita: Noli pingere Christum in vestimentis, sed potius horum sumptus pauperibus eroga. Ac deinde volens recidere diuitiarum cupiditatem, subinfert: Sufficit enim ei vna incorporationis humilitas: id est, non placet Christo Deo nostro per mundialem fauorem & auaritiam demonstrari dispensationis suæ mysteria. Neque enim pium est vel acceptum in conspectu eius, propter euangelicam commemorationem, ma-

Matth. 7.

* sententiam quamdam latius explicatam de paup.

* religiosioris vitæ d.

teriam diuitiarũ theſaurizare ad excuſandas excuſationes in peccatis, pauperibus contemptis indigentibus panum, atque priuatis indumentis & tegumentis. hoc enim auaritiæ, & non pietatis eſt proprium. Sicut enim non eſt communicatio lucis ad tenebras, neque participatio iuſtitiæ & iniquitati: ita neque diuitiarum concupiſcentia & mollium veſtimentorum amictus, ad euangelicam formam atque hiſtoriam. Hæc enim diſpenſationis quidem relationem affatim edocet, in ſalutem ducens: illa vero miſera denuntiatur, vti cruciatui obnoxia, quemadmodum Iacobus ait Domini frater: *Diuites plorate, vlulantes in miſeriis quæ aduenient vobis. Diuitiæ veſtræ putrefactæ ſunt, & veſtimenta veſtra a tineis comeſta ſunt: aurum & argentum veſtrum æruginauit, & ærugo in teſtimonium vobis erit.* Igitur, ſicuti dictum eſt, omnia quæ propter auaritiam facta ſunt in mundo, tranſibunt. Poſſibile nobis eſt per modicam impenſam habere alimenta & indumenta & operimenta, & his eſſe contentos. Quidquid enim non propter neceſſitatem, ſed propter ſpecioſitatem aſſumitur, prauitatis habet accuſationem, vt diuinus ait Baſilius. Contenti ergo ſimus his quorum egemus, & ex his pauperibus ſufficienter demus, & manum illis porrigamus, vt & Domini vocem audiamus dicentem: *Beati miſericordes, quoniam ipſi miſericordiã conſequentur.* &, *quam diu feciſtis vni ex his minimis fratribus meis, mihi feciſtis.* Et quia Aſterii memoriam

Iacob. 5.

Lib. Reg. fuſius diſputat c. 22.

Matth. 5.

Matth. 25.

κεν ὕλιω πλούτου ἐπισαυρίζειν, καὶ ANNO CHRISTI 787.
ϖροφασίζεσθαι ϖροφάσεις ἐν ἁμαρτίαις· πτωχῶν δὲ καταφρονεῖν ἐνδεομένων ἄρτων καὶ ἐνδυμάτων, καὶ σκεπασμάτων ἐστερημένων. τοῦτο γὰρ φιλαργυρείας ἴδιον, καὶ ὐκ εὐσεβείας. ὥσπερ γὰρ οὐ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος, οὐδὲ μετοχὴ δικαιοσύνη κ) ἀνομία· οὕτως οὐδὲ πλούτου ἔφεσις, καὶ ἱματίων μαλακῶν ἀμφίεσις, ϖρὸς τὸν εὐαγγελικὸν ἀπάτυπωσιν κ) ἰσοτιμίαν. ἡ μὲν γὰρ τοῦ τῆς οἰκονομίας δίηγησιν τρανῶς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει, εἰς σωτηρίαν ἀπάγουσα· ἡ δὲ ταλαιπωρεῖται ὡς ἀληθῶς κολάσεως, καθὼς φησιν Ἰάκωβος ὁ ἀδελφόθεος· Ⓐ πλούσιοι κλαύσατε καὶ ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν. ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, & τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα γέγονεν· ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν ἔσται. ποιχαροῦν, καθὰ εἴρηται, πάντα τὰ διὰ φιλαργυρείαν γινόμενα τῷ κόσμῳ οἴχεται. δυνατὸν γὰρ ἡμῖν ἐστὶ διὰ μικροῦ τινος ἀναλώματος ἔχειν διαζωάς, ἐνδύματά τε καὶ σκεπάσματα, καὶ ἐν τούτοις ἀρκεῖσθαι. πᾶν γὰρ ὃ μὴ διὰ χρείαν, ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνεται, πρόφασιν ἔχει κατηγορίας, ὡς ὁ θεῖος ἔφη Βασίλειος. ἀρκεσθῶμεν οὖν οἷς χρείαν ἔχομεν, καὶ ὐκ τούτων τοῖς πτωχοῖς ἐπαρκέσωμεν, καὶ χεῖρα αὐτοῖς ὀρέξωμεν, ἵνα καὶ τῆς τοῦ κυρίου φωνῆς ἀκούσωμεν λεγούσης· μακάριοι Ⓐ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται· καὶ, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. καὶ ὅτι Ἀστερίου μνήμην ἐποιησά-

ANNO CHRISTI 787.

ἐποιησάμεθα, φέρε τοῖς αὐτῶν λόγοις χρησάμενοι, τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων παράδοσιν ἀρχαίαν θεσμοθεσίαν ἀποδείξωμεν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. ὁ γὰρ αὐτὸς θεασάμενος εἰκόνα τοῦ παθόντος Εὐφημίας τῆς μάρτυρος, ἐγκωμίοις ἐκέχρητο τοιούτοις δέ. Γυνή τις ἱερὰ παρθένος ἀκηράτῳ θεῷ τὸ σωφροσύνῃ καθιερώσασα, Εὐφημίαν καλοῦσιν αὐτήν. τυραννὴς δέποτε τοὺς εὐσεβοῦντας ἐλαύνοντος, μᾶλλα προθύμως τὸ ὑπὲρ θανάτου εἵλετο κίνδυνον. ὁ δὲ δὴ πολῖται καὶ κοινωνοὶ τῆς θρησκείας ὑπὲρ ἧς ἐτελεύτησεν, ὡς ἀνδρείαν ὁμοῦ καὶ ἱερὰν τὴν παρθένον θαυμάσαντες, πλησίον τοῦ ἱεροῦ τάφου θήκῃ δημάμενοι, καὶ θεμένοι τε τάφου λάρνακα, πομὰς τελοῦσιν αὐτῇ, καὶ τάφου ἐπίσιον ἑορτὴν, κοινὴν καὶ πάνδημον ποιοῦνται πανήγυριν. ὁ μὲν οὖν τὴν τοῦ θεοῦ μυστηρίων ἱεροφάντην καὶ λόγῳ τιμῶσι τάφου μνήμην ἀεὶ, καὶ ὅπως ἐξετέλεσε τὴς καρτερίας ἀγῶνα, ἐπιμελῶς σὺν σωιόντας λαοὺς ἐκδιδάσκουσιν. ὁ δὲ δὴ ζωγράφος εὐσεβῶν καὶ αὐτὸς διὰ τῆς τέχνης τὰ κατ' δύναμιν, πᾶσαν τάφου ἱστορίαν ἐν σινδόνι χαράξας, αὐτοῦ που πρὸ τάφου θήκην ἱερὸν αὐτέθηκε θέαμα. ἔχει δὲ ὧδε τὸ φιλοτέχνημα. ὑψηλὸς ἐπὶ θρόνου καθίδρυται δικαστὴς, πικρὸν καὶ δυσμενὲς βλέπων εἰς τάφου πρόσωπον· ὀργίζεται γὰρ ὅταν ἐθέλῃ καὶ ταῖς ἀψύχοις ὕλαις ἡ τέχνη. δορυφόροι δ' ἀρχῆς καὶ γραπτῶν πολλοί· ὁ μὲν τῶν ὑπομνημάτων ὑπογραφεῖς δέλτοις φέροντες καὶ γραφίδας· ὧν θάτερος ἁρπάσας ἀπὸ τοῦ κηροῦ τὴν χεῖρα, βλέπει πρὸς τὴν κρινομένην σφοδρῶς, ὅλον ἐγκλίνας τὸ πρόσωπον, ὡσπερ παρακελευόμενος γραώδη λαλεῖν, ἵνα μὴ κάμνων πρὸς τάφου ἀκούῃ,

fecimus, eia verbis eius vtentes, venerabilium imaginum traditionem antiquam esse legislationem monstremus catholicæ ecclesiæ. Etenim ipse contemplatus imaginem passionis Euphemiæ martyris, talibus est laudibus vsus: Mulier quædam fuit sacra virgo, incorruptam Deo pudicitiam vouens, quam Euphemiam vocant. Cum autem tyrannus aliquando pios persequeretur, satis prompte mortis elegit periculum. Porro ciues & communicatores religionis, pro qua & mortua est, virilitatis * lege sacram virginem admirantes, iuxta sacrarium sepulcro dedicato, & arca posita, honores ei concelebrant, & annuatim diem festum faciunt & solennem. Denique sacrati diuinorum mysteriorum assertores etiam sermonibus memoriam semper honorant, & qualiter perfecerit agonem perseuerantiæ, diligenter præsentes populos edocent. At vero pictor pie agens & ipse per artem secundum vires totam eius historiam in sindone figurans, circa sepulcrum posuit * titulum. Habet autem se sic artis diligentia. Excelsus super thronum locatur iudex, amare ac furiose virginem intuens. Irascitur enim ars etiam in materiis inanimatis, cum vult. Satellites autē principis & milites multi, alii quidem monumentorum descriptores, ferentes libros & * pittacia. Quorum alius suspensa manu a cera, aspicit ad eam quæ iudicabatur, valide totam inclinans faciem, quasi * iussus facilius loqui, vt non laborans erga auditum, men-

* ergo

* sacrum spectaculum.

* Gr. stylos

* iubens clarius l.

ANNO CHRISTI 787.

* reprehendenda.

doſa deſcriberet & * imperfecta. Stabat autem virgo in fulua tunica & veſte philoſophiam ſignificans; &, vt viſum eſt pictori, * vultu vrbano: vt autem mihi apparet, animam decorata virtutibus. Ducunt autem eam ad principem duo milites, vno ante quidem trahente, altero vero poſt tergum vrgente temperatum virginis morem pudore atque conſtantia. Nam in terram quidem intuetur, erubeſcens vultus virorum: ſtabat autem imperterrita, nihil perpetiens ad agonem. Verum cum ego alios interim laudarem pictores, vidi mulieris illius Colchidis opus, quod gnatis gladium illatura, miſericordia & furore diuideret faciem: & vno quidem oculorum iram oſtenderet, altero vero matrem indicaret parcentem & horreſcentem. Nunc autem miraculum ab illo ſenſu ad hanc mutaui picturam; & valde quoque admiror artificem, quoniam magis commiſcuit colorum morem, pudorem pariter & fortitudinem temperans, affectiones videlicet quæ ſibi inuicem aduerſantur. Cumque progrederetur anterius imitatio, carnifices quidam in paruis tunicis nudi iam ad opus vrgebant: & vnus quidem apprehendens caput & inclinans retrorſum, præbebat alteri apparatam ad pœnam virginis faciem: at ille aſſiſtens incidebat dentes. Malleus & teretrum pœnæ inſtrumenta videntur. Lacrymor hinc, & mihi paſſio ſermonem recidit. Sanguinis enim guttas ita pictor liquido colorauit, vt diceres veraciter eas a labiis fluere

* pulcra facie:

ἐσφαλμένα γράφῃ καὶ ἁπλήμμα. ἔστηκε δὲ ἡ παρθένος ἐν φαιῷ χιτῶνι & ἱματίῳ τὴν φιλοσοφίαν σημαίνουσα, ὡς μοὶ ἔδοξε τῷ γραφεῖ, καὶ τὸ ὅλον ἀστεία· ὡς ἂν ἐμοὶ δοκεῖ, τὴν ψυχὴν κεκαλλωπισμένη ταῖς ἀρεταῖς. ἄγουσι δὲ αὐτὴν πρὸς Ⓜ ἄρχοντα δύο στρατιῶται, ὁ μὲν ἕλκων ἔμπροσθεν, ὁ δὲ κατόπιν ἐπείγων κεκραμένον τῆς παρθένου τὸ ἦθος αἰδοῖ & τερρότητι. νεύει μὲν γὰρ εἰς γῆν ὥσπερ ἐρυθριῶσα τὰς ὄψεις τῶν ἀρρένων· ἔστηκε δὲ ἀκαταπλήκτως, οὐδὲν πάσχουσα πρὸς Ⓝ ἀγῶνα δηλόν. ὡς ἔγωγε οὖν ἄλλους τέως ἐπῄνουν ζωγράφους, ὅτε ἐθαύμαζον τῆς γυναικὸς ἐκείνης τῆς Κολχίδος τὸ δρᾶμα, ὅπως μέλλουσα τοῖς τέκνοις ἐπιφέρειν τὸ ξίφος, ἐλέῳ & θυμῷ μιγείσῃ τὸ πρόσωπον· & θάτερος μὲν τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ὀργὴν ἐμφαίνει, θάτερος δὲ τὴν μητέρα μιμεῖται φειδομένην καὶ φείδουσαν. νυνὶ δὲ τὸ θαῦμα ἀπ' ἐκείνης τῆς ἐννοίας πρὸς ταύτην μετέθηκα τὴν γραφήν· & σφόδρα γε ἄγαμαι τὸν τεχνίτου, ὅπη μᾶλλον ἔμιξε τῶν χρωμάτων τὸ ἦθος, αἰδῶ τε ὁμοῦ & ἀνδρίαν κεράσας, πάθη καὶ φύσιν μαχόμενα. προβαινούσης δὲ εἰς τὸ πρόσω τῆς μιμήσεως, δημιοί τινες ἐν χιτωνίσκοις γυμνοὶ ἤδη ἤρχοντο τοῦ ἔργου· & ὁ μὲν δραξάμενος τῆς κεφαλῆς, & ἀνακλίνας εἰς τὸ κατόπιν, παρεῖχε τῷ ἑτέρῳ ὑπερπὲς εἰς πομπείαν τῆς παρθένου τὸ πρόσωπον· ὁ δὲ παραστὰς ἐξέκοπτε τῶν ὀδόντων. σφῦρα δὲ καὶ τρύπανον φαίνεται τῆς πομπείας τὰ ὄργανα. δακρύω δὲ τὸ ἐντεῦθεν, καί μοι τὸ πάθος ἐπικόπτει Ⓝ λόγον. τὰς γὰρ τοῦ αἵματος σταγόνας οὕτως ἐναργῶς ἐπέχρωσεν ὁ γραφεύς, ὥστε εἴποις ἂν τοῦτον ἀληθῶς,

ANNO CHRISTI 787.

καὶ θριωήσας ἀπέλθοις. δεσμωτήριον μετὰ ταῦτα· καὶ πάλιν ἡ παρθένος σεμνὴ ἐν τοῖς φαιοῖς ἱματίοις κάτω μόνη, ἐκτείνουσα τῷ χεῖρε πρὸς οὐρανὸν, καὶ καλοῦσα θεὸν ἐπίκουρον τῆς δίκης. διχομηνὶ δὲ αὐτῇ φαίνεται ὑπὲρ κεφαλῆς τὸ σημεῖον, ὃ δὴ νόμος Χριστιανοῖς προσκυνεῖν τε καὶ ἐπιγράφεσθαι· σύμβολον οἶμαι τῆς πάθοις, ὅπερ αὐτῷ ἐξεδέχετο. διὸ δὴ γοῦν καὶ μετ' ὀλίγον πῦρ ἄλλαχοῦ σφοδρὸν ὁ ζωγράφος αἴθειν, ἐρυθρῷ χρώματι ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπιλαμφθέντι σωματοποιήσας πρὸ φλόγα. ἵστησι δὲ μέσῳ αὐτῷ τὰς χεῖρας πρὸς οὐρανὸν διαπλώσασαν, ἀχθηδόνα δὲ οὐδεμίαν ἐπιφαίνουσαν τῷ προσώπῳ, ἀλλὰ τοὐναντίον γεγηθυῖαν, ὅτι πρὸς τὸν ἀσώματον καὶ μακαρίαν ἐξεδήμει ζωήν. μέχρι τούτου καὶ ὁ ζωγράφος ἔστησε τὴν χεῖρα, κἀγὼ τὸν λόγον. ὥρα δέ σοι καὶ αὐτῷ, εἰ βούλει, τελέσαι τὴν γραφὴν, ἵνα κατίδῃς ἀκριβῶς, εἰ μὴ πολὺ κατόπιν τῆς ἐξηγήσεως ἤλθομεν. καὶ ταῦτα μὲν Ἀστέριος. σκοποῦντες δὲ τὰ ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ εἰρημένα, εὑρήσομεν αὐτὸν ἐκεῖθεν ἐκλεξάμενον τὰ πρὸς αὐτοῦ διηρθρωμένα. ὁ θεὸς γὰρ τῷ θεράποντι αὐτοῦ Μωσεῖ περὶ τῆς σκηνῆς διατασσόμενος, ποικίλα καὶ διάφορα ἐν αὐτῇ ἔργα προστάξας, πρὸς τούτοις ἔφη· ποιήσεις αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου χαρακτῆρ· ἔργασίᾳ ὑφάντου ποιήσεις* αὐτάς. καὶ αὖ πάλιν ἡ διαταγὴ διδάσκει ἡμᾶς, ἵνα τὰ τῷ θεῷ διατεθησόμενα ἀναλώμασι πλείοσι κατασκευάζωνται· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνθρωπίνων οὐχ οὕτως. εἴρηται γὰρ τῷ λαῷ· καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένον ἐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ.

re, & lamentis affectus abires. * Vinculum post hæc; & iterum virgo decora in fuluis vestibus, sed & sola, extendens manus ad cælum, inuocans Deum tutorẽ in pœnis. Orante autem ea, videtur super caput signum, quod lex est Christianis adorandi & superscribendi: quod ego indicium esse arbitror passionis quæ illam manebat. Mox ergo & post paululum ignem alibi vehementem pictor succendit, rubro colore hinc & inde clarescente flammam corpus efficiẽs. At vero in medio flammæ statuit eam manibus ad cælum expassis, sed molestia nulla in facie apparente: quin e diuerso hilarem, quoniam ad incorpoream & beatam vitam pergebat. Vsque huc & pictor retinuit manum, & ego sermonem. Porro attende tibi, si volueris eamdem perficere picturam, & consideres diligenter, nisi multũ inferius quam oportuit, ad narrationẽ accessimus. Et hæc quidem Asterius. Tractantes autem quæ in diuina scriptura dicta sunt, inueniemus eumdem ex ea legisse, quæ ab ipso dicta fuerũt. Deus enim famulo suo Moysi de tabernaculo disponens, postquam varia & diuersa in eo opera fieri præcepit, ait: *Facies cortinas ex byssо retorta, hyacintho, & purpura, & cocco retorto cherubim: opere textoris facies eos.* Et ipsa quidem dispositio docet nos, vt ea quæ Deo dicata sunt, expensis multis conficiantur: in humanis autem non ita. Dictum est enim populo: *Et vestem duobus contextam ne induas.*

* Gr. Carcer

Exod. 26.

Deut. 22.

* αὐτά.

Lucidissime autem diuinus Apostolus horum sensum commendat, præcipiens: *Mulieres in habitu* ornato, cum verecundia & sobrietate ornantes se, non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste preciosa; sed quod decet mulieres, promittentes pietatem per opera bona.* Hæc considerantes nos, qui Deo soli seruitutem nostram in spiritu & veritate offerimus, omnia quæ oblata & dedicata sunt, siue diuinus typus preciosæ crucis, siue euangelium, siue venerandæ imagines, siue vasa sacra sint, & salutamus & amplectimur ea, veluti spem habentes sanctificationis ab eis percipiendæ: & adorationem honoratoriam illis impendimus. *Adorate* enim, inquit, *scabellum pedum eius, quoniam* sanctum est.* Propter quod & Gregorius Theologus in sermone suo de natiuitate Christi ait: Bethlehem honora, præsepe adora. Ergo quod Deo dicatur, præsentia & participatione eius sanctum est, quemadmodum omnis scriptura testatur: & ei qui sanctus est, honor sanctitatis non aliter conseruatur, quam per nostram affectualem adorationem. Ipsi autem adhuc spirantes mendacium, aliena quædam ab ecclesia catholica consuentes, aiunt.

1. *Tim.* 2.

* *decenti*

Psalm. 98.

* Gr. *sanctus*

Non longe a fine.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Consona vero istis & Theodotus Ancyranus, concertator Cyrilli, de eisdem docet ita: Sanctorum vultus non in imaginibus ex materialibus coloribus factis formandos accepimus, sed ho-

ANNO CHRISTI 787.

λυκότατα δὲ ὁ θεῖος ἀπόστολος τύπων πρὸ ἔννοιαν παρίστησι φράζων· τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ· ἀλλ' ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν δι' ἔργων ἀγαθῶν. ταῦτα οὖν εἰδότες ἡμεῖς καὶ τῷ θεῷ μόνῳ πρὸ λατρείαν ἡμῶν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσάγοντες, πάντα τὰ ἅπαξ ἁγιασθέντα καὶ καθιερωμένα, εἴτε θεῖον τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, εἴτε ἅγιον εὐαγγέλιον, εἴτε σεπταὶ εἰκόνες, εἴτε ἱεραὶ σκεύη εἰσὶ, καὶ ἀσπαζόμεθα, καὶ προπυνθανόμεθα, ὡς ἐλπίδα ἔχοντες ἁγιασμοῦ μεταλαμβάνειν παρ' αὐτῶν· καὶ προσκύνησιν τιμητικὴν αὐτοῖς ἀποδίδομεν. προσκυνεῖτε γάρ, φησὶ, τῷ ὑποποδίῳ τοῦ ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι. διὸ καὶ Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῷ εἰς τὰ γενέθλια τοῦ Χριστοῦ λόγῳ αὐτοῦ οὕτω φησί· τὴν Βηθλεὲμ τίμησον, καὶ τὴν φάτνην προσκύνησον. ἃ γὰρ τῷ θεῷ ἀνατέθειται, τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ καὶ μετοχῇ ἅγιά ἐστι, καθὼς πᾶσα ἡ θεία γραφὴ μαρτυρεῖ· καὶ ὡς ἁγίου ἡ τιμὴ τῆς ἁγιότητος οὐκ ἄλλως φυλάττεται, ἢ διὰ τῆς ἡμῶν ἐμπαθοῦς προσκυνήσεως. αὐτοὶ δὲ ἔτι ἐμπνέοντες ψεύδους, ἀλλότριόν τι τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας συρράπτοντες, φασίν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Συνῳδὰ δὲ τούτοις καὶ Θεόδοτος Ἀγκύρας, ὁ συναγωνιστὴς Κυρίλλου, περὶ τοῦ αὐτὰ διδάσκει οὕτως· τὰς τῶν ἁγίων ὄψεις οὐκ ἐν εἰκόσιν ἐξ ὑλικῶν χρωμάτων ἀναμορφοῦν παρειλήφαμεν, ἀλλὰ

ANNO CHRISTI 787.

ταὶς τούτων ἀρεταὶς διὰ τῆς ἐν γραφαῖς περὶ αὐτῶν δηλουμένων οἷόν πινας ἐμψύχοις εἰκόνας ἀναμάττεσθαι δεδιδάγμεθα, ἐκ τούτου πρὸς τὸ ὅμοιον αὐτοῖς διεγειρόμενοι ζῆλον. ἐπεὶ εἰπάτωσαν ⁊ τὰς τοιάσδε ἀνασκοπουμένας μορφὰς, ποίας ἐκ τούτων ἀρετὰς καταπολαύουσιν ὠφελείας, ἢ ἐν ποίᾳ διὰ τούτων ἀναμνήσεως ἀνάγονται τὴν θυμητικὴν θεωρίαν. ἀλλ' εὕδηλον, ὡς ματαία ἡ τοιαύτη ἐπίνοια, ⁊ διαβολικῆς μεθοδείας εὕρημα.

rum virtutes per ea quæ de illis in scriptis indicantur, quasi quasdam animatas imagines imitari didicimus, & ex hoc ad similem illis zelum erigimur. Nam dicant hi qui tales erigunt formas, quali putas ex his perfruantur vtilitate, vel in quam spiritalem contemplationem ducantur per harum commemorationem? sed manifestum est quod vana sit huiusmodi excogitatio, & diabolicæ argumentationis inuentio.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Εἰ Θεόδοτος ὤφελεν ἐν τῷδε τῷ βίῳ, τῇ μακαρίᾳ συνεξεβόησεν ἂν Σωσάννῃ πρὸς θεὸν λέγων· ὁ θεὸς ὁ αἰώνιος, ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης, ὁ εἰδὼς πάντα πρὶν γένεσιν αὐτῶν· σὺ ἐπίστασαι, ὅτι ψευδῆ κατηγόρησάν μου, ζηλώσαντες τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Βαβυλωνικῆς συγχύσεως, ⁊ τῆς ψυχοφθόρου ταύτης καινοφωνίας εἰσηγηταί. ἀλλὰ θέλοντες ἑαυτοὺς ἱκανοὺς ⁊ πεφυφωμένους ἀποδεῖξαι, κενά τινα λαρυγίζουσι, καὶ ψευδῆς ἀποδείκνυται ὁ κάλαμος τῆς γραφῆς αὐτῶν, ⁊ προφανῶς παραχαράκται τῆς ἀληθείας εὑρίσκονται. πολλοὶ γὰρ ἡμῖν ἐκζητήσαντες, εἴτά τε καὶ ἐρευνήσαντες ἐν τοῖς λόγοις τοῦ αὐτοῦ Θεοδότου περὶ τοῦ προκειμένου ῥητοῦ, εἰ ἄρα ἐγέγραπταί τι τοιοῦτον, οὐδαμῇ οὐδαμῶς εὕρομεν. οὐδὲ γὰρ αὐτός τι τῶν τοιούτων διηγήσατο· προφανὲς γὰρ δέδεικται, ὅτι οὐ Θεοδότου ἡ χρῆσις ὅτι. πικρίας γὰρ ⁊ παροξυσμοῦ μεστὸς ὁ λόγος, ⁊ γλώσσης ἀκρατοῦς ⁊ ἀκαθάρτων χειλέων ἡ τόλμα τοῦ φλυαφῆσαι, *διαβολικῆς· εὑρέσεως μορφὰς εἰκόνων τιμίας.

*leg. ex Lat. διαβολικῆς μεθοδείας εὕρημα τοῦτο εἰκόνων τιμίας.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Si Theodotus esset in hac vita, cum beata Susanna clamaret dicens: *Deus æterne, qui absconditorum es cognitor, qui scis omnia antequam fiant:* tu nosti, quia falso contra me tulerunt testimonium hi, qui æmulantes senes Babylonicæ confusionis, huius nouitatis auctores existunt. Sed volentes se idoneos & illustres ostendere, quædam vana fauce loquuntur: & fallax ostenditur calamus scripturæ ipsorum, & euidenter adulteratores veritatis inueniuntur. Multi enim nobiscum exquirentes, deindeque scrutantes in sermonibus eiusdem Theodoti de proposito dicto, si vere scriptum sit huiuscemodi, nunquam vsquam inuenimus. Neque enim ipse quid tale locutus est. euidenter namque monstratum est, quod non sit Theodoti testimonium. Amaritudine quippe & exacerbatione plenus sermo, & linguæ intemperatæ, atque immundorum labiorum præsumptio est dicere, esse diabolicæ argumentationis inuentionem venerabilium figuras imaginum. Vere perspicuum est, *Dan. 13.*

quod Christianos accusantium sit hæc adinuentio atque figmentum, & non Theodoti. Nam si, vt ipsi aiunt, ex ipso testimonium protulerunt, oportebat eos expresse indicare, ex quo eius sermone testimonium sit assumptum. Sed vt scientes illud falsum, silentio mendacium reliquerunt. Itaque sermonibus eius coaceruatis, videlicet his qui ad Lausum scripti sunt contra Nestorium in tomis sex; & interpretatione symboli sanctorum patrum apud Nicæam conuenientium, & sermone de natiuitate Domini, & in lumina, & in Eliam & viduam, & in sanctum Petrum & Ioannem, & in claudum qui sedebat ad speciosam portam, & in eos qui talenta acceperunt, & in eum qui de duobus cæcis: nullo modo dictum, quod ipsi protulerunt, inuenimus. Sed nec cum pseudosyllogus eorum collectus turbaretur, & inscriberetur in falsa sermocinatione ipsorum, a codice Ancyrani testimonium est assumptum; sed per quoddam mendax pittacium, vt pestilens quiddam discurrit, quod simplices admiserunt. Porro sensati, & qui acquiescunt veritati, hoc semper mendacium arbitrati sunt. Præterea ductorem pestiferæ hæreseos suæ adhuc proponunt adiutorem Arii, & coadiutorem Eusebii Nicomediensis, & Theognii Nicæensis, & Maridis Calchedonensis, qui præfuit his qui restiterunt sanctæ Synodo Nicænæ; ita fatentes.

χειστιανοκατηγόρων τοῦτο ἰδίωμά τε καὶ πλάσμα, καὶ οὐ Θεοδότου. ἐπεὶ εἰ ὡς αὐτοί φασιν, ἐξ αὐτοῦ τινὰ μαρτυρίαν παρήγαγον, ἔδει αὐτοῦτὸν σαφῶς δηλῶσαι, ἐκ ποίου λόγου αὐτοῦ ἡ χρῆσις ἐλήφθη· ἀλλ' ὡς γινώσκοντες αὐτὸ φάλσον, τῷ ψεύδει τῆ σιωπῆ ἐπεφῶκαν. σὺν λόγοις οὖν τούτων σωαγείραντες· λέγομεν δὴ σὺν πρὸς Λαῦσον γραφέντας κατὰ Νεστορίου ἐν τόμοις ἓξ, καὶ τινὰ ἑρμηνείαν τινὰ εἰς τὸ σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων, καὶ Ⓜ λόγον Ⓜ εἰς τινὰ γέννησιν τοῦ κυρίου, καὶ Ⓜ εἰς τὰ φῶτα, καὶ Ⓜ εἰς Ⓜ Ηλίαν καὶ τινὰ χήραν, καὶ Ⓜ εἰς Ⓜ ἅγιον Πέτρον & Ἰωάννην, & Ⓜ εἰς Ⓜ χωλὸν Ⓜ καθήμενον πρὸς τινὰ ὡραίαν πύλην, καὶ Ⓜ εἰς σὺν τὰ τάλαντα λαβόντας, & Ⓜ εἰς σὺν δύο τυφλούς· οὐδαμῶς τὸ ῥηθὲν, ὃ αὐτοὶ προσωίσεγκαν, εὕρομεν. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ψευδοσύλλογος αὐτῶν ὅτε ὠχλαγωγεῖτο, & ἐνεγράφη ἐν τῷ φαλσολογήματι αὐτῶν, ἀπὸ βιβλίου τοῦ Ἀγκύρας ἡ χρῆσις μετελήφθη, ἀλλά διὰ ψευδοπιττακίου τινὸς ὡς λοιμός τις διέδραμεν, οὗπνος μετέλαβον Ⓓ ἁπλούστεροι. Ⓓ δὲ ἐχέφρονες & τῇ ἀληθείᾳ πειθόμενοι, τοῦτο πάντοτε ὡς ψεῦδος ἡγήσαντο. ἡγήτορα δὲ τῆς αὐτῶν λοιμώδους αἱρέσεως ἔτι προβάλλονται Ⓜ τὸν προεστῶτα τὴν Ἀρείου, καὶ συναπιστὴν Εὐσεβίου Νικομηδείας, Θεογνίου Νικαίας, & Μάριδος Καλχηδόνος, Ⓜ ὃς ἀρξάντων τῆς αὐτῶν παραταξαμένων τῇ ἐν Νικαίᾳ ἁγίᾳ συνόδῳ, οὕτω φάσκοντες.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ομοίως ἡ Ϲ ὁ τῦ Παμφίλου Εὐσέβι@ πρὸς Κωνσταντίαν Αὐγοῦσταν αἰτησαμένην παρ' αὐτοῦ εἰκόνα τοῦ σωτηρίου αὐτῆ πρὸ αὐτοῦ, τοιάδε λέγει· ἐπεὶ δὲ Ϲ περί τινος εἰκόνος ὡς δὴ τῦ Χριστοῦ λέγεταί σοι, εἰκόνα βουλομένη σοι ταύτην ὑφ' ἡμῶν πεμφθῆναι· τίνα λέγεις Ϲ ποίαν ταύτην, ἣν φὴς τῦ Χριστοῦ εἰκόνα; πότερον τὴν ἀληθῆ Ϲ ἀμετάλλακτον, καὶ φύσει τοῦ αὐτοῦ χαρακτῆρας φέρουσαν; ἢ ταύτην ἣν δι' ἡμᾶς ἀνείληφε, τῆς δούλου μορφῆς πρόσλημμα τὸ χῆμα; ἀλλὰ πρὸ μὲν τῆς τῦ θεοῦ μορφῆς οὐδεὶς αὐτὸς ἡγοῦμαί σε ζητεῖν, ἅπαξ πρὸς αὐτοῦ πεπαιδευμένον, ὅτι οὔτε Ⓜ πατέρα τις ἔγνω, εἰ μὴ ὁ υἱός· οὐδὲ αὐτὸν υἱὸν γνοίη ποτέ τις ἐπαξίως, εἰ μὴ μόνος ὁ γεννήσας αὐτὸν πατήρ. Ϲ δὴ μετά τινα· ἀλλὰ παντὸς που τῆς τῦ δούλου μορφῆς ὑπομνητὴς τὴν εἰκόνα, Ϲ οὗ δι' ἡμᾶς πρόσληπτος σαρκίου. ἀλλὰ Ϲ τοῦτο τῇ δόξῃ τῆς θεότητος αἱ νεκρωθεῖσαι μεμαθήκαμεν, καὶ καταπεπόθαι τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς. Ϲ μετ' ὀλίγα· τίς οὖν τῆς τοιαύτης ἀξίας τε Ϲ δόξης τὰς ὑποστιλβούσας Ϲ ἀπαυγαζούσας μαρμαρυγὰς οἷός τε αὖ ἦ καταχαράξαι νεκροῖς καὶ ἀψύχοις χρώμασι Ϲ σκιαγραφίαις; ὁπότε μηδὲ προσβλέψαι αὐτῷ ὑπῆρξε ὄρους οἱ θεαπέσιοι ὑπέμειναν μαθηταὶ, οἵ γε ἔπεσον ὑπὸ πρόσωπον, ἀφόρητον αὐτοῖς τὸ θεώμενον ὁμολογήσαντες. εἰ γοῦν τότε ἡ ἐνσαρκος αὐτοῦ μορφὴ τοσαύτης ἔλαχε δωρεᾶς πρὸς τὸ ἐνοικοῦσαν αὐτῇ θεότητος μεταβληθεῖσα, τί χρὴ λέγειν, ὅτε τὴν θνητότητα ἀποδὺς, Ϲ τὴν φθορὰν ἀποδυσάμενος, τὸ εἶδος τῆς τῦ δούλου μορφῆς εἰς τὸ τῦ δεσπότου καὶ θεοῦ δό-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Similiter autem & Pamphili Eusebius ad Constantiam Augustam petentem Christi imaginem mitti sibi ab eo, talia fatur: Quia vero de quadam imagine quasi Christi scripsisti, hanc volens tibi a nobis mitti, quam dicis & qualem hanc, quam perhibes, Christi imaginem? Vtrum veram & incommutabilem, & natura characteres suos portantem? an istam quam propter nos suscepit, serui formæ schemate circumamictus? Sed de forma quidem Dei nec ipse arbitror te quærere, semel ab ipso edoctam, quoniam neque Patrem quis nouit nisi Filius, neque ipsum Filium nouit quis aliquãdo digne, nisi solus Pater qui eum genuit. Et post aliqua. Sed vtique serui formæ imaginem quæris, & corpusculi quo amictus est propter nos. Sed & id gloria diuinitatis temperatum didicimus, & absorptum esse mortale a vita. Et post pauca. Quis ergo huiusmodi dignitatis & gloriæ vibrantes & præfulgentes splendores exarare potuisset mortuis & inanimatis coloribus & scripturis vmbraticis? quandoquidem nec aspicere in eum in monte egregii sustinuere discipuli, qui etiam cecidere in faciem, importabile quod sibi visum fuerat confitentes. Ergo si tunc incarnata eius forma tantam virtutem sortita est ab inhabitante in se diuinitate mutata, quid oportet dicere, cum mortalitate exutus, & corruptione ablutus, speciem seruilis formæ in Domini & Dei glo-

Matth. 17.

riam commutauit, post victoriam videlicet contra mortem, post regressum ad cælos, post locationem in regio solio circa dexteram Patris, post quietem in inenarrabilibus & ineffabilibus sinibus Patris, in quam ascendentem & restitutum cælestes virtutes collaudabant, dicentes : Tollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales, & introibit rex gloriæ. *Psalm. 23.*

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Prophetica vox istis conuenit, qua Deus per prophetam Ieremiam aduersus Iudæorum populos queritur, dicens: *Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi lacus contritos, qui aquam continere non poterunt.* *Ierem. 2.* Deferentes enim probabilium patrum doctrinas, fallacium collegiorum primores, & æmulantes eos qui ventilabro diuini iudicii ab area dominica, id est catholica ecclesia sunt proiecti, ipsos in protectionem hæreseos suæ adducunt. Quis enim fidelium ecclesiæ, & eorum qui verorum dogmatum scientiam perceperunt, ignorat, quod Eusebius Pamphili in reprobum sensum traditus, vnius opinionis & sensus fuerit cum his qui Arii superstitionem secuti sunt? In omnibus quippe historicis suis libris creaturam Filium & Verbum Dei vocat, & ministrum, & secundum adorabilem. Si vero quidam hunc defendentes dicunt, subscripsisse illum in Synodo; concedamus ita fuisse. Sed labiis suis veritatem honorauit, cor autem longe fuit ab ea, vt ostendu

ξαν μετεσκευάσατο μὴ πλὲω κῆ τῆς θανάτου νίκλω, μὴ πλὲω εἰς οὐρανοὺς ἀνοδον, μὴ πλὲω ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ ἀμφὶ τὰ δεξιὰ τῆς πάτρὸς ἵδρισιν, μὴ πλὲω ἐν τοῖς ἀκατονομάστοις καὶ ἀῤῥήτοις κόλποις τῆς πάτρὸς ἀνάπαυσιν; εἰς ἰῶ αἰώνια κῆ ὑποκαθισάμενον αἱ οὐράνιαι δυνάμεις ἀνυφήμνω λέγουσαι· ἄρατε πύλας οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, κῆ ἐπάρθητε πύλαι αἰώνιοι, καὶ εἰσελεύσεται ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. Anno Christi 787.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Η προφητικὴ φωνὴ τούτοις ἁρμόσει, ἰῶ ὁ θεὸς διὰ τοῦ προφήτου Ιερεμίου τοῖς τῶν Ιουδαίων λαοῖς ἐγκαλῶν ἔλεγεν· ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζῶντος, καὶ ὤρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους, οἳ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. ἀφέντες γὰρ τὰς τῶν ἐγκρίτων πατέρων διδασκαλίας οἱ λογάδες τῶν ψευδολόγων, καὶ ζηλώσαντες τοὺς ἀποκηρυχθέντι τῷ πτύῳ τῆς θείας κρίσεως ἐκ τῆς θεοπνεύστου ἄλωνος, λέγω δὴ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, αὐτοὺς εἰς συναπασμὸν τῆς ἑαυτῶν αἱρέσεως ὑπεσπάσαντο. τίς γὰρ ἐκ ἔγνω τῶν πιστῶν τῆς ἐκκλησίας, καὶ γνῶσιν εἰληφότων ἀληθινῶν δογμάτων, ὅτι Εὐσέβιος ὁ Παμφίλου εἰς ἀδόκιμον νοῦν παραδοθεὶς, ὁμόδοξος καὶ σύμφρων γέγονε τοῖς τὰ Αρείου φρονοῦσιν, ἐν πάσαις ταῖς ἱστορικαῖς αὐτοῦ βίβλοις κτίσμα τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ ἀποκαλῶν, καὶ ὑπουργὸν, καὶ σεβάσμιον προσκυνητόν; εἰ δέ τινες τῶν διεξιόντων λέγοισιν ὑπογράψαι ἐν τῇ συνόδῳ, δῶμεν οὕτως εἶναι· ἀλλὰ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ τὴν ἀλήθειαν τετίμηκεν, ἡ δὲ καρδία αὐτοῦ πόῤῥω ἀπέστιν ὄντως αὐτῆς, ὡς δείκνυσι

ANNO CHRISTI 787.

δηκνύοισι τά τε συγγράμματα ⁊ αἱ ἐπιστολαὶ αὐτῦ πᾶσιν. εἰ δὲ ἄλλοτε ἄλλως κ᾽ τοῖς καιροῖς καὶ κ᾽ τὰ γεγράμματα συνεφύρετο ⁊ μετεβάλλετο, ποτὲ μὲν ἐπαινῶν τοῦ τὰ Ἀρείου φρονοῦντας, ποτὲ δὲ πλὴν ἀληθῶς ὑποκεινόμενος, ἀποδείκνυται κ᾽ τὸν ἀδελφόθεον Ἰάκωβον, ἀνὴρ ὢν δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῦ· καὶ μὴ οἰέσθω, ὅτι λήψεταί τι παρὰ κυρίου. εἰ γὰρ καρδίᾳ ἐπίστευσεν εἰς δικαιοσύνην, ⁊ στόματι ὡμολόγησεν εἰς σωτηρίαν τὴν ἀληθῆ λόγον, παντως ὑπὲρ τῶν συγγραμμάτων αὐτῦ συγγνώμην ἠτήσατο, τούτων πλὴν ἐπανόρθωσιν ποιούμενος, ⁊ ὑπὲρ τῆς ἐπιστολῶν αὐτῦ λόγον ἀπολογίας ἐποιήσατο ἄν· ἀλλ᾽ οὐδαμῆ οὐδαμῶς τοῦτο πεποίηκεν· ἔμεινε γὰρ ὡς Αἰθίοψ μὴ ἀλλάξας τὸ δέρμα αὐτῦ. ἐν γὰρ τῷ ἑρμηνεύειν αὐτὸν τό· εἶπα τῷ κυρίῳ, κύριός μου εἶ σύ· ἔξω τῆς ἀληθοῦς γνώσεως ἐκβεβηκώς, οὕτως φησί· νόμοις φύσεως παντὸς υἱοῦ πατὴρ, κύριος αὖ εἴη αὐτῦ. διὸ ⁊ τὸν μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ὁ γεννήσας αὐτὸν θεὸς εἴη ἂν αὐτῦ ⁊ θεὸς ὁμοῦ ⁊ κύριος ⁊ πατήρ. ὡσαύτως ⁊ ἐν τῇ πρὸς τὸν ἅγιον Ἀλέξανδρον ἐπιστολῇ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου, ἧς ἡ ἀρχή· μεθ᾽ ὅσης μὲν ἀγωνίας, ⁊ μεθ᾽ ὅσης φροντίδος ἐπὶ ταῦτα ἦλθον τὰ γράμματα· πανοῦργα βλασφημῶν ὅπου φησὶ θέλειν Ἄρειόν ⁊ τὸν σὺν αὐτῷ. ⁊ καλπορεῖ αὐτῶν τὰ γράμματα, ὡς λεγόντων, ὅτι ὁ υἱὸς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γέγονεν ὡς εἷς τῶν πάντων. ⁋ δὲ προὐνέγκαν ἑαυτῶν γράμμα λεῖον, ὃ πρὸς σὲ πεποίηκασιν· ἐν ᾧ πλὴν ἑαυτῶν πίστιν ἐκθέμενοι, αὐτοῖς ῥήμασι τάδε ὡμολόγουν· ⁋ νόμου καὶ προφητῶν καὶ καινῆς διαθήκης θεὸν γεννήσαντα υἱὸν

dunt conscripta eius & epistolæ omnes : licet aliter atque aliter secundum tempus & causas * conspergi & mutari, aliquando quidem laudans ea quæ sunt Arii sentientes, aliquando vero veritatem simulans, ostendatur iuxta Iacobum fratrem Domini vir duplici animo & inconstans in omnibus viis suis: & non existimet, quod accipiet aliquid a Domino. Si enim corde credidisset ad iustitiam, & ore confessus esset in salutem verum sermonem, vtique pro scriptis suis veniam postulasset, horum correctionem faciens; & pro epistolis suis profecto verbum * rationis fecisset: sed hoc nullatenus vsque fecit; manſit enim sicut Æthiops non mutata pelle sua. Denique cum interpretaretur, *Dixi Domino, Deus meus es tu,* extra veracem sensum excedens sic ait: Legibus naturæ omnis filii pater, dominus est vtique eius : & idcirco vnigeniti Filii Dei ipse qui genuit eum Deus, simul & Deus & Dominus & Pater est. Similiter autem & in epistola ad sanctum Alexandrũ præceptorem magni Athanasii directa, cuius initium est; Cum quanta solicitudine, vel cum quanta cura ad * hæc literæ venerint; expressius blasphemans sic ait de Ario & eius asseclis: Calumniantur eos literæ tuæ, tamquam dicentes, quia Filius ex non existentibus factus est, sicut vnus ex omnibus. at illi protulerunt epistolam, quam ad te fecerant: in qua fidem suam exponentes, ipsis verbis hæc confitebantur: Legis videlicet ac prophetarum, & noui testamenti Deum genuisse Filium

* immiscendo sese ac immutando,

Iacob. 1.

Rom. 16.

* defensionis

Psalm. 15.

* has literas venerim;

ANNO CHRISTI 787.

vnigenitum ante tempora æterna, per quem & omnia & sæcula fecit: genuisse autem eum non coniectura, * sed veritate, ac subiecisse propriæ voluntati, inconuertibilem & incommutabilem, creaturam Dei perfectam, sed non sicut vnam ex creaturis. Si ergo literæ ipsorum veritatem dicunt, * vtique apud te fertur: in quibus confitentur Filium Dei ante tempora æterna, per quem fecit & sæcula, esse inconuertibilem & creaturam Dei perfectam, sed non sicut vnam ex creaturis. Porro epistola tua calumniatur eos, tamquam dicentes, quia Filius factus est sicut vnum omnium: cum hoc non dixerint, sed clare definierint, quia non sicut vnum ex creaturis. Nota ergo, si non protinus eis iterum occasio detur ad reprehendendum & detrahendum mouendi quotquot voluerint. Iterum eos accusabas dixisse, quia qui est, eum qui non erat, genuit. Miror autem si possit quis aliter dicere. si enim vnus est qui est, profecto ex ipso factum est omne quod est * cum ipso: si vero non solus ipse est qui est, sed & Filius erat qui est; quomodo eum qui erat, is qui est gignebat? Taliter enim vtique duo essent * qui existerent. Et hoc quidem Eusebius ad memorandum Alexandrum: sed & aliæ epistolæ ipsius ad eumdem virum sacratum feruntur, in quibus inueniuntur variæ blasphemiæ, illos qui circa Arium sunt, defendentes. Similiter & ad Euphrasionem episcopum mittens, expressius blasphemat; cuius epistolæ initium est ita: Domino meo per omnia grates confiteor; & in ceteris: Non enim simul cum Patre Filium fuisse

* Gr. sed vere in rerum naturam produxisse propria voluntate,

* quæ vtique apud te etiam sunt:

* Gr. post ipsum:

* Gr. quæ sunt

μονογενῆ πρὸ χρόνων αἰωνίων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας καὶ τὰ πάντα πεποίηκε· γεννήσαντα δὲ οὐ δοκήσει, ἀλλὰ ἀληθείᾳ ὑποστήσαντα ἰδίῳ θελήματι ἄτρεπτον καὶ ἀμετάλλοιωτον, κτίσμα τοῦ θεοῦ τέλειον, ἀλλ' οὐχ ὡς ἓν τῶν κτισμάτων. εἰ δὴ οὖν τὰ παρ' αὐτῶν γράμματα ἀληθεύει, πάντως δὲ καὶ παρὰ σοὶ φέρεται· ἐν ᾧ ὁμολογοῦσι τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας πεποίηκεν, εἶναι ἄτρεπτον καὶ κτίσμα τοῦ θεοῦ τέλειον, ἀλλ' οὐχ ὡς ἓν τῶν κτισμάτων. ἡ δὲ σὴ ἐπιστολὴ κατηγορεῖ αὐτῶν ὡς δὴ λεγόντων, ὅτι ὁ υἱὸς γέγονεν ὡς ἓν τῶν κτισμάτων· αὐτῶν τοῦτο μὴ λεγόντων, ἀλλὰ σαφῶς διορισαμένων, ὅτι οὐχ ὡς ἓν τῶν κτισμάτων· ὅθεν εἰ μὴ δοθεὶς πάλιν αὐτοῖς ἀφορμὴ δίδοται εἰς τὸ ἐπιλαβέσθαι καὶ διαβάλλειν ὁρμᾶσθαι ὅσα καὶ θέλουσι. πάλιν αὖ σοῦ φημι λέγοντος, ὅτι ὁ ὢν οὐ μὴ ὄντα ἐγέννησε. θαυμάζω δέ, εἰ δύναταί τις ἄλλως εἰπεῖν. εἰ γὰρ εἷς ἐστιν ὁ ὤν, δῆλον ὅτι ὃς αὐτῷ γέγονε πᾶν ὅ, τι ἔστι μετ' αὐτόν· εἰ δὲ μὴ μόνος αὐτός ἐστιν ὁ ὤν, ἀλλὰ καὶ υἱὸς ἦν ὁ ὤν, καὶ πῶς οὐ μὴ ὄντα ὁ ὢν ἐγέννησεν; οὕτως γὰρ ἂν δύο εἶεν τὰ ὄντα. καὶ ταῦτα μὲν Εὐσέβιος πρὸς οὐ δόκιμον Ἀλέξανδρον. ἀλλὰ καὶ ἕτεραι ἐπιστολαὶ αὐτῷ πρὸς τὸν αὐτὸν ἱερὸν ἄνδρα φέρονται, ἐν αἷς βλασφημίαι ποικίλαι τοὺς περὶ Ἄρειον διεκδικοῦσαι. ὡσαύτως καὶ πρὸς Εὐφρασίωνα ἐπίσκοπον ἐπιστέλλων σφοδρότερα βλασφημεῖ· ἧς ἐπιστολῆς ἡ ἀρχή ἐστιν οὕτως· τῷ δεσπότῃ μου κατὰ πάντα χαίρειν ὁμολογῶ· καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς· οὐ γὰρ συνυπῆρχεν φαμὲν τὸν υἱὸν τῷ πατρὶ, πρὶν

ANNO CHRISTI 787.

δὲ τ̃ πατέρα τ̃ ὑοῦ. πλεῖω αὐτὸς ὁ πάντων μᾶλλον ἀκριβῶς ὑπισάμενος υἱὸς τ̃ θεοῦ, ἑτέρω ἑαυτὸν εἰδὼς τ̃ πάθους καὶ μείω & ὑποβεβηκότα, οὗ μάλα εὐσεβῶς τοῦτο & ἡμᾶς διδάσκει λέγων· ὁ πατήρ ὁ πέμψας με μείζων μού ἐστι. καὶ μθ' ἕτερα· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μὴ θεὸς ὁ υἱός, ἀλλ' ἀληθινὸς θεός. ἐκ τούτων οὖν τ̃ συγγραμμάτων αὐτ̃ ἀποδείκνυται τὰ Ἀρείου & τ̃ ἀμφ' αὐτὸν δοξάζων. μεθ' ἣν ταύτης τ̃ ἀποστατικ̃ αἱρέσεως οἱ τ̃ Ἀρείου μανίας ἐφεῦρεται & μίαν φύσιν πρεσβεύοισιν ἐπὶ τ̃ καθ' ὑπόστασιν ἑνώσεως, καὶ δοξάζοισι σαρκὰ δίχα ψυχ̃ ἀναλαβέσθαι τὸν κύριον ἡμῶν ἐν τ̃ σωτηριώδει αὐτ̃ οἰκονομίᾳ, λέγοντες πλεῖω θεότητα ἀναπληροῦν τ̃ ψυχ̃ τά τε βουλεύματα & κινήματα, ἵνα τὸ πάθος, καθὼς φησι Γρηγόριος ὁ θεολόγος, τ̃ θεότητι ὑπογράψωσι· & οἱ τὸ πάθος τ̃ θεότητι προσάπτοντες, Θεοπασχίται δῆλόν εἰσι· καὶ ἃ ταύτης τ̃ αἱρέσεως μετέχοντες εἰκόνα οὐ παραδέχεται δέχεσθαι, ὡς ἁδὲ ὁ δυσσεβ̃ς Σεβ̃ρος, & Πέτρος ὁ Κναφεύς, & Φιλόξενος ὁ Ἱεραπολέως, & πᾶσα ἡ ἀμφ' αὐτὸν πολυκέφαλος ὕδρα καὶ ἀκέφαλος. ταύτης οὖν τ̃ συμμορίας καὶ Εὐσέβιος ὑπῆρχον, ὡς δέδεικται ἔν τε τ̃ ὑπομνήσει αὐτ̃ & τ̃ ἱστορικῶν συγγραμμάτων, εἰκόνα τ̃ Χριστοῦ ὡς Θεοπασχίτης ἀποβάλλεται. τοιγάρτοι γράφει Κωνσταντία τ̃ Λικιννίου γυναικὶ, μὴ δεῖν αὐτὴν εὑρ̃σθαί ποτε εἰκόνα· ἐπειδὴ καὶ ἐν τ̃ αὐτ̃ ὑπομνήσει λέγει, ὅτι μεταβεβλήθη ἡ ἔνσαρκος αὐτοῦ μορφὴ εἰς τὸ τ̃ θεότητος φύσιν. ἀλλ' οὐδεὶς τ̃ ἁγίων πατέρων ἡμῶν οὕτως ἐφρόνησεν ἢ ἐδίδαξεν· οὐδὲ γὰρ ἡ ἀλήθεια οὕτως ἔχει.

fatemur: verumtamen ipse Filius Dei, qui magis omnia liquido nouit, alium se a Patre & minorem atque inferiorem sciens, admodum pie hoc etiam nos docet, dicens: *Pater qui misit me, maior est me.* Et post alia: Nam & ipse quidem Filius Deus est, sed non verus Deus. Ex his ergo scriptis eius ostenditur Arii & comparium eius dogmata prædicare. Cum hac autem apostatica sua hæresi Arianæ insaniæ inuentores & vnam naturam dogmatizant in vnitione, quæ est per subsistentiam; & prædicant carnem sine anima susceptisse Dominum nostrum in salutari dispensatione sua, dicentes diuinitatem adimplesse animæ voluntates & motus, vt passionem, sicut ait Gregorius Theologus, diuinitati ascribãt. & qui passionem diuinitati applicant, constat eos Theopaschitas esse: & qui huius hæreseos participes sunt, imagines non admittunt, quemadmodum nec impius Seuerus, & Petrus Cnapheus, & Philoxenus Hierapolitanus, & omnis quæ circa eos est * polycephalos & sine capite hydra. Huius ergo factionis etiam Eusebius existens, sicuti demonstratum est tam ex epistolis, quam ex historicis eius conscriptis, imaginẽ Christi tamquam Theopassianus abiicit: & hac pro causa Constãtiæ vxori Licinii scribit, nõ aliquando apud se inueniendam imaginem. Quoniam & in eadem epistola dicit, quia mutata est incarnata eius forma in diuinitatis eius naturã. Sed nullus sanctorum patrum nostrorum sic sapuit aut docuit: neque enim sic veritas se habet.

Ioan. 14.

Epist. 1. ad Cledonium post princ.

* multorum capitum

Audiamus igitur quid Athanasius depositor Arianæ insaniæ in epistola dogmatica sua dicat, quam ad Eupsychium presbyterum Cæsariæ scripsit: pari modo & Cyrillus in prima epistola ad Successum episcopum Diocæsariæ, & in sermone contra commixtores edito. Ambo enim sicut terrenam, ita & cælestem conuersationem habentes, atque ab vno spiritu inspirati, consona inuicem fantur. Athanasius quidem in prædicta ad Eupsychium epistola, cuius initium est: In quibus quidem * assuetus es nos reuerendissime. Et post alia sic ait: Communis ouium est fructus, * sed & australi æstate, lana in communē vsum vniuersis apponitur. Sed cum de mari tinctura assumitur, purpura dicitur, & talem appellationē meretur: sed cum in vsu præcipue regibus solis aptatur, & est lana, & non est: natura quidem illud quod prius erat, est; vsu vero non iam: fugit enim quod commune erat propter dignitatem vtentis. Sic ergo & caro de communi susceptа natura, quoniam facta est amictus regis, * quod ante facta non fuerat. Ita & Dominus gloriæ dicitur * fortassis etiam secundum quod homo est, natura humana passionem admittente, & iniuria in ipsum transeunte, qui veluti veste vsus est carne. Sicut enim is qui ostrum scidit, quasi ipsi regi insidiatus fuerit, animaduersionem sustinet; quoniam rex purpuræ passionem in se transtulit, quamquam ipse nihil mali pertulerit: ita & carnis passio, manente impas-

* Gr. existimasti nos.

* Gr. hæc inquā dorsi messis,

* Gr. addit. eamdem merita est gloriam, atque is qui ea est vsus, * merito

ANNO CHRISTI 787.

ἀκούσωμεν Ἀθανασίου τοῦ καθαιρέτου τῆς Ἀρείου μανίας, τί φησιν ἐν τῇ δογματικῇ αὐτοῦ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Εὐψύχιον πρεσβύτερον Καισαρείας· ὡσαύτως καὶ Κυρίλλου ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιστολῇ τῇ πρὸς Σούκενσον ἐπίσκοπον Διοκαισαρείας, καὶ ἐν τῷ κατὰ Συγκρασιαστῶν λόγῳ. ἀμφω δὲ ὥσπερ ἐπίγαιον ἐμπολίτευμα ἔχοντες, οὕτως καὶ οὐράνιον, καὶ πρὸς τοῦ ἑνὸς πνεύματος ἐμπνευσθέντες, συνῳδὰ ἀλλήλοις φθέγγονται. Ἀθανάσιος μὲν ἐν τῇ προλεχθείσῃ πρὸς Εὐψύχιον ἐπιστολῇ, ἧς ἡ ἀρχή· ἐφ' οἷς μὲν ὠήθης ἡμᾶς ὑλαβέστατε· μεθ' ἕτερα φησί· κοινὸς ὁ τῶν πεδάτων καρπός, τοῦτο δὴ τὸ νωπαῖον ἔαρος, τὸ ἔριον εἰς κοινὴν χρῆσιν τοῖς ἅπασι πρόκειμενον. ἀλλ' ὅταν τὴ ἐκ τῆς θαλάττης πρόσμιξη βαφῇ, πορφύρα λέγεται, καὶ τῆς πρόσηγορίας ἀμειβομένης, καὶ τῆς χρήσεως καὶ ἐξαιρέτου βασιλέσι μόνοις ἁρμόττειν λαχούσης. καὶ ἔστιν ἔριον, καὶ οὐκ ἔστι· πλὴ μὲν φύσιν ἐκεῖνο ὅπερ πρόσθεν ἦν, πλὴ δὲ χρῆσιν οὐκέτι· φθορᾷ γὰρ πλὴ κοινότητα διὰ τὸ τὴν χρωμένου ἀξίωμα. οὕτω γοῦν καὶ ἡ σὰρξ τῆς κοινῆς ληφθεῖσα φύσεως, ἐπειδὴ γέγονε πρόβολμον βασιλέως, τὰ αὐτῆς πέπονθεν ἀξιώματος τῷ χρησαμένῳ, καὶ μὴ πλὴ φύσιν ἐχούσης. ὥστε κύριος δόξης λέγεται εἰκότως καὶ θεὸς ἀνθρώπου· τῆς μὲν καθ' αὐτὸν φύσεως πρόσεστι τὸ πάθος, τῆς δὲ ὑβρέως διαβαινούσης ἐπ' αὐτὸν ὥσπερ ἐσθῆτι χρησαμένου τῇ σαρκί. ὥσπερ γὰρ ὁ τὰ ἅλουργίδα διαρρήξας, ὡς * ἐπιβεβηκὼς αὐτῷ τῷ βασιλεῖ, πλὴ πιωρείαν ἔσχε· καὶ πᾶς ἐδέν δεινὸν αὐτὸς πέπονθεν ὁ βασιλεύς, τῆς δὲ πορφύρας τὸ πάθος ἐπ' αὐτὸν ἀνέλυσεν· οὕτω καὶ τὸ τῆς σαρκὸς πάθος

* ἐπιβεβηκώς

ANNO CHRISTI 787.

μὴν ἐν τῇ ἀπαθείᾳ τῆς θεοῦ λόγου διὰ τῆς ὑβρεως ἐπ' αὐτὸν ἐληλυθέναι λέγεται. ℭ διὰ τοῦτο Παῦλος ⓣ δεσπότην Χριστὸν, καθὸ ἄνθρωπον, υἱὸν θεοῦ προσδίδωσι. ℭ πρὸ τούτου Γαβριὴλ ὁ ἀρχάγγελος ⓥ παράδοξον τόκον εὐαγγελιζόμενος τῇ Μαρίᾳ, χαῖρε, φησὶ, κεχαριτωμένη, ὁ κύριος μετὰ σοῦ· ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσουσιν αὐτὸν Ἰησοῦν. οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται. ὥστε καλεῖται υἱὸς θεοῦ Ἰησοῦς, οὐκ εἰς θείαν φύσιν τῆς σαρκὸς μεταβληθείσης, ἀλλὰ τῇ πρὸς ⓣ θεὸν λόγον ἑνώσει τὴν ὁμώνυμον ἀξίαν λαβούσης. Κύριλλος δὲ ὡσαύτως ἐν τῇ προειρημένῃ πρὸς Σούκενσον ὑπηκόῃ, ἧς ἡ ἀρχή· ἐνέτυχον τῷ ὑπομνηστικῷ τῷ παρὰ τῆς σῆς ὁσιότητος ἀποσταλέντι. ℭ μεθ' ἕτερα οὕτω φησίν· μετὰ δέ γε τὴν ἀνάστασιν ὧν μὲν αὐτὸ τὸ σῶμα τὸ πεπονθὸς, πολλοῦ ἐκεῖνο τὰς ἀσθενείας τὰς ἀνθρωπίνας ἔχον ἐν ἑαυτῷ· οὐ γὰρ ἔτι πείνης ἢ κόπου, ἢ ἑτέρου τινὸς τῶν τοιούτων δεκτικὸν εἶναι φαμὲν αὐτὸ, ἀλλὰ λοιπὸν ἄφθαρτον· καὶ οὐχὶ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ γὰρ ℭ ζωοποιόν· ζωῆς γὰρ σῶμα, τουτέστι τοῦ μονογενοῦς. καταλαμπρυνθὲν δὲ καὶ δόξῃ τῇ θεοπρεπεστάτῃ, καὶ νοεῖται θεοῦ σῶμα. Τοιγαροῦν κἂν εἴπῃς αὐτὸ λέγοι θεῖον, ὡς περὶ μέλει τοῦ ἰδίου ἀνθρώπου ἀνθρώπινον, οὐκ αὖ ἀμοιρῆσαι τοῦ πρέποντος λογισμοῦ. ὅθεν οἶμαι ℭ ⓣ σοφώτατον Παῦλον εἰπεῖν· εἰ ℭ ἐγνώκαμεν Χριστὸν κατὰ σάρκα, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. θεοῦ γὰρ, ὡς ἔφην, ἴδιον σῶμα ὑπάρχον ὑπῆρξε παντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου. μεταβολὴν δ' οὐκ εἰς θεότητος φύσιν οὐκ ἐνδέχεται παθεῖν σῶμα τὸ ἀπὸ γῆς· ἀμήχανον γὰρ· naturam non potest pati corpus quod de terra est; impossibile enim est.

sibilitate Dei Verbi, per contumeliam in ipsum venisse dicitur. Ideo Paulus Dominum Christum secundum quod homo est, Filium Dei esse tradit. Et ante hunc Gabriel archangelus admirabilem partum euangelizans Mariæ, *Aue*, inquit, *gratia plena, Dominus tecum. Ecce tu in vtero habebis, & paries filium, & vocabunt eum Iesum. hic erit magnus, & Filius excelsi vocabitur.* Itaque vocatur Filius Dei Iesus, non in diuinam naturam carne conuersa, sed per vnitionem ad Deum Verbum effectam, * æquiuocam dignitatem sumente. Cyrillus autem similiter in prædicta ad Successum epistola, cuius initium est: Lecto commonitorio quod a sanctitate tua transmissum est. Et post alia sic ait: Post resurrectionem vero corpus quod passum est, non iam infirmitates habuit in se. Non enim vltra famis vel fatigii, aut alius huiuscemodi capax esse dicimus illud, sed iam incorruptum: & non hoc tantum, sed & viuificans: vitæ quippe corpus est, id est, vnigeniti. Clarificatum est autem claritate Deo decibili, & intelligitur Dei corpus: cuius rei gratia & si quisquam dixerit illud diuinum, sicut illud quod hominis est, humanum, non exorbitabit a decente ratione. Vnde reor & sapientissimum Paulum dicere: *Et si nouerámus secundum carnem Christum, sed nunc iam non nouimus.* Cum enim Dei, sicut dixi, proprium sit corpus, transcendit omnia quæ humana sunt. Porro commutationem in diuinitatis naturam non potest pati corpus quod de terra est; impossibile enim est.

Luc. 1.

* i. eiusdem nominis *Epist. 1. ad Success. post med.*

2. Cor. 5.

Anno Christi 787.

Nam prædicamus diuinitatem vt factam,& eam quæ assumpserit quid in se, quod non est per naturam ipsius proprium. Æqualis enim prauitatis est dicere, quia mutatum est corpus in diuinitatis naturam;nec non & illud, quia mutatum est Verbum in carnis naturam. Sicut enim hoc impossibile est(inconuertibilis namque & incommutabilis est)ita & alterum.Non enim valet in diuinitatis substantiam,id est naturam transferri quid creaturarum: creatura quippe etiam caro est. Ergo diuinum quidem est corpus Christi,quoniam Dei corpus est; & ineffabili claritate præfulgidum, incorruptibile, sanctum, viuificum. Quod vero in naturam diuinitatis conuersum sit,nullus sanctorum patrum aut sapuit aut dixit. Itaque & nos ita disponimus. Similiter autem & in sermone quem contra commixtores edidit, cuius initium est: * Beatus modo nobis sermo dogmatum veritatis * in studio est. Et post alia sic dixit: Ergo si * suscepta eius carne in diuinitatis naturam desiit esse filius hominis, liquebit vtique omnibus, quod filiorum adoptionis gloriam etiam nos deposuerimus,quasi non habentes vltra primogenitum in multis fratribus, quando factus est similis nobis. Et post pauca dicit:Putas ne a donata nobis gloria insperate dilapsi sumus? nequaquam. Non enim quorumdam profanationibus & insipientibus adinuentionibus in reprobum sensum inducti, sapiemus præter quod oportet sapere. Regulam autem rectæ & directæ fidei sacram & diuinitus inspiratam susciptentes scripturam,fatemur,quia fa-

* longus

* Gr. elaboratus est.

* Gr. mutata

ἐπεὶ κατηγοροῦμεν τῆς θεότητος ὡς γενητῆς, καὶ ὡς προσλαβούσης τι ἐν ἑαυτῇ, ὃ μή ἐστι κατὰ φύσιν αὐτῆς ἴδιον. ἴσον γὰρ ἐστὶν εἰς ἀποπίας λόγον τὸ εἰπεῖν, ὅτι μετεβλήθη τὸ σῶμα εἰς θεότητος φύσιν, καὶ μιᾷ καὶ ἐκείνῳ, ὅτι μετεβλήθη ὁ λόγος εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν. ὥσπερ γὰρ τοῦτο ἀμήχανον· ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτός ἐστιν· οὕτω καὶ τὸ ἕτερον. οὐ γὰρ ἔστι τῆς ἐφικτῆς, εἰς θεότητος οὐσίαν, ἤτοι φύσιν μεταχωρῆσαί τι δυνάσθαι τῆς κτισμάτων· κτίσμα δὲ καὶ ἡ σαρξ. ἐκοινῶ θεῖον μὲν ἐστὶ φαμὲν τὸ σῶμα Χριστοῦ, ἐπειδὴ θεοῦ σῶμά ἐστι, καὶ ἀῤῥήτῳ δόξῃ κατηυγλαϊσμένον, ἄφθαρτον, ἅγιον, ζωοποιόν. ὅτι δὲ εἰς φύσιν θεότητος μετεβλήθη, οὔτε τῶν πατέρων τις τῶν ἁγίων πεφρόνηκεν ἢ εἴρηκεν, οὔτε ἡμεῖς οὕτω διακείμεθα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ κατὰ Σωοσισταῶν λόγῳ, οὗ ἡ ἀρχή· * ὁ μακάριος ἡμῖν ἀρτίως τοῦ λόγος τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων. καὶ μετ' ἄλλα φησίν· ἐκοινῶ εἰ μεταβαλούσης αὐτῆς τῆς σαρκὸς εἰς τὴν τῆς θεότητος φύσιν, ἀπέστη τοῦ εἶναι καὶ υἱὸς ἀνθρώπου, σαφὲς δὴ γίνεται παντὶ τῷ λοιπὸν, ὅτι τῆς υἱοθεσίας τὸ κατάχρημα καὶ ἡμεῖς ἀποβεβλήκαμεν, ὡς ἐκ ἔχοντες ἔτι πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, ὅτε γέγονε καθ' ἡμᾶς. καὶ μετ' βραχέα· ἆρα τῆς δεδωρημένης ἡμῖν δόκλείας ἀδοκήτως διωλισθήκαμεν; οὐμενοῦν. ἐν γὰρ τοῖς τῶν ἀβελτηρίας καὶ ἀνουσίοις ῥήμασιν εἰς ἀδόκιμον νοῦν ἀπενεχθέντες, φρονήσομεν γὰρ ὃ δεῖ φρονεῖν. κανόνα δὲ ὥσπερ τῆς εἰς αὐτὸ καὶ ἀδιαστρόφου πίστεως τὴν ἱερὰν καὶ θεόπνευστον δεχόμενοι γραφὴν, φαμὲν, ὅτι γνώμενος

ANNO CHRISTI 787.

ἡμῶν πρωτότοκος ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος οὐκ ἀπεφοίτησε τοῦ εἶναί τε καὶ λέγεσθαι μὴ τοῦ θεὸς ἀληθινὸς, θεὸς καὶ υἱὸς ἀνθρώπου. οὔτε μὴν εἰς φύσιν θεότητος τὴν ἀτρέπτως καὶ ἀσυγχύτως ἐνωθεῖσαν αὐτῷ σαρκὰ μεταποιχθῶσαν ὁρᾶται, δόξῃ δὲ μᾶλλον ἰδίᾳ καταφαιδρύνας αὐτὴν νοεῖτ' ἂν εἰκότως καὶ θεοπρεπῶν ἐμπλήσας ἀξιωμάτων. οὕτω καὶ καιροῖς ὀφθήσεται τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν ὑποφαινούσας ἐξ οὐρανοῦ. καὶ γοῦν ὅτε τῆς μὴ σαρκὸς οἰκονομίας διαπρεπέστατα μᾶλλον τὸ μυστήριον, ἀνεπεφοίτησεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἴπερ τὸ χρῆμα κατετεθήπεισαν οἱ τοῦτο θεασάμενοι· νεφέλη γάρ ὑπολαβοῦσα αὐτὸν, καθὰ γέγραπται· τότε τοῖς θαυμάζουσι προσεφώνησέ τις τῶν ἁγίων ἀγγέλων· ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. ἆρα οὖν οἷς ὁ λόγος, ἀσαρκον αὐτὸν θεασάμενοι λόγον ἀναφοιτῶντα πρὸς τὸν πατέρα, ἢ τοῦ ἀποβεβληκότα τὸ πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν, καὶ ὄντα μὴ ἐν ἁπτῷ τε καὶ ὁρατῷ σώματι, μετεσκευασμένον δὲ μᾶλλον εἰς ἀναφῆ τε καὶ ἀόρατον φύσιν; εἶτα πῶς ὁ φάναι τοῦτο τολμῶν; εἰ δὲ οὕτως ἐλεύσεται, καθὰ καὶ ἀνέβη, πῶς οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν, ὡς ἥξει δὴ πάλιν ἐν σώματι, καὶ οὐ γυμνὸς καὶ ἄσαρκος λόγος; καὶ μετ' ὀλίγα· σαφὲς οὖν, ὅπως ἐν ἐσχάτοις τοῦ αἰῶνος καιροῖς ἐξ οὐρανοῦ κάθοδον, ὁποία πως ἔσται, προαναφαίνων αὐτοῖς, μετεμορφώθη μὴν· τὸ δέ γε τῆς μεταμορφώσεως σχῆμα πεπρᾶχθαί φησιν ὁ θεσπέσιος διαγελιδem est: & transfigurationis quoque

ctus primogenitus noster vnigenitum Dei Verbum non cessauit esse ac dici Deus pariter & verus filius hominis. Sed nec in naturam diuinitatis carnem quam inconuertibiliter & inconfuse sibi vniuit, cernitur trãsformasse: imo vero gloria sua illustrans eam, & Deo decibilibus hanc dignitatibus repleſſe conuenienter agnoscitur: ita per tempora manifestabitur his qui in vniuersa terra sunt, e cælo adueniens. Ergo & quando cum carne, dispensationis consummato valde bene mysterio, regressus est in cælum, confestim consternati qui hoc contemplati sunt: nubes enim susceptit eum, secundum quod scriptum est: tum his qui mirabantur, acclamauit quidam sanctorum angelorum: *Viri Galilei, quid statis aspicientes in cælum? hic Iesus qui assumptus est a vobis in cælum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.* Ita ne* vos ad quos nobis sermo est, sine carne viderunt Verbum rediens ad Patrem? id est, similitudine nostra exutum, & non existens in tractabili & visibili corpore. an potius compositum ad intractabilem & inuisibilem naturam? Denique quis est qui hoc dicere audeat? At vero si sic veniet, quemadmodum & ascendit, quomodo non vere dicatur, quia veniet etiam iterum incorporatum, & non nudum & sine carne Verbum? Et post pauca dicit: Intellige itaq; quia descẽsionem in nouissimis sæculi temporibus e cælo futuram, & quæ vel qualis erit, illis prænuntiãs, transfiguratus quidem est: & transfigurationis quoque habitus est factus, vt egregius ait

Act. 1.

* Gr. hi ad quos sermo factus est,

Matth. 17. euangelista, non secundum speciei depositionem, id est humani habitus abiectionem, sed potius secundum solam gloriam: resplenduit namque facies eius, ait. Itaque in similitudinem solis fulgoris dedit splendorem. Et post breuia: Scripsit autem de

Phil. 3. Christo & sapientissimus Paulus, quia reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ. Deinde quid ad hoc asseruerint qui mutatam dicunt in Verbi naturam carnem eius? Ergo & sanctorum corpora transferentur conuersione in naturam diuinitatis, vt configurata fiant corpori claritatis eius? & certe quomodo non sit frigida hæc assertio, extrema indisciplinatione referta? Conuersa quippe omnino, iuxta id quod aiunt, carne in naturam diuinitatis, quo vtetur corpore Deus existens Verbum? Incorporea enim & vera quædam substantia est diuinitas: & ve-

Ioan. 1. rum est, quoniam Deum nemo vidit vnquam. Expressius autem denuo prosecutus, ac si ad ipsum Eusebium, taliter ait idem egregius pater in eodem sermone: Infertur autem quidam & alius ab eis, vt aiunt, de his sermo. Siquidem egregius Paulus

2. *Cor.* 5. inuenitur scripsisse: *Et si nouerамus secundum carnem Christum, sed nunc iam non nouimus.* Ergo si non secundum carnem noscitur, inquiunt, necessario dicitur mutasse carnem in sui Verbi naturam, vt sicut Deus dinosceretur. Dicet forte, vt reor, ad istud quis. Nam cum statim dicat etiam de nobis: *Qui autem*

Rom. 8. *in carne sunt, Deo placere non possunt: vos autem non estis in carne, sed in spiritu:* nos nudos nouit

σαρκὸς

ANNO CHRISTI 787.

σης, οὐ κατὰ γε τὴν τῆς εἴδους ἀποθεσιν, ἤτοι ἀνθρωπίνου σχήματος ἀποβολὴν, ἀλλὰ μόνην δὲ μᾶλλον τὴν δόξαν. ἐπλάμψαι γάρ ἔφη τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐστίλβον τῆς ἡλίου μορφοῦ ἐνδοῦναι τὴν στέλας. καὶ μετ' βραχέα· γέγραφε δὲ περὶ Χριστοῦ ὁ πάνσοφος Παῦλος· ὃς μεταρρυθμίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν σύμμορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ. εἶτα πρὸς τοῦτο φαίεν ἂν οἱ μεταβαλεῖν λέγοντες εἰς τὴν τοῦ λόγου φύσιν τὴν σάρκα αὐτοῦ; ἆρα καὶ τὰ τῶν ἁγίων σώματα μετοικίσουσι τὴν χάριν εἰς φύσιν θεότητος, ἵνα καὶ σύμμορφα γένηται τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ; καίτοι πῶς οὐ ψυχρολογία ταῦτα καὶ ἐκτὸς ἁμαρτίας ἐμπλεως; μεταβαλούσης γὰρ ὅλως, κατὰ φασι, τῆς σαρκὸς εἰς φύσιν θεότητος, ποίῳ κεχρήσεται σώματι θεὸς ὢν ὁ λόγος; ἀσώματον γάρ τι χρῆμα θεότης· καὶ ἀληθὲς, ὅτι θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε. πρᾳότατα δ' αὖ πως ἀποτεινόμενος ὡς πρὸς αὐτὸν Εὐσέβιον, οὕτω φησὶν ὁ αὐτὸς θαυμάσιος πατὴρ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ· προσκείσεται δέ τις ἕτερος αὐτοῖς, κατὰ φασι, περὶ τούτων λόγος. ὁ γάρ τοι θαυμάσιος Παῦλος εἰρήκεται γεγραφώς· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. οἶκοθεν εἰ μὴ κατὰ σάρκα γινώσκεται, φασὶ, μεταβαλεῖν αἰτίαν τὴν σάρκα λέγειν εἰς τὴν αὐτοῦ τοῦ λόγου φύσιν, ἵνα ὡς θεὸς γινώσκηται. φαίη δ' ἂν οἶμαί τις πρὸς τοῦτο οὕτως· ἆρα οὖν ἰδίκα δὴ λέγει καὶ περὶ ἡμῶν· οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι· γυμνοὺς ἡμᾶς οἶδε

ANNO CHRISTI 787.

σαρκὸς καὶ αἵματος; ἆρα πνεύμασιν ἀσωμάτοις τὰ τοιάδε προσλαλεῖ; καί τοι πῶς οὐ θρασεῖα τοῦτό γε νοεῖν ἢ φράσαι; ἐκοινῶ ἐφ' ἡμῖν μὲν σαρκα φησὶ τὰ τῆς σαρκὸς ἔκτοπά τε & ἐκ * ἀνεπιπληκτα πάθη, ὅτι δέ γε & παντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστὸς, παναγνου τε ὄντος καὶ τὸ πλημμελεῖν ἐκ εἰδότος· οὐ γὰρ ἐποίησεν ἁμαρτίαν· ἐκφοβῶς ἂν τὸ κατὰ σαρκα νοεῖσθαι πρέποι. οὐ γὰρ ὅπου, ἐκ ἔστιν ἐν ἀσθενείαις ἔτι σαρκικαῖς. σαφῶς οὖν ἴσμεν ἐκ τῶν θεοφθόγγων πατέρων, ὅτι ἐκ ἐκ τῶν πηγῶν τῶν Ισραὴλ ἠρύσαντο ταύτης τῆς ἐριθελίας αἴτιοι, ἵνα γένηται αὐτοῖς εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἀλλ' ἐκ τῶν πηγῶν τῶν πονηρῶν καὶ ἀπεκνοωμένων ἑαυτοῖς πόμα εἰσκεκομίκασι· & ἀλλοτρίῳ ἐξακολουθήσαντες, εἰς κρημνοὺς & φάραγγας ἀπήνεγκαν. εἰδὲ αὐτοῦ, εἰ τῆς ἐκκλησίας ἦσαν ἔρχον ζόφιμοι, Βασίλειον Ⓟ μέγαν προσενεγκεῖν λέγοντα· ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει· Γρηγόριον Ⓟ Νύσσης· εἶδον εἰκόνα τῶν παθῶν, καὶ ἐκ ἀδακρυτὶ τὸν δρόμον παρῆλθον, ἐναργῶς τῆς τέχνης ὑπ' ὄψιν ἀγούσης τὸν ἱστορούμενον· Ἰωάννην Ⓟ καὶ τὸν κηρόχυτον γραφὴν ἀγαπᾶν λέγοντα, εὐσεβείας πεπληρωμένον· καὶ σὺν τούτοις συμμύστας καὶ συνδιδασκάλους. ἔπειτα τὰ διεσταλμένα προβλήματα οὐδέποτε κατευθύνοντες, προσθήκαις ἢ τὸ κακὸν πλεονάζοντες, ἔτι φασί.

* ἀνεπιπληκτα

carne & sanguine? Putasne spiritibus incorporeis huiuscemodi alloquitur, * dum nec erubescit hoc intelligere vel asserere? Ergo in nobis carnem dicit procaces & non sine querela passiones. Denique cum omnium nostrum saluator Christus castissimus sit & delinquere nesciat (neque enim peccatum fecit) alio nimirum modo illud quod dicitur secundum carnem intelligi decet. Non enim est vel erit in infirmitatibus vltra carnalibus. Euidenter ergo nouimus ex diuinitus sonantibus patribus, quia non ex fontibus Israel hauserunt contentionis huius auctores, vt fieret illis in vitam æternam; sed ex fontibus malignis & sterilibus sibi potum attulerunt: & alienum sectantes, in præcipitia & hiatus inducti sunt. Cum oporteret eos, si ecclesiæ essent alumni, Basilium magnum afferre dicentem: Imaginis honor ad principale transit: & Gregorium Nyssenum perhibentem: Vidi imaginem passionis, & non sine tristitia visionem transiui, liquidius arte ante faciem historiam afferente: atque Ioannem, qui etiam cera perfusam picturam se diligere dicit, pietate repletam: nec non & horum consermocinatores & æque magistros. Deinde peruersa problemata nec dum dirigunt, adiectionibus malum autem abundare facientes, adhuc asseuerant.

* Gr. non ne ineptum est hoc, &c.

De Spiritu sancto ad Amphil. 18.

Ser. 8. prope fin.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Ταύτας οὖν τὰς γραφικὰς καὶ πατερικὰς μαρτυρίας ἐν τῷ παρόντι ἡμῶν ὅρῳ ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγας ἀθροίσαν-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Hæc ergo scripturalia & paterna testimonia in præsenti definitione nostra ex multis pauca colli-

gentes posuimus, ne in longum extenderetur: cum sint etiam & alia plurima, quæ sponte deseruimus propter infinitam multitudinem. Ex his ergo diuinitus inspiratis & beatis scripturis ac patribus firmiter ædificati, & supra petram diuinæ seruitutis quæ in spiritu est, pedes nostros locãtes: in nomine sanctæ supersubstantialis & vitæ principalis Trinitatis, vnius voti effecti omnes nos qui sacerdotii dignitate circumdamur, vna voce definimus, abiectam fore & alienam atque abominabilem ex Christianorum ecclesia omnem imaginem ex diuersa materia & coloribus per malam pictorum artem effictam.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Ecclesiasticæ traditioni ceruicem suam inclinare nullatenus passi, sed obcæcati ad electionem congruentiæ, perceptionemq; veritatis, & piam traditionem reprobabilem facientes, non torrente voluptatis potari passi sunt, vt fieret in eis fons aquæ salientis in vitam æternam, huius nouitatis garruli assertores: sed ex lacubus contritis irrigati, fœtidam stirpem germinauerunt, habentem fructum fel amaritudinis; & mendacium super mendacium adiicientes, protulerunt: Plurimis etiam aliis existentibus scripturalibus testimoniis, quæ sponte dimisimus. Igitur sicut iam ostensum est, quotquot probabilium patrum testimonia ab eis prolata sunt, suam iustitiam statuere quærentes, hæc peruerse intellexerunt. Quotquot autem aduersariorum sunt, non sunt

Ioan. 4.

ANNO CHRISTI 787.

τες σωτεδείκαμεν, διὰ τὸ μὴ εἰς μῆκος τοῦτον ἐκτείνεσθαι· πλείστων γὰρ καὶ ἄλλων οὐσῶν, ἑκουσίως παρελίπομεν τὸ ἄπειρον πλῆθος. ἐκ τούτων οὖν τῆς θεοπνεύστων καὶ μακαρίων γραφῶν τε καὶ πατέρων βεβαίως οἰκοδομηθέντες, καὶ ἐπὶ τῇ πέτρᾳ τῆς ἐν πνεύματι θείας λατρείας τοὺς πόδας ἡμῶν ἑδράσαντες, ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας ὑπερουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος, μιᾶς γνώμης γενόμενοι ἅπαντες ἡμεῖς ⓐ τὸ τῆς ἱερατικῆς ἀξίωμα περικείμενοι, ὁμοφώνως ὁρίζομεν, ἀποβλητον εἶναι καὶ ἀλλοτρίαν καὶ ἐβδελυγμένην ἐκ τῆς τοῦ Χριστιανῶν ἐκκλησίας πᾶσι εἰκόνα ἐκ παντοίας ὕλης καὶ χρωματουργικῆς τέχνης ζωγράφων κακοτεχνίας πεποιημένην.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει ⓑ ἑαυτοὺς αὐχένα κλίνειν μὴ ἀνεχόμενοι, ἀλλὰ ἀποτυφλωθέντες πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τὸ καταληπτὸν τῆς ἀληθείας, καὶ τῷ εὐσεβεῖ παραδόσει ἀποκήρυκτον ποιησάμενοι, οὐ χλιάρρουν τὸ πρυφῆς ποτὸν ἀπολαῦσαι ἠθέλησαν, ἵνα γένηται ἐν αὐτοῖς πηγὴ ὕδατος ἁλλομένη εἰς ζωὴν αἰώνιον, οἱ παντὸς τοῦ καινοτομίας ἀθυρολέκται, ἀλλ' ἐκ λάκκων σωτετριμμένων ὀρυξάντες, δυσώδη σχέλεχη βλαστάνοισιν, ἔχοντα καρπὸν χολῆς πικρίας. καὶ ψεύδος ἐπὶ ψεύδει προσθέντες ἀπεφήναντο· πλείστων καὶ ἄλλων οὐσῶν μαρτυριῶν, ἃς ἑκουσίως παρελίπομεν. ζητήσαντες, καθὼς προαποδέδεικται, ὅσαι μὲν ἐκρίπτων πατέρων χρήσεις παρ' αὐτῶν προενέχθησαν, τὴν ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, διεστραμμένως πάντας ἐνόησαν· ὅσαι δὲ τῆς ἐναντίων, οὐκ εἰσὶ δὲ τοῖς

ANNO CHRISTI 787.

πνεύματος. ὅθεν ☩ προσφθέγγεται αὐτοῖς μελῳδῶν ἐν πνεύματι ὁ μακάριος Δαβὶδ· ματαια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς Ⓜ πλησίον αὐτοῦ· χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησε κακά. ☩ αὖ πφθέγγεται ὁ προφήτης Ησαΐας λέγων· ἡ βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα βεβούλευται· ἐκ ἔγνωσαν γὰρ φρονῆσαι, ὅτι ἀπημαυρώθησαν βλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν. τοὺς γὰρ ὑγιαίνοντας ὅρους ☩ νόμους καταλιπόντες, ῥήμασι σχηματίζονται τὴν εὐσέβειαν, ☩ πειρῶνταί τινα εὐσεβῆ διαγορεύειν, ἵνα διὰ τῆς ἐν τούτοις εὐγνωμοσύνης μηδὲ τοῖς τῶν λοιπῶν ἀπιστῶνται, λέγοντες· ἐν ὀνόματι τῆς ἁγίας ☩ ὑπερουσίου καὶ ζωαρχικῆς τριάδος. ἀλλὰ περὶ Ⓜ νοῦν κακουργεῖν θέλοντες, ἐξ ἰδίας γνώμης φθέγγονταί τε ☩ ὁρίζονται, γυμνὴν πίστιν τὴν ἀσέβειαν, μηδὲ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ κατὰ νοῦν λαβόντες, μηδὲ τὴν κυριακὴν ἀπόφασιν βοῶσαν ἐννοήσαντες· ὃς ἐὰν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς εἰς Ⓜ τράχηλον αὐτοῦ, ☩ καταποντισθῇ εἰς τὴν θάλασσαν. εἰ τέ τε καθάπερ χοῖροί τινες τοὺ μαργαρίτας πατήσαντες, λέγω δὲ τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις, ἀπόβλητον καὶ ἐβδελυγμένην ἐκ τῆς τῶν Χριστιανῶν ἐκκλησίας πᾶσαν εἰκόνα ἐκ παντοίας ὕλης τεθρυλλήκασι, ποιήσαντες βουλὴν οὐ διὰ κυρίου· καὶ συνῆκας, οὐ διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ· καὶ ὥσπερ λύκοι βαρεῖς τῇ ποίμνῃ τοῦ Χριστοῦ ἐπῆλθον. ἀλλ' ἡ τῆς ἀληθείας λαμπρότης καὶ ἡ τοῦ φωτὸς αὐγὴ ἀκράδαντον ἔχει τὴν παῤῥησίαν. τίς γὰρ ἐκ οἶδεν, ὅτι τοῦ εἰκόνος ἀπομαξομένης, πάντως οὗ τινός ἐστιν ἡ εἰκών, εἰς αὐτὸν φερο-

diuini Spiritus. Vnde & affatur eos melos in ſpiritu canens beatus Dauid: *Vana locutus eſt vnuſquiſque ad proximum ſuum: labia doloſa in corde, & corde locuti ſunt mala.* Et iterum fiducialiter agens loquitur Iſaias, dicens: *Conſilium malorum iniqua conſiliatur: non enim nouerunt ſapere, quia obſcurati ſunt videre oculis ſuis.* Etenim ſanas definitiones & leges derelinquentes, verbis ſimulant pietatem, & tentant quædam pia pronuntiare, vt per ſenſum bonum qui in his ineſt, nec ſuper reliquis * incredibiles habeantur, dum aiunt: In nomine ſanctæ ac ſuperſubſtantialis & vitæ principalis Trinitatis. Sed erga ſenſum male operari volentes, ex proprio ſenſu pronuntiant & definiunt, nudam ponentes impietatem, neque iudicium Dei in mente accipientes, neque dominicam ſententiam clamantem intelligentes: *Quicumque ſcandalizauerit vnum ex minimis iſtis qui in me credunt, expedit ei vt ſuſpendatur mola aſinaria in collo eius, & demergatur in mare.* Sicque demum quemadmodum porci quidam margaritas, id eſt eccleſiaſticas traditiones conculcantes, abiectam & abominabilem ex Chriſtianorum eccleſia omnem imaginem ex diuerſa materia tumultuati dixerunt, facientes cõſilium, & non per Dominum; & ſponſiones, & non per ſpiritũ eius; & ſicut lupi graues in gregem Chriſti ſuperuenerũt: ſed veritatis claritas & lucis iubar immobilem cõfidentiam habet. Quis enim neſciat, quod imagine inhonorata, in eum profecto cuius imago eſt, referatur

* fide minus digni

Pſalm. 11.

Iſai. 44.

Matth. 18. Marc. 9.

inhonorantia ? Hoc veritas ita nouit, & natura edocet rerum, atque cum hac concinunt & diuini patres ; & quidē ſanctus Baſilius dicens : Imaginis honor ad primitiuum tranſit. Athanaſius vero : Qui ergo adorat imaginem, in ipſa adorat regem. & ſimiliter Chryſoſtomus : Neſcis, quia ſi imagini regis iniuriam feceris, ad principale dignitatis affers iniuriam ? Et ipſi quidem patres naturam rerum ſecuti ſunt ; iſti vero inſurgunt & aduerſus eccleſiam & aduerſus veritatem : quia non ſolum blaſphemia ſunt pleni, ſed & amentiæ ac indiſciplinationis ſuperfluitatem ſermo ipſorum habet. Oportebat ergo eos communem & nihil diſſonantem vocem pronuntiare, & priſcam traditionem firmare, ſibique diligenter acquirere, quam fidelium vniuerſa multitudo ex traditione apoſtolorum & patrum tenuit & confeſſa eſt ; & non nouitatem & interceptionem facere conſuetudinis, quæ pie in nobis retenta eſt. Quæ enim tradita ſunt in catholica eccleſia, neque augmentum, neque detrimentum admittunt. Maxima enim apponentem & adimentem vincit pœna. *Maledictus* enim, ait, *qui transfert terminos patrum ſuorum.* Sed non habuerunt propoſitum ad cognoſcendam veritatem. Ergo audient verba illa Sapientiæ : *Qui operatur theſauros lingua mendaci, vana perſequitur, & veniet in laqueum mortis.*

Deut. 27.

Prov. 21.

τελέσεται ἡ ἀτιμία ; τοῦτο καὶ ἡ ἀλήθεια οὕτως οἶδε, καὶ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων διδάσκει· καὶ ταύτῃ συνᾴδουσι καὶ θεῖοι πατέρες, ὁ μὲν ἅγιος Βασίλειος λέγων· ἡ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει. Ἀθανάσιος δὲ ὁ γραῦς προσκυνῶν τινὰ εἰκόνα, ἐν αὐτῇ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Χρυσόστομος· οὐκ οἶδας, ὅτι ἐὰν εἰκόνα βασιλέως ὑβρίσῃς, εἰς τὸ πρωτότυπον τῆς ἀξίας φέρεις τινὰ ὕβριν ; καὶ αὐτοὶ μὲν οἱ πατέρες τῇ φύσει τῶν πραγμάτων κατηκολούθησαν· οὗτοι δὲ κατεξανίστανται καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἀληθείας· ὅτι οὐ βλασφημίας μόνον εἰσὶ μεστοί, ἀλλὰ καὶ παρανοίας καὶ ἁμαθίας ὑπερβολήν ὁ λόγος αὐτῶν ἔχει. ἔδει γοῦν αὐτοὺς τὴν κοινὴν καὶ μὴ διαφωνοῦσαν ἀποφθέγξασθαι φωνήν, καὶ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν ἐπιμελεῖσθαι καὶ βεβαιοῦσθαι, καὶ τὴν πίστιν ἅπαν τὸ πλῆθος ἐκ παραδόσεως ἀποστόλων καὶ πατέρων κεκρατηκέναι καὶ ὁμολογῆσαι· καὶ μὴ καινοτομίαν καὶ ἀφαίρεσιν ποιήσασθαι τῆς εὐσεβοῦς ἐν ἡμῖν κεκρατηκυίας συνηθείας. τὰ γὰρ παραδεδομένα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ οὔτε προσθήκην, οὔτε μείωσιν ἐπιδέχεται· μεγίστη γὰρ ἡ προσθήκη καὶ ἡ ἀφαίρεσις τῶν τιμωρίαν δεσμεῖ. ἐπικατάρατος γάρ, φησίν, ὃς μετατίθησιν ὅρια πατέρων αὐτοῦ. ἀλλ' ἐκ ἔχον προαίρεσιν πρὸς τὸ γνῶναι τὰληθές. ἐκοῦσι ἀκούσονται τὰ τῆς σοφίας· ὁ ἐνεργῶν ἀσεβείαν γλώσσῃ ψευδεῖ, μάταια διώκει, καὶ ἐλεύσεται ἐπὶ παγίδα θανάτου.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ΤΟΜΟΣ ϛ'. TOMVS SEXTVS.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

ΟΦΕΛΟΝ εἰς ἔννοιαν ἔλαβον τὴν φωνὴν, ἣν ὁ κύριος εἶπε τῷ κορυφαίῳ τῶν Ἀποστόλων Πέτρῳ· σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. Ἀλλὰ γε νόμενοι τῆς ἁρμονίας καὶ τῆς οἰκοδομῆς ταύτης ἀλλότριοι, τῷ γελᾶσθαι ἄξια ληφθήσονται, διορίζόμενοι τοιάδε.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Μηκέτι τολμᾶν μὴ ὅθροπον τινὰ οἱονδήποτε ἐπιτηδεύειν τὸ τοιοῦτον ἀσεβὲς καὶ μύσιον ἐπιτήδευμα. ὁ δὲ τολμῶν ἀπὸ τοῦ νῦν κατασκευάσαι εἰκόνα, ἢ προσκυνῆσαι, ἢ στῆσαι ἐν ἐκκλησίᾳ, ἢ ἐν ἰδιωτικῷ οἴκῳ, ἢ κρύψαι, εἰ μὲν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ μοναζων ἢ λαϊκὸς, ἀναθεματιζέσθω, καὶ τοῖς βασιλικοῖς νόμοις ὑπεύθυνος ἔστω, ὡς ἐναντίος τῶν τοῦ θεοῦ προσταγμάτων, καὶ ἐχθρὸς τῶν πατρικῶν δογμάτων.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Τῆς ἐκκλησίας ἁπάσης κατηγορήσαντες, καὶ εἰς τοῦτο μὴ ἀρκεσθέντες, μήτε κόρον τῆς ἀσεβείας λαβόντες, ἔτι ἀνόμως καὶ ἀθέσμως ὀρίζονται μὴ ποιεῖν εἰκόνα. καὶ τίς αὖ τῶν εὐσεβῶς νοούντων ἢ βιούντων τούτοις πειθαρχήσει; τοσοῦτον γὰρ ἐβεβαιώθη ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἐμφάνεια ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὅτι ἀφ' οὗ κατηγγέλη τὸ διαγγέ-

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

VTINAM in mentem assumpsissent vocem, quam Dominus dixit principi apostolorum Petro: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam.* Matth. 16. Sed effecti harmoniæ huius alieni ac ædificationis, risu digna delirant definientes huiusmodi.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Non audere hominem quemquam vltra studere tam scelestum & impium studium. Qui vero ausus fuerit amodo construere imaginem, vel adorare, aut statuere in ecclesia vel in priuata domo, seu occultare: siquidem episcopus, aut presbyter, aut diaconus fuerit, deponatur: si vero monachus aut laicus, anathematizetur, & imperialium legum obnoxius sit, tamquam contrarius præceptorum Dei, & inimicus dogmatum paternorum.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Ecclesiam vniuersam accusantes, & in hoc minime contenti, neque saturitatem impietatis accipientes, adhuc sine lege & sine iure definiunt non faciendam imaginem. Sed quis rogo eorum qui pie viuunt & sentiunt, istis obediat? Adeo namque cõfirmata est venerabilium in ecclesiis imaginum exhibitio, vt ex quo denuntiatum est eu-

ANNO CHRISTI 787.

angelium vsque nunc, in illis manifestatæ consistant: & omne quod antiquitate excellit, reuerendum est. Quid enim aliud iubet diuinus Apostolus * Corinthiis scribens: *Tenete traditiones quas accepistis?* Et rursus Timotheo Titoque profanas vocum nouitates præcipiens deuitare. Omnes ergo Christiani tamquam in sancta catholica ecclesia geniti, traditiones quas accepimus, tenemus, & in illis stabilimur, & nouitates vocum deuitamus, sequentes diuinum Apostolum. Et quotquot per singula tempora nobilibus patribus nostris visa sunt supra fundamentum apostolorum & prophetarum superædificanda, recipimus: ea vero quæ aliter se habent, vt inimica & impugnantia execramur; omnia videlicet quæ a pessimis & impiis hæresibus vane deprompta sunt: cum quibus & nouiter fabrefactam Christianos accusantium garrulitatem, vtpote Deo odibilem execramur abominantes. Porro extensam habentes impietatem, non solum linguam acutam habuerunt * ad quamdam fraudem, sed & manum imperantium calumniari & percutere docuerunt, dicentes: Imperialium legum obnoxius habeatur qui non illis paruerit. Ex hac igitur voce multa & diuersa per orbem diffundebantur: crudelitas indeficienter, hoc studium erat imperantibus & * principibus eius atque alienis episcopis. Et quæ lingua potest hæc tragicis fletibus enarrare? Vnde autem, vel qualiter incipiam singularum rerum hinc gestarum referre turbationes, timores, persecutiones, custodias monacho-

* Thessalonicensibus 2. *Thess.* 2. 1. *Tit.* 6. 2. *Tim.* 2. *Tit.* 3.

* ad peccandum loquendo

* *Gr.* princip. & ipsis aduersariis episcopis

λιον μέχρι τῦ νῦν, ἐν αὐταῖς αἱρεθεῖσαι εἰσί· καὶ πᾶν τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον, αἰδέσιμον. τί γὰρ ἄλλο κελεύει ὁ θεῖος ἀπόστολος Κορινθίοις γράφων· κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβετε; καὶ αὖθις Τιμοθέῳ & Τίτῳ· τὰς βεβήλους καινοφωνίας ἀποτρέφεσθε. πάντες οὖν οἱ Χριστιανοί, ὡς ἐν τῇ ἁγίᾳ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, τὰς παραδόσεις ἃς παρελάβομεν, κρατοῦμεν, & ἐν αὐταῖς βεβαιούμεθα, καὶ τὰς νέας κενοφωνίας παραιτούμεθα, ἀκολουθοῦντες τῷ θείῳ ἀποστόλῳ. & ὅσα κατὰ καιροὺς τοῖς ἀοιδίμοις ἡμῶν πατράσιν ἔδοξεν ὑπὲρ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων & προφητῶν ἐποικοδομῆσαι, δεχόμεθα· τὰ δὲ ἐναντίως ἔχοντα ὡς ἐχθρὰ & πολέμια διαπυόμεθα· λέγομεν δὴ πάντα τὰ παρὰ τῶν αἱρέσεων & δυσεβῶν αἱρετῶν φλυαφηθέντα· μεθ' ὧν καὶ τὸν νεότευκτον τῶν χριστιανοκατηγόρων ὡς θεοστυγῆ ἀνθρωλεξίαν προσχθίζοντες, μυσαττόμεθα. ἐκπεπαμμένῳ δὲ ἔχοντες τὸν ἀσέβειαν, οὐ μόνῳ τὸν γλῶσσαν τεθηγμένῳ ἔχον πρὸς τὸ ἁμαρτοεπεῖν, ἀλλὰ & τὸν χεῖρα τῶν κρατούντων συκοφαντεῖν & πλήττειν ἐδίδαξαν, εἰπόντες· τοῖς βασιλικοῖς νόμοις ἔνοχος ἔστω ὁ μὴ αὐτοῖς πειθανεχόμενος. ἐκ ταύτης οὖν τῆς φωνῆς πολλά τε καὶ παντοδαπὰ τὸν οἰκουμένην ὅλην ἔδραμεν, ὡμότης ἐντονος ἐξησκεῖτο τοῖς κρατοῦσι καὶ τοῖς ἄρχουσιν, αὐτοῖς τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπισκόποις. καὶ ποία γλῶσσα διηγήσαιτο ταῦτα ἐκπραγωδῆσαι; πόθεν δὲ, ἢ πῶς ἄρξομαι, ὅθεν ἕκαστον τῶν πραγμάτων, διηγήσασθαι; τοῦ κλόνους, τοῦ φόβους, τοῦ διωγμοὺς, τὰς κατὰ πόλιν φρουρήσεις τε

ANNO CHRISTI 787.

μοναχῶν, καὶ μαστιγώσεις, τὰ δεσμώτας αὐτοῦ εἶναι ἐν πολλοῖς ἔτεσιν, ἀλύσεις τῶν ποδῶν περικειμένους, τὴν ἱερῶν σκευῶν τὴν ἀφανισμόν, τὴν βίβλων τὴν ἐμπρησμόν, τὴν ἁγίων ναῶν τὰς κοινώσεις, τὴν διαγῶν μοναστηρίων τὰς βεβήλους μεταποιήσεις εἰς κοσμικὰ καταγώγια· ὥστε τοῦ ἐνδιατριβομένους ἐν αὐτοῖς εὐλαβεῖς ἄνδρας μετὰ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν τὰς βαρβαρικὰς χώρας καταλαβεῖν, ἀποστολικῶς κρεῖττονα ζωὴν ἡιρημένους τοὺς εἰς τὰ ἔθνη διαγωγὴν τοῦ μὲτὰ τῶν ὁμοφύλων βεβήλου συναναστροφῆς, τῷ θείῳ ἀποστόλῳ πειθομένους, τοῖς τοιούτοις μηδὲ συνεσθίειν. καὶ τὸ δεινότατον πάντων, ὅτι καὶ ἕως τοῦ νῦν αὕτη ἡ ἀσέβεια τῆς βεβηλώσεως τῶν διαγῶν μοναστηρίων παρά τισιν ἀθέσμως διαμένει· ἐν δὲ τοῖς ἱερῶν ὕμνων καὶ τῆς φωνῆς τῆς ἀγαλλιάσεως τῆς ἐν σκηναῖς τῶν δικαίων, πορνικὰ καὶ σατανικὰ μελῳδήματα· καὶ ἐν τοῖς ἀλλεπαλλήλων γονυκλισιῶν, ὀρχηστικὰ λυγίσματα. σὺν τούτοις καὶ τοῦ κινδύνους, τὰ τάραχον, τὰ σάλον καὶ αἰκισμοὺς, τὰς ῥινας, τὰς περφάσεις τῶν ὀφθαλμῶν, τὰς ἐκτομὰς τῶν ῥινῶν, τῶν γλωσσῶν τὰς ἀποτομὰς, τὰς ἀτίμους φυγὰς, ἤγουν ἐξορίας τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ πρόσωπον ἐμπρησμοὺς, τῆς γενεάδος τὰς ἐκκαύσεις, τῶν παρθένων μετὰ τὸν πρὸς Χριστὸν συνάφειαν, τὸν ἄνομον καὶ βιαίαν συζυγίαν· καὶ τὸ δεινότατον πάντων, τὰς μιαιφονίας. ταῦτα καρποὶ τῶν ἐρεσχελούντων κατὰ τῆς ἀληθείας. ταῦτα μανία σαφὴς, καὶ

rum per ciuitates, atque flagella, vincula eorum per multos annos, catenas circumdatorum pedum, sacrorum vasorum demolitionem, codicum vstionem, sanctorum templorum profanationes, venerabilium monasteriorum pollutas translationes in sæcularia receptacula: ita vt inhabitantes in eis reuerendi viri post rapinam bonorum suorum ad barbaricas regiones pergerent, & more apostolico meliorem ducerent vitam, eligentes potius inter gentes degere, quam cum contribulibus conuersationem obscœnam ducere; diuino obedientes Apostolo præcipienti, cũ huiusmodi nec cibum sumere. 1. Cor. 5. Et quod est horum omnium atrocissimum, quia etiam vsq; in præsens hæc impietas profanationis venerabilium monasteriorum apud quosdam præuaricatorie permanet: & pro sacris hymnis & voce exultationis, quæ in tabernaculis iustorum fiunt, cantica meretricia & satanicæ modulationes: & pro creberrimis genuflexionibus, saltatoriæ * disputationes. Cum his autem pericula, tumultum, commotionem, verbera, pœnas, orbationes oculorum, excisiones narium, mutilationes linguarum, ignominiosas fugas, id est exilia reuerendorum virorum, quia per vniuersum orbem dispersi sunt; sanctarum facierum adustionem, barbarum incendia, virginum post fœdus Christo promissum, iniquum & violentum coniugium: & quod his omnibus est truculentius, homicidia. Hi sunt fructus contra veritatem peruicaciter contendentium: hæc est vesania manifesta, &

* inflexiones.

non iudicium verum. quæ vidit Deus, & his omnibus continuis malis liberauit ecclesiam suam. Et gloria ipsi. Amen. De nequam autem consilio suo contempti, a veritate arguuntur, dum taliter aiunt.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

*Definimus autem & hoc, non audere hominem quemlibet, qui ecclesiæ Dei aut venerabili domui præest, sub obtentu diminutionis talis imaginum erroris, mittere manus suas in sancta vasa quæ sunt Deo deputata, causa transferendi ea * in simulacra.*

* Gr. *in alios vsus, quod simulacris depicta sint.*

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Hæc ora non timentium Dominum eructarunt. Quis enim eorum qui habent diuino timore confixam mentem, ea quæ Deo sunt deputata, præsumeret idolorum vocabulo nuncupare, licet nimium sit indoctus ac indisciplinatus? nisi forte oblitus fuerit magni & salutaris mysterii, quod Deus Verbum carne adueniens in nobis operatus est, eruens nos ab idolorum errore. Nam simulacra vocare Dei cultoribus moris est gentilium idola. Vere hæc eorum sunt, qui ex terra garrulitates prouocant, & de ventre eorum pronuntiationes eliciunt; qui saturitatibus stercoralibus conceptis, putridas euaporationes mentis emittens, vesanos & phreneſi captos effecit. Vnde & inferunt.

οὐ κρίσις ἀληθής. ἐπεῖδεν ὁ θεὸς, καὶ ἐκ τούτων πάντων τῶν συνεχόντων δεινῶν ἀπήλλαξε τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ. ℭ δόξα αὐτῷ. ἀμήν. τὰ δὲ τῆς ἰδίας ἀθέσμου βουλῆς παρεωραμένοι, ἐκ τῆς ἀληθείας ἐλέγχονται, λέγοντες οὕτως. Anno Christi 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Οἰόμεθα δὲ καὶ τοῦτο, μὴ πλημμελῆ αὐθεσπον Ⓦ οἰονοῦν, ἐκκλησίας θεοδὴ διαγοῖς οἴκου προεστῶτα, προφάσει ἐμμειώσεως τῆς τοιαύτης τῶν εἰκόνων πλάνης ἐπιβαλεῖν τὰς αὐτοῦ χεῖρας εἰς ἀφιερωμένα τῷ θεῷ ἅγια σκεύη χάειν μεταποιήσεως, τὸ εἶναι αὐτὰ ἐνζωα.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ταῦτα στόματα μὴ φοβουμένων Ⓦ κύριον ἐξηρεύξαντο. τίς γὰρ αὐτῶν ἔχόντων τῷ θείῳ φόβῳ καθηλωμένον Ⓦ νοῦν, τὰ τῷ θεῷ ἀνατεθειμένα πλάσαι τῇ τῶν εἰδώλων προσηγορίᾳ ὀνομαλέσαι; οὐδὲ τῶν λίαν ἀμαθῶν ℭ ἀπαιδεύτων· εἰ μή που ἀμνημονήσαι τὸ μέγα καὶ σωτηριώδες μυστήριον, ὃ ὁ θεὸς λόγος σαρκὶ ἐπιδημήσας ἐν ἡμῖν εἰργάσατο, ῥυσάμενος ἡμᾶς ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων πλανῆς. τὸ γὰρ ζῶα καλεῖν συνήθες τοῖς εὐσεβέσι τὰ τῶν ἐθνῶν εἴδωλα. ὄντως ταῦτα τῶν ἐκ τῆς γῆς φωνούντων τὰ βατταρίσματα, ℭ τῆς τούτων κοιλίας τὰ ἀποφθέγματα· ἅτινα χορτάσματα κοπρώδη λαβόντα, δυσώδεις ἀναθυμιάσεις τῷ νοὶ ἐκπέμπουσι, παραπλήσας ℭ φρενιτιῶντας τὸ γελᾶσθαι ἀξίους πεποίηκεν. διὸ ἐπιφέροισιν.

ΓΡΗ-

ANNO CHRISTI 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Μήτε μὴν εἰς ἐνδυτὰς ἢ ἕτερα βῆλα, ἢ εἰς ἕτερόν τι ἀφιερωμένον εἰς ἱερὰν ὑπουργίαν, διὰ τὸ μὴ ἀχρείωσιν εἰς αὐτὰ γίνεσθαι.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Sed nec in veſtes, aut alia vela, vel aliud quid conſecratum in ſacrum miniſterium, ne inutilitas in illa efficiatur.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Διαβάλλοντες καὶ ὀνείζοντες κακῶς δέχεσθαι τὰς εἰκονικὰς ἁγιογραφήσεις τὴν ἁγίαν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, αἰσχρά τε καὶ εἴδωλα καὶ ἐνόσια πάντας ἀποκαλοῦντες, νῦν ὥσπερ ἐπιλαθόμενοι τῆς ἑαυτῶν ἐναργοῦς ἀποφάσεως, ταῦτα μένειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὡς τῷ θεῷ κατιερωμένα κρίνουσιν. εἰ δὲ τῷ θεῷ κατιέρωνται, πῶς αἰσχρὰ καὶ διαβολικῆς μεθοδείας ῥήματα; ἀλλὰ πρόδηλον ὅτι Καϊαφαϊκὴ ἡ ἀποφασις. ἐκεῖνος μὲν τῇ μὲν κακίᾳ τὸν Χριστὸν ἀπέκτεινε, ἀγνοίᾳ δὲ ἀληθοῦς, σωτῆρα τοῦτον τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων ὡμολόγει· οὕτως καὶ αὐτοὶ ἀφομοιωθέντες αὐτῷ, τῇ κακίᾳ μὲν πλανῶνται, καὶ ζῶδια, καὶ αἰσχρὰ, καὶ διαβολικῆς μεθοδείας ῥήματα τὴν τῶν ἁγίων εἰκόνων θέσιν ἐνδιαβάλλουσιν. ἄκοντες δὲ καὶ ὑπὸ ἀληθείας ἐλεγχόμενοι, ἱερὰ ταῦτα καὶ ἀναθήματα τῷ θεῷ ἀναγκάζονται ὁμολογεῖν, καὶ ταῖς παγίσι τῶν ἰδίων ἐρεσχελιῶν περιπίπτουσιν. ὅθεν φενακίζοντες σὺν αὐτοῖς ἐπόμενοι σφάλλονται.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Detrahentes & deliberantes, quod male recipiat imaginales picturas eccleſia ſanctorum, turpia & idola & ſimulacra has appellantes; nunc velut obliti ſuæ ſceleſtæ ſententiæ, hæc manenda in eccleſia tamquam Deo conſecrata iudicant. Et ſi Deo conſecrantur, quomodo turpia ſunt, & diabolicæ artis adinuentiones? Sed certum eſt quod Caiphæ ſit ſententia. Ille enim malitia quidem Chriſtum occidit, ignorantia vero vera dicens, hunc ſaluatorem humani generis confitebatur. Ita & ipſi ſimiles ei facti, malitia quidem errorem, & ſimulacra, & turpia, & diabolici argumenti adinuentionem, imaginum effigiem dicunt: nolentes autem & a veritate conuicti, ſacra hæc & Deo dicata confiteri coguntur, & in laqueos propriarum contentionum incidunt. Vnde eos qui ſequuntur illos deridentes, alloquuntur. *Ioan. 11.*

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἰ δέ τις λαβὼν παρὰ θεοῦ δύναμιν, θελήσῃ μεταποιῆσαι τὰ αὐτὰ σκεύη ἢ εἰς ἐνδυτὰς, μὴ τολμάτω αὐτὸν ἄθεσμος καὶ εἰδήσεως τῆς ἁγιωτάτου καὶ μακαριωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρ-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si vero quis a Deo accepta virtute, voluerit transferre eadem vaſa vel pallas, non audere eum abſque conſilio & notitia ſanctiſſimi & beatiſſimi vniuerſalis pa-

ANNO CHRISTI 787.

triarchæ, ac præceptione piißimorum & amicorum Chriſti imperatorum noſtrorum hoc agere, ne hac occaſione diabolus eccleſias Dei humiliet: ſed nec quemquam principum, vel eorum qui ipſis ſubſunt, id eſt laicalis ordinis, huiuſmodi occaſione immittere manum in diuina templa, & hæc captiuare; quemadmodum a quibuſdam qui inordinate ambulabant, ante iam talia facta ſunt.

τριάρχαις, καὶ ἐπιτροπῆς τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἡμῶν τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα μὴ τῇ προφάσει ταύτῃ ὁ διάβολος τὰς ἐκκλησίας τοῦ θεοῦ ταπεινώσῃ. μήτε δέ τινα τῶν ἀρχόντων ἢ τῶν ὑπ' αὐτοὺς, ἤτοι δὲ λαϊκοῦ τάγματος, τῇ αὐτῇ προφάσει ἐπιβάλλειν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ θείοις ναοῖς, καὶ τούτοις αἰχμαλωτίζειν, καθὼς τοιαῦτά τινων ἀτάκτως φερομένων προγέγονεν.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Quis non derideat, imo lamentetur ſuper hac legiſlatione? Propter hæc enim vaniloqua verba multi temere præſumpſerunt * graues manus immittere in ſacrata vaſa, ab ipſis videlicet ſumentes excuſationes. facile namque malitia labitur. Illos enim * prouidentes beatiſſimos, vt ipſi dicunt, ſed vt veritas ſe habet, alienos epiſcopos defraudaturos aurum & argentum ſacrorum monumentorum, atque factas in muſiuis picturas, * ſic operati ſunt, in communes domos & balnea atque theatra hæc tranſmutantes: & quondam ſancta horum iudicio polluta ſunt; & gloriantes aiunt.

* *Gr.* Briarei

* *Gr.* parum curantes

* *Gr.* ipſi quoque ſic

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Τίς οὐ γελάσεται ἐπὶ ταύτῃ τῇ νομοθεσίᾳ, μᾶλλον δὲ θρηνήσει; διὰ τούτων γὰρ τῶν διακένων ῥημάτων πολλοὶ κατετόλμησαν τὰς Βριαρέω χεῖρας ἐπιβαλεῖν ἐν τοῖς ἱεραπικοῖς σκεύεσι, παρ' αὐτῶν δηλονότι λαβόντες τὰς προφάσεις. εὐόλισθον γὰρ ἡ κακία. αὐτοὺς γὰρ παραδόντες τοὺς μακαριωτάτους, ὡς αὐτοί φασιν, ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια φησιν, ἀλλοτριεπισκόπους σφετερισομένους χρυσὸν καὶ ἄργυρον τῶν ἱερῶν ἀναθημάτων, καὶ τὰς ἐν μουσείοις ἀναζωγραφήσεις, καὶ αὐτοὶ οὕτως εἰργάσαντο, εἰς κοινοὺς οἴκους καὶ λουτρὰ καὶ θέατρα ταῦτα μεταποιήσαντες· καὶ τὰ ἅγια τῇ τούτων κρίσει ἐβεβηλώθησαν· καὶ ἐγκαυχώμενοι φασίν.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

His autem bene habitis, atque gratia diuina firmatis, iuſtum iudicauimus, hoc catholico ac Deo placente ſcripto noſtro definitiones capitulares exponere: quoniam & nos putamus apoſtolice dicere, ſed & credimus nos ſpiritum Chriſti habere; & ſicut anteceſſores noſtri qui in ipſum crediderunt, quadam

1. Cor. 7.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Τούτων δὴ καλῶς ἐχόντων καὶ παγιωθέντων τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι, δίκαιον ἐκρίναμεν τῷ δὲ ἡμῶν τῷ καθολικῷ καὶ θεαρέστῳ συγγράμματι ὅροις κεφαλαιώδεσι ἐκθέσθαι· ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς δοκοῦμεν ἀποστολικῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴν καὶ πιστεύομεν πνεῦμα Χριστοῦ ἔχειν. καὶ καθάπερ οἱ πρὸ ἡμῶν εἰς αὐτὸ πιστεύσαντες τὰ

ANNO CHRISTI 787.

σινοδικῶς ὑπὲρ ἁπάντων ὁρισθέντα λελαλήκασι, ⁊ ἡμεῖς πιστεύομεν εἰς αὐτὸ, διὸ καὶ λαλοῦμεν· μετά τινας προτεταχθησομένους πατρικοὺς ὅρους ἀκολούθως καὶ συμφώνως τὰ δόξαντα ἡμῖν ὁρίζοντες.

synodice definientes locuti sunt, & nos credimus in ipsum, per quem *loquimur: post quasdam quæ* præceptæ *sunt, patrias definitiones, consequenter & concorditer quæ nobis videntur, definientes.*

* propter quod etiam loq. * Gr. præmittentur, pat.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Πολλά τε ⁊ παντοδαπὰ αὐτοσχεδιασάντες, καὶ ἰδίαν φαυλότητα πρόδηλον ἀποφηνάμενοι, καὶ εἰς πολλὰ πλάτη διελόντες, ἑαυτοὺς παρεισφέρουσι τοῖς διδασκάλοις τῆς ἐκκλησίας ἕδραις, ⁊ ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν ἐμφάσεσι τοὺς ἐναγεῖς αὐτῶν ὅρους συναριθμεῖσθαι ἀλαζονεύονται, τὸ ψεῦδος τῇ ἀληθείᾳ συγκαταμίξαι βουλόμενοι, οἷα δηλητήριον ἀνακιρνῶντες μέλιτι. Ἀλλ' οἱ τῷ θείῳ πνεύματι ὁδηγούμενοι διακρίνουσι τὸ κρεῖττον ἀπὸ τοῦ χείρονος· ⁊ ὅσα μὲν εὐσεβῶς ὡς παρὰ ἁγίων πατέρων προωρισμένα, ἀποδέχονται· ὅσα δὲ διεστραμμένως ὡς ὑπ' αὐτῶν λαληθέντα, ἀποκρούονται. αὐτοὶ γὰρ ⁊ ψευδόρρημονες ὁμολογοῦσι μὲν εἰδέναι θεὸν, τῆς δὲ ἀπαγούσης τείνου πρὸς τὴν βασιλικὴν ὁδὸν ἐκτρέπονται, τὰ τῆς ἡμετέρας εἰλικρινοῦς πίστεως ῥήματα πονηρίας ἰῷ χρώσαντες, ἀπαιδευσίαν ὅμορον ἔχοντες τοῖς πάλαι αἱρεσιάρχαις. ⁊ αὐτοὶ γὰρ τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ τὰ πλεῖστα συμπεφωνήκασιν, ἐν ἑνὶ δὲ ἢ δύο παρεκβεβηκότες, τὸ ἀνάθεμα ἐκληρώσαντο. μεθ' ὧν τὴν μερίδα ἔσχον, καὶ τοιάδε ἀποφαίνονται.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Multis & variis superius deliratis, prauitatem suam expresse pronuntiantes, & in multa hanc dispertientes, semetipsos magistris ecclesiæ coæquare nituntur, & cum sacris eorum affatibus scelestas definitiones suas arroganter annumerant, mendacium veritati commiscere volentes, & quodammodo melle haustus pestiferos temperantes. Sed qui spiritu Dei aguntur, quod melius est a peiore discernunt, & quæcumque pie tamquam a sanctis patribus ante sunt definita, recipiunt: quæcumque vero peruerse ab his dicta sunt, offensi retundunt. Ipsi enim falsiloqui confitentur quidem se nosse Deum, sed a semita quæ ducit ad regiam viam exorbitant, sinceræ fidei nostræ verba malitiæ veneno inficientes, & suæ inscientiæ affines habentes hæresiarchas. Nam & ipsi plura ecclesiæ catholicæ consona sapuerunt: verum in vno vel duobus prævaricantes, anathematis pœnam sortiti sunt. Cum quibus portionem consecuti sunt hi qui talia fantur.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ κατὰ τὰς ἀποστολικὰς ⁊ πατρικὰς παραδόσεις, ὅτι πατὴρ καὶ υἱὸς καὶ ἁγίου πνεύματος

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis non confitetur secundum apostolicas & paternas traditiones, in Patre & Filio & Spiritu

ANNO CHRISTI 787.

sancto vnam deitatem, naturam atque substantiam, voluntatem & operationem, virtutem & dominationem, regnum & potestatem in tribus subsistentiis, id est personis glorificatis, anathema. Si quis non confitetur vnum de sancta Trinitate, id est Filium Verbum Dei & Patris, Dominum videlicet nostrum Iesum Christum, ante sæcula quidem genitum secundum diuinitatem, in nouissimis autem diebus eumdem propter salutem nostram descendisse de cælis, & incarnatum ex Spiritu sancto & Maria semper virgine, & ex ea natum super omnem sensus humani capacitatem, anathema. Si quis non confitetur Deum esse secundum veritatem Emmanuel, & idcirco Dei genitricem sanctam virginem esse (genuit enim carnaliter carnem factum Dei Verbum) anathema. Si quis non confitetur carnem secundum subsistentiam vnitam esse Verbo quod est ex Deo Patre, atque vnum esse Christum cum carne sua, eumdem scilicet ipsum Deum simul & hominem, anathema. Si quis non confitetur Domini carnem viuificam esse, & propriam eiusdem Verbi quod est ex Patre, sed vt alterius cuiusdam præter se sibi quidem sociati per dignitatem, id est vt solam diuinam habitationem habentis, & non potius etiam viuificantem, vt diximus, quia facta est propria Verbi omnia viuificare valentis, anathema. Si quis non confitetur in vno Christo vero Deo nostro duas naturas, & duas naturales voluntates, & duas naturales operationes communicabiliter, inseparabiliter, inconuertibiliter, indiuise & inconfuse secundum sanctorum patrum magisterium, anathema. Si quis non confitetur

μιᾶν καὶ τὴν αὐτὴν θεότητα, φύσιν τε καὶ οὐσίαν, θέλησίν τε καὶ ἐνέργειαν, δυναμίν τε καὶ κυριότητα, βασιλείαν καὶ ἐξουσίαν ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν, ἤτοι προσώποις δοξαζομένοις, ἀνάθεμα. εἴτις οὐχ ὁμολογεῖ (Ν) ἕνα τὸν ἁγίας τριάδος, ἤτοι (Ν) τὸν υἱὸν καὶ λόγον τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς, (Ν) κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν (Ν) αὐτὸν διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἐξ αὐτῆς γενηθέντα ὑποστέρ πᾶσαν ἀνθρώπων κατάληψιν, ἀνάθεμα. εἴτις οὐχ ὁμολογεῖ θεὸν εἶ(ναι) κατ' ἀλήθειαν (Ν) Ἐμμανουὴλ, καὶ διὰ τοῦτο θεοτόκον τὴν ἁγίαν παρθένον· γεγέννηκε γὰρ σαρκικῶς σάρκα γεγονότα τὸν θεοῦ λόγον· ἀνάθεμα. εἴτις οὐχ ὁμολογεῖ σαρκὶ καθ' ὑπόστασιν ἡνῶσθαι τὸν θεοῦ παρὸν λόγον, ἕνα τε εἶ(ναι) Χριστὸν μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς, (Ν) αὐτὸν δηλονότι θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπον, ἀνάθεμα. εἴτις οὐχ ὁμολογεῖ πρὸ τοῦ κυρίου σάρκα ζωοποιὸν εἶναι καὶ ἰδίαν αὐτοῦ τοῦ ἐκ θεοῦ παρόντος λόγου, ἀλλ' ὡς ἑτέρου τινὸς πρὸ αὐτὸν, συνημμένου μὲν αὐτῷ κατὰ τὴν ἀξίαν, ἤτοι ὡς μόνην θείαν ἐνοίκησιν ἐσχηκότος· καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ζωοποιὸν, ὡς ἔφημεν, ὅτι γέγονεν ἰδία τοῦ λόγου τὰ πάντα ζωογονεῖν ἰσχύοντος· ἀνάθεμα. εἴτις οὐχ ὁμολογεῖ ἐκ δύο τοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν δύο φύσεις, καὶ δύο φυσικὰ θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας κοινωνικῶς τε καὶ ἀδιαιρέτως, ἀτρέπτως, ἀμερίστως, ἀσυγχύτως κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων διδασκαλίαν, ἀνάθεμα. εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ (Ν) κυ-*

ANNO CHRISTI 787.

ελον ἡμῶν Ιησοῦ Χριστὸν μὴ ἐν προσλήμματος, ἤτοι τῆ ἐνψυχωμένης ψυχῆ λογικῆ τε καὶ νοερᾶ σαρκὸς αὐτῶ συνεδρεύειν τῶ θεῶ καὶ πατρὶ, οὕτω τε πάλιν ἥξειν μὴ τῆς πατρικῆς αὐτῶ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, οὐκέτι μὲν σαρκα, οὐκ ἀσώματον δὲ, οἷς αὐτὸς οἶδε λόγοις θεοπρεπέστερου σώματος, ἵνα ὀφθῆ ὑπὸ τῶν ἐκκεντησάντων, καὶ μείνῃ θεὸς ἄνευ παχύτητος· ἀνάθεμα.

*Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum cum aſſumptione, id eſt animata carne ſua anima rationabili atque intellectuali, Deo & Patri conſidere; ſicque demum venturum cum paterna claritate ſua iudicare viuos & mortuos, non quidem iam carnem, ſed nec incorporeum, quibus ipſe nouit rationibus * Deo ſpecificato corpore, quo & appareat his qui eum pupugerunt, & maneat Deus abſque craſſitudine; anathema.*

* Gr. *Deiformi corpore,*

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Μέχρι τούτων εὐγνωμονοῦσι, συνᾴδοντες ταῖς τῶν ἁγίων πατέρων ἐκδόσεσι· μᾶλλον δὲ τὰ αὐτῶν σφετερισάμενοι δόγματα, δόξαν ἑαυτοῖς περιποιοῦνται. ἐν οἷς τοῖς ἑξῆς τὰ πικρὰ τοῦ ἰοβόλου αὐτῶν γλώσσης ἐκ καρδίας πονηρᾶς δόγματα τοῦ θανατηφόρου μεμεστωμένα ἐξεμοῦσιν.

EPIPHANIVS DIACONVS & cubuclesius legit.

Vſque ad hæc bene ſentiunt, cum ſanctorum patrum editionibus concinentes: imo vero dogmata eorum vſurpantes, ſibi gloriam conferunt. Porro in ceteris amara virulentæ linguæ ſuæ & viperea veneno mortifero plena dogmata euomunt.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπῃς τὸν θεῖον τοῦ θεοῦ λόγου χαρακτῆρα κατὰ τὴν σαρκωσιν δι' ὑλικῶν χρωμάτων ἐπιπονεῖσθαι κατανοῆσαι, καὶ μὴ ἐξ ὅλης καρδίας προσκυνῆ αὐτὸν ὄμμασι νοεροῖς, ὑπὲρ τὸν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου ἐκ δεξιῶν τοῦ θεοῦ ἐν ὑψίστοις ἐπὶ θρόνου δόξης καθήμενον, ἀνάθεμα.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis diuinum Dei Verbi characterem ſecundū incarnationem per materiales colores conſiderare ſtuduerit, & non ex toto eum corde adorauerit oculis intelligibilibus, ſuper claritatem ſolis a dextris Dei in excelſis ſuper thronum gloriæ ſedentem, anathema.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Παραδόξοί τινες ἀλληγορεισταὶ ἀποδείκνυνται ἐπὶ τούτῃ τῆ αὐτῶν τῆ * φαντασιώδει ἀποφάσει. χαρακτῆρα γὰρ τοῦ θεοῦ καὶ παῖδος τοῦ ὑιὸν τοῦ ἀποστόλου κηρύξαντος διὰ τὸ ἀπαράλλακτον τῆς οὐσίας, αὐτοὶ ἑναλλάξ ποιησάμενοι, εἰς τὴν περισληφθεῖσαν σαρκα ἀφ' ὧν τοῦ θεοῦ λόγου σκολιῶς ἐννοήσαντες, ἐξ ἀφρέ-

* φαντασιώδει

Inopinati quidam allegoriſtæ ſuper hac phantaſtica ſua ſententia demonſtrantur. Characterem enim Dei & Patris Filium Apoſtolo prædicante, propter indiſſimilitudinem & incommutabilitatem ſubſtantiæ, ipſi alterum facientes, characterem in aſſumpta a Deo Verbo carne praue intelligunt, & ex

Hebr. 1.

ANNO CHRISTI 787.

sensibus insensatis eructant, inanem quamdam sententiam perhibentes: Si quis diuinum Verbi Dei characterem secundum incarnationem per materiales colores considerare studuerit. Quia alterius quidem substantiæ est caro quam assumpsit, & Dei Verbi natura, cuncti nouimus, tam ex veritate, quam ex principibus ecclesiæ sanctis, videlicet apostolis, & egregiis patribus nostris edocti. Etenim arcanorum inspector Paulus diuinus apostolus, secundum quod * dicitur, homousion volēs prædicare ad Deum & Patrem Filii & Dei Verbi, nihil aliud proprium & conueniens adinuenit, quam vt exclamaret characterem substantiæ Patris Filium. Isti autem veritatem in mendacium conuertere tentantes, introducunt vituperationes atque quassatas voces has, venerabilium imaginum odio * configentes. Vnde incidunt in intellectus blasphemiam commendantes, atque in reprobum sensum traditi, adhuc inquiunt.

* *Gr.* dictum est,

* *Gr.* affixi.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis incircumscriptam Dei Verbi essentiam atque subsistentiam, pro eo quod incarnatum sit, studuerit per materiales colores in imaginibus humana forma circumscribere, & non potius Deum prædicat, illud nihilo minus etiam post incarnationem incircumscriptum esse, anathema.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Tamquam circa opportunas ecclesiasticas traditiones insanabiliter infirmati, & pestilenti languore sensum corruptum habentes,

νων φρενῶν ἐρρύηντας, καινὴν τινα ὑπόφασιν λέγοντες· εἴπις Ⓜ θεῖον τὸ θεοῦ λόγου χαρακτῆρα κατὰ τὴν σαρκωσιν δι' ὑλικῶν χρωμάτων ἐπιπλεύσει καταγράφειν. ὅπ μὲν ἐπροούσιος τῆς θεοῦ λόγου φύσεως ἡ σαρξ, ἣν προσέλαβε, πάντες ἴσμεν, ἔκ τε τῆς ἀληθείας καὶ τῶν πρωτάρχων τῆς ἐκκλησίας ἁγίων ἀποστόλων καὶ θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν παιδευθέντες. καὶ γὰρ ὁ τῶν ἀποῤῥήτων θεσπὶς Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος, καθὰ εἴρηται, τὸ ὁμοούσιον θέλων κηρύξαι πρὸς Ⓜ θεὸν καὶ πατέρα τὸν υἱὸν καὶ θεοῦ λόγου, οὐδὲν ἕτερον οἰκειωμένον καὶ σωτήριον ἐφεύρεν, ἢ τὸ ἐμβοῆσαι χαρακτῆρα τῆς ὑποστάσεως καὶ παῤῥὴς Ⓜ υἱόν. οὗτοι δὲ τὴν ἀλήθειαν εἰς ψεῦδος μεταστρέπειν πειρώμενοι, ἀντεισάγουσι διαφόρους καὶ σαθρὰς φωνὰς, προσαπηχούμενοι τῷ τῶν σεπτῶν εἰκόνων μίσει. ἔνθεν καὶ παρεμπίπτουσιν εἰς ἐννοίας συνιστῶσας τὸ βλάσφημον, καὶ παραδοθέντες εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ἔτι φασίν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπις τὴν ἀπερίγραφον Ⓜ τῆς θεοῦ λόγου οὐσίαν καὶ ὑπόστασιν διὰ τὸ σεσαρκῶσθαι ἐπιπλεύσει δι' ὑλικῶν χρωμάτων ἐν εἰκόσιν ἀνθρωπομόρφως περιγράφειν, καὶ οὐχὶ μᾶλλον θεολογεῖ αὐτὸν οὐδὲν ἧττον καὶ μετὰ τὴν σάρκωσιν ἀπερίγραφον ὄντα, ἀνάθεμα.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ὡς περὶ τὰ καίρια τῆς ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων ἀνιάτως νοσήσαντες, καὶ τὴν λοιμώδη νόσον ἀνιμησάμενοι, Ⓜ νοῦν διαφθαρέντες, πάντα

ANNO CHRISTI 787.

φεάζεισι· καὶ τῆς αἰχμῆς τῆς ἀπάτης ωροσρίβοισι τῷ ὀρθῷ λόγῳ· ☩ ἐξαπατῶσι τὴν Ⓝ νοῦν, εἰς τὸ ἀωερίγραφον φύσιν τῦ θείου λόγου τὸ ωεριγεγραμμένον καὶ ωρὸ αὐῦ ληφθεῖσαν σαρκα συγχέοντες. τοῦτο γὰρ σαφῶς δηλοῖ τὸ παρ' αὐτῶν εἰρημένον Ⓝ· οὐδὲν ἧττον καὶ μῦ τὸ σαρκωσιν ἀωερίγραφον ὄντα. ωοῦ ποτε ταύτῃ τὸ κουφολογίαν ἐφεῦρε Ⓝ ④ σοφοὶ ωερὶ τὰ μάταια; βλασφημίας γὰρ πλῆρες τὸ ἀωερίγραφον μῦ τ σαρκωσιν διαῤῥεῦσαι Ⓝ ὑπὲ πάντα κύριον Ιησοῦν Χριστὸν Ⓝ ἀληθινὸν θεὸν ἡμῶν, ☩ μάλιστα αὐῦ διαῤῥυέντος τοῖς μαθηταῖς· ὅτι Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται, ☩ χαίρω δι' ὑμᾶς, ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ. ἆρα τὸ, οὐκ ἤμην ἐκεῖ, οὐ ωερίγραφῆς ἴδιον; ναὶ, ☩ πάνυ γε. καὶ ἵνα τὰ ωερὶ τ πάθους ωερὶ τούτου διαγγελικῶς λεχθέντα ἐάσωμεν, τὰ μῦ τ ἀνάστασιν εἴπωμι. πῶς γυναιξὶν ἐμφανίσας ἑαυτὸν, ἀωερίγραφος ὢν οὐδαμῶς. τὸ ἑαυτὸν φανερῶσαι δυσὶ μαθηταῖς, ωερίγραφῆς ὄντι ἴδιον. τὸ τ θυρῶν κεκλεισμένων εἰσελθεῖν, καὶ ὑπὸ Θωμᾶ ψηλαφηθῆναι, τί ἕτερον, ἢ περιγραφή; ☩ τὸ πορευθῆναι τοὺς μαθητὰς εἰς τὸ Γαλιλαίαν, κἀκεῖ αὐτὸν ὑπ' αὐτῶν ὀφθῆναι κ) προσκυνεῖσθαι, αὐτὸ τοῦτό ἐστι. τὸ δὲ βλεπόντων τῶν μαθητῶν ἀναληφθῆναι εἰς Ⓝ οὐρανὸν, ☩ τὸ ἀγγέλου αὐτοῖς ἐπισταντος καὶ εἰπόντος· ἄνδρες τί ἑστήκατε ἀτενίζοντες εἰς Ⓝ οὐρανόν; οὗτος ὁ Ιησοῦς ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς Ⓝ οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς Ⓝ οὐρανόν. ἆρα οὐκ ἔστι ωερίγραφῆς πᾶσι; καὶ πάνυ γε. οὕτως γὰρ κ) πάντες ④ θεοφόροι πατέρες ἡμῶν

hæc asserunt, & contagium deceptionis recto sermoni applicant; & decipiuntur mente, incircumscriptam naturam diuini Verbi, & circumscriptam & ab ipso assumptam carnem confundentes. hoc enim expresse indicat quod ab ipsis est dictum: Nihilo minus etiam post incarnationem incircumscriptum esse. Vbi aliquando hanc leuem assertionem adinuenerunt sapientes circa inania? Nam plenus blasphemiæ sensus est, incircumscriptum post incarnationem asserere super omnia Dominum Iesum Christum verum Deum nostrum, & maxime ipso discipulis perhibente: *Lazarus amicus noster dormit; & gaudeo propter vos, quia non eram ibi.* Ergo, non eram ibi, circumscriptionis est proprium? etiam, & oppido etiam. Sed vt ea quæ ante passionem de hoc euangelice dicta sunt, omittamus, quæ post resurrectionem acta sunt dicam. Mulieribus apparens incircumscriptus nullatenus erat: semetipsum manifestare duobus discipulis, circumscriptionis est proprium. Ianuis clausis intrare, & a Thoma palpari, quid aliud quam circumscriptio est? & discipulis in Galilæam euntibus, illic ab eis videri & adorari, hoc ipsum est. Videntibusque discipulis ascendere in cælum, & angelo super istos astante atque dicente: *Viri quid statis intuentes in cælum? hic Iesus qui assumptus est a vobis in cælum sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in cælum.* Putas non sunt hæc circumscriptionis? etiam valde. Sic enim & omnes deiferi patres nostri

Ioan. 11.

Ioan. 20.

Luc. 24.

Ioan. 20.

Act. 1.

docent; & manifestũ est his qui bene sapiunt, quod secundum id quidem quod Deus & Verbum Dei & Patris, est inuisibilis, incircumscriptus, incomprehensibilis, & in omni loco sit dominationis suæ: secundum id autem quod humanam naturam susceperit, & visibilis & circumscriptus, iuxta quod ipse discipulis ait, non illic se fuisse: & comprehensibilis est, vt Thomas nos certos reddidit. In multas ergo malitias per vnam blasphemiam suam concinunt deceptoriæ Christianos accusantiũ vesaniæ præceptores. rursus enim calumniantes pronuntiãt.

Ioan. 11. & 20.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis Dei Verbi naturæ & carnis inseparabilem per subsistentiam factam vnitionem, id est patrationem quæ ex vtroque inconfusa & inseparabilis est facta, in imagine pingere tentat, nominans eam Christum; Christi autem nomen Deum & hominem significat; ac per hoc confusionem duarum naturarum portentuose fingens, anathema.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Nouit execramentum erroris recto verbo adhærere. Etenim isti inseparabili & inconfusæ vnitioni quæ in Christo est per subsistentiam, imaginum facturam aduersam, & confusionem duarum naturarum afferentem, mendaciter & nequiter autumant: sed veritas Dei non est alligata. Nam Christus nomen est duarum naturarum, visibilis scilicet & inuisibilis, index. ipse vero Christus visus homi-

ἐκδιδάσκοισι· ℭ προδηλόν ὅτι τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ὅπι καθὸ μὲν θεὸς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ, ὅτιν ἀόρατος, ἀπερίγραπτος, ἀκατάληπτος, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ὅτι τῆς θεαρχείας αὐτοῦ· καθὸ δὲ ἀνθρώπου φύσιν ἀνείληφεν, καὶ ὁρατὸς καὶ περιγραπτὸς, καθὼς αὐτὸς τοῖς μαθηταῖς διηγόρευσε, μὴ ἦ ἐκεῖ· καὶ καταληπτὸς, ὡς ὁ Θωμᾶς ἡμᾶς ἐπίστωσατο. εἰς πολλὰς οὖν κακίας διὰ τῆς μιᾶς αὐτῶν βλασφημίας συμπλοισιν ℭ τῆς ἀπατηλῆς τῶν χειδιοκατηγόρων φρενοβλαβείας εἰσηγηταί. αὗται γὰρ συκοφαντοῦντες φέγγουσι.

Anno Christi 787.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπις τῆς τοῦ θεοῦ λόγου φύσεως καὶ τῆς σαρκὸς τὴν ἀδιαίρετον καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν, ἤτοι τὸ ἐξ ἀμφοῖν ἓν, ἀσύγχυτόν τε ℭ ἀμέριστον ἀποτέλεσμα γενόμενον, ἐν εἰκόνι περιγράπτῳ γράφειν, ὀνομάζων αὐτὴν Χριστόν· τὸ δὲ Χριστὸς ὄνομα θεὸν καὶ ἄνθρωπον δηλοῖ· ὡς ἐκ τούτου σύγχυσιν τῶν δύο φύσεων πρεσβεύομενος, ἀνάθεμα.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οἶδε τὸ αἶσχος τῆς ἀπάτης προσκέεσθαι τῷ ὀρθῷ λόγῳ. καὶ γὰρ οὗτοι τῇ ἀπὸ Χριστοῦ ἀδιαιρέτῳ καὶ ἀσυγχύτῳ καθ' ὑπόστασιν ἑνώσει τὴν εἰκόνων ποίησιν ἐναντιοῦμένῳ, ὡς συγχυσιν τ' δύο φύσεων εἰσαγούσαν, ψευδῶς καὶ κακῶς ἐγκαλοῦσιν. ἀλλ' ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ οὐ δέδεται. τὸ γὰρ, Χριστὸς, ὄνομα δύο φύσεών ἐστι γνωριστικὸν, τῆς μὲν ὁρατῆς, τῆς δὲ ἀοράτου. αὐτὸς γὰρ ὁ Χριστὸς ὁρώμενος τοῖς ἀνθρώ-

πois

ANNO CHRISTI 787.

πως διὰ τῶν καταπεπάσματος, τουτέστι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἡ θεία φύσις ἐνεκρύπτετο, διὰ τῶν σημείων ταύτῃ ἐφανέρου. ἡ γοῦν ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία ὡς παρέλαβε παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστόλων καὶ πατέρων, αὐτὸ τὸ εἶδος τὸ ὁρατὸν τοῖς ἀνθρώποις ἀναζωγραφεῖ, καὶ οὐ διαιρεῖ τὸν Χριστὸν κατὰ τὴν αὐτῶν λοιδορίαν κατηγορίαν. ἡ γὰρ εἰκὼν τοῦ ὀνόματος μόνον, καὶ οὐ τοῦ ὅρου κοινωνεῖ τῷ πρωτοτύπῳ, ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν· ἐπεὶ δὲ ἡ ψυχὴς ἐστέρηται, διὰ ἀδύνατον παραγράφειν, ὅτι ἀόρατος. καὶ εἰ τὴν ψυχὴν, καίπερ κρυπτὴν οὖσαν, ἀναζωγραφεῖν ἀδύνατον, πόσῳ γε μᾶλλον τὴν ἀπερίληπτον καὶ ἀνεξιχνίαστον τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ θεότητα ἐννοήσαί τις ἀοράτως εἰκονίζεσθαι, καὶ εἰ λίαν ἔξω φρενῶν ὑπάρχων; ἐπέστρεψεν οὖν ὁ πόνος αὐτῶν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. τὸ γὰρ ἀνάθεμα, ὃ αὐτοὶ ἐλοιδόρησαν, ἐν αὐτοῖς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. αὖθις δὲ φασιν.

nibus per velum, id est carnem suam, licet diuina natura occultaretur, per signa hanc manifestabat. Idcirco sancta Dei ecclesia, vt accepit a sanctis apostolis & patribus, ipsam speciem quae visa est hominibus, describit, & non diuidit Christum secundum eorum deliram accusationem. Imago enim secundum nomen tantum, & non secundum definitionem communicat primitiuo, vt sæpe iam diximus; quia & anima caret, quam impossibile est * circumscribi, quia inuisibilis est. Et si animam, præsertim cum sit creata, impossibile est depingere: quanto magis incomprehensibilem & inuestigabilem vnigeniti Filii diuinitatem imaginari quis sensibiliter excogitaret, licet nimis extra sensus existat? Conuersus est ergo dolor eorum in capita ipsorum. Anathema enim quod ipsi * sortiti sunt, in ipsis manet in sæculum. porro iterum aiunt.

* describi,

* Gr. nugati

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπις διαιρεῖ τὴν ἑνωθεῖσαν σαρκα τῇ τοῦ θεοῦ λόγου ὑποστάσει, ἐν διανοίᾳ ψιλῇ αὐτὴν ἔχων, καὶ ὡς ἐκ τούτου γράφειν αὐτὴν ἐν εἰκόνι σπουδεύων, ἀνάθεμα.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis diuidit vnitam Dei Verbi subsistentiæ carnem, in sensu puram eam habens, & ex hoc pingere illam in imagine studens, anathema.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος οὕτω φησίν· ἰδοὺ καὶ φύσεις διίστανται ταῖς διανοίαις, σωδιαιρεῖται καὶ τὰ ὀνόματα. ἀλλὰ καὶ πλεῖστοι τῶν πατέρων ταύτῃ τῇ ἐννοίᾳ ἐχρήσαντο· καὶ γὰρ τῇ ἀληθείᾳ οὕτως δοκεῖ. αὐτοὶ δὲ ἐκστάντες καὶ αὐτῆς καὶ τῶν πατρικῶν παραδόσεων, λέγουσιν· εἴπις

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Sanctus Gregorius cognomento Theologus ita dicit: Quando naturæ distant in sensu, separantur simul & nomina. sed & multi ex patribus hoc vsi sunt: etenim veritati ita videtur. Ipsi autem & ea priuati & paternis definitionibus, dicunt: Si

Orat. 1. de Filio ante medium.

quis diuidit vnitam Dei Verbi subsistentiæ carnem in sensu. Reperiuntur ergo nec in isto consonantes cum patrum expositione sanctorum: sed veritatem euidenter impugnant, eadem de *ipsis affati; & catholicam ecclesiam similia Nestorio prædicare calumniantur. Porro sibi congrua dicentes, inferunt.

* Gr. iisdem

διαιρεῖ τὴν ἐνωθεῖσαν σαρκα τῇ τοῦ θεοῦ λόγου ὑποστάσει ἐν ἐπινοίᾳ. θέλοντα οὖν μηδὲ ἐν τούτῳ συμφωνοῦντες τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ἐκδόσει· ἀλλὰ τῇ ἀληθείᾳ φανόταζα διαμάχονται, τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν φθεγγόμενοι, καὶ Νεστορίῳ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἴσα δοξάζειν κατηγοροῦσιν. ἑαυτοῖς δὲ ἀκόλουθα λέγοντες, ἐπιφέρουσιν.

Anno Christi 787.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis vnum Christum diuidit in subsistentias duas, separatim ponens Dei Filium, & separatim virginis Mariæ, & non vnum ac eumdem, sed affectualem vnitionem eis factam fuisse fatetur; & hinc eum in imagine, quasi priuatæ subsistentiæ sit ex virgine, pingit; anathema.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπις Ⓝ ἕνα Χεισὸν διαιρεῖ εἰς ὑποστάσεις δύο, ἰδία μέρος πθεὶς Ⓝ τῦ θεοῦ υἱόν, & ἰδία μέρος Ⓝ τῆς παρθένου Μαείας, καὶ οὐχὶ ἕνα ἡ Ⓝ αὐτὸν, ἀλλὰ σχετικὴν αὐτοῖς τὴν ἕνωσιν γεγυῆσθαι ὁμολογῶν· καὶ ἔνθεν ἐν εἰκόνι ὡς ἰδιοὑπόστατον Ⓝ ἐκ τῆς παρθένου διαγράφοι· ἀνάθεμα.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

* Tam multa de eisdem inculcando pron.

* Tanta eademque de semetipsis in circuitu ambulantes pronuntiant, vt pene nec numero subiiciantur, quæ ab eis rumore improbo asseruntur. Adinuenientes enim Nestorii impiam opinionem, imaginum formationi hanc applicant, inopina quædam & absurda resarcinantes. Huiusmodi ergo ratiunculam crebro facta destructione, nunc silentio has tradere necessarium iudicauimus. Eructant autem rursus hæc.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Τοσαῦτα περὶ τῶν αὐτῶν αὐτοκυκλούμενοι φθέγγονται, ὡς παρὰ βραχὺ μηδὲ ἀριθμῷ ὑποπίπτειν τὰ παρ' αὐτῶν ψευλλούμενα. ἐφθαρόντες γὰρ τὴν τοῦ Νεστορίου δυσεβῆ δόξαν, τῇ τῶν εἰκόνων ἀναπυπώσει ταύτην προστρίβοισι, παράδοξά πινα καὶ ἄλλοκοτα καπήλοντες λογίδρια. ὧν πολλαχῶς τὴν ἀναζοπὴν ποιησάμενοι, νυνὶ τῇ σιωπῇ παραδοῦναι ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν. ἐρεύγονται δὲ αὖθις τάδε.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis carnem quæ deificata est ex vnitione sua quæ ad diuinum Verbum effecta est, in imagine pinxerit, veluti separans eam ex assumente atq; deificante illam di-

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπις τὴν ἐκ τῆς προς Ⓝ θεΐᾳ Ⓝ λόγον ἑνώσεως θεωθεῖσαν σαρκα ἐν εἰκόνι γράφοι, ὡς διαιρῶν αὐτὴν ἐκ τῆς προσλαβούσης καὶ θεωσάσης θεότη-

ANNO CHRISTI 787.

τος, καὶ ἀθέωτον αὐτὴν ἐκ τούτου καταπυθάζων, ἀνάθεμα.

*uinitate, & * sine Deo hanc per hoc conficiens, anathema.*

* G. *minime deificatam hanc.*

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία εἰ καὶ ἀναζωγραφεῖ Ⓦ Χριστὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ, ἀλλ' οὐ διαιρεῖ ταύτην ἐκ τῆς ἐνωθείσης αὐτῇ θεότητος, θεωθεῖσαν δὲ μᾶλλον πιστεύει, καὶ ὁμόθεον ταύτην ὁμολογεῖ κ͞ν Ⓦ μέγαν Γρηγόριον Ⓦ θεολόγον, Ⓒ τὴν ἀληθειαν· καὶ οὐχ ὡς αὐτοὶ ἀμαθῶς Ⓒ ἀπαιδεύτως βαρβαρίζοντες ἔφησαν, ἀθέωτον τὴν σάρκα τοῦ κυρίου ἐκ τούτου καταπυθάζεσθαι. ὥσπερ γάρ τις ἄνθρωπον ἀναζωγραφῶν, ἐκ ἄψυχον ποιεῖ Ⓦ ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐκεῖνος ἔμψυχωμένος μένει, Ⓒ ἡ εἰκὼν αὐτοῦ λέγεται πρὸς τὸ ἐοικέναι· οὕτως Ⓒ τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου ποιοῦντες, πεθεωμένην τὴν σάρκα τοῦ κυρίου ὁμολογοῦμεν, Ⓒ τὴν εἰκόνα οὐδὲν ἕτερον ἴσμεν ἢ εἰκόνα δηλοῦσαν τὴν τοῦ πρωτοτύπου μίμησιν. ἔνθεν κὴ τὸ ὄνομα αὐτῆς κεκλήρωται, Ⓒ κατ' αὐτὸ κοινωνεῖ μόνον, κὴ διὰ τοῦτο σεπτὴ Ⓒ ἁγία. εἰ δὲ ἐναγοῦς ἀνδρὸς Ⓒ δαίμονος ὅτιν εἰκών, βέβηλος Ⓒ μεμιασμένη, ὅπερ Ⓒ τὸ πρωτότυπον. ἐκοπίασαντες εἰς κενὰ, σωλήνοισι χερσὶν ἀκαρπίαν, κὴ δέξονται παρὰ τῆς ἀληθείας τὸ ἀνάθεμα· οὗ ἐκ ἐκφεύξονται, λέγοντες τοιάδε.

Catholica ecclesia etsi pingit Christum in humana forma, sed non separat hanc ex vnita sibi diuinitate. Deificatam autem potius credit, & vnam cum Deo hanc confitetur, secundum magnum Gregorium & veritatem: non sicut ipsi indocte ac inerudite barbarizantes dixerunt, sine Deo ex hoc carnem Domini confici. Sicut enim quis hominem depingens, sine anima non facit hominem, sed ille cum anima permanet; & imago imago eius dicitur, eo quod similis ei appareat: ita & nos imaginem Domini facientes, deificatam carnem Domini confitemur; & nihil imaginem aliud scimus, quam imaginem indicantem principalis imitationem. Hinc & nomen eius sortita est, & secundum id tantum ei communicat: & ideo venerabilis est & sancta. Si vero sceleſti viri vel dæmonis est imago, polluta & contaminata est, quia & principale eius profanum & contaminatum existit. Ergo laborantes in vanum, colligunt manibus sterilitatem, & recipiunt a veritate anathema: quo non carebunt dicentes huiusmodi.

Oratio 2. in pascha circa med.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἶπες Ⓦ ἐν μορφῇ θεοῦ ὑπάρχοντα θεὸν λόγον ἢ τὸν δοῦλου μορφὴν ἐν τῇ ἰδίᾳ ὑποστάσει ἀναλαβόντα, Ⓒ κ͞ν πάντα ὅμοιον ἡμῖν γνόμενον χωρὶς ἁμαρτίας, πειρᾶται δι' ὑλικῶν χρωμά-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis Deum Verbum qui in forma Dei est, quique formam serui in sua subsistentia recepit, & per omnia similis nobis factus est absque peccato, tentat per materia-

les colores formare, quasi purum hominem, & separare illum ab inseparabili & incommutabili diuinitate, vt ex hoc quaternitatem * Gr. inducens *inducat in sanctam & viuificam Trinitatem, anathema.*

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

O amentiam ipsorum & vecordiam! non enim reuerentur colligere anathema. Sed vt vermes in cœno volutati nutriuntur, ita & isti huic voci infixi, saturitatem minime accipere patiuntur, sanctificatæ Dei ecclesiæ maledicere conantes, cum sint ipsi maledictione dignissimi. Hi namque qui benedicunt ei, vt ait scriptura, benedicentur: & qui maledicunt ei, maledicti sunt. Porro purum hominem illos coniicere saluatorem Christum, & separare illum a diuinitate, sicque quaternitatem inducere per picturam, quis putas, non derideat, & risum latum super eorum insipientia non diffundat, imo vero blasphemiam lugeat? Non enim secundum quod in imagine figuratur Christus in humana forma, quaternitatem credit is qui hoc facit; sed confitetur Deum Verbum incarnatum esse veritate & non phantasia. Denique Nestorius qui læsis sensibus duas subsistentias sicut duas naturas blasphemе dogmatizauit in Christo, ille quaternitatem induxisse dignoscitur. Sancta vero Dei ecclesia vnam subsistentiam Christi in duabus naturis recte confessa, ad commemorationem salutaris eius dispensationis imaginaliter formare illum diuinitus erudita est. Porro vo- Gen. 27.

των ἀμορφοῦν, ὡς δῆθεν ψιλὸν ἄνθρωπον ὄντα, καὶ χωρίζειν αὐτὸν τῆς ἀχωρίστου καὶ ἀμεταβλήτου θεότητος, ὡς ἐκ τούτου τετράδα εἰσάγων ἐπὶ τῆς ἁγίας καὶ ζωαρχικῆς τριάδος, ἀνάθεμα. ANNO CHRISTI 787.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ὢ τῆς αὐτῶν ἀνοίας καὶ ἀπονοίας. ἐκ αἰσχύνονται γὰρ στοιβάζειν τὸ ἀνάθεμα. ἀλλ' ὥσπερ σκώληκες ἐν βορβόρῳ κυλινδούμενοι τρέφονται, οὕτως καὶ οὗτοι ταύτῃ τῇ φωνῇ ἐναλούμενοι, κόρον λαβεῖν ἐκ ἀνέχονται, πλὴν ἠλασμένῳ τῷ θεοῦ ἐκκλησίᾳ θρᾶσος πεπερασμένοι, αὐτοὶ ὄντες ἀρᾶς ἄξιοι. ⓐ γὰρ εὐλογοῦντες αὐτόν, ὡς φησιν ἡ θεία γραφή, εὐλόγηνται· καὶ ⓐ καταρώμενοι αὐτόν, κεκατήραται. τὸ δὲ ψιλὸν ἄνθρωπον ὑπονοεῖν ⓟ σωτῆρα Χριστόν, καὶ χωρίζειν αὐτὸν τῆς θεότητος, εἶπά τε καὶ τετράδα εἰσάγειν διὰ τῆς ἀναζωγραφήσεως, τίς ἂν οὐ γέλωτα πλατὺν τῆς αὐτῶν ἀφροσύνης καταχέοιτο, μᾶλλον δὲ θρηνήσοι τὸ βλάσφημον; οὐ γὰρ καθὸ εἰκονίζεται Χριστὸς τῇ ἀνθρωπίνῃ μορφῇ, τετράδα πιστεύει ὁ τοῦτο ποιῶν· ἀλλ' ὁμολογεῖ ⓨ θεὸν λόγον ἐνανθρωπῆσαι ἀληθείᾳ καὶ οὐχὶ φαντασίᾳ. ὁ δὲ φρενοβλαβὴς Νεστόριος δύο ὑποστάσεις ὡς δύο φύσεις βλασφήμως δοξάζων ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος εἰσάγειν τετράδα κεκήρυκται. ἡ δὲ τοῦ θεοῦ ἁγία ἐκκλησία μίαν ὑπόστασιν τοῦ Χριστοῦ ἐν δυσὶ ταῖς φύσεσιν ὀρθῶς ὁμολογοῦσα, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς σωτηριώδους αὐτοῦ οἰκονομίας εἰκονικῶς ἀναπλάττειν αὐτὸν ἐνθέως ἐκπεπαίδευται. θέλοντες δὲ ἑαυ-

ANNO CHRISTI 787.

τὸν δοκίμους δεῖξαι, καὶ ἀληθῶς π φρόζουσιν, οὕτω λέγοντες.

lentes semetipsos probatos ostendere, etiam verum quid asserunt, ita dicentes.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπις οὐχ ὁμολογεῖ πιὼ ἀειπαρθένον Μαρίαν κυρίως & ἀληθῶς θεοτόκον, ὑπερτέραν τε εἶ πάσης ὁρατῆς καὶ ἀοράτου κτίσεως, καὶ μὴ εἰλικρινοῖς πίστεως ταῖς αὐτῆς ὑπ ἐξαιτεῖται πρεσβείας, ὡς παῤῥησίαν ἐχούσης πρὸς τὸν ἐξ αὐτῆς τεχθέντα θεὸν ἡμῶν, ἀνάθεμα.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis non confitetur sanctam semper virginem Mariam proprie ac vere Dei genitricem, sublimiorem esse omni visibili & inuisibili creatura, & cum sincera fide ipsius non expetit intercessiones, tamquam fiduciam habentis ad Deum nostrum qui ex illa genitus est, anathema.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ἐν τούτοις ἱδρυμένη & βεβαιωμένη ἡ καθολικὴ ἐκκλησία, παρὰ τῶν ἑτέρως φρονούντων τῇ αὐτῆς ἐνθέῳ παραδόσει οὐ δέεται π ἐνωπίζεσθαι. & γὰρ ὁ κύριος ὑπὸ τῶν δαιμόνων κηρυττόμενος, τούτοις ἐξήλαυνε· & Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος & οἱ συνέκδημοι αὐτοῦ ὑπὲρ αὐτῶν μαρτυρούμενοι ἀνεπαισχύντοι εἶναι τῆς θεοῦ τῆς ὑψίστου, καὶ πιὼ ὁδὸν τῆς σωτηρίας καταγγέλλειν, αὐτὸν ἐξεδίωκον· οὕτως ἡ οὗτοι εἰ καὶ π ἀληθῆς προσφθέγγονται, ἀλλ' οὖν παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἐξελαύνονται. αὗτις δὲ ὥσπερ κύνες ἐπιστρέφοντες ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα, καὶ ὗες λουόμενοι εἰς κύλισμα βορβόρου, χρύζουσι πάλε.

In his stabilita & certificata catholica ecclesia, ab his qui aliter sapiunt quam eius in Deo traditio docet, non indiget quid audire. Etenim Dominus dum a dæmonibus prædicaretur, hos abigebat: & Paulus diuinus apostolus & comites peregrinationis eius ab eis testimonium habentes, quod homines essent Dei excelsi, & viam salutis denuntiarent, eos pellebant: ita & isti, licet aliquid verum pronuntient, tamen a sancta Dei ecclesia propelluntur. Rursus autem veluti canes reuersi ad suum vomitum, & sues loti in volutabro luti, grunniunt huiusce modi.

Act. 16.

2. Petr. 2.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴπις τὰς τῶν ἁπάντων ἁγίων ἰδέας ἐν εἰκόσιν ἀψύχοις & ἀναύδοις ἐξ ὑλικῶν χρωμάτων ἀναστηλοῦν ἐπιτηδεύοι, μηδεμίαν ὄνησιν φερούσας· ματαία γάρ ἐστιν ἡ ἐπίνοια, καὶ διαβολικῆς μεθοδείας εὕρεσις· & οὐχὶ δὴ μᾶλλον

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis vniuersorum sanctorum effigies in imaginibus inanimatis & surdis ex materialibus coloribus titulari studuerit, nullum profectum ferentes (vanum enim est commentum, & diabolicæ argumentationis inuentio) & non ma-

ANNO CHRISTI 787.

gis horum virtutes per ea quæ in ſcripturis de illis inſinuantur, veluti quaſdam animatas imagines in ſe depingit, & ad ſimilem illis ex hoc erigitur zelum, quemadmodum diuini patres noſtri dixerunt, anathema.

τας τούτων ἀρετας διὰ τ῀ ἐν γραφαῖς θεϊκὰ ἀυτῶν δηλουμένων οἷον τινας ἐμψύχους εἰκόνας ἐν ἑαυτῷ ἀναζωγραφεῖ, ⁊ πρὸς τ῀ ὅμοιον αὐτοῖς ἐκ τούτου διεγείρεται ζῆλον, καθὼς οἱ ἅγιοι ἡμῶν ἔφησαν πατέρες, ἀνάθεμα.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Diuini patres noſtri tale quid neque docuerunt, neque prædicauerunt, ſed ſibimet hoc nomen impoſuerunt falſiloqui: & ipſorum ſunt iſtæ ineptiæ, quoniam in ſubſequentibus ſeptimam ſeſe Synodum nuncupant. Et * quidem Sapiens dicit: *Alius te laudet, & non os tuum: extraneus, & non labia tua.* Iſti autem a quoquam neque eruditi, neque laudati, ſibimet laudem excogitant, & vocari volunt ab hominibus rabbi, patres eſſe geſtientes catholicæ eccleſiæ. Hanc autem calumniãtur Chriſtum Deum noſtrum derelinquere, & idololatriæ adhærere; cum ipſe dicat per Iſaiam prophetam ad illam: *Ponam te exultationem æternam, lætitiam generationum generationibus.* Et per Salomonem: *Tota bona es proxima mea, & macula non eſt in te.* Inſpiciamus ergo inſipientiam ipſorum: quia quam calumniantur idololatriæ, huius ſe gloriantur eſſe magiſtri. Et ſi idololatrarum ſunt patres, dicant: partis alicuius quæ idololatriam exercuit in eccleſia ſunt magiſtri, an totius? & ſi quidem partis, debuerant & ipſi concinere plenitudini eccleſiæ, & ſub huius iure ſubſiſtere, & * fructus veritatis * apud ſe carpe-

Prou. 27. * *Gr.* quidam

Iſai. 60. iuxta 70.

Can. 4.

* *Gr.* ab ea

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες ποτὲ μὲν οὔτε ἐδίδαξαν, οὔτε ἐκήρυξαν, ἀλλ' ἑαυτοῖς τοῦτο τὸ ὄνομα ἐπέθεσαν ψευδηγόροι· ⁊ ἀυτῶν ἐστιν αὕτη ἡ λῆρος ἐπειδὴ κὴ ἐν τοῖς ἑξῆς ἑβδόμην σύνοδον ἑαυτοῦ κυκλήσκουσι. καὶ τις σοφὸς εἶπεν· ἐπαινέτω σε ὁ πέλας, ⁊ μὴ τὸ σὸν στόμα· ἀλλότριος, κὴ μὴ τὰ σὰ χείλη. οὗτοι δὲ πρά τινος μήτε διδαχθέντες, μήτε ἐπαινεθέντες, ἑαυτοῖς ἔπαινον προσποιοῦνται, ⁊ καλεῖσθαι θέλουσιν ὑπὸ τ῀ ἀνθρώπων ῥαββεί, πατέρες προσαγορεύεσθαι τ῀ καθολικ῀ ἐκκλησίας. ταύτῃ δὲ συκοφαντοῦσι Χριστὸν τ῀ θεὸν ἡμῶν καταλείπειν, καὶ εἰδωλολατρείᾳ προσκολλᾶσθαι· καίτοι γε αὐτὸς ἔφη διὰ Ησαΐου τ῀ προφήτου πρὸς αὐτήν· θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον, εὐφροσύνην γενεῶν γενεᾶς. κὴ τ῀ Ἐκκλησιαστοῦ· ὅλη καλὴ εἶ πλησίον μου, ὅλη καλὴ, καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί. σκοπήσωμεν οὖν τὴν ἀυτῶν παραφροσύνην, ὅπως καταγροῦσιν εἰδωλολατρείαν, ταύτης ἐγκωμιαστὰς εἶναι διδάσκαλοι. καὶ εἰ εἰδωλολατρῶν εἰσι πατέρες, εἰπάτωσαν· μέρους τινὸς εἰδωλολατρήσαντος τ῀ ἐκκλησίας εἰσὶ διδάσκαλοι, ἢ ὅλης; ⁊ εἰ μὲν μέρους, ὤφειλον αὐτοὶ προσιδεῖν τῷ πληρώματι τ῀ καθολικ῀ ἐκκλησίας, καὶ τοῦ καρποῦ τ῀ ἀληθείας μὴ αὐτῆς δρέπε-

ANNO CHRISTI 787.

σθαι· καθὼς πάντες ⓐ πατέρες ἡμῶν τὰ ἐσφαλμένα τῶν αἱρετικῶν ἀνώρθουν, καὶ σωπρμολόγουν τὰ διεῤῥωγότα. Ἀλλ' ὅπου ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ταύτῃ τῇ παραδόσει φαιδρύνεται, οὗτοι ταύτης ἀποκλεόντες, δοκοῦσι πᾶσαν κατακρίνειν ὡς ἐσφαλμένην· καὶ φεικώδες ὄντι τὸ λαλεῖν, ⓒ τὸ σιωπᾶν κατάκρισις. οἴχεται γὰρ κατ' αὐτοῦ ἡ εἰς Χριστὸν ἀληθὴς ὁμολογία, ⓒ πανωλεθρία τὸ πᾶν καπέλαβεν. Ἀλλ' ἀπέστω τοῦτο, ὡς * μήτε λαληθέντα, καὶ εἰκῇ ἐκφωνηθέντα. οὐκοῦν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἀπωθήσονται, ὅτι ἡ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀναζωγράφησις ἐξ ἀνώθεν τῶν χρόνων παραδοθεῖσα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ⓒ ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς ταύτῃ διατυπωθεῖσα, ὡς ἅγιοι πατέρες καὶ παρέδωκαν καὶ ἐδέξαντο, καὶ πᾶσα ἡ τῶν Χριστιανῶν ὁμήγυεις· αὐτοὶ οὐ μόνον ἐξέστησαν τούτων ἁπάντων, ἀλλὰ καὶ τὸ δεινόταλον ⓒ φεικωδέστατον, ἡ κραυγὴ αὐτῶν τῆς ἀναθέματος σοδομικῶς ⓒ γομορρικῶς πεπλήθυνται. ἔνθεν καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτῶν μεγάλη σφόδρα· καὶ τίς δυνήσεται ὑποφέρειν τοῦτης τῆς μανίας τὸ θυμωδέστατον, καὶ τούτων τῶν σατυρικῶν θορύβων τὰ μορμολύκεια; εἰδὲ ἔγνωσαν ταληθές. δρίδηλον γὰρ ὅτι πᾶσι τοῖς εὐσεβῶς νοεῖν ἐθέλουσιν, ὅπερ ὥσπερ διὰ τῶν ἐν γραφαῖς περὶ τῶν ἁγίων δηλουμένων ἐν μνήμῃ τῶν αὐτῶν γινόμεθα παθημάτων, οὕτως ⓓ ὅμοιον διεγειρόμενοι ζῆλον· οὕτω ⓒ διὰ τῆς εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως τὰ παθήματα τούτων ὁρῶντες, εἰς ἀνάμνησιν τῆς αὐτῶν ἀνδρίας ⓒ τῆς ἐνθέου αὐτῶν βίου ἐρχόμεθα. εἶτα πάλιν εὖ γνωμονοῦσι, λέγοντες οὕτως.

re: quemadmodum omnes egregii patres nostri, qui incorrecta corrigebant, & coaptabant discissa. Sed quia catholica ecclesia hac traditione decoratur, ipsi ab ea excisi, * putant totam damnare tamquam erroneam: & certe horrendum est dicere; & tacere, damnatio. * Procedit enim contra ipsos vera in Christum professio, & pernicies vniuersitatem arripuit. sed procul sint hæc, tamquam in vanum dicta & sine causa pronuntiata. Itaque hinc & inde impellentur, quia venerabilium imaginum pictura ex superioribus annis tradita in catholica ecclesia, & in venerabilibus templis informata, quam sancti patres & tradiderunt & receperunt, & omne Christianorum collegium: ipsi non solum ab his omnibus sunt * frustrati, sed quod est sæuius & terribilius, clamor anathematis eorum sodomitice & gomorrhice multiplicatus est. Hinc & peccatum eorum magnum est nimis: & quis poterit sufferre huius furoris insaniam, harumque satyricarum turbulentiarum scenicas facies? Quod si cognouissent veritatem, quæ manifesta est omnibus qui pie intelligere volunt, scirent vtique, quia sicut per ea quæ in scripturis de sanctis indicantur, memores passionum eorum efficimur, & ad similem zelum erigimur: ita & per imaginalem descriptionem passiones horum videntes, in commemorationem virtutis eorum & Deo plenæ vitæ venimus. Deinde rursus bene sentiunt, dicentes ita.

* Gr. videntur

* Gr. Perit enim secundum ipsos

* abducti,

Genes. 19.

*ἀπ.μήτω

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis non confitetur omnes ſanctos qui a ſæculo vſque nunc ſunt, quique ante legem, ac in lege & in gratia Deo placuerunt, honorabiles eſſe coram ipſo anima & corpore, vel horum non poſtulat orationes, tamquam fiduciam habentium pro mundo intercedere, ſecundum eccleſiaſticam traditionem, anathema.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Cum eccleſiaſticam traditionem dixerint, oportebat eos promulgare: Si quis & imaginales picturas non recipit, anathema ſit. Antiqua quippe reuera eſt in catholica eccleſia traditio, & valde iuſte in commemorationem nobis principalium agnita: ſed impudenter hanc myſticam proiicientes ſcientiam, catholicam alloquuntur eccleſiam: Vias tuas * nolumus. Vnde poſt hanc editionem ſuam, & interceſſionum Deo acceptabilem oblationem abiecerunt, delentes hanc ex hoc ſcripto ſuo: quod omnes nouerunt. Moris enim eſt hæreticis, vt cum * viderint vel in vno * ſermone pietatis, & veritatis viam reuertantur, in multa & diuerſa * fallentes. Simplex eſt enim veritas: at vero mendacium multiplex. Ariani quippe creaturam dicentes Deum Verbum, cum hac impia blaſphemia ſua ſine anima hunc incarnatum fuiſſe delire mentiti ſunt: & Eutyches infelix vnam natu-

* *Gr.* ſcire nolumus.

* *Gr.* contempſerint *verbo pietatem, & a veritatis via aberrauerint * labi.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Anno Christi 787.

Εἶπε οὐχ ὁμολογεῖ ἅπαντας τοὺς ἀπ' αἰῶνος ⸫ μέχρι τοῦ νῦν ἁγίους, πρὸ νόμου, καὶ ἐν νόμῳ, ⸫ ἐν χάριτι τῷ θεῷ εὐαρεστήσαντας, τιμίους εἶναι ἐνώπιον αὐτοῦ ψυχήν τε ⸫ σῶμα, καὶ τὰς τούτων ἐκ ὑξαιτεῖται προσευχάς, ὡς παῤῥησίαν ἐχόντων ὑπὲρ τοῦ κόσμου πρεσβεύειν, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν, ἀνάθεμα.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ηνίκα ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν εἶπον, ἔδει αὐτοὺς ἀποφωνῆσαι· εἶπε καὶ τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ἐκ ἀποδέχεται, ἀνάθεμα ἔστω. Ἀρχαία γὰρ αὕτη οὖσα ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ παράδοσις, καὶ μάλα εἰκότως εἰς ἀνάμνησιν ἡμῖν ἐγνωσμένη. Ἀλλ' ἀναιδείᾳ ἀπειπάμενοι παύλῳ τῷ μύσιν ὀλεθρίως τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ προσφέρονται· ὁδοὺς σου εἰδέναι οὐ βουλόμεθα. ὅθεν καὶ μετὰ τὴν ἔκδοσιν ἀπάντων τούτων, καὶ τὴν ὑπ' αὐτῶν προσβεσῶν δυσωδίαν τῷ θεῷ προσαγωγὴν ἀπεβάλοντο, λιτώσαντες τούτῳ ἐκ τοῦδε ἀπάντων τὸ συγγράμματον· καὶ τοῦτο ἴσασι πάντες. ἔθος γὰρ τοῖς αἱρετικοῖς, ὅταν ἐν ἐνὶ λόγῳ προείδωσι τὴν εὐσέβειαν, καὶ τῆς ἀληθινῆς ὁδοῦ διαγραφὴν, εἰς πολλὰ ⸫ διάφορα ἀστοχάλλειν. μονοειδὴς γὰρ ἡ ἀλήθεια, τὸ δὲ ψεῦδος πολυμερές. Ἀρειανοὶ γὰρ κτίσμα λέγοντες τὸν θεὸν λόγον, μετὰ ταύτης ἀπάντων τῆς δυσεβοῦς βλασφημίας ἐκτὸς ψυχῆς τοῦτον ἐνανθρωπῆσαι ληρεῖν ἔφθασαν. καὶ Εὐτυχὴς ὁ δείλαιος μίαν φύ-

σιν

ANNO CHRISTI 787.

σιν δοξάζων ὅπι τῆς οἰκονομίας τῦ κυρίου, ἐβλασφήμει, ὅτε φησὶν πνὰ σαρκα λέγων αὐτὸν ὑπειληφέναι, καὶ οὐχ ὁμοούσιον τῆς ἡμετέρας φύσεως. ὡσαύτως οὖν καὶ οἱ τοιοῦτοι τῆς αἱρέσεως τούτους ζηλώσαντες, ἐν μιᾷ καινοτομίᾳ μὴ ἀρκεσθέντες, ὡς κόρον τῦ κακοῦ μὴ ἔχοντες, ἕτερα γείτονα ταύτης ἐπεισήσαντο. ἀκόλουθα δὲ λόγια, δοκοῦντες τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἁρμόζεσθαι, ὑποκρίσει τοιαυτοιούμενοι τὴν εὐσέβειαν, ἐκφέρουσιν.

ram opinans in dispensatione Domini, blasphemabat, diuiniorem quamdam carnem dicens eum suscepisse, & non consubstantialem naturæ nostræ. Similiter ergo & antistites huius hæreseos hos æmulantes, vna nouitate minime contenti, & satietatem mali non habentes, & aliam vicinam huius arripuerunt. * Sequentia vero eloquia, putantes sanctis patribus coæquari, & hypocrisi simulantes pietatem, proferunt.

*Consentanea

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ ἀνάστασιν νεκρῶν, καὶ κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν τῷ πρὸς ἀξίαν ἑκάστῳ τοῖς δικαίοις ἐκ θεοῦ σταθμοῖς, καὶ μὴ εἶναι τέλος κολάσεως, μήτε μὴν τῆς οὐρανίου βασιλείας, ἥτις ἐστὶν ἡ τῦ θεοῦ καταγώφησις· οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· ἀνάθεμα.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis non confitetur resurrectionem mortuorum, & iudicium, & retributionem condignam vnicuique iustis Dei ponderibus recompensandam, & non fore terminum supplicii, sed nec cælestis regni, id est Dei deliciarum (non enim est regnum cælorum esca & potus, sed iustitia, & pax, & gaudium in Spiritu sancto, secundum diuinum Apostolum) anathema.

Rom. 14.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Οὗτος τὸ πρωτεῖον τῆς ἀληθινῆς ἡμῶν πίστεως, ἁγίων ἀποστόλων καὶ θεοφόρων πατέρων ἀφορισμός. αὕτη τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἡ ὁμολογία, καὶ οὐχὶ τῶν αἱρετίζοντων. ὁ δὲ ἑπόμενον, τούτων οἰκεῖος, ὅτι ἀμαθίας καὶ ἀπαιδευσίας γέμει, οὕτως βλασφημῶν.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Hæc primatum veræ fidei nostræ, sanctorum scilicet apostolorum, & egregiorum patrum est * segregatio. Hæc catholicæ ecclesiæ est, & non hæreticorum confessio. Quod vero subsequitur, proprium est eorum, quoniam indisciplinatione ac ineruditione plenum est, dum ita circumbombat.

*definitio.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Εἴ τις οὐ παραδέχεται τὴν καθ' ἡμᾶς ἁγίαν ταύτην καὶ οἰκουμενικὴν ἑβδόμην σύνοδον, ἀλλὰ ταύτην ἐνδια-

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Si quis non recipit sanctam hanc & vniuersalem septimam Synodum nostram, sed huic quoquo

modo derogat, & non cum omni satisfactione amplectitur ea quæ ab ipsa secundum diuinitus inspiratæ scripturæ doctrinam definita sunt, anathema sit a Patre & Filio & Spiritu sancto, ac vniuersalibus septem Synodis.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Veritatis ignorantia, sensuum & mentis est cæcitas. Hæc enim eorum sententia plus inscientiæ & amentiæ quam impietatis habet. Non enim sapientes sunt, nisi circa indisciplinationem. Septimam enim Synodum sese vocantes, quasi de aliis septem Synodis quæ factæ fuerunt, anathematismum suum posuere, dicentes: Anathema sit a sanctis & vniuersalibus septem Synodis: & non magis deridentur propter indisciplinationem, quam compassionis affectu lugentur propter impietatem. Veritatem enim * ferentes, & a bona semita & regia via auersi, in foueam & hiatus atque præcipitia incidunt. Quibus & prouerbialis sermo pronuntiat: * In axis agri sui errauerunt, & collegerunt manibus infecunditatem. Propter quod & acutas sagittas suas, & tensos arcus, quos aduersus ecclesiam iaculati sunt, in corde ipsorum veritatis amatores & iustitiæ quæsitores infixerunt: & assumunt Dauid modulantem in spiritu: Lacum aperuerunt huius prauitatis institutores, & foderunt eum, & inciderunt in foueam quam fecerunt: & conuersus est dolor eorum in caput eorũ, & in verticem eorum iniquitas eorum descendet. Quoniam

* deferentes,

* In axibus *Prou. 9.*

Psalm. 7.

βάλλει καθ' οἱονδήποτε τρόπον, καὶ οὐ μὴν πάσης πληροφορείας ἀσπάζεται τὰ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ τῶν τῆς θεοπνεύστου γραφῆς διδασκαλίαν ὀφειλόντα, ἀνάθεμα ἔστω ἀπὸ τῆς πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, καὶ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων. Anno Christi 787.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Ἡ τῆς ἀληθείας ἀποβλωσις, νοῦ καὶ φρενός ἐστι τύφλωσις. αὕτη γὰρ ἁπάντων ἡ ἀποφασις πλέον τῆς ἀσεβείας τῶν ἁμαρτιῶν καὶ παραφροσυνῶν ἔχει. οὐ γὰρ εἰσι σοφοί, εἰ μὴ τὴν ἀπαιδευσίαν. ἐβδόμην γὰρ συνοδον ἑαυτὴν ἀποκαλοῦντες, ὡς παρὰ ἄλλων ἑπτὰ συνόδων γενομένην ἑαυτῶν ἀναθεματισμὸν ἀναθέμασι λέγοντες· ἀνάθεμα ἔστω ἀπὸ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων· καὶ οὐ μᾶλλον γελῶνται τῆς ἀπαιδευσίας, ἢ οἰκτείρονται τῆς ἀσεβείας. τῶν γὰρ ἀληθῶν ἀφέντες, καὶ τῆς εὐθείας καὶ βασιλικῆς ὁδοῦ παραπεπτώκασι, εἰς βόθρους ἔνεται καὶ φάραγγας καὶ κρημνούς. καὶ περιφέρεται αὐτοῖς ὁ παροιμιακὸς λόγος· ἐξῆραν ἄξονας τῆς ἰδίου γεωργίου πεπλανῶνται, καὶ συνῆξαν χερσὶν ἀκαρπίαν. διὸ καὶ τὰ τεθημμένα αὐτῶν βέλη καὶ τὰ ἐντεταμμένα τόξα, ἃ κατὰ τῆς ἐκκλησίας ἐκόντισαν, εἰς τῆς ἀληθείας ἐραστὰς καὶ τῆς δικαιοσύνης ζητητὰς εἰς τὴν αὐτῶν καρδίαν ἐμπήκασι· καὶ ᾄδαλαμβάνονται ὁ Δαβὶδ μελῳδοῦντα ἐν πνεύματι· λάκκον ὤρυξαν οἱ τούτης τῆς καινῆς φαυλότητος εἰσηγηταὶ, καὶ ἐξέσκαψαν αὐτὸν, καὶ ἐνέπεσον εἰς βόθρον ὃν εἰργάσαντο· καὶ ἐπέστρεψεν ὁ πόνος αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ κορυφὴν αὐτῶν ἡ ἀδικία αὐτῶν καταβήσεται. διὸ

ANNO CHRISTI 787.

λέγουσι τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ πικρόν· καὶ τιθέασι τὸ φῶς σκότος, καὶ τὸ σκότος φῶς, λέγοντες οὕτως.

dicunt amarum dulce, & dulce amarum: & ponunt lucem tenebras, & tenebras lucem, dicentes ita. *Isai. 5.*

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Τούτων παίνω ὑφ' ἡμῶν μετὰ πάσης ἀκριβείας τε καὶ ἐμμελείας διαπεπλεγμένων, ὁρίζομεν, ἑτέραν πίστιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν, ἤγουν συγγράφειν, ἢ συνθέναι, ἢ φρονεῖν, ἢ διδάσκειν ἑτέρως· τοὺς δὲ τολμῶντας συνθέναι πίστιν ἑτέραν, ἢ προσκομίζειν, ἢ διδάσκειν, ἢ παραδιδόναι τοῖς θέλουσιν ἐπιστρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας ἐξ αἱρέσεως οἱασουῶν, ἢ καινοφωνίας, ἤτοι λέξεως ἐφευρέσιν πρὸς ἀναζωπυρὼν εἰσάγειν τῶν ὑφ' ἡμῶν διορισθέντων· τούτους, εἰ μὲν ἐπίσκοποι εἶεν ἢ κληρικοὶ, ἀλλοτρίους εἶναι τοῦ ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοῦ κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ μοναζοντες εἶεν ἢ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

His igitur a nobis cum omni districtione & diligentia decretis, definimus, aliam fidem nemini licere proferre, id est conscribere vel componere, aut sapere seu docere aliter. At vero qui ausi fuerint componere fidem aliam, vel proferre, aut docere, aut tradere his qui volunt reuerti ad agnitionem veritatis a quacumque hæresi; aut nouitatem vocum, id est dictionis adinuentionem, ad subuersionem præsentium definitionum quæ a nobis promulgatæ sunt, introduxerint: si quidem episcopi fuerint, vel clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos a clero: si vero monachi fuerint aut laici, anathematizari.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Βεβοηθημένοι ὑπ' ἀπαιδευσίας ταῦτα κεκλόφασι παρὰ θεοπεσίων πατέρων ἡμῶν, καὶ ὡς οἰκεῖα συνετέθεικασι. διὸ καὶ μάταιος καὶ ἀργὸς αὐτῶν ὁ λόγος, καὶ οὐδὲ ἀποκρίσεως ἄξιος.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Illusi ab indisciplinatione hæc ab egregiis patribus nostris extorserunt, ac veluti propria composuerunt. Propter quod & inanis & otiosus est sermo ipsorum, & nec responsione dignus.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Οἱ θεοπιστοι βασιλεῖς Κωνσταντῖνος καὶ Λέων εἶπον· λεγέτω ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ συνοδος, εἰ καὶ συναίνεσιν πάντων ἡμῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ὁ ἐπὶ τῷ πρόσθεν ἀναγνωσθεὶς ὅρος ἐξεφωνήθη.

Ἡ ἁγία συνοδος ἐβόησε· πάντες οὕτω πιστεύομεν, πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν· πάντες συναινέσαντες καὶ ἀσμενίσαντες ὑπεγράψαμεν· πάντες

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Diui imperatores Constantinus & Leo dixerunt: Dicat sancta & vniuersalis Synodus, si per consensum omnium sanctissimorum episcoporum definitio quæ nunc lecta est, promulgata sit.

Sancta Synodus exclamauit: Omnes ita credimus, omnes idipsum sapimus; omnes consonanter & libenter subscripsimus, om-

nes orthodoxe credimus, omnes intelligibiliter intelligibilem diuinitatem adoramus. Hæc est fides apostolorum, hæc est fides patrum, hæc est fides orthodoxorum. Sic omnes seruientes Deo adorabant. Multos annos imperatorum. Luminaria pacis Domine custodi: piam Domine vitam illis. Leoni & Constantino æterna memoria. Vos estis pax orbis terræ: conseruet vos fides vestra. Christum honorificatis, ipse vos conseruabit. Orthodoxiam vos confirmastis. Piam Domine vitam eis. Absit inuidia ab imperio eorum. Deus custodiat imperium vestrum. Deus imperium vestrum pacificet. Vestra vita, orthodoxorum vita. Cælestis rex terrenos custodi: per vos vniuersalis ecclesia pacificata est. Vos luminaria orthodoxiæ estis. Luminaria orbis Domine conserua. Æterna memoria Constantino & Leoni. Nouo Constantino piissimo imperatorum multos annos. A genere orthodoxum Domine custodi: piam Domine vitam ei: abscedat inuidia a regno eius. Piissimæ Augustæ multos annos. Eam quæ pia, quæ orthodoxa est, Deus conseruet. Abscedat inuidia a regno vestro. Deus custodiat imperium vestrum, Deus pacificet regnum vestrum. Inconfusam in Christo dispensationem vos bene discreuistis. Inseparabilitatem duarum in Christo naturarum firmius vos prædicastis. Sanctorum & vniuersalium sex Conciliorum dogmata vos roborastis. Omnem idololatriam vos exterminastis. Magistros huiusmodi erroris vos publicastis. Contraria sentientes vos propalastis.

ὀρθοδόξως πιστεύομεν· πάντες νοεροῖς τῇ νοερᾷ θεότητι λατρεύοντες προσκυνοῦμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. οὕτω πάντες λατρεύοντες τῷ θεῷ προσεκύνουν. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. εὐσεβῆ κύριε ζωὴν αὐτοῖς. Λέοντι καὶ Κωνσταντίνῳ αἰωνία ἡ μνήμη. ὑμεῖς ἡ εἰρήνη τῆς οἰκουμένης. φυλάξῃ ὑμᾶς ἡ πίστις ὑμῶν. Χριστὸν τιμᾶτε, αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει· πλὴν ὀρθοδοξίαν ὑμεῖς ἐβεβαιώσατε. εὐσεβῆ κύριε ζωὴν αὐτοῖς. ἀπέστω φθόνος τῆς βασιλείας αὐτῶν. ὁ θεὸς φυλάξοι τὸ κράτος ὑμῶν· ὁ θεὸς πλὴν βασιλείαν ὑμῶν εἰρήνευσοι· ἡ ὑμετέρα ζωή, τῶν ὀρθοδόξων ζωή. ἐπουράνιε βασιλεῦ σὺ ἄπτοιεις φύλαξον. δι' ὑμῶν ἡ οἰκουμενικὴ ἐκκλησία εἰρήνευσεν. ὑμεῖς φωστῆρες τῆς ὀρθοδοξίας. σὺ φωστῆρας τῆς οἰκουμένης κύριε φύλαξον. αἰωνία ἡ μνήμη Κωνσταντίνου καὶ Λέοντος. νέῳ Κωνσταντίνῳ τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ πολλὰ τὰ ἔτη. ὑπὸ ὀλίγους ὀρθόδοξον κύριε φύλαξον· εὐσεβῆ κύριε ζωὴν αὐτῷ. ἀπέστω φθόνος τῆς βασιλείας αὐτοῦ. τῆς εὐσεβεστάτης Αὐγούστης πολλὰ τὰ ἔτη. πλὴν εὐσεβῆ, πλὴν ὀρθόδοξον ὁ θεὸς φυλάξοι. ἀπέστω φθόνος τῆς βασιλείας ὑμῶν. ὁ θεὸς φυλάξῃ τὸ κράτος ὑμῶν. ὁ θεὸς εἰρήνευσεν πλὴν βασιλείαν ὑμῶν. τὸ ἀσύγχυτον τῆς κτ Χριστὸν οἰκονομίας ὑμεῖς διηκρινήσατε· τὸ ἀδιαίρετον τῶν δύο τῆς Χριστοῦ φύσεων βεβαιοτέρως ὑμεῖς ἐκηρύξατε. τὰ τῶν ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἓξ συνόδων δόγματα ὑμεῖς ἐπεκυρώσατε. πᾶσαν εἰδωλολατρείαν ὑμεῖς ἐξηφανίσατε. τοὺς διδασκάλους τῆς τοιαύτης πλάνης ὑμεῖς ἐξηλέγξατε· τοὺς τὰ ἐναντία φρονοῦντας ὑμεῖς ἐπλήξατε.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

Προσφωνήσαντες τοῖς βασιλεῦσι τὰ εἰωθότα, τῷ ψεύδει οἱονεὶ τινὶ ψυχὰς ἐκκαυθέντες, ἐξ αὐτῆς τῆς τοῦ διαβόλου μεθοδείας φθέγγονται, εἰπόντες· πᾶσαν εἰδωλολατρείαν ὑμεῖς ἐξηφανίσατε. εἴθε κεκώφωτο τὰ ὦτα ἡμῶν, μὴ ἀκοῦσαι τῆς ψυχοφθόρου ταύτης φωνῆς. μὴ ἐνδελέχιζε γάρ, φησὶν ὁ παροιμιακὸς λόγος, γυναικὶ πόρνῃ. Ἢ γὰρ σωτηριώδη τῆς οἰκονομίας λόγον λυμαίνασθαι βουλόμενοι, εἰς πᾶσαν βλασφημίας ὑπερβολὴν κατέδυσαν. Καὶ τί πρὸς ταύτην τὴν χεῖραν λύπην εἴποιμεν, ἢ ἃ πρὸς τοῦ ἁγίου πνεύματος τῷ προφήτῃ Δαβὶδ λέλεκται; ἰὸς ἀσπίδος ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, καὶ ταῖς γλώσσαις αὐτῶν δολιοῦσιν. ἔνθεν καὶ ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν διαβουλίων αὐτῶν, κριθέντες παρὰ τοῦ ῥυσαμένου ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. αὐτὸς γὰρ ἀνθρωπος τέλειος διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν ἀξιώσας γενέσθαι, πᾶσαν εἰδωλολατρείαν ἐξηφάνισεν. ἔφη γὰρ διὰ τοῦ προφήτου· ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ἐξαλείψω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οὐκέτι ἔσται αὐτῶν μνεία. δῆλον ἡ προφητεία εἰς αὐτὸν ἀναφέρεται, καὶ οὐχ ὡς αὐτοὶ ἔφησαν, εἰς βασιλέων κράτος. ἀποστασίας γὰρ ἴδιον, ταύτην τὴν χάριν καὶ δωρεὰν ἑτέροις προσαποδίδοσθαι. βοῶσιν οὖν Χριστιανοὶ ἐκ τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἡσαΐου ἐρυσάμενοι· οὐ πρέσβις, οὐκ ἄγγελος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν ἡμᾶς. εἰ δὲ, ὡς αὐτοί φασι, σύλλογον ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων καὶ βασιλέων

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Pronuntiantes imperatoribus consueta, mendacii furoribus quasi facibus animam exardescere facientes, ex ipsa diaboli argumentatione loquuntur, dicentes; Omnem idololatriam vos exterminastis. Vtinam surdæ fierent aures nostræ, ne audirent corrumpentem animas vocem. Noli, inquit prouerbialis sermo, assiduus esse cum muliere meretrice. Salutarem namque dispensationis rationem demoliri volentes, in omnem blasphemiæ excessum deuenerunt. Et quid ad hanc lugendam rabiem dicemus, nisi ea quæ a Spiritu sancto per Dauid psalmographum prolata sunt? *Venenum aspidum sub labiis eorum; sepulcrum patens est guttur eorum; linguis suis dolose agebant.* Hinc & deciderunt a cogitationibus suis, iudicati a Christo Deo nostro, qui nos eripuit ab idolorum errore. Ipse enim homo perfectus propter salutem nostram fieri dignatus, omnem idololatriam exterminauit. Dixit enim per prophetam: *Ecce dies veniunt, & delebo nomina simulacrorum a terra, & iam non erit eorum memoria.* Certum ergo est quod prophetia in ipsum referatur, & non sicuti ipsi dixerunt, ad imperium principum. Apostasiæ quippe proprium est, hanc gratiam seu donum aliis * acquirere. Clamant Christiani ex magniuoco Isaia potati: *Non legatus, non angelus, sed ipse Dominus saluauit nos.* Si vero, vt ipsi fatentur, episcoporum collegium vel regum

Psal. 13.

Prou. 5.

Zach. 13.

* tribuere.

Isa. 63.

ANNO CHRISTI 787.

imperium eruit nos ab errore idolorũ, aberrauit a veritate humanum genus; * & non ſaluantes, ſed alterius magna extollentis eſt hoc credere ſaluum. Ab idolorum enim errore ac deceptione Chriſto Deo noſtro eruente nos, ipſi magna extollunt, fatentes ſe redemptionem feciſſe. O arrogantiam & amentiam! Fruſtrati quippe veritate, & mente ac ſenſibus excæcati ſunt; propriiſque coniecturis & phantaſiis decepti, adulatione * intincti ſunt: & aptas ac decentes declamare imperatoribus laudes recuſantes, ea quæ in Chriſtum Deum noſtrum referuntur, eis deprompſerunt: cum magis oporteret fortitudines horum edicere, contra hoſtes victorias, barbaricas ſubiectiones, quas in imaginibus & in parietibus in memoriam narrationis multi pinxerunt, & videntes ad amorem & zelum traxerunt: * ſubiiciendorum acquiſitiones, conſilia, trophæa, mundanos ſtatus, ciuiles ordinationes, ciuitatum directiones. Hæ ſunt laude dignæ ac bonæ offerendæ imperatoribus famæ, per quas & omne quod ſubditum * eſſet eis, prouocaretur ad mentem. Porro linguas adhuc acutas habentes, & iram ac accuſationem ſpirantes, in obſcura luna * ſe putant ſagittare rectos corde, dicentes ita.

* *Gr.* alio ſaluante hoc, & alio ſaluatum a ſe illud iactante.

* demerſi

* ſubiectorum conſeruationem,

* eſt eis, prouocatur ad beneuolentiam.

* videntur ſag.

κράτος ἐῤῥύσατο ἡμᾶς τῆς πλάνης τ̃ εἰδώλων, διεψεύσθη τ̃ε καὶ τῆς ἀληθείας τὸ αὐθεφύτευτον γλῶς, ἄλλου τοῦτο σώσαντος, & ἄλλου μεγαλαυχοῦντος τοῦτο διασώσασθαι. τῆς γὰρ εἰδώλων πλάνης & ἀπάτης Χριστοῦ τ̃ θεοῦ ἡμῶν ῥυσαμένου ἡμᾶς, αὐτοὶ μεγαλαυχοῦσι τ̃ ἀπολύτρωσιν ποιήσασθαι. ὧν τῆς ἀλαζονείας & ἀφροσύνης. ἐκστάντες γὰρ τ̃ ἀληθείας, τ̃ νοῦ & τὴν φρένα ἀπεπλανήθησαν· καὶ ταῖς οἰκείαις δοκήσεσι & φαντασίαις, τῇ κολακείᾳ καταβαπτιζόντες τ̃ εἰπεῖν τὰ ἁρμόδια & πρέποντα ἀναγορεύειν τοῖς βασιλεῦσιν ἐγκώμια ἀπεσιώπησαν, τὰ εἰς Χριστὸν τ̃ θεὸν ἡμῶν ἀναφερόμενα αὐτοῖς τ̃ εἰσαφωνήκασιν. ἔδει μᾶλλον αὐτοῖς τὰς ἀνδρίας τούτων ἐξειπεῖν, τὰς κατ̃ τ̃ πολεμίων νίκας, τὰς βαρβαρικὰς ὑποταγάς, ἃς ἐν εἰκόσι & διαπύροις εἰς μνήμην ἐξηγήσεως πολλοὶ ἐσκιαγράφησαν, τοῦ ὁρῶντας πρὸς πόθον & ζῆλον ἕλκοντες· τὴν τε ὑπήκοον τ̃ε ποίησιν, τὰς βουλὰς, τὰ τρόπαια, τὰς κοσμικὰς συστάσεις, τὰς πολιτικὰς καταστάσεις, τὰς τῶν πόλεων ἐπανορθώσεις. αὗται ἀξιέπαινοι τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίαι, αἵτινες κατ̃ πᾶν τὸ ὑπήκοον προσκαλοῦνται εἰς εὔνοιαν. τὰς δὲ γλώσσας ἔτι πεθημένας ἔχοντες, & ἐμπνέοντες ὀργῆς & συκοφαντίας, ἐν σκοτομήνῃ δοκοῦσι καταβαλεῖν τοῦ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ, λέγοντες τάδε.

GREGORIVS EPISCOPVS legit.

Germani, Georgii & Manſur, malæ opinionis virorum, ſenſum vos diſſoluiſtis.

Germano duplici ſenſu, & ligni cultori, anathema.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ἀνέγνω.

Γερμανοῦ, Γεωργίου & Μανσοὺρ τ̃ κακοδόξων φρόνημα ὑμεῖς διελύσατε.

Γερμανῷ τῷ δισγώμῳ καὶ ξυλολάτρῃ ἀνάθεμα.

ANNO CHRISTI 787.

Γεωργίῳ τῷ ὁμόφρονι αὐτοῦ, καὶ φαλσευτῇ τῶν πατρικῶν διδασκαλιῶν, ἀνάθεμα.

Μανσοὺρ τῷ κακωνύμῳ καὶ σαρακηνόφρονι, ἀνάθεμα.

Τῷ εἰκονολάτρῃ & φαλσογράφῳ Μανσούρ, ἀνάθεμα.

Τῷ τῆς Χριστοῦ ὑβριστῇ & ἐπιβούλῳ τῆς βασιλείας Μανσούρ, ἀνάθεμα.

Τῷ τῆς ἀσεβείας διδασκάλῳ καὶ ἑρμηνευτῇ τῆς θείας γραφῆς Μανσούρ, ἀνάθεμα.

Ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν.

Georgio consentaneo eius, & falsario paternorum magisteriorum, anathema.

Mansur nequam nominis, & similia Sarracenis sentienti, anathema.

Imaginum seruitori & falsa scribenti Mansur, anathema.

Contumelioso in Christum, & insidiatori imperii Mansur, anathema.

Impietatis doctori & malo interpreti diuinæ scripturæ Mansur, anathema.

Trinitas tres istos deposuit.

ΕΠΙΦΑΝΙΟΣ ΔΙΑΚΟΝΟΣ ἀνέγνω.

EPIPHANIVS DIACONVS legit.

Εἴπωμεν πρὸς ταῦτα τὸ τῆς προφήτου· ὄψις πόρνης ἐγένετό σοι, ἀνήσχυντησας πρὸς πάντας. & γὰρ ἐπεῖναι εἰς τὰ ἑαυτῶν ὀνείδη καὶ αἰσχρὰ ἐπιτηδεύματα ἐκαλλωπίζοντο, τοὺς σεμνῶς βεβιωκότας μυκτηρίζειν εἰώθασι. βδέλυγμα γὰρ ἀνθρωπολοῖς θεοσέβεια. οὕτως & οὗτοι χεῖλη ἔχοντες δόλια, ἐλάλησαν κατὰ τῶν δικαίων ἀνομίαν ἐν ὑπερηφανίᾳ καὶ ἐξουδενώσει. ἀλλὰ κύριος ἔκρυψεν αὐτοὺς ἐν ἀποκρύφῳ τοῦ προσώπου αὐτοῦ, & ἀπὸ ταραχῆς ἀνθρώπων ἐσκέπασεν αὐτοὺς, καὶ ἀπὸ ἀντιλογίας τῶν γλωσσῶν ἀνθρώπων ἐρρύσατο αὐτούς. ὡς φωστῆρες γὰρ ἐν κόσμῳ διέλαμψαν, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες. & Γερμανὸς μὲν ὁ ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ἀνατεθραμμένος, καὶ ὡς Σαμουὴλ ἐκ βρέφους τῷ θεῷ ἀνατεθειμένος, & τῶν θεσπεσίων πατέρων ἐφαμίλλως· οὗ ταῖς διαλογαῖς ἐξακολουθεῖν ἀναγκαῖον· διαβεβόηται τὰ συγγράμματα ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ. αἱ γὰρ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λάρυγγι αὐτοῦ, καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ἀκοντίζόμεναι κατὰ τῆς ἀπειθοῦ-

Dicamus ad hæc illud prophetæ: *Facies meretricis facta est tibi, renuens erubescere ad omnes.* Etenim illæ in sua opprobria & turpia studia venustatæ, eos qui pudice viuunt, subsannare consueuerunt. Abominatio enim peccatoribus Dei cultus. Ita & isti labia habentes dolosa, locuti sunt contra iustos iniquitatem in superbia & contemptu. Sed Dominus abscondit eos in abdito vultus sui, & a conturbatione eorum contexit eos, & a contradictione linguarum ipsorum eruit eos. Vt luminaria enim in mundo luxerunt, verbum vitæ continentes: Germanus videlicet, qui in sacris literis enutritus, & vt Samuel ab infantia Deo deputatus, atque sanctis patribus est consimilis comprobatus. Cuius sequi disputationes necessarium esse, conscripta eius affirmant * per vniuersum orbem. Exaltationes enim Dei in faucibus eius, & gladii ancipites in manibus eius, iaculati contra diffi-

Ierem. 3.

Psalm. 11.

* celebrata per

Psalm. 149.

dentes eccleſiaſticæ traditioni. Et Georgius patria Cyprius, qui
* vitam inſtituens
euangelice * patrimonium venumdans, & Chriſtum Deum noſtrum, qui dedit nobis normam diſpenſationem ſuam, imitans, non contendit, non clamauit: cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur: percutienti ſe maxillam vertebat & alteram, angarianti ſe mille paſſus apponebat & duplum: tulit iugum
Thr. 3.
a iuuentute ſua, bonum arbitratus ſecundum prophetam ſingulariter ſedere, & ſilere. Atque Ioannes qui ab eis iniurioſe Manſur appellatus eſt, quique dimiſſis omnibus Matthæum euangeliſtam æmulatus, Chriſtũ ſecutus eſt, maiores diuitias arbitratus theſauro quem in Arabia dereliquit, opprobriũ Chriſti; & elegit potius affligi cum plebe Dei, quam temporalem voluptatem habere peccati. Ipſe itaque crucem ſuam & Chriſti portans, & ſecutus eũ, pro Chriſto ab oriente per Chriſtum tubicinauit; non tolerabilem ducens vocum nouitatem, quæ
Gr. in aliena f. regione facta,
* diuerſo fuerat modo facta, ſeu præuaricatricem factionem, rabidamque inſaniam, quæ aduerſus ſanctam Dei catholicam eccleſiam erat armata. Sed hanc publicans, omnes exhortando & admonendo, cautos reddebat, ne adducerentur cum operantibus iniquitatem; quærens in eccleſiis antiquam legiſlationem teneri & pacificam conſtitutionem, quam Dominus diſcipulis
* ſuis tamquam inſigne donauit,
Ioan. 14.
* ſuis nominis ſui vocabulum ſortientibus donauit, dicens: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis*. His ergo reue-

ANNO CHRISTI 787.

των τῇ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει. Γεώργιος δὲ, οὗ Κύπρος ἡ πατρὶς, εὐαγγελικῶς τὸ βίον ἐμπολίσας μάμμας, χεῖρον θεὸν ἡμῶν θεὸν δόντα ἡμῖν ὑπογραμμὸν τῇ οἰκονομίᾳ αὐτοῦ, μιμησάμενος, ἐκ ἤρεσεν, ἐκ ἐκραύγασε· λοιδορούμενος ἐκ ἀντελοιδόρησε, πάσχων ἐκ ἠπείλησε, τῷ τύπτοντι αὐτὸν εἰς τὴν σιαγόνα ἔστρεφε καὶ τὴν ἄλλην, τῷ ἀγγαρεύοντι αὐτὸν μίλιον ἓν συνεπῄει δίπλασιον· ἦρε ζυγὸν ἐκ νεότητος αὐτοῦ, ἀγαθὸν ἡσυχάσας κατὰ προφήτην καθίσαι καταμόνας καὶ σιωπῆσαι. Ἰωάννης δὲ, ὃς παρ' αὐτῶν ὑβριστικῶς Μανσοὺρ προσηγόρευται, ἀφεὶς πάντα, Ματθαῖον εὐαγγελιστὴν ζηλώσας, Χριστῷ ἠκολούθησε, μείζονα πλοῦτον ἡσυχάσας τὸν ἐν Ἀραβίᾳ θησαυρὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· καὶ εἵλετο μᾶλλον συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ θεοῦ, ἢ προσκαίρου ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν. αὐτὸς οὖν σταυρὸν ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ βαστάσας, καὶ ἀκολουθήσας αὐτῷ, ὑπὲρ Χριστοῦ καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐξ ἀνατολῆς διὰ Χριστοῦ ἐσάλπισε· μὴ φορητὸν ἡγούμενος τὸν ἐν ἀλλοδαπῇ γεγονυῖαν καινοφωνίαν, καὶ τὸν κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας ἄθεσμον συσκευὴν καὶ λυσαώδη μανίαν· ἀλλὰ παύτῳ θριαμβεύσας, πάντας παραινετικῶς καὶ νουθετητικῶς ἠσφαλίζετο, μὴ ἀπαχθῶσι μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν· ζητῶν ἐν ἐκκλησίαις τὸν ἀρχαῖον θεσμοθετεῖσθαι κρατεῖσθαι, καὶ τὸν εἰρηναῖον καπάστασιν, ὃν ὁ κύριος τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὡς * γνώριμον τῷ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κεκληδούσιν ἐδώρησατο, λέγων· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν. τούτων οὖν

* γνώριμα

ANNO CHRISTI 787.

οὗ τῆ αἰδεσίμων ἀνδρῶν καὶ ἀξίων πίστεως οὕτως διαδληθέντων ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, πῆς ἡ κατ' αὐτοῦ ἐπαναστατικὴ συκοφαντία, καὶ οἷον φερεκακεστάτη, ἵνα καὶ φέρειν τις οὐ δυνατα; ὅντως ἀγνόημα ἠγνόησαν οἱ παλαίπωροι, πῶ οἰκείαν γλῶσσαν ἀσχήμως ἀπογυμνώσαντες, Γερμανὸν μυσταπόλον τύπῳ καὶ ἱερέα Χριστοῦ ξύλωμον καὶ ξυλολάτρην ὀνομάσαντες, ὡσαύτως καὶ Γεώργιον καὶ Μανσούρ· ὁπότε οὐδὲ τῆ * ἐν τέλει τις τοιοῦτον βλάσφημον τῷ ὁμοπίστῳ κατέρριψεν. ἐξ Ἑβραίων δὲ καὶ Ἀγαρηνῶν καὶ ἄλλων ἀπίστων ἔγκλησιν τοιαύτην κατά τε τοῦ θείου τύπου τοῦ σταυροῦ, καὶ τῆ σεπτῶν εἰκόνων, καὶ ἱερῶν ἀναθημάτων τῷ θεῷ, πολλαχοῦ οἱ Χριστιανοὶ ἐνεκλήθησαν· ἐπεὶ Χριστιανὸς ὁμοπίστῳ τοιαύτην ἔγκλησιν οὐδαμοῦ κατήγαγε. ἀλλὰ δύσγνηστος ὁ δίκαιος τῷ ἀδίκῳ, ὥσπερ ὀφθαλμοῖσιν ἥλιος. αὐτοὶ γὰρ ἀποπεσόντες ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ θεσμοῦ ἐξωσθέντες, παρεδόθησαν τοῖς ψευδηγορήμασι καὶ ταῖς λοιδορίαις· καὶ οὐδὲν ἕτερον σπουδάζουσιν, ἢ κατηγορῆσαι τῆ Χριστιανῶν καὶ τῆ τῶν θεοδιερέων, καταλελοιπέναι θεὸν ζῶντα καὶ ἀληθινὸν, καὶ εἰκόσι λατρεύειν· ἐπεσβόλοι τινὲς καὶ λωβητῆρες, ἀκριτόμυθοί τε καὶ ἀμέτροεπεῖς γινόμενοι. καὶ τίς τῆ φοβουμένων τὸν κύριον καὶ γελώντων οὐ πλατὺ ἀσπὰν καταχέοι γέλωτα; ἢ μᾶλλον οὐ συγνὸν πένθος παραλαβεῖται καὶ νύκτα βαθεῖαν ἐπὶ τούτῳ ἀσπὰν πῶ ἀσέβειαν; καὶ ἐπειδὴ ἐφθάρηται κακῶν καὶ τῶν θείων ἀποστολικῶν ὄντες, ἐξέλιπον ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσεις, ταῖς ἀσπὰν φλυαρίαις

* Ἐν τινι πατρὶ τις

rendis viris & fide dignis taliter in ecclesia catholica demonstratis, quæ est aduersus eos insurgens accusatio, & quam hæc est horrenda, quam etiam ferre quis omnino non poterit? Vere ignorantiam ignorauerunt miseri, propriam linguâ inhoneste denudantes, Germanumq; mysticum sacrificatorem & sacerdotem Christi, duplici sensu & ligni seruitorem nominantes; similiter Georgium & Mansur: cum aliquando nec ex principibus quisquam talem blasphemiam ei qui vnius fidei secum erat, iniecerit: ab Hebræis autem & Agarenis, & aliis infidelibus querela tali tam super diuino typo crucis, quam super venerabilibus imaginibus & aliis sacris Deoque dicatis rebus, sæpe Christiani accusati sunt. Nam Christianus Christiano huiusmodi accusationem nullatenus intulit: sed inutilis est iustus iniusto, quemadmodum lippis oculis sol. Ipsi quippe fugientes a veritate, atque ab ecclesiastica lege repulsi, traditi sunt falsiloquiis & maledictis; & nihil aliud colligunt, quam vt accusent Christianos & Domini sacerdotes, quasi derelinquerint Deum viuum & verum, atque iconis deseruiant: maledici quidam & * læsi, multiloqui, & horum sectatores effecti. & quis timentium Deum, & deridentiũ non latum risum suum effundat? vel potius non tristi lamento induatur & nocte profunda super hac ipsorum impietate? Et quia cum sint inuentores malorum secundum diuinum Apostolum, defecerunt scrutantes scrutinia, garrulitatibus eorum bene

* *Gr.* conuiciatores, locutores temerarii, & linguaces

ANNO CHRISTI 787.

valere fatentes, sufficienter Dei gratia ad perfectam destructionem vanarum cogitationum falsi nominis eorum scientiæ * consummantes, & cum veteribus hæresibus errorem inanis prauitatis ipsorum connumerantes, hunc excidimus gladio spiritus: age nunc instruamus animos audientium. Omnia ergo præsentia sunt intelligentibus, & erecta his qui inueniunt scientiam, sicuti Prouerbiatori bene, nec non & veritati videtur. Sancta enim Dei catholica ecclesia ex diuersis & variis rebus eos qui sibi nati sunt, trahit ad pœnitentiam & ad agnitionem mandatorum Dei custodiæ; & omnes sensus nostros festinat dirigere ad gloriam eius, qui est super omnia Deus; atque per auditum & visum correctionem facit, ipsa quæ gesta sunt, vultibus eorum qui accedunt, apponens. Quando namque ex auaritia & amore pecuniarum rapit quemquam, ostendit ei in imagine Matthæum, qui ex telonariis apostolus factus, auaritiæ furia derelicta Christum secutus est: & Zacchæum in sycomorum ascendentem, desiderantē Christum videre, ac ei repromittentem dimidiū substantiæ se præbere pauperibus, & si cui aliquid abstulit, reddere quadruplum: & fit ad custodiam conuersionis & iugem memoriam, imaginalium formationum continua visio, ne repedetur ad propriū vomitum. Rapuit rursum alium desiderio meretricio depressū; pudici Ioseph imaginem apponit, qui fornicationem abominans, & hanc pudicitia vincens, illud quod dicitur ad imaginem custodiuit,

* disputatione peracta,

Prou. 8.

Matth. 9. *Marc.* 2. *Luc.* 5.

Luc. 19.

Gen. 39.

ἐῤῥωδὸς φερόντες, ἱκανὰ θεοῦ χάριτι πρὸς τελείαν ἀναζωπύρησιν τῆς ματαίων λογισμῶν τῆς ψευδωνύμου αὐτῶν γνώσεως ἀφῃρήσαντες, καὶ ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι τῶν πλανίων αὐτῶν ταύτῃ τῆς * κενῆς φαυλότητος συναριθμήσαντες, * κενῆς ὀξετέρωμεν τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος· φέρε * καθικετεύσωμεν τῆς ἀκροωμένων σοῦ νόας. πάντα οὖν ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι, καὶ ὀρθὰ τοῖς εὑρίσκουσι γνῶσιν, ὡς τῇ παροιμίᾳ καλῶς καὶ τῇ ἀληθείᾳ δοκεῖ. ἡ γὰρ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ ἐκκλησία ἐκ διαφόρων καὶ ποικίλων πραγμάτων τοῦ ἐν αὐτῇ γινωσκόντας ἕλκει πρὸς μετάνοιαν καὶ ἐπίγνωσιν τῆς ἐντολῶν τοῦ θεοῦ τηρήσεως, καὶ πάσας τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν εὐθύνῃ καθοδηγεῖν πρὸς δόξαν τοῦ ἐπὶ πάντων θεοῦ, καὶ δι' ἀκοῆς καὶ ὁράσεως τὴν ἐπανόρθωσιν ποιεῖται, αὐτὰ τὰ πεπραγμένα ἐπ' ὄψεσι τῆς προσερχομένων προτιθεῖσα. ὅταν γὰρ ἐκ πλεονεξίας καὶ φιλαργυρίας ἁρπάσῃ τινά, ὑποδείκνυσιν αὐτῷ ἐν εἰκόνι Ματθαῖον τὸν ἐκ τελωνῶν ἀπόστολον, τὴν τῆς φιλαργυρείας μανίαν καταλιμπάνοντα, καὶ Χριστῷ ἀκολουθοῦντα· Ζακχαῖον ἐπὶ συκομορέαν ἀναβαίνοντα, ποθοῦντα Χριστὸν ἰδεῖν, καὶ αὐτῷ συνταττόμενον τὰ ἡμίσεα τῶν ὑπαρχόντων προέξειν πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησεν, ἀποδιδόντα τετραπλάσιον· καὶ γίνεται πρὸς φυλακὴν τῆς ὑπεροφῆς καὶ διωκῆς μνήμην ἡ τῶν εἰκονικῶν ὑποτυπώσεων συνεχὴς θέα, πρὸς τὸ μὴ παλινδρομῆσαι εἰς τὸ ἴδιον ἔμετον. ἥρπασεν ἕτερον αὖθις ἕρωτι πορνικῷ κατεχόμενον, Ἰωσὴφ δὲ σώφρονος τὴν εἰκόνα προτίθησιν· ὃς τὴν πορνείαν βδελυξάμενος, καὶ τῇ σωφροσύνῃ ταύτην νικήσας, τὸ κατ' εἰκόνα διεφυλάξατο,

ANNO CHRISTI 787.

οὗ μέτοχοι γίνονται ⓐ ταύτης ἐρασταί. πάλιν ἑτέρωθι τὴν μακαρίαν Σωσάνναν ἀναπέπτωκεν σωφροσύνῃ κοσμουμένην καὶ χεῖρας ἐκτείνουσαν, τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν ἐπικαλουμένην· ⓒ Δανιὴλ κριτὴν προκαθήμενον, ⓒ καὶ ταύτην ἐξαιρούμενον ἐκ χειρὸς πρεσβυτέρων ἀνόμων· ⓒ γίνεται τῆς εἰκονικῆς ἐπιγραφίας ἡ μνήμη πρὸς φυλακὴν σώφρονος βίου. ἥρπασε ⓜ ἐν τρυφῇ ⓜ βίον δαπανήσασαν, ⓒ μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον, ⓒ ἃ χρὴ τοῖς πένησι προσφέρειν, ἐν τοιαύταις ἐσθήσεσι καταλίσκουσαν, καὶ τὸν ἁβροδιαίτῳ ζωὴν ἀσπασάμενον. δείκνυσι δὲ ⓜ Ἠλίᾳ μηλωτὴν ἠμφιεσμένον, καὶ τῇ αὐτάρκει τροφῇ ἐγκρούμενον· ⓒ Ἰωάννην τρίχας καμήλου ἐνδεδυμένον, καὶ ἀγρίῳ μέλιτι τρεφόμενον, ⓜ δὲ Χριστὸν δακτύλῳ δεικνύοντα, καὶ προσιεμένου τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. σὺν τούτοις καὶ ⓜ μέγαν Βασίλειον, ἀσκητῶν τε ⓒ μοναζόντων πλῆθος κατεσκληκότων τῷ σώματι. διὰ γὰρ τὸ μὴ ἐκπεπάσθαι ⓜ λόγον, ὀλίγων μνήμην ποιησάμενοι, τὰ λοιπὰ ἐπαφήκαμεν τοῖς ἀκροωμένοις ἐρευνᾶν. ἐχρῆν γὰρ πᾶσαν τὴν τοῦ εὐαγγελίου διήγησιν ἀναγραφομένην, καὶ εἰς μνήμην θεοῦ ἡμᾶς ἄγουσαν, καὶ χαρᾶς ἡμᾶς ἐμπιπλῶσαν. τούτων γὰρ ἐπ' ὄψεσιν ἡμῖν προκειμένων, καρδία φοβουμένων ⓜ κύριον εὐφραίνεται, θάλλει πρόσωπον, ψυχὴ ἀναμοῦσα εἰς εὐθυμίαν μεταπεποίηται, καὶ ψάλλῃ μετὰ τοῦ θεοπάτορος Δαβίδ· ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ, καὶ εὐφράνθην. μνήμην οὖν θεοῦ διὰ παντὸς ἔχομεν. ἡ γὰρ ἀνάγνωσις ἐὰν ὁτὲ μὲν ἐλλείπῃ ἀδόντων ἐν τοῖς σεπτοῖς ναοῖς· ἡ δὲ εἰκονικὴ διατύπωσις ἑσπέρας ⓒ πρωΐ καὶ μεσημβρίας, ὡς

cuius participes efficiuntur qui hanc dilexerunt. Iterum alibi beatam Susannam proponit pudicitia ornatam, & manibus extensis adiutorium ab excelso inuocantem, & Danielem iudicem præsidentem, & hanc eruentem de manibus seniorum iniquorum: & fit imaginalis titulationis memoria ad custodiam pudicæ vitæ. Rapuit in deliciis substantiam suam consumentem, & mollibus vestimentis vestitum, quæ oportet egenis præbere, in talibus vestibus expendentem, & delicatam vitam amplectentem; & ostendit ei Eliam melote amictum, & sufficienti esca contentum: & Ioannem pilis cameli indutum, & agresti melle nutritum, Christumque digito demonstrantem, & profitentem hunc tollere peccatum mundi. Cum his etiam magnum Basilium, atque ascetarum & monachorũ multitudinem, corpore arefactorum. Ne vero extẽdamus sermonem, paucorum mentionem facientes, reliqua dimisimus audientibus perscrutanda. Habemus enim omnem euangelii narrationem depictam, & ad recordationem Dei nos adducentem, & gaudio nos replentem. His enim vultibus nostris appositis, cor timentium Dominum lætificatur, floret facies, anima tædio affecta in alacritatem transfertur, & psallit vna cum Dei patre Dauid: *Memor fui Dei, & delectatus sum*. Memoriam ergo Dei per eos semper habemus. Lectio enim minus nonnunquam recitatur in venerabilibus templis, imaginalis vero formatio vespere, mane & meridie tamquã in

Dan. 13.

Matth. 3.

Marc. 1.

Psalm. 76.

eis ſtabilita, narrat nobis & annuntiat veritatem geſtorum. Suſcipiamus ergo traditionem eccleſiæ, honoremus legiſlationem; ne ſcrutemur piam & legitimam conſuetudinem, ne curioſe agamus aduerſus antiqua iura. Omne quippe quod in commemorationem Dei* conditur, acceptum eſt illi. Qui vero præter hanc traditionem efficiuntur, cuius participes facti ſunt omnes qui germane filiorum adoptionem receperunt in catholica eccleſia, merito nothi ſunt, & non filii. Itaque ſentiamus bonum & optimum eſſe, venerabilium imaginum poſitionem in eccleſia fieri, & ſpiritualiter reduci per has ad principalium ſuorum memoriam, atque iſtas propter earumdem honorificentiam & ſalutare & amplecti, ac debitam adorationem impendere. Siue ergo alicui ſit ſalutationem gratum vocare, ſiue adorationem (hoc ipſum enim eſt vtrumque; niſi forte quis adorationem quæ ſecundum latriam exhibetur, intelligat: alia enim eſt hæc, vt multipliciter eſt oſtenſum) tantum dignus is qui accedit, ſit adoratione. At ſi non fuerit dignus, purificetur primum, & ita demum accedat ad imaginalem venerabilem formam. Nec inſtantia ſatanica ſit erga adorationem earum, neque formido iniquæ ſuſpicionis habens occaſionem: quia ſi acceſſero imaginem hanc ſalutaturus, inuenior latriam quæ in ſpiritu eſt, huic impendere. Abſit ſuſpicio hæc. Impugnatores enim Dei atque vaniloqui ſerpentem imitantes, hæc garrulis linguis effantur. Etenim ipſe accedens mulieri ſuſurrauit mendaciter: Quid,

*dicatur,

ἐν αὐτοῖς καθιδρυμένη, διηγεῖται ἡμῖν ὁ ἀγγέλλει τὴν τῶν πεπραγματευθέντων ἀλήθειαν. δεξώμεθα οὖν τὴν παράδοσιν τῆς ἐκκλησίας, τιμήσωμεν τὴν θεσμοθεσίαν· μὴ περιεργασώμεθα τὴν εὐσεβῆ καὶ ἐνθεσμον συνήθειαν· μὴ πολυπραγμονήσωμεν τὰ ἀρχαῖα δίκαια. πᾶν γὰρ ὃ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θεοῦ ἀναπέφανται, ἀποδεκτὸν αὐτῷ. ὁ δὲ ἐκεῖς γινόμενοι τῆς παραδόσεως ταύτης, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες οἱ γνησίως υἱοθετηθέντες ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἄρα νόθοι εἰσὶ, καὶ οὐχ υἱοί. ἐκοῦν αἰδώμεθα βύγε καὶ καλῶς εἶ) τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάθεσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ πνευματικῶς δι' αὐτῶν ἀνάγεσθαι ἐπὶ τὴν τῶν πρωτοτύπων αὐτῶν ἀνάμνησιν, καὶ ταύτας διὰ τὴν αὐτῶν τιμιότητα καὶ ἀσπάζεσθαι καὶ περιπύστεσθαι, καὶ τὴν ὀφειλομένην προσκύνησιν ἀπονέμειν. εἴτε οὖν ἀσπασμόν τινι τοῦ φίλον καλεῖν ἢ προσκύνησιν· τῶν γὰρ ἀμφότερα, εἰ μή που τὴν κατρείαν προσκύνησίν τις ἐννοήσειν· ἄλλη γὰρ αὕτη, ὡς πολλαχῶς δέδεικται· μὴν ἄξιος ὁ προσερχόμενος ἔστω τῆς προσκυνήσεως. εἰ δὲ ἐκ ἄξιος, καθαρθήτω πρῶτον, καὶ εἶθ' οὕτως προσελθέτω τῇ εἰκονικῇ σεπτῇ ἀναπτύσσει. μὴ ἔνσασις σατανικὴ εἴη πρὸς τὴν αὐτῶν προσκύνησιν, μήτε δόλια ὑπόνοιαν ἔχουσα πρόφασιν πονηράς· ὅπ εἰ προσέλθω τῇ εἰκόνι, τούτῳ ἀσπασόμενος, βύεισκομαι τὴν ἐν πνεύματι λατρείαν αὐτῇ προσνέμων. ἄπαγε τῆς ὑπονοίας ταύτης. τερμάχοι καὶ κενολόγοι ὄφιν μιμούμενοι, ταῦτα γλωσσαλγοῦσι. ὁ γὰρ αὐτὸς τῇ γυναικὶ προσελθὼν ἐψεύσατο

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ψευδολογήσας· τί εἶπεν ὁ θεός; ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγῃ, ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου, οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ. οὕτως καὶ οὗτοι τὰς σκληρυνθείσας καρδίας ἐξαπατῶσι, λέγοντες, ὅτι ὁ προσκυνῶν εἰκόνα τοῦ κυρίου, ἢ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν καὶ ἀληθῶς θεοτόκου, ἢ ἁγίων ἀγγέλων, ἢ τινος τῶν ἁγίων, τῷ ἐν πνεύματι λατρείαν ταύτῃ προσφέρει. μὴ ἀπατηθῶμεν οὖν τῷ λόγῳ αὐτῶν φλήναφος ☪ * παράφασις τοῦ διαβόλου αὕτη. ὁ θεολόγος Γρηγόριος ἀναιρεῖ τοῦτο τὸ μύθευμα, παρακελευόμενος πᾶσιν ἡμῖν· τῷ Βηθλεὲμ σεβάσθητι, καὶ τῷ φάτνῃ προσκυνήσον. σὺν τούτῳ δὲ ☪ Μάξιμος ὁ ἀοίδιμος, οὗ ἔπαινος ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ἵνα μετά τινων ἀνδρῶν διαλεγόμενος περὶ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, θεῖον τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ σεπτὴν εἰκόνα προτάξων εἰς μέσον ἄγεσθαι, καὶ ταῦτα ὑπὲρ βεβαιώσεως τῶν λαληθέντων σὺν αὐτοῖς ἠσπάσατο. ὁ δὲ τῆς ἀθανασίας ἐπώνυμος τρανότατα ἡμῖν διαῤῥηθείς ἐν τῇ πρὸς Μαρκελλῖνον ἐπιστολῇ, ἣν προέταξεν ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ἑρμηνείας τῶν ψαλμῶν, οὕτως λέγων· τὴν βίβλον τῶν ψαλμῶν τις λαμβάνων, τὰς μὲν περὶ τοῦ σωτῆρος προφητείας συνήθως ἐν ταῖς ἄλλαις γραφαῖς θαυμάζων καὶ προσκυνῶν διεξέρχεται. ὁρᾷς τὰς τοῦ σωτῆρος προφητείας ὁ θεσπέσιος πατὴρ προσκυνεῖν ἡμῖν παρακελεύεται. ☪ εἰ τούτους εὐσεβὲς προσκυνεῖν, πόσῳ γε μᾶλλον τὰς ἐκβάσεις τῶν προφητικῶν ἐμφάσεων ἐν εἰκόνι ὁρῶντας ἀναγκαῖον ὅτι προσκυνεῖν; ἔρχεται ἡ προφητεία· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν

perhibens, dixit Deus? ex omni ligno quod est in paradiso, comedes: de ligno autem quod est in medio paradisi, non comedetis. Ita & isti effeminata corda seducunt, dicentes: Quia qui adorat imaginem Domini, aut intemeratæ dominæ nostræ ac vere genitricis Dei, vel sanctorum angelorum, aut cuiusquam sanctorum, latriam quæ in spiritu est, huic offert. Ne decipiamur ergo sermone ipsorum: admonitio enim & praua diaboli est hæc assertio. Nam & theologus Gregorius hanc destruit fabulationem, omnibus nobis iubens, cum dicit: Bethlehem cole, præsepe adora. Cum hoc autem & Maximus memorandus, cuius laus in omnibus est ecclesiis, dum cum viris quibusdam de ecclesiasticis negotiis disputaret, diuinum pretiosæ crucis typum, sanctum euangelium & venerandam iconam præcepit in medium afferri, & hæc cum illis ad certitudinem eorum quæ dicta sunt, salutauit. Athanasius autem, qui ab immortalitate nomen accepit, expressius nobis annuntiat in epistola ad Marcellinum missa, quam præordinauit in codice interpretationis psalmorum, ita dicens: Libro psalmorum quis accepto, * Saluatoris quidem prophetias consuete sicut in aliis scripturis admirans & adorans * egreditur. Videsne qualiter prophetias egregius pater adorare nobis iubeat? Et si has pium est adorare, quanto magis prouentus propheticarum assertionum in imagine visos necessarium est adorare? habet enim prophetia: *Ecce virgo in utero*

Gen. 3.

Orat. de nat. Dom.

* Gr. de saluatore

* prosequitur.

Isa. 7.

habebit, & pariet filium. Hanc ergo prophetiam in imagine nos videntes, id est virginem eum amplexãtem quem peperit, quomodo sufferemus, quo minus adoremus & salutemus? Quis ineruditus mente differre audeat ad huiusmodi salutationem? Dignos nosmetipsos adoratione faciamus, ne accedentes indigne

* in Ozæ 2. Reg. 6. * Ozam pœnam incidamus. Ipse quippe tangens arcam, eadem hora periit, indigne appropians illi. Quamquam & ipsa diuersis figuris variata, & ex lignis constructa fuerit, quemadmodum & imaginum factura. Porro hi qui dicunt imaginales formationes sufficere in commemorationem tantum haberi, & non etiam ad salutationem, vnum recipientes, alterum reprobantes, per hoc

* Gr. semipraui * praui quidam, partimque mendaces & partim veraces demonstrantur: alias quidem vera confitentes, & alias

* i. vituperantes. * deprauantes. Et o insensibilitatem horum! Ergo qui aliquando eramus orthodoxiæ ac veritatis calumniatores, nunc harum efficiamur aduocatores; & pro reprobatione ecclesiasticarum traditionum petamus veniam peccatorum. In omnibus his mandata custodiamus per ea quæ præcepta sunt: ambulemus propheticam vocem audientes, quæ dicit: *Si* * *annuntiauerit tibi homo, quid bonum, aut quid requirat Dominus abs te, quam vt facias iudicium, & diligas misericordiam, & paratus sis ambulare cum Domino Deo tuo?* Super hæc furorem sopiamus, linguam refrenemus, mendacio ac turpiloquio, & maledicto * retinentes. Oculum

Mich. 6. * annuntiatum est o homo,

* abstinentes.

γαστὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν. ταύτῃ οὖν πῶς προφητείᾳ ἐν εἰκόνι ἡμεῖς ὁρῶντες, ἤτοι τὴν παρθένον ἀγκαλιζομένην ὃν ἔτεκεν, πῶς οὐ προσκυνήσωμεν μὴ προσκυνεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι; τίς ἀπαιδεύτος (Ⓜ) νοῦν ἀναβαλέσθαι τολμήσει πρὸς (Ⓝ) τοιοῦτον ἀσπασμόν; ἀξίους οὖν ἑαυτοὺς ποιήσωμεν τῆς προσκυνήσεως, ἵνα μὴ προσελθόντες ἀναξίως, τοῦ * Ὀζὴ τὴν ἡμωρείαν * οἷ. πείσωμεθα. αὐτὸς γὰρ προσψαύσας τῆς κιβωτοῦ, αὐθωρὸν ἀπώλετο, ἀναξίως αὐτῇ προσελθόντας· καί τοι γε καὶ αὐτῆς διαφόροις μορφαῖς πεποικιλμένης, ἐξ ὑλῶν κατεσκευασμένης, καθάπερ καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις. (Ⓞ) δέγε ἀρκεῖσθαι λέγοντες τὰς εἰκονικὰς ἀναπαπώσεις εἰς ἀνάμνησιν μόνον ἔχειν, καὶ οὐχὶ καὶ εἰς ἀσπασμόν, τὰ μὲν ἀποδεχόμενοι, τὰ δὲ ἀθετοῦντες, ἡμιφαυλοί τινες καὶ ψευδαλήθεις ἀποδείκνυνται, ἄλλοτε μὲν ὁμολογοῦντες τ' ἀληθῆ, ἑτέροτε δὲ φαυλίζοντες. καὶ ὦ τῆς τούτων παραφροσύνης. ἐκοῦσί ποτε κατήγοροι τῆς ὀρθοδοξίας καὶ ἀληθείας, νυνὶ συνήγοροι τούτων γιγνώμεθα· καὶ ὑπὲρ τῆς ἀθετήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν παραδόσεων αἰτησώμεθα συγγνώμην τοῦ ἁμαρτήματος. ὅπῃ πᾶσι τούτοις τὰς ἐντολὰς φυλάξωμεν διὰ τῶν προσταγμάτων· ὁδεύσωμεν τῷ προφητικῷ φωνῇ ἐνωπιζόμενοι τὸν λέγουσαν· εἰ ἀπήγγελή σοι ὦ ἄνθρωπε, τί καλὸν, ἢ τί κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ, ἀλλ' ἢ τὸ ποιεῖν κρίμα, καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον, καὶ ἕτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ κυρίου τοῦ θεοῦ σου; πρὸς τούτοις θυμὸν κατευθύσωμεν, γλῶσσαν χαλινώσωμεν, ψεύδους, αἰσχρολογίας τε καὶ λοιδορείας ἀπέχεσθαι. ὀφθαλμὸν

ANNO CHRISTI 787.

σωφρονίσωμεν· γαστέρα παιδαγωγήσωμεν· τῇ ψαλμῳδίᾳ καὶ τῇ προσευχῇ προσκαρτερήσωμεν· ἐν πᾶσι τοῖς δεδωρημένοις ἡμῖν παρὰ θεοῦ εὐχαριστήσωμεν· ὅρκῳ μὴ ἐθίσωμεν τὸ στόμα ἡμῶν, ἀλλὰ τῆς κυριακῆς φωνῆς ἀκούσωμεν λεγούσης· ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμόσαι ὅλως. δόξαν πατήσωμεν τὴν κάτω μένουσαν· τὸ μέγιστον πάντων τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἔλεον καὶ τὴν ἀγάπην ἁρπασώμεθα, καὶ ταύτην φόβῳ θεοῦ συνεζευγμένην· χωρὶς γὰρ φόβου θεοῦ ἀγάπη ἀδόκιμος. ἐπεὶ καὶ Ἰωσαφὰτ ἐφιλιώθη τῷ Ἀχαάβ· ἀλλ' ἤκουσεν· εἰ ἁμαρτωλῷ σὺ φιλιάζεις, εἰ μισουμένῳ τάδε κυρίᾳ σὺ βοηθεῖς; μὴ οὖν φόβου θεοῦ πάντα ποιῶμεν, ἐξαιτούμενοι καὶ τὰς πρεσβείας τῆς τε ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν, φύσει θεοτόκου ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν ἁγίων ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων· ἀσπαζόμενοι καὶ τὰ σεβάσμια αὐτῶν λείψανα, εἰς τὸ μετέχειν ἡμᾶς τῆς αὐτῶν ἁγιότητος. οὕτω γὰρ καλαρτισθείημεν εἰς παν ἔργον ἀγαθὸν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· ᾧ πρέπει δόξα, κράτος, λατρεία σὺν τῷ πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

temperemus, ventrem erudiamus, psalmodiæ ac orationi instemus, in omnibus a Deo datis nobis gratias agamus, iuramento ne assuetum os nostrum faciamus, sed dominicam vocem audiamus dicentem: *Ego autem dico vobis, nolite iurare omnino.* Matth. 5. Gloriam conculcemus, quæ deorsum iacet: maximũ omnium bonorum, misericordiam & caritatem arripiamus, & hanc timori Dei coniunctam. Sine timore quippe Dei caritas reproba est. Nam & Iosaphat amicus erat cum Achab, sed audiuit: *Si peccatori tu amicitia iungeris, si odio habito a Domino tu auxilia beris?* 2. Par. 19. Ergo cum timore Dei omnia faciamus, expetentes etiam intercessionem intemeratæ dominæ nostræ & natura Dei genitricis semper virginis Mariæ, atque sanctorum angelorum, & simul omnium sanctorum: salutantes quoque colendas eorum reliquias, vt eorum sanctitatis participes simus. Sic enim perfecti erimus ad omne opus bonum in Christo Iesu Domino nostro: quem decet gloria, imperium, latria cum Patre & Spiritu sancto, nunc & semper & in sæcula sæculorum. Amen.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΒΔΟΜΗ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν. βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσποτῶν Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς θεοτόκου αὐτοῦ μητρός· ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν βασιλείας, πρὸ τριῶν εἰδῶν Ὀκτωβρίων, ἰνδικτιῶνος ια'.

ACTIO SEPTIMA.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi veri Dei nostri. Imperii piissimorum & amicorum Christi dominorum nostrorum Constantini & Irenæ Deo redimitæ matris eius; anno octauo consulatus eorum, tertio Iduum Octobriarum, indictione XI.

Conueniente sancta & vniuersali Synodo, quæ per diuinam gratiam & piam sanctionem eorumdem Deo roboratorum imperatorum collecta est in Nicensium clara & splendida metropoli Bithynienſium prouinciæ, id est, Petro reuerendissimo archipresbytero sanctissimæ ecclesiæ quæ Romæ est sancti apostoli Petri, & Petro reuerendissimo presbytero, monacho & hegumeno venerabilis monasterii sancti Sabbæ Romæ siti, retinentibus locum apostolicæ cathedræ almi & sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Hadriani: & Tarasio almo & sanctissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopoleos nouæ Romæ, & Ioanne ac Thoma reuerendissimis presbyteris, monachis & loci seruatoribus apostolicorũ thronorum orientalis diœceseos, Agapio episcopo Cæsariæ, Ioanne episcopo Ephesi, Constantino episcopo Constantiæ Cypri, Leone episcopo Heracliæ Thraciæ, Basilio episcopo Ancyræ Galatiæ, Nicolao episcopo Cyzici, Euthymio episcopo Sardis, Petro episcopo Nicomediæ, Elia episcopo Cretæ insulæ, Hypatio episcopo Nicææ Bithynienſium prouinciæ, Theophilo episcopo Thessalonicæ, Stauracio episcopo Calchedonis, Leone * episcopo & loci seruatore metropoleos Sidæ, Epiphanio diacono & loci seruatore Sardiniæ, Nicephoro episcopo Dyrrhachii, Nicolao presbytero & hegumeno ac loci seruatore Tyanensium, Daniele episcopo A-

* *Gr.* presbyt.

Anno Christi 787.

Σωελθούσης τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατ' θείαν χάριν καὶ θεοσεβὲς πλήρωμα τῶν ἀπὸν θεοκεφάλων βασιλέων συναθροισθείσης ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, τουτέστι Πέτρου τῷ θειοτάτου πρεσβυτέρου τῆς κατ' Ρώμην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, καὶ Πέτρου τῷ θειοτάτου πρεσβυτέρου, μοναχοῦ καὶ ἡγουμένου τῆς κατὰ Ρώμην θείας μονῆς τοῦ ἁγίου Σάββα, ἐπεχόντων Ⓦ τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τοῦ ὁσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀδριανοῦ· καὶ Ταρασίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, καὶ Ἰωάννου & Θωμᾶ τῶν θειοτάτων πρεσβυτέρων, μοναχῶν καὶ τοποτηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως, Ἀγαπίου ἐπισκόπου Καισαρείας, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἐφέσου, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κωνσταντίας τῆς Κύπρου, Λέοντος ἐπισκόπου Ἡρακλείας τῆς Θρᾴκης, Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀγκύρας, Νικολάου ἐπισκόπου Κυζίκου, Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σαρδέων, Πέτρου ἐπισκόπου Νικομηδείας, Ἠλία ἐπισκόπου τῆς Κρητῶν νήσου, Ὑπατίου ἐπισκόπου Νικαίας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, Θεοφίλου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης, Σταυρακίου ἐπισκόπου Καλχηδόνος, Λέοντος πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ τῆς μητροπόλεως Σίδης, Ἐπιφανίου διακόνου καὶ τοποτηρητοῦ Σαρδινίας, Νικηφόρου ἐπισκόπου τοῦ Δυρραχίου, Νικολάου πρεσβυτέρου, ἡγουμένου καὶ τοποτηρητοῦ Τυάνων, Δανιὴλ ἐπισκόπου Ἀμασείας,

ANNO CHRISTI 787.

σείας, Γρηγορείε πρεσβυτέρε & τοποτηρητῆ Μωκισσοῦ, Κωνσταντίνε ἐπισκόπου Γαγρῶν, *Νείλου ἐπισκόπου Κλαυδιοπόλεως, Γρηγορείε ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας, Γρηγορείου ἐπισκόπου Πισινοῶντος, Θεοδώρου ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας, Εὐσταθίου ἐπισκόπου Λαοδικείας τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων, Γεωργίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας, Θεοφυλάκτου διακόνου & τοποτηρητῆ Καρείας, Λέοντος ἐπισκόπου Ἰκονίου, Ἀναστασίου ἐπισκόπου Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρε, Κωνσταντίνε ἐπισκόπου Πέργης, Γρηγορείου πρεσβυτέρε & τοποτηρητοῦ Τραϊανουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Ῥόδου, Χριστοφόρου ἐπισκόπου Φάσιδος, Μανουὴλ ἐπισκόπου Ἀδριανουπόλεως τῆς Θρᾴκης, Νικολάου ἐπισκόπου Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγῶν ἐπαρχίας, Βασιλείε ἐπισκόπου Συλαίου, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Εὐχαΐτων, Κυρίλλου μοναχοῦ & ἐκ προσώπου Γοτθίας, Θεοδώρε ἐπισκόπου Σελευκείας, Στεφάνου ἐπισκόπου Σουγδαίων, Ἀντωνίου μοναχοῦ & τοποτηρητοῦ Σμύρνης, Κωνσταντίνε ἐπισκόπου Ῥηγίου, Ἰωάννου μοναχοῦ & ἐκ προσώπου Πατρῶν, *Θεοδώρου ἐπισκόπου Κατάνης, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ταυρομενίου, Γαυδιώσου ἐπισκόπου Μεσσήνης, Θεοδώρου ἐπισκόπου Πανόρμου, Στεφάνου ἐπισκόπου Κιβωνῶν, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Λεοντίνης, Ἰωάννου ἐπισκόπου *Τροκάλεως, Θεοδώρου ἐπισκόπου Ταυριανῆς, Χριστοφόρου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Κυριακῆς, Βασιλείε ἐπισκόπου τῆς Λιπαρειτῶν νήσου, Θεοτίμου ἐπισκόπου Κροτώνων, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Καρίνης,

masiæ, Gregorio * episcopo & loci seruatore Mocisi, Constantino episcopo Gangrensium, Niceta episcopo Claudiopoleos, Gregorio episcopo Neocæsariæ, Gregorio episcopo Pessinuntensium, Theodoro episcopo Myrensium Lyciæ, Eustathio episcopo Laodiceæ Phrygensium prouinciæ, Michaele episcopo Synadensium, * Gregorio episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Theophylacto diacono & loci seruatore Cariæ, Leone episcopo Iconii, Anastasio episcopo Nicopoleos veteris Epiri, Constantino episcopo Pergæ, Gregorio presbytero & loci seruatore Traianopoleos, Leone episcopo Rhodi, Christophoro episcopo Phasidis, Manuel episcopo Hadrianopoleos Thraciæ, Nicolao episcopo Hierapoleos Phrygensium prouinciæ, Basilio episcopo Sylæi, Theophylacto episcopo Euchaitensium, Cyrillo monacho & vicario Gotthiæ, Theodoro episcopo Seleuciæ, Stephano episcopo Sugdaensium, Antonio monacho & loci seruatore Smyrnæ, Constantino episcopo Rhegii, Ioanne monacho & vicario Patrarum, * Theodoro episcopo Catanæ, Ioanne episcopo Tauromenii, Gaudioso episcopo Messanæ, Theodoro episcopo Panormi, Stephano episcopo * Bithynensium, Constantino episcopo Leontinæ, Ioanne episcopo Trocalensium, Theodoro episcopo Taurianæ, Christophoro episcopo sanctæ Cyriacæ, Basilio episcopo Liparitensium insulæ, Theotimo episcopo Crotonensium, Constantino episcopo Carinæ,

* Gr. presbyt.

* Georgio

* Dorotheo

* Cibonensium,

Theophane episcopo Lilybæi, Theodoro episcopo Tropæorum, Sergio episcopo Nicoterensium, Theodoro episcopo
* Bizyæ, * Briaæ, Mauriano episcopo Pompeiupoleos, Ioãne episcopo
* Eustratio sanctæ Salonentiæ, * Eustathio episcopo Apameæ prouinciæ Bithynienſium, Petro episcopo Germienſium, Ioanne episcopo Arcadiopoleos, Cõſtantino preſbytero & loci ſeruatore Sebaſtopoleos, Gregorio preſbytero & ex perſona Nicopoleos Armeniæ, Siſinnio episcopo Parii, Epiphanio episcopo Mileti, Niceta episcopo Brococuſſi, Ioãne preſbytero & loci ſeruatore Coloniæ, Vrſo episcopo Hibaritenſiũ
* Eustratio eccleſiæ, * Euſtathio episcopo Methymnæ, Leone episcopo Cii, Ioãne episcopo Apri, Theophylacto episcopo Cypſellẽnſiũ, Laurentio episcopo Apſetianenſium eccleſiæ, Leone episcopo Carpathi, Euſtathio episcopo Tradenſium, Cyriaco episcopo Driziparenſium, Leone episcopo Meſembriæ, Gregorio epi-
* Dercenſium, ſcopo * Cernenſium, Theodoro episcopo Heracliæ, Theodoſio episcopo Amorii, Ioanne episcopo Nyſſæ, Georgio episcopo regalium Thermarum, Sotherico episcopo Ciſciſſenſium, Damiano episcopo Mitylenæ, Conſtantino episcopo Maſtaurenſium, Georgio episcopo Briulenſium, Gregorio epiſcopo Palæopoleos, Leone episcopo Algizenſium, Theodoſio episcopo Niſſepelenſium, Sabba episcopo Anienſium, Lycaſto episcopo Varetenſium, Thoma episcopo Lebedi, Euſtathio

εἰνης, Θεοφάνους ἐπισκόπου τῆς Λιλυβαίου, Θεοδώρου ἐπισκόπου Τροπαίων, Σεργίου ἐπισκόπου Νικωτέρων, Θεοδώρου ἐπισκόπου Βιζύης, Μαυριανοῦ ἐπισκόπου Πομπηϊουπόλεως, Ἰωάννου ἐπισκόπου τῆς ἁγίας Σαλωνιτάνης, Εὐστρατίου ἐπισκόπου Ἀπαμείας τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, Γεδέου ἐπισκόπου τῆς Γερμίων, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀρκαδιουπόλεως, Κώνστα πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Σεβαστουπόλεως, Γρηγορίου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Νικοπόλεως Ἀρμενίας, Σισιννίου ἐπισκόπου τῆς Παρίου, Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Μιλήτου, Ἰωάννου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Κολωνείας, Οὔρσου ἐπισκόπου τῆς Ἱβαριτηνῶν ἐκκλησίας, Εὐστρατίου ἐπισκόπου Μεθύμνης, Λέοντος ἐπισκόπου τῆς Κίου, Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀπρου, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κυψέλλων, Λαυρεντίου ἐπισκόπου τῆς Ἀψηνῶν ἐκκλησίας, Λέοντος ἐπισκόπου Καρπάθου, Εὐσταθίου ἐπισκόπου Τραδῶν, Κυριακοῦ ἐπισκόπου Δεριζιπάρων, Λέοντος ἐπισκόπου Μεσημβρίας, Γρηγορίου ἐπισκόπου Δέρκων, Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἡρακλείας, Θεοδοσίου ἐπισκόπου τῆς Ἀμορείου, Ἰωάννου ἐπισκόπου Νύσσης, Γεωργίου ἐπισκόπου τῶν βασιλικῶν Θερμῶν, Γεωργίου ἐπισκόπου Καμουλιανῶν, Σωτηρίχου ἐπισκόπου Κισκιατῶν, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Υπέπων, Δαμιανοῦ ἐπισκόπου Μιτυλήνης, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Τραλλης, Κώνστα ἐπισκόπου Μαστάρων, Ἰγνατίου ἐπισκόπου Γερίνης, Γεωργίου ἐπισκόπου Βελούλων, Κώνστα πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Ἀχαΐης, Θεοδοσίου ἐπισκόπου Νύσσης, Βασιλείου

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

Ἐπισκόπου Μαγνησίας Ηπίλου, Βασιλείου Ἐπισκόπου τῆς Μενδώδου, Σάββα Ἐπισκόπου Ανέων, Νικηφόρου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Γαργαρέων, Γρηγορείου Ἐπισκόπου Παλαμαςπόλεως, Θεοφανοις Ἐπισκόπου Καλόης, Λέοντος Ἐπισκόπου Αλιζῶν, Νικοδήμου Ἐπισκόπου * Εὐαίζων, Λυκάσου Ἐπισκόπου Βαρέπων, Θεογνίς πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Σιὼν, Θωμᾶ Ἐπισκόπου Λεβέδου, Στρατονίκου ἐπισκόπου Κύμης, Εὐσταθίου Ἐπισκόπου Ερυθρῶν, Θεοφίλου Ἐπισκόπου Τύμνων, Κοσμᾶ Ἐπισκόπου Μυείνης, Ολβιάνου Ἐπισκόπου Ελαίας, Παρδου Ἐπισκόπου Γιτηνῆς, * Ιωαννου Βασιλείου Ἐπισκόπου Λασσῦ, Λέοντος Ἐπισκόπου Φωκείας, Ιωαννου Ἐπισκόπου Ραιδεστοῦ, Ιωαννου Ἐπισκόπου Γανίς Θράκης, Μελχισεδὲκ Ἐπισκόπου Καλλιουπόλεως, * Θεοφίλου Ἐπισκόπου Χαρεισπόλεως, Λεωνίδου ἐπισκόπου Μαδύτου, ἤτοι Ηκοίλα * Σισιννίου ἐπισκόπου * Χαλκίδος, Θωμᾶ Ἐπισκόπου τῆς Δαωνίου, Γρηγορείου Ἐπισκόπου Θεοδωροπόλεως, Βενιαμὶν ἐπισκόπου Λιζίκων, Ιωαννου Ἐπισκόπου τῆς Βρύσεως, Σπυρίδωνος Ἐπισκόπου Παλαιᾶς, ἤτοι Κυθήρων· Εὐσταθίου Ἐπισκόπου Σόλων, Θεοδώρου Ἐπισκόπου Κιτίου, Γεωργίου Ἐπισκόπου Τριμιθοῦντος, Αλεξάνδρου Ἐπισκόπου Αμαθοῦντων, Κώνστα Ἐπισκόπου Ιουλιουπόλεως, Σωσεσίου Ἐπισκόπου Κιβίας, Θεοφίλου Ἐπισκόπου Αναστασιουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Μίνζου, Πέτρου Ἐπισκόπου Ασσώνης, Ανθίμου Ἐπισκόπου Βερινουπόλεως, Μιχαὴλ Ἐπισκόπου Μελιτουπόλεως, Σισιννίς

episcopo * Caritensium, Cosma episcopo Myrinæ, Pardo episcopo Pittanæ, Basilio Adramyttensium, Ioanne episcopo Rhædesti, Ioanne episcopo Panidis Thraciæ, Ioanne episcopo Ouisæ, Georgio episcopo Camulianensium, Theophylacto episcopo Hypepensiũ, Theophylacto episcopo Trallæ, Ignatio episcopo Prinæ, Cõstãtino presbytero & loci seruatore Agaæ, Basilio episcopo Magnesiæ, Basilio episcopo Menadensium, Nicephoro presbytero & vicario Gargarensium, Theophane episcopo Caloæ, Nicodemo episcopo Eugazensium, Theognio presbytero & loci seruatore Sion, Stratonico episcopo Cumæ, Theophilo episcopo Tumnensium, Olbiano episcopo Elææ Pergamensium, Leone episcopo Phociæ, Mariano episcopo Atandrensium, Melchisedec episcopo Calliopoleos, Theophylacto episcopo Chariupoleos, Leonide episcopo Madyti, id est Siladensium; Sisinnio episcopo Zurulli, Thoma episcopo Daonii, Gregorio episcopo Theodoropolensium, Sisinnio episcopo Chalcidis, Beniamin episcopo * Limicensium, Ioanne episcopo Bryseæ, Spyridone episcopo Palææ, id est Cythrensium; Eustathio episcopo Solensium, Theodoro episcopo Citii, Georgio episcopo Trimithuntensium, * Ioanne episcopo Amathuntensium, Constantino episcopo Iuliopoleos, Theophilo episcopo Anastasiopoleos, Synesio episcopo Cibiæ, Leone episcopo Minzi, Petro episcopo Asponæ, Anthimo episcopo Berinopoleos, Michael episcopo Melitopoleos, Sisinnio

* Erythrensium,

* Licizen.

* Alexandro

*Hadraniæ, episcopo * Hadrianæ, * Theodosio episcopo Germæ, Basilio episcopo * Hadrianopoleos, Leone episcopo Pœmaninensium, Symeone episcopo Ocæ, Strategio episcopo Dardanensium, Leone episcopo Troadis, Theodoro episcopo Abydi, Niceta episcopo Helæi, Anastasio episcopo Tripoleos, Ioanne episcopo Lampsaci, Theodoto episcopo Palæarum, Leone episcopo Traculensium, Stephano episcopo Salensium, Ioanne episcopo * Ballensium, * Nesorio presbytero & loci seruatore Thyaterensium, Stephano episcopo Silandensium, Nicolao episcopo Pericommatos, Ioanne Setensium episcopo, Constantino episcopo Acrasi, Theophane episcopo Mæoniæ, Michael episcopo Stratoniciæ, Gregorio episcopo Gordi, Ioanne episcopo Daldæ, Eustathio episcopo Hyrcanæ, * Ioanne episcopo Attaliæ, * Theophrasto episcopo Hermocapiliæ, Zacharia episcopo Hierocæsariæ, Michael episcopo Ceraseorum, Dauid episcopo Helenopoleos, Cyrione episcopo Lophi, Basilio presbytero & loci seruatore Dascylii, * Theophylacto episcopo Apolloniadis, Constantino episcopo Cæsareæ Bithyniæ, Georgio episcopo Basilinopoleos, Leone episcopo Neocæsariæ, id est Aristæ; Nicephoro episcopo Hadrianopoleos, Theodoro episcopo Prusæ, Epiphanio episcopo Lampæ, Theodoro episcopo Heracleopoleos, Anastasio episcopo Gnossi, Melitone episcopo Cydoniæ, Leone episcopo Cissami,

*Theodoro

* Adranuthyrensium,

* Gabalensium, * Isoio

* Ioseph

*Theopisto

* Theophilo

ANNO CHRISTI 787.

Ἐπισκόπου Ἀδρανίας, Θεοδώρου ἐπισκόπου Γέρμης, Βασιλείου ἐπισκόπου Ἀδριανουθύρων, Λέοντος ἐπισκόπου Γοιμανινοῦ, Συμεὼν ἐπισκόπου Ὠκης, Στρατηγίου ἐπισκόπου Δαρδάνου, Ἰωάννου ἐπισκόπου Λαμψάκου, Θεοδότου ἐπισκόπου Παλαίων, Λέοντος ἐπισκόπου Τρωάδων, Θεοδώρου ἐπισκόπου τῆς Ἀβύδου, * Νείλου ἐπισκόπου Ἁλαίου, Ἀναστασίου ἐπισκόπου Τριπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Τραικούλων, Στεφάνου ἐπισκόπου Σάλων, Ἰωάννου ἐπισκόπου * Ταβάλων, Ἰσωΐου πρεσβυτέρου & τοποτηρητοῦ τῆς * Θυατείρων, Στεφάνου ἐπισκόπου Σιλάνδου, Νικολάου ἐπισκόπου τῆς Περικόμματος, Ἰωάννου ἐπισκόπου Σέτων, Κώνστα ἐπισκόπου Ἀκρασοῦ, Θεοφάνους ἐπισκόπου Μαιονίας, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Στρατονικείας, Γρηγορίου ἐπισκόπου Γόρδου, Ἰωαννου ἐπισκόπου Δάλδης, Εὐσταθίου ἐπισκόπου Υρκανῆς, Ἰωσὴφ ἐπισκόπου Ἀτταλείας, Θεοπίστου ἐπισκόπου Ἑρμοκαπηλίας, Ζαχαρίου ἐπισκόπου Ἱεροκαισαρείας, Μιχαὴλ ἐπισκόπου * Καισαρέων, Δαβὶδ ἐπισκόπου Ἑλενουπόλεως, Κυρίωνος ἐπισκόπου τῆς Λόφου, Βασιλείου πρεσβυτέρου & τοποτηρητοῦ τῆς Δασκυλίου, Θεοφίλου ἐπισκόπου Ἀπολλωνιάδος, Κώνστα ἐπισκόπου Καισαρείας τῆς Βιθυνίας, Γεωργίου ἐπισκόπου Βασιλινουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Νεοκαισαρείας, ἤτοι Ἀείσης, Νικηφόρου ἐπισκόπου * Ἀδριανοῦς, Θεοδώρου ἐπισκόπου Προύσης, Ἐπιφανίου ἐπισκόπου Λάμπης, Θεοδώρου ἐπισκόπου Ἡρακλειουπόλεως, Ἀναστασίου ἐπισκόπου Κνωσσοῦ, Μελίτωνος ἐπισκόπου Κυδωνίας, Λέοντος ἐπισκόπου Κισ-

* Νικαίας

* Ταβάλων

* Θυατείρων

* Καισαρείας

* Ἀδριανουπόλεως * Ἀδριανοῦ

ANNO CHRISTI 787.

σάμου, Θεοδώρου Ἐπισκόπου Σουβελτων, Λέοντ☞ Ἐπισκόπου Φοίνικος, Ιωαννου Ἐπισκόπου Αρκαδίας, Επιφανίου Ἐπισκόπου Ελθυθέρνης, Φωτεινοῦ Ἐπισκόπου Καντανου, Σισιννίου Ἐπισκόπου Χερσονήσου, Γρηγορείου πρεσβυτέρου καὶ τοποτηρητοῦ Κεφαλλωίας, Φιλίππου Ἐπισκόπου Κερκυραίων, Αντωνίου Ἐπισκόπου Τροιζῶ☞, Γαβριὴλ Ἐπισκόπου Αἰγίνης, Λέοντος ἐπισκόπου Γορθμοῦ, Φιλητοῦ Ἐπισκόπου Ωρεοῦ, Λέοντος Ἐπισκόπου Ζακύνθου, Λέοντ☞ Ἐπισκόπου Λινόης, Νικήτα Ἐπισκόπου Μέλης, Νεοφύτου ἐπισκόπου Γορδοσέρβων, Ιωαννου Ἐπισκόπου Σπένων, Λέοντος Ἐπισκόπου Ασπένδου, Κώνστα ἐπισκόπου Ζήλων, Γρηγορείου Ἐπισκόπου Σινώπης, Μαρίνου διακόνου ☪ τοποτηρητοῦ Ανδράπων, Κώνστα Ἐπισκόπου Ζαλήχων, Γρηγορείου Ἐπισκόπου Αμάσρης, Ηρακλείου ἐπισκόπου Ιωνοπόλεως, Νικήτα Ἐπισκόπου Δαδύβρων, *Θεοφανοῦς ἐπισκόπου Γρουσιάδος, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Κραιτείας, Νικήτα Ἐπισκόπου Αδριανουπόλεως, Νικήτα Ἐπισκόπου τῆς Ροιζαίου, Κώνστα Ἐπισκόπου τῆς Γολεμωνίου, Θεοδώρου Ἐπισκόπου Κομανῶν, Ιωαννου Ἐπισκόπου Κερασσιωτῶν, Νικηφόρου Ἐπισκόπου Κλαναίου, Λέοντ☞ Ἐπισκόπου Τερκνάδων, Ιωαννου διακόνου καὶ ἐκ προσώπου Φασηλιδος, Θεοδώρου Ἐπισκόπου Πιννάρων, Στεφάνου Ἐπισκόπου Κάμνου, Αναστασίου Ἐπισκόπου Πατάρων, Γεωργίου ἐπισκόπου Νήσης, Κώνστα Ἐπισκόπου Καυδίδων, Λέοντ☞ Ἐπισκόπου

*L. Θεοφίλου

Theodoro episcopo Subritensium, Leone episcopo Phœnicensium, Ioanne episcopo Arcadiæ, Epiphanio episcopo Eleuthernæ, Photino episcopo Cantanensium, Sisinnio episcopo Chersonesi, Gregorio presbytero & loci seruatore Cephallenensium, Philippo episcopo Corcyrensium, Antonio episcopo Trœzenæ, Petro episcopo Monembasiæ, Gabriel episcopo Æginæ, Leone episcopo Porthmi, Phileto episcopo Orei, Leone episcopo Zacynthi, Leone episcopo Linoæ, Niceta episcopo Melæ, Neophyto episcopo Gordoseruorum, Ioanne episcopo * Herenensium, Leone episcopo Aspendensium, Constantino episcopo Zelensium, Gregorio episcopo Sinopæ, *Mariano diacono & loci seruatore Andrapensium, Constantino episcopo Zalechorum, Gregorio episcopo Amastræ, Heraclio episcopo Ionopoleos, Niceta episcopo * Cladibrensium, Theophane episcopo Sorensiũ, Ioanne episcopo Heracliæ Ponti, Theophilo episcopo Prusiadis, Constantino episcopo Cratiæ, Niceta episcopo Hadrianopoleos, Niceta episcopo Rœzæi, Constantino episcopo Polemonii, Theodoro episcopo Comanensium, Ioanne episcopo Cerasuntensium, Nicephoro episcopo Clanæi, Leone episcopo Trocnadensium, Ioanne diacono & vicario Phaselidensium, Theodoro episcopo Pinnarensium, Stephano episcopo Camni, Anastasio episcopo Patarensium, Gregorio episcopo Nesæ, Constantino episcopo Candibensium, Leone episcopo

* Stenensium,

* Marino

* Dadybrens.

Corydalensium, Nicodemo episcopo Sidymensium, Leone episcopo Limirensium, Constantino episcopo Densium, Petro diacono & vicario Orycādensium, Stephano episcopo Araxi, Georgio episcopo Hyniadensium, Constātino episcopo Combensium, Stauracio episcopo Zenopoleos, Gregorio episcopo Cibyræ, Basilio episcopo Tabensiū, Dorotheo episcopo Neapoleos, Constātino Alabandensiū, Dauid episcopo Iassi, Gregorio episcopo Milassensium, Sergio episcopo Bargylensium, Gregorio episcopo Heracliæ Latmi, Ioanne episcopo Mindi, Stauracio episcopo Stadiensium, Gregorio episcopo Stratoniciæ, Niceta diacono & vicario Halicarnassensi, Michael episcopo Chæretopensium, Pantaleone episcopo Valentiæ, Georgio episcopo * Peltrusium, Christophoro episcopo Atanasi, Leone episcopo Eumeniæ, Paulo episcopo Acmoniæ, Gregorio episcopo Timenutherensium, Philippo episcopo Tranopoleos, Leone episcopo Alcensium, Nicephoro episcopo Lundensium, Georgio episcopo Appiæ, Ioanne episcopo * Siblios, Zacharia episcopo Trapezupoleos, Leone episcopo Sebastæ, Andrea episcopo Cidestensium, Dositheo episcopo Psonuntensium, siue Colassion; Constantino episcopo Cottyaii, Niceta episcopo Nacoliæ, Leone episcopo Docimii, Theophylacto presbytero & vicario * Psoensium, Constantino episcopo Eucarpensium, Michael episcopo Hierapoleos, Ioanne presbytero & vicario throni Actorienſis,

* Petlensium,

* Sibeos,

*Ipsensium,

Κορυδάλων, Νικοδήμου ἐπισκόπου Σιδύμων, Λέοντος ἐπισκόπου Τλῶν, Γρηγορίου διακόνου & ἐκ προσώπου Ορυκανδων, Στεφάνου ἐπισκόπου Αραξου, Γεωργίου ἐπισκόπου * Ουϊαιάδου, Κώνστα ἐπισκόπου Κόμβων, Σταυρακίου ἐπισκόπου Ζιωποπόλεως, Γρηγορίου ἐπισκόπου Κιβύρης, Βασιλείου ἐπισκόπου Τάβων, Δωροθέου ἐπισκόπου Νεαπόλεως, Κώνστα ἐπισκόπου Αλαβανδῶν, Δαβὶδ ἐπισκόπου Ιασσοῦ, Γρηγορίου ἐπισκόπου * Μιλασής, Σεργίου ἐπισκόπου Βαργυλίου, Γρηγορίου ἐπισκόπου Ηρακλείας τῆς Λάτμου, Ιωάννου ἐπισκόπου Μίνδου, Σταυρακίου ἐπισκόπου Σταδείας, Γρηγορίου ἐπισκόπου Στρατονικείας, Νικήτα διακόνου & ἐκ προσώπου Αλικαρνασσοῦ, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Χαιρετόπων, * Λέοντος ἐπισκόπου Ουαλεντίας, Γεωργίου ἐπισκόπου Πέτλων, Χριστοφόρου ἐπισκόπου Αταναστοῦ, Λέοντος ἐπισκόπου Εὐμενείας, Παύλου ἐπισκόπου Ακμονίας, Γρηγορίου ἐπισκόπου Τιμενυθήρων, Φιλίππου ἐπισκόπου Τρανοπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Αλέου, Νικηφόρου ἐπισκόπου Λουϊδων, Γεωργίου ἐπισκόπου Απωίας, Ιωάννου ἐπισκόπου Σιβέως, Ζαχαρίου ἐπισκόπου Τραπεζουπόλεως, Λέοντος ἐπισκόπου Σεβαστῆς, Ανδρέου ἐπισκόπου Κιδησοῦ, Δοσιθέου ἐπισκόπου Ψόνων, ἤτοι Κολασσῶν, Κώνστα ἐπισκόπου τῆς Κοττυαείου, Νικήτα ἐπισκόπου Νακωλείας, Λέοντος ἐπισκόπου τῆς Δοκιμίου, Θεοφυλάκτου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Ιψου, Κώνστα ἐπισκόπου Εὐκαρπίας, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Ιεραπόλεως, Ιωάννου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου τοῦ θρόνου Α-

ANNO CHRISTI 787.

* Ταιάδου,

* Μιλάσσων,

* L. Παντολέοντος,

ANNO CHRISTI 787.

κποείς, Νικολάϊ ἐπισκόπου Φυτείας, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Κιννα βαρέως, Δαμιανοῦ ἐπισκόπου Μήρου, Χριστοφόρου ἐπισκόπου Προμισοῦ, Νικήτα ἐπισκόπου Αὐγουστοπόλεως, Κώνστα ἐπισκόπου Αμβλαδῶν, Στεφάνου πρεσβυτέρου & ὲκ προσώπου Οὔτρου, Γεωργίου ἐπισκόπου & Μιδαείου, Γρηγορείου πρεσβυτέρου κ) ὲκ προσώπου Πολυβώτου, Σισιννίου ἐπισκόπου & Φιλομηλίου, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Παπῶν, Σισιννίου ἐπισκόπου Απαμείας τῆς Κιβωτοῦ, Κώνστα ἐπισκόπου Κοναίνης, * Νεοφύτου ἐπισκόπου Αδάδων, Πέτρου ἐπισκόπου & Τιασοῦ, Θεοδοσίου ἐπισκόπου Αγαλασσοῦ, Λέοντος ἐπισκόπου Βαρῆς, Πέτρου ἐπισκόπου Σελευκείας & * Ιδίας, Νικηφόρου ἐπισκόπου Φλογῶν, Μαρίνου ἐπισκόπου Μαγύδων, Λέοντος ἐπισκόπου Ανδίδων, Στεφάνου ἐπισκόπου Παρνασσοῦ, Βαρδανίου ἐπισκόπου Δοάρων, Εὐστρατίου ἐπισκόπου Δεβελίου, Εὐθυμίου ἐπισκόπου Σωζοπόλεως, Θεοδώρου ἐπισκόπου Βουλγαροφύγου, Γεωργίου ἐπισκόπου Πλουτινουπόλεως, Βασιλείου ἐπισκόπου Περβεραίου, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Παμφίλου, Ρουβὶμ ἐπισκόπου & Σκοπέλου, Σισιννίου ἐπισκόπου Γαριλέων, Καλλίστου ἐπισκόπου Εὐδοκιάδος, Κώνστα ἐπισκόπου Λαγῶν, Ιωαννου ἐπισκόπου Κουδρούλων, Θεοδώρου ἐπισκόπου Κρημνῶν, Κώνστα ἐπισκόπου Αδριανῆς, Θεοφίλου ἐπισκόπου τῆς Χίου, Γαλατίου ἐπισκόπου τῆς Μήλου, Σεργίου ἐπισκόπου τῆς Λέρου, Μανζώνος ἐπισκόπου Διοκαισαρείας Περκαίων, Εὐστάθιου ἐπισκόπου Κελενδέρεως, Ζαχαρίου ἐπισκόπου Καρδαβουώδων, Σισιννίου

Nicolao episcopo Phytiæ, Theophylacto episcopo Cinnabarienſi, Damiano episcopo Meri, Chriſtophoro episcopo Promiſenſium, Niceta episcopo Auguſtopoleos, Conſtantino episcopo Ambladenſium, Stephano preſbytero & vicario Otri, Georgio episcopo Midaii, Gregorio preſbytero & vicario Polybotenſium, Siſinnio episcopo Philomelienſium, Michael episcopo Papenſium, Siſinnio episcopo Apameæ Cibotenſium, Conſtantino episcopo Conanenſium, Nicephoro episcopo Adadenſium, Petro episcopo Tiaſenſium, Theodoro episcopo Agalaſi, Leone episcopo Baræ, Petro episcopo Seleuciæ * Hidiæ, Nicephoro episcopo Phlogenſium, * Mariano episcopo Magydenſium, Leone episcopo Andidenſium, Stephano episcopo Parnaſſi, Bardane episcopo Doarenſium, * Euſtathio episcopo Debelii, * Euphemio episcopo Sozopoleos, Theodoro episcopo * Vulgarenſium Phygi, Georgio episcopo Plutinopoleos, Baſilio episcopo Perberæenſium, Michael episcopo Pamphili, Ruben episcopo Scopeli, Siſinnio episcopo Garilenſium, Calliſto episcopo Eudociadenſium, Conſtantino episcopo * Lacenſium, Ioanne episcopo Cudrulenſium, Theodoro episcopo Cremnenſium, Conſtantino episcopo Hadrianæ, Theophilo episcopo Chii, Galatio episcopo Meli, Georgio episcopo Leri, Manzone episcopo Diocæſariæ Pracanenſium, Euſtathio episcopo * Cardibimachenſium, Siſinnio

* Νικηφόρου
* Γιδίας,
* Pisidiæ,
* Marino
* Eustratio
* Euthymio
* Bulgaro-phygi
* Lagnon,
* Cardabunden-ſium,

episcopo Musbadensium, Eustathio episcopo Lamoensium, Theodoro episcopo Germanicopoleos, Sisinnio episcopo Sicis, Constantino episcopo Dalisandi, Leone episcopo *Sibillensium, Stephano episcopo Philadelphiæ, Eudoxio presbytero & vicario Metellopoleos, Theodoro episcopo Cadēsium, Theophylacto episcopo Mosynensium, Basilio episcopo Dionysiopoleos, Stephano episcopo Synnai, Constantino episcopo Andri, Eustathio episcopo Teni, Ioanne episcopo Decateron, Ioanne episcopo Nicææ Thraciæ, Theophane episcopo Lebedi, Ioanne episcopo Lithoprosopi, Nicephoro episcopo Arcadiupoleos, Theodoro episcopo Heracliopoleos, id est *Thidatoæ, Constantino episcopo Metrorum, Lycasto episcopo *Philadelphiæ, Michael episcopo Trallensium, Ioanne episcopo Lemni, Leone episcopo Amisi, Michael episcopo Tii, Epiphanio episcopo Pertensium, Ioanne episcopo Timbriadensium, Stephano episcopo Orymnensium, Heraclio episcopo Sami, Ioanne episcopo Præneti.

*Sibinen.

*Pidachthoæ,

*Phylladon,

Residentibusque ante ambonem sacratissimi templi sanctissimæ magnæ ecclesiæ quæ cognominatur Sophia: præsentibus quoque & audientibus gloriosissimo & magnificentissimo principe, Petrona videlicet laudabilissimo ex consulibus patricio & comite Deo seruandi imperialis obsequii, ac reuerendissimis archimandritis, hegumenis & monachis, secundum ordinem ante taxatum in

ἐπισκόπου Μουσβαδῶν, Εὐσταθίε ἐπισκόπου Λάμου, Θεοδώρου ἐπισκόπου Γερμανικοπόλεως, Σισιννίου ἐπισκόπου Συκιῶν, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Δαλισανδοῦ, Λέοντος ἐπισκόπου Σιβιλιῶν, Στεφάνου ἐπισκόπου Φιλαδελφείας, Εὐδοξίου πρεσβυτέρου καὶ ἐκ προσώπου Μετελλουπόλεως, Θεοδώρου ἐπισκόπου Κάδων, Θεοφυλάκτου ἐπισκόπου Μοσυνῶν, Βασιλείου ἐπισκόπου Διονυσουπόλεως, Στεφάνου ἐπισκόπου Συννάδε, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου τῆς Ἀνδρου, Εὐσταθίου ἐπισκόπου τῆς Τήου, Ιωάννου ἐπισκόπου Δεκατερῶν, Ιωάννου ἐπισκόπου Νικαίας τῆς Θράκης, Θεοφάνους ἐπισκόπου Λεβέδου, Ιωάννου ἐπισκόπου Λιθοπροσώπου, Νικηφόρου ἐπισκόπου Αρκαδιουπόλεως, Θεοδώρου ἐπισκόπου Ηρακλειουπόλεως, ἤτοι Γιδαχθόης, Κωνσταντίνου ἐπισκόπου Μέτρων, Λυκάστου ἐπισκόπου *Φιλαδέλφου, Μιχαὴλ ἐπισκόπου Τραλλων, Ιωάννου ἐπισκόπου Λήμνου, Λέοντος ἐπισκόπου Αμισοῦ, Μιχαὴλ ἐπισκόπου τῆς Τίου, Επιφανίου ἐπισκόπου Γέρτων, Ιωάννε ἐπισκόπου Τημβιάδων, Στεφάνου ἐπισκόπου Ορύμνων, Ηρακλείου ἐπισκόπου Σάμου, Ιωάννου ἐπισκόπου Γραμέτου. Anno Christi 787. *Φιλαδέλ-φου,

Καθεζόντων τε περὶ τὸ ἱερώτατον ἄμβωνος τοῦ ναοῦ τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης ἐκκλησίας τῆς ἐπωνύμου Σοφίας· συμπαρόντων τε καὶ ἀκροωμένων τῆς ἐνδοξοτάτου καὶ μεγαλοπρεπεστάτου ἄρχοντος, τουτέστι Πετρωνᾶ τοῦ παυσιφήμου ὑπὸ ὑπάτων πατρικίου καὶ κόμητος τῆς θεοφυλάκτου βασιλικοῦ ὑπηρεσίας, καὶ ἀναβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν, ἡγουμένων καὶ μοναχῶν, κατὰ τάξιν τὴν προταχθεῖσαν

ANNO CHRISTI 787.

σαν ἐν τῇ πρώτῃ πράξει· προκειμένων καὶ τῶν τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων.

Θεόδωρος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ταυρεμενῆς τῆς Σικελῶν νήσου λαβὼν ἐπὶ χεῖρας τὸν ἐκτεθέντα ὅρον ἀνέγνω.

prima actione: propositis etiam sanctis & intemeratis Dei euangeliis.

Theodorus sanctissimus episcopus Taurianæ Siculorum insulæ acceptum præ manibus librum, * expositum terminum legit.

* expositam definitionem

ΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ μεγάλης καὶ οἰκουμενικῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον.

TERMINVS SANCTÆ magnæ ac vniuersalis Synodi secundo in Nicæa collectæ.

Ἡ ἁγία μεγάλη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν καὶ βεβαίωσιν τῶν εὐσεβῶν καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτοῦ μητρὸς συναθροισθεῖσα τὸ δεύτερον ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τῶν Βιθυνῶν ἐπαρχίας, ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐπονομαζομένῃ Σοφίᾳ, ἀκολουθήσασα τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα.

Sancta magna ac vniuersalis Synodus, quæ per Dei gratiam, & sanctionem piorum & Christianorum imperatorum Constantini & Irenæ matris eius, congregata est secundo in Nicensium clara metropoli Bithynensium prouinciæ in sancta Dei ecclesia, quæ cognominatur Sophia, sectata traditionem catholicæ ecclesiæ, definiuit inferius ordinata.

Ὁ τὸ φῶς τῆς αὐτοῦ ἐπιγνώσεως ἡμῖν χαρισάμενος, καὶ τοῦ σκότους τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἡμᾶς, λυτρωσάμενος, Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, νυμφωσάμενος τὴν ἁγίαν αὐτοῦ καθολικὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα, ταύτην ἐπηγγείλατο διαφυλάξειν, τοῖς τε ἁγίοις αὐτοῦ μαθηταῖς διεβεβαιώσατο λέγων· μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. ταύτην δὲ τὴν ἐπαγγελίαν οὐ μόνον αὐτοῖς ἐχαρίσατο, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν τοῖς δι' αὐτῶν πιστεύσασιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. τῆς οὖν δωρεᾶς ταύτης ἀλογήσαντές τινες, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀπατεῶνος ἐχθροῦ

Qvi lucem agnitionis suæ nobis donauit, & a tenebris idolorum ac insania nos redemit, Christus scilicet Deus noster, desponsata sibi sancta sua catholica ecclesia non habente maculã seu rugam, hanc se conseruaturum promisit; sanctisque discipulis suis asseuerabat, dicens: *Vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi.* Porro hanc repromissionem non solum illis donauit, sed & nobis qui per eos credidimus in nomine ipsius. Ergo donum hoc quidam non cogitantes, a versuto inimico volatici quo-

Ephes. 5.

Matth. 28.

dammodo facti, a recta ratione ceciderunt; traditioni etiam catholicæ ecclesiæ resultantes, intellectu veritatis frustrati sunt: &, vt ait prouerbialis sermo, in axe * agri sui errauerunt, & collegerunt manibus suis sterilitatem, quia sacrorum monumentorum Deo decibili ornamento detrahere præsumpserunt, cum sacerdotes quidem dicerentur, non essent autē; de quibus Deus per prophetam clamat: *Pastores multi corruperunt vineam meam, contaminauerunt portionē meam.* Sceleratos quippe secuti viros sensibus suis pellectos, calumniati sunt sanctam Christi Dei nostri ecclesiam, quæ ipsi est desponsata, & inter sanctum & profanum non distinxerunt, imaginē Domini & sanctorum eius similiter vt statuas diabolicorum idolorum nominantes. Propter quod Dominus Deus non ferens intueri ab huiusmodi peste corrumpi subditos suos, nos sacerdotii principes beneplacito suo vndique conuocauit * diuino zelo feruentes, & nutu Constantini & Irenæ fidelium imperatorum nostrorum adductos: quatenus deifica catholicæ ecclesiæ traditio communi decreto recipiat firmitatem. Igitur cum omni diligentia perscrutantes & discutientes, & intentionem veritatis sectantes, nihil adimimus, nihil addimus; sed omnia quæ catholicæ sunt ecclesiæ, immutilata seruamus: & sequentes sancta sex vniuersalia Concilia, in primis quod in splendida Nicæna metropoli conuenit; adhuc etiam & quod post hoc in diuinitus conseruanda regia vrbe collectum est.

* agricolationis suæ

Ierem. 12.

Ezech. 22.

**Gr.* diuino zelo & nutu

ἀναπερούμενοι ὀξέσησαν τῆς ὀρθοδόξου λόγου, καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀντιπαξάμενοι, πρὸς τὸ σωέσιν τῆς ἀληθείας δύσμορτον· καὶ ὡς φησὶν ὁ παροιμιακὸς λόγος, τοῦ ἄξονας τῆς ἰδίου γεωργίου πεπλανήκασι, καὶ σωῆξαν χερσὶν ἀκαρπίαν· ὅπερ τῶν ἱερῶν ἀναθημάτων τῷ θεοπρεπῆ διακοσμήσει διαβάλλειν τετολμήκασιν, ἱερεῖς μὲν λεγόμενοι, μὴ ὄντες δέ. περὶ ὧν ὁ θεὸς διὰ τῆς προφητείας βοᾷ· ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸ ἀμπελῶνά μου, ἐμόλυναν τὸν μερίδα μου. ἀνίερος γὰρ ἐπακολουθήσαντες ἀνδράσι, ταῖς ἰδίαις φρεσὶ πειθομένοις, κατηγόρησαν τῆς ἀρμοθείσης Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν ἁγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας, καὶ ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστειλαν, τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ὁμοίως τοῖς ξοάνοις τῶν σατανικῶν εἰδώλων ὀνομάσαντες. διὸ μὴ φέρων ὁρᾶν ὑπὸ τοιαύτης λύμης διαφθειρόμενον τὸ ὑπήκοον ὁ δεσπότης θεὸς, ἡμᾶς τοὺς ἀπαρχοὺς τῆς ἱεροσυνῆς ἀρχιερεῖς τῇ αὐτοῦ εὐδοκίᾳ συνεκάλεσε, θείῳ ζήλῳ καὶ ὀπαδοὺς Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῶν πιστοτάτων ἡμῶν βασιλέων· ὅπως ἡ ἔνθεος παράδοσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κοινῇ ψήφῳ ὑποπαθῇ τὸ κῦρος. μετὰ πάσης τοίνυν ἀκριβείας ἐρευνήσαντές τε καὶ διασκεψάμενοι, καὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἀληθείας ἀκολουθήσαντες, οὐδὲν ἀφαιροῦμεν, οὐδὲν προστίθεμεν, ἀλλὰ πάντα τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀμείωτα διαφυλάττομεν· καὶ ἑπόμενοι τοῖς ἁγίαις οἰκουμενικαῖς ἑξ συνόδοις, πρῶτα μὲν τῇ ἐν τῇ λαμπρᾷ Νικαέων μητροπόλει συναθροισθείσῃ, ἔπειτα μὲν καὶ τῇ μετ' αὐτὴν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ βασιλίδι πόλει.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων & ἀοράτων. καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων· φῶς ἐκ φωτὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους & διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου & Μαρίας τῆς παρθένου, & ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, καὶ παθόντα, καὶ ταφέντα, & ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφὰς, & ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον & ζωοποιὸν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ καὶ υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν, & ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν. βδελυσσόμεθα δὲ καὶ ἀναθεματίζομεν Ἄρειον καὶ σὺν αὐτῷ σύμφρονας & κοινωνοὺς τῆς μανιώδους αὐτῶν κακοδοξίας· Μακεδόνιόν τε καὶ σὺν τοῖς αὐτὸν καλῶς ὀνομασθέντας πνευματομάχους. ὁμολογοῦμεν δὲ & τὴν δέσποιναν ἡμῶν τὴν ἁγίαν Μαρίαν κυρίως καὶ ἀληθῶς θεοτόκον, ὡς τεκοῦσαν σαρκὶ τὸν ἕνα τῆς ἁγίας τριάδος Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν,

Credimus in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, visibilium omnium & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei vnigenitum, qui ex Patre natus est ante omnia sæcula: lumen ex lumine, Deum verum de Deo vero; natum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines & propter nostram salutem descēdit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est: crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est, & resurrexit tertia die secundum scripturas: ascendit ad cælos, sedet ad dexteram Patris: & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filioque procedit, qui cum Patre & Filio simul adoratur & conglorificatur, qui locutus est per prophetas. Et vnam sanctam catholicam & apostolicam ecclesiam. Confiteor vnum baptisma in remissionem peccatorum: expecto resurrectionem mortuorum, & vitam futuri sæculi. Amen. Abominamur autem & anathematizamus Arium & consentaneos & communicatores vesanæ opinionis eius; Macedonium- que & eos qui iuxta ipsum bene Pneumatomachi nominati sunt. Confitemur autem & dominam nostram sanctam Mariam proprie ac veraciter Dei genitricem, quoniam peperit carne vnum ex sancta Trinitate, Christum videlicet Deum nostrum,

Iulian. Card. act. 5. Conc. Flo. testatur apud Latinos extare tunc temporis codicem vetustissimum VII. Synodi, in quo legebatur, ex Patre Filioque.

ANNO CHRISTI 787.

secundum quod & Ephesinum prius dogmatizauit Concilium, quod * infirmum Nestorium cum collegis suis, tamquam personalem dualitatem introducentem, ab ecclesia pepulit. Cum his autem & duas naturas confitemur eius qui incarnatus est propter nos ex intemerata Dei genitrice semper virgine Maria, perfectum eum Deum & perfectum hominem cognoscentes, quemadmodum & Calchedonensis Synodus promulgauit, Eutychetem & Dioscorum * diffamatos a diuino atrio abigens: conferentes cum illis pariter Seuerum, Petrum, & eorum multifarie blasphemantem alterutris perplexionibus restim contextam: cum quibus & Origenis & Euagrii ac Didymi fabulas anathematizamus, sicuti & Constantinopoli congregatum quintum Concilium egisse dignoscitur. Deinde quoque & duas voluntates & operationes secundum naturarum proprietatem in Christo prædicamus; quemadmodum & Constantinopoli sexta Synodus exclamauit, abiiciens Sergium, Honorium, Cyrum, Pyrrhum, Macarium, & eos qui sine voluntate sunt pietatis, atque istis similia sentientes. Et vt compendiose fateamur, omnes ecclesiasticas siue scripto, siue sine scripto sancitas nobis traditiones illibate seruamus: quarum vna est etiam imaginalis picturæ formatio, quæ historiæ euangelicæ prædicationis concinit, ad certitudinem veræ & non secundū phantasiam Dei Verbi inhumanationis effectæ, & ad similem nobis vtilitatem commode proficiens. Quæ namque se mutuo indi-

* impium

* Gr. blasphemantes

Sanctus Maximus Græcus doct. & confessor, qui tempore Honorii PP. scripsit, illum egregie defendit in dialogo cum Pyrrho, vt supra dictum est in 6. Synodo, act. 13.

καθὰ καὶ ἡ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον ἐδογμάτισε συνοδος, καὶ τὸν ἀσεβῆ Νεστόριον σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν, ὡς προσωπικὴν δυάδα εἰσάγοντας, τῆς ἐκκλησίας ἐξώσασε. συνομολογοῦμεν δὲ καὶ τὰς δύο φύσεις ὁμολογοῦντες τὸν σαρκωθέντα δι' ἡμᾶς ἐκ τῆς ἀχράντου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τέλειον αὐτὸν θεὸν καὶ τέλειον ἄνθρωπον γινώσκοντες, ὡς καὶ ἡ ἐν Καλχηδόνι συνοδος ἐξεφώνησεν, Εὐτυχῆ καὶ Διόσκορον δυσφημήσαντας τῆς θείας αὐλῆς ἐξελάσασα· συνυποβάλλοντες αὐτοῖς Σεβῆρον, Γάϊον, καὶ τὸν πολυβλάσφημον αὐτῶν Ἀπολινάριον σφραγ. μεθ' ὧν καὶ τοὺς Ὠριγένους, Εὐαγρίου τε καὶ Διδύμου μυθεύματα ἀναθεματίζομεν, ὡς καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει συγκροτηθεῖσα πέμπτη συνοδος. εἶπάτε καὶ δύο θελήματα καὶ ἐνεργείας κατὰ τὸν τῆς φύσεων ἰδιότητα ἐπὶ Χριστοῦ κηρύττομεν, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἕκτη συνοδος ἐξεβόησεν, ἀποκηρύξασα Σέργιον, Ὀνώριον, Κῦρον, Πύρρον, Μακάριον, σὺν ἀθελήτοις τῆς θεοσεβείας, καὶ σὺν τούτων ὁμόφρονας. καὶ σωτηρίως φαμὲν, ἁπάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἐγγράφως ἢ ἀγράφως παραδοθείσας ἡμῖν παραδόσεις ἀκαινοτομήτως φυλάττομεν· ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ τῆς εἰκονικῆς ἀναζωγραφήσεως ἐκτύπωσις, ὡς τῇ ἱστορίᾳ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος συμφώνουσα, ὠφελοῦσαν πίστιν τῆς ἀληθινῆς καὶ οὐ κατὰ φαντασίαν τοῦ θεοῦ λόγου ἐνανθρωπήσεως, καὶ εἰς ὁμοίαν λυσιτελοῦσαν ἡμῖν χρησιμεύουσα. τὰ γὰρ ἀλλήλων δηλωτικά, ἀναμφιβόλως καὶ τὰς ἀλ-

ANNO CHRISTI 787.

λήλων ἔχοισιν ἐμφάσεις. τούτων οὕτως ἐχόντων, τῇ βασιλικῇ ὥσπερ ἑρχόμενοι τείβον, ἑπακολουθοῦντες τῇ θεηγόρῳ διδασκαλίᾳ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ οἰκήσαντος ἁγίου πνεύματος εἶναι ταύτην γινώσκομεν· ὀφείλομεν σὺν ἀκριβείᾳ πάσῃ καὶ ἐμμελείᾳ παραπλησίως τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἀναπίπτεσθαι τὰς σεπτὰς καὶ ἁγίας εἰκόνας, τὰς ἐκ χρωμάτων καὶ ψηφῖδος καὶ ἑτέρας ὕλης ἐπιτηδείως ἐχούσης ἐν ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις, ἐν ἱεροῖς σκεύεσι καὶ ἐσθῆσι, τοίχοις τε καὶ σανίσιν, οἴκοις τε καὶ ὁδοῖς· τῆς τε τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰκόνος, καὶ τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας Θεοτόκου, τιμίων τε ἀγγέλων, καὶ πάντων ἁγίων καὶ ὁσίων ἀνδρῶν. ὅσῳ γὰρ συνεχῶς δι' εἰκονικῆς ἀναπαπτώσεως ὁρῶνται, τοσοῦτον καὶ οἱ ταύτας θεώμενοι διανίστανται πρὸς τὴν τῶν πρωτοτύπων μνήμην τε καὶ ἐπιπόθησιν, καὶ ταύταις ἀσπασμὸν καὶ τιμητικὴν προσκύνησιν ἐπονέμειν, οὐ μὴν κατὰ τὴν κυρίαν πίστιν ἡμῶν ἀληθινὴν λατρείαν, ἣ πρέπει μόνῃ τῇ θείᾳ φύσει· ἀλλ' ὃν τρόπον τῷ τύπῳ τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ τοῖς ἁγίοις εὐαγγελίοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἱεροῖς ἀναθήμασι, καὶ θυμιαμάτων καὶ φώτων προσαγωγὴν πρὸς τὴν τούτων τιμὴν ποιεῖσθαι, καθὼς καὶ τοῖς ἀρχαίοις εὐσεβῶς εἴθισται. ἡ γὰρ τῆς εἰκόνος τιμὴ ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει· καὶ ὁ προσκυνῶν τὴν εἰκόνα, προσκυνεῖ ἐν αὐτῇ τοῦ ἐγγραφομένου τὴν ὑπόστασιν. οὕτω γὰρ κρα-

cant, * incunctanter etiam mutuas habent significationes. His ita se habentibus, * regiæ quasi continuati semitæ, sequentesque diuinitus inspiratum sanctorum patrum nostrorum magisterium, & catholicæ traditionem ecclesiæ (nam Spiritus sancti hanc esse nouimus, qui nimirum in ipsa inhabitat) definimus in omni certitudine ac diligentia, sicut figuram pretiosæ ac viuificæ crucis, ita venerabiles ac sanctas imagines proponendas, tam quæ de coloribus & tessellis, quam quæ ex alia materia * congruenter in sanctis Dei ecclesiis, & sacris vasis, & vestibus, & in parietibus ac tabulis, domibus & viis: tam videlicet imaginem Domini Dei & saluatoris nostri Iesu Christi, quam intemeratæ dominæ nostræ sanctæ Dei genitricis, honorabiliumque angelorum, & omnium sanctorum simul & almorum virorum. Quanto enim frequentius per imaginalem formationem videntur, tanto qui has contemplantur, alacrius eriguntur ad primitiuorũ earum memoriam & desiderium, * & ad osculum, & ad honorariam his adorationem tribuendam. Non tamen ad veram latriam, quæ secundum fidem est, quæque solam diuinam naturam decet, impartiendam: ita vt istis, sicuti figuræ pretiosæ ac viuificæ crucis & sanctis euangeliis, & reliquis sacris monumentis, incensorum & luminum oblatio ad harum honorem efficiendum exhibeatur, quemadmodum & antiquis piæ consuetudinis erat. Imaginis enim honor ad primitiuum transit: & qui adorat imaginem, adorat in ea depicti subsistentiam. Sic enim

* indubitanter

* regiaque incedentes via,

* *Gr.* cong. se habente

* *Gr.* & his osculum & honorariam adorat. trib. non tamen veram lat.

robur obtinet sanctorum patrum nostrorum doctrina, id est traditio sanctæ catholicæ ecclesiæ, quæ a finibus vsque ad fines terræ susceptit euangelium. Sic
1. Thess. 2. Paulum, qui in Christo locutus est, & omnem diuinum apostolicum cœtum, & paternam sanctitatem exequimur, tenentes traditiones quas accepimus. Sic triumphales ecclesiæ prophetice canimus hymnos: *Gaude satis filia Sion, prædica filia Ierusalem; iocundare & lætare ex toto corde tuo. Abstulit Dominus a te iniustitias aduersantium tibi: redemit te de manu inimicorum tuorum. Dominus rex in medio tui: non videbis mala vltra, & pax in te in tempus æternum.*
Soph. 3.

Eos ergo qui audent aliter sapere aut docere, aut secundum sceleſtos hæreticos ecclesiasticas traditiones spernere, & nouitatem quamlibet excogitare, vel proiicere aliquid ex his quæ sunt ecclesiæ deputata, siue euangelium, siue figuram crucis, siue imaginalem picturam, siue sanctas reliquias martyris; aut excogitare praue aut astute ad subuertendum quidquam ex legitimis traditionibus ecclesiæ catholicæ; vel etiam quasi communibus vti sacris vasis, aut venerabilibus monasteriis: si quidem episcopi aut clerici fuerint, deponi præcipimus; monachos autem vel laicos a communione segregari.

Petrus indignus primus presbyter sedis sancti apostoli Petri, & locum supplens Hadriani papæ senioris Romæ, definiens subscripsi.

Petrus indignus presbyter &

τωύεταγ ἡ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν διδασκαλία, εἴπουν παράδοσις τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, τῆς ἀπὸ περάτων εἰς πέρατα δεξαμένης τὸ εὐαγγέλιον. οὕτω τῷ ἐν Χριστῷ λαλήσαντι Παύλῳ & πάσῃ τῇ θείᾳ ἀποστολικῇ ὑμνῳδεῖ & παγκοσμίῳ ἁγιότητι ἐξακολουθοῦμεν, κρατοῦντες τὰς παραδόσεις ἃς παρελήφαμεν. οὕτω δὴ ὑπνικίους τὴν ἐκκλησίαν θεοφθόγγως κατεπᾴδομεν ὕμνους· χαῖρε σφόδρα θύγατερ Σιών, κήρυσσε θύγατερ Ιερουσαλήμ· ἥκου & εὐφραίνου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου. θεὸς ἀφεῖλε κύριος ἐκ σοῦ τὰ ἀδικήματα τῶν ἀντικειμένων σοι, λελύτρωται ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου. κύριος βασιλεὺς ἐν μέσῳ σου· ἐκ οὐ μὴ κακὰ ἐκεῖ, καὶ εἰρήνη ὑπὲρ σοι εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον.

Τοὺς οὖν τολμῶντας ἑτέρως φρονεῖν ἢ διδάσκειν, ἢ κατὰ σοῦ ἐναγεῖς αἱρετικοὺς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις ἀθετεῖν, & καινοτομίαν τινὰ ὑπνοεῖν, ἢ ἀποβάλλεσθαί τι ἐκ τῶν ἀνατεθειμένων τῇ ἐκκλησίᾳ, εὐαγγέλιον, ἢ τύπον τοῦ σταυροῦ, ἢ εἰκονικὴν ἀναζωγράφησιν, ἢ ἅγιον λείψανον μαρτύρος· ἢ ὑπνοεῖν σκολιῶς & πανούργως, πρὸς τὸ ἀναζέψαι ἔν τι τῶν ἐνθέσμων παραδόσεων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· ἔτι γε μὴν ὡς κοινοῖς χρῆσθαι τοῖς ἱεροῖς κειμηλίοις ἢ τοῖς εὐαγέσι μοναστηρίοις· ὑποκόπους μὲν ὄντας ἢ κληρικοὺς καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν, μονάζοντας δὲ ἢ λαϊκοὺς τῆς κοινωνίας ἀφορίζεσθαι.

Πέτρος ἀνάξιος πρεσβύτερος τοῦ θεόνου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Πέτρου, & τόπον ἀναπληρῶν Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, ὡρισάμην ὑπογράψας.

Πέτρος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἀ-

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

ηγούμενος τῆς ἁγίου παλῆς ἡμῶν Σάββα, καὶ ⓦ τόπον ἀναπληρῶν Ἀδριανοῦ πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ταράσιος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν, & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ioannes misericordia Dei presbyter & patriarchalis syncellus, locum retinens trium apostolicarum sedium, Alexandrinæ, Antiochenæ & Hierosolymitanæ, paterna dogmata sequens & traditionem catholicæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐλέῳ θεοῦ πρεσβύτερος & πατριαρχικὸς σύγκελλος, ⓦ τόπον ἐπέχων τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας & Ἱεροσολύμων, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Thomas misericordia Dei presbyter & hegumenus monasterii sancti patris nostri Arsenii siti in Ægypto super Babylonem, retinens locum trium apostolicarum sedium, Alexandrinæ, Antiochiæ & Hierosolymitanæ, paterna dogmata subsequens & traditionem catholicæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Θωμᾶς ἐλέῳ θεοῦ πρεσβύτερος καὶ ἡγούμενος* τῆς ἁγίας παλῆς ἡμῶν Ἀρσενίου τῆς διακειμένης ἐν Αἰγύπτῳ ἄνω Βαβυλῶνος, ἐπέχων ⓦ τόπον τῶν τριῶν ἀποστολικῶν θρόνων, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων, τοῖς πατρικοῖς ἑπόμενος δόγμασι καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

*Ita. τῆς μονῆς τῶν

Agapius indignus episcopus Cæsariæ, paterna dogmata sequens & traditionem catholicæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Ἀγάπιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καισαρείας, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ioannes indignus episcopus Ephesi, paterna dogmata sequens & traditionem catholicæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἐφέσου, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Constantinus misericordia Dei indignus episcopus Constantiæ Cypriorum insulæ, paterna dogmata sequens & traditionem catholicæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Κωνσταντῖνος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς Κυπρίων νήσου, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τ καθολικῆς ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Leo misericordia Dei episcopus Heracliæ Thraciæ, paterna dogmata sequens & traditio-

Λέων ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Θρᾴκης, τοῖς πατρικοῖς δόγμα-

nem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Baſilius indignus epiſcopus Ancyræ, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Nicolaus indignus epiſcopus Cyzici, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Euthymius indignus epiſcopus Sardorum, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Petrus indignus epiſcopus Nicomediæ, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Elias peccator epiſcopus Cretæ, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Hypatius indignus epiſcopus Nicææ, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Stauracius peccator epiſcopus Calchedonis, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Leo preſbyter ſanctæ magnæ Dei eccleſiæ & vicarius ſedis Sidenſis metropoleos, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

Daniel peccator epiſcopus Amaſiæ, paterna dogmata ſequens & traditionem catholicæ eccleſiæ, definiens ſubſcripſi.

σιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα. ANNO CHRISTI 787.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυζίκου, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Εὐθύμιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σαρδέων, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Ηλίας ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Κρήτης, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Ὑπάτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικαίας, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Σταυράκιος ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Καλχηδόνος, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Λέων πρεσβύτερος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, & ἐκ προσώπου τοῦ ξένου τῆς Σιδητῶν μητροπόλεως, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Δανιὴλ ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ἀμασείας, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν & τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Κων-

ANNO CHRISTI 787.

Κωνσταντῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Constantinus indignus episcopus Gangrensium, paterna dogmata sequens & traditionem catholicæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Ἐπιφάνιος διάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κατάνης τῆς Σικελῶν νήσου, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων Θωμᾶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Σαρδινίας, τοῖς πατρικοῖς δόγμασιν ἑπακολουθῶν καὶ τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ὡρίσας ὑπέγραψα.

Epiphanius peccator, diaconus sanctissimæ ecclesiæ Catanæ Siculorum prouinciæ, & locum retinens Thomæ sanctissimi archiepiscopi Sardiniæ, paterna dogmata sequens & traditionem catholicæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Δυρραχίου ὁμοίως.

Nicephorus indignus episcopus Dyrrachii similiter.

Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου ὁμοίως.

Anastasius indignus episcopus Nicopoleos similiter.

Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ὁμοίως.

Niceta indignus episcopus Claudiopoleos similiter.

Γρηγόριος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Neocæsariæ similiter.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πισινουῶντος ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Pisinuntis similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Myrensium similiter.

Θεοφύλακτος ἁμαρτωλός, διάκονος καὶ ἔξαρχος, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ θρόνου Σταυρουπόλεως, ἤτοι Καρείας, ὁμοίως.

Theophylactus peccator, diaconus & locum retinens throni Stauropoleos Cariæ similiter.

Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας ὁμοίως.

Eustathius indignus episcopus Laodiceæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Συνάδων ὁμοίως.

Michael indignus episcopus Synadensium similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Ἰκονίου ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Iconii similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδίας ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Antiochiæ Pisidiæ similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πέργης ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Pergæ similiter.

Γεώργιος ἁμαρτωλός, πρεσβύτερος καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ θρόνου Μωκισσοῦ, ὁμοίως.

Georgius peccator, presbyter & locum retinens throni Mociſi similiter.

Christophorus indignus episcopus Trapezuntensium similiter.

Χειροφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τραπεζοῦντος ὁμοίως. ANNO CHRISTI 787.

Leo indignus episcopus Rhodi similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ῥόδου ὁμοίως.

Manuel indignus episcopus Hadrianopoleos similiter.

Ἐμμανουὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως ὁμοίως.

Basilius indignus episcopus Sylæi similiter.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Συλαίου ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Seleuciæ similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σελευκείας ὁμοίως.

Nicolaus indignus episcopus Hierapoleos similiter.

Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Rhegii similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ῥηγίου ὁμοίως.

Cyrillus peccator, monachus & locum retinens *Niceri episcopi Gothiæ similiter.

* f. Nicetæ

Κύριλλος ἁμαρτωλὸς, μοναχὸς & τόπον ἐπέχων * Νικοπόλεως ἐπισκόπου Γοτθίας ὁμοίως.

* Νικήτα

Stephanus indignus episcopus Sugdaensium similiter.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σουγδαίων ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Catanæ similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κατάνης ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Tauromenii similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταυρομενίου ὁμοίως.

Galato indignus presbyter & vicarius Stephani episcopi Syracusæ similiter.

* Γαλάτων ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἐκ προσώπου Στεφάνου ἐπισκόπου Συρακούσης ὁμοίως.

* Γαλάτου

Gaudiosus indignus episcopus Messinæ similiter.

Γαυδιόσος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεσσήνης ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Panormi similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πανόρμου ὁμοίως.

Stephanus indignus episcopus Bibonis similiter.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βιβώνων ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Leontinæ similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λεοντίνης ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Taurianæ similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταυριανῶν ὁμοίως.

Christophorus indignus episcopus sanctæ Cyriacæ similiter.

Χειροφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἁγίας Κυριακῆς ὁμοίως.

Basilius indignus episcopus Liparensium similiter.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Λιπαριτῶν νήσου ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Θεότιμος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κροτώνων ὁμοίως.
Theotimus indignus episcopus Crotonensium similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καρίνης ὁμοίως.
Constans indignus episcopus Carinæ similiter.

Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Λιλυβαίου ὁμοίως.
Theophanes indignus episcopus Lilybæi similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος * Τρεοκάλεως ὁμοίως.
Ioannes indignus episcopus Treocaleos similiter.

* Τελεάνος

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τροπαίων ὁμοίως.
Theodorus indignus episcopus Tropæorum similiter.

Σέργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νικοτέρων ὁμοίως.
Sergius indignus episcopus Nicoterensium similiter.

Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐχαΐτων ὁμοίως.
Theophylactus indignus episcopus Euchaitensium similiter.

Μαυριανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως ὁμοίως.
Maurianus indignus episcopus Pompeiopoleos similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βιύνης ὁμοίως.
Theodorus indignus episcopus * Biziis similiter.

* Biynes

Ἀντώνιος ἁμαρτωλὸς, μοναχὸς καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου Σμύρνης ὁμοίως.
Antonius peccator, monachus & loci seruator throni Smyrnæ similiter.

Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας ὁμοίως.
* Eustratius indignus episcopus Apamiæ similiter.

*Eustathius

[Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Λεβηδῶν ὁμοίως.]
[Theophanus indignus episcopus Lebedi similiter.]

Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γερμίων ὁμοίως.
Petrus indignus episcopus Germensium similiter.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ὁμοίως.
Ioannes indignus episcopus Arcadiopoleos similiter.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Παρείου ὁμοίως.
Sisinnius indignus episcopus Parii similiter.

Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς ὁμοίως.
Epiphanius indignus episcopus Melitenæ similiter.

Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Προικοννήσου ὁμοίως.
Niceta indignus episcopus Proconnesi similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως ὁμοίως.
Constans indignus episcopus Sebastopoleos similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος πρεσβύτερος, καὶ ἐν προσώπου τοῦ θρόνου Κολωνείας, ὁμοίως.
Ioannes indignus presbyter & vicarius throni Coloniæ similiter.

Εὐστράτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεθύμνης ὁμοίως.
Eustratius indignus episcopus Methymnensium similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Leo indignus episcopus Cii similiter. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κίου ὁμοίως.

Gregorius indignus presbyter & loci seruator throni Nicopoleos similiter. Γρηγόριος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου Νικοπόλεως ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Apri similiter. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπρου ὁμοίως.

Theophylactus indignus episcopus Cypsellorum similiter. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυψέλλων ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Heracleopoleos * similiter. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἡρακλειουπόλεως, ἤτοι Γιδαχθόης, ὁμοίως.

*siue Pidachthoæ,

Eustathius indignus episcopus Cotradensium similiter. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κοτραδῶν ὁμοίως.

Cyriacus indignus episcopus Drizyparensium similiter. Κυριακὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δριζυπάρων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Mesembriæ similiter. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μεσημβρίας ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Dercensium similiter. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δέρκων ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Nysæ similiter. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νύσου ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Imperialium thermarum similiter. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῶν Βασιλικῶν θερμῶν ὁμοίως.

Sothericus indignus episcopus Cisicissensium similiter. Σωτήριχος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κισικιστῶν ὁμοίως.

* Georgius * Gregorius indignus episcopus Camulianensium similiter. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καμυλιανῶν ὁμοίως.

Damianus indignus episcopus Mitylenæ similiter. Δαμιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μιτυλήνης ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Mastaurensium similiter. Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαστούρων ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Briulensium similiter. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βριούλων ὁμοίως.

Theodosius indignus episcopus Nyssæ similiter. Θεοδόσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νύσσης ὁμοίως.

Theophylactus indignus episcopus Trallæ similiter. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τράλλης ὁμοίως.

Olbianus indignus episcopus Elææ similiter. Ὀλβιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἐλαίας ὁμοίως.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787.

Παρδος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πιτανης ὁμοίως.

Pardus indignus episcopus Pitanæ similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αλγίζων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Algizensium similiter.

Θεόγνις ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἐπιτροπος Σιὼν ὁμοίως.

* Theognius indignus presbyter & vicarius Sion similiter. * Gr. Theognis

Στρατόνικος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κύμης ὁμοίως.

Stratonicus indignus episcopus Cymæ similiter.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ατραμμυτείου ὁμοίως.

Basilius indignus episcopus Atrammytensium similiter.

Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Υπέπων ὁμοίως.

Theophylactus indignus episcopus Hypepensium similiter.

Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καλόης ὁμοίως.

Theophanes indignus episcopus Caloæ similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φωκείας ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Phociæ similiter.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Περγάμου ὁμοίως.

Basilius indignus episcopus Pergami similiter.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Παλαιαςπόλεως ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Palæaspoleos similiter.

Ιωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ασσῶν ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus ciuitatis Assensium similiter.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ὁμοίως.

Basilius indignus episcopus Magnesiæ similiter.

Μαρῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ατανδρου ὁμοίως.

* Maurianus indignus episcopus ciuitatis Atandri similiter. * Marinus

Λύκαστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βαρέτων ὁμοίως.

Lycastus indignus episcopus Baretensium similiter.

Κώνστας τοποτηρητὴς πόλεως Αγάης ὁμοίως.

Constans loci seruator episcopi ciuitatis Agaæ similiter.

Νικηφόρος τοποτηρητὴς Γαργάρων ὁμοίως.

Nicephorus loci seruator Gargarensium similiter.

Νικόδημος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐάζων ὁμοίως.

Nicodemus indignus episcopus Euazensium similiter.

Σάββας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ανέων ὁμοίως.

Sabbas indignus episcopus Aneensium similiter.

Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αρκαδιουπόλεως ὁμοίως.

Nicephorus indignus episcopus Arcadiopoleos similiter.

Κοσμᾶς ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μυρίνης ὁμοίως.

Cosmas indignus episcopus Myrinæ similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Ioannes indignus episcopus sanctæ Saluntianensis ecclesiæ similiter.

Ἰωαννης ἀπίσκοπος ἡ ἁγίας Σαλθωπανῆς ἐκκλησίας ὁμοίως.

Vrsus episcopus sanctæ Auaritianensium ecclesiæ similiter.

Οὖρσος ἀνάξιος ἀπίσκοπος τῆς ἁγίας Αβαειπανῶν ἐκκλησίας ὁμοίως.

Laurentius peccator episcopus sanctæ Absartianensis ecclesiæ similiter.

Λαυρέντιος ἁμαρτωλὸς ἀπίσκοπος τῆς ἁγίας Αψαρπανῶν ἐκκλησίας ὁμοίως.

Eustathius indignus episcopus Solensium similiter.

Εὐστάθιος ἀνάξιος ἀπίσκοπος Σόλων ὁμοίως.

Spyrido indignus episcopus Cythrensium similiter.

Σπυρίδων ἀνάξιος ἀπίσκοπος Κύθρων ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Citii similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἀπίσκοπος τῆς Κιτίου ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Trimithuntensium similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἀπίσκοπος Τριμιθουῶντος ὁμοίως.

Alexander indignus episcopus Amathuntensium similiter.

Αλέξανδρος ἀνάξιος ἀπίσκοπος Αμαθουῶντος ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Nicææ Thraciæ similiter.

Ἰωαννης ἀνάξιος ἀπίσκοπος Νικαίας τῆς Θράκης ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Rhædesti similiter.

Ἰωαννης ἀνάξιος ἀπίσκοπος Ραιδεστοῦ ὁμοίως.

Melchisedec indignus episcopus Calliopoleos similiter.

Μελχισεδὲκ ἀνάξιος ἀπίσκοπος Καλλιουπόλεως ὁμοίως.

Leonides indignus episcopus Cœlensium similiter.

Λεωνίδης ἀνάξιος ἀπίσκοπος Κοίλων ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Panii similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἀπίσκοπος Γαμίου ὁμοίως.

Theophylactus indignus episcopus Charitopoleos similiter.

Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἀπίσκοπος Χαριτοπόλεως ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Lithoprosopensium similiter.

Ἰωαννης ἀνάξιος ἀπίσκοπος Λιθοπροσώπου ὁμοίως.

Sisinnius indignus episcopus Chalcidis similiter.

Σισίννιος ἀνάξιος ἀπίσκοπος Χαλκίδος ὁμοίως.

Sisinnius indignus episcopus Zuruli similiter.

Σισίννιος ἀνάξιος ἀπίσκοπος Τζουρούλου ὁμοίως.

Beniamin indignus episcopus Lizicensium similiter.

Βενιαμὶν ἀνάξιος ἀπίσκοπος Λιζίκων ὁμοίως.

Constans presbyter & loci seruator Hexamilii similiter.

Κώνστας πρεσβύτερος ἐπιτηρητὴς τοῦ Ἑξαμιλίου ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

Κώνσας ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Μέτρων ὁμοίως.
Constans indignus episcopus Metrorum similiter.

Γρηγόριος ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Θεοδωροπόλεως ὁμοίως.
Gregorius indignus episcopus Theodoropoleos similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ιουλιουπόλεως ὁμοίως.
Constans indignus episcopus Iuliopoleos similiter.

Θεόφιλος ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Ἀναστασιουπόλεως ὁμοίως.
Theophilus indignus episcopus Anastasiopoleos similiter.

Λέων ἀνάξι@ ἐπίσκοπ@ Μιζούης ὁμοίως.
Leo indignus episcopus Mizuæ similiter.

Συνέσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κίνης ὁμοίως.
Synesius indignus episcopus Cinæ similiter.

Πέτρος ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Ἀσπώνης ὁμοίως.
Petrus indignus episcopus Asponæ similiter.

Ἀνθιμος ἀνάξι@ ἐπίσκοπ@ Βερινουπόλεως ὁμοίως.
Anthimus indignus episcopus Verinopoleos similiter.

Λύκαστος ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁμοίως.
Lycastus indignus episcopus Philadelphiæ similiter.

Στέφανος ἀνάξι@ ἐπίσκοπ@ Σιλάνδου ὁμοίως.
Stephanus indignus episcopus Silandi similiter.

Θεοφάνης ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Μιονίας ὁμοίως.
Theophanes indignus episcopus Mioniæ similiter.

[Gregorius indignus presbyter & loci seruator Eramiæ similiter.]

Μιχαὴλ ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Κερασέων ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Cerasecorum similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σεταῦ ὁμοίως.
Ioannes indignus episcopus Setensium similiter.

Ἰωάννης ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Δάλδης ὁμοίως.
Ioannes indignus episcopus Daldæ similiter.

Ἰωάννης ἀνάξι@ ἐπίσκοπος πόλεως Ταβάλων ὁμοίως.
Ioannes indignus episcopus ciuitatis Tabalensium similiter.

Θεόπιστος ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Ἑρμοκαπήλου ὁμοίως.
Theopistus indignus episcopus Hermocapeli similiter.

Νικόλαος ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Αὐρηλιουπόλεως ὁμοίως.
Nicolaus indignus episcopus Aureliopoleos similiter.

Ἀναστάσιος ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁμοίως.
Anastasius indignus episcopus Tripoleos similiter.

Ζαχαρίας ἀνάξι@ ἐπίσκοπος Ἱεροκαισαρείας ὁμοίως.
Zacharias indignus episcopus Hierocæsariæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τραλλων ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Tralensium similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Gregorius indignus episcopus Gordi similiter. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γόρδου ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Traculensium similiter. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τρακούλων ὁμοίως.

Eustathius indignus episcopus Hyrcanidensium similiter. Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Υρκανίδος ὁμοίως.

Ioseph indignus episcopus Ataliæ similiter. Ιωσὴφ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀταλείας ὁμοίως.

* Leontius * Leo indignus episcopus Pœmanini similiter. Λεόντιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ποιμανινοῦ ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Lampsaci similiter. Ιωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαμψάκου ὁμοίως.

* Nectarius * Niceta indignus episcopus Ilæi similiter. * Νεκτάριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς * Νικήτας Ιλαίου ὁμοίως.

Basilius indignus episcopus Adranotherensium similiter. Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδραμουθήρων ὁμοίως.

Symeon indignus episcopus Ocæ similiter. Συμεὼν ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ωκης ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus ciuitatis Germæ similiter. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Γέρμης ὁμοίως.

Theodotus indignus episcopus Palæensium similiter. Θεόδοτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Παλαίων ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Abydi similiter. Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀβύδου ὁμοίως.

Strategius indignus episcopus Dardani similiter. Στρατήγιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δαρδανοῦ ὁμοίως.

Michael indignus episcopus Melitopoleos similiter. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μελιτουπόλεως ὁμοίως.

Sisinnius indignus episcopus Adraniæ similiter. Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀδρανείας ὁμοίως.

Theophylactus indignus episcopus Apolloniadis similiter. Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Cæsariæ Bithynienſium similiter. Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Βιθυνίας ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Basilinopoleos similiter. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως ὁμοίως.

Cyrio indignus episcopus Lophi similiter. Κυρίων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τοῦ Λόφου ὁμοίως.

Leo indignus episcopus ciuitatis Aristæ similiter. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀρίστης ὁμοίως.

Νύμφ

ANNO CHRISTI 787.

Νύμφος ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδρανοῦ ὁμοίως.

* Nicephorus indignus episcopus ciuitatis Hadrianæ similiter. * Nymphus

Θεόδωρ☞ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Προύσης ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Prusæ similiter.

Βασίλειος πρεσβύτερος ☪ τοποτηρητὴς τῆ Δασκυλίου ὁμοίως.

Basilius presbyter & vicarius Dascylii similiter.

Δαβὶδ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἑλενουπόλεως ὁμοίως.

Dauid indignus episcopus Helenopoleos similiter.

Ἀναστάσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κνωσσοῦ ὁμοίως.

Anastasius indignus episcopus Cnossi similiter.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χερσονήσου ὁμοίως.

Sisinnius indignus episcopus Chersonesi similiter.

Ἐπιφάνιος ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Ἐλευθέρνης ὁμοίως.

Epiphanus indignus episcopus Eleuthernæ similiter.

Μελίτων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κυδωνίας ὁμοίως.

Melito indignus episcopus Cydoniæ similiter.

Φωτεινὸς ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Καντάνου ὁμοίως.

Photinus indignus episcopus Cantani similiter.

Λέων ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος τῆ Φοινικίου ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Phœnicii similiter.

. . . . . .

Niceta indignus episcopus Cladibrensium similiter.

. . . . . .

Ἰωάννης ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Arcadiæ similiter.

Λέων ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Κισσάμου ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Cissami similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Σουβριτῶν ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus ciuitatis Subritensium similiter.

Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Λάμπης ὁμοίως.

Epiphanius indignus episcopus ciuitatis Lampæ similiter.

Ἰωάννης ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος τῆ Λίμβου ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Limbi similiter.

Γαβριὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπ☞ Αἰγίνης ὁμοίως.

Gabriel indignus episcopus Æginæ similiter.

Πέτρ☞ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μονεμβασίας ὁμοίως.

Petrus indignus episcopus Monembasiæ similiter.

Ἀντώνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπ☞ Τροιζῶνος ὁμοίως.

Antonius indignus episcopus Trœzenæ similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπ☞ Πορθμοῦ ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Porthmi similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Philetus indignus episcopus Orei similiter. Φιλητὸς ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπος Ωρεοῦ ὁμοίως.

* Nectarius * Niceta indignus episcopus Melæ similiter. *Νεκτάριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μέλης ὁμοίως. * Νικήτας

Neophytus indignus episcopus Gordoseruorum similiter. Νεόφυτος ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπος Γορδοσέρβων ὁμοίως.

Gregorius indignus presbyter & loci seruator episcopi Cephalenensium similiter. Γρηγόριος ἀνάξι⊙ πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Κεφαλληνίας ὁμοίως.

Philippus indignus episcopus Cercyræon similiter. Φίλιππος ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπος Κερκυραίων ὁμοίως.

Leo peccator episcopus Zacynthi similiter. Λέων ἁμαρτωλὸς ἐπίσκοπος Ζακυνθου ὁμοίως.

* Hemensium Ioannes indignus episcopus *Gemensium similiter. Ιωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπ⊙ Γέμων ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Sasimensium similiter. Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σασίμων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Aspondi similiter. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ασπόνδου ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Amisi similiter. Λέων ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπ⊙ Αμισοῦ ὁμοίως.

Heraclius indignus episcopus Iunopoleos similiter. Ηράκλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπ⊙ Ιουνοπόλεως ὁμοίως.

Theophanes indignus episcopus Sorensium similiter. Θεοφάνης ἀνάξιος ἐπίσκοπ⊙ Σωρῶν ὁμοίως.

* Nectarius *Niceta indignus episcopus Hadrianensis similiter. *Νεκτάριος ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπος Αδριανῶν ὁμοίως. * Νικήτας

Ioannes indignus episcopus Heracliæ Ponti similiter. . . . . .

Constans indignus episcopus Cratiæ similiter. Κώνστας ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπ⊙ Κρατείας ὁμοίως.

Theophilus indignus episcopus Prusiadis similiter. Θεόφιλος ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπος Προυσιάδος ὁμοίως.

Michael indignus episcopus Tii similiter. Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Τίου ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Comanensium similiter. Θεόδωρος ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπος Κομάνων ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Cerasuntensium similiter. Ιωάννης ἀνάξι⊙ ἐπίσκοπος Κερασοῦντος ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Polemonii similiter. Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Πολεμωνίου ὁμοίως.

ANNO CHRISTI 787.

* Νεκτάριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ρυζαίου ὁμοίως.

* Niceta indignus episcopus Ryzæi similiter. * Nectarius

* Νικήτας Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κλανέου ὁμοίως.

Nicephorus indignus episcopus Clanei similiter.

Λεόντιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Τροκνάδων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus ciuitatis Trocnadensium similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πιννάρων ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus ciuitatis Pinnarensium similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νήστε ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Neſſæ similiter.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καμνου ὁμοίως.

Stephanus indignus episcopus Camni similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Τλων ὁμοίως.

Conſtans indignus episcopus ciuitatis Tlensium similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καμδίβων ὁμοίως.

Conſtans indignus episcopus Candibensium similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κορυδάλων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus ciuitatis Corydalensium similiter.

Πέτρος ἀνάξιος διάκονος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου * Οεικανδου ὁμοίως.

Petrus indignus diaconus & loci ſeruator throni * Oricandensium similiter. * Oribandenſium

* Οειβανδων

Νικόδημος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σιδύμων ὁμοίως.

Nicodemus indignus episcopus ciuitatis Sidymensium similiter.

Ιωάννης διάκονος καὶ τοποτηρητὴς Φασήλιδος ὁμοίως.

Ioannes indignus diaconus & loci ſeruator Phaſelidis similiter.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αραξου ὁμοίως.

Stephanus indignus episcopus Araxi similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Υνιάνδου ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Hyniandi similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Λιμύρων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus ciuitatis Limyrensium similiter.

Σταυράκιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ζηνοπόλεως ὁμοίως.

Stauracius indignus episcopus Zenopoleos similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κόμβων ὁμοίως.

Conſtans indignus episcopus Combensium similiter.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κιβύρης ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Cibyræ similiter.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ταβέων ὁμοίως.

Baſilius indignus episcopus Tabensium similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Dorotheus indignus episcopus Neapoleos similiter. Δωρόθεος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Νεαπόλεως ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Alabandensium similiter. Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀλαβανδῶν ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Heracliæ similiter. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας ὁμοίως.

Dauid indignus episcopus Iassi similiter. Δαβὶδ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἰασσὸ ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Mylassensium similiter. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μυλάσσης ὁμοίως.

Sergius indignus episcopus ciuitatis Bargylensium similiter. Σέργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Βαργυλίων ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus ciuitatis Mindi similiter. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Μίνδου ὁμοίως.

Stauracius indignus episcopus Stadiæ similiter. Σταυράκιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σταδείας ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Stratoniciæ similiter. Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Στρατονικείας ὁμοίως.

Niceta indignus episcopus & electus * Halicarnassi similiter. Νικήτας ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ ἐπιψήφιος Κεράμου ὁμοίως.

* *Gr.* Cerami

Maurianus indignus * presbyter & electus * Cerami similiter. Μαυριανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκμονείας ὁμοίως.

* episcopus

* *Gr.* Acmoniæ

[Paulus indignus episcopus ciuitatis Acmoniæ similiter.]

. . . . . .

Leo indignus episcopus Aleensium similiter. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀλέων ὁμοίως.

Zacharias indignus episcopus Trapezupoleos similiter. Ζαχαρίας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τραπεζουπόλεως ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Eumeniæ similiter. Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Εὐμενείας ὁμοίως.

Philippus indignus episcopus Tranopoleos similiter. Φίλιππος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τραινοπόλεως ὁμοίως.

Dositheus indignus episcopus Chonensis similiter. Δοσίθεος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χώνων ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Peltensium similiter. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πέλτων ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Appiæ similiter. Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἀππίας ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Sublii similiter. Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σουβλίου ὁμοίως.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787.

Παντολέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γαλατίας ὁμοίως.
Pantoleon indignus episcopus Galatiæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χαιρετόπων ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Chæretopensium similiter.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τιμηνουθήρων ὁμοίως.
Gregorius indignus episcopus Timenutherensium similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μινδαείου ὁμοίως.
Georgius indignus episcopus Mindaii similiter.

Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Νακωλείας ὁμοίως.
Niceta indignus episcopus ciuitatis Nacoliæ similiter.

* al. Κατπυαείου.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς * Κοττυαείου ὁμοίως.
Constans indignus episcopus * Cottyaii similiter.
* Cattyeuii

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Δοκιμίου ὁμοίως.
Leo indignus episcopus Docimii similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐκαρπίας ὁμοίως.
Constans indignus episcopus ciuitatis Eucarpiæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Hierapoleos similiter.

Δαμιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κιναβάρων ὁμοίως.
Damianus indignus episcopus * Meri similiter.
* Gr. Cinabarensium

[Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁμοίως.
Niceta indignus episcopus Augustopoleos similiter.

Θεοφύλακτος Κινναβάρων ὁμοίως.]
Theophylactus Cinabarensium similiter.]

. . . . . .

Γρηγόριος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Πολυβότου ὁμοίως.
Gregorius indignus presbyter & loci seruator throni ciuitatis Polyboti similiter.

Θεοφύλακτος πρεσβύτερος & τοποτηρητὴς τῆς θείου Ἰφσου ὁμοίως.
Theophylactus indignus presbyter & loci seruator throni Ipsi similiter.

Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φυτείας ὁμοίως.
Nicolaus indignus episcopus Phytiæ similiter.

Στέφανος πρεσβύτερος & τοποτηρητὴς τῆς θείου Ὄστρου ὁμοίως.
Stephanus presbyter & loci seruator throni Ostri similiter.

Κώνστας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμβλάδων ὁμοίως.
Constans indignus episcopus Ambladensium similiter.

Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πελτῶν ὁμοίως.
Epiphanius indignus episcopus Peltensium similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως * Γουππάων ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Pappensium similiter.
* Γάππων

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Φιλομηλίου ὁμοίως.
Sisinnius indignus episcopus Philomelii similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τυμβριάδων ὁμοίως.
Ioannes indignus episcopus Tymbriadensium similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Παντολέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γαλατίας ὁμοίως.

Pantoleon indignus episcopus Galatiæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χαιρετόπων ὁμοίως.

Michael indignus episcopus Chæretopensium similiter.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τιμηνουθήρων ὁμοίως.

Gregorius indignus episcopus Timenutherensium similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μινδαείου ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Mindaii similiter.

Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Νακωλείας ὁμοίως.

Niceta indignus episcopus ciuitatis Nacoliæ similiter.

* al. Κατπωάων.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς * Κοτπυαείου ὁμοίως.

Constans indignus episcopus * Cottyaii similiter.

* Cattyeuii

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Δοκιμίου ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Docimii similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐκαρπίας ὁμοίως.

Constans indignus episcopus ciuitatis Eucarpiæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.

Michael indignus episcopus Hierapoleos similiter.

Δαμιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κιναβάρων ὁμοίως.

Damianus indignus episcopus * Meri similiter.

* Gr. Cinabarensium

[Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁμοίως.

[Niceta indignus episcopus Augustopoleos similiter.

. . . . . .

. . . . . .

Θεοφύλακτος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κινναβάρων ὁμοίως.]

Theophylactus Cinabarensium similiter.]

Γρηγόριος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Γολυβότου ὁμοίως.

Gregorius indignus presbyter & loci seruator throni ciuitatis Polyboti similiter.

Θεοφύλακτος πρεσβύτερος & τοποτηρητὴς τῆς θρόνου Ἱ-φου ὁμοίως.

Theophylactus indignus presbyter & loci seruator throni Ipsi similiter.

Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φυτείας ὁμοίως.

Nicolaus indignus episcopus Phytiæ similiter.

Στέφανος πρεσβύτερος & τοποτηρητὴς τῆς θρόνου Οστρου ὁμοίως.

Stephanus presbyter & loci seruator throni Ostri similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμβλάδων ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Ambladensium similiter.

Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πελτῶν ὁμοίως.

Epiphanius indignus episcopus Peltensium similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως * Πούππων ὁμοίως.

* Γάππων

Michael indignus episcopus Pappensium similiter.

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Φιλομηλίου ὁμοίως.

Sisinnius indignus episcopus Philomelii similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τυμβριάδων ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Tymbriadensium similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Παντολέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Γαλατίας ὁμοίως.
Pantoleon indignus episcopus Galatiæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Χαιρετόπων ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Chæretopensium similiter.

Γρηγόριος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τιμηνουθήρων ὁμοίως.
Gregorius indignus episcopus Timenutherensium similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μινδαείου ὁμοίως.
Georgius indignus episcopus Mindaii similiter.

Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Νακωλείας ὁμοίως.
Niceta indignus episcopus ciuitatis Nacoliæ similiter.

* al. Κατπυάειου.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς * Κοτπυαείου ὁμοίως.
Constans indignus episcopus * Cottyaii similiter.
* Cattyeuii

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Δοκιμίου ὁμοίως.
Leo indignus episcopus Docimii similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐκαρπίας ὁμοίως.
Constans indignus episcopus ciuitatis Eucarpiæ similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Hierapoleos similiter.

Δαμιανὸς ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Κιναβάρων ὁμοίως.
Damianus indignus episcopus * Meri similiter.
* Gr. Cinabarensium

[Νικήτας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Αὐγουστοπόλεως ὁμοίως.
[Niceta indignus episcopus Augustopoleos similiter.

. . . . . .
. . . . . .
Θεοφύλακτος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Πολυβότου ὁμοίως.
Theophylactus Cinabarensium similiter.]

Γρηγόριος ἀνάξιος πρεσβύτερος καὶ τοποτηρητὴς Πολυβότου ὁμοίως.
Gregorius indignus presbyter & loci seruator throni ciuitatis Polyboti similiter.

Θεοφύλακτος πρεσβύτερος & τοποτηρητὴς τῆς θρόνου Ἱ-φου ὁμοίως.
Theophylactus indignus presbyter & loci seruator throni Ipsi similiter.

Νικόλαος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φυτείας ὁμοίως.
Nicolaus indignus episcopus Phytiæ similiter.

Στέφανος πρεσβύτερος & τοποτηρητὴς τῆς θρόνου Οστρου ὁμοίως.
Stephanus presbyter & loci seruator throni Ostri similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμβλάδων ὁμοίως.
Constans indignus episcopus Ambladensium similiter.

Ἐπιφάνιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Πελτῆς ὁμοίως.
Epiphanius indignus episcopus Peltensium similiter.

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως * Πούππων ὁμοίως.
Michael indignus episcopus Pappensium similiter.
* Πάππων

Σισίννιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Φιλομηλίου ὁμοίως.
Sisinnius indignus episcopus Philomelii similiter.

Ἰωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τυμβριάδων ὁμοίως.
Ioannes indignus episcopus Tymbriadensium similiter.

ANNO CHRISTI 787.

Stephanus indignus episcopus ciuitatis Orymnensium similiter.

Σπέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ορύμνων ὁμοίως.

Nicephorus indignus episcopus Phoglensium similiter.

Νικηφόρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φόγλων ὁμοίως.

*Marinus * Marianus indignus episcopus Magydensium similiter.

Μαρῖνος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Μαγύδων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Didensium similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δίδων ὁμοίως.

Stephanus indignus episcopus Parnassi similiter.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Παρνασσοῦ ὁμοίως.

Theophilus indignus episcopus Chii similiter.

Θεόφιλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Χίου ὁμοίως.

Sergius indignus episcopus Leri similiter.

Σέργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λέρου ὁμοίως.

Heraclius indignus episcopus Sami similiter.

Ηράκλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Σάμου ὁμοίως.

Galatius indignus episcopus Meli similiter.

Γαλατίων ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Μήλου ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Andri similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Ανδρου ὁμοίως.

Eustathius indignus episcopus Teni similiter.

Εὐστάθιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Τήνου ὁμοίως.

Calliſtus indignus episcopus ciuitatis Eudociadensium similiter.

Κάλλιστος ἀνάξιος ἐπίσκοπος πόλεως Εὐδοκιάδων ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Cremnensium similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κρημνῶν ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Lagnensium similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Λαγνῶν ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Andrianæ similiter.

Κώνσας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Ανδριανῆς ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Codrulensium similiter.

Ιωάννης ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κοδρύλων ὁμοίως.

Eustratius indignus episcopus Debelti similiter.

Εὐστράτιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Δεβέλτου ὁμοίως.

Euthymius indignus episcopus Sozopoleos similiter.

Εὐθύμιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Bulgarophygi similiter.

Θεόδωρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Βουλγαροφύγου ὁμοίως.

Georgius indignus episcopus Plutinopoleos similiter.

Γεώργιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Πλουτινουπόλεως ὁμοίως.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787.

Σισίννιος ἀνάξι☞ ἐπίσκοπ☞ Γαελέλης ὁμοίως.

Sisinnius indignus episcopus Gariensium similiter.

Ρουβὶμ ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σκοπέλου ὁμοίως.

Rubim indignus episcopus Scopeli similiter.

Βασίλειος ἀνάξιος ἐπίσκοπ☞ Γερβέρεως ὁμοίως.

Basilius indignus episcopus * Piperensium similiter.

* Gr. Perbereos

Μιχαὴλ ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς Γαμφύλου ὁμοίως.

Michael indignus episcopus Pamphyli similiter.

Μανζων ἀνάξι☞ ἐπίσκοπ☞ Γρακανῶν ὁμοίως.

Manzo indignus episcopus Pracanensium similiter.

Εὐστάθιος ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Κελενδέρεως ὁμοίως.

Eustathius indignus episcopus Celendereos similiter.

Σισίννιος ἀνάξι☞ ἐπίσκοπ☞ Μουσβάδων ὁμοίως.

Sisinnius indignus episcopus Musbadensium similiter.

Εὐσάθι☞ ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Λάμου ὁμοίως.

Eustathius indignus episcopus Lami similiter.

Λέων ἀνάξιος ἐπίσκοπος Σιβίλων ὁμοίως.

Leo indignus episcopus Sibilensium similiter.

Στέφανος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας ὁμοίως.

Stephanus indignus episcopus Philadelphiæ similiter.

Ζαχαρείας ἀνάξιος ἐπίσκοπος Καρδαβουώδων ὁμοίως.

Zacharias indignus episcopus Cardabundensium similiter.

Στέφανος ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Σωνάοις ὁμοίως.

Stephanus indignus episcopus Synnai similiter.

Κώνσας ἀνάξι☞ ἐπίσκοπ☞ Ἀγκύρας ὁμοίως.

Constans indignus episcopus Ancyræ similiter.

Θεόδωρος ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Κάδδις ὁμοίως.

Theodorus indignus episcopus Cadi similiter.

Ἰωάννης ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Ἀζάνοις ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Azani similiter.

Θεοφύλακτ☞ ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Μοσυνῶν ὁμοίως.

Theophylactus indignus episcopus Mosynensium similiter.

Ἰωάννης ἀνάξι☞ ἐπίσκοπος Πραμνέτου ὁμοίως.

Ioannes indignus episcopus Prænetensium similiter.

Ἡ ἁγία συνόδος ἐξεβόησεν· πάντες οὕτω πιστεύομεν, πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν, πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. αὕτη ἡ πίστις τὴν οἰκουμένην ἐστήριξε. πιστεύοντες εἰς ἕνα

Sancta Synodus exclamauit: Omnes ita credimus, omnes idipsum sapimus, omnes consentientes subscripsimus. Hæc est fides apostolorum [hæc fides patrum] hæc fides orthodoxorum. hæc fides orbem terrarum firmauit. Credentes in vnum

Deum in Trinitate laudandum, honorabiles imagines oſculamur. Qui ſic ſe non habent, anathema ſint. qui ſic non ſentiunt, procul ab eccleſia pellantur. Nos antiquam legiſlationem eccleſiæ catholicæ ſequimur. Nos leges patrum cuſtodimus. Nos eos qui addunt quid vel adimũt de eccleſia, anathematizamus. Nos ſubinductam nouitatem Chriſtianos accuſantium anathematizamus. Nos venerandas imagines recipimus. Nos eos qui ſic non ſe habent, anathematiſmis ſubmittimus. His qui aſſumunt dicta quæ a diuina ſcriptura contra idola proferuntur, in venerabiles imagines, anathema. His qui non ſalutant ſanctas & venerabiles imagines, anathema. His qui vocant ſacras imagines idola, anathema. His qui dicunt, quia vt ad deos Chriſtiani ad imagines acceſſerunt, anathema. His qui communicant ſcienter iis qui iniuriam & contumeliam venerabilibus imaginibus inferunt, anathema. His qui dicunt, quia præter Chriſtum alius eruit nos ab idolis, anathema. His qui audent dicere, catholicam eccleſiam aliquando idola recepiſſe, anathema. Multos annos imperatorum. Conſtãtini & Irenæ matris eius multos annos. Victorum imperatorum multos annos. Nouo Conſtantino & nouæ Helenæ æterna memoria. Dominus cuſtodiat imperium eorum. Cæleſtis rex terrenos cuſtodi. Omnibus hæreticis anathema. Freméti Concilio contra venerabiles imagines, anathema. Ei qui recipit impias hæreſeos ratiunculas ipſorũ, anathema. Theodoſio falſi nominis

θεὸν ἐν τελάδι ὑμνούμενον, τὰς τιμίας εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. ⓐ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν. ⓐ μὴ οὕτω φρονοῦντες, πόρρω τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἑπακολουθοῦμεν. ἡμεῖς τοὺς θεσμοὺς τῶν πατέρων φυλάττομεν. ἡμεῖς τοὺς προστιθέντας ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὴν ἐπεισακτον καινοτομίαν τῶν χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων, εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς μὴ ἀσπαζομένοις τὰς ἁγίας καὶ σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς ὀνομάζουσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι ὡς θεοῖς οἱ χριστιανοὶ ταῖς εἰκόσι προσῆλθον, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅτι πλὴν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῶν εἰδώλων, ἀνάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν, τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἰδώλοις ποτε δεδέχθαι, ἀνάθεμα. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτῶ μητρὸς πολλὰ τὰ ἔτη. νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. νέῳ Κωνσταντίνῳ ⓒ νέα Ἑλένη αἰωνία ἡ μνήμη. ὁ θεὸς φυλάξῃ τὸ κράτος αὐτῶν. οὐρανιε βασιλεῦ τοὺς ἐπιγείους φύλαξον. ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα. τῷ φρυαξαμένῳ συνεδρίῳ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων, ἀνάθεμα. τῷ δεχομένῳ τὰ δυσσεβῆ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν λογίδρια, ἀνάθεμα. Θεοδοσίῳ τῷ ψευδωνύμῳ

Anno Christi 787.

ἐπι-

ANNO CHRISTI 787.

Ἐπισκόπῳ Ἐφέσου ἀνάθεμα. Σισιννίῳ τῷ ἐπικλῆν Γασιλλᾷ ἀνάθεμα. Βασιλείῳ τῷ κακεμφάτῳ τετρακιβδήλῳ ἀνάθεμα.

Ἡ τριὰς τῶν τριῶν τὸ δόγμα καθεῖλεν. Ἀναστασίῳ, Κωνσταντίνῳ καὶ Νικήτᾳ τοῖς κατὰ διαδοχὴν τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως πρωθεδρεύσασιν, ὡς νέῳ Ἀρείῳ, Νεστορίῳ καὶ Διοσκόρῳ, ἀνάθεμα.

Ἡ ἁγία τριὰς τῶν τριῶν τὰ δόγματα καθεῖλεν. πρωτοπαθῶς τοῖς ζηλώσασι καὶ μιμησαμένοις τὴν τριφυῆ κακίαν τῶν εἰρημένων αἱρεσιαρχῶν πρωτόδρων ἀνάθεμα. Θεοδώρῳ, Ἀντωνίῳ καὶ Ἰωάννῃ, ὡς Μανέντι, Ἀπολλιναρίῳ καὶ Εὐτυχεῖ τοῖς φανταστικοσκόποις καὶ δοκήταις ἀνάθεμα. Θεοδώρῳ τῷ Συρακουσῶν τῆς Σικελίας τῷ ἐπικεκλημένῳ Κριθίνῳ, καὶ τοῖς συναποστατοῦσιν αὐτῷ ἀνάθεμα. Ἰωάννῃ Νικομηδείας, καὶ Κωνσταντίνῳ Νακωλείας, τοῖς αἱρεσιάρχαις ἀνάθεμα. ἐξουδένωσαν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ· ἐξουδένωσεν αὐτοὺς ὁ κύριος.

Εἴ τις χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως ὄντα τινὰ, ἢ ἐν αὐτῇ τὸν βίον ἀποῤῥήξαντα διεκδικεῖ, ἀνάθεμα.

Εἴ τις Χριστὸν τὸν θεὸν τελειωθέντα οὐχ ὁμολογεῖ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀνάθεμα.

Εἴ τις τὰς εὐαγγελικὰς ἐξηγήσεις τὰς ἱστοριογραφικῶς γινομένας οὐ προσίεται, ἀνάθεμα.

Εἴ τις ἐκ ἀσπάζεται πάντας ὡς εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου οὔσας καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀνάθεμα.

Εἴ τις πᾶσαν παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν ἔγγραφόν τε ἢ ἄγραφον ἀθετεῖ, ἀνάθεμα.

Γερμανοῦ τοῦ ὀρθοδόξου αἰωνία ἡ μνήμη.

episcopo Ephesino anathema. Sisinnio cognomento Pastillæ anathema. Basilio qui obscœna pronuntiatione Tricaccabus appellatus est, anathema.

Trinitas horum trium dogmata deposuit. Anastasio, Constantino, & Nicetæ, qui per successionem throno Constantinopolitano præsederunt, ac si nouo Ario, Nestorio & Dioscoro, anathema.

Sancta Trinitas horum trium dogmata deposuit. * Gr. addit. Iis præterea, qui tergeminam prauitatem dictorum præsulum hæresiarcharum æmulati sunt, anathema. Theodoro, Antonio & Ioanni, tamquam Manenti, Apollinario & Eutychi phantasticæ apparentiæ assertoribus, anathema. Theodoro Syracusano cognomento Crithino, & qui cum eo simul apostatæ facti sunt, anathema.

Ioanni Nicomediæ, Constantino Nacoliæ, hæresiarchis anathema. Ad nihilum deduxerunt imaginem Domini & sanctorum eius: ad nihilum deduxit eos Dominus.

Si quis quemquam hæreseos Christianos accusantis, vel in ea * vitam suam transigentem defendit, anathema. * vita sua functum

Si quis Christum Deum circumscriptum secundum humanitatem non confitetur, anathema.

Si quis euangelicas narrationes titulis picturisque factas non admittit, anathema.

Si quis non osculatur has tamquam in nomine Domini & sanctorum eius factas, anathema.

Si quis omnem traditionem ecclesiasticam siue scriptam, siue non scriptam, irritam facit, anathema.

Germani orthodoxi æterna memoria.

ANNO CHRISTI 787.

Ioannis* & Gregorii æterna memoria.

Prædicatorum veritatis æterna memoria.

Trinitas hos tres glorificauit: quorum disputationes sequi mereamur, miserationibus & gratia primi & magni pontificis Christi dei nostri, intercedente intemerata Domina nostra sancta Dei genitrice, & omnibus sanctis eius. Fiat. Amen.

* *Gr.* Georgii

Ιωάνν& Γεωργίυ αἰωνία ἡ μνήμη.

Τῶν κηρύκων τῆς ἀληθείας αἰωνία ἡ μνήμη.

Η τειὰς σὺν ζοῖς ἐδόξασεν· ὧν παῖς διαλογαῖς κατακολουθεῖν ἀξιωθείημεν οἰκτιρμοῖς τε & χάριτι τοῦ ἁγίου & μεγάλου ἀρχιερέως Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, πρεσβευούσης τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, & πάντων τῶν ἁγίων. γένοιτο. ἀμήν.

PIISSIMIS ET CHRIstianissimis imperatoribus nostris Constantino & Irenæ matri eius Tarasius indignus episcopus diuinitus conseruandæ regiæ vrbis vestræ nouæ Romæ, & tota sancta Synodus, quæ beneplacito quidem Dei, præceptione vero Deum amantis imperii vestri secundo conuenit in hac splendida Nicæorum metropoli.

ΤΟΙΣ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΙΣ καὶ χαλλιστοπάτοις ἡμῶν βασιλεῦσι Κωνσταντίνῳ & Εἰρήνῃ τῇ αὐτοῦ μητρὶ Ταράσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς θεοφυλάκτου & βασιλίδος ὑμῶν πόλεως νέας Ῥώμης, & πᾶσα ἡ ἁγία συνοδος ἡ κατ' εὐδοκίαν θεοῦ, προστάξει δὲ τῆς φιλοχρίστου ὑμῶν βασιλείας συνελθοῦσα ἐν ταύτῃ τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τὸ δεύτερ@.

GLORIFICATVR ecclesiæ caput, Christus videlicet Deus noster, optimi principes, quoniam cor vestrum quod in manu eius custoditur, protulit verbum bonum: præcipiens scilicet * erigere nos in nomine ipsius, vt ecclesiasticorum dogmatum inconcussum & immobilem ac diuinum affatum firmissime teneamus. Etenim sicut caput vestrum auro & lapidibus fulgidis coronatur, ita & sensus vestri euangelicis & paternis magisteriis adornantur. Cum enim eorum, quorum in omnem terram exiuit sonus, essetis discipuli & participes, totiusq; Christi nomine nuncupatæ plebis ad pietatem ductores, veritatis stylo de-

* *Gr.* conuenire

ΔΟΞΑΖΕΤΑΙ ἡ τῆς ἐκκλησίας κεφαλὴ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, κράτιστοι βασιλεῖς, ὅτι περ ἡ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ φυλαττομένη καρδία ὑμῶν ἐβλυσε λόγον ἀγαθὸν, προστάξασι σωματῶσαι ἡμᾶς ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, ἵνα τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῶν δογμάτων ἀκράδαντον & ἀσάλευτον θεηγορίαν βεβαίαν κατάσχωμεν. καθάπερ γὰρ ἡ κεφαλὴ ὑμῶν χρυσῷ & λίθοις διαυγεστάτοις ἐστεφάνωται, οὕτως αἱ νόες ὑμῶν διαγγελικαῖς τε & πατρικαῖς διδασκαλίαις κατακεκόσμηνται. αὐτῶν γὰρ, ὧν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ὁ φθόγγος ἐξεπήδυσεν, ὡς ὄντως φοιτηταὶ & συμμέτοχοι, παντὸς δὲ τοῦ Χριστωνύμου λαοῦ ὁδηγοὶ πρὸς εὐσέβειαν, @ τῆς ἀληθείας

ANNO CHRISTI 787.

ἐσημειώσατε λόγον, & τῇ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ εὐσεβείας διεζωγράφησατε χαρακτῆρα, & οἷα λαμπῆρες περιφανεῖς τοῖς πιστοῖς ἀνελάμψατε, καὶ ταῖς κινδυνευούσαις ἐκκλησίαις χεῖρα ὠρέξατε, τὰ ὑγιῆ δόγματα κρατυναντες, & τὸ ὁμογνωμοσύνῳ τῷ διεστώτων πρυτανεύσαντες. ἔξον τοίνυν μετὰ παῤῥησίας εἰπεῖν· τὸ τῆς εὐσεβείας εὐδοκία θεοῦ δι' ὑμῶν ἐβεβαιώθη κατόρθωμα, & πεπλήρωται χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως· & δι' ἐγγράφου φωνῆς ἡμῶν αἱ γλῶσσαι λαλοῦσι τὰ θαύματα. τί γὰρ τῶν φυλάττεσθαι ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων βεβαίωσιν φαιδρότερον, & πρὸς εὐφροσύνην χαρμονέστερον; ἐπεὶ δέ τινες ἀνέστησαν ἄνδρες, μόρφωσιν μὲν εὐσεβείας ἔχοντες, ὅπερ ἱερωσύνης ἀξίωμα περιεβέβλητο, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι, τῶν Βαβυλωνίων ἱερέων τὴν κατηγορίαν ὑπεστησάμενοι· οἷς καὶ ἡ προφητεία σφραγιζομένη λέγουσα· ἐξῆλθεν ἀνομία ἐξ ἱερέων Βαβυλῶνος. μᾶλλον δὲ Καϊφαϊκὸν συνέδριον συστησάμενοι, γνώμονες γεγόνασι δυσσεβῶν διδαγμάτων. & ὁρᾶς καὶ πικρίας ἔχοντες στόμα, τὸ ὅπερ κακοῖς ἰσχύειν δόξαν ἐλογίσαντο. καὶ δύσφημον ἔχοντες γλῶσσαν, καὶ κάλαμον ὑπουργοῦντα ταύτῃ, ταῖς αὐτολέκτοις τοῦ θεοῦ φωναῖς μαχόμενοι ἑτεροτελόγησαν, τὸ βασίλειον ἱεράτευμα & ἔθνος ἅγιον, τοὺς ἐνδυσαμένους Χριστὸν, & τῇ χάριτι αὐτοῦ ἀπασωθέντας ἐκ τῆς τῶν εἰδώλων πλάνης, εἰδωλολάτρας ἀποκαλέσαντες. καὶ κακουργίας ἔχοντες γνώμην, χεῖρας ἀθέσμους ἐπέβαλον, ἀφανίσαι οἰόμενοι τὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων διαζωγραφήσεις.

scripsistis sermonem, & orthodoxiæ ac pietatis depinxistis characterem; & veluti luminaria præfulgida fidelibus illuxistis, & manum periclitantibus ecclesiis porrexistis, sana dogmata confirmantes, & consensum eorum * quæ inter se dissonant, instaurantes. Licet igitur cum fiducia dicere: Pietatis bona voluntate Dei per vos * correctio stabilita est: & idcirco repletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione: & per inscriptam vocem nostram res linguæ nostræ loquuntur. Quid enim ecclesiasticorum negotiorum firmitatis custodia iocundius, & ad lætitiam gratius? Quia vero insurrexerũt quidam viri, formam quidem pietatis habentes, quoniam sacerdotii dignitate circumamicti sunt; virtutem autem eius abnegantes, & Babylonensium sacerdotum * calumniam arripientes; quos & prophetia publicat dicens: *Egressa est iniquitas a sacerdotibus Babylonis*. Imo vero Caiphaicum concilium statuentes, genitores facti sunt dogmatum impiorum: & os maledictionis & amaritudinis habentes, prævalere in malis gloriam arbitrati sunt. Infamemq; linguam & calamum ministrantem huic possidentes, & voces quæ ab ipso Deo prolatæ sunt, impugnantes, atque * portentose regale sacerdotium, & gentem sanctam, & eos qui Christũ induerunt, & gratia eius ab idolorum errore saluati sunt, idololatras vocantes. Et nequam operationis habentes votum, manus ad illicita immiserunt, demoliri opinati venerabilium picturam imaginum.

* qui i. se dissonabãt,

* *Gr.* insigne opus stabilitum *Psalm.* 125.

* accusationem

Dan. 13.

* *Gr.* portentose, *&c.* idololatras vocarunt.

ANNO CHRISTI 787.

Et quidem quæcumque de teſſellis fuerunt facta, effoderunt: quæ vero ex cera fuere perfuſo colorum opere, deleuerunt, venerabiliumq; * imaginum decus in dedecus tranſtulerunt. Cum his autem & ea quæ in tabulis in memoriam Chriſti Dei noſtri & ſanctorum eius extiterunt, igni tradiderunt. Et vt apertius dicamus, eccleſias noſtras depopulati conturbauerunt: & facti ſunt hæreſeon principes, qui erant principes ſacerdotum; & pro pace quidem contentionem populo acclamauerunt: porro pro frumento zizania in eccleſiaſticis aruis ſeminauerunt; vinum miſcuerunt aquæ, & proximum potauerunt ſubuerſione turbulenta: & cum lupi Arabici eſſent, pelle ouium ſe ſimulauerunt eſſe indutos: & veritate * paruipenſa, mendacium arripuerunt. ſed oua aſpidum ruperunt, & telam araneæ ſecundum prophetam texuerunt: & qui comeſturus eſt, ouum eorum conterens, * calefactũ inueniet, & in eo regulum eſſe veneno & ſpiritu mortifero plenum. Et quia hæc ita diſpoſuerunt, & veritatem mendaciũ depauit, non indulſiſtis manſuetiſſimi atque fortiſſimi imperatores noſtri, temporibus veſtris permanere tam peſtilentem & animas corrumpentem errorem; ſed hunc aura diuini Spiritus qui in vobis habitat, exterminare procuraſtis: quatenus ſtabilis permaneat eccleſiæ cœtus & cunctorum ſubditorum * collatio, atque imperium veſtrum ſecundum cognomen veſtrum pacifice dirigatur. Nec tolerabile vel portabile duxiſtis, * quo minus vnum ſentiremus, & in idipſum conueniremus, & erga vitæ noſtræ capitulum,

* Gr. templorum

* defraudata,

Iſa. 59.

* putridum

* collectio,

* Gr. vt in aliis quidem vnum, &c.

ὅσα μὲν ἐκ ψηφίδος ὄντα, ἐξώρυξαν· ὅσα δὲ ἐκ κηροχύτου χρωματουργίας λεαίναντες, τῶν σεπτῶν ναῶν τὴν διακοσμίαν εἰς ἀκοσμίαν μετέβαλον. σὺν τούτοις δὲ καὶ τὰ ἐν σανίσιν εἰς μνήμην ὄντα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ πυρὶ παρέδωκαν· καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησίας λυμηνάμενοι διεπράξαντο. καὶ αἱρεσιάρχαι καὶ ἱεραρχαι γεγόνασι· καὶ αὐτὰ μὲν εἰρηνικὸν ἔχειν τῷ λαῷ προσεφώνησαν, αὐτὰ δὲ σίτου ζιζάνια ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ἀρούραις ἐνέσπειραν· καὶ οἶνον ἐμίξαντο ὕδατι, καὶ τὸ πλησίον ἐπόησαν ἀναζητῆσαι θολερόν· καὶ λύκοι Ἀραβικοὶ ὄντες, δορὰν προβάτων ὑπεκρίνησαν ἐνδύσασθαι· καὶ τὴν ἀλήθειαν παραλογιζόμενοι, τὸ ψεῦδος ἐπεσάσαντο. ἀλλ' ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν, καὶ ἱστὸν ἀράχνης κατὰ τὴν προφήτειαν ὕφαναν· καὶ ὁ μέλλων τοὺς ὠὰ αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας εὕρειν βοῦρον, καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκον ἰοὺς καὶ πνοῆς θανατηφόρου γέμοντα. καὶ ἐπεὶ ταῦτα οὕτω διέθεντο, καὶ τὴν ἀλήθειαν τὸ ψεῦδος κατεβόσκετο, οὐ συνεχωρήσατε ἡμερώτατοί τε καὶ ἀνδρειότατοι ἡμῶν βασιλεῖς, ἐν τοῖς ὑμετέροις χρόνοις τὴν ὕπτιον λοιμώδη καὶ ψυχοφθόρον πλάνην ἐνδιαμεῖναι· ἀλλὰ παντὶ τῷ αὔρᾳ τοῦ θείου πνεύματος τοῦ ἐν ὑμῖν οἰκοῦντος ἀφανίσαι προεθυμήθητε, ὅπως διασῳζῆς διαμείνῃ τῆς ἐκκλησίας τὸ σύστημα, καὶ ἓν πάντες ὦμεν τὸ σύγκριμα, καὶ τὸ βασίλειον ὑμῶν κατὰ τὴν ὑμετέραν ἐπωνυμίαν εἰρηνικῶς διευθύνηται. καὶ ἐκ ἀνεκτὸν ἢ φορητὸν ἡγήσασθε, τὰ μὲν ἄλλα ὁμονοεῖν ἡμᾶς καὶ συμβιβάζεσθαι, περὶ δὲ τὸ τῆς ζωῆς ἡμῶν κεφάλαιον,

ANNO CHRISTI 787.

ἤτοι τὴν εἰρήνην τῆς ἐκκλησιῶν, ἑαυτῆς διορρήγνυσθαι καὶ ἀποκόπτεσθαι· καὶ ταῦτα Χριστοῦ κεφάλαιον ὄντος, ἡμῶν δὲ καθέξης μέλη καὶ ἓν σῶμα διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμοδοξίας καὶ πίστεως. διὸ τὴν ἱερὰν ἡμῶν καὶ πολυώφελον συναγωγὴν ἐκελεύσατε ὁμηγυρίζειν ἐν ταύτῃ τῇ Νικαέων μητροπόλει, ἵνα τὴν τῆς ἐκκλησιῶν διάστασιν ἀποσοβήσαμεν, τὰ διεζευγμένα πρὸς ἕνωσιν ἐφελκύσωμεν, καὶ τὸν ἔναλιον ὑφανθεῖσαν ἐξ ἀκανθίνων νημάτων συρραπῶσι σισύραν, αἵτινες ψευδοδιδασκαλίαν, διαῤῥῆξαι καὶ διασχίσαι, καὶ τῆς ὀρθοδοξίας διαπλῶσαι χιτῶνα. * καὶ δὴ ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἀκολουθήσαντες παραδόσεσι, πολυμῶν λέγειν, συμπνοίᾳ τοῦ παναγίου ὁμογνώσαντες πνεύματος, ἀλλήλοις τε συνενεχθέντες ἅπαντες, σύμφωνον ἡμῖν ἔχοντες τὴν παράδοσιν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, ταῖς ἐκτυπωθείσαις συμφωνήσεσι παρὰ τῶν ἁγίων ἐξ οἰκουμενικῶν συνόδων συμπεφωνήκαμεν, ἀναθεματίσαντες τὴν Ἀρείου μανίαν, τὴν Μακεδονίου λύσσαν, Ἀπολιναρίου τὸν ἀνόητον φρένα, Νεστορίου τὴν ἀθεοπλατηρείαν, Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου τὴν συγχυτικὴν ματαιότητα, καὶ τὴν σὺν αὐτοῖς πολυκέφαλον ὕδραν· Ὠριγένους, Διδύμου καὶ Εὐαγρίου τὰ ληρώδη μυθεύματα· Σεργίου, καὶ Ὀνωρίου, καὶ Κύρου, *ἰδ. τὸν σὺν καὶ Πύῤῥου, καὶ * τὸν σὺν αὐτοῖς μονοθέλητον, μᾶλλον δὲ κακοθέλητον βάλησιν· καὶ τὸ καινούργημα τὸ τούτοις ἐφάμιλλον, τὸ μὴ ταύτας κενῶς φλυαρηθὲν καὶ τὰς σεπτὰς εἰκόνας, συμφώνως καὶ συμψύχως παρὰ τοῦ πνεύματος λαβόντες λόγον, καὶ ἀπ' αὐτοῦ ἀρυσάμενοι καθαρὸν ὕδωρ, τῷ ἀσυγχύτῳ τῆς θείων δογμάτων

* add. ex L. συνοδικῶν.

id est pacem * ecclesiarum, nemo ex nostris se discinderet & abscinderet; cum Christus sit caput nostrum, nos autem consequenter membra & vnũ corpus per mutuæ ac vnius opinionis fidem. Propter quod sacram nostram & populosam congregari iussistis cateruam in hac Nicensium metropoli, vt ecclesiarum dissensionem repellentes, disiuncta ad vnitatem trahamus; & eam quam nuper intexuerunt ex spineis filis ignominiosam grossamque vestem, id est doctrinam falsam, disrumpere & scindere, & orthodoxiæ incorruptam * conseruare tunicam studeamus. Itaque apostolicas & paternas traditiones sequentes; audemus autem dicere, conspiratione sanctissimi Spiritus consonantes, inuicemque * collecti vniuersi, concordantem nobis habentes traditionem ecclesiæ catholicæ, consonantiis quæ formatæ sunt a sanctis sex vniuersalibus Conciliis concordes effecti sumus, anathematizantes Arii vesaniam, Macedonii rabiem, Apollinarii insensatum sensum, Nestorii * humanam culturam, Eutychetis & Dioscori confusibilem vanitatem, & cum illis polycephalon hydram; Origenis, Didymi & Euagrii desipientes fabulationes; Sergii, & Honorii, & Cyri, & Pyrrhi, & assleclarũ eorum vnius, imo nequam moris voluntatem: nec non & his similem vanitatem, quæ post has vane garriuit contra venerabiles imagines, consonanter & vnanimiter ab Spiritu sumentes verbum, & ab eo haurientes mundam aquam, spongia dogma-

* Gr. eccl. essent inter nos dissidia

* Gr. expandere

* conuenientes

* culturam hominis,

tum diuinorum deleuimus; & inuentores * tergiuersatoriæ vocum nouitatis ab ecclesiasticis vestibulis procul emisimus. Et sicut manus & pedes concorditer animæ motibus agitantur, ita ab Spiritu accepta gratia & fortitudine, vestrique imperii concursus pietate pariter & auxilio habito, simul acclamauimus, veritatemque prædicauimus: omnimodis videlicet recipiendas venerabiles imagines Domini nostri Iesu Christi, secundum quod perfectus est homo factus; & quæcumque historice secundum euangelicam narrationem scribuntur: atque intemeratæ dominæ nostræ sanctæ Dei genitricis, sanctorumque angelorum (vt enim hominis apparuerunt his qui digni facti sunt apparitione ipsorum) vna cum omnibus sanctis. nec non & certaminum eorum agones figurandos decreuimus tam in tabulis & parietibus, quam in sacris vasis & vestibus, quemadmodum a priscis temporibus sancta Dei catholica ecclesia recepit, & in legem accepit tam a sanctis primisque doctrinæ nostræ magistris, quam ab eorum successoribus egregiisque patribus nostris: & has adorandas, id est salutandas: idipsum enim est vtrumque: κυνεῖν quippe antiqua Græca lingua, & salutare & osculari significat: & προς præpositio augmentum quoddam significat amoris; quemadmodum φέρω & προσφέρω, κυνῶ & προσκυνῶ, κυνῶ & προσκυνῶ, quod salutationem indicat, & secundum protensionem amicitiam. quod enim quis osculatur, & adorat: & quod adorat, profecto & osculatur; sicut testa-

* nouatricis vanitatis

τοῦτο ἐξηλείψαμεν, καὶ τὸν ἐφευρετὰς τῆς νεωτροποιοῦ κενοφωνίας πόρρω που τῶν ἐκκλησιαστικῶν προβόλων ἐβάλλομεν. καὶ ὥσπερ χεῖρες καὶ πόδες συμφώνως τοῖς τῆς ψυχῆς ἀφορμήμασι κινοῦνται, οὕτως παρὰ τὸ πνεύματος λαβόντες χάριν καὶ ἰσχύν, συνδρομὴν ἔχοντες τῷ κράτους ἡμῶν τῇ συμμαχίαν, τῇ εὐσεβείαν συμπεφωνήκαμεν, καὶ τῇ ἀληθείᾳ συνηρύξαμεν· ὥστε καὶ πάντα ἀποδέχεσθαι τὰς σεπτὰς εἰκόνας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθὸ τέλειος ἄνθρωπος γέγονε, καὶ ὅσα ἱστορικῶς κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν διήγησιν διαγράφονται· τῆς τε ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, ἁγίων τε ἀγγέλων· ὡς ἄνθρωποι γὰρ ἐνεφανίσθησαν τοῖς ἀξίοις γινομένοις τῆς αὐτῶν ἐμφανείας· καὶ πάντων τῶν ἁγίων· καὶ τοὺς ἀγωνιστικοὺς αὐτῶν ἄθλους ἔν τε σανίσι καὶ ἐν τοίχοις, ἱεροῖς τε σκεύεσι καὶ ἐσθῆσι, καθὼς ἐκ τῶν ἀνέκαθεν χρόνων ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ ἐκκλησία παρέλαβε, καὶ ἐνομοθετήθη παρά τε τῶν ἁγίων προπαρχόντων τῆς ἡμῶν διδασκαλίας, καὶ τῶν αὐτῶν διαδόχων θεσπεσίων πατέρων ἡμῶν· καὶ τούτους προσκυνεῖν, ἤτοι ἀσπάζεσθαι· τοῦτον γὰρ ἀμφότερα· κυνεῖν γὰρ τῇ ἑλλαδικῇ ἀρχαίᾳ διαλέκτῳ τὸ ἀσπάζεσθαι καὶ τὸ φιλεῖν σημαίνει· καὶ τὸ τῆς προσθέσεως ἐπίτασίν τινα δηλοῖ ἔκ τε πόθου, ὥσπερ φέρω καὶ προσφέρω, κυνῶ καὶ προσκυνῶ, κυνῶ καὶ προσκυνῶ, ὃ ἐμφαίνει ἀσπασμὸν καὶ τὴν κατ' ἐπέκτασιν φιλίαν. ὁ γὰρ τις φιλεῖ, καὶ προσκυνεῖ· καὶ ὁ προσκυνεῖ, πάντως καὶ φιλεῖ, ὡς μαρτυρεῖ

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

ἡ αἰδεσιμονὴ σχέσις ἡ πρὸς ἡμᾶς πρὸς τοὺς φίλους γινομένη, καὶ ἔντευξις τὰ δύο ἀποτελοῦσα. οὐ μόνον ὃ τοῦτο παρ' ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ ἐγγεγραμμένον εὑρίσκομεν. ἐν μὲν γὰρ τῆς ἰσοδείας τῶν βασιλειῶν γέγραπται· καὶ Δαβὶδ ἀνέστη, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ προσεκύνησε τρὶς τῷ Ἰωνάθαν, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. τί δὲ πάλιν ὁ κύριος περὶ τῶν Φαρισαίων διαγγελικῶς φησιν; ἀγαπῶσι τὰς πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. δῆλον ἐνταῦθα ἀσπασμὸν τὴν προσκύνησιν λέγει. οἱ γὰρ Φαρισαῖοι ἀλλοτρίαν φρόνημα ἔχοντες, καὶ ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι οἰόμενοι, προσκυνεῖσθαι ὑπὸ πάντων ἐσπούδαζον, οὐ στόμα πρὸς στόμα φιλεῖσθαι· τοῦτο γὰρ ταπεινοφροσύνης μᾶλλον σύμβολον, καὶ οὐ Φαρισαϊκῆς οἰήσεως. πάλιν δὲ καὶ Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος, καθὼς ἱστορεῖ Λουκᾶς ἐν ταῖς πράξεσιν· ὅτι γενομένων ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως ἀπεδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσήει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. ἐκοῦ κἀνταῦθα τὸν ἀσπασμὸν, τὴν πρὸς ἀλλήλους πνευματικὴν προσκύνησιν ὁ ἀποστολικὸς νοῦς διαγράφει. καθάπερ καὶ περὶ τοῦ Ἰακὼβ φησι· προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. σύμφωνα δὲ τούτοις καὶ ὁ τῆς θεολογίας ἐπώνυμος Γρηγόριος λέγει· τὴν Βηθλεὲμ σεβάσθητι, καὶ τὴν φάτνην προσκύνησον. τίς ἄρα γε τῶν ὀρθῶς ἢ εἰλικρινῶς νοούντων τὰ γεγραμμένα τῆς θείας γραφῆς, ἐννοήσει, ὅτι ταῦτα περὶ τῆς ἐν πνεύμα-

tur humana affectio, quæ a nobis ad amicos habetur, & * lectio hæc ambo perficiens. Hoc autem non solum apud nos, sed apud veteres in diuina scriptura scriptum reperimus. In historiis namq; Regnorum scriptum est: *Et Dauid surrexit, & cecidit in faciem suam, & adorauit tertio Ionatham, & deosculatus est eum.* Quid autem Dominus de Pharisæis rursus euangelice ait? Amant primos recubitus in cœnis, & salutationes in foro. Certum est quod hic salutationem adorationem appellet. Pharisæi quippe iactãtem sensum habentes, seseque iustos opinantes, adorari ab omnibus festinabant, non ore ad os osculari: hoc enim est potius humilitatis, & non pharisaici tumoris indicium. Iterum autem Paulus diuinus apostolus, sicut Lucas in Actibus apostolorum describit: *Quia cum venissemus Hierosolymam, libenter exceperunt nos fratres. Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum; omnesque collecti sunt seniores. Quos cum salutasset, narrabat per singula quæ fecisset Deus in gentibus per ministerium ipsius.* Ergo & hic salutationem honoratoriam adorationem quam inuicem exhibemus, apostolicus sensus describit; quemadmodum & de Iacob ait: *Adorauit fastigium virgæ eius.* Consona vero istis & Gregorius cognomento Deiloquus dicit: Bethlehem cole, & præsepe adora. Quis, putas, eorum qui recte & sincere intelligunt quæ diuina scriptura proferuntur, intelligat, quod hæc de adoratione in spiritu

* *Gr.* obuiorum congressus

1. Reg. 20.

Matth. 23.

Act. 21.

Hebr. 11.

Serm. in nat. Christi.

fit, pronuntientur? nisi forte de insensatis sit, vel ex his qui totius scripturalis scientiæ ac paternæ doctrinæ inexpertes existunt. Numquidnam fastigio virgæ seruiuit Iacob? aut præsepi præcepit theologus Gregorius deseruire? Et rursus quoque nos viuificam crucem salutantes consone canimus: Crucem tuam adoramus Domine, & adoramus lanceam quæ aperuit viuificum latus tuæ bonitatis. quod certissime salutatio est & dicitur, sicut indicat illud, quod hæc propriis labiis nostris contingimus. Nam etsi multotiens inuenitur adoratio in diuina scriptura, & vrbane loquentibus patribus nostris pro seruitute quæ est in spiritu, cum vox multa significet,* vna tamen significatione eius tantummodo reperitur, quæ scilicet sola manifestat adorationem quæ est secundum latriam. Adhuc autem adoratio est & ea quæ per honorem & per amorem ac timorem fit: sicuti nos adoramus & gloriosissimum & mansuetissimum imperium vestrum. Est & alia per timorem tantum, sicut Iacob adorauit Esau. Et est per gratiam, sicut Abraham adorauit filios Het pro agro quem accepit ab eis in sepulturam Sarræ vxoris suæ. Iterum autem expectantes quidam a sublimioribus beneficium consequi, adorant eos, sicut Iacob Pharaonem. Hinc enim diuina scriptura docēs nos: *Dominū Deum tuum adorabis, & illi soli seruies:* adorationem * sine prohibitione dixit, tamquam diuersas quidem significationes, sed homonymam vocem habentem, & non soli addidit. Porro

* vnum ex significatis eius est adoratio secundū latriam.

Genes. 33.

Genes. 23.

Genes. 47.

Luc. 4.

* absolute ponit, & non adiicit, soli, vt significata multa habentem, & vocem æquiuocam.

Porro

τι λατρείας διαγορεύονται; εἰ μή που τῶν ἀνοήτων καὶ ἀμοίρων ὄντων πάσης γραφικῆς γνώσεως καὶ πατερικῆς διδασκαλίας. μὴ γὰρ τῷ ἄκρῳ τῆς ῥάβδου ἐλάτρευσεν Ιακὼβ, ἢ τῇ φάτνῃ ὁ θεολόγος προσάπτει Γρηγόριος λατρεύειν; οὐδαμῶς. πάλιν τε καὶ ἡμεῖς Ⓦ ζωοποιὸν σταυρὸν ἀσπαζόμενοι, πάντες συμφώνως ᾀδομεν· Ⓦ σταυρόν σου προσκυνοῦμεν δέσποτα, καὶ προσκυνοῦμεν τὴν λόγχην τὴν νύξασαν τὴν ζωοποιὸν πλευρὰν τῆς σῆς ἀγαθότητος. ὅπερ προδήλως ἀσπασμός ἐστί τε καὶ λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ προσψαύειν αὐτὰ τοῖς οἰκείοις ἡμῶν χείλεσιν. εἰ δὲ πολλάκις εὕρηται ἡ προσκύνησις ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ καὶ τοῖς ἁγιολόγοις ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἐν πνεύματι λατρείας, ὡς πολύσημος οὖσα ἡ φωνὴ μίαν τῶν αὐτῆς σημαινομένων ἐμφαίνει τὴν κατὰ λατρείαν προσκύνησιν. ἔστι γὰρ προσκύνησις καὶ ἡ κατ' εὐχὴν καὶ πόθον καὶ φόβον· ὡς προσκυνοῦμεν ἡμεῖς τὸν καλλίνικον καὶ εὐσεβέστατον ὑμῶν βασιλέα. ἔστιν ἑτέρα κατὰ φόβον μόνον· ὡς Ιακὼβ προσεκύνησε Ⓦ Ησαῦ. ἔστι καὶ κατὰ χάριν· ὡς Αβραὰμ ἐπὶ ἀγρόν, οὗ ἔλαβεν παρὰ τῶν υἱῶν Χὲτ εἰς ταφὴν Σάρρας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, προσεκύνησεν αὐτοῖς. πάλιν δὲ προσδοκῶντές τινες ἀπλήψεως τυχεῖν παρὰ τῶν ὑπερεχόντων, προσκυνοῦσιν αὐτούς, ὡς Ιακὼβ Ⓦ Φαραώ. ἔνθεν καὶ ἡ θεία γραφὴ διδάσκουσα ἡμᾶς· κύριον Ⓦ τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· τὴν μὲν προσκύνησιν ἀπολύτως καὶ οὐ μόνῳ εἴρηκεν, ὡς διάφορα σημαινόμενα ἔχουσαν καὶ ὁμώνυμον οὖσαν τὴν φωνήν. τὸ δὲ

λα-

ANNO CHRISTI 787.

λατρεύσης αὐτῷ μόνῳ εἰρηκε· καὶ γὰρ μόνῳ θεῷ τὴν λατρείαν * ἡμεῖς ἀναφέρομεν. τούτων οὕτως ἀποδεχθέντων, ὁμολογουμένως καὶ ἀναμφισβητήτως * ex l. ad. τὸ θεάρεστον ἀποδεκτὸν καὶ εὐάρεστον * εἶναι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, τὰς εἰκονικὰς ἀναπαραστάσεις τῆς τε οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς ἀχράντου θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῶν τε τιμίων ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, προσκυνεῖν καὶ ἀσπάζεσθαι. καὶ εἴ τις μὴ οὕτως ἔχει, ἀλλ' ἀμφισβητεῖ καὶ νοσεῖ περὶ τὴν τῶν σεπτῶν εἰκόνων προσκύνησιν, τοῦτον ἀναθεματίζει ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ ἡμῶν συνόδος, ὀχυρωθεῖσα τῇ τοῦ θείου πνεύματος ἐνεργείᾳ καὶ ταῖς πατρικαῖς καὶ ἐκκλησιαστικαῖς παραδόσεσι. καὶ τὸ ἀνάθεμα οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν, ἢ χωρισμὸς ἀπὸ τοῦ θεοῦ. εἰ γάρ τινες εἰσι ζυγομαχοῦντες πρὸς τὰ ὁρισθέντα μὴ πειθόμενοι, εἰς κέντρα λακτίζοντες, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀδικοῦσι ψυχάς, Χριστῷ προσκρούοντες, καὶ ταῖς κατ' τῆς ἐκκλησίας ἀνιάτοις συκοφαντίαις ἡδόμενοι, δυσεβοῦντας πολεμοῦντες ἐμμανῶς τὴν εὐσέβειαν, ὡς τῶν πάλαι αἱρετικῶν ὄντες κοινωνοὶ καὶ σύσσιτοι καὶ ὁμόφυλοι κατὰ τὴν ἀσέβειαν. τοὺς δὲ ἀδελφοὺς καὶ συλλειτουργοὺς ἡμῶν θεοφιλεῖς ἐπισκόπους ἀπεστείλαμεν σὺν ἡγουμένοις καὶ κληρικοῖς, ἵνα πάντων τῶν ἐν ἡμῖν πεπραγμένων τὴν δήλωσιν διαγείλωσιν εἰς τὰ θεοσεβῆ ὑμῶν ἀκοάς. πρὸς δὲ ἐπισφράγισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν παρ' ἡμῶν ὁρισθέντων, καὶ μὴν τοι καὶ πληροφορίαν τῆς ὑμετέρου παναγεβοῦς κράτους, ὑποτάξαμεν πατρικὰς χρήσεις, ὀλίγας σὺν πολλῶν συναγαγόντες, τῇ λαμπρότητι τῆς ἀληθείας καταυγαζούσας τὸ βέβαιον.

seruies illi soli dixit: etenim soli Deo seruitutem nostram referimus. His ergo sic comprobatis, veraciter & incunctanter esse coram Deo acceptum & beneplacitum constat, imaginales formationes dispensationis Domini nostri Iesu Christi, & intemeratæ Dei genitricis semperque virginis Mariæ, ac honorabilium angelorum, & omnium sanctorum, adorare & osculari. & quisquis sic se non habuerit, sed disceptauerit, vel etiam elanguerit erga venerabilium imaginum adorationem, hunc anathematizat sancta nostra & vniuersalis Synodus, quæ munita est diuini Spiritus operatione, ac paternis & ecclesiasticis traditionibus. Porro anathema nihil aliud est, quam separatio a Deo. Si enim quidam fuerint altercantes, & contrà ea quæ definita sunt non obedientes, in stimulos calcitrant, & suas ipsorum animas lædunt, Christum offendentes, & ecclesiæ ipsius calumniis delectati, impugnantes vesane pietatem, vtpote priscorum hæreticorum communicatores & consentanei & contribules per impietatem. Fratres autem & comministros nostros Deo amabiles episcopos misimus cum abbatibus & clericis, vt omnium quæ in nobis gesta sunt, manifestationem denuntient deisonis auribus vestris. Porro ad signaculum & robur eorum quæ a nobis definita sunt, quin etiam ad satisfactionem piissimi imperii vestri, subiecimus paterna testimonia ex multis pauca collecta, & claritate veritatis certitudinem illustrantia.

Ceterum omnium noſtrum Saluator qui vobis coimperat, quique per vos eccleſiis pacem ſuam concedere voluit, per multos annos cuſtodiat regnum veſtrum cum ſenatu & principibus & fideliſſimo exercitu veſtro, atque vniuerſa republica: donetque vobis victoriam. Ipſe quippe ait: *Viuo ego, dicit Dominus, quia glorificantes me glorificabo.* Ipſe eſt qui præcinxit vos virtute, & * tundet cunctos hoſtes, & donabit vobis omnes obedientes. Gaude ergo * ciuitas, lætare noua Sion, orbis terræ * ſpeculatio. Nam & ibi Dauid regnauit, & hic Dauidice * te ipſi cuſtodiunt. Dominus in medio tui: & ſit nomen eius benedictum in ſæcula ſæculorum. Amen.

1. *Reg.* 2.

* plangent hoſtes, & gaudebunt ſubditi.
* *Gr.* & tuciu.
* ſpecula.
* pii imperatores rerum potiuntur. *Pſalm.* 45.

DEO AMABILIBVS ſacerdotibus & clericis tam ſanctiſſimæ Dei magnæ eccleſiæ, quam omnium eccleſiarum Deo conſeruatæ regiæ ciuitatis, ſancta Synodus apud Nicæam ſecundo collecta.

CHRISTVS Deus noſter, qui vere eſt veritas, paternumque lumen & ſplendor, qui de tenebris nos vocauit in admirabile ſuum lumen, & ab idolica veſania nos eruit; qui deleuit nomina idolorum a terra, & repromiſit non eorum vlterius eſſe memoriam; voluit annuere pios & per cuncta orthodoxos ac fideles imperatores noſtros, ad congregandum nos in Nicæna clara metropoli, ſicut noſtis: vt diſtantium diſſonantiam in conſonantiam per-

ANNO CHRISTI 787.

ὁ δὲ πάντων ἡμῶν σωτὴρ καὶ συμβασιλεύων ὑμῖν, ὁ ταῖς ἐκκλησίαις δι' ὑμῶν πλὴν εἰρήνην αὖθις βεβαιῶσαι βουληθείς, ἐν πολλοῖς ἔτεσι φυλάττοι τὸ βασίλειον ὑμῶν σὺν τῇ συγκλήτῳ καὶ ἄρχουσι τῷ πιστάτῳ ὑμῶν στρατῷ, καὶ παντὶ τῷ πολιτεύματι· καὶ δωρήσαιτο ὑμῖν τὸ νικᾶν. αὐτὸς γὰρ εἶπε· ζῶ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω. αὐτός ἐστιν ὁ περιζωννύων ὑμᾶς δυνάμιν· καὶ κόψεται πᾶν τὸ πολέμιον, * χαίρεσθαι δὲ τὸ ὑπήκοον. * χαίρειν

χαῖρε οὖν Ⓒ αὐτὴ πόλις, εὐφραίνου ἡ νέα Σιών, ἡ τῆς οἰκουμένης περιωπή. κἀκεῖ γὰρ Δαβὶδ ἐβασίλευσε, Ⓒ ὧδε δαβιτικῶς Ⓓ εὐσεβεῖς βασιλεῖς πρυτανεύουσι. κύριος ἐν μέσῳ σου· Ⓒ εἴη τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΤΟΙΣ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΙΣ ἱερεῦσί τε καὶ κληρικοῖς τῆς τε ἁγιωτάτης τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τῆς θεοφυλάκτου Ⓒ βασιλίδος πόλεως, ἡ ἁγία συνοδος ἡ ἐν Νικαίᾳ συναθροισθεῖσα τὸ δεύτερον.

ΧΡΙΣΤΟΣ ὁ θεὸς ἡμῶν ἡ ὄντως ἀλήθεια, τὸ πατρικὸν φῶς καὶ ἀπαύγασμα, ὁ ἐκ σκότους ἡμᾶς καλέσας εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς, Ⓒ τῆς εἰδωλικῆς μανίας ἡμᾶς ῥυσάμενος, ὁ ἐξαλείψας τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἐπαγγελάμενος μηκέτι αὐτῶν εἶναι μνείαν, εὐδόκησεν ὅπως εὕρωσι τοὺς εὐσεβεῖς καὶ κατὰ πάντα ὀρθοδόξους πιστοὺς βασιλεῖς ἡμῶν, συναθροισθῆναι ἡμᾶς ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει, καθὼς γινώσκετε· ἵνα τῶν διεστώτων τὴν διαφωνίαν εἰς συμφωνίαν με-

ANNO CHRISTI 787.

γάγωμεν, καὶ τὸ μεσότοιχον ἀρθῇ τῆς ἔχθρας, & ἡ ἀρχῆθεν θεσμοθεσία τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸ κῦρος ἀπολάβοι. καὶ δὴ συνελθόντων ἡμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἁγίου πνεύματος ἐπιπνοίᾳ καὶ ἐνεργείᾳ, πάντες συμπεφωνήκαμεν & ἀνατολὴ, ἄρκτος, δύσις καὶ μεσημβρία εἰς μίαν ἑνότητα συνηλθομεν· καὶ ἐβεβαίωσε τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν εἰρηναία κατάστασις διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμοδοξίας καὶ πίστεως, ἣ κατεύθυνε τὸν τρίβον τῶν ποδῶν ἡμῶν· καὶ τῆς βλαστησάσης ἐκ τῶν ζιζανίων τῆς ἀρχεκάκου ἐχθρᾶς αἱρέσεως ἐξερρίζωται τὸ τέλεθρος. καὶ ἰδοὺ εὐαγγελιζόμεθα ὑμῖν ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ ἑστῶτες χαρὰν τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης μετὰ παῤῥησίας ἑορτάζω. τί γὰρ τούτου χαριέστερον; τῆς παῤῥησίας τοῦ Ἡσαΐου ἄνωθεν προειπόντος· ὡς ὡραῖοι ἐπὶ ὄρεσι πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά. καὶ ἄξιον ἦν & ἐπέρασεν, & τῆς ὑμετέρας ἱεροπρεποῦς θεοφιλίας ἐγκαλλώπισμά τε καὶ ἀγαλλίαμα, τῆς πᾶσαν τὴν θεολεκτον ὑμῶν ὁμήγυριν σπουδαζούσης, καὶ θεωροὺς γενέσθαι, & τῶν κατὰ θεοῦ χάριν πεπραγμένων καὶ τῶν λαληθέντων τοῖς δυνάμιν ἀναθεωρεῖν, ἐπί τε τῇ κατορθώσει τῶν ἐνθέσμων παραδόσεων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ καταλύσει καὶ καταστροφῇ τῶν φρυαξάντων κατὰ τῆς ἀληθείας, καὶ τὰς ἀποστολικὰς & πατρικὰς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας παραδόσεις ἀλλοιωσάντων, καὶ τό γε κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς εἰς ἀφανισμὸν ποιησάντων. ἀλλ' ἐπειδὴ ὑγρὰ κέλευθος ὀδὸς διὰ μέσου, πάλιν δὲ καὶ χερσαία τρίβος, δύο χρεία πραγμάτων ἦν,

duceremus, & medius paries tolleretur inimicitiæ, & antiqua legis positio catholicæ ecclesiæ firmitatem resumeret. Igitur nobis in idipsum sancti Spiritus inspiratione & cooperatione conuenientibus, omnes consonuimus; & oriens, arctus, occidens & mesembria in vnam vnitionem concurrimus: & * triumphauit sanctarum ecclesiarum pacifica ordinatio per alternæ opinionis vnitatem & fidem, quæ direxit semitam pedum nostrorum: atque per hoc stirps hæresis quæ ex antiqui hostis zizaniis germinauit, eradicata est. Et ecce euangelizamus vobis super montem excelsum stantes ecclesiasticæ pacis gaudium & publicam festiuitatem. Quid enim hoc gratius? Isaia fiducialiter agente, & * cælitus prædicente: *Quam speciosi pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona.* Et dignum erat & valde placitum, atque vestræ decentis sacræque Deo amabilitatis specimen & exultatio, vt omnis Deo electa concio vestra simul inueniretur, & contemplaretur virtutem eorum quæ per Dei gratiam dicta & gesta sunt, tam scilicet super legitimarum * correctione traditionum ecclesiæ catholicæ, quam in destructionem & subuersionem eorum qui fremuerunt aduersus veritatem, nec non apostolicas & paternas ecclesiæ catholicæ commutauerunt traditiones, vel etiam iuxta quod sibi visum est, in exterminium redegerunt. Sed quoniam humidum iter in medio est, rursusque terrena via, duabus rebus opus erat, nauibus scilicet ad nauigandum,

* constituta est

Isa. 52.

* antiquitus *Rom.* 10.

* comprobatione

& iumentis congruis ad vehendum. vtrisque carens sacratissima vestra caterua, mutua nostra conuentione priuata est. Verum spiritaliter & intelligibiliter præsto * estis nobiscum, id sentientes quod & catholicæ ecclesiæ plenitudo : & quia inuicem sumus membra * Christi Dei capitis nostri, eorum quæ apud nos Deo donãte acta sunt, necessarium ducimus vobis breuiter narrationem mittendam. loquuntur enim etiam per literas linguæ causas, & repræsentant quasi videndas. Cum enim conuenissemus ex paternarum magisterio normarum, in vnum * confirmauimus quod & sapuimus ; cantici quod Moyses docuit, non obliti, quod dicit: *Interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi; seniores tuos, & dicent tibi*. Sic traditionem catholicæ ecclesiæ sectati sumus, & neque minus, neque plus quippiam fecimus ; sed ab Apostolo edocti, tenemus traditiones quas accepimus, omnia recipientes & amplectentes, quæcumque sancta catholica ecclesia antiquitus scripta & non scripta recepit : ex quibus sunt etiam figurationes picturarum imaginum. & econtra quæcumque abiecerunt patres nostri egregii, nos quoque proiicimus, & ecclesiæ arbitramur aduersa. Cum quibus connumeratur * intenta vocum nouitas Christianos accusantium, veluti cancer pascua in ecclesiis nostris accipiens. sed non despexit Dominus Deus in finem. Nam veritate reuelata, orthodo-

* eratis

* Christo Deo capite nostro,

* confirmati sumus, vnum sensimus.

Deut. 32.

* nupera

πλοίων τε πρὸς τὸ διαπλεῦσαι, & κτηνῶν ὀφειλόντων ὑμᾶς μετακομίσαι. ἀμφοτέρων οὖν ὑποροδσα ἡ ἱερατικὴ ὑμῶν ὁμήγυεις, τῆς μεθ' ἡμῶν συνελεύσεως ἐτέρπετο. πνευματικῶς δὲ & νοεροῖς συμπαρῆτε ἡμῖν, τὸ αὐτὸ φρονοῦντες, ὅπερ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας τὸ πλήρωμα. καὶ ἐπειδὴ ἀλλήλων μέλη ἐσμέν, Χριστοῦ τοῦ θεοῦ κεφαλῆς ἡμῶν ὄντος, τῶν θεωθῶς πεπραγμένων παρ' ἡμῖν πρὸ διήγησιν ἀναγκαῖον ἡγούμεθα διὰ βραχέων ὑμῖν ὑποτεῖλαι. λαλοῦσι γὰρ & διὰ γραμμάτων αἱ γλῶσσαι τὰ πράγματα, καὶ παρεστῶσιν ὡς βλεπόμενα. ἤδη γὰρ συνελθυθότων ἡμῶν ἐνταῦθα ἐκ τῆς διδασκαλίας τῶν πατρικῶν ἀνδρυγμάτων, εἰς ἓν ἐσπεύχθημεν, τὸ ἓν πεφρονήκαμεν, ὡσαύτως, ὡς Μωσῆς ἐδίδαξε, μὴ ὑπολαθόμενοι, πρὸ λέγουσαν ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου, & ἀναγγελεῖσοι· σοὺς πρεσβυτέρους σου, & ἐροδσί σοι. οὕτως τῇ παραδόσει τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐξηκολουθήσαμεν, & ἔτε ὕφεσιν, ἔτε πλεονασμὸν ἐποιησάμεθα· ἀλλ' ὑποστολικῶς διδαχθέντες, κραποδμυτὰς παραδόσεις ἃς παρελάβομεν, πάντα ὑποδεχόμενοι & ἀσπαζόμενοι, ὅσαπερ ἡ ἁγία καθολικὴ ἐκκλησία ἐδέχθη τῶν χρόνων ἀγράφως ἢ ἐγγράφως παρέλαβεν· ἐξ ὧν εἰσι καὶ εἰκονοτυπώσεις τῶν εἰκονικῶν ἀναζωγραφήσεων. & ὅσα τὸ ἔμπαλιν ἀπεβάλοντο οἱ θεοστύσιοι πατέρες ἡμῶν, καὶτοὶ ἡμεῖς ὑποβαλλόμεθα, & τὴν ἐκκλησίας ἡγούμεθα πόλεμα. μεθ' ὧν συναριθμεῖται & ἡ παρεστηκὼς καινοφωνία τῶν χειροποιητῶν πλάσμα, ὡς γλύμμα νομίσαντες λαβεῖσα ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἡμῶν. ἀλλ' ἐχ ὑπερεῖ-

δε κύριος ὁ θεὸς εἰς τέλος. τῆς γὰρ ἀληθείας ἀνακαλυφθείσης, πᾶσιν ἡ ὀρθοδο-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

ξία ὀξέλαμψε, τὸ ψεῦδος μὴ ἔτι συμφυοῖς αὐτῷ σκότοις ὑποδέδυκεν. εἰ γὰρ, ὡς αὐτοὶ πεφλιαφήκασιν, εἰδώλοις παρέοικεν ἡ τῶν εἰκόνων ἐπιγραφία, τῆς ἡμετέρας ἀπολυτρώσεως τὸ μυστήριον ματαιοῦται, ὅπερ ὁ τοῦ θεοῦ υἱὸς τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ, ἵνα δι' ἡμᾶς σαρκὶ ἐπολιτεύσατο χωρὶς ἁμαρτίας, ἐτραγματεύσατο. καὶ οἴσονται αἱ ἐπαγγελίαι αἱ προφητικαὶ, ἃ μὲν λέγουσα· λατρεύειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ πάσας τὰς τῆς ζωῆς ἡμῶν ἡμέρας. ἃ δὲ· ἐξηγέρθη ὡς ὁ ὑπνῶν κύριος, ὡς δυνατὸς κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου. καὶ ἐπάταξε τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, ὀνειδος αἰώνιον ἔδωκεν αὐτοῖς. εἰ ὄνειδος αἰώνιον ἐδόθη τοῖς ἐχθροῖς ἡμῶν, ἤγουν ταῖς πονηραῖς δυνάμεσι, διὰ τῆς αὐτοῦ ἀναστάσεως, πῶς πάλιν οἱ Χριστιανοὶ εἰδώλοις ἐλάτρευσαν; φεῦ τῆς ἀμαθίας καὶ τῆς ἀσεβείας αὐτῶν. εἴθε δὲ ἐνενόησαν, ὅπερ σκανδαλίσαι ἕνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευσάντων εἰς Χριστὸν, ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν· πόσῳ γε μᾶλλον τὴν οἰκουμένην ἀναστατῶσαι; ἀλλ' ἐξουδένωσαν τὸ ῥῆμα κυρίου, ἀθετήσαντες τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις. διὰ τοῦτο ἐξουδένωσεν αὐτοὺς κύριος, καὶ μετὰ Ἀρείου, Εὐνομίου, Μακεδονίου, Ἀπολιναρίου, Νεστορίου, Εὐτυχοῦς καὶ Διοσκόρου, Σεργίου καὶ Ὀνωρίου, καὶ πάσης αὐτῶν τῆς κακοδοξίας συνηριθμήσατο τὴν τῆς συμμορίας αὐτῶν ὀχλαγωγίαν· τὴν γὰρ μωρίαν τούτων ἀπομαξάμενοι, μωρὰ λελαλήκασι, καὶ τῇ σφενδόνῃ τῆς ἀληθοῦς ὁμολογίας σὺν αὐτοῖς λελιθοβόληται, καὶ διαλέλυται ἡ παράταξις αὐτῶν. οὐδὲ γὰρ ἀφῆκε κύριος εἰς Ⓜ αἰῶνα τὴν ῥάβδον τῶν ἀ-

xia cunctis illuxit, & mendacium cum secum nascentibus tenebris abolitum est. Si enim, vt ipsi vane garrierunt, idolis comparatur imaginum titulatio, nostræ redemptionis mysterium euanescit, quod Dei Filius operatus est præsentia sua, qua pro nobis carne conuersatus est absque peccato. & * subsequuntur etiam repromissiones propheticæ, dicentes: *Seruiamus illi in sanctitate & iustitia omnibus diebus vitæ nostræ.* Et rursus: *Excitatus est tamquam dormiens Dominus, tamquam potens crapulatus a vino. Et percussit inimicos suos in posteriora, opprobrium sempiternum dedit illis.* Si opprobrium sempiternum datum est inimicis nostris, malis videlicet virtutibus, per resurrectionem eius, quomodo iterum Christiani idolis seruierũt? O & inscientiam & impietatem ipsorum! Vtinam intellexissent, quod scandalizare vnum ex minimis qui crediderunt in Christum, importabilem habeat indignationem: quanto magis orbem solicitum reddere simultatibus? Sed ad nihilum verbum Domini redegerunt, reprobantes ecclesiasticas traditiones: propterea ad nihilum redegit eos Dominus; & cum Ario, Eunomio, Macedonio, Apollinario, Nestorio, Eutychete ac Dioscoro, Sergio, Honorio, atque cum omni eorum pessima secta connumerauit turbulentum factionis eorum concilium. stultitiam namque horum * imitantes stulta locuti sunt, & funda veræ confessionis cum ipsis lapidati sunt, atque soluta est

* vanæ sunt

Luc. 1.

Psalm. 77.

Matth. 18.

* exprimentes

acies ipsorum. Neque enim reliquit Dominus in perpetuum virgam

peccatorum ſuper ſortem eccleſiæ: quoniam Iudaice meditati ſunt inania, & ſecunda illius Concilii hereditauerunt. Hoc nempe Concilium, Caiphaicum conciliabulum factum eſt. Illud aduerſus Dominum inania meditatum eſt: hoc aduerſus ipſius imaginem fremuit. Hoc enim Concilium redemptionem noſtram quæ per Chriſtum effecta eſt, ſibi & aliis aſcripſit. Hoc Concilium profundum conſilium conſiliatum eſt, & non per Dominum: & fœdera fecit, & non per ſpiritum eius: quoniam ornatum venerabilium templorum demolitũ eſt. In hoc Concilio nullus hominum inuenitur ad imaginem Dei factus, quia imaginem Domini ac ſanctorum eius dehoneſtantes & confringentes, igni tradiderunt. Hoc Concilium furia & vecordia plenam ſatanicarum vocum ſententiam fecit. Hoc Concilium ſolam nuncupationem habet ſacerdotalem, ſcientiam autem prauam atque profanam. Hoc Concilium cõtumax habet os, & ſpiritum mendacio delibutum. nam veritatem quidem finxit, * in fallacia præſumpſit. Hoc Concilium ſancta noſtra Synodus, vtpote zizania dominicæ areæ, id eſt catholicæ eccleſiæ, ventilauit, & ventilabro diuini iudicii proiecit. Ablata ergo ſunt a catholica eccleſia & redarguta figmenta eius. Verum enim & rectiſſimum eccleſiæ iudicium nec nouum fieri, nec adimi in ea quidquam indulget. Nos igitur paternas leges ſequentes, ab vno ſpiritu acepta gratia, * immutilate & indiminute omnia quæ eccleſiæ

* falſitatem vero libere docuit.

* ſine vlla innouatione

μλρτωλῶν ὅπὶ Ⓜ κλῆρον τῆς ἐκκλη- ANNO CHRISTI 787.
σίας· ὅτι Ιουδαϊκῶς ἐμελέτησαν κενὰ, Ⓒ
τὰ δευτρεῖα τῆ σωεδρίου ἐκείνου ἐ-
κληρώσαντο. τοῦτο γὰρ σωέδριον Καϊα-
φαϊκὸν βουλευτήριον γέγονεν. ἐκεῖνο
κῦ τῆ κυρίου κενὰ ἐμελέτησε, τοῦτο δὲ
κῦ τῆς εἰκόνος αὐτῦ ἐφρυάξατο. τῆτο γὰρ
σωέδριον πρὸ διὰ Χριστοῦ θεομιμήτων
ἡμῖν ἀπολύτρωσιν ἑαυτοῖς Ⓒ ἄλλοις ἐ-
περγάσατο. τῆτο γὰρ σωέδριον βαθεῖαν
βουλὴ ἐβουλεύσατο, Ⓒ οὐ διὰ κυρίε·
Ⓒ σωθήκας πεποίηκε, κῆ οὐ διὰ τῦ πνεύ-
ματος αὐτῦ· ὅπερ πρὸ οἰκοσμίαν τ σε-
πτῶν ναῶν ἐξηφάνισεν. ἐν τούτῳ τῷ
σωεδρίῳ οὐδεὶς τ κατ' εἰκόνα θεοῦ αἰ-
θεφπων εὑρηται, ὅτι τ εἰκόνα τῆ κυρίου
Ⓒ τῶ ἁγίων αὐτῦ ἀτιμάσαντες Ⓒ σωτε-
ίψαντες, τῷ πυρὶ παραδεδώκασι.
τοῦτο γὰρ σωέδριον μανίᾳ καὶ ἀσπονδίᾳ
* κῦ σατανικῶν φωνῶν πρὸ ἀπόφασιν *L. κατά-
ἐποιήσατο. τοῦτο γὰρ σωέδριον πρὸ προ- ρασιν.
σηγορίαν μόνην ἔχει ἱερατικὴν, φαύ-
λην δὲ Ⓒ αἰσχρὸν πρὸ γνῶσιν. τοῦτο γὰρ
σωέδριον ἀκόλαστον ἔχει τὸ στόμα, τὸ δὲ
πνεῦμα αὐτῦ ψευδόχειστον· ὅτι πρὸ μὲν
ἀληθείαν ὑπεκρίθη, τῷ δὲ ψεύδει ἐπῆρ-
ρησιάσθη. τοῦτο γὰρ σωέδριον * ἡ κα- *L. ἡ ἁγία
θολικὴ ἐκκλησία, ἅτε ζιζάνια τῆς θεανο- καθολικὴ συνο-
πικῆς ἄλωνος, λέγομεν δὴ τῆς κα- δος
θολικῆς ἐκκλησίας, ἐξελίκμησε, καὶ τῷ
πτύῳ τῆς θείας κρίσεως ἀπεβάλετο.
ἀφῄρηται οὖν ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλη-
σίας, Ⓒ διηλέγχθη αὐτῦ τὰ πλασουρ-
γήματα. ἡ γὰρ ἀληθινὴ τῆς ἐκκλησίας
καὶ ἀδιάτακτη κρίσις καινουργεῖσθαι ἐν
αὐτῇ συγχωρεῖ οὐδὲν, οὔτε ἀφαίρεσιν
ποιεῖσθαι. ἡμεῖς τοιγαροῦν πατρῴοις
νόμοις ἑπόμενοι, παρὰ τῆ ἑνὸς πνεύ-
ματος λαβόντες χάριν, ἀκαινοτομή-
τως Ⓒ ἀμειώτως πάντα τὰ τῆς ἐκκλη-

ANNO CHRISTI 787.

σιας ἐφυλάξαμεν, καθὼς αἱ ἁγίαι ἓξ οἰκουμενικαὶ συνόδοι παρεδέδωκαν· καὶ ὅσας εἴασαν μιμᾶσθαι ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ, ἀποδεχόμεθα δίχα πάσης ἀμφιβολίας. ἐξ ὧν ἐστιν, ὡς εἴρηται, καὶ ἡ τῶν εἰκόνων ποίησις· καὶ πάντας μιμητικῶς προσκυνοῦμεν καὶ ἀσπαζόμεθα· πάντων γὰρ ἀμφότερα. καὶ ὅστις τούτης τῆς ὁμολογήσεως ἔχεται, τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ὅλη γνήσιος υἱός τε καὶ μέτοχος. ἐκκοπῶ πάντα τὰ σκάνδαλα οἴχεται, πάντα ἠφάνισται. ἡ ἀλήθεια πολιτεύεται, τὸ ψεῦδος ἐξώλεσται· ὁ σπορεὺς τῶν ζιζανίων τελέως ἐξέλιπεν, ὁ δὲ σῖτος, ὁ λαὸς ὁ * φιλόχριστος εἰς μίαν ἀποθήκην τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ συγκεκόμισται. τὸ τῆς ὀρθοδοξίας φῶς διαπέπαλκε, τὸ τῆς πλάνης σκότος καθυποδέδυκεν. ἡ κατήφεια εἰς χαρὰν μετημφίασται, τὸ πένθος εἰς εὐφροσύνην μεταβέβληται· ἐσκιρτήθη ὁ κοπετὸς εἰς χαρὰν ἡμῖν. πάντα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταπεφοίτηκε. διὸ καὶ ἡμεῖς ἀποστολικῶς ὑμῖν προσφθεγγόμεθα· χαίρετε ἐν κυρίῳ, χαίρετε, καὶ πάλιν χαίρετε. τελειοῖ γὰρ χαρὰν ἡ τριὰς ἡμῖν ἐχαρίσατο· ἣν πρέπει δόξα πᾶσα, τιμὴ καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

*Χειρόνυμος

sunt custodiuimus, quemadmodum sex sanctæ vniuersales Synodi tradiderunt: & quæcumq; dimiserunt honoranda in catholica ecclesia, absq; omni cunctatione recipimus. Ex quibus, vt dictum est, etiam imaginum factio est: quas honoranter * honoramus & salutamus. Idipsum etenim vtrũque. & quisquis huic professioni hæserit, catholicæ est ecclesiæ germanus & particeps filius. Ergo omnia scandala recesserunt, omnia exterminata sunt. Veritas viget, mendacium foras emissum est: sator zizaniorum prorsus defecit; frumentum autem, populus videlicet Christi amicus, in vnũ horreum ecclesiæ Christi allatum est. Orthodoxiæ lux orta est, erroris tenebræ sublatæ sunt. Mœstitia in gaudium commutata est, luctus in lætitiam traductus est: conuersus est planctus in gaudium nobis. Omnia in melius transuecta sunt. propter quod & nos apostolice vobis pronuntiamus: *Gaudete in Domino, gaudete, & iterũ gaudete.* trinum enim gaudium Trinitas nobis donauit: quam decet honor & imperium in sæcula sæculorum. Amen.

* Gr. adoramus

Philipp. 3.

ΠΡΑΞΙΣ ΟΓΔΟΗ.

ΕΝ ὀνόματι τοῦ κυρίου καὶ δεσπότου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ ἡμῶν. βασιλείας τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν δεσπόλων Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς θεοσεπτοῦ αὐτοῦ μητρός, ἔτους ὀγδόου τῆς αὐτῶν ὑπατείας, τῇ δὲ δεκάτῃ καλανδῶν Νοεμβρίων, ἰνδικτιῶνος ια'.

Ὡς διαπρύσιοι κήρυκές τε καὶ φύλακες τῆς ἀληθείας γεγονότες ἐφ' ᾧ τῆς

ACTIO OCTAVA.

Ex noua versione.

IN nomine Domini & dominatoris Iesu Christi veri Dei nostri. Imperio piissimorum Christique amantium dominorum nostrorum Constantini & Irenes eius matris, anno consulatus ipsorum octauo, X. Calendas Nouembris, indictione vndecima.

Quæ sequuntur actionis octauæ titulo præmotata, hoc loco in Græcis tantum leguntur codicibus, sed apud Anastasium & vulgatam editionem non habentur.

Tamquam illustres veritatis præcones, atque custodes im- *Visum tamen est ea inseri, quod illa*

contineant, quæ sunt acta post Synodum.

peratores orthodoxiæ fautores, diuino moti desiderio, minime ferendum putarunt non considere Synodo. Proinde scripto ipsorum præceptum est patriarchæ, vt omnes Deo amabiles episcopos adduceret ad conseruandam diuinitus nouam Romam regiam ipsorum vrbem. Quibus ille literis acceptis mandatum imperatorum exequebatur. Nam post omnium supra expositorum tractationem, felicemque rei exitum, omnibus Deo amabilibus episcopis secũ acceptis in viam se dedit, & in vrbem a Deo conseruandam profecti sunt omnes. Quo vbi peruenere, ab imperatoribus benigne accepti sunt. At vero quæ faustissime præfulget a Deo custodita imperatrix bono inito consilio diem statum dixit, quo synodice cum episcopis præsideret: quod & factum est in palatio quod Magnaura vocatur. Itaque propositis sanctis Dei euangeliis, præsidente ipsa cum simul regnante filio, & vniuersa Synodo, patriarcha Synodum alloqui, quibus par erat verbis, iussus est: isque mandatum imperatorum exequebatur. Deinde ipsi etiam vocibus a Deo acceptis placido & eleganti sermone Synodum affati sunt: ita vt omnes cum patriarcha Deo amabiles episcopi congruis acclamationibus illos prosequerentur. His ita gestis, rursus imperatores ad Synodum talibus vsi sunt verbis: Legatur clara voce edita a vobis definitio, vt a nobis & cuncto astante & Christum amante populo audiatur. Et annuente hoc vniuersa Synodo, Cosmas Deo amabilis

ὀρθοδοξίας σωτῆρες βασιλεῖς, θείῳ πόθῳ κινούμενοι, οὐ φορητὸν ἡγήσαντο μὴ συνεδρεύσαι τῇ συνόδῳ. τοιῶνδε οὖν διὰ κελεύσεως αὐτῶν ἀπεστάλησαν τῷ πατριάρχῃ, ἀγαγεῖν ἅπαντας τοὺς θεοφιλεῖς ἐπισκόπους ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει αὐτῶν νέᾳ Ρώμῃ. αὐτὸς οὖν δεξάμενος τὰ γράμματα, εἰς ἔργον τιθεὶς κέλευσιν τῶν βασιλέων ἐπλήρου. καὶ τῷ προτεταγμένων ἁπάντων διαλαληθέντων, καὶ πρᾶγμα αἴσιον δεξαμένων, ἅπαντας τοὺς θεοφιλεῖς ἐπισκόπους σὺν αὐτῷ λαβών, εἶχοντο τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει τῇ αὐτῶν ἀφῖξιν ἐποιοῦντο. καὶ παραγενομένων αὐτῶν, οἱ βασιλεῖς εὐμενῶς πάντας ἀπεδέξαντο. ἡ δὲ αἰσίως προλάμπουσα θεοφρούρητος βασιλισσα ἀγαθῷ βασιλεῖ βουλευσαμένη, τακτὴν ἡμέραν ὁρίσασα, συνοδικῶς μετὰ τῶν ἐπισκόπων προκαθεδεῖσθαι ἐπέλευσεν· ὃ δὴ καὶ γέγονεν ἐν τῷ παλατίῳ τῷ λεγομένῳ Μαγναύρᾳ. καὶ δὴ προτεθέντων τῶν ἁγίων τοῦ θεοῦ εὐαγγελίων, αὐτῆς προκαθισάσης μετὰ τοῦ συμβασιλεύοντος αὐτῇ υἱοῦ, ἅμα πάσῃ τῇ συνόδῳ, παρ' αὐτῶν τε προτραπεὶς ὁ πατριάρχης τῇ συνόδῳ προσφέρειν τὰ εἰκότα, τὸ κελευσθὲν ἐπλήρου. εἶθ' οὕτως καὶ αὐτοὶ πρὸς θεοῦ ἐνηχηθέντες, προσφωνεῖ τε καὶ ἐμμελεῖ λόγῳ πάσῃ τῇ συνόδῳ προσεφώνουν. ὥστε σὺν τῷ πατριάρχῃ πάντες οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εὐφήμως αὐτοῖς τὰ δέοντα. τούτων οὕτως πραχθέντων, ἐκέλευσαν οἱ βασιλεῖς ἐπὶ διαλεχθῆναι τῇ συνόδῳ οὕτως· ἀναγνωσθήτω ὁ ὑμῖν ἐκφωνηθεὶς ὅρος εἰς ἐπήκοον ἡμῶν τε καὶ παντὸς τοῦ προεστῶτος φιλοχείσου ἡμῶν λαοῦ. καὶ πᾶσα ἡ συνοδος ἐπὶ τούτῳ ἐπευφήσασα, λαῶν *Κοσμᾶς ὁ θεοφι-

Anno Christi 787.

* Cosmas

λέστατος

ANNO CHRISTI 787.

λέξαζος διάκονος ⁊ κουβουκλείσιος ⁊ ὅρον ἀνέγνω. ⁊ μ̄ τίνι δυάγνωσιν ἐπύθοντο ⁊ βασιλεῖς ταῦτα· λεγέτω ἡ ἁγία ⁊ οἰκουμενικὴ σύνοδος, εἰ κ̄ συναίνεσιν πάντων ὑμῶν ἐξεφωνήθη ὁ ἀναγνωσθεὶς ὅρος. ⁊ ὃ ἐξεβόησαν· οὕτως πιστεύομεν. πάντες οὕτω φρονοῦμεν. πάντες συναινέσαντες ὑπογεγράφαμεν. αὕτη ἡ πίστις τῶν ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων. αὕτη ἡ πίστις τὸν οἰκουμένην ἐστήριξε. πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι αἰνουμένου, τὰς τιμίας αὐτῶν εἰκόνας ἀσπαζόμεθα. οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν. οἱ μὴ οὕτως φρονοῦντες ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκδιωχθήτωσαν. ἡμεῖς τῇ ἀρχαίᾳ θεσμοθεσίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἐπακολουθοῦμεν. ἡμεῖς τοὺς προσθέντας τι ἢ ἀφαιροῦντας ἐκ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὸν ἐπείσακτον καινοτομίαν τῶν χριστιανοκατηγόρων ἀναθεματίζομεν. ἡμεῖς τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀποδεχόμεθα. ἡμεῖς τοὺς μὴ οὕτως ἔχοντας τῷ ἀναθέματι καθυποβάλλομεν. τοῖς ἐκλαμβάνουσι τὰς παρὰ τῆς θείας γραφῆς ῥήσεις, τὰς κατὰ τῶν εἰδώλων, εἰς τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀνάθεμα. τῷ μὴ ἀσπαζομένῳ τὰς ἁγίας εἰκόνας, ἀνάθεμα. τοῖς ἀποκαλοῦσι τὰς ἱερὰς εἰκόνας εἴδωλα, ἀνάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅπ ὡς θεοῖς ⁊ χριστιανοὶ ταῖς εἰκόσι προσέρχονται, δυάθεμα. τοῖς λέγουσιν, ὅπ πλὴν χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἄλλος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δυάθεμα. τοῖς τολμῶσι λέγειν, τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν εἴδωλά ποτε δεδέχθαι, ἀνάθεμα. ὅλοις τοῖς αἱρετικοῖς ἀνάθεμα. τῷ φρυαξαμένῳ συνεδρίῳ κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων ἀνάθεμα.

diaconus & cubuclesius acceptam definitionem legit. Qua lecta imperatores ita interrogauerunt: Dicat sancta & œcumenica Synodus, num lecta definitio vestrum omnium consensu sit edita. At illi exclamauerunt: Ita credimus, ita omnes sentimus; omnes consentiendo subscripsimus. Hæc est fides apostolorum, hæc fides patrum, hæc fides orthodoxorum: hæc fides orbem terrarum constabiliuit. Credentes in vnum Deum in Trinitate collaudatum, honorabiles eius imagines salutamus. Qui sic non habent, anathema sint. Qui non ita sentiunt, eiiciantur ab ecclesia. Nos antiquum catholicæ ecclesiæ institutum sequimur. Nos addentes vel dementes quidquam de catholica ecclesia, anathematizamus. Nos aduentitiam nouitatem Christianos accusantium anathematizamus. Nos venerandas imagines recipimus. Nos qui non ita sentiunt, anathemati subiicimus. His qui accipiunt sacræ scripturæ dicta aduersus idola in venerandas imagines, anathema. Ei qui non salutat sanctas imagines, anathema. His qui sacras imagines idola vocant, anathema. His qui dicunt Christianos accedere ad imagines tamquam ad deos, anathema. His qui dicunt per alium nos, quam per Christum Deum nostrum liberatos ab idolis, anathema. His qui dicere audent catholicam ecclesiã idola vnquam recepisse, anathema. Omnibus hæreticis anathema. Concilio, quod in venerandas infremuit imagines, anathema.

Ei qui recipit impia hæreſeos ipſorum ſcripta, anathema. Theodoſio Epheſino pſeudo-epiſcopo anathema. Siſinnio cognomento Paſtillæ anathema. Baſilio infauſti nominis Tricaccabo, anathema. Trinitas trium dogmata euertit. Anaſtaſio, Conſtantino & Nicetæ, qui per ſucceſſionem ſedi Conſtantinopolitanæ præſederunt, veluti nouo Ario, Neſtorio & Dioſcoro, anathema. Ioanni Nicomediæ & Conſtantino Nacoliæ hæreſiarchis, anathema. Deſpexerunt imaginem Domini & ſanctorum eius: deſpexit eos Dominus.

Si quis Chriſtum Deum noſtrum circumſcriptum non confitetur ſecundum humanitatem, anathema.

Si quis euangelicas hiſtorias imaginibus expreſſas non admittit, anathema.

Si quis ipſas non ſalutat, cum ſint in nomine Domini & ſanctorum eius, anathema.

Si quis omnem eccleſiaſticam traditionem ſiue ſcriptam, ſiue non ſcriptam reiicit, anathema.

Poſt has acclamationes patriarcha offert imperatoribus lectum definitionis tomum, poſtulauitque cum vniuerſa Synodo, vt conſignaretur & communiretur piis eorum ſubſcriptionibus. Et accipiens fauſte præfulgens religioſiſſima imperatrix ſubſcripſit, dabatque ſimul regnanti filio, vt & ipſe ſubſcriberet. Quod vbi factum, reddita eſt patriarchæ definitio per Stauracium celeberrimum patricium & logothetam dromi.

τῷ δεχομένῳ τὰ δυσεβῆ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν συγγράμματα, ἀνάθεμα. Θεοδοσίῳ τῷ ψευδωνύμῳ ἐπισκόπῳ Ἐφέσου ἀνάθεμα. Σισιννίῳ τῷ ὑπόκλιθι Γασίλλᾳ ἀνάθεμα. Βασιλείῳ τῷ κακεμφάτῳ τῷ Τρικακκάβῳ ἀνάθεμα. ἡ τριὰς τῶν τριῶν τὰ δόγματα καθεῖλεν. Ἀναστασίῳ, Κωνσταντίνῳ καὶ Νικήταις τοῖς κατ' διαδόχοις τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως τοῖς ἑδραύσασιν, ὡς νέῳ Ἀρείῳ, Νεστορίῳ καὶ Διοσκόρῳ, ἀνάθεμα. Ἰωάννῃ Νικομηδείας, καὶ Κωνσταντίνῳ Νακωλείας, τοῖς αἱρεσιάρχαις ἀνάθεμα. ἐξουδένωσαν τὴν εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ· ἐξουδένωσεν αὐτοὺς ὁ κύριος.

Εἴ τις Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν περιγραπτὸν οὐχ ὁμολογεῖ κατὰ τὸ ἀνθρώπινον, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴ τις τὰς εὐαγγελικὰς ἱστορίας τὰς σκιαγραφικῶς γινομένας οὐ προσίεται, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴ τις οὐκ ἀσπάζεται πάντας εἰς ὄνομα τοῦ κυρίου οὔσας καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴ τις πᾶσαν παράδοσιν ἐκκλησιαστικὴν ἔγγραφον, ἢ ἄγραφον ἀθετεῖ, ἀνάθεμα ἔστω.

Καὶ τούτων ὑπὸ φωνηθέντων, προσφέρει ὁ πατριάρχης τοῖς βασιλεῦσι τὸν ἀναγνωσθέντα τόμον τοῦ ὅρου· καὶ ἐξήτει μετὰ πάσης τῆς συνόδου ὑπογραφῆναι καὶ ὑπβεβαιῶσαι διὰ βύσεβῶν αὐτῶν ὑπογραφῶν. καὶ λαβοῦσα ἡ αἰσίως περιλάμπουσα βύσεβεστάτη βασίλισσα ὑπέγραψε, καὶ ἐδίδου τῷ συμβασιλεύοντι αὐτῇ υἱῷ καὶ αὐτὸν ὑπογράφειν. καὶ τούτων οὕτως τελεσθέντων, ἀπέδοτο ὁ ὅρον τῷ πατριάρχῃ διὰ Σταυρακίου τοῦ παυδοφήμου πατρικίου καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου.

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

Καὶ ὁι συμφωνίας πάντες οἱ ἐπίσκοποι εὐφήμουν τοὺς βασιλεῖς τοιάδε.

Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων. Κωνσταντίνου καὶ Εἰρήνης τῆς αὐτῶ μητρὸς πολλὰ τὰ ἔτη. ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. εἰρηνοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη. νέῳ Κωνσταντίνῳ καὶ νέα Ελένη αἰωνία ἡ μνήμη. ὁ θεὸς φυλάξη τὸ κράτος αὐτῶν. εἰρηναίαν κύριε ζωὴν αὐτοῖς. διαμείναι κύριε τὸ βασίλειον αὐτῶν. οὐρανίε βασιλεῦ τοὺς ἐπιγείους φύλαξον.

Καὶ μετὰ τὴν εὐφήμησιν ἐκέλευσαν οἱ βασιλεῖς τὰς παρικὰς χρήσεις ἀναγνωσθῆναι ἐκ τῶν προαναγνωσθέντων ἐν τῆ Νικαέων μητροπόλει, καὶ προγεγραφέντων ἐν τῆ τεταρτῃ πράξει· τουτέστιν Ιωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἰς Μελέτιον ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας, Ἀστερίου ἐπισκόπου Ἀμασείας εἰς Εὐφημίδα τὴν μάρτυρα, Ἰωάννου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης ἐκ τῶν γεγραφέντων αὐτῶ λόγων κατ' Ἑλλήνων· τοῦ ὁσίου Συμεὼν τοῦ Στυλίτου ἐπιστολὴ πρὸς Ἰουστῖνον τὸν βασιλέα, τοῦ μακαρίου Νείλου ἀσκητοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Ολυμπιόδωρον ἔπαρχον. ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἕκτης συνόδου κεφάλαιον πβ'.

Ων ἀναγνωσθεισῶν εἰς ἐπήκοον αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων καὶ τοῦ φιλοχρίστου λαοῦ, ἅπαντες κατανυγέντες τὴν καρδίαν ἐπείσθησαν τῆ ἀληθείᾳ. καὶ πάλιν τὰ εἰκότα οἱ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι εὐφήμησαν σὺν τῷ πλήθει τοῦ λαοῦ· ἐπεπλήρωτο γὰρ ἡ προρρηθεῖσα βασιλικὴ διαῖτα ἀνδρῶν· πᾶσα γὰρ ἡ πόλις παρῆν μετὰ τῶν στρατιωτικῶν ταγμάτων· καὶ τῆς καθέδρας

Tumque vnanimi consensu omnes episcopi ita imperatoribus acclamarunt.

Multi anni imperatorum. Constantino & Irenæ matri eius multi anni. Orthodoxis imperatoribus multi anni. Victoribus imperatoribus multi anni. Pacificis imperatoribus multi anni. Nouo Constantino & nouæ Helenæ æterna memoria. Deus imperium ipsorum conseruet. Pacatam Domine vitam ipsis. Perduret Domine ipsorum imperium. Cælestis rex tuere terrestres.

Et post faustas acclamationes præceperunt imperatores, vt patrum sententiæ legerentur, ex iis quæ in Nicæna metropoli recitatæ pridem erant, & expositæ sunt actione quarta: hoc est, Ioannis Chrysostomi in Meletium episcopum Antiochenum, Asterii episcopi Amasiæ in Euphemiam martyrem, Ioannis episcopi Thessalonicensis ex sermonibus ab eo scriptis contra gentiles; Sancti Symeonis Stylitæ epistola ad Iustinum imperatorem, beati Nili solitarii epistola ad Olympiodorum præfectum. Ex Canonibus sanctæ & œcumenicæ Synodi sextæ caput octogesimum secundum.

Quibus lectis & auditis tum ab ipsis, tum ab excellentissimis principibus, Christique amante populo, compuncti omnes corde acquieuerunt veritati. Et rursus Deo amabiles episcopi acclamarunt quæ decebat cum multitudine populi. Plena enim erat prædicta domus regia concursu hominum: tota quippe aderat ciuitas cum ordinibus militum: ac de

sedibus surrexerunt. Qui etiam Deo gloriam dederunt, & gaudentes ei gratias egerunt, cui sic placitum est.

ἐξανέστησαν· οἱ καὶ τῷ θεὸν ἐδόξα- ANNO CHRISTI 787.
ζον, καὶ χαίροντες εὐχαρίστουν τῷ οὕ-
τως εὐδοκήσαντι.

CANONES ECCLESIASTICI promulgati ab eadem Synodo.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ἐκφωνηθέντες παρὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου τὸ δεύτερον.

Quod oportet sacros Canones per omnia conseruare.

Οτι δεῖ σῴζειν τοὺς θείους κανόνας κατὰ πάντα φυλάττεσθαι.

I.

HIS qui sacram sortiti sunt dignitatem, testimonia & directiones canonicarum præceptionum formæ consistunt. Quas libenter suscipientes, cum deiloquo Dauid canimus ad
Psalm. 118. Dominum Deum dicentes: *In via testimoniorum tuorum delectatus sum, sicut in omnibus diuitiis. Et mandasti iustitiam testimonia tua in æternum. Intellectum da mihi,*
** & viuam.* ** & viuifica.* Et si in æternum prophetica vox mandat nobis custodire testimonia Dei, & viuere in illis,
**Gr. inconcussa* * immutilata profecto & im-
**Gr. quia & Deut. 4.* mota permanent. * Et quia Dei inspector Moyses ita dixit: *In illis non est addendum, & ab eis non est auferendum.* Et diuinus
1. Petr. 1. Apostolus in eis gloriatus cla-
** Gr. in quæ Gal. 1.* mat: * *In quem desiderant angeli prospicere.* Et, *Si angelus euangelizauerit vobis præter quod accepistis, anathema sit.* His ita se habentibus & protestantibus, exultãtes in eis sicut qui inuenit spolia multa, diuinos Canones amplectabiliter in pectore recondimus, & integram illorum præceptionem ac immobilem tenemus: tam scilicet illorum qui ab almis & laudabilissimis apostolis sancti Spiritus tubis editi sunt, quam eorum qui a

α'.

ΤΟΙΣ πᾶσι ἱερατικῷ λαχοῦσιν ἀξίᾳ, μαρτύρια τε καὶ κατορθώματα αἱ τοῦ κανονικῶν διατάξεών εἰσιν * ὑποτυπώσεις. ἃς δεχόμενοι ἀσμέ- * ὑποτί-
νως, μετὰ τοῦ θεοφάντορος Δαβὶδ ᾄδομεν θεῷ τῷ δεσπότῃ θεὸν λέγοντες· ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ. καὶ, ἐνετείλω δικαιοσύνῃ τὰ μαρτύριά σου εἰς τὸν αἰῶνα. σύνες μοι, καὶ ζήσομαι. καὶ εἰ εἰς τὸν αἰῶνα ἡ θεόφθογγος φωνὴ ἐντέλλεται ἡμῖν φυλάττειν τὰ μαρτύρια τοῦ θεοῦ, καὶ ζῆν ἐν αὐτοῖς, δῆλον ὅτι ἀκράδαντα καὶ ἀσάλευτα διαμένουσιν. ὅτι καὶ ὁ θεόπνους Μωσῆς οὕτω φησίν· ἐν αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφαιρεῖν. καὶ ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐν αὐτοῖς ἐγκαυχώμενος βοᾷ· εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. καί, εἰ ἄγγελος εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. τούτων οὕτως ὄντων καὶ διαμπερὲς μενόντων ἡμῖν, ἀγαλλιώμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ὡς εἴ τις εὕροι σκῦλα πολλά, ἀσπαζόμεθα τοὺς θείους κανόνας ἐνστερνιζόμεθα, καὶ ὁλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταξιν καὶ ἀσάλευτον κρατοῦμεν, τῶν ἐκπεφάντων ὑπὸ τοῦ ἁγίου καὶ σαλπίγγων τῷ πνεύματι θεοφθόγγων ἀποστόλων, τῶν τε ἐξ

ANNO CHRISTI 787.

ἁγίων Ⓒ οἰκουμενικῶν συνόδων, καὶ τὴν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων δογμάτων, καὶ τὴν ἁγίων πατέρων ἡμῶν. ἐξ ἑνὸς γὰρ ἅπαντες καὶ τὸ αὐτὸ πνεύματος αἰγαδέντες ὥρισαν τὰ συμφέροντα. Ⓒ οὓς μὲν τῷ ἀναθέματι παραπέμπουσι, Ⓒ ἡμεῖς ἀναθεματίζομεν· οὓς δὲ τῇ καθαιρέσει, Ⓒ ἡμεῖς καθαιροῦμεν· οὓς δὲ τῷ ἀφορισμῷ, κὴ ἡμεῖς ἀφορίζομεν· οὓς δὲ ἐπιτιμίῳ παραδιδόασι, κὴ ἡμεῖς ὡσαύτως ὑποβάλλομεν. ἀφιλάργυρος γὰρ ὁ ζῆλος, ἐγκύμονες τοῖς παροῦσιν, ὁ βεβηκὼς εἰς τρίτον οὐρανὸν Ⓒ ἀκούσας ἄρρητα ῥήματα Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος διαῤῥήδην βοᾷ.

sex sanctis & vniuersalibus Synodis, atque his Conciliis quæ localiter collecta sunt, in expositionem huiusmodi decretorum promulgati sunt: nec non & eorum qui a sanctis patribus nostris prolati fuisse probantur. Ab vno enim eodemque spiritu illustrati definierunt quæ expediunt. Et quidem quos anathemati transmittunt, & nos anathematizamus: quos vero depositioni, & nos deponimus: quos autem segregationi, & nos segregamus. Porro quos epitimio, id est pœnæ tradunt, & nos quoque simili modo submittimus. Sine auaritia namque sint mores, contenti præsentibus, Paulus aperte clamat diuinus apostolus, qui in tertium cælum ascendit, & audiuit ineffabilia verba. *Hebr.* 13.

β'.

Οὐ δεῖ Ⓒ χροτονούμενον ἐπίσκοπον ἀσφαλῶς συνίστασθαι τοὺς κανόνας φυλάττειν· εἰ δὲ μήγε, μὴ χροτονεῖσθαι.

II.

Quod oporteat consecrandum episcopum caute polliceri Canones seruare: sin autem, minime consecrari.

Ἐπειδήπερ ψάλλοντες συνιστάμεθα τῷ θεῷ· ἐν τοῖς δικαιώμασί σου μελετήσω, οὐκ ἐπιλήσομαι τοὺς λόγους σου· πάντας μὲν Χριστιανοὺς ταῦτα φυλάττειν σωτήριον Ⓒ, κατ' ἐξαίρετον δὲ τοὺς τὸν ἱεραρχικὸν ἀμπεχομένους ἀξίαν. ἔνθεν ὁριζόμεθα, πάντα Ⓒ προάγεσθαι μέλλοντα εἰς Ⓒ τῆς ἐπισκοπῆς βαθμὸν, πάντως τὸ ψαλτήριον Ⓒ γινώσκειν· ἵνα ἐκ τούτου καὶ πάντα Ⓒ κατ' αὐτὸν κλῆρον οὕτω νουθετῆται μυεῖσθαι. διακρίνεσθαι δὲ ἀσφαλῶς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου, εἰ προθύμως ἔχει διαγινώσκειν ἐρευνητικῶς Ⓒ οὐ προδεύτικῶς τοὺς τε ἱεροὺς κανόνας, τὸ ἅγιον διαγέλιον, πλήν τε θείου ἀποστόλου διαῤῥήδην βοᾷ.

Quoniam psallentes repromittimus Deo: *In iustificationibus tuis meditabor, non obliuiscar sermones tuos*: omnes quidem Christianos hoc seruare saluberrimum est; sed præcipue hos, qui hierarchicam consecuti fuerint dignitatem. Vnde definimus, omnem qui ad episcopatus prouehendus est gradum, modis omnibus psalterium nosse; vt ex hoc etiam omnis clericus qui sub eo fuerit, ita moneatur & imbuatur. Inquiratur autem diligenter a metropolita, si in promptu habeat legere scrutabiliter & non transitorie tam sacros Canones & sanctum euangelium, quam diuini Apo- *Psalm.* 118.

ANNO CHRISTI 787.

ſtoli librum, & omnem diuinam ſcripturam: atque ſecundum Dei mandata conuerſari & docere populum ſibi commiſſum. Subſtantia enim ſummi ſacerdotii noſtri ſunt eloquia diuinitus tradita, id eſt vera ſcripturarum diuinarum diſciplina, quemadmodum magnus perhibet Dionyſius. quod ſi * diſceptauerit, nullatenus conſecretur. Ait enim * prophetice Deus: *Tu ſcientiam repuliſti, & ego repellam te, ne ſacerdotio fungaris mihi.*

* *Gr.* hæſitauerit, & non ita facere ac docere libenter voluerit, nullat.

* *Oſe.* 4.

III.

Quod non oporteat principes eligere epiſcopum.

Omnis electio a principibus facta epiſcopi aut preſbyteri aut diaconi, irrita maneat ſecundum regulam quæ dicit: * Si quis epiſcopus ſæcularibus poteſtatibus vſus, eccleſiam per ipſos obtineat, deponatur: & * ſegregentur omnes qui illi communicant. Oportet enim vt qui prouehendus eſt in epiſcopum, ab epiſcopis eligatur; quemadmodum a ſanctis patribus qui apud Nicæam conuenerunt, in regula definitum eſt, quæ dicit: Epiſcopum conuenit maxime quidem ab omnibus, qui ſunt in prouincia, epiſcopis ordinari. Si autem hoc difficile fuerit aut propter inſtantem neceſſitatem, aut propter itineris longitudinem, tribus tamen omnimodis in idipſum conuenientibus, & aliis per literas conſentientibus, tunc conſecratio fiat. Firmitas autem eorum quæ geruntur, per vnamquamque prouinciam metropolitano tribuatur antiſtiti.

Canon. apoſt. 30.

* *Gr.* ſegregetur, & omnes qui

Can. 4.

σόλου βίβλον, & πᾶσαν τὴν θείαν γραφήν· & κ τὰ θεῖα ἐντάλματα διαγρέφεσθαι, & διδάσκειν Ⓦ κατ' αὐτὸν λαόν. οὐσία γὰρ τῆς καθ' ἡμᾶς ἱεραρχίας ὑπὲρ τὰ θεοπαράδοτα λόγια, εἴπουν ἡ τῶν θείων γραφῶν ἀληθινὴ ἐπιστήμη, καθὼς ὁ μέγας ἀπεφήνατο Διονύσιος. εἰ δὲ ἀμφισβητοίη, & μὴ ἀσμενίζοι οὕτω ποιεῖν τε & διδάσκειν, μὴ χειροτονείσθω. ἔφη γὰρ θεοφητικῶς ὁ θεός· σὺ ἐπέγνωσιν ἀπώσω, κἀγώ ἀπώσομαί σε, τῷ μὴ ἱερατεύειν μοι.

γ'.

Οτι οὐ δεῖ ἄρχοντας ψηφίζεσθαι ἐπίσκοπον.

Πᾶσαν ψῆφον Ⓦ γινομένην παρὰ ἀρχόντων, ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου, ἄκυρον μένειν κ Ⓦ κανόνα Ⓦ λέγοντα· εἴ τις ἐπίσκοπος κοσμικοῖς ἀρχαῖσι χρησάμενος, δι' αὐτῶν ἐγκρατὴς ἐκκλησίας γένηται, καθαιρείσθω & ἀφορίζεσθω, & οἱ κοινωνοῦντες αὐτῷ πάντες. δεῖ γὰρ Ⓦ μέλλοντα προβιβάζεσθαι εἰς ἐπίσκοπον, ὑπὸ ἐπισκόπων ψηφίζεσθαι, καθὼς πρὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὥρισεν ἐν τῷ κανόνι τῷ λέγοντι· ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι. εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξ ἅπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων, & συντιθεμένων διὰ γραμμάτων, τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι. τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ.

ANNO CHRISTI 787.

ν'.

Περὶ τῦ ἀπέχεσθαι τὸν ἐπισκόπους πάσης δόσολη-ψίας.

Ὁ κήρυξ τῆς ἐκκλησίας Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος οἱονεὶ κανόνα πιθεὶς τοῖς Ἐφεσίων πρεσβυτέροις, μᾶλλον δὲ παντὶ ἱερατικῷ πληρώματι, οὕτως ἐπῤῥήσιάσθη εἰπών· Ἀργυρίου, ἢ χρυσίου, ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς ἐπεθύμησα· πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων· μακάριόν ἐστι μᾶλλον τὸ διδόναι. διὸ καὶ ἡμεῖς μαθητευθέντες παρ' αὐτῦ, ὀφείλομεν, μηδόλως αἰσχροκερδῶς ἐπινοεῖσθαι ἐπίσκοπον, προφασιζόμενον προφάσεις ἐν ἁμαρτίαις, ἀπαιτεῖν χρυσίον, ἢ ἄργυρον, ἢ ἕτερόν εἶδος τῦ ὑπ' αὐτὸν τελοῦντας ἐπισκόπους, ἢ κληρικοὺς, ἢ μοναχούς. Φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος· ἄδικοι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι. καὶ, οὐκ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. εἴ τις οὖν δι' ἀπαίτησιν χρυσίου ἢ ἑτέρου τινὸς εἴδους, ἢ διά τινα ἰδιοπάθειαν βύρσεως ἀπείργων τῆς λειτουργίας, ἢ ἀφορίζων τινὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν κληρικῶν, ἢ σεπτὸν ναὸν κλείων, μὴ γίνεσθαι ἐν αὐτῷ τὰς τῦ θεοῦ λειτουργίας, εἰς ἀναίσθητα τῷ ἑαυτῦ μανίαν ἐπιπέμπων, ἀναίσθητος ὄντως ὑπάρχει, καὶ τῇ παντοπαθείᾳ ὑποκείσεται, καὶ ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῦ, ὡς παραβάτου ἐντολῆς θεοῦ καὶ τῶν ἀποστολικῶν διατάξεων. Προαγγέλλει γὰρ καὶ Πέτρος ἡ κορυφαία τῶν ἀποστόλων ἀκρότης· ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τῦ θεοῦ μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἑκουσίως κατὰ θεόν· μὴ αἰσχροκερ-

IV.

Quod abstinendum sit episcopis ab omni dati acceptione.

Prædicator ecclesiæ Paulus diuinus apostolus ac si Canonem ponens Ephesiorum presbyteris, imo vero & omni sacratæ multitudini, ita fiducialiter perhibuit dicens: *Argentum, aut aurum, aut vestem nullius concupiui: omnia ostendi vobis, quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos:* beatius existimans dare. Propter quod & nos edocti ab eo definimus, nullatenus episcopum turpis lucri gratia excogitare ad excusandas excusationes in peccatis, & expetere aurum vel argentum aut aliam speciem ab episcopis, vel clericis, aut monachis qui sub ipso sunt. Ait enim Apostolus: *Iniqui regnum Dei non possidebunt:* Et, *Non debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis.* Quisquis ergo propter exactionem auri vel alterius cuiuslibet speciei, aut propter proprium * vitium inuentus fuerit coercens a ministerio, vel sequestrans aliquem clericorum qui sub se degunt, aut venerabile templum claudens, ne in eo Dei ministeria celebrentur, ad insensata suam transmittens insaniam, insensatus veraciter est; ac per hoc, simili pœnæ eo subiecto, conuertatur dolor eius in caput eius, vt in transgressorem mandati Dei & mandatorum apostolicorum. Præcipit enim & Petrus principalis apostolorum summitas: *Pascite qui in vobis est gregem Dei non coacte, sed spontanee secundum Deum: non turpis lucri*

Act. 20.

1. Cor. 6.

* affectum

1. Petr. 5.

ANNO CHRISTI 787.

gratia, sed prompte: neque vt dominantes in clero, sed forma facti gregis: & cum apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ coronam.

V.

*Quod qui exprobrant clericis, eo quod ordinati sunt in ecclesia sine datis, * epitimio subiacent.*

* i. multa

Peccatum ad mortem est, quando quidam peccantes incorrecti persistunt. Hoc vero deterius est, si & arroganter elati insurgunt aduersus pietatem & veritatem; & præferentes mammona Dei obedientiæ, nullatenus regularibus eius præceptis intendunt. In his non est Dominus Deus, nisi humiliati a proprio resipuerint fortasse excessu. Oportet enim eos magis accedere ad Deum, & cum contrito corde remissionem huius peccati & indulgentiam petere, & non gloriari in illicito dato. *Psalm. 33.* Iuxta enim est Dominus his qui tribulato sunt corde. Eos igitur qui gloriantur se per dationem auri ordinatos in ecclesia, & in hac maligna consuetudine quæ alienat a Deo & omni sacerdotio, sperant; & ex hoc impudenti facie & non operto ore exprobrabilibus verbis eos qui ob virtutem vitæ a sancto Spiritu electi & constituti sine datione auri sunt, inhonorant; primo quidem nouissimum gradum accipere sui ordinis definimus: quod si permanserint, per epitimium corrigantur. Si vero quis claruerit super consecratione hoc aliquando faciens, efficiatur secundum apo-

δῶς, ἀλλὰ προθύμως· μηδ' ὡς καταπυελιθύοντες τὴν κλῆσιν, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος κομιεῖσθε (IV) ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

ε'.

Οτι (4) ὀνειδίζοντες τοὺς κληρικοὺς, διὰ τὸ τετάχθαι ἐν ἐκκλησίᾳ χωρὶς δόσεως, ἐπιτιμίῳ ὑποκεινται.

Ἁμαρτία πρὸς θάνατόν ἐστιν, ὅταν τινὲς ἁμαρτάνοντες ἀδιόρθωτοι μένωσι. τὸ δὲ τούτου χεῖρον, ἐὰν καὶ ζαχλιώντες καταξανίστανται τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀληθείας, καὶ προτιμῶντες (IV) μαμωνᾶν τὴν τοῦ θεοῦ ὑποταγὴν, καὶ τὴν κανονικὴν αὐτοῦ διατάξεων μὴ ἀνεχόμενοι. διὸ ἐν τούτοις οὐκ ἔστι κύριος ὁ θεός· εἰ μὴ ταπεινωθέντες τοῦ ἰδίου σφάλματος αἰτήσωσι. χρὴ δὲ μᾶλλον αὐτοὺς προσέρχεσθαι τῷ θεῷ, καὶ μὴ σεσυντετριμμένης καρδίας τὴν ἄφεσιν τούτου τοῦ ἁμαρτήματος καὶ τὴν συγχώρησιν αἰτεῖσθαι, οὐχὶ καυχωμένους τῇ ἀδόσει δόσει. ἐγγὺς γὰρ κύριος τοῖς συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ. τοὺς οὖν ἐγκαυχωμένους διὰ δόσεως χρυσίου τετάχθαι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ συνηθείᾳ ἐπελπίζοντας τῇ ἀλλοτριούσῃ ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ πάσης εὐσεβείας, καὶ ἐκ τούτου ἀναιδεῖ προσώπῳ καὶ ἀποκαλύπτῳ στόματι ὀνειδιστικοῖς λόγοις τοὺς διὰ ἀρετὴν βίου ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐκλεγέντας καὶ καταταγέντας ἐκτὸς δόσεως χρυσίου ἀτιμάζοντας, πρῶτον μὲν τοῦ ποιοῦντας τὸν ἔλαττον βαθμὸν λαμβάνειν τοῦ οἰκείου τάγματος· εἰ δὲ ἐπιμένοιεν, διὰ ἐπιτιμίου διορθούσθωσαν. εἰ δέ τις ἐπὶ χειροτονίᾳ φανείη ποτὲ τοῦτο πεποιηκὼς, γινέσθω κατὰ (V) ἀποστολικὸν

ANNO CHRISTI 787.

στολικὸν κανόνα Ⓣ λέγοντα· εἴ τις ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης ἐγκρατὴς γένηται, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χροτονήσας, καὶ ἐκκοπτέσθω παντάπασι καὶ τῆς κοινωνίας, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ' ἐμοῦ Πέτρου. ὡσαύτως καὶ κατὰ Ⓝ δεύτερον Ⓦ κανόνα τῶν ἐν Καλχηδόνι ὁσίων πατέρων ἡμῶν, λέγοντα· εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χροτονίαν ποιήσηται, καὶ εἰς πρᾶσιν καταγάγῃ τὸ ἀπρίατον χάρειν, Ⓒ χροτονήσῃ ἐπὶ χρήμασιν ἐπίσκοπον, ἢ χωρεπίσκοπον, ἢ πρεσβυτέρους, ἢ διακόνους, ἢ τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμουμένων· ἢ προβάλοιτο ἐπὶ χρήμασιν οἰκονόμον, ἢ ἔκδικον, ἢ πραιμονάριον, ἢ ὅλως τινὰ τῶν κανόνος ὑπ' αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν· ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας ἐλεγχθεὶς κινδυνευέτω εἰς Ⓣ ἴδιον βαθμόν· καὶ ὁ χροτονούμενος μηδὲν ὠφελείσθω ἐκ τῆς κατ' ἐμπορείαν ὠφελείας χροτονίας, ἢ προβολῆς· ἀλλ' ἔξω ἀλλοτρίου Ⓣ τῆς ἀξίας ἢ τοῦ φρονήματος, οὗπερ ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν. εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανείη τοῖς οὕτως αἰσχροῖς Ⓒ ἀθεμίτοις λήμμασι, καὶ οὗτος, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, ἐκ τοῦ οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναχός, ἀφορισθήτω.

stolicam regulam quæ dicit: Si quis episcopus per pecuniam dignitatem hanc obtinuerit, vel presbyter aut diaconus, deponatur & ipse & qui eum consecrauit, & excidatur omnimodis etiam a communione, quemadmodum Simon magus a me Petro. Similiter & iuxta secundam regulam sanctorum patrum qui apud Calchedonem conuenerunt, quæ ait: Si quis episcopus per pecunias consecrationem fecerit, & sub precio redegerit gratiam quæ non potest vendi, ordinaueritque per pecunias episcopum, vel chorepiscopum, siue presbyteros aut diaconos, aut quemdam eorum qui in clero connumerantur: aut præposuerit per pecunias œconomum vel defensorem, siue mansionarium, aut prorsus quemquam qui sub regulam est, turpis lucri gratia: qui hoc conatus fuerit agere, si conuictus fuerit, proprii gradus periculum subeat: & qui consecratus est, nihil proficiat ex consecratione vel promotione quæ per negotiationem effecta est; sed sit alienus a dignitate * & solicitudine quam per pecunias consecutus est. Si vero quis mediator apparuerit in huiusmodi turpibus & illicitis * datis; si quidem clericus fuerit, proprio gradu decidat: si vero laicus vel monachus, excommunicetur. Can. 30.

* seu

* lucris;

ς'.

Περὶ τοῦ γίνεσθαι τοπικὴν σύνοδον κατὰ χρόνον.

VI.

Vt efficiatur localis Synodus per annum.

Ἐπειδήπερ κανών ἐστιν ὁ λέγων· δὶς τοῦ ἔτους καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν χρὴ γίνεσθαι διὰ συναγερίσεως ἐπισκόπων τὰς κανονικὰς ζητήσεις· διὰ γοῦν

Quoniam quidem regula est, quæ dicit: Bis in anno per singulas prouincias oportet fieri per conuentum episcoporum regulares inquisitiones: propter fati- Conc. Nic. cap. 5.

gationem & * vt opportune habeantur ad iter agendum hi qui congregandi sunt, * definierunt sextæ Synodi sancti patres, omni excusatione remota, modis omnibus semel in anno fieri, & deprauata corrigi. Hunc ergo Canonem & nos renouamus: & si quisquam princeps inuentus fuerit hoc prohibere, communione priuetur. Si quis vero metropolitanorum hoc neglexerit agere absque necessitate vel vi, seu aliqua rationabili occasione, canonicis pœnis subiaceat. * Dum autem Synodus agitur super canonicis & euangelicis negotiis, oportet congregatos episcopos in meditatione & solicitudine fieri custodiendorum diuinorum & viuificorum Domini mandatorum: in custodiendis enim illis retributio multa; quia & lucerna mandatum: lex autem lux, & via vitæ argutio & disciplina est; & mandatum Domini lucidum illuminans oculos. Porro non habeat metropolitanus licentiam ex his quæ defert episcopus secum, siue iumentum, siue aliam speciem expetendi. Quod si hoc egisse conuictus fuerit, soluat quadruplum.

* *Gr.* quod inopia laborent ad iter *Can.* 8. Anas. verb.

* *Ne te moneat, si hanc definitionem nos minime habeamus, cum & earũ nõnullas quas inter Canones habemus, in auctoritatem non recipiamus, sicut quasdam ex Conciliis. Alia namque apud Gracos tantum, alia vero apud certas solum prouincias in obseruantiã ecclesiasticã assumuntur, sicut sunt Laodicenses Concil.* 16. *& 17. regulæ, quæ apud Gracos tantum seruantur. nec non & Africanorum Conciliorum* 6. *& 8. capitula, quæ nulla prouincia seruare nisi Africana dignoscitur.*

* *Gr.* Synodo autem peracta *Psalm.* 18. *Prou.* 6.

VII.

Quod templa nouiter sine reconditis sanctorum reliquiis dedicata oporteat suppleri.

Ait Paulus diuinus apostolus: *Quorumdam peccata manifesta sunt, quorumdam autem & subsequuntur.* Peccatis ergo præuenientibus, & alia peccata his accidunt. Impiam itaque Christianos accusantium hæresim & aliæ impietates subsecutæ sunt.

1. *Tim.* 5.

πλὴ σωζομένων ἐν τῇ ἐνδεχομένῃ ἐγκαίρῳ ὁδοιπορίᾳ τοῦ συναθροιζομένους, ὥρισται ἐν τῇ ἕκτῃ συνόδῳ ὅσοι πατέρες, ἐξ ἅπαντος ζήτου καὶ προφάσεως ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ γίνεσθαι, καὶ τὰ ἐσφαλμένα διορθοῦσθαι. τοῦτον οὖν καὶ ἡμεῖς διανεοῦμεν· καὶ εἴ τις εὑρεθῇ ἀρχων τοῦτον κωλύων, ἀφορισθήτω. εἰ δέ τις ἐκ τῶν μητροπολιτῶν ἀμελήσει τοῦτο γίνεσθαι ἐκτὸς ἀνάγκης καὶ βίας, καί τινος εὐλόγου προφάσεως, τοῖς κανονικοῖς ὑποπιπτέτω ἐπιτιμίοις. τῆς δὲ συνόδου γινομένης περὶ κανονικῶν καὶ εὐαγγελικῶν πραγμάτων, δεῖ τοὺς συναθροιζομένους ἐπισκόπους ἐν μελέτῃ καὶ φροντίδι γίνεσθαι τοῦ φυλάττεσθαι τὰς θείας καὶ ζωοποιοὺς ἐντολὰς τοῦ θεοῦ. ἐν γὰρ τῷ φυλάττεσθαι αὐτὰς ἀνταπόδοσις πολλή· ὅτι καὶ λύχνος ἐντολή, νόμος δὲ φῶς, καὶ ὁδὸς ζωῆς ἔλεγχος καὶ παιδεία· καὶ ἡ ἐντολὴ κυρίου πλατυνὴς φωτίζουσα ὀφθαλμούς. μὴ ἔχων δὲ ἄδειαν μητροπολίτης, ἐξ ὧν ἐπιφέρονται ἐπίσκοποι μετ' ἀσπῶν, ἢ κτηνῶν, ἢ ἑτέρου εἴδους ἀπαιτεῖν. εἰ δὲ τοῦτο ἐλεγχθῇ, ὑποπιπτέτω τὸ τετραπλάσιον.

Anno Christi 787.

* *γινομένης ambiguum*

ζ'.

Οτι δεῖ ἐγκαινιζόμενα ναοὺς ἐκτὸς καταθέσεως λειψάνων ἁγίων μὴ ἐπιτελεῖσθαι.

Εφη Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος· τινῶν αἱ ἁμαρτίαι προδηλοί εἰσι, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. ἁμαρτιῶν οὖν προκαταλαβουσῶν, καὶ ἑτέρας ἁμαρτίας παρεπομένας ταύτας. τῇ οὖν ἀσεβεῖ αἱρέσει τῶν χριστιανοκατηγόρων καὶ ἄλλα ἀσεβήματα συνηκολούθησεν,

ANNO CHRISTI 787.

ὥσπερ γὰρ τῶν σεπτῶν εἰκόνων τὸ σχῆμα ἀφείλοντο ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἕτερά τινα ἔθη παραλελύκασιν, ἃ χρὴ ἀνανεωθῆναι, καὶ κατὰ τὸν ἔγγραφον καὶ ἄγραφον θεσμοθεσίαν οὕτως κρατεῖν. ὅσοι οὖν σεπτοὶ ναοὶ καθιερώθησαν ἐκ τοῦ ἁγίων λειψάνων μαρτύρων, ὁρίζομεν ἐν αὐτοῖς κατάθεσιν γίνεσθαι λειψάνων μετὰ τῆς συνήθους εὐχῆς. καὶ εἰ ἀπὸ τοῦ παρόντος τις εὑρεθῇ ἐπίσκοπος χωρὶς ἁγίων λειψάνων καθιεροῦν ναόν, καθαιρείσθω, ὡς παραβεβηκὼς τὰς ἐκκλησιαστικὰς παραδόσεις.

Sicut enim venerabilium imaginum vultum abstulerunt ab ecclesia, ita & alios quosdam mores deseruerunt, quos & oportet renouari, & secundum scriptam & non scriptam legislationem denuo detineri. Quotquot ergo venerabilia templa consecrata sunt absque sanctis reliquiis martyrum, definimus in eis reliquiarum vna cum solita oratione fieri positionem. Et si a præsenti tempore inuentus fuerit episcopus absque lipsanis consecrare templum, deponatur, vt ille qui ecclesiasticas traditiones transgreditur.

ν'.

Οτι τοὺς Ἑβραίους οὐ χρὴ δέχεσθαι, εἰ μήπου ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας ἐπιστρέψωσιν.

VIII.

Quod Hebræos non oporteat recipi, nisi forte ex sincero corde conuersi fuerint.

Ἐπειδὴ πλανώμενοί τινες ἐκ τῆς τῶν Ἑβραίων θρησκείας, μυκτηρίζειν ἔδοξαν Χριστὸν τὸν θεόν, προσποιούμενοι Χριστιανίζειν, αὐτὸν δὲ ἀρνοῦνται, κρύβδην καὶ λαθραίως σαββατίζοντες, καὶ ἕτερα Ἰουδαϊκὰ ποιοῦντες· ὁρίζομεν τούτους μήτε εἰς κοινωνίαν, μήτε εἰς εὐχὴν, μήτε εἰς ἐκκλησίαν δέχεσθαι· ἀλλὰ φανερῶς ἔστωσαν κατὰ τὸν ἑαυτῶν θρησκείαν Ἑβραῖοι· μήτε τοὺς παῖδας αὐτῶν βαπτίζειν, μήτε δοῦλον ὠνήσασθαι ἢ κτᾶσθαι. εἰ δὲ ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας καὶ πίστεως ἐπιστρέψῃ τις αὐτῶν, καὶ ὁμολογήσῃ ἐξ ὅλης καρδίας, φραμβεύων τὰ κατ' αὐτῶν ἔθη καὶ πράγματα, πρὸς τὸ καὶ ἄλλους ἐλεγχθῆναι καὶ διορθώσασθαι, τοῦτον προσδέχεσθαι καὶ βαπτίζειν, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ· καὶ ἀσφαλίζεσθαι αὐτοὺς ἀποσῆναι τῆς Ἑβραϊκῶν ἐπιτηδευμάτων. εἰ δὲ μή, ὅπως ἔχοιεν, μηδαμῶς αὐτοὺς προσδέχεσθαι.

Quoniam errantes hi qui ex Hebræorum superstitione consistunt, subsannare se Christum Deum existimant, simulantes Christianizare, ipsum autem negant, clam & latenter sabbatizantes, & alia Iudæorum more facientes: definimus hos neque in communionem, neque in orationem, neque in ecclesiam suscipi; sed manifeste sint secundum religionem suam Hebræi: neque pueros eorum baptizari, neque seruum * emi vel acquiri. Si vero ex sincero corde ac fide conuerterit se quis eorum, & confessus fuerit ex toto corde, diuulgans mores eorum & res, vt alii etiam arguantur & corrigantur; hunc suscipi & baptizari, & pueros eius: quin & * obseruari eos, vt recedant ab Hebraicis adinuentionibus, definimus: alias autem nullatenus admittendos.

* *Gr.* emere vel possidere.

* cautos reddi

ANNO CHRISTI 787.

IX.

De non abſcondendo libro quolibet hæreſeos Chriſtianos accuſantium.

Omnia puerilia ludibria, inſanaſque debacchationes atque conſcripta, quæ falſo contra venerabiles imagines facta ſunt, dari oportet in epiſcopio Conſtantinopoleos, vt recondantur cum ceterorum hæreticorum libris. Si vero quis inuentus fuerit hæc occultare, ſiquidem epiſcopus aut preſbyter vel diaconus fuerit, deponatur: ſi vero monachus aut laicus, anathematizetur.

X.

Quod non oporteat clericum relinquere parochiam ſuam, & ad aliam tranſire abſque notitia epiſcopi.

Quoniam quidam clericorum paruipendentes canonicam conſtitutionem, relinquunt parochiam propriam, & ad alias parochias conuolant, & maxime in hac Deo ſeruanda regia vrbe ſeſe apud principes locant, in eorum oratoriis Miſſas facientes: hos abſque proprio epiſcopo & Conſtantinopolitano antiſtite non licet ſuſcipere in qualibet domo vel eccleſia: quod ſi hoc fecerit, & ita perſeuerauerit, deponatur. Quotquot autem cum conſcientia prædictorum hoc fecerint ſacerdotum, non licet eis mundanas & ſæculares curas ſuſcipere, præſertim cum hoc agere prohibeantur a ſacris Canonibus. Quiſquis autem apparuerit eorum, qui dicuntur maiores, curam tenere, aut deſinat, aut

θ'.

Περὶ τοῦ μὴ κρύπτειν τινὰ χειστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως βίβλον.

Πάντα τὰ μειρακιώδη ἀθύρματα καὶ μανιώδη βακχεύματα, τὰ ψευδοσυγγράμματα κατὰ τῶν σεπτῶν εἰκόνων γενόμενα, δέον δοθῆναι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα ἀποτεθῶσι μετὰ τῶν λοιπῶν αἱρετικῶν βίβλων. εἰ δέ τις εὑρεθείη ταῦτα κρύπτων, εἰ μὲν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ μοναχὸς ἢ λαϊκός, ἀναθεματιζέσθω.

ι'.

Οτι οὐ δεῖ κληρικὸν ἀπολιπεῖν τὴν ἑαυτοῦ παροικίαν, καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀφικέσθαι χωρὶς εἰδήσεως τοῦ ἐπισκόπου.

Ἐπειδή τινες τῶν κληρικῶν παραλογιζόμενοι τὸν κανονικὸν διάταξιν, ἀπολιπόντες τὴν ἑαυτῶν παροικίαν, εἰς ἑτέρας παροικίας ἐκτρέχουσι, καὶ πλεῖστα ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει, καὶ εἰς ἄρχοντας προσεδρεύουσιν, ἐν τοῖς αὐτῶν οἰκτηρίοις τὰς λειτουργίας ποιούμενοι· τούτους οὖν χωρὶς τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου καὶ ἐξ Κωνσταντινουπόλεως ἐκ ἔξεστι δεχθῆναι ἐν οἱῳδήποτε οἴκῳ ἢ ἐκκλησίᾳ· εἰ δὲ τοῦτο ποιήσῃ, ἐπιμόνων καθαιρείσθω. ὅσοι δὲ μετ' εἰδήσεως τῶν προκεχειρισμένων ἱερέων τοῦτο ποιοῦσιν, ἐκ ἔξεστιν αὐτοῖς κοσμικὰς καὶ βιωτικὰς φροντίδας ἀναλαμβάνεσθαι, ὡς κεκώλυται τοῦτο ποιεῖν παρὰ τῶν θείων κανόνων. εἰ δέ τις φωραθείη τῶν λεγομένων μειζότερον φροντίδα ἐπέχων, ἢ παυσάσθω, ἢ

ANNO CHRISTI 787.

καθαιρείσθω · μᾶλλον μὴν οὖν ἤτω τοῦ διδασκαλίου τῶν παίδων καὶ τῆς οἰκετῆς, ἐπαναγινώσκων αὐτοῖς τὰς θείας γραφάς · εἰς τοῦτο γὰρ καὶ τὴν ἱεροσυνὴν ἐκληρώσατο.

deponatur : potius autem maneat ad magisterium tam puerorum, quam famulorum, relegens eis diuinas scripturas : ad hoc enim etiam sacerdotium consecutus est.

ια'.

Οτι δεῖ οἰκονόμους εἶναι ἐν τοῖς ἐπισκοπείοις καὶ ἐν τοῖς μοναστηρίοις.

Ὑπόχρεω ὄντες πάντας τοὺς θείους κανόνας φυλάττειν, καὶ τὸν λέγοντα, οἰκονόμους εἶναι ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ, παντὶ τρόπῳ ἀπαρεγκλήτους διατηρεῖν ὀφείλομεν. καὶ εἰ μὲν ἕκαστος μητροπολίτης ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ καθιστᾷ οἰκονόμον, καλῶς ἂν ἔχοι · εἰ δὲ μή γε, ἐξ αὐθεντίας ἰδίας τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκόπῳ ἄδηλόν ἐστι προσκεῖσθαι οἰκονόμον ἐν τῇ αὐτοῦ ἐκκλησίᾳ. ὡσαύτως καὶ τοῖς μητροπολίταις, εἰ ὑπ' αὐτὸν ἐπίσκοποι οὐ προαιροῦνται οἰκονόμους ἐγκαθιστᾶν ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐκκλησίαις. τὸ αὐτὸ δὲ φυλάττεσθαι καὶ ἐπὶ τῶν μοναστηρίων.

XI.

Quod oporteat œconomos esse in episcopiis ac monasteriis.

Cum simus debitores omnes sacras literas custodire, & eam quæ dicit, in vnaquaque ecclesia œconomos esse, modis omnibus inuiolabilem conseruare debemus. Et si quidem vnusquisque metropolitanus in sua ecclesia constituerit œconomum, bene vtique : sin autem, ex auctoritate * propria Constantinopoleos episcopo licentia est præponendi œconomum in eius ecclesia : similiter & metropolitanis, si episcopi qui sub ipsis sunt, non fategerint œconomos statuere in suis ecclesiis. Idipsum autem seruandum est etiam in monasteriis.

Can. 26. Concil. Calched.

* Gr. speciali

ιβ'.

Οτι οὐ δεῖ ἐκποιεῖσθαι ἐπίσκοπον ἢ ἡγούμενον ἐκ τῶν προαστείων τῆς ἐκκλησίας.

Εἴ τις ἐπίσκοπος εὑρεθείη ἢ ἡγούμενος ἐκ τῶν αὐτουργιῶν τοῦ ἐπισκοπείου ἢ τοῦ μοναστηρίου ἐκποιούμενος εἰς ἀρχοντικὸν χεῖρα, ἢ καὶ ἑτέρῳ προσώπῳ ἐκδιδούς, ἄκυρον εἶναι τὴν ἔκδοσιν κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἁγίων ἀποστόλων τὸν λέγοντα · πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ὁ ἐπίσκοπος ἐχέτω τὴν φροντίδα, καὶ διοικείτω

XII.

*Quod non oporteat episcopum vel abbatem alienare quid de * proastiis ecclesiæ.*

* i. suburbanis

Quisquis episcopus inuentus fuerit vel abbas de * salariis episcopii siue monasterii transferre quidquam in principum manus, vel etiam alii personæ conferre, * irritum sit quod datum esse constiterit, secundum † Canonem sanctorum apostolorum qui dicit: Omnium ecclesiasticarum rerum episcopus solicitudinem habeat, & dispenset

* agris, seu fundis

* Gr. irrita sit alienatio secundum † Can. 39.

eas tamquam Deo contemplante: non liceat autem ei fraudare quidquam ex illis, vel cognatis propriis donare quæ Dei sunt. Quod si pauperes fuerint, vt pauperibus largiatur: sed non sub eorum occasione quæ sunt ecclesiæ * defraudentur. Quod si & excusationem prætenderint, damnum facere, & nihil ad profectum agrum existere; nec sic principibus qui per loca illa sunt, tribuatur ager vel locus, sed clericis vel agricultoribus. Quod si calliditate vsus fuerit, & a colono vel clerico emerit princeps agrum; etiam sic irrita sit venditio, & restituatur episcopio vel monasterio: & episcopus vel abbas hoc faciens abiiciatur, episcopus quidem ab episcopio, abbas autem a monasterio, tamquam qui dispergit male quæ non collegit.

* Gr. venumdet.

XIII.

Quod in magna damnatione sint hi, qui monasteria communia faciunt habitacula.

Quoniam propter calamitatem, quæ pro peccatis nostris in ecclesiis facta est, subreptæ sunt a quibusdam viris quædam venerabiles domus, tam videlicet episcopia, quam monasteria, & facta sunt communia diuersoria: si quidem voluerint ii qui hæc retinent, reddere ea, vt * secundum antiquitatem instaurentur, bene & optime: alioquin, si de sacrato catalogo fuerint, hos deponi præcipimus: si vero monachi vel laici, excommunicari: quos nimirum constat condemnatos esse a Patre & Filio & Spiritu sancto: & deputentur

* Gr. in pristinum statum

αὐτὰ ὡς τῦ θεοῦ ἐφορῶντος· μὴ ἐξεῖναι δὲ αὐτῷ σφετερίζεσθαί τι ἐξ αὐτῶν, ἢ συγγενέσιν ἰδίοις τὰ τῦ θεοῦ χαρίζεσθαι. εἰ δὲ πένητες εἶεν, ἐπιχορηγείτω ὡς πένησιν, ἀλλὰ μὴ προφάσει τούτων τὰ τῆς ἐκκλησίας ἀπεμπολείτω. εἰ δὲ προφασίζοιντο ζημίαν ἐμποιεῖν, καὶ μηδὲν πρὸς ὄνησιν τυγχάνειν Ⓦ ἀγρὸν, μηδ' οὕτως τοῖς κτῖ τόπον ἀρχοῖσιν ἐκδιδόναι Ⓦ τόπον, ἀλλὰ κληρικοῖς ἢ γεωργοῖς. εἰ δ' πανουργίᾳ πονηρᾷ χρήσοιντο, καὶ ἐκ τῦ γεωργοῦ ἢ τῦ κληρικοῦ ὠνήσεται ἄρχων Ⓦ ἀγρὸν, Ⓒ οὕτως ἄκυρον εἶναι τὴν πρᾶσιν, Ⓒ ἀποκαθίσασθαι ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ ἢ ἐν τῷ μοναστηρίῳ· Ⓒ ἐπίσκοπος Ⓖ ἢ ἡγούμενος τοῦτο ποιῶν ἐκβαλλέσθω, ὁ μὲν ἐπίσκοπος τῦ ἐπισκοπείου, ὁ δὲ ἡγούμενος τῦ μοναστηρίου, ὡς διασκορπίζων κακῶς ἃ οὐ συνήγαγεν.

Anno Christi 787.

ιγ'.

Οτι μεγάλης κατακρίσεως ἄξιοί εἰσιν Ⓓ τὰ μοναστήρια κοινοῦντες.

Ἐπειδὴ διὰ τὴν πλῆθος κτῖ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν συμφοραὶ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καθηρπάγησαν πινες διαγεῖς οἶκοι ὑπό τινων ἀνδρῶν, ἐπισκοπεῖά τε καὶ μοναστήρια, καὶ ἐγένοντο κοινὰ καταγώγια· εἰ μὲν Ⓓ διακρατοῦντες ταῦτα προαιροῦνται ἀποδιδόναι, ἵνα κτὶ ὁ ἀρχαῖος Ⓦ ἀποκατασταθῶσιν, οὗ Ⓒ καλῶς ἔχει· εἰ δὲ μή γε, εἰ μὲν τῦ καταλόγου τῦ ἱερατικοῦ εἰσι, τούτους καθαιρεῖσθαι προστάττομεν· εἰ δὲ μοναχοὶ ἢ λαϊκοὶ, ἀφορίζεσθαι, ὡς ὄντας κατακρίτους ὑπὸ τῦ πατρὸς Ⓒ τῦ υἱοῦ Ⓒ τῦ ἁγίου πνεύματος· καὶ τεταίχθωσαν,

ANNO CHRISTI 787.

ὅπου ὁ σκώληξ οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται, ὅπ τῇ τῦ κυρίου φωνῇ ἐναντιοῦται, τῇ λεγούσῃ· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορείας.

Vbi vermis non moritur, & ignis non extinguitur: quia voci Domini aduersantur, quæ dicit: *Non faciatis domum patris mei domum negotiationis.* Ioan. 2.

ιδ'.

Οπ οὐ χρὴ ἀκρὸς χροτεσίας ἀναγινώσκειν ἐν τῇ συνάξει ἐπ' ἄμβωνος.

XIV.

Quod non oporteat sine manus impositione legere in collecta super ambonem.

Οπ τάξις ἐμπολιτεύεται ἐν ἱερωσύνῃ, πᾶσιν ἀρίδηλον· καὶ ἐν ἀκριβείᾳ διατηρεῖν τὰς τῆς ἱερωσύνης ἐγχειρίσεις, θεῷ ὄντι εὐάρεστον. καὶ ἐπεὶ ὁρῶμεν ἀκρὸς χροτεσίας νηπόθεν πλείους κουρὰν τῦ κλήρου λαβόντας τινὰς, μήπω δὲ ἀπ' ἐπισκόπου χροτεσίαν λαβόντας, καὶ ἀναγινώσκοντας ἐν τῇ συνάξει ἐπ' ἄμβωνος, ἀκανονίστως τοῦτο ποιοῦντας, ὑποτρέπομεν ὑπὸ καιρόν τοῦτο μὴ γίνεσθαι· τὸ αὐτὸ δὲ φυλάττεσθαι καὶ ἐπὶ μοναχῶν. ἀναγνώστου δὲ χροτεσίαν ἄδηλόν ἐστιν ἐν ἰδίῳ μοναστηρίῳ καὶ μόνον ἑκάστῳ ἡγουμένῳ ποιεῖν, εἰ αὐτῷ τῷ ἡγουμένῳ ἐπιτέτακται χροτεσία παρὰ ἐπισκόπου πρὸς πρεσβυτερίαν ἡγουμένου, δῆλον ὄντα αὐτὸν πρεσβύτερον. ὡσαύτως καὶ κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθος δεῖ χωρεπισκόπους κατ' ἐπιτροπὴν τῦ ἐπισκόπου δεῖ προχειρίζεσθαι ἀναγνώστας.

Quia ordo debet in * sacratione custodiri, omnibus liquet: & cum diligentia conseruare sacerdotii promotiones, Deo est prorsus acceptum. Et quoniam videmus sine manus impositione a paruula ætate tonsurã cleri quosdam accipientes, nondum ab episcopo manus impositione percepta super ambonem irregulariter in collecta legentes, præcipimus amodo id minime fieri: idipsum quoq; conseruandum est etiam inter monachos. Lectoris autem manus impositionem licentia est vnicuique abbati in proprio monasterio solummodo faciendi, si dumtaxat abbati manus impositio facta noscatur ab episcopo secundum morem præficiendorum abbatum, dum constet illum esse presbyterum. Simili modo secundum antiquam consuetudinem chorepiscopos præceptione episcopi oportet promouere lectores. * Gr. sacerdotio

ιε'.

Οπ οὐ δεῖ κληρικὸν ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις καταλέγεσθαι.

XV.

Quod non oporteat clericum duabus ecclesiis connumerari.

Κληρικὸς ἀπὸ τῦ νῦν μὴ καταλεγέσθω ἐν δυσὶν ἐκκλησίαις· ἐμπορείας γὰρ καὶ αἰσχροκερδείας ἴδιον τοῦτο, καὶ ἀλλότριον ἐκκλησιαστικῆς σωφρο-

Clericus ab instanti tempore non connumeretur in duabus ecclesiis. Negotiationis enim est hoc & turpis cõmodi proprium, & ab ecclesiastica consuetu-

dine penitus alienum. Audiuimus enim ex ipsa dominica
Matth. 6. voce: *Quia nemo potest duobus dominis seruire. aut enim vnum odio habebit, & alterum diliget: aut vnum sustinebit, & alterum contemnet.* Vnusquisque
1. Cor. 7. ergo secundum apostolicam vocem, in quo vocatus est, in hoc debet manere, & in vna locari ecclesia. Quæ enim per turpe lucrum in ecclesiasticis rebus efficiuntur, aliena consistunt a Deo. Ad vitæ vero huius necessitatem studia sunt diuersa: ex his vero qui voluerit, acquirat corporis opportuna.
Act. 20. Ait enim Apostolus: *Ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus istæ.* Et hæc quidem in hac a Deo conseruanda vrbe. Ceterum in villis quæ foris sunt, propter inopiam hominum indulgeatur.

XVI.

Quod non oporteat sacratum virum vestimentis preciosis indui.

Omnis iactantia & ornatura corporalis aliena est a sacrato ordine. Eos ergo episcopos vel clericos qui se fulgidis & claris vestibus ornant, emendari oportet. Quod si in hoc permanserint, epitimio tradantur. Similiter eos qui vnguentis inunguntur. Quoniam vero radice amaritudinis exorta, contaminatio facta est in catholica ecclesia Christianos calumniantium hæresis, etiam hi qui hanc receperunt, non solum imaginarias picturas abominati sunt, sed & omnem reuerentiam repulerunt, eos qui religiose ac pie

θείας. ἠκούσαμεν γὰρ ἐξ αὐτῆς τῆς κυ- ANNO CHRISTI 787.
ριακῆς φωνῆς· ὅτι οὐ δύναται τις δυσὶ κυρίοις δουλεύειν. ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ τοῦ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. ἕκαστος οὖν καθὼς τῷ ἀποστολικῷ φωνῷ, ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἐν τούτῳ ὀφείλει μένειν, καὶ προσεδρεύειν ἐν μιᾷ ἐκκλησίᾳ. τὰ γὰρ δι' αἰσχροκέρδειαν γινόμενα ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀλλότρια ἐκ θεοῦ καθίστηκασι. πρὸς δὲ τῷ τοῦ βίου τούτου χρείαν ἐπιτηδεύματά εἰσι διάφορα· ἐξ αὐτῶν εἴ τις βούλοιτο, τὰ χρειώδη τῷ σώματι προσλέγεσθω. ἔφη γὰρ ὁ ἀπόστολος· ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. καὶ ταῦτα μὲν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει. ἐν δὲ τοῖς ἔξω χωρίοις, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀνθρώπων, παραχωρείσθω.

ιε'.

Ὅτι οὐ δεῖ ἱερατικὸν ἄνδρα ἱματίοις πολυτελέσιν ἀμφιέννυσθαι.

Πᾶσα βλακεία καὶ κόσμησις σωματικὴ ἀλλοτρία ἐστὶ τῆς ἱερατικῆς τάξεως. τοὺς οὖν ἑαυτοὺς κοσμοῦντας ἐπισκόπους ἢ κληρικοὺς δι' ἐσθήτων λαμπρῶν καὶ περιφανῶν, τούτους διορθοῦσθαι χρή· εἰ δὲ ἐπιμένοιεν, ἐπιτιμίῳ παραδίδοσθαι. ὡσαύτως καὶ τοὺς τὰ μύρα χριομένους. ἐπειδὴ δὲ ῥίζα πικρίας ἄνω φύσασα, μίασμα γέγονεν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἡ τῶν εἰκονομαχούντων αἵρεσις· καὶ οἱ ταύτῃ δεξάμενοι οὐ μόνον τὰς εἰκονικὰς ἀναζωγραφήσεις ἐβδελύξαντο, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν εὐλάβειαν ἀπώσαντο, τοὺς σεμνῶς καὶ εὐσεβῶς βιοῦντας

ANNO CHRISTI 787.

βιωτὰς προσοχθίζοντες · καὶ πεπλήρωται ἐπ' αὐτοῖς τὸ γεγραμμένον · βδέλυγμα ἀμαρτωλῷ θεοσέβεια . εἰ οὖν δεδῶσι τοίνυν ἐγγελῶντες τοῖς πρὸ βύτελῆ καὶ σεμνῷ ἀμφίασιν περικειμένοις , δι' ἐπιτιμίου διορθούσθωσαν. ἐν γὰρ τοῖς ἄνωθεν χρόνων πᾶς ἱερατικὸς ἀνὴρ μετ' εὐτελείας καὶ σεμνῆς ἀμφιάσεως ἐπολιτεύετο. πᾶν γὰρ ὃ μὴ διὰ χρείαν , ἀλλὰ διὰ καλλωπισμὸν παραλαμβάνεται , πρόφασιν ἔχει καταγελᾶσθαι, ὡς ὁ μέγας ἔφη Βασίλειος. ἀλλ' οὐδὲ ἐν σηρικῶν ὑφασμάτων πεποικιλμένῃ ἐσθῆτα ἐνεδέδυτό τις, οὐδὲ προσεπέθεσαν ἑτερόχροα ἐπιβλήματα ἐν τοῖς ἄκροις τῶν ἱματίων. ἤκουσαν γὰρ ἐκ τῆς θεοφθόγγου γλώττης, ὅτι οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν.

viuunt, * offendentes : ac per hoc completur in eis quod scriptum est : *Abominatio est peccatori Dei cultus*. Igitur si inuenti fuerint deridentes eos qui vilibus & religiosis vestimentis amicti sunt, per epitimium corrigantur. Priscis enim temporibus omnis sacratus vir cum mediocri ac vili veste conuersabatur. Omne quippe quod non propter necessitatem suam, sed propter venustatem accipitur, * elationis habet calumniam , quemadmodum magnus ait Basilius. Sed neque ex sericis texturis vestem quis variatam induebat , neque apponebat variorum colorum ornamenta in summitatibus vestimentorum. Audierant autem ex deisona lingua , quia *qui mollibus vestiuntur , in domibus regum sunt.*

* odio habentes:

Eccles. 1.

* luxus h. crimen,

In regulis breuioribus resp. ad interrog. 49.

Matt. 11.

ιζ'.

Οτι μὴ ἔχων τις τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν, μὴ ἐπιχειροῖ κτίζειν δίκτυον οἶκον.

Οτι τινὲς τῶν μοναχῶν καταλιπόντες τὰ ἑαυτῶν μοναστήρια , ἐφιέμενοι ἄρχειν , καὶ τὸ ὑπακούειν ἀναμένοντες , ἐγχειρίζουσι κτίζειν δίκτυα οἴκους , τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν μὴ ἔχοντες· εἴπερ οὖν τοῦτο ἐπιχειρήσει ποιεῖν , κωλυέσθω ὑπὸ τοῦ κυ τοπον ἐπισκόπου. εἰ δὲ τὰ πρὸς ἀπαρτισμὸν ἔχοι , τὰ βουλευόμενα αὐτῷ εἰς πέρας ἀγέσθωσαν. τὸ αὐτὸ δὲ φυλάττεσθαι καὶ ἐπὶ λαϊκῶν καὶ κληρικῶν.

XVII.

Vt qui non habet ea quæ ad consummationem sufficiant , minime oratoriam ædificare domum incipiat.

Quia quidam monachorum deserentes monasteria sua, præesse anhelantes , & obedire renuentes , inchoant construere oratorias domos , ea quæ ad perfectionem necessaria sunt non habentes : quisquis igitur hoc visus fuerit agere, prohibeatur a loci episcopo. At vero si sumptus sufficientes ad perfectionem habuerit, quæ ab ipso desiderantur , ad terminum perducantur. Idipsum autem seruandum est etiam super laicis & clericis.

ANNO CHRISTI 787.

XVIII.

Quod non oportet feminas habitare in episcopiis, vel virorum monasteriis.

1. *Cor.* 10. *Sine offensione estote his etiam qui foris sunt,* diuinus dicit Apostolus. Feminas autem commorari in episcopiis, vel etiam monasteriis, omnis est offensionis materia. Quisquis ergo ancillam vel liberam in episcopio possidere claruerit, vel in monasterio ad opus ministerii alicuius, increpetur: si autem permanserit, deponatur. Porro si contigerit in proastiis feminas esse, & voluerit episcopus vel abbas iter * ad eas facere, præsente episcopo vel abbate nullatenus ministerii opus facere eo tempore mulieri liceat, sed seorsum moretur in alio loco, donec episcopus vel abbas recedat propter irreprehensibilitatem.

* *Gr.* illuc

XIX.

* *admissiones* *Vt sine dationibus * sponsiones sacrorum virorum, monachorum quoque ac monacharum fiant.*

In tantum inoleuit auaritiæ facinus in rectores ecclesiarum, vt etiam quidam eorum qui dicuntur religiosi viri atque mulieres, obliuiscentes mandatorum Domini, decipiantur, & per aurum * introitus accedentium tam ad sacratum ordinem, quam ad monasticam vitam efficiant. Vnde fit, vt quorum initium improbabile est, omnia sint proiicienda, vt magnus ait Basilius. Neque enim Deo per mammona seruire licet. Si quis ergo inuētus fuerit hoc faciens,

* *receptiones*

ιη'.

Οτι οὐ δεῖ γυναῖκας ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν ἐπισκοπείοις, ἢ ἐν ἀνδρῴοις μοναστηρίοις.

Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ τοῖς ἔξωθεν, φησὶν ὁ θεῖος ἀπόστολος. τὸ δὲ γυναῖκας ἐνδιαιτᾶσθαι ἐν ἐπισκοπείοις ἢ καὶ μοναστηρίοις, παντὸς προσκόμματος αἴτιον. εἴ τις οὖν δούλην ἢ ἐλευθέραν ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ κτώμενος φωραθείη, ἢ ἐν μοναστηρίῳ πρὸς ἐγχείρησιν διακονίας τινός, ἐπιπλήττεσθω· ἐπιμένων δὲ καθαιρείσθω. εἰ δὲ καὶ τύχοι ἐν προαστείοις γυναῖκας ἔχειν, καὶ θελήσῃ ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος πορείαν ἐν τοῖς ἐκεῖσε ποιήσασθαι, παρόντος ἐπισκόπου ἢ ἡγουμένου μηδόλως ἐγχείρησιν διακονίας ποιείσθω κατ' ἐκεῖνο τὸ καιρὸν γυνή, ἀλλ' ἰδιαζέτω ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, ἕως ἂν τέλῃ ἐπαναχώρησιν ποιήσων ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ ἡγούμενος, διὰ τὸ ἀνεπίληπτον.

ιθ'.

Περὶ τοῦ μὴ δόσεων τὰς καταλαγὰς τῶν ἱερατικῶν ἀνδρῶν, μοναχῶν τε καὶ μοναστριῶν γίνεσθαι.

Τοσοῦτον κατενεμήθη τῆς φιλαργυρίας τὸ μῦσος εἰς τοὺς ἡγήτορας τῶν ἐκκλησιῶν, ὥστε καί τινας τῶν λεγομένων εὐλαβῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν ἐπιλανθανομένους τὰς ἐντολὰς τοῦ κυρίου ἐξαπατηθῆναι, καὶ διὰ χρυσίου τὰς εἰσόδους τῶν προστερχομένων τῷ τε ἱερατικῷ τάγματι καὶ τῷ μονήρει βίῳ ποιεῖσθαι. καὶ γίνεται ὧν ἡ ἀρχὴ ἀδόκιμος, καὶ τὸ παῦλαν ἀπόβλητον, ὡς φησιν ὁ μέγας Βασίλειος. οὐδὲ γὰρ θεῷ διὰ μαμωνᾶ δουλεύειν ἔξεστιν. εἴ τις οὖν εὑρεθείη τοῦτο ποιῶν,

ANNO CHRISTI 787.

εἰ μὲν ἐπίσκοπος ἢ ἡγούμενος, ἤ τις τῶν ἱερατικοῦ, ἢ παυσάσθω, ἢ καθαιρείσθω κατὰ τὸν δεύτερον κανόνα τῆς ἐν Καλχηδόνι συνόδου. εἰ δὲ ἡγουμένη, ἐκδιωχθήτω τοῦ μοναστηρίου, καὶ παραδοθήτω ἐν ἑτέρῳ μοναστηρίῳ πρὸς ὑποταγήν. ὡσαύτως καὶ ἡγούμενος μὴ ἔχων χειροτονίαν πρεσβυτέρου. ὅτι δὲ τὰ παρὰ γονέων διδόμενα δίκην προικώων τοῖς τέκνοις, ἢ ἰδιοκτήτων αὐτῶν πραγμάτων προσαγόμενα, ὁμολογούντων τῶν προσαγόντων ταῦτα εἶναι ἀφιερωμένα τῷ θεῷ, ὡρίσαμεν, κἂν τε μείνῃ, κἂν τε ἐξέλθῃ, μένειν αὐτὰ ἐν τῷ μοναστηρίῳ κατὰ τὴν ὑποχώρησιν αὐτῶν, εἰ μὴ εἴη αἰτία τοῦ προεστῶτος.

si quidem episcopus vel abbas extiterit, vel quilibet de sacrato collegio, aut desinat, aut deponatur, iuxta secundam regulam sancti Calchedonensis Concilii. Abbatissa vero eiiciatur de monasterio, & tradatur in alio monasterio ad subiectionem. Similiter & abbas qui non habuerit manus impositionem presbyteri. Porro quæ filiis a parentibus dantur more dotis, vel si qua ex propriis rebus acquisita offeruntur, profitentibus his qui ea offerunt Deo * dicanda, definimus, siue perseuerauerint, siue exierint, manere illa in monasterio secundum repromissionem ipsorum, nisi fuerit culpa prælati.

* Gr. dicata.

κ'.

Οτι οὐ δεῖ ἀπὸ τοῦ παρόντος γίνεσθαι διπλοῦν μοναστήριον· καὶ περὶ τῶν διπλῶν μοναστηρίων.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος ὁρίζομεν, μὴ γίνεσθαι διπλοῦν μοναστήριον, ὅτι σκάνδαλον καὶ πρόσκομμα τοῖς πολλοῖς τοῦτο γίνεται. εἰ δέ τινες μὴ συζῆν προαιροῦνται ἀποτάξασθαι, καὶ τῷ μονήρει βίῳ κατακολουθεῖν, τοὺς μὲν ἄνδρας δεῖ ἀπιέναι εἰς ἀνδρῶον μοναστήριον, καὶ τὰς γυναῖκας εἰσιέναι ἐν γυναικείῳ μοναστηρίῳ· ἐπὶ τούτῳ γὰρ διαρεθῆναι θεός. τὰ δὲ ὄντα ἕως τοῦ νῦν διπλᾶ κρατεῖτωσαν κατὰ τὸν κανόνα τοῦ ἁγίου πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου, καὶ κατὰ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ οὕτω διατυπούσθωσαν. μὴ διαιτάσθωσαν ἐν ἑνὶ μοναστηρίῳ μοναχοὶ καὶ μονάσσιαι· μοιχεία γὰρ μεσολαβεῖ τῇ συνδιαιτήσει. μὴ ἐξέστω παῤῥησίαν μοναχὸς πρὸς μονάσσιδα, ἢ μονάσσια πρὸς μοναχὸν ἰδίᾳ προσομιλεῖν. μὴ κοιταζέσθω μοναχὸς ἐν γυναικείῳ

XX.

Quod non oporteat amodo duplex monasterium fieri: & de duplis monasteriis.

Ex hoc definimus, minime duplex fieri monasterium; quia scandalum id & offendiculum multis efficitur. Si vero aliqui cum cognatis abrenuntiare, & monasticā vitam sectari voluerint, debent quidē viri virorum adire cœnobium, feminæ vero mulierum ingredi monasteriū: in hoc enim placatur Deus. Quæ autem hactenus sunt dupla, teneant secundum regulam sancti patris nostri Basilii, & secundum præceptionem eius ita formentur. Non habitent in vno monasterio monachi & monachæ: adulterium enim intercipit cohabitationem. Non habeat aditum monachus ad monacham, vel monacha ad monachum secreto ad collocutionē. Non cubet monachus in mu-

liebri monasterio, neque singulariter cũ monacha conuiuetur. & quando necessaria vitæ a virorum parte ad regulares deferuntur, extra portam hæc suscipiat abbatissa monasterii feminarũ cum quadam vetula monacha. Porro si contigerit, vt aliquam propinquam suam videre voluerit monachus, in præsentia abbatissæ huic confabuletur per modica & compendiosa verba, & in breui ab ea discedat.

XXI.

Quod non oporteat monachos deserere propria monasteria, & transire in alia.

Non oportere monachum vel monacham monasterium proprium relinquere, & ad alia proficisci. Quod si contigerit hoc, recipi hunc hospitio necesse est: assumi autem eum sine voluntate abbatis eius non conuenit.

XXII.

Quod oporteat cum gratiarum actione & omni parcitate ac reuerentia monachos, si contigerit, cum feminis manducare.

Deo quidem totum committere, & non propriis voluntatibus deseruire, magna res est. 1. Cor. 10. *Siue enim manducatis, siue bibitis,* diuinus Apostolus dicit, *omnia in gloriam Dei facite.* Christus ergo Deus noster in euangeliis suis initia peccatorum recidere præcepit. Non enim mœchia ab eo tantum inhibetur, sed & motio cogitationis ad mœchiæ commissum damnatur, dicente eo: Matth. 5. *Qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, iam mœchatus est eam in corde suo.*

μοναστηρίῳ, μηδὲ συνεσθιέτω μοναχῇ καταμόνας. ℭ ὅτε τὰ ἀναγκαῖα τῆ βίου ἔξωθεν ἀπὸ τῆ ἀνδρῴου μέρους πρὸς τὰς κανονικὰς ἀποκομίζονται, ἔξωθεν τῆς πύλης ταῦτα λαμβανέτω ἡ ἡγουμένη τῆ γυναικείου μοναστηρίου μετ' ἀλλης τινὸς μοναχῆς. εἰ δὲ συμβῇ, ℭ συζῆν τινα θελήσῃ θεάσασθαι ὁ μοναχὸς, ὅπη πρόσφορα τῆς ἡγουμένης παύτη προσομιλείτω διὰ μικρῶν ℭ βραχέων λόγων, ℭ σωφρόνως ἐξ αὐτῆς ἐπαναχωρείτω.

Anno Christi 787.

κα'.

Οτι οὐ δεῖ καταλιμπάνειν τὸν μοναχὸν τοὺς μοναχοὺς τὰ οἰκεῖα μοναστήρια, ℭ ἐν ἑτέροις μεταβαίνειν.

Μὴ δεῖν μοναχὸν ἢ μονάστριαν καταλιμπάνειν τὸν οἰκεῖον μονὸν, καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἀπέρχεσθαι. εἰ δὲ συμβῇ τοῦτο, ξενοδοχεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκαῖον· προσλαμβάνεσθαι δὲ αὐτὸν γνώμης τῆ ἡγουμένου ἀφ' οὗ προσήκει.

κβ'.

Οτι δεῖ μετ' εὐχαριστίας ℭ πάσης φειδοῦς ℭ εὐλαβείας μοναχοὺς, εἰ συμβῇ, μετὰ γυναικῶν ἐσθίειν.

Θεῷ μὲν τὸ παν διατάττειν, ℭ οὐ τοῖς ἰδίοις θελήμασι δουλεύειν, μέγα ζημία τυγχάνει. εἴτε γὰρ ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, ὁ θεῖος ἀπόστολός φησι, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε. Χριστὸς οὖν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν τοῖς εὐαγγελίοις αὐτῶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἁμαρτημάτων ἐκκόπτειν προσέταξεν. οὐ γὰρ ἡ μοιχεία μόνον ἀπ' αὐτῶ κωλύεται, ἀλλὰ ℭ ἡ κίνησις τῶ λογισμοῦ πρὸς τὴν τῆς μοιχείας ἐγχείρησιν κατακέκριται, λέγοντος αὐτῶ· ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶ·

ANNO CHRISTI 787.

ἔνθεν οὖν μαθητευθέντες, λογισμοὺς ὀφείλομεν * καθαιρεῖν. εἰ γὰρ καὶ πάντα ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει, ὡς ἐκ θεσπεσίου φωνῆς διδασκόμεθα. ἐπάναγκες οὖν ὅτι παντὶ ἀνδρὶ διὰ τὸ ζῆν ἐσθίειν. καὶ οἷς μὲν βίος ὅτι γάμου καὶ τέκνων καὶ λαϊκῆς διαθέσεως, ἀναμίξ ἐσθίειν ἄνδρας καὶ γυναῖκας, τὴν διαβολὴν ὅτι μόνον τῷ διδόντι τὴν ζῳφιὰν πλὴν εἰχαριστίαν ποιησαμένους, καὶ μὴ διά τινων θυμελικῶν ὑπιτθευμάτων, εἴτουν σατανικῶν ἀσμάτων, κιθαρῶν τε καὶ πορνικῶν λυγισμάτων, οἷς ἐπέρχεται ποιφικὴ ἀρὰ οὕτωσι λέγουσα· οὐαὶ οἱ μὴ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου οἶνον πίνοντες, τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέπουσι, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι. καὶ εἴ που ποτὲ εἰσὶ τοιοῦτοι ἐν τοῖς Χριστιανοῖς, διορθούσθωσαν· εἰ δὲ μή γε, κρατείτωσαν ἐπ' αὐτοῖς τὰ παρὰ τῶν ποὸ ἡμῶν κανονικῶς ἐκδοθέντα. οἷς ᾧ ὁ βίος ὅτιν ἡσύχιος καὶ μονόζωπος, ὡς συντεταγμένοις κυρίῳ τῷ θεῷ ζῆν μονήρη αἵρεσιν, καθίσαι τε καὶ σιωπῆσαι· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἱερατικὸν ἐκλεξαμένοις βίον οὐδόλως ἔξεστι κατ' ἰδίαν γυναιξὶ συνεσθίειν, εἰ μή που μετά τινων θεοφόβων καὶ δικαίων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· ἵνα καὶ αὐτὴ ἡ συνεστίασις ποὸς κατόρθωσιν πνευματικὴν ἀπάγῃ. καὶ ὁπὴ συζῆν ᾧ τὸ αὐτὸ ποιεῖσθαι. εἰ ᾧ καὶ αὖθις ἐν ὁδοιποιΐᾳ συμβῇ τὰ τῆς ἀναγκαίας χρείας μὴ ὑπιφέρεσθαι μοναχὸν ἢ ἱερατικὸν ἄνδρα, καὶ διὰ τὸ ἀναγκαῖον καταλῦσαι βούλεται εἴτε ἐν πανδοχείῳ, ἢ κἂν ἐν οἴκῳ τινός, ἄδειαν ἔχειν αὐτὸν τοῦτο ποιεῖν, ὡς τῆς χρείας κατεπειγούσης. *

Hinc ergo edocti, cogitationes debemus mundare. Nam etsi omnia licent, sed non omnia expediunt, vt ex apostolica voce docemur. Necessarium ergo est omni homini manducare, vt viuat. Et quidem inter eos, quibus vita est nuptiarum & natorum, atque laicalis affectus, manducare viros & mulieres simul, nulli detractioni patet; tantum vt ei qui dat escam, gratias agant: * & non ab eis per quasdam thymelicas voluptates satanæ imago cantantibus citharisq; atque meretriciis contortionibus coli videatur. Quibus superueniet prophetica maledictio, quæ ita dicit: *Væ qui cum cithara & psalterio vinum bibunt, opera autem Domini non intuentur, & opera manuum eius non intelligunt.* Et si vsquam fuerint inter Christianos huiusmodi, corrigantur. Sin autem, obtineant super eis quæ sunt ante nos regulariter edita. Quibus autem vita est *solitaria & vnius moris, vt eis videlicet qui Domini iugum se singulare tollere spondent, sedere & tacere conuenit. Sed & his qui sacratam elegere vitam, nullo modo licet secreto cum mulieribus conuiuari; nisi forte cum quibusdam Deum timentibus & reuerendis viris, vel etiam mulieribus; quatenus & ipsa conuiuatio ad directionem spiritalem proficiat. & inter consanguineos quoque idipsum efficiatur. Rursusque si contigerit in itinere monachum vel sacratum virum non circumferre quæ victui opportuna sunt, & propter necessitatem diuertere siue in *xenodochium, siue in domum alicuius, licentiam habebit hoc faciendi, tamquam vrgente necessitate.

* Gr. & non per q. t. v. hoc est satanicas cantilenas, citharasque & meretricias inflexiones: quibus

Isa. 5.

* quieta & solitaria,

* publicum diuersorium,

* al. cod. add. μόνον ἕνα μετ' ἀνδρείας.

SERMO LAVDATORIVS SANCTÆ PRONVNtiatus Synodo ab Epiphanio diacono ecclesiæ Catanæ Siculorum prouinciæ, ac loci seruatore Thomæ archiepiscopi Sardorum insulæ.

ANNO CHRISTI 787.

BEATVS propheta Isaias diuino accepto Spiritu factam gentium per Christum redemptionem valde bene præuidens, & eorum qui per ipsum saluandi erant multitudinem non ignorans, vt ex persona Dei alicubi pronuntiauit his qui per singula tempora sacrorum sortiuntur
Isa. 57. præposituram ouilium, hæc: *Ambulate per portas meas, & ducite populum meum, & lapides a via proiicite.* Quænam intelliguntur portæ, nisi diuinitus inspiratæ scripturæ, sanctorumque prophetarum verba? Quæ nimirum quasi quasdam intellectuales portas rationabilium pastores pecudum interpretando aperientes, sic eas ad latum & verum adducunt ostium, videlicet Dominum nostrum Iesum Christum, qui vere ad Patrem nobis factus est ostium,
Ioan. 10. quemadmodum ipse ait, quia *ego sum ostium.* Porro lapides qui in via proiecti sunt, scandala forte sunt hæreticæ factionis, quæ veluti quidam lapides fidei nostræ semitæ apposita, eos qui ad Christum qui vera est via, properare volunt, impie impedire procurant, quantum in se est, iter eis salutis claudere festinantes. Rursusq; via hæc Dominus vtique noster Iesus Christus coniicitur, sicut ipse ait: quia
Ioan. 14. *ego sum via.* Hæreticorum ergo scandalis, ac si quibusdam lapidibus, sacerdotum peritissimi, ingeniose satis & artificiose ductore Spiritu a via nostra, id est fidei ratione purgatis, non solum hos contra capita eorum qui illos iecerant, mittunt, verum etiam hoc modo semitam quæ ducit ad * viam, subiectis plebibus facilem & tritam efficiunt; ita *f. vitam.*
Psalm. 123. vt possint sapere ac dicere: *Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus. Adiutorium nostrum in nomine Domini.* En igitur diuinus sacerdotum conuentus dominicorum mandatorum sequax, huc ad venerabile dispensationis Christi mysterium paternis doctrinis ordinandum & enucleandum concurrit. Non quasi hoc ipsum primum plebibus prædicauerint, cum ante octingentos ferme annos in orbe toto fuerit prædicatum: sed quod tantum salutare consilium,

ANNO CHRISTI 787. quod per eum consummatum est, diuinæ scripturæ interpretationibus lucidissime populis adaperuerunt, & hæreticos ab ipso petris allisos spiritus seu * stercora valde congruere putauerint. Nouerunt enim propheticam vocem sibi quasi ex persona Dei etiam in hoc clamantem: *Sacerdotes audite, & contestamini domui Israel:* haud dubium quin spiritali. Quibus & nos quoque concurrentes, vtpote quod in ipsis est pariter sentientes, splendido huic choro congratulamur, & præ desiderio mentis pennam mouentes, quod possibile est ei conferre satagimus, & verbis tempus decentibus præsens celebrare, ac præconiorum hoc floribus coronare studemus spectaculum: nihil enim prohibet. licet ad id perfecte præ inopia fortassis & infirmitate sensus pertingere nequeamus, quæ tamen nobis sunt possibilia conferre maturamus. Sæpe namque paruus calculus magnis commissus lapidibus, quantum in se fuit, his immobilitatem se contulisse simulauit. Quis autem noster sit sermo, in medium proferatur, * a diuinis vobis trapezitis benignitate multa discutiendus, & diuinitus inspirata scriptura probandus. O sacratissima statio, sursum atque deorsum hominem ad imaginem Dei factum ad rectitudinem iterato saluate; & reditum ad originalem pulcritudinem, quæ per incuriam sublata est, rursus per curam ei mereamini. Hoc enim siue obseruationes legalium mandatorum, siue relationes hominum, qui more historiæ bene aliterve in sæculo conuersati sunt, siue sacra psalmorum eloquia, siue prouerbiales doctrinæ moralem nobis narrantes philosophiam, per multam solicitudinem exposuerunt. Sed impossibile erat facile lapsam peccatoque submissam naturam nostram in se antiquissimam, ex qua cecidit in Adam, recipere dignitatem. Quæ videlicet potius eguit alia quadam robusta & inexpugnabili meliori virtute, quæ illam ex infirmo vlcerum sibi turgentium proposito sanaret, & ad robustiorem valetudinem cum quodam liberali augmento reduceret. Hoc igitur cum sciret diuino Spiritu motus prophetarum chorus, alibi aliterque talium ei bonorum nuntia protulit, in suo tempore vnusquisque prædicens, consempiternum & consubstantialem Dei Patris Filium & Verbum diuitiis bonitatis suæ ad nostram extremitatem profectum, nostram perfecte in-

* f. stercori, vel ceu stercora

Amos cap. 6.

* A verbis Domini, quæ citantur a vetustis patribus, nec sunt apud euangelistas: *Estote probi trapezitæ:*

duisse naturam, & hanc inuisibili & qui sine materia est, igne diuinitatis suæ in antiquitatem reformasse. Alius quidem innuptam conceptionem & immaculatum ac virginalem partum prædicans: alius vero * potentatum omnimodum exterminium, & imminutionem præuaricationis quæ obtinuit ab Adam, & in Adam facta est vsque ad legem, atque diabolici simul delicti. Alius autem eiusdem satanæ ac dæmonum, qui cum eo apostatæ facti sunt, exitialem ruinam a facie apparentis Dei, atque incomparabilem gratiarum actionem redemptori afferendam a nobis qui redempti sumus, super largissimis bonis quæ in nobis patrata sunt. Ast alius voluntariam incarnati Dei passionem, & in infernum descensionem, & rursus ex inferno validum reditum cum animabus, quæ ineuitabilibus illis vinculis tenebantur. Alius vero glorioſum a nobis ad Patrem qui in cælis est, regressum, & ad Patris dexteram sessionem: alius autem descendentem de cælo nobis collatum, qui in illum credimus* sine inuidia, Spiritus aduentum; & in omnes gentes euangelicæ prædicationis circuitum velocissimum: & quod hinc factum est per orbem terrarum idolorum omnimodum exterminium, per mundam reuersionem ad vnum & solum verum Deum nostrum effectam, atque imprætermissam & iugem latriam, quæ illi a nobis per vniuersam terram intelligibiliter & spiritaliter exhibetur. Quæ omnia veritate temporibus suis terminata sunt, & finem glorioſissimum susceperunt. Audi igitur Paulum magna voce clamantem, & veritatem istam corroborantem: *Deus manifestatus est in carne, iustificatus est in spiritu, apparuit angelis, prædicatus est gentibus, creditus est in mundo, assumptus est in gloria.* O magni doctoris affectum! Deus, inquit, manifestatus est in carne, quod est omnium bonorum causa, indeficiens donatio, sufficientissimæ diuitiæ, perennis non auferendorum charismatum fons, insatiabilis esurientium esca, viuificus de cælo panis, iugis sitientium riuus, ex quo qui biberit, non sitiet in æternum. His manifestatus est in carne: sed & mundo, ait, creditus est. Quomodo creditus est in mundo? dic beate Paule: Imbue & nos ex arcanis illis vocibus, quibus in abditis paradisi imbutus es. Imbue etiam nunc prædicatione, cuius creditus es in omnes gentes prædicator & apostolus fieri. In-

ANNO CHRISTI 787.

*f. potentatuum

G. ἐφθυν, id est, copiosum.

1. Tim. 3.

Ioan. 4.

ANNO CHRISTI 787. Infunde præsenti ecclesiæ veritatis verbum, extingue spiritales hæreticorum visus, vt quondam Elymæ magi: exprime cum fiducia dispensationis mysterium. Loqueris enim etiam post mortem voces excellentius, & operaris in spiritu quæcumque vis. Etiam inquit Doctor: *Mihi minimo omnium sanctorum data est gratia hæc in gentibus, euangelizandi* videlicet *inuestigabiles diuitias Christi, & illuminandi omnes, ac docendi, quæ sit dispensatio mysterii absconditi a sæculis a Domino, quiomnia creauit.* Quapropter audite: *Creditus est*, dixit, *in mundo, reconcilians omnia in semetipso, & pacificans per sanguinem crucis suæ, siue quæ in terra, siue quæ in cælis sunt.* O sublimem hanc prædicationem! O inenarrabilem istam misericordiam! Vnigenitus Filius Dei omnia in seipso reconcilians pacificauit per sanguinem crucis suæ. Et quomodo quidam post tantam ineffabilem reconciliationem nos fieri priorum seditiosorum inimicorum affirmant? Quomodo post vnius & solius veri Dei agnitionem adorare idola Christianos dicere ausi sunt? Præsertim cum propheta omnimodam horum comminutionem quodammodo clamet & dicat: *In die illa apparebit Dominus, & exterminabit deos gentium terræ: & adorabit eum vnusquisque de loco suo, omnes insulæ gentium.* Ecce subuersionem idolorum, & Deo celebrandam adorationem ab vnoquoque de loco suo audiuimus. Quomodo igitur nos qui hoc agimus, idololatriam exercere accusamur? Quis autem & omnino posset in antiquitatem idolorum errorem renouare super terram? Si enim nequissimi dæmones qui per hæc placantur, hoc facere possunt, quomodo non destruetur totum dispensationis mysterium, sancta manifeste clamante scriptura, *Quia percussit inimicos suos in posteriora?* In quo innuitur, quia Christus etiam opprobrium sempiternum dedit eis. Qui enim potest aliquid operari, non inter mortuos, sed inter viuentes adhuc procul dubio constituitur. Quomodo autem & ipse proprios confortans discipulos, & ad omnes vel qualescumque difficultates viriliter subeundas adhortans, veritatem dicet, cum asserat: *Confidite, ego vici mundum?* Si enim quod hic vicisse se repromittit, hoc illi valuerunt rursus per rebellionem auferre, non vtique tale quid victoria nominabitur, nec inter fortia facta connumerabitur. Nam quomodo

Act. 13. *Ephes.* 3. *Coloss.* 1. *Zach.* 13. *Psalm.* 77. *Ioan.* 16.

victoria erit, si liberator in finem minime lucrifaciat, sed similibus ab his qui prius superati fuerant, luctaminibus redigatur? verum nec similibus, sed fortioribus? Nam possidere quid & perdere, plus mihi, quam non acquisitum non possidere, in rationem imbecillitatis reputabitur. Porro vbi putas idolorum status? qui hoc dicentes posuistis, aiunt. Et si in antiquis dæmonicorum templorum sedibus, nondum hoc Christianis in causam criminis irrogabitur. Videmus enim reliquias in quibusdam locis priscorum dæmonicorum templorum a veteribus derelictas, ad pompam, vt reor, eorum qui in his immolauerunt; vel etiam ad memoriam, quod nos redempti sumus, & in gratiarum actiones ducentem per visibiles infirmasque formationes: ex quibus Christianorum abominabiles factæ sunt culturæ, a quibus per Christum erepti sumus, nisi in Christianissimis hæc, inquiunt, ecclesiis nostris inuenirentur. O prauitatem quæ hinc efficitur! o pessimam blasphemiam! Quomodo enim, vbi Christus caput & fundamentum est secundum sapientissimum Paulum, hoc fieri poterit? Fraudati vere sumus spe nos Christiani: decepti sumus etiam prædicatorum vocibus, qui etiam Deum nobis a dæmoniorum superstitione nos liberaturum in mundum venisse prædicauerunt. Quomodo etiam hoc penitus dicere potuerunt? Nam* interrogauerunt eos qui sic sapiunt, Vtrum hoc capite nostro permittente factum sit, an forte volente quidem ne fieret, non valente tamen auxiliari: & quomodo subsequenter hoc non sit totius blasphemiæ: Si enim verax est sacratissimus Paulus, dum Christum Filium Dei, virtutem & Dei sapientiam nominat, quomodo quæso valuit Patris inexpugnabilem virtutem & sapientiam, quæ omnibus esse tribuit, quidquam eorum quæ sunt exuperare? Perspicuum enim est, quia si istud huic accidit, nec id quod non est hæc, a talibus accusationibus pellent. Quomodo enim Deus omnipotens, potens & fortis Pater adhuc dicatur, si quæ sua sublata sunt virtute, subdita inimicis sunt effecta? Vel quo pacto Filius indulsit in ecclesiam, quam proprio sanguine suo sibi desponsauit, immanibus taliter & immisericordibus rursus deseruire spiritibus? præsertim cum hymnographus dicat: *Quia secundum altitudinem cæli a terra confirmauit*

ANNO CHRISTI 787.

1. *Cor.* 3.

* *f.* interrogemus

1. *Cor.* 1.

Psalm. 102.

ANNO CHRISTI 787. *Dominus misericordiam suam super timentes eum.* Si enim in hoc incarnatus est, vt de eorum nos manu liberaret secundum propheticas prolocutiones: liberati autem sumus, vt aiunt, ad modicum: non fuit, sed putata est. Non enim *gladii, sed abundantioris & difficilioris seruitutis nobis factus est causa, tanto inimicos nostros ferociores construens, quanto illos nos liberati, vt opinamur, irrisimus. Vbi autem continua misericordia conseruatur, quam secundum altitudinem cælestem a terra *immensa super nos confirmasse se repromisit, quod indicat infinitum? Vel quomodo iniquitates nostras elongasse a nobis dicitur, quantum distat ab oriente vsque ad occidentalem plagam, quod omnimodam redemptionem signat, si adhuc eisdem implicamur erroribus? Et certe videmus medicorum peritissimos, cum aliquem infirmo corpore iacentem artis suæ diligentiis adiuuerint, & ad sanitatem reduxerint, non cum mox a præsenti liberauerint passione, suæ subtrahere artis experientiam, sed certe vitæ circuitum cautiorem ei per quædam auxilia præmunire, valentia solicitum operari: quatenus non eisdem forte per imperitiam iterum molestiis opprimatur. Ast rursus si verum est, quemadmodum & comprobatum est, quia nostram vnigenitus Dei & Patris Filius induit naturam: manifestum est, quod propriis eam bonis ditauerit, & præcipuis Spiritus donis repleuerit, ne de cetero sæculi cuiusquam egeret auxilio, semel ab eo robore qui hanc assumpsit, accepto. Hoc enim, reor, & beatus euangelista insinuat, cum tempore baptismatis omnium nostrum saluatoris Christi se vidisse dicit Spiritum sanctum de cælis descendentem & manentem super eum; significans eum naturam de cetero sine adiectione ditasse. Etenim non egebat ille qui per omnia Spiritui est coæqualis, Spiritus de cælis aduentu, quantum ad propriæ naturæ pertinet rationem. Numquidnam in se augmentum sanctitatis acquireret, qui paternos in semetipso fert characteres, & Spiritus consubstantialitate nullatenus commutatur? Sed nostram in se præfigurabat gratiam: quoniam eo quo in Adam sumus priuati, per ipsum & in ipso sumus iterum locupletati, & naturæ antiqua dignitas rediit. Si igitur Spiritus gratia super eum descendens mansisse legitur; & hoc quidem non est reiiciendum, naturam

* *f.* gaudii

* *f.* immensam

Ibidem.

Marc. 1.

Ioan. 1.

ſcilicet deinceps conſeruaſſe Verbum, apparuit, quia profecto huiuſmodi gratia in omne genus pertranſiit. Quomodo ergo perhibetur, nos veraciter ignorantia peccaſſe, & quaſi honorem qui erga Deum eſt exercendus, idolis exhibuiſſe? Nam huiuſmodi quidem per Chriſtum gratia ſumus ditati. His dicendum eſt qui omnia præſumunt. Porro ſi confeſſi fuerint, hæc nos quæ ſuper verbum ſunt bona, per Chriſtum meruiſſe, ſed poſt hoc prioribus denuo ſummiſſos eſſe erroribus: infirmata eſt ergo ſecundum ipſos gratia quæ per Spiritum data eſt, ne ſufficienter vſque in finem cum his qui ſemel hanc ſortiti ſunt, permaneret. Et quid ita ſapere magis impium vel infelicius? Vel quomodo is qui per omnia iuſtus eſt, & cunctis viuificam præbet virtutem, omnium videlicet inſpector atque omnipotens Patris ſpiritus, natura ſua deficiet, & menſuris infirmitatis ſuccumbet? Aut quomodo illud dicitur: *Vobiſcum ſum omnibus diebus vſque ad conſummationem ſæculi?* Verum ſalutaris fatebitur vox, ſi repromiſſionum eius res per opera in finem proceſſiſſe non cernitur? Etenim talibus tunc ſecum exiſtentibus ſanctis apoſtolis talem repromiſſionem donauit. Quomodo enim vſque ad conſummationem hi in carne permanſerunt, qui etiam modicum poſt regreſſum eius ad cælos in vita manentes, communi naturæ functi ſunt lege, vitam morte deſerentes? Verum in nos huiuſmodi euangeliorum munus pertranſit: qui videlicet eorum prædicationi ſummiſſi ſumus, & Chriſtum qui cum eis conuerſatus eſt, nobiſcum exiſtentem in ſpiritu & per totam vitam habemus. Expedit igitur in his plorare hæreticorum errorem, qui hæc taliter contempſerunt, qui tam manifeſtis dogmatibus obiurgantur, & tam Deo decibiles irritas promiſſiones eccleſiæ catholicæ faciunt, his impie derogantes. Nullatenus enim hæc a tradita ſibi commota eſt fide: manſit autem ſicut virgo caſta, ſicut ſcriptum eſt, Chriſti ſponſi ſui arrham inuiolabilē ſeruans, id eſt, datam in ſe Spiritus gratiam. Cuius rei gratia & diuinus Dauid multis prius gentibus immobilitatem * fieri ab illa exhibitæ prædicans aſſerebat: *Deus in medio eius non commouebitur: etenim firmauit orbem terræ, qui non commouebitur:* diabolicis videlicet impugnata machinamentis. Nam & ſi firmamentum euangelicæ prædicationis quæ in eam data eſt,

ANNO CHRISTI 787.

Matth. 28.

*f. fidei

Pſalm. 45. & 92.

ANNO CHRISTI 787. quidam antiquorum vel instantium hæreticorum concutere voluerunt, illis tamen quod meditati sunt, in opus reputatum est. Huic autem soli immobilitas in æternum seruata est iuxta repromissionem illius qui non mentitur, dicens: *Si oblita fuerit mulier pueri sui, vt non misereatur sobolis* Isa. 49. *ventris sui? Quod si & oblita fuerit huius mulier, sed ego non obliuiscar tui, dixit Dominus.* Dimissis itaque sermonum eorum tortionibus, quibus in his vsi sunt, & a longe garrulis sermocinationibus ipsorum aue dicto, sanctorum patrum *f. sapidis* * saporis delectemur opinionibus. Deum igitur omnes nobis in humana forma in mundum profectum a multimodo nos idolorum errore liberasse monstrauerunt: sic propheticæ prolocutiones promulgauerunt, sic apostolica gratia explanauit. Hac nos doctrina non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus, sicut scriptum est, certificati sumus. Non enim nos sermonum suasiones sic habere fecerunt; paganorum enim est hoc: sed ipsarum rerum quæ confirmatæ sunt, veritas. Nam vbi est pernicioſa dæmoniorum acies? vbi inanes & execrandæ idolorum immolationes? Vbi falsi nominis deorum deceptoriæ animarumq; corruptrices diuinationes? Vbi debacchationes Veneris, & sacra mysteria Cereris, atque Dianæ hospiticidia? Vbi Dionysii vesanæ festiuitates cum illicita virorum vesania, & nuncupati Mithræ iusta imbutio? Vbi subtus terram & supra terram facta & aeria homicidia vocatorum deorum taliter delectantium? Nonne omnia vnigeniti filii Dei aduentu perierunt, & finem profanissimum susceperunt? Nonne pulcre quondam dedicata eorum templa, nunc imperatoriis elisa iussis & ad terram prostrata sunt? Nonne memoriæ ipsorum ab omnium corde Christianorum disparuerunt, & illud prophetiæ ipsis rebus factum aspicitur; videlicet: *Repleta est terra cognoscendi Dominum, quasi aqua multa quæ* Isa. 11. *operit mare?* Adoremus igitur Dominum qui apparuit, & ab hoc nos sæuissimo liberauit errore. Hymnum dicamus ipsius infinitæ misericordiæ, prædicemus ecclesiæ nostræ altissimo monti horribilem & ineffabilem dispensationis eius condescensum. Exaltemus voces in fortitudine, & ne parcamus magnificentiam maiestatis eius incomprehensibilem, scilicet affectum quem erga nos exhibuit,

Mich. 7. enarrantes. Dicamus ad eum & nos cum propheta: *Quis Deus ſicut tu, auferens iniquitates, & occultans peccata reſiduis hereditatis tuæ?* Præterea choros ducamus cum præſenti ſacro commercio, aue illi affati tamquam gaudii brauium tribuentes. Gaude igitur ſacratiſſimum collegium diuini ac ſacrati conuentus. Gaudete ſanctorum patrum ſanctiſſimi propugnatores. Gaude ſine mendacio congregatio, Pſal. 100. in cuius medio Deus inambulat, ſicut ſcriptum eſt. Gaude Concilium ſpiritali apparatione refertum: ex qua qui illuſtratur, non offendet ad lapidem hæreticæ falſæque locutionis ſpiritales animæ pedes. Gaude ſpeculator diuinarum indagationum; quem qui modeſte ſequitur, a minitante romphæa eruitur. Gaude ſemper floride paradiſe, in cuius medio vitæ lignum plantatum eſt, per quadripartitam euangeliorum tabulam præſidens. Gaude aurea ignitaque columna in nouum Dei Iſrael, lucidis dogmatum doctrinis ab Ægyptiaca manu, id eſt hæretizantium errore liberans, & ad terram repromiſſionis patrum orthodoxia deducens. Audacter in oſtenſione veritatis & fiducialiter age. Reuelata facie gloriam ſacræ & catholicæ eccleſiæ prædica. Supra petram ſtabilis conuerſationis verſatiles quorumdam mentes doctrinis confirma. ANNO CHRISTI 787.

Tuque præcipue o ſanctorum patrum concors & ſacratiſſime præco, atque inſtantis noſtri cœtus exarche, qui ſublimem nobis per Chriſtum thronum adornas, magni & primi paſtoris diligentiſſimum ſpeculum, ſpiritus mundiſſimum habitaculum, rectiſſima orthodoxorum dogmatum ponderatio, politaque in Chriſto conuerſationis habitæ regulæ nominatiſſima lucerna, & ſeptem candelabrorum luminibus tota fulgidiſſima. Reſplendere fac nobis tamquam ex inuiſibili candelabro ſacræ cathedræ euidentiſſimorum verborum perſpicuitates. Diſtribue autem & eſurientibus viuificum diuini magiſterii panem, & nutri populum in extranea terra vagum effectum hæretici incolatus. Efficere nobis nouus Ioſeph frumenti dator, & ambiguitates ſcripturalium explanans ænigmatum, opimis nos & ſpiritalibus interpretationibus nutri. Eleua oculos tuos, & vide ſuper te collectos filios tuos, qui luporum congreſſionibus diſperſi ſunt. Plenum tibi eſſe omne ſacratiſſimum hoc diuino decreto templum conſpicitur. Cre-

ANNO CHRISTI 787. bro mentis tuæ saltu bestiarum præoccupa impetus, & hos præueniens sapientia tua exclude. Semper ouili tuo tranquillitatem concilia. Præmium autem hoc frequentibus ac bene sonantibus ad Deum emissis orationibus, vt tibi in multitudinem augeatur secundum repromissiones quæ sunt in Abraham instar astrorum numeri factæ. Gaude vero & tu Nicensium inclyta vrbs, inter metropoles opinatissimum nomen, Bithynienſium prouinciæ gloriosissimæ primitiæ: quæ prius quidem sanctorum decem & octo trecentorumque deiferorum patrum vestigiis sanctificata es, nunc autem horum successorum æque trecentorum cum quinque decadibus numerum complentium, ac reuerendorum monachorum qui pene innumerabilis sunt multitudinis, eisdem * benedictionibus circumdata es gratiis. In te quippe orthodoxiæ fundamentum a quadam satanica subuersione cõcussum * perecliturum, stabilimentum sine perturbatione percepit. In te feram illam & immitem bestiam, Arium scilicet, diuinus ille patrum chorus sacris scripturarum expansis captauit retibus, & terribilibus anathematibus perculit, & hinc Filium Dei & Patris, Dominum & consubstantialem gignenti, omnis natura hominum prædicare didicimus. & idcirco præsens sacratissimum compactum huius numerosi conuentus dualitas piorum imperatorum consolidans colligi sanxit, Irene videlicet noua Helena cum filio proprio Constantino nouo, quos in te Spiritus gratia, quæ tunc & nunc sanctis illuxit patribus, conseruet per largissima tempora, imperturbabile donans eis imperium, hostiumque nationes ante pedes prosternat', quatenus nobis bonorum copia non deficiat. Gaude itaque in his o metropoleon inclyta species; quoniam in te nobis & primo bonorum exordium, & nunc finis exortus est, venerabilium nimirum imaginum catholicæ ecclesiæ prisca traditio in suis terminis restituta. Nunc vero lætatur cælum, & nubes stillant iustitiam. Nunc medius paries maceriæ dissolutus est vnitione dissensionis concessa, & in vnius assensionis conspirationem quaternitas orbis terræ collecta est. Nunc multæ quæ in diuersa trahebant, conuenerunt opiniones, & consonus hymnus a finibus terræ vsque ad fines terræ Deo dirigitur. Gaude igitur tripudians super his & tu catholica ecclesia

* benedictionum

in toto terrarum orbe diffusa. Duc choros exultans super filiorum tuorum conuentu: depone diuisionis pannos, & induere integra orthodoxæ tunica vnitatis. Iam non poneris opprobrium inimicis tuis, subsannatio & derisio populis qui in circuitu tuo sunt. Non iam timebis contemptus hominum, Hebræorum scilicet & Agarenorum, qui sine Deo & sacra initiatione consistunt, quasi tibi non fuerit perfectio fidei doctrinis apostolicis tradita. Iam non ab hæreticorum ore criminaberis, quasi recesseris ab vno Deo propter decentissimum honorem erga ipsius amicos exhibitum. Iam non reputaberis idolorum similis templis propter sacratissimarum in te imaginum erectionem effectam. Decet enim te tamquam regi sæculorum Filio & Verbo Dei nuptam, in carne ipsius dispensationis humanam formam habentem anthropomorphon imaginem per picturam ferre, vt innotescat quod regia sponsa sis. Decet enim Dei genitricis matris Christi qui te desponsauit, imaginem tuis sacratissimis parietibus factam in pictura & musiuorum opere ferre: quatenus gratia quæ tibi per hanc illuxit, tacita prædicatione communiter cunctis populis prædicetur. Nisi enim ex hac incarnaretur, quomodo tam speciosо sponso tu spiritali copula iungereris? Decet enim te & omnium sanctorum apostolorum, & prophetarum, confessorum, patriarcharum, & sanctorum patrum, * studiosorum quoque ac martyrum, & totius pii collegii formatas imagines interius in picturarum confectionibus ferre: quatenus ipsa perfectionem Orientis qui te ab alto circumfulsit, omni visione ostentes. Aliis quidem tuam quodammodo prænuntiantibus vocationem, & prophetiis suis sponso quasi quibusdam dotibus antea desponsantibus. Aliis vero euangelicum tibi ministrantibus verbum, & per vniuersam terram dispersa rationabilia tibi ouilia colligentibus. Aliis autem suis quasi sudoribus per eamdem in dogmatibus diligentiam incorruptibilitatem gregibus tuis mercantibus. Porro aliis sanguinibus suis erga te sinceram affectionem etiam vsque ad mortem conseruantibus, & hoc modo certitudinem in te veritatis demonstrantibus. Quibus cum denis millibus cælestium angelorum coronam ferens, & amplissime prædicans, enuntia virtutes eius qui de tenebris te idololatrici

ANNO CHRISTI 787.

* i. ascetarum, solitariâ vitam degentium.

ANNO CHRISTI 787.

trici erroris vocauit in admirabile lumen suum, id est, in se ac Patrem qui sine initio est, atque in consempiternum & consubstantialem Spiritum suum, in vnam scilicet quæ est super omnem principatum, naturam, fidem & confessionem. Cui gloria & imperium nunc & in vniuersa sæcula sæculorum. Amen.

ΤΩ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΑΓΙΩΤΑΤΩ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ, κυρίῳ Ἀδριανῷ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, Ταράσιος ἐλέῳ θεοῦ ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης ἐν κυρίῳ χαίρειν.

PER CVNCTA SANctissimo & beatissimo fratri & comministro, domino Hadriano papæ senioris Romæ, Tarasius misericordia Dei episcopus Constantinopoleos nouæ Romæ in Domino salutem.

ΗΡΚΕΙ μὲν ἡ σωτηριώδης οἰκονομία τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς εἰρηνῶν, ὁμόνοιάν τε καὶ συμφωνίαν πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς. αὐτὸς γὰρ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῦ ἐμφυσήσας ἔφη· εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν. τοιγαροῦν διαμαρτυρόμενος πᾶσιν ἡμῖν ὁ ἁρπαγεὶς εἰς τρίτον οὐρανὸν, καὶ εἰς τὸν παράδεισον εἰσελθὼν, καὶ ἀκούσας ἀῤῥητα ῥήματα, Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος ἀπεφήνατο εἰπών· Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ διαλύσας, τὴν ἔχθραν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ. καὶ αὖθις Θεσσαλονικεῦσι γράφων παραγγέλλει· ἄρα οὖν ἀδελφοὶ στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις, ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀρχέκακος ἐχθρὸς διάβολος οὐ κατέλιπε κατὰ διαφόρους καιροὺς τὴν ἐποικοδομηθεῖσαν ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν ἐκκλησίαν κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διαχεῖν τε καὶ διαῤῥῆσσειν, ἑαυτὸν

SVFFICERET quidem salutaris dispensatio magni Dei & saluatoris nostri Iesu Christi ad pacem, vnanimitatem & concordiam omnibus Christianis. Ipse namque post ex mortuis resurrectionem apostolis suis insufflans ait: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis.* Cuius rei gratia contestans omnibus nobis ille qui raptus in tertium cælum, & in paradisum ingressus audiuit arcana verba, Paulus scilicet diuinus apostolus asseruit dicens: *Christus est pax nostra, qui fecit vtraque vnum; & medium parietem maceriæ * dissoluens, inimicitiam in carne sua.* Et rursus Thessalonicensibus præcipiens ait: *Itaque fratres state, & tenete traditiones quas didicistis siue per sermonem, siue per epistolam nostram.* Sed quoniam inimicus qui ab initio nequam est diabolus, non dimisit per diuersa tempora ædificatam supra fundamentum apostolorum & prophetarum ecclesiam, secundum quod sibi visum est, discin-

Ioan. 14.
2. Cor. 12.
Ephes. 2.
* dissoluit
2. Thess. 2.
Ephes. 2.

dere atque diſrumpere, ſemet inferens per quoſdam ſe ſequentes viros malos; & zizania ſuperſeminare in regione hac, quæ culta eſt a tubis Spiritus, apoſtolis ſcilicet ſanctis. Ipſi enim virtute ex alto accepta, & hac diuinæ ſulcis operationis proſciſſa, eſcam æternæ vitæ reliquerunt his qui per ipſos crediderunt, carpendam. Horum deiloquam doctrinam ſancti patres noſtri, qui huius paſtores & cuſtodes per ſingula fuere tempora, ſuſcipientes, zizania, id eſt hæreſes & nouitates addititias atque introductas radicitus exciderunt, & meſſem mundam aruo conſeruauerunt. Veſtra ergo fraterna & ſummo pontificio decorata ſanctitas cum his per deiloquas ſuas doctrinas quodammodo ſermocinata, & ab eis accepto veritatis verbo, ſpinoſas herbas quæ nunc germinauerunt, fideliſſimorum & pacificorum imperatorum veritati concordans, euellere machæra Spiritus feſtinauit, mittens ſecundum ſcriptam ſibi petitionē noſtram, ad vniuerſalem Synodum faciendam æquiuocos viros principis apoſtolorum Petri. Quibus aduenientibus, pii & tranquilliſſimi imperatores noſtri eos benigne ſuſcipientes, ad nos iubebant mitti, per eos literas veſtras nobis ſuſcipientibus. Et locuti cum illis quæ conueniebant, aduocauimus & eos qui ab oriente venerant ſacerdotio decoratos viros, Ioannem & Thomam, verbi & ſcientiæ participes, atque reuerentia & modeſtia perornatos. aderant enim hic & ipſi per idem tempus peruenientes. Itaque con-

παρεισφέρων διά τινων αὐτῷ ἑπακολουθούντων ἀνδρῶν πονηρῶν, καὶ ζιζάνια ἐπαυξήσειν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῇ γεωργηθείσῃ ὑπὸ τῆς σαλπίγγων τοῦ πνεύματος ἁγίων ἀποστόλων. αὐτοὶ γὰρ δυνάμιν ἐξ ὕψους λαβόντες, ταύτῃ τῇ αὔλακι τῆς θείας ἐνεργείας ἀροτριάσαντες, ἔθηκαν ζωῆς αἰωνίου καταλιπὸν δρέπεσθαι τοῖς δι' αὐτῶν πιστεύσασι. τούτων τὸ διηνεκὲς διδασκαλίαν λαβόντες ⓓ κατὰ καιροὺς ταύτης ποιμένες καὶ φύλακες ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, τὰ μὲν ζιζάνια, ἤτοι αἱρέσεις καὶ καινοτομίας παρεισκεκριθείσας καὶ ἐπεισαχθείσας πόρριζον ἐξέτεμον, καὶ ⓦ ἀμήτον καθαρὸν τῇ ἀρούσῃ διετήρησαν. ἡ οὖν ὑμετέρα ἀρχιερατικὴ ἀδελφικὴ ἀγιωσύνη τούτοις ὁμιλήσασα διὰ τῆς αὐτῆς διηνεκοῦς διδασκαλίας, καὶ παρ' αὐτῶν λαβοῦσα ⓦ τῆς ἀληθείας λόγον, τὰς νεωστὶ ἀκανθώδεις βλαστησάσας βοτάνας, τῇ τῶν πιστοτάτων καὶ εἰρηνοποιῶν βασιλέων ἡμῶν συμφώνῳ ἀληθείᾳ, ἐκπλαγὴ τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος ἔσπευσεν, ἀποστείλασα κατὰ τὴν ἡμῶν γραφεῖσαν αὐτῇ αἴτησιν, πρὸς τὸ γενέσθαι οἰκουμενικὴν σύνοδον, ὁμωνύμους ἄνδρας τῷ πρωτάρχῳ τῆς ἀποστόλων Πέτρῳ. ὧν παραγενομένων, οἵ τε εὐσεβεῖς καὶ γαληνότατοι ἡμῶν βασιλεῖς τούτους εὐμενῶς δεξάμενοι, πρὸς ἡμᾶς ἐκέλευον πέμπεσθαι, δι' αὐτῶν δεξαμένων ἡμῶν τὰ γράμματα ὑμῶν. καὶ ὁμιλήσαντες αὐτοῖς τὰ πρόσφορα, προσεκαλεσάμεθα καὶ σὺν ἐκ τῆς ἀνατολῆς ἱεροπρεπεῖς ἄνδρας, Ἰωάννην καὶ Θωμᾶν λόγου καὶ γνώσεως μετέχοντας, καὶ εὐλαβείᾳ καὶ σεμνότητι κεκοσμημένους. παρῆσαν γὰρ ἐνταῦθα καὶ ⓦ αὐτὸν καιρὸν καὶ αὐτοὶ ἐληλυθότες. καὶ δὴ συνα-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

θεοφιλέντων πάντων ἡμῶν θεοφιλῶν ἐπισκόπων τ ἐνταῦθα διοικήσεως καὶ ἐπινεύσιν καὶ θεῖον ζῆλον τῶν πιστοτάτων καὶ εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν, καθέδρα συνόδου γέγονεν. ἀλλά πινες ἐξ ἀφρένων φρενῶν κινηθέντες, ταραχὴν ἐν ἑαυτοῖς ποιησάμενοι, ἐξανέστησαν ἡμᾶς τῆς καθέδρας· & κωλυθέντες, ἐνιαυτὸν ἕνα ἡσυχῇ διεμείναμεν. τῷ δὲ χρόνου παρελθόντος, αὖθις ὁ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι συναθροίζεσθαι ἐν τῇ Νικαέων λαμπρᾷ μητροπόλει τ Βιθυνῶν ἐπαρχίας παρὰ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων ἡμῶν ἐκελεύοντο. & δὴ ἡμεῖς συνεκδήμοις ἡμῖν λαβόντες τοὺς τε θεοφιλεῖς ἄνδρας καὶ τοποτηρητὰς ὑμῶν, ὡσαύτως & τοὺ ἐκ τ ἀνατολῆς ἐληλυθότας, ἀφικόμεθα ἐν τῇ αὐτῇ μητροπόλει· & † συνκαθεδέντων ἁπάντων ἡμῶν, κεφαλὴν ἐποιησάμεθα Χριστόν. ἔκειτο γὰρ ἐν ἁγίῳ θρόνῳ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἐπιφωνοῦν πᾶσιν ἡμῖν τοῖς συνελθοῦσιν ἱερατικοῖς ἀνδράσι· κρίμα δίκαιον κρίνατε· δικάσατε τῇ ἁγίᾳ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῇ γενομένῃ καινοτομίᾳ. & συνκριθέντων ἀναγνωσθῆναι τ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος γραμμάτων, ἡμῖν ἐν κοινῇ χορείᾳ ἅπαντες, ὡς ἐν βασιλικοῖς δείπνοις ἐνηυφώνουν, ἅπερ ὁ Χριστὸς διὰ τῶν σῶν γραμμάτων ἐναγομένοις ἐπέτρεπε· καὶ ὡς ὀφθαλμὸς τὸ ὅλον σῶμα πρὸς τὴν τῆς εὐθείας καὶ ἀληθείας τέλειον ὑπεδείκνυες. οὕτως οὖν τὰ διερρωγότα μέλη εἰς ἓν συνεβιβάζετο· οὕτως ἡ ἀληθὴς συμφωνία ἐκρατύνετο· οὕτως ἡ καθολικὴ ἐκκλησία τ ἕνωσιν ἀπελάμβανε. μεθ' ὧν καὶ παρ' ἡμῖν ἐκ τ ἀνατολικῆς διοικήσεως ἀποσταλέντων ἡμῖν γραμμάτων ἡ ἀνάγνωσις γεγονυῖα τὸ ἀκραφνὲς τ πα-

† καθεδέντων, ἀντὶ τοῦ ὁ ἀρχιερεὺς ἐμαυτὸν Ἀνατόλιος δὲ εἰ λοιπόν.

gregatis omnibus Deo amabilibus episcopis huius diœceseos, per nutum & diuinum zelum fidelissimorum & piorum imperatorum, sessio Synodi facta est. Sed quidam ex insensatis sensibus moti, turbationem que intra se facientes, exurgere nos fecerunt e consessu: & prohibiti, anno vno taciti mansimus. At vero anno transacto, rursus Deo amabiles episcopi congregari in Nicensium clara metropoli Bithynienſium prouinciæ a piis imperatoribus nostris iussi sunt. Siquidem & nos comites nobis ascisscentes Deo amabiles viros & loci seruatores vestros, similiter & eos qui de oriente venerant, perreximus ad eamdem metropolim. Qui cum omnes sedissemus, caput fecimus Christum. Iacebat enim in sancta sede euangelium sanctum, contestans omnibus nobis sacratis viris qui conueneramus: *Iudicium iustum iudicate*: Iudicate inter sanctam Dei ecclesiam & nouitatem quæ facta est. Et cum prælatæ primitus vestræ fraternæ sanctitatis literæ legerentur, * præstolabantur omnes, spiritalibus eduliis tamquam in regalibus cœnis fruentes, quæ Christus per literas tuas epulantibus præparabat: & sicut oculus totum corpus ad rectitudinis & veritatis semitam ostendebas. Sic ergo dirupta membra in vnum conueniebant; sic vera consonantia confirmabatur; sic catholica ecclesia vnitatem recipiebat. Cum quibus & earum quæ de orientali diœcesi missæ sunt nobis literæ, lectione facta, integra paternæ

Ioan. 7.

* Gr. communi consi debamus corona omnes,

traditionis pulcritudo demonſtrabatur, ac vis veritatis roborabatur, propoſitis videlicet lectioni plurimis teſtimoniis patrum. His itaque geſtis prædicabatur a nobis omnibus, qui beneplacito Dei congregati eramus, recta & irreprehenſibilis confeſſio, quæ nobis miſſa eſt a vobis, & per relationem etiam piis imperatoribus noſtris. Et omnes hæreticæ illius prauitatis hæreſiarchæ, & qui eos ſecuti ſunt, & inconuertibiliter vitam ſuam finierunt, pari † depoſitione damnati ſunt cum his qui ante *catholicæ hæretici fuerunt eccleſiæ. Qui enim in vita ſua *præſentes fuere, ſalutem ſuam per ſcriptos a ſe libellos confeſſi ſunt. Et nequaquam dimiſit Chriſtus Deus noſter, petra nimirum in qua ſtabiliti ſumus, deſuper contextam per totum tunicam, id eſt eccleſiam ſuam, quæ ab ipſo & *per ipſum ædificata eſt, diſciſſam & diruptam; ſed nec membra alias atque aliter ſeſe mouentia. Quin potius vna cum veteribus *hæreſibus etiam errorem *vanæ prauitatis eorum, qui Chriſtianos accuſantes contra venerabiles imagines rabide latrant, verbo gratiæ ſuæ deſtruxit, & gladio Spiritus pupugit. Et ſatisfacti ſumus per omnia, & per experimentum cognouimus, quia valet ſuper omnia veritas, & vincit ſecundum non mentientem dicentis vocem. *Reſiſtit autem ei *vniuerſorum nullus, & eſt robuſtiſſima, ita vt eleuetur contra omnes inimicos; & eorum qui reſiſtunt ſibi, legiones diſſoluit. Ecce enim, ecce labia quidem falſa loquentium ceſſauerunt, & caligo pro-

† *hoc eſt*, religionis officio

* in cathol. eccl. hæreſes amplexi ſunt.

* adhuc ſuperſtites erant, ſal.

Ioan. 19.

* *Gr.* ſuper

* *Gr.* nouæ

* *Gr.* omnino nihil,

τελικῆς παραδόσεως ἐδείκνυε κάλλος, καὶ τῆς ἀληθείας ἡ δύναμις ἐκρατύνετο, προκαλαρχόντων δηλονότι τῆς ἀναγνώσεως πατερικῶν χρήσεων πλείστων. τούτων οὕτως γενομένων, ὡμολογεῖτο παρὰ πάντων ἡμῶν τῶν εὐδοκίᾳ θεοῦ σωαγθροισθέντων ἡ ὀρθὴ καὶ ἀδιάβλητος ὁμολογία, ἥτις παρ' ὑμῶν ἀπεστάλη ἡμῖν, καὶ δι' ἀναφορᾶς ὑμῶν καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἡμῶν βασιλεῦσι. καὶ πάντες ⓓ τῆς αἱρετικῆς ἐκείνης κακίας αἱρεσιάρχαι, καὶ ⓓ τούτοις ἀκολουθήσαντες, καὶ ἀδιαστρόφως ⓕ βίον διαπρήξαντες, ὁμοίᾳ ἀφοσιώσει κατεδικάσθησαν τῶν πρὶν αἱρεσιαρχῶν ἐν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ. ⓓ οἱ δὲ τῷ βίῳ θελήσαντες ὡμολόγησαν τὴν σωτηρίαν δι' ἐξαφῶν αὐτῶν λιβέλλων. καὶ οὐδαμῶς εἴασε Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, ἡ πέτρα ἐν ᾗ ἐστηριγμένοι ἐσμέν, ⓖ ἄνωθεν ὑφαντὸν διόλου χιτῶνα, ἤτουν τὴν ἁγίαν καὶ ἐπ' αὐτὸν οἰκοδομηθεῖσαν ἐκκλησίαν αὐτοῦ διεῤῥηγμένην καὶ διεῤῥιγμένην, καὶ τὰ μέλη ἄλλοτε ἄλλως κινούμενα· ἀλλὰ ταῖς παλαιαῖς αἱρέσεσι καὶ τὴν πλάνην τῆς καινῆς φαυλότητος τῶν χριστιανοκατηγόρων τῶν κῶν τῶν σεπτῶν εἰκόνων λυμηναμένων, τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ ἀνέτρεψε, καὶ τῇ μαχαίρᾳ τοῦ πνεύματος ἐξεκέντησε. καὶ πεπληροφορήμεθα κῦ πάντα, καὶ διὰ πείρας αὐτῆς ἐγνωμεν, ὅτι ἰσχύει ὑπὲρ ἅπαντα ἡ ἀλήθεια, καὶ νικᾷ κῦ τὸν ἀψευδῆ τοῦ εἰπόντος φωνήν. ἀνύπαρκτος δὲ αὐτῶν ὁ σύμπας οὐδέν, καὶ ἔστιν ἀδιανόητα, ὡς ἐξαναίσασθαι πάντας ἐχθρούς, καὶ τῶν ἀνθεστηκότων αὐτῇ διαλύει τὰς φάλαγγας. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ τὰ μὲν τῶν ψευδηγορησάντων ἤρρησε χείλη, καὶ πέπαυται

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

τῆς ἐκτόπων δυσφημιῶν ἡ ἀχλύς· ἀνέλαμψε δὲ τῆς τῶν ἀληθείας δογμάτων τὸ κάλλος, πανταχόθεν τῆς αἱρετικῆς δυσφημίας ἐκβεβλημένης· καὶ ἡ ἐκκλησία ἡ ἴδιον ἐκληρώσατο κόσμον, καὶ ἔλαβεν ἀνάπαυσιν ἐκ τῶν συνεχόντων πόνων. ἄσῳστος γὰρ ὅστις καὶ ἀκαταμάχητος, ἧς πύλαι ᾅδου καὶ ἀπιστίας οὐ κατακύσαι ποτὲ δυνήσονται, ὡς ἐκ τῆς κυριακῆς φωνῆς ἠκούσαμεν. καὶ ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν, καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως· καὶ ἐγενήθημεν εὐφραινόμενοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ᾗ παρακαθεζόμεθα κατὰ θεοῦ βούλησιν. ταῦτα οὖν γεγόναση, Χριστοῦ τοῦ ὑπὲρ πάντων ἡμῶν θεοῦ εὐδοκήσαντος, διὰ τῆς ὀρθοδόξων καὶ ἀνδρειοτάτων ἡμῶν βασιλέων. αὐτοὶ γὰρ κατὰ παντὸς τόπου τὰς σεπτὰς εἰκόνας ἀνέστησαν, ἔν τε σεβασμίοις ναοῖς, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς τῆς βασιλείων αὐτῶν· οἷς κύριος ὁ θεὸς τὴν ἀνταπόδοσιν χαρίσοιτο, ὑψῶν τὸ κέρας τῆς βασιλείας αὐτῶν πρὸς τε εἰρήνην τῆς ἐκκλησιῶν αὐτοῦ, καὶ σωτηρίαν πάντων ἡμῶν τῆς Χριστιανῶν. εἴη τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

cacium vituperationum quieuit; illuxit autem veritatis dogmatum ſpecioſitas, vndique abiecta hæretica infamia. Et eccleſia ornamentum ſuum ſortita eſt, & accepit requiem ex opprimentibus ſe doloribus. Immobilis enim eſt & inexpugnabilis: aduerſus cuius fidem portæ inferi & infidelitatis prævalere non poterunt, ſicut ex dominica voce audiuimus. *Et repletum eſt gaudio os noſtrum, & lingua noſtra exultatione:* & facti ſumus lætantes in eccleſia, cui præſidemus ſecundum Dei voluntatem. Hæc itaque facta ſunt Chriſto, qui ſuper omnia Deus noſter eſt, volente, per orthodoxos & fortiſſimos imperatores noſtros. Ipſi enim in omni loco venerabiles imagines erexerunt, tam ſcilicet in celeberrimis templis, quam in regalibus palatiis ſuis. Quibus Dominus Deus viciſſitudinem tribuat, exaltans cornu regni eorum tam ad pacem eccleſiarum ſuarum, quam ad ſalutem omnium Chriſtianorum. Et ſit nomen eius benedictum in ſæcula ſæculorum. Amen.

Matth. 16.

Pſalm. 125.

ΤΩ ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΑΓΙΩΤΑΤΩ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ, κυρίῳ Ἀδριανῷ πάπᾳ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης, Ταράσιος ἀνάξιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐν κυρίῳ χαίρειν.

PER OMNIA SANctiſſimo & beatiſſimo fratri & comminiſtro Hadriano papæ ſenioris Romæ Taraſius indignus epiſcopus Conſtantinopoleos nouæ Romæ in Domino ſalutem.

ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως, διδασκαλικῶς, ἀποστολικῶς τε καὶ πατρικῶς διδασκόμεθα ἀφιλαργύρου τρόπου ἔχειν ἐν τῇ τῆς ἱερωσύνης ἁγιστείᾳ, καὶ μὴ χρυσίζεσθαι ἢ ἀργυρίζεσθαι

MVLTIFARIE multiſque modis, euangelice ſimul & apoſtolice atque paterne docemur ſine auaritia habere mores in ſacerdotii ſanctificatione, & non aurum, non argentum,

aut aliquid aliud vſurpare ſuper manus impoſitione omnis ſacrati viri, quemadmodum oſtendemus in ordinatis inferius teſtimoniis, tam ex ſcripturæ diuinæ aſſertionibus, quam ex paternis magiſteriis aſſumptis. Qui enim manus imponunt, miniſtri ſunt Spiritus, non venditores Spiritus. gratis quippe accipientes gratiam Spiritus, gratis his qui a ſe percipiunt, dare præcipiuntur, ex dominica voce hanc * libertatem adepti. Si quis autem conuictus fuerit pecunia hanc obtinuiſſe, abiectum fore ab ordine ſancto promulgant huiuſmodi: & licet nomine ſacerdotium ſortiatur, ſed fallitur ſermo * in cauſa. Nemo enim ſeruire poteſt Deo & mammonæ, ſicut ex euangelio didicimus. Quia vero prophetice audiuimus Deo clamante: *Sacerdotes loquimini ad cor Ieruſalem:* rurſuſque comminante atque dicente: *Speculator ſi viderit gladium venientem, & non inſonuerit tuba, & populus ſe non cuſtodierit; & veniens gladius acceperit ex eis animam, ſanguinem de manu ſpeculatoris requiram.* Timorem ex ſilentio damnationis denuntiamus præſulibus omnibus eccleſiarum quæ apud nos ſunt, vt cum fiducia ſecundum diuinum Apoſtolum dicamus: Mundi ſumus a ſanguine præuaricantium canonicas diſpoſitiones, & multo magis eorum qui per pecunias manus impoſuerunt * vel imponũt; Petro diuino apoſtolo, cuius cathedram ſortita eſt fraterna ſanctitas veſtra, hos tamquam Simonem magum deponente. Huius rei gratia non ſubterfu-

* Gr. liberalitatem

* in re.

Matth. 6.

Iſa. 40.

Ezech. 33.

Act. 20.

* Gr. vel manus impoſitionem acceperunt;

ἢ σφετερίζεσθαι ὑπὲρ χροτονίαν παντὸς ἱερατικοῦ ἀνδρὸς, ὡς ὑποδείξομεν ἐν ταῖς καθυποτεταγμέναις χρήσεσιν ἀπό τε γραφικῶν θεσπεσίων καὶ πατερικῶν διδασκαλιῶν. οἱ γὰρ ὑπιπτάντες τὰς χεῖρας, ὑπηρέται τοῦ πνεύματός εἰσιν, οὐχὶ πωληταὶ τοῦ πνεύματος. δωρεὰν γὰρ λαβόντες τὸ χάρισμα τοῦ πνεύματος, δωρεὰν δίδοσθαι τοῖς παρ' αὐτῶν μεταλαμβάνουσιν ἀπεφώνησε, διὰ τῆς κυριακῆς φωνῆς ταύτῃ τῇ ἐλευθεριότητα εἰληφότες. εἰ δέ τις ἐλεγχθείη χρυσίῳ ταύτην ὠνησάμενος, ἀποκήρυκτον διαρρήδην τοιοῦτον τῆς ἱερατικῆς * τάξεως. εἰ γὰρ καὶ ὀνόματι τῷ ἱερατεύειν κεκλήρωται, ἀλλ' οὐ διαψεύδεται ὁ λόγος ὑπὲρ τοῦ πράγματος. οὐδεὶς γὰρ θεῷ δουλεύειν δύναται καὶ μαμμωνᾷ, ὡς εὐαγγελικῶς ἐμάθομεν. καὶ ἐπεὶ ἠκούσαμεν προφητικῶς τοῦ θεοῦ βοῶντος· ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν Ἰερουσαλήμ. αὖθίς τε ἐπαπειλοῦντος καὶ λέγοντος· ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην, καὶ μὴ σημάνῃ τῇ σάλπιγγι, καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξηται, καὶ ἐλθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυχήν, τὸ αἷμα ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω. φόβον τοῦ τῆς σιωπῆς κατακρίματος ἀναγγέλλομεν τοῖς πρέσβεσι πᾶσι τοῖς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιῶν, ἵνα μὴ παῤῥησίας κτλ. θεῖον ὑποστολὴν ἐπιθώμεθα· καθαροὶ ἐσμεν ἀπὸ τοῦ αἵματος τῶν παραβαινόντων τοὺς κανονικοὺς διατάξεις, καὶ παύσασθε μᾶλλον τῶν ὑπὲρ χρήμασιν ἢ χροτονησάντων ἢ χροτονηθέντων, Πέτρου τοῦ θείου ὑποστόλου, οὗ καὶ τὴν καθέδραν ἐκληρώσατο ἡ ἀδελφικὴ ὑμῶν ἁγιότης, ὡς Σίμωνα μάγον τούτοις καθελόντος. τούτου ἕνεκεν οὐχ ὑποστελλόμεθα

Anno Christi 787.

* ἀξίας.

ANNO CHRISTI 787.

τὸ ἀγγέλλειν τὴν ἀλήθειαν, φυλάττοντες & κρατοῦντες τὰ παρὰ τῶν ἁγίων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων, καὶ τῶν ἀοιδίμων πατέρων ἡμῶν κανονικῶς ἐκδοθέντα· & εἴτι τούτων παρεβάθη ὑπό τινων, βδελυττόμεθα. ἡ οὖν ἀδελφικὴ ὑμῶν ἀρχιερατικὴ ἁγιωσύνη ἐνθέσμως καὶ κατὰ θεοῦ βούλησιν περιπαθούσα τὴν ἱεραρχικὴν ἀγωγείαν, διαβόητον ἔχει τὴν δόξαν. εἴρηκε γὰρ διὰ τοῦ προφήτου ὁ πρῶτος καὶ μέγας ἀρχιερεὺς Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν· ζῶ ἐγώ, λέγει ἡ δόξα μου δοξάζοντάς με δοξάσω. οἶδας γὰρ ἄνερ ἐπιθυμιῶν τοῦ πνεύματος, ὅτι φορητότερα μᾶλλόν ἐστι Μακεδονίου καὶ τῶν ἀμφ' αὐτὸν πνευματομάχων ἡ δυσσεβὴς αἵρεσις. ἐκείνων γὰρ κτίσμα καὶ δοῦλον τοῦ θεοῦ καὶ παιδὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα λεγόντων, οὗτοι ἑαυτῶν, ὡς δοκοῦσι, δοῦλον αὐτὸ ποιοῦσι. πᾶς γὰρ δεσπότης ὅ, τι ἂν ἔχοι, εἰ βούλοιτο, πωλήσειε, εἴτε οἰκέτῃ, εἴτε ἑτέρῳ ὧν κέκτηται· ὡσαύτως καὶ ὁ ἀγοράζων, δεσπότης βουλόμενος εἶναι τοῦ ἠγορασμένου, διὰ τιμῆς ἀργυρίου τοῦτο κτᾶται. οὕτως οἱ ταύτῃ τὸ ἄθεσμον πωλοῦσιν ἐργαζόμενοι, καταβιβάζοντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἴσα ἁμαρτάνοντες τοῖς βλασφημοῦσιν, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια τὸν Χριστόν· ἢ τόγε ἀληθέστερον εἰπεῖν, παρῳκείωσαν Ἰούδᾳ τῷ προδότῃ, ὃς τοῖς θεοκτόνοις Ἰουδαίοις τιμῆς ἀργυρίου Χριστὸν ἀπεμπολήσατο. ὡς οὖν τὸ ἅγιον πνεῦμα ὁμοούσιόν ἐστι Χριστῷ τῷ θεῷ ἡμῶν, τῆς αὐτῆς παντὶ που δῆλον ἔσονται μερίδος, ὡς ἀποδέδεγται. εἰ δὲ οὐ πεπράσκεται· πεφώνηται γὰρ οὐδαμῶς· δυσμφιλέκτως ἔχει ἐν αὐτοῖς ἡ

gimus, quo minus annuntiemus veritatem, custodientes & tenentes quæ a sanctis & laudatissimis apostolis, & memorabilibus patribus nostris canonice sunt prolata: & hos qui quid horum contempserint, abominamur. Igitur fraterna & summo sacerdotio decorata sanctitas vestra, iure ac secundum Dei voluntatem * pontificalem ordinans pietatem, opinatissimam habet gloriam. Dixit enim per prophetam primus & magnus summus sacerdos Christus Deus noster: *Viuo ego, sed glorificantes me glorificabo.* Nosti enim vir desideriorum Spiritus, quia tolerabilior est Macedonii & eorum qui circa ipsum sunt, Spiritus impugnatorum impia hæresis. Illis enim creaturam & seruum Dei ac Patris Spiritum delire fatentibus, isti suiipsius eum, vt autumant, seruum efficiunt. Omnis enim dominus quod habuerit, si voluerit, venumdat, siue seruum, siue aliud quid eorum quæ possidet. Similiter & qui emit, dominus volens esse eius quod emerit, per precium pecuniæ illud acquirit. Ita & qui hanc iniquam actionem operantur, detrahunt Spiritui sancto, æqualiter peccantes his qui blasphemant, dicentes, in Beelzebub eiicere dæmonia Christum. Atque vt verius dicamus, Iudæ comparantur traditori, qui Dei occisoribus Iudæis precio argenti Christū venumdauit. Cum ergo sanctus Spiritus consubstantialis sit Christo Deo nostro, eiusdem omnino & ipsi portionis erunt, vt ostensum est. Si vero non venditur, (perspicuum enim est, quod nullo modo) non est procul dubio in eis

* *Gr.* sacrum hierarchicum gubernans ordinem,

1. *Reg.* 2.

Luc. 11.

gratia Spiritus ſancti, id eſt, ſacerdotii ſanctitas. Nam quod non acceperunt, non habent. Memores ergo ſint ſancti Petri, ad eum qui hoc ſtudebat ita dicentis: *Non eſt tibi pars, neque ſors in ſermone hoc.* Si enim venumdatur ſacerdotii dignitas, ergo ſuperflua eſt apud ipſos vitæ probabilis actio, & in caſtitate aliiſque virtutibus conuerſatio. Superfluus eſt ſecundum ipſos etiam Paulus diuinus apoſtolus docens, oportere *epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, prudentem, ornatum, doctorem, continentem, ſobrium, amplectentem eum qui ſecundum doctrinam eſt fidelem ſermonem, vt potens ſit exhortari in doctrina ſana, & eos qui contradicunt arguere.* * Proferuntur igitur hæc omnia de venditore ac emptore *ſacerdotii. * beneficii. Porro ſubiecta ſanctorum teſtimonia alienum omnino a ſacerdotio pronuntiant eum qui dederit aliquando vel acceperit in aliquo tempore, ſiue ſcilicet ante manus impoſitionem, ſiue in manus impoſitione, ſiue poſt manus impoſitionem. Accipere eſt enim, accipere quandocumque. Sed & omnes promotiones eccleſiaſticas auferunt in datione pecuniarum.

Act. 8.

1. Tim. 3. & Tit. 1.

* Euanescunt

*ſacerdotii.

Canon ſanctorum apoſtolorum XXIX.

Si quis epiſcopus aut preſbyter, aut diaconus per pecunias hanc obtinuerit dignitatem, deiiciatur & ipſe & ordinator eius, & a communione modis omnibus abſcindatur, ſicut Simon magus a me Petro.

χάρις δὲ ἁγίου πνεύματος, εἴτουν ἡ τῆς ἱεροσυνῆς ἁγιστεία· καὶ ὃ ὁπόταν ἔλαβον, οὐδὲ ἔχουσι. μνησθήτωσαν τὰ ἁγίου Πέτρου πρὸς τοῦτο σπουδεύσαντα οὕτωσὶ λέγοντος· ὁπόταν ἔστι σοι μερὶς, οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ. εἰ γὰρ ἀπεμπολεῖται ἡ τῆς ἱεροσυνῆς ἀξία, ἄρα περισσὴ παρ' αὐτοῖς ἡ κατὰ βίον σεμνὴ πολιτεία, καὶ ἡ ἐν ἁγνείᾳ καὶ ἐγκρατείᾳ ἀναστροφή. περισσὸς κατ' αὐτοὺς καὶ Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος διδάσκων, δεῖν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, σώφρονα, κόσμιον, διδακτικὸν, ἐγκρατῆ, νηφάλιον, ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὸν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ, τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν. οἴχεται τοίνυν ταῦτα πάντα ἐκ τοῦ περιόντος καὶ ἀπρόσοδος τῆς ἱεροσυνῆς. αἱ οὖν ὑποκείμεναι ἁγιόλεκτοι χρήσεις ἀλλότριαν πάντῃ τῆς ἱεροσυνῆς ἀποφαίνονται τὸν ποτε δόντα ἢ λαβόντα ἐν οἱῳδήποτε χρόνῳ, εἴτε καὶ πρὸ τῆς χειροτονίας, εἴτε καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ, ἢ καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν. λαβεῖν γὰρ ὅτι, τὸ λαβεῖν ὁτεδήποτε. ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς ἐκκλησιαστικὰς προβολὰς ἀφαιροῦσιν ἐπὶ τῇ τῶν χρημάτων δόσει.

Ἐπὶ τῶν ἁγίων ἀποστόλων κανὼν κθ'.

Εἴ τις ἐπίσκοπος διὰ χρημάτων τῆς ἀξίας ταύτης ἐγκρατὴς γένηται, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ ὁ χειροτονήσας· καὶ ἐκκοπτέσθω παντάπασι καὶ τῆς κοινωνίας, ὡς Σίμων ὁ μάγος ὑπ' ἐμοῦ Πέτρου.

Ex

ANNO CHRISTI 787.

Ἐκ τῶν πράξεων τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Ἰδὼν δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, λέγων· δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ πνεῦμα ἅγιον. Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστι σοι μερὶς, οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ κυρίου, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα.

De actibus apostolorum. Cap. 8.

Cum vidisset autem Simon, quia per impositionem manus apostolorum daretur Spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam, dicens: Date & mihi hanc potestatem, vt cuicumque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum. Petrus autem dixit ad eum: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia donum Dei existimasti pecunia possidere. Non est tibi pars, neque sors in sermone isto: cor enim tuum non est rectum coram Deo. Pœnitentiam itaque age ab hac nequitia tua, & roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. In felle enim amaritudinis & obligatione iniquitatis video te esse.

Ἐκ τῆς τρίτης τῶν βασιλειῶν.

Καὶ οὐκ ἐπέστρεψεν Ιεροβοὰμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ· καὶ ἐπέστρεψε, καὶ ἐποίησεν ἐκ μερίδος τοῦ λαοῦ ἱερεῖς ὑψηλῶν. ὁ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἐγίνετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά. καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ Ιεροβοὰμ, καὶ εἰς ἀφανισμὸν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Ex libro tertio regnorum. Cap. 13.

Non est reuersus Ieroboam de via sua pessima, sed e contrario fecit de nouissimis populi sacerdotes excelsorum. Quicumque volebat, implebat manum suam & fiebat sacerdos excelsorum. & propter hanc causam peccauit domus Ieroboam, & euersa est, & deleta desuper facie terræ.

Ἐκ τῆς δ'. τῶν βασιλειῶν, περὶ τῆς λέπρας Γιεζῆ.

Καὶ ἐπέστρεψε Νεεμὰν πρὸς Ελισαὲ αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ· καὶ ἦλθε, καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ εἶπεν· ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα, ὅτι οὐκ ἔστι θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῇ, ἀλλ' ἢ ἐν τῷ Ισραήλ. καὶ νῦν λάβε τὴν εὐλογίαν παρὰ τοῦ δούλου σου. καὶ εἶπεν Ελισαέ· ζῇ κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἰ λή-

Ex libro quarto regnorum, de lepra Giezi. Cap. 5.

Reuersusque Naaman ad virum Dei cum vniuerso comitatu suo, venit & stetit coram eo, & ait: Vere scio quod non sit Deus alius in vniuersa terra, nisi tantum in Israel. Obsecro itaque, vt accipias benedictionem a seruo tuo. At ille respondit: Viuit Dominus, ante quem sto, quia non acci-

piam. Cumque vim faceret, penitus non acquieuit. Et post pauca: Dixitque Giezi puer viri Dei: Pepercit dominus meus Naaman Syro isti, vt non acciperet ab eo quæ attulit. Viuit Dominus, quia curram post eum, & accipiam ab eo aliquid. & secutus est Giezi post tergum Naaman.

4. Reg. 5. Et post pauca: Et dixit Naaman: Accipe talentum argenti. & coegit eum, ligauitque duo talenta argenti in duobus saccis, & duplicia vestimenta. Et post alia: Et dixit Elisæus: Vnde venis Giezi? Qui respondit: Non iuit seruus tuus quoquam. At ille ait: Nonne cor meum in præsenti erat, quando reuersus est homo de curru suo in occursum tui? Nunc igitur accepisti argentum, & accepisti vestes, vt emas oliueta, & vineas, & oues, & boues, & seruos, & ancillas: sed lepra Naaman adhærebit tibi & semini tuo in sempiternum. & egressus est ab eo leprosus quasi nix.

In cap. 8. post medium. *Ex sancti Basilii interpretatione in Isaiam.*

Legem dedit in adiutorium, vt dicant; non sicut hoc de quo non licet dare munera. Hæc vero lex non est sicut verbum hoc quod est in ventriloquo: non enim ad deceptionem excogitata est, sicut illa, sed magistra est veritatis. & illi quidem * in argento diuinant. Hoc enim est quod deridetur, quia & argentum eis tribuunt mercedem fallaciæ hi qui decipiuntur. Hoc autem verbum, id est legis, non est tale, vt munera dent pro eo. Nemo enim gratiam Dei λοῦσι μισθὸν τῷ ψεύδους ⓓ ἀπατῶμενοι. τοῦτο δὲ τὸ ῥῆμα, τουτέστι ⓖ νόμου, οὐκ ἔστι τοιοῦτον, ὥστε δῶρα δοῦναι περὶ αὐτῷ. οὐδεὶς γὰρ πώ χάριν τῷ θεοῦ

* pro arg.

ψομαι. ⓒ παρεβιάσατο αὐτὸν λαβεῖν, ⓒ ἠπειθησε. καὶ μετ' ὀλίγα· καὶ εἶπε Γιεζῆ τῷ παιδαρίῳ ⓗ Ελισαιέ· ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τῷ Νεεμαὰν τῷ Σύρῳ, ⓖ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτῷ ὧν ἐκόμισε. ζῇ κύριος, εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτῷ, ⓒ λήψομαι παρ' αὐτῷ τι. καὶ ἐδίωξε Γιεζῆ ὀπίσω Νεεμαάν. καὶ μὴ βεβαίως· ⓒ εἶπε Νεεμαάν· λάβε δὴ τάλαντον ἀργυρίου. καὶ ἔλαβε δύο τάλαντα ἀργυρίου ἐν δυσὶ θυλακίοις, ⓒ δύο ἀλλαξομβύας στολάς. ⓒ μῦθ' ἕτερα. ⓒ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ελισαιέ· πόθεν Γιεζῆ; ⓒ εἶπε Γιεζῆ· οὐ πεπόρευται ὁ δοῦλός σου ἔνθα κὴ ἔνθα. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ελισαιέ· οὐχὶ ἡ καρδία μου ἐπορεύθη μετὰ σοῦ, ⓒ οἶδα, ὅτε ἀπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἅρματος εἰς συναντήσιν σου; ⓒ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, ⓒ νῦν ἔλαβες ⓒ τὰ ἱμάτια· καὶ λήψῃ ἐν αὐτῷ κήπους, ⓒ ἐλαιῶνα, ⓒ ἀμπελῶνα, καὶ πρόβατα, ⓒ βόας, κὴ παῖδας, ⓒ παιδίσκας· ⓒ ἡ λέπρα Νεεμαὰν κολληθήσεται ἐν σοὶ ⓒ ἐν τῷ σπέρματί σου εἰς ⓘ αἰῶνα. καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ προσώπου αὐτοῦ λελεπρωμένος ὡσεὶ χιών.

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τῆς εἰς ⓘⓥ Ησαΐαν ἑρμηνείας.

Νόμον ἔδωκεν εἰς βοήθειαν, ἵνα εἴπωσιν, οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, περὶ οὗ ἐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. οὕτως δὲ ὁ νόμος ἐκ ἔστιν ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο· ἐγαστριμύθου. οὐδὲ πρὸς ἀπάτην ὑπενόησαν, ὥσπερ ἐκεῖνα, ἀλλὰ ἀληθείας ὄντι διδάσκαλος. κἀκεῖνοι μὲν ἐπ' ἀργυρίῳ μαντεύονται· τοῦτο γὰρ ὄντι τὸ καταγέλαστον, ὅτι ἀργύριον αὐτοῖς πα-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

Δότε δίδοται. δωρεὰν, φησὶν, ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. ὁρᾷς πῶς ἠγανάκτησε Πέτρος ἐπὶ τῷ Σίμωνι ἀργύριον ἐπιφέρῃ τῆς τοῦ πνεύματος χάριτος προσκομίσαντι; τὸ ἀργύριόν σου, φησὶ, σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι ἐνόμισας διὰ δωρεᾶς τοῦ θεοῦ διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. οὐκ ἔστιν οὖν ὁ τοῦ εὐαγγελίου λόγος ὡς τὰ πωλούμενα ῥήματα τῶν ἐγγαστριμύθων. τί γὰρ δώσει τις δοὺς ἄξιον αὐτῶν ἀντάλλαγμα; ἄκουε τοῦ Δαβὶδ ἀπορουμένου καὶ λέγοντος· τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι; οὐκ ἔστιν οὖν δῶρα δοῦναι περὶ τούτου ἀνταξία τῆς ἀπ' αὐτοῦ χάριτος. ἓν δῶρον ἄξιον, ἡ φυλακὴ τοῦ δωρηθέντος. ὁ δούς σοι τὸν πλοῦτον, οὐχὶ τιμὴν ἀπαιτεῖ τοῦ δοθέντος, ἀλλὰ φυλακὴν ἀξίαν τοῦ δεδομένου.

venumdat. *Gratis*, inquit, *accepistis, gratis date*. Vides, qualiter indignatus Petrus sit contra Simonem, pecuniam pro Spiritus sancti gratia offerentem? *Pecunia tua*, inquit, *tecum sit in perditionem; quia existimasti donum Dei per pecuniam possidere*. Non est ergo euangelii sermo, sicut verba quæ venduntur a ventriloquis. Quid enim dabit quisquam dignum pro eis in commutationem? Audi Dauid hæsitantem atque dicentem: *Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* Non possunt ergo munera dari de hoc condigna gratia, quæ ab ipso est. Vnum est donum dignum, custodia videlicet eius quod donatum est. Qui dedit tibi thesaurum, non precium repetit dati, sed custodiam dignam eius quod datum est.

Matth. 10.

Act. 8.

Psalm. 115.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς ὑφ' ἑαυτὸν ἐπισκόπους, ὥστε μὴ χροτονεῖν ἐπὶ χρήμασιν.

Eiusdem ex epistola ad episcopos destinata qui sub ipso erant, vt non manus imponerent per pecunias.

Νομίζουσι μὴ ἁμαρτάνειν, τῷ μὴ ἅμα προσλαμβάνειν, ἀλλὰ μὴ πρὸ χροτονίαν λαμβάνειν. λαβεῖν δέ ἐστιν ὁτεδήποτε τὸ λαβεῖν. παρακαλῶ οὖν, ταύτην τὴν προσοδον, μᾶλλον δὲ τὴν προσαγωγὴν τὴν ἐπὶ γέενναν δότε δεῦρο, καὶ μὴ τὰς χεῖρας μολύνοντες τοιούτοις λήμμασιν, ἑαυτοὺς ἀναξίους ποιήσητε τοῦ ἐπιτελεῖν ἁγια μυστήρια.

Exiſtimant ſe non peccare, quia non pariter cum manus impoſitione munus accipiunt. Accipere autem eſt, quandocumque accipiatur. Rogo ergo, vt hanc oblationem, imo vero * terrenum commodum deponatis, & ne manus talibus contaminantes acceptionibus, voſmetipſos indignos faciatis celebrandi ſancta myſteria.

* inductionem in gehennam

Ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

De vita ſancti Ioannis oris aurei.

Προσῆλθεν ὁ τῆς μακηγορείας ἡμῖν αἴτιος τοῖς ἐπισκόποις πᾶσιν Εὐσέβιος ὁ κατήγορος τῶν ἐξ λοιπῶν ἐπι-

Acceſſit ille qui longæ nobis erat diſputationis auctor, ad epiſcopos omnes, Euſebius videlicet accuſator ſex reliquorum e-

piscoporum, & postulans vt susciperetur in communionem. Contradicunt quidam episcoporum, non oportere illum * in calumniatorem admitti. In his supplicauit dicens: Quoniam * litis maiorem partem per duos annos * examinauit, & * dilatio ad testes effecta est, deprecor vestram Deo amabilitatem, * vt mihi ab eo testes hodie tribuantur. Nam si & Antoninus episcopus mortuus est, qui accepto auro promouit; sed manent qui dederunt & ordinati sunt. Sanxit præsens Concilium, vt requiratur negotium. inchoatur causa ex lectione monumentorum quæ primitus gesta sunt. Ingressi sunt testes: ingressi sunt & sex qui dederunt & ordinati sunt. in initio negabant. Cumque permanerent testes tam laici quam presbyteri, quibus * visum fuerat fidenter esse credendum; quædã autem & mulieres: etiam speciem pignorum præfati, & loca, & tempora, & quantitatem; non admodum bene conscientia sua dispositi, vltronei confitentur absque multa necessitate: Quia dedimus, confitemur, & facti sumus talem existimantes * consequentiam esse, vt videremur a curia publica liberari. Et nunc obsecramus, vt si quidem iustum est nos esse in ministerio ecclesiæ, simus: sin autem, saltem aurum quod dedimus, recipiamus. nam vxorum nostrarum quædam dedimus vasa. Ioannes ad hæc repromittebat Concilio, quia curia quidem ego eos cum Deo liberabo, postulans imperatorem: vos autem præcipite accipere illos quod dederunt, ab heredi-

* vt

* lis

* examinata est,
* causa
* Gr. vt a me testes

* Gr. visi fuerãt confidere,

* consuetudinem

σκόπων, ἀξιῶν δεχθῆναι εἰς κοινω- ANNO CHRISTI 787.
νίαν. προσαναπλέξαντές τινες τῶν ἐπι-
σκόπων, μὴ δεῖν αὐτὸν δεχθῆναι ὡς
συκοφαντῆσαι. ἐπὶ τούτοις ἱκέτευε λέ-
γων· ἐπειδὴ ἡ δίκη τὸ πλεῖστον μέρος
ἐπὶ ἔτη δύο ἐβασανίσθη, εἰς μάρτυρας
δὲ γεγένηται ἡ * ὑποθεσις, δέομαι *ὑποθεσις,
τῆς ὑμετέρας θεοφιλίας, σήμερον δοῦ-
ναί μοι τοὺς μάρτυρας. εἰ γὰρ
ὁ Ἀντωνῖνος τετελεύτηκεν ὁ ἐπίσκο-
πος, ὁ λαβὼν τὸ χρυσίον καὶ χροτο-
νήσας, ἀλλ' οὖν γε μένουσιν οἱ δεδω-
κότες καὶ χροτονηθέντες. ἐδικαίωσεν ἡ
παροῦσα συνοδος ζητηθῆναι τὸ πρᾶ-
γμα. ἄρχεται ἡ ὑποθεσις ἐξ ἀναγνώ-
σεως τῶν πρώην πραχθέντων ὑπο-
μνημάτων. εἰσῆλθον οἱ μάρτυρες, εἰ-
σῆλθον καὶ οἱ ἐξ ὧν δεδώκασιν καὶ
χροτονηθέντων. ἐν ἀρχῇ ἠρνοῦντο.
ἐπιμενόντων δὲ τῶν μαρτύρων, τῶν μὲν
λαϊκῶν, τῶν δὲ πρεσβυτέρων, οἷς ἔδο-
ξαν πεπαρρησιάσθαι· πινῶν δὲ καὶ γυναι-
κῶν· καὶ τὰ εἴδη τῶν ἐνεχύρων λεγόν-
των, τοὺς τόπους, καὶ τοὺς καιρούς, καὶ
πλὴν ποσότητα, οὐ πάνυ καλῶς αὐτῶν
διακειμένης τῆς συνειδήσεως, αὐθαι-
ρέτοι ὁμολογοῦσι δίχα πολλῆς ἀνάγ-
κης· ὅτι δεδώκαμεν, ὁμολογοῦμεν, καὶ
γεγόναμεν τοιαύτην νομίσαντες ἀκο-
λουθίαν εἶναι, ἵνα δόξωμεν τῆς βου-
λῆς τῆς δημοσίας ἐλευθεροῦσθαι. τὰ νῦν
δεόμεθα, εἰ μὴ ὄσιον ἐστιν ὅσιον ἡμᾶς εἶναι ἐν τῇ
λειτουργίᾳ τῆς ἐκκλησίας· ἐπεὶ κἂν τὸ
χρυσίον ὃ δεδώκαμεν, ἵνα λάβωμεν. τὰ
δὲ γυναικῶν ἡμῶν δεδώκαμέν τινα
σκεύη. Ἰωάννης πρὸς ταῦτα ὑπέσχετο
τῇ συνόδῳ, ὅτι τῷ μὲν βουλευτηρίου
ἐγὼ αὐτοὺς σὺν θεῷ ἀπαλλάσσω, αἰτιώ-
σας τὸν βασιλέα· ὑμεῖς δὲ προστάξατε
αὐτοὺς λαβεῖν ἃ δεδώκασι παρὰ τῶν

ANNO CHRISTI 787.

Αντωνίνου κληρονόμων. προστάξαι ἡ σύνοδος, τὸ μὲν χρυσίον αὐτοῦ λαβεῖν παρὰ τῶν κληρονόμων Αντωνίνου, κοινωνεῖν δὲ ἔνδον τοῦ θυσιαστηρίου, εἶναι δὲ ἀπὸ ἱερέων· ἵνα μὴ τύπων συγχωρηθέντων, ἔθος γένηται Ιουδαϊκὸν ἢ Αἰγύπτιον τοῦ πωλεῖν καὶ ἀγοράζειν πρὸ ἱεροστασίου. φασὶ γὰρ τὸν λυμεῶνα καὶ ψευδώνυμον πατριάρχην τῶν Ιουδαίων κατ' ἔτος ἀμείβειν, ἢ κὰν ὑπὲρ ἔτος ἕνα ἀρχισυναγώγους, ὅπως συλλογὴν τοῦ ἀργυρίου· ὁμοίως καὶ τὸν ζηλωτὴν τούτου τῶν Αἰγυπτίων πατριάρχην· ἵνα πληρωθῇ τὸ προφητικόν· οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ δώρων ἀπεκρίνοντο, καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετ' ἀργυρίου ἐμαντεύοντο.

bus Antonini. Præcepit Synodus aurum quidem eos recipere ab heredibus Antonini, communicare autem intra altare, & esse priuatos sacerdotio: ne istis indulgentiam consecutis, consuetudo fieret Iudaica vel Ægyptia vendendi sacerdotium, vel emendi. Aiunt enim pestilentem & falsidicum patriarcham Iudæorum per singulos annos vel infra, archisynagogos per vices constituere causa colligendæ pecuniæ: similiter & æmulatorem huius, Ægyptiorum scilicet patriarcham; vt impleatur illud propheticum: *Sacerdotes eius cum muneribus respondebant, & propheta illius cum argento diuinabant.* Mich. 3.

Ex τῶν κανόνων τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Καλχηδόνι συνελθόντων, κανὼν δεύτερος.

Ex Canonibus sexcentorum triginta sanctorum patrum, qui Calchedone conuenerunt, regula secunda.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο, καὶ εἰς πρᾶσιν καταγάγῃ τὸ ἀπρᾶτον χάριν, καὶ χειροτονήσῃ ἐπὶ χρήμασιν ἐπίσκοπον, ἢ χωρεπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ἕνα τινὰ τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμουμένων, ἢ πρᾶγμα ποιήσαιτο ἐπὶ χρήμασιν οἰκονόμον, ἢ ἔκδικον, ἢ στρατηγέλατον, ἢ ὅλως τινὰ τὸν κανόνος, δι' αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν· ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας, ἐλεγχθεὶς κινδυνευέτω πρὸς τὸν οἰκεῖον βαθμόν· καὶ ὁ χειροτονούμενος μηδὲν ὠφελείσθω ἀπὸ τῆς κατ' ἐμπορείαν χειροτονίας ἢ προβολῆς, ἀλλ' ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας ἢ τῆς φροντίσματος, οὗπερ ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν. εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανείη τοῖς οὕτως αἰσχροῖς καὶ

Si quis episcopus per pecunias fecerit ordinationem, & sub precio redegerit gratiam quæ non potest vendi, ordinauerit que per pecuniam episcopum vel chorepiscopum, vel presbyterum, aut diaconum, vel quemlibet ex his qui connumerantur in clero; aut promouerit per pecunias dispensatorem, aut defensorem, vel mansionarium, aut quemquam qui subiectus est regulæ, pro sui turpissimi lucri commodo: is quem hoc attentasse probatum fuerit, proprii gradus periculo subiacebit: & qui ordinatus est, nihil ex hac ordinatione aut promotione, quæ per negotiationē facta est, proficiat, sed sit alienus ea dignitate & solicitudine, quam pecuniis quæsiuit. Si quis vero mediator tam turpibus & nefandis datis vel

acceptis extiterit, siquidem clericus fuerit, proprio gradu decidat: si vero laicus aut monachus, anathematizetur.

Ex synodica epistola Gennadii sanctissimi archiepiscopi Constantinopoleos, & Synodi quæ cum eo erat.

Sit igitur & est abiectus, & ab omni sacerdotali dignitate atque officio alienus, & maledictioni anathematis subditus, tam qui possidere hoc sacerdotium per pecunias opinatur, quam is qui præbere id propter pecunias pollicetur, siue clericus, siue laicus sit: siue conuictus, siue non fuerit conuictus hoc facere. non est enim possibile conuenire inconuenientia, neque cum Deo concordare mammona, vel eos qui huic seruiunt, seruire Deo. Dominica est etiam sententia hæc quæ incunctanter asserit, non posse Deo seruire & mammonæ.

Matth. 6. Luc. 16.

Ex Canonibus sanctæ sextæ Synodi regula vigesima secunda.

Eos qui per pecunias ordinati sunt, siue episcopi, siue quicumque clerici, & non secundum probationem & vitæ optionem, deponi præcipimus: sed & illos qui hos ordinasse noscuntur. Audiamus hæc omnia, & auribus percipiamus, non solum summi sacerdotes & sacerdotes & qui in clero connumerantur, sed & omnes qui orbem habitamus terrarum. Oportet enim abundantius nos intendere his quæ audiuntur, ne forte defluamus: *Quia non corruptibilibus argento & auro redempti sumus de vana nostra traditionis*

1. Petr. 1.

ἀθεμίτοις λήμμασι, καὶ οὗτος εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, τῆς οἰκείου ἐκπιπτέτω βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκὸς ἢ μοναζων, ἀναθεματιζέσθω. ANNO CHRISTI 787.

Ἐκ τῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς Γενναδίου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς σὺν αὐτῷ συνόδου.

Ἐσω τοίνυν ὁ ἔστιν ἀποκήρυκτος, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τε καὶ λειτουργίας ἀλλότριος, καὶ τῇ καταρᾷ τοῦ ἀναθέματος ὑποκείμενος, ὅ, τε κτᾶσθαι ταύτῃ τὴν ἱερωσύνην διὰ χρημάτων ὀμόσας, καὶ ὁ ταύτην ὑπὲρ ἐχθὲς ἐπὶ χρήμασιν ὑποσχούμενος, εἴτε κληρικός, εἴτε λαϊκὸς εἴη· κἂν ἐλέγχοιτο, κἂν μὴ ἐλέγχοιτο τοῦτο ποιεῖν. οὐ γὰρ οἷόν τε συμβιβασθῆναί ποτε τὰ ἀσύμβατα, οὐδὲ θεῷ συμφωνῆσαι Ⓦ μαμμωνᾷ, ἢ τοῦ τούτῳ δουλεύοντας δουλεῦσαι θεῷ. δεσποτικὴ αὕτη ἐστὶν ἀπόφασις ἀναμφίλεκτος, οὐδὶ ὡὰ θεῷ δουλεύειν καὶ μαμμωνᾷ.

Ἐκ τῶν κανόνων τῆς ἁγίας ἕκτης συνόδου, κανὼν κβ'.

Τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονημένους, εἴτε ἐπισκόπους, ἢ οἱουσδήποτε κληρικούς, καὶ οὐκ ἐκ δοκιμασίας καὶ τοῦ βίου αἱρεσιν, καθαιρεῖσθαι προστάττομεν· ἀλλὰ καὶ τοὺς χειροτονήσαντας. ἀκούσωμεν ταῦτα πάντα, καὶ ἐνωτισώμεθα, οὐ μόνον Ⓟ ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς, καὶ Ⓓ τῷ κλήρῳ καταριθμημένοι, ἀλλὰ καὶ πάντες Ⓐ κατοικοῦντες τὸν οἰκουμένην. δεῖ γὰρ περισσοτέρως ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε παραρρυῶμεν· ὅτι οὐ φθαρτοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἠγοράσθημεν ἐκ τῆς ματαίας

ANNO CHRISTI 787.

πε ζῃ παραδότου αἰασχροφῆς, ἀλλὰ πιμίῳ αἵματι ἀμνοῦ ἀμώμου κ̀ ἀσπίλου Ιησοῦ Χριστοῦ. ὅπως ἡμᾶς δίδαξον ἀνὲρ ἱερώτατε, ἑπεσθαι τοῖς γραφικοῖς & θεαγγελικοῖς, ἀποστολικοῖς, κανονικοῖς τε & πατερικοῖς παραγγέλμασι. πειθόμεθα γὰρ τοῖς ῥήμασι & σόματος ὑμῶν. ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἀνάβηθι, ὕψωσον ἐν ἰσχύϊ τὴν φωνήν σου · παρρήσιᾳ ἐν πλατυσμῷ · κήρυξον μετὰ παῤῥησίας, ὅπως ἁρπαγὴ & εἰς ἀφανισμὸν οἰχήσηται ἡ διὰ χειμάτων χειροθησία, & παῦε εἴπερ ταύτῃ διὰ φιλαργυρίαν, ἀδικίαν τε & ἐμπορίαν αἰσχροκερδῶς παρέπεται. ταύτης γὰρ μετὰ τῶν συσκηνούντων αὐτῇ ἐξαιρουμένης ἐκ τοῦ θεοτοκίου λαοῦ, & τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ κεκλημένου, & δωρεὰν τυγχάντος τῆς ἀπολυτρώσεως, πάντα τὰ τῇ κακίᾳ σωτερπόμενα μιάσματα πρόῤῥιζον σωτεκτμηθήσονται, & οἱ ἱερεῖς ὡς φοίνιξ ἀνθήσουσι, Χριστοῦ εὐωδίαν τοῖς σῳζομένοις ἐμπνέοντες, κ̀ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπινικίως ψαλμῳδοῦντες · θρεῖλε κύριε ἐκ σοῦ τὰ ἀδικήματά σου. ἐπὶ τε & τοὺς δρεπομένους γλυκάζοντες, πληθύνοντές τε αὐτοὺς ἐν γῇ σῇ πονι, τῆς * μακαρίας ἐκείνης λέγω & ἀκηράτου ζωῆς κληρονόμοις ἀναδηκνύοντες.

* μακαρίου τος

paterna conuersatione, sed precioso sanguine agni immaculati & incontaminati Iesu Christi. Sic nos doceto vir sacratissime, sequi diuinam scripturam, & euangelica, apostolica, canonica, & paterna præcepta. Obedimus enim verbis oris vestri. Super excelsa conscende, exalta in fortitudine vocem tuam: abi in latitudine, prædica cum fiducia, vt auferatur & in abolitionem veniat impositio manus quæ per pecunias fit: nec non & quidquid hanc propter auaritiam, iniustitiam & acquisitionem, turpis lucri gratia sequitur. Hac enim vna cum his quæ cum illa conueniunt, a populo acquisitionis qui nomine Christi censetur, & gratis consecutus est redemptionem, ablata, omnia contagia quæ nequitiam sequuntur, radicitus amputabuntur, & sacerdotes vt palma florebunt, Christi odorem his qui salui fiũt inspirantes, & ecclesiæ triumphale carmen canẽtes: Abstulit Dominus iniustitias tuas ex te. Quin & eos qui carpunt dulcedine replentes, & multiplicantes illos in *terra pingui, longæuæ, inquam, illius vitæ ac incorruptibilis heredes monstrantes.

* senecta vberi,

ΤΩ, ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΑΤΩ, & θαλαβεσάπω συλλειτουργῷ, κυρίῳ Ιωαννῃ πρεσβυτέρῳ & ἡγουμένῳ κ̀ ἀναχωρητῇ τῆς κοσμικῶν φροντίδων, Ταράσιος ἀνάξιος ἐπισκοπ & Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης.

*DEO COLENDISSIMO cõministro domino Ioanni presbytero & hegumeno * seu anachoretæ, Tarasius indignus episcopus Constãtinopoleos nouæ Romæ in Domino salutẽ.*

* Gr. & anachoretæ, curarum scilicet mundanarum contemptori.

Ὁ ἐκ θείων ναμάτων τῆς θείου πνεύματος ἀρδευθεὶς, κ̀ τῇ ἐμπνεύσει τούτου καταγαθεὶς Δαβὶδ ὁ ἐν βασιλεῦσι πρεσφήτης, καὶ ἐν πρεσφήταις

QVI ex fluentis diuini Spiritus irrigatus, & inspiratione huius est illustratus, Dauid ille scilicet inter reges propheta & inter prophetas

Psalm. 118. rex, laudans dicebat: *Initio cognoui de testimoniis tuis, quoniam in æternum fundasti ea.* Sine mendacio itaque his qui intellectum habent, est hymnodia hæc, & firma his qui concinunt eam. Ait enim inspector Dei Moyses de omni diuinæ scripturæ affatu: *In illis non est addere,* *Deut.* 34. *& ab illis non est auferre.* Qui ergo scrutabiliter & non transitorie omnibus sacris scripturis & paternis doctrinis incumbunt, & lectioni horum intendunt, & mentem suam pietati & veritati infigunt, & non ad propriam hanc voluntatem referunt, illuminantur mirabiliter a montibus æternis, illustrati ab euangelicis & apostolicis præceptis. *Psalm.* 75. Montes enim hæc psalmista nominat, quoniam in his meditantes & inambulantes, ad cælestia pertransimus: æternos autem, quia non recentia nec temporalia, sed * ab origine mundi prædicta sunt; quamquam nouissimis temporibus prolata sint a prædicatoribus euangelicæ prædicationis. Nos ergo, vir desideriorum, eorum videlicet quæ sunt Spiritus, Deo te a iuuentute cognoscentes deditum, paucos cordis nostri motus & voluntates ad animi alacritatem commendamus: plura quippe silentio honorentur. Vtique auditum est a vobis de Synodo quæ facta est beneplacito Dei in Nicensium vrbe: ad quam videlicet Synodum nos & sacrati viri & loci seruatores tam papæ senioris Romæ, quam orientis sanctissimorũ principum sacerdotum conuenimus; nec non & Deo amabiles episcopi plurimi secundum præceptionem

* *Gr.* ante mundi constitutionem dicta sunt;

βασιλεὺς, ὑμνῳδῶν ἔλεγε· καταρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα ἐθεμελίωσας αὐτά. ἀψευδὴς τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἡ ὑμνῳδία αὕτη, καὶ βεβαία τοῖς αὐτὴν ᾄδουσιν. ἔφη γὰρ ὁ θεόπνευστος Μωϋσῆς περὶ πάσης γραφικῆς* θεηγορίας· ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. οἱ οὖν ἐρευνητικῶς, καὶ οὐ ῥᾳδιουργικῶς πᾶσι τοῖς γραφικοῖς καὶ πατρικοῖς διδάγμασιν ἐγκύπτοντες, καὶ τῇ ἀναγνώσει τούτων προσέχοντες, καὶ τὸν νοῦν ἑαυτῶν τῇ εὐσεβείᾳ καὶ τῇ ἀληθείᾳ προσαγωγοῦντες, καὶ οὐ πρὸς τὸ ἴδιον θέλημα τοῦτο φέροντες, φωτίζονται θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰωνίων, καταυγαζόμενοι ὑπὸ τῶν εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστολικῶν ὑπαλμάτων. ὄρη γὰρ ταῦτα ὁ ψαλμῳδὸς ὀνομάζει, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐμμελετῶντες καὶ ὁδεύοντες, πρὸς τὰ οὐράνια ὑπεβαίνομεν. αἰώνια δὲ, ὅτι οὐ πρόσφατα, οὐδὲ πρόσκαιρα, ἀλλὰ πρὸ καταβολῆς κόσμου λελάλληται, εἰ καὶ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων ἐκφωνῶνται διὰ τῆς κηρύκων τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος. ἡμεῖς οὖν, ὑπὲρ ἐπιθυμιῶν, τοῦ τοῦ πνεύματος, ὡς τῷ θεῷ σε ἐκ νεότητος γινώσκοντες ἀνακείμεθα, τῆς καρδίας ἡμῶν ὀλίγα πινὰ κινήματά τε καὶ βουλεύματα πρὸς ψυχικὴν εὐθυμίαν ἀναθέμεθα. τὰ γὰρ πλείονα σιωπῇ τιμάσθω. πάντως ἐπιγνῶτε ὑμῖν περὶ τῆς συνόδου τῆς γενομένης εὐδοκίᾳ θεοῦ ἐν τῇ Νικαέων πόλει. εἰς ἣν σύνοδον ἡμεῖς τε καὶ ἱερομύσται ἄνδρες τοποτηρηταὶ τοῦ τε πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης καὶ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἁγιωτάτων ἀρχιερέων συνήλθομεν, καὶ θεοφιλεῖς ἐπίσκοποι πλεῖστοι κατὰ τάξιν τῶν εὐσεβῶν

Anno Christi 787.

* Συνηγίας.

ANNO CHRISTI 787.

θεσεβῶν βασιλέων ἡμῶν· ὡσαύτως καὶ θλαβεῖς ἀρχιμανδρῖται καὶ ἡγούμενοι, καὶ πλῆθος μοναχῶν. καὶ ἤδη πολλῶν μεταξὺ ἡμῶν λαληθέντων, τὸ δόκιμον & ἀρεστὸν τῷ θεῷ ἐκρίθη. & κατὰ τὴν ἀρχαίαν θεσμοθεσίαν τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν ἡ ἐκκλησία ἀπέλαβε τὴν τῶν εἰκόνων ἀνάζωγράφησίν τε & ἐπιλογαφίαν, πρὸς ἀναγωγὴν καὶ ὑπόμνησιν τῶν καθ' ἡμᾶς νοὸς, καὶ μετοχὴν πνος ἁγιασμοῦ. εἰ γὰρ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐνσημαίνει ἡμῖν, τὸ αὐτὸ & αἱ εἰκόνες καὶ εἴ τι αἱ μαρτυρικαὶ βίβλοι διηγοῦνται περὶ τῶν παθημάτων τῶν μαρτύρων, ὁμοίως & αἱ εἰκόνες· καὶ ταύτας ἀσπαζόμεθα ὡς ἐκτυπώματα τῶν προτύπων ὄντα, & οὐδὲν ἕτερον· πεῖθηνον πιστεύοντες εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ὑμνουμένην, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύοντες. ἐξαιτούμεθα δὲ & τὰς πρεσβείας τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν τῆς ἁγίας θεοτόκου, ἁγίων τε ἀγγέλων, καὶ πάντων τῶν ἁγίων καὶ ὁσίων πατέρων ἡμῶν. τούτων οὕτως ὄντων, ἐνεκάλεσαν τῇ συνόδῳ τὸ πλέον μέρος τῶν θλαβῶν μοναχῶν. & ἡμεῖς ᾐσθόμεθα τὴν ἐγκλησιν ταύτην· ὅτι & πλείονες τῶν ἐπισκόπων χρήματα ὠνήσαντο τὰ ἱερατεῖα· & κἂν ἁμαρτίαις ἡμετέραις προσπελεζώμεθα, καὶ σφραγῖς τούτων συσφιγγώμεθα, ἐφ' αἷς ἵλεως ἡμῖν γένοιτο κύριος· ἀλλ' οὖν τῶν θαγγελικῶν ἐντολμάτων καὶ κανονικῶν διατάξεων τὴν γνῶσιν εἰληφαμεν, & ἐν καθαρᾷ συνειδότι, καὶ ἁπλῇ καρδίᾳ, & ἀφιλαργύρῳ ζήτῃ, καὶ ἐν συνειδήσει ἀνεπιλεζομένῃ πρὸς (ω) θεὸν, τῇ κανονικῇ καὶ θαγγελικῇ διατάξει κατὰ πάντα ἕπεσθαι θυλόμεθα·

piorum imperatorum noſtrorum. Similiter & reuerendi archimandritæ & hegumeni, & multitudo monachorum. Cumque multa inter nos dicerentur, quod verum & placitum eſt Deo, ſancitum eſt; & ſecundum priſcam legiſlationem ſanctorum patrum noſtrorum eccleſia recepit imaginum picturam & titulos, ad * ſuperiorem ſenſum & memoriam mentis noſtræ, ac participationem cuiuſdam ſanctificationis. Quidquid enim ſanctum euangelium per lectionem inſinuat nobis, id ipſum & imagines: & quidquid geſtorum libri de paſſionibus martyrum narrant, ſimiliter & imagines: & has ſalutamus tamquam formas primitiuorum, & nihil aliud: profecto in vnum Deum in Trinitate laudandum credentes, & ipſi ſoli ſeruientes. Expetimus etiam interceſſiones intemeratæ dominæ noſtræ ſanctæ Dei genitricis, ſanctorumque angelorum, & omnium ſanctorum patrum noſtrorum. His ita ſe habentibus, queſta eſt Synodo pars maior reuerendorum monachorum. Sed & nos præſciuimus querelam iſtam, quia plures epiſcoporum pecuniis obtinuerunt ſacerdotium: & licet peccatis noſtris * obcæcemur, & horum reſtibus conſtringamur, in quibus propitius nobis ſit Deus; attamen euangelicorum mandatorum & canonicarum præceptionum cognitionem percepimus, & in munda conſcientia, & ſimplici corde, & in more ſine auaritia, & * imperturbabili ad Deum habito, canonicum per omnia ſequi optamus præceptum:

* eleuationem animi,

* implicemur,

* *Gr.* conſcientia alacriter erigente ſe ad Deum, can.

ANNO CHRISTI 787.

* submissimus

& * comprehendimus nosmetipsos, & inclinauimus ad seruiẽdum euangelicis atque apostolicis & paternis dispositionibus: decertantes vt hi qui sacerdotium sortiti sunt, sic degant & viuant & conuersentur, sed & omnes qui Christi nomine vocitantur. At si quidam non acquieuerint præceptis istis, communicator talium qui dicuntur quidem, non autem sunt sacerdotes, esse non patior, sed alienus ab horum sum portione. & mihi quidem protestari hæc non pigrum, ipsis autem tutum. Diuini ergo Canones dantem vel accipientem in ordinatione sacerdotii, deponunt, &

* expellunt

* persequuntur a sacerdotali dignitate. Inspector Dei Moyses, vt dixi, clamat: *In illis*, inquiens, *non est addendum, & ab eis non est auferendum*. Similiter & hymnographus Dauid psallit, & nos cum illo:

Deut. 4. & 12.

Psalm. 118.

Ab initio cognoui de testimoniis tuis, quia in æternum fundasti ea. Et quis ad hæc resistendi idoneus? nisi forte infatuetur sensu, & diuinis velit illudere. Iam enim fundata sunt testimonia Dei, & radicata sunt in ecclesia eius: licet quidam temporaliter non obedientes, minime custodiant ea. Illa ergo in æternum manent; & beati qui scrutantur ea, & his obediunt: & væ qui non obediunt. Omnis ergo episcopus, vel presbyter aut diaconus conuictus, quod per pecunias manus impositionem dederit vel acceperit, a sacerdotio decidit. Fortassis autem dicunt aliqui, quia pœnitentiam agimus pro peccato, & Deus ignoscit illud. Ita & ego dico, quia & omnes

καθήκαμεν ἑαυτοὺς καὶ ὑπεκλίναμεν δουλοδεσπόταις τοῖς εὐαγγελικοῖς καὶ ἀποστολικοῖς καὶ πατρικοῖς προστάγμασιν· ἀγωνιζόμενοι καὶ οὗτοι τὸν ἱερατικὸν κλῆρον λαμβάνοντες οὕτως διάγειν καὶ βιοῦν καὶ πολιτεύεσθαι, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς τῷ Χριστοῦ ὀνόματι κεκλημένους. εἰ δέ τινες ἀπειθοῦσι τοῖς ἐντάλμασι τούτοις, κοινωνὸς μὲν τοιούτων λεγομένων ἱερέων, οὐκ ὄντων δέ, εἶναι οὐκ ἀνέχομαι· ἀλλὰ ἀλλότριος τῆς τούτων εἰμὶ μερίδος. καὶ ἐμοὶ διαμαρτύρασθαι ταῦτα οὐκ ὀκνηρόν, αὐτοῖς δὲ ἀσφαλές. ᾧ οὖν θεῖοι κανόνες δόντα ἢ λαβόντα ὑπὲρ χροτονίας ἱερωσύνης καθαιροῦσι καὶ ἀποδιώκουσι τῆς ἱερατικῆς ἀξιότητος. ὁ θεόπνους Μωϋσῆς, ὡς ἔφθην εἰπών, βοᾷ· ἐπ' αὐτοῖς οὐκ ἔστι προσθεῖναι, καὶ ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν. ὡσαύτως καὶ ὁ ὑμνογράφος Δαβὶδ ψάλλει, καὶ ἡμεῖς σοὶ αὐτῷ· καταρχὰς ἔγνων ἐκ τῶν μαρτυρίων σου, ὅτι εἰς ᾠδὴν ἐθεμελίωσας αὐτά. καὶ τίς ἱκανὸς προσθεῖναι ταῦτα ἀντιστῆναι; εἰ μὴ που μωραίνῃ τινὶ διανοίαν, καὶ παίζειν ἐθέλῃ τὰ θεῖα. ἤδη γὰρ τεθεμελίωνται τὰ μαρτύρια τοῦ θεοῦ, καὶ ἐρριζωμένα εἰσὶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, κἂν προσκαίρως τινὲς ἀπειθοῦντες οὐ φυλάττωσιν αὐτά. ἐκεῖνα οὖν εἰς ᾠδὴν μένουσι, καὶ μακάριοι ᾧ ἐξερευνῶντες αὐτά, καὶ τούτοις πειθόμενοι· καὶ οὐαὶ τοῖς ἀπειθοῦσι. πᾶς οὖν ἐπίσκοπος, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος ἐλεγχθεὶς ὑπὲρ χρήμασι τινὶ χροτονίᾳ ἢ δοιᾷ ἢ λαβοῦν, τῆς ἱερωσύνης ἐκπίπτει. ἴσως δέ τινες λέγουσιν, ὅτι μετανοοῦμεν ὑπὲρ τῆς ἁμαρτίας, καὶ ὁ θεὸς συγχωρεῖ αὐτῷ. ναὶ καὶ ἐγὼ λέγω, ὅτι πᾶσαν

ANNO CHRISTI 787.

μετανοίαν ὁ θεὸς προσδέχεται, καὶ συ-
χωρεῖ διὰ μετανοίας τὰ προγεγονότα
ἁμαρτήματα. οἶδα γὰρ Δαβὶδ μοι-
χείᾳ συνεχθέντα καὶ φόνῳ, ἀλλὰ μετανοή-
σαντα, δεχθέντα καὶ μαρτυρηθέντα· εὗρον
Δαβὶδ τὸν τοῦ Ιεσσαὶ ἄνδρα κατὰ τὴν καρ-
δίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήμα-
τά μου. καὶ τὰ ὅσια Δαβὶδ προφητι-
κῶς μαρτυρούμενα, δῆλον διὰ μετα-
νοίας τούτου διορθωσαμένου. ἀλλὰ πάλι-
ν οἶδα ἀκούσαντα αὐτὸν παρὰ θεοῦ·
οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον, ὅτι ἀνὴρ αἱ-
μάτων εἶ. οἶδα Μανασσῆν δι' ἐξαγο-
ρεύσεως ἀφεθέντα τῆς ἀσεβείας. οἶδα καὶ
πόρνας καὶ τελώνας δεχθέντας διὰ με-
τανοίας, οὐδὲ ἕνα δὲ τούτων εἰς ἱερω-
σύνῃ ἠριθμημένα, εἰ μή που πρὸ
τοῦ βαπτίσματος τοῦτο πέπρακεν. οἶδά
τινας μοναχοὺς, ὅτε μὲν ἐν τῷ κόσμῳ
ἦσαν, πορνείᾳ συνεχθέντας· μονάσαντας
δὲ, ὡς φωστῆρας ἐν τῷ κόσμῳ λάμ-
ψαντας διὰ τοῦ ἀσκητικοῦ βίου· οὐδένα
δὲ εἰς ἱερωσύνῃ ἐπέβαντα. εἰ δὲ καὶ
ἅπαξ γέγονεν, οὐ νόμος ἐκκλησίας
τοῦτο. πλὴν ὁσίαν Μαρίαν πόρνην τὸ
πρότερον ἴσμεν, αὖθις δὲ σώφρονα,
οὐ μὴν δὲ εἰς τὰς διακόνους καταλε-
γεῖσαν, ἀλλ' ἀκριβῶς καὶ ἐξηρημένην πάν-
της πονηρᾶς πράγματος. καὶ τί ταῦτα λέγω,
ἵνα ἀληθῆ λόγον ἐπισάμενος; παρὰ
τῶν θείων ἀποστόλων μυηθεὶς, καὶ παρὰ
τῶν αὐτοῖς ἀκολουθησάντων ἁγίων πα-
τέρων ἡμῶν, παρρησιασμένως βοῶ·
ὅτι ὁ ἐπὶ χρήμασι χειροτονηθεὶς ἐπί-
σκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ἀλ-
λότριός ἐστι τῆς ἱερωσύνης. οὐδὲ γὰρ ἡ
τοῦ θείου πνεύματος χάρις πιπρά-
σκεται. Καϊαφαϊκὸν τὸ ἐπιτήδευμα,

agentes pœnitentiam Deus ſuſcipit, & indulget per pœnitentiam peccata quæ iam patrata ſunt. Noui enim & Dauid adulterio depreſſum & homicidio, ſed acta pœnitentia receptum, & diuino teſtimonio approbatum: *Inueni Dauid*, inquit, *filium Ieſſe, virum ſecundum cor meum, qui faciet omnes voluntates meas:* & ſancta Dauid prophetice teſtimonium habentia. * perſpicuum ergo eſt, per pœnitentiam eum fuiſſe correctum. Sed iterum noui audiſſe illum a Deo: *Non tu ædificabis mihi domum, quia vir ſanguinum es*. Noui Manaſſem per confeſſionem ab impietate dimiſſum. Noui & meretrices & publicanos receptos per pœnitentiam: verum nullum ex his in ſacerdotii dignitate numeratum, niſi forte id ante baptiſma commiſerit. Noui & monachos aliquot, cum in mundo eſſent, omni libidine conſpurcatos; cum autem ſolitarie viuerent, tamquam faces in orbe reſplenduiſſe: nullum tamen ex his in ſacerdotem ordinatum. Quod ſi autem id ſemel atque iterum factum eſt, non tamen confeſtim legem in eccleſia præſcribit. Scimus ſanctam Mariam prius meretricem fuiſſe, poſtea factam continentem: non tamen inter diaconas relata eſt. Quorſum vero hæc dico? cum veritatis ſermonem cognoſcam, * & eum qui a diuinis apoſtolis initiatus eſt, audacter clamantem videam: Quod quicumque per pecuniam ordinatus eſt epiſcopus, aut preſbyter, aut diaconus, alienus eſt a ſacerdotali dignitate. non enim diuini ſpiritus gratia venditur. Caiphaicum hoc ſtudium eſt,

2. *Reg.* 11.

Pſalm. 88. *Act.* 13.

* *Gr.* perſp. vbi is per pœnitentiam correctus eſt.

1. *Par.* 22. & 28.

2. *Par.* 33.

Matth. 21. *Marc.* 2. *Luc.* 5.

i. Ægyptiacam

Can. 30.

* a diuinis apoſtolis & ſanctis patribus noſtris edoctus audacter clam.

Ioan. 11.

Act. 8. Simoniaca hæc machinatio, & aliena a ſacerdotali ſanctificatione. In ſcortatione aut adulterio ſi quiſpiam poſt baptiſma fuerit deprehenſus, diuini *Can. apo. 16.* Canones illum ad ſacerdotium non admittunt: quin etiam ſi * *Gr.* promeſt ad ſacerdotium qui tale quiſpiam * promotus ad ſacerdotium, tale aliquid fecerit, confeſtim eiicitur. Omnis igitur vir qui in pœnitentia perdurat, per bonitatem & manſuetudinem Dei veniam peccatorum ſuorum obtinet, quem- *Can. 25.* admodum etiam in ſuperioribus demonſtrauimus. Nouatum autem, & eius impiæ hæreſis aſſeclas anathematizo, vtpote qui iniurius ſit aduerſus pœnitentiam, & manſuetudinem Dei eleuet. Quare eius opinionis ſum, vt confitear recipiendum epiſcopum per pecunias ordinatum, modo pœniteat: bonus enim Deus eſt in omnibus, & viſcera eius aperta ſunt ſuper omnem hominem pœnitentem, quem etiam in regnum ſuum inducit. Sed quo- *1. Tim. 3.* niam iuxta diuinum Apoſtolum, epiſcopus inculpabilis eſſe debet: qui propter pecunias aliquẽ ordinat, aut ab aliis ordinatur, alienus eſt a ſacerdotali dignitate, vt omnes nouimus quicumq; eccleſiæ alumni ſumus. Ergo bona & laudabilis pœnitentia quæ ad Deum ducit, & a peccatis liberat. Et ego quoq; miſericordia indigeo: noui enim Dei mãſuetudinem, qui omnem ad ſe venientem recipit. Dixit e- *Iſa. 43.* nim per prophetam: *Tu primus dic peccata tua, vt iuſtificeris.* Et, *Pſalm. 31.* *Dixi, eloquar iniquitatem meam coram Domino, & tu remiſiſti impietatem cordis mei.* Et, *Pro ea*

σιμωνιακὸν τὸ ἐγχείρημα, ἀλλότριον τῆς ἱερατικῆς ἁγιστείας. καὶ ἐπὶ πορνείᾳ εἰ ληφθῇ ποτέ τις μετὰ τὸ βάπτισμα, εἰς ἱεροσύνην οὐ προσδέχθη· θεῖοι κανόνες τοῦτο διαῤῥήδην. ἀλλ' εἰ καί τις εἰσήχθη εἰς τὴν ἱεροσύνην τοιοῦτόν τι πρᾶξας, γνωσθεὶς ἐξεβλήθη. πάντα δὲ ἄνδρα τῇ μετανοίᾳ προσκαρτεροῦντα ἐπὶ ἁμαρτήμασι, τὴν ἀγαθότητα καὶ φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ γινώσκων, οἶδα λυτροῦσθαι τῆς ἁμαρτίας, καθὼς καὶ ἀνωτέρω ἀποδέδωκαμεν. καὶ ἀναθεματίζω Ναυάτου καὶ τοῦ τούτου τὴν δυσεβῆ αἵρεσιν ἐπακολουθοῦντας, ὡς ἀθετοῦντας τὴν μετάνοιαν, καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ μὴ προσιεμένους. ὡσαύτως καὶ τὴν ἐπὶ χρήμασι χροτονηθέντα ἐπίσκοπον μετανοοῦντα ὁμολογῶ προσδέχεσθαι· ἀγαθὸς γὰρ ὁ θεὸς ἐπὶ πᾶσι, καὶ ἀνεῳγμένα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἐπὶ παντὶ ἀνθρώπῳ μετανοοῦντι· καὶ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τοῦτον εἰσάγει. ἀλλ' ἐπεὶ κατὰ τὸν ἀπόστολον ἱερεὺς ἀνεπίληπτον ὀφείλει εἶναι, ὁ ἐπὶ χρήμασι χροτονήσας τινὰ, ἢ χροτονηθεὶς ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλότριός ἐστιν ἱεροσύνης, ὡς πάντες οἴδαμεν τῆς ἐκκλησίας γνήσιοι, ἐκ κανονικῶν μαθημάτων παιδευθέντες. ἐκοῦσι καλὴ καὶ ἀγαθὴ ἡ μετάνοια, καὶ πρὸς θεὸν ἀνάγει, καὶ τῆς ἁμαρτημάτων λυτροῦται. καὐτὸς γὰρ ἐγὼ χρῄζω ἐλέους· οἶδα γὰρ τὴν τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίαν, ὅτι πάντα τὸν προσερχόμενον ἀποδέχεται. ἔφη γὰρ διὰ τοῦ προφήτου· λέγε σὺ τὰς ἁμαρτίας σου πρῶτος, ἵνα δικαιωθῇς. καὶ, εἶπα, ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀμαρτίαν μου τῷ κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου. καὶ, ὑπὲρ τούτης

ANNO CHRISTI 787.

ANNO CHRISTI 787.

προσεύξεται πρὸς σὲ πᾶς ὅσιος ἐν καιρῷ εὑρέτῃ. Ἐ ⓦ πορνεύσαντα Κορίνθιον οἶδα προσδεχθέντα παρὰ τῷ θείῳ ἀποστόλῳ Παύλῳ, οὐμὴν δὲ εἰς ἱεροσυλίαν διαβεβαιέντα. εἰ γὰρ πατὴρ ἀποδημήσαντος υἱοῦ, καὶ τοσοῦτον ἀφεστήσαντος, αὖθις δὲ ἐπανερχομένου, προσλαμβάνεται διὰ τὴν φυσικὴν στοργήν· πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ πάντων ἡμῶν θεὸς πάντα μετανοοῦντα Ἐ προσδέχεται καὶ ἀγκαλίζεται ὡς φιλάνθρωπος; οὐ γὰρ θέλει ⓦ θάνατον τῆς ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι Ἐ ζῆν αὐτόν· καθὰ καὶ ἠκούσαμεν ἐξ αὐτῆς τῆς χρυσοκήρυκος φωνῆς διαγελικῶς προβολὴν διηγουμένης περὶ τοῦ ἀσώτου ⓦ βίον ζήσαντος, ὅτι μετανοήσαντος αὐτοῦ, πρὸς τὸ ἐν οὐρανοῖς παῤῥησίᾳ ἀπεδέχθη. χαίρει γὰρ ὅλη πανὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. μέγα ὅπλον ἡ μετάνοια, μεγάλη σωτηρίας ὁδός, πρόξενος οὐρανῶν βασιλείας, ἀφθάρτου ζωῆς ὁδηγός, μαρτυρικῶν ἀθλήσεων παίδευσις, πρὸς θεὸν ὁδηγοῦσα, Ἐ σὺν θεῷ εἶναι ποιοῦσα, Ἐ αἰωνοφανῆ γίνουσι βασιλεία, πεπόντων ἀνάστασις. μακάριοι ⓐ ταύτῃ ἀσπαζόμενοι. ⓐ ταύτῃ προσέχοντες μισθὸν ἀγγέλων σωδιαιτησίαν· ⓐ ταύτῃ ἀσκοῦντες ἐκκλίνουσιν ἀπὸ πάντας κακοῦ, καὶ ποιοῦσιν ἀγαθόν. μετάνοια ἐν ζωῆς καὶ ὁμοίως ἀγάπης, ἐλεημοσύνης, προσευχῆς, νηστείας, ἐγκρατείας, σωφροσύνης, ταπεινοφροσύνης, χρηστότητος, ἀγαθωσύνης, ἐπιεικείας, Ἐ πᾶσι τούτοις ἀκολούθων. τ' ἀληθὲς εἰπεῖν, ταῦτα μετάνοια. Ἐ εἴ τις ταύτῃ ἀσκεῖ, ἐν τοῖς σωζομένοις ἐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις, ἐν οἷς ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, * τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβέννυται. ὧν ῥυσθείημεν, ἀξιωθησόμενοι τῶν ἐπηγγελμένων ἀγαθῶν ἐλέει

Gr. addit. Et Corinthiũ qui fornicatus est, nouit a diuino apostolo Paulo receptum, non tamen euectum ad sacerdotium.

orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. * Nam si pater, filio peregre existente, & rem impie & inique agente, redeuntem iterum ad se naturali amore prosequitur: quanto magis Deus omnium nostrum pater, omnem pœnitentem susciPiet in vlnis suis, cum sit singulariter misericors? Non enim mortem petit peccatoris, sed magis vt conuertatur & viuat. Quemadmodum etiam in euangelio ab ipsa Domini voce per parabolam de prodigo, & postea pœnitente, instructi sumus, a patre cælesti recepto † in cælis. Gaudet enim super omnem hominem agentem pœnitentiam. Pœnitentia insignis est armatura, magna salutis via, *hospitii regni cælorum dispensatrix, incorruptibilis viæ dux, martyricorum certaminum æquiparatio, ad Deum viam indicans, & cum ipso nos esse faciens; humani generis baculus, cadentium & lapsorum surrectio. Beati qui hanc amplectuntur, & huic adhærent. Qui hanc exercent, cum angelis vitam æqualem ducunt, ab omni malo declinant, & bonum faciunt. Pœnitentia est coalumna & familiaris dilectionis, eleemosynæ, * ieiunii, abstinentiæ, temperantiæ, probitatis, honestatis, mansuetudinis: & vt verum vno verbo dicam, * hæc omnia pollet pœnitentia. Si quis autem hanc contaminat & contemnit, non inter seruatos, sed inter perditos numerandus est, quorum vermis non moritur, & ignis non extinguitur. A quibus liberemur, digni habiti promissis bonis misericordia

Esai. 66.

Ezech. 18. & 33.

Luc. 15.

† *in cælis redundat*

**Gr.* regni cæl. conciliatrix,

**Gr. addit* orationis,

**Gr.* hæc omnia est pœnit.

& miserationibus Christi Dei nostri. Hæc a nobis prædicantur vir sanctissime, si forte fuerint, qui nos quoque infamare voluerint. Nouimus enim te singularem * admonitorem & cultorem euangelicarum & apostolicarum, canonicarumque iussionum. Quamobrem audacius quoque ad te ista scribimus, cupimusque vt ea monachis & ascetis, * virisque omnibus religiosis, cum quibus tibi commercium est, significes: * & vt in orationibus tuis cælipetis nostri memor sis, obnixe rogamus, quo ex circumdantibus nos vndique malis tandem aliquando liberemur. Vrgent enim & intus & extra insultationes, a quibus misericordia Dei sumus liberati, & posthac quoque nos euasuros confidimus. Quamobrem iterum atque iterum dicimus, ora, precare o amice vir Dei & noster, imo potius pater: scimus enim quod affectu eo erga nos affectus es, quo pater erga liberos suos. Deus pacis, qui & remota & propinqua ad se conuocat, vitam nostram in pace conseruet, & omnes illos qui eum colunt & admirantur, nomenque illius inuocant, saluos faciat intercessione & precibus dominæ nostræ sanctæ Dei genitricis, & omnium sanctorum. Amen. Omnes fratres qui ad vos peruenerint, nostro nomine salutes velim, vt & ipsi vobiscum pro nobis orent.

* *Gr.* receptaculum

* *Gr.* virisque sæcularibus,

* *Gr. addit.* si vero etiam libuerit, ostēdas.

καὶ οἰκτιρμοῖς Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ANNO CHRISTI 787.
καὶ ταῦτα ἤδη παρ' ἡμῶν κηρύσσεται
ἱεροπρεπὴς ἀνήρ, εἰ καί τινες θέλοιεν λοι-
δορεῖν ἡμᾶς. ἡμεῖς οὖν οἴδαμεν σε δε-
κτικὸν εἶναι τῶν εὐαγγελικῶν καὶ ἀποστο-
λικῶν καὶ κανονικῶν διαταγμάτων.
τοιγάρτοι καὶ προσανεχόμεθά σοι ταῦ-
τα διὰ τοῦδε τοῦ γράμματος, καὶ παρακα-
λοῦμεν, ἐφ' οἷς πεπληροφόρησαι, ἀν-
δράσιν εὐλαβέσι, μοναχοῖς τε καὶ βιωτι-
κοῖς ταῦτα προσανατάσσειν· εἰ δὲ ἀρε-
στόν σοί ἐστι, καὶ ὑποδήκνυμι. αἰτούμε-
θα δὲ ἐν ταῖς οὐρανοπόροις σου εὐχαῖς
μνημονεύειν ἡμῶν, ὅπως ῥυσθῶμεν ἐκ
τῶν κύκλῳ συνεπηρτημένων κακῶν. εἰ-
σὶ γὰρ καὶ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν ἐπαναστά-
σεις, ἐξ ὧν διὰ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν
ἐρρύσθημεν, καὶ ῥυσθῆναι ἐλπίζομεν καὶ
ὑπὸ τοῦ παρόντος, φυλαττομένης τῆς
ψυχῆς ἡμῶν ἀπαραπτώτου. οὐδεὶς γὰρ
ἤλπισεν ὀπίσω εὐθὺ κύειον, καὶ κατηξιώθη.
λέγομεν οὖν καὶ πάλιν, εὔχου ἡμῖν ἀνὴρ
φίλε θεοῦ καὶ ἡμέτερε, ἀλλὰ καὶ πάτερ·
οἴδαμεν γάρ, ὅτι σπουδὴ τέκνου πρὸς ἡ-
μᾶς διάκεισαι. καὶ ὁ θεὸς τῆς εἰρήνης,
ὁ τὰ μακρὰν καὶ τὰ ἐγγὺς εἰς ἑαυτὸν
προσκαλεσάμενος, ἐν εἰρήνῃ τὸν
ζωὸν διατηρήσαι πάντων ἡμῶν τῷ ὀνό-
ματι αὐτοῦ κεκλημένων, πρεσβείαις καὶ
εὐχαῖς τῆς ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν
τῆς ἁγίας θεοτόκου, καὶ πάντων τῶν ἁγίων
αὐτοῦ. Ἀμήν. * Γάσπ δὲ τοῖς ἀδελ- * *Scr.* infra
φοῖς τοῖς καταντῶσιν εἰς ὑμᾶς ὡς ἐξ II, &c.
ἡμῶν προσαγορεύσοις, ἵνα καὶ αὐτοὶ
μεθ' ὑμῶν εὔχωνται ἡμῖν.

Ἰησοῦς Χριστὸς θεὸς θεοῦ υἱός.

ANNO CHRISTI 787.

ΠΩΣ ΔΕΙ ΝΟΕΙΝ ΤΟ ἀκοινώνητον ὄνομα τῦ θεοῦ, & πᾶσαν προφητικὴν ῥῆσιν τὰ εἴδωλα σηλιτεύουσαν.

QVOMODO INTELligendum sit Dei nomen esse incommunicabile, & omnem propheticam locutionem, quæ inuehitur in idola. *Ex noua versione.*

ΟΣ εἰς τρίτον οὐρανὸν βεβηκὼς, & εἰσελθὼν εἰς τὸν παράδεισον, & ἀκούσας ἄῤῥητα ῥήματα· ὁ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ & κύκλῳ μέχρι τῦ Ἰλλυρικοῦ κηρύξας τὸ εὐαγγέλιον, Παῦλος ὁ θεῖος ἀπόστολος ἐλέγχων τὴν τῶν Ἑλλήνων δυσσεβῆ & ματαίαν θρησκείαν, ὅτι φησὶν· ἤλλαξαν τὴν δόξαν τῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, & πετεινῶν, & τετραπόδων, καὶ ἑρπετῶν· & ἐσεβάσθησαν, & ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα. καὶ γοῦν τὴν διάνοιαν ταύτην ὅτι ἐστὶν ἐννοῆσαι, ὅτι τὸ ἀκοινώνητον ὄνομα τῦ θεοῦ λίθοις & ξύλοις προσέθηκαν. αὐτοὶ γὰρ τοῦτο πεποιήκασιν οἱ πάσης θεοσεβείας ἀλλότριοι, & τῶν ὅσοι ἀπέστησαν τὴν Ἑβραίων παράφρονες. ἐμίγησαν γὰρ τοῖς ἔθνεσι, & ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν· & καταλιπόντες τὸν ἀόρατον καὶ ἀκατάληπτον & δημιουργὸν τῶν πάντων θεὸν ἡμῶν, δαίμοσιν ἔθυσαν, τῷ Βάαλ & τῇ Ἀστάρτῃ, τῷ Χαμὼς, Ἀπόλλωνί τε καὶ τῷ Διὶ, Ἀρτέμιδί τε καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ, Διονύσῳ τε & Ἑρμῇ, καὶ ἑτέροις πλείοσις· & τὰ τούτων εἴδωλα θεοὺς προσηγόρευσαν· ἀλλὰ & πετεινῶν, καὶ τετραπόδων, καὶ ἑρπετῶν. διὸ ἔφη ὁ αὐτὸς ἀπόστολος· παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ, κακίᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ· μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος· ψιθυριστὰς, καταλάλους, θεοστυγεῖς, ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν.

QVI in tertium penetrauit cælum, & paradisum ingressus audiuit arcana verba; qui ab Ierusalem per circuitum vsque ad Illyricum prædicauit euangelium, Paulus diuinus apostolus impiam & inanem gentilium superstitionem redarguens ait: *Mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & serpentium: & coluerunt, & seruierunt creaturæ potius quam creatori.* Iuxta hunc igitur sensum intelligere est, quod incommunicabile Dei nomen lignis & lapidibus adaptarunt. hoc enim illi fecerunt, qui ab omni Dei cultu fuere alieni, & qui ex Hebræis dementes a Deo defecerunt. Commisti sunt enim inter gentes, & didicerunt opera eorum. Et relicto inuisibili, incomprehensibili, & opifice omnium Deo nostro, immolauerunt dæmoniis, Baal, Astartæ, Chamos, Apollini & Ioui, Dianæ & Veneri, Baccho & Mercurio, & plurimis aliis; & horũ idola deos appellarunt; sed & volucrum & quadrupedum & serpentium. Quapropter idem Apostolus: *Tradidit*, inquit, *illos Deus in reprobum sensum, vt faciant ea quæ non conueniunt, repletos omni iniquitate, malitia, nequitia, auaritia; plenos inuidia, homicidio, contentione; susurrones, detractores, Deo odibiles, superbos, elatos, inuentores malorum.* 2. Cor. 12. Rom. 15. Rom. 1. Ibidem.

Propterea Deus legem dedit per Moysen: deinde prophetas aduentum prænuntiantes saluatoris Christi Dei nostri, nec non arguentes, minitantes, admonentes, cohortantes, vt ii redirent ad agnitionem veritatis, & posthabita creatura seruirent Deo viuo & vero, cuius nomen cum creaturis & simulacris idolicis communicari non potest. 2. Cor. 6. Ait namque Apostolus: *Quæ societas luci ad tenebras? quæ autem conuentio Christi ad Belial?* Verum neque lex, neque prophetæ eos conuertere potuerunt; permanserunt enim in perditione sua. Aduenit ergo qui prædictus erat a prophetis, ipsius Dei Verbum, coæternus Patri, verusque Deus, assumpta carne ex intemerata Dei genitrice semper virgine Maria, & factus est homo nobis similis excepto peccato, vt nos ab errore idolorum liberaret, & a diaboli seruitute eriperet. Expletis ergo omnibus suæ dispensationis mysteriis, passus carne in cruce, & sepultus, & resurgens, & ascendens in cælos, vnde descenderat, omni illa impuritate & abominatione nos liberauit, missis sanctis suis apostolis & discipulis ad omnes gentes, accepta ab eis, quemadmodum ipsis promiserat, virtute ex alto, Spiritu Domino, viuificante & omnipotente, qui ex Patre per Filium procedit. Per quem facti potentes opere & sermone, genus humanum ab inani idolorum cultu liberarunt; docentes nos credere in vnum Deum qui in Trinitate laudatur &

Τουΐεκεν δέδωκεν ὁ θεὸς διὰ Μωσέως νόμον, εἶτα προφήτας προκαταγγέλλοντας τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐλέγχοντάς τε, ἀπειλοῦντας, νουθετοῦντας, παρακαλοῦντας, τὸ ἐπιστρέψαι τούτους εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀφέντας τὴν κτίσιν λατρεῦσαι θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, οὕτινος τὸ ὄνομα οὐκ ἔχει κοινωνίαν πρὸς τὰ κτίσματα καὶ τὰ εἰδωλικὰ σεβάσματα. φησὶ γὰρ ὁ ἀπόστολος· τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ἢ τίς συμφωνία Χριστῷ πρὸς Βελίαρ; ἀλλ' οὐκ ἴσχυσαν οὔτε νόμος, οὔτε προφῆται τούτοις ἐπιστρέψαι· ἐπέμεινεν γὰρ τῇ ἑαυτῶν ἀπωλείᾳ. ἦλθεν οὖν ὁ προφητευθείς, αὐτὸς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, ὁ συναΐδιος τῷ πατρὶ καὶ συναΐδιος, καὶ θεὸς ἀληθινός, σαρκα προσλαβόμενος ἐκ τῆς ἁγίας τοῦ θεοτόκου ἀειπαρθένου Μαρίας· καὶ γέγονε καθ' ἡμᾶς ἄνθρωπος πλὴν ἁμαρτίας, ἵνα ῥύσηται ἡμᾶς τῆς πλάνης τῶν εἰδώλων, καὶ ἐλευθερώσῃ ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου δουλείας. πάντα τοίνυν τὰ τῆς οἰκονομίας αὐτοῦ πληρώσας μυστήρια, παθὼν σαρκὶ ἐν τῷ σταυρῷ, καὶ ταφείς, καὶ ἀναστάς, καὶ ἀνελθὼν εἰς οὐρανούς, ὅθεν κατῆλθεν, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ πάντων ἐκείνων τῶν μιασμάτων καὶ βδελυγμάτων, ἀποστείλας σὺν ἁγίοις μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ ἀποστόλοις εἰς πάντα τὰ ἔθνη, λαβόντας δυνάμιν ἐξ ὕψους, καθὼς αὐτοῖς ἐπηγγείλατο, τὸ πνεῦμα τὸ κύριον καὶ ζωοποιόν, τὸ παντοδυνάμον, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς δι' υἱοῦ ἐκπορευόμενον. δι' οὗ γνόμενοι δυνατοὶ ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἐλυτρώσαντο τὸ ἀνθρώπινον ἐκ τῆς ματαίας τῶν εἰδώλων λατρείας, διδάξαντες ἡμᾶς πιστεύειν εἰς ἕνα θεὸν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον καὶ δοξα-

Anno Christi 787.

ANNO CHRISTI 787.

δοξαζόμενον, παραδόντες καὶ σύμβολα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτοί τε οἱ ἀπ' αὐτῶν διάδοχοι ἀοίδιμοι πατέρες ἡμῶν· ἃ κρατοῦντες οἱ Χριστιανοί, τόν τε τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἅτε διαγγέλιον διὰ γραφικῆς θεωρίας, σεπτὰς εἰκόνας δι' ἐξηκριβωμένης ἀναπαραστάσεως, ἔτερά τε πλεῖστα ἱερὰ ἀναθήματα· καὶ ταῦτα προσειλκόντες, καὶ σχετικῶς προσκυνοῦντες καὶ ἀσπαζόμενοι, ἁγιασμοῦ αὐτῶν μεταλαμβάνομεν. οὐ μὴν ὡς τοῖς ὡς θεοῖς προσῆλθον οἱ Χριστιανοί, καθάπερ οἱ Ἕλληνες τοῖς εἰδώλοις· ἄπαγε τῆς κατηγορίας· φλύαρα ῥήματα ταῦτα καὶ φλυαρίαν τῶν Εἰκονοκλαστῶν. διὸ καὶ ἀξίως χριστιανοκατήγοροι ὀνομάζονται· καὶ παράφρονες ὄντες, μάταια ἐλάλησαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ, καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησαν κακά. ὅπερ τὰ κατὰ τῶν εἰδώλων διηρθρωμένα παρά τε τῆς θείου νόμου, καὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῶν ἀποστόλων, εἰς τὰς διαγγελικὰς πλαγιογραφίας κακῶς ἐξειλήφασι, στρέψαντες τὴν θείαν γραφὴν καὶ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας· οὐδὲν ἕτερον ἐννοοῦντες, ἢ Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν ἐξ ἐκείνων τῶν εἰδώλων οὐκ ἐρρύσατο ἡμᾶς, οὐδὲ ἔσωσεν ἡμᾶς. ὢ τῆς τούτων παραφροσύνης καὶ παραφορᾶς· ὅπερ αἰὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέγνωσαν. τὴν γὰρ εἰκόνα τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ ἴσα τοῖς εἰκόσι τῶν δαιμονίων ὠνόμασαν. φεῦ τῆς τούτων πονηρίας. οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι ἀπεπήδησαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ. οἱ γὰρ Χριστιανοὶ ἕνα θεὸν σέβοντες ἐν τριάδι ὑμνοῦμεν, αὐτῷ μόνῳ καὶ λατρεύοντες, δι' ἀϋλητῶν συμβόλων πρὸς τὰ νοητὰ ἀγόμεθα. αἰσθητοὶ γὰρ ὄντες ἄλλως πως πρὸς τὰ νοητὰ

glorificatur: tradentes etiam in ecclesia symbola ipsi & successores ipsorum patres nostri celeberrimi. Quae tenentes Christiani, signum venerandae crucis, sanctum euangelium scripto traditum, venerabiles imagines per exprimentem rei figurationem, & quamplurima alia Deo dicata: eaque nobis admouentes, & cum affectu adorantes ac salutantes, sanctificationis ipsorum participes efficimur. Non tamen ad haec quasi ad deos accessere Christiani, quemadmodum ad idola gentiles. Absit id ab eis crimen: nugae sunt hae, & vaniloquentia Iconoclastarum. Ex quo etiam merito Christianorum accusatores appellantur. Cumque dementes sint, vana locuti sunt vnusquisque ad proximum suum. Labia dolosa in corde, & corde praua locuti sunt. Quod ea quae aduersus idola pronuntiata sunt a lege diuina, prophetis & apostolis, in euangelicarum rerum picturas male exceperunt, peruertentes sacram scripturam iuxta propria desideria; nihil aliud intelligentes, quam ex idolis illis non esse nos per Christum Deum nostrum liberatos, aut saluatos. O hominum dementiam atque insaniam! quia sanctum a profano non distinxerunt. Nam Domini & sanctorum eius imaginem eodem quo dæmoniorum effigies nomine appellarunt. Proh improbitas hominum! Væ ipsis, quod a Deo resilierunt. Etenim Christiani vnum Deum colentes in Trinitate collaudatum, & soli ipsi latriam offerentes, per sensibilia

Psalm. 11.

signa ducimur ad intelligibilia. Cum enim sensibiles simus, non

aliter ad intelligibilia prouehimur, quam per sensibiles notas tum scripturæ ad meditandum, tum picturæ, qua res coloribus & lineamentis exprimuntur. Hæc enim in prototyporũ omnium inducit & euehit recordationem. & alterum quidem auditu percipimus, alterum vero oculis contemplamur. Quæ ita se habent, vt alterum alterius notitiam inferat. habent etiam sine controuersia, vt alterum alterius contineat declarationem, & iisdem afficiantur honoribus.

Ad clariorem autem rei intelligentiam alia quædam etiam apologiæ causa proponam. Omnium Dei creaturarum commune est, vt participatione aliqua inter se coniunctæ sint affinitate. & quamuis aliæ aliis dignitate & ordine antecellant, res tamen omnes communicatione quadam inter se iungũtur. Nam angeli cum sint puræ mentes, ex nihilo producti sunt ab omnium rerum conditore Deo; similiter & natura humana: sed & media est inter excellentiam & tenuitatem, cælestium scilicet angelorum, rerumque terrenarum: verum vt creaturæ conueniunt inter se. Deinde angeli quidem puræ sunt mentes & incorruptibiles, homo autem mortalis: sed cum sit mentis ac disciplinæ capax, angelicam participat naturam. Rursus natura hominis naturæ ceterorum animalium est particeps, quod & ipse & ipsa caro, & comedunt, & dormiunt, terramque communem habent, ex qua sumpti sumus, & in quam resoluimur vsque ad transmutationem nostram ex corruptione in incorruptionem. Ita plane & quatuor elementa communi

ἐκ αὐαπεινόμεθα, εἰ μὴ δι' αἰσθητῶν συμβόλων, διά τε γραφικῆς θεωρείας, & διὰ εἰκονικῆς ἀναπαπώσεως. αὕτη γὰρ ἁπάντων τ̃ τοιουτύπων ὑπόμνησίς ὅστ & ἀναγωγὴ πρὸς αὐτά. καὶ τὸ μὲν διὰ τ̃ ἀκοῆς ἐνωπιζόμεθα, τὸ δὲ διὰ τ̃ ὁράσεως καταναοδμῶ. τὰ δὲ ἀλλήλων γνωριστικὰ χορὸς πάσης ἀπολογίας & τὰς ἀλλήλων ἔχουσι δηλώσεις, καὶ ταῖς αὐταῖς τιμαῖς γεραίρονται. Anno Christi 787.

Επ δὲ πρὸς ἀκριβεστέραν καταπόησιν & ἑτερά τινα προσαπολογήσομαι. κοινὸν πάντων ὅστ τὸ τ̃ θεοῦ δημιουργημάτων, ἀλλήλων μετέχειν, καὶ πρὸς ἄλληλα ἔχειν πώς συγγένειαν. & εἰ ἕτερόν τι τ̃ ἑτέρου ὑπερέχει κ̃ ἀξίαν & τάξιν, ἀλλ' οὖν πάντα τὰ ὄντα κοινωνίαν ἔχει εἰς ἄλληλα. ⓐ γὰρ ἄγγελοι ἁπλοῖ νόες ὄντες, ἐκ τ̃ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι πρήχθησαν πρὸς τ̃ πάντων δημιουργοῦ θεοῦ· ὡσαύτως καὶ ἀνθρωπίνη φύσις· ἀλλὰ μέση τίς ὅστ μεγέθους κ̃ ταπεινότητος, ἤγουν τ̃ τε οὐρανίων ἀγγέλων κ̃ τ̃ ἐπιγείων. & καὶ τὸ κτίσματά εἰσιν ἑκάτερα, κοινωνίαν ἔχουσιν εἰς ἄλληλα. εἶθ' οὕτως ⓐ ἄγγελοι μὲν ἁπλοῖ νόες ὑπαρχοισι κ̃ ἀνώλεθροι, ὁ δ' ἄνθρωπος θνητός· ἀλλὰ νοῦ & ἐπιστήμης ὢν δεκτικός, μετέχει κ̃ τοῦτο τ̃ τ̃ ἀγγέλων φύσεως. αὖθις ἡ ἀνθρωπίνη φύσις μετέχει τ̃ λοιπῶν ζώων, ὅτι κ̃ αὐτὸς καὶ αὐτὰ σαρκίνες, κ̃ ἐσθίουσι, & ὑπνοῦσιν· ἀλλὰ & τ̃ γ̃ς μετέχουσιν, ἐξ ἧς ἐληφθημεν, ὅτι καὶ πάλιν εἰς αὐτὴν ἀναλυόμεθα, ἕως τ̃ μεταποιήσεως ἡμ̃ τ̃ ἀπὸ φθορᾶς εἰς ἀφθαρσίαν. Τετραχοῦ & τὰ τέσσαρα στοιχεῖα

ANNO CHRISTI 787.

ἀλλήλων μετέχοισιν, ἤγουν ἡ γῆ, τὸ ὕδωρ, ὁ ἀὴρ, τὸ πῦρ. ☩ ἡ γῆ μὲν ξηρὰ ☩ ψυχρά ἐστι, τὸ πῦρ ξηρὸν καὶ θερμὸν, τὸ ὕδωρ ψυχρὸν ☩ ὑγρὸν, ὁ ἀὴρ θερμὸς καὶ ὑγρός. ☩ καθὸ μὲν ἐστὶ ξηρὰ ἡ γῆ, μετέχει τοῦ πυρός· καθὸ δὲ ψυχρά, μετέχει τοῦ ὕδατος. ὡσαύτως καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τούτῳ τῷ λόγῳ πρὸς ἄλληλα κοινωνίαν ἔχουσιν. ἔνθεν καὶ τὰ σώματα ἡμῶν τῇ ἀναλογίᾳ τῶν τεττάρων τούτων στοιχείων ἐκ τεττάρων στοιχείων συγκεῖνται, αἵματος, φλέγματος, χυμοῦ, καὶ χολῆς. ☩ τὸ μὲν αἷμα θερμὸν ☩ ὑγρὸν, καὶ ἀναλογεῖ τῷ ἀέρι· ἡ ξανθὴ χολὴ θερμὴ καὶ ξηρὰ, ☩ ἀναλογεῖ τῷ πυρί· ἡ μέλαινα ξηρὰ καὶ ψυχρὰ, ☩ ἀναλογεῖ τῇ γῇ· ὁ χυμὸς ὑγρὸς καὶ ψυχρὸς, καὶ ἀναλογεῖ τῷ ὕδατι. πρὸς δὲ σαφεστέραν διήγησιν καὶ ἔτι λέξω. βασιλεὺς ὁ δεσπότης· εἰ καὶ περιλάμπει σὲ πᾶσι τὸ κράτος ὑμῶν, ☩ ὑπερέχεις τῇ ἀξίᾳ σου τῇ δεσποίνῃ καὶ βασιλίσσῃ μητρί σου, ☩ τῷ νεύματι ὑμῶν τὸ ὑπήκοον ἅπαν κατακολουθεῖ· ἀλλὰ μὲν δὴ ἄνθρωποί ἐστε, καὶ ὁρισμὸν ὑπὸδέχεσθε· ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ζῶον λογικὸν θνητὸν, νοῦ ☩ ἐπιστήμης δεκτικόν· ☩ Πέτρος γὰρ ☩ Παῦλος, καὶ ☩ οἱ λοιποὶ ἄνθρωποι ☩ αὐτὸν ὁρισμὸν ὑπὸδέχονται· ἤγουν μετέχετε τῆς κοινῆς τοῖς ἀνθρώποις, ☩ κοινωνίαν ἔχετε μὴ πάντων. ὁ δὲ θεὸς ἀόρατος ὢν ☩ ἀκατάληπτος, ἀνεξιχνίαστός τε καὶ ἀπερίγραπτος, ἀπαθὴς, ἀθάνατος, μόνος βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, ☩ κύριος τῶν κυριευόντων, οὐκ ἔχει κοινωνίαν ὅτε μὴ ἀγγέλων, οὔτε μετὰ ἀνθρώπων, οὔτε μὴ ἑτέρας κτίσεως. αὐτὸς γὰρ δημιουργὸς, τὰ δὲ πάντα ποιήματα· αὐτὸς προνοητὴς,

iuncta sunt nexu, terra, aqua, aer, ignis. & terra quidem sicca est & frigida, ignis siccus & calidus, aqua frigida & humida, aer calidus & humidus: & conueniunt quidem terra & ignis, vt sicca; terra vero & aqua, vt frigida: simili modo & reliqua elementa communione hac inter se sociantur. Hinc etiam nostra corpora proportione horũ quatuor elementorum ex quatuor humoribus constant, sanguine, pituita, flaua & atra bili. & sanguis quidem calidus & humidus, proportione respondet aeri: flaua bilis calida & sicca, & proportione respondet igni: atra bilis sicca & frigida, & proportione respõdet terræ: humor humidus & frigidus, & proportione respondet aquæ. Addam etiam ad maiorem explanationem. Dominus rex & imperator est: sed & imperium vestrũ præfulget omnibus, & dignitate præmines cum domina & imperatrice matre tua, vestroque nutui subditi omnes parent. Attamen homines estis, & definitione comprehendimini, quoniam omnis homo animal est rationale mortale, mẽtis & scientiæ capax. & Petrus enim & Paulus, & ceteri homines eamdem susciptunt definitionẽ: hoc est, ea quæ sunt communia hominibus, & vos habetis; estque vobis cum omnibus eadem natura communis. At vero Deus inuisibilis, incomprehensibilis, inuestigabilis, incircumscriptus, impassibilis, immortalis, solus rex regum, & dominus dominantium, nulla aut cum angelis, aut cum hominibus, aut cum alia creatura communicatione est coniunctus. Ipse enim opifex, cuncta vero creata: ipse prouidentia regit,

Apoc. 19.

reliqua omnia prouidentia reguntur. Extra igitur omnem creatam naturam est Deus: atque hac ratione nomen ipsius est incommunicabile. Idcirco & admirabilis Moyses peculiares tradidit literas ad scribendum Dei nomen, quas ad alias voces non vsurpabant. Quod si virtutes angelicæ, atque homines pii Deumque timentes participes Dei sunt, id eius gratia, non natura habent. Cuius tu quoque fias particeps per bona opera. Et ipse imperiū vestrum exaltet, & subuehat vos ad intelligenda & cogitanda quæ perducunt ad æternum ipsius regnum, miseratione sua & precibus sanctæ & immaculatæ dominæ nostræ Dei genitricis, omniumque sanctorum eius. Amen.

τὰ δὲ πάντα ὑπὲρ αὐτὸν ποίημα. ἔξω οὖν πάσης φύσεως κτιστῆς ἐστιν ὁ θεός· καὶ τοῦτο ἀκοινώνητόν ἐστι τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ἔνθεν καὶ ὁ θεσπέσιος Μωσῆς ἴδια στοιχεῖα παρέδωκε γράφεσθαι ἐπὶ τῷ τοῦ θεοῦ ὀνόματι, καὶ ἐν ἑτέραις φωναῖς οὐδαμοῦ ταῦτα ἐγράφον. εἰ δὲ καὶ μετέχουσι τοῦ θεοῦ αἱ ἀγγελικαὶ δυνάμεις, καὶ ⓐ θεοσεβεῖς καὶ φοβούμενοι αὐτὸν ἄνδρες, χάριτι αὐτοῦ μετέχουσι, ⓒ οὐκ οὐσίᾳ. οὕτινος ἀξιωθείης ἐν μετοχῇ γενέσθαι διὰ ἀγαθῶν ἔργων. αὐτὸς οὖν ὑψώσαι βασιλείαν ὑμῶν, ⓒ ἀνάξαι ὑμᾶς νοεῖν καὶ λογίζεσθαι τὰ ἀπάγοντα εἰς τὴν αἰωνίαν αὐτοῦ βασιλείαν, τῷ τε αὐτοῦ ἐλέει, ⓒ πρεσβείαις τῆς ἁγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου, καὶ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Ἀμήν.

ANNO CHRISTI 787.

IN [a] CONCILIVM [b] NICÆNVM II.

VNIVERSALE SIVE [c] OECVMENICVM septimum [d] approbatum, [e] trecentorum quinquaginta episcoporum, [f] quo Iconoclastarum hæresis condemnata est anno Domini 787. [g] tempore Hadriani papæ I. & Constantini ac Irenes imperatorum, indictione 11.

NOTÆ.

A quo indictum fuerit hoc Concilium.

[a] *Concilium.*] Hæc sacrosancta Synodus, prout in reliquis anterioribus Conciliis vniuersalibus obseruatum est, rogatu, auxilio & opera imperatorum, iussu autem & auctoritate Hadriani pontificis indicta & celebrata fuit. Nam in sacra illa diuali epistola, quam Constantinus & Irene ad Hadrianum per legatos transmiserunt, quæque supra inter præambulares nunc recens est excusa, post iconomachiam Constantinopoli superioribus temporibus habitam, subiungunt: *Vnde nunc constanter cum mundo corde & vero cultu, quæ ad Deum pertinent, vna cum omnibus subditis nostris, & his sacerdotibus doctissimis locuti sumus, & cum consilio decreuimus, vt fieret vniuersale Concilium. Et rogamus vestram paternam beatitudinem, vt det seipsum,* (id est, suo con-

ANNO CHRISTI 787. sensu approbet, solitaque præsentia confirmet.) Paulo post enim subiungunt: *Ascendat huc in stabilitatem & firmitatem antiquæ traditionis super venerabilibus imaginibus.* quasi dicerent: Nihil firmum & ratum est in ecclesia, quod tua auctoritate non est confirmatum. Rogamus ergo, vt ad synodice confirmandam antiquam de sacrarum imaginum cultu traditionem adesse dignetur is, sine cuius auctoritate nulla Synodus vniuersalis vnquam legitime celebrata fuit. Hoc est, quod paulo infra aiunt: *Et tamquam verus primus sacerdos & is, qui in loco & sede sancti & superlaudabilis apostoli Petri præsidet (sicut dictum est) ascendat.*

Qua occasione congregatum fuerit.

Hæc de auctoritate conuocati Concilii. Qua occasione hæc sacrosancta Synodus indicta fuerit, narratur act. 1. in epistola Constantini & Irenæ ad Concilium scripta, & in apologia Tarasii, quæ extat apud Theophanem & Anastasium in translatione Concilii VII. nimirum, quod cum Paulus patriarcha Constantinopolitanus ob simulatam fidem & iuramento confirmatam perfidiam iconoclastiæ, pœnitentiam acturus thronum reliquisset, vitamque monasticam suscepisset, dixerit: *Nisi Synodus vniuersalis fiat, & error qui est in medio vestri corrigatur, salutem non habebitis*: eoque dicto designatum successorem Tarasium adeo commouerit, vt non nisi sub promissione œcumenici Concilii celebrandi oblatum munus episcopale acceptare voluerit.

Actorum synodaliũ triplex editio & translatio.

Actorum synodalium e Græco in Latinum triplex extat editio. Prima quidem e verbo ad verbum adeo inconcinna atque inepta, vt nec eam librarii exscribere dignarentur. Quæ dum plane contemneretur, Anastasius bibliothecarius opportunus interpres occurrit, atque eam secunda editione in Latinum vertit, sensa sensibus quam diligentissime reddens, eamque inter alia e Græco in Latinum translata Concilia œcumenica in sanctæ Romanæ ecclesiæ archiuo recondidit. Postremo is qui Anastasii versionem ignorauit, exosus primam, elaborauit aliam, quæ cum aliis Conciliis in his Conciliorum tomis cusa, communique vsui exposita habetur. *Cui quantum præstet quæ Anastasii est,* inquit Baronius, *intuebitur lector, si legat, simulque conferat: cum plura apud Anastasium inueniet, quæ in edita desiderantur, & ea quidem haud parui momenti; prout noster Petrus Morinus, qui contulit, diligentissime annotauit.* Nunc demum iuxta votum illa quæ Roma iam multis annis expectata fuit, lucem aspexit, atque huic editioni Conciliorum inserta est, de qua collector Romanæ editionis in frontispicio ista prænotauit: *Septima Synodus cum tribus Græcis codicibus manuscriptis collata, duobus bibliothecæ Vaticanæ, tertio Antonii Augustini archiepiscopi Tarraconensis, Latina versio Anastasii nunc primum editur ex vetustissimis codicibus Vaticanis.* Et quæ in Græco textu habentur, & in hac versione desiderantur, vel aliter legisse videtur Anastasius, quam nunc in codicibus Græcis habeatur, in margine indicauimus.

Locus Concilii quis.

[b] *Nicænum.*] Vt Constantinopoli conueniretur, constitutum fuerat, & reipsa obseruatum. Sed cum ibidem in ecclesia sanctorum apostolorum anno 7. Constantini imperatoris Concilii initium fecissent,

milites prætoriani qui Iconoclaſtarum hæreſim medullitus imbiberant, ſacroſanctam congregationem manu militari plane exturbarunt. Quo facto imperatores admodum perturbati dimiſerunt epiſcopos ibidem congregatos, quoaduſque vrbem & exercitum turbulentis iſtis hominibus, quos Copronymus inuexerat, expurgaſſent, atque ab omni vlteriore metu ſeditionis liberaſſent. Qua re prudenter miroque ſucceſſu peracta, *iterum menſe Maio anni ſequentis*, inquit Theophanes, *mittens per omnem locum congregauit omnes epiſcopos, qui conuenirent in Nicenſium ciuitatem ad celebrandum illic Concilium. & per totum tempus æſtiuum congregati ſunt omnes apud Nicæam: ſiquidem eos qui ex Romanæ ſedis & orientalium patriarcharum perſona venere, omnino non dimiſerat, ſed retentos ſecum habebat.* Ita ſacroſancta Synodus œcumenica Conſtantinopoli turbata, Nicææ fuit habita in baſilica primaria eius ciuitatis, titulo ſanctæ Sophiæ nuncupata. ANNO CHRISTI 787.

Oecumenicum Concilium fuiſſe probatur.

[c] *Oecumenicum.*] Id œcumenicum Concilium fuiſſe non poteſt negari, cum legati ſedis apoſtolicæ primo loco ſedentes, & ante alios primum loquentes, Concilio præſederint, aliique aliarum ſedium patriarchalium eccleſiarum in oriente legati interfuerint. Vnde magna cum iniuria ſacratiſſimi Concilii Theodorus Studita in epiſtola 38. ad Arſenium, (quam ob argumentum impium non immerito velut commentum reieceris) localem hanc Synodum appellat.

A quibus pontificibus approbatum fuerit.

[d] *Approbatum.*] Auctoritate Leonis hanc Synodum confirmatam eſſe teſtatur Iuo 4. part. cap. 157. contra calumniam auctorum illius libelli, quem ſub nomine Caroli Magni anno 1549. ſuppreſſo nomine typographi & loci, doloſus impoſtor Eli-Phili euulgauit. Hanc ſacroſanctam Synodum defendit Hadrianus papa in epiſtola ad Carolum Magnum ſupra. Quis neget, eumdem apoſtolica auctoritate Synodum ſacratiſſimam velut oraculum Spiritus ſancti recepiſſe & approbaſſe? Illi qui ſub Ludouico Pio interfuerunt Conciliabulo Pariſienſi aperte profitentur, Nicænam hanc Synodum ab Hadriano papa comprobatam fuiſſe; ſed paulo poſt eumdem Hadrianum reprobaſſe eamdem, quaſi ipſa imagines veluti Deum venerandas eſſe ſanxiſſet. Illud prius noſtræ ſententiæ ſuffragatur, ideoque non inuiti amplectimur. Poſterius vero, quod de recantata palinodia Hadriani papæ ſubiungunt, doctiſſime refellit reuerendiſſimus & illuſtriſſimus cardinalis Baronius, & velut commentum & malitioſam calumniam reiicit.

An a Concilio Francofordienſi hæc Synodus damnata fuerit.

Fueritne hæc ſacroſancta Nicæna Synodus a patribus Concilii Francofordienſis condemnata, inter viros huius ſæculi doctiſſimos grauis eſt controuerſia. Alii negant, alii affirmant. Singuli ſuas habent rationes, quas infra pluribus attingam. Reuerendiſſimus cardinalis Baronius eam ſententiam veriorem eſſe iudicat, qua aſſeritur, quod patres Concilii, mendaciis & impoſturis auctorum libri Carolini decepti, Nicænam Synodum, quaſi ipſa imagines cultu latriæ ſoli Deo debito colendas eſſe ſanxiſſet, ſuo decreto reprobarint & condemnarint: quodque non tantum legati ſedis apoſtolicæ, verum etiam ipſe Hadrianus papa, poſtquam libellum a pluribus auctoribus contra Nicænam Synodum & cultum imaginum conſcriptum a Carolo impe-

ANNO CHRISTI 787. ratore ad se missum accepisset, Concilium œcumenicum propugnauerit, actaque Francofordiensis Concilii illa, quæ contra Nicænam Synodum gesta erant, cassa atque plane irrita reddiderit. Hanc esse communem historicorum & antiquissimorum scriptorum sententiam, probat iis testimoniis, quæ infra in notis Concilii Francofordiensis allegabo. Theodorus Studita, aliive Græci impostores hanc sacratissimam Synodum calumniantur, quod lapsos pœnitentes episcopos citra dispendium dignitatis receperit, idque non sine sacratissimi Concilii iniuria, vt patebit infra in notis act. 1. & 2.

Numerus episcoporum quantus fuerit.

[e] *Trecentorum quinquaginta episcoporum.*] Ita Psellus, quem communis sententia scriptorum fere omnium sequitur. Photius autem trecentos septuaginta septem numerat. In menologio Basilii imperatoris trecenti sexaginta septem episcopi interfuisse scribuntur. Pontifex Hadrianus & patriarchæ orientales per suos legatos præsto fuerunt. Ex reliquis plurimi confessionis gloria celeberrimi extiterunt, e quorum numero sunt Plato & Theophanes monachi; item Euthymius Sardicensis episcopus: qui tempore Constantini Copronymi vincula & exilia, sediumque priuationem passi fuerant. Confessus episcoporum & ordo rerum in hac Synodo idem fuit, qui in œcumenicis Conciliis supra descriptus habetur.

Confessus quis.

Primæ actionis cõpendiosa relatio.

[f] *Quo hæresis Iconoclastarum condemnata est.*] Septem actionibus; quarum prima habita fuit octauo Kalendas Octobris, indictione vndecima, mense eodem tunc inchoata. Exordio illius ad rogationem episcoporum Siciliæ, Tarasius causam cogendæ Synodi prælocutus, singulos admonuit, vt aduersus exortam hæresim strenue agerent. Ex suggestione Constantini episcopi Constantiæ Cypri deinceps iussi sunt adesse episcopi de hæresi Iconoclastarum accusati. Quibus præsentibus, iussu Synodi lectæ sunt literæ imperatorum, quibus significabant, quod exemplo Pauli Constantinopolitani patriarchæ se episcopatu abdicantis, errorem detestantis, atque ad œcumenicum Concilium celebrandum adhortantis, animo perculsi, constituissent fidem catholicam exulantem reuocare, quodque tantæ molis structuram a creatione Tarasii catholici episcopi inchoassent. Porro inter alia exhortationis verba ad Synodum habita, hæc quæ obscure absque germano sensu leguntur in vulgata editione, apud Anastasium ita redduntur. *Igitur quoniam a toto terrarum orbe collegit vos Deus consilium suum statuere volens; ecce propositis sanctis euangeliis, & intelligibiliter clamantibus: Iuste iudicate: state stabiles pietatis propugnatores, & omnem nouitatem vocum, & nouiter apparentem seditionem recidere procurate, quemadmodum & Petrus primus princeps collegii apostolici, qui seruilis deceptionis amentia percussa, Iudaicæ auditionis sensum gladio abstulit: extendite securim spiritus, & omnem arborem germinantem fructum contentionis & introductæ nouitatis, aut magistralibus vocibus transplantate, aut canonicis increpationibus concidite, & in ignem futuræ gehennæ transmittite,* &c. His præmissis, eas quas ab Hadriano pontifice de congreganda Synodo literas acceperat, produxit, easque legi procurauit; sicut etiam quaterniones illos, quos

Imperatores pii nouitatem explodendam esse monẽt.

tres orientales patriarchæ per suos legatos ad Synodum destinauerant. Quibus perlectis, sancta Synodus imperatoribus de fide catholica optime merentibus bene precata, conuersa est ad cognitionem lapsorum episcoporum, Basilii Ancyrani, Theodosii Myrensis, atque Theodosii Amorii. Qui omnes ante sacrum Concilii confessum stantes, suamque hæresim abiurantes, in ecclesiam recipi, & veniam petiuerunt, eamque non grauate impetrarunt, quando alii post alios fidei catholicæ professionem edidissent, atque Iconoclastarum hæresi anathema dixissent. Post hos ad synodalem confessum receptos, producti sunt alii episcopi pariter lapsi, hi: Hypatius episcopus Nicænus, Leo Rhodiensis, Gregorius Pisidiæ, Gregorius Pessinuntis, Leo Iconii, Nicolaus Hierapolis, Leo Carpathi. cumque horum fides non adeo explorata esset, prolixior de iis cognitio adhibita fuit. Tarasius Constantinopolitanus patriarcha dum Leonis Rhodiensis fidem explorat, audissetque illum multo tempore in eadem hæresi permansisse, illam auream memoratu dignam dixit sententiam: *Diuturniores passiones difficiliores sunt ad curandum: sic & anima quæ in obscuro est hæreseos, lumen orthodoxiæ difficile recognoscit.* Quomodo autem prædicti lapsi episcopi, & qui ab ipsis fuerant ordinati, in ecclesiam recipiendi essent, ex sacris antiquis Canonibus, sanctorumque patrum assertionibus ex codicibus e patriarchio in Synodum allatis, facta est prolixior disquisitio. Tarasius inter differendum interlocutus ostendit, eiusmodi hæresim iam diu ante ab improbis hæreticis Marcionistis, Manichæis, Petro Fullone, Xenaia Hierapolitano, atque Seuero plantatam, adeoque potius hoc tempore renouatam, quam adinuentam esse. Cumque ad hosce recipiendos quidam episcopi orthodoxi se difficiliores præberent, quidam episcopus Iuuenalis nomine, commiseratione permotus, ex sua sede surgens, eamdem cum lapsis excepturus sententiam, se illis immiscuit; idque vt facilius veniam quam petebant, consequerentur. Quod cum eadem intentione etiam Illyrici episcopi fecissent, receptionem eorum in sequentem annum placuit differre.

ANNO CHRISTI 787.

Lapsi episcopi recipiuntur.

Actionis 2. compendiosa descriptio.

Secunda actio celebrata est VI. Kalendas Octobris, in qua Tarasius diligenter examinauit, num Gregorius Neocæsarienſis episcopus lapsus vere an ficte pœniteret, & ecclesiæ catholicæ restitui cuperet. Sed cum ille ex intimis præcordiis vere pœnitentis signa edidisset, mandatum est illi, vt libellum supplicem, quo se vere catholicum esse profiteretur, ipse conscriberet, & sequenti actione Synodo offerret. Post hæc lectæ sunt literæ, quas Hadrianus papa ad imperatorem & Tarasium Constantinopolitanum episcopum, de primatu Romanæ ecclesiæ, de sacrarum imaginum cultu, aliisve fidei articulis conscripsit. His absolutis legati sedis apostolicæ interloquentes rogarunt, quid Tarasius, quidve vniuersa Synodus de iisdem sentiret. Respondet Tarasius: *Confirmamus atque permanebimus in significatione literarum quæ lectæ sunt, imaginales descriptiones*, id est, quæ ad sacras imagines pertinent, *suscipientes, secundum antiquam patrum nostrorum traditionem*, &c. Cumque ad eorumdem legatorum sedis apo-

ANNO CHRISTI 787. stolicæ interpellationem, sancta Synodus de iisdem literis responderet: *Sequimur & suscipimus, & admittimus:* legati patriarcharum orientalium magnis præconiis easdem Hadriani epistolas, fidemque Tarasii extulerunt, ac deinceps cum reliquis episcopis & archimandritis omnibus easdem sua subscriptione confirmarunt.

Vulgata editio mendosa.

Tertia actio secundum accuratiorem Anastasii versionem celebrata habetur III. Kalendas Octobris. Vnde quod in vulgata editione hac nostra mendose legitur, eam VI. Kalendas Octobris habitam fuisse, corrigendum est. nam ex supradictis constat, quod secunda actio VI. Kalendas Octobris celebrata fuerit. In hac proposita est in primis causa Gregorii Neocæsarienſis episcopi, quem cum nonnulli ad ecclesiam, non autem ad episcopatum pristinum recipiendum esse dixissent, ideo quod Iconoclastarum antesignanus fuisset, atque orthodoxos tempore persecutionis in oriente grauiter vexasset, decretum est tandem auctoritate legatorum sedis apostolicæ, vt vna cum collegis in sedem suam recipiatur: maxime quia obiectū illi persecutionis crimen probari non posset. Post hæc iussu Concilii recitatæ fuerunt epistolæ, quas Tarasius dederat ad patriarchas orientales, quasve eorumdem patriarcharum nomine monachi Palæstinæ Tarasio reddiderant. Quibus approbatis, legati sedis apostolicæ nomine trecentorum decem & octo patrum, qui ante in eadem ciuitate Nicænum primum Concilium collegerant, aliter sentientibus anathema dixerunt: cumque eamdem sententiam sacrosancta Synodus plane approbasset, suaque subscriptione corroborasset, faustis acclamationibus imperatoribus oblatis, finis huic actioni impositus fuit.

Actionis 3. compendiosa enarratio.

Quarta actione, quæ iuxta translationem Anastasii ipsis Kalendis Octobris celebrata est, omnium sententia iussa sunt afferri sacra volumina, ex quibus de cultu sacrarum imaginum testimonia recitarentur. Primumque ex diuina scriptura tam veteris quam noui testamenti, inde ex sanctorum patrum sacris voluminibus decerptæ sententiæ. Addita est lectio historiæ de imagine illa Domini nostri Iesu Christi, quam Iudæi circa tempora Constantini & Irenæ Beryti in Syria iterum crucifixerunt, clauis perforarunt, & post turpes irrisiones, contumelias & conspurcationes lancea transfoderunt. De qua memorabile illud continet eadem historia; quod cum latus imaginis lancea perforassent, sanguis & aqua copiose profluxerint: ex quo illi quidem in admirationem versi, nec tamen conuersi, nouum experimentum tentant, si homines male affecti & morbosi eo sanguine aspersi sanarentur. Quod cum reuera præstitum esset, Deo corda eorum attingente, omnes abnegata perfidia in Christum crediderunt, & baptismum susceperunt. Recitatam historiam patres Concilii audientes, lacrymis sunt perfusi, non aliter, quam si crucifixionem Saluatoris ex vno euangelistarum acceptam recitari audiuissent. His locis & auctoritatibus variis de sacrarum imaginum veneratione allatis & recitatis, subiuncta est lectio epistolarum Gregorii papæ II. & Germani Constantinopolitani episcopi. Ad postremum sacra Synodus se antiquis traditionibus & patrum sententiis inhærere

Actionis 4. descriptio breuis.

professa,anathematismos superioribus similes promulgauit,omniumque episcoporum subscriptione firmauit. Hæc actio in editione vulgata,vt supra in margine notaui,non vno in loco mendosa esse reperitur, & in historia imaginis crucifixæ Beryti, quædam apocrypha de imagine Christi a Nicodemo facta admixta habet: a quibus expurgabitur facile,si cum Anastasii versione conferatur. Quæ de Canonibus sextæ Synodi hac actione dicuntur,non a Synodo,sed Tarasio Græco dicuntur: ideoque intelligenda sunt & explicanda, prout supra in notis sextæ Synodi verbo *Concilium*; & item pseudosexti Concilii, verbo *Canones* 102. explicata fuerunt. ANNO CHRISTI 787.

Editio vulgata mendis referta.

Actionis 5. compendiosa relatio.

Quinta actio collecta est quarto nonas Octobris, in qua Tarasius ostendit, Iconoclastas Iudæorum, Sarracenorum, Gentilium, Samaritanorum & Manichæorum sectarios esse: refutatisque eorum argumentis,quæ pro confirmatione suæ hæreseos attulerant, alia plura testimonia ad comprobandum sacrarum imaginum cultum recitari mandauit. Post hæc euidenter demonstrauit, quod Anastasius, Constantinus & Victor patriarchæ hæretici tempore vigentis persecutionis sacros codices, in quibus de venerando cultu sacrarum imaginum mentio aliqua inueniebatur,corruperint, aboleuerint & incenderint. Denique his peractis, sententia & decreto legatorum sedis apostolicæ iterati sunt aduersus Iconoclastas anathematismi, finisque quintæ actioni impositus fuit. Notandum,quod hac actione Ioannes Thessalonicensis ait, angelos & animas esse corporeas, idemque cum Basilio & Athanasio vniuersam ecclesiam sentire, falsum est, & ab ecclesia nequaquam receptum. Quod autem ex professo & instituto Synodi allegabat, angelos & animas pingi posse, iudicio ecclesiæ probatum est. Rationem quam ille ibidem intulit,Synodus non curauit: vtpote quod de retinendo vsu imaginum dumtaxat in ea ageretur.

An angeli & animæ definitione huius Concilii sint corporeæ.

Actio 6. describitur & emendatur.

Sexta actione,quæ non pridie, (vt habet vulgata editio) sed tertio nonas Octobris, teste Anastasio,celebrata fuit,definitio fidei,quam in pseudoseptima Synodo Constantinopolitana sub Copronymo habita Iconoclastæ ediderunt, sub nomine Gregorii Neocæsarienſis episcopi recitata fuit: Ioannes & Epiphanius viri orthodoxi eamdem doctissime refutarunt. Vnde quod Gregorius imaginem Christi eucharistiam nominat, Iconoclastis nostri temporis parum patrocinatur. Nam quod ille hac actione dixisse fertur, sub nomine Iconoclastarum proposuit,& ab orthodoxis verbum imaginis in eucharistia plane detestantibus est refutatum.

Actionis 7. res gestæ.

Cumque ita superioribus actionibus perfidia Iconoclastarum iam satis refutata & condemnata fuisset, septimam & vltimam actionem tertio Idus Octobris celebrantes, ediderunt catholicæ fidei definitionem, in Concilio Florentino sessione quinta recitatam & approbatam, in qua ne cum Iconoclastis in aliquo dogmate communicarent, professi sunt, Spiritum sanctum, quod illi negabant, a Patre Filioque procedere; atque imagines deiparæ Virginis,aliorumque sanctorum, non minus quam sanctæ crucis retinendas & colendas, non tamen cultu latriæ propter se atque ex sua natura adorandas esse. Hanc li-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ANNO CHRISTI 787. mitationem addendam esse putaui in gratiam scholasticorum quorumdam theologorum, qui docent Christi redemptoris, atque sanctissimæ crucis imaginem latriæ cultu respectiuo adorari posse. Qua in re a definitione Concilii non reipsa, sed verbis tantum & modo loquendi discrepare videntur.

His itaque in Synodo definitis X. Kalendas Nouembris, actione (secundum nouam editionem) octaua editum fidei decretum vniuersa Synodus acclamando, & contrarium sentientes anathematismis execrando, approbauit, suaque subscriptione firmiter corroborauit. Canon. 22. Post hæc viginti duos Canones ad ecclesiasticam disciplinam pertinentes ediderunt: atque tandem tres synodales epistolas, vnam ad imperatores, alteram encyclicam ad omnes ecclesias, tertiam ad Hadrianum papam perscripserunt, & sacratissimæ Synodo XII. Octobris, quæ anniuersaria memoria apud Græcos recolitur, finem imposuerunt. De his quæ absolutam sanctam Synodum sunt consecuta, Ignatius in Tarasio apud Surium XXV. Februarii ista scribit: *Tandem cum Tarasius & pius qui cum eo collectus cœtus patrum venerandum literarum decretum tutis monumentis mandassent, & vt id saluum & integrum maneret, precati essent, vt & patres qui primam aduersus furiosum Arium victoriam erant consecuti, adiutores haberent, & eorum quæ decreta fuerant, custodem Deum inuocassent; & vanæ inanisque huius sententiæ auctores, & omnis hæresis inuentores ab atrio ecclesiastico per anathema separassent: in vrbem regiam delata sunt ab istis orthodoxa dogmata. Quos summa beneuolentia exceperunt imperatores. Erecta itaque cathedra ipsorum imperatorum, & totius a Deo electæ Synodi iam dictæ Magnauræ insigni æde, & nouo decreto recitato, cum aures imperatorias diuinus implesset Spiritus (audiebant enim eos in vnum conuenisse concentum auxilio eius qui omnia continet, & in vnam consensisse sententiam) iidem admirati sunt accurationem; & esse doctrinam diuinæ inspirationis quæ ab eis decreta fuerant, sapienter iudicantes, penna & manu imperatoria ea optime comprobant & confirmant: & non vilibus donis Synodum prosecuti, vnumquemque mittunt in suam ciuitatem, & ad greges rationis participes. Tarasius autem & apostolicarum sedium mystæ eximii, cum ad sacrosanctæ ecclesiæ venissent præfecturas, & diuinis doctrinis populum instruxissent ac roborassent: iis qui in clerum cooptati fuerant, aut episcopatum tenebant, nullum ante Synodum, aut in Synodo, aut post Synodum crimen intendunt de priori mala opinione, neque eos qui ordinati fuerant ab hæreticis, a pascuis segregant ecclesiasticis; sed synodalem & paternam sequentes dispensationem, eos quidem qui ad piam transfugerant sententiam, manibus suis complexi sunt tamquam fratres & collegas in munere pontificatus: eos vero qui in re aliqua claudicauerant, & in his quæ ad fidem pertinent peruersis aspexerant oculis, & deinde a lapsu respuerant, & libellis comprehendendam abrogarant opinionem, iisdem amplectentes visceribus, collocabant in suis sedibus, & in pacifico statu & tranquillitate, nullis agitatam fluctibus conseruauerunt ecclesiam orbis terræ. Et in iis quidem quæ ad glorioſam fidem pertinent, sic magnus Tarasius affectus, ad eam recte & aperte explicandam, & ad*

Patres veniunt Constantinopolim.

Qualiter cum lapsis se gesserit Tarasius.

eos qui vacillabant & vtrisque pedibus claudicabant, vt recto pede incederent, persuadendos, magnum suscepit certamen & immensum laborem; quotidie quidem eos qui recedebant, honestis monitis inducens: & si quos videbat corde peruersos, eos dirigebat verborum congressionibus, eosque legibus colligans veritatis, adducebat ecclesiæ sacras hostias, &c. ANNO CHRISTI 787.

Quo tempore habita Synodus.

g *Tempore Hadriani papæ I.*] Anno septimo imperatorum inchoatam, & seditione Constantinopolitani præsidii turbatam fuisse hanc Synodum, supra ex Theophane recensui. Sed cum per imperatorem metus militum prudenter sublatus esset, contigit anno octauo Constantini & Irenes, mense Septembri, initio indictionis vndecimæ hanc Synodum vicissim congregari, & in nomine Domini Iesu Christi, vt videre est initio actorum synodalium actione 1. iterum inchoari. Cum itaque secundum veriorem computationem Baronianam cum prædictæ indictionis vndecimæ initio, atque cum octauo anno imperii Constantini & Irenæ, annus Christi redemptoris nostri 787. concurrat, recte hunc annum Christi actis synodalibus præfixi; quibus Paulus diaconus 781. Cedrenus 786. Onuphrius 789. male annotarunt. Psellus annos tantum sexaginta inter sextam & septimam Synodum esse voluit: quod cum nullo modo defendi posset, quidam, teste Bellarmino de Conc. lib. 1. c. 5. mendum librariorum in Psellum irrepsisse, ipsumque centum annos scripsisse suspicantur.

CONCILI-
ORUM.
TOM. XIX.

Th
1001a

ANNO CHRISTI 787.

HADRIANVS EPISCOPVS seruus seruorum Dei.

Dominis piissimis & serenissimis * *imperatoribus ac triumphatoribus, filiis diligendis in Deo & Domino nostro Iesu Christo, Constantino & Irenæ Augustis.*

* ad. victoribus

2. Cor. 4. DEVS, *qui dixit de tenebris lucem splendescere, qui eripuit nos de potestate tenebrarum* per incarnationem Filii sui veri Coloss. 1. luminis, *in quo complacuit omnem plenitudinem deitatis habitare, & per eum renouare omnia, & in ipso pacificans per sanguinem crucis eius siue quæ in cælis, siue quæ in terris sunt;* per multiplices diuitias bonitatis suæ, in faciem ecclesiæ suæ respiciēs, vestram præscitam & prædestinatam serenissimam & imperialem clementiam ad fidei nunc integritatem vocare dignatus est: ita vt omni falsitatis nubilo procul exploso per vos, victricem faciat veritatem. Quantum enim * relationibus vestræ piissimæ tranquillitatis ad nos venientium didicimus, etiam ipso auditu nimis noster exultans releuatus est animus, & tantum iocunditatis gaudium in cor nostrum ascendit, vt lingua humana explicare nullus sufficiat sermo. Quia nimirum magis nobis lætitia de vestris iussionibus nunc orta est, quam dudum pro schismaticorum hæresi mœror affecerit. De his quippe in ipsis venerandis iussionibus vestris referebatur, quæ pridem facta sunt in vestra regali ciuitate propter venerabi-

* Gr. relat. literarum

Ερμηνεία γραμμάτων Ρωμαϊκῶν Ἀδριανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης.

Δεσπόταις εὐσεβεστάτοις καὶ γαληνοτάτοις, νικηταῖς, ἐπαινουμένοις, τέκνοις ἠγαπημένοις * τῷ θεῷ καὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, Κωνσταντίνῳ καὶ Εἰρήνῃ Αὐγούστοις Ἀδριανὸς δοῦλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ.

* ἐν τῷ Θεῷ

ΟΘΕΟΣ ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμψαι, ὁ λυτρωσάμενος ἡμᾶς τὴν ὀφειλομένην τοῖς σκότοις διὰ τῆς σαρκώσεως τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ ἀληθινοῦ φωτός, ἐν ᾧ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικῆσαι, καὶ δι' αὐτοῦ πάντα ἀνακαινίσας, καὶ ἐν αὐτῷ εἰρηνεύσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῇ ὄντα, διὰ τὸ πλῆθος τοῦ πλούτου τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ, ἐπιβλέψας εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ, πρὸ ὑμετέρου εὐσεβείαν καὶ προσφιλεστάτην γαλήνοτητα τῆς βασιλικῆς ἐπιεικείας εἰς πρὸ τελειότητα τῆς πίστεως καλέσαι κατηξίωσεν· ἵνα πᾶσαν τὴν φαυλότητα τοῦ ψεύδους δι' ὑμῶν καλύψῃ, καὶ φανερώσῃ τὴν ἀλήθειαν. μαθόντες γὰρ τὰ πρὸς τῆς ὑμετέρας γαληνότητος καὶ εὐσεβείας καταπεμφθέντα ἡμῖν γράμματα, λίαν εὐφράνθη ἡ καρδία ἡμῶν, καὶ τοσαύτης ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς ἐνεπλήσθημεν, ὅσον αἰσθητὴν γλῶσσαν εἰπεῖν ἐκ δύναται. τοιαύτη γὰρ χαρὰ ἡμῖν ἀνέτειλε διὰ τῆς ὑμετέρας κελεύσεως, οἵαν πρὸ τοῦ πρόσθεν χρόνων τῆς αἱρέσεως πλῆξιν εἴχομεν. πρὸ δὲ τοῦ ἐν τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν κελεύσει ἐμφερομένων τοῦ πρόσθεν γνωμένων ἐν τῇ ὑμετέρᾳ βασιλίδι πόλει ἕνεκεν τῶν σεβασμίων